FLORAE ROMANAE
PRODROMUS ALTER
EXHIBENS PLANTAS VASCULARES

CIRCA ROMAM IN CISAPENNINIS PONTIFICIAE DITIONIS PROVINCIIS
IN UMBRIA ET PICENO SPONTE VENIENTES

SECUNDUM SEXUALE SYSTEMA DISPOSITAS

A

PETRO SANGUINETTI

+ 1868

IN ROMANA STUDIORUM UNIVERSITATE BOTANICES PROFESSORE, ACCADEMIAE
PONTIFICIAE NOVORUM LYNCAEORUM, CAESAREAE SOCIETATIS NAT. CURIOSORUM
MOSQUENSIS, ET IMP. R. BOTANICO-ZOOLOGICAE VIENNENSIS SOCIO ORDINARIO
NEC NON IN PLURES ALIAS ACCADEMIAS [SCIENTIIS LITERISQUE COLENDIS
COOPTATO.

LIBRARY
NEW YORK
BOTANICAL
GARDEN.

ROMAE
EX TYPOGRAPHEO BONARUM ARTIUM
MDCCCLXIV.

BOTANICO LECTORI

S A L U T E M

LIBRARY
NEW YORK
BOTANICAL
GARDEN.

Quod jamdiu a naturalium scientiarum cultoribus desiderabatur, ut plenior aliqua plantarum descriptio, quae in celebratissimo solo romano sponte nascuntur, prodiret in lucem; id nunc demum mea opera absolutum vides.

Mille et biscentum plantis in Florae Romanae Prodomo a praeclarissimis viris Antonio Sebastiani et Ernesto Mauri tunc primum descriptis, centum paulo post adjecerat ipsemet Mauri, centumque perillustres foemina Elisabetha Fiorini, tercentas denique mea opera studioque collectas, ego ipse edendas curaveram. Nunc vero novis laboribus tam meis, quam plurium illustrium Botanicorum, qui Romanum solum perlustrarunt, inter quos emicat solertissimus historiae naturalis cultor Eques Antonius Orsini Asculanus, permultae aliae investigatae sunt atque inventae; quo factum est, ut ad plus quam duomillia et tercentum plantarum species increverint, quas cellulares vocant. Nec vero ex jam editis refertae non paucae sunt, quarum appellationes definitionesque, scientia ipsa in dies progrediens, non sinit incorruptas relinqui. His de causis ad decus et laudem Urbis, ad doctorum virorum desiderium et commodum, consulere audens, Prodomum alterum Florae Romanae tot additamentis auctum, atque accurate, ut potui, emendatum, in unum opus denuo produco.

Quae sit operis praestantia tu dices; ego autem te, reliquosque lectores vehementer oro atque obtestor, ut meos qualescunque labores, indulgenti animo recipiatis.

PHILIPPO ANDREAE AB AURIA PAMPHILIO

Post plurimos exantlatos labores, tandem opus meum perfeci de Plantis circa Romam, et in finitimis pontificiae dictionis provinciis sponte venientibus. Illud mox integre editurus, sine Excellentissime Princeps ut tibi offeram, et sub nominis tui patrocinio ponam. Siquidem Gentis Ab Auria Pamphiliae nomen clarissimum resonat tum apud Italos tum apud exteras nationes, divitiis et sanguinis nobilitate non solum, sed maxime virtutibus et rebus clare gestis; et nemo est qui nesciat quam ipsa benemerita fuerit de Ecclesia de civili republica de literis artibusque. Haec vero Majorum gloria modo per Te augetur qui inter romanos proceres comitate charitate in pauperes munificentia emicas, quique in magnificis et vere regalibus tuis aedibus tot nova collegisti artium monumenta, et in suburbana Villa tot selectissimas et exoticas plantas Botanicæ provehendae. Nunc autem majora moliris, scilicet ut studiosis omnibus, quod jamdiu erat in votis, insignis Bibliotheca Pamphiliana ab Innocentio X erecta, voluminibus codicibusque praetiosissimis locupletata, librisque multigenis doctissimi Cardinalis Hieronymi Pamphili deinde aucta, ob temporum vicissitudines injuriasque magna ex parte expoliata clausa, iterum copiosior splendiorque pateat.

Peculiaris quoque ratio me urget, ut hunc, licet exiguum studiorum meorum fructum, tibi dono deferam, et avito nomini tuo inscribam. Cum enim ut sapienter monuit Joan. Faber (*Animalia mexicana Romae 1628*) *varia sint genera ingratorum, et qui beneficium recepisse negat, et qui dissimulat, et qui oblitus est;* nolui ego in aliquo horum numero reperiri. Nobilissimus enim Avus tuus avum meum (1) inter praecipuos familiares suos adnumeravit amavit, et mihi in infantiae meae infortuniis beneficentissime opitulatus fuit, nec tu cessas benigno animo me respicere.

Excipe ergo Excellentissime Domine hoc publicum mei grati et devoti animi testimonium, diuque vale.

Humillimus et Obsequentissimus famulus
PETRUS SANGUINETTI

(1) Augustinus Sanguinetti natus Clavari, Genuae Chirurgiam primum exercuit deinde Romae, ubi a beneficentissimo Andrea Ab Auria Pamphilio secum translatus, ne a suo Chirurgo et intimo disjungeretur.

FLORAE ROMANAE PRODROMUS

CLASSIS I. MONANDRIA.

ORDO I. MONOGYNIA

1. **CENTRANTHUS** *DC.* Calyx adhaerens limbo libero: corolla 5-loba calcarata: achenium 1-loculare, limbo calycis, in pappum plumosum, evoluto, coronatum. *VALERIANEAE DC.*

2. **SALICORNIA** *L.* Perigonium squamiforme tubuloso-ovoideum persistens: stamen 1 exsertum, quandoque 2: stylus 1 brevis: stigma 2-3-fidum: nux 1-sperma, perigonio, tecta. *CHENOPODEAE DC.*

3. **HIPPURIS** *L.* Perigonium sepaloideum adhaerens, limbo brevissimo libero: filamentum ovario adhaerens: stylus, antherae sulco, receptus: achenium 1-sperma, calycis limbo, coronatum. *HALORAGAE R. Br.*

ORDO II. DYGINIA

4. **CALLITRICHE** *L.* Perigonium petaloideo-membranaceum diphyllum liberum: anthera biloba filamentosa capillaris: nux membranacea bilocularis: semina 4 rotundo-compessa. *HALORAGAE R. Br.*

5. **CAULINA** *W.* Monoecia. Vaginae brevissimae loco perigonii: filamenta dilatata basi antherifera: antherae ventricosae: caryopsis acuta 1-sperma *NAJADES Rich.*

CFNTRANTHUS.

1. *RURER* DC. *Fl. Fr. t. 4. p. 1. p. 139.* Caulibus caespitosis simplicibus fistulosis: foliis ovato-lanceolatis subintegerrimis: floribus corymbosis.

Valeriana rubra Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr. p. 15. n. 35. - Bert. Fl. It. t. 1. p. 163.* - *Valeriana latifolia* Hort. *Rom. t. 2. tab. 17.*

Super moenia urbis, et in hortis communis.

Perenn. Flor. vere ad aestatem. Flores pulchre rosei, interdum albi. Vulgo. *Valeriana rossa.*

Usus. Dat fistulas pueris.

2. *CALCITRAPA* Roem. et Schult. *Syst. Veget. t. 1. p. 35.* Caule solitario striato ramoso: foliis inferioribus indivisis, quandoque serratis, caulinis lyrato-pinnatifidis: floribus racemosis, pedunculis dicotomis.

Valeriana Calcitrapa Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr. p. 15. n. 36. - Bert. Fl. It. t. 1. p. 165.*

In maritimis. *Ostia Fiumicino* etc.

Annua. Flor. Majo. Flores rubri.

Vulgo. *Nardo salvatico.*

SALICORNIA.

3. *HERBACEA* L. *Supp. p. 5.* Caule herbaceo erecto articulado, ramis patulis: articulis apice compressis emarginato-bifidis: spicis axillaribus pedunculatis compressis: perigonii squamis quincuncialibus utrinque ternis.

S. herbacea Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr. p. 1. n. 1. - Maratti Fl. Rom. t. 1. p. 1. n. 1. ? (1) - Bert. Fl. It. t. 4. p. 15. - S. geniculata annua* Hort. *Rom. t. 8. tab. 85.*

Copiosa ad salinas hostienses.

Annua Flor. Junio-Augusto. Flores. virides.

Vulgo. *Erba Soda.*

(1) Joannes Franciscus Maratti Abbas Vallumbrosanus in romano Archyginnasio Botanica legiti, et nonnulla opuscula in lucem edidit, ex quibus clare patet Botanicis doctrinis excelluisse; illius tamen opus postumum, sub nomine Florae Romanae, a Reverendissimo P. Mauritio Benedicto Olivieri Ord. Praedicatorum anno 1822 editum, utpote qui plantas exoticas uti indigenas, communes uti rariores et viceversa saepe exhibeat, neque archetypa speciei extent (per quantum hucusque innotuit) nulli facendum esse in synonymia Romanarum Plantarum, quisque facile intelligit. Illis de causis synonyma ad hanc Floram pertinentia silentio mitimus. Haec animadversa volumus, ne famae perillustri viri quidquam detrahatur, at potius suspicemur, ejus manuscripta ad aliud opus parandum exarata.

Usus. Prestat una cum sequenti specie ad alkalim Sodam eliciendum.

4. *FRUTICOSA* L. *Sp. Pl.* p. 5. Caule fruticoso articulado, ramis strictis ascendentibus: articulis teretibus apice marginatis: spicis axillaribus subsessilibus cylindraceis: perigonii squamis utrinque tribus, media longiore, ortu pari-seriatis.

S. fruticosa Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr.* p. 1. n. 2. — Bert. *Fl. It.* t. 1. p. 17. — *S. geniculata* Hort. *Rom.* t. 8. tab. 84.

β radicans. Caule humili subspithameo inferius decumbente radicante.

δ macrostachya. Caule fruticuloso articulis superioribus abbreviatis, spicis crassioribus.

Species et varietates insimul copiose vivunt secus mare. *Ostia*, *Fiumicino* etc.

Fruticosa. Flor. Julio-Augusto. Flores herbacei.

Obs. Tota planta grabra.

HYPPURIS.

5. *VULGARIS* L. *Sp. Pl.* p. 6. Foliis verticillatis, omnibus linearibus: verticillis superioribus subduodecimphyllis: achenio ovato.

H. vulgaris Fior. *Gior. Arch.* t. 18. p. 161. — Bert. *Fl. It.* t. 1. p. 22.

In aquis quietis. *Paludi Pontine*.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores minuti in verticillis superioribus.

Vulgo. *Coda di Cavallo*.

MONANDRIA DIGYNIA

CALLITRICHE.

6. *VERNA* L. *Sp. Pl.* p. 6. Caule fluitante: foliis triplinerviis, omnibus spathulatis integerrimis vel retusis, supremis rosulatis natantibus: nucum dorso obtuso.

C. verna Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr.* p. 2. n. 3. — Bert. *Fl. It.* t. 1. p. 26.

α Vulgaris. *Fl. Rom.* Foliis omnibus elongato-obovatis.

γ Stellata. Foliis omnibus ovalibus, caulibus abbreviatis.

Copiose nascitur in fossis acquosis utraque varietas. *Roma*, *Ostia*, *Cannali pontini* etc.

Annua. Flor. Vere ad Aestatem. Flores monoici, vel dioici dilute flavi.

Vulgo. *Erba gamberina*.

Usus. Pastus Ranae gratus.

Obs. Varietas β *Flor. Rom.* in herbario Mauri desideratur.

7. *AUTUMNALIS* W. *Sp. Pl. t. 1. p. 1.* Caule fluitante: foliis inferioribus linearibus 1-nerviis truncatis, superioribus spathulatis triplinerviis rosulatis natantibus, omnibus emarginatis: nucum dorso alato.

C. autumnalis Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr. p. 2 n. 4. - Bert. Fl. It. t. 1. p. 29.*

β Caule fluitante. Foliis omnibus linearibus uninerviis, vel summis trinerviis.

In aquis limpidis et quietis secus *Sermoneta* et *Terracina*; β frequens circa Romam.

Annua. Flor. Autumno. Flores monoici spurco-albidi.

Obs. Planta intense viridis, fuctibus majusculis. Nomen vulgare et usus precedentis.

CAULINIA.

8. *FRAGILIS* W. *Sp. Pl. t. 4. p. 182.* Caule dicotomo inermi: foliis oppositis ternisve aculeato-dentatis basi vaginantibus: perigonio nullo.

Najas minor Maur. *Rom. pl. Cent. 13. p. 43.*

In lacubus et fluminibus, *Villa pamfili* cepiose.

Annua. Flor. Junio-Augusto. Flores herbacei.

CLASSIS. II. DIANDRIA

ORDO I. MONOGYNIA.

6. *JASMINUM* L. Calyx 5-dentatus vel 5-fidus: corolla hypocrateriformis limbo 5-8-fido: stamina inclusa: bacca didyma 2-locularis, loculis monospermis: semen alterum saepe abortivum. *JASMINEAE* Juss.

7. *LIGUSTRUM* L. Calyx minimus 4-dentatus: corolla infundibuliformis, limbo 4-fido: stamina subexerta: bacca rotunda 2-locularis 4-sperma: semen aliquod saepe abortivum. *JASMINEAE* Juss.

8. *PHYLLIREA* L. Calyx minimus 4-dentatus: corolla rotata 4-fida: drupa 1-locularis 1-sperma, puntamine fragili. *JASMINEAE* Juss.

9. *OLEA* L. Calyx parvus 4-dentatus: corolla infundibuliformis, tubo brevi, limbo 4-fido: drupa carnosa 1-locularis 1-2-sperma, puntamine oblongo osseo. *OLEACEAE* Lindl.

10. *GRATIOLA* L. Calyx 5-partitus, basi 2-bracteatus: corolla tubulosa ringens, limbo irregulari 4-lobo sublabiato: stamina 4 duo sterilia: capsula 2-valvis, dissepimento valvis duabus parallelo. *SCROPHULARINEAE* R. Br.

11. *PINQUICULA* L. Calyx 2-labiatus, labio superiore 3-fido, inferiore 2-fido: corolla brevis ringens calcarata, labio superiore 3-lobo, inferiore 2-lobo: stigma 2-lamellatum: capsula unilocularis. *LENTIBULARIAE* R. Br.

12. *LYCOPUS* L. Calyx tubulosus 5-fidus: corolla 2-labiata, labiis subaequalibus, superiore emarginato, inferiore 3-lobo: fructus gynobasicus. *LABIATAE* Juss.

13. *SALVIA* L. Calyx subcampanulatus 2-labiatus 5-dentatus: corolla ringens, labio superiore fornicato, inferiore 3-lobo: antherarum loculi, connectivo transverse filamento adfixo, dissiti, unus tantum fertilis: fructus gynobasicus. *LABIATAE* Juss.

14. *ROSMARINUS* L. Calyx tubulosus compressus, superius integer, inferius 2-fidus: corolla 2-labiata, labio superiore 2-fido, inferiore 3-fido: filamenta incurva inferius et postice 1-dentata: fructus gynobasicus. *LABIATAE* Juss.

15. *VERONICA* L. Calyx 4-5 partitus: corolla subrotata, lacinia infima angustiore: stamina fauci inserta: capsula polymorpha 2-locularis 2-valvis, dissepimento valvis contrario: semina in quoque loculo plura. *PERSONEAE* DC.

16. *CIRCAEA* L. Calyx 2-partitus adhaerens: petala 2 obcordata: filamenta superne crassiora: capsula ovata 2-locularis 2-valvis 2-sperma, pilis uncinatis hispida: semen in quoque loculo erectum. *ONAGRARIACEAE* DC.

17. *LEMNA* L. Perigonium spathaceo-membranaceum 2-lobum: antherae didymae: stigma dilatatum: nux membranacea 1-2-locularis oligosperma: semina 1-6 plana, dorso convexiuscula. *HYDROCHARIDEAE* DC.

18. *FRAXINUS* L. Flores hermaphroditi vel polygami: calyx 0 vel 4-partitus: corolla 0, 4-partita, vel 4-petala: stamina 2 raro 3: antherae 4-sulcae: samara lanceolata, apice alata 1-2-locularis 1-2-sperma. *OLEACEAE* Lind.

19. *SALIX* L. Flores dioici, rarissime monoici: amenta squamis imbricatis, basi nectariferis: mas stamina 5 saepius 2 et tunc monadelphae: foemina, stygma saepe 2-fidum: capsula 2-valvis: semina basi pilosa. *AMENTACEAE* DC.

ORDO II. DIGYNIA

20. *ANTHOXANTHUM* L. Flores in racemo spicaeformi composito: perigonii glumae calyceinae 1-valves 1-florae, valva exterior minor: glumae co-

rollinae minoris 2-valvis, valvae subaequales dorso aristatae: arista brevi articulata: squamae 2 nectariferae: caryopsis nuda. *GRAMINEAE Juss.*

DIANDRIA MONOGYNIA

JASMINUM.

9. *OFFICINALE L. Sp. Pl. p. 9.* Caule subscandente: foliis oppositis pinnatis, foliolis ovato-acuminatis: gemmis erectiusculis: laciniis calyciniis subulatis erectis.

J. officinale *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 3. n. 5.*

Planta indica nunc frequens in sepibus.

Frutex. Flor. Aestate. Flores albi suaveolentes.

Vulgo. *Gelsomino.*

Usus. Olim planta medica, nunc flores tantum cosmetici; lignum praestat ad opus topiarium, tota planta ad ornandas sepes.

LIGUSTRUM.

10. *VULGARE L. Sp. Pl. n. 10.* Foliis ellipticis lanceolatis glabris oppositis: tyrsis compositis coartatis.

L. vulgare *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 4. n. 6. - Bert. Fl. It. t. 1. p. 37.*

Ad sepes vulgare.

Frutex. Flor. Majo-Junio. Flores albi.

Vulgo*. *Ligustro, Rovistico, Sanguinello.*

Usus. Planta perutilis. Ligustro conficiuntur sepes, ramis canistrae canebae flagella, baccae esca volucrium, flores apium; ars tinctoria color viridis, allumine, e baccis educit: sulphate ferri fit atramentum. Olim in usu medico etiam usurpata.

PHYLLIREA.

11. *MEDIA L. Sp. Pl. p. 10.* Foliis ovato-lanceolatis, oblongisve integerrimis, subserratis mucronulatis: ramis angulosis: racemulis solitariis, folio multo brevioribus: drupa apiculata.

Ph. media *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 4. n. 7. - Sebast. En. Pl. Amph. Flavi p. 6. n. 173. - Bert. Fl. It. t. 1. p. 40.*

In sylvaticis circa urbem, et ad sepes non rara.

Arbor. Flor. Aprili-Majo. Flores albi.

Vulgo. *Lilatro, Filiera, Olivello, Linternuzzo.*

Usus. Caulis, ligno albo-rubro maculato, tornatoribus utilis; folia semipervirentia ad opus coriarium apta, et febrifugum Medicis praebent.

12. *ANGUSTIFOLIA* L. *Sp. Pl.* p. 10. Foliis lanceolato-linearibus subintegerrimis mucronulatis: ramis angulosis verrucosis: racemis solitariis, folio brevioribus: drupa apiculata.

Ph. angustifolia *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr.* p. 4. n. 8. — *Bert. Fl. It. t. 1. p. 41.*

In sylvaticis cum praecedenti, cui affinis.

Frutex. Flor. Martio-Aprili. Flores albi.

Vulgo non distinguitur a praecedenti nomine peculiari.

13. *LATIFOLIA* L. *Sp. Pl.* p. 10. Foliis inferioribus cordato-ovatis planis, spinuloso-crenulatis, superioribus oblongis oblique tortis: ramis patulis: racemis laxifloris, pedicellis flore longioribus: drupa obtusa umbilicata. *Bert. Fl. It. t. 1. p. 42.*

In sylvaticis secus *Ascoli* in *Picaeno* legit Clarissimus Antonius Orsini de Mineralogia, Botanica, atque Zoologia optime meritis, cujus cura et laboribus plurimae plantae, praesertim alpinae, in *Florae Romanae Prodromo* adscriptae sunt.

Arbor. Flor. Aprili. Flores albi suaveolentes.

Usus et nomen vulgare praecedentium.

14. *STRICTA* Foliis omnibus planis ellipticis, superioribus leviter obtuseque serratis: ramis interioribus virgatis: racemis densifloris cernuis: pedicellis flore brevioribus: drupa obtusa umbilicata. *Bert. Fl. It. t. 1. p. 43.*

Ph. latifolia *Maur. Cent. 14. p. 3.*

In sylvaticis ad sepes. *Monte Mario, Lucretile* etc.

Arbor. Flor. Aprili. Flores albo-virentes.

Usus et nomen vulgare. Ph. mediae.

OLEA.

15. *EUROPAEA* *Sibt. et Smith. Pr. Fl. Graec. t. 1. p. 4.* Ramis teretibus: foliis lanceolatis integerrimis, pagina inferiore incana: racemis axillariibus coartatis.

O. europaea *Bert. Fl. It. t. 1. p. 45.*

O. europaea α sylvestris *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr.* p. 4. n. 9. — *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii* p. 6. n. 163.

In collibus rupibus et muris haud infrequens.

Arbor. Flor. Majo. Flores albid.

Vulgo. *Olivo salvatico.*

Usus. Fructus Oleae notissimus: lignum facile urit, et summopere praestat in operibus topiariis et tornatis.

GRATIOLA.

16. *OFFICINALIS* L. *Sp. Pl.* p. 24. Foliis lanceolatis 3-5-nerviis superius serratis: floribus pedunculatis, flore longioribus.

G. *officinalis* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr.* p. 7. n. 23. — Bert. *Fl. It. t. 1.* p. 112.

In pratis depressis. *Ostia, Fiumicino* etc.

Perenn. Flor. aestate. Flores albi vel albo-luteoli.

Usus. Villicis ad febres intermittentes et vulnera sananda inservit. Herba caute adhibenda, nam vi drastica, et emetica pollet; sicca mitior.

PINQUICULA.

17. *GRANDIFLORA* W. *Sp. Pl. l. 1.* p. 110. Corollae labio superiore brevior, laciniis integerrimis emarginatis: nectario subulato recto, longitudine floris: ovario staminibus superincumbente: capsula conica.

P. *grandiflora* Sang. *Rom. Pl. Cent. tres* p. 7. n. 6. — Bert. *Fl. It. t. 1.* p. 117.

In Apenninis ad rupes humentes. *Fontana di Monte di Bove.*

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flores purpureo-coerulei.

Vulgo. *Erba da taglio.*

Usus. Planta Pecori noxia. Villici ad vulnera sananda oleo infusa utuntur. Lactem hyperboreum Lapponis suppeditat.

UTRICULARIA.

18. *VULGARIS* L. *Sp. Pl.* p. 26. Corollae labio superiore subemarginato longitudine palati: nectario conoideo, labium inferius subaequante: foliis alterne-pinnatis dicotomo-capillaceis.

U. *vulgaris* Fior. *Gior. Arch. t. 18.* p. 161. — Bert. *Fl. It. t. 1.* p. 120.

In aquis lente fluentibus. *Paludi Pontine.*

Perenn. Flor. Majo-Augusto. Flores flavi.

Vulgo. *Erba vescica, Ova di Ranocchia.*

LYCOPUS.

19. *EUROPAEUS* L. *Sp. Pl.* p. 30. Foliis villosiusculis oblongis grosse serratis basi saepe pinnatifidis: calyceibus spinulosus.

L. *europaeus*, et *exaltatus* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr.* p. 7. et 8. n. 24. et 25. — L. *europaeus* Bert. *Fl. It. t. 1.* p. 129. — L. foliis in profundas lacinias divisis *Hort. Rom. t. 3.* p. 10. tab. 53.

Ad fossas in depressis communis.

Perenn. Flor. Junio-Augusto. Flores albi.

Vulgo. *Erba sega.*

Usus. Planta succo atro-nigro scatens, cujus maculae in linteis indelebiles. Galli lanas nigro colore tingunt: specificum empiricis in febrilibus intermittentibus.

20. *EXALTATUS* L. *fil. Supp. p. 87.* Foliis hirsutis omnibus pinnatifidis, laciniis anguste lanceolatis subdentatis: calycibus spinulosis.

In humentibus ad fossas. *Paludi Pontine.*

Perenn. Flor. Junio-Augusto. Flores albi.

Vulgo. *Erba sega maggiore.*

Usus praecedentis.

SALVIA.

21. *OFFICINALIS* L. *Sp. Pl. p. 34.* Incano-pubescens. Caule fruticuloso: foliis oblongis rugosis crenulatis: racemi terminalis, fasciculis paucifloris: calycibus mucronulatis, bractea longioribus.

S. officinalis *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 10. n. 33. — Bert. Fl. It. t. 1. p. 136.*— S. foliis auritis et non auritis floribus violaceis *Hort. Rom. t. 3. tab. 24.*

In arenosis et montanis. *Ostia, montes subappennini etc.*

Suffrut. Flor. Majo-Junio. Flores violacei, interdum albid.

Vulgo. *Salvia da uccelli, o d'arrosti.*

Usus. Praestat in arte medica, et culinari.

22. *HAEMATODES* L. *Syst. nat. ed. 12. t. 2. p. 65.* Viscida pilis glandulosis. Radice ramoso-incrassata: foliis crenatis cordato-acuminatis, inferioribus cordato-ovatis lobatis: spicarum fasciculis subtrifloris: bracteis minutis: corollis calyce triplo longioribus.

S. haematodes *Bert. Fl. It. t. 1. p. 140.*— S. haematodes α *Seb. et Maur. Flor. Rom. Pr. p. 8. n. 28.*

In apricis montium. *Circeo, Sesze, et circa Romam Tre fontane.*

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flores violacei.

Vulgo. *Erba sanguigna.*

Folia saepe sanguineo-maculata.

23. *TIBERINA* *Maur. in Ten. Viag. in Abruz. p. 41.* Pubescenti-lanata, pilis apice glanduliferis. Radice ramoso-incrassata: foliis rugosis crenatis erosis, supra nudiusculis, inferioribus oblongo-cordatis petiolatis, caulinis sessilibus acutis: bracteis acuminatis brevibus: spicarum fasciculis 3-floris: corollae galea compresso-falcata, calycem duplo superante.

S. tiberina *Sang. Cent. tres p. 7. n. 8. — Bert. Fl. It. t. 1. p. 142.* S. haematodes β *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 8.*

In valle tiberina. *Pozzo Pantaleo, Monte della Pica, via ostiense* etc.
Perenn. Flor. Junio. Flores roseo-violacei.

24. *VIRGATA* Murr. *Syst. Veg. ed. 14. p. 70. n. 29.* Viscoso-hirta, pilis apice glanduliferis. Radice fusiformi: caule ramisque virgatis: foliis cordato-oblongis rugosis sublobato-crenatis, inferioribus obtusis petiolatis: spicarum fasciculis 3-floris: bracteis acuminatis calycem subaequantibus: corolla, calycem, duplo superante.

S. *virgata* Bert. *Fl. It. t. 1. p. 143.* - S. *viscosa* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr. p. 8. n. 27.*

Circa Tibur frequens, Romae, et prope Anxur ad vias.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores subcarnei.

25. *PRATENSIS* L. *Sp. Pl. p. 35.* Villosoglandulosa. Radice fusiformi: foliis nudiusculis erosis vel subinciso-crenatis, radicalibus cordato-ovatis acutis petiolatis, caulinis angustis subsessilibus, summis subamplexicaulibus: bracteis calyce brevioribus: spicarum fasciculis sub 3-floris: corollae galea compresso-falcata pubescentiglandulosa, calycem triplo superante.

S. *pratensis* Sang. *Cent. tres p. 7. n. 3.* - Bert. *Fl. It. t. 1. p. 144.*

In pratis subapenninis *Piano del Castelluccio di Norcia.*

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores coeruleo-violacei.

Vulgo. *Cavolaccio, Erba da Morroidi.*

26. *VERBENACA* L. *Sp. Pl. p. 35.* Subhirsuta. Radice fusiformi: foliis cordato-ovatis lobatis angustiusve crenatis: spicarum fasciculis sub 3-floris distinctis: bracteis ovatis subcordatis: corollis calyce longioribus.

S. *Verbenaca* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr. p. 9. n. 29.* - Sebast. *En. Pl. Amph. Flavii p. 68. n. 201.* - Bert. *Fl. It. t. 1. p. 146.* - Hormium sylvestre floribus dilute azzurreis in verticillum dispositis *Hort. Rom. t. 3. tab. 18 mala.*

Ad vias omnes.

Perenn. Flor. Martio-Junio. Flores coerulei.

Vulgo. *Erba chiaraella.*

27. *MULTIFIDA* Sibth. et Smith. *Fl. Graec. Pr. t. 1. p. 16.* Subnuda. Radice fusiformi crassa: foliis inferioribus ellipticis indivisis, caulinis cordato-oblongis pinnatifidis, summis acutis, omnibus rugosis glabris: spica truncata, fasciculis approximatis paucifloris: corollis calyce duplo longioribus.

S. *multifida* Bert. *Fl. It. t. 1. p. 140.* - S. *clandestina* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr. p. 9. n. 30.*

In marginibus viarum mare versus. *Via Ostiense*, et copiose ad *Castel Fusano.*

Perenn. Flor. Aprili ad Aestatem. Flores coerulei.

28. *GLUTINOSA* L. *Sp. Pl.* p. 37. Pubescenti-viscida. Foliis cordato-hastatis acutis grosse serratis: racemo terminali simplici, fasciculis paucifloris remotis: bracteis concavis calyce brevioribus: labii inferioris lacinia media crenatō-crispa.

S. glutinosa *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr.* p. 10. n. 32. — *Bert. Fl. It. t. 1. p. 155.* — S. montana maxima foliis Hormii flore flavescente *Hort. Rom. t. 3. p. 5. tab. 23.*

In umbrosis montium frequens. *Albano, Nemi, Palazzola etc.*

Perenn. Flor. Augusto. Flores lutei.

Vulgo. *Ormio salvatico.*

29. *SCLAREA* L. *Sp. Pl.* p. 38. Hirsuta. Foliis cordato-ovatis rugosis: inaequaliter grosse dentatis: racemi brachiati fasciculis 3-floris approximatis: bracteis concavis amplis acuminatis coloratis calycem superantibus: corollis calyce triplo longioribus.

S. Sclarea *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr.* p. 9. n. 31. — *Bert. Fl. It. t. 1. p. 157.* — *Sclarea vulgaris lanuginosa, folio amplissimo Hort. Rom. t. 3. p. 5. tab. 21.*

In umbrosis frequens. *Villa Borghese, Villa Pamfili etc.*

Bienn. Flor. Junio. Flores coeruleo-albi.

Vulgo. *Erba moscatella, Chiarella.*

Usus. Olim in usu medico, uti tonica, usurpata, nunc ad vinum vulgo *Moscato* fingendum, folia et praesertim flores inserviunt.

ROSMARINUS.

30. *OFFICINALIS* L. *Sp. Pl.* p. 33. Foliis sessilibus linearibus, margine revolutis, subtus incanis.

R. officinalis *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr.* p. 8. n. 12. — *Bert. Fl. It. t. 1. p. 139.* — R. hortensis angustiore folio. *Hort. Rom. t. 3. p. 5. tab. 67.*

In maritimis communis.

Frutex sempervirens, et fere semper florens. Flores coerulei quandoque albid.

Vulgo. *Rosmarino, Ramarino.*

Usus. Oleo essentiali, quo abundat, uti excitans in rebus medicis usurpatur: planta in culinis notissima, et in officinis cosmeticis.

VERONICA.

* Floribus simplicibus.

31. *CYNBALARIA* *Roem. et Schult. Syst. Veg.* 1. p. 21. Hirsuta. Caule ramoso diffuso: foliis cordato-semirotundatis 7-dentatis petiolatis: pedunculis

folio longioribus: calycibus fructus patentibus, segmentis ellipticis: capsulis obcordatis: seminibus umbilicato-concavis.

V. *Cymbalaria* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr.* p. 8. n. 17.- *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii* p. 79. n. 259.- *Bert. Fl. It. t. 1.* p. 105.

In viis et muris omnibus.

Annua. Flor. Febuario-Majo. Flores albi.

32. *hederifolia* L. *Sp. Pl.* p. 19. Ciliata. Caule ramoso patulo: foliis petiolatis, cordato-5-7-lobatis: pedunculis folio longioribus: calycibus fructus striatis, segmentis cordato-ovatis acutis: capsulis cordatis: seminibus rugosis umbilicato-concavis.

V. *hederifolia* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr.* p. 6. n. 18.- *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii* p. 78. n. 249.- *Bert. Fl. It. t. 1.* p. 104.

Ad sepes et vias frequens. *Colosseo, Villa Madama, Villa Medici* etc.

Annua. Flor. Febuario-Aprili. Flores pallide coerulei, fauce albida.

Vulgo. *Morso di Gallina*.

33. *Buxbaumi* Spr. *Syst. veg. t. 1.* p. 75. n. 79. Hirsuta. Caule procumbente: foliis cordato-ovatis profunde serratis: pedunculis folio longioribus apice demum recurvis: calycis foliolis lanceolatis nervosis: capsulis brevibus obcordato-dilatatis: seminibus cymbiformibus, dorso tuberculato.

V. *Buxbaumi* Sang. *Cent. tres* p. 6. n. 5.- *Bert. Fl. It. t. 1.* p. 103.

Ad margines viarum in viridariis.

Annua. Flor. Aprili. Flores coerulei.

34. *didyma* Ten. *Fl. Neap. Prd.* p. 6. Puberula. Caule prostrato: foliis petiolatis cordato-deltoides dentatis: pedunculis folio sublongioribus, fructiferis revolutis: calycibus fructus acutis nervosis erectis: capsulis 2-lobis turgidis, loculis sub-8-spermis: seminibus transverse rugosis umbilicato-concavis.

V. *didyma* Bert. *Fl. It. t. 1.* p. 101. - V. *agrestis* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr.* p. 6. n. 19.- *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii* p. 78. n. 248.

In herbidis, plateis, viis vulgaris.

Annua. Flor. Febuario-Aprili. Flores dilute carnei striati, fauce albidi.

Vulgo. *Gallinella*.

35. *agrestis* L. *Sp. Pl.* p. 18. Puberulo-glandulosa. Caule patulo diffuso: foliis oblongis dentatis petiolatis: pedunculis folio subaequalibus, fructiferis recurvis: calycibus obtusis: capsulis 2-lobis turgidis, sutura compresso-carinata, loculis sub-4-spermis: seminibus transverse rugosis umbilicato-concavis.

V. *agrestis* Bert. *Fl. It. t. 1.* p. 100.

In apennino Piceni Monte de' Fiori legit Mauri et Orsini.

Annua. Flor. Aprili-Majo. Flores coerulei, lacinia quarta angustiore pallida.

36. *PRÆCOX* Vahl. *En. t. 1. p. 79.* Hirsuta. Caule erectiusculo: foliis inferioribus petiolatis cordato-ovatis serratis: floribus subsessilibus integerrimis: pedunculis strictis, folio brevioribus: calycibus 4-partitis: capsulis turgidis ovato-emarginatis: seminibus laevibus umbilicato-concavis.

V. *praecox* Sang. *Cent. tres p. 6. n. 4.- Bert. Fl. It. t. 1. p. 99.*

In Nursiae montibus.

Annua. Flor. Majo-Junio. Flores coerulei.

Obs. Saepius glanduloso-pubescent; folia plus minus incisa, incisuris alternis profundioribus; capsula subcompressa ad basim vix attenuata, saepius emarginato-2-loba; pedunculi, bracteis vix longiores.

37. *ACINIFOLIA* L. *Sp. Pl. p. 19.* Pubescenti-glandulosa. Caule erecto ramoso: foliis subcarnosis ovatis cuneatis subserratis, pedunculo subaequalibus: laciniis calycinis ovatis obtusis, capsulis obcordatis profunde emarginatis, longioribus: seminibus planis, altero latere concavis.

V. *acinifolia* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr. p. 7. n. 21.- Sebast. En. Pl. Amph. Flavii p. 79. n. 252.- Bert. Fl. It. t. 1. p. 03.*

In sterilissimis et muris non rara. *Amfiteatro Flavio, Circo di Villa Borghese* etc.

Annua. Flor. Aprili. Flores dilute coerulei, lacinia minore albida.

38. *ARVENSIS* L. *Sp. Pl. p. 18.* Pubescens. Caule ramoso diffusor: foliis serratis, inferioribus petiolatis ovatis, superioribus sessilibus cordatis pedunculo longioribus: laciniis calycinis lanceolatis obtusis inaequalibus, capsulas obcordatas, superantibus: seminibus rugulosis subplanis.

V. *arvensis* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr. p. 6. n. 20. - Sebast. En. Pl. Amph. Flavii p. 79. n. 251.- Bert. Fl. It. t. 1. p. 92.*

In agris et in viis etiam urbis vulgaris.

Annua. Flor. Aprili. Flores pallide coerulei.

Vulgo. *Ederella, Serpollo.*

*** Racemis terminalibus.

39. *SERPILLIFOLIA* L. *Sp. Pl. p. 15.* Glanduloso-pilosiuscula. Caule diffuso basi repente: foliis ovatis integerrimis crenatisve, superioribus pedicellis longioribus: laciniis calycinis lanceolato-ovatis obtusis, capsulis obcordatis, brevioribus: seminibus laevibus minutis lenticulari-compressis.

V. *serpillifolia* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr. p. 7. n. 22.- Bert. Fl. It. t. 1. p. 89.*

In pascuis viis et ad sepes communis.

Perenn. Fl. Aprili-Majo. Flores albidii vel subcoerulei striis saturatoribus.

40. *ALPINA* L. *Sp. Pl.* p. 15. Subpubescens. Caule simplici ascendente folioso: foliis ovatis obtusis integris dentatisve: racemo conferto abbreviato: calycis hispidi laciniis lineari-lanceolatis obtusis, capsulis hirtis obovato-cordatis, brevioribus: seminibus subverrucosis leuticulari-compressis.

V. alpina Bert. *Fl. It. t. 1.* p. 88.

In pratis apenninis.

Perenn. Flor. Junio-Augusto. Flores intense coerulei.

41. *BELLIDIOIDES* L. *Sp. Pl.* p. 15. Villosa. Caule simplici ascendente: foliis obovato-cuneatis suberenulatis, radicalibus confertis, caulinis remotis oppositis: racemo conferto abbreviato: calycis laciniis lanceolatis obtusis, capsulis ovatis subcompressis, brevioribus: seminibus plurimis laevibus leuticulari-compressis.

V. bellidioides Bert. *Fl. It. t. 1.* p. 84.

In alpinis Umbriae.

Perennis Flor. Junio-Julio. Flores saturate coerulei fauce alba.

*** Racemis lateralibus.

42. *URTICAEFOLIA* L. *fil. Supp.* p. 83. Caule erecto: foliis hirsutis cordato-ovatis argute serratis, superioribus acuminatis: racemis lateralibus oppositis: calycibus 4-partitis: capsulis orbiculato-emarginatis: seminibus compressis laevibus.

V. urticaefolia Sang. *Cent. tres* p. 5. n. 3.- Bert. *Fl. It. t. 1.* p. 82.

In montibus Nursinis. *Bosco di Cavalieri*.

Perennis Flor. Junio. Flores purpureo-coerulei.

43. *CHAMEADRYS* L. *Sp. Pl.* p. 17. Pilosa. Caule prostrato ascendente bifariam piloso: foliis ovatis sessilibus grosse dentatis incisive pilosis: racemis laxis elongatis: calycibus partitis lineari-lanceolatis subacutis ciliatis, capsulas obcordatas dilatatas subciliatas, superantibus: seminibus laevibus, altero latere umbilicato-concavis.

V. Chameadrys Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr.* p. 6. n. 16.- Bert. *Flor. It. t. 1.* p. 80.

In umbrosis ad sepes frequens. *Caffarella, Albano* etc.

Perennis. Flor. Majo. Flores coerulei.

Vulgo. *Crescione de' Prati*.

44. *PROSTRATA* L. *Sp. Pl.* p. 17. Pubescens. Caulibus sterilibus prostratis, fertilibus ascendentibus: foliis oblongis obtusis dentatis basi pectinatis,

superioribus sessilibus: laciniis calycinis inaequalibus linearibus acutis, capsulis obo cordatis, brevioribus: seminibus compressis laeviusculis.

V. prostrata *Maur. Rom. Pl. Cent. 13. p. 3.*—*Bert. Fl. It. t. 1. p. 76.*

In subapenninis. *Norcia, Castelluccio, Monte de' Fiori, Vettore* etc.

Perenn. Flor. Junio. Flores amethystini grandiusculi.

45. *MONTANA* L. *Sp. Pl. p. 17.* Pubescens pilis articulatis. Caule prostrato basi radicante: foliis longe petiolatis ovatis dentatis: laciniis calycinis lanceolatis ovatis dilatatis, capsulis margine undulatis, brevioribus: seminibus laevibus grandiusculis compressis.

V. montana *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 5. n. 15.*—*Bert. Fl. It. t. 1. p. 75.*

In nemorosis umbrosis montium. *Albano.*

Perennis. Flor. Majo. Flores pallide coerulei.

46. *SCUTELLATA* L. *Sp. Pl. p. 16.* Glabra. Caule erectiusculo basi subrepente: foliis sessilibus lineari-acutis remote denticulatis: racemis alternis, pedicellis filiformibus demum divaricatis: laciniis calycinis lanceolatis, capsulis compressis obo cordatis dilatatis, brevioribus: seminibus compressis laevibus.

V. scutellata *Sang. Cent. tres p. 5. n. 2.*

In humentibus montanis prope *Castelluccio* in Umbria.

Perenn. Flor. Julio. Flores rosei venis saturatoribus.

47. *BECCABUNGA* L. *Sp. Pl. p. 16.* Glabra. Caule repente ascendente: foliis ellipticis obtusis obsolete crenulatis: laciniis calycinis ovato-lanceolatis, capsulas vix emarginatas, subaequantibus: seminibus numerosis minutis ovatis laevibus.

V. Beccabunga *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 3. n. 13.*—*Bert. Fl. It. t. 1. p. 69.*

♂ Alpina. Planta minor foliis oblongis obtusis.

In aquis ad fontes ubique vulgaris, ♂ in alpinis. *Vettore.*

Perenn. Flor. Junio. Flores coerulei.

Vulgo. *Beccabunga.*

Usus. In acetarii vulgo usurpatur ad Scorbutum sanandum: medici, succum depuratum herbae, praediligunt.

48. *ANAGALLIS* L. *Sp. Pl. p. 16.* Glabra. Caule erecto fistuloso: foliis sessilibus lanceolatis acutis serratis: laciniis calycinis lanceolatis, capsulas ovatas vix emarginatas, superantibus: seminibus numerosis minutissimis ellipticis laevibus.

V. Anagallis *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 5. n. 14.*—*Bert. Fl. It. t. 1. p. 70.*

In aquis et fossis ubique.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores pallide purpureo-coerulei.

Vulgo. *Beccabunga*, *Crescione*.

Usus. Vires speciei praecedentis habet, utpote vero minus succosa rarius usurpatur.

49. *APHYLLA* L. *Sp. Pl.* p. 14. Pubescens. Caule inferius repente: foliis ellipticis integris crenatisve congestis: racemo terminali unico paucifloro: laciniis calycinis oblongis obtusis, capsulis ovato-cordatis, subaequalibus: seminibus minutis planis.

V. *aphylla* Sang. *Cent. tres* p. 5. n. 1.—Bert. *Fl. It. t. 1.* p. 68.

In apenninis ad rupes umbrosas. *Vettore*.

Perenn. Flor. Julio. Flores coeruleo-violacei.

50. *OFFICINALIS* L. *Sp. Pl.* p. 14. Hirsuta. Caulibus procumbentibus, ramis ascendentibus: foliis oblongis petiolato-serratis apice integerrimis: laciniis calycinis lanceolatis, capsulis compressis oboordato-trigonis, brevioribus: seminibus laevibus altero latere vix umbilicatis.

V. *officinalis* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr.* p. 5. n. 12.—Bert. *Fl. It. t. 1.* p. 65.

In sylvaticis montanis et prope urbem. *Pigneto Sacchetti*, *Monte Mario* etc.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores pallide coerulei.

Vulgo. *Veronica maschio*, *The Svizzero*.

Usus. Vi tonica, adstringenti, et vulneraria gaudet; qua de causa veteres medici plurimis in morbis utebantur, nunc fere obsoleta, et loco Theae tantum hadibita, quamvis minus grata.

51. *SPICATA* L. *Sp. Pl.* p. 14. Pubescens. Caule ascendente: foliis oblongis dentatis basi cuneatis apice integerrimis: laciniis calycinis lauceolatis acutis, capsulis subcordatis vix emarginatis, brevioribus: seminibus laevibus convexis, altero latere, umbilicato-subconcavis.

V. *spicata* Bert. *Fl. It. t. 1.* p. 62.

In Piceno ex agro Asculano. *Acquasanta*.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores coerulei.

CIRCAEA.

52. *LUTETIANA* L. *Sp. Pl.* p. 12. Caule erecto: foliis ovatis subcordatis denticulatis pubescentibus.

C. *Lutetiana* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr.* p. 5. n. 11.—Bert. *Fl. It. t. 1.* p. 56.

In nemoribus umbrosis circa urbem frequens. *Villa Madama*.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores albi vel rosei.

Vulgo. *Circea*, *erba magica*, *erba da streghe*.

LEMNA.

53. *TRISULCA* L. Sp. Pl. p. 1376. Caulophyllo dicotomo patulo, segmentis elliptico-lanceolatis, basi filiformi-cordatis, superne cruciato-proliferis. Bert. Fl. It. t. 1. p. 123.

L. trisulca Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 321. n. 1131.

Natat in aquis puris lentis: frequens Romae et alibi.

Annua. Flor. Majo. Flores herbacei.

Vulgo. *Lente d'acqua, Erba pulla* uti aliae species hujus generis.

Obs. Planta laete virens; fructificatio et proliferatio marginalis.

54. *MINOR* L. Sp. Pl. p. 1376. Caulophyllo oblongo. compresso ecaudato, utrinque concolore monorhizo, proliferatione laterali solitaria Bert. Fl. It. t. 1. p. 125.

L. minor Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 321. n. 1132.

Vulgaris ad superficiem aquarum lente fluentium.

Annua. Flor. Majo. Flores herbacei.

Obs. Planta intense viridis, tam prolifica ut superficies aquarum cito tegat. Fructificatio, et proliferatio lateralis.

55. *GIBBA* L. Sp. Pl. p. 1377. Caulophyllo obovato ecaudato monorhizo subtus gibbere albedo-celluloso hemispherico, proliferatione laterali solitaria Bert. Fl. It. t. 4. p. 126.

L. gibba Maur. Cent. 13. p. 44.

In aquis pigris ad superficiem non rara. Fontana di Pratalata, Villa Pamfili, Borghese etc.

Annua. Flor. Majo-Junio. Flores herbacei.

Obs. Plantula praecedenti grandius, supra laete virens, subtus albicans, proliferatione laterali.

56. *POLYRHIZA* L. Sp. Pl. p. 1377. Caulophyllo rotundo-obovato ecaudato supra radiatim nervoso, subtus discolore polyrhizo. Bert. Fl. It. t. 1. p. 127.

In canalibus pontinis, qui extant in semita, quae ducit ad Sermoneta.

Annua. Flor. Julio-Augusto.

Obs. Plantula laete virens, nervis radiantibus statim a speciebus praecedentibus distincta, subtus atro-purpurea. Prolificatione, et fructificatione laterali.

FRAXINUS.

57. *EXCELSIOR* L. Sp. Pl. p. 1509. Gemmis nigris: ramis fuscis: foliis pinnatis, foliolis sessilibus lanceolatis serratis: floribus apetalis: samaris emarginato-mucronatis.

F. excelsior Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 336. n. 1183. — Bert. Fl. It. t. 1. p. 50.

In sylvis montanis, *Monte Gennaro*, *Circello*, *Allumiere* etc. *Romae a Villa Madama*.

Arbor. Flor. Aprili. Flores subfusci.

Vulgo. *Frassino*.

Usus. Arbor a graecis et latinis Poetis celebrata. Olim fructus lithontripici, cortex febrifugus: nunc cortex in arte coriaria valet, et in tinctoria ad colorem viridem eliciendum. Ligno conficiuntur astae et furcae ad sustinendas Vites. Meloe vessicatorius L. folia hujus arboris praediligit.

58. *ORNUS* L. *Sp. Pl.* p. 1510. Gemmis cinereis: ramis flavo-punctatis: foliis impari-pinnatis sub-3-jugis, foliolis subsessilibus subrotundo-ovatis serrulatis: floribus nudis: samaris emarginatis.

Ornus europaea Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr.* p. 4. n. 7. — Bert. *Fl. It.* t. 1. p. 43.

In nemoribus montanis et urbanis obvius.

Arbor. Flor. Aprili. Flores albid.

Vulgo. *Ornello*, *Orniello*, *Avorniello*.

Usus corticis et ligni ut in specie praecedenti; praeterea dat succum purgantem, qui vel sponte, vel incisionibus elicitur in Calabria, nec non apud nos, et commercio traditur sub nomine *Manna*.

SALIX.

* Capsulae glabrae

59. *PHYLICIFOLIA* Smith. *Fl. Brit.* t. 3. p. 1049. Foliis ovato-lanceolatis undulato-serratis acuminatis subtus glabris: stipulis semicordatis grandiusculis: amentis subcoetaneis ovatis tandem cylindricis villosis: capsulis pedicellatis pyramidato-attenuatis: stylis elongatis.

S. phylicifolia Sang. *Cent. tres* p. 130. n. 295.

In humentibus montium. *Villa Madama* secus *Monte Mario*, prope lacum di *Piedilugo* etc.

Frutex. Flor. Martio. Flores herbacei.

60. *TRIANDRA* L. *Sp. Pl.* n. 1442. Foliis ovato-lanceolatis serratis subtus glaucescentibus: stipulis semicordatis obtusis: amentis subcoetaneis cylindraceis elongatis, masculis 3-andris: capsulis sessilibus ovato-acuminatis tuberculatis: stylis brevissimis.

S. triandra Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr.* p. 336. n. 1182.

Ad ripas Anienis, et Tiberis, nec non fossarum prope urbem vulgaris.

Arbor. Flor. Martio. Flores herbacei.

Vulgo. *Salcio vetrice, Salcio fragile.*

Usus. Rami parum flessibiles ad corbes majores extruendas inserviunt.

61. *VITELLINA L. Sp. Pl. p. 1442.* Foliis lanceolato-acutis sericeo-pubescentibus supra tandem denudatis, serraturis cartilagineis: stipulis nullis: amentis coetaneis pedunculatis cylindricis pilosis: capsulis ventricosis, apice attenuatis tuberculatis: stylis brevissimis.

S. vitellina Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 335. n. 1179.

In vineis et hortis vulgaris.

Arbor. Flor. Martio-Aprili. Flores herbacei.

Vulgo. *Salcio giallo, Salcio da legare.*

Usus. Rami admodum flexibiles ad ligandum usitatissimi. Cortex lutescens, liber vitellinus.

62. *ALBA L. Sp. Pl. p. 1449.* Foliis lanceolato-acuminatis supra glabris, subtus sericeo-pubescentibus, serraturis imis glandulosis: stipulis nullis: amentis coetaneis pedunculatis elongatis pubescentibus: capsulis sessilibus cylindraceis: stylis brevibus.

S. alba Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 335. n. 1178.

Ad ripas fluviorum, et fossarum vulgatissima.

Arbor. Flor. Martio-Aprili. Flores herbacei.

Vulgo. *Salcio arboreo.*

Usus. Arbor praecedenti affinis, at grandius, cortice, et inprimis libere jamdudum viridi distincta: rami breviores et minus versatiles, ideo ad ligandum parum usitati, sed ad canistras texendas utilissimi.

63. *INCANA Schrank Flor. Bav. t. 1. p. 230.* Foliis sessilibus linearibus aut lineari-lanceolatis, margine revolutis glanduloso-serrulatis, subtus tomentoso-incanis: stipulis nullis: amentis subcoetaneis sessilibus cylindraceis: capsulis sessilibus ovatis apice acuminatis: stylis elongatis.

In locis humidis. *Cartiere di Fuligno.*

Frutex. Flor. Martio-Aprili. Flores herbacei.

Vulgo. *Salcio bianco.*

Usus. Rami virgati flessibiles ad corbes texendas utiles.

64. *RETUSA L. Sp. Pl. p. 1446.* Procumbens foliis petiolatis ovatis obtusis, quandoque emarginatis venosis supra nitidis subtus pallidis: stipulis nullis: amentis coetaneis abbreviatis: capsulis pedicellatis ovatis: stigmatibus sessilibus.

In humidis elatiorum montium *Vettore.*

Frutex humilis. Flor. Junio-Julio. Flores herbacei.

65. *HERBACEA* L. *Sp. Pl.* p. 1445. Prostrata. Caule subterraneo: foliis petiolatis articulatis subcordatis serratis nitidis: stipulis nullis: amentis coetaneis ovatis paucifloris: capsulis lanceolatis.

In montanis alpinis secus Nursiam.

Frutex humilis. Flor. Junio. Flores herbacei.

*** Capsulae pilis donatae.

66. *HELIX* L. *Sp. Pl.* p. 1444. Foliis sessilibus lanceolatis glabris serrulatis basi integerrimis: stipulis nullis: amentis praecocibus cylindraceis villosis, masculis monandris: capsulis confertis subglobosis dense tomentosis: stylis brevissimis deciduis.

S. helix Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr.* p. 335. n. 1177.

Ad ripas Tiberim frequens.

Frutex. Flor. Martio. Flores herbacei.

Obs. Rami rubro-fusci, foliis polliceribus.

Usus. Gaudet ramis virgatis longis tortilibus; decorticati ad corbes tenuiores texendas aptissimi.

67. *ACUMINATA* Hoff. *Salic.* 1. p. 39. tab. 6. f. 1 et 2, et tab. 28. f. 2. Foliis ovato-oblongis acuminatis undulatis denticulatis, supra glabriusculis, subtus tomentoso-venosis: stipulis reniformibus: amentis praecocibus ovatis: capsulis confertis ovato-subglobosis dense pilosis: stigmatibus sessilibus.

S. acuminata Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr.* p. 335. n. 1181.

In umbrosis humidis. Copiose secus *lago di Albano*, *Nemi* etc.

Arbor. Flor. Aprili. Flores herbacei.

68. *CAPRAEA* L. *Sp. Pl.* p. 1448. Foliis petiolatis ovatis rugosis undulatis denticulato-acutis aut mucronulatis, subtus tomentosis: stipulis reniformibus dentatis: amentis praecocibus ovato-cylindraceis: capsulis pedicellatis conicis basi vetricosis villosis: stylis brevissimis.

S. capraea Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 335. n. 1180.

In sylvaticis circa urbem non infrequens et in Umbria *Monte bove*.

Subarborea. Flor. Aprili. Flores herbacei.

DIANDRIA DIGYNIA

ANTOXANTUM.

69. *ODORATUM* L. *Sp. Pl.* p. 40. Culmo erecto: foliis brevibus linearibus acuminatis glabris: vaginis elongatis: ligula erosa: racemo composito termi-

nali: glumae calycinae valva externa ovata, interna oblonga acuminata duplo longiore: valva corollina externa infra medium aristata, arista articulata contorta, interna supra medium, arista breviori recta.

A. odoratum *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 10. n. 34. - Bert. Fl. It. t. 2. p. 324.*

In pratis et montibus obvia.

Perenn. Flor. Aprili-Majo. Spiculae virentes.

Usus. Planta grate redolens: odor exicatione auctus, foenum gratum reddit. Boves plantam viridem respuunt.

CLASSIS III. TRIANDRIA

ORDO I. MONOGYNIA.

VALERIANEAE DC.

21. VALERIANA *L.* Calyx adhaerens, limbo primum involuto, dein in pappum plumosum producto: corolla supera tubulosa, basi calcarata aut gibba, limbo 5-fido, laciniis subaequalibus: achenium 1-loculare 1-supernum pappo coronatum.

22. VALERIANELLA *Moench.* Calyx adhaerens, limbo libero foliaceo dentato, dentibus quandoque obsoletis: corolla tubulosa ecalcarata, limbo 5-fido regulari: achenium 2-3-loculare loculo unico fertili, calyce persistente coronatum.

IRIDEAE Juss.

23. CROCUS *L.* Spatha 1-2-valvis uniflora: perigonium petaloideum liliaceum infundibuliforme, ovario adhaerens, tubo longo gracili, limbo bifido: antherae incumbentes: stylus longissimus: stigma trifidum, laciniis cristatis: capsula 3-locularis: semina globosa.

24. ROMULEA *Maratt.* Spatha 2-valvis, valva exterior angustior: perigonium petaloideum liliaceum campanulatum, ovario adhaerens, tubo brevissimo, limbo 6-fido: stamina inclusa, antheris incumbentibus: stigma 3-sectum, laciniis 2-fidis: capsula oblonga: semina globosa.

25. GLADIOLUS *L.* Spatha 2-valvis canaliculata: perigonium petaloideum liliaceum, ovario adhaerens irregulare, tubo saepe curvo, limbo 6-partito sub-2-labiato: stamina adscendentia: stigma 3-fidum: capsula 3-locularis: semina arillata.

26. *IRIS L.* Spatha 2-valvis scariosa: perigonium petaloideum liliaceum, ovario adhaerens, tubo brevi, limbo 6-partito, laciniis 3 minoribus erectis, majoribus reflexis, ut plurimum barbatis: stamina reflexa: stylus tubo perigonii saepe connatus: stigmata 3 magna petaloidea reflexa: capsula 3-gona 3-valvis: semina 2-seriata.

27. *GNEORUM L.* Calyx parvus liberus 3-4-dentatus persistens: corolla petalis 3-4 aequalibus: ovarium 3-4-loculare, loculis 2-ovulatis: stigmata 3-4: bacca succosa partibus 3-4 2-ocularibus indheiscentibus, ad axem arete connexis. *TEREBINTHACEAE Juss.*

28. *OSYRIS L.* Perigonium sepaloideum 3-fidum: flores dioici, masculi stamina 3, foeminei stigmata 3: drupa globosa monosperma. *SANTALACEAE Brown.*

29. *POLYGNEMUM L.* Perigonium liberum 2-3-5-sepalum, saepius 2-bracteatum: stamina 1-5: stylus 2-fidus: capsula 1-sperma: semen lenticulare tuberculatum. *CHENOPEDAE DC.*

CYPERACEAE DC.

30. *SCIOENUS L.* Spiculae multiflorae in fasciculum congestae: perigonii glumae undique imbricatae, inferiores steriles: stylus capillaris deciduus: stigmata 3: achenium basi saepius setosum.

31. *CLADIUM Brown.* Spiculae pauciflorae in capitulum congestae: perigonii glumae imbricatae, inferiores steriles: stamina 2 plura: stylus capillaris deciduus: stigmata 2-3: achenium basi nudum.

32. *FIMBRISTYLIS Val.* Spiculae multiflorae in umbella spuria: perigonii glumae undique imbricatae, omnes fertiles, subinde deciduae: stylus linea marginali utrinque fimbriatus, basi bulbosus, et sub bulbo articulatus: stigmata 2: achenium basi saepe setosum.

33. *SCIRPUS L.* Spiculae varimode dispositae: perigonii glumae undique imbricatae, 1-2 ex inferioribus saepe steriles: stylus capillaris deciduus: stigma 2-3-partitum puberulum: achenium triquetrum, aut 3-loculare basi setosum vel nudum.

34. *ELEOCHARIS Brown.* Spiculae solitariae: perigonii glumae undique imbricatae, duo inferiores steriles: stylus filiformis deciduus, basi compresso-dilatatus, stigma puberulum profunde 2-partitum: achenium, bulbo styli persistente, coronatum, setis quandoque basi cinctum.

35. *ERIOPHORUM L.* Spiculae varimode dispositae: perigonii glumae paleae membranaceae undique imbricatae: staminum filamenta capillaria, antheris pendulis: stigma 3-fidum puberulum: achenium basi villis plurimis sericeis, tandem longissimis, cinctum.

36. *CYPERUS L.* Spiculae compressae varimode dispositae: perigonii glumae disticae imbricatae, duo inferiores steriles: stylus capillaris deciduus: stigmata 2-3: achenium basi nudum.

37. *NARDUS L.* Spica laxa secunda: gluma calycina 1-valvis, dente minuto membranaceo rachidis conflata, corollina 2-valvis, valva externa 3-nervi carinata breviter aristata, circa internam breviorē hyalino-membranaceam convoluta: ovarium monogynum: cariopsis linearis libera. *GRAMINEAE DC.*

ORDO II. DIGYNIA

GRAMINEAE DC.

* Glumae calycinae univalves.

38. *ALOPECURUS L.* Flores in racemo spicaeformi: perigonii gluma calycina 2-valvis, valvis subaequalibus compressis, inferius connatis vel liberis, corollina 1-valvis utriculiformis, infra medium dorso aristata, arista geniculata: caryopsis libera.

39. *PHEUM L.* Flores in racemo spicaeformi densissimo: perigonii gluma calycina 2-valvis, valvis angustis compressis quandoque truncatis, nervo carinae producto, mucronatis, corollina inclusa mutica 2-valvis, valvis inaequalibus: caryopsis libera.

40. *POLYPOGON Desf.* Flores in racemo spicaeformi composito: perigonii gluma calycina 2-valvis, valvis subaequalibus marginatis vel inferius aristatis, corollina 2-valvis inclusa, valvis inaequalibus, major saepius aristata: caryopsis libera.

41. *MILIUM L.* Flores in panicula ramosa vel stricta: perigonii gluma calycina 2-valvis, valvis acutiuseulis ventricosus, corollina 2-valvis inclusa, valvis inaequalibus, externa saepius sub apice aristata, internam involvens: caryopsis, valvis corollinis, arete cinta.

42. *STIPA L.* Flores pedicellati in panicula, vel racemo terminali stricto: perigonii gluma calycina 2-valvis, valvis subaequalibus laxis, corollina brevior 2-valvis cartilaginea, valvis inaequalibus, externa convoluta, apice aristato-articulata: arista geniculata barbata, apice nuda, infra geniculum contorta, taudem longissima, valva interna integra mutica: squamae nectariferae 2: caryopsis libera, glumis corollinis, arete obvoluta.

42. *ARISTELLA* Bert. Flores sessiles in panicula coarctata: perigonii gluma calycina 2-valvis, valvis subaequalibu strictis, corollina brevior 2-valvis, valva externa cartilaginea aristata, arista terminali recta articulata, valva interna membranacea longior: squamae nectariferae 2 lineares: caryopsis libera, glumis corollinis, arcte cinta.

43. *AGROSTIS* L. Flores paniculati in anthesi patentes, antea et postea contracti: perigonii gluma calycina 2-valvis persistens, corollina 2-valvis, valvis inaequalibus, externa major intra apicem aristata vel mutica, interna minor, quandoque obsoleta: caryopsis libera.

44. *CRYPsis* Schreb. Flores in racemo contractissimo: perigonii gluma calycina 2-valvis, valvis inaequalibus muticis carinato-compressis, corollina longior 2-valvis, valvis inaequalibus muticis: caryopsis libera.

46. *LAPPACO* Schreb. Flores subterni, laterales hermaphroditi, intermedii masculi vel neutri, in racemo laxifloro: perigonii gluma calycina 2-valvis, valvis admodum inaequalibus, externa major ventricosa dorso echinata, interna minima plana nuda, corollina 2-valvis nuda in valva calycina majore abscondita, valvis inaequalibus, majore cartaceo-membranacea, minorem externam hyalino-membranaceam, involventes: squamae nectariferae 2 minutae: caryopsis libera minime sulcata.

47. *HORDEUM* L. Flores terni, intermedius hermaphroditus, laterales masculi aut neutri, in spica distica continua articulata: perigonii gluma calycina 2-valvis, valvis angustissimis aristatis, corollina 2-valvis, valva externa minor acuminata aristata, in floribus lateralibus quandoque nuda, interna bidentata: squamae nectariferae 2 variae: caryopsis, valvis corollinis, cinta.

48. *DIGITARIA* Hall. Flores in spica filiformi digitata: perigonii gluma calycina 3-valvis, valvis omnibus inaequalibus adpressis, externa minutissima, corollina major 2-valvis cartilaginea, valvis inaequalibus, externa concava: caryopsis, valvis calceynis, tunicata.

49. *CYNODON* Rich. Flores in spica filiformi digitato-fasciculata: perigonii mutici gluma calycina 2-valvis, valvis subaequalibus ovato-lanceolatis, corollina longior cartilaginea 2-valvis, valva externa navicularis, internam angustissimam canaliculatum includens: paleae nectariferae 2 minimae: caryopsis, valvis corollinis, tunicata.

50. *PHALARIS* L. Flores in racemo spicaeformi composito, vel in panicula racemosa: perigonii gluma calycina 2-valvis, valvis aequalibus navicularibus vel carinatis, corollina brevior inclusa 2-4-valvis, valvae 2 interiores admodum majores: caryopsis valvis corollinis tunicata.

51. *LAGURUS L.* Flores in racemo spicaeformi densissimo: perigonii gluma calycina membranacea, valvis aequalibus angustissimis dense sericeo-plumosis, calycina 2-valvis brevis, valva externa apice 2-seta medio aristata, interna 2-dentata minor: squamae nectariferae 2: caryopsis nuda.

*** Glumae calycinae 2-3-florae

52. *AIRA L.* Flores in racemo spicaeformi vel panicula: perigonii gluma calycina communis 2-valvis, valvis ut plurimum aequalibus carinatis muticis: flores duo hermaphroditi, uterque saepius pedicellatus, tertius, si adest, abortivus: gluma corollina 2-valvis, valvis inaequalibus, villis brevissimis basi cinctis, externa latior mutica vel dorso aristata: arista articulata: caryopsis libera.

53. *MELICA L.* Flores in panicula laxa vel racemo: perigonii gluma calycina communis cartacea 2-valvis, valvis inaequalibus: flores 3-4, inferiores 1-2 perfecti, reliqui abortivi inter se invicem involuti, gluma corollina floris perfecti 2-valvis mutica, valvis inaequalibus, externa grandior concava cartilaginea: squamae nectariferae 2: caryopsis libera valvis corollinis inclusa.

54. *DINEBRA Delil.* Flores in spica laxa alterne ramosa: perigonii gluma calycina communis 2-valvis, valvis lanceolatis subulatis apice subintortis: flores alterni 3-5, imus sessilis, supremi interdum abortivi: glumae corollinae 2-valvis, calycina, brevioris, valva externa apice emarginato-mucronulata, interna dentata: squamae nectariferae 2: caryopsis trigona libera, valvis corollinis involuta.

55. *SACCARUM L.* Flores geminati in racemo vel panicula: perigonii gluma calycina communis 2-valvis, valvis sub aequalibus, lana longa sericea, involucrat: flores irregulariter pedunculati, alter interdum abortivus: gluma corollina 2-valvis mutica vel aristata, valvis inaequalibus, externa majore: floris imperfecti 1-valvis gluma jamdudum mutica: stamina 2-3: caryopsis ut plurimum libera.

56. *ANDROPOGON L.* Flores geminati polygamo-monoici in spica vel panicula: perigonii, floris hermaphroditi sessilis aristati, gluma calycina cartacea 2-valvis, valvis subaequalibus, corollina 2-valvis, valvis inaequalibus, externa major, internam brevior angustissimam aristatam, amplexans: floris masculi pedicellati mutici, gluma calycina 2-valvis, valvis subaequalibus, glumam corollinam 1-2-valvem ciliatam, includens.

57. *POLLINIA Spreng.* Flores 2-3-nati omnes ut plurimum pedunculati, polygamo-monoici, in spica conjugata vel panicula: perigonii floris her-

maphroditi, barba involucrati, gluma 2-valvis cartilaginea, valvis irregulariter inaequalibus, externa 2-fida, interna apice aristata: gluma corollina brevis pedicellata membranaceo-hyalina bivalvis, valva externa, internam majorem apice integram vel 2-fidam aristatam, amplexans: arista articulata libera: floris masculi gluma calycina externa apice breviter aristata, interna mutica, reliqua ut in hermaphrodito: floris tertii, rudimentum perigonii corollini.

58. *SORGUM Pers.* Flores geminati, summi quandoque 3-nati polygamo-monoici, omnes ut plurimum pedunculati, in panicula vel racemo: floris hermaphroditi, perigonii, gluma calycina 2-valvis cartilaginea mutica, valva externa apice 3-dentata, gluma corollina inclusa 2-valvis membranacea hyalina, externa mutica ciliata, interna multo minor apice 2-fida mutica vel aristata, arista articulata inferius contorta: floris masculi gluma calycina cartacea 2-valvis, valvis muticis, externa 3-dentata, corollina inclusa, valvis muticis ciliatis: caryopsis ovoidea, glumis corollinis, involuta: albumen niveo-farinaceum.

59. *HOLCUS L.* Flores binati polygomo-monoici spicati in paniculae ramis: perigonii gluma calycina communis 2-valvis, valvis subaequalibus, corollina floris hermaphroditi sessilis cartilaginea 2-valvis, externa carinata, interna angustior: stamina 3: styli 2 breves: stigmata plumosa: squamula nectarifera membranacea fissa: caryopsis tecta: floris masculi pedicellati conformis, valva externa dorso breviter aristata: arista articulata.

60. *ARRENANTHERUM Palis.* Flores binati polygamo-monoici, basi barbati, in panicula contracta: perigonii gluma calycina communis 2-valvis, valva externa brevi 1-nervi, interna 3-nervi: floris hermaphroditi gluma corollina 2-valvis, valva externa 7-nervi, apice integra aut bifida, mutica aut varimode aristata, interna 3-dentata, ad marginem utrinque inflexa, nervis ciliata: squamae 2 nectariferae lanceolatae: caryopsis valvis corollinis involuta: floris masculi 3-andri, valva corollina exterior longius aristata.

61. *ROTTBOLIA L. fil.* Flores 1-2 hermaphroditi, quandoque alter masculus, ante anthesim fovea rachidis immersi, in spica curva vel recta: perigonii gluma calycina 1-2-valvis cartilaginea, flores semper tegens, valvis externis, in floribus terminalibus, oppositis, gluma corollina membranacea 2-valvis mutica, valvis subaequalibus: squamae nectariferae duo parvae: caryopsis rostrata, valvis calycinis cincta.

62. *PSILURUS Trin.* Flores solitarii spicati, in foveis, rachidis articulatae, ante anthesim omnino absconditi: perigonii glumae calycinae 1-2-valvis, valvae laterales, flori multo minores, gluma corollina 2-valvis, valvis longitudine aequalibus, externa cartacea ut plurimum longe aristata: stamen 1: squamae nectariferae 2 minimae: caryopsis valvis calycinis cincta.

63. *PANICUM L.* Flores 2-nati, flosculo superiore hermaphrodito, inferiore masculo vel neutro, in panicula racemo vel spica, setis scabris, quandoque interpositis: perigonii gluma calycina 2-valvis, valvis saepe inaequalibus, quandoque aristatis, altera minima vel obsoleta: gluma corollina, floris hermaphroditi, cartilaginea 2-valvis, valva externa cymbiformi, interna plana margine inflexa: floris alteri 1-2 valvis, gluma membranacea, valva externa, valvae majori glumae corollinae, similis: caryopsis, valvis corollinis, cineta.

64. *BECKMANNIA Host.* Flores solitarii vel 2-3-nati in spica ramosa densa secundiflora, spiculis disticis: perigonii gluma calycina 2-valvis, valvis aequalibus oppositis cymbiformibus, floribus brevioribus, gluma corollina 2-valvis, valvis lanceolatis, externa apice rostellata subexerta: interna indivisa: squamae 2 nectariferae: caryopsis libera, valvis calycifis, involuta.

*** Glumae calycinae multiflorae.

65. *TRITICUM L.* Flores numero varii in spica vel racemo: spiculae solitariae cartilagineae, facie rachidis oppositae, sessiles vel pedunculatae: perigonii gluma calycina 2-valvis, spiculis brevior, valvis oppositis muticis vel aristatis: glumae corollinae valva externa ventricosa aut compresso-canaliculata mutica vel aristata, valva interna, nerviis ciliatis aut scabris in dentes productis: squamae nectariferae duo minutae: caryopsis 1-sulcata libera.

66. *LOLIUM L.* Flores in spica composita: spiculae compresso-disticae alternae, facie, rachidis articulatae, laterales: perigonii gluma calycina 1-valvis, in spicula terminali 2-valvis: gluma corollina 2-valvis, valvis inaequalibus, externa mutica vel arista simplici donata: squamae nectariferae 2 caryopsis 1-sulcata, valvae corollinae externae, adhaerens.

67. *AEGILOPS L.* Flores 2-4-terni polygamo-monoici, in rachide articulata, spicae continuae, subimmersi: perigonii gluma calycina cartilaginea 2-valvis, valvis aequalibus concavis truncatis, dentibus elongatis, vel aristis 3-5 donatis, floribus longioribus: flores 2-laterales majores hermaphroditi sessiles, tertius masculus, et quartus neuter, pedunculati: floris hermaphroditi glumae corollinae valva externa cartacea 2-3-aristata, interna membranacea 2-dentata: flores imperfecti membranacei, aristis aut dentibus, breviores: squamae nectariferae 2 divergentes: caryopsis sulcata libera.

68. *SESLERIA Scop.* Flores in spica densa, spiculis paucifloris, inferioribus, bractea 1-phylla, subinde obsoleta, cintis: perigonii gluma calycina cartacea 2-valvis, valvis aequalibus brevi-aristatis, gluma corollina 2-valvis,

valva externa 2-5-dentata, dentibus irregulariter aristatis vel muticis, interna 2-furca aut lacero-dentata: caryopsis libera, valva corollina interna, cincta.

69. *ECHINARIA* Desf. Flores polygamo-monoici in capitulum echinatum, spiculis sub-2-floris, flore altero hermaphrodito, altero masculo aut sterili: perigonii gluma calycina membranacea 2-valvis brevis, valvis apice 2-lobis 1-rostratis, exterioribus quandoque 2-rostratis, valva externa in spiculis superioribus 2-6-rostrata, interna 3-rostrata, gluma corollina cartilaginea 2-valvis, valva externa majore apice truncata, rostris 5-7 digitato-rostratis, circa internam 2-rostratam, convolutis: squamae nectariferae 2 truncatae: caryopsis libera, stylis persistentibus, coronata.

70. *TRIODIA* Brown. Flores, spiculae oblongae cartaceae, in panicula stricta: perigonii gluma calycina 2-valvis, spiculis, subaequalibus, valvis acuminatis, gluma corollina 2-valvis, valva externa majore ovata, basi utrinque fasciculo pilorum barbata, apice 3-denticulata: squamae nectariferae 2 distinctae: caryopsis libera, valvis corollinis persistentibus occultata.

71. *AVENA* L. Flores in panicula racemo vel spica, spiculis nitidis magnitudine variis: perigonii gluma calycina communis 2-valvis mutica, valvis margine et apice membranaceis: gluma corollina 2-valvis alterna distica nuda, vel axe et interne barbata, valva externa majore apice 2-fida vel 2-dentata saepe 2-seta, dorso aristata, arista geniculata infra geniculum contorta, valva interna mutica 2-fida vel 2-dentata: squamae 2 nectariferae: caryopsis oblonga libera, aut valvis corollinis inclusa.

72. *POA* L. Flores spicati mutici in panicula vel racemo, rachide flexuosa: perigonii gluma calycina communis 2-valvis, spiculis subaequalis: corollina 2-valvis alterna distica libera aut villo connexa, suprema interdum abortiva, valvis inaequalibus margine membranaceis, externa carinata, internam linearem plicatam, includens: squamula nectarifera 2-fida vel 2 approximatae: caryopsis libera, valvis corollinis, inclusa.

73. *BRIXA* L. Flores mutici in panicula laxa, spiculis nitidis cordato-ovatis turgidiuseculis: perigonii gluma calycina, spiculis multo brevior, valvis concavis in anthesi patentibus: gluma corollina 2-valvis, valvis admodum inaequalibus muticis, externa major navicularis cartilaginea, margine pellucido, interna minima ovata, margine inflexo, basi ovarii adhaerens: squamae nectariferae 2: caryopsis 2-rostris, valvis corollinis, cincta.

74. *CYNOSURUS* L. Flores in racemo composito secundo, racemulis subdicotomis: spiculae pauciflorae secundae, valvis solitariis (potius bracteis) alternis disticis muticis aristatisque, tectae: florum fertilium, perigonii, gluma

calycina 3-valvis, valvis linearibus subaequalibus muticis carinato-canaliculatis: glumae corollinae valva externa ovato-lanceolata 5-nervis aristato-bidentata, quandoque simpliciter aristata, valva interna 2-nervosa breviter 2-fida mutica: stamina 3: styli 4, stigmatibus plumosis: squamae 2 nectariferae: caryopsis 2-rostrata libera, vel valvae corollinae internae, adhaerens.

75. *FESTUCA L.* Flores spiculae multiflorae compressae, in panicula vel racemo: perigonii gluma calycina 2-valvis, spiculis brevior, valvis inaequalibus carinatis, gluma corollina bivalvis, valva externa carinato-acuminata, quandoque breviter emarginata, mucrone vel arista solitaria jamdudum terminata, valva interna nervoso-dentata, nervis saepius scabris aut ciliolatis: stamina 1-3: styli 2, stigmatibus plumosis: squamae 2 nectariferae: caryopsis 1-sulcata, gluma corollina persistentē, cineta.

76. *DACTYLIS L.* Flores spiculae congestae multiflorae subcompressae, in racemo secundo: perigonii gluma calycina 2-valvis, valvis inaequalibus subintortis, majore carinata, gluma corollina, valvis inaequalibus, externa apice emarginato-setigera, interna bifida dentata: squamae 2 parvae nectariferae: styli brevissimi, stigmatibus plumosis: caryopsis oblonga libera, glumis corollinis persistentibus, cineta.

77. *BROMUS L.* Flores distici in panicula vel racemo: perigonii gluma calycina 2 valvis, valvis inaequalibus acutis canaliculatis, spiculis multifloris compressis, brevioribus: gluma corollina 2-valvis, valva externa apice integra vel 2-fida, infra apicem aristata, arista simplici recta, arefactione aliquando intorto-recurva, valva interna varimode ciliata, stamina 2-3: styli 2 stigmatibus plumosis: squama nectarifera ut plurimum solitaria: caryopsis oblonga obtusa apice villosa.

78. *ARUNDO L.* Flores solitarii vel spicati in racemo vel panicula: perigonii gluma calycina 2-valvis, valvis inaequalibus muticis nudis: gluma corollina membranacea, valvis 2 inaequalibus, villis varimode cintis, stipitulo, pilis pinnato-disticis, adjecto: valva interna minore mutica, externa modo mutica, modo dorso vel apice aristata, arista simplici recta vel refracta: stamina 3 exilia, valvas corollinas, subaequantia: styli 2: stigmatibus dense pilosis. squamae 2 nectariferae: caryopsis libera, valvis corollinis, cineta.

79. *AMMOPHILA Host.* Flores solitarii compressi in racemo spicaeformi: perigonii cartacei gluma calycina 2-valvis, valvis aequalibus, gluma corollina, longioribus: valvae corollinae aequales basi villo cineta, externa 5-nervi, nervo carinali in mucronulo, lateralibus duobus in dentes productis, valva interior nervosa 4-dentata, stipitulo dense barbato adjecto: stamina 3 antheris elon-

gatis lateraliter exsertis: stigmata 2 sessilia plumosa: squamulae 2 nectariferae, ovario, longiores: caryopsis sulcata cuneiformi truncata libera.

ORDO III. TRIGYNIA

80. POLYCARPON L. Perigonium duplex: calyx persistens, sepalis 5 concavis carinatis: petala 5, calyci alterna et subaequalia: stamina 3-5, calyci breviora, antheris 2-locularibus: styli 3 brevissimi, stigmatibus sub-3-lobis: capsula ovata 3-locularis: semina subreniformia, placenta basilari fixa. *PARONYCHIAE* Juss.

81. TILLAEA. L. Perigonium duplex: calyx 3-sepalus liberus: corolla 3-petala, calyci alterna atque longitudine aequali: stamina 3 erecta, corolla breviora: antherae 2-loculares subrotundae: ovaria 3: styli 3 brevissimi, stigmatibus obtusis: capsulae 1-3-loculares latere interno dehiscentes: semina suturae adfixa. *CRASSULACEAE* DC.

TRIANDRIA MONOGYNIA

VALERIANA.

70. *TUBEROSA* L. *Sp. Pl.* p. 46. Caule simplici erecto tereti fistuloso: foliis radicalibus lanceolato-oblongis integris, caulinis pinnatifidis, pinnis linearibus: floribus racemoso-compositis: bracteis connatis acuminatis: acheniis hirtis.

V. *tuberosa* Maur. *Cent.* 13. p. 4. - *Bert. Fl. It. t. 1. p.* 178.

In Umbriae montibus Norcia, e Monte Priore,

Perenn. Flor. Junio. Flores rubelli.

Obs. Radix tuberosa aromatica.

71. *SALIUNCA* Vahl. *En.* 2. p. 15. Caule tereti striato 2-4-pollicari erecto vel ascendente: foliis glaberrimis, radicalibus spathulato-oblongis obtusis integris, vel basi 1-3-dentatis: floribus capitato-corymbosis: bracteis lanceolato-linearibus, floribus brevioribus: acheniis glabris.

V. *Saliunca* Sang. *Cent. tres* p. 8. n. 9. - *Bert. Fl. It. t. 1. p.* 175.

In jugis apenninis Umbriae Vettore.

Perenn. Flor. Julio. Flores purpurascens odori.

Obs. Radix longa sublignosa aromatica.

72. *MONTANA* L. *Sp. Pl.* p. 45. Caule simplici erecto vel ascendente subpedali: foliis subserratis ovato-oblongis, radicalibus obtusis, caulinis acutis: floribus paniculatis: bracteis linearibus oppositis: acheniis glabris.

β cuspidata. Foliis caulinis longe acuminatis.

V. *montana* Sang. *Cent. tres* p. 8. n. 10. - *Bert. Fl. It. t. 1. p.* 174.

In apenninis Umbriae frequens.

Perenn. Flor. Julio. Flores rosei.

Obs. Radix sublignosa fusiformis odore nauseoso.

73. *TRIPTERIS* L. *Sp. Pl.* p. 45. Caule tereti striato erecto spithameo: foliis radicalibus indivisis, caulinis ternatis, foliolis lateralibus minoribus: floribus corymboso-brachiatis: bracteis linearibus oppositis: acheniis glabris.

V. tripteris *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr.* p. 15. n. 39. — *Bert. Fl. It.* t. 1. p. 172. — V. alpina prima *H. Rom. t.* 2. p. 4.

In montibus subapenninis et in Umbria *Monte Calvo, Lucretile* etc.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flor. albi vel dilute purpurei.

Obs. Radix sublignosa simplex fusiformis odore sequentis speciei.

74. *OFFICINALIS* L. *Sp. Pl.* p. 45. Caule tereti exquisito sulcato fistuloso 2-4-pedali: foliis omnibus pinnatis, foliolis lanceolatis dentatis: floribus corymbosis: bracteis oppositis lanceolato-linearibus margine membranaceis: acheniis glabris 1-costatis, lineis pilosis utrinque ad costam.

V. officinalis *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 15. n. 35. — *Bert. Fl. It.* t. 1. p. 167. — V. sylvestris major folio lucido *Hort. Rom. t.* 1. p. 4. *tab.* 15.

In sylvaticis montium frequens, et in demissis mare versus. *Albano, Frascati, Tivoli, Terracina* etc.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores albo-subcarnei.

Vulgo. *Valeriana minore.*

Usus. Radix fasciculata forma odore et usu in officinis notissima.

VALERIANELLA.

75. *OLITORIA* Moench. *Meth.* p. 493. Caule angulato ascendente superne dichotomo: foliis lanceolatis integris quandoque dentatis: bracteis ciliatis, flores, superantibus: achenio globoso-compresso, dorso convexo, lateribus utrinque 2-sulcatis: corona obsoleta dentibus 2-3 minimis.

V. olitoria *Bert. Fl. It.* t. 1. p. 184. — *Fedia olitoria* *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr.* p. 15. n. 39. — *Valeriana olitoria* *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii* p. 78. n. 246. — V. arvensis praxeos humilis foliis serratis. *Hort. Rom. t.* 2. p. 4. *tab.* 18.

In arvis et cultis communis.

Annua. Flo. Martio-Aprili. Flores albido-coerulei.

Usus. Species omnes hujus generis vulgo notae sub nomine *Lattughella di campagna* in acetariis adhibitae.

76. *GIBBOSA* DC. *Mem. sur les Valer.* p. 23. t. 3. f. 3. Caule dichotomo erecto striato subpedali: foliis inferioribus oblongis, omnibus integris: bra-

eteis oblongis, margine membranaceis: achenio subgloboso compresso, dorso et facie longitudinaliter 1-sulcato, lateribus utrinque 2-suleis, coroua obsoleta.

V. gibbosa Bert. Fl. It. t. 1. p. 186.

In pratis apricis secus Tivoli.

Annua. Flor. Aprili. Fl. coerulescentes.

77. *ERIOCARPA* Desv. Journ. de Bot. 2. p. 314. t. 11. f. 2. Caule erecto dichotomo, ad angulos scabriusculo: foliis lanceolatis, inferioribus spathulatis integerrimis basi dentatis: bracteis lanceolatis serrulato-ciliatis, margine membranaceis: achenio ovoideo angulato spinuloso: corona erecta campanulata exquisite venosa oblique secta, dentibus 5 inaequalibus.

V. eriocarpa Bert. Fl. It. t. 1. p. 186. — Fedia eriocarpa Fior. App. al Pr. della Fl. Rom. p. 2. n. 1.

In aridis et in cultis frequentissima Roma, Tivoli, Albano, Ostia, Fiumicino etc.

Annua. Flor. Majo-Junio. Flores albo-coerulei.

78. *PUBERULA* DC. Prod. Syst. nat. t. 4. p. 625. n. 12. Leviter pubescens. Caule dichotomo subspithameo: foliis inferioribus spathulatis, superioribus oblongis basi subdentatis: bracteis acuminatis membranaceis: achenio ovato subangulato: corona obtusa subintegerrima oblique secta.

V. puberula Bert. Fl. It. t. 1. p. 189.

In arvis et cultis frequens Roma, Albano, Tivoli, Ostia, Palo etc.

Annua. Flor. Majo. Flor. albo-rubelli.

79. *DENTATA* Dufr. Hist. des Valer. p. 57. n. 5. t. 3. f. 5. Caule angulis scabro: foliis inferioribus lanceolatis integris, superioribus basi irregulariter dentatis: bracteis subulatis glabriusculis cartilagineo-serrulatis: achenio glabro ovato-angulato: corona apice contorta, dentibus erectis 4-3-5-inaequalibus.

V. dentata Bert. Fl. It. t. 1. p. 189. — Fedia dentata Sang. Cent. tres p. 9. n. 11.

Ad vias et in cultis frequens.

Annua. Flor. Aprili-Majo. Flores coeruleo-albidi.

80. *PUMILA* DC. Fl. Fr. t. 4. p. 1. p. 242. n. 3835. Caule ramoso dichotomo subhirsuto, ramis divaricatis: foliis lanceolatis remote dentatis, superioribus basi pinnatifidis: bracteis margine membranaceis, carina villosis: achenio subgloboso glabro, dorso 3-colliculoso, facie exquisite umbilicata, corona inaequaliter dentata.

V. pumila Bert. Fl. It. t. 1. p. 190.

In apricis circa Romam.

Annua. For. Aprili. Flores albo-coerulescentes.

81. *HAMATA* DC. *Mem. sur les Valer. p. 23. t. 3. f. 7.* Caule scabriusculo: foliis linearibus, superioribus basi pinnato-dentatis: bracteis lanceolatis pubescentibus: achenio hirsuto subtetragono: corona ampla campanulata glabra venosa, dentibus subsenis, triangulo cuspidatis, apice uncinatis.

V. *hamata* Bert. *Fl. It. t. 1. p. 191.*— *Fedia hamata* Sang. *Cent. tres p. 9. n. 12.*

In pratis prope *Caprarola*.

Annua. Flor. Majo. Flores albido-coerulei.

81. *CARINATA* Loisl. *Not. p. 149.* Caule angulis laevi: foliis inferioribus ovatis spathulatis, superioribus linearibus oblongis integrisque: bracteis oblongis obtusiusculis margine ciliato-serrulatis: achenio oblongo cymbiformi, apice submutico, dente unico recto coronante.

V. *carinata* Bert. *Fl. It. t. 1. p. 194.*— *Fedia carinata* Sang. *Cent. tres p. 10. n. 13.*

In herbosis et segetibus circa *Albano*.

Annua. Flor. Majo. Flores subcarnei.

CROCUS.

83. *VERNUS* W. *Sp. Pl. t. 1. p. 195.* Tunicis radicalibus fibrillosis: foliis synanthiis erectis, canaliculo enervi: scapo supra basim vaginato: spatha 1-phylla: perigonii campanulati fauce exalbida, pilis longis barbata: stigmatē erecto integerrimo crenulato: capsula estriata.

C. *vernus* Sang. *Cent. tres p. 10. n. 14.*— Bert. *Fl. It. t. 1. p. 205.*—

C. *vernus* β Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr. p. 16. n. 40.*

In monte Albano prope *Cappuccini*, et in montibus tusculanis, ciminis etc.

Perenn. Flor. Martio. Flores intenso lilacini tubo-exalbido.

Vulgo. *Zaffrano falso*.

84. *SUAEOLENS* Bert. *Zaffar. It. n. 3.* Tunicis radicalibus fibrillosis, foliis proteranthiis canaliculo enervi: scapo supra basim vaginato: spatha 1-2-phylla: perigonii fauce lutea: stigmatē breviter 3-fido.

C. *suaevolens* Sang. *Cent. tres p. 11. n. 15.*— Bert. *Fl. It. t. 1. p. 203.*—

C. *vernus* α Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr. p. 16. n. 40.*

Prope Romam gregarie nascitur loco vulgo *Valle dell'inferno* et *Porcareccio*, *Malagrotta* etc.

Perenn. Flor. Febuario-Martio. Fl. lilacini suaeolentes, fauce lutea glabra.

85. *BIFLORUS* Mill. *Dict.* Tunicis radicalibus membranaceis supra basim circumscissis: foliis synanthiis, canaliculo enervi: scapo nudo: spatha dupli: perigonii tubo subinfundibuliformi, fauce glabra flava: stigmatē erecto indiviso: capsula estriata.

C. biflorus Sang. *Cent. tres* p. 14. n. 16.— *Bert. Fl. It. t. 1. p. 213.*
C. vernus γ *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 16. n. 40.*

In pratis siccioribus circa urbem frequens.

Perenn. Flor. Febuario. Flores albi vel albo-lilacini, segmentis exterioribus albo-luteolis violaceo-3-striatis.

86. *SATIVUS* W. *Sp. Pl. t. 1. p. 194.* Tunicis radicalibus fibrillosis supra bulbum elongatis: foliis linearibus hysterantiis, canaliculis duobus minutissime punctatis, nervo, lateralibus: spatha monophylla acuta: perigonii fauce barbata: stigmate 3-partito lateraliter exerto, perigonium, subaquante.

C. sativus *Bert. Fl. It. t. 1. p. 215.— Hort. Rom. t. 6. p. 10. tab. 54.*

Sponte provenit in Piceno, ubi Clarissimus Orsini pluries legit. Specimina nostra in valle Canetra secus Nursiam.

Perenn. Flor. Septembri. Flores violacei magni.

Usus. Stigmata hujus speciei suaveolentia *Zaffrano* officinarum et tinctorum praebent, aroma pretiosissimum, plurimis in modis, adhibitum.

ROMULEA.

87. *BULBOCODIUM* *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 17. n. 41.* Scapo simplici, vel inter vaginas ramoso, ramis 1-floris: foliis filiformi-compressis sulcatis rectis recurvisque distortis: spatha 2-valvi, perigonii tubo multo longiore, valva interna late membranaceo-marginata: stylo staminibus longiore: stigmate 2-partito.

R. bulbocodium *Bert. Fl. It. t. 1. p. 220.*— *R. spatula* intra calycem inserta *Maratt. Pl. Romul. et Sat. etc. p. 7. excl. v. 5. icon mala.*— *R. flore ex violaceo et luteo variegato* *Hort. Rom. t. 7. tab. 4. mala.*

In apricis et collibus circa Romam frequens *Caffarella*, *Testaccio*, *Tor di Quinto*, *Bracciano*, *Monte rosi*, *Monti Cimini* etc.

Perenn. Flor. Febuario ad Martium. Flores colore admodum variant: fundo crocei, apicibus subviolacei, extus albi rosei vel rubro-violacei, laciniis exterioribus dorso saturatiore.

Obs. Perigonia hujus generis patent ab hora 11 antimeridiana ad oram 4 pomeridianam.

88. *RANIFOLIA* *Ten. in Fl. Neap. Pr. add. et emend. in append. ad indic. sem. ann. 1827. p. 3.* Scapo ramoso multifloro, ramis axillaribus 1-floris: foliis filiformi-compressis sulcatis rectis recurvisque elongatis: spatha 2-valvi, perigonii tubo multo longiore, valvis anguste marginatis: stylo staminibus aequante: stigmatibus 3 profunde 2-partitis.

P. ramiflora Bert. *Fl. It. t. 1. p. 223.*— *R. Columnae* β *versicolor* Sang. *Cent. tres p. 11. n. 17.*

In collibus apricis circa Romam *Monte Aventino, Testaccio* etc.

Perenn. Flor. Febuario-Martio. Perigonii color etiam in hac specie admodum variat, ut plurimum caeruleo-violaceus, laciniis exterioribus dorso viridi-luteolis.

89. *COLUMNAE* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr. p. 18. n. 42.* Scapo 1-floro sub solitario subincurvo: foliis filiformi-compressis sulcatis recurvatis distortis: spatha 2-valvi, perigonii tubo multo longiore, valva interna late membranaceo-marginata: stylo, staminibus, brevior: stigmate apice 2-fido.

R. Columnae. Bert. *Fl. It. t. 1. p. 224.*— *Romulea* var. 4. *Maratti Plant. Romul. et Sat. etc. p. 17.*

In collibus suburbanis *Gianicolo, Acqua Traversa, Tor di Quinto* etc.

Pereun. Flor. ineunte Febuario, Flores albo-lutescentes, laciniarum exteriorum dorso, lineolis fusco-rubris, notato, interiorum albis.

GLADIOLUS.

90. *communis* L. *Sp. Pl. p. 52.* Tunicis radicalibus fibrillosis parallelis: foliis ensiformibus nervosis: floribus spicatis secundis: spathae valvis inaequalibus, perigonii tubo, brevioribus: perigonii subringentis laciniis 3 superioribus conniventibus, intermedia longiuscula recessa, inferiorum lateralibus obovato-spathulatis, intermedia latiore, longioribus: antheris filamento subaequalibus: seminibus marginato-ciliatis.

G. communis Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr. p. 19. n. 43.*— Bert. *Fl. It. t. 1. p. 227.*— *G.* flor. uno versu dispositis major, et procerior fl. purp. rubente. *Hort. Rom. t. 6. p. 12.*

In pratis et inter segetes.

Perenn. Flor. Aprili-Majo. Flores rosei.

Vulgo. *Spadacciolo.*

Obs. Perigonii lacinae omnes macula alba lineari-lanceolata intus notatae.

91. *BYZANTINUS* Ait. *Hort. Kew. ed. 2. t. 1. p. 102.* Tunicis radicalibus fibrillosis parallelis latiusculis: foliis ensiformibus nervosis latiusculis: floribus spicatis disticis, spathae valvis inaequalibus, perigonii tubo brevioribus: perigonii subringentis, laciniis 3 superioribus conniventibus inaequalibus, suprema lateralibus tecta, inferioribus lateralibus minoribus: antheris filamento longioribus: seminibus marginato-alatis.

G. byzantinus Sang. *Cent. tres p. 12. n. 18.*— Bert. *Fl. It. t. 1. p. 229.*— *G.* major byzantinus atro-purpureus. *Hort. Rom. t. 6. p. 12.*

In pratis inter segetes.

Perenn. Flor. Aprili-Majo. Flores saturate rosei.

Obs. Perigonii laciniae inferiores mascula alba lineari-lanceolata intus notatae.

92. *SEGETUM* Ait. Hort. Kew. ed. 2. t. 1. p. 102. Tunicis radicalibus fibrillosis: foliis ensiformibus nervosis: floribus spicatis secundis: spathae valvis inaequalibus, perigonii tubo brevioribus: perigonii subringentis lacinii 3 superioribus invicem distantibus, intermedia subincurva longiore, inferioribus uniformibus spathulato-unguiculatis: antheris filamento subaequalibus: seminibus rotundis deorsum productis.

In segetibus. *Monte Mario*.

Perenn. Flor. Majo. Flores rosei.

Obs. Perigonii laciniae tres inferiores macula alba lineari-lanceolata notatae. IRIS.

* Perigoniiis barbatis.

93. *FLORENTINA* L. Sp. Pl. p. 55. Scapo sub-2-floro foliis longiore: foliis strictis ensiformibus acuminatis intense glaucis, scapigeris in bracteas habentibus: bracteis et spathis apice margineque breviter scariosis: floribus sessilibus: perigonii segmentis erectis oblongis, reflexis obovatis integris

I. *florentina* Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 19. n. 44. - Bert. Fl. It. t. 1. p. 231.

In montium sylvaticis solo siccior *Castel Candolfo*, *Monte Gennaro* etc.

Perenn. Flor. Aprili-Majo. Flores albi odori.

Usus. Radix hujus speciei, caulis rhizomaticus recentiorum est, et Ireos officinarum praebet, vulgo *Iride fiorentina*, olim laudata in hydropo et aliis morbis, nunc dissueta, et felicius fortasse in Callopietria ob gratum odorem *Violae odoratae* L. habebita.

95. *GERMANICA* L. Sp. Pl. p. 55. Scapo ramoso multifloro foliis altiore: foliis ensiformibus acumiuatis glaucis: spathis basi foliaceis, superne longissime scarioso-membranaceis: floribus subsolitariis: perigonii segmentis erectis subrotundis reflexis ovato-oblongis emarginatis.

I. *Germanica* Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 19. n. 45. - Bert. Fl. It. t. 1. p. 332.

I. major latifolia Romana coerulea. Hort. Rom. t. 6. p. 11. tab. 51.

In collibus sylvaticis *Monte Mario*, *Monte Gennaro* etc.

Perenn. Flor. Aprili-Majo. Flores violacei suaveolentes.

Vulgo. *Iride fiorentina pavonazza*.

Usus. Radix aroma praecedentis speciei profert, quoniam eodem usui reservatur. Medici in hydropo et aedemate utebantur, teste Linnaeo.

** Perigonii imberbibus.

95. *PSEUDO-ACORUS* L. Sp. Pl. p. 56. Scapo ramoso-flexuoso tereti-com-

presso multifloro: foliis ensiformibus, viridibus, scapo brevioribus, nonnullis, in cespitibus partialibus longioribus: spatha 2-valvi, valvis oppositis margine anguste membranaceis: floribus terminalibus solitariis, inter spathas pedunculatis: perigonii segmentis erectis angustissimis, reflexis grandiusculis ovatis integerrimis.

1. *Pseudo-Acorus* *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 19. n. 46.*— *Bert. Fl. It. t. 1. p. 236.*— 1. *palustris lutea*, sive *Acorus adulterinus*. *Hort. Rom. t. 6. p. 11. tab. 64.*

In fossis et palustribus vulgaris. *Pratalata*, *Caffarella* etc.

Perenn. Flor. Aprili-Majo Flores lutei.

Vulgo. *Acoro falso*, *Giglio giallo*.

Usus. Electuarium Diacori ita dicebatur a radice hujus speciei, quae in illo ingrediebatur: drasticum medicis praebet: in arte coriaria et tinctoria valet.

96. *FOETIDISSIMA* *L. Sp. Pl. p. 57.* Scapo compresso 1-angulato multifloro: foliis ensiformibus angulatis, scapo modo brevioribus modo longioribus: spatha 2-valvi, valvis lanceolato-elongatis canaliculatis: floribus sessilibus, vel in apice ramorum, inter bracteas, longe pedunculatis: perigonii segmentis erectis, ungue angusto canaliculato, lamina oblongo-lanceolata patenti, reflexis, lamina oblonga apice rotundata: seminibus articulatis.

1. *foetidissima* *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 19. n. 47.*— *Bert. Fl. It. t. 1. p. 238.*— *Hort. Rom. t. 6. p. 11. tab. 65.*

Ad scpes et secus fossas non rara.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores cinerei venaturis atris.

Usus. Folia contrita odorem ingratum lactis putridi manifestant, unde a vulgo dicta *Ricottaria*. Radix caustica, errhina, caute admodum adhibenda.

97. *TUBEROSA* *L. Sp. Pl. p. 58.* Radice tuberoso-fibrosa: scapo simpliciter erecto unifloro: foliis tetragonis, radicalibus scapo brevioribus, scapigeris successive minoribus vaginantibus: spatha 2-valvi, valvis inaequalibus concavo-reticulatis margine involutis: floribus intra spatham longe pedicellatis: perigonii segmentis erectis angustissimis longe cuspidatis, reflexis, ungue canaliculata, lamina ovata reflexa.

1. *tuberosa*. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 20. n. 48.*— *Bert. Fl. It. t. 1. p. 242.*— *Sisyrinchium* *H. Rom. t. 6. tab. 67.*

In umbrosis humidiusculis etiam in urbe. *S. Croce in Gerusalemme*, *Villa Borghese*, *Medici*, *Pamfilii* etc.

Perenn. Flor. Februario-Martio: Flores albo-subvirides, laciniis exterioribus ultra medium reflexis, lamina supra atro-vellutina, suaveolentes.

Vulgo. *Ermodontillo falso*.

GNEORUM.

98. *TRICOCUM* L. *Sp. Pl.* p. 49. Glabrum. Caule tereti, ramis flexuosis sparsis: foliis coriaceis obverse lanceolatis: pedunculis axillaribus sub-3-floris liberis.

C. tricocum Bert. *Fl. It. t. 1.* p. 196.

In sylvulis viridarii *Pamfilii* sponte.

Frutex. Flor. Majo. Flores lutei.

Usus. Folia et cortex ad corios parandos valet. Planta acris-caustica.

OSYRIS.

99. *ALBA* L. *Sp. Pl.* p. 1450. Foliis lineari-lanceolatis integerrimis, floribus sparsis axillaribus, masculis praecocibus.

O. alba *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii* p. 60. n. 168.- *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr.* p. 336. n. 1184.

In collibus sylvaticis etiam circa urbem vulgaris. *Monte Mario, Malafede* etc.

Frutex. Flor. Majo. Flores luteoli.

POLYCNUM.

100. *ARVENSE* L. *Sp. Pl.* p. 50. Caule ramoso diffuso: foliis subulato-tri-quetris, basi late marginato-scariosis, apice spinulosis: floribus sessilibus sub-solitariis, foliolo utrinque membranaceo: calycibus diphyllis aristatis: capsula membranacea, stylo persistente, coronata.

P. arvense *Maur. Cent.* 13. p. 4.- *Bert. Fl. It. t. 1.* p. 200.

In arenosis, ad ripas Anienis, ad rivos. *Tor di Quinto* etc.

Annua. Flor. Julio. Flores albo-membranacei antheris rubris.

SCHOENUS.

101. *MUCRONATUS* L. *Sp. Pl.* p. 63. Glauco-virens. Calamo tereti nudo: foliis linearibus canaliculatis recurvatis mucronatis: involuero polyphylo patente, spiculas ovatas dense fasciculatas, longe superante: glumis inferioribus majoribus: caryopside trigona ovato-acuminata: setis nullis.

S. mucronatus *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr.* p. 20. n. 50.- *Bert. Fl. It. t. 1.* p. 247.

In maritimis frequens.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Spiculae rubenti-fuscae.

102. *NIGRIGANS* L. *Sp. Pl.* p. 64. Calamo tereti nudo: foliis subulatis mucronatis margine scabriusculis: involuero 2-phylo, folio altero subulato, spiculas oblongas capitatas, superante: glumis lanceolatis imbricatis inferioribus majoribus: caryopside trigona: setis paucis brevibus.

S. nigrigans *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr.* p. 20. n. 51. - *Bert. Fl. It. t. 1.* p. 248.

In maritimis frequens. *Ostia, Fiumicino.*

CLADIUM.

103. *MARISCUS* Hook Brit. Flor. p. 13. Calamo tereti folioso: foliis marginis dorsoque serrulato-aculeatis, apice triquetro longissime acuminato: involucri monophyllo concavo lanceolato, in pedunculis inferioribus abbreviato et foliis conformi: paniculae decompositae, pedunculis compressis elongatis: spiculis ut plurimum 2-floris sessilibus ovato-acutis capitatis: caryopside ovoido-acuta punctato-scabra.

C. Mariscus Bert. Fl. It. t. 1. p. 252.-*S. Mariscus* Seb. et Maur. Flor. Rom. Pr. p. 20. n. 49.

In profundis fossis, paludibus etc. *Solfatara di Tivoli.*

Perenn. Flor. Junio. Spiculae flavescenti-fuscae.

FIMBRISTYLIS.

104. *DICHOTOMUS* Vahl. En. 2. p. 287. n. 8. Calamo triquetro striato basi folioso: foliis vaginantibus setaceis pubescentibus: umbella spuria decomposita vel simplici, involucri laxo ciliato sub-3-phylo, breviori: spiculis ovato-oblongis subulatis, intermedia sessili: glumis ovatis mucronatis: achenio multi-costato, sulcis transverse rugosis: setis nullis.

F. dichotomus Bert. Fl. It. t. 1. p. 310.- *Scirpus annuus* Maur. Rom. Pl. Cent. 13. p. 4.

In aquosis ad ripas Tiberis.

Annuus. Flor. Julio-Augusto. Spiculae albo-lutescentes tandem ferrugineae.

SCIRPUS.

* Caryopsis setis basi cincta.

105. *LACUSTRIS* L. Sp. Pl. p. 72. Calamo tereti nudo basi vaginante: vaginis filiformibus imbricatis, ultimis majoribus, in folium brevem, desinentibus: umbella spuria supradecomposita terminali, involucri irregulari 2-phylo: spiculis ovatis: glumis ovato-acutis vel marginato-mucronulatis: achenio obovato-lenticulari: setis 4-6 retrorsum hispidis.

S. lacustris Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 21. n. 53. - Bert. Fl. It. t. 1. p. 280.

In rivulis, lacubus, staminibus aqua puriore communis.

Perenn. Fl. Junio-Julio. Spiculae subferrugineae, carina saepe viridi.

106. *MARITIMUS* L. Sp. Pl. p. 74. Calamo erecto acute triquetro, inferius folioso: foliis vaginantibus canaliculatis, calamo subaequalibus: spiculis ovato-oblongis sessilibus fasciculatis, in umbella spuria congestis: involucri

2-4-phylo, foliolis inaequalibus, umbellam superante: glumis ovato-concavis apice multidentatis, dente medio aristato: caryopside obovata subtrigona: setis retrorsum hispidis.

S. maritimus Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr. p. 21. n. 54.* — Bert. *Fl. It. t. 1. p. 298.*

In maritimis, palustribus, et agri romani fossis. *Ostia, Fiumicino, Marcigliana* etc.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Spiculae ferrugineo-fuscae tandem nigricantes.

*** Caryopsis basi nuda.

107. *Holoschoenus* L. Sp. Pl. p. 72. Calamo tereti nudo basi vaginato: vaginis 2-3 acutis, margine membranaceis, serio laceris: foliis semiteretibus canaliculatis, calamo subaequalibus: umbella spuria simplici, radiis inaequalibus: involucro 2-phylo folioso, altero longissimo, altero abbreviato patulo: spiculis aggregato-capitatis: glumis obovatis obtusis breviter mucronulatis: caryopside acuminato-triquetra leviter punctato-scabra.

S. Holoschoenus Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr. p. 21. n. 55. α.* — Bert. *Fl. It. t. 1. p. 282.*

γ Bert. Calamo brevi, capitulis duplo triploque crassioribus subsolitariis.

S. holoschoenus β Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr. p. 22.*

In pratis humidis et palustribus ad scaturigines aquarum etc. vulgaris etiam varietas.

Perenn. Flor. Junio-Augusto. Spiculae subvirides, lineis vel maculis ferrugineis, notatae.

108. *Savi* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr. p. 22. n. 56.* Calamo filiformi basi folioso: foliis setaceis striatis basi vaginantibus, calamo brevioribus: spiculis ovatis sessilibus subgeminatis, involucrum 2-phyllum, foliolis basi dilatatis, subaequantibus: glumis ovatis mucronatis: caryopside tuberculata.

S. Savi Bert. *Fl. It. t. 1. p. 288.*

In inundatis maritimis frequens *Ostia, Fiumicino* etc.

Annua. Fl. Majo. Spiculae fuscae.

ELEOCHARIS.

109. *palustris* Röem. et Schult. *Syst. veget. t. 2. p. 151. n. 9.* Calamo tereti-compresso nudo basi arete vaginato: vaginis paucis striatis truncatis: foliis nullis: spicula oblonga terminali: glumis ovatis sensim acutiusculis triandris: caryopside lenticulari glabra, setis subsenis, brevioribus.

E. palustris Bert. *Fl. It. t. 1. p. 305.*—*Scirpus palustris.* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr. p. 20. n. 52.*—*S. Equiseti capitulo majori.* H. *Rom. t. 8. p. 11.*

In paludosis frequens.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Glumae rufae vel nigro-ferrugineae.

ERIOHPORUM.

110. *PUBESCENS* Schult. *Syst. Veg. Mant. 3. p. 541.* Calamo tereti superne 3-gono: foliis planis linearibus, apice trigonis, basi longe vaginantibus: umbella spuria ex parte nutante, involuero 2-phylo, foliolis inaequalibus: peduncolis scabris: spiculis ovoideis solitariis: glumis ovato-oblongis acutis: caryopside tenui acute triquetra: villis, spicula, duplo longioribus.

E. pubescens. Fior. *App. al Pr. della Flor. Rom p. 2. n. 2.*—Bert. *Fl. It. t. 4. p. 318.*

In paludosis secus Ariciam.

Perenn. Flor. Augusto. Spiculae nigro-virentes, glumis margine membranaceis.

CYPERUS.

111. *FLAVESCENS* L. *Sp. Pl. p. 69.* Radice fibrosa: calamo 3-quetro basi folioso: foliis angustissimis superius liberis, inferius vaginantibus: involuero 3-phylo, foliolis planis plicatisve, umbellam subcompositam, superantibus: spiculis lanceolatis: glumis ovatis concavo-compressis: caryopside lenticulari mintissime punctato-scabra.

C. flavescens Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr. p. 25. n. 58.*—Bert. *Fl. It. t. 1. p. 261.*

In aquosis circa fontes. *Piazza di s. Pietro.*

Perenn. Flor. Junio-Julio. Glumae flavescentes.

112. *FUSCUS* L. *Sp. Pl. p. 69.* Radice fibrosa rufescente: calamo 3-quetro basi folioso: foliis linearibus, basi vaginantibus: involuero sub-3-phylo longissimo: umbella spuria supradecomposita: spiculis linearibus compresso-planis, in capitulos pedunculatos vel sessiles, congestis: glumis mucronatis: caryopside acute 3-quetra.

C. fuscus Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr. p. 23. n. 59.*—Bert. *Fl. It. t. 1. p. 263.*—*C. minimus* panicula sparsa nigricante. H. *Rom. t. 8. p. 11.*

In aquosis ad fossas communis.

Flor. sera aestate. Glumae nigrae vel fusco-virentes, carina et margine viridi.

113. *TENORII* Tineo *App. ad Cat. Pl. H. Panor p. 278.* Radice repente tuberosa, tuberibus azonis filipendulis: calamo 3-quetro basi folioso, foliis

canaliculatis altiore: umbella spuria simplici vel decomposita, radiis erecto-patulis, involuero 3-5-phylo, brevioribus: glumis acutiusculis subdiscretis: caryopside 3-quetra apiculata.

C. Tenorii. *Sang. Cent. tres p. 12. n. 19.* — *Bert. Fl. It. t. 1. p. 265.*

In litore arenoso prope Hostiam.

Perenn. Flor. Junio. Glumae lutescentes, carina viridi.

114. *OLIVARIS* Targ. diss. p. 6. Radice repente, tuberibus horizontalibus subovatis obsolete zonatis: clamo 3-quetro basi folioso: foliis viridibus carinatis, apice margine et carina scabris: involuero 3-5-phylo, foliolis inaequalibus, umbella supradecomposita, longiore: spiculis lineari-lanceolatis acutis glumis nervosis carinatis obtusis: nucula oblonga acute 3-quetra.

C. rotundus. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 22. n. 57.* — *Bert. Fl. It. t. 1. p. 267.* — C. rotundus esculentus angustifolius. *H. Rom. t. 8. p. 12.*

In sabulosis, vineis, hortis nimium frequens; infestissima planta.

Vulgo. *Radichiella, sgarzella.*

Perenn. Flor. Julio. Glumae rubro-spadiceae nitidae, carina viridi, marginibus albidis.

115. *LONGUS* L. *Sp. Pl. p. 57.* Radice crassa repente: calamo 3-quetro inferne folioso: foliis carinatis striatis, margine saepius scariosis: involuero 4-5-phylo, foliolis inaequalibus, longissimis: umbella spuria supradecomposita, radiis elongatis strictis: spiculis lineari-lanceolatis valde compressis alternis: caryopside acute 3-quetra, apice incrassato.

C. longus. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 24. n. 61.* — *Bert. Fl. It. t. 1. p. 269.* — C. odoratus radice longa sive. C. offic. *H. Rom. t. 8. p. 11.*

In fossis ubique.

Vulgo. *Paglia da sedie.*

Perenn. Fl. Junio-Julio. Glumae spadiceae, dorso et carina, albo-virentes.

116. *BADIUS* Desf. *Fl. Atl. t. 1. p. 45. t. 7. f. 2.* Radice repente: calamo basi folioso 3-quetro: foliis carinatis margine dorsoque serrulatis scabris: involuero sub-3-phylo inaequali, umbellae radii compositis erecto-patentibus, longiore: spiculis linearibus acutis teretiusculis mox compressis: glumis re-tusis, caryopside 3-gona.

C. badius. *Sang. Cent. tres p. 13. n. 20.*

In aquosis ad fossas.

Perenn. Flor. Majo ad Augustum. Glumae badiae, carina virenti, margine castaneo fusco.

117. *MONTI* L. *Sp. Pl. p. 102.* Radice fibrosa lete virenti: calamo 3-

quetro basi folioso: foliis linearibus carinato 3-quetris intus spongiosis: involucri 3-4-phyllo, foliolo unico longissimo: umbella supradecomposita, radiis compressis inaequalibus: spiculis lineari-lanceolatis turgidiusculis late imbricatis: glumis concavis ovato-obtusis caryopside compressa striata.

C. Monti. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 23. n. 60.* - *Bert. Fl. It. t. 1. p. 272.*

In udis ad fossas, ripas etc. communis.

Perenn. Flor. Majo-Augusto. Glumae rufae, carina viridi, marginibus subscariosis.

Obs. Species omnes Cypercorum, radicibus ut plurimum reptantibus, quibus muniuntur, ad firmandas et sustinendas fluviorum ripas, aptissimae, item ad tegendas aedes agricolas, ad texendas Storeas et ad stragem Pecori suppeditandum. Inter species vero a nobis enumeratas, folia Cyperi longissima, quibus phialas vitreas, et vulgares sedes teguntur, unde summo pere a negotiatoribus expetita. Culmis Scirpi Holoschoeni parvas cistas conficimus ad lac coagulatum excipiendum, et medulla flexibili, qua habundant, ad parvas nocturnas lucernas halendas utimur.

NARDUS.

118. *STRICTA* L. *Sp. Pl. p. 77.* Radice firma, fibris horizontaliter repentibus: culmo erecto caespiteso dero brevi superius nudo: foliis setaceis subglaucis arcte culmum vaginantibus: spica recta filiformi: perigonii gluma calycina convoluta-cucullata, inferius lateraliter aperta, apice integra, quandoque 2-dentata aut rostrata, gluma corollina 2-valvi, valvis inaequalibus subulatis in anthesi patulis, externa minori, internam, amplexaute.

N. stricta *Sang. Cent. tres p. 21. n. 40.* - *Bert. Fl. It. t. 1. p. 824.*

In pascuis apenninis sterilibus copiose. *Monte la Rosa* in Umbria.

Perenn. Flor. aestate. Spiculae virides quandoque purpureae.

Usus. Culmi et folia vitibus ligandis, nec non maceratione subiecta, funibus texendis inserviunt.

DIANDRIA DIGYNIA

ALOPECURUS.

119. *AGRESTIS* L. *Sp. Pl. p. 89.* Culmo erecto superne scabriusculo: foliis linearibus acuminatis margine scabridis: vaginis superioribus subinflatis: ligula brevissima obtusa. Racemo spicaeformi cylindraceo gracili attenuato: perigoni, glumae calycinae, valvis aequalibus ad medium connatis, nervo carinali ciliolato, superne tantum alatis: glumae corollinae valva solitaria ovato-lanceolata supra basim aristata, arista geniculata duplo longiore, tandem refracta.

A. agrestis. *Seb. et Maur. Flor. Rom. Pr. p. 29. n. 74. - Bert. Fl. It. t. 1. p. 370.*

In pratis et pascuis communis.

Annua. Flor. Majo. Spiculae virentes.

120. *BULBOSUS* L. *Sp. Pl. p. 1665.* Radice bulbosa: culmo erecto glabro striato basi subgeniculato: foliis glabris linearibus brevibus: ligula longiuscula ovato-lanceolata. Racemo spicaeformi gracili aequali obtuso: perigonii glumae calycinae valvis acutis liberis, nervo carinali minute ciliato: gluma corollina 1-valvi brevior 3-nervi truncata inferius aristata: arista, valva, triplo longior.

A. bulbosus *Maur. Cent. 13. p. 6. - Bert. Fl. It. t. 1. p. 272.*

In pratis depressis. Inter Tiberim et *Tor di Quinto*.

Perenn. Flor. Aprili-Majo. Spiculae viridi-coerulescentes.

121. *GENICULATUS* L. *Sp. Pl. p. 89.* Radice fibrosa: culmo ascendente inflato ad nodos infracto: foliis linearibus glabris, vaginis inflatis: ligula brevi ovato-obtusa. Racemo spicaeformi gracili aequali obtuso: perigonii glumae calycinae valvis obtusis subaequalibus 3-nerviis, carina villosi, basi connatis, valva corollina obtusa ad medium aristata, arista exerta vel inclusa.

A. geniculatus. *Sang. Cent. tres p. 15. n. 26. - Bert. Fl. It. t. 1. p. 373.*

In pratis udis prope *Castelluccio*.

Perenn. Flor. Junio. Spiculae pallide virentes.

122. *UTRICULATUS* *Sibth. et Smith. Flor. Graec. Pr. t. 1. p. 43.* Radice fibrosa: culmis ascendentibus vel erectis: foliis angustis brevibus: vaginis utriculato-inflatis successive majoribus, culmum ut plurimum obducentibus: ligula vix lineari senio lacera: racemo spicaeformi ovato: perigonii glumae calycinae, valvis compressis, ultra medium connatis, medio dorsi callosis, carina infra collum alata dense villosa, glumae corollinae valva longe aristata, arista geniculata.

A. utriculatus. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 29. n. 75. - Bert. Fl. It. t. 1. p. 375. - Tozzettia pratensis Sebast. En. Pl. Amph. Flavi p. 70. n. 225.*

In pratis et pascuis vulgaris.

Annua. Flor. Aprili. Spiculae albo-virentes.

PHLEUM.

123. *PRATENSE* L. *Sp. Pl. p. 87.* Radice robusta repente: culmo tereti nodoso suberecto, basi saepe bulboso: foliis linearibus acuminatis margine scabriusculis: vaginis striatis suprema subinflata: ligula lata obtusa brevissima, in foliis superioribus, acuminata. Racemo spicaeformi oblongo-cylindraceo: perigonii glumae calycinae valvis aequalibus truncatis, carina ciliatis, la-

teribus pubescentibus: aristis rectis ciliatis valvarum longitudine: glumae corollinae valvis dimidio brevioribus, externa grandiore, internam amplexante.

Ph. pratense *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 33. n. 84. — Bert. Fl. It. t. 1. p. 348.*

β humilis. Racemo spicaeformi abbreviato. *Bert. l. c.*

Ph. pratense β et γ *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. l. c.*

Varietas passim in argillosis collibus et pascuis, species ad radices montis Lucretilis.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Spiculae albentes.

124. *ALPINUM L. Sp. Pl. n. 88.* Radice tuberosa: culmo tereti subulterioro ascendente, superius nudo: foliis linearibus acuminatis, margine scabrisculis: vaginis striatis, suprema subinflata: ligula lata obtusa brevissima, in foliis inferioribus acuminata. Racemo spicaeformi oblongo-cylindraceo: perigonii, glumae calycinae, valvis aequalibus truncatis, carina ciliatis, lateribus pubescentibus: aristis rectis ciliatis longitudine valvarum: glumae corollinae valvis dimidio brevioribus, externa majore.

Ph. alpinum *Sang. Cent. tres p. 14. n. 24. — Bert. Fl. It. t. 1. p. 250.*

In pratis alpinis Umbriae communis.

Perenn. Flor. Aestate. Spiculae coerulescentes aut albidae.

125. *GERARDI W. Sp. Pl. t. 1. p. 1. p. 385. n. 3.* Radice in tuberculo incrassata: culmo tereti erecto striato: foliis linearibus acuminatis glabris: vaginis striatis ut plurimum inflatis: ligula brevi truncata lacera. Racemo spicaeformi subovato: glumae calycinae valvis lanceolatis concavo-compressis truncatis dense ciliatis, in aristam scabram, valva brevior, productis, glumae corollinae valva externa ampla subtruncata apice setigera, interna acuta angusta.

Ph. Gerardi *Sang. Cent. tres p. 15. n. 25. — Bert. Fl. It. t. 1. p. 353.*

In pratis apenninis Umbriae ac prope Nursiam.

Perenn. Flor. Julio. Spiculae albido-villosae.

126. *MICHELII W. En. Hort. Berol. t. 1. p. 85.* Radice fibrosa: culmo glabro striato, inferius geniculato-infracto: foliis brevibus, radicalibus numerosis: vaginis striatis, superioribus laxiusculis: ligula obtusa mucronata. Racemo spicaeformi composito cylindraceo superius attenuato hirsuto: perigonii glumae calycinae valvis oblique truncatis, nervo dorsali producto cuspidatis, carina dense ciliatis, glumae corollinae 2-valvis, valvis inclusis subbrevioribus, valva externa latiore.

Ph. Micheli *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 34. n. 85.*— *Bert. Fl. It. t. 1. p. 358.*

In agris et viis communis.

Perenn. Flor. Junio. Spiculae albo-virides.

127. *ARENARIUM* L. *Sp. Pl. p. 88.* Radice fibrosa sublanuginosa: culmo simplici subcaespitoso glaberrimo superius nudo: foliis linearibus striatis angustis margine scabris: vaginis latiusculis, suprema inflata: ligula oblonga obtusa. Racemo spicaeformi composito cylindrico gracili: perigonii glumae calycinae ovatae, valvis navicularibus compressis, dorso asperis, margine membranaceis, carina ciliatis, glumae corollinae valvis exquisite nervosis apice denticulatis, triplo brevioribus, externa latiore.

Ph. arenarium. *Bert. Fl. It. t. 1. p. 862.*— *Phalaris subulata. Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 33. n. 82.*

In pratis collibus et viis vulgaris.

Annua. Flor. Junio. Spiculae albo-virentes quandoque purpurantes.

POLYPOGON.

128. *MONSPELIENSIS* Röm. et Schult. *Syst. Veg. t. 2. p. 325. n. 1.* Radice fibrosa: culmo erecto tereti striato quandoque scabriusculo: foliis linearibus acuminatis scabris: vaginis striatis, superioribus subinflatis: ligula oblonga puberula apice sublacera. Racemo spicaeformi composito oblongo densissimo: perigonii glumae calycinae valvis scabro-puberulis, apice integris aristatis, arista tenui simplici scabriuscula, valvis triplo longiore, glumae corollinae valvis inclusis, calycinis dimidio brevioribus, externa latiore apice argute denticulata, internam muticam apice 2-dentatam, amplexante.

P. monspeliensis. *Bert. Fl. It. t. 1. p. 379.*— *Santia plumosa. Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 28. n. 72.*

In pratis maritimis udis frequens, Copiose apud Ostiam Tiberis.

Annua. Flor. Junio-Julio. Spiculae viridi-albicantes senio flavidae.

129. *MARITIMUS* Röm. et Schult. *Syst. Veg. t. 1. p. 226. n. 3.* Radice fibrosa: culmo brevi simplici quandoque geniculato: foliis linearibus angustissimis glabris: vaginis striatis, suprema subinflata: ligula truncata lacera. Racemo spicaeformi composito cylindraceo abbreviato: perigonii glumae calycinae valvis 2-fidis, margine exquisite ciliatis, intra segmenta aristatis: arista tenui, valvis quadruplo longiore, glumae corollinae inclusae, valvis muticis brevissimis, externa, internam angustiore, amplexante.

P. maritimus. *Bert. Fl. It. t. 1. p. 381.*— *Santia maritima. Fior. App. al Pr. della Fl. Rom. p. 3. n. 4.*

Circa Anxur communis in saxosis ad rupium fissuris.

Annua. Flor. Majo. Spiculae pallide flavo-virentes.

MILIUM.

130. *EFFUSUM* L. *Sp. Pl.* p. 90. Radice fibrosa stolonifera: culmo erecto glabro striato: foliis lato-linearibus planis retrorsum scabris: vaginis glabris: ligula oblonga lacera oblique truncata. Panícula patenti, ramis capillaribus inaequalibus subverticillatis: perigonii glumae calycinae valvis aequalibus ovatis obtusis scabriusculis muticis, glumae corollina valvis ovatis acutiusculis, externa latiore, internam amplexante: caryopside arete tunicata.

M. effusum. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr.* 26. n. 68.—*Bert. Fl. It. t. 1. p.* 383.

In nemoribus. Albano, Palazzuola, Genzano.

Perenn. Flor. Majo. Spiculae pallide virentes.

131. *PARADOXUM* L. *Sp. Pl.* p. 90. Radice fibrosa robusta: culmo tenui subcaespitoso scabriusculo, basi subbulboso: foliis planis linearibus scabris: ligula brevissima truncata sublacera utrinque basi barbata. Panícula patente laxa depauperata: perigonii glumae calycinae valvis ovato-lanceolatis glabris muticis, glumae corollinae brevioris, valvis pubescentibus longe aristatis, externa latiore, internam, omnino obvolvante: caryopside arete tunicata.

M. paradoxum. *Sang. Cent. tres p.* 13. n. 21.—*Bert. Fl. It. t. 1. p.* 385.

Circa Tibur in marginibus viarum.

Perenn. Flor. Majo. Spiculae viridi-membranaceae.

132. *MULTIFLORUM* W. *En. Hort. Ber. t. 1. p.* 94. Radice fibroso-stolonifera: culmo erecto glabro striato inferius ramoso: foliis planis linearibus acuminatis margine scabris: vaginis brevibus glabris: ligula brevissima truncato-lacera. Panícula elongata laxa diffusa multiflora: perigonii glumae calycinae ovatae, valvis subaequalibus lanceolatis, glumae corollinae valvis minoribus glabris acuminatis, externa laxiore aristata: arista geniculata scabrida, valva duplo longiore: caryopside scabra arete tunicata.

M. multiflorum. *Bert. Fl. It. t. 1. p.* 386. — *Agrostis milium comosum. Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p.* 36. n. 69.—*A. miliacea Sebast. En. Pl. Amph. Flavii p.* 23. n. 2.

In muris et montium saxosis communis.

Perenn. Flor. Junio. Spiculae pallide virentes aut viridi-purpurantes.

133. *LENDIGERUM* L. *Sp. Pl.* p. 90. Radice fibrosa. culmo gracili tereti glabro: foliis planis linearibus scabris: vaginis quandoque scabriusculis, suprema aliquando ventricosa: ligula breviuscula obtusa saepe lacera. Racemo spicaeformi in anthesi laxiusculo: perigonii glumae calycinae valvis aristato-

acuminatis, basi ventricosis, glumae corollinae valvis minoribus, externa pilosa intra apicem aristata: arista exerta articulata contorta: caryopside tecta.

M. lendigerum. *Fior. App. al Pr. della Fl. Rom.* p. 3. n. 3. — *Bert. Fl. It. t. 1. p. 390.*

Prope Tibur loco dicto *Monte spaccato*.

Annua. Flor. Junio. Spiculae albo-nitidae.

STIPA.

134. *PENNATA* L. *Sp. Pl.* p. 115. Radice crassa, fibris pubescentibus flexuosis: culmo caespitoso tereti-glabro: foliis filiformibus involutis scabriusculis: vaginis glabris successive imbricatis, suprema spathiformi: ligula breviter fissa, in foliis superioribus elongata. Panicula pauciflora: perigonii glumae calycinae valvis subaequalibus attenuatis acutis persistentibus, flore deciduo, longioribus, glumae corollinae valvis aequalibus, externa basi villosa, margine ciliata: arista plumoso-sericea, infra geniculum nuda.

S. pennata. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 25. n. 65. — *Bert. Fl. It. t. 1. p. 685.*

In siccis montanis. Magna manu circa *Palombara*, s. *Polo* etc.

Perenn. Flor. Junio. Spiculae nitidae pallide virentes.

Vulgo. *Lino delle Fate*, *Stucca orecchi*, uti aliae species hujus generis, quarum aristae longissimae ad ornandos pileos villicorum inserviunt.

135. *CAPILLATA* L. *Sp. Pl.* p. 116. Radice crassiuscula fibris flexuosis: culmo caespitoso tereti rigido crassiusculo: foliis filiformibus planis tandem involutis, pagina inferiore pubescentibus: vaginis scabris, suprema spathiformi: ligula foliorum superiorum acuminata. Panicula ramosiuscula tandem patula: perigonii glumae calycinae valvis aequalibus attenuato-acuminatis, flore sublongioribus, glumae corollinae valvis aequalibus, externa superne glabra, adulta pluries curvata.

S. capillata *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr.* p. 25. n. 66. — *Bert. Fl. It. t. 1. p. 686.*

In montosis sterilibus. S. *Paolo*, monte *Lucretile* etc.

Perenn. Flor. Julio. Spiculae stramineo-virides, aristis argentinis.

136. *TORTILIS* Desf. *Fl. Atl. t. 1. p. 99. tab. 31. f. 1.* Radice tenui fibris flexuosis villosiusculis: culmo caespitoso crasso quandoque ramoso: foliis linearibus brevibus, margine et carina scabris, pagina superiore pubescentibus, tandem convolutis: vaginis laxiusculis strictis, suprema spathiformi inflata: ligula brevissima truncata ciliata. Racemo terminali densifloro: perigonii glumae calycinae valvis aequalibus angustissimis attenuatis acutis, flore deciduo, duplo vel triplo longioribus, glumae corollinae valvis aequalibus, externa, aristaeque contorta, hirta: arista supra geniculum refracta recta scabrida.

S. tortilis Sang. *Cent. tres* p. 19. n. 34. - Bert. *Fl. It. t. 1.* p. 688. - *Spartium* spica, et setulis tenuissimis caudam equinam aemulantibus Bocc. *Mus. di piant. dec.* 9. p. 138. tab. 97.

Copiosa juxta viam tiburtinam prope *Lago de' Tartari*, et circa Tibur ad vias in herbosis.

Annua. Flor. Junio. Spiculae nitidae albo-virentes.

Obs. Aristae invicem convolutae tandem liberae diffluunt.

ARISTELLA.

137 *BRONOIDES* Bert. *Fl. It. t. 1.* p. 690. Radice fibrosa, fibris simplicibus flexuosis: culmo caespitoso striato glabro superius nudo: foliis linearibus angustissimis scabris, pagina inferiore glabris, tandem convolutis: vaginis aretis striatis: ligula obsoleta. Panicula composita gracili laxiflora: perigonii glumae calycinae, valvis subaequalibus acuminatis, dorso nervosis, margine scabris, flore sublongioribus, glumae corollinae, valva externa acuta, apice aristata, arista simplici recta scabrida subduplo longiore, interna membranacea abbreviata.

Stipa aristella Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 26. n. 67.

In montium viis aridis, et ad rupes. *Palombara*, ad radices montis *Lucetilis*, et in locis proximis.

Perenn. Flor. Junio. Spiculae pallide virentes.

AGROSTIS.

138. *VULGARIS* Smith. *Engl. Fl. t. 1.* p. 91. Radice repente: culmo ascendente vel erecto superius nudo: foliis scabris angustis linearibus successive minoribus: vaginis aretis glabris: ligula obtusa erosa longitudine varia. Paniculae ramis verticillatis trichotomis: perigonii, glumae calycinae, valvis subaequalibus acuminatis, carina scabris, glumae corollinae valvis inaequalibus, externa plerumque mutica, interna retusa dimidio brevior.

A. vulgaris. Bert. *Fl. It. t. 1.* p. 402. - *A. vulgaris* α , et $\times$ Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr.* p. 27. n. 70.

β polymorpha. Valva calycina externa mutica vel aristata, arista dorsali articulata. Bert. l. c.

A. vulgaris β Seb. et Maur. l. c.

Vulgatissima in collibus arenosis ad oras nemorum, aequae ac in montibus; β *quarti di Marino* secus scaturiginem aquae sulphureae.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Spiculae pallido-virentes, quandoque dilute purpurascentes.

139. *VERTIGILLATA* Vill. *Hist. des Plant. de Dauph.* t. 2. p. 74. Radice fibroso-ramosa: culmo caespitoso ascendente inferius saepe radicante: foliis planis acuminatis scabriusculis: laciniis striatis laxiusculis: ligula truncato-lacera. Panicula racemoso-composita, ramis densifloris semiverticillatis: perigonii glumae calyceinae valvis aequalibus obtusis pubescentibus, glumae corollinae valvis brevioribus longitudine aequalibus, externa latiore.

A. verticillata. Bert. *Fl. It.* t. 1. p. 408. — A. milium comosum Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr.* p. 26. n. 69.

In muris et montium saxosis communis.

Perenn. Flor. Junio. Spiculae albo-virentes, quandoque atro-viridi-purpurascens.

140. *PUNGENS* Vhal. *Symb.* t. 1. p. 9. Radice crassa ramosa, fibris stoloniferis reptantibus squamosis: culmo rigido erecto, apice tantum nudo: foliis grabris disticis canaliculatis serrulatis apice mucronatis margine scabris superius approximatis: vaginis brevibus superimpositis: ligula pilosa, pilis congestis. Panicula tyrsoides acuta densa in anthesi subpatula: perigonii glumae calyceinae valvis inaequalibus lanceolatis obtusis, majore duplo sublongiore, glumam corollinam 2-valvem, valvis aequalibus obtusis, aequante.

A. pungens. Bert. *Fl. It.* t. 1. p. 409.

In litore marino prope Ostia.

Flor. Septembri. Spiculae glabrae, pallide virentes.

CRYPsis.

141. *ACULEATA* W. *Sp. Pl.* t. 1. par. 1. p. 158. Radice fibrosa: culmo ramosissimo compresso: foliis rigidis pubescentibus margine scabriusculis: vaginis brevibus subinflatissimis apertis: ligula fasciculo pilorum. Racemo contractissimo capituliformi hemispherico sessili: involucri 2-4-phylo, foliis divaricatis mucronatis in vaginam latiore productis: floribus diandris: perigonii glumae calyceinae valvis lanceolatis acutis, glumae corollinae valva externa latiore.

C. aculeata. Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 29. n. 73. — Bert. *Fl. It.* t. 1. p. 363.

In humentibus mare versus. Ponticello d'Ostia.

Annua. Flor. aestate. Spiculae albo-virentes, senio purpurascens.

142. *SCHOENOIDES* W. *En. Hort. Ber.* t. 1. p. 83. Radice fibrosa: culmo ramoso procumbente compresso: foliis rigidis acutis saepius asperis: vaginis brevibus apertis, superioribus latioribus: ligula fasciculo pilorum. Racemo

contractissimo spicaeformi oblongo-cylindrico sessili: involucro sub-2-phylo, foliis striatis, in vaginam latiore, productis: floribus triandris: perigonii glumae calycinae valvis, carina ciliato scabra, glumae corollinae valva externa latiore.

C. schoenoides Maur. Cent. 13. p. 5.- Bert. Fl. It. t. 1. p. 365.- Gramen aquaticum typhinum supinum Italicum minus. Barrel. Ic. 54.

In locis humentibus ad ripas Tiberis.

Annua. Flor. Julio-Augusto. Spiculae viridi-glaucrescentes uti tota planta.

143. *ALOPECUROIDES*. W. En. Hort. Ber. t. 1. p. 86. Radice fibrosa: culmo caespitoso procumbente geniculato: foliis angustis laevibus: vaginis longis aretis: ligula fasciculo pilorum. Spica cylindrica inferne attenuata nuda: floribus triandris: perigonii glumae calycinae valvis carina pilosis, glumae corollinae valva externa, carina subciliata.

C. alopecuroides. Sang. Cent. tres p. 14. n. 21.- Bert. Fl. It. t. 1. p. 367.

In humidis circa urbem.

Annua. Flor. Julio-Augusto. Spiculae virentes, quandoque purpurantes, et etiam viridi-fuscae.

LAPPAGO.

144. *RACEMOSA* W. Sp. Pl. t. 1. par. 1. p. 404. Radice tenui fibrosa, fibris flexuosis villosis: culmo caespitoso decumbente ascendente vel prostrato glaberrimo: foliis brevibus linearibus rigidis scabris: vaginis laxis compressis, superioribus spathiformibus: ligula fasciculo denso pilorum. Racemo terminali laxifloro in anthesi patente: perigonii glumae calycinae valvis admodum inaequalibus, externa aculeis hamatis echinata, interna minima nuda, glumae corollinae valvis oppositis, externa resupinata majori.

L. racemosa. Bert. Fl. It. t. 1. p. 821.- Tragus racemosus. Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 34. n. 86.- Gramen caninum maritimum spica echinata Barrel. Ic. 718.

In collibus siccis et plateis. Tivoli sul monte della Croce, piazza del Quirinale, Vaticano etc.

Annua. Flor. Julio. Spiculae purpurascentes.

HORDEUM.

145. *BULBOSUM* L. Sp. Pl. p. 125. Radice bulbosa: culmo caespitoso erecto crasso superne nudo: foliis linearibus latiusculis acuminatis pilosis: vaginis glabris: ligula brevissima truncata. Spica terminali compressa elongata, floribus disticis, rachide compressa articulata: floris intermedii subses-

silis gluma calyceina externa aristata, florum lateralium pedicellatorum mutica: floris hermaphroditi glumae corollinae valvis aequalibus, arista rigida stricta, interna mutica 2-dentata, masculi valvis muticis: squamis nectariferis obtusis longe ciliatis.

H. bulbosum. *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii* p. 50. n. 126.-*Bert. Fl. It. t. 1. p. 777.*-*H. strictum.* *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 64. n. 153.*- Gramen secalinum, bulbosa radice, seu ex Alepo. *Barrel. Ic. 112. f. 2.*

In pratis et pascuis nil communius.

Perenn. Flor. Aprili ad Junium. Spiculae virides.

146. *MURINUM.* *L. Sp. Pl. p. 126.* Radice fibrosa, fibris villosis: culmo caespitoso ascendente, inferius nodis infracto: foliis linearibus latiusculis scabris: vaginis striatis laxis glabris, superioribus subventricosis: ligula brevissima truncata. Spica terminali compressa breviuscula, floribus disticis: rachide articulata, lapsu florum, evanida: perigonii glumae calyceinae florum lateralium pedicellatorum valvis scabris, floris intermediis subsessilis, ciliatis, glumae corollinae valvis in omnibus floribus aequaliter aristatis, aristis erecto-patulis: squamis nectariferis duabus aequalibus.

H. murinum. *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii* p. 50. n. 125.-*Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 64. n. 154.*-*Bert. Fl. It. t. 1. p. 779.*-

Ubique ad vias et muros.

Annuum. Flor. a Martio ad Augustum. Spiculae albo-virides.

147. *MARITIMUM* *With. Bot. Arrang. p. 172.* Radice fibrosa, fibris firmis flexuosis: culmo caespitoso decumbente, nodis infracto: foliis scabridis lineari-acuminatis: vaginis striatis inferioribus pilosis, superioribus laxiusculis glabris, suprema spathiformi: ligula brevissima erosa. Spica densa, floribus disticis pedicellatis scabris, intermedio subsessili: rachide articulata, lapsu florum evanida: perigonii glumae calyceinae valvis canaliculatis capillari-bus, interna, florum lateralium, semilanceolata, glumae corollinae, in floribus lateralibus, valvis brevius aristatis, aristis omnibus erecto-patulis: squamis nectariferis dense pilosis.

H. maritimum. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 65. n. 155.*-*Bert. Fl. It. t. 1. p. 782.*- Gramen hordaceum minimum *Barrel. Ic. 111. f. 1.*

In viis urbis, marginibus agrorum, et in maritimis comune.

Annuum. Flor. Majo-Junio. Spiculae virentes.

Obs. Omnes hordei species enumeratae, cibum pessimum jumentis praebent, ideo a pabulis sedulo expellendae, ne aristis scaberrimis, quibus gaudent, graves gutturis inflammationes excitent.

DIGITARIA.

148. *SANGUINALIS* Wild. *En. Hort. Ber. t. 1. p. 92.* Radice fibrosa, fibris numerosis ramosis: culmo decumbente, quandoque ramoso striato: foliis lato-linearibus margine subundulatis, vaginisque striatis, papilloso-glandulosis: ligula brevi truncata. Spicis erecto-patulis, rachide lineari flexuosa basi articulata: floribus secundis geminatis, altero breviter pedicellato: perigonii glumis imbricatis: gluma corollina parum exerta, glumae calycinae valva externa majore ovato-oblonga concavo-2-nervia, cui apposita valva altera minima ovato-cordata, interna lanceolata, dimidio brevior.

D. sanguinalis. Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 36. n. 91.- Bert. Fl. It. t. 2. p. 414.

β ciliaris. Valva calycina majore, margine nervisque dorsalibus, hirsuta.

D. ciliaris. Fior. App. al Prod. della Flor. Rom. p. 3. n. 6.

Nil communius.

Annua. Flor. Junio-Julio. Spiculae virides, non raro plus minus purpurascences.

CYNODON.

149. *DACTYLON. Pers. Syn. Pl. t. 1. p. 85. n. 1.* Radice late repente ad articulos squamosa: culmo stolonibus reptantibus decumbente, florigeris assurgente: foliis disticis linearibus margine scaberrimis: vaginis imbricatis, superioribus elongatis liberis: ligula brevissima ad basim utrinque barbata. Spicis filiformibus digitatis basi barbatis: floribus secundis, rachide flexuosa hinc nuda, adpressis: perigonii glumae calycinae valvis subaequalibus lanceolatis patentibus, margine scabris, carina denticulatis, glumae calycinae longiusculae valvis cartilagineis, externa latiuscula, internam, occultante.

C. Dactylon. Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 36. n. 98.- Bert. Fl. It. t. 1. p. 412.- Gramen Crucis seu cruciatum tetradactylon. Barrel. Ic. 753.

Ubique in viis plateis et cultis.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Spiculae virentes aut viridi-purpurantes.

Usus. Radices perquiruntur ad equos saginandos, et ad remedia resolutiva paranda, vulgo notae sub nomine *Gramigna Gramiccia*. Canes scabritie foliorum proprium stomachum provocant, ideo vulgo etiam nota sub nomine *Erba canina*.

PHALARIS.

150. *NITIDA Presl. Cyper. et Gram. Sic. p. 26.* Radice fibrosa: culmo tereti erecto striato, nodis fuscis: foliis linearibus: vaginis striatis, superio-

ribus inflatis: ligula elongata saepe acuta. Racemo ovoideo spicaeformi: perigonii glumae calycinae valvis oblongis, basi angustatis, carina integra anguste alata, corollinae 4-valvis, valvis externis minimis, concavo-obtusis glabris, internis villosis.

Ph. nitida. Bert. *Fl. It. t. 1. p. 338.*— Ph. canariensis. Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr. p. 30. n. 77.*

β maritima. Spiculis longiusculis, ala calycina inferne non producta.

In pascuis communis; β ad Ostiam Tiberis.

Perenn. Flor. Majo. Spiculae virides, senio stramineae, elegantissimae, valvis, linea viridi latiuscula, notatis.

151. *nodosa* L. *Syst. Veget. ed. 13. p. 88.* Radice tuberoso-fibrosa, tuberibus tunicatis superimpositis: foliis planis acutis rigidiusculis scabris: vaginis striatis, suprema subinflata: ligula grandiuscula late ovata, modo integra modo lacera. Racemo spicaeformi cylindrico: perigonii glumae calycinae valvis lanceolatis acutis, carinae ala angusta integra continuata, glumae corollinae 3-valvis valva externa brevi lanceolato-lineari pilosa basi callosa, valvis internis inaequalibus, majore villosa, minore dorso ciliata.

Ph. nodosa. Seb. et Maur. *Flor. Rom. Pr. p. 30. n. 78.*— Bert. *Fl. It. t. 1. p. 339.*— Gramen typhinum, phalaroides arvense bulbosa radice. *Barrel. Ic. 10.*

In pascuis nonnullis ad Urbis occidente: magna manu prope *Ponte galera*, et in locis proximis.

Perennis Flor. Junio-Julio. Spiculae virides, valvis externis linea viridi notatis.

152. *AQUATICA* L. *Amoen. Acad. t. 4. p. 264. n. 6.* Radice tuberoso-fibrosa, tuberibus oblongis superimpositis: culmo caespitoso ascendente vel erecto: foliis linearibus acutis rigidiusculis glabris: vaginis laxiusculis, suprema inflata: ligula membranacea elongata apice erosa. Racemo spicaeformi oblongo: perigonii glumae calycinae valvis lanceolatis mucronatis superne carinatis: carina late alata eroso-dentata, infra mucronem truncata, corollina 2-valvi membranacea nuda.

Ph. aquatica. Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr. p. 31. n. 80.*— Bert. *Fl. It. t. 1. p. 341.*— Gramen typhinum, phalaroides, majus, bulbosum, aquaticum. *Barrel. Ic. 700. f. 1.*

In pascuis, et secus fossas communis.

Perenn. Flor. Majo. Spiculae viridi-albentes, quandoque subviolaceae.

153. *MINOR* W. *En. Hort. Berol.* p. 83. n. 3. Radice fibrosa: culmo erecto vel ascendente inferius ad nodos infracto: foliis linearibus latiusculis carinatis margine scabriusculis: vaginis striatis glabris, suprema subinflata: ligula subintegra latiuscula albo-membranacea. Racemo spicaeformi cylindraceo: perigonii glumae calycinae valvis obovatis acutis, carina subcontinuada superne anguste alata, ala breviter eroso-dentata, corollinae 3-valvis valvis internis inaequalibus, majore villosa, minore dorso ciliata, valva tertia lanceolata-lineariter acuta basi squamoso-callosa, valva corollina minori, triplo brevior.

Ph. minor Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr.* p. 31. n. 79. — Bert. *Fl. It. t. 1.* p. 342.

Frequens in pascuis.

Annua. Flor. Majo. Spiculae albo-virides.

154. *PARADOXA* L. *Sp. Pl.* p. 1665. Radice fibrosa: culmo simplici, vel nodis inferioribus infractis, ramoso: foliis linearibus margine scabriusculis: vaginis striatis glabris, 2 vel 3 superioribus spathiformibus: ligula membranacea latiuscula suberosa. Racemo spicaeformi oblongo obtuso: floribus inferioribus lateralibus neutris: perigonii glumae calycinae valvis muticis, in floribus mediis et superioribus fertilibus cuspidato-aristatis, ala carinali in omnibus truncata eroso-denticulata, glumae corollinae 4-valvis, valvis nitidis, duabus exterioribus minimis ovatis concavis, interiorum valva externa latiuscula.

Ph. paradoxa. Sebast. *En. Pl. Amph. Flavii* p. 63. n. 175. — Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr.* p. 32. n. 81. — Bert. *Fl. It. t. 1.* p. 343.

In pratis et inter segetes frequens.

Annua. Flor. Majo-Junio. Spiculae viridi-albicantes, carinae valvis saturate viridibus.

LAGURUS.

155. *OVATUS* L. *Sp. Pl.* n. 19. Radice fibrosa, fibris tenuissimis flexuosis lanuginosis: culmo caespitoso vel solitario erecto vel ascendente inferius nodis infracto: foliis lanceolato-linearibus vaginisque striatis, suprema inflata, molliter pubescentibus. Racemo cylindrico vel ovato: perigonii glumae calycinae 2-valvis, valvis linearibus attenuato-aristatis, flore solitario, longioribus, arista plumosa, glumae corollinae 2-valvis, valva externa majore apice 2-fida, et 2-seta 5-nervia pilosa, medio aristata: arista longe exserta contorta tandem refracta, valva interna glabra acuminato-2-dentata.

L. ovatus. *Sebast. En. Amph. Flavii* p. 51. n. 129.— *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 25. n. 64.*— *Bert. Fl. It. t. 1. p. 728.*

In sterilibus et ad vias communis: in monte *Testaccio* copiosissima.

Annuus. Flor. Aprili-Majo. Spiculae mollissimae albo-sericeae.

AIRA.

* Gluma corollina mutica.

156. *GRANDIFLORA*. *Bert. Fl. It. t. 1. p. 436.* Radice, fibrillis flexuosis, subvillosa: culmo caespitoso basi bulboso: foliis brevibus linearibus ciliolatis, caulinis longius culmum vaginantibus: ligula membranacea sublacera. Racemo composito spicaeformi cylindrico, ramis abbreviatis, inferius interrupto: perigonii glumae calycinae valvis subaequalibus ovato-lanceolatis, majore 3-nervi, nervis superius evanidis, glumae corollinae longiusculae scarioso-sericeae, valva interna 2-dentata, externa, valvae corollinae majori, simili.

Koeleria aristata. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 60. n. 144.*

In montibus calcareis. Copiose in monte *Lucretili*, et in *Vettore Umbriae*.

157. *PUBESCENS* *Vahl. Symb. 3. p. 9.* Radice pubescente fibroso-ramosa: culmo subsolitario erecto vel ascendente: foliis vaginisque molliter pubescentibus: vagina suprema subventricosa: ligula ciliata. Racemo villosa densifloro cylindraceo obtuso: perigonii glumae calycinae valvis ciliatis, glumae corollinae, calycinae subaequalis, valva interna albido-membranacea 2-dentata, externa apice aristata, brevior: flosculo altero quandoque abortivo.

A. pubescens. *Bert. Fl. It. t. 1. p. 439.*— *Koeleria villosa*. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 60. n. 145.*— Gramen typhinum maritimum longius radiculatum. *Barrel. Ic. 717.*

Obvia in arenosis maritimis. *Ostia, Fiumicino, Terracina* etc.

Annua. Flor. Junio. Spiculae viridi-albentes.

158. *AQUATICA* *L. Sp. Pl. p. 90.* Culmo stolonifero basi immerso, radicibus fibrosis reptantibus, superius erecto folioso: foliis planis vaginisque striatis glabris: ligula membranacea subintegra. Panicula demum patente ramis ramulisque alternis semiverticillatis: perigonii glumae calycinae valvis minimis ovatis inaequalibus, externa majore, glumae corollinae valvis, calycinis 3-plo longioribus, aequalibus obtusis apice membranaceis, externa 3-nervia, interna 2-nervia emarginata.

A. aquatica *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 38. n. 95.*— *Bert. Fl. It. t. 1. p. 442.*

In hudis et fossis aquaticis non rara. *Grotta della Ninfa Egeria, Casetta di Mattei, Tor Marraccio, Palo* etc.

Perenn. Flor. Majo. Spiculae virides.

Obs. Panicula ramosissima in anthesi contracta.

** Gluma corollina aristata.

159. *FLEXUOSA* L. *Sp. Pl.* p. 96. Radice robusta, fibris flexuosis: culmo caespitoso basi dense folioso: foliis setaceis, caulinis paucis longe vaginantibus: ligula grandiuscula membranacea 2-fida. Panicula trichotoma pauciflora, rachide ramisque flexuosis: perigonii glumae calycinae valvis quidquam inaequalibus ovato-acuminatis in mucronulum productis, calycinis subaequalibus, glumae corollinae valva externa basi aristata, arista articulata, valvis duplo longiore, valva interna subangustiori apice 2-fida: flosculo abortivo subpedicellato, hermaphrodito sessili, quidquam longiore.

A. flexuosa *Sang. Cent. tres* p. 14. n. 22.- *Bert. Fl. It. t. 1.* p. 450.

In montibus calcareis secus *Allumiere della Tolfa*.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Spiculae elegantiusculae pallide virentes, saepius albo-viridi purpureoque variegatae.

160. *ARTICULATA* Pers. *Syn. Pl. t. 1.* p. 77. n. 16. Glauca. Radice filiformi pubescente: culmo subcaespitoso, quandoque ramoso: foliis setaceis tandem convolutis, vagina suprema subventricosa producta. Panicula trichotoma tandem patente, ramis inferius nudis: perigonii glumae calycinae valvis acuminatis, glumae corollinae valvis inaequalibus, calycinis duplo brevioribus, externa basi aristata, interna breviori emarginata, arista medio articulata barbata superius clavata e valvis calycinis exerta.

A. articulata *Bert. Fl. It. t. 1.* p. 450.- A. canescen. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr.* p. 37. n. 94.

In arenosis maritimis. *Ostia, Palo, Fiumicino* etc.

Annua. Flor. Majo-Junio. Spiculae virides albo-purpureoque variegatae.

Obs. Arista nigrigans, infra articulum anulo denticulorum notata.

161. *CARYOPHYLLEA* L. *Sp. Pl.* p. 97. Radice tenui fibrosa: culmo exili striato saepius solitario: foliis filiformibus superioribus vaginantibus, vagina suprema laxiuscula: stipula elongata acuminata. Panicula trichotoma pauciflora tandem divaricata: perigonii glumae calycinae valvis oblongis acutis aequalibus: glumae corollinae utriusque flosculi, valva externa majore apice 2-seta, dorso aristata, aristis exertis, valva interna apice 2-dentata.

A. caryophyllea Bert. *Fl. It. t. 1. p. 455.* -

In pratis suburbanis et secus Anxur.

Ann. Flor. Aprili. Spiculae albo-virides vel viridi-purpureae.

Obs. Gramen pusillum elegantissimum.

162. *CAPILLARIS* Spreng. *Syst. Veget. t. 1. p. 227. n. 32.* Radice capillari fibrosa: culmo ut plurimum caespitoso simplici vel ramoso: foliis setaceis tandem convolutis: vaginis striatis, superioribus majoribus: ligula scariosa integra denticulata. Panicula trichotoma ramosissima demum divaricata: perigonii glumae calycinae valvis ovatis aequalibus sub erosis 2-floris: glumae corollinae inclusae valva externa breviter 2-fida, in altero floscolo aristata, valva interna minore angustiore, apice bidentata.

A. capillaris Bert. *Fl. It. t. 1. p. 457.*

β aristata. Utroque flosculo aristato Bert. *Amaen. It. p. 328. et Fl. Rom. Pr. t. 1. p. 458.*

A. caryophyllea Seb. et Maur. *Flor. Rom. Pr. p. 37. n. 93.* - Gramen phalaroides, sparsa panicula, minus angustifolium. *Barrel. Ic. 44. f. 1.*

In apricis herbosis et supra maenia civitatis praesertim ad *Testaccio . Palo, Fiumicino* etc.

Annua. Flor. Aprili. Spiculae nitidae viridi-rubellae.

Obs. Statura admodum variat.

MELICA.

* Valvis corollinis barbatis.

163. *CILIATA* L. *Sp. Pl. p. 97.* Radice repente fibris robustis: culmo striato glabro ut plurimum ascendente: foliis linearibus acuminatis striatis glabris: vaginis pubescentibus ascendendo minoribus: ligula alba subtriangulari apice lacera. Racemo composito spicaeformi: perigonii glumae calycinae 3-floris, valvis lanceolato-acuminatis, glumae corollinae, ini flosculi fertilis, valva externa 5-nervia, margine barbata, medio nuda scabra, valva interna minori apice 2-dentata, nervo utrinque ad marginem inflexum, flosculo altero vel fertili vel neutro, tertium abortivum, jamdudum involvente.

M. ciliata Sebast. *En. Pl. Amph. Flavii p. 58. n. 155.* - Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr. p. 38. n. 97.* - Bert. *Fl. It. t. 1. p. 487.* - Gramen sparteum alopecuroides spica sericea glutinosa *Barrel. Ic. f. 1.* et *G. sparteum alopecuroides* spica sericea glutinosa thypina *f. 2.*

In saxis et muris non infrequens.

Perenn. Flor. Majo. Spiculae viridi-stramineae.

*** Valvis corollinis imberbibus.

164. *UNIFLORA* Willd. *Sp. Pl. t. 1. p. 383.* Radice repente, fibris elongatis interdum ramosis: culmo caespitoso ascendente, nodis inferius crebris: foliis lineari-acuminatis planis ascendendo majoribus: ligula membranacea brevi sublacera. Panicula laxa pauciflora erecto-patenti: perigonii glumae calicinae 3-florae, valvis oblongis inaequalibus, glumae corollinae imi flosculi fertilis, valva externa obtusa 7-nervia, valvas calycinas, aequante, valva externa vix minori, nervo ciliato utrinque ad marginem inflexum: flosculis sterilibus 2, altero in alterum incluso.

M. uniflora Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr. p. 39. n. 98.*— *Bert. Fl. It. t. 1. p. 491.*

In nemorosis communis: *Villa Borghese, Albano* etc.

Perennis. Flor. Majo. Spiculae purpureae quandoque viridi-purpurascentes jamdudum margine pallidiores.

165. *PYRAMIDALIS* Bert. *Amoen. It. p. 329. n. 20.* Radice fibrosa ramulosa, fibris crassiusculis pubescentibus: culmo caespitoso, surculis sterilibus: foliis radicalibus filiformibus, culmiferis vaginantibus latiusculis, vaginis striatis glabris: ligula membranacea lacera. Panicula laxa multiflora inferius composita: perigonii glumae calycinae valvis, corollinis 4-floris, brevioribus, flosculis duobus inferioribus perfectis sessilibus, duobus superioribus abortivis abbreviatis pedunculatis uno ex altero erumpente, glumae corollinae valva externa ovata apice albido-membranacea 7-nervia, interna 2-nervia, nervo utrinque ad marginem inflexum.

M. pyramidalis Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr. p. 39. n. 99.*— *Bert. Fl. It. t. 1. p. 494.*— *M. ramosa* Sebast. *En. Pl. Amph. Flavii p. 58. n. 156.*— Gramen avenaceum angustifolium panicula pyramidali *Barrel. Ic. 96. f. 1.*

In collibus aridis, muris veteribus etc. *Colosseo, Monte Mario, Civitavecchia* etc.

Perenn. Flor. Majo. Spiculae purpureae nutantes, valvarum margine membranaceo albo-viridi.

166. *RAMOSA* Willd. *Hist. des Pl. de Dauph. t. 2. p. 91.* Radice stolonifera: culmo glauco rigido caespitoso, superius denudato: foliis linearibus rigidis acutis involutis: vaginis striatis, suprema latiori: ligula elongata apice lacera. Panicula pyramidata inferius ramosa, floribus secundis: perigonii glumae calycinae, valva externa acuta, flosculos successive minores, aequante, internam oblongo-lanceolatam, superante: flosculo infimo hermaphrodito sessili, secundo pedicellato fertili, quandoque tantum faemineo, tertio longe pe-

dunculato, quartum obcultante, utroque abortivo: florum fertilium glumae corollinae valva externa oblongo-lanceolata 7-nervia, interna retusa, triplo longiore, nervo ciliolato utrinque ad marginem inflexum.

M. ramosa Bert. *Fl. It. t. 1. p. 495.*— *M. minuta* Maur. *Cent. 13. p. 7.*— Gramen avenaceum angustifolium panicula pyramidalis. *Barrel. Ic. 95. f. 1.*

In collibus siccis et muris haud infrequens. Inter Portam Piam et divi Laurentii, et in maritimis. *Palo.*

Perenn. Flor. Majo. Spiculae nitidae ex viridi-purpureo-albentes: tota planta glauca.

167. *MINUTA* L. *Mant. t. 1. p. 32. n. 5.* Radice pubescenti fibrilloso-flexuosa: culmo tenui caespitoso ascendente quandoque radicante: foliis acutis angustissimis convolutis: vaginis adpressis striatis: ligula brevi lacera. Racemo subsimplici paucifloro secundo: perigonii glumae calycinae valvis acutis, flosculis brevioribus, externa minore: flosculis duobus perfectis sessilibus, duobus sterilibus, altero, in alterum pedunculatum, occultato: glumae corollinae, utriusque floris perfecti, valva externa majore obtusa 5-nervia, nervo carinali tantum scabro, interna retusa admodum brevior, nervo ciliolato utriusque ad marginem inflexum.

M. minuta Bert. *Fl. It. t. 1. p. 497.*— Gramen avenaceum tenui spicatae paniculae albis utriculis. *Barrel. Ic. 96. f. 2.*

In apricis secus *Terracina.*

Perenn. Flor. Majo. Spiculae nitidae, albo rubroque violaceae.

DINEBRA:

168. *ARABICA* Röm. et Schult. *Syst. Veget. t. 3. p. 721.* Radice fibrosa, fibris longis flexuosis: culmo caespitoso decumbente, nodis infractis tandem ascendente: foliis linearibus latiusculis, vaginisque striatis glabris: ligula brevissima lacera. Spicula composita tandem laxa, spiculis basi geniculato-calloso, fructificantibus deflexis: perigonii glumae calycinae sub-3-florae valvis subaequalibus divergentibus, flosculis longioribus, glumae corollinae valvis subaequalibus, externa majore emarginata, mucronulo e nervo medio producto, interna 2-dentata: staminibus inclusis: caryopside praetenui.

D. arabica. Bert. *Fl. It. t. 1. p. 579.*

In litore maris Adriatici. *Littorale di Ascoli.*

Annu. Flor. Septembri. Spiculae viridi-glauescentes, quandoque viridipurpurascetes.

SACCARUM.

169. *RAVENNAE* L. *Syst. Veg. ed. 3. p. 88.* Radice crassa fibroso-ramosa: culmo basi bulboso dense caespitoso biorgiali faretis: foliis longissimis lato-linearibus, basi angustatis, margine retrorsum scabris: vaginis striatis: ligulis dense pilosis. Panicula elongata tyrsoides: rachide articulata superius pilosa: floribus geminatis, atero sessili, altero pedicellato, utroque hermaphrodito, lanæ longitudinis: perigonii glumæ calycinae valvis aequalibus lanceolato-acuminatis, glumæ corollinae valvis, calycinis, subaequantibus, externa aristata, arista exerta, interna mutica.

S. *Ravennae* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr. p. 24. n. 62.*—Bert. *Fl. It. t. 1. p. 329.*

In maritimis inundatis. *Ostia, Castelfusano, Fiumicino* etc.

Perenn. Flor. Julio. Spiculae albae vel purpurantes.

170. *CYLINDRICUM* Lamk. *Enc. meth. edict. de Pad. t. 1. p. 588. n. 5.* Radice robusta sub ramosa, fibris squammiformibus, repente: culmo caespitoso folioso superius nudo: foliis linearibus acuminatis basi angustioribus, tandem convolutis: vaginis elongatis striatis, supremis subinflatis aphyllis mucronulo terminatis: ligula abbreviata lacera. Racemo spicaeformi cylindrico, pilis semio niveis: floribus geminatis altero sessili, altero pedicellato, pedicello incrassato, utroque hermaphrodito, lana triplo brevioribus: perigonii glumæ calycinae valvis lanceolatis ciliatis subaequalibus, glumæ corollinae brevioris, valvis inaequalibus ciliatis, interna obtusiuscula, externa acuminata, duplo longiore: stigmatibus longe exertis.

S. *cylindricum* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr. p. 25. n. 63.* Bert. *Fl. It. t. 1. p. 322.*—Gramen pratense alopecuroides sericea panicula. *Barrel. Ic. 11.*

In montibus calcareis et in maritimis. S. *Polo, Ostia, Terracina* etc.

Perenn. Flor. Julio. Spiculae albae vel albo purpurascens.

Obs. Inflorescentia elegantissima: stigmata purpurea exerta, pilis sericeis circumdata.

Vulgo. *Falasco.*

ANDROPOGON.

171. *HIRTUM* L. *Sp. Pl. p. 1482.* Radice robusta fibrosa: culmo caespitoso erecto superius ramoso: foliis linearibus striatis glaucis: vaginis striatis, superioribus, ramos involvendo, ventricosis: ligula fusca lacera. Panicula ramoso-spiculata, spicis linearibus conjugatis: perigonii floris hermaphroditi glumæ calycinae, valva externa villosa-sericea, interna nuda, glumæ corollinae valva externa mutica calycinis subaequante, interna angustissima

intra apicem 2-dentata aristata, arista tandem refracta: floris masculi, pedicello compresso sericeo-villoso, glumae corollinae valva interna minori sfacelata.

A. hirtum Bert. *Fl. It. t. 1. p. 468.* - *A. hirtus* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 69. n. 166.* - Gramen dactylon, spicis ab eodem exortu geminis. *Bocc. Mus. p. 315. tab. 8. f. 1.*

In viarum marginibus, et collibus circa Urbem frequens.

Perenn. Flor. Julio. Spiculae viridi-purpurantes.

172. *ANGUSTIFOLIUM* Sibth. et Smith. *Flor. Graec. Prod. t. 1. p. 47.* Radice flexuosa firma: culmo simplici caespitoso ut plurimum erecto basi subbulboso: foliis angustis linearibus striatis, vaginis adpressis superioribus subinflatis: ligula densa pilosa. Spicis terminalibus coadunato-digitatis: perigonii floris hermaphroditi, glumae calycinae, valva externa multinervia inferius villosa, interna glabra nitida, glumae corollinae valvis, calycinis brevioribus, externa oblonga mutica, interna multo breviori lineari angustissima apice integra, in aristam, flosculo etiam longiorem, evoluta, arista tandem refracta: floris masculi pedicello compresso barbato, gluma corollina 1-valvi calycina paulo brevior.

A. angustifolium Bert. *Fl. It. t. 1. p. 470.* - *A. angustifolius* Maur. *Rom. Pl. Cent. 13. p. 11.* - Gramen dactylum spicatum aristis geniculatis *Barrel. Ic. 753. f. 2.*

In collibus arenosis, et in ageribus circa Urbem.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Spiculae viridi-purpurascentes.

POLLINIA.

173. *DISTACHIA* Spreng. *Pug. 2. p. 12. n. 19.* Radice pubescenti fibroso-flexuosa: culmo simplici erecto caespitoso: foliis lineari-acuminatis carinatis arcte vaginantibus: vaginis striatis apice pilosis: ligula pilis irregularibus terminata. Spicis conjugatis furcatis pedunculatis planis, rachide pilosa: floribus 2-natis, hermaphrodito sessili, masculo pedicellato: perigonii glumae calycinae valva externa lanceolata, interna, apice irregulariter 3-dentata, subbrevis, dente medio in aristam producta, glumae corollinae valvis subaequalibus inclusis, externa majore mutica ciliata, interna 2-partita, laciniis acuminatis, nervo carinali mediano, in aristam liberam longam articulatum, evaluto: floris masculi pedicello compresso basi villosa.

P. distachia Bert. *Fl. It. t. 1. p. 643.* - *Andropogon distachyos* Sang. *Cent. tres p. 19. n. 36.* - Gramen bicorne distachyophorum. *Bocc. Pl. Sic. p. 20. tab. 11. f. 1A.*

In collibus prope mare. In via ostiensi *Monti di S. Paolo* etc.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Spiculae albo-hyalinae.

173. *Gryllus* Spreng. *Pug.* 2. p. 10. Radice robusta, fibris longis flexuosis: culmo erecto solitario, vel caespitoso: foliis elongatis linearibus: vaginis striatis laxiusculis: ligula brevi, pilis longis ciliata. Panicula terminali effusa, pedunculis verticillatis simplicibus apice 3-floris: flore hermaphrodito sessili, masculis binis pedicellatis, interposito: perigonii floris hermaphroditi, glumae calycinae valvis subaequalibus, externa apice 2-fida vel breviter aristata, interna in aristam terminata, glumae corollinae valvis vix inaequalibus, externa mutica, internam minorem angustiore apice longe aristatam, superante: arista ultra pollicari libera infra articulum contorta tandem refracta: florum masculorum pedicellis elongatis glabris.

P. Gryllus Bert. *Fl. It.* t. 1. p. 465. — *Andropogon Gryllus* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr.* p. 70. n. 169 — Gramen sparteum festucaceum seu *Aegylops spartea* villosa. *Barrel. Ic.* 16. f. 2.

In pascuis et marginibus agrorum frequens.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Spiculae stramineae saepe purpurascunt, quod in culmis etiam aliquando evenit.

SORGUM.

175. *HALEPENSE* Pers. *Syn. Pl.* t. 1. p. 101. n. 3. Radice repente, fibris tuberosis articulatis: caule erecto crassiusculo fareto: foliis basi latiusculis lanceolato-linearibus longius acuminatis setaceis: vaginis striatis, superioribus latioribus: ligula brevi dense ciliata. Panicula pyramidalis laxa erecto-patenti: floribus geminatis supremis 3-natis, unico tantum hermaphrodito sessili: perigonii, floris hermaphroditi, glumae calycinae valvis subaequalibus, externa latiore ovata apice 3-dentata, interna apice acuta integra vel erosa, glumae corollinae valvis inaequalibus inclusis, valva interna minore apice acute 2-fida, medio quandoque mutica, quandoque aristatata: arista longa contorta tandem refracta: floris masculi, pedicello barbato, valvis viridi-purpurascensibus.

S. halepense Bert. *Fl. It.* t. 1. p. 473. — *Andropogon arundinaceus* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr.* p. 70. n. 168. — Gramen palustre arundinaceum *Mili* panicum semine *Phalaridis*. *Barrel. Ic.* 5. — *Milium nodosa* radice *Bocc. Mus. di Piant.* p. 137. *tav.* 87.

In vineis, cultis, et pascuis vulgaris.

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Spiculae virides quandoque viridi-purpurantes.

HOLCUS.

176. *LANATUS* L. *Sp. Pl.* n. 1485. Molliter villosus. Radice tenui, fibris subsimplicibus: culmo caespitoso ascendente striato: foliis linearibus latiusculis, vaginis ascendendo laxioribus: ligula membranacea brevi irregulariter lobata. Panicula composita, tandem patente multiflora, ramis ramulisque ciliatis: glumae calyceinae communis valva externa sub mutica vel breviter aristata, interna majore 2-dentata, medio brevissime aristata: floris hermaphroditi, valvis corollinis subaequalibus inclusis, externa ovata, interna ovato-oblonga: floris masculi valvis corollinis inaequalibus, arista externa tandem hamata, interna 3-plo brevior, mutica.

H. lanatus Bert. *Fl. It.* t. 1. p. 477. — *H. mollis* Sebast. *En. Pl. Amph. Flavii* p. 49. n. 124. — *Seb. et Maur. Flor. Rom.* Pr. p. 36. n. 96.

In pratis obvia.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Spiculae albo-virides, quandoque viridi-purpurantes, molliter villosae.

Obs. Antherae flavo-purpurascentes: stigmata duo alba plumosa.

ARRENANTHERUM.

177. *AVENACEUM* Röm. et Schult. *Syst. veg.* t. 2. p. 496. n. 1. Radice robusta articulata fibroso-nodosa: culmo sub-3-pedali erecto glabro: foliis linearibus acuminatis deorsum scabris: vaginis laxiusculis striatis internodio brevioribus: ligula truncato-lacera. Perigonii glumae calyceinae communis 2-florae, valvis inaequalibus, externa brevior 1-nervia, interna 3-nervia: flosculo hermaphrodito, unisessuali superimposito, utroque 2-valvi, basi barbato: floris hermafroditis, valvis calycinis subaequalibus, externa apice subintegra, interna angustiore breviter aristata: floris masculi, valvis conformibus, externa medio dorsi longe aristata, quandoque mutica: arista medio geniculata, supra geniculum refracta: caryopside lineari-sulcata libera, gluma corollina persistenti, cineta.

A. avenaceum Bert. *Fl. It.* t. 1. p. 484. — *Avena elatior* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 44. n. 110.

In sylvis montium Monte Gennaro, Calvo di Subiaco, Vettore in Umbria etc.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Spiculae viridi-albae.

Usus. Colitur ad pratos artificiales, et in aescam jumentorum.

ROTTBOLLIA.

178. *INCURVATA* L. *fil. Supl.* p. 114. Radice tenui fibris simplicibus brevibus: culmo caespitoso assurgenti: foliis linearibus acutis arefactione involutis, vaginisque laxiusculis striatis: ligula brevissima erosa. Spica crassa su-

bulata tandem incurva, terminali longiuscula: floribus solitariis alternis: perigonii glumae calycinae 2-valvis, valvis externis appositis parallelis subaequalibus 3-nerviis, glumae corollinae 2-valvis, calyce brevioris, valva externa 1-nervia canaliculata, interna 2-nervia, nervis in dentibus brevibus terminatis.

R. incurvata *Bert. Fl. It. t. 1. p. 764.*

In maritimis. *Fiumicino.*

Ann. Flor. Majo. Spiculae virentes.

179. *FILIFORMIS* *Roth. Cat. 2. p. 21.* Radice tenui, fibris simplicibus: culmo caespitose erecto, articulis subfuscis: foliis lineari-lanceolatis margine scabriusculis, vaginisque striatis: ligula brevissima truncata. Spica terminali erecta tenui subcompressa: floribus solitariis alternis: perigonii glumae calycinae valvis subaequalibus acutis 3-nerviis glabris, in floribus lateralibus externis parallelis, in terminalibus oppositis jamdudum patentibus, glumae corollinae valvis subaequalibus, externa lanceolato-carinata 2-nervia, interna apice 2-dentata.

Rottböllia filiformis Bert. Fl. It. t. 1. p. 766.— *Rottbœlla filiformis Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 62. n. 140.*— Gramen loliaceum junceum minus *Barrel. Ic. 6.*

In agris secus vias campestres et inter segetes. *Bravetta, Villa Pamfili etc.*

Annua. Flor. Junio. Spiculae virentes saepe rubescunt uti culmi, et folia.

180. *CYLINDRICA* *Wild. Sp. Pl. t. 1. p. 1. p. 464.* Radice crassiuscula, fibris tortuosis ramosis: caule caespitose inferius nodis infracto: foliis linearibus, vaginisque subinflatis, glabris. Spica tereti crassa erecta subulata: floribus solitariis approximatis alternis, fovea rachidis omnino immersis: perigonii gluma calycina florum lateralium 1-valvi pungioniformi, terminalium, 2-valvi, valvis oppositis aequalibus, interna angustiore, glumae corollinae valvis inclusis, externa 5-nervia interna 2-nervia apice 2-dentata.

R. cylindrica *Bert. Fl. It. t. 1. p. 168.* *Rottbœlla subulata. Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 62. n. 148.*— Gramen loliaceum junceum majus *Barrel. Ic. 5.*— *G. pumilum arundinaceum myuros erectum non ramosum minimum Bocc. Mus. di piant. p. 70.* et *G. myuros erectum minimum arundinaceum tav. 59.*— *G. parvum spicarum loco ferens caules, erumpentibus alternatim acutis glumis, veluti dentatos. Triumff. Obs. p. 64.*

In sterilibus non infrequens. Extra portam D. Sebastiani loco dicto *Caffarella.*

Annua. Flor. Junio. Spiculae virentes.

PSILURUS.

181. *NARDOIDES* Trin. *Fund. Agr. p.* 93. Radice tenui, fibris flexuosis: culmo simplici caespitoso erecto: foliis setaceis convolutis apice mucronulatis: vaginis protensis, suprema laxiuscula: ligula minima truncata. Spica terminali longiuscula varimode curva: floribus solitariis alternis rachidis excavationibus anthe anthesim omnino immersis: flosculo altero abortivo sub forma stipituli aliquando accedente: perigonii glumae calycinae lateralis 1-2-valvis, valva altera minima saepe deficiente, glumae corollinae valvis angustissimis subaequalibus, interna mutica, externa scabra apice aristata: arista longitudine valvae, denticulis duobus lateralibus saepe adjectis.

P. nardoides Bert. *Fl. It. t. 1. p.* 771.— *Rotthöella monandra* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr. p.* 61. n. 147.— Gramen junceum nodosum minimum capillare. *Barrel. Ic.* 117. f. 1.— *G. exile* arundinaceum, minimum, acumine reflexo. *Bocc. Mus. di piant. p.* 74. tab. 57.

In collibus sterilibus et in apricis circa Romam. *Villa Patrizi, Monte Mario, Via ostiense* etc.

Annua Flor. Junio. Spiculae virides, tandem stramineae.

PANICUM.

* *Setariae*. Spiculae setis involuatae.

182. *VERTICILLATUM* L. *Sp. Pl. n.* 82. Radice robusta, fibrillis tomentosis: culmo decumbente inferius nodis infracto: foliis lato-linearibus elongatis, pilis radiantibus deorsum scabris: vaginis compressis glabris: ligula pilosa lacera. Racemo composito spicaeformi cylindraceo, racemulis subverticillatis in anthesi patentibus: seta solitaria vel 2-nata, ad basim cujusque floris ovoidei, aculeis retrorsum scabrida: perigonii glumae calycinae valva externa minima, glumae corollinae, floris hermaphroditi, valva externa subpunctato-scabra, valvae calycinae majori conformi, valva interna angusta dimidio brevior, marginibus inflexis.

P. verticillatum Seb. et Maur. *Flor. Rom. Pr. p.* 35. n. 87.— Bert. *Fl. It. t. 1. p.* 418.

In hortis cultis et ambulacris commune.

Ann. Flor. Aestate. Spiculae virides.

Obs. Folia et flores vestimentis adhaerent.

183. *VIBIDE* L. *Sp. Pl. n.* 83. Radice fibroso-tuberosa: culmo suberecto inferius nodoso: foliis lato-linearibus elongatis margine tantum sursum scabris: vaginis compressis glabris: ligula piloso-lacera. Racemo spicaeformi composito, racemulis glomeratis sparsis, setae 2-3-natae ad basim utriusque

floris ovoidei , aculeis brevibus sursum versis scabridae: glumarum caracteribus praecedenti similibus.

P. viride *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii* p. 61. n. 270.- *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr.* p. 35. n. 88.- *Bert. Fl. It. t. 1.* p. 470.

In hortorum ambulacris, et ad vias ubique.

Ann. Flor. tota aestate. Spiculae virides.

Vulgo. *Panicastrella*.

Obs. Folia et flores vestimentis minime adhaerent.

184. *GLAUCUM* *L. Sp. Pl.* n. 83. Radice fibrosa tortuosa: culmo caespitoso basi bulboso , nodis infracto , superius erecto: foliis lineari-lanceolatis acuminatis , vaginisque elongatis striatis: ligula pilosa. Racemo spicaeformi cylindraceo abbreviato: rachide pubescente: racemulis sparsis 1-2-floris, setis numerosis, cintis: setarum aculeis brevibus sursum versis: perigonii glumae calycinae valva externa late ovata sub 5-nervia , interna ovato-acuminata 3-nervia: floris hermaphroditi valva corollina externa rugoso-granulata: floris masculi ovato-mucronata, hermaphroditi longitudine.

P. glaucum *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 35. n. 89. - *Bert. Fl. It. t. 1.* p. 421.

In cultis, vineis, et viis, praesertim montium, frequens.

Ann. Flor. aestate. Spiculae glauco-virides.

Obs. Setae florum lutescentes divaricatae, antherae purpurascentes, tota planta glauca.

** *Echinocloae*. Spiculae nudae , flosculo masculino vel neutro quandoque aristato.

185. *GRUS-GALLI* *L. Sp. Pl.* n. 83. Radice fibrosa robusta, fibrillis tomentosis: culmo caespitoso inferius nodis infracto: foliis lato-linearibus elongatis, margine scabris: vaginis elongatis striatis glabris: ligula nulla. Racemo spicaeformi, racemulisque alternis , compositis erectis: rachidibus 3-5-angulatis , primaria nuda , secundaria irregulariter setulosa: floribus sparsis secundis: perigonii glumae calycinae valva minore late-ovata acuminata, glumae corollinae, floris neutri, valva externa majore mutica vel varimode aristata, valva interna margine nervoso-ciliata.

P. Grus-galli *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr.* p. 36. n. 90.- *Bert. Fl. It. t. 1.* p. 433.- Gramen palustre arundinaceum Milii panici semine Phalaridis. *Barrel. Ic.* 8.- *Panicum vulgare* spica simplici aspericula. *H. Rom. t. 8.* p. 10.

In cultis ad vias solo humenti non infrequens.

Ann. Flor. Junio. Spiculae virides vel purpurascentes.

Obs. Stigmata plumosa rosea.

*** *Panica genuina*. Spiculae nudae muticae.

186. *ZONALE* Guss. *Fl. Sic. Pr. t. 1. p. 82*. Radice fibrosa, fibris robustis simplicibus flexuosis: culmo caespitoso erecto basi subbulboso: foliis linearibus acuminatis, margine undulato-scabris, zonatis: vaginis laxiusculis: ligula obsoleta. Racemo spicaeformi, spiculis erectis remotis, racemisque simplicibus, alternis: flosculis secundis muticis: rachide angulata nuda: perigonii glumae calycinae valva minore late ovata, glumae corollinae, floris neutri, valvis longitudine aequalibus, externa latiori tenuiter ciliata.

P. zonale Bert. *Fl. It. t. 1. p. 426*.

In arvis prope Viterbium.

Annuum. Flor. Augusto-Septembri. Spiculae breviusculae virentes.

187. *REPENS* L. *Sp. Pl. n. 87*. Radice fibrosa stolonibus reptantibus villosiusculis: culmo squamoso basi incrassato simpliciusculo, vaginis foliorum tecto: foliis linearibus convolutis striatis: vaginis superius magis pilosis: ligula subulata truncata. Panicula terminali composita virgata: rachide flexuosa inferius scabra: floribus ovatis geminatis inaequaliter pedunculatis: perigonii glumae calycinae valva externa, interna, quadruplo minore, gluma calycina floris hermaphroditi, flore masculo subviore: floris masculi gluma externa, glumae calycinae internae fere conformi, interna latiuscula subbreviore.

P. repens Fior. in *Giorn. de letter. di Pisa t. 17. Anno 1828. p. 111.*— Bert. *Fl. It. t. 1. p. 430*.

In siccis maritimis prope Auxur.

Perenn. Flor. Junio. Spiculae pallido-virentes: stigmata plumosa purpurea. BEKMANNIA.

188. *ERUGAEFORMIS* Host. *Gram. Austr. t. 3. p. 5. t. 6*. Radice repente, fibris crassis flexuosis villosis: culmo erecto basi bulboso, vaginisque aphyllis cinto: foliis lato-linearibus scabris: vaginis striatis suprema spathiformi: ligula oblonga integra vel lacera. Spiculis multifloris, inferioribus ternis, media longiore, superioribus simplicibus, omnibus secundis: rachide flexuosa: perigonii glumae calycinae valvis aequalibus semiorbiculatis cymbaeformibus, 1-2-floris, senio rugosis, glumae corollinae exertae, valva externa lanceolata mucronulata, valva interna angustiore brevior apice integra.

B. erucaeformis Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr. p. 30. n. 96.*— Bert. *Fl. It. t. 1. p. 577.*— Gramen palustre locustis erucaeformibus Barrel. *Ik. 2*.

In humidis et fossis. *Macchia d'Ostia, Albano* etc.

Perenn. Flor. Majo. Spiculae virentes.

TRITICUM.

189. *villosum* Presl. *Cyper. et Gram. Sic. p. 48.* Radice fibrosa villosa: culmo caespitoso erecto 1-3-pedali: foliis linearibus scabris superioribus successive minoribus: ligula brevissima truncato-lacera. Spica terminali composita, spiculis 3-4-floris: rachide compressa flexuosa, fasciculis pilorum villosa: floribus 2 externis hermaphroditis sessilibus, tertio et quarto si adest masculis, pedunculo unico, insidentibus: perigonii glumae calycinae valvis cuneiformibus concavo-carinatis truncatis, 3-nerviis, nervo medio piloso, omnibus in aristam scabridam continuatis, glumae corollinae valva externa lanceolata aristata, interna mutica: aristis calycinis et corollinis, glumis triplo etiam longioribus, inferioribus abbreviatis.

T. villosum Bert. *Fl. It. t. 1. p. 397.*—*Secale villosum* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr. p. 67. n. 161.*—*Sebast. En. Pl. Amph. Flavii p. 69. n. 206.*—*Gramen hordaceum* δισκον majus ciliaribus glumis durius *Barrel. Ic. 112. f. 1.*

In viis urbis et agrorum vulgare.

Ann. Flor. Aprili Majo. Spiculae subvirides.

190. *junceum* L. *Sp. Pl. n. 128.* Radice repente, fibris longis flexuosis lanuginosis: culmo caespitoso ascendente vel declinato: foliis involutis linearibus, basi angustatis, apice acuminato-mucronatis: vaginis strictis, striatis: stipula brevissima erosa. Spica composita terminali laxiflora, spiculis lateralibus alternis 4-6-floris, in canaliculo rachidis articulae flexuosae initio receptis: perigonii glumae calycinae valvis lanceolatis obtusis, glumae corollinae valvis subconformibus, exterua 7-nervia, interna 2-nervia, medio canaliculata.

T. junceum Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr. p. 67. p. 162.*—*Bert. Fl. It. t. 1. p. 799.*

In maritimis arenosis commune.

Perenn. Flor. Junio. Spiculae glauco-virides.

191. *repens* L. *Sp. Pl. p. 128.* Radice repente, stolonibus crassis longis articulatis, fibrillis descendantibus: culmo dense caespitoso erecto vel ascendente: foliis linearibus acuminatis intus scabriusculis: vaginis strictis: ligula membranacea brevissima. Spica densa terminali composita, spiculis alternis disticis 4-8-floris: rachide articulata, articulis hinc excavatis: perigonii glumae calycinae valvis aequalibus acuminato-subulatis 5-7-nerviis, spiculis sub-brevioribus, glumae corollinae valvis oblongo-lanceolatis, externa acuminata, 5-7-nervia interna obtusa, 2-nervia, nervis basi-scabris, apice subciliatis.

β glaucescens. Spiculis approximatis multifloris, flosculis aristatis.

T. repens *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 68 n. 163.* - *Bert. Fl. It. t. 1. p. 803.* - Gramen caryophyllum loliaceum repens. *Barrel. Ic. 906. f. 2.*

Inter segetes in agris et secus vias campestris, etiam varietas non rara.

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Spiculae glaucae.

Valgo. *Gramigna, Gramiccia.*

Usus. Hujus Triticæ radix, dum pestis agrorum, optimum remedium praehebet ob succum subdulce refrigerans nutriendis sub forma decocti, et extracti plurimis in morbis adhibitum. Eadem radix rite lota et mulita, macerationis ope, dat feculam vulgo congitam sub nomine *Amido*. Herba et radix sub aestu Caniculæ equis et jumentis nutriendis optima.

192. *CANINUM* *Huds. Angl. p. 58.* Radice fibrosa, fibris flexuosis pubescentibus: culmo ascendente superne nudo: foliis linearibus latiusculis scabris: vaginis elongatis striatis: ligula brevi erosa. Spica gracili composita terminali: spiculis disticis 3-5-floris: rachide flexuosa articulata, hinc excavata: perigonii glumae calycinae valvis aequalibus, flosculis brevioribus, aristatis, glumae corollinae valvis subaequalibus, externa obscure 5-nervia 3-dentata, dente medio in aristam longam subflexuosam producta, interna 2-dentata 2-nervia mutica.

T. caninum *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 68. n. 164.* - *Bert. Fl. It. t. 1. p. 806.*

In sylvis montium. A S. Polo, Monte Gennaro etc.

Perenn. Flor. Junio. Spiculae virides.

193. *MARITIMUM* *L. Sp. Pl. 128.* Radice fibrosa, fibris longis tenuibus simplicibus pilosis: culmo caespitoso decumbente vel ascendente, nodis fuscis infraeto: foliis linearibus angustis vaginisque striatis, glaucis: ligula grandiuscula albo-membranacea apice fimbriata. Racemo terminali ramoso secundo, ramulis spiculiferis: rachidibus angulatis, articulatis basi fuscatis: spiculis 6-8-floris lanceolatis compressis: perigonii glumae calycinae valvis lanceolato-linearibus acutis 3-nerviis, spiculis brevioribus, glumae corollinae valvis acutis subaequalibus, externa exquisite 3-nervia, mucronulata, interna 2-nervia subbidentata.

T. maritimum *Seb. et Maur. Fl. Pr. Rom. p. 69. n. 165.* - *Bert. Fl. It. t. 1. p. 814.* - Gramen maritimum paniculis asperis cristatis. *Boec. Mus. p. 135.*

In litore marino frequens. *Ostia, Fiumicino, Terracina* etc.

Bienn. Flor. Majo-Julio. Spiculae glauco-virides, quandoque purpurascens.

194. *DIVARICATUM* Bert. *Fl. It. t. 1. p. 815. n. 12.* Radice fibrosa, fibris capillaribus simplicibus: culmo procumbente inferius radicante, superius ramoso infracto: foliis linearibus angustis, margine et pagina superiori scabris, vaginisque striatis: stipula membranacea lacera. Racemo ramoso terminali subsecundo, ramis 2-3-spiculiferis: spiculis compressis multifloris disticis: rachide angulata: perigonii glumae calycinae valvis quidquam inaequalibus, lanceolato-linearibus, spicula quintuplo etiam brevioribus, glumae corollinae valvis subaequalibus, externa carinata 3-nervia, interna angustiore 2-nervia, nervis ciliolatis.

Fetusea divaricata Fior. in app. in *Gior. de' Lett. di Pisa ann. 1828. p. 4. n. 8.*—Gramen maritimum paniculis asperis loliaceis. *Bocc. Mus. tab. 95.*

In litore marino secus Anxur.

Ann. Flor. Majo. Spiculae virentes.

195. *LOLIACEUM* Smith. *Engl. Flor. t. 1. p. 185.* Radice fibrosa, fibris capillaribus flexuosis villosis: culmo subspithameo caespitoso decumbente vel erecto, foliis tecto: foliis linearibus involutis: vaginis laxiusculis imbricatis striatis, ligula membranacea fimbriata. Racemo terminali compacto simplici quandoque basi ramoso distice-secundo: rachide flexuosa hinc nuda, spiculis brevibus crebris obtusiusculis 4-8-floris muticis: perigonii glumae calycinae valvis subaequalibus 3-nerviis, floribus imis vix brevioribus, glumae corollinae valvis parum inaequalibus, externa 3-nervia, interna breviuscula 2-dentata 2-nervia, nervis obustis ciliatis.

T. loliaceum Fior. *App. al Pr. della Fl. Rom. p. 5.*—Bert. *Fl. It. t. 1. p. 817.*

In litore marino secur Anxur, et ad radices Montis Circei.

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Spiculae virides dein purpurantes.

LOLIUM.

196. *PERENNE* L. *Sp. Pl. n. 122.* Radice pilosa, fibris numerosis flexuosis: culmo caespitoso stricto glabro: foliis linearibus acutis, margine retrorsum scabris: vaginis striatis subcompressis: ligula brevissima integra erosave. Spicis elongatis: rachide flexuosa. perigonii glumae calycinae valva, spiculis multifloris, brevior, glumae corollinae valvis subaequalibus, externa mutica vel brevissime aristata 2-nervia, interna 5-nervia apice 2-dentata: staminibus 3 inclusis, filamentis capillaribus: caryopside, valva corollina interna tecta.

L. perenne Sebast. *En. Pl. Amph. Flavii p. 52. n. 137.*—Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr. p. 63. n. 150.*—Bert. *Fl. It. t. 1. p. 756.*

α multiflorum. Spiculis compressis multifloris.

L. multiflorum Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 64. n. 152.- *L. perenne* flo-
sculis vel omnibus vel superioribus aristatis Bert. l. c.

β strictum. Spiculis subteretibus paucifloris.

L. perenne β Fl. Rom. l. c. - *L. perenne* β valva calycina locustam ae-
quante aut subaequante Bert. l. c.

Secus vias et in ageribus commune.

Perenn. Fl. Aprili-Majo. Spiculae laete virides.

Vulgo. *Logliarella*, *Gioglio selvatico*.

Usus. Gramen ad pratos artificiales statuendos praestantissimum, nam,
si rite calatur, triplam messem dat in anno, et jumentis gratum pabulum
suppeditat.

197. *TENULENTUM* L. Sp. Pl. p. 122. Radice fibrosa, fibris simpliciuscu-
lis flexuosis: culmo erecto sub 4-pedali superius nudo: foliis lato-linearibus
acuminatis, pagina superiore, marginibus, et carina scabris: vaginis striatis
glabris: ligula brevissima truncata vel lacera. Spica laxiflora: rachide crassa
alterne excavata ad excipiendoas spiculas sub-6-floras: perigonii glumae ca-
lycinae valva, basi dilatata, apice acuminato-mucronulata, flosculo sublon-
giore, glumae corollinae valvis subaequalibus, interna plana 2-nervia, externa
subconcaeva, apice 2-dentata aristata: arista rigida subflexuosa, flosculo quin-
tuplo longiore 9-nervia, nervis insignoribus.

L. temulentum Sebast. En. Pl. Amph. Flavii p. 52. n. 138.- Seb. et Maur.
Fl. Rom. Pr. p. 63. n. 151.- Bert. Fl. It. t. 1. p. 760.

Inter segetes nimium frequens.

Annum. Flor. Junio. Spiculae virentes.

Vulgo. *Gioglio*, *Zizania*.

Usus. Gramen sedulo a segetibus eliminandum, ne farinae mixtum ca-
pitis vertigines excitet. Villici herbam teneram rite noseunt dum triticum
expurgant, nam folia Lolii nitida, Triticum subglauca. Nichilo tamen minus
Lolii farina in medicina externa usurpatur ad Impetigines, Podagram, et Ar-
tritidem sanandam, sub forma cataplasmatum aceto confecti.

AEGYLOPS.

198. *OVATA* L. Sp. Pl. p. 1489. Radice fibrosa, fibris subsimplicibus
flexuosis: culmo caespitoso erecto vel ascendente, inferius nodis infracto, su-
perius nudo: foliis lineari-acuminatis inferne precipue pilosis: vaginiis lon-
giusculis suprema laxiuscula: ligulis brevissimis pilosis. Spiculis 2-4-disticis
ovato-oblongis, suprema minore 2-flora mascula vel neutra: perigonii glu-
mae calycinae valvis 2 concavo-ventricosus aequalibus appositis aculeato-sca-

bridis, apice truncato, palmato-4-aristatis: aristis, valvis, quadruplo saltem longioribus: glumae corollinae, floris hermaphroditi, valvis subconcavis, externa palmato-3-dentata, dente medio in aristam producto, uno ex lateralibus obsoleto, valva interna submutica: floris masculi valva externa, valvae floris hermaphroditi simili et brevius aristata: floris neutri gluma minima mutica: squamis duabus nectariferis ciliato-barbatis: caryopside magna libera.

Ae. ovata *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 66. n. 160.*— *Bert. Fl. It. t. 1. p. 785.*

In sterilibus copiosa.

Annua. Flor. Majo-Junio. Spiculae virides.

199. *NEGLECTATA* Req. Radice fibrosa, fibris simplicibus flexuosis albican-
tibus: culmo caespitoso ascendente, inferius nodis infracto, superius aculeato-
scabrido: foliis lineari-acuminatis utrinque pilosis: vaginis elongatis, suprema
subventricosa: ligula brevissima pilosa. Spiculis ut plurimum 5 ovato-clon-
gatis imbricato-disticis, 3 inferioribus turgidis, 2 superioribus attenuatis ster-
ilibus: perigonii glumae calycinae valvis 2 concavo-ventricosos aequalibus
oppositis rufis dense aculeato-hirtis, apice palmato-3-aristatis: aristis valvis
sestuplo longioribus, superius aculeato-scabridis, glumae corollinae, floris her-
maphroditi, valva externa dense ciliata palmato-3-dentata, dente medio in
aristam producto, 1 ex lateralibus obsoleto, valva interna 2-dentata: floris
masculi valva 3-dentata, neutri mutica: squamis duabus nectariferis parvis
dense ciliato-barbatis: caryopside magna libera.

Ae. neglecta *Sang. Cent. tres p. 19. n. 35.*— *Bert. Fl. It. t. 1. p. 787.*

In sylvaticis ad vias et in ageribus non rara. *Macchia di Mattei.* Lecta
cum clm̃o Requien.

Annua. Flor. Majo-Junio. Spiculae virides.

SERLERIA.

200. *COERULEA* Scop. *Fl. Carn. ed. 2. t. 1. p. 63.* Radice robusta ramu-
losa: culmo tereti glabro, superius nudo: foliis linearibus planis, margine et
carina deorsum scabridis: vaginis descendendo brevioribus: stipula membra-
nacea brevissima. Spica terminali abbreviata, spiculis inferioribus bracteatis:
perigonii glumae calycinae valvis aequalibus ovato-lanceolatis, nervo carinali
in aristam producto, glumae corollinae valva externa eroso-dentata, dente
medio in aristam brevem producto, valva interna 2-dentata: staminibus ca-
pillaribus, et stigmatibus pilosis longe exsertis: caryopside libera, valva co-
rollina interna, obvoluta.

S. coerulea *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 66. n. 158.*— *Bert. Fl. It. t. 1. p. 502.*

β *tenuifolia*. Foliis omnibus convoluto-subulatis subteretibus *Bert. l. c.*— *S. tenuifolia* Auct.

α *cylindrica*. Spica caerulea subsesquipollicaris: glumis longiuscule aristatis *Bert. l. c.*— *S. cylindrica* Auct.

In sylvaticis montanis. *Monte Gennaro, Monte Calvo*, varietates in Umbriae montibus.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Spiculae nitentes coeruleae quandoque albae.

ECHINARIA.

201. *CAPITATA* *Desf. Fl. Atl. t. 2. p. 385.* Radice tenui flexuosa villosa: culmo subcaespitoso striato superius nudo: foliis linearibus flaccidis, vaginisque striatis, pubescentibus: stipula brevissima truncata. Capitulum terminale rotundum echinato-rostratum, spiculis ovoideis: floris jamdudum hermaphroditi, rostris, in anthesi erectis, in fructu patentibus: perigonii glumae calyceinae valvis, in floribus inferioribus aequalibus, in superioribus valva externa majore, glumae corollinae valva externa sub 7-nervia, interna 2-nervia: staminibus 3, antheris mucronulatis.

E. capitata *Bert. Fl. It. t. 1. p. 510.*— *Sesleria echinata* *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 66. n. 159.*— Gramen minimum spica globosa echinata. *Barrel. Ic. 28. f. 1.*— *G. capitato* globoso echinato, minus *Ic. 863. f. 2.*

In montibus subapenninis ad margines viarum. *Monte Calvo presso Subiaco, Monte Vettore* etc.

Annua. Flor. Junio-Julio. Spiculae virides.

TRIODIA.

202. *DECUMBENS* *Röem. et Schult. Syst. Veg. t. 2. p. 597.* Radice repente, fibris paucis descendens parce ramosis: culmo caespitoso subcompresso superius nudo: foliis linearibus obtusiusculis carinatis, inferioribus confertis latioribus: vaginis superioribus elongatis, inferioribus abbreviatis laxis, omnibus apice barbatis, pilis in parte interna, loco ligulae, productis. Paniculae simplicis sub-4-florae, spiculis ovoideis: perigonii glumae calyceinae valvis, ut plurimum conformibus, glumae corollinae valvis concavis superimpositis inaequalibus, externa margine pilosa, interna minore ovata glabra apice 2-dentata.

T. decumbens. *Bert. Fl. It. t. 1. p. 558.*

In palustribus mare versus. *Ostia.*

Perenn. Flor. Junio-Julio. Spiculae pallide virentes, quandoque tandem purpurantes.

203. *STERILIS* L. *Sp. Pl.* p. 118. Radice flexuoso-fibrosa, ramis villosis: culmo erecto striato glabro, geniculis barbatis: foliis lato-linearibus elongatis margine, et praesertim pagina superiore deorsum scabris: vaginis laxis striatis laevibus: ligula membranacea grandi. Panicula laxa patente, spiculis sub-4-floris, 2 inferioribus sessilibus: perigonii glumae calycinae valvis aequalibus ovato-lanceolatis acuminatis, glumae corollinae valvis inaequalibus inferius pilosis, pilis densis longis sericeis, externa ovato-lanceolata acuminata 2-fida, interna minori oblongo-lanceolata 2-denticulata: floribus superioribus successive minoribus nudis muticis imperfectis.

A. sterilis Seb. et Maur. *Flor. Rom. Pr.* p. 43. n. 106. — *Bert. Fl. It. t. 1. p.* 692.

In pratis et ad vias communis.

Ann. Flor. Majo. Spiculae albicantes viridi-variegatae.

204. *FATUA* L. *Sp. Pl.* p. 118. Radice crassiuscula fibrosa, fibris dense villosis: culmo erecto glabro, nodis fuscis: foliis lato-linearibus acuminatis, margine deorsum scabris: vaginis laxiusculis striatis: ligula membranacea subtriangulari apice vix lacera. Panicula pyramidato-patula, spiculis nutantibus sub-3-floris, omnibus aristatis: perigonii glumae calycinae valvis membranaceis aequalibus ovato-acuminatis 9-nerviis, glumae corollinae valvis inaequalibus, externa majore ovato-acuminata, in dentibus duobus setaceis saepe producta, inferius dense villosa, interna nuda oblongo-lanceolata acuminata.

A. fatua Sebast. *En. Pl. Amph. Flavii* p. 28. n. 27. — *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr.* p. 43. n. 107. — *Bert. Fl. It. t. 1. p.* 695. — *Festuca dumetorum* utriculis lanugine flavescentibus. *Barrel. Ic.* 75. f. 2.

β atherantha. Spiculis 3-floris valva corollina externa, apice exquisite biseta.

In pratis et ad vias communis, etiam varietas.

Annua. Flor. Majo. Spiculae pallidiusculae ex albo-viridi variegatae.

Usus. Tam haec species, quam praecedens, dum ad pabulum jumentorum optimae, frugibus admodum noxae: nam flores ante maturitatem Triticum decidunt et agros miserrime infestant.

205. *TENUIS* W. *Sp. Pl. t. 1. p.* 1. p. 448. Radice tenui, fibris simplicibus flexuosis: culmo simplici caespitoso tenui, nodis purpurascens: foliis angustis linearibus tandem convolutis: vaginis striatis, culmum occultantibus: ligulis acuminatis apice sublaceris. Panicula laxe pyramidata, spiculis sub-3-floris: perigonii glumae calycinae valvis conformibus longitudine inaequalibus, margine albo-membranaceis, floribus brevioribus, glumae corollinae valvis

inaequalibus, externa lanceolata 5-nervia, in flore inferiore acuminato-setacea, in superioribus apice 2-seta, dorso longe aristata, arista intorta, tandem refracta, interna admodum brevior, apice vix 2-dentata, 2-nervia, nervis lateralibus ciliatis.

A. tenuis *Sang. Cent. tres p. 20. n. 37. - Bert. Fl. It. t. 1. p. 697.*

In Umbriae montibus non rara.

Annua. Fl. Majo-Junio. Spiculae flavo-virentes.

206. *PRATENSIS* L. *Sp. Pl. p. 119.* Radice sub-simplici, fibris crassiusculis interrupte villosis: culmo caespitoso erecto basi folioso nudo: foliis linearibus acuminatis flacidis, superioribus involutis: vaginis striatis, supremis elongatis: ligulis triangularibus integris, imis abbreviatis obtusis. Racemo simpliciusculo erecto, spiculis sub 5-floris, floribus basi breviter barbatis: perigonii glumae calyceinae valvis conformibus, externa brevior 3-nervia interna 5-nervia, glumae corollinae valvis inaequalibus, externa lanceolato-acuminata 3-fida, dorso aristata, arista refracta subgeniculato-contorta, valva interna acute 2-fida dense ciliata: caryopside superne hirsuta.

A. pratensis *Bert. Fl. It. t. 1. p. 704.*

In Latii montibus. *Guadagnolo.*

Perenn. Flor. Junio-Julio. Spiculae pallido-virentes nitidae.

207. *VERSICOLOR* W. *Sp. Pl. t. 1. p. 1. p. 452.* Radice fibrosa, fibris fuscis exilibus flexuosis: culmo simpliciusculo longitudine vario, superius nudo, nodis fusco: foliis paucis linearibus, vaginisque striatis glabris: ligulis membranaceis subintegris. Racemo ramoso stricto, ramis subgeminatis: spiculis sub-6-floris, flosculis basi barbatis: perigonii glumae calyceinae valvis conformibus, longitudine inaequalibus, externa minore 3-nervia, interna 5-nervia, glumae corollinae valvis, calycinas, excedentibus inaequalibus, externa lanceolata apice 2-dentato-sphacelata, infra medium aristata: arista geniculato-refracta, valva interna brevior angustior dense ciliata.

A. versicolor *Sang. Cent. tres p. 20. n. 38. - Bert. Fl. It. t. 1. p. 706.*

In apenninis Umbriae frequens. *Monti della Sibilla.*

Perenn. Flor. Junio-Julio. Spiculae nitidae aurato-viridi et violaceo variegatae.

208. *VILLOSA* Bert. *Exc. de re Herb. p. 6. p. 3.* Radice repente, fibris subsimplicibus firmis: culmo caespitoso brevi molliter villosa, villis albis deflexis: foliis linearibus puberulis, margine scabris, senio convolutis, radicalibus numerosis, culmeis paucis: ligulis brevibus acutis eroso-ciliatis, in vaginae strictae marginem descendentibus. Racemo coartato nutante: spi-

culis 2-floris, flosculis basi stipiteque barbatis: perigonii glumae calycinae valvis inaequalibus acutis albo-membranaceis, externa minore 1-nervia, interna 3-nervia, glumae corollinae valvis longitudine aequalibus, externa oblongo-lanceolata 2-seta, supra medium aristata, arista scabra geniculata tandem refracta, valva interna, apice 2-dentata: caryopside lineari nitida.

A. villosa Sang. *Cent. tres* p. 21. n. 39. — Bert. *Fl. It. t. 1. p. 709.*

In appenninis elatis ad rupium fessuris. *Monti della Sibilla.*

Perenn. Flor. Julio. Spiculae nitidae flavescentes.

209. *CONDENSATA* Linck. *En. alt. t. 1. p. 82.* Radice tenui, fibris flexuosis villosis: culmo caespitoso, inferne nodis infracto: foliis planis linearibus, vaginisque striatis, suprema laxiuscula: ligula brevissima crosa. Racemo compacto densifloro, in anthesi patente, spiculis sub-3-floris: perigonii glumae calycinae valvis subaequalibus, externa lanceolata 1-nervia, interna majore carinato-concava 3-nervia, glumae corollinae valvis omnibus inclusis, valva externa oblonga carinata, apice 2-seta, medio aristata, arista infra medium geniculato-contorta tandem refracta, interna breviori albo-hyalina, apice acute dentata.

A. condensata Fior. *App. al Pr. della Fl. Rom. p. 3. n. 3. — Bert. Fl. It. t. 1. p. 712.*

In sterilibus, et in marginibus viarum mare versus. *Terracina.*

Ann. Fl. Majo-Junio. Spiculae nitidae viridi-flavescentes, tandem flavae.

210. *NEGLECTA* W. *En. t. 1. p. 124.* Radice tenui villosa fibris flexuosis: culmo subsimplici, nodis fuscis subinfracto, basi ramoso: foliis linearibus, vaginisque striatis, molliter pubescentibus: ligulis lanceolatis apice laceris. Panicula ramosa composita densiflora, ramis spicatis: spiculis sub-6-floris: perigonii glumae calyciue valvis inaequalibus margine membranaceis, externa minori lineari-lanceolata, interna majori carinata longe acuminata, glumae corollinae valvis, calycinas, excedentibus, externa mutica vel 2-seta supra dorsi medium aristata, arista subgeniculato-contorta, valva interna brevior, ultra medium 2-fida.

A. neglecta Sebast. *En. Pl. Amph. Flavii* p. 28. n. 29. — Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr. p. 44. n. 109. — Bert. Fl. It. t. 1. p. 713.*

In pratis, et viis non infrequens. *Roma, Terracina, Tivoli* etc.

Annua. Fl. Junio-Julio. Spiculae nitidae pallide-virentes, senio stramineae.

211. *FLAVESCENS* L. *Sp. Pl. p. 118.* Radice repente, fibris exilibus: culmo caespitoso erecto, superius nudo: foliis linearibus planis, vaginisque arctis striatis pubescentibus quandoque glabris: ligula membranacea tandem abbre-

viata lacera. Panicula composita ramosissima stricta, spiculis sub-3-floris: perigonii glumae calyceinae valvis inaequalibus carinatis, margine albo membranaceo, externa late ovata 3-nervia dimidio brevior, glumae corollinae valvis subaequalibus, externa lanceolata, apice 2-fida, infra medium aristata, arista scabra geniculato-contorta senio refracta, valva interna albo-membranacea apice 2-fida, nervis marginalibus obsoletis.

A. flavescens Bert. *Fl. It. t. 1. p. 715.*

In pratis montanis Umbriae. *Valle Canetra.*

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Spiculae nitidae plus minus flavescens tandem stramineae.

212. *PARVIFLORA* Desf. *Flor. Atl. t. 1. p. 103. Tab. 32.* Radice praetenui, fibris simplicibus: culmo caespitoso, nodis inferioribus radicante: foliis linearium acuminatis, vaginisque striatis, pilosis: ligula brevissima dentato-lacera. Panicula ramosissima antea, et post anthesim erecta, spiculis sub-3-floris: flosculis remotiusculis, rachide callosa insidentibus: perigonii glumae calyceinae valvis admodum inaequalibus carinatis, externa linearium acuta 1-nervia, interna ovato-oblonga 3-nervia latiore, et duplo longiore, glumae corollinae valvis parvum inaequalibus, externa lanceolata canaliculata apice 2-dentata, dentibus quandoque acutis, infra apicem aristata, arista tenui scabra longitudine varia, valva interna breviuscula 2-dentata.

A. parviflora Bert. *Fl. It. t. 1. p. 721.*— *Festuca segetum* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 48. n. 118.*

In pratis demissis et elatis. *Roma*, et in *Vettore* loco dicto *Infernaccio della Sibilla.*

Annua. Flor. Junio. Spiculae subnitidae pallide virentes.

213. *FRAGILIS* L. *Sp. Pl. p. 119.* Radice tenui, fibris ramuloso-flexuosis: culmo caespitoso ascendente striato: foliis linearibus pubescentibus: vaginis elongatis laxiusculis striatis: ligula membranacea brevi subintegra. Spica composita terminali elongata, spiculis solitariis alternis sub-10-floris, foscule superiore abortivo: rachide exquisite geniculata: perigonii glumae calyceinae valvis subaequalibus, externa 3-nervia lanceolato-linearium brevi angusta oblique torta, interna oblongo-linearium obtusa 7-nervia, glumae corollinae valvis subaequalibus, externa longiuscula lanceolato-acuminata obscure 5-nervia dorso aristata, arista tenui scabra infra geniculum contorta tandem infracta, valva interna 2-nervia, apice acute 2-dentata.

A. fragilis Sebast. *En. Pl. Amph. Flavii p. 28. n. 28.*— *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 44. n. 108.*— *Bert. Fl. It. t. 1. p. 723.*— *Gramen loliaceum spu-*

rium hirsutum aristas genic. minus, medium seu vulgare, majus. *Barrel. Ic. fig. 1. 2. 3.*

In viis et cultis vulgaris.

Annua. Flor. Majo-Junio. Spiculae virides vel viridi-purpurascens.

POA.

* *Glyceriae*. Floribus deciduis.

214. *DISTANS* L. *Mant. t. 1. p. 32.* Radice fibrosa repente, fibris ramulosis: culmo caespitoso erecto basi multi-vaginato: foliis angustis linearibus convolutis, vaginisque ascendendo longioribus striatis glaucis: ligula triangulari scariosa apice sub-3-fida. Panicula patula demum reflexa: spiculis compressis lanceolatis multifloris: floribus remotiusculis divaricatis: perigonii glumae calycinae valvis obtusis canaliculatis margine membranaceis inaequalibus, externa majore 3-nervia, interna 1-nervia, glumae corollinae valvis, externa oblonga obtusa obscure 5-nervia, nervis basi pilosiusculis, interna angustiore apice 2-dentato, nervo utrinque ad marginem: stigmatibus albo-plumosis.

β maritima. Spiculis multifloris.

P. distans β major *Bert. Fl. It. t. 1. p. 515.*

In pratis maritimis. *Ostia.*

Perenn. Flor. Majo. Spiculae, uti tota planta, glauco-virides.

215. *FLUITANS* Scop. *Fl. Carn. ed. 2. t. 1. p. 73.* Radice repente, fibris exilibus, ad nodos fluitantibus, verticillatis: culmo elato ancipiti exqu岸ite striato inferius demerso et fluitante, foliis lato-linearibus obtusiusculis scabris, vaginisque laxis glabris, striatis: ligula elongata albo-membranacea lacera. Panicula terminali composita in anthesi divaricata: spiculis lanceolatis elongatis subcompressis multifloris: floribus remotiusculis divaricatis: perigonii glumae calycinae valvis brevissimis admodum inaequalibus obtusis albedo-membranaceis 1-nerviis, externa minore, nervo superius evanido, glumae corollinae valvis subaequalibus, externa obtusa ecarinata 7-nervia, interna quidquam longiore marginibus 1-nervosis apice 2-dentata: stigmatibus ramosis albo-plumosis: nectario vix lobato.

P. fluitans *Bert. Fl. It. t. 1. p. 518.* — *Festuca fluitans* *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 52. n. 128.* — Gramen miliaceum aquaticum *Brizae locustis*, semine rufo. *Barrel. Ic. 7.*

In lacubus et fossis aquis non infrequens. *Lago di Villa Pamfili.*

Perenn. Flor. Aestate. Spiculae pallide virentes.

*** *Sclerochloae*. Floribus persistentibus.

216. *RIGIDA* L. *Sp. Pl.* p. 101. Radice fibrosa, fibris exilibus ramulosis: culmo caespitoso erecto, inferius, nodis nigrigantibus, infracto: foliis lineari-bus acuminatis, margine deorsum scabriusculis: vaginis striatis: ligula albo-membranacea, apice lacera. Paniculae compositae terminalis ramis angulato-scabris: spiculis teretiusculis multifloris disticis secundis, flosculis in anthesi laxatis subcompressis: perigonii glumae calycinae valvis subaequalibus acuminatis membranaceis exquisite nervosis, externa 2-nervia, interna 3-nervia, glumae corollinae valvis subaequalibus, externa lanceolata canaliculata obscure 5-nervia, interna breviuscula, nervo marginali valido utrinque instructa.

P. rigida *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii* p. 65. n. 186.- *Bert. Fl. It. t. 1. p. 552.*- *P. rigida* α *muralis* *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 52. n. 127.*

β *maritima*. Culmi superius nudi, valva corollina externa mucronulata.

P. rigida β *maritima* *Seb. et Maur. l. c.*- *Bert. Fl. It. t. 1. p. 523.*

In muris tectis et viis frequens, β in maritimis. *Ostia, Fiumicino* etc.

Annua. Flor. Junio-Julio. Spiculae, uti tota planta, lete virentes.

217. *DURA* Scop. *Fl. Carn. ed. 2. t. 1. p. 70.* Radice fibrosa: fibris exilibus longis tortuosis: culmo caespitoso suberecto huc illuc nodis infracto, vaginis compressis, tecto: ligula membranacea acuta subintegra. Racemo terminali abbreviato distice secundo: spiculis compressis lineari-obtusis 3-5-floris: floribus rigidis persistentibus approximatis, supremo saepe abortivo longiusecule pedicellato: perigonii glumae calycinae valvis late cartaceo-membranaceis inaequalibus obtusis, externa 5-nervia, interna breviori obscure nervosa, glumae corollinae valvis inaequalibus, externa carinata striata apice obtuse emarginata 5-nervia, interna breviori 2-nervia, margine membranaceo serrulato, apice sub erosa.

P. dura *Maur. Cent. 13. p. 9.*- *Bert. Fl. It. t. 1. p. 525.*- Gramen arvense Polypodii panicula crassiore. *Barrel. Ic. 50.*

In arenosis et ad vias inter saxa. *Sponde del Tevere, alla Tolfa, Acqua bollicante* etc.

Annua. Flor. Majo-Junio. Spiculae uti tota planta sordide virentes.

*** *Poae genuinae*. Gluma corollina tantum persistente.

218. *ALPINA* L. *Sp. Pl. p. 99.* Radice fibrosa, fibris robustis: culmo caespitoso basi-bulboso multifoliato, superius nudo: foliis linearibus glabris

saepe abbreviatis, radicalibus congestis: vaginis striatis, inferioribus dilatato-abbreviatis marginatis: ligula acute oblonga, in foliis inferioribus obtusa lacera. Paniculae contractae subovatae ramis geminatis flexuosis: spiculis ovatis 2-11-floris: floribus acutiusculis inferne villosis, basi liberis: perigonii glumae calycinae valvis fere aequalibus ovato-lanceolatis acuminatis 2-nerviis, glumae corollinae valvis longitudine subaequalibus, externa late ovata 5-nervia, interna angustiori albo-membranacea 2-nervia, nervis marginalibus ciliatis: stigmatibus ramoso-plumosis.

P. alpina Sang. Cent. tres p. 16. n. 27. - Bert. Fl. It. t. 2. p. 527.

β vivipera. Floribus viviperis. Bert. l. c. p. 528.

In Latii montibus *Guadagnolo*, et in *Vettore Monte la Botte*, etiam varietas.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Spiculae ex viridi et purpureo variegatae.

219. *ANNUA* L. Sp. Pl. p. 99. Radice fibrosa exili: culmo caespitoso striato debili vario: foliis linearibus subundulatis flaccidis: vaginis subcompressis, superioribus elongatis: ligula lanceolata truncata. Panicula composita tandem diffusa: spiculis ovatis compressis sub-6-floris, flosculis liberis tandem deciduis: perigonii glumae calycinae valvis inaequalibus, margine membranaceis, externa latiori acuminata 3-nervia, interna minori lanceolata, nervis lateralibus obsoletis, glumae corollinae valvis subaequalibus, externa 3-nervia carinata, interna angustiori 2-nervia, carina nervisque marginalibus inferne sericeis: stigmatibus plumoso-ramosis.

P. annua Sebast. En. Amph. Flavii p. 65. n. 186. - Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 49. n. 122. - Bert. Fl. It. t. 2. p. 529.

Ad vias, et ambulacra nil communius.

Annua. Flor. ab hyeme ad aetatem. Spiculae albo-virides quandoque purpurantes.

220. *BULBOSA* L. Sp. Pl. p. 102. Radice fibrosa, fibris solidiusculis: culmo caespitoso superius nudo, basi bulboso, vaginisque foliorum vestito: foliis filiformibus obtusis mucronulatis, radicalibus congestis: stipulis elongatis, inferioribus abbreviatis dilatatis: ligula lanceolata longiuscula. Panicula erecta abbreviata in anthesi patente: spiculis acuminatis compresso-subturgidis sub 5-floris: flosculis lanugine praelonga basi cintis, in anthesi laxiusculis, tandem deciduis, supremis minoribus: perigonii glumae calycinae valvis conformis subaequalibus 3-nerviis, nervis carinalibus crassis, marginibus albo-membranaceis, glumae corollinae valvis inaequalibus, externa elongata basi

dilatata 5-nervia, nervis lateralibus superne evanidis, interna oblonga 2-nervia, nervis submarginalibus: stigmatibus decomposito-plumosis.

P. bulbosa Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 50, n. 123. — Bert. *Fl. It. t. 2. p. 534.*

β *bulbifera*. Bulbillis foliaceis, spiculis, insidentibus.

P. bulbosa β Seb. et Maur. *l. c.* — Bert. *l. c. p. 535.* — Gramen murale junceum minus Allii radice, panicula janthina non crispa. *Barrel. Ic. 272.* et *G. arvense* panicula crispa janthina foliosa, geniculatum, minus. *Ic. 703. f. 1.* et *G. arvense* panicula crispa pallida seu majus. *f. 2.*

In pascuis, viis, et muris obvia etiam variatas.

Perenn. Flor. Aprili-Majo. Spiculae ex albo-viridi purpurantes.

221. *TRIVIALIS* L. *Sp. Pl. p. 99.* Radice tenui, fibris ramoso-flexuosis: culmo caespitoso erecto, superius valide striato: foliis linearibus carinatis scabris: vaginis laxiusculis striatis, suprema longiore: ligula lanceolato-acuminata, in vaginis superioribus elongata. Panicula terminali composita in anthesi diffusa: spiculis ovatis acutis sub-3-floris: flosculis, lanugine longa, cintis: perigonii glumae calycinae valvis lanceolatis acuminatis, carina scabris, interna 3-nervia, externa 1-nervia, glumae corollinae valva externa longiore ovato-lanceolata 3-nervia, nervo carinali inferne villosa, interna 2-dentata 2-nervia, nervis marginalibus.

P. trivialis Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr. p. 49. n. 120.* — Bert. *Fl. It. t. 2. p. 138.* — *Bromus trivialis* Sebast. *En. Pl. Amph. Flavii p. 31. n. 41.*

Ad vias ubique vulgaris.

Perenn. Flor. Majo. Spiculae virentes, oris valvarum albicantibus.

222. *PRATENSIS* L. *Sp. Pl. p. 99.* Radice repente, fibris flexuosis descendentibus: culmo caespitoso erecto glabro: foliis linearibus subobtusis mucronulatis glabris, inferioribus angustioribus: vaginis striatis: ligula brevissima erosa. Panicula erecta in anthesi patente: spiculis ovatis acutiusculis sub-4-floris: flosculis, lanugine longa copiosa, cintis: perigonii glumae calycinae valvis subaequalibus ovato-lanceolatis 3-nerviis, carina scabris, glumae corollinae valvis longitudine subaequalibus, externa ovato-oblonga 5-nervia, nervo carinali scabro, intermediis obsoletis, interna 2-fida, marginibus inflexis 1-nervosis: stigmatibus decomposito-plumosis.

P. pratensis Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr. p. 48. n. 119.* α et β — Bert. *Fl. It. t. 2. p. 542.* — *Poa trivialis* Sebast. *En. Pl. Amph. Flavii p. 65. n. 184.*

In pratis et pascuis sylvaticis communis.

Perenn. Flor. Majo. Spiculae virides, oris valvarum albo-flavidis, tandem viridi-purpurantes.

Obs. Hec, et praecedens species, foenum praestantissimum, praebent.

223. *NEMORALIS* L. Sp. Pl. p. 102. Radice fibrosa, fibris numerosis subsimplicibus descendentibus: culmo caespitoso gracili ascendente superius nudo: foliis linearibus angustis superioribus elongatis: vaginis glabris, internodio brevioribus: ligula brevissima saepe oblitterata. Panicula laxa elongata nutante: spiculis brevibus erectis 1-4-floris: flosculis acutis, lanugine quandoque deficiente: perigonii glumae calycinae valvis lanceolato-acuminatis 3-nerviis, spiculas subaequantibus, glumae corollinae valvis longitudine aequalibus, externa lanceolato-acuminata 5-nervia, carina inferius sericeo-villosa, interna 2-dentata, marginibus 1-nervosis inflexis: stigmatibus decomposito-plumosis.

P. nemoralis Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 59. n. 122. — Bert. Fl. It. t. 2. p. 544.

♂ montana. Calycibus locusta brevioribus; flosculorum valva externa oblongo-lanceolata obtusa superne aurata, Bert. l. c.

In muntium sylvis opacis. Monte Cavi apud Albano, δ Bosco del Cavaliere in Umbria.

Prenn. Flor. Junio-Augusto. Spiculae virides, in δ apice auratae.

224. *COMPRESSA* L. Sp. Pl. p. 101. Radice longa robusta repente, fibris descendentibus: culmo decumbente compresso-striato, nodis infractis, ascendente, superius nudo: foliis brevibus linearibus acuminatis, apice mucronulatis: vaginis compressis carinatis: ligula brevi obtusa. Racemo composito subsecundo, spiculis lanceolatis compressis sub-8-floris: flosculis in anthesi laxatis liberis vel lanugine connexis: perigonii glumae calycinae valvis ovato-lanceolatis subaequalibus, spiculis multo brevioribus, 3-nerviis, carina scabris: glumae corollinae valvis longitudinae subaequalibus, externa ovato-lanceolata 5-nervia, nervis lateralibus obsoletis, carina inferius ciliata, interna minore oblonga 2-dentata, marginibus inflexis 1-nervosis: stigmatibus decomposito-plumosis.

P. compressa Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 50. n. 124. — Bert. Fl. It. t. 1. p. 548.

In siccis, collibus, muris. Sponda del Tevere a Ripetta, sul Tuscolo etc.

Perenn. Flor. Junio. Spiculae virides, valvarum marginibus albidis.

*** *Eragrostides*. Floribus deciduis, valva corollina interna diutius persistente.

225. *PILOSA* L. *Sp. Pl.* p. 100. Radice fibrosa, fibris simplicibus crassiusculis: culmo caespitoso striato, nodis inferioribus refracto, et ramoso: foliis anguste linearibus glabris, inferioribus latioribus: vaginis brevibus laxiusculis, fasciculo duplici pilorum, terminatis: ligula nulla. Panicula terminali composita tandem nutante, ramis inferioribus verticillatis, exortu pilosis: spiculis linealibus compressis multifloris, flosculis ovato-acuminatis distinctis liberis: perigonii glumae calycinae valvis inaequalibus 1-nerviis, minimis lanceolatis diafanis, externa triplo minore, glumae corollinae valvis subaequalibus, externa 3-nervia, nervo carinali scabro, interna, marginibus late inflexis, 1-nervia, nervis ciliatis: caryopside ovata corneo-diafana.

P. pilosu Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 51. n. 125. — Bert. *Fl. It. t. 1. p. 552.* — Gramen phalaroides sparsa panicula minimum angustifolium. *Barrel. Ic. 44. f. 2.* — G. campestre paniculis elegantissimis purpurascentibus ex minimis rarioribus locustis compositis. *Triumf. obs. p. 64.*

Ad muros et sepes frequens circa Romam.

Annua. Flor. Junio. Spiculae viridi-purpureae.

226. *ERAGROSTIS* L. *Sp. Pl.* p. 100. Radice fibrosa, fibris crassiusculis flexuosis: culmo caespitoso decumbente tereti simplici, basi ramoso: foliis linearibus latiusculis scabris, subtus glabris: vaginis striatis laxiusculis: ligula barbata. Panicula terminali composita, ramis alternis flexuosis, primariis basi pilosis: spiculis multifloris oblongis: flosculis turgidiusculis disticis: perigonii glumae calycinae valvis subaequalibus oblongo-lanceolatis acutis, nervo carinali solitario scabro, glumae calycinae valva externa majore concavo-carinata 3-nervia scabra, valvae internae marginibus inflexis 1-nerviosis, nervis exquisite ciliatis: caryopside cornea flava rotundata.

P. Eragrostis Bert. *Fl. It. t. 1. p. 555.* — *P. megastachya* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 31. n. 126. — Briza *Eragrostis* Sebast. *En. Pl. Amph. Flavii p. 30. n. 35.* — Gramen eranthemum seu *εραγροστις* phalaroides paniculatum multiplici et tenui Brizae spica. *Barrel. Ic. 43,* et G. eranthemum palustre tenui et sparsa Brizae panicula. *Ic. 743.*

Communis in incultis, ambularis hortorum, viis urbis etc.

Annua. Fl. Junio-Julio. Spiculae cartaceae elegantissimae plumbeo-virescentes, quandoque purpurascentes.

BRIZA.

227. *MINOR* L. *Sp. Pl.* p. 103. Radice tenui, fibris brevibus flexuosis: culmo saepe solitario ascendente gracili: foliis linearibus, margine scabriusculis: vaginis compressis laxiusculis: ligula elongata acuminata, quandoque inferius lacera. Panicula 2-3-chotoma effusa, ramis capillaribus flexuosis: spiculis solitariis nutantibus compressis 3-7-floris, in anthesi deltoideis: flosculis disticis ascendendo minoribus: perigonii glumae calycinae valvis aequalibus navicularibus, flosculos inferiores, superantibus obsolete 3-nerviis, glumae corollinae valvis inaequalibus, externa carinata late cordato-rotundata, nervo carinali obscure ramoso, interna admodum minore ovato-acuminata, marginibus 1-nerviis: caryopside breviter 2-rostrata.

B. minor *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr.* p. 54. n. 131.- *Bert. Fl. It. t. 1.* p. 561.- Gramen tremulum, seu phalaroides minus lata sparsa panicula. *Barrel. Ic.* 16.

Inter segetes et in hortorum ambulacris.

Annua. Flor. Junio. Spiculae elegantissimae tremulae ex albo-vividi-purpurascences.

228. *MEDIA* L. *Sp. Pl.* p. 103. Radice repente robusta, fibris descendentibus flexuosis: culmo solitario erecto superius nudo glabro: foliis linearibus margine scabris: vaginis elongatis laxiusculis: ligula obtusa brevi. Panicula erecta patenti, ramis geminatis elongatis, ramulis flexuosis: spiculis nutantibus ovato-rotundatis 3-7-floris: flosculis disticis ascendendo minoribus: perigonii glumae calycinae valvis cochleariformibus obtusis, flosculis sub brevioribus 3-nerviis, nervis lateralibus superius evanidis, glumae corollinae valvis admodum inaequalibus, externa latissima carinato-plicata 5-nervia, nervis lateralibus robustis superius obsolete, valva interna oblonga obtusa emarginata, marginibus 1-nerviis.

B. media *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr.* p. 53. n. 130.- *Bert. Fl. It. t. 1.* p. 563.- Gramen phalaroides minus erecta collectaque panicula. *Barrel. Ic.* 15. f. 2.

In siccioribus montium. *Monte Genmaro.*

Perenn. Flor. Junio. Spiculae tremulae ex violaceo-rubescences.

229. *MAXIMA* L. *Sp. pl.* p. 103. Radice fibrosa tenui, fibris ramulosis descendentibus: culmo erecto caespitoso basi quandoque ramoso: foliis linearibus acuminatis scabriusculis: vaginis laxis superioribus elongatis: ligula ob-

tusa lacera denticulata. Panicula terminali depauperata nutante secunda: spiculis amplis compressis 10-20-floris ovatis, in anthesi cordatis: flosculis disticis, supremis minoribus: perigonii glumae calyceinae valvis subaequalibus, flosculis brevioribus, concavo-ovatis, nervis lateralibus, basi radiantibus, evanescentibus, glumae corollinae valvis inaequalibus, externa maxima carinato-canaliculata, base late cordata, apice acuta multinervosa, interna minima elliptica, nervis 2 marginaribus ciliatis.

B. maxima *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 53. n. 129 - Bert. Fl. It. t. 1. p. 565.*— Gramen phalaroides majus ferrugineum nutante radícula. *Barrel. Ic. 15. f. 1.* et G. tremulum seu phalaroides majus erecta panicula rufum, et citrinum. *Burrel. Ic. 23. f. 1. et 2.*

Ad oras nemorum, et in arvis.

Perenn. Fl. Majo-Junio. Spiculae tremulae ferrugineo-purpurascentes.

CYNOSURUS.

230. *CRISTATUS L. Sp. Pl. p. 105.* Radice fibrosa, fibris descendentibus subflexuosis: culmo subsolitario erecto glabro, inferius brevi tractu horizontali, superius nudo: foliis linearibus angustis, margine et carina scabris: vaginis striatis, superioribus elongatis: ligula brevi erecta truncata. Racemo composito spicaeformi lineari: rachide flexuosa continua: racemulis secundis 2-3- spiculiferis: glumis sterilibus concavis muticis, spiculas 3-4-floras, subaequantibus: perigonii glumae calyceinae valvis conformibus, flosculorum longitudine, lanceolato-linearibus muticis, carina ciliata, glumae corollinae valvis inaequalibus, externa majore subhispida brevissime aristata, interna obscure canaliculata, nervis ciliatis.

C. cristatus *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 65. 156. - Bert. Fl. It. t. 1 p. 584.*— Gramen typhinum punctagineum spica glumacea digitata heteromallon majus et minus. *Barrel. Ic. 27. fig. 1. et 2.*

In pratis et pascuis obvius.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Spiculae nitidae albo-virentes.

Obs. Antherae purpureae post anthesim pendulae.

231. *ECHINATUS L. Sp. Pl. p. 105.* Radice fibrosa, fibris caespitosis descendentibus villosis: culmo subsolitario erecto, vel e basi brevi tractu horizontali, ascendente glabro superius nudo: foliis lato-linearibus deorsum scabris: vaginis laxiusculis striatis suprema subventricosa: ligula membranacea insigni, basi folio adnata. Racemo composito denso ovato-oblongo secundo:

rachide striata continua: racemulis alternis subdichotomis: spicula solitaria 2-flora, flosculo altero sessili altero pedicellato: glumis sterilibus lanceolato-linearibus canaliculatis, carina scabris, longe aristatis: perigonii glumae calycinae valvis subaequalibus linearibus muticis, carina scabris, glumae corollinae valvis subaequalibus, calycinis brevioribus, conaliculato-convolutis, valva externa longissime aristata, interna mutica, nervis ciliatis.

C. echinatus *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 65. n. 157. — Bert. Fl. It. t. 1. p. 586.* — Gramen alopecurum spica aspera. *Barrel. Ic. 123. fig. 2.*

In pascuis sterilibus frequens.

Ann. Flor. Majo-Junio. Spiculae subridides, tandem stramineo-nitentes.

232. *ELEGANS* *Desf. Fl. Atl. t. 1. p. 82. tab. 17.* Radice tenui, fibris ramulosis descendentibus: culmo saepe solitario gracili erecto, superius nudo: foliis linearibus acutis pilosiusculis, margine scabris: vaginis striatis, superioribus elongatis laxiusculis: ligula alba lacera, in vagina suprema elongata. Racemo composito secundo laxo ovato: rachide articulata scabra: racemulis dichotomo-corymbosis: spiculis sub-2-floris: loco alterutrius flosculi quandoque stipitulo: glumis sterilibus ovato-lanceolatis approximatis, inferioribus lineari-lanceolatis, carina scabris: perigonii glumae calycinae valvis conformibus, lanceolato-linearibus longe acuminatis scabris, flosculorum longitudine, glumae corollinae valvis aequalibus, externa ovato-oblonga concavo-convoluta longe aristata pubescenti, valva interna mutica superne pilosa.

β gracilis. Racemo gracili oblongo lineari.

C. elegans β . *Bert. Fl. It. t. 1. p. 588.* — *Chrysurus elegans. Fior. Giorn. de' lett. di Pisa 1828. t. 17. p. 4.*

In umbrosis montium. *Albano, la Riccia* etc.

Ann. Flor. Majo-Junio. Spiculae albo-viridi variegatae.

FESTUCA.

* *Festucae genuinae.* Panicula in anthesi patente.

233. *FLAVESCENS* *Wild. En. Hort. Ber. t. 1. p. 114.* Radice fibrosa, fibris robustis flexuosis: culmo caespitoso ascendente superius nudo: foliis junceis subulato-mucronatis striatis: vaginis 2 superioribus longissimis laxis brevibus aphyllis, vel rudimento foliorum adjecto: ligula brevi truncata vel erosa, in vaginae marginibus subdecurrente. Panicula pauciflora secunda mutante, ramis subsimplicibus: spiculis sub 4-floris: perigonii glumae calycinae valva

externa minori 1-nervia, interna 3-nervia, glumae corollinae valva externa ovato-lanceolata 5-nervia mucronata et breviter aristata, basi nuda, interna minori apice 2-fida 2-nervia, nervis robustis ciliatis ad margines inflexos.

F. flavescens *Bert. Fl. It. t. 2. p. 596.*

In pratis elatioribus Piceni. *Vettore.*

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Spiculae virides, quandoque purpurascentes.

234. *POEFORMIS* Spr. *Syst. Vegt. t. 1. p. 354. n. 33.* Radice fibrosa, fibris simplicissimis subflexuosis: culmo caespitoso tenui erecto, basi squammis vaginaeformibus tecto, superius nudo: foliis setaceis, margine scabris junceo-convolutis: vaginis inferioribus abbreviatis laxis, superioribus elongatis striatis: ligula membranaceo-diaphana triangulari. apice lacera. Panicula composita stricta, tandem patente, ramulis flexuosis, inferioribus fasciculatis: spiculis sub-4-floris, pilis brevibus, involutis: perigonii valva calycina externa minori 1-nervia, interna 3-nervia, glumae corollinae, valva externa exquisite carinata 5-nervia, apice obscure 2-denticulata breviter aristata, interna minore acute 2-fida 2-nervia, nervis robustis ciliatis ad margines inflexos.

F. poeformis *Bert. Fl. It. t. 2. p. 599.*

Ad oras sylvarum in elatioribus Umbriae, *Monte Priore*, et in Nursinis *alla Portella*.

Perenn. Flor. aestate. Spiculae colore variae, stramineo-virides, aurato-virides, purpureae, viridi auroque variegatae.

235. *DURIUSCULA* L. *Sp. Pl. p. 108.* Radice caespitosa, fibris firmis flexuosis ramosis: culmo dense caespitoso erecto vel ascendente, superius nudo: foliis compressis duris striatis mucronatis abbreviatis, radicalibus junceis: vaginis striatis ascendendo elongatis, suprema laxiuscula: ligula oblitterata in vaginae marginem decurrente. Panicula composita secunda tandem patente, ramis subsolitariis alternis: spiculis teretiusculis tandem compressis 4-7-floris, flosculis basi nudis: perigonii glumae calycinae valvis canaliculatis, spiculis multo brevioribus, externa minori lineari 1-nervia, interna lanceolata 3-nervia, glumae calycinae valva externa obscure 3-nervia aristata vel mutica, arista longitudine varia, valva admodum brevior, valva interna minori apice sub-2-dentata 2-nervia, nervis robustis, ad margines inflexos.

F. duriuscula *Seb. et Maur. Flor. Rom. Pr. p. 45. n. 111.*— *Bert. Fl. It. t. 1. p. 601.*—

β dumetorum. Panicula pubescente *Bert. Fl. It. l. c.*

α ovina. Foliis radicalibus setaceis culmisque gracillimis; locutis breviter aristatis. *Bert. Fl. It. l. c. p. 603.*

F. ovina *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 45. n. 112.*

In montium sylvis. *Monte Albano, Lucretile etc.*

Perenn. Flor. aestate. Spiculae virides aut subcoeruleae, quandoque flavescentes, vel purpurantes.

236. *HALLERI* *Röem. et Schult. Syst. veg. t. 2. p. 716.* Radice robusta, fibris crebris flexuosis longis interrupte villosis: culmo caespitoso gracili superius nudo, inferius nodis infraeto: foliis radicalibus numerosis, culmeis paucis successive abbreviatis, omnibus setaceis: vaginis striatis, suprema folio longiore: ligula subnulla, in vaginae apicem hinc inde quodammodo decurrente. Panicula secunda contracta, tandem patente, ramis alternis solitariis, inferioribus binatis: spiculis sub-5-floris: flosculis remotis: perigonii glumae calycinae valvis canaliculatis muticis, externa lineari 1-nervia, interna majori lanceolato-lineari 3-nervia, nervis carinalibus scabriusculis, glumae corollinae valva externa lanceolato-lineari canaliculato-involuta 5-nervia aristata, arista simplici scabra, valvam longitudine subaequante, valva externa apice 2-fida, 2-nervia superne ciliata, nervis robustis utrinque ad marginem inflexum.

F. Halleri *Sang. Cent. tres p. 16. n. 28. - Bert. Fl. It. t. 1. p. 607.*

In montium elatiorum apricis. *Vettore.*

Perenn. Flor. Julio. Spiculae atro vel viridi-purpureae, quandoque flavo-virentes.

237. *HETEROPHYLLA* *Lam. Fl. Fran. ed. 2. t. 3. p. 600.* Radice robusta, ramosa, fibris flexuosis: culmo dense caespitoso tereti-striato superne nudo: foliis radicalibus setaceis flaccidis, culmeis gracillimis planis, tandem setaceo-involutis: vaginis striatis, superioribus successive elongatis: ligula abbreviata, in vaginae marginem decurrente. Panicula laxa secunda in anthesi patula, ramis subsolitariis, inferioribus elongatis, spiculis teretiusculis 5-8-floris: perigonii glumae calycinae valvis canaliculatis lanceolato-linearibus, spiculis multo brevioribus, externa minori 1-nervia, interna 3-nervia, glumae corollinae valvis, arista sublongioribus, externa aristata canaliculato-acuminata obscure 5-nervia, interna 2-dentata, nervo insigni utrinque ad marginem involutum.

F. heterophylla *Bert. Fl. It. t. 1. p. 609.*

Ad horas nemorum. *Romae, et Allumiere della Tolfa.*

Perenn. Fl. Majo-Junio. Spiculae virentes, quandoque coerulescentes.

238. *SPADICEA* *L. Syst. Nat. ed. 12. t. 2. p. 732.* Radice fibrosa robusta, ramis flexuosis: culmo tereti caespitoso, basi vaginis dilatatis apyillis

cinto: foliis laevibus, demum convoluto-pungentibus, superioribus planis anguste-linearibus, vaginis striatis glabris: ligula 2-aurita. Racemo composito erecto ramis subsimplicibus inaequalibus flexuosis glabris: spiculis compressis ovatis sub-4-floris: perigonii glumae calyceinae valvis, spiculis brevioribus oblongo-lanceolatis canaliculatis, externa minori 1-nervia, interna 3-nervia, nervis lateralibus superius evanidis, glumae corollinae valva externa oblongo-lanceolata acuta mutica exquisite 5-nervia, interna apice acute 2-denticulata 2-nervia, nervis robustis ad marginem inflexum.

F. spadicea *Sang. Cent. tres p. 16. n. 29.*— *Bert. Fl. It. t. 2. p. 611.*

In pratis montium. *Vettore.*

Perenn. Flor. Julio. Spiculae luteae, tandem spadiceae.

239. *ELATIOR L. Sp. Pl. p. 111.* Radice robusta, fibris crassis stoloniferis repentibus, saepe dense pubescentibus: culmo subsolitario, statura admodum vario, quandoque superius nudo: foliis linearibus exquisite striatis, marginibus et carina scabris: vaginis striatis ascendendo longioribus: ligula subnulla truncata. Panicula decomposita varia, in anthesi tandem diffusa, ramis inferioribus geminatis multifloris: spiculis ovato-lanceolatis compressis 4-6-floris: perigonii glumae calyceinae valvis carinato-canaliculatis, spiculis brevioribus, externa minori 1-nervia, interna 3-nervia, nervis lateralibus medio evanidis, glumae corollinae valva externa subaristata canaliculato-lanceolata 5-nervia, interna 2-nervia apice subdentata, nervo valido utrinque ad marginem inflexum.

F. elatior *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 47. n. 115.*— *Bert. Fl. It. t. 2. p. 616.*— F. arundinea *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii p. 44. n. 101.*

In pratis humidis, ad fossas, et in muris madidis communis.

Perenn. Flor. Majo. Spiculae viridi-purpurantes, valvarum marginibus albo-membranaceis.

240. *SEROTINA L. Sp. Pl. p. 111.* Radice robusta repente, fibris descendentibus flexuosis: culmo caespitoso basi quandoque ramoso, internodiis semiteretibus: foliis linearibus brevibus patentibus reflexisque: vaginis laxis striatis, internodiis longioribus, totum culmum obdudentibus: ligula brevissima truncata lacera. Racemo compacto, ramis alternis solitariis: spiculis linearibus strictis, in anthesi patulis sub 5-floris: flosculis villo brevi involucre: perigonii glumae calyceinae valvis acutis carinatis cartaceo-membranaceis 1-nerviis, externa minori, glumae corollinae valva externa lanceolata, apice membranacea eroso-retusa, quandoque acuta subaristata 3-nervia, valva interna apice acute 2-fida 2-nervia, nervo utrinque ad marginem inflexum.

F. serotina *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 48. n. 117.- Bert. Fl. It. t. 2. p. 621.*

In aridis montium. Secus Tibur ad radices montis Catili.

Perenn. Flor. Septembri. Spiculae virentes quandoque purpureae.

*** *Koeleriae*. Racemo spicaeformi denso.

241. *CRISTATA* *L. Sp. Pl. p. 111.* Radice tenui, fibris flexuosis ramulosis: culmo caespitoso solitarioque, basi quandoque ramoso, superius nudo: foliis linearibus acuminatis, vaginisque striatis, pubescentibus: ligula membranacea lacera. Racemo spicaeformi composito cylindrico quandoque lobato, in anthesi tantum laxo: spiculis ovatis compressis 2-6-floris: perigonii glumae calycinae valvis pubescentibus canaliculatis, externa breviori acuminata 1-nervia, interna acuta 3-nervia, nervis lateralibus supra medium evanescentibus, glumae corollinae valva externa majore 5-nervia, nervis lateralibus superius evanidis, apice breviter 2-dentata mutica, in flosculis inferioribus tenuiter aristata, gluma interna profunde acuteque 2-fida 2-nervia, nervis lateralibus robustis ad marginem inflexum.

F. cristata *Bert. Fl. It. t. 1. p. 624.- Koeleria fleoides* *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 61. n. 146.- Gramen alopecurum viridi, et molli spica. Barvel. Ic. 123. f. 1.*

Ubique communis ad vias, in pascuis etc.

Annua. Flor. Majo. Spiculae albo-virides, senio pubescentes.

*** *Vulpia*. Panicula vel racemo valvis calycinis admodum inaequalibus.

242. *MICHEL* *Kunt. En. pl. t. 1. p. 397.* Radice tenui, fibris simplicibus flexuosis: caule subsolitario, basi quandoque ramoso puberulo: foliis filiformibus, vaginisque striatis, pubescentibus: ligula membranacea fimbriata. Racemo composito secundo laxifloro, ramis angulatis, inferioribus fasciculatis: spiculis 2-4-floris: flosculis subulatis distantibus: perigonii glumae calycinae valvis multo-inaequalibus carinatis, valva externa minima 1-nervia acuminato-setacea, interna, longitudine flosculi, aristulata 3-nervia, nervis lateralibus circa apicem evanidis, glumae corollinae valvis apice acute, breviterque 2-fidis, externa lanceolato-lineari canaliculata 5-nervia, nervis lateralibus obsoletissimis superius evanidis, aristata, arista scabra, valva subbreiore, valva interna, dimidio brevior 2-nervia, nervis lateralibus exilibus ad marginem inflexum.

F. Micheli *Bert. Fl. It. t. 1. p. 629.*

In maritimis. *Ostia, Fiumicino.*

Annua. Flor. Majo. Spiculae pallide virentes.

243. *LIGUSTICA* Bert. in *Opusc. scient. di Bol. t. 1. p. 64.* Radice tenui, fibris ramulosis villosis: culmo caespitoso erecto vel ascendente, quandoque superius nudo: foliis liceari-acuminatis, vaginisque striatis, glabris: ligula tenuissima truncato-lacera. Panicula composita secunda nutante tandem diffusa, ramis alternis geminatisque: spiculis sub-4-floris subulatis, in anthesi compresso-dilatatis: perigonii glumae calycinae valva externa minima 1-nervia, interna 3-nervia, nervis lateralibus superius evanidis, glumae corollinae valvis apice integris, externa majore 5-nervia, nervis lateralibus superius obsoletissimis, aristata, arista scabra, valva longiore, interna apice acute 2-fida 2-nervia, nervis lateralibus ciliatis ad marginem inflexum.

F. *ligustica* Bert. *Fl. It. t. 1. p. 631.*— *Bromus ligusticus* Sebast. *En. Pl. Amph. Flavii p. 31. n. 40.*— *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 57. n. 139.*

In patis, viis, muris vulgatissima.

Annua. Flor. Majo-Junio. Spiculae viridi-flavae, tandem purpurascentas.

244. *UNIGLUMIS* Soland. in *Ait. Hort. Kew. ed. 1. t. 1. p. 108.* Radice fibrosa, fibris longis subsimplicibus: culmo caespitoso decumbente, vel nodis inferioribus infractis fuscis, ascendente: foliis anguste linearibus brevibus, vaginisque sublaxis striatis, glabris: ligula brevi lacera in vaginae margines decurrente. Racemo composito spicaeformi stricto, ramis solitariis alternis abbreviatis apice incrassatis: spiculis 5-7-floris lineari-subulatis, in anthesi dilatatis: flosculis compresso-carinatis successive minoribus: perigonii glumae calycinae valva-externa brevissima, interna lanceolato-lineari, flosculos subaequante breviter aristata 3-nervia, nervis lateralibus obsoletis, glumae corollinae valvis inaequalibus, externa carinata lanceolato-lineari 5-nervia, nervis lateralibus superius obsoletis, aristata, arista scabra attenuata valva longiore, interna minori, apice acuminata 2-fida 2-nervia, nervis lateralibus robustis ad marginem inglexum.

F. *uniglumis* Bert. *Fl. It. t. 1. p. 634.*

In litore marino. *Ostia, Fiumicino, Terracina* etc.

Annua. Flor. Majo-Junio. Spiculae flavo-virentes.

245. *MYUROS* L. *Sp. Pl. p. 109.* Radice tenui, fibris flexuosis ramosis: foliis linearibus acutis convoluto-setaceis: vaginis laxiusculis scabris, suprema saepe subinflata: ligula truncata brevissima. Racemo elongato secundo stricto simplici vel composito nutante, ramis simplicibus striatis scabris: spiculis

oblongis sub-6-floris, flosculis post anthesim deciduis: perigonii glumae calycinae valvis linearibus carinatis, carina scabris, externa 1-nervia, interna plusquam duplo longiore 3-nervia, nervis lateralibus obsoletis, supra medium evanidis, mutica aut aristata, glumae corollinae valva externa lanceolato-lineari 5-nervia, nervis lateralibus vix conspicuis, aristata, arista scabra valva plusquam duplo longiore, interna minore apice acute 2-fida, nervo valido ciliolato utrinque ad marginem inflexum.

F. myuros *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii* p. 44. n. 100. — *Bert. Fl. It. t. 1. p. 636.* — *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 46. n. 114. α major.* — Gramen festuceum myurum minus spica heteromalla. *Barrel. Ic. 99. f. 1.*

β Racemo brevi striato, valva calycina altera duplo longiore.

F. bromoides *Seb. et Maur. Flor. Rom. Pr. p. 46. n. 113.*

In sterilissimis comunis utraque varietas, et super muros.

Annua. Flor. Majo-Junio. Spiculae subrufescentes.

246. *CILIATA* *DC. Fl. Fr. t. 3. p. 35. n. 1595.* Radice tenui, fibris ramulosis villosis: culmo subcaespitoso erecto, vaginis successive longioribus, tecto: foliis linearibus convoluto-setaceis, inferioribus abbreviatis: ligula in vaginae marginem quodammodo producta. Racemo composito simplicive elongato secundo subnutante pedunculis sub-6-floris: flosculis teretibus: perigonii glumae calycinae valvis valde inaequalibus, spiculis brevioribus, externa minima 1-nervia, interna triplo etiam longiore 3-nervia, nervis lateralibus basi tantum conspicuis: glumae corollinae valva externa canaliculato-lineari acuminata, toto margine, ciliato-barbata longe aristata obscure 5-nervia aristata, interna minore apice breviter acuteque 2-fida, nervo robusto ciliolato utrinque ad marginem inflexum.

F. ciliata *Sang. Cent. 3. p. 17. n. 30.* — *Bert. Fl. It. t. 1. p. 639.* — *F. myuros* β minor. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 46.* — *F. myuros* β glumis hirsuto-ciliatis. *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii* p. 44. — Gramen festuceum myurum elatius spica heteromalla gracili. *Barrel. Ic. 99. f. 2.*

Ad horas nemorum, et in sterilibus. Romae, *Vetralla, Tivoli* etc.

Annua. Flor. Majo-Junio. Spiculae virentes, senio albicantes.

247. *ALOPECURUS* *Pers. Syn. Pl. t. 2. p. 93. n. 18.* Radice tenui, fibris longis flexuosis villosis: culmo caespitoso decumbente, saepe nodis inferioribus infracto-ascendente, et ramoso: foliis anguste linearibus mucronulatis, arefactione convolutis: vaginis striatis, suprema laxiuscula elongata: ligula lacera brevissima. Racemo simpliciusculo secundo, pedunculis brevibus apice dilatatis: spiculis majusculis 6-8-floris oblongo-lanceolatis remotis disticis, in

anthesi ovato-oblongis, flosculis remotis successive minoribus: perigonii glumae calycinae valvis valde inaequalibus carinato-canaliculatis, externa minima lineari 1-nervia, interna lanceolato-lineari aristata, arista flosculis subbreviore 7-nervia, nervis lateralibus superius evanidis, glumae corollinae valva externa lanceolato-lineari carinato-compressa, arista sublongiore, carina aristaeque scabra, 5-nervia, nervis lateralibus obsoletis apice tantam evanidis, valva interna minore, apice acuto, 2-fida 2-nervia, nervo robusto villosio utrinque ad marginem inflexum.

F. alopecurus. Bert. Fl. It. t. 1. p. 641.— Bromus barbatus. Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 58. n. 140. tab. 1.— Sebast. Rom. Pl. fas. alt. p. 5. tab. 1.

In littore arenoso vulgatissima. *Ostia, Fiumicino* etc.

Annua. Flor. Majo-Junio. Spiculae, et quandoque tota planta, coerulescent.

*** *Brachypodia.* Racemo simplici, spiculis multifloris aristatis.

248. *GRACILIS Moench. Meth. p. 191.* Radice subrobusta, fibris simplicibus flexuosis: culmo ut plurimum solitario superius nudo: foliis linearibus medio dilatatis pilosis scabridis: vaginis arctis striatis margine ciliatis: ligula brevi membranacea ciliato-lacera. Racemo simplici subnutante, spiculis alternis teretiusculis subsessilibus, in anthesi lanceolato-linearibus, 9-10-floris: perigonii glumae calycinae valvis subaequalibus, flosculis brevioribus, externa angustiori 2-nervia, interna 7-nervia, glumae corollinae valva interna majore canaliculata oblongo-lanceolata villosa 7-nervia, nervis robustis apice aristulata, arista, in flosculis superioribus, valva longiore, valva interna minori apice breviter 2-dentata 2-nervia, nervo insigni ciliolato utrinque ad marginem inflexum.

F. gracilis Bert. Fl. It. t. 1. p. 644.— Bromus sylvaticus Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 59. n. 142. cum var.

In umbrosis et sylvaticis communis.

Annua. Flor. Majo-Junio. Spiculae, uti tota planta, virescent.

249. *PINNATA Huds. Fl. Angl. p. 48.* Radice robusta, fibris crassis stoloniferis flexuosis: culmo simplici caespitoso erecto, basi vaginis aphyllis cinto, superius nudo: foliis lato-linearibus elongatis: vaginis laxiusculis ex-quisite striatis: ligula brevi truncato-lacera. Racemo simplici erecto in anthesi patulo: spiculis subsessilibus teretiusculis alternis distantibus 8-20-floris: perigonii glumae calycinae valvis subaequalibus 7-nerviis breviter aristatis, valva externa minori, glumae corollinae valvis longitudine aequalibus,

externa 7-nervia lanceolato-acuminata aristata vel mutica, arista valva brevior, interna truncata 2-nervia, nervo robusto ciliolato utrinque ad marginem inflexum.

F. pinnata *Bert. Fl. It. t. 1. p. 646.*—*Bromus pinnatus* *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii p. 32. n. 43.*—*Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 59. n. 141. α et β*—Gramen sparteum, spicata Brizae panicula et corniculata. *Barrel. Ic. p. 25.*

In dumetis, sepibus, et viis communis.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Spiculae uti tota planta glauco-virentes.

250. *PHOENICOIDES* *L. Mant. 1. p. 33.* Radice subrobusta repente, fibris elongatis flexuosis: culmo caespitoso decumbente ramosissimo, nodis infraeto, superius nudo: foliis lineari-angustissimis acuminatis patulis, tandem convoluto-setaceis: vaginis brevibus laxiusculis: ligula brevi pilosa in vaginae marginem decurrente. Racemo simplici paucifloro: spiculis subsessilibus distantibus, superioribus ante anthesim teretiusculis 10–15-floris: perigonii glumae calycinae valvis acuminatis muticis, externa duplo minori 5-nervia, interna 7-nervia, glumae corollinae valvis longitudine aequalibus, externa lanceolata 5-nervia, nervis basi obsoletis, aristata vel mutica, arista valva multo brevior, interna truncata subplana apice, et marginibus superioribus ciliata 2-nervia, nervis robustis utrinque ad marginem.

F. phaenicoides. *Bert. Fl. It. t. 1. p. 651.*

In apricis mare versus. *Civitavecchia, Corneto* etc.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Spiculae, uti tota planta, glaucae.

251. *DISTACHYA* *Wild. En. t. 1. p. 118.* Radice tenui, fibris descendentibus subsimplicibus flexuosis: culmo rigido caespitoso, nodis inferioribus infractis, ascendente erectoque superius nudo: foliis linearibus scabris distantibus, vaginisque brevibus, striatis: ligula membranacea fimbriata pilosa. Racemo paucifloro: spiculis ovatis compressis disticis subsessilibus aproximatis sub-12-floris: perigonii glumae calycinae valvis subaequalibus lanceolatis acutis muticis, externa minori 5-nervia, interna 7-nervia, glumae corollinae valvis longitudine aequalibus, externa scabra exquisite setoso-aristata 7-nervia, setis marginalibus patulis, arista valva longiore, valva interna subtruncata 2-nervia, nervis robustis superius setoso-ciliatis utrinque ad marginem inflexum.

F. distachya. *Bert. Fl. It. t. 1. p. 651.*—*Bromus distachyos.* *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii p. 32. n. 42.*—*Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 59. n. 143. α, β, γ.*

In muris aridis, collibus sterilibus, et quandoque etiam in apricis. *Villa Pamfili, Palombara, muri della città* etc.

Annua. Flor. Majo. Spiculae virentes.

Obs. Varietates Flor. Rom. Prod. lusus simplices sunt, diverso loco natali. DACTYLIS.

252. *GLOMERATA* L. *Sp. Pl.* n. 105. Radice robusta, fibris flexuosis parce ramosis: culmo subcaespitoso tereti striato superne nudo: foliis acutis carinatis rigidulis, carina et marginibus scabris: vaginis subcompressis carinatis scabridis: ligula grandiuscula obtusa, apice erosa vel lacera. Racemo terminali composito: floribus secundis, ramis alternis modo elongatis modo abbreviatis: spiculis conglomeratis ovoideis sub-5-floris: perigonii glumae calycinae valvis, spiculis brevioribus, externa minore lanceolata, interna oblongo-lanceolata, lateribus inaequalibus, majore 1-nervoso, minore enerveo, nervo carinali in utraque setoso, glumae corollinae valva externa cartilaginea oblongo-lanceolata 5-nervia, valva interna membranacea, nervo insigni utrinque ad marginem inflexum.

D. *glomerata* *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii - Maur. Cent.* 13. p. 8. - *Bert. Fl. It. t. 1.* p. 508. - Gramen spicatum folio aspero spica grumosa longa, vel brevior. *Barrel. Ic.* p. 26. fig. 1. 2.

In pratis, viridariis, viis compertibus communis.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Spiculae albo-virides, aut ex albo-viridi purpurascetes.

253. *LITORALIS* W. *Sp. Pl.* n. 408. Radice fibrosa, fibris simplicibus longis reptantibus stoloniferis: culmis subsolitaris florigeris vel sterilibus foliosis disticis simplicibus ramosisque ad stolonum articulis, basi bulbososquamosis: foliis angustis rigidis patentibus scabris: vaginis arctis striatis: ligula pilosa, pilis lateralibus longioribus. Racemo terminali composito spicaeformi, quandoque interrupto: floribus secundis, ramis jamdudum brevissimis: spiculis oblongis compressis sub-4-floris: perigonii glumae calycinae valvis ovato-oblongis, flosculis plusquam dimidio brevioribus, interna majore 5-nervia, externa 3-nervia, glumae corollinae valva externa latiore ovato-oblonga striata 9-nervia, interna cerosula, nervo utrinque ad marginem late inflexum, nervis omnibus scabridis.

D. *litorales* *Bert. Fl. It. t. 1.* p. 571.

In palustribus mare versus. *Ponticelli d'Ostia.*

Perenn. Flor. aestate. Spiculae variant virides, viridi-coerulescentes, vel purpurascetes. Tota planta glauca.

BROMUS.

254. *SECALINUS* L. *Sp. Pl.* p. 112. Radice fibrosa, fibris flexuosis simplicibus: culmo 2-3-pedali striato pilosiusculo superius nudo: foliis elongatis, vaginisque striatis, pilosis: ligula brevissima truncata lacera. Panicula subsimplici erecta, tandem nutante: spiculis ovato-oblongis turgido-subcompressis scabridis nudisve sub-10-floris: perigonii glumae calycinae valva externa minori lanceolata 5-nervia, valva interna ovato-oblonga breviter mucronulata 7-nervia, carina ciliato-scabra, glumae corollinae valva externa ovato-oblonga 9-nervia, infra apicem aristata, arista valva longiore vel aequante, valva interna ovato-obtusa, nervo conspicuo, utrinque ad marginem inflexum.

B. *secalinus* Sang. *Cent. tres* p. 17. n. 31.- Bert. *Fl. It. t. 1.* p. 654. - Festuca graminea glumis non hirsutis erectior. *Barrel. Ic.* 75. f. 1.

β villosus. Paniculae ramis locutisque molliter villosis: arista corollina flosculis sublongiore. Bert. *l. c.* p. 655.

In collibus circa Romam. Monte Mario, β in Umbriae pascuis secus *Ascoli*.

Annuus. Flor. Majo-Julio. Spiculae pallide virentes.

255. *RACEMOSUS* L. *Sp. Pl.* p. 114. Radice fibrosa, fibris simplicibus: culmo sesquipedali pilosiusculo: foliis planis, vaginisque ovatis, striatis pubescentibus: ligula brevi truncata pilosiuscula. Panicula elongata laxiflora, in anthesi erecta: spiculis ovato-lanceolatis scabris vel villosis sub-8-floris: perigonii glumae calycinae valva externa minore lanceolata 5-nervia, interna late ovata breviter mucronulata 7-nervia, glumae corollinae valvis ciliolatis, externa late ovata subemarginata 9-nervia, infra apicem aristata, arista valva sublongiore, interna ovato-obtusa integra, nervo utrinque ad marginem inflexum, pilis alterne minoribus, crebre ciliato.

B. *racemosus* Sebast. *En. Pl. Amph. Flavii* p. 31. n. 39.- Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr.* p. 54. n. 133. - Bert. *Fl. It. t. 1.* p. 657.

In patis et pascuis communis.

Annuus. Flor. Majo-Junio. Spiculae pallide virentes.

256. *ARVENSIS* L. *Sp. Pl.* p. 113. Radice tenui, fibris flexuosis parce ramosis: culmo erecto sub-3-pedali glabro, superne nudo: foliis linearibus acutis pilosis, vaginisque aretis villosis, striatis: ligula brevi eroso-lacera. Panicula terminali sparsa stricta, dein effusa nutante: spiculis ovatis turgidiusculis subcompressis scabriusculis sub-10-floris: perigonii glumae calycinae valva

externa minore lanceolata 3-nervia, interna ovato-lanceolata 5-nervia, glumae corollinae valvis longitudine aequalibus, externa ovato-oblonga acute 2-fida 7-nervia, infra apicem aristata, arista tenui scabra recta, valvae longitudine, valva interna angustiori, nervo utrinque, ad marginem inflexum, patenti-ciliato.

B. *arvensis* Seb. et Maur. Flor. Rom. Pr. p. 54. n. 132. — Bert. Fl. It. t. 1. p. 658.

In pratis et pascuis communis.

Annuus. Flor. Majo-Junio. Spiculae viridi-albae, vel viridi-albo et purpureo variegatae.

257. *SQUARROSUS* L. Sp. Pl. p. 112. Radice tenui, fibris simplicibus: culmo erecto laevi superius nudo: foliis linearibus planis, vaginisque arctis elongatis pubescentibus: ligula crosa lacera. Panícula simpliciuscula erecta, fructifera nutante: spiculis majusculis ovato-oblongis scabris vel pilosis 10–20-floris: perigonii glumae calycinae valvis subacutis, externa minore oblongo-lanceolata 5-nervia, interna ovato-oblonga 7-nervia, glumae corollinae valva externa late ovato-oblonga, apice acute 2-fida, obsolete nervosa, infra apicem asistata, arista valvae longitudine erecta, arefactione infracto-recurvata patenti, valva interna minore oblonga elliptica, marginibus obscure nervosis.

B. *squarrosus* Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 54. n. 132. — Bert. Fl. It. t. 1. p. 660. — Gramen phalaroides majus acerosum nutante spica. Barrel. Ic. 24. fig. 1.

β minor. Spiculis angustioribus Seb. et Maur. l. c.

In montibus subapenninis ad vias non rara. Vettore, Monte Lucretile etc. β copiose quo loco legerat Barrelierus noster. Sulla via del Tevere fra Porta del Popolo, e Ponte Molle...

Annuus. Flor. Junio-Augusto. Spiculae albo-viridi-stramineae.

258. *MOLLIS* L. Sp. Pl. p. 112. Radice fibrosa, fibris numerosis congestis lanuginosis: culmo erecto sesquipedali laevi superius nudo: foliis linearibus elongatis, vaginisque arctis protensis striatis pubescentibus: ligula brevi obtusa subintegra. Racemo composito multifloro in anthesi stricto: spiculis ovato-lanceolatis compresso-subturgidis molliter villosis scabrisve 10–20-floris: perigonii glumae calycinae valvis ovato-lanceolatis parum inaequalibus, externa 3-nervia, interna 5-nervia, glumae corollinae valva externa ovata vix 2-fida 7-nervia apice aristata, arista recta valva subreviore, valva interna minore plana, nervis marginalibus obsoletis.

B. mollis Sebast. *En. Pl. Amph. Flavii* p. 31. n. 38.—*Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr.* p. 55. n. 134.—*Bert. Fl. It. t. 1.* p. 662.—*Festuca graminea*, hirsutis Bri-
zae glumis, compactior. *Barrel. Ic.* 83. f. 1.

In agris pascuis et viis vulgaris.

Annuus. Flor. Majo. Spiculae lete virentes.

259. *INTERMEDIUS* Guss. *Fl. Sic. Pr. t. 1.* p. 114. Radice tenui, fibris nu-
merosis: culmo erecto laevi folioso: foliis linearibus acuminatis, vaginisque ar-
ctis elongatis striatis pubescentibus: ligula scariosa truncata subintegra. Pani-
cula stricta multiflora, ramis superioribus solitariis: spiculis lanceolatis com-
presso-subturgidis villosis sub-11-floris: perigonii glumae calycinae valva ex-
terna minori acuminata 3-nervia, interna ovato-lanceolata 7-nervia, glumae
corollinae valva externa ovato-acuminata breviter 2-fida, obsolete et irregu-
lariter nervosa, apice aristata, arista valva subaequante, tandem intorta di-
varicato-patula, valva interna minore, nervis lateralibus, ciliisque obsolete.

B. intermedius Sang. *Cent. tres* p. 18. n. 32.—*Bert. Fl. It. t. 1.* p. 663.

In pascuis non procul ab urbe. *Marcigliana*.

Annuus. Flor. Junio. Spiculae virides tandem stramineae.

260. *SCOPARIUS* L. *Sp. Pl.* p. 114. Radice fibrosa, fibris crassiusculis ra-
mosis subvillosis: culmo caespitoso erecto levi, superne nudo: foliis lineari-
bus elongatis, vaginisque striatis, parce pilosis: ligula brevi truncata laeva.
Racemo terminali densifloro stricto: spiculis lanceolatis fere sessilibus sca-
bris vel villosis 12-15-floris: perigonii glumae calycinae valvis acuminatis,
externa minori lanceolato-lineari 3-nervia, interna lanceolata 7-nervia, glu-
mae corollinae valva externa lanceolato-acuminata, apice 2-fida 7-nervia, ner-
vis alterne insignioribus, infra apicem aristata, arista valva longiore tandem
recurvato-intorta divaricato-patula, valva interna minore apice 2-dentata,
nervo, utriusque ad marginem, patenti-ciliato.

B. scoparius Maur. *Rom. Pl. Pent.* 13. p. 9.—*Bert. Fl. It. t. 1.* p. 665.

In sterilibus et muris. Secus *Sutri*, signatim in veteri amphiteatro.

Annuus. Flor. Majo. Spiculae virides, quandoque subrubentes.

** *Bromi festucacei*. Locustis compressis, valva corollina
interna crebre ciliolata vel scabra.

261. *GYGANTEUS* L. *Sp. Pl.* p. 114. Radice robusta, fibris crassis nigri-
gantibus flexuosis villosis: culmo 3-4-pedali erecto glabro, superius nudo:
foliis linearibus elongatis acuminatis, margine scabris, inferius auriculatis,

auriculis lateralibus incurvis: vaginis aretis striatis glabris: ligula cartilaginea truncato-lacera. Panicula composita-elongata terminali laxiflora, in anthesi nutante, in fructu erecta: spiculis acutis gracillimis 3-7-floris: perigonii glumae calycinae valvis lanceolato-acuminatis, externa minori 1-nervia, interna 3-nervia, glumae corollinae valvis longitudine aequalibus, externa lanceolato-acuminata obscure 3-nervia, apice brevissime 2-dentata, infra dentes aristata, arista scabra valva paulo longiore, interna acuminata subintegra, nervo robusto scabro, utrinque ad marginem inflexum.

B. giganteus Bert. Fl. It. t. 1. p. 667.- Festuca gigantea Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 47. n. 116.

Ad sepes in locis humentibus. Valle dell' inferno etc.

Perenn. Fl. Julio. Spiculae pallide virentes, quandoque subviolaceae.

262. ASPER L. Sp. Pl. n. 111. Radice fibrosa, fibris robustis elongatis huc illuc villosis: culmo erecto etiam 3-pedali villosio superius nudo: foliis lato-linearibus elongatis scaberrimis: vaginis aretis elongatis striatis, pilis deflexis: ligula membranacea subintegra. Panicula composita elongata laxiflora nutante secunda, spiculis elongatis laxis sub-16-floris: perigonii glumae calycinae valvis acutis, carina scabris, externa minori 1-nervia, interna 3-nervia, glumae corollinae valva externa lanceolato-acuminata obscure 5-nervia, acumine subintegra, apice aristata, arista recta, valva brevior, valva interna minori subintegra, nervo valido, utrinque ad marginem inflexum, inferne scabro, superne ciliato.

B. asper Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 56. p. 36.- Bert. Fl. It. t. 1. p. 669.

In nemoribus frequens etiam circa urbem.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Spiculae virides, vel viridi-purpurantes.

263. ERECTUS Huds. Fl. Angl. p. 49. Radice robusta, fibris firmis flexuosis villosis nigricantibus: culmo caespitoso erecto sub-3-pedali superius nudo: foliis linearibus acuminatis scabris, radicalibus angustissimis ciliatis: vaginis laxiusculis protensis: ligula brevissima truncata lacera. Panicula erecta laxiflora in anthesi tantum patente, spiculis oblongis compressis 8-12-floris: perigonii glumae calycinae valvis lanceolatis, carina ciliatis, externa minori 1-nervia, interna 3-nervia, glumae corollinae valva externa lanceolato-acuminata breviter acuta 2-fida 5-nervia, nervis medianis obsoletis, aristata, arista recta scabrida valva brevior, valva interna minori acuminata, nervo conspicio ad mages inflexos, inferius scabrido, superius minute ciliolato.

B. erectus Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 56. n. 135.- Bert. Fl. It. t. 1. p. 671.- Gramen sparteum, longa et spicata panicula, Lolii utriculati, Festucae potius majus. Barrel. Ic. 13. f. 1.

In arvis et collibus siccioribus frequens. *Monte Mario*.

Pereun. Fl. Junio. Spiculae virides, quandoque viridi-purpurascentes.

Obs. Planta glauca striata.

*** *Bromi genuini*. Locustis compressis, valva corollina
interna remotiuscule ciliata.

263bis. *STERILIS* L. *Sp. Pl.* p. 113. Radice tenui, fibrillis flexuosis huc illuc villosis: culmo ascendente sub-3-pedali stricto glabro superius nudo: foliis linearibus acuminatis, vaginisque laxiusculis elongatis, striatis scabris: ligula brevi truncato-lacera. Panicula terminali simpliciuscula in anthesi effusa nutante, ramis pendulis: spiculis oblongis compressis sub-10-floris, flosculis divaricatis: perigonii glumae calycinae valvis admodum inaequalibus lanceolato-linearibus acuminatis, externa minori 1-nervia, interna 3-nervia, glumae corollinae valva externa majori lanceolato-lineari scabra, conspicue 7-nervia, acuminato-2-fida, infra apicem aristata, arista scabra basi sulcata valva longiore, valva interna admodum minore obtusa, nervo remote serrato-ciliato, utrinque ad marginem inflexum.

B. sterilis *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii* p. 30. n. 36.- *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr.* p. 36. n. 137.- *Bert. Fl. It. t. 1.* p. 674.

In sterilibus et muris obvius.

Annuus. Flor. Majo. Spiculae virides aut viridi-rubentes.

264. *SCABERRIMUS* Ten. *Fl. Nap. t. 3.* p. 89. *tab. 105*. Radice fibrosa tenui, fibris flexuosis: culmo erecto vel ascendente spithameo, et etiam 3-pedoli laevi, superius nudo: foliis linearibus acuminatis, vaginisque laxiusculis pubescentibus striatis: ligula membranacea truncata lacera. Racemo terminali composito stricto in anthesi erecto-patulo: spiculis elongatis divaricatis villosis scabrisque 6-8-12-floris: flosculis remotis lineari-subulatis: perigonii valvis lineari-lanceolatis carina scaberrimis: glumae calycinae valva externa minori 1-nervia, interna 3-nervia, glumae corollinae valva externa conspicue 7-nervia, infra apicem profunde bifidum, aristata, arista scabra basi sulcata, valvam aequante, gluma interna valde minore acuminata, nervo serrato-ciliato utrinque ad marginem inflexum.

B. scaberrimus *Bert. Fl. It. t. 1.* p. 676.

β rubro-violaceus. Racemo contractiore, ramis pedunculisque brevioribus, toto demum ex atro-rubro violaceo; herba plerumque molliter pubescente. *Bert. l. c.*

B. diandrus. *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii* p. 31. n. 37. - B. madritensis.-
Seb. et Maur. Flor. Rom. Pr. p. 57. n. 138.- B. sterilis erecta panicula ma-
jor. *Barrel.* 76. f. 1.

In sterilibus viis muris vulgatissimus.

Annus. Flor. Majo. Spiculae variant virides, atro-violaceae, virides ru-
bro et albo variegatae.

265. *MAXIMUS* Guss. *Pl. Rar.* p. 45. Radice robusta, fibris crassis flexuo-
sis lanuginosis: culmo caespitoso ascendente sub-2-pedali tereti striato, su-
perius nudo: foliis linearibus acuminatis, vaginisque laxis elongatis, striatis
pilis ligula membranacea truncata lacera. Panicula terminali simpliciuscula
stricta, in anthesi patula nutante: spiculis majusculis lanceolatis compressis
scabris sub-19-floris: flosculis tandem divaricatis: perigonii valvis omnibus
late lanceolatis acuminato-setaceis: glumae calyceinae valva externa minori 1-
nervia, interna obscure 5-nervia, glumae corollinae, valva externa exquisite 7-
nervia, infra apicem profunde 2-fidum, aristata, arista scabra, valva duplo
et ultra longiore, basi sulcata, apice attenuata, valva interna dimidio bre-
vior acuminata, nervo laterali, utrinque ad marginem, remote ciliato.

B. maximus. *Sang. Cent. tres* p. 18. n. 33. - *Bert. Fl. It. t. 1.* p. 678.

β erectus. Locustis breviter pedunculatis, florentibus erecto-patulis; valva
corollina externa altius 2-fida. *Bert. l. c.*

In herbidis circa Romam non rara; β in maritimis. *Torre s. Michele.*

Annus. Flor. Majo. Spiculae virides aut viridi-alboque rubentes.

266. *TECTORUM* L. *Sp. Pl.* p. 114. Radice tenui, fibris flexuosis villosis:
culmo caespitoso vel solitario erecto glabro striato superne nudo: foliis li-
nearibus acuminatis, vaginisque aretis, striatis molliter pubescentibus: ligula
plus minus evoluta lacero-laciniata. Panicula terminali laxiflora in anthesi
secunda, spiculis compressis lanceolatis molliter pubescentibus, ex ramis nu-
tantibus, assurgentibus sub-5-floris: flosculis remotiusculis: perigonii glumae
calyceinae valvis lanceolatis carinatis, marginibus lato-membranaceis, externa
minori acuminata 1-nervia, interna duplo longiore acuta 3-nervia, valva co-
rollina externa oblongo-lanceolata, margine membranaceo insigni, 7-nervia,
apice breviter 2-fido aristata, arista tenui scabra, valva sublongiore, valva
interna dimidio brevior obtusiuscula, nervo laterali utrinque ad marginem,
longe remoteque ciliato, inferius nudo.

B. tectorum *Bert. Fl. It. t. 1.* p. 680.

In aridis, muris, et tectis Pici.

Annus. Fl. Aprili-Majo. Spiculae pallide virentes, aut ex viridi-rubellae.

ARUNDO.

* *Donax*. Valva corollina externa usque ad medium pilifera.

267. *DONAX* L. *Sp. Pl.* p. 120. Radice crassa repente ramosa, fibris simplicibus majusculis descendentibus: culmo fruticoso fistuloso robusto magno: foliis lato-lanceolatis longius acuminatis carinatis, margine superius scabridis: vaginis aretis striatis: ligula truncata, medio abbreviata. Panicula composita tyrsioidea ramosissima, ramis alternis semi-verticillatis: spiculis 1-3-floris: flosculis albo-barbatis, barba longitudine flosculi, tandem patente, inferius abbreviata: perigonii glumae calycinae valvis cartaceis 3-nerviis, esterna longiore, interna circa flosculos convoluta, glumae corollinae valvis membranaceis, externa lanceolata acuminata brevissime aristata 5-nervia, nervis intermediis evanescentibus, interna dimidio breviori, nervo utrinque ad marginem inflexum, crebre superius ciliolato.

A. *Donax*. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 42. n. 103. — *Bert. Fl. It.* t. 1. p. 732.

Ex Aegypto adlata ubique colitur, et sponte huc illuc provenit.

Perenn. Flor. decedente Autumno. Spiculae viridi-purpureae.

Vulgo. *Canna*. *Cannone*.

Usus. Planta utilissima. Culmus, plurimis in operibus, summopere praestat, uti ad fulgendas vites aliasque plantas, ad sepes texendas, ad ripas fluviorum sustinendas, ad laquearia, canistras, caveas, colos, textorum pectines texendos etc. Folia ad boves et jumenta alenda optima verna tempestate, dum alia deficient gramina. Radix in arte medica, uti aperiens et detergens olim commendata.

268. *PLINIANA* Tour. *Flor. Ital. Pr.* p. 63. Radice repente ramosa, ramis bulbiferis, fibris subsimplicibus: culmo orgyali geniculato, dein erecto, inferius semifarcto tereti: foliis linearibus latiusculis, apice longe acuminatis, striatis, margine et carina scaberrimis: vaginis glabris: ligula coriacea brevissima truncata. Panicula elongata depauperata, in anthesi patente, ramis alternis elongatis, spiculis sub-1-floris: flosculis albo-barbatis, barba flosculis subbreviore, inferius abbreviata: perigonii glumae calycinae valvis subaequalibus cartaceis 3-nerviis, interna circa flosculos convoluta, glumae corollinae valvis membranaceis, externa longe acuminata, acumine aristaeformi contorto, glumam corollinam superante, obscure 5-nervia, valva interna multo minori, nervo robusto glabro, utrinque ad marginem inflexum.

A. pliniana. Bert. *Fl. It. t. 1. p. 734.*— *A. Plinii* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr. p. 41. n. 102.*

Ad sepes et fossas circa urbem frequens. Magna manu circa *Monte Mario.*

Perenn. Flor. Septembri. Spiculae viridi-purpurantes.

Vulgo. *Cannuccia.*

Usus. Horticultores ad defendendas hyeme plantas, speciem colligunt, ut storeas conficiant.

** *Ampelodesmos.* Valva corollina externa basi breviter barbata.

269. *AMPELODESMOS* Cyrril. Neap. *Pl. Fasc. 2. p. 12.* Radice robusta caespitosa, fibris numerosis congestis: culmo erecto suborgyali firmo faretto scabro superius nudo: foliis linearibus robustis longe acuminato-attenuatis, maturitate convolutis: vaginis aretis striatis glabris: ligula membranacea triangulari magna, tandem lacera, in foliis superioribus elongata. Panicula composita nutante secunda, ramis scabris, inferioribus semiverticillatis elongatis: spiculis compressis sub-5-floris, flosculis basi breviter barbatis, barba alba subpatente: perigonii glumae calycinae valvis lanceolatis, flosculis brevioribus, acumine mucronulato, externa breviuscula 3-nervia, interna 5-nervia, glumae corollinae valvis cartilagineis longitudine fere aequalibus, externa lanceolata scabra, acumine mucronulato, 5-nervia, interna apice breviter acuminato 2-fida, nervo minutissime ciliolato, utrinque ad marginem inflexum.

A. Ampelodesmos. Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 43. n. 105.*— Bert. *Fl. It. t. 1. p. 738.*— *Calamagrostis nastoides avenacea panicula.* Barrel. *Ic. 363.*

In montibus calcareis. Abundat secus *Tivoli*, *S. Polo*, *Palombara*, et *Circello* etc.

Fl. Junio-Julio. Spiculae virentes, vel ex caerulo et purpureo-virentes, nunc etiam substramineae.

Vulgo. *Strama.*

Usus. Culmo nondum maturo ad vincendum utuntur agricolae, item ad funes texendas.

*** *Phragmitis*. Axe communi flosculorum longe barbato.

270. *PHRAGMITIS*. *L. Sp. Pl. p. 120*. Radice late repente, fibris congestis ramulosis: culmo orgyali erecto tereti subfaretto, apice scabro: foliis lanceolatis longe acuminatis striatis, margine et carina scabris: ligula brevissima barbato-ciliata. Panícula tyrsioidea pyramidata, ramis semiverticillatis, basi line inde barbatis: spiculis subulatis tandem patentibus 1-5-floris: flosculorum stipitulo longe barbato, pilis niveis patentibus, in flore imo denudato: perigonii glumae calycinae valvis inaequalibus acutis 3-nerviis, flosculis brevioribus, externa minori ovato-lanceolata, interna, duplo longiore, glumae corollinae, valvis nudis, externa longe acuminata canaliculato-convoluta 3-nervia, interna triplo brevior, nervo crassiusculo utrinque ad marginem inflexum.

A. phragmitis. Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 42. n. 104. - Bert. Fl. It. t. 1. p. 741.

In fossis, paludibus, nemoribus ubique.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Spiculae atro vel viridi-purpureae.

Vulgo. *Camuccia, Spazzola.*

Usus. Plantam florentem ad penniculos conficendos, culmos ad laquearia et storeas texendas, colligimus.

*** *Calamagrostis*. Flosculis basi barbatis, villis simplicibus
basi conjugatis.

271. *EPIGEIOS* *L. Sp. Pl. p. 120*. Radice repente, fibris numerosis crassis fuscatis: culmo erecto vel ascendente suborgyali fistuloso, apice denudato scabro: foliis lanceolato-linearibus longe acuminatis, vaginisque arctis protensis, striatis glauco-virentibus: ligula cartilaginea truncata tandem lacera. Racemo composito densifloro stricto, in anthesi patente: ramis fasciculatis abbreviatis, ramulis 1-floris: perigonii glumae calycinae valvis lanceolato-linearibus subaequalibus, margine et carina scabriusculis, flosculis et barba alba involuerante, longioribus 2-nerviis, interna basi tantum 3-nervia, glumae corollinae valvis multum inaequalibus, externa majore, valvis calycinis duplo brevior, oblongo-lanceolata, apice acute 2-fida, 3-nervia, nervo medio, infra apicem, in aristam brevem scabram arefactione refractam, villum subaequantem, producto, valva interna dimidio brevior acute 2-fida, nervo marginali glabro, utrinque ad marginem inflexum,

A. epigejos. Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 41. n. 101. — Bert. Fl. It. t. 1. p. 743.

In collibus nemorosis prope Urbem non infrequens.

Perenn. Flor. Junio. Spiculae virentes aut viridi-purpurantes.

*** *Deyeuxia.* Flosculis barbatis, villo simplici circa basim valvae corollinae internae, stipitulo pilorum adjecto.

272. *MONTANA* Röem. et Schult. Syst. Veg. t. 2. p. 257. Radice robusta repente, fibris flexuosis pilosis: culmo ascendente vel erecto sub-3-pedali glabro, vaginis aphyllis, basi cinto: foliis lanceolato-linearibus acuminatis, vaginisque protensis laxiusculis, striatis: ligula membranacea obtusa tandem lacera. Racemo composito multifloro in anthesi subpatente, ramis fasciculatis congestis, ramulis distinctis 1-floris: perigonii glumae calycinae valvis subaequalibus lanceolato-acuminatis, flosculo sublongioribus, externa longiuscula 1-nervia, interna 3-nervia, nerviis lateralibus obsoletis, glumae corollinae valvis longitudine subaequalibus, externa oblongo-canaliculata basi barbata, barba, valva 5-nervia, duplo brevior, nervo medio prope basim, in aristam scabram geniculatam exertam arefactione refractam, producto: stipitulo densissime pinnato-plumoso, valvam internam angustiore, nervo scabrido utrinque ad marginem inflexum, aequante.

A. montana. Bert. Fl. It. t. 1. p. 750.

In sylvis montium elatiorum. *Castelluccio di Norcia.*

Perenn. Fl. Julio. Spiculae pallide virentes, aut albo-purpurascentes.

AMMOHPILA.

273. *ARUNDINACEA* Host. Gram. Aust. t. 4. p. 21. t. 41. Radice, fibris numerosis congestis flexuosis, late repente: culmo caespitoso erecto sub-3-pedali, squamis vaginantibus aphyllis, basi cinto, et nodibus inferioribus radicante: foliis strictis linearibus canaliculato-convolutis pungentibus subglaucis: vaginis arctis striatis, suprema spathaeformi: ligula insigni elongata, apice 2-partito-lacera. Racemo composito spicaeformi stricto elongato, ramis brevibus adpressis 1-floris, flosculis compressis: perigonii glumae calycinae valvis oblongo-lanceolatis acutis carinatis, margine diaphanis, flosculo sublongioribus, externa minore 1-nervia, interna 5-nervia, glumae corollinae valvis scabridis basi barbatis, barba triplo longioribus, externa acuta, apice 2-dentata, mucronulo e nervo medio inter dentes producto, interna apice 4-dentata.

A. arundinacea. Bert. Fl. It. t. 1. p. 753. — Arundo arenaria. Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 40. n. 100.

In arenosis maritimis. *Ostia, Fiumicino, Terracina* etc.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Spiculae stramineae.

Usus. Radices ad arenosas ripas substinendas aptissimae: culmi, et praesertim folia, ad storeas et funes texendas, utilissima.

POLYCARPON.

274. *TETRAPHYLLUM* L. *Sp. Pl.* p. 131. Caule prostrato ramoso: foliis verticillato-ternis, superioribus oppositis: stipulis membranaceis ovato-acuminatis: sepalis mucronulatis, petala emarginata, superantibus.

P. tetraphyllum. *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii* p. 65. n. 187. — *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr.* p. 71. n. 170. — *Bert. Fl. It. t. 1.* p. 834. — Anthyllis alsinaefolia polygonioides major. *Barrel. Ic.* 534.

In hortis, ambulacris, atriis domum vulgare.

Annuum. Flor. aestate. Petala alba.

THILLAEA.

275. *MUSCOSA* L. *Sp. Pl.* p. 186. Caule erectiusculo, ramis patulis: floribus axillaribus 1-3-subsessilibus.

T. muscosa. *Sang. Cent. tres* p. 22. n. 41. — *Bert. Fl. It. t. 2.* p. 838. — *Polygonum muscosum minimum*. *Bocc. Pl. Sicil.* p. 16. tab. 39. et *Sempervivum omnium minimum* AA. repens muscosum *Polygoni* facie *Mus. di plant.* p. 36. tab. 22.

Ad terram humidam inter hepaticas (praesertim *Ricciam ciliatam*) loco secus Ariciam dicto *Bravetta*.

Annua. Flor. Febuario-Martio. Flores albi, vel albo-rubelli.

Obs. Planta pusilla, primo virens, sero rubescens.

TRIBUS PRIMIS CLASSIBUS ADDENDA.

TRIANDRIA MONOGYNIA

21A. *FEDIA*. *Moench. Meth.* p. 486. Calyx adhaerens limbo recto libero inaequaliter 3-dentato: corolla 2-labiata ecalcarata, labio superiore 2-fido, inferiore 3-fido: achenium 3-loculare, limbo calycis accreto, coronatum, loculo majore tantum fertili, 1-spermo. *VALERIANEAE*.

74A. *CORNUCOPIAE*. *Vahl. En. t. 2.* p. 19. Caule striato: ramis dichotomis superne incrassatis: foliis ovatis, inferioribus in petiolum decurrentibus, superioribus basi saepe dentatis: bracteis lanceolatis strictis: achenio oblongo 2-costato, calycis dentibus, coronato.

F. Cornucopiae *Bert. Fl. It. t. 1. p. 182.*- Valerianella Cornucopioides flore galeato. *H. Rom. t. 2. p. 5. tab. 19.*- Valeriana minor, Cornucopioides, alba, Indica *Barrel. Ic. 741. fig. 1. et V. minor, Cornucopioides rubra, Hesp. f. 2.*

In montanis Nursiae prope *Castelluccio*.

Annua. Flor. Junio. Flores rosei, quandoque albi.

VALERIANELLA.

77A. MIXTA. *Dufr. Hist. des Valer. p. 58. n. 7. tab. 13. f. 6.* Caule valde ramoso, angulis scabro: foliis lanceolatis, inferioribus spathulatis in petiolum decurrentibus, superioribus basi dentatis vel pinuatifidis: bracteis lanceolatis piloso-ciliatis: achenio globoso-conoideo hirsuto: corona brevi auriculariformi obliqua sub-3-dentata, dente medio productiore.

V. mixta. *Bert. Fl. It. t. 1. p. 188.*

In pascuis secus *Rieti*.

Annua. Flor. Junio. Flores albo-rubelli.

29A. KERNERA. *Wild. Sp. Pl. t. 4. p. 947.* Perigonion spathaeformia alterna: spadix inclusus: flores hermaphroditi nudi: stamina 3: filamenta persistentia dilatata, basi antherifera: antherae adnatae, lobis basi productis: stigma subsessile: bacca 1-5-sperma: semen unicum laterale.

99A. OCEANICA *Wild.* Scapo articulato-nodoso ad articulos radicante: foliis radicalibus congestis linearibus longissimis integerrimis obtusis, scapigeris multo minoribus alternis, basi vaginatis: vaginis spadices includentibus.

In aquis Mediterranei nostri *Palo* promiseue provenit et colligitur cum *Zostera marina*. L. cum qua a nonnullis etiam confusa.

Flor. aestate decedente. Spadix herbaceus.

Vulgo. *Paglia marina*.

Obs. Folia radicalia fusco-viridia, scapigera dilutiora: scapus purpureus.

Usus. Ad hernias aquosas sanandas a vulgo inquitur: olim uti anthelmintica laudata; nunc ad vitros sarcinandos colligitur, unde *Erba vetraria* etiam dicta.

SCIRPUS.

108A. CARICINUS. *Spr. Syst. Veg. t. 1. p. 209.* Calamo tereti striato inferius folioso: foliis linearibus canaliculatis carinatis, calamo subaequalibus: involucri 1-phyllo, spicam compositam disticam, superante: spiculis imbricatis: glumis ovato-acuminatis margine dilatato scarioso: caryopside setosa: setis hypogynis.

S. caricinus Bert. *Fl. It. t. 1. p. 291.* - *Juncus minor* globoso singulari capitulo radice tomentosa Barrel. *lc. 255. f. 3.*

In montanis nursinis. *Piano del Castelluccio.*

Perenn. Flor. Septembri. Spiculae intense ferrugineae, carina viridi.

PHLEUM.

125A. *ASPERUM*. Pers. *Syn. Pl. t. 1. p. 79. n. 2.* Radice fibrosa tenui: culmo striato gracili: foliis lanceolatis acuminatis margine scabris: vaginis striatis glabris: ligula membranacea acuta, in foliis inferioribus truncata. Racemo spicaeformi cylindraceo gracili: perigonii glumae calycinae valvis aequalibus obovato-cuneatis transverse truncatis compresso-turgidis, mucronulatis undique scabris, glumae corollinae valvis inclusis, externa majore oblonga integra, interna margine ciliolata.

Ph. asperum Bert. *Fl. It. t. 1. p. 355.*

In aridis et muris circa Romam.

Annum. Flor. Majo. Spiculae virentes.

51A. *MOLINIA* SCHRANK. Panicula composita in anthesi patente: perigonii gluma calycina communis 2-valvis: flores 2-4 alterni, supremus abortivus: glumae corollinae 2-valvis, calycina multo longioris, valvae lanceolatae acutae, externa 2-nervia: squamae nectariferae 2: caryopsis libera longitudinaliter sulcata, valvis corollinis involuta.

162A. *COERULEA* Schrank Bayr. *Fl. n. 201.* Radice fibrosa, fibris descendentibus crassis flexuosis: culmo bulboso, basi tandum nodoso et folioso: foliis late-linearibus margine et carina scabris, vaginisque laxiusculis brevibus striatis: ligula fasciculo pilorum. Panicula terminalis, ramis alternis decompositis laxè ramosis: perigonii glumae calycinae valvis admodum inaequalibus, floribus brevioribus, nervo carinali scabro, externa majori apice mucronulata, glumae corollinae valvis subaequalibus canaliculatis, externa glabra, internam, nervo robusto, utrinque ad marginem late inflexum, occultante.

M. coerulea Bert. *Fl. It. t. 1. p. 499.*

In aridis inter saxa secus *Camerino.*

Perenn. Flor. sera aestate. Spiculae virides vel viridi-coeruleae.

Obs. Facies *Agrostidis.*

64A. *SEGALE* L. Flores 2-3-nati, intermedio rudimentali abortivo pedicellato, in spica continua compressa: spiculae disticae imbricatae, rachidis articulae dentibus alternis impositae: perigonii gluma calycina 2-valvis valvis muticis aristative, flosculis brevioribus: glumae corollinae valva externa

carinata aristata, carina pectinato-ciliata, arista simplici, interna 2-dentata: squamae duo nectariferae barbato-ciliatae: caryopsis libera apice ciliata.

189A. *CEREALE* L. *Sp. Pl.* p. 124. Radice fibrosa, fibris lanuginosis flexuosis: culmo caespitoso 4-pedali laevi, superius tantum nudo, apice piloso: foliis lato-linearibus acuminatis, vaginisque laxis, striatis glabris: ligula membranacea lacera. Spica terminali continua compressa, denuo nutante: spiculis 2-floris sessilibus: rachidis articulis brevibus compressis pilosis: perigonii glumae calycinae valvis subaequalibus lanceolatis aristatis 1-nerviis, carina scabris, glumae corollinae valva externa 5-nervi, carina et marginibus pectinato-ciliata, valva interna mutica canaliculato-plicata 2-nervi, marginibus lato-membranaceis.

S. cereale Maur. *Cent.* 13. p. 10.

In pratis passim provenit e cultis aufuga.

Annuum. Flor. Julio. Spiculae stramineae.

Vulgo. *Segala*.

Usus. In montanis colitur, et villici Frumento mixtum, panem faciunt, digestionis difficilior, et robustis tantum stomachis accommodatum. Farina Secalis in medicina laudatur uti emolliens et resolvens.

TRITICUM.

REPENS × littorale. Locustis valde approximatis, arctissime imbricatis, muticis, breviterque aristatis. *Bert. Fl. It. t. 1. p. 184.*

In maritimis. *Ostia, Fiumicino.*

79A. *HOLOSTEUM* L. Perigonium duplex: calyx persistens, sepalis 5 lanceolatis: petala 5 calyci alterna et subaequalia: stamina 5, petalis breviora: styli 3 exerti, stigmatibus subcapitatis: capsula oblonga 1-locularis: semina plurima, placentae basilari columnari, adfixa. *CARYOPHYLLAE JUSS.*

274A. *UMBELLATUM* L. *Sp. Pl. n.* 130. Caule erecto: foliis glabris oppositis ovato-oblongis: floribus umbellatis: petalis inciso-crenatis.

H. umbellatum *Bert. Fl. It. t. 1. p. 832.*

In viis et muris secus *Fuligno*.

Annuum. Flor. decedente hyeme. Flores albi.

CLASS. IV TETRANDRIA.

ORD. 1 MONOGYNIA.

* Flores aggregati capitati

82. *GLOBULARIA* L. Calathi involucrium imbricatum: receptaculum commune paleaceum: calyx 2-labiatus 5-fidus persistens, laciniis aequalibus:

corolla 1-petala tubulosa, limbo 2-labiato, labio superiore 2-dentato vel 2-fido, inferiore 3-partito: caryopsis calyce persistente occultata *GLOBULARINEAE* SCHULTZ.

DISPACEAE JUSS.

83. *DIPSACUS* L. Calathi involucrum 1-seriatum: receptaculum commune oblongum, paleis tandem pungentibus: calyx adhaerens: corolla tubulosa limbo 4-5-fido, labio inferiore majore: achenium angulosum, limbo duplici calycis coronatum, externo foliaceo brevi, interno pappo substipitato.

84. *CEPHALARIA* Schrad. Calathi involucrum multiseriatum, foliolis imbricatis successive longioribus: receptaculum commune paleaceum: calyx adhaerens: corolla infundibuliformis, limbo 4-fido: achenium tetragonum 8-sulcatum, foveola in apice cujusque sulci, limbo duplici calycis coronatum, limbus externus membranaceus in dentibus 4 8 terminatus, internus pappo urceolato subsessili, ore denticulato aut lacero quandoque ciliato.

85. *KNAUTIA* L. Calathi involucrum 1-2-seriatum: receptaculum commune hirsutum: calyx adhaerens: corolla tubulosa, limbo irregulariter 4-8-fido: achenium tetradrum, faciebus planis, apice 4-faveolatum, limbo duplici calycis coronatum, limbus externus brevissimus membranaceus denticulatus, internus, pappo urceolato substipitato, ore aristato vel ciliato, quandoque mutico.

86. *SCABIOSA* L. Calathi involucrum 2-seriatum: receptaculum commune paleaceum: calyx adhaerens: corolla infundibuliformis 4-5-fida: achenium subcylindricum 8-sulcatum, apice 8-foveolatum, limbo calycis duplici coronatum, limbus externus cyathiformis membranaceus nervosus, internus, pappo sessili vel stipitato stellato-radiato: radii in setas 5, quandoque deficientes, terminati.

*** Flores distincti

a. Corolla monopetala, achenium saepe duplex.

RUBIACEAE JUSS.

87. *GALIUM* L. Calyx adhaerens, margine coronante subnullo: corolla rotata vel scutellata, limbo 4-fido, quandoque 3-fido: achenium duplex didymum utrinque sulcatum, saepe tuberculatum vel hispidum, loculis monospermis inseparabilibus.

88. *VALANTIA* L. Flores terni polygami, medius hermaphroditus cum lateralibus masculis coalitus: calyces 1-sepali persistentes, tubo ovato, limbo

irregulariter denticulato, maturitate in cornubus 3, dentibus rigidis terminatis mutati, cornubus lateralibus angustioribus, magis recurvatis: corolla rotata 4-fida in masculis 3-fida: stamina 3-4: hermaphroditi styli 2: achenium liberum in cornu medio occultatum 1-2-spermum.

89. *ASPERULA* L. Calyx adhaerens, limbo brevissimo 4-dentato deciduo vel evanescente: corolla infundibuliformis limbo 4-fido, quandoque 3-fido: achenium duplex didymum utrinque sulcatum, saepe tuberculatum vel hispidum, loculis 1-spermis.

90. *RUBIA* L. Calyx adhaerens, limbo brevi marginante tandem evanescente: corolla rotata limbo 4-5-fido: achenium globoso-didymum succosum utrinque sulcatum: loculis inseparabilibus 1-spermis.

91. *SHERARDIA* L. Calyx adhaerens limbo 4-dentato persistenti: corolla infundibuliformis, limbo erecto gracili aequali 4-fido rarius 3-fido: achenium duplex coronatum 2-loculare 2-spermum tandem 2-partitum, unumquodque loculum, dentibus medianis 2-partitis, 3-dentato-coronatum.

92. *CRUCIANELLA* L. Calyx adhaerens, limbo nullo, involuero 3-phylo, occultatus: corolla infundibuliformis, tubo gracillimo elongato 4-5-fido: achenium duplex leniter sulcatum coronatum, maturitate 2-partibile, loculis 1-spermis.

b. Corolla monopetala, fructus capsularis.

93. *PLANTAGO* L. Flores spicati bracteati, perigonium duplex persistens: calyx liberus 4-partitus: corolla infundibuliformis, tubo inflato brevi, limbo 4-fido reflexo: filamenta longe exserta, antheris cordatis tandem pendulis: capsula circumscissa 2-4-locularis 2- ∞ -sperma. *PLANTAGINEAE* VENT.

93. *CENTUNCULUS* L. Perigonium duplex persistens: calyx liberus 4-5-partitus: corolla 4-5-fida, tubo urceolato, calyci brevior, tandem emarcescens: stamina 4-5, antheris subrotundis: capsula globosa circumscissa 1-locularis polysperma. *PRIMULACEAE* VENT.

c. Corolla polypetala.

95. *TRAPA* L. Calycis tubus adhaerens, limbo libero 4-partito: corolla 4-petala longior: ovarium 2-loculare 2-ovulatum: achenium sublignosum, laciniis calycinis subulatis patentibus in cornubus 2-4 tandem induratis, coronatum: semen magnum pendulum, abortu solitarium. *TRAPACEAE* SCHULTZ.

96. *CORNUS* L. Calyx adhaerens, limbo minimo 4-dentato libero: corolla 4-petala aequalis: stamina alterna, antheris 2-locularibus: pomum ro-

tundum vel oblongum, loculis 2 raro 3 osseis 1-spermis: semen pendulum.
CORNEAE DC.

97. *VISCUM L.* Flores dioici: calyx adhaerens, limbo vix prominulo: petala 4 parva basi latiora, in floribus masculis ita juneta ut monopetala evadant: antherae sessiles, mediis, petalis insertae: ovarii margo tandem obliteratus: stylus brevissimus: stigma capitatum: bacca monosperma viscosa.
LORANTHEAE JUSS.

d. Perigonium simplex.

SANGUISORBEAE SCHULTZ.

90. *SANQUISORBA L.* Flores hermaphroditi, polygami, monoici: perigonium sepaloideum, tubo adhaerente, limbo 4-partito, bracteis 1-5 basi auctum: stamina 4- ∞ : achenium tetragonum vel subrotundum exuccum vel pulposum 1-2-loculare, loculis 1-spermis.

99. *ALCHEMILLA L.* Perigonium sepaloideum tubulosum liberum, limbo 8-fido, segmentis alterne minoribus, quandoque omnino obsoletis: stamina 1-4: ovarium 1, vel 2 distincta, stylo basilari: nux 1-sperma: semen pendulum.

ORDO III. TETRAGYNIA

100. *ILEX L.* Calyx 1-sepalus 4-dentatus persistens liberus: corolla rotata 4-fida, vel 4-partita: ovarium subrotundum: stigmata 4 sessilia persistentia distincta vel coalita: bacca globosa 4-locularis, loculis osseis 1-spermis. Numerus partium saepe quinus. *AQUIFOLIACEAE RICH.*

101. *SAGINA L.* Calyx liberus 4-sepalus: corolla 4-petala, sepalis obtusis alternis, multo brevior, quandoque brevissima aut nulla: stamina calyci breviora: styli 4 distincti: capsula ovata 4-valvis 1-locularis polysperma.
ALSINEAE BARTL.

102. *MOENCHIA. Ehrh.* Calyx liberus 4-sepalus: corolla 4-petala, sepalis oblongis acutis margine membranaceis alternis, brevior: stamina 4, corolla breviora: styli 4 distincti brevissimi: capsula oblonga cylindracea evalvis 1-locularis polysperma, dentibus dehiscens. *ALSINEAE BARTL.*

103. *RADIOLA. Gmel.* Calyx liberus, limbo 4-partito, partibus apice 3-fidis: corolla 4-petala, petalis alternis longitudine calycis: stamina corollam aequantia: styli 4 breves capillares: capsula 8-sulcata 8-locularis 8-valvis, valvis concavis, loculis 1-spermis. *LINOIDEAE SCHULTZ.*

104. POTAMOGETON. L. Perigonium sepaloideum liberum, sepalis 4 rotundatis concavis deciduis: stamina subsessilia antheris introrsis: ovaria 4, stigmatibus persistentibus sessilibus: nuces 4 subovatae, facie interna compressiusculae. *POTAMOGETONEAE SCHULTZ.*

105. RUPPIA. Flores polygami aut monoici, initio spadicebus, seu mavis, vaginis aphyllis, inclusi: perigonium 2-valve, valvis minimis cito deciduis: floris polygami spiculae hermaphroditae, faemineis intermixtae, floris monoici spiculae masculae 8-stamineae distinctae a spiculis faemineis: antherae sessiles: stigmata sessilia, centro depressa: nuces subquaternae tandem longe pedicellatae 1-spermae. *POTAMOGETONEAE SCHULTZ.*

TETRANDRIA - MONOGYNIA.

GLOBULARIA.

276. *VULGARIS* L. *Sp. Pl. p. 139.* Caule herbaceo erecto: foliis radicalibus petiolatis obovato-spathulatis, caulinis sessilibus lanceolatis: capitulo terminali globoso: involucri squamis, et receptaculi paleis lanceolatis acutis ciliatis.

G. vulgaris Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr. p. 73. n. 171.*— Bert. *Fl. It. t. 2. p. 5.*

In apricis montium. *Tivoli, S. Polo* etc.

Perenn. Flor. Majo ad aestatem. Flores coeruleo-albidi.

277. *CORDIFOLIA* L. *Sp. pl. p. 139.* Caule fruticuloso ramoso prostrato: foliis congestis longe petiolatis spatulato-rotundatis: pedunculis nudiusculis: capitulo terminali depresso: involuero, squamis acutis scabriusculis pilosis: paleis concavis apice acuminatis subnatis.

G. cordifolia Bert. *Fl. It. t. 2. p. 8.*— Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr. p. 73. n. 172.*

In montibus subapenninis *Monte Calvo* apud *Subiaco*, et in *Vettore Umbriae*.

Suffrutex. Flor. Junio-Julio. Flores coeruleo-purpurei.

DIPSACUS.

278. *SYLVESTRIS* Murr. *Syst. Veg. ed. 14. p. 43. n. 2.* Aculeatus. Involucri foliolis inaequalibus ascendentibus rectis, capitulo conoideo longioribus: receptaculi paleis scariosis obverse cuneatis apice mucronatis, mucrone subrecurvo: foliis lanceolato-acuminatis adnatis distinctisve, irregulariter dentatis vel integris.

D. sylvestris Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr. p. 73. n. 173.*— Bert. *Fl. It. t. 2. p. 14.*

Ad vias secus fossas communis.

Bienn. Flor. Junio. Flores subrosei.

279. *ORSINI* Nob. (*Sang. Fl. Rom. Prod. tab. 1.*) Aculeatus. Involueri foliolis ascendentibus rectis, capitulo ovoideo multo longioribus, paleis receptaculi minusculis aciformibus rectis, basi vix dilatatis: foliis lanceolato-acuminatis distinctis grosse et fere regulariter dentatis apice acuminato-integris.

In montibus Umbriae *Monte corona*, legit et communicavit Amicissimus Orsini alias commendatus.

Biennis. Flor. Julio. Flores pallide-rosei.

Obs. A *D. sylvestri* differt abitu certe diverso, foliis distinctis, adspectu capituli, sed speciatim forma palearum receptaculi omnino propria.

CEPHALARIA.

280. *TRANSYLVANICA* Schrad. *Cat. sem. hort. Gaeth.* 1814. Caule brachiato inferne piloso: foliis superioribus pinnatifidis, laciniis lanceolatis serratis, inferioribus lyratis, lacinia suprema majori, radicalibus indivisis: capituli ovoides squamis ovatis concavis acuminato-aristatis: achenio oblongo: corona 8-dentata: pappi ore ciliato.

C. transylvanica, Bert. *Fl. It. t. 2. p. 21.*— Scabiosa transylvanica. Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr. p. 74. n. 174.*

In siccioribus et collibus frequens *Testaccio*, *Villa Borghese* etc.

Annua. Flor. Junio-Julio. Flor. pallide purpureo-coerulei.

281. *LEUCANTHA* Schrad. *Cat. sem. hort. Gaeth.* 1814. Caule glabro superius brachiato: foliis radicalibus indivisis integris serratisve, caulinis pinnatifidis, laciniis ludibundis serratis vel incis, suprema majori: capituli globosi squamis concavis obtusis muticis: achenio oblongo superne incrassato: corona denticulato-lacera: pappi ore dense ciliato.

C. leucantha Bert. *Fl. It. t. 2. p. 23.*— Scabiosa leucantha Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 74. n. 175.*

In apricis, et aridis montium. *Monte della Croce presso Tivoli*, *Monti del Lazio* etc.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flor. albi.

KNAUTIA.

282. *SYLVATICA* Duby *Bot. Gall. t. 1. p. 527.* Caule erecto tereti parce ramoso, pilis patulis: foliis ovatis serratis apice acutis, inferioribus basi angustatis in petiolum decurrentibus, mediis basi lata connatis, supremis lanceolatis integris: capituli hemispherici squamis externis lanceolatis, internis linearibus: achenio oblongo tetraedro ancipiti: corona brevissima denticulato-lacera: pappi ore dentato-aristato, aristis simplicibus.

K. sylvatica. Bert. *Fl. It. t. 2. p.* 26.

In apricis montium elatiorum. *Monte Acuto* in Picaeno.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flor. purpurei.

283. *ARVENSIS* Hook Brit. *Fl. ed. 2. p.* 63. Hirsuta. Caule tereti fistuloso striato superne brachiato: foliis ovato-lanceolatis in petiolum attenuatis dentatis vel incis, superioribus pinnatifidis, lacinia suprema magna, ovato-lanceolata dentata: capituli hemispherici squamis externis ovato-lanceolatis, internis linearibus: achenio subtetraedro obscure ancipiti hirsuto: corona brevissima denticulata: pappi ore urceolato dentato-aristato, aristis inferius plumoso-pilosis, superius denticulato-scabris.

K. arvensis Bert. *Fl. It. t. 2. p.* 28.— *Scabiosa arvensis* α *Fl. Rom. Pr. p.* 74. n. 176.— *S. hirsuta*, multifida, alpina, repens, laciniata, foliis omnibus laciniatis. *Bocc. Mus. p.* 22. *tab.* 6.

In arvis et ad sepes communis *Roma, Albano* etc. et in elatis montium *Laetatile*.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores rosei.

284. *INTEGRIFOLIA* Bert. *Fl. It. t. 2. p.* 32. Caule fistuloso gracili superius brachiato: foliis inferioribus integris in petiolum attenuatis dentatis lyratisque, lobis obtusis, supremo majore rotundato, superioribus lanceolatis integris: capituli hemispherici minusculi squamis omnibus lanceolatis, internis minoribus: achenio subtetraedro obscure ancipiti hirsuto 4-foveolato, corona cuspidata, cuspidate altero dentato aristulato: pappi urceolati hirsuti mutici ore crenulato.

Scabiosa integrifolia. Sang. *Cent. tres p.* 22. n. 42.— *S. arvensis* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr. p.* 74. n. 176.

β hybrida. Foliis inferioribus lyratis vel pinnatifidis.

K. integrifolia β Bert. l. c. — *S. arvensis* β Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr. l. c.*

Ubique ad vias et juxta sepes.

Annua aut biennis. Flor. Majo. Flores rosei pallidi.

SCABIOSA.

285. *COLUMBARIA* L. *Sp. Pl. p.* 143. Pubescenti-virens. Caule simplici vel ramoso fistuloso striato: foliis radicalibus simplicibus oblongo-spathulatis crenatis, superioribus 2-pinnatifidis, laciniiis linearibus ascendendo angustioribus: capituli hemispherici tandem oblongati, foliolis linearibus acuminatis in fructu deflexis: achenio 8-sulcato apice 8-foveolato, corona eyatiformi plicata, ore expanso denticulato: pappo subsessili sub-5-setoso, setis fuscis stellatis.

S. columbaria. *Bert. Fl. It. t. 2. p. 40.* — *S. gramuntia*. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 75. n. 179.* — *Phyteuma Dioscoridis Column. Phyt. ed. Neap. p. 99. f. 98.*

β *Columnae*. Caule luxuriante, foliorum caulinarum segmentis latoribus.

S. columbaria β *Bert. l. c. p. 41.* — *S. gramuntia* β *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. l. c.*

In montuosis sylvaticis frequens. *Albano, Genzano* etc.

Bienn. Flor. Junio. Flores pallide coerulei.

286. *PYRENAICA* *All. Fl. Ped. t. 1. p. 140. t. 25. f. 2.* Mollissime albomentosa. Caule 2-pedali superius ramoso: foliis radicalibus oblongis obtusis crenatis, caulinis superioribus 2-pinnatifidis, laciniis linearibus approximatis: capituli subhemisphaerici foliolis linearibus reflexis: achenio subhirsuto profunde 8-sulcato, apice 8-foveolato: corona brevi plicata multinervosa, ore expanso subintegro: pappo breviter 3-seto, setis fuscis rectis.

S. pyrenaica *Sang. Cent. tres p. 22.* — *Bert. Fl. It. t. 2. p. 46.* — *Scabiosa peregrinae* integris seu bellidis fol. altera *Barrel. Ic. p. 224.*

In montium elatiorum saxis. *Serra S. Antonio.*

Perenn. Flor. Julio. Flores purpureo-rubelli.

287. *CRENATA* *Röem. et Schult. Syst. veg. t. 3. p. 71. n. 29.* Caule tereti striato ascendente subpedali: foliis radicalibus obverse lanceolato-linearibus apice rotundatis, caulinis pinnatifidis, pinnis inciso-dentatis: capituli hemisphaerici grandiusculi foliolis ovato-dilatatis, apice acuminatis, floribus brevioribus: achenio dense barbato, profunde 8-sulcato, collo 8-foveolato, foveolis inferioribus productis: corona subscariosa diaphana cyathiformi expansa nervosa, fructu longiore, apice crenato-dentato: pappo sessili 5-setoso, setis, corona, duplo etiam longioribus.

S. crenata. *Bert. Fl. It. t. 2. p. 50.* — *Phyteuma minus*, scabiosa parva, floribus Oeymi laciniatis atque odoris. *Column. Pisc. aliq., et plant. nov. hist. in Phyt. ed. Neap. p. 32. f. p. 31.* — *Scabiosa sarmentosa*, procumbens, montana, crispa, radice liquosa, perenni, flore parvo coeruleo. *Bocc. Observ. nat. p. 202.*

β *montana*. Foliis tenuioribus, capitulis minoribus, setis pappi cyatho coronante duplo tantum longioribus, fuscis. *Bert. l. c.*

S. montana repens, *Valerianae* estivae foliis longius radicata, flore dilute rubro odorato *Bocc. Mus. p. 51. tab. 46.*

In Umbriae montibus. *Norcia* secus *S. Pellegrino*, β in *Picaeno*.

Suffrut. Flor. Majo-Augusto. Flores dilute-rubri.

288. *MARITIMA* L. *Amoen.* 4. p. 304. Pubescenti-virens. Caule erecto sub-3-pedali superius brachiato: foliis radicalibus oblongis vel obovatis dentato-crenatis lyratisve, caulinis superioribus pinnatifidis, laciniis linearibus: capituli hemisphaerici vel oblongi foliolis inaequalibus lineari-acutis basi dilatatis: achenio 8-sulcato, apice obscure 8-foveolato, corona membranacea nervosa cyatiformi, ore crenato inflexo: pappi stipitulo exerto, setis 5 erecto-patulis.

S. maritima. *Sang. Cent. tres* p. 23. n. 44. - *Bert. Fl. It. t. 2.* p. 54. - *S. columbaria.* *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii* p. 68. n. 204. - *Seb. et Maur. Flor. Rom. Pr.* p. 75. n. 178.

α ambigua. Capitulo fructifero subgloboso, planta humiliore subglabra.

S. maritima α *Sang. l. c.*

β macrocephala. Capitulo fructifero ovato-oblongo, caule elatiore, foliis hirsutis.

S. maritima β *Sang. Cent.* 13. *l. c.*

δ prolifera. Capitulo primario, corollulis longe pedicellatis, prolifero.

S. maritima. β *Bert. l. c.* p. 55.

Circa urbem, et in apricis mare versus. α in maritimis, β in cultis et ad vias, δ *Macchia Mattei.*

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores purpureo-coerulei, quandoque pallide coerulei.

Obs. *S. atropurpurea* in hortis culta varietati β proxima: differt floribus odoris, corollulis atro-purpureis, antheris albis, pappi stipite, coronam saepe excedente, setis brevibus, corona ampliore.

289. *ARGENTEA* L. *Sp. Pl.* p. 145. Albo-hirsuta. Caule simplici ramosoque, tuberculis piliferis, scabro: foliis radicalibus subincisis, caulinis pinnatifidis laciniis linearibus, summis simplicibus pedunculis elongatis: capituli hemisphaerici abbreviati foliolis truncato-linearibus, floribus subaequalibus, tandem deflexis: achenio inferius tantum barbato 8-sulcato, apice 8-foveolato, foveolis amplis: corona cyatiformi brevi multinervosa plicata, ore acute denticulato, nervis prominulis: pappo sub 5-seto, coronam longe superante, setis stramineis subpatentibus.

S. argentea *Sang. Cent. tres* p. 24. - *Bert. Fl. It. t. 1.* p. 57.

In montibus Sabinae prope *S. Salvatore maggiore*, et in *Soratte*.

Perennis. Flor. Julio. Flores albo-coerulescentes.

Obs. Anthodium variat foliolis corollulas excedentibus vel aequantibus, quandoque vero duplo brevioribus.

290. *RUTAEFOLIA* Vahl. *Symb.* 2. p. 26. Caule subsolitario 1-2-pedali brachiato, ramis dichotomis: foliis crassis hirsutis exiccatione rugosis, radicalibus,

obverse lanceolato-linearibus, caulinis lyratis, laciniis integris vel inciso-dentatis, superioribus simplicibus: capituli terminalis subglobosi, foliolis lanceolatis suboctonis alterne minoribus, floribus subaequalibus: achenio tetraedro angulis birtio, corpore vix sulcato, collo 8-foveolato, foveolis oblongis: corona scariosa brevissima cyathiformi, ore extenso 4-lobo, lobis crenulatis arcuato-nervosis: pappo sessili sub-5-dentato mutico vel 1-5-setoso, setis inaequalibus fusco-viridibus.

S. rutaefolia *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 74. n. 177. — Bert. Fl. It. t. 2. p. 63.*— *S. maritima* *Rutae caninae folio. Bocc. Pl. Sic. p. 74. t. 40. — Barrel. Ic. 245.*— *S. marina* *Rutae marinae folio. Bocc. Pl. Sic. p. 95. t. 52.*
In litore marino. *Ostia, Terractna* etc.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores carnei.

291. *GRAMINIFOLIA* *L. Sp. Pl. p. 245.* Incano-sericea. Caule suffruticoso abbreviato apice ramoso, ramis annotinis subsimplicibus basi foliosis: foliis oppositis linearibus integerrimis basi connatis: capituli terminalis hemisferici depressi foliolis biseriatis linearibus, floribus multo brevioribus, internis minoribus: achenio ovato dense villosa 8-sulcato, collo 8-foveolato, foveolis oblongis: corona scariosa cyathiformi nervoso-plicata, nervis, in ore vix crenulato, prominulis: pappo scutellato 5-setoso, setis fulvis corona longioribus.

S. graminifolia *Bert. Fl. It. t. 2. p. 69.*

In elatis apenninis Umbriae. *Castelluccio di Norcia.*

Suffrutic. Flor. Julio. Flores coerulei.

GALIUM.

* Achenio glabro.

292. *RUBIODES* *L. Sp. Pl. p. 151.* Glabrum. Caule crasso tetragono, angulis acutis oppositis, altero saepe abortivo: foliis sessilibus verticillato-quaternis ovato-oblongis obtusis brevissime mucronulatis, margine nervisque scabris: floribus in panícula multiflora contracta dichotoma, ad divisiones 2-bracteatis, bracteolis foliis conformibus: corollae laciniis oblongis obtusis: achenio globoso-didymo.

G. rubioides *Bert. Fl. It. t. 2. p. 93.*

In apricis montium. *Lucretile.*

Perenn. Flor. Julio. Flores albi.

293. *VERNUM* *Scop. Fl. Carn. ed. 2. t. 1. p. 99. tab. 2.* Laeviusculum. Caule decumbente flaccido tetragono: foliis ellipticis 3-nerviis verticillato-quaternis: corymbis axillaribus aphyllis polygamis: corollae laciniis lanceolatis: achenio glabro didymo, vel abortu alterutrius globoso.

G. vernum Bert. *Fl. It. t. 2. p. 94.*— *Valantia glabra* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr. p. 80. n. 204.*

In umbrosis montium. Albano, Frascati, la Fajola.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores viridi-luteoli.

Vulgo. *Erba croce.*

294. *CRUCIATUM* With. *Both. Arrang. p. 186.* Dense-hirsutum. Caule asurgente flaccido tetragono angulis scabro: foliis verticillato-quaternis oblongis reticulato-nervosis: corymbis axillaribus ramosis polygamis, basi bracteolatis, bracteolis oblongis: corollis quandoque 3-fidis, laciniis lanceolatis: achenio globoso didymo, vel abortu alterutrus globoso.

G. cruciatum Bert. *Fl. It. t. 2. p. 96.*— *Valantia cruciata* Seb. et Maur. *Flor. Rom. Pr. p. 80. n. 205.*

In umbrosis ad sepes ubique.

Perenn. Flor. Aprili.-Junio. Flores lutei.

Vulgo. *Erba croce maggiore.*

295. *PALUSTRE* L. *Sp. Pl. p. 153.* Aculeis patentibus vel retrorsis scabrum. Caule diffuso flaccido tetragono, ramis trichotomis: foliis verticillato-quaternis senisve oblongis inaequalibus basi angustatis, supremis geminis oppositis: floribus terminalibus dichotomo-corymbosis aphyllis: corollae laciniis ovatis muticis: achenio globoso-didymo.

G. palustre Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr. p. 78. n. 194.*— Bert. *Fl. It. t. 2. p. 99.*

β uliginosum. Foliis quaterno-senis linearibus vel obverse lanceolato-linearibus.

G. palustre β Bert. *l. c.*

In fossis commune. Fossi di Monte Mario, β Ostia, e al Laghetto del Castelluccio di Norcia.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores candidi.

Obs. Tota planta exiccatione nigrescit.

296. *ERECTUM* Huds. *Fl. Angl. p. 66.* Glabro-lucidum. Caule erecto tetragono superius ramoso: foliis verticillato-octonis senisve rigidis obverse lanceolato-linearibus mucronulatis apice spinuloso-ciliatis, spinulis sursum versis: floribus terminalibus lateralibusque paniculato-dichotomis, bracteis angustissimis linearibus: corollae laciniis acuminatis subaristatis: achenio ovoideo-didymo.

β lucidum. Foliis linearibus subinde tenuissimis aciformibus.

G. erectum β Bert. *Fl. It. t. 2. p. 102.*— *G. lucidum.* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr. p. 79. n. 297.*

In saxosis aridis montium. *Monte della Croce presso Tivoli, Monte Lucretile*, et in Umbria.

Perenn. Flor. Junio. Flores albi.

297. *PUSILLUM* L. Sp. Pl. p. 154. Glaberrimum. Caule subspithameo tetragono flaccido decumbente erectove: foliis suboctonis obverse lanceolato-linearibus, apice acuminato-mucronatis: floribus terminalibus lateralibusque in panicula depauperata bracteata, bracteolis 1-2-angustissimis: corollae laciniis oblongo-acutis muticis: achenio ovoideo didymo.

G. pusillum Bert. Fl. It. t. 3. p. 105.

δ magellense. Foliis angustioribus.

G. pusillum δ Bert. l. c. p. 104. — Rubeola alpina, saxatillis, tenuifolia Bocc. Mus. p. 145. et R. saxatilis alpina l. c. tab. 101.

γ baldense. Foliis obovatis submuticis crassiusculis.

G. pusillum γ Bert. l. c.

In herbosis alpinis Umbriae. *Pizzo di Sivo, Monte Vettore, Monte Regina* etc. δ in *Vettore*. γ in cacumine montis *la Ventosa*.

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flores albi.

298. *VERUM* L. Sp. Pl. p. 135. Atro-virens. Caule erecto stricto superius tetragono: foliis verticillato-octonis linearibus integerrimis, margine revoluti, ciliato-asperis, tandem deflexis: floribus terminalibus lateralibusque in corymbis densis bracteatis: corollae laciniis oblongis acutis muticis: achenio globoso-didymo.

G. verum Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 78. n. 195. — Bert. Fl. It. t. 2. p. 110.

In herbidis commune.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores sulphurei.

Vulgo. *Caglio. Callio.*

Usus. Ad lactem coagulandum olim herba adhibebatur, unde nomen vulgare, item ad histerismum ciendum a medicis laudabatur. Radix colorem rubrum, herba luteum, tinctoribus exhibet.

299. *MOLLUGO* L. Sp. Pl. p. 155. Glabrum. Caule debili tetragono 2-cubitali et ultra, geniculato, ramis patentibus: foliis verticillato-octonis oblongo-obovatis apice rotundato-mucronulatis, marginibus spinuloso-ciliatis, ciliis crebris deorsum versis: floribus terminalibus lateralibusque in paniculis terminalibus trichotomis patentibus: bracteis lanceolato-acuminatis, superioribus minoribus: corollae laciniis ovatis breviter aristatis: achenio ovoideo-didymo.

G. Mollugo. Sebast. En. Pl. Amph. Flavii p. 46. n. 107. — Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 79. n. 196. — Bert. Fl. It. t. 2. p. 114.

In sepihus vulgarissimum.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores dilute citrini.

** Fructu granulato aut tuberculato.

300. *PURPUREUM* L. *Sp. Pl.* p. 156. Puberulum. Radice longa lignosa: caule ascendente vel erecto tetragono sulcato ramoso, ramis ramulisque alternis apice nutantibus: foliis verticillato-suboctonis lineari-setaceis muticis tandem revolutis: pedunculis lateralibus terminalibusque 1-2-floris ad medium 2-bracteolatis: floribus cernuis, bracteolis linearibus: corollae laciniis acutis muticis 3-nerviis: achenio ovoideo-didymo minutissime granulato.

G. purpureum. Bert. *Fl. It. t. 2. p. 121.*— *G. rubrum.* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr. p. 79. n. 198.*

In montosis sylvaticis. *Palombara, Tivoli, Monte Lucretile* etc.

Fruticulosum. Flor. Julio-Augusto. Flores atro-rubri.

301. *TRICORNE* Röem. et Schult. *Syst. Veg. t. 3. p. 245.* Spinis recurvis asperissimum. Caule tetragono decumbente flaccido, ramis alternis: foliis verticillato-suboctonis obverse lanceolato-linearibus mucronatis: racemulis axillaribus sub-3-floris, tandem cernuis, bracteola lineari: flore intermedio hermaphrodito, lateralibus masculis: corollae laciniis 3-nerviis muticis: achenio globoso-didymo minute granulato.

G. tricornis. Bert. *Fl. It. t. 2. p. 124.*— *Valantia spuria.* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr. p. 80. n. 202.*

In segetibus, et etiam in aridis. *Capo di Bove, Colosseo* etc.

Annuum. Flor. Junio. Flores albi.

*** Fructu hispido, subinde denudato granulato.

302. *APARINE* L. *Sp. Pl.* p. 157. Spinis uncinatis varimode versis asperum. Caule decumbente ramosissimo tetragono flaccido, ramis oppositis alternisve: foliis verticillato-suboctonis elongatis obverse lanceolato-linearibus exquisite mucronatis: pedunculis axillaribus solitariis vel geminis sub-3-floris, bracteolis lanceolatis: corollae laciniis brevibus muticis: achenio glabro didymo hispido.

G. Aparine. Sebast. *En. Pl. Amph. Flavii p. 46. n. 106.*— Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr. p. 79. n. 200.*— Bert. *Fl. It. t. 2. p. 126.*

Ad sepes in sylvaticis commune.

Annuum. Flor. Majo. Flores albi.

Obs. Vestimentis facillime adhaeret unde nomen vulgare *Asprella*, *Speroncella*, *Attaccamani*.

Usus. Succus herbae antiscorbuticus: semina torrefacta locum Coffaeae arabicae tenent, quod etiam de seminibus aliarum specierum.

303. *ROTUNDIFOLIUM* L. Sp. Pl. p. 156. Villosum. Caule ascendente inferius prostrato radicante tetragono, ramis alternis oppositisve: foliis verticillato-quaternis 3-nerviis in margine ciliatis, inferioribus rotundis, superioribus ovatis: floribus terminalibus in panicula 2-3-chotoma divaricata basi 1-2-bracteolata: corollae laciniis ovatis acutis muticis: achenio globoso-didymo setis hamatis hispido.

β glabrum. Foliis glabris margine tantum ciliatis.

G. rotundifolium β Bert. Fl. It. t. 2. p. 129.— Cruciatā minor glabra flore Moluginis albo Barrel. Ic. 323.

In sylvaticis prope mare. *Allumiere della Tolfa*.

Perenn. Flor. Junio. Flores albi.

304. *PARISIENSE* L. Sp. Pl. p. 157. Aculeis minutis uncinatis glabrum. Caule tetragono erecto subpedali ramis divaricatis: foliis lanceolato-linearibus verticillato-subsenis mucronulatis: floribus in panicula trichotoma brevi divaricata, bracteolis 1-3: corollae laciniis ovatis acutis muticis: achenio ovoideo, achenioliis sejunctis reniformibus.

G. parisiense Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 79. n. 199.— Bert. Fl. It. t. 2. p. 132.

β anglicum. Achenio nudo minute granulato.

G. parisiense. β Seb. et Maur. l. c. — Bert. l. c. p. 132.

In arenosis, rupestribus, collibus vulgare etiam circa Romam.

305. *MURALE* All. Fl. Ped. t. 2. p. 8. n. 34. tab. 77. f. 1. Hispidum. Caule caespitoso decumbente tetragono ramis patulis: foliis inferioribus obovatis verticillato-quaternis, intermediis lanceolatis subsenis majusculis, superioribus geminis oppositis: floribus subsolitariis extraxillaribus erectis, in fructu reflexis: corollae laciniis ovatis muticis: achenio oblongo apice setis majusculis ciliato, achenioliis sejunctis semicylindricis incurvis.

G. murale Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 80. n. 201.— Bert. Fl. It. t. 2. p. 135.— Sherandia muralis Sebast. En. Pl. Amph. Flavii p. 70. n. 211.

In muris vetustis, atriis domum, et ambulaeris commune.

Annuum. Flor. Majo. Flores lutescentes.

VALANTIA.

306. *MURALIS* L. *Sp. Pl.* p. 1490. Glabra. Caule caespitoso decumbente flaccido spithameo: foliis obovatis verticillato-quaternis patentibus: floribus 2-4 in quoque verticillo: cornu medio eretiusculo, achenium cylindricum glabrum, occultante, lateralibus recurvatis vacuis.

V. muralis. *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii* p. 78. n. 247.- *Seb. et Maur. Flor. Rom. Pr.* p. 80. n. 203.- *Bert. Fl. It. t. 2.* p. 138.- Cruciata nova Romana minima muralis. *Column. Ecphr.* p. 298 et C. muralis minima Romana p. 298. *fig. 297.*- Valantia annua, quadrifolia, verticillata, floribus ex viridipallescentibus, fructu echinato (Mich.) *Hort. Rom. t. 2. tab. 83.*

In muris veteribus, inter saxa, et in ambulacris communis.

Annua. Flor. Martio ad Majum. Flores albo-virides.

307. *HISPIDA* L. *Sp. Pl.* p. 1490. Hispida. Caule caespitoso erecto stricto simpliciter: foliis obverse elliptico-oblongis verticillato-quaternis reflexis ciliatis: floribus in quoque verticillo subquaternis: cornubus omnibus recurvatis lateralibus attenuatis, medio turgido, achenium hispidum plerumque didymum, occultante.

V. hispida. *Bert. Fl. It. t. 2.* p. 139.

In muris et ambulacris non infrequens.

Annua. Flor. Aprili-Majo. Flores albo-lutescentes.

ASPERULA.

308. *ODORATA* L. *Sp. Pl.* p. 150. Lucida. Radice repente: caule tetragono erecto laevi, inferne ramoso: foliis verticillato-suboctonis, inferioribus minoribus subovatis, superioribus oblongis lanceolatis, omnibus apice mucronulatis, margine et subtus nervo mediano aculeato-scabris: corymbis axillaribus longe pedunculatis 2-3-chotomis tandem divaricatis, bracteolis linearibus: corollae infundibuliformis laciniis oblongis acutis: achenio globoso-didymo, setis uncinatis hispido.

A. odorata *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr.* p. 77. n. 190.- *Bert. Fl. It. t. 2.* p. 74.

In montium sylvis. *Albano, Frascati, Tivoli* etc.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores albi suaveolentes.

Usus. Vim diureticam, olim medici, plantae nostrae tribuebant, teste Linnaeo, qui in sua *Mat. Med. Matrisylvae* herbam adscribit: nunc obsoleta licet aliquando in herpetricis morbis adhibeatur.

309. *ARVENSIS* L. *Sp. Pl.* p. 150. Glabra. Radice longa flexuoso-ramosa: caule tetragono erecto ramoso ad angulos scabrido: foliis verticillatis, infe-

rrioribus senis spathulatis, superioribus linearibus suboctonis, quandoque duodenis, apice obtusis, margine aculeis aduncis, scabris: floribus terminalibus sessilibus fasciculatis, verticillo supremo involuerante, foliolis longe ciliatis: corollae infundibuliformis laciniis oblongis obtusis: achenio globoso didymo nudo.

A. arvensis. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 77. n. 189. — Bert. Fl. It. t. 2. p. 76.* — Aparine supina, pumila flore coeruleo. *H. Rom. t. 1. tab. 79.*

Inter segetes frequens. *Capo di Bove, Monti del Lazio etc.*

Annua. Flor. Junio. Flores coeruleo-purpurei.

310. *TAURINA* *L. Sp. Pl. p. 150.* Pilosiuscula. Radice longa reptante: caule ascendente erectove tetragono, ramis divaricatis: foliis verticillato-quaternis ovato-acuminatis margine scabridis nervosis, inferioribus minoribus: florum fasciculis longe pedunculatis, verticillo supremo involuerante, foliolis linearibus inaequalibus basi longe ciliatis: corolla infundibuliformis tubo filiformi, laciniis linearibus obtusis: achenio oblongo-didymo sulcato nudo.

A taurina. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 78. n. 192 — Bert. Fl. It. t. 2. p. 77.*

In umbrosis montium frequens. *Monte Cavi presso Albano, Umbria etc.*

Perenn. Fl. Aprili-Junio. Flores albi, tandem coerulei, odori.

311. *TINCTORIA* *L. Sp. Pl. p. 150.* Glabra. Radice lignosa descendente: caule tetragono crassiusculo ascendente, quandoque erecto, alterne ramoso: foliis linearibus, margine revoluta scabriusculis, verticillato-quaternis senisve, summis binis oppositis: floribus corymboso-racemosis, racemulis sub-3-floris terminalibus lateralibusque, bracteolis ovatis: corollae infundibuliformis limbo ut plurimum 3-fido, laciniis ovatis acutis: achenio oblongo-didymo sulcato nudo.

A. tinctoria. *Bert. Fl. It. t. 2. p. 78.*

In umbrosis montium. *Monte Albano.*

Perenn. Flor. Julio. Flores albi.

Usus. Radix hujus speciei, lanas sericum et lintea, colore rubro, mirifice inficit; quod etiam fit de alii speciebus, quae huic usui plus minusque aptae inveniuntur.

312. *GALIOIDES* *Bert. Fl. It. t. 2. p. 80.* Glauescens. Radice lignosa descendente: caule subtetragono ascendente vel erecto, ramis alternis patulis: foliis verticillato-senis octonisve linearibus basi angustatis, margine scabriusculis: floribus corymboso-racemosis, racemulis terminalibus trichotomis,

bracteolis linearibus: corollae campanulatae laciniis ovatis acutis: achenio oblongo sulcato-didymo nudo.

In viis campestribus. Secus Anxurem, ad portam Neapolitanam, loco dicto *l' Epitaffio*.

Perenn. Flor. Julio. Flores albi.

313. *CYNANCHICA* L. *Sp. Pl.* p. 151. Glauca. Radice lignosa: caule tetragono flaccido, ramis alternis oppositisve: foliis verticillato-senis quaternisve, summis binis, inferioribus ovatis, superioribus linearibus, omnibus margine revolutis apice mucronulatis: floribus corymboso-compositis, corymbis ultimis paucifloris subsessilibus, bracteolis lanceolato-linearibus: corollae infundibuliformis laciniis profundis ovatis elongatis: achenio ovoideo-didymo tandem tuberculato.

A. cynanchica *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr.* p. 78. n. 193.- *Bert. Fl. It. t. 2. p. 80.*- A. longiflora. *Fior. in Gior. dei Lett. di Pisa t. 17. p. 113.*- Galium montanum latifolium cruciatum. *Column. Ecph. 1. p. 296.* - G. τετραφυλλου mont. cruciatum. *Column. l. c. p. 297.*

β nitens. Tota planta humiliori nitente.

In saxosis et aridis montium. *Tivoli, Terracina, Riofreddo* etc. β *Vettore*.

Perenn. Flor. Junio-Augusto. Flores carnei, rubro lineati.

314. *NEGLECTA* Guss. *Pl. Rar.* p. 69. t. 13. f. 1. Hirsuta. Radice lignosa tenui: caule caespitoso decumbente tetragono, ramis alternis: foliis verticillato-quaternis lineari-acutis muticis margine revolutis, superioribus oblongis, inferioribus ovatis: floribus terminalibus corymboso-fasciculatis: corolla subinfundibuliformi laciniis acutis: achenio globoso-didymo hispido.

A. neglecta *Sang. Cent. tres p. 24. n. 47.*- *Bert. Fl. It. t. 2. p. 84.*

In rupestribus arenosis montium in Nursinis. *Monte la Ventosa*.

Perenn. Flor. Julio. Flores albi extus purpurascens, puberuli.

315. *LAEVIGATA* L. *Mant. 1. p. 38.* Glabra. Radice flexuosa tenui: caule tetragono ut plurimum decumbente, ramis oppositis patulis, altero minus evoluto: foliis ellipticis petiolatis verticillato-quaternis reticulatis, margine ciliatis: floribus paniculato-trichotomis divaricatis, bracteis oblongis binis ternis quaternisve: corollae infundibuliformis laciniis ovatis, tubum aequantibus: achenio ovoideo-didymo nudo.

A. laevigata. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr.* p. 78. n. 191.- *Bert. Fl. It. t. 2. p. 89.*

In nemorosis umbrosis etiam circa Urbem. *Villa Borghese, Pamfili, Monte Mario, Allumiere* etc.

Perenn. Fl. Aprili-Majo. Flores albi.

RUBIA.

316. *TINCTORUM* L. *Sp. Pl.* p. 158. Radice crassa longe repente: caule caespitoso procumbente tetragono, ramis alternis: foliis coriaceis deciduis ovato-lanceolatis verticillato-senis, marginibus carina, nec non angulis caulis, aculeis retrorsis scabridis: paniculis numerosis trichotomis terminalibus axillaribusque: corollae laciniis lanceolatis 4-5-fidis, apice acuto calloso: achenio nudo.

R. tinctorum. *Bert. Fl. It. t. 2. p. 145.*

In sylvis montium Umbriae, et Piceni haud infrequens.

Perenn. Flor. Majo. Flores luteoli.

Vulgo. *Robbia.*

Usus. Ob colorem laete rubrum radicis, planta late colitur, et radix in pulverem redacta commercio mittitur. Tinctura radicis olim uti tonica habebatur in rachitide, et viscerum debilitate: pluries ingesta, ossa animalium, colore rubro inficit.

317. *PEREGRINA* L. *Sp. Pl.* p. 158. Radice repente: caule caespitoso procumbente acute tetragono, ramis ut plurimum oppositis: foliis coriaceis perennantibus lanceolatis, vel ovato-acutis, verticillato-senis quaternisve, margine nervo medio nec non angulis caulis, aculeis retrorsis, quandoque deficientibus, scabris: floribus numerosis paniculato-racemosis axillaribus terminalibusque: corollae 5-fidae laciniis acuminato-aristatis: achenio nudo.

R. peregrina. *Bert. Fl. It. t. 2. p. 146.*— R. tinctorum. *Seb et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 81. n. 208.*—

β angustifolia. Foliis angustioribus, herba minore nitente.

R. peregrina. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 81. n. 209.*— R. minor quadrifolia atrovirens. *Barrel. Ic. 154.*— R. minor quadrifolia atrovirens, saxatilis. *Bocc. Mus. di piant. p. 83. tab. 75.*

Ad sepes communis et in sylvis. β in maritimis. *Ostia, Fiumicino* etc.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores flavescentes.

Obs. Folia summopere ludibunda, aculei minores, quam in specie precedente, achenium jamdudum minus.

Vulgo. *Robbia selvatica.*

Usus. Radix minus crassa, at tamen ejusdem coloris, succedaneum Rubiae tinctoriae, et a nonnullis pro illa adhibita.

SHERARDIA.

318. *ARVENSIS* L. *Sp. Pl.* p. 149. Hirsutiusecula. Caule caespitoso decumbente tetragono: foliis verticillato-quaternis sensisve, inferioribus minoribus

spathulatis, superioribus linearibus: floribus terminalibus fasciculatis, verticillo ultimo foliorum involuerante, superatis: achenio oblongo scabrido.

S. arvensis. *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii* p. 69. n. 210.— *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr.* p. 77. n. 188.— *Bert. Fl. It. t. 2.* p. 71.— *Aparine* supina pumila, flore coeruleo se spargens. *H. Rom. t. 1.* p. 24. n. 5. tab. 80.

In viis, plateis, et ambulacris vulgaris.

Annua. Flor. Februario ad aestatem. Flores coerulei.

CRUCIANELLA.

319. *MONSPELIACA* *L. Sp. Pl.* p. 158. Herbacea. Caule decumbente erectoque parce ramoso, obscure tetragono: foliis verticillatis imis subquaternis lanceolato-linearibus, omnibus revolutis, margine ciliato scabris, apice mucronatis: spicis tetragonis elongatis, floribus alterne oppositis, involucrium superantibus: involucri bracteis carinatis, externa majori: corollae laciniis acumine aristaeformi contorto, terminatis.

C. monspeliaca. *Bert. Fl. It. t. 2.* p. 142.— *C. angustifolia.* *Seb. et Maur. Flor. Rom. Pr.* p. 80. n. 206.— *Rubia minor* spicata. *Barrel. Ic.* 250, et *R. spicata* latifolia. *Ic.* 549.

In subapenninis inter lapides. *Tivoli* apud *S. Antonio, Riofreddo per salire alla Spiaggia* etc.

Annua. Flor. Junio. Flores luteoli. Spica etiam tripollicaris viridi alboque variegata.

320. *MARITIMA* *L. Sp. Pl.* p. 158. Suffruticosa glauca. Caule decumbente anguloso ramosissimo: foliis verticillato-quaternis ovatis margine spinulosis apice mucronulatis: spicis tetragonis densis, floribus alterne oppositis involucrium longe superantibus: involucri foliolo externo late ovato-lateralibus minoribus lanceolatis carinatis: corollae laciniis lanceolatis.

C. maritima. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr.* p. 81. n. 207.— *Bert. Fl. It. t. 2.* p. 143.

In arenosis maritimis. *Ostia, Tor s. Lorenzo* etc.

Perenn. Flor. Majo. Flores rubelli, vespere et noctu patentes, in die clausi.

PLANTAGO.

Plantagines verae. Acaules, scapigerae.

321. *MAJOR* *L. Sp. Pl.* p. 163. Foliis glabriusculis ovatis integris dentatisve, ut plurimum 5-nerviis, in petiolum late canaliculatum decurrentibus:

scapo tereti nudo striato: spica gracili elongata continua: bractea subdeltoidica foliacea, margine submembranacea, calycei aequali: foliolis calycinis ellipticis membranaceis, nervo dorsali prominulo: laciniis corollae lanceolatis acutis: capsula conica polyspermia, calyce duplo longiore.

P. major. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 75. n. 180. — Bert. Fl. It. t. 2. p. 153.*

In humidis et ad vias vulgaris.

Perenn. Flor. aestate. Flores albi.

Vulgo. *Piantagine maggiore, Cinquenervia.*

Usus. Vi vulneraria et adstringenti pollet, quapropter a vulgo plurimum amata, et in vulneribus ulceribus, gutturis inflammationibus obiter adhibita.

322. *MEDIA L. Sp. Pl. p. 163.* Foliis pubescentibus ovatis oblongisque acutis 6-nerviis in petiolum brevem productis: scapo tereti elongato nudo, quandoque obscure sulcato: spica brevi continua: bractea foliacea lanceolata calycem aequante: foliolis calycinis oblongis acutis albo-membranaceis, nervo dorsali virente: laciniis corollae lanceolatis acutis: capsula ovato-oblonga 2-4-spermia, calycem aequante.

P. media. *Sang. Cent. 3. p. 26. — Bert. Fl. It. t. 2. p. 156.*

In pratis montanis Umbriae frequens.

Perenn. Fl. Junio-Augusto. Fl. albi, filamentis roseis longissimis.

323. *LANCEOLATA L. Sp. Pl. p. 164.* Glabriuscula. Foliis lanceolatis acuminatis integerrimis 5-nerviis in petiolum striatum productis: scapo elongato tereti sulcato: spica cylindrica oblonga continua: bractea membranacea, dorso viridi, ovato-acuminata, calycem subsuperante: foliolis calycinis membranaceis late ovatis obtusis carinatis, duabus anterioribus connatis: laciniis corollae ovatis acutis: capsula oblonga 2-loculari 2-spermia, calyce subbreve.

P. lanceolata. *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii p. 63. n. 178. — Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 75. p. 181. — Bert. Fl. It. t. 2. p. 158. — P. bulbosa quinque-nervia, latifolia, spica oblonga capillata. H. Rom. t. 2. p. 2. tab. 6.*

β altissima. Scapo 3-4-pedali: spica subcylindrica: foliis dentatis.

δ Capitata. *DC. Syst. Veg. p. 13. p. 715.* Planta minor, foliis lineari-lanceolatis, floribus capitatis.

In sterilibus et ad vias vulgatissima: β secus Fontana Paola, et in fossis della Caffarella, δ in Piceni pratis. Grotteamare.

Perenn. Flor. aestate. Flores spurco-albi.

Vulgo Arnoglossa, Capo di Serpe, Piantagine minore.

324. *VITTORIOLO Pers. Syn. Pl. t. 1. p. 138.* Albo-villosa. Foliis lan-

ceolato-linearibus, basi attenuatis, apice longe acuminatis 3-nerviis integerimis, in petiolum basi dilatatum, productis: scapo elongato tereti basi sulcato: spica subglobosa continua: bractea foliacea ovato-concava acuta, carina sericea, calycem superante: foliolis calycinis membranaceis obtusis ex-quisite carinatis, nervo spadiceo, laciniis corollinis ovatis acutis: capsula oblonga 2-spermia, calyce brevior.

P. vittoralis Bert. *Fl. It. t. 2. p. 160.*— *P. incana* trinervia montana, *Column. Ecphr. p. 259. fig.* et Trinervia *Plantago altera minima montana incana p. 260.*

In herbidis montium Umbriae. *M. Vettore*, et *M. Bernardo di Norcia*.
Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores albid.

325. *ALPINA* L. *Sp. Pl. p. 165.* Foliis lanceolato-linearibus sessilibus apice acuminatis, ut plurimum 3-nerviis, remotissime denticulatis: scapo hirsutiusculo tereti: spica ovata densa: bractea foliacea, margine membranacea, basi late ovata, apice obtusa, ciliato-hirsuta, nervo carinali producto, mucronulata, calyce longiore: foliolis calycinis ovato-oblongis, laciniisque corollinis ovatis, acutis: capsula conica 2-spermia, calyce longiore.

P. alpina Sang. *Cent. tres p. 25.*— Bert. *Fl. It. t. 2. p. 163.*— *P. alpina* folio angusto longo et nigricante. *Bocc. Mus. di piant. p. 22. tab. 5.*

β montana. Tota planta pilis longis hirta.

In pratis appenninis. *Vettore. β Monte Bernardo* secus Nursiam.

Perenn. Flor. Julio. Flores albi scariosi.

326. *LAGOPUS* L. *Sp. Pl. p. 165.* Foliis lanceolatis vel ovato-lanceolatis in petiolum attenuatis 3-5-nerviis remote denticulatis pilosiusculis: scapo tereti erecto, vel decumbente striato adpresse piloso: spica globosa elongata: bractea membranacea ovato-acuta, dorso viridi, calycem aequante, foliolisque calycinis oblongis obtusis albo-sericis: laciniis corollinis ovatis acuminato-aristatis: capsula ovoidea 2-spermia, calyce brevior.

P. Lagopus. Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 79, n. 182.— Bert. *Fl. It. t. 2. p. 164.*

In arvis maritimis et montanis haud infrequens. *Ostia, S. Paolo* etc.

Perenn. Flor. Majo. Flores albid

327. *BELLARDI* Vahl. *Symb. t. 2. p. 31.* Pilis patentibus hirsuta. Foliis lanceolato-linearibus acutis in petiolum attenuatis 3-5-nerviis: scapis numerosis teretibus vix sulcatis, folia subaequantibus: spica oblonga continua, floribus laxiusculis: bractea foliacea basi ovata, apice acuminato-recurva, flori longiore: foliolis calycinis ovato-oblongis acutis: corollae laciniis lanceolatis acuminatis: capsula ovata 2-spermia, calyce dimidio brevior.

P. Bellardi. Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 76. n. 183.— Bert. Fl. It. t. 2. p. 167.

In sterilissimis, et collibus communis. *Monte Mario, Testaccio*, nec non in maritimis. *Ostia*.

Ann. Flor. Majo. Flores albidī fauce rubeola:

328. *PILOSA* *POUR.* *Act. Tolos. t. 3. p. 324.* Hirsuta, pilis patentibus. Foliis lineari-oblongis acutiusculis obscurissime denticulatis 3-5-nerviis, basi in petiolum attenuatis: scapo solitario ascendente tereti, folia superante: spica ovata pauciflora, floribus laxiusculis, bractea foliacea basi ovata, apice longe acuminato, recurva, florem superante: foliolis calycinis et laciniis corollinis ovato-acuminatis: capsula conica 2-spermia, calycem superante.

In pratis maritimis. *Fiumicino*.

Perennis. Flor. Junio. Flores albidī.

Obs. α *P. Bellardi* differt statura jamdudum minore, scapo constanter solitario, bractea et capsula flore longiore.

329. *MARITIMA* *L. Sp. Pl. p. 165.* Foliis carnosis caespitosis sessilibus linearibus, supra canaliculatis, subtus convexis, quandoque remote-serratis, dentibus subulatis: scapo tereti, folia superante: spica gracili elongata basi interrupta: bractea foliacea ovata concava, apice acuminata, calyci brevior: foliolis calycinis ovato-oblongis, laciniis corollinis ovatis acutis: capsula globoso-conica 2-spermia, calycem aequante.

P. maritima. Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 79. n. 185.— Bert. Fl. It. t. 1. p. 168.— P. subulata. Sang. Cent. tres p. 25.

In maritimis, aequae ac in rupestribus apenninorum. *Fiumicino, Terracina, Vettore, Monte Capo d'acqua*.

Perenn. Flor. Junio. Flores spurco-albidi.

Obs. Species ita proteiformis ut per gradus innumeros a statione maritima ad montanam transeat; species montana cum *P. subulata* *L.* conjungi videtur; quae tamen diversa habitu, forma foliorum, foliis calycinis, ut bene novi ex speciminibus a Clarissimo Gay communicatis.

330. *CORONOPUS* *L. Sp. pl. p. 166.* Foliis planis crassiusculis elongatis pinnatifido-laciniatis, lata basi in petiolum attenuatis: scapo tereti, apice hirsuto: spica continua cylindrica elongata nutante: bractea foliacea margine membranacea concava basi late ovata, apice longe acuminata, acumine florem superante, foliolis calycinis ovatis: laciniis corollinis ovato-acutis: capsula globosa conica 4-spermia, calycis longitudine.

P. Coronopus. Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 79. n. 184.— Bert. Fl. It.

t. 2. p. 174.- *Coronopus Prochyte. Column. Ecphr. 1. p. 258, et C. neapol. tenuifolius L. c., et C. lacin. Ecphr. 2. p. 70. fig. 71.*

β macrorrhiza. Rhizomate sursum in surculos lignosos caulescente. *Bert. l. c. p. 175.*

Ad vias et in arenosis praesertim maritimis.

Perenn. Flor. aestate. Flores albo-lutescentes.

Vulgo. *Erba stella.*

Usus. Antiscorbutici famam adhuc serbat, et in acetariis adhibetur utpote gratissima.

Psyllia. Caulescentes.

331. *PSYLLIUM L. Sp. Pl. p. 167.* Pubescenti-viscosa, pilis ut plurimum glanduliferis. Caule herbaceo erecto: foliis confertis, basi connatis, linearibus integerrimis crassiusculis remote dentatis: pedunculis solitariis axillaribus patulis, superioribus erectis: spicis ovatis: bracteis omnibus lanceolatis calycem aequantibus, carina viridi, marginibus membranaceis: foliolis calycinis ovato-canaliculatis: laciniis corollinis ovato-acuminatis: capsula oblonga 2-sperma, calyce sublongiori.

P. Psyllium. Sebast. En. Pl. Amph. Flavii p. 64. n. 179.- Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 77. n. 186.- Bert. Fl. It. t. 2. p. 178.- Psyllium laciniatis foliis. Bocc. Pl. Sic. p. 8. tab. 4. in pag. 7. fig. A. B.- P. majus creticum.- H. Rom. t. 2. t. 10.

In sterilissimis et arenosis communis.

Annua. Flor. Aprili-Junio. Flores sordide albi.

Vulgo. *Psillio. Silio.*

Usus. E seminibus hujus speciei, et duarum sequentium, mucillago densa obtinetur, ope digestionis in aqua, quae in dyssenteriis, ophthalmiis, et aliis hujus generis morbis feliciter adhibetur.

332. *ARENARIA Wild. En. Hort. Ber. t. 1. p. 162.* Cano-pubescent, vix viscida. Caule herbaceo erecto subcubitali: foliis linearibus integerrimis fasciculatis: pedunculis axillaribus elongatis erectis, corymbum simulantibus: spicis ovoideis densifloris: bracteis foliaceis, margine dilatato-ovatis membranaceis apice cuspidatis, flores aequantibus, inferioribus, cuspe producta, superantibus: foliolis calycinis inaequalibus ovatis acutisve: laciniis calycinis ovato-lanceolatis: capsula ovata 2-sperma, calyce breviori.

P. arenaria. Bert. Fl. It. t. 2. p. 180.

In arenosis maritimis Picensi. *Grotteamare.*

Annua. Flor. Junio-Julio. Flores albid.

333. *CYNOPS* L. *Sp. Pl.* p. 167. Caule suffruticoso decumbente ramoso: foliis linearibus subulatis elongatis canaliculato-triquetris integerrimis basi pilosis: pedunculis axillaribus oppositis, inferioribus elongatis: spicis turgidis subglobosis paucifloris: bracteis foliaceis, margine albo-membranaceis, late ovatis concavis, inferiorum cuspidem magis elongato, omnibus florem superantibus: foliolis calycinis ovatis acutis: laciniis corollinis lanceolatis acuminatis: capsula conica turgida 2-sperma, calyce brevior.

P. Cynops. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr.* p. 77. n. 187.- *Bert. Fl. It. t. 2.* p. 181.

In jugis subapenninis secus *Subiaco*.

Fruticul. Flor. Junio. Flores albid.

GENTUNCULUS.

334. *MINIMUS* L. *Sp. Pl.* p. 169. Foliis ovatis: floribus sessilibus: corolla basi eglandulosa.

C. minimus *Sang. Cent. tres* p. 24.- *Bert. Fl. It. t. 2.* p. 184.

In arenosis hyeme inundatis. *Ostia, Fiumicino* etc.

Annua. Flor. Majo. Flores carnei.

Obs. Plantula 1-2-pollicaris.

TRAPA.

335. *NATANS* L. *Sp. Pl.* p. 175. Caule fluitante: foliis natantibus longe petiolatis rosulatis: achenio 4-corni, cornibus acutis cruciatim dispositis, duobus superioribus horizontaliter patentibus, duobus inferioribus subascendentibus.

T. natans. *Bert. Fl. It. t. 2.* p. 202.

In lacubus. *Lago di Paola*, apud *Anxur*.

Annua. Flor. Junio. Flores albi.

Vulgo. *Castagna d'acqua*.

Usus. Semen torrefactum edule Castaneae vescae instar. Medici olim in morbis inflammatoriis utebantur, et in formula Unquenti Agrippae enumerantur.

CORNUS.

336. *MAS* L. *Sp. Pl.* p. 171. Arborescens. Ramis sparsis: foliis hysteranthiis ovatis: umbella simplici sessili, involuero sublongiore: pomum oblongum.

C. mas. *Bert. Fl. It. t. 2.* p. 195.- *C. mascula.* *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 82. n. 210.

In sylvis et sepibus frequens.

Arbuse. Flor. Febuario-Martio. Flores lutei.

Vulgo. *Corniolo. Grugnale.*

Usus. Ligno durissimo conficiuntur Scipione's, et ad opus tornatorum aptissimum: veteres hastas et sagittas bellicas extruebant. Fructus maturi acerbi, tamen a vulgo appetiti, et in medicina, uti adstringentes, in dyssenteriis quandoque usurpati.

337. *SANGUINEA* L. Sp. Pl. p. 171. Ramis elongatis oppositis rectis: foliis proteranthiis late ovatis cuspidatis subtus pubescentibus: cyma solitaria terminali pedunculata nuda: pomum globosum.

C. Sanguinea. Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 81. n. 111.- Bert. Fl. It. t. 2. p. 196.

Ad sepes communis.

Frutex. Flor. Aprili-Majo. Flores albi.

Vulgo. *Sanguinello, verga sanguigna.*

Usus. Planta perutilis, et ad sepes conficendas optima. Flores ab apibus summopere diliguntur; ramis extruuntur Caveae Canistræ, et olim virgas ad puniendos militares suppeditarunt: fructus aescæ volucrum, et oleum dant ad lampades alendas: lignum ad opus topiarium celebratur, et ad clavos, pro calceis, conficendos.

VISCUM.

238. *ALBUM* L. Sp. Pl. p. 1451. Caule ramosissimo dichotomo, ramis teretibus: foliis lanceolatis obtusis enerviis: floribus sessilibus glomeratis subquinis, terminalibus, axillaribusque.

V. album. Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 337. n. 1186.-

Parasiticum in pluribus arboribus et præsertim Quercubus, Pyris et Castaneis.

Frutex. Flor. Aprili. Flores luteo-virentes.

Vulgo. *Visco, Vischio.*

Usus. Pulpa baccarum Visco repletur pro arte Venatoria et Agraria.

SANGUISORBA.

339. *OFFICINALIS* L. Sp. Pl. p. 169. Glabra. Caule fistuloso, ramis strictis: foliis impari-pinnatis, caulinis sessilibus utrinque stipulatis, radicalibus longe petiolatis nudis, foliolis ovatis argute serratis: stipulis amplexicaulibus recurvatis serratis: spicis oblongis obtusis, terminalibus longe pedunculatis: floribus hermaphroditis, quandoque polygamis vel monoicis: staminibus perigonium æquantibus: stigmate echinulato: achenio tetragono.

S. officinalis. Bert. Fl. It. t. 2. p. 186.- Pimpinella major, rigida, præ-

alta auriculata Sabauda. *Bocc. Mus. di piant. n. 1.* et *P. auriculata Sabauda rigida. Bocc. l. c. tab. 9.*— *P. Sanguisorba major. H. Röm. t. 2. tab. 70.*

In Appennino Umbriae ad oram lacus di *Castelluccio* in Nursinis.

Perenn. Flor. Junio. Perigonio atro, vel viridi-rubentia.

Vulgo. *Pimpinella maggiore, Salvastrella.*

Usus. Herba pecori noxia. Radix vi adstringenti pollet, et olim in dysenteriiis, et haemorrhagiis plurimi laudata, unde nomen vulgatius *Sanguisorba*; nunc prorsus neglecta.

340. *MINOR Scop. Fl. Carn. ed. 2. tom. 1. p. 110.* Glaucescens. Caule simpliciter caespitoso angulato striato: foliis impari-pinnatis, caulinis sessilibus utrinque stipulatis, radicalibus petiolatis nudis, foliolis omnibus argute serratis, inferioribus ovatis, mediis subrotundis, superioribus oblongis: stipulis praecedentis: spicis terminalibus longe pedunculatis subglobosis: floribus polygamis aut monoicis: staminibus perigonium longe superantibus: stigmate pennicillato: achenio tetragono.

S. minor. Bert. Fl. It. t. 2. p. 189.— *Poterium Sanguisorba. Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 324. n. 1160.*— *Sideritis secunda Dioscoridis Column. Ecphr. p. 123. fig. p. 124.*

In incultis, et aridis communis.

Perenn. Flor. Majo. Perigonium herbaceum ex viridi-rubrum.

Vulgo. *Pimpinella.*

Usus. In acetariis communiter adhibita. In veteri medicina adstringentis famam habuit.

ALCHEMILLA.

341. *VULGARIS L. Sp. Pl. p. 178.* Caule caespitoso ascendente: foliis reniformibus 7-9-lobatis plicatis, lobis rotundatis acute dentatis: petiolis radicalibus elongatis, caulinis successive abbreviatis: stipula foliacea amplexicauli grandiuscula inciso-dentata: floribus paniculato-corymbosis, foliis superioribus sessilibus abbreviatis, quodammodo involueratis.

A. vulgaris. Sang. Cent. tres p. 26.— *Bert. Fl. It. t. 2. p. 204.*— *A. minor hirsuta ceneritia Italica. Barrel. Ic. 728.*

β hybrida. *Wild. Sp. Pl. t. 1. p. 698.* Caule petiolis foliisque subtus piloso-subsericeis.

In pratis montanis Sabinae, et Umbriae. *Monte della Sibilla.* β in Lauretile.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores herbacei.

Usus. Medici aliquoties, etiam nostris temporibus, in radice virtutem stipticam et vulnerariam agnoscunt.

342. *ALPINA* L. *Sp. Pl.* p. 179. Caule tenui terete ascendente: foliis digitatis supra glabris subtus sericeo-argenteis, radicalibus longe petiolatis, stipula sericea subferruginea oblongo-acuta, caulinis sessilibus, stipula foliacea dentata, vel laciniata, foliolis 7 rarius 9 obverse oblongis, apice obtuso, dentatis: floribus longiusecule pedunculatis corymboso-ramosis, corymbulis subsessilibus, bracteis incisis, vel potius, foliis parvis sessilibus, involueratis.

A. alpina. *Bert. Fl. It. t. 1. p. 207.*— A. argentea mont. pentaphyll. *Barrel. Ic.* 756.

In appenninis Umbriae. *Monte Corno.*

Perenn. Flor. Julio. Flores viridi-luteoli.

343. *ARVENSIS* Scop. *Fl. Corn. ed. 2. t. 1. p. 115.* Pubescens. Caule subspithameo decumbente parce ramoso: foliis flabellatis 3-partitis, laciniis incisodentatis: stipula foliacea amplexicauli inciso-dentata: floribus axillaribus glomeratis aliquando monandris et etiam digynis.

A. arvensis. *Bert. Fl. It. t. 2. p. 210.*— A. aphanes. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 81. n. 212.*— A. minima montana. *Column. Ecphr. p. 145. fig. p. 146.*

In plateis urbis, ruderalis, agris. *Pizza di S. Pietro, Tempio della Pace.* Annua. Flor. Aprili. Flores herbacei minimi.

TETRANDRIA TETRAGYNIA.

ILEX.

344. *AQUIFOLIUM* L. *Sp. Pl.* p. 181. Foliis coriaceis nitidis ovatis acutis margine undulato-spinosis, vel planis inermibus: floribus axillaribus corymbosis.

I. Aquifolium. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 82. n. 215.*— *Bert. Fl. It. t. 2. p. 220.*

In montium sylvis communis.

Arbor. Flor. Majo. Flores albi.

Vulgo. *Agrifolio.*

Usus. Arbor praestantissima. Foliis sempervirentibus sylvulas artificiales et sepes perennes robustissimas conficimus: lignum album durissimum topiariis et fabris lignariis optimum, insuper colore nigro feliciter tingitur ad Ebanum imitandum: cortex maceratione rite subjectus, Viscum praebet.

SAGINA.

345. *PROCUMBENS* L. *Sp. Pl.* p. 185. Glabra. Caule caespitoso nodoso decumbente: foliis linearibus integerrimis, apice aristulatis: sepalis ovatis, corolla longioribus: capsula diaphana, calyce sublongiore.

S. procumbens. Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 83. n. 220.- Bert. Fl. It. t. 2. p. 242.

In aridis arenosis frequens.

Annua. Flor. Aprili-Majo. Flores albid.

346. *APETALA Smith. Engl. Fl. t. 2. p. 240.* Glanduloso-pilosa tandem denudata. Caule caespitoso ascendente dichotomo-ramoso: foliis linearibus, basi vaginantibus, arista refracta, terminatis: petalis concavis acutis post anthesim patentibus: sepalis concavis acutis: capsula, calyce subaequali.

S. apetala. Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 83. n. 221.- Bert. Fl. It. t. 2. p. 243.

In siccioribus, arenosis et collibus frequens. *Macchia Mattei* etc.

Annua. Flor. Aprili. Flores herbacei.

MOENCHIA.

347. *ERECTA. Smith. Engl. Fl. t. 1. p. 241.* Glaberrima. Caule erecto subunifloro: foliis lanceolatis oppositis basi connatis: sepalis acutis corolla longioribus: capsula calyce longiore.

M. erecta. Bert. Fl. It. t. 2. p. 245.- Sagina erecta. Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 83. n. 222.- Chamaelinum gramineo seu acuto folio. Barrel. Ic. 1165. fig. 2.

In collibus, glareosis, et sterilibus frequens. *Capo di Bove, Macchia Mattei* etc.

Annua. Flor. Aprili. Flores albi.

RADIOLA.

348. *MILLEGRANA. Pers. Syn. Pl. t. 2. p. 153.* Dichotoma. Foliis ovatis.

R. Millegrana. Sang. Cent. 13. p. 27.- Bert. Fl. It. t. 2. p. 249.

In arenosis hyeme inundatis. *Fiumicino.*

Annua. Flor. Majo. Flores albi minimi. Planta vix pollicaris.

POTAMOGETON.

349. *NATANS L. Sp. Pl. p. 182.* Foliis superioribus natantibus longe petiolatis ellipticis ovatisque subcoriaceis multinervosis, foliis inferioribus sessilibus immersis linearibus lanceolatisve (petiolis aphyllis aliorum): stipula membranacea lanceolato-lineari: spica crassa longe pedunculata densa continua: nucibus laevibus ovatis dorso carinatis.

P. natans. Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 82. n. 216.- Bert. Fl. It. t. 2. p. 223.

♂ fluitans. Foliis natantibus ellipticis oblongis utrinque acuminatis.

P. natans ♂ Bert. l. c. p. 224.- P. fluitans. Fior. Gior. de' lett. di Pisa. Ann. 1828. t. 17. p. 114.

In fossis, stagnis et parvis fluminibus. *Ostia, Terracina* etc.

Perenn. Flor. Majo. Flores fusco-virides.

Vulgo. *Bieta d'acqua*, uti aliae species hujus generis, foliis majusculis natantibus.

350. *ORLONGUM* Viv. Ann. bot. 2. p. 2. Foliis superioribus natantibus breviter petiolatis ovato-ellipticis subcoriaceis multi-nervosis, foliis immersis sessilibus brevibus lanceolato-linearibus: stipula membranacea lanceolato-lineariter acuminata: spica pedunculata tenui continua: nucibus ovatis laevibus.

P. oblongum. Bert. Fl. It. t. 2. p. 225.

In lacubus montium. *Lago di Colfiorito*.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores flavo-virentes.

351. *PERFOLIATUM* L. Sp. Pl. p. 182. Foliis omnibus immersis sessilibus alternis amplexicaulibus cordato-ovatis nervosis, margine crispo ut plurimum serrulato: stipula albo-membranacea brevissima intrafoliacea: spica pedunculata crassiuscula subinterrupta: nucibus pyriformibus acuminatis.

P. perfoliatum Bert. Fl. It. t. 2. p. 226. — *P. perfoliatum*. Maur. Cent. 13. p. 11.

In lacubus, stagnis, fluminibus non infrequens. *Bracciano, Piedihugo, Martignano* etc.

Perenn. Flor. Junio-Augusto. Flores subvirides.

352. *LUCENS* L. Sp. Pl. p. 183. Foliis omnibus immersis diaphanis nervosis lanceolatis vel ovato-lanceolatis in petiolum brevem productis: stipula herbacea lineari-lanceolata obtusa, internodio subaequali: spica crassa continua elongata longe et crasse pedunculata: nucibus semiovoideis, marginibus obtusis ecarinatis.

P. lucens. Fior. in Gior. Arcad. t. 18. p. 161. — Bert. Fl. It. t. 2. p. 229.

In fluminibus et fossis. *Canali Pontini*.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores herbacei.

353. *CRISPUM* L. Sp. Pl. p. 182. Foliis omnibus immersis subdiaphanis nervoso-venosis sessilibus linearibus obtusissimis margine undulato-crispis, superioribus oppositis, inferioribus alternis remotis: stipula intrafoliacea albo-membranacea brevissima: spica brevi pauciflora laxiuscula longe pedunculata: nucibus parvis semiovoideis in rostrum suberectum continuatis.

P. crispum. Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 82. n. 207. — Bert. Fl. It. t. 2. p. 233.

In rivulis et fontibus vulgaris. *Fontana del Vaticano, di s. Pietro in Montorio* etc.

Perenn. Fl. Majo. Flores subvirides.

354. *ZOSTERAEFOLIUM* Schum. *En. Pl. Sac.* p. 1. p. 50. *Lete virens*. Caule fluitante foliaceo compresso, ramis alternis oppositisve: foliis integerrimis linearibus sessilibus 3-nervoso-venosis mucronulatis, mucronulo oblique incurvo, basi stipulatis: stipula intrafoliacea, apice membranaceo-libero: spica cylindrica interrupta, pedunculis filiformibus in anthesi brevissimis post anthesim elongatis: nucibus semiovatis, in rostellum brevem recurvum, continuatis.

P. zosteræfolium. *Bert. Fl. It. t. 2. p. 235.*

In lacubus, et canalibus aqua puriore. *A Vallerano presso il fosso di Canepina.*

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores virentes.

255. *PUSILLUM* L. *Sp. Pl.* p. 184. Caule fluitante filiformi ramoso: foliis linearibus angustissimis sessilibus patentibus 3-nerviis: stipula subherbacea brevi, foliis latiore, exciccatione convoluta: spica exigua interrupta pauciflora, pedunculo brevior: nucibus ovatis, stigmate recurvo, coronatis.

P. pusillum. *Bert. Fl. It. t. 2. p. 236.*— *P. pusillus*. *Fior. Gior. de' lett. di Pisa anno 1828. t. 17. p. 114*

In lacubus et fossis. *Villa Pamfili.*

Perenn. Flor. Junio. Flores herbacei.

356. *PECTINATUM* L. *Sp. Pl.* p. 184. Caule fluitante ramoso dichotomo: foliis anguste linearibus canaliculatis disticis 1-nerviis, in vagina unica inferius coalitis: stipula vaginæ adnata, et vaginam marginante: spica interrupta laxiflora longe pedunculata: nucibus majusculis ovoideis, stigmate brevi, coronatis.

P. pectinatum. *Bert. Fl. It. t. 2. p. 337.*— *P. marinum* *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 83. n. 218.*— *P. pusillum* fluitans. *Bocc. Pl. Sic. p. 42. tab. 20. f. 5.*
In stagnis salsis. *Ostia, Fiumicino, Terracina* etc.

Perenn. Flor. Majo. Flores spurco-virides.

RUPPIA.

357. *MARITIMA* L. *Sp. Pl.* p. 184. Caule fluitante submerso: foliis linearibus basi vaginantibus: vaginis supremis, flores post anthesim longe pedunculatos, involucrentibus: nuculis ovoideis erectis, apice oblique productis

R. maritima. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 83. n. 219.*— *Bert. Fl. It. t. 2. p. 239.*

In stagnis maritimis salsis. *Terracina.*

Annua. Flor. aestate. Flores spurco-albidi.

CLASS. V. PENTANDRIA.

ORD. 1. MONOGYNIA

SECTIO I. FLORES MONOPETALI INFERI.

* Fructus gynobasicus.

BORRAGINEAE JUSS.

106. CERINTHE L. Calyx 1-sepalus liber profundissime 5-partitus, partibus inaequalibus erectis, in fructu accretis: corolla cyathiformis vel subclavata, tubo cylindrico crasso, fauce nuda, limbo 5-dentato vel 5-fido: antherae eretae sagittatae, auriculis intortis: stigma emarginatum: colliculi 4, bini inter se conjuncti, sutura vix conspicua, ut duo videantur.

107. HELIOTROPIUM L. Calyx 1-sepalus liber plus minus profunde 5-sectus, segmentis incurvis subaequalibus, in fructu accretis, et quandoque stellatim patentibus: corolla hypocrateriformis, tubo cylindrico angusto, fauce pervia, rugis saepe cohartata, limbo 5-fido: antherae inclusae, stigma quandoque 2-fidum: colliculi 4 approximati, hinc convexi, inde angulati.

108. LITHOSPERMUM L. Calyx 1-sepalus liber 5-partitus, partibus aequalibus erectis: corolla infundibuliformis, tubo cylindrico crassiusculo, fauce pervia nuda vel puberula, limbo 5-fido: antherae oblongae: stigma capitatum sublobatum: colliculi 4 tandem ovoidei durissimi laeves, vel varimode tubereulati.

109. PULMONARIA L. Calyx 1-sepalus liber tubuloso-prismaticus profunde 5-dentatus, dentibus aequalibus, in fructu campanulatus: corolla infundibuliformis, tubo cylindrico, fauce pervia nuda, quandoque puberula, limbo 5-fido laciniis rotundatis erectis: stamina inclusa: stigma capitatum colliculi 4 globulosi villosi.

110. ONOSMA L. Calyx, 1-sepalus liber 5-partitus, partibus aequalibus rectis: corolla cyathiformis, tubo brevi crasso, fauce nuda in limbum rectum campanulatum, apice breviter 5-dentatum, dilatata: antherae elongatae sagittatae subexertae: stigma emarginatum: colliculi 4 lapidei subtrigoni, hinc convexi, inde lateribus planis, stylo centrali arete adnati.

111. ECHIUM L. Calyx 1-sepalus profunde 5-fidus, partibus fere aequalibus erectis: corolla irregulariter infundibuliformis, tubo brevissimo, fauce

nuda, limbo oblique 5-secto, segmentis inaequalibus: antherae oblongae: stigma 2-fidum: colliculi 4 ovoideo-trigoni acuti, ut plurimum tuberculato-muricati, hinc convexi, inde carinati.

112. LYCOPSIS L. Calyx 1-sepalus 5-partitus, partibus aequalibus, post anthesim elongatis dilatatis: corolla infundibuliformis, tubo incurvo, fauce clausa squamis 5-convexis villosis: limbo 2-fido, laciniis quidquam inaequalibus: antherae oblongae: stigma obtusum emarginatum 2-fidum: colliculi 4 ovoidei reticulato-rugosi distincti, basi insigniter umbilicati, cum receptaculo prominulo connexi.

113. MYOSOTIS L. Calyx 1-sepalus 5-sectus, segmentis aequalibus erectis, in fructu patentibus: corolla hypocrateriformis, tubo, limbum 5-fidum, laciniis obtusis, aequante vel brevior, fauce clausa squamis 5-convexis: antherae oblongae: stigma capitato-depressum: colliculi 4 ovoideo-trigoni convexi, faciebus internis plani, arete stylo adnati.

114. BORAGO L. Calyx 5-sepalus profunde 5-partitus, partibus in anthesi prorsus patentibus, in fructu auctis conniventibus: corolla rotata, limbo brevissimo, fauce, squamis subobtusis emarginatis, coronata, limbo stellato patente, aut campanulato-patulo: antherae sagittatae, filamentis basi nectariferis: nectaria obverse ovoidea, hinc cornu subulato obtuso appendiculata: stigma capitatum vel 2-fidum: colliculi 5 turbinati reticulato-rugosi, basi contracta producti, et in receptaculi foveis infixi.

115. ANCHUSA L. Calyx 1-sepalus campanulatus vel tubulosus aequaliter 5-fidus vel 5-partitus: corolla infundibuliformis, tubo cylindrico recto, fauce squamis 5 obtusis villosis vel pubescentibus clausa, limbo 5-fido laciniis obtusis: antherae subsessiles oblongae obtusae: stigma capitatum: colliculi 4 turbinato-truncati, hinc crasse cristati reticulato-rugosi, basi umbilicata, in receptaculo cyathiforme producto, infixi.

116. SYMPHYTUM L. Calyx 1-sepalus profunde 5-fidus, partibus aequalibus lanceolatis: corolla cyathiformis, calyceem superans, tubo crasso, conico, fauce clausa squamis 5 subulatis glanduloso-echinatis conniventibus, limbo campanulato apice 5-dentato: antherae sagittatae: stigma simplex: colliculi 4 globulosi nudi basi receptaculo adfixi.

117. ASPERUGO L. Calyx 1-sepalus reticulato-venosus multidentatus, dentibus inaequalibus acutis, post anthesim ita accretus ut compressus vel 2-valvis appareat: corolla infundibuliformis, calyce non accreto longior, tubo brevissimo, fauce squamis 5-conniventibus clausa, limbo obtuse 5-fido: an-

therae oblongae: stigma obtusum, colliculi 4 lacrymeformes minute granulati liberi, sub apice, stylo columnari e receptaculo nato, adfixi.

118. CYNOGLOSSUM L. Calyx 1-sepalus 5-partitus, partibus aequalibus erectis patentibus: corolla infundibuliformis, tubo recto breviusculo, fauce squamis 5 fornicatis coronata, limbi laciniis rotundatis: antherae subrotundae, quandoque erectae: stigma emarginatum: colliculi 4 cartilaginei orbiculares depressi vel compressi, saepius undique echinati, stylo columnari prismatico lateraliter adfixi.

PLUMBAGINEAE DC.

119. PLUMBAGO L. Calyx 1-sepalus tubulosus lappaceus, strigis apice glandulosis: corolla hypocrateriformis vel infundibuliformis, tubo cylindrico, calyce longiore, fauce nuda, limbo 5-secto: staminum filamenta basi dilatata: stigma 5-fidum: capsula 1-locularis, apice tandem 5-fida: semen unicum oblongum laeve basi fixum.

PRIMULACEAE DC.

120. ANAGALLIS L. Calyx 4-sepalus 5-partitus, partibus acuminatis carinatis: corolla rotata: tubo subnullo, fauce nuda, limbo 6-partito: antherae cordato-oblongae, filamentis hirsutis glanduliferis: stigma obtusum: capsula globosa 4-locularis circumscissa.

121. LYSIMACHIA L. Calyx 5-sepalus 5-partitus partibus linearibus patentibus: corolla scutellata, vel campanulato-patula, tubo subnullo, fauce nuda laciniis 5-fidis: antherae oblongae caudatae, filamentis, basi dilatata, cohaerentibus, quandoque liberis: stigma obtusum: capsula globosa 1-locularis 5-valvis.

122. CYCLAMEN L. Calyx 5-sepalus 5-fidus laciniis erectis ovato-lanceolatis: corolla rotata, tubo late urceolato: fauce nuda prominula, limbo 5-partito, laciniis oblique intortis reflexis, in antheris erectis: antherae cordato-pyramidatae basi saecatae: stigma simplex: capsula globosa 2-locularis, apice dentibus 5 dehiscens.

123. SOLDANELLA L. Calyx 5-sepalus liber 5-partitus, laciniis patentibus erectis: corolla campanulata, tubo brevissimo, fauce nuda successive

dilatata, limbo 5-fido, laciniis fimbriatis: antherae cordato-oblongae apice aristatae: stigma crassiusculum: capsula cylindracea sulcata dehisceus sub-5-valvis, valvis 2-dentatis.

124. PRIMULA L. Calyx 5-sepalus liber cylindricus saepe angulatus 5-dentatus, dentibus plus minus profundis: corolla hypocrateriformis aut infundibuliformis, tubo superius dilatato, fauce nuda quandoque glandulosa, limbo plano vel concavo 5-lobo: antherae oblongae: stigma capitatum: capsula cylindracea aut globosa evalvis dentibus 5-10 apice dehisceus.

125. HOTTONIA L. Calyx 5-sepalus liber 5-partitus, partibus linearibus erectis: corolla hypocrateriformis, tubo crassiusculo, fauce nuda, limbo 5-fido: antherae cordato-oblongae, filamentis exilibus: stigma globosum: capsula globosa 1-locularis 5-valvis.

126. ANDROSACE L. Flores involuerati, raro solitarii, involuero polyphylo. Calyx 5-sepalus liberi campanulatus 5-fidus, laciniis erectis patulis: corolla hypocrateriformis, tubo inflato subconico, fauce cohortata glandulosa, limbo 7-partito, laciniis obtusis saepius emarginatis: antherae oblongae: stigma capitatum: capsula globosa 5-locularis, suturis 5-10 usque ad medium pertingentibus, dehisceus.

127. SAMOLUS L. Calyx campanulatus inferus adhaerens margine 5-partito libero, partibus erectis persistentibus: corolla hypocrateriformis, tubo crasso, limbo 5-fido patente, squamis 5-inflexis, laciniis interpositis faucem coronantibus: antherae subrotundae: stigma orbiculare depressum: capsula 4-locularis dentibus 5 apice dehisceus.

LOBELIACEAE JUSS.

128. LOBELLA L. Calyx campanulatus adnatus, margine 5-partito liber, partibus lanceolatis erectis: corolla 2-labiata, labio superiore 2-fido saepe usque ad basim fisso, labio inferiore 3-fido: antherae ut plurimum connatae: stigma capitatum subtus pilis cinctum: capsula 2-3-locularis apice dentibus 2-3 dehisceus.

GENTIANAE JUSS.

129. ERYTHRAEA RENEALM. Calyx 5-sepalus liber profunde 5-fidus lacinis linearibus erectis: corolla hypocrateriformis, tubo elongato cylindrico

tenui, fauce nuda, limbo 5-fido, laciniis ovatis vel lanceolatis, tubo brevioribus: antherae oblongae, post nutias spiritaliter tortae: stigmata subcapitata tandem divergentia: capsula oblonga compressa 5-locularis 2-valvis, valvarum marginibus introflexis, dissepimentum mentientibus.

130. *VILLARTIA* VENT. Calyx 5-sepalus liber 5-partitus, partibus lanceolato-linearibus erectis in fructu conniventibus: corolla rotata: tubo latiusculo brevi, fauce villosa, limbo 5-fido laciniis fimbriatis: antherae sagittatae: stigma lamellatum, lamellis 2-cristato-crenatis: basis ovarii 5-glandulosa: capsula subovata compressiuscula 4-locularis 2-valvis carnosae tandem coriacea.

SCROPHULARINAE SCHULTZ.

131. *VERBASCUM* L. Calyx 5-sepalus liber 5-partitus, partibus subaequalibus: corolla rotata 5-partita, tubo brevissimo, fauce nuda, laciniis rotundatis, ut plurimum inaequalibus: antherae 1-loculares denuo reniformes, duo aliquando cristatae, filamentis aequalibus, vel inaequalibus, et tunc duobus longioribus, quinto breviori, omnibus vel tribus tantum brevioribus barbatis: stigma compressum clavatum: capsula ovoidea 2-locularis 2-valvis, septis marginalibus 2-partitis, dehiscens.

SOLANACEAE DC.

132. *HYOSCYAMUS* L. Calyx 2-sepalus liber urceolatus 5-dentatus, tandem auctus, fructum abscendens: corolla infundibuliformis recurva, tubo brevi, limbo irregulari 5-lobo, laciniis rotundatis: antherae cordato-oblongae, filamentis subinaequalibus inclinatis: stigma obtusum: capsula ovato-obtusa 2-locularis pyxidata.

133. *DATURA* L. Calyx 5-sepalus liber tubulosus saepe angulatus 5-dentatus, secus basin circumscissus, parte infra scissuram tantum persistente, in fructu accreta orbiculata: corolla infundibuliformis ampla, tubo elongato, limbo 5-plicato, plicis in dentibus productis: antherae cordato-oblongae: stigma crassum 2-fidum: capsula globosa vel oblonga echinata vel nuda 4-valvis, dissepimentis duobus tantum completis, 2-locularis.

134. *SOLANUM* L. Calyx 5-sepalus liber persistens 5-fidus, corolla rotata vel turbinata, tubo brevi, limbo 5-fido 5-plicato aut pentagono: antherae lineares aequales erectae raro connatae vel inaequales et declinatae,

jamdudum apice poro gemino hiantes, filamentis brevibus: stigma obtusum: bacca globosa aut oblonga 2-locularis.

135. *PHYSALIS* L. Calyx 5-sepalus liber polygonus, apice 5-dentatus campanulatus, in fructu vesseoso-inflatus: corolla turbinato-patula, tubo brevi limbo 3-fido 5-plicato: antherae oblongae longitudinaliter dehiscentes: stigma capitatum: bacca globosa 2-locularis in calyce abscondita.

136. *ATROPA* L. Calyx 5-sepalus liber subcampanulatus in fructu stellato-patens 5-fidus, laciniis ovatis acutis: corolla tubuloso-campanulata, tubo brevi, limbo 5-fido, laciniis ovato-acutis: antherae 4-lobae deflexae, filamentis basi conniventibus: stigma capitatum: bacca globosa 2-locularis.

137. *MANDRAGORA* L. Calyx 1-sepalus liber persistens subturbinatus, profunde 5-fidus, partibus oblongo-linearibus acutis in fructu parum auctis: corolla majuscula campanulata 5-fida marcescens, calyce longior: antherae filamentis secus basim barbatis: stigma capitatum: bacca globosa 2-locularis.

138. *LYCIUM* L. Calyx 5-sepalus liber tubulosus 5-dentatus vel irregulariter 3-5-sectus persistens: corolla infundibuliformis vel tubulosa, tubo brevi, limbo dilatato, apice 5-fido: antherae oblongae, filamentis inferius corollae adnatis, et in parte libera basi ut plurimum barbatis: stigma capitatum, sulco transverso, notatum: bacca oblonga aut globosa 2-locularis.

CONVOLVULACEAE VENT.

139. *CALYSTEGIA* *BROWN.* Bracteae duo appositae florem foveantes ut plurimum majusculae, calycem occultantes: calyx 5-sepalus liber persistens profundissime 5-partitus: corolla turbinato-campanulata, tubo fauceque nulla longitudinaliter 5-plicata apice 5-angulata aut 5-fida: antherae sagittatae: stigma 3-lobum, lobis subcylindricis aut lamellaribus: anulum glandulosum sub ovario: capsula 2-valvis, dissepimento incompleto, ut plurimum 5-locularis, loculis 1-2-spermis.

140. *CONVOLVULUS* L. Bracteae duo oppositae a flore remotae. Calyx 5-sepalus liber persistens profundissime 5-partitus: corolla turbinato-campanulata, tubo fauceque nulla, longitudinaliter 5-plicata, apice 5-angulata aut 5-fida: antherae sagittatae: stigmata bina subcylindrica saepe revoluta, anulo glanduloso sub ovario: capsula 2-valvis 2-locularis 4-sperma.

141. VINCA L. Calyx 5-sepalus 5-partitus, partibus angustis erectis: corolla hypocrateriformis, tubo cylindraceo, fauce protracta pentagona pilosa, limbo plano 5-partito, laciniis obliquis truncatis: antherae oblongae alternatim conniventes, fauce inclusae: stigma capitato-depressum barbatum, basi contracta cylindrica, in anulum membranaceum denuo expansa: glandula nectarifera utrinque ad basim ovarii: folliculi duo cohaliti tandem distincti latere interno, dehiscentes.

SECTIO II. FLORES MONOPETALI SUPERI

142. CAMPANULA L. Calyx turbinato-angulatus adhaerens, limbo libero 5-partito, partibus ut plurimum aequalibus, quandoque auriculis deflexis interpositis: corolla campanulata, raro scutellata, limbo 5-fido, antherae lineares compressae, filamentis filiformibus, basi in totidem squamis dilatatis: stigma 2-3-5-fidum: capsula prismatico-cylindrica 4-5-locularis, foraminibus totidem lateralibus, dehiscens.

143. SPECULARIA L'HERIT. Calyx prismaticus vel obconico-elongatus adhaerens, limbo libero 3-partito, partibus aequalibus: corolla rotata, limbo 5-fido: antherae lineares, filamentis, longiores: stigma 3-fidum: capsula prismatica elongata 3-locularis, valvis 3 superioribus lateralibus hjantibus, dehiscens.

144. JASIONE L. Flores pedicellati in capitulo terminali, involuero universali polyphylo, cinti. Calyx subturbinatus adhaerens, limbo libero 5-partito persistenti, partibus lineari-subulatis: corolla rotata, tubo brevissimo, limbo 5-partito, laciniis aequalibus lanceolato-linearibus erectis: antherae oblongae, filamentis subulatis: stigma clavatum: capsula ovoideo-pentagona membranacea incomplete 2-locularis, apice, valvis minimis sejunctis, foramine lato aperto dehiscens.

145. TRACHELIUM L. Calyx campanulatus adhaerens, limbo libero 4-5-partito, partibus linearibus erectis: corolla infundibuliformis, tubo elongato gracili, fauce nuda successive dilatata, limbo 5-fido brevi: antherae oblongae exertae: stigma capitatum subtrilobum: capsula subrotunda apice 3-gona 3-locularis, foraminibus secus basim hjantibus, dehiscens.

146. PHYTEUMA L. Flores umbellati aut spicati in involucrio plerumque polyphylo. Calyx subrotundo-angulatus adhaerens, limbo libero 5-partito, partibus linearibus: corolla rotata, tubo brevi, fauce nuda, limbo 5-partito, laciniis linearibus stellato-patentibus apice diu, et una vice semper cohaerentibus: antherae cordato-lineares: stigma 2-3-4-fidum: capsula 2-3-locularis, foraminibus 2-3 lateraliter hiantibus, dehiscens.

CAPRIFOLIACEAE JUSS.

147. LONICERA L. Calyx adhaerens, limbo libero brevissimo 5-dentato: corolla tubulosa campanulata, vel infundibuliformis, tubo incurvo, basi ut plurimum gibbo, fauce nuda, 5-fido patente, laciniis saepius irregularibus, antherae oblongae aut lineares, filamentis declinatis: stigma capitatum: bacca succosa 1-locularis oligospermia, calyce coronata, solitaria, vel geminae in unam basi confluentes.

SECTIO III. FLORES PENTAPETALI INEERI.

RHAMNEAE R. BROWN.

148. RHAMNUS L. Flores saepe dioici vel polygami. Calyx 1-sepalus liber aut semiliber 4-5-fidus, laciniis patentibus, post anthesim circumscissus, parte superiore decidua, inferiore persistente: corolla brevis, petalis 4-5, laciniis calycinis alternis, quandoque abortivis, aut nullis: antherae ovatae: stigmata 2-5: fructus subglobosus 2-3-4-locularis, loculis 1-2-spermis, modo baccatus, modo exuccus, loculis separabilibus.

149. ZIZYPHUS *TOUR.* Calyx 5-sepalus tubulosus 5-fidus, tubo post anthesim circumscisso, parte superiore cum laciniis decidua, basi persistente subadhaerente: corolla brevis petalis 5, laciniis calycinis alternis: antherae subrotundae: stigmata 2 simplicia: drupa ovoidea, puntamine 2-loculati quandoque 3-loculari, loculis 5-spermis.

CELASTRINEAE R. BROWN.

150. EVONYMUS L. Calyx patens liber persistens 1-sepalus 4-5-fidus: corolla 4-5-petala: stamina, disci glandulis inserta, antheris 2-lobis subre-

miformibus, crista dehiscentibus: stigma simplex: capsula 4-5-loba, 4-5-valvis 4-5-locularis, loculis plerumque 1-spermis: semina arillo pulposo involuta. Partes floris quandoque senae.

AMPELIDEAE H. B. ET KUNTH.

151 VITIS L. Calyx minimus 5-sepalus 5-dentatus liber: corolla parva cupuleformis, petalis 5, apice depresso liberis, basi coherentibus, in anthesi, a basi ad apicem sejunctis et revolutis, decidua: antherae oblongae: stigma capitatum: bacca succosa, loculis oblitteratis, 4-locularis 1-4-spermia, seminibus nuculatis.

VIOLARIAE SCHULTZ.

152. VIOLA L. Calyx 1-sepalus, sepalis inaequalibus, basi plus minus elongata, productis, in fructu erectis: corolla irregularis resupinata 5-petala, supremum basi calcaratum, calcar inferius productum: antherae oblongae liberae conniventes, invicem, ciliis marginalibus, inter se quodammodo retentae, apice membranaceae, post nuptias margine revolutae, filamentis brevibus, binis extus caudatis, cauda in calcare ingressa: stigma 2-lobum rostellatum: capsula globoso-trigona 1-locularis 3-valvis, valvis elastice revolutis, dehiscens.

GERANIACEAE RICH.

153. IMPATIENS L. Calyx 2-sepalus, sepalis minimis deciduis: corolla 4-petala irregularis, petalis externis cum internis alternantibus, externorum inferiore calcarato, superiore resupinato, interioribus oppositis integris vel 2-fidis: antherae subconnatae 2-loculares, quandoque duo superiores 1-loculares: stigmata 5 libera vel in unum cohalita: capsula 5-locularis 5-valvis elastice dehiscens.

SECTIO IV. FLORES PENTAPETALI SUPERI.

GROSSULARIEAE H. B. ET KUNTH.

154. *RIBES* L. Flores aliquando dioici. Calyx 1-sepalus, tubo ventricosco adhaerente, limbo libero 5-secto, segmentis brevibus coronantibus: corolla 5-petala, petalis brevibus obtusis, segmentis calycinis alterna: antherae didymae compressiusculae, margine superiore dehiscetes: stigmata 1-5: acinus globosus 1-ocularis polyspermus: corona tandem marcescente.

ARALIACEAE DC.

155. *HEDERA* L. Calyx 5-sepalus, tubo globoso adhaerente, limbo minimo 5-dentato libero: corolla 5-petala, petalis brevibus oblongis cito deciduis, dentibus calycinis alternis: antherae cordato-ovatae: stigma simplex: acinus carnosus-succosus subrotundus, tandem 1-ocularis oligospermus.

SECTIO V. FLORES INCOMPLETI.

OSYRINEAE SCHULTZ.

156. *THESIUM* L. Perigonium sepaloideum intus coloratum monophyllum inferius adhaerens, medio tubuloso-campanulatum liberum persistens, apice 3-4-5-fidum: stamina segmentis perigonalibus numero aequalia, antheris subrotundis: stigma capitatum: bacca coriacea nervosa subrotunda coronata: nux ut plurimum monospermia.

LEGUMINOSAE JUSS.

157. *CERATONIA* L. Polygamo-dioica. Floris hermaphroditi perigonium sepaloideum minimum 1-phyllum, basi adhaerens, apice 5-fidum, laciniis inaequalibus: stamina 5-7, filamentis elongatis: stigma sessile orbiculatum: legumen lineare crassum indehiscens, ab adhaerentia valvarum inter semina, multiloculare. Flores, abortu alterutrius sexus, unisessuales distincti, hermaphroditis conformes.

PARRONICHIAE RICH.

158. *ILLEGEBRUM* L. Perigonium sepaloideum simplex 5-partitum,

partibus membranaceis cucullatis fornicatis vel rectis, aristatis muticisve, dorso aliquando incrassato fungosis: staminum filamenta basi saepe connata, setis aut squamis 5 interpositis, tandem deficientibus: stigmata 1-2 capitata: nux laevis vel striata in striis ruptilis.

ORD. II. DIGYNIA.

SECTIO I. FLORES APETALI.

159. *HERNIARIA* L. Perigonium sepaloideum liberum membranaceum 1-phyllum 5-partitum, partibus concavis, in anthesi patentibus: stamina perigonio breviora, filamentis 5 sterilibus alterna: antherae globosae: stigmata acuta, stylis basi subconnatis: utriculus brevis, perigonio connivente, tectus.

CHENOPODAE DC.

160. *CHENOPODIUM* L. Perigonium sepaloideum liberum 1-phyllum 5-sectum, segmentis subaequalibus subconcavis, margine membranaceis, in anthesi patentibus: antherae globosae, filamentis subulatis, perigonii segmentis, alterna: stigmata simplicia: utriculus membranaceus tenuis, ut plurimam perigonio connivente, tectus.

161. *SALSOLA* L. Perigonium sepaloideum liberum 4-phyllum subcampanulatum 5-sectum, segmentis post anthesim appendice scariosa (paraphyllum) vel squamo-callosa, infra apicem, auctis, quandoque nudis, in fructu conniventibus: stamina perigonii segmentis opposita, antheris 2-locularibus: stigmata recurva 2-3: styli saepe basi connati: utriculus tennis, perigonio, immersus: semen nudum.

162. *BETA* L. Perigonium sepaloideum profunde 5-fidum, basi connatum: et adhaerens, partibus subpatentibus, in fructu conniventibus: stamina perigonii segmentis opposita, antherae 2-lobae, lobis subrotundis: stigmata simplicia: utriculus immersus, basi tantum perigonio adnatus.

AMARANTHACEAE R. BROWN.

163. *AMARANTHUS* L. Polygamo-monoicus. Perigonium sepaloideum liberum 5 raro 3-phyllum, foliolis aequalibus erectis, squamis non raro coloratis, modo cintum: floris masculi, stamina 3-5 jamdudum numero folio-

rum perigonii aequalia: foemineus styli 3: utriculus 1-locularis ovatus circumscissus 1-spermius 3-rostratus.

ACERINEAE SCHULTZ.

167. *ULMUS* L. Perigonium sepaloideum coloratum liberum persistens 4-8-fidum: stamina 4-8: antherae 3-loculares 4-sulcae: ovarium 2-corne, stigmatibus recurvis: samara compresso-plana, ala suborbiculari, 1-locularis 1-spermia: semen compressum oblongum.

AMENTACEAE JUSS.

168. *CELTIS* L. Flores hermaphroditi vel polygamo-monoici. Perigonium sepaloideum liberum 5-6-phyllum, foliolis subaequalibus: stamina numero foliorum perigonii aequalia: ovarium unicum, stigmatibus divaricatis 2-fidis: drupa globosa 1-spermia, putamine tenui.

SECTIO II. FLORES MONOPETALI

ASCLEPIADEAE R. BROWN.

166. *VINCETOXICUM MOENCH.* Calyx liber 5-partitus: corolla rotata, tubo calyce longiore, fauce subcampanulata, limbo profunde 5-loba, corona 5-10-loba seutellaeformis carnosa staminifera, lobis rotundatis vel vix apiculatis, quandoque appendicibus, inferius positis, adjectis: antherae 2-loculares saccatae, connectivo in membranam apiculatam continuato, dissitae: massae pollinis turgidae receptaculo adfixae pendulae: ovarium geminum vel abortu solitarium, stigmatibus brevissimae apiculatis: folliculi ventricosi laeves: semina comata.

GENTIANAE VENT.

167. *GENTIANA* L. Calyx liber persistens modo campanulatus vel turbinatus, modo spathaeformis hinc fissus, limbo 4-5-9-fido: corolla rotata, campanulata, vel hypocrateriformis fauce nuda barbata: limbo 4-5-6-fido, laciniis minimis alternis quandoque adjectis: stamina 4-5 antheris elongatis, basi sagittatis vel cordatis: stigmata 2 sessilia: capsula 1-locularis apice 2-valvis: semina saepe alata.

168. CUSCUTA L. Calyx liber 4-5 sectus: corolla globosa urceolata vel tubulosa, fauce nuda, limbo 4-5-fido: stamina 3 varius 4 tubo inserta, et quandoque basi cristula dentata suffulta: stigmata capitata, varius clavata: capsula circumscissa 2-locularis loculis 1-2-spermis.

SECTIO III FLORES 5-petali superi, fructus Cremocarpium.

UMBELLIFERAE JUSS.

A Umbellis simplicibus vel imperfectis.

169. HYDROCOTYLE L. Umbella saepe prolifera, involuero brevi olygophyllo: calycis tubulosi subcompressi limbus oblitteratus: petala ovata integra, in acumine erecto, producta: staminum filamenta, petalis, breviora: styli brevissimi in fructu vix accreti: cremocarpium orbiculare, quandoque subdidymum, lateribus dorsalibus convexum, commissuralibus plano-compressum: mericarpi inseparabilia 5-jugata, jugis suturalibus, obsoletis, reliquis, et praesertim dorsali, prominulis: valleculae reticulato-venosae: vittae nullae.

170. SANICULA L. Flores polygami. Umbella pauciradiata, radiis inaequalibus: umbellulae densiflorae: involuero olygophyllo dissecto: involucello multipartito: calycis tubulosi limbus persistens liber 5-partitus: petala obovata erecta, apice, in ligulam infraectam erectam, longitudine petali, producta: staminum filamenta petalis longiora: styli recurvi in fructu elongati, cremocarpium ovoideum ejugatum multivittatum, aculeis hamosis echinatis, undique tectum, in mericarpis sponte non separabile.

171. ASTRANTIA L. Flores saepe polygami. Umbella pauciradiata, radiis inaequalibus, quandoque ramosis, et ideo pluries umbellulatis: umbellulae regulares multiflorae: involucrium 2-phyllum, foliolis palmato-partitis: involucellula polyphylla, flores ut plurimum, superantia, foliolis coloratis lanceolatis insigniter nervosis: calycis tubulosi limbus liber 5-partitus, laciniis erectis: petala obcordata, in ligulam longiusculam erectam conniventem, producta: staminum filamenta petalis longiora: styli recurvi, in fructu elongati: cremocarpium utriculosum elongatum, lateribus dorsalibus convexum, commissuralibus subcompressum: carpophorum indistinctum: mericarpi sero secedentia 5-jugata, jugis obtusis, rugis irregularibus seu mavis squamis vesicularibus coloratis seriatim dispositis, obsita: vittae nullae.

172. *ERYNGIUM* L. Umbella sessilis, seu mavis flores capitati vel fasciculati bracteati: bractee paleaceae rigidae vel 2-3 cuspidatae, externae majores, involucrum simulantes, internae minores ad basim cujusque floris. calycis tubulosi limbus 5-fidus liber persistens, laciniis erectis: petala conniventia oblongo-obovata, in laciniam emarginato-infractam, longitudine petali, producta: staminum filamenta erecta, petalorum longitudine: styli elongati in fructu deflexi cremocarpium subteres: carpophorum 2-partitum: mericarpia semiteretia ejugata strigoso-tuberculata, strigis erectis, commissuram occultantibus: vittae nullae.

173. *ECHINOPHORA* L. Umbella plana pauciradiata: umbellulae sessiles, flore centrali fertili, periferialibus sterilibus, involucrum olygo-polyphyllum, foliolis lanceolatis mucronatis, umbella brevioribus: involucella 5-phylla, foliolis inaequalibus mucronatis: calycis limbus persistens 5-partitus, partibus mucronatis vel inermibus, externis majoribus: corolla parviradiata, petalis obcordatis, in lacinulam inflexam apice productis: staminum filamenta, petalis longiora: styli elongati, in fructu recurvi: cremocarpium cylindrico-angulatum, intra apicem pedunculi, in tubam inflati, immersum, et ovariis abortivis florum sterilium ejusdem formae circumdatum: mericarpia 5-jugata, jugis depressis undulatis striatisque: valleculae 1-vittatae.

B. Umbellis compositis seu perfectis.

* jugis primariis tantum donatis.

179. *APIUM* L. Umbella plana, et umbellulae multiflorae, nuda: calycis tubulosi limbus obsoletus: petala integra subrotunda, apice, acumine inflexo, producta: staminum filamenta erecta, petalis sublongiora: styli in fructu aucti uncinato-incurvi: cremocarpium didymum, lateribus dorsalibus convexum, commissuralibus compressum: carpophorum vix divisum: mericarpia 5-jugata, jugis aequalibus subobsoletis, externis marginantibus: valleculae internae 1-vittatae externae 2-3-vittatae.

175. *TRINIA* Hoffm. Flores monoici, saepius dioici. Umbella nuda mascula abbreviata, faeminea majuscula erecto-patens: umbellulae multiflorae raro involucellatae, faemineae longe, masculae breviter pedicellatae, monoicae, floribus externis faemineis, internis masculis, dioicae, masculis contractis, faemineis dilatatis: calycis ovoidei, limbus obsoletus: petala lanceolata, vel ovato-lanceolata, in apicem acuminatum inflexum, producta: staminum filamenta petalis longiora: styli uncinato-deflexi: cremocarpium ovoideum,

lateribus dorsalibus, subcompressum: carpophorum maturitate 2-partitum, mericarpiis 5-jugatis arete adnatum: juga prominentia: valleculae canaliculatae: vittae nullae.

176. *PTYCHOTIS Koch.* Umbella subplana, nubilis nutans: umbellulae multiflorae, floribus internis sterilibus: involucrium nullum: involucella 3-5-phylla, umbellulis breviora: calycis conoidei limbus liber, denticulis 5 acutis, quandoque obsoletus: petala profunde obcordata-2-fida in lacinulam inflexam a plica transversali, infra apicem exertam, continuata: staminum filamenta, petalis subaequalia: styli filiformes horizontales, apice deflexi: cremocarpium ovoideo-elongatum, lateribus dorsalibus convexiusculum, commissuralibus sub compressum: carpophorum filiforme maturitate 2-partibile: mericarpiis semicylindrica laeviter 5-jugata, jugis lateralibus marginantibus: valleculae 1-vittatae.

177. *SISON L.* Umbella pauciradiata: umbellulae, radiis abbreviatis inaequalibus, centrali brevissimo: involucrium et involucella oligophylla linearia, radiis breviora, quandoque deficientia: calycis ovati, limbus obsoletus: petala parva subrotunda emarginata, in lacinulam inflexam, producta: staminum filamenta, petalis aequalia: styli brevissimi, stigmatibus abbreviatis recurvis: cremocarpium subrotundum, lateribus dorsalibus convexum, commissuralibus compressiusculum: carpophorum filiforme, maturitate 2-partitum: mericarpiis subhemisferica 5-jugata: jugis lateralibus marginantibus minus conspicuis: valleculae 1-vittatae convexo-prominulae abbreviatae.

178. *AMMI L.* Umbella multiradiata ut plurimum plana: umbellulae multiflorae saepe radiantes: involucrium, et involucella polyphylla, foliolis linearibus in umbella pinnatifidis, in umbellula simplicibus: calycis tubulosi limbus obsoletus: petala profunde obcordata, in acumine parvo inflexo, producta: staminum filamenta petalis aequalia aut longiora: styli elongati recurvi: cremocarpium ovato-oblongum, lateribus dorsalibus, compressum: mericarpiis, carpophoro filiformi 2-partito, maturitate pendula, 5-jugata, jugis aequalibus acutis, lateralibus marginantibus: valleculae 1-vittatae acutae, juga secundaria simulantes.

179. *AECOPIDIUM L.* Umbella multiradiata: umbellulae multiflorae in umbella terminali fertiles, in lateralibus steriles: involucrium et involucella nulla: calycis minimi limbus obsoletus: petala parva obcordata, in ligulam inflexam, apice producta, staminum filamenta, petalis longiora: styli elongati erecti, in fructo magis producti, et prorsus recurvi: cremocarpium ovato-elongatum, lateribus dorsalibus convexum, commissuralibus compressum: car-

pophorum setaceum, maturitate liberum, apice breviter 2-fidum: mericarpi semicylindrica 5-jugata, jugis filiformibus obtusis, lateralibus marginantibus: valleculae planae evittatae.

180. BUNUM L. Umbella parva: umbellulae multiflorae, floribus quandoque radiantibus, internis abortivis: involucrum nullum vel 5-phyllum, umbella brevius: involucella nulla aut 1-6-phylla: calycis cylindrici limbus omnino obsoletus: petala obcordata, in acumine brevi inflexo, producta: staminum filamenta, petalis sublongiora: styli horizontaliter divergentes, apice deflexi: cremocarpium cylindrico-prismaticum, lateribus dorsalibus convexum, suturalibus compressum: carpophorum liberum maturitate 2-fidum: mericarpi acute 5-jugata, jugis lateralibus marginantibus: valleculae latae planae plurivittatae: facies commissuralis 4-vittata.

181. PIMPINELLA L. Umbella plana: umbellulae quandoque centro steriles: involucrum et involucella nulla: calycis turbinati limbus obsoletus: petala emarginata, in acumine inflexo, producta: staminum filamenta petalis longiora: styli elongati divaricati, et apice incurvi pulvinati: cremocarpium subrotundum, lateribus dorsalibus convexum, commissuralibus compressum: carpophorum filiforme maturitate liberum 2-fidum: mericarpi subhemispherica 5-jugata, jugis filiformibus obtusis, lateralibus marginantibus: valleculae multivittatae.

182. SIUM L. Umbella plana: umbellulae multiflorae: involucrum univiale nullum, olygophyllum, polyphyllum, foliolis integris, vel apice incis: involucella, umbellis breviora aut aequalia: calycis subcylindrici limbus liber 5-dentatus, tandem obsoletus: petala subovata, apice in lacinulam inflexam, producta: staminum filamenta petalis subaequalia: styli erecto-divergentes elongati pulvinati: cremocarpium ovoideum, lateribus dorsalibus convexum, commissuralibus insigniter compressum, subdidymum: carpophorum maturitate 2-partitum, partibus mericarpiis coherentibus, vel indivisum: mericarpi subhemispherica 5-jugata, jugis filiformibus obtusis, externis submarginantibus: valleculae et commissura plurivittatae.

183. BUPLEURUM L. Umbella saepe pauciradiata, umbellis lateralibus simplicibus, quandoque adjectis: umbellulae radiis breviusculis: involucrum olygophyllum polyphyllum nullum: involucella olygophylla vel polyphylla, foliolis liberis aut basi connatis: calycis tubulosi abbreviati limbus obsoletus: petala subrotunda parva involuta: staminum filamenta petalis subaequalia: styli brevissimi divergentes: cremocarpium ovoideum, lateribus dorsalibus convexum, commissuralibus compressum: carpophorum maturitate liberum

2-partitum: mericarpia semiovoidea 5-jugata, jugis filiformibus subacutis vel obsoletis: valleculae saepius vittatae laeves vel granulatae.

184. *OENANTHE* L. Umbella planiuscula, radiis denuo ut plurimum incrassatis, externis longioribus saepe sterilibus, internis fertilibus abbreviatis vel omnino sessilibus: involucrium olygo-polyphyllum vel nullum: involucella linearia, umbellula breviora: calycis tubulosi limbus liber 5-partitus, in fructu auctus, partibus acutis rigescentibus: petala obcordata emarginata in lacinulam inflexam, producta: staminum filamenta petalis longiora: styli longiusculi, in fructu accreti divergentes rigidi: cremocarpium subcylindricum, lateribus dorsalibus convexum, commissuralibus vix compressum: mericarpia, carpophoro indiviso, numquam partibilia, 5-jugata: juga, a valleculis 5 incompletis interpositis, quodammodo duplicata: valleculae completae et incompletae constrictae 1-vittatae.

185. *PIHELLANDRIUM* L. Umbella pauciradiata: umbellulae densiflorae, radiis abbreviatis: involucrium nullum aut monophyllum: involucella polyphylla, umbellula breviora, foliis jamdudum lanceolato-linearibus: calycis cylindrici limbus liber persistens 5-partitus, partibus lanceolato-subulatis, externis longioribus: petala obcordata, in ligulam inflexam, producta: staminum filamenta, petalis longiora: styli longiusculi erecto-divergentes, tandem elongati: cremocarpium cylindricum abbreviatum, lateribus dorsalibus convexum, commissuralibus sulcatum: carpophorum vel numquam vel sero 2-partitum, partibus, mericarpiis 5-jugatis, arete haerentibus: juga late depressa: valleculae angustatae 1-vittatae.

186. *FOENICULUM* Goetn. Umbella plana: umbellulae multiflorae: involucrium et involucella subnulla: calycis tubulosi, apice dilatati, limbus obsoletus: petala parva subrotunda, in lacinulam dilatatam retusam, producta: staminum filamenta petalis subaequalia: styli brevissimi apice recurvoli: cremocarpium ovoideum, lateribus dorsalibus convexum, commissuralibus subcompressis: carpophorum maturitate liberum 2-partitum: mericarpia subhemispherica 5-jugata, jugis obtusis lateralibus marginantibus: valleculae 1-vittatae: commissura 2-vittata.

187. *BRIGNOLIA* Bert. Umbella multiradiata: umbellulae multiflorae: involucria et involucella polyphylla, e foliis filiformibus: calycis subcylindrici limbus liber 5-dentatus, dentibus post anthesim subaccretis: petala rotundata, in ligulam involutam retusam, apice producta: staminum filamenta petalis subaequalia: styli brevissimi recurvati: cremocarpium cylindrico-elongatum, lateribus dorsalibus convexum, commissuralibus vix compressum: mericarpia,

carpophoro indiviso, cohaerentia 5-jugata, jugis obtuse carinatis: valleculae 1-vittatae, linea mediana prominula, notatae.

188. SESELI L. Umbella planiuscula: umbellulae, floribus internis quandoque abortivis: involucrium subnullum: involucella polyphylla, foliolis aliquando basi connatis: calycis subcylindrici, limbus 5-dentatus, dentibus brevibus crassiusculis: petala obcordata, in lacinulam subintegram inflexam, producta: staminum filamenta petalis longiora: styli breves recurvi, cremocarpium oblongo-subteres, lateribus dorsalibus convexum, commissuralibus vix compressum: carpophorum filiforme, maturitate liberum 2-partitum: mericarpia semiteretia 5-jugata, jugis crassiusculis subverrucosis, lateralibus saepe crassioribus marginantibus: valleculae 1-vittatae: commissura 2-vittata.

189. LIBANOTIS Goert. Umbella convexa: umbellulae densiflorae, floribus internis aliquando sterilibus: involucrium universale oligophyllum vel polyphyllum, umbella brevius: involucella polyphylla, umbellulis subaequalia aut breviora, foliolis jamdudum lanceolatis, margine membranaceis: calycis cylindrici villosi, limbus liber 5-dentatus, dentibus minimis acutis patentibus: petala obcordata, lacinula acuminato-inflexa, terminata: staminum filamenta, petalis longiora: styli breves erecti divaricati, in fructu elongati: cremocarpium oblongum, lateribus dorsalibus convexiusculum, commissuralibus compresso-canaliculatum: carpophorum filiformae maturitate liberum 2-partitum: mericarpia convexa 5-jugata, jugis filiformibus, lateralibus marginantibus: valleculae, et commissurae plurivittatae.

190. CNIDIUM Cuss. Umbella convexa: umbellulae densiflorae, floribus centralibus sterilibus: involucrium, et involucella nulla, vel oligophylla, foliolis linearibus quandoque brevissimis: calycis conoidei limbus obsoletus: petala obovata profunde emarginata in lacinulam inflexam producta: staminum filamenta petalis longiora: styli erecti, in fructu multum elongati descendentes: cremocarpium ovoideum elongatum, lateribus dorsalibus convexo-acutum, commissuralibus compresso-applanatum: carpophorum filiforme: maturitate liberum 2-partitum: mericarpia semicylindrica 5-jugata, jugis angusto-alatis, lateralibus marginantibus: valleculae 1-vittatae, commissura 2-vittata.

191. ATHAMANTA L. Umbella convexa multiradiata: umbellulae densiflorae, floribus paucis centralibus quandoque sterilibus: involucrium et involucella ut plurimum polyphylla, foliolis lineari-acuminatis reflexis, in umbellis multo brevioribus, in umbellulis subaequalibus: calycis turbinati ut plurimum villosi, limbus liber 5-dentatus, dentibus tandem deciduis: petala

obovata, in lacinulam brevem inflexam, producta: staminum filamenta, petalis longiora: styli breves erecti, post anthesim elongati divaricati: cremocarpium subrotundum, lateribus dorsalibus acute convexum, commissuralibus compressum: carpophorum filiforme maturitate liberum 2-partitum: mericarpi subhemispherica 5-jugata, jugis conspicuis crassis, lateralibus marginantibus: valleculae 3-4-vittatae: commissura 8-vittata.

192. *HLADNICHIA Koch.* Umbella plana: umbellulae multiflorae, floribus centralibus sterilibus: involucri et involucella olygophylla, foliolis patentibus, radiis, brevioribus: calycis conoidei, limbus liber 5-dentatus, dentibus minimis quandoque obsoletis: petala obo cordata saepius obtusa, in ligulam, apice producta: staminum filamenta petalis subaequalia: styli brevissimi, in fructu parum aucti recurvi: cremocarpium ellipticum glabrum, lateribus dorsalibus acute convexum, commissuralibus subplanum: carpophorum, filiforme maturitate liberum 2-partitum: mericarpi semicylindrica 5-jugata, jugis acutis prominentibus, lateralibus marginantibus: valleculae 3-vittatae: commissura 4-vittata.

193. *MEUM Tourn.* Umbella radiis inaequalibus: umbellulae multiflorae, floribus externis et centralibus fertilibus, reliquis abortivis: involucri subnulum: involucella 3-5-phylla: calycis tubulosi abbreviati, limbus obsoletus: petala subovata, basi et apice producta, angustata: staminum filamenta petalis longiora: styli breves, in fructu elongati divergentes: cremocarpium oblongum, lateribus dorsalibus acute convexum, commissuralibus compresso-planum: carpophorum maturitate liberum 2-partitum: mericarpi subeylindrica 5-jugata, jugis prominulo-carinatis, lateralibus marginantibus: valleculae et commissura, multivittatae.

194. *CRITHMUM L.* Umbella densiflora, radiis brevibus striatis: umbellulae multiflorae: involucri polyphyllum, foliolis lanceolatis, umbella brevioribus: involucella conformia: calycis prismatici limbus obsoletus: petala ovata, in ligulam apice inflexam, producta: staminum filamenta petalis longiora: styli brevissimi, tandem vix accreti: cremocarpium elliptico-elongatum spongiosum: carpophorum filiforme maturitate liberum 2-partitum, mericarpi semiteretia 5-jugata, jugis prominulis subalatis, lateralibus insignioribus marginantibus: valleculae canaliculatae evittatae.

195. *SELINUM Hoffm.* Umbella subconvexa: umbellulae multiflorae, floribus internis quandoque sterilibus: involucri et involucella polyphylla, foliolis lanceolato-linearibus, umbellis ut plurimum brevioribus: calycis conoidei limbus liber, dentibus 5 exiguis, tandem deciduis, obsoletus: petala

ovata, in ligulam inflexam, apice producta: staminum filamenta petalis longiora: styli breves in fructu elongati deflexi: cremocarpium ellipticum subplanum, lateribus commissuralibus marginantibus: carpophorum filiforme, maturitate liberum 2-partitum: mericarpia 5-jugata, jugis 3 centralibus prominulis, lateralibus subobliteratis, in alam plus minusque latam, productis: valliculae 1-vittatae, commissura 2-vittata: vittae omnes completae, quandoque incospicuae.

196. FERULA L. Umbella convexa multiradiata: umbellulae multiflorae, in umbella superiori flores omnes fertiles, in lateralibus, vel omnes vel interni tantum fertiles: involucrum et involucella varia: calycis abbreviati limbus liber 5-dentatus, tandem oblitteratus: petala ovata in acumen incurvum producta: staminum filamenta, petalis longiora: styli breves erecti, in fructu basi horizontaliter divergentes, apice assurgentes, tandem decidui: cremocarpium ellipticum vel obovatum turgidiusculum, lateribus commissuralibus marginantibus: carpophorum filiforme, maturitate liberum 2-partitum: mericarpia lenticularia 7-jugata, juga filiformia 5 dorsalia 2 commissuralia, dorsalia lateralibus minoribus obsoleta: valliculae in margine dilatato plano producto 1-4-vittatae: commissura 2-multi-vittata: vittae omnes incompleteae.

197. PALIMBIA DC. Umbella pauciradiata, radiis internis abbreviatis: umbellulae multiflorae, floribus nonnullis internis aliquando sterilibus: involucella nulla oligophylla, foliolis filiformibus, umbellulas aequantibus: calycis tubulosi limbus obsoletus: petala ovata integra in acumen breve acutum producta: staminum filamenta, petalis longiora: styli erecti longiusculi in fructu divergentes elongati recurvi: cremocarpium ellipticum, dorso compressum, lateribus commissuralibus marginantibus: carpophorum filiforme maturitate liberum 2-partitum: mericarpia lenticularia 5-jugata, jugis 3 filiformibus obtusiusculis, lateralibus majusculis, in marginem suberassum productis: valliculae 1-2-vittatae: commissura 2-4-vittata.

198. PASTINACA L. Umbella plana vel concava: umbellulae multiflorae, floribus internis aliquando sterilibus: involucrum et involucella nulla, vel oligophylla, foliolis lanceolatis brevioribus: calycis conoidei limbus obsoletus: petala ovata integra, in lacinulam inflexam, producta: staminum filamenta petalis duplo longiora: styli brevissimi, in fructu divaricato-patentissimi: cremocarpium subplanum ellipticum aut ovatum, lateribus commissuralibus marginantibus: carpophorum filiforme maturitate 2-partitum liberum: mericarpia 5-jugata, jugis filiformibus 3 centralibus, 2 lateralibus mar-

gine impositis: valleculae 1-2-vittatae: commissura 2-vittata: vittae ut plurimum incompletae.

199. *HERACLEUM* L. Umbella multiradiata, radiis inaequalibus elongatis: umbellulae multiflorae, floribus internis quandoque sterilibus: involucrum oligophyllum deciduum, umbella brevius: involucella polyphylla saepe umbellula breviora, interdum dimidiata: calycis conoidei truncati, limbus liber. dentibus 5-exiguus: petala obo cordata emarginata, in lacinulam inflexam, producta, exteriora saepe radiantia: staminum filamenta, petalis minoribus, longiora: styli breves, in fructu triplo elongati, recurvati, tandem decidui: eremocarpium subapplanatum conico-rotundatum, lateribus commissuralibus marginantibus: carpophorum filiforme maturitate liberum 2-partitum: mericarpia 5-jugata, jugis filiformibus tenuissimis, lateralibus, arcuatim secus marginem, positis: valleculae 1-vittatae: vittae omnes clavatae dimidiatae, commissurales quandoque deficientes.

200. *TORDYLLUM* L. Umbella plana: umbellulae multiflorae, floribus radiantibus, omnibus aut externis tantum fertilibus: involucrum, et involucella, quandoque umbellulam superantia, oligo-polyphylla, foliolis simplicibus linearibus: calycis tubuloso-abbreviati, limbus liber 5-dentatus: petala interna obo cordata, externa radiantia 2-partita, laciniis obovatis, omnia, in lacinulam acutam inflexam, producta: staminum filamenta, petalis internis, subaequalia: styli brevissimi in fructu accreti erecti vel incurvi, tandem decidui: eremocarpium applanatum subrotundum, lateribus commissuralibus marginantibus, circa marginem tuberculatum aut hirtum: carpophorum filiforme maturitate liberum 2-partitum: mericarpia tenuiter 5-jugata, aut tenuissime multijugata, jugis externis margini approximatis: valleculae 1-multi-vittatae: commissura 2-multi-vittata.

201. *SCANDIX* L. Umbella pauciradiata, saepe simplex, floribus radiantibus: involucrum nullum: involucella 2-5-phylla, foliolis apice ciliatis vel dentatis, umbellula brevioribus: calycis minusculi, limbus obsoletus: petala cuneato-elongata, acumine inflexo saepius terminata: staminum filamenta, petalis internis aequalia: styli crassiusculi breves recti: eremocarpium oblongum, in rostrum longissimum, continuatum: carpophorum indivisum, vel aliquando maturitate liberum 2-fidum: mericarpia 5-jugata, jugis obtusis, lateralibus marginantibus: valleculae vittatae.

202. *ANTHRISCUS* Hoffm. Umbella oppositifolia, aut terminalis: umbellulae pauci-multi-radiatae, floribus inferioribus aliquando sterilibus: involucrum nullum aut 1-3-phyllum: involucella nulla vel 2-5-phylla: calycis

parvi cylindrici, limbus obsoletus: petala minuscula obovata marginata in lacinulam brevissimam, producta: staminum filamenta, petalis subaequalia: styli breves erecti, in fructu vix accreti: cremocarpium ovoideo-oblongum muricatum, lateribus dorsalibus convexum, commissuralibus compresso-canaliculatum, superius in collum 10-striatum glabrum continuatum: carpophorum filiforme, maturitate liberum 2-fidum: mericarpija subteretia ejugata: fa-cies commissuralis canaliculata.

203. CHAEROPHYLLUM L. Umbella pauciradiata: umbellulae floribus internis aliquando sterilibus: involucrium nullum: involucella umbellula breviora 1-5-phylla: calycis tubuloso-conoidei limbus obsoletus: petala obcordata, in acumine brevi inflexo, producta: staminum filamenta exilia petalis subaequalia: styli breves recti: cremocarpium cylindricum glabrum lateribus dorsalibus convexum, commissuralibus canaliculatum, apice in collum 10-striatum, continuatum: carpophorum filiforme maturitate liberum apice 2-fidum: partibus collo adfixis: mericarpija subcylindrica obscurissime 5-jugata, jugis lateralibus magis conspicuis marginantibus: valleculae 1-vittatae: commissura profunde sulcata.

204. MYRRHIS Tourn. Umbella plana multiradiata: umbellulae multiflorae, floribus internis sterilibus, radiis abbreviatis: involucrium 1-5-phyllum, quandoque nullum: involucella 5-polyphylla, foliolis lanceolatis ciliatis longitudine variis: calycis cylindrici limbus obsoletus: petala obcordata in acumine breve inflexum producta: staminum filamenta subulata, petalis subaequalia: styli breves, tandem parum elongati, recurvi: cremocarpium cylindricum glabrum vel setulosum, lateribus dorsalibus convexum, commissuralibus sulcatum: carpophorum maturitate liberum superius 2-partitum: mericarpija semicylindrica 5-jugata, jugis quandoque duplicatis: commissura carinata.

205. FRANGOS DC. Umbella grandis, radiis inaequalibus: umbellulae multiflorae, floribus internis sterilibus; involucella oligo-polyphylla, foliolis linearibus reflexis, radiis brevioribus: calycis conico-truncati limbus obsoletus: petala integra ovata inflexa: staminum filamenta, petalis longiora: styli erecti in fructu elongati divaricati: cremocarpium subteres oblongum glabrum, cortice crasso fungoso, lateribus dorsalibus convexum, commissuralibus compressiusculum: carpophorum filiforme crassiusculum, maturitate liberum 2-partitum: mericarpija semiteretia 5-jugata, jugis alatis, lateralibus marginantibus, aliis integris undulatisve: valleculae, et commissura latae evittatae: semina multi-vittata.

206. **CONIUM** L. Umbella multiradiata: umbellulae multiflorae: involu-
crum reflexum brevissimum polyphyllum: involucella patentia dimidiata tri-
phylla, umbellulis breviora: calycis minimi abbreviati limbus obsoletus: pe-
tala obo cordata subemarginata, superius carinata, in acuminulum inflexum,
producta: staminum filamenta petalis sublongiora: styli breves erecti tandem
recurvati: cremocarpium ovoideum obtusum, lateribus dorsalibus prorsus con-
vexis, commissuralibus vix compressis: carpophorum filiforme, maturitate
liberum 2-fidum: mericarpia semiorbicularia, basi producta, latere commis-
surali excavata 5-jugata, jugis crassiusculis subcrenatis, lateralibus marginan-
tibus: valleculae evittatae.

207. **SMYRNIUM** L. Umbella plana vel convexa: umbellulae multiflo-
rae, floribus internis aliquando sterilibus, in umbellis lateralibus subinde om-
nibus sterilibus: involucrium et involucella nulla, raro oligophylla ramenta-
cea: calycis abbreviati limbus obsoletus: petala integra ovata aut lanceolata
subinde apice in lacinulam inflexam continuata: staminum filamenta, petalis
multo longiora: styli crassiusculi erecti, in fructu recurvati: cremocarpium
didymum turgidum, lateribus dorsalibus insigniter convexis, commissuralibus
angustatis, compresso-sulcatis: carpophorum crassiusculum filiforme, matu-
ritate liberum 2-partitum: mericarpia hinc rotundata, inde acuminata 5-ju-
gata, jugis dorsalibus prominulis acutis 2 lateralibus subobliteratis: vallec-
ulae multivittatae: commissura angusta.

*** Jugis primariis et secundariis donatae

209. **LASERPITIUM** L. Umbella majuscula ut plurimum multiradiata:
umbellulae densiflorae, floribus internis aliquando sterilibus: involucrium um-
bella multo brevius, et involucella umbellulis subaequalia, utraque polyphyl-
la, foliolis linearibus acuminatis patentibus vel reflexis: calycis obverse-co-
nici, limbus 5-dentatus vel laciniatum liber: petala obo cordata, in lacinulam
inflexam, apice producta: staminum filamenta petalis subaequalia: styli ere-
cti divaricati tandem elongati recurvi: cremocarpium oblongum, lateribus
dorsalibus convexo-compressum, commissuralibus inflexo-sulcatum: carpopho-
rum filiforme maturitate liberum 2-partitum: mericarpia 9-jugata, jugis 5-
primariis in alam angustam rectam, lateralibus marginantibus, 4 secundariis
in alam magis conspicuam undulatam, productis: valleculae sub jugis secun-
dariis 1-vittatae: commissura plana 1-vittata.

210. *ELAEOSELINUM* Kock. Umbella convexa radiata: umbellulae multiflorae, floribus internis sterilibus: involucrium et involucella nulla, vel oligo-polyphylla, foliolis lanceolatis angustis, radiis, brevioribus: calycis cylindrici limbus minimus liber, lacinulis 5 lanceolato-acuminatis: petala obovata emarginata, in lacinulam inflexam, producta: staminum filamenta, petalis longiora: styli brevissimi erecti in fructu accreti recurvati: cremocarpium teretiuseculum 4-alatum, lateribus dorsalibus convexo-compressum, commissuralibus inflexo-sulcatum: carpophorum filiforme, maturitate liberum 2-partitum: mericarpi 9-jugata, jugis 5 primariis, 4 secundariis: juga primaria filiformia 3 dorsalia 2 lateralia secus marginem, juga secundaria interiora obtusa vel subalata, exteriora, alas membranaceas cremocarpi, sistencia: vittae sub omnibus jugis: facies commissuralis angusta obscure vittata.

211. *DAUCUS* L. Umbella multiradiata plana, in fructu ut plurimum contracta: umbellulae multiflorae, radiis brevibus, floribus externis sterilibus, internis fertilibus, centrali saepe abortivo colorato: involucrium polyphyllum decompositum: involucella polyphylla simplicia vel fissa: calycis conoidei abbreviati, limbus obsoletus: petala obovata irregulariter fissa, exteriora saepe radiantia, in lacinulam inflexam, apicis medio, producta: staminum filamenta petalis longiora: styli breves in fructu elongati divergentes: cremocarpium ovatum, vel ovato-oblongum, lateribus dorsalibus convexiusculum, commissuralibus, inflexo-sulcatum: carpophorum filiforme maturitate liberum 2-partitum: mericarpi hinc convexa inde plana 9-jugata, jugis 5 primariis filiformibus setulosis, lateralibus marginantibus, 4 secundariis prominulis simplici serie aculeato-pectinatis.

212. *CAUCALIS* L. Umbella pauci-radiata, radiis inaequalibus: umbellulae conformes floribus radiantibus externis fertilibus, internis sterilibus: involucrium, et involucella simplicia 2-5-phylla, in umbella quandoque deficientia: calycis tubulosi, limbus liber persistens 5-partitus, lacinii ovato-lanceolatis: petala externa obcordata, omnia in lacinulam inflexam medio productam, continuata: staminum filamenta longitudine ludibunda: styli acuminati, in fructu apice vix incurvi: cremocarpium oblongum, lateribus dorsalibus convexiusculum, commissuralibus incurvum: carpophorum rigidum, maturitate apice tantum, 2-fidum: mericarpi 9-jugata, jugis 5 primariis setulosis, centralibus dorso, lateralibus commissura impositis, 4 secundariis insignioribus alaribus: ala in aculeorum serie simplici partita: vallicularum vittae solitariae sub quovis jugo secundo: commissura 2-vittata.

213. **TORILIS** DC. Umbella pauciradiata, radiis brevibus, quandoque sessilis: umbellulae, floribus omnibus ut plurimum fertilibus: involucrium 1-phyllum vel nullum: involucella 5-phylla: calycis conoidei limbus liber 5-partitus persistens, dentibus triangulo-acuminatis: petala obcordata, exteriora majora parvi-radiantia 2-fida, omnia, in lacinulam inflexam, continuata: staminum filamenta petalis subaequalia: styli breves erecti, in fructu elongati incurvi: cremocarpium ovoideum, lateribus dorsalibus convexiusculum, commissuralibus inflexum: carpophorum filiforme rigidum, maturitate liberum, apice tantum 2-fidum: mericarpiis dorso convexa, commissura sulcata: setae numerosae, quandoque tubercula, e jugis primariis et secundariis ita assurgunt, ut juga obscura, valleculae et vittae inconspicuae evadant.

214. **BIFORA Hoffm.** Umbella plana: umbellulae ut plurimum grandiradiantes: involucrium nullum aut 1-phyllum: involucella oligophylla vel nulla: calycis margo obsoletus: petala obcordata emarginata, exteriora radiantia, omnia 2-fida, in acuminulum inflexum, producta: staminum filamenta, petalis minoribus longiora: styli breves, in fructu parum accreti divaricato-incurvi: cremocarpium globoso-didymum rugosum vel granulatum, lateribus dorsalibus rotundato-convexum, commissuralibus cohartato-depressum, commissurae pars superior, foraminibus duobus, pertusa: carpophorum tandem 2-partitum, partibus mericarpiis adhaerens: mericarpiis subgloboso-inflata, jugis, potius striis, 5 obsoletis, duabus lateralibus arcuatis, notata: vittae nulla.

215. **CORIANDRUM** L. Umbella plana minuscula: umbellulae multiflorae radiantes, in umbella primaria flores omnes, in secundariis centrales, et peripheriales tantum fertiles: involucrium nullum aut 1-phyllum lineare: involucella dimidiata sub-3-phylla, foliolis in utrisque, radiis, brevioribus: calycis tubulosi limbus liber 5-partitus, partibus ovato-lanceolatis persistentibus: petala obovata emarginata, radiantia 2-partita, omnia in lacinulam acutam inflexam continuata: staminum filamenta, petalis minoribus longiora: styli breves, in fructu erecto-divergentes: cremocarpium globosum glabrum, lateribus dorsalibus et commissuralibus convexum, vix partibile: carpophori semibifidi filamenta, medio libera, basi et apice mericarpiis 10-jugatis haerentia: juga primaria obtusa, secundaria acuto-prominula: valleculae evittatae: commissura concava 2-vittata velo tecta.

ORDO III. TRIGYNIA.

CAPRIFOLIACEAE VENT.

216. VIBURNUM. L. Perigonium duplex, bracteolis involucreto: calyx 1-sepalus adhaerens, limbo libero 5-fido: corolla campanulata vel infundibuliformis, tubo brevissimo, fauce pervia nuda, limbo 5-fido, laciniis aequalibus obtusis, quandoque externis majoribus radiantibus: stamina, laciniis corollinis alterna: stigmata 3 sessilia obtusa: acinus subrotundus aut compressus, laciniis calycinis, coronatus 1-locularis, 1-spermus.

217. SAMBUCUS L. Perigonium duplex: calyx 1-sepalus adhaerens, limbo libero 5-dentato vel 5-partito, segmentis acutis vel rotundatis: corolla rotata, tubo brevi, fauce nuda, laciniis limbi obtusis: stamina tubo inserta, petalis alterna: stigmata 3 sessilia glabra: acinus subglobosus succosus, laciniis calycinis coronatus 1-locularis 3-spermus.

SUMACHINEAE DC.

218. RIUS L. Flores quandoque dioici. Perigonium duplex: calyx minimus 1-phyllus liber persistens 5-partitus: corolla 5-petala, petalis minimis ovatis: stamina petalorum longitudine: styli 3 breves vel stigmata 3 sessilia: drupa subexucca, putamine osseo, 1-3-sperma.

RHAMNEAE R. BROWN.

219. PALIURUS L. Perigonium duplex: calyx 1-sepalus 5-6-fidus, tubo adhaerente, limbo circumscisso, laciniis patentibus, post anthesim deciduis: petala parva 5-6, laciniis calycinis, alterna: stamina 5-6: styli 3 breves: drupa fungosa depressa, in alam horizontalem, medio productam, samaram mentiens: putamen osseum 2-3-loculare 2-3-spermum.

CARYOPHYLLEAE JUSS.

220. DRYPIS L. Perigonium duplex: calyx 1-sepalus tubulosus liber 5-dentatus: corolla caryophyllea, petalorum ungue exerta, apice 2-uguiculata,

lamina 2-fida: staminum filamenta subulata: styli 3, stigmatibus simplicibus: capsula 1-locularis circumscissa 1-spermia.

PARONICHIAE RICH.

221. *CORRIGIOLA* L. Perigonium duplex: calyx 1-sepalus liber 5-partitus: corolla 5-petala, calycis longitudine, et ipsius partibus alterna, fundo adfixa: stamina opposita, corolla breviora, filamentis subulatis: stigmata obtusa: nux subtrigona, calyce occultata, 1-locularis 1-spermia: semen, e funiculo umbilicali assurgente, pendulum.

TAMARISCINEAE DESV.

222. *TAMARIX* L. Perigonium duplex: calyx 1-sepalus liber 4-5-partitus persistens: corolla 3-5-petala, calyce longior, petalis oblongis concavis: stamina 4-5, filamentis liberis, vel 10, filamentis basi cohaerentibus: styli breves, stigmatibus incrassatis, vel stigmata subrotunda sessilia: capsula pyramidata 3-gona, calycem superans, 3-valvis 1-locularis polysperma: semina, coma pilosa, coronata.

CELASTRINEAE R. BROWN.

223. *STAPHYLEA* L. Perigonium duplex: calyx 1-sepalus liber coloratus 5-partitus, basi, receptaculo urceolato, adhaerente: corolla 5-petala, petalis oblongis, partibus calycinis alternis: stamina, filamentis subulatis, petalorum longitudine: styli 2-3 liberi aut connati: capsula membranacea, quaque coriacea oligospermia 2-3-locularis, loculis, sutura interna, nunc basi, nunc tota longitudine connatis, dehiscentibus: semina ossea subglobosa.

ORDO IV. TETRAGYNIA

DROSERACEAE DC.

224. *PARNASSIA* L. Perigonium duplex patens: calyx liber 1-sepalus 5-partitus: corolla 5-petala, calyce longior, petalis ovatis concavis: squamae 5 nectariferae cochleariformes, petalis oppositae, glandulis pedicellatis terminatae: stamina nectariis alterna, et ita ipsis approximata et conniventia, ut

stigmata obtusa tegant, post deflorationem recessa: capsula membranacea 1-locularis 4-valvis polysperma: semina aryllata, septo mediano angustissimo, utrinque adfixa.

ORDO V. PENTAGYNIA.

PLUMBAGINEAE VENT.

225. *STATICE* Wild. Flores spicato-paniculati, bracteati. Perigonium duplex: calyx 1-sepalus liber persistens, infundibuliformis 5-nervosus, tubo limboque scarioso 5-plicato 5-lobo: corolla, tubo, vel basi tantum cohalita, 4-petala, quandoque petalis omnino liberis, polypetala: filamenta subulata, e basi petalorum orta: styli filiformes glabri liberi, aut inferius, parvo tractu, cohalita, stigmatibus filiformibus glandulosis: nucula membranacea 1-spermia 1-locularis, calyce abscondita, transversim ruptilis: semen oblongum, e funiculo umbilicali filiformi, pendulum.

226. *ARMERIA* Wild. Flores fasciculato-capitati bracteati, involuero tubuloso basi cincti. Perigonium duplex: calyx 1-sepalus liber persistens, tubo, limboque scarioso 5-plicato 5-lobo infundibuliformi: setis 5 successive dilatatis, terminato: corolla 5-petala, vel, unguibus approximatis, et basi tantum connatis, 4-petala, limbo jamdudum patente 5-partito: filamenta subulata, e basi corollae connatae, orta: styli filiformes, basi cohalliti, inferius barbati, stigmatibus filiformibus glandulosis: fructus et semen ut in *Statice*.

LINOIDEAE SCHULTZ.

227. *LINUM* L. Perigonium duplex: calyx 5-sepalus liber persistens: corolla 5-petala, basi unguiculata, androphoro conjuncta: staminum filamenta 10 subulata, 5 tantum antherifera, androphoro basi cohalita, antheris sagittatis: styli fastigiati, stigmatibus capitato-elongatis: capsula globosa acuta 10-valvis, valvarum marginibus induplicatis, dissepimenta duplicantibus, dehiscens: semen compressum nitidum in unoquoque loculo.

PENTANDRIA MONOGYNIA.

CERINTHE.

358. *ASPERA* Wild. *Sp. Pl. t. 2. p. 2. p. 772.* Foliis asperis calloso-

punctatis, margine ciliatis: pedicellis calyce brevioribus: segmentis calycinis lanceolatis ciliatis: corolla fauce ventricosa, limbo 5-dentato, dentibus brevissimis cito revolutis: staminibus longitudine corollae.

C. aspera. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 92. n. 233.*— *Bert. Fl. It. t. 2. p. 319.*— C. quorundam major spinoso folio, flavo flore. *Hort. Rom. t. 2. tab. 12.*

In agris, cultis, ad sepes communis.

Ann. Flor. Aprili-Majo. Flores lutei, basi saepe purpurascentes.

Vulgo. *Erba tortora.*

359. *MINOR*. L. *Sp. Pl. p. 196.* Foliis glabris saepe maculatis, margine nudis: floribus spicato-secundis, pedicellis calyce longioribus tandem erectis, segmentis calycinis abbreviatis, in fructu acutis: corollae limbo 5-fido, segmentis acutis conniventibus: staminibus, corolla brevioribus.

β maculata. Corolla punctis quinque exiguis purpureis notata.

C. minor β *Bert. Fl. It. t. 2. p. 321.*

In arvis et marginibus sylvarum secus *Macerata*.

Bienn. Flor. Junio ad Octobrim. Flores flavi.

360. *MACULATA* LINCK. *En. alt. t. 1. p. 170.* Foliis glabris albo maculatis, margine nudis: floribus alternis spicatis, pedicellis calyce longioribus in fructu erectis: segmentis calycinis majoribus ovatis, minoribus oblongis: corollae limbo 5-fido, dentibus ovato-lanceolatis erectis: staminibus longitudine corollae.

C. maculata *Bert. Fl. It. t. 2. p. 322.*

Ad horas nemorum in elatis montibus. *Monte la Ventosa* in Piceno

Perenn. Flor. Majo ad aestatem.

Flores flavi, maculis purpureis, notati.

HELIOTROPIUM.

361. *EUROPAEUM* L. *Sp. Pl. p. 128.* Caule erecto herbaceo: foliis tomentosis rugoso-scabris: spicis conjugatis: floribus secundis.

H. europaeum. *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii p. 48. n. 116.*— *Seb. et Maur. Flor. Rom. Pr. p. 90. n. 223.*— *Bert. Fl. It. t. 2. p. 252.*— H. majus *Dioscoridis. H. Rom. t. 2. tab. 33.*

Ad vias, et in arvis commune.

Ann. Fl. Septembri, Octobri. Flores albi inodori.

Vulgo. *Eliotropio. Erba da porri.*

Usus. Inquiritur a vulgo, nam succus ad porros eliminandos valet.

LITHOSPERMUM.

362. *OFFICINALE* L. *Sp. Pl.* p. 189. Pubescens scabrum. Caule ramosissimo: foliis lanceolatis acuminatis 1-nerviis venosis: racemis terminalibus: floribus secundis remotis: corollis, calycem, vix superantibus: colliculis ovoideis laevissimis.

L. officinale *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr.* p. 90. n. 224.- *Bert. Fl. It. t. 2. p. 271.- II. Rom. t. 2. tab. 29.*

In pascuis circa urbem minus frequens, et ad *Fiumicino*.

Perenn. Flores Majo. Flores albi.

Vulgo. *Migliasole*.

Usus. Semina, in veteri medicina, uti lithontritica laudabantur.

363. *PURPUREO-COERULEUM* L. *Sp. Pl.* p. 190. Pilis hispidulis scabrum. Caulibus fertilibus erectis, sterilibus procumbentibus: foliis lanceolatis acuminatis 1-nerviis: racemis terminalibus brevibus secundifloris, in fructu laxatis: corollis, calycem multoties superantibus: colliculis obtusis laevissimis.

L. purpureo-coeruleum *Seb. et Maur. Flor. Rom. Pr.* p. 90. n. 226.- *Bert. Fl. It. t. 2. p. 273.- L. majus* flagellis oblongis hispidis, partim erectis, partim procumbentibus, floribus majoribus, coeruleis et rubris in eadem planta. *II. Rom. t. 2. tab. 28.*

In umbris, nemorosis vulgare. *Villa Pamfili, Borghese* etc.

Perenn. Flor. Aprili-Majo. Flores a rubro ad coeruleum.

364. *ARVENSE* L. *Sp. Pl.* p. 190. Pilis adpressis scabrum. Caule herbaceo basi repente, ramoso: foliis lanceolatis obtusis 3-nerviis aveniis, superioribus acutiusculis: racemis elongatis paucifloris, floribus remotis: corollis calycem vix superantibus: colliculis ovoideis tuberculato-rugosis.

L. arvense. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr.* p. 90. n. 225.- *Bert. Fl. It. t. 2. p. 278.- Echioides* parva, alba, amphibia. *Column. Ecphr. p. 189. et E. alba p. 185. fig.*

In arvis, segete, muris siccis commune.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores lactei.

365. *APULUM* Wild. *Sp. Pl. t. 2. p. 752.* Villis patentibus hirtum. Caule solitario vel caespitoso, ramis alternis: foliis lineari-lanceolatis acutis 1-nerviis, racemis terminalibus secundis, floribus approximatis: corollis calyce vix duplo longioribus: colliculis acutis muricatis.

L. Apulum. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr.* p. 91. n. 237. - *Bert. Fl. It. t. 2. p. 281.- Echioides* lutea minima Apula campestris. *Column. Ecphr. p. 184, et E. lutea syl. minima p. 185. fig.*

In pratis maritimis. *Civitavecchia*.

Ann. Flor. Majo. Flores lutei.

PULMONARIA.

366. *OFFICINALIS* L. *Sp. Pl.* p. 194. Foliis radicalibus ovato-cordatis, superioribus ovato-oblongis.

P. officinalis *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr.* p. 91. n. 228.- *Bert. Fl. It.* t. 2. p. 309.- P. Italicorum ad Buglossum accedens. *H. Rom. t. 2. tab.* 26.- P. viridi, subrotundo, non maculato folio. *Bocc. Mus. di piant.* p. 135., et P. viridis non maculata subrotunda *tab.* 95.

β saccharata. Foliis supra maculis argentino-albissimis confluentibus fere ex toto adpressis. *Bert. l. c.* p. 310.

In montium sylvis frequens. *Albano, Rocca di Papa* etc. β secus lacum Albanensem.

Perenn. Fl. Aprili. Flores a purpureo ad coeruleum.

Vulgo. *Polmonaria*.

Usus. Uti vulneraria, et emolliens a medicis habetur, quamvis nunc raro usurpata.

ONOSMA.

367. *MONTANA* *Sibth. et Smith. Fl. Graec. Prod.* t. 1. p. 121. Tuberculato-hispida, setis erecto-patulis, tuberculis echinato-stellatis. Caule stricto: foliis linearibus vel lanceolatis quandoque revolutis: racemis terminalibus subsolitariis: floribus nutantibus.

O. montana *Bert. Fl. It.* t. 2. p. 326.- O. echiioides *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr.* p. 91. n. 232.- Symphytum Echii folio angustiore, radice rubra, flore luteo. *H. Rom. t. 2. tab.* 32.- Anchusa Echiioides lutea Cerinthe flore montana. *Column. Ecphr.* p. 183. et A. Echiioides cerinthoides mont. p. 183. *fig.*

In sterilibus etiam montanis. *S. Polo, Solfatara di Tivoli* etc.

Perenn. Flor. Junio-Augusto. Flores luteoli.

ECIIUM.

368. *ITALICUM* L. *Sp. Pl.* p. 139. Pilis patentibus hispidissimum. Caule subangulato erecto, ascendente, vel prostrato: foliis radicalibus et caulinis lanceolato-linearibus successive minoribus: racemo composito pyramidato-laxo, racemulis ut plurimum abbreviatis: corollae limbo subregulari, calyce duplo longiore: staminibus longe exsertis.

E. italicum. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr.* p. 91. n. 229.- *Bert. Fl. It.* t. 2. p. 342.

In pascuis et ad vias commune.

Bienn. Flor. Junio-Julio. Flores albi pilosi.

269. *PLANTAGINEUM* L. *Mant.* p. 202. Molliter hirsutum. Caule sub angulato decumbente ascendente vel erecto: foliis supra lineatis subtus venosis, radicalibus ovatis petiolatis, caulinis cordato-lanceolatis, supremis acutis: racemis paniculatis in fructu elongatis: corolla, calyce triplo longiore, limbo oblique secto: staminibus erectis, latere productiore corollae, aequalibus.

E. *plantagineum* Bert. *Fl. It. t. 2. p. 344.*— E. *violaceum* Sebast. *En. Pl. Amph. Flavii* p. 72. n. 89.— *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 91. n. 231.*— *Lycopsis lato plantaginis folio italica. Barr. Ic. 1026.*

Ad vias in arvis vulgare.

Bienn. Flor. Aprili-Junio. Flores a rubro ad violaceum.

370. *VULGARE* L. *Sp. Pl.* p. 200. Tuberculato-hispidum. Caule erecto, vel ascendente subangulato, superius ramoso: foliis lanceolatis integris: racemis compositis laxis, racemulis sparsis breviter pedunculatis, in fructu elongatis: corolla, calyce duplo longiore, limbo oblique secto: staminibus, corollam longe superantibus.

E. *vulgare* Sebast. *En. Pl. Amph. Flavii* p. 42. n. 89.— *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 91. n. 230.*— Bert. *Fl. It. t. 2. p. 347.*

β *longiflorum*. Corolla, tubo elongato, calyce triplo longiore.

δ *parviflorum*. Corolla, tubo abbreviato, calyce longiore.

ε *grandiflorum*. Corollis majusculis limbo ampliato.

Bienn. Flor. Julio-Augusto. Flores violacei, rosei, albid.

Vulgo. *Lingua di Cane.*

Obs. Planta mirimode ludibunda hirsutiae, forma foliolum, et inprimis proportionem partium perigonii duplicis, nec non colore corollae, ideoque varietates statuere, difficillimum.

371. *CALYCINUM* Viv. *Fl. It. Fragm. fas. 1. p. 2. t. 4.* Pilis patulis hispidum. Caule decumbente: foliis ovato-oblongis obtusis, basi attenuatis: racemis terminalibus simplicibus vel conjugatis, floribus distice secundis, in fructu laxatis sibi inaequalibus: calycibus ampliatis campanulatis, segmentis ovato-lanceolatis: corolla subregulari, calyce longiore: staminibus inclusis.

E. *calycinum*. Sang. *Cent. tres* p. 30. n. 61.— Bert. *Fl. It. t. 2. p. 353.*

In viis campestribus. *Tor di Quinto, Tor di mezza via, e nel Circo detto di Caracalla.*

Ann. Flor. Aprili-Majo. Flores purpureo-violacei.

LYCOPSIS.

372. *VARIEGATA* L. *Sp. Pl.* p. 198. Strigoso-hispida bullata. Caule ascendente: foliis oblongo-lanceolatis repando-dentatis sessilibus, radicalibus spatulatis: calyce 5-partito, in fructu, campaniformi erecto: corolla, calyce duplo longiore, limbo oblique secto: colliculis dense rugoso-reticulatis sub-
herculatis.

L. variegata. Bert. *Fl. It. t. 2.* p. 338.-L. bullata. Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr.* p. 93. n. 243.- Buglossum scorpioides hirsutum fl. coeruleo. Ital. *Barr. Ic.* 403.- Bocc. *Mus. di Piant.* p. 163. tab. 130.

MYOSOTIS.

373. *PALUSTRIS* Spr. *Syst. veget. t. 1.* p. 557. Pilosiuscula. Radice longe repente: foliis oblongo-lanceolatis, superioribus sessilibus, inferioribus breviter petiolatis: racemis simplicibus nudis, floribus cernuis, pedunculo brevioribus: calycibus 5-dentatis in fructu campanulatis: limbo corollino plano, tubi longitudine: colliculis glabriis.

M. palustris. Bert. *Fl. It. t. 2.* p. 256.- M. versicolor. Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr.* p. 92. n. 236.

In montium umbrosis, sylvaticis communis. *Albano, Frascati* etc.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores pulchre coerulei, fauce lutea.

374. *VERSICOLOR* LEHM. *Asp.* p. 93. Hirsuta. Radice fibroso-ramosa: foliis radicalibus spatulatis brevissime petiolatis, caulinis sessilibus: racemo terminali simplici, florum pedunculis patentibus, calyce brevioribus: calyce profunde 5-loba, post anthesim clauso, piloso, pilis inferioribus uncinatis: corollae versicoloris tubo exerto, limbo longiore: colliculis laevibus.

M. versicolor Sang. *Cent. tres p.* 27. n. 54.- Bert. *Fl. It. t. 2.* n. 264.

In collibus aridis ad vias et muros frequens Romae.

Ann. Flor. Aprili-Junio. Flores parvi coerulei vel luteoli.

375. *LAPPULA* L. *Sp. Pl.* p. 189. Tuberculato-pubescent. Caule alterne ramoso: foliis lanceolatis: floribus racemoso-foliaceis: calycibus erecto-patulis, laciniis in fructu patentibus: corollae tubo calycem aequante: nucibus triquetris echinato-glochidiatis, linea dorsali nuda.

M. Lappula Sang. *Cent. tres p.* 28. n. 55.- Bert. *Fl. It. t. 2.* p. 268.- Cynoglossa minor montana serotina altera Plini. *Column. Ecphr.* p. 180.

In sterilibus apenninis ad pagos satis obvia.

Ann. Flor. Junio-Julio. Flores coerulei centro ochroleuci.

BORAGO.

378. *OFFICINALIS* L. *Sp. Pl.* p. 197. Hispida. Caule ramoso: foliis ovatis alternis, caulinis sessilibus: racemis disticis secundifloris: calyce patente post anthesim erecto: corolla stellata.

B. officinalis *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii* p. 30. n. 39.— *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr.* p. 94. β. n. 244.— B. floribus coeruleis *H. Rom. t. 2. tab. 20.*

In viis campestribus, cultis, vineis communis.

Ann. Flor. Aprili-Majo. Flores coerulei interdum albi aut carnei.

Vulgo. *Borragine.*

Usus. Flores mensas et acetaria ornant. Herba a medicis laudata uti emolliens resolvens, et diuretica, sed nunc fere dissueta.

ANCHUSA.

379. *OFFICINALIS* L. *Sp. Pl.* p. 191. Hirsuta. Caule erecto vel ascendente alterne ramoso: foliis lanceolatis integris superioribus, bracteisque basi dilatatis, racemis conjugatis: calycibus campanulatis 5-fidis, collae tubo limbum subaequante: colliculis acutis.

A. officinalis *Bert. Fl. It. t. 2. p. 285.*

In pratis, et viis montium circa pagos. *S. Palo.*

Perenn. Flor. Majo ad Julium. Flores purpureo-coerulei.

Vulgo. *Lingua di Bue, Buglossa.*

Usus. Idem ac Boraginis officinalis L. sed rarius usurpata.

380. *UNDULATA* L. *Sp. Pl.* p. 191. Hispida. Caule erecto vel ascendente ramoso: foliis lanceolatis repando-dentatis, undulatis: racemis conjugatis: calycibus tubulosis 5-fidis: tubo corollae limbum superante: colliculis obtusis.

A. undulata *Bert. Fl. It. t. 2. p. 287.*— A. hybrida, et A. angustifolia. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr.* p. 93. n. 240. et 239.— Buglossum angustifolium, majus, flore coeruleo. *H. Rom. t. 2. tab. 24.*— B. minus angustifolium, flore violaceo albo *Ital. Barrel. Ic. 1297.*— Anchusa angustis dentatis foliis hispanica. *Barrel. Ic. 578.*— A. angustis dentatis foliis. *Bocc. Mus. p. 84. tab. 77.*

In agris vineis, secus vias frequens.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores coeruleo-violacei.

381. *ITALICA* Wild. *Sp. Pl. t. 1. p. 2. p. 756.* Hispida. Caule tereti vel subangulato superne ramoso: foliis ovato-lanceolatis integris: racemis paniculatis: calycibus tubulosis 5-partitis: corollae limbo, tubum aequante: colliculis obtusis majusculis.

A. italica, *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 92. n. 238.* — *Bert. Fl. It. t. 2. p. 289.*

Ad vias campestris vulgaris.

Perenn. Fl. Majo-Junio. Flores intense coerulei, fauce alba barbata.

382. *BARRELIERI DC. Fl. Fr. t. 3. p. 632.* Subhirsuta. Caule erecto simplici, foliis oblongo-lanceolatis acuminatis denticulatis: panicula dichotoma, ramis terminalibus conjugatis bracteatis: calycis 5-partiti laciniis angustis obtusis: corollae limbo, tubum superante: colliculis oblongis obtusis longitudinaliter reticulato-rugosis.

A. Barrelieri *Sang. Cent. 3. p. 28. n. 56.* — *Bert. Fl. It. t. 2. p. 294.* — Buglossum sylv. minus fl. azureo radice perenni *It. Barrel. Ic. 333.*

In pascuis et ruderalis Umbriae. *Castelluccio.*

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores coerulei parvi.

SYMPHYTUM.

383. *OFFICINALE L. Sp. Pl. p. 195.* Radice ramosa: foliis ovato-oblongis decurrentibus.

S. officinale *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 92. n. 234.* — *Bert. Fl. It. t. 2. p. 314.* — S. *Consolida major.* flore albo, vel pallide luteo, quae foemina. *II. Rom. t. 2. tab. 30.*

β purpureum. Floribus purpureis.

S. officinale β flore purpureo *Bert. l. et S. off. β purpureum* calyce patente. *Seb. et. Maur. l. c.*

Ad fossas in pratis humidis frequens, β ad *Paludi Pontine.*

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores albi, in β purpurei.

Vulgo. *Borragine salvatica, Consolida maggiore.*

Usus. Uti resolvens et emolliens adhibetur, praesertim a vulgo in mendendis ulceribus.

384. *TUBEROSUM L. Sp. Pl. p. 195.* Radice tuberosa: foliis caulinis sessilibus ovato-oblongis semidecurrentibus, inferioribus petiolatis, petiolo alato.

S. tuberosum *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 92. n. 235.* — *Bert. Fl. It. t. 2. p. 316.* — S. majus tuberosa radice. *II. Rom. t. 2. tab. 31.*

β bulbosum. Radiis corollae exsertis, vel corollam aequantibus.

In fossis umbrosis communis, etiam varietas.

Perenn. Flor. Aprili-Majo. Flores albo-luteoli.

Obs. Usus et nomen vulgare praecedentis, a qua vulgus minime distinguit.

ASPERUGO.

385. *PROCUMBENS* L. *Sp. Pl.* p. 198. Scaberrima. Floribus axillaribus.

A. procumbens. *Sang. Cent. tres* p. 30. n. 59.—*Bert. Fl. It. t. 2.* p. 333.—

Borago minor sylvestris *καρποκρηπής* *Column. Ecphr.* p. 181. *fig.* 183. *Asperugo vulgaris*, *H. Rom. t. 2. tab.* 25.

Ad margines agrorum in montosis prope *Castelluccio*.

Annua. Flor. Julio. Flores coeruleo-violacei.

GYNOGLOSSUM.

386. *OFFICINALE* L. *Sp. Pl.* p. 192. Tomentosum. Caule procumbente: foliis radicalibus ovato-lanceolatis petiolatis, superioribus oblongo-lanceolatis, basi dilatatis cordatisque amplexicalibus: calycis laciniis subovatis, corollam concolorem, subaequantibus: staminibus inclusis: colliculis depressis undique aculeatis.

C. officinale *Sang. Cent. tres* p. 29. n. 57.—*Bert. Fl. It. t. 2.* p. 297.

β montanum. Foliis scabris supra nudiusculis. *Bert. l. c.* p. 298.—*Cynoglossa* med. mont. rub. flore. *Column. Ecphr.* p. 175. *fig.*—C. media altera virente folio rubro flore montana frigidarum regionum *l. c.* p. 176.—C. montanum, virenti folio minore flore. *H. Rom. t. 2. tab.* 38.

In montibus ciminis: β in Umbria.

Bienn. Flor. Majo-Junio. Flores sordide rubri.

Vulgo. *Cinoglossa*, *Lingua di Cane*.

Usus. Adstringentis et subnarcoticae famam habuit, et in externis morbis uti emolliens adhibita; sed ob vim obscuram et incertam a materia medica fere ablata; et licet in formula Pillularum Cynoglossi ingrediatur, potius consuetudine quam virtute, adhuc locum tenet.

387. *PICTUM* Wild. *Sp. Pl. t. 1. p. 2.* p. 761. Aldibo-pubescens. Foliis lanceolatis, superioribus basi cordatis, inferioribus obtusis: racemo centrali conjugato: laciniis calycinis ovato-oblongis tandem acutis, corollae reticulato-venosae, aequalibus: staminibus inclusis: colliculis depressis undique aculeatis.

C. pictum. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr.* p. 93. n. 251.—*Bert. Fl. It. t. 2.* p. 300.—*Cynoglossa vulgaris*. *Column. Ecphr.* p. 169.

In agris, viis, plateis frequens.

Bienn. Flor. Aprili-Majo. Flores pallido-coerulei vel purpurascens, venaturis rubris picti.

Vulgo. *Lingua di Cane*.

Usus. Pro officinali adhibetur a Pharmacopolis.

387bis. *MAGELLENSE* Ten. *Fl. Nap. t. 4. p. 184. t. 117.* Incano-lanuginosum. Foliis lineari-lanceolatis, radicalibus longe petiolatis, caulinis subsessilibus, basi latioribus: racemiis compactis bracteatis: laciniis calycinis linearibus, corollam aequantibus: colliculis margine inciso-radiatis, centro concavo, grabris.

C. magellense. Sang. Cent. tres p. 29. n. 58. - Bert. Fl. It. t. 2. p. 304.- Cynoglossa media montana incana angustifol. altera flore globoso frigidarum regionum *Column. Ecphr. p. 173*, et *C. altera globoso flore. l. c. p. 174.*

In Latii montibus *Quadagnolo*, et in pascuis Umbriae *Vettore*.

Perenn. Flor. Junio. Flores carnei.

388. *APENNINUM* L. *Sp. Pl. p. 193.* Molliter cinereo-villosum. Foliis ovato-lanceolatis acutis: racemis terminalibus brevibus compactis: laciniis lanceolato-linearibus, corolla brevioribus: colliculis calathiformibus undique muricatis.

C. apenninum Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 93. n. 242.- Bert. Fl. It. t. 2. p. 306.- Cynoglossa montana maxima frigid. regionum. *Column. Ecphr. p. 168*, et *C. montana maxima. l. c. p. 170.*

In montanis sylvaticis. *Monte Gemaro, Umbria, Piceno.*

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores coerulei.

PLUMBAGO.

389. *EUROPAEA* L. *Sp. pl. p. 215.* Ramis patentibus: foliis inferioribus ovato-lanceolatis, basi sagittato-amplexicaulibus, omnibus scabris: bracteis ternis, intermedia majore.

P. europaea Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 94. n. 245.- Bert. Fl. It. t. 2. p. 431.- Tripolium Dioscoridis. *Column. Ecphr. p. 160.-* Plumbago quorundam. *H. Rom. t. 2. tab. 39.*

In sepibus omnibus, et ad vias etiam Urbis vulgaris.

Perenn. Flor. Julio-Septembri. Flores purpureo-violacei.

Vulgo. *Dentaria.*

Usus. Radix manibus tantum retenta, ad dolores dentium levandos efficacissima praedicabatur. Veteres succo, unguentum conficiebant, ad ulceras fungosas puliendas, validissimum. Qua ratione a materia medica expulsa?

ANAGALLIS.

390. *ARVENSIS* L. *Sp. Pl. p. 211.* Caule decumbente prostratoque: foliis sessilibus ovatis: pedunculis, folio, plerumque longioribus: laciniis corollinis apice subintegris crebre ciliato-glandulosis. *Bert. Fl. It. t. 2. p. 422.*

A. arvensis *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii* p. 25. n. 11.— *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr.* p. 94. n. 246.— *A. phoeniceo* flore. *II. Rom. t. 2. tab. 45.*

Ann. Flor. Majo. Flores rubri.

Vulgo. *Mordigallina*.

391. *COERULEA* *Röem. et Schult. Syst. Veg. t. 4. p. 117.* Caule ascendente: foliis sessilibus ovatis: pedunculis folio subbrevioribus: laciniis corollinis apice argute, inaequaliterque serrulatis, subundis. *Bert. Fl. It. t. 2. p. 424.*

A. coerulea *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr.* p. 94. n. 247.— *A. coeruleo* flore. *II. Rom. t. 2. tab. 46.*

In arvis, marginibus viarum frequens.

Ann. Flor. Majo. Flores coerulei, rarius albi.

LYSIMACHIA.

392. *VULGARIS* *L. Sp. Pl. p. 209.* Caule erecto tetragono sulcato, superius ramoso: foliis oblongo-lanceolatis oppositis ternisque: racemis compositis terminalibus axillaribusque: laciniis calycinis lanceolatis acutis, margine ciliato-glandulosis: corolla scutellato-patente, calyce subtriplo longiore, limbi laciniis oblongis obtusis: capsula obtusa, calycis longitudine.

L. vulgaris *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr.* p. 94. n. 248.— *Bert. Fl. It. t. 2. p. 414.*— *L. lutea* major, quae Dioscoridis, foliis quaternis *Hort. Rom. t. 2. tab. 41.*

Ad fossas et paludes vulgaris.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores flavi.

393. *PUNCTATA* *L. Sp. Pl. p. 210.* Nigro-punctata, et pilis glanduliferis ciliata. Caule erecto subtetragono ramoso: foliis sessilibus ovato-lanceolatis verticillato-ternis-quaternisque, floribus axillaribus verticillatis, folio brevioribus: pedunculis 1-floris, laciniis calycinis lanceolato-linearibus, corolla scutellato-patenti, calyce duplo longiore: capsula obtusa, calyci subaequale.

L. punctata. *Seb. et Maur. Flor. Rom. Pr.* p. 95. n. 248.— *Bert. Fl. It. t. 2. p. 416.*

Ad fossas cum praecedente.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores lutei, punctis nigris notati.

394. *LINUM STELLATUM* *L. Sp. Pl. p. 211.* Caule tenui 2-3-plocicari simpliciter ramosque glabro: foliis lanceolatis angustis sessilibus 3-nerviis oppositis: pedunculis axillaribus solitariis 1-floris: calycibus corolla rotata brevioribus, laciniis lanceolato-acuminatis patentibus: capsula obtusa subpentagona, calyce brevior.

L. *Linum stellatum*. *Maur. Cent. 13. p. 12.*— *Bert. Fl. It. t. 2. p. 417.*

In siccis. *Villa Mellini.*

Ann. Flor. Majo. Fl. ochro-leuci, minuti.

Vulgo. *Lino stellato.*

395. *NUMMULARIA* L. *Sp. Pl. p. 211.* Cauleprostrato radicante, glabro: foliis cordato-subrotundis oppositis breviter petiolatis: pedunculis solitariis axillaribus 1-floris: laciniis calycinis ovatis acutis: corolla scutellato-patente, calyce duplo longiore, profunde 5-fida, laciniis ovato-acutis, margine minutissime ciliato-glandulosis: capsula globosa, calyce, multo brevior.

L. *Nummularia*. *Maur. Cent. 13. p. 12.*— *Bert. Fl. It. t. 2. p. 419.*— L. humifusa folio rotundiore, flore luteo. *II. Rom. t. 2. tab. 44.*

In pratis humidis circa fossas. *Al piano dalle due Torri passato Ponte Molle.*

Perenn. Flor. Junio. Flores lutei.

Vulgo. *Erba quattrina, Centimorbia, Mummularia.*

Usus. Subadstringens et vulneraria, ideo in veteri medicina ad ulcera interna sananda plurimi laudata; nunc rarissime adhibita.

CYCLAMEN.

396. *HEDERAEOFOLIUM* Wild. *Sp. Pl. t. 1. p. 2. p. 810.* Radice orbiculari depressa magna: foliis histeranthiis cordatis oblongisque acuminatis angulato-denticulatis: corollae laciniis ovato-lanceolatis elongatis, tubo campanulato: laciniarum basi hinc inde incrassata: stylo longitudine tubi.

C. *hederaefolium*. *Bert. Fl. It. t. 2. p. 403.*— C. *neapolitanum*. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 95. n. 252.*

In umbrosis sylvaticis circa urbem et in montanis.

Perenn. Flor. Septembri-Octobri. Flores pulchre rosei, fauce, maculis sanguineo-rubellis, notati.

Vulgo. *Panporcino, Artanita.*

397. *VERNUM* *Reichemb. Fl. Germ. exc. 2. p. 407. n. 2742.* Radice orbiculari depressa minuscula: foliis synanthiis, cordato-ovatis subrotundisque angulatis et denticulatis: corollae laciniis oblongo-lanceolatis obtusis: tubo campanulato abbreviato, fauce late hiante: stylo exerto.

C. *vernum*. *Bert. Fl. It. t. 2. p. 405.*— C. *hederaefolium*. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 95. n. 251.*— C. *aprile florens* etc. *Hort. Rom. t. 2. tab. 68.*

In umbrosis sylvatici fraequens. *Villa Borghese Pamfili, Albano* etc.

Perenn. Flor. Martio-Aprili. Flores pulchre rosei, fauce, maculis violaceo-rubellis, notata.

Vulgo. *Panporcino, Artanita.*

Usus. Quamvis Cyclaminis radix *Lin. Mat. Med.* ad *C. europaeum* pertineat; Rizhotomi, et Farmacopulae radices utriusque enumeratae speciei indiscriminatim colligunt apud nos, ad Unguentum Arthanitae, et alia pharmaca, a planta petita, preparanda. Omnium enim specierum, hujus generis, radices vi purgativa, drastica, emenagoga, anthelmintica gaudent; insuper revolvunt, et scabiem fugant. Planta injuria a materia medica fere exclusa!

SOLDANELLA.

398. *ALPINA* *L. Sp. Pl.* p. 206. Foliis cordato-orbiculatis crassis: scapo paucifloro: corolla turbinata laciniato-fimbriata: calyce patulo: stylo subexerecto: antheris in aristam productis.

S. alpina *Sang. Cent.* 3. p. 31.—*Bert. Fl. It. t. 2. p. 397.*—*Soldanella alpina* *rotundifolia. H. Rom. t. 1. tab. 13.*

In alpinis Umbriae. *Monte Vettore.*

Perenn. Flor. Junio. Flores purpureo-coerulei.

PRIMULA.

399. *ACAULIS* *Röem. et Schult. Spil. Veg. t. 4. p. 135.* Glabra. Foliis obovatis oblongis dentatis rugosis: scapis 1-floris: calyce pentagono 5-fido, laciniis acuminatis: corollae tubo, calyce sublongiore, limbo plano

P. acaulis. Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 95. n. 250.—*Bert. Fl. It. t. 2. p. 370.*—*Alysma sylvorum. Column. Phyt. ed. Neap. p. 21.*

In sylvis montanis. *Monte Genaro.*

Perenn. Flor. Febuario-Martio. Flores sulphurei.

Vulgo. *Primavera.*

400. *VERIS* *Smith. Engl. Flor. t. 1. p. 271.* Pilosiuscula. Foliis cordato-ovatis obtusis dentatis, petiolo alato: scapo umbellato multifloro: calyce pentagono campanulato, dentibus ovato-acutis: corollae tubo, calyci subaequale, fauce elongata infundibuliformi, limbo concavo.

P. veris. Maur. Cent. 13. p. 12.—*Bert. Fl. It. t. 2. p. 373.*—*Alysma pratense. Column. Phyt. ed. Neap. p. 21.*

In sylvis tusculanis vulgo *Ruffinella.*

Perenn. Flor. Aprili. Flores citrini.

401. *SUAVOLENS* *! Röem. et Schult. Syst. Veg. t. 4. p. 133.* Pubescens. Foliis cordato-ovatis petiolatis subtus niveo-tomentosis: scapis umbellatis

multifloris: calyce pentagono campanulato-tubuloso 5-fido, laciniis acutis ovato-lanceolatis: corollae tubo, calyci aequali, fauce dilatata, limboque parvo, concavis.

P. suaveolens. Bert. *Fl. It. t. 2. p. 375.*— Paralitica montana Aequicolorum rotundifolia Alsinati, varietati adscribenda. *Columu. Ecphr. p. 255*, et *P. rotundifolia montana l. c. p. 256.*

In montium subapenninorum sylvis. *Monte Vettore* etc.

Perenn. Flor. Majo. Flores lutei, maculis saturatioribus ad faucem.

402. *AURICULA* Lehm. *Prim. p. 40.* Albo-farinosa: Foliis obovatis subrotundisque crenatis vel integris: scapo umbellato, floribus involucretis, foliolis brevissimis: calycibus teretibus, laciniis obtusis: corollae infundibuliformis tubo, calyce, duplo triploque longiore, a basi ad faucem sensim dilatato, limbi 3-fidi, laciniis obcordatis.

P. Auricola. Bert. *Fl. It. t. 2. p. 388.*

In montibus apenninis. *Vettore.*

Perenn. Flor. Aprili-Majo. Flores lutei.

Vulgo. *Orecchia d'Orso.*

HOTTONIA.

403. *PALUSTRIS* L. *Sp. Pl. p. 208.* Foliis immersis impari-pinnatis, pin-
nis linearibus pectinatis: racemo verticillato interrupto: floribus pedicellatis.

H. palustris Fior. Gior. Arch. tom. 18. p. 162. n. 5.— Bert. *Fl. It. t. 2. p. 412.*

In lacubus, fossis et canalibus. *Paludi Pontine.*

Perenn. Flor. Aprili. Flores rosei fauce lutea.

ANDROSAGE.

404. *VILLOSA* L. *Sp. Pl. p. 203.* Dense albo-villosa. Stolonibus subrepentibus: foliis rosulatis oblongo-linearibus basi barbatis: involucre umbellam paucifloram subaequante.

A. villosa. Sang. Cent. 3. p. 30. n. 60.— Bert. *Fl. It. t. 2. p. 359.*— *A. vulgaris latifolia annua. H. Rom. t. 2. tab. 1.*

In excelsis apenninis Umbriae super saxa.

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flores albi centro rosei.

SAMOLUS.

405. *VALERANDI* L. *Sp. Pl. p. 243.* Caule erecto simplici ramosoque: foliis obovato-spathulatis obtusis: racemo multifloro, pedicellis medio bracteolatis.

S. Valerandi. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 95. n. 253.- Bert. Fl. It. t. 2. p. 551.- II. Rom. t. 2. tab. 47.*

In uliginosis, sylvaticis opacis frequens. *Intorno le fontane della Piazza di s. Pietro etc.*

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores albi.

LOBELIA.

406. *LAURENTIA L. Sp. Pl. p. 1321.* Caule subramoso folioso : foliis lanceolato-ovatis crenatis : pedunculis solitariis 1-floris longissimis , medio bracteolatis.

L. Laurentia. *Sang. Cent. 3. p. 33. n. 67.- Bert. Fl. It. t. 2. p. 533.- Ranunculus aquaticus repens flore coeruleo inaperto. Bocc. Mus. tab. 27. fig. minor.*

In arenosis hyeme inundatis prope Ostiam Tyberis , et non procul a *Fiumicino.*

Ann. Flor. Junio. Flores coerulei tubo albido.

ERYTRAEA.

407. *CENTAURIUM Pers. Syn. Pl. t. 1. p. 283.* Caule stricto: foliis radicalibus rosulatis obovato-spathulatis , caulinis oblongo-lanceolatis : floribus fasciculato-corymbosis, omnibus brevissime pedicellatis: laciniis calycinis inferne membrana connexis. *Bert. Fl. It. t. 2. p. 642.*

Chironia Centaurium. *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii p. 36. n. 62.- Seb. et Maur. Flor. Rom. Pr. p. 89. n. 274. - Centaurium minus Hort. Rom. t. 1. tab. 99.*

β grandiflora. Corollis majoribus , limbi diametro , tubum superante. *Bert. l. c. p. 643.*

γ Pulchella. Corymbo laxifloro: pedicellis solitariis, supremis lateralibus longiusculis. *Bert. l. c.*

Chironia pulchella. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. l. c. n. 275.*

In sylvaticis, pascuis, herbis communis , et in pratis montanis Umbriae et Latii.

Perenn. Flor. Junio-Julio, Flores rosei.

Vulgo. *Centaurea minore.*

Usus. Ob intensam amaritudinem in febribus intermittentibus laudatur, et frequentissime adhibetur praesertim a vulgo, et ab agricolis, quibus etiam innotescit sub nomine *Erba da febbre.*

408. *MARITIMA* Ten. *Fl. Neap. t. 3. p. 140*: Caule stricto tetragono: foliis 5-nerviis, omnibus oppositis, inferioribus ovatis, superioribus oblongo-lanceolatis: corymbo paucifloro dichotomo, floribus solitariis crasse pedicellatis: corollae laciniis ellipticis: stylo 2-fido. *Bert. Fl. It. t. 2. p. 646*.

Chironia lutea. Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 100. n. 276. - Centaurium luteum novum. *Column. Eeplr. p. 78. tab. 77. f. 2.* - C. minus luteum latifolium non perfoliatum. *Barrel. Ic. 468*.

In maritimis et in collibus sterilibus circa urbem. *Ostia, Pigneto Sacchetti etc.*

Ann. Fl. Junio. Flores. citrino-lutei.

409. *SPICATA* Pers. *Syn. Pl. t. 2. p. 283*. Caule ramoso: floribus alternis, laxe spicatis. *Bert. Fl. It. t. 2. p. 648*.

Centaurium minus ramosum *Barrel. Ic. 1242*. - C. minus spicatum *Babuini* sed flore rubro. *Trimuff. Observ. p. 66*.

In pratis maritimis. *Porto d'Ascoli*.

Ann. Flor. Septembri. Flores rosei.

VILLARSIA.

410. *NYMPHOIDES* Röem. et Schult. *Syst. Veg. t. 4. p. 178*. Foliis cardato-subrotundis subtus punctato-glandulosis: floribus axillaribus fasciculatis, raro solitariis: capsula calyce duplo longiore.

V. *Nymphoides Fior. Gior. Arch. t. 18. p. 162.* - *Bert. Fl. It. t. 2. p. 408*.

In canalibus, et lacubus: *Paludi Pontine*.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores flavi.

VERBASCUM.

411. *THAPSUS* L. *Sp. Pl. p. 252*. Albo-tomentosum. Caule alato simplici vel superne tantum ramoso: foliis ovato-oblongis crenatis decurrentibus: racemo denso composito, racemulis brevissimis conformibus: floribus brevissime pedicellatis: filamentis inaequalibus, tribus brevioribus undique, coeteris latere tantum interno, albo-barbatis: antheris miniatis.

V. *Thapsus Bert. Fl. It. t. 2. p. 570*.

In viis campestribus ad margines agrorum. *Albano, Frascati etc.*

Bienn. Flor. Junio ad Septembrem. Flores lutei suaveolentes.

Vulgo. *Verbasco, Tasso barbasso*.

Usus. Emolliens et resolvens, simpliciter est; ideo tam in internis, quam in externis morbis adhibitum: veteres uti antiartriticum et adstringentem predicarunt.

412. *MAGRURUM* Ten. *Flor. Neap. t. 3. p. 216.* Densissime cano-lanatum. Foliis elliptico-oblongis crenulatis decurrentibus, superioribus cuspidatis: spica valde compacta simplici vel basi ramosa: bracteis ovato-lanceolatis cuspidatis adpressis, calycem subaequantibus: corollis subinfundibuliformibus extus farinosis: filamentis barbatis: antheris difformibus.

V. macrurum Sang. *Cent. tres p. 34. n. 70.- Bert. Fl. It. t. 2. p. 572.- V. Thapsus. Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 96. n. 254.- V. mas latifolium luteum H. Rom. t. 2. tab. 53.*

In incultis circa Romam, et ad vias frequens.

Bienne. Flor. Majo-Junio. Flores lutei.

Vulgo. *Tasso barbasso.*

Obs. Insigne statura gigantea, et tomenti asperiusculi crassitie. Spica 2-3-pedalis undique floribus confertis ita tecta, ut neque rachis alata, nec bractee exerto-patulae appareant. Corolla pollicem et amplius lata, laciniis suborbicularibus, binis superioribus minoribus. Filamentis binis longioribus barbatis, antheris oblongis, a *V. Thapso* et *thapsiforme* diversum, nec alterutrius progenies.

413. *THAPSIFORME* Schrad. *Mon. Verb. p. 21.* Luteo-tomentosum. Caule subalato foliis utrinque tomentoso-lanatis crenulatis, radicalibus lanceolato-ovatis in petiolum attenuatis, caulinis decurrentibus, summis cuspidatis: florum fasciculis sessilibus in spica subsimplici superius confertis: bracteis calyce longioribus, per rachim decurrentibus: corolla rotata: antheris inaequalibus.

V. thapsiforme Sang. *Cent. tres p. 35. n. 71.- Bert. Fl. It. t. 2. p. 573.*

In campis circa Urbem, et in montosis vulgare.

Bienne. Flor. Majo-Augusto. Flores lutei majusculi.

Vulgo. *Tasso falso.*

414. *DENSIFLORUM* Bert. *Am. It. p. 87.* Viridi-luteo-lanatum. Caule simplici vel superius parce ramoso: foliis ala angusta decurrentibus, oblongo-lanceolatis, grosse crenatis, basi attenuatis late dentatis, inferioribus elongatis: florum fasciculis pedicellatis, in spica subsimplici, confertis, inferius discretis: antheris difformibus.

V. densiflorum Sang. *Cent. tres p. 35. n. 72.- Bert. Fl. It. t. 2. p. 574.*

In colle sylvatico vulgo *Galloro* prope Ariciam.

Perenn. Flor. Junio. Flores lutei,

415. *PHLOMIOIDES* L. *Sp. Pl.* p. 253. Luteo-tomentosum. Foliis crenatis rugosis lanatis, inferioribus ellipticis in petiolum attenuatis, caulinis oblique subamplexi-caulibus oblongis acutis, summis late ovatis cuspidatis: florum fasciculis sessilibus remotis: rachi subulata: staminum filamentis lanatis, binis longioribus extus nudiusculis, antheris inaequalibus.

V. *phlomoides* Sang. *Cent.* 3. p. 35. n. 73.— *Bert. Fl. It. t.* 2. n. 575.

β *Sanniticum*. Caule deorsum nudo foliis oblongatis superne glabriusculis.

In incultis pascuis et viis vulgare. β prope Ostiam, et locis vulgo *Parcareccio*, *Macchia de' Mattei* etc.

Bienne. Flor. Majo-Junio. Flores flavi.

416. *CONDENSATUM* Röem. et Schult. *Syst. Veg. t.* 4. p. 332. Luteo-tomentosum. Foliis imis ovato-oblongis petiolatis, reliquis sessilibus breviter decurrentibus, aliis rotundatis: racemo spicaeformi densifloro: corollis calyce quadruplo longioribus, laciniis subrotundis. *Bert. Fl. It. t.* 2. p. 577.—

In pascuis, et in cultis. *Albano*, *Caffarella* etc.

Bienn. Flor. aestate. Flores lutei.

Obs. A. V. *phlomoide* parum diverso, et pro varietate tantum praecedentis forsan habendum, folia tamen breviter decurrentia, racemus non interruptus.

417. *NIVEUM* Ten. *Flor. Nap. t.* 2. p. 90. tab. 22. Albo-lanatum. Foliis crenatis, radicalibus ellipticis in petiolum attenuatis, caulinis ovatis subdecurrentibus: spica densa basi subinterrupta: rachide nuda: bracteis ovatis cuspidatis, calyce longioribus: filamentis albo-barbatis, antheris subaequalibus.

V. *niveum*. Sang. *Cent.* 3. p. 36. n. 74.— *Bert. Fl. It. t.* 2. p. 580.

In montium incultis saxosi prope *S. Polo*.

Bienn. Flor. Junio-Julio. Flores flavi.

Obs. Spica villis longis gossypinis argenteis undique obsita. Corollae extus farinosae. Tomentum paginae inferioris foliorum candidum fere floccosum secedens. Planta 1-2-pedalis.

418. *ARGYROSTACHYON* Ten. *Viag. in Abruz. p.* 52. Cano-tomentosum. Caule inferius semialato: foliis oblongo-obovatis petiolatis nudiusculis, mediis semidecurrentibus, summis sessilibus cordatis: racemo-terminali densifloro: bracteis cuspidatis: corollis calyce duplo longioribus: antheris reniformibus: filamentis difformibus albo-barbatis.

V. argyrostachyon. *Sang. Cent.* 3. p. 37. n. 76.— *Bert. Fl. It. t.* 2. p. 581.

In pratis elatiorum montium. *Monte Lucretile* in Latio.

Bienne. Flor. Julio. Flores luteo-albi.

419. *SINUATUM* *L. Sp. Pl.* p. 254. Tormentoso-pulverulentum. Caule tereti paniculato: foliis radicalibus oblongatis undulatis pinnatifido-dentatis et sinnatis, caulinis remidecurrentibus, ramis sessilibus: racemis interruptis, floribus 3-5-7 glomeratis: antheris remiformibus miniatis, filamentis aequalibus purpureo-barbatis, barba superius quandoque alba.

V. sinuatum. *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii* p. 79. n. 254.— *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr.* p. 96. n. 256.— *Bert. Fl. It. t.* 2. p. 583.

Ad margines viarum in glareosis vulgare et in ipsa Urbe.

Bienne. Flor. aestate. Flores lutei.

420. *BLATTARIA* *L. Sp. Pl.* p. 254. Glabrum. Caule erecto simplici vel superius ramoso: foliis lanceolatis, radicalibus lobato-dentatis vel pinnatifidis, caulinis cordatis amplexicaulibus acute dentatis: racemis laxifloris: floribus solitariis longe pedunculatis: staminum filamentis tribus brevioribus undique barbatis, antheris remiformibus, duobus longioribus latere interno, et inferne tantum barbatis, antheris adnatis oblongis: barba antherarum in omnibus purpurea.

V. Blattaria *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr.* p. 96. n. 257.— *Bert. Fl. It. t.* 2. p. 586.— *Blattaria lutea* folio longo laciniato. *H. Rom. t.* 2. tab. 56.

In arvis marginibus viarum vulgatissima.

Ann. Flor. Junio-Julio. Flores lutei.

421. *PHOENICEUM* *L. Sp. Pl.* p. 254. Subpubescens. Caule simplici: foliis inferioribus petiolatis ovatis inaequaliter crenatis, superioribus lanceolatis sessilibus remotis: racemo simplicissimo terminali: floribus longe pedunculatis: staminibus purpureo-barbatis: antheris croceis.

V. phoeniceum *Sang. Cent.* 3. p. 38. n. 78.— *Bert. Fl. It. t.* 2. p. 587.

In pascuis montanis. *S. Gregorio*.

Bienne. Flor. Junio-Julio. Flores atro-purpurei.

422. *NIGRUM* *L. Sp. Pl.* p. 253. Nudiusculum. Foliis subpubescentibus duplicato-serratis, inferioribus cordato-ovatis petiolatis, summis sessilibus ovato-lanceolatis: floribus racemoso-fasciculatis laxis pedunculatis: filamentis purpureo-barbatis, antheris remiformibus, polline miniato.

V. nigrum. *Sang. Cent. tres* p. 37. n. 77. — *Bert. Fl. It. t.* 2. p. 589.— *V. foliis viridibus perenne, floribus luteis racematim provenientibus staminibus purpurascens*. *H. Rom. t.* 2. p. 54.

In collinis incultis *Albano al Monte Gentile*.

Bienne. Flor. Junio. Flores aurei.

423. *LYCHNITIS* L. *Sp. Pl.* p. 253. Caule angulato farinoso: foliis supra denudatis subtus cano-lanatis suberenatis, caulinis cordato-cuspidatis sessilibus: racemo composito: florum fasciculis pedunculatis remotiusculis: calyce lanato, laciniis apice nudis, capsula brevioribus: filamentis albo-flavescenti-barbatis: antheris subaequalibus.

V. *lychnitis* Sang. *Cent.* 3. p. 36. n. 75.— *Bert. Fl. It.* t. 2. p. 592.

β luteum. Floribus luteis parum minoribus.

γ micranthum. Foliis sublanceolatis subtus cano-farinosis, floribus luteis duplo fere minoribus.

In montium apricis una cum varietatibus. *S. Polo, Monte della Croce, Monte Lucretile*.

Bienne. Flor. Julio-Augusto. Flores albi in varietatibus lutei.

424. *LONGIFOLIUM* Rœm. et Schult. *Syst. Veg.* t. 4. p. 345. Luteo-tomentosum. Foliis subintegris acuminatis, imis oblongo-lanceolatis petiolatis, reliquis sessilibus ovato-oblongis basi rotundatis, supremis subcordatis: racemo terminali elongato inferne laxifloro: floribus fasciculatis crasse pedicellatis: staminibus brevioribus albo-barbatis, longioribus nudis: capsulis subovoideis obtusis. *Bert. Fl. It.* t. 2. p. 595.

In Umbriae, et Picaeni pratis montanis. *Monte de' Fiori*.

Bienne. Flor. Julio-Augusto. Flores lutei.

425. *FLOCCOSUM* Wild. *En.* t. 1. p. 224. Floccoso-tomentosum, tomento untuoso detersili. Caule superius ramoso: foliis inferioribus oblongo-obovatis suberenatis, superioribus cordatis semiamplexicaulibus acuminatis: racemi pyramidati interrupti ramosi, floribus fasciculatis: corolla calyce triplo longiore: staminibus inaequalibus: filamentis tribus brevioribus tota superficie, duobus longioribus inferne, et latere interno tantum albo barbatis: antheris miniatis.

V. *floccosum* Bert. *Fl. It.* t. 2. p. 597.— V. *pulverulentum* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr.* p. 96. n. 255.—

In arvis sterilibus, viis circa Romam, et abunde circa *Marino, Castel Gandolfo, Albano* etc.

Bienne. Flor. tota aestate. Flores lutei grandiusculi.

HYOSCIAMUS.

426. *NIGER* L. *Sp. Pl.* p. 257. Piloso-viscidus. Foliis superioribus ses-

silibus oblongis acute grandidentatis, radicalibus petiolatis pinnatifido-sinuatis: floribus sessilibus approximatis: calyceibus basi ventricosis: corollis venosis.

H. niger Sang. Cent. 3. p. 38. n. 79.— Bert. Fl. It. t. 2. p. 611.

Frequens in ruderatis montium.

Ann. Flor. Majo-Junio. Flores pallide flavi, venis luteo-purpurascensibus.

Vulgo. *Fava porcina*, *Dente cavallino*, *Giusquiamo*.

427. *ALBUS* L. Sp. Pl. p. 257. Piloso-viscidus. Folis cordatis sinuatis acutis, floralibus integerrimis, omnibus petiolatis: floribus distantibus subsessilibus: calyceibus ventricosis 10-striatis: corolla avenia.

H. albus Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 96. n. 258.— Bert. Fl. It. t. 2. p. 613.— H. Rom. t. 2. tab. 91.

In ruderatis ad muros frequens.

Ann. Flor. Junio-Augusto. Flores albo-lutei.

Vulgo uti praecedens.

Usus. Utraque species vi narcotica gaudet, e factore herbae satis ap-
prime nota, et succus condensatus, sub nomine extracti *Hyoscyami nigri*,
optimum sedativum Medicis praebet. Experientia novi succum *H. albi*, e-
dem prosus virtute *H. nigri* gaudere, et ideo, quod utraque species ad ex-
tractum conficiendum aequae valeat, quaeque sit contraria sententia. Semina,
licet innocua, in formula Pillularum Cynoglossi ingrediuntur: eorum fumus,
apud nonnullos, remedium odontalgicum praestantissimum.

DATURA.

428. *STRAMONIUM* L. Sp. Pl. p. 255. Foliis glabris ovatis inaequaliter si-
nuato-dentatis: capsulis ovatis oblongis undique spinosis, spinis erectis su-
baequalibus.

D. Stramonium. Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 96. n. 259.— Bert. Fl. It.
t. 2. p. 606.— Solanum maniacum Dioscoridis. Column. Phyt. ed. Neap. p. 46.
fig. p. 47.

In ruderatis, fimentis, ad vias prope pagos vulgaris.

Ann. Flor. Julio-Augusto. Flores candidi magni.

Vulgo. *Stramonio*, *Noce puzza*, *Pianta americana*.

Usus. Planta venenata narcotica deprimens caute usurpanda. In mania,
et in nervosis utitur. Foliorum fumus ad vehementes asthmatis accessus se-
dandos plurimum valet.

SOLANUM.

429. *DULCAMARA* L. *Sp. Pl.* p. 264. Glabrum. Caule fruticoso inermi scandente: foliis cordato-ovatis astatisve, superioribus quandoque laciniatis: floribus corymbosis: corymbis oppositifoliis nutantibus.

S. *Dulcamara*. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr.* p. 97. n. 262.— *Bert. Fl. It. t. 2.* p. 631.

In humentibus ad fossas et sepes frequens.

Perenn. Flor. Majo-Augusto. Flores violacei.

Vulgo. *Dulcamara. Vite selvatica.*

Usus. Stipites in decoctis depurativis quam saepissime adhibentur, ob vim sudoriferam, et aperientem, ad impetigines et reumatismos pellendos.

430. *NIGRUM* L. *Sp. Pl.* p. 633. Pubescens. Caule herbaceo ramoso inermi, ramis angulatis: foliis petiolatis ovatis dentatis subundulatis: floribus infrafoliaceis corymbosis: corymbis disticis nutantibus: bacis globosis maturitate nigris.

S. *nigrum*. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr.* p. 97. n. 263.— *Bert. Fl. It. t. 2.* p. 633.— *Solanum officinarum* acinis nigricantibus. *H. Rom. t. 2.* p. 60.

Ann. Flor. Majo-Julio. Flores albi.

Vulgo. *Erba morella, Salano nero.*

Usus. Planta famae incaertae: a nonnullis uti innocua, ab aliis uti noxia, praedicatur. Solanina in succo foliorum inventa, plantam narcoticam et emeticam esse, probat. Baccae a pullis et ab armento suillo ingestae mortem cierunt, quod etiam evenit in piscibus, unde escam piscatoribus prebent.

431. *MINUTUM* Wild. *En. t. 2.* p. 236. Villosum. Caule herbaceo ramoso, ramis angulatis alatis, alis angustissimis remote denticulatis: foliis ovatis auriculato-dentatis: floribus infrafoliaceis corymbosis, corymbis nutantibus: bacis globosis maturitate miniatis.

S. *miniatum* *Bert. Fl. It. t. 2.* p. 635.— S. *villosum* *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr.* p. 97. n. 264.— S. *officinarum* puniceis. *H. Rom. t. 2. tab. 61.*

In cultis, viis cum praecedente commune.

Obs. Usus et nomen vulgare praecedentis.

432. *SODOMEUM* L. *Sp. Pl.* p. 268. Aculeatum, aculeis recti basi dilatatis. Caule liquoso ramoso: foliis sinuato-pinnatifidis, lobis obtusis: corymbis paucifloris extrafoliaceis, floribus cernuis: bacca globosa maturitate lutea.

S. Sodomeum *Fior. Append. in Giorn. de' Lett. di Pisa ann. 1828. t. 17. p. 115.*— *Bert. Fl. It. t. 2. p. 636.*— S. pomiferum frutescens Africanum, spinosum, nigricans Borraginis flore, folis profunde laciniatis. *H. Rom. t. 2. tab. 57.*

In montibus secus viam Appiam apud Anxur, et Romae in vineis sed rarius.

Suffrut. Flor. aestate Fl. violacei.

PHYSALIS.

433. *Alkekengi L. Sp. Pl. p. 261.* Caule herbaceo angulato ascendente erectove ramoso: foliis ovatis acutis petiolatis: floribus solitariis pedunculatis: calyce parvo, in fructu plurimum acereto colorato, baccam rotundam occultante.

Ph. Alkekengi *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 97. n. 261.*— *Bert. Fl. It. t. 2. p. 627.*— Alkekengi officinarum *H. Rom. t. 2. tab. 65.*

In umbrosis sepius, scobribus fraequens. *Villa Borghese, Villa Madama* etc. Perenn. Flor. Junio. Flores albid.

Vulgo. *Alchechengi, Alicacabo.*

Usus. Herba et Baccae diureticae sunt et subacidae, ideo in arthritide, in hydropse, aliisque hujus generis morbis olim adhibitae, sed nunc fere disuetae.

ATROPA.

434. *Belladonna L. Sp. Pl. p. 260.* Pubescens. Caule herbaceo ramoso-trichotomo: foliis petiolatis ovatis integerrimis geminatis solitarisve: pedunculis 5-floris nutantibus: calycis laciniis, in fructu, stellato-patentibus: bacca globosa depressa, maturitate atrata.

A. Belladonna *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 27. n. 260.*— *Bert. Fl. It. t. 2. p. 624.*— Belladonna majoribus foliis et floribus *H. Rom. t. 2. tab. 3.*

In montium sylvis. Abbunde in *Monte Gennaro.*

Perenn. Flor. Junio. Flores obscure purpurei.

Vulgo. *Belladonna.*

Usus. Planta omnibus in partibus venenata, at praesertim in foliis, a quibus Chimici Atropinam duxerunt, in qua vires summopere letales inventae fuerunt. Controstimolans, narcotica, sedativa a medicis praedicatur; in pupillam oculorum peculiariter agit, eam dilatans, et immobilem reddens; caute et parce habibenda: in medicina externa minus periculosa.

MANDRAGORA.

435. *VERNALIS* Bert. *Fl. It. t. 2. p. 618.* Acaulis. Foliis late-ovatis in petiolum attenuatis, primis obtusissimis, reliquis acutis: scapis intrafoliaceis 4-floris: corolla campanulata, calyci sublongiore: bacca globosa obtusa, calycem superante, maturitate lutea.

In pratis uliginosis Umbriae secus Nursiam.

Perenn. Flor. Martio-Aprili. Flores albo-virentes tandem leviter coerulei.

Vulgo. *Mandragora maschia.*

436. *OFFICINARUM* L. *Sp. Pl. ed. 1. p. 181.* Acaulis. Foliis ovatis in petiolum productis, primis obtusis, reliquis acutis: scapis 1-floris intrafoliaceis corolla campanulata, calyce triplo longiore: bacca oblonga obtusa, longitudine calycis maturitate luteo-rufa.

M. *Officinarum* Bert. *Fl. It. t. 1. p. 620.* M. foemina flore coeruleo. *Barrel. Ic. 29.*—M. Foliis asperis, fructu parvo ovato acuminato, floribus violaceis *H. Rom. t. 1. tab. 2.*

In sylvaticis montium. *Monte Lucretile.*

Perenn. Flör. Autumno, et quandoque etiam Aprili. Flores pallide violacei.

Vulgo. *Mandragora femmina.*

Usus. Radix utriusque speciei magna fusiformis, perpendiculariter descendens, simplex vel ramosa, ramis etiam fusiformibus et perpendicularibus, corpus hominis quodammodo refert. In *M. vernali* extus sordide alba, intus prorsus alba: in *M. Officinali* mole quidquam minor, extus nigrigans, intus alba est, et in veteri medicina quam saepissime usurpabatur. Ad somnum conciliandum, ad dolores fugandos, ad emeto-chatarsim promovendam, ad tumores resolvendos, ad menstruales fluxus reducendos, et ad venenatos animalium morsus medendos praedicabatur. Vis ejus venenata, cum frequentissime multum mali in organismo intulerit, a materia medica citius eliminata. De radicibus harum plantarum ab empiricis et circulatoribus fabulae plurimae et singulares evulgatae sunt, quae, per ora credentium, et mulierularum adhuc circulant.

LYCIUM.

437. *EUROPAEUM* L. *Sp. Pl. p. 192.* Erectum, valide spinosum. Ramis patulis apice spinescentibus: foliis lanceolato-spathulatis, obtusis: floribus erectis: calycibus 5-dentatis: filamentis imberbibus: bacca subrotunda. Bert. *Fl. It. t. 2. p. 639.*

L. europaeum Fior. Giorn. Arch. t. 12. anno 1823. p. 161. Spina sancta Colum. Ecphr. p. 38.

In sylvis et sepibus mare versus. *Ostia, Terracina* etc.

Frutex. Flor. Majo-Junio, Flores violacei.

438. *BARBARUM* L. Syst. Veg. p. 190. Ramis angulatis simplicibus dependentibus: gemmis subspinescentibus: foliis lanceolatis vix in petiolum attenuatis: calyce 3-5-lobis: staminibus, limbo corollae aequalibus: bacca ovato-globosa Sang. Cent. tres p. 39. n. 80.

Ad sepes ab occidente Urbis, nec non in Urbe ipsa.

Frutex. Flor. Autumno. Flores violacei.

Obs. Species a China adlata, nunc sponte inter nos provenit.

CALYSTEGIA.

439. *SOLDANELLA* Brown. Prod. p. 483. Radice repente: caulibus procumbentibus elongatis parce ramosis: foliis reniformibus integerrimis rarius subangulatis: pedunculis axillaribus solitariis 1-floris tetragonis: bracteis late-ovatis oppositis concavis reticulato-venosis: calyce in fructu accreto: capsula majuscula globosa obtusa, calyce brevior.

Convolvulus Soldanella Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 99. n. 271.— Bert. Fl. It. t. 2. p. 451.— C. nostras rotundifolius H. Rom. t. 2. tab. 20.

In maritimis frequens. *Ostia, Fiumicino* etc.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores incarnati.

440. *SEPIUM* Brown. Prod. p. 483. Radice late repente: caule volubili: foliis sagittatis hastatisque, auriculis truncatis: pedunculis tetragonis axillaribus, folio brevioribus 1-floris: bracteis cordato-ovatis parallelis capsula globosa obtusa obscure trigona, vel tetragona, calycem aequante.

Convolvulus sepium Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 98. n. 265.— Bert. Fl. It. t. 2. p. 436.

In sepibus subhumidis communis.

Perenn. Flor. Majo. Flores candidi.

Vulgo. *Campanelle*.

441. *SYLVESTRIS* Rœm. et Schult. S. Veg. t. 1. p. 603. Radice late repente: caule alte scandente: foliis cordato-ovatis sagittatis, auriculis truncato-angulatis: pedunculis 1-floris: bracteis inflato-ventricosis, lateribus invicem superincumbentibus: capsula calycem superante.

Convolvulus sylvestris Sang. Cent. 3. p. 31. n. 63.— Bert. Fl. It. t. 2. p. 438.

β lucanus. Bracteis carinatis non ventricosis acutis: foliis et corollae tubo angustioribus.

In sepibus passim etiam varietas.

Perenn. Flor. aestate. Flores albi.

Vulgo. *Campanelle*.

CONVOLVULUS.

442. *ARVENSIS* L. Sp. Pl. p. 218. Radice profunda repente: caule solitario vel multiplici prostrato volubili simplici vel ramoso subangulato: foliis sagittatis, auriculis acutis: pedunculis axillaribus solitariis elongatis 1-3-floris: bracteis minutis linearibus, sub quoque pedicello: capsula ovoidea subangulata, apice acuminata, calyci subaequale.

C. arvensis Sebast. En. Pl. Amph. Flavii p. 37. n. 67.- *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 98. n. 266.*- *Bert. Fl. It. t. 2. p. 434.*- *C. minus*, angusto, auriculato folio *Bocc. Mus. p. 44. tab. 33.* et *C. minimus* angusto, brevi, subrotundo folio *L. c.*

In arvis, plateis passim.

Perenn. Flor. Majo ad aestatem. Flores albi extus purpurascens.

Vulgo. *Carregiala, Villucchio*.

443. *ALTHEOIDES* L. Sp. Pl. p. 222. Pilis patentibus hirsutus. Caule procumbente tereti-striato flexuoso vel volubili: foliis radicalibus cordato-ovatis repando-dentatis, caulinis pedatis, segmentis grosse et irregulariter dentatis: pedunculis solitariis axillaribus elongatis, plerumque 3-floris: bracteis elongatis lineari-angustatis, infra pedicellos, vel floribus solitariis, remotis: capsula oblongo-acuminata, longitudine calycis.

C. altheoides Bert. Fl. It. t. 2. p. 439.- *C. hirsutus* Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 98. n. 269.- *C. non argenteus* folio *Altheae* *Bocc. Recher. et observ. nat. p. 191.*- *C. peregrinus*, foliis *Alceae* et *Bryoniae Americanae* in eadem planta, floribus suaverubentibus, umbilico candido, et radiis roseis pictis *H. Rom. t. 1. tab. 19.*

In marginibus agrorum mare versus copiose. *A Ponte Galera, intorno Civitavecchia.*

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores rosei.

444. *TENUISSIMUS* Sibth. et Smith. Fl. Graec. prod. t. 2. p. 134. Sericeo-argenteus. Caule tenui prostrato volubili vel flexuoso, foliis inferioribus cordato-oblongis crenato-dentatis successivis lobato-dentatis incisive, superioribus pedatis, laciniis linearibus subintegerrimis: pedunculis elongatis diva-

ricatis 1-floris: bracteis lineari elongatis a floribus remotis: capsula oblongo-acuminata, calycem vix superante.

C. tenuissimus Bert. *Fl. It. t. 2. p. 421.*— *C. altheoides* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 98. n. 268.* *C. betonicae* altheaeque foliis argenteus fl. purp. *Barrel. Ic. 312.*— *C. argenteus*, folio Altheae *Bocc. Recher. et observ. p. 191.*

In maritimis, pascuis, collibus. *Terracina, Ostia, Civitavecchia* etc.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores rosei.

445. *SICULUS* L. *Sp. Pl. p. 223.* Puberulus. Radice ramosa flexuosa repente: caule tereti procumbente simplici ramosoque: foliis cordato-ovatis acutis alternis, inferioribus longe-petiolatis: pedunculis solitariis axillaribus 1-floris folio brevioribus: bracteis lanceolato-linearibus patentibus flori proximis: capsula globosa, calyce vix longiore.

C. siculus Fior. *Gior. de'lett. di Pisa anno 1828. t. 17. p. 6.*— Bert. *Fl. It. t. 2. p. 563.*— *C. siculus minor*, flore parvo, auriculato *Bocc. Pl. Sic. p. 89. tab. 48.*

In marginibus montium mare proximis. *Terracina.*

Ann. Flor. Majo. Flores rosei.

446. *CANTABRICA* L. *Sp. Pl. p. 225.* Patenti-pilosa. Caule tereti, ut plurimum erecto, superius ramoso: foliis radicalibus oblongo-spathulatis, caulinis acutis obverse lanceolatis, omnibus nervoso-venosis: pedunculis solitariis, folio multo-longioribus: floribus corymbosis quandoque solitariis: bracteis lanceolato-linearibus statim sub flore: capsula subglobosa, calyce brevior.

C. Cantabrica Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 98. n. 267.*— Bert. *Fl. It. t. 2. p. 448.*

In arvis siccioribus, collibus abbunde.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores rosei.

447. *MEONANTHUS* Röem. et Schult. *Syst. Veg. t. 4. p. 289.* Villosus. Caule simplici ascendente: foliis lanceolatis, superioribus sessilibus acutis: pedunculis axillaribus solitariis 1-floris in anthesi cernuis: bracteis minusculis lineari-acuminatis flori proximis: capsula oblongo-acuminata, calycem superante.

C. meonanthus Bert. *Fl. It. t. 2. p. 451.*— *C. tricolor* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr. p. 98. n. 270.*

In agris Cornetanis secus *le Allumiere.*

Ann. Flor. Majo-Junio. Flores fundo flavi, medio albi, disco pulchre coerulei.

Usus. Convolvuli et Calystegiae gaudent succo drastico praesertim in

radicibus, succo C. Scamoniae admodum affini, in usu medico jam usurpato, et speciatim a radicibus Calystegiae sepium, et Convolvoli Soldanellae educto.

VINCA.

448. *MINOR* L. Sp. Pl. p. 304. Caule caespitoso, surculis sterilibus reclinatis, floriferis suberectis: foliis oppositis sempervirentibus ovato-lanceolatis margine glabris: floribus axillaribus solitariis longe pedunculatis, laciniis calycinis lanceolatis nudis: corollae segmentis truncatis.

V. minor Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 99. n. 273.- Bert. Fl. It. t. 2. p. 747.- Pervinca vulgaris angustifolia; flore coeruleo. Hort. Rom. t. 2. tab. 95.

In nemoribus ad sepes frequens prope Urbem. Villa Borghese, Pamfili, Monte Mario etc.

Perenn. Flor. Aprili. Flores coerulei.

Vulgo. Vinca pervinca, Fiore di morto.

Usus. Herba olim a credulo vulgo plurimis in morbis praedicata, nunc fere obsoleta. Uti repellens et adstringens in materia medica Linnaeus enumerat. Modo in gutturis affectionibus pro gargarismata aliquoties usurpatur. Folia procul dubio adstringentia sunt, nam ad corios parandos valent.

449. *MAJOR* L. Sp. Pl. p. 304. Caule caespitoso, surculis sterilibus reclinatis, floriferis suberectis: foliis sub-cordato ovatis, margine nervisque ciliatis: floribus axillaribus solitariis, folio longioribus: laciniis calycinis linearisetaceis ciliatis: corollae segmentis truncatis.

V. major Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 99. n. 272.- Bert. Fl. It. t. 2. p. 749.- Pervinca vulgaris latifolia flore coeruleo H. Rom. t. 2. tab. 94.

In montium elatiorum sylvis. Monte Gennaro.

Perenn. Flor. Aprili-Majo. Flores coeruleo-violacei.

Vulgo uti praecedens.

450. *ACUTIFLORA* Bert. Fl. It. t. 2. p. 751. Caule caespitoso, surculis sterilibus reclinatis, floriferis suberectis: foliis ovatis, utrinque angustatis margine glabris: floribus axillaribus solitariis: pedunculis folio brevioribus: laciniis calycinis anguste linearibus nudis: corollae segmentis oblique ovato-acuminatis.

Ad sepes et in umbrosis sylvarum prope Urbem.

Perenn. Flor. Martio-Aprili. Flores coerulei.

Vulgo uti praecedentes.

Obs. Species cum affini V. majori huc usque confusa; firmis tamen characteribus certe distincta, ut in peculiarem speciem cum clarissimo Bertolino ab omnibus recipienda sit.

CAMPANULA.

451. *ROTUNDIFOLIA* L. *Sp. Pl.* p. 232. Caule angulato simplici quandoque ramoso: foliis radicalibus longe petiolatis subrotundis vel cordato-reniformibus, caulinis lanceolato-linearibus, superioribus sessilibus linearibus: floribus spicato-racemosis, raro solitariis, laciniis calycinis lineari-filiformibus; corolla turbinato-campanulata: capsula, foraminibus tribus, superius dehiscente.

C. *rotundifolia* Bert. *Fl. It. t. 2. p. 463.*— C. *alpina minima* foliolis Linariae ad caulem stipatis Bocc. *Mus. di Piant. p. 143.*, et C. *alpina* caule folioso l. c. *tab. 103.*

In Umbriae alpestribus. *Infernaccio di S. Leonardo.*

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flores coeruleo-violacei.

452. *LINFOLIA* Wild. *Sp. Pl. t. 1. p. 2. p. 893.* Pubescens. Caule simpliciusculo incurvo: foliis imis longe petiolatis ovato-cordatis serratis, caulinis lineari-lanceolatis, summis lineari-attenuatis subintegerrimis: floribus sub solitariis: laciniis calycinis lineari-subulatis, corolla turbinato-campanulata, nunc dimidio brevioribus, nunc subaequalibus: capsula foraminibus tribus superius dehiscente.

C. *linifolia* Sang. *Cent. 3. p. 32. n. 66.*— Bert. *Fl. It. t. 2. p. 467.*

β glabra. Tota glabra.

C. *Scheuzeri glabra* Sang. l. c. — Bert. l. c. — C. *montana minor* angustifolia. Barrecl. *Pl. per Gall. etc. p. 9. n. 87. et Ic. p. 487.*

In sylvaticis montium elatiorum. *Sulla Serra S. Antonio.* β in Umbriae montibus a *Pietralata.*

Perenn. Flor. Julio. Flores coerulei.

453. *RAPUNCULUS* L. *Sp. Pl. p. 252.* Caule erecto angulato inferius hirsuto: foliis crenato-undulatis pubescenti-scabris, radicalibus oblongis obtusis petiolatis, caulinis lanceolato-oblongis: floribus racemosis, racemo elongato simplici ramosoque: laciniis calycinis lineari-filiformibus: corolla turbinato-campanulata: capsula foraminibus tribus superius dehiscente.

C. *Rapunculus* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr. p. 100. n. 277.*— Bert. *Fl. It. t. 2. p. 470.*— C. *radice esculenta*, flore coeruleo H. Rom. t. 1. *tab. 74.*— Erinus Column. *Phyt. ed. Neap. p. 102.*

In arvis, marginibus sylvaticis ubique.

Bienn. Fl. Majo-Junio. Flores coerulei.

Usus. Ante efflorescentiam, idest vere, radix succo lactiginoso repleta est, et in acetariis adhibetur cruda vel cocta sub nomine *Raponzoli.*

454. *PERSICIFOLIA* L. *Sp. Pl.* p. 164. Glabra. Caule erecto, ramis strictis: foliis sessilibus remote dentatis, radicalibus oblongo-spathulatis, caulinis lanceolato-linearibus elongatis: floribus terminalibus laxe racemosis: laciniis calycinis lanceolato-linearibus, corolla late turbinato-campanulata, dimidio brevioribus: capsula foraminibus tribus apice dehiscente.

C. persicifolia *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 100. n. 279.— *Bert. Fl. It. t. 2. p. 471.*— *Rapuntium* sive *Erinus* magno flore. *Column. Ecphr.* p. 23. *fig.* p. 24.

In saxosis montanis subapenninis. *Monte Gennaro*, *Monte Calvo presso Subiaco* etc.

Perenn. Flor. Junio. Flores coerulei, interdum candidi.

455. *LATIFOLIA* L. *Sp. Pl.* p. 233. Subpubescens. Caule terete striato simplicissimo: foliis ovato-acutis in petiolum attenuatis duplicato-dentatis: racemis terminalibus: laciniis calycinis subserrulato-ciliatis, corolla late campaniformi, brevioribus: capsula foraminibus tribus inferne dehiscente.

C. latifolia *Sang. Cent. tres p. 32. n. 64.*— *Bert. Fl. It. t. 2. p. 480.*—

In Umbriae montibus. A *Valle Canetra presso Castelluccio.*

Perenn. Flor. Junio. Flores coeruleo-violacei.

456. *BONONIENSIS* L. *Sp. Pl.* p. 304. Villosa. Caule erecto: foliis inferioribus cordato-ovatis longe petiolatis, superioribus oblongo-lanceolatis sessilibus, omnibus crenatis: panícula racemosa terminali: floribus sparsis cernuis: laciniis calycinis lanceolato-linearibus acutis, corolla late infundibuliformi, duplo brevioribus: capsula foraminibus tribus inferne dehiscente.

C. bononiensis *Sang. Cent. tres p. 32. n. 65.*— *Bert. Fl. It. t. 2. p. 483.*

In montibus prope Interamnam.

Perenn. Flor. Junio. Flores coerulei.

457. *TRACHELIUM* L. *Sp. Pl.* p. 235. Piloso-hispida, setis incurvis. Caule erecto-angulato leniter flexuoso: foliis, petiolatis duplicato-serratis, inferioribus cordato-ovatis acuminatis, superioribus oblongo-lanceolatis: racemo composito terminali interrupto, racemulis sub-3-floris: laciniis calycinis lanceolato-acuminatis, corolla campanulata, duplo brevioribus: capsula foraminibus tribus basi dehiscente.

C. Trachelium *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr.* p. 100. n. 278.— *Bert. Fl. It. t. 2. p. 486.*

In sylvaticis etiam montanis ad sepes. *Roma*, *Monte Gennaro*, *Valle Canetra presso Castelluccio.*

Perenn. Flor. Julio-Septembri. Flores coeruleo-violacei.

458. *GRAMINIFOLIA* L. *Sp. Pl.* p. 234. Molliter villosa. Caule decumbente: foliis sessilibus lineari-acuminatis: floribus capitatis involucretis, involucri foliolis ovato-cuspidatis: laciniis calycinis lanceolato-linearibus acuminatis, sinubus auriculatis, corolla campanulata, triplo brevioribus: capsula foraminibus basi dehiscente.

C. graminifolia Bert. *Fl. It. t. 2. p. 488.* - *Trachelium* *Tragopogifolio montanum.* *Column. Phyt. ed. Neap. p. 25.*

In apricis montium apenninorum. *Monte de' Fiori.*

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores coeruleo-violacei.

459. *SPICATA* L. *Sp. Pl.* p. 234. Hirta. Caule simplici erecto, superius quandoque ramoso: foliis undulato-crispis, superioribus lanceolatis, basi dilatata sessilibus, inferioribus ovato-lanceolatis in petiolum longum contractis: floribus, in spica terminali subinterrupta, bracteis cordatis: laciniis calycinis lanceolato-linearibus acutis, corolla tubuloso-campanulata duplo vel triplo brevioribus: capsula abbreviata, foraminibus apice dehiscente.

C. spicata Bert. *Fl. It. t. 2. p. 491.*

In sylvaticis montium Umbriae. *Falde del Vettore*, et prope Asculum. *All' Acqua Santa.*

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores coerulei.

460. *GLOMERATA* L. *Sp. Pl.* p. 235. Pilis subhirsutis scabra: caule simplici subangulato: foliis serrulatis, inferioribus petiolatis oblongo-lanceolatis, caulinis sessilibus oblongo-cordatis semiamplexicaulibus: floribus fasciculatis involucretis, fasciculis terminalibus lateralibusque: bracteis involucri cordato-ovatis acutis, geminis cujusque floris oblongatis: laciniis calycinis lanceolato-linearibus subinflexis: corolla turbinato-campanulata: capsula, foraminibus tribus, inferne dehiscente.

C. glomerata Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr. p. 101. n. 281.* - Bert *Fl. It. t. 2. p. 495.* - *Rapunculus sylvaticus coeruleus umbellatus* Barrel. *Ic. 523. fig. 3.* - *Trachelium oblongo folio alpinum* Bocc. *Mus. p. 70. tab. 76.* - *Rapunculus Scabiosae capitulo coeruleo.* *Hort. Rom. t. 1. p. 76.*

In montosis aridis *Monte Gennaro, Monti Sabini*, et in Umbriae apennino.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores coerulei.

461. *FOLIOSA* Rœm. et Schult. *Syst. t. 5. p. 126.* Subpilosa. Caule simplici ascendente subangulato: foliis duplicato-serratis, radicalibus et inferioribus abbreviatis ovato-subcordatis longissime petiolato-alatis, superioribus

ovatis in petiolum alatum ascendendo breviores productis: capitulo terminali multifloro, bracteis foliaceis ovato-oblongis involuerantibus, sub brevioribus: laciniis calycinis lineari-angustissimis, corolla tubuloso-campanulata, duplo triploque brevioribus: capsula foraminibus tribus apice dehiscente.

C. foliosa Bert. *Fl. It. t. 2. p. 499.*

In pratis alpinis. *Castelluccio di Norcia.*

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flores coerulei.

462. *SIBIRICA* L. *Sp. Pl. p. 236.* Pilis hirsutis scabra, Caule ascendente quandoque ramoso: foliis crenatis, radicalibus caespitosis petiolatis oblongo-spathulatis, superioribus sessilibus lanceolatis: floribus paniculatis cernuis: laciniis calycinis lanceolato-linearibus acuminatis, corolla campanulata quadruplo etiam brevioribus, auriculis ovato-lanceolatis deflexis: capsula 3-valvis, valvis inferius dehiscentibus.

C. sibirica Bert. *Fl. It. t. 2. p. 507.*

In rupibus prope Aesculum.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores violacei.

463. *ERINUS* L. *Sp. Pl. p. 240.* Hispida. Caule dichotome-ramoso: foliis profunde remoteque serratis, inferioribus alternis cuneato-ovatis, superioribus oppositis ovato-oblongis: floribus solitariis axillaribus terminalibusque: laciniis calycinis lanceolato-acuminatis, corollam tubuloso-campanulatam, subaequantibus: capsula trivalvi inferne dehiscente.

464. *C. Erinus* Sebast. *En. Pl. Amph. Flavii p. 32. n. 45. — Seb. et Maur. Flor. Rom. Pr. p. 101. n. 282. — Bert. Fl. It. t. 2. p. 510. — Erini, sive Rapunculi minimum genus Column. Phyt. ed. Neap. p. 29. et Erinus Column. l. c.*

Ad muros et in marginibus viarum obvia.

Ann. Flor. Aprili-Junio. Flores pallide coerulei.

465. *FRAGILIS* Scow. *Prosp. in Gior. di Conf. e Brugn. t. 7. p. 28.* Glabra. Radice fusiformi: caule angulato brevi decumbente vel erecto: foliis petiolatis crassiusculis inaequaliter dentatis, inferioribus reniformibus, superioribus ovatis: racemo terminali paucifloro: laciniis calycinis lanceolato-linearibus, corolla campanulato-scutellata, parum brevioribus: capsula, foraminibus tribus, inferne dehiscente.

C. fragilis Bert. *Fl. It. t. 2. p. 513. — C. diffusa* Fior. *in Gior. Arch. t. 18. p. 162. — C. rotundifolia* Caetana longius radicata Bocc. *Pl. Sic. p. 54. tab. 27.*

In rupibus secus mare. *Terracina.*

Perenn. Flor. Junio. Flores coeruleo-violacei.

466. *GARGANICA* Ten. *Fl. Nap. t. 3. p. 203.* Molliter pubescens. Caule caespitoso procumbente: foliis petiolatis inaequaliter dentatis, inferioribus reniformibus, superioribus subcordato-ovatis: floribus solitariis axillaribus, pedunculis filiformibus: laciniis calycinis angustissimis erecto-patulis, corolla scutellato-patenti sub-5-partita, paulo brevioribus: capsula 5-loculari, foraminibus inferne dehiscente.

C. garganica Bert. *Fl. It. t. 2. p. 515.*

In rupe montis Trinitatis di Valle Pietra secus Sacellum.

Perenn. Flor. Junio. Flores venusti pallide-coerulei.

SPECULARIA.

467. *SPECULUM* Alph. DC. *Mon. Camp. p. 346.* Subpubescens. Caule ramoso, ramis patulis: foliis subcrenatis, inferioribus obovato-spathulatis, superioribus sessilibus oblongis: pedunculis axillaribus sub-3-floris: tubo calycino trigono elongato, superius constricto, laciniis linearibus patentibus demum reflexis, longitudine corollae.

Prismatocarpus speculum Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr. p. 101. n. 284.*—*Campanula Speculum* Bert. *Fl. It. t. 3. p. 520.*

γ pubescens. Alph. DC. Incano-pubescens, caule erecto, capsulis majoribus.

Prismatocarpus hirtus Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr. p. 101. n. 284.*—*Campanula Speculum* β Bert. *l. c.*

In marginibus agrorum et inter segetes etiam varietas frequens.

Ann. Flor. Majo-Junio. Flores purpureo-violacei, fauce albo-viridula.

Vulgo. *Specchio di Venere.*

468. *HYBRIDA* Alph. DC. *Mon. Camp. 349.* Pilosiuscula. Caule erecto simpliciusculo: foliis obtusi repando-undulatis inferioribus spathulatis, superioribus sessilibus semiamplexicaulibus ovato-oblongis: pedunculis solitariis axillaribus 1-floris: tubo calycino obtuse trigono, superius constricto, laciniis lanceolato-acuminatis erecto-patulis, corolla sublongioribus.

Prismatocarpus hybridus Seb. et Maur. *Flor. Rom. Pr. p. 101. n. 285.*—*Campanula hybrida* Bert. *Fl. It. t. 2. p. 522.*

In segetibus frequens.

Vulgo. *Specchio di Venere.*

469. *FALCATA* Alph. DC. *Mon. Camp. p. 345.* Glabra. Caule simplici rarius ramoso: foliis crenatis, inferioribus spathulatis, superioribus sessilibus ovato-oblongis acutis: floribus sessilibus axillaribus solitariis spicatis, inferioribus

ribus remotis: tubo calycino cylindrico sulcato elongato, laciniis calycinis lanceolato-linearibus, corolla multo longioribus, tandem falcatis.

Prismatocarpus falcatus *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 103. n. 286.-
Campanula falcata. *Bert. Fl. It. t. 2.* p. 523.

In umbrosis montanis ad sepes. *Albano Frascati* etc.

Ann. Fl. Majo. Flores coerulei.

TRACHELIUM.

470. *COERULEUM* *L. Sp. Pl.* p. 243. Caule erecto ramoso: foliis ovatis duplicato-serratis: corymbo terminali composito: floribus bracteatis

T. coeruleum *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 102. n. 287.- *Bert. Fl. It. t. 2.* p. 550.- *T. azureum umbelliferum* *Hort. Rom. t. 2. tab. 14.* - *Valeriana coerulea urticaefolio* *Barrel. Ic.* 683.

Ad muros antiquos et humidos, et praesertim ad moenia Urbis.

Bienn. Flor. Junio-Julio. Flores fusco-coerulei.

PHYTEUMA.

471. *HEMISPHERICA* *L. Sp. Pl.* p. 241. Caule erecto subpollicari glabro: foliis radicalibus caespitosis lanceolato-linearibus integris, in petiolum longum angustatis, caulinis solitariis sessilibus linearibus remotiusculis: involucri foliolis subcordato-ovatis acuminatis ciliatis, floribus brevioribus: stylo quandoque erecto, apice piloso.

Ph. hemispherica *Bert. Fl. It. t. 2.* p. 532.- *Rapunculus montanus gramineus corniculatus* *Barr. Ic.* 523. *f. 1.*- *Rapuntium alterum angustifolium alpinum* *Colum. Ecphr.* p. 23. et *R. angustifolium* p. 26. *fig.*

In alpestribus Piceni, et Umbriae. *Sasso Borghese*, et *Castelluccio di Norcia*.

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flores saturate coerulei.

472. *ORBICULARIS* *L. Sp. Pl.* p. 262. Caule erecto 2-3-pollicari, pedali glabro: foliis crenatis, radicalibus cordato-ovatis oblongisve in petiolum longum subalatum productis, caulinis lanceolatis sessilibus remotis: capitulo terminali subrotundo: involucri foliolis ovatis vel oblongis crenatis, floribus brevioribus: stylo jamdudum exerto piloso.

Ph. orbicularis *Bert. Fl. It. t. 2.* p. 535.- *Rapunculus corniculatus coeruleus minimus* *Barr. Ic.* 525. et *R. corniculatus coeruleus montanus major Italicus* *Ic.* 526 - *Rapuntium montanum rarius corniculatum* *Colum. Ecphr.* p. 223. et *R. corniculatum montanum* *pag. 224. fig.*

In subalpinis Piceni. *Camerino al Sasso Borghese*.

Perenn. Flor. Augusto. Flores saturate coerulei.

JASIONE.

473. *MONTANA* L. *Sp. Pl.* p. 137. Scabro-hirsuta. Caule erecto: foliis undulato-crispis subcrenatis, radicalibus spathulatis obtusis, caulinis sparsis lato-linearibus: capitulis longissime pedunculatis.

J. montana Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 102. n. 288.— *Bert. Fl. It.* t. 2. p. 526 — *Rapuntium montanum capitatum leptophyllum* Colum. *Ecphr.* p. 227. et *R. alterum leptophyllum capitatum* p. 226.

Ad oras nemorum commune prope Urbem.

Ann. Flor. Julio-Augusto. Flores coerulei.

Vulgo. *Vedovine*.

LONICERA.

474. *CAPRIFOLIUM* L. *Sp. Pl.* p. 246. Glabra. Caule sarmentoso scandente: foliis deciduis obovatis, inferioribus distinctis, superioribus connato-perfoliatis, ultimis flores involuerantibus: floribus sessilibus subsenis in verticillo unico terminali: baccis distinctis.

L. Caprifolium Sebast. *En. Pl. Amph. Flavii* p. 53. n. 139.— *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr.* p. 102. n. 289.— *Bert. Fl. It.* t. 2. p. 556.

In sylvis montium Latii, et Picaeni, nec non in Urbe ipsa uti in *Amph. Flavio*.

Frut. Flor. Aprili-Majo. Flores suaveolentes, tubo intensae roseo, labio luteo-albo, extus subroseo.

Vulgo. *Abbracciabosco*, *Madreselva*.

475. *ETRUSCA* Spr. *Syst. Veg.* t. 1. p. 757. Caule sarmentoso robusto alte scandente: foliis deciduis glaucis, subtus pubescentibus subrotundis, inferioribus petiolatis: floribus pedunculatis subternis in capitulo terminali.

L. etrusca Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 102. n. 290.— *Bert. Fl. It.* t. 2. p. 558.

In sylvaticis frequens.

Frut. Flor. Majo-Junio. Flores graviter olentes flavi, tubo rubello.

Vulgo uti praecedens.

476. *IMPLEXA* Wild. *Sp. Pl.* t. 1. p. 984. Caule suborgiali ramosissimo, ramis implexis: foliis perennantibus, tandem coriaceis glabris, subtus intense glaucis, inferioribus oblongis sessilibus distinctis, reliquis connato-perfoliatis acuminatis, mediis, basi cordata, subellipticis, terminalibus lato-triangularibus, simul sumptis, connato-perfoliatis: floribus verticillatis in axillis foliorum terminalium: baccis distinctis.

L. implexa Bert. *Fl. It. t. 2. p. 559.*— *L. balearica* Fior. in *Giorn. de'lett. di Pisa t. 17. p. 115.*

In sylvaticis non infrequens. *Ostia, Fiunicino, Terracina, Monte Mario* etc.
Frut. Flor. Majo. Flores albi, extus rosei.

Vulgo uti praecedens.

Obs. In herbario Mauriano sub uno nomine *L. Caprifoliae*, tam *L. Caprifolium*, quam *L. implexam* inventae sunt: hae fortasse de causa Clarissimus Bertolonius, qui familiariter cum Maurio egit, synonymon *L. Caprifolium* *Fl. Rom. Prod. suae L. implexae* fecit.

477. *XYLOSTEUM* *L. Sp. Pl. p. 248.* Pubescens. Caule suborgyali erecto ramoso: foliis oppositis breviter petiolatis ovatis acutiusculis integerrimis: pedunculis solitariis axillaribus 2-floris: floribus bracteatis ut plurimum secundis: bracteis geminis linearibus patentibus glandulosis, ovarium subaequantibus: baccis basi connatis.

L. Xylosteum Bert. *Fl. It. t. 2. p. 564.*— *Caprifolium* erectum minus *Xylostei* *Dodenaei* species *Barrel. Ic. 511.*

In sylvis alpinis Umbriae et Piceni. *Valle Canetra, Castelluccio di Norcia* etc.

Frut. Flor. Majo. Flores albi.

478. *ALPIGENA* *L. Sp. Pl. p. 248.* Caule sub-4-pedali erecto, ramis patentibus: foliis oppositis petiolatis ovato-oblongis acuminatis integerrimis ciliatis, supra glabris, subtus, et praesertim ad nervos, pubescentibus: pedunculis solitariis axillaribus elongatis 2-floris bracteatis: bracteis ovarium superantibus: baccis binis in unam apice tantum distinctam, connatis.

L. alpigena Bert. *Fl. It. t. 2. p. 565.*

In apenninorum sylvis. *Valle Canetra.*

Frut. Flor. Junio-Julio. Flores pallide rosei.

RHAMNUS.

479. *CATHARTICUS* *L. Sp. Pl. p. 289.* Caule erecto spinescente: foliis ellipticis ovatisve pubescentibus denticulatis apice acuminatis insigniter nervosis, nervis ad marginem convergentibus: floribus axillaribus fasciculatis polygamis: calycis semiliberi limbo 4-fido: baccis 4-locularibus 4-spermis.

R. catharticus Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr. p. 103 n. 292.*— Bert. *Fl. It. t. 2. p. 650.*

In montium sylvis frequens.

Arbuse. Flor. Aprili. Flores albo-virescentes.

Vulgo. *Spino merlo*, *Spincervino*.

Usus. E baccis exiecatis et Allumine coctis, ope Potassae, terra elicitur, quae pro maturitate baccarum colore variat. Nam cum baccae adhuc immaturae, terram luteam, in arte tinctoria sub nomine *Giallo santo*; ad maturitatem vergentes, scilicet cum nigrescant, terram lete viridem *Verde vesica* dictam; prorsus maturae terram purpuream, suppeditant. Baccarum succus catharticus est, ideo in Arthritide, Cachexia aliisque hujus generis morbis perutilis, nunc raro usurpatur. Lignum ad opera-tornata optimum.

480. *SAXATILIS* L. *Sp. Pl.* p. 1761. Caule prostrato ramoso, ramis divaricatis spinescentibus: foliis minusculis ovato-cuneatis crebre serrulatis, serraturis glandulosis nervoso-venosis, nervis ad marginem evanidis: fasciculis axillaribus paucifloris: floribus monoicis: calycis semiliberi laciniis lanceolatis 4-fidis: baccis 2-3-locularibus 2-3-spermis.

R. saxatilis. *Bert. Fl. It. t. 3. p. 654.*

In montium apenninorum rupibus secus *Camerino*.

Frut. Flor. Aprili-Majo. Flores viridi-luteoli.

481. *ALPINUS* L. *Sp. Pl.* p. 280. Caule inermi erecto-tortuoso: foliis subcordatis late ovatis nervoso-venosis, nervis parallelis, venis reticulatis: floribus fasciculatis axillaribus polygamo-dioicis: calycis liberi 4-fidi, laciniis ovatis, petala apice 2-fida, superantibus: baccis 2-3-locularibus, 2-3-spermis.

R. alpinus *Sang. Cent. tres p. 23. n. 68.* — *Bert. Fl. It. t. 2. p. 657.*

In sylvaticis et dumetis subalpinis Umbriae.

Arbuse. Flor. Junio. Flores rubentes.

482. *FRANGULA* L. *Sp. Pl.* p. 280. Caule erecto, ramis patulis: foliis ovato-ellipticis integris quandoque leviter undulatis, obtusis acuminatisve, nervoso-venosis, nervis parallelis ad marginem arcuato-confluentibus: floribus axillaribus fasciculatis hermaphroditis: calycis semiliberi laciniis 4-fidis ovato-lanceolatis: baccis 2-3-locularibus, 2-3-spermis.

R. Frangula *Bert. Fl. It. t. 2. p. 658.*

In sylvaticis alpinis Piceni secus Asculum.

Arbus. Flor. Aprili-Majo. Flores albi.

Vulgo. *Frangola*.

Usus. Corticis infusum vehementer purgat, ideo in Hidrope et Cachexia quandoque valuit; quae vis etiam in baccis inest.

483. *PUMILUS*. *L. Mant. p. 49.* Caule prostrato tortuoso, ramis congestis: foliis ovato-subrotundis nervoso-venosis, nervis parallelis ad marginem invicem connexis, crenatis, crenis inaequalibus glandulosis: floribus axillaribus fasciculatis monoico-diclyniis: calycis 4-fidi liberi, laciniis ovatis vel ovato acutis tandem deciduis: baccis 2-3-locularibus 2-3-spermis.

R. pumilus Bert. Fl. It. t. 2. p. 660.

In sylvaticis elatiorum montium Umbriae et Piceni. *Monte de' Fiori* etc. Frut. Flor. Majo. Flores luteoli.

484. *ALATERNUS* *L. Sp. Pl. p. 281.* Caule erecto, ramis patulis: foliis coriaceis sempervirentibus ovato-lanceolatis acutis, nervo centrali tantum conspicuo, venosis: racemis axillaribus solitariis: floribus dioicis vel polygamis: calycis semiliberi, laciniis 5-fidis ovato-acutis: baccis 3-locularibus 3-spermis.

R. Alaternus Sebast. En. Pl. Amph. Flavii p. 67. n. 195.- Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 103. n. 293.- Bert. Fl. It. t. 1. p. 662.

In sylvaticis, sepibus, muris vetustis communis.

Arbuse. Flor. Febuario-Martio. Flores luteo-virides.

Vulgo. *Alaterno, Linterno, Legno puzzo.*

ZIZYPHUS.

485. *VULGARIS* *Wild. Sp. Pl. t. 1. p. 2. p. 1105.* Caule erecto, ramis patentibus flexuosis: foliis ovato-oblongis retusis venosis insigniter 3-nervis, margine crenulatis: aculeis stipularibus geminis, altero recurvo: calycibus pilosis: drupa oblonga.

Z. vulgaris Maur. Cent. 13. p. 13.- Bert. Fl. It. t. 2. p. 664.

In dumetis ad margines viarum et in sepibus frequens.

Frut. Flor. Junio-Julio. Flores flaventes.

Vulgo. *Zizolo salvatico.* Fructus edulis sub nomine *Giuggiole, Genzole.*

Usus. Baccis maturis decoctio fit, quae in tussibus perutilis, ob virtutem emulcentem et expectorantem; item saccaro, et gummi arabico pasta conficitur in officinis de Jujuba dicta.

EVONYMUS.

486. *EUROPAEUS* *L. Sp. Pl. p. 286.* Caule ramoso, ramis tetragonis laevibus oppositis: foliis ovato-lanceolatis acuminatis, irregulariter dentatis: pedunculis solitariis subeymosis, pedicellis 1-floris: floribus saepius tetrandris 4-fidis: petalis oblongis, calyce longioribus: capsulis depressis 4-lobis obtusis.

E. europaeus Sebast. En. Pl. Amph. Flavii p. 44. n. 99.- Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 103. n. 291.- Bert. Fl. It. t. 2. p. 670.

Ad sepes in sylvaticis communis.

Frut. Flor. Aprili. Flores albo-virides.

Vulgo. *Fusaggine*, *Barretta da Prete*.

Usus. Lignum ad Fusos conficendos utitur, unde nomen vulgare, ab ipso Carbo elicitur pro arte pyrotecnica; baccae in pulverem redactae ad Pediculos necandos valent, et drasticum periculosum praebent.

487. *LATIFOLIUS* Wild. *Sp. Pl. t. 1. p. 2. p. 1131*. Caule ramoso, ramis levibus divaricatis: foliis late ovato-oblongis acuminatis argute serratis: pedunculis solitariis axillaribus elongatis subcymosis erectis, in fructu pendulis: floribus tetrandris 4-fidis: petalis ovatis acutis, calyce longioribus: capsulis majusculis 4-fidis, lobis acute carinatis.

E. latifolius Bert. *Fl. It. t. 2. p. 672*.

In sylvaticis montium elatiorum. *Monte de' Fiori* in Piceno.

Frut. Flor. Majo. Flores purpureo-rubelli.

Vulgo. *Fusaggine maggiore*.

VITIS.

488. *VINIFERA* L. *Sp. Pl. p. 293*. Foliis palmato-lobatis sinuatis nudis vel subtomentosis.

V. vinifera Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr. p. 103. n. 294.*— Bert. *Fl. It. t. 2. p. 674*.

Ad sepes in umbrosis.

Frut. Flor. Aprili. Flores albo-subvirides olentes.

Vulgo. *Ciambrusco*, *Vite selvatica*.

Usus. In aeconomicis et medicis planta sat nota.

VIOLA.

489. *HIRTA* L. *Sp. Pl. p. 1324*. Hirsuta acaulis. Radice late ramoso-fibrosa, collo elongato cicatricoso stolonifero, stolonibus arhizis: foliis cre-natis, primis obtusis cordato-reniformibus, caeteris cordato-oblongis: stipulis solitariis lanceolatis submembranaceis: scapis 1-floris erectis, in fructu declinatis: sepalis oblongis obtusis ciliatis: capsulis subglobosis.

V. hirta Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr. p. 103. n. 295.*— Bert. *Fl. It. t. 2. p. 695*.

In nemorosis haud infrequens. *V. Borghese*, *Pigneto Sacchetti*, *Caffarella* etc.

Perenn. Fl. Febuario-Martio. Flores albi vel dilute coerulei subodori.

490. *ODORATA* L. *Sp. Pl. p. 1324*. Acaulis glabra. Radice ramoso-fibrosa longa, collo stolonifero, stolonibus repentibus radicanibus: foliis cordatis cre-

natis: stipulis solitariis ovato-lanceolatis acuminatis: scapis 1-floris erectis, apice declinatis: sepalis oblongis obtusis: capsulis ovoideis trigonis pubescentibus.

V. odorata *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii* p. 81. n. 260.— *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p.* 104. n. 296.— *Bert. Fl. It. t. 2. p.* 698.

In nemoribus ad sepes umbrosas ubique.

Perenn. Flor. Febuario-Martio. Flores saturate violacei, vel coerulei, raro albid.

Vulgo. *Viola mammola*.

Usus. Petalorum succo syrupus fit, in medicina frequentissime adhibitus, uti refrigerans, et leniter diuresim provocans, qui syrupus ob colorem in reagentibus chymicis adnumeratur. Flores ob gratum odorem quibusque noti summa cura colliguntur.

501. *CANINA* L. *Sp. Pl. p.* 1324. Glabra. Radice fibroso-ramosa: caule ascendente vel erecto, internodiis alternis: foliis cordatis acutis crenatis, caulinis solitariis alternis, radicalibus numerosis congestis: stipulis ciliato-lacinatis: floribus solitariis axillaribus pedunculatis, folio longioribus: sepalis lanceolatis basi truncatis: capsulis oblongis acutis trigonis, valvis acute carinatis.

V. carina *Bert. Fl. It. t. 2. p.* 701.

♂ *Bert. l. c.* Foliis cordato-ovatis.

V. canina *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p.* 104. n. 297.

In sylvis montium. *Albano, Rocca di Papa.* ♂ frequens circa Romam.

Perenn. Flor. Martio-Majo. Flores coerulei inodori.

502. *CALCARATA* L. *Sp. Pl. p.* 1325. Glabra. Radice tenui fibrosa: caule abbreviato: foliis subrotundis vel spatulato-oblongis crenatis: stipulis inciso-dentatis: floribus axillaribus solitariis longe pedunculatis: sepalis oblongis obtusis subaequalibus: calcare obtuso recto vel ascendente, petalis subaequali; capsulis oblongis obtuse trigonis.

V. calcarata *Sang. Cent. 3. p. 34. n. 69.*— *Bert. Fl. It. t. 2. p.* 712.

β Calcare petalis multo brevior *Bert. Fl. It. l. c.*— V. grandiflora *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p.* 104. n. 300.— V. montana lutea subrotundo crenato folio *Barrel. Ic.* 691, et V. montana coerulea tricolor folio subrotundo crenato *Barrel. Ic.* 692.

In montium elatiorum apricis. *Monti Tiburtini*, et praesertim *Monte Lucretile* species et varietas.

Perenn. Flor. Majo. Flores lutei magni, in β etiam majores.

503. *TRICOLOR* L. *Sp. Pl.* p. 1326. Radice fusiformi: caule ramosissimo angulato ascendente: foliis petiolatis obtusis crenatis, inferioribus ovato-subcordatis, superioribus oblongis: stipulis lyrato-pinnatifidis, laciniis linearibus integris, suprema majore crenata: floribus axillaribus solitariis longe pedunculatis: sepalis lanceolatis integris, basi auriculato-truncatis: calcare obtuso petalis multo brevioribus: capsula subovata obscure trigona.

V. *tricolor* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr.* p. 104. n. 298.- Bert. *Fl. It.* t. 3. p. 712.

In montosis sylvaticis opacis. *Monte Albano, Tusculano* etc.

Ann. *Fl.* Aprili-Majo. *Flor.* albo luteoque varii, petalo majore violaceo.

Vulgo. *Jacea, Socera e Nora, Erba della Trinità.*

Usus. *Viola* omnes emeto-catharsim facillimae provocant: species nostra in morbis cutaneis jam adhibita, cito obsolevit, sed nunc meliori homine reviviscit, dum in crusta lactea feliciter usurpatur.

Obs. Planta glabra, quandoque omnibus in partibus pilosa vel ciliata.

IMPATIENS.

504. *NOLITANGERE* L. *Sp. Pl.* p. 1329. Geniculis caulinis tumidis: foliis ovato-oblongis grosse serratis: pedunculis solitariis axillaribus multifloris: calcare ascendente recurvo: capsulis pendulis Bert. *Fl. It.* t. 2. p. 691.-

I. *nolitangere* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr.* p. 105. n. 301.- Noli me tangere *Balsamita altera Column. Ecphr.* p. 149. et *Balsamita altera noli me tangere* p. 140.- *Balsamita luteo polonica. Barrel. Ic.* 1197.

In umbrosis subapenninis. *Presso Subiaco.*

Ann. *Flor.* Julio. Flores lutei.

RIBES.

505. *RUBRUM* L. *Sp. Pl.* p. 290. Caule inermi ramis patulis: foliis cordatis 3-5-lobis, lobis duplicato-serratis subtus pubescentibus: racemis pendulis laxifloris: florum bracteis minutis obtusis, pedicello multo brevioribus: limbi calycini segmentis rotundatis: petalis obo cordatis: laciniis rotundis rubris.

R. *rubrum* Bert. *Fl. It.* t. 2. p. 678.

In sepibus secus Romam extra Portam *Cavalleggera.*

Frut. *Flor.* Majo-Junio. Flores albo-virides.

Vulgo. *Ribes rosso.*

Usus. Inter refrigerantia a medicis *Baccæ* adscribuntur, ideo succo syrups fit. Item saccaro conditæ in mensis aliquando apponuntur.

506. *PETREUM* Wild. *Sp. Pl.* t. 2. p. 2. pag. 1153. Caule inermi, ramis subpatulis: foliis longe petiolatis cordato-subrotundis 3-lobis, lobis inaequa-

libus acutis argute serrato-serratis: racemis longe pedunculatis recurvis multifloris: florum bracteae obtusis acutisve, pedicellis rectis subaequalibus: limbi segmentis obtusis: petalis obovatis: acinis depressiusculis saturate rubris.

β vitifolium. Racemo denso pedicellis abbreviatis.

R. petreum β *Bert. Fl. It. t. 2. p. 680.*

In sepibus sylvarum montium elatiorum Umbriae. *Valle Canetra.*

Frut. Flor. Junio. Flores rubro-rosei.

507. *GROSSULARIA L. Sp. Pl. p. 291.* Caule erecto aculeato, ramis patulo-reclinatis, aculeis stipularibus subternis: foliis trilobis, lobis obtusis incisio-dentatis: pedunculis sub-2-floris pendulis brevibus, medio bracteatis: bracteis 2-3-ovatis liberis vel connatis: calycis campanulati segmentis oblongis: petalis ovatis parvis: aciniis subglobosis venosis pallide roseis.

R. Grossularia *Bert. Fl. It. t. 2. p. 683.*

In sylvis montium ad sepes. *Monte Polino* apud Sabinos, et in Nursinis. *Castelluccio.*

Frut. Flor. Aprili-Majo. Flores subvirides, quandoque carnei.

Vulgo. *Uva spina*

Usus. Ob pulpam acinorum subaromaticam, et dulcem apud nos colitur, et in culinis expetitur.

HEDERA.

508. *HELIX L. Sp. Pl. p. 292.* Foliis inferioribus palmato-sub-5-lobis, superioribus rhombeo-ovatis integerrimis: umbellis stellato-pubescentibus: petalis superne carinatis. *Bert. Fl. It. t. 2. p. 686.*

H. Helix *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii p. 47. n. 113.* — *Seb. et Maur. Flor. Rom. Pr. p. 105. n. 302.*

In arboribus, sepibus, muris veteribus nimis communis.

Frut. Flor. Septembri. Flores Flavo-virides.

509. *POETARUM Bert. Praed. rei herb. p. 78.* Foliis inferioribus palmato-sub-5-lobis, superioribus rhombeo-ovatis integerrimis: umbellis stellato-pubescentibus: aciniis globosis. *Bert. Fl. It. t. 2. p. 686.*

H. poetarum *Sang. Cent. tres p. 39. n. 81.*

Ad rudera antiqua praesertim ad dexteram viae Appiae.

Frut. Flor. cum praecedenti. Flores, Flavo-virides.

Obs. Utramque speciem indiscriminatim sub nomine *Ellera* vulgus agnoscit. Folia in rebus medicis uti vulneraria celebrantur, et ad medendos fungiculos, prae aliis foliis coriaceis, apud nos habebantur. Aves, inter quos spe-

ciatim Turdi et Merulae, baccas *H. Helicis* summopere praediligunt, dum *H. poetarum* respuunt. Lignum maturum ad novaculas cultrosque acuendos, maturum ad cyathos, aliaque opera tornata optimum.

Obs. Notae differentiales specierum quamvis, nonnullorum sententia, gravioris momenti minime sint, tamen adnotandum, multos per annos vidisse nonnulla rudera antiqua constanter ornari Haedera baccis flavis, nonnulla baccis nigris, et plantae a seminibus natae colorem parentis in fructu servasse.

THESIUM.

510. *LINOPHYLLUM* L. *Sp. Pl.* p. 301. Caule caespitoso erecto vel prostrato: foliis 3-nerviis linearibus vel lanceolato-linearibus: floribus spicato-racemosis, racemis simplicibus vel ramosis 3-bracteatis: bractea intermedia, floribus inferioribus: multo longiore: perigonium campanulato-5-fidum: drupa ovoidea nervosa.

Th. linophyllum *Bert. Fl. It. t. 2. p. 739.*

β latifolium. Foliis lanceolatis 3-4-7-nerviis.

Th. linophyllum *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 105. n. 303.*

In pascuis montium. *Monte Priore* in Umbria, *Monte Romano* apud Centuncellas. β frequens in montibus tiburtinis.

Perenn. Fl. Junio. Flores extus virides, intus et ad marginem sordide lutei.

511. *DIVARICATUM* Spreng. *Syst. Veg. t. 4. Cur. post. p. 171.* Caule caespitoso superne ramoso: foliis linearibus angustis obscure 3-nerviis: floribus numerosis spicato-racemosis, racemis patulis secundis sub-3-bracteatis, bracteis subulatis carinatis, omnibus flore brevioribus: drupa oblonga obscure nervosa.

Th. divaricatum *Bert. Fl. It. t. 2. p. 742.*

In montium pascuis. *Monti tiburtini:*

Perenn. Flor. Junio. Flores intus albi odori.

CERATONIA.

512. *SILIQUA* L. *Sp. Pl.* p. 1515. Inermis. Foliis abrupte-pinnatis 5-6-jugis coriaceis sempervirentibus.

C. siliqua *Maur. Cent. 13. p. 49.*

Prope Centuncellas in agro quodam vulgo *Zampa d'agnello.*

Arbor. Flor. Novembri. Flores sub-virides.

ILLECEBRUM.

513. *VERTICILLATUM* L. *Sp. Pl.* p. 298. Caule prostrato caespitoso-ra-

moso crebre nodoso: foliis obovatis integerrimis, ex quoque nodo oppositis: florum glomerulis binis axillaribus verticillum simulantibus: bracteis albo-seariosis minimis: perigonii pentagoni segmentis fungosis compresso-carinatis glabris, apice cucullatis, breviter aristatis.

1. verticillatum *Bert. Fl. It. t. 2. p. 728.*

In alpestribus montium, et in muris. Super maenia Maceratae.

Ann. Flor. Junio. Flores albo-nivei.

514. *SERPILLIFOLIUM Pers. Syn. Pl. t. 1. p. 261. n. 21.* Caule nodoso, ramis numerosis sparsis, nodis creberrimis: foliis ovatis obtusis ex quoque nodo oppositis, et ideo subimbricatis, ciliatis: florum capitulis globosis terminalibus: bracteis subrotundis, flore longioribus: perigonii segmentis coriaceis oblongis muticis extus hirsutis.

1. *serpillifolium Bert. Fl. It. t. 2. p. 728.* Polygonum montanum niveum roseum minus compactioribus foliolis hispanicum *Barr. Ic. 688.* P. montanum niveum roseum minus compactioribus foliis cyrneum *Bocc. Mus. di piant. p. 22. t. 7.*

In aridis apenninorum Piceni. *Vettore.*

Suffrut. Flor. Julio. Flores albo-nitidi.

PENTANDRIA-DIGYNIA

HERNIARIA.

515. *GLABRA L. Sp. Pl. p. 317.* Glabra diffusa. Caulibus prostratis, quandoque assurgentibus: foliis oppositis obovatis breviter petiolatis: stipulis inferioribus dilatatis brevissimis, superioribus ovatis: glomerulis axillaribus multifloris.

H. glabra Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 195. n. 304.— Bert. Fl. It. t. 3. p. 18.

In glareosis sabulosis aridis. *Solfatara di Tivoli, Montagna di Viterbo etc.* Ann. Perenn. Suffrut. Flor. tota aestate. Flores herbacei.

Vulgo. *Erniaria, Erba lenticchia.*

516. *HIRSUTA L. Sp. Pl. p. 317.* Hirsuta. Caule humifuso: foliis obovato-oblongis nudiusculis rigide ciliatis: stipulis inferioribus triangularibus, superioribus oblongis: glomerulis axillaribus paucifloris.

H. hirsuta Sang. Cent. 3. p. 40. n. 83.— Bert. Fl. It. t. 3. p. 20.

β cinerea. Hirsutissima, tota cinerea.

α fruticosa. Foliis glabris ciliatis, perigoniis hirtis.

II. *hirsuta* *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 105. n. 305.*

In glareosis montium, et circa Urbem. *Via Ostiense. β salita della Spiaggia, x S. Polo*, et in montibus tiburtinis proximis.

Ann. Perenn. Suffr. Flor. aestate. Flores herbacei.

Usus. Herniariae species ita dictae ab usu, eo quod ad hernias sanandas, ad laxitatem renum tollendas, et ad calculos etiam frangendos olim celebratae; in materia medica nunc vix enumerantur.

CHENOPODIUM.

317. *BONUS ENRICUS* *L. Sp. Pl. p. 318.* Caule decumbente: foliis triangulari-sagittatis integerrimis: spica erecta terminali, spiculisque axillaribus compositis aphyllis: staminibus pistillisque longe exertis: seminibus scabris.

Ch. *Bonus Enricus* *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 106. n. 306.— Bert. Fl. It. t. 3. p. 24.*

In montibus ad vias. *Monte Gennaro.*

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores herbacei.

Vulgo. *Tuttabona.*

Usus. Jam in materia medica inter refrigerantia numerabatur, nunc ab agricolis herba comeditur loco Spinaciae oleraceae L. quapropter sub nomine *Spinacio selvatico* etiam agnoscitur.

518. *URBICUM* *L. Sp. Pl. p. 318.* Caule erecto: foliis triangularibus irregulariter dentatis: floribus simplicibus, vel glomerulis paucifloris in spicis compositis elongatis congestis strictis aphyllis: seminibus scabris.

Ch. *urbicum* *Maur. Cent. 13. p. 13.— Bert. Fl. It. t. 3. p. 26.*

In ruderatis ad pagos montium Latii. *Quadagnolo.*

Ann. Flor. Augusto. Flores herbacei.

519. *BOTRYOIDES* *Smith. Engl. Fl. t. 2. p. 21.* Caule decumbente: foliis rhomboideo-triangularibus sinuato-dentatis crassiusculis: florum glomerulis in spicis erectis compositis foliosis: staminibus stigmatibusque subexertis: seminibus laevibus.

Ch. *botryoides* *Bert. Fl. It. t. 3. p. 28.— Ch. rubrum* *Sang. Cent. 3. p. 41.*

In ruderatis maritimis. *Ostia, Fiumicino.*

Ann. Flor. aestate. Flores herbacei.

Obs. Anguli caulis, et nervi foliorum saepe rubescunt.

520. *MURALE* *L. Sp. Pl. p. 318.* Caule erecto ramoso: foliis cuneato-ovatis acutis nitidis multidentatis: florum glomerulis in spicis terminalibus axillaribusque ramosis, superius cymosis: seminibus scabris.

Ch. murale *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 106. n. 307. - Bert. Fl. It. t. 3. p. 29.*

Ad vias Urbis, secus muros, et in ruderalis commune.

Ann. Flor. Junio-Augusto. Flores herbacei.

521. *ALBUM L. Sp. Pl. p. 319.* Caule erecto ramoso: foliis inferioribus rhomboideo-ovatis grosse dentatis, dentibus inferioribus majoribus: superioribus oblongis subintegerrimis: florum glomerulis in spicis axillaribus terminalibusque basi foliatis: seminibus laevibus.

Ch. album *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii p. 35. n. 56. - Bert. Fl. It. t. 3. p. 30.*— Ch. album α *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 106. n. 308.*

In ruderalis cultis oleraceris commune.

Ann. Flor. aestate. Flores herbacei.

522. *OPULIFOLIUM Röem. et Schult. Syst. Veg. t. 6. p. 258.* Caule erecto, ramis patulis: foliis rhomboideo-ovatis irregulariter dentatis mucronulatis subtus glaucis: florum glomerulis glaucis, in racemis axillaribus subramosis staminibus stigmatibusque subexsertis: seminibus laevibus.

Ch. opulifolium *Sang. Cent. 3. p. 40. n. 84. - Bert. Fl. It. t. 3. p. 32.*—

Ch. album β *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 106. n. 308.*

In incultis et ambulaeris hortorum commune.

Ann. Flor. Sept.—Octob. Flores herbacei.

523. *HYBRIDUM L. Sp. Pl. p. 319.* Caule erecto ramoso: foliis cordatis angulatis apice acuminatis remote grandi-dentatis: floribus simplicibus vel in glomerulis paucifloris in spicis ramosissimis subcymosis divaricatis aphyllis seminibus punctulatis.

Ch. hybridum *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii p. 35. n. 57. - Sang. Cent. tres p. 41. n. 86. - Bert. Fl. It. t. 3. p. 34.*— *Atriplex sylvestris major anguloso folio Barr. Ic. 540.*

In ruderalis. *Ampiteatro Flavio, Viterbo etc.*

Ann. Flor. Augusto. Flores herbacei.

Obs. Folia ampla *Stramonio* similia laete viridia.

524. *BOTRYS L. Sp. Pl. p. 320.* Caule erecto ramoso, ramis sparsis strictis: foliis pubescenti-viscidis, pinnatifido-sinuatis, lobis angulato-dentatis: glomerulis multifloris nudis incisissimis interruptis axillaribus terminalibusve: seminibus tenuiter granulatis.

Ch. *Botrys Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 106. n. 309. - Bert. Fl. It. t. 3. p. 35.*

Ad ripas Tyberis, et in arenosis frequens.

Ann. Flor. Junio-Augusto. Flores herbacei.

Vulgo. *Pazienza*.

525. *AMBROSIODES* L. *Sp. Pl.* p. 320. Caule erecto ramoso, ramis sparsis: foliis lanceolatis remote dentatis: glomerulis axillaribus foliatis in spicis simplicibus: seminibus laevibus nitidis.

Ch. ambrosiodes *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr.* p. 106. n. 319.— *Bert. Fl. It. t. 3. p. 35.*— Botrys boetica Atriplicis sylvestris facie, vulgo Botrys americana *Barr. Ic.* 1185.

Ad ripas Tyberis frequens.

Ann. vel Perenn. Flor. aestate. Flores herbacei.

526. *OLIDUM* Smith. *Engl. Fl. It. t. 2. p. 14.* Albo-pulverulentum. Caule procumbente ramoso: foliis rhombeo-ovatis subintegerrimis: florum glomerulis in spicis interruptis aphyllis: seminibus minute granulatis.

Ch. olidum *Bert. Fl. It. t. 3. p. 39.*— Ch. Vulvaria *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii* p. 35. n. 58.— *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr.* p. 106. n. 311.

Ad vias, aggeres, in olitoriiis vulgare.

Ann. Flor. Julio-Septembri. Flores herbacei pulverulenti.

Obs. Tota planta nauseose foetida praesertim sub horis meridianis.

527. *POLYSPERMUM* L. *Sp. Pl.* p. 321. Caule diffuso decumbente vel erecto: foliis ovatis oblongis integerrimis: cymis aphyllis, in spicis lateralibus terminalibusque interruptis: seminibus tenuissime granulatis.

Ch. polyspermum *Fior. Giorn. de'lett. di Pisa. t. 17. p. 115.*— *Bert. Fl. It. t. 3. p. 40.*

Ad ripas fluminum, et in pratis depressis. *Sponde del Tevere, Caffarella* etc.

Ann. Flor. aestate. Flores herbacei.

SALSOLA.

528. *KALI* L. *Sp. Pl.* p. 322. Scabro-hirta. Caule herbaceo prostrato, basi ramoso: foliis carnosius mucronato-spinosis, teretibus, floralibus abbreviatis basi dilatatis: floribus axillaribus solitariis approximatis: appendicibus semiorbiculatis diaphano-alatis, foliolis perigonii fructiferi, ovato-lanceolatis acuminatis, brevioribus: seminibus horizontalibus cochleatis nitidis.

S. Kali *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr.* p. 108. n. 318.— *Bert. Fl. It. t. 3. p. 52.*

In maritimis arenosis. *Ostia*.

Ann. Flor. Junio-Julio. Flores spurco-albidi.

Vulgo. *Riscolo*.

529. *TRACUS* L. Sp. Pl. p. 322. Glabra. Caule herbaceo-patulo decumbente erectove: foliis carnosis subulatis apice spinosis teretibus, floralibus basi dilatatis: floribus axillaribus solitariis: appendicibus semiorbiculatis diaphano-alatis, foliolis, perigonii fructiferi, ovato-lanceolatis acutis, longioribus: seminibus horizontalibus cochleatis nitidis.

S. *Tragus* Sang. Cent. 3. p. 41. n. 87.— *Bert. Fl. It. t. 3. p. 53.*

In litore marino frequens prope Anxur, Ostiam etc.

Ann. Flor. Julio. Flores virides.

Vulgo. *Erba Trago, Roscani*.

530. *SODA* L. Sp. Pl. p. 323. Glaberrima. Caule herbaceo erecto ramoso, ramis ascendentibus: foliis semiteretibus acutiusculis inermibus, basi dilatatis, floralibus abbreviatis, basi latioribus: floribus axillaribus solitariis geminisque, appendicibus brevissimis semirotundatis crassis, foliolis perigonii fructiferi triangulari-acutis, multo brevioribus: seminibus horizontalibus cochleatis nitentibus.

S. *Soda* Sang. Cent. 3. p. 42. n. 88.— *Bert. Fl. It. t. 3. p. 54.*

In maritimis. *Ponticelli d' Ostia*.

Ann. Flor. Sept.-Octob. Flores herbacei.

Vulgo. *Riscolo*.

531. *FRUTICOSA* L. Sp. Pl. p. 324. Glabra. Caule erecto vel ascendente, ramis sparsis: foliis carnosis semiteretibus obtusis, floralibus abbreviatis: floribus trigynis axillaribus solitariis vel 2-3-natis: perigonii fructiferi segmentis ovatis obtusis nudis: seminibus horizontalibus reniformibus turgidis apice subcochleatis.

S. *fruticosa* Bert. Fl. It. t. 3. p. 58.

In maritimis minus frequens. *Saline di Ostia*.

Frut. Flor. aestate. Flores herbacei.

532. *MARITIMA* L. Sp. Pl. p. 321. Glabra. Caule erecto ramosissimo patulo: foliis carnosis subulatis, superioribus successive brevioribus: florum glomerulis sessilibus axillaribus in spicam dispositis: perigonii fructiferi foliolis ovatis obtusis dorso callosis: seminibus reniformibus, apice subspiralibus, tenuissime granulatis.

S. *maritima* Bert. Fl. It. t. 3. p. 59.— *Chenopodium maritimum* Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 107. n. 312.

In maritimis. *Saline d'Ostia*.

Ann. Flor. Julio-Augusto. Flores herbacei.

Usus. Species omnes Alkaliū Soda combustione praebent, in operatōnibus chemicis, et tecnologicis notissimam.

BETA.

533. *SICLA* Radice crassa fusiformi: caule erecto: foliis inferioribus subcordatis: spicis elongatis interruptis: terminali ramosissima: bracteis linearibus, flores subaequantibus: floribus subternis. *Bert. Fl. It. t. 3. p. 43.*

Beta vulgaris α , et β *Fl. Rom. Pr. p. 107. n. 317.*

Ad vias, secus sepes, in hortis vulgarissima.

Bienn. Flor. Julio-Augusto. Flores herbacei, perigonii margine albo-membranaceis.

Vulgo. *Bieta. Bieta bianca.*

534. *MAAITIMA* L. *Sp. Pl. p. 322.* Perennis. Caule decumbente: foliis cuneato-ovatis: spicis elongatis simplicibus inferne interruptis: bracteis lanceolatis, glomerulo longioribus: floribus sub-geminis. *Bert. Fl. It. t. 3. p. 45.*

B. maritima *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 107. n. 316.*

In arenosis ad vias campestris circa Urbem frequens.

Perenn. Flor. Junio. Flores herbacei, perigonii albo-marginatis.

Vulgo. *Bieta marina.*

Usus. Betae uti emollientes, et refrigerantes a vulgo retinentur: plantae innocuae, fatuae, et in cibum, praesertim pauperum, saepe habilitae.

AMARANTHUS.

535. *ALBUS* L. *Sp. Pl. p. 1404.* Caule erecto ramosissimo angulato laevi foliis obovatis integerrimis retusis, setula mucronatis: florum glomerulis, in axillis foliorum spicatum dispositis: bracteis inaequalibus subulato-spinescentibus, perigonii foliolis lanceolatis subulato-mucronatis, longioribus: staminibus tribus: utriculis rugosis apice denticulatis, perigonium superantibus: seminibus lenticularibus nitidis.

A. albus *Sang. Cent. tres p. 128. n. 292. Bert. Fl. It. t. 10. p. 186.*— Secus Tyberim circa Romam, et circa Viterbium ad vias.

Annuus. Flor. Julio ad Octobrim. Flores virides.

536. *BLITUM* L. *Sp. Pl. p. 1405.* Caule diffuso angulato-sulcato, ramis ascendentibus, tandem rubellis: foliis ovatis retusis longe petiolatis minute mucronulatis: florum glomerulis bipartitis, in axillis foliorum spicatum dispositis: bracteis triangularibus acuminatis, perigonii foliola lanceolato-linearia

subaequantibus: utriculis rugosis apice 2-3-dentatis, perigonio duplo longioribus: seminibus lenticularibus marginatis nitidis.

A. *Blitum* *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii* p. 22. n. 9.- *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p.* 328. n. 1154.- *Bert. Fl. It. t.* 10. p. 187.

In viis et ruderalis frequens.

Annuus. Flor. Julio-Octobri. Flores virides.

537. *SYLVESTRIS* *Desf. Cat. Hort. Par.* 44. Caule ramoso erectiusculo profunde sulcato: foliis obverse ovatis acutiusculis longe pedunculatis: florum glomerulis in spiculis axillaribus: bracteis lanceolato-linearibus acuminatis: perigoni foliolis ovatis acuminatis duplo longioribus: staminibus tribus: utriculis subrugosis apice dentatis, perigonio duplo triploque longioribus: seminibus lenticularibus marginatis nitidis.

A. *sylvestris* *Sang. Cent. tres* p. 129. n. 293.

In maceris ad vias circa Romam.

Annuus. Flor. aestate. Flor. virides.

538. *ADSCENDENS* *Lois. Nol. p.* 141. Caule erecto vel ascendente obscure angulato leniter striato, ramis patulis: foliis ovatis obtusis, vel rhombo-ovatis obtusis, retusis, insigniter nervosis, mucrone brevi terminatis: florum glomerulis in spicis densis axillaribus terminalibusque, spica terminali maxima ramosa: perigonii foliolis lanceolatis nervosis, nervo medio in acumine producto: bracteis, triangulo-acuminatis, duplo longioribus: utriculis ovato-clongatis, perigonii longitudine: seminibus lenticularibus nitidis marginatis.

A. *adscendens* *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p.* 328. n. 1156.- *Bert. Fl. It. t.* 10. p. 189.

In ruderalis cultis maceris obvis.

Annuus. Flor. Junio-Augusto-Flores subvirides.

539. *PROSTRATUS* *Balb. Misc. bot. t.* 1. p. 44. *tab.* 10. Caule ascendente obscure sulcato ramoso, ramis diffusis prostratisque: foliis rhombo-ovatis subretusis mucronulatis, in petiolum longum anguste productis: florum glomerulis axillaribus in spicis terminalibus oblongatis interruptis obtusis: bracteis scariosis lineari-acuminatis, nervo carinali viridi: perigonii foliolis sublanceolatis mucronulatis, bracteis duplo brevioribus: utriculis obverse pyri-formibus nervosis: seminibus lenticulari-convexis, vix marginatis nitidis.

A. *prostratus* *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p.* 328. n. 1155.- *Bert. Fl. It. t.* 10. p. 190.

In ruderalis, viis Urbis, et atriis domum obuius.

Annuus. Flor. Julio-Augusto. Flores subvirides.

540. *RETROFLEXUS* L. *Sp. Pl.* p. 1407. Albidus, pubescenti-scabrus. Caule erecto obtuse angulato, ramis numerosis ascendentibus: foliis longe petiolatis, rhombéo-ovatis venosis retusis mucronulatis: florum glomerulis in spicis densis terminalibus axillaribusque: bracteis membranaceis lanceolato-linearibus, tandem rigidis, carinatis: carina in arista longa terminata: perigonii foliolis obtusis ut plurimum muticis, quandoque aristatis, duplo longioribus staminibus quinque: utriculis globosis laevibus apice acuminatis. perigonium subaequantibus: seminibus lenticularibus marginatis nitidis.

A. retroflexus Sebast. *En. Pl. Amph. Flavii* p. 25. n. 10.— *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 328. n. 1157.— *Bert. Fl. It.* t. 10. p. 191.

In ruderalis, maceriis obuius.

Annuus. Flor. Junio-Augusto: Flores sub-virides.

541. *POLYGONOIDES* L. *Sp. Pl.* p. 1405. Caule subascendente angulato-striato inferius ramoso, ramis diffusis flexuosis pilosiusculis: foliis basi cuneato-ovatis obtusis emarginatis mucronulatis, in petiolum anguste decurrentibus: floribus monoicis, glomerulis subrotundis distinctis, in axillis foliorum: bracteis nervosis acuminato-spathulatis: perigonii masculi foliolis oblongis, bracteis aequalibus, perigonii foeminei 3-partiti, bracteis duplo longioribus: utriculis subcompressis superius rugosis, inferius laevibus, apice 3-dentatis: seminibus subovatis marginatis nitidis.

In maritimis Picensi. *Porto d'Ascoli, S. Benedetto* etc.

Annuus. Flor. Septembri. Flores subrosei.

Ob. Planta spithamea, raro pedalis, puberula albicans, angulis caulis, et ramorum rubescentibus, perigoniiis sepaloideis.

ULMUS.

542. *CAMPESTRIS* L. *Sp. Pl.* p. 327. Ramis rugosis diffusis erecto-patentibus, ramulis disticis: foliis ovatis duplicato-serratis basi inaequalibus scabris, subtus, ad basim venarum, dense pubescentibus floribus subsessilibus fasciculatis: perigonii laciniis ciliatis: foliis obovato-oblongis apice 2-fidis.

U. Campestris Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 319. n. 108.— *Bert. Fl. It.* t. 2. p. 63.

In campestribus, ad vias in sylvaticis.

Arb. Flor. Febuario-Martio. Flores spurco-albi subpurpurei.

Vulgo. *Olmo*.

543. *SUBEROSA* Wild. *Sp. Pl. t. 2. p. 2. p. 1342.* Ramis rugoso-suberosis patentibus, ramulis disticis: foliis ovatis duplicato-serratis, basi subaequalibus, subtus ad venarum hortum fasciculato-pilosis: floribus subsessilibus fa-sciiculatis: perigonii laciniis glabris: samaris obovatis apice 2-fidis.

U. *suberosa* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr. p. 108. n. 320.*— U. *campestris* β *Bert. Fl. It. t. 3. p. 64.*

Ad sepes in sylvaticis vulgatissima.

Arb. Flor. Martio. Flores spurco-albidi subpurpurei.

Vulgo uti praecedens.

Usus. Arbores insignes ab antiquo plurimi extimatae, et ad sustinendas vites praedilectae. Ramis exilibus canistrac, caveae flagella conficiuntur, folia Armentis pascendis optima; cortex adstringens: lignum soliditate praestantissimum.

544. *MAJOR* Smith. *Engl. Flor. t. 2. p. 21.* Ramis junioribus glabris laevibus effusis, ramulis conformibus: foliis majusculis ovatis basi insigniter oblique cordatis duplicato-serratis, ad venarum hortum minute fasciculato-pilosis: floribus subsessilibus fasciculatis: samaris ovatis subemarginatis glabris.

U. *major* Bert. *Fl. It. t. 2. p. 613.*

In montibus Umbriae.

Arbor. Flor. Martio-Aprili. Flores spurco-albidi subpurpurei.

Obs. Folia U. *campestris* et U. *suberosae* majora, at minora sequentis speciei.

545. *MONTANA* Smith. *Engl. Flor. t. 2. p. 22.* Ramis junioribus hirsutis pendulis, ramulis conformibus: foliis grandibus, obovatis subcordatis mucronatis utrinque scabris duplicato-serratis, serraturis incurvis, ad venarum basin brevissime fasciculato-pilosis: floribus pedunculatis effusis: samaris suborbicularibus, margine ciliatis.

U. *montana* Bert. *Fl. It. t. 3. p. 613.*— U. *effusa* Maur. *Cent. 13. p. 14.*

In monte Albano copiose, et praesertim circa *Castel Gandolfo*.

Arbor. Flor. Martio. Flores spurco-albidi subpurpurei.

CELTIS.

546. *AUSTRALIS* L. *Sp. Pl. p. 1748.* Ramis virgatis patentibus: foliis alternis oblongo-lanceolatis acuminatis argute serratis, supra scabris, subtus pubescenti-mollibus, basi inaequalibus: foliis racemosis in axillis foliorum: drupa matura atrata.

C. *australis* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr. p. 108. n. 321.*

In sepibus, et ad rupes circa Urbem frequens.

Arbor. Flor. Aprili. Flores albedo-virentes.

Vulgo. *Bozzarago*.

VINCETOXICUM.

547. *OFFICINALE* Moench. *Meth.* p. 317. Erectum. Foliis ovatis oblongis acuminatis basi ciliatis: pedunculis axillaribus umbelliferis: corollis imberbibus: corona simpliciter obtuse 5-loba.

Cynaneum vincetoxicum Sang. *Cent.* 3. p. 40. n. 82.— *Bert. Fl. It. t. 3.* p. 10.

Secus la caduta delle Marmore prope Interamnam.

Perenn. Flor. Majo. Flores albo-subvirides.

Usus. Vomitus, et diuresim radix provocat, ideo in febrilibus malignis laudata, unde nomen vulgare, et officinale *Vincetossico*.

GENTIANA.

548. *LUTEA* L. *Sp. Pl.* p. 329. Caule subcubitali erecto fistuloso: foliis ovalibus oppositis nervosis, in petiolum, ascendendo brevioribus, decurrentibus: floribus pedunculatis erectis, fasciculis terminalibus axillaribusque: calycibus spathaceis unilateraliter fissis: corollis rotatis, fauce nuda, laciniis patentibus lanceolatis: capsulis ovato-acuminatis calycem aequantibus.

G. lutea Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr.* p. 108. n. 322.— *Bert. Fl. It. t. 3.* p. 75.— *G. major* vulgaris pallido et parvo flore. *Barrel. Ic.* 63. — *G. major lutea* II. *Rom. t. 2. tab.* 13.

In elatiorum montium pascuis. *Monte Gemaro, M. Calvo presso Subiaco, et Monte de' Fiori* in Apennino Umbriae.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores flavi.

Vulgo. *Genziana*.

549. *CRUCIATA* L. *Sp. Pl.* p. 334. Caule simplici ascendente: foliis oblongo-lanceolatis, basi connata, decussatim dispositis: floribus fasciculatis terminalibus lateralibusque, lateralibus quandoque simplicibus: calycibus tubulosis brevibus, subinde lateraliter fissis: corollis turbinato-campanulatis, tubo elongato, fauce nuda, limbo 4-fido, laciniis lanceolatis: capsulis obtusis clavatis corollae longitudine.

G. cruciata Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr.* p. 109. n. 323.— *Bert. Fl. It. t. 3.* p. 82.— *G. minor cruciata* flore coerulesco elatior *Barrel. Ic.* 65. et *G. minor cruciata* flore purpureo supina. *Ic.* 66.

In sylvis elatiorum montium Latii. *M. Gemaro, M. Calvo, et in demissis Apenninorum. Vettore.*

Perenn. Fl. Julio-Augusto. Flores coerulei.

550. *ACAULIS* L. *Sp. Pl.* p. 330. Caule brevi erecto, florem saepius subaequante: foliis radicalibus oblongo-spathulatis rosulatis, caulinis ovatis oppositis, omnibus acuminatis: flore solitario: calycis 4-fidi laciniis acuminatis: corollis campanulatis, calyce quadruplo longioribus, fauce nuda, limbi laciniis acuminatis: capsulis oblongis, superius acute productis, corollae longitudine.

G. acaulis *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 109. n. 324. — *Bert. Fl. It. t. 3. p. 86.* — *Gentianella helvetica* amplo azureo flore *Barrel. Ic.* 47. et *G. minor* *ακαυλος* violaceo, et maximo *Convolvuli* flore *Ic.* 110. *fig. 1.* — *Gentiana alpina pumila* brevi folio, sed flore coeruleo elegantissimo. *Hort. Rom. t. 1. tab. 14.*

In elatioribus subapenninis jugis. *Monte Calvo presso Subiaco, M. Lucretile* etc.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores cyanei.

551. *VERNA* L. *Sp. Pl.* p. 431. Caule brevi angulato decumbente: foliis radicalibus ovatis, imis majoribus rosulatis: flore solitario: calycis tubo 5-angulato, laciniis acuminatis: corollis hypocrateriformibus 10-fidis, laciniis minoribus alternantibus erectis: capsulis oblongis superius longissime productis, corollae longitudine.

C. verna *Bert. Fl. It. t. 3. p. 88.* — *Gentianella minor verna* coerulea stellato flore *Clusii Barrel. Ic.* 104. *f. 1.*

β pumila. Foliis linearibus, flore angustiore.

G. verna β *Bert. l. c. p. 89.*

In elatis apenninorum. *Monte Vettore.* Species et varietas.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores coerulei.

552. *BAVARICA* L. *Sp. Pl.* p. 331. Caule decumbente teretiusculo simpliciter vel ramoso: foliis ovatis obtusis subaequalibus: caulinis sessilibus, radicalibus rosulatis: floribus solitariis terminalibus: calycibus tubulosis 5-angulatis, apice 5-fidis, laciniis lanceolatis: corollis hypocrateriformibus, tubo elongato, limbi 5-fidi, laciniis subrotundis obtusis: capsulis linearibus longe acuminatis, tubi corollae, longitudine.

G. bavarica *Bert. Fl. It. t. 3. p. 91.* — *Gentianella autumnalis serpillifolia Bavarica major* *Barrel. Ic.* 101. *f. 2.* et *G. autumnalis serpillifolia*, flore crenato *Bavarica minor* *Ic.* 101. *fig. 2.*

In elatis alpium *Monte Corno al Morgone.*

Perenn. Flor. Julio-Agusto. Flores coerulei.

553. *NIVALIS* L. *Sp. Pl.* p. 332. Caule 2-3-pollicari simpliciter vel ramo-

so folioso: foliis obtusis caulinis oppositis, oblongo-lanceolatis, radicalibus obovatis rosulatis: floribus solitariis, in caule ramoso terminalibus: calycibus tubulosis acute 5-carinatis, laciniis strictis, tubo corollae aequalibus: corollis hypocateriformibus 4-5-fidis laciniis lanceolatis: capsulis cylindricis breviter acuminatis, corollae longitudine.

G. nivalis Bert. *Fl. It. t. 3. p. 92.*— *Genzianella fugax* Clusii *Barrel. Ic. 103. fig. 3.*

In alpinis. *Monte Corno.*

Annua. Fl. Julio-Augusto. Flores azurei, tubo corollae viridi-luteolo.

554. *UTRICULOSA* L. *Sp. Pl. p. 332.* Caule saepius ramoso, ramis sparsis erectis: foliis radicalibus rosulatis obovatis, caulinis oppositis distantibus carinatis oblongis, omnibus obtusis crenulatis: floribus solitariis terminalibus: calycis majusculi tubo inflato carinato-alato, laciniis lanceolatis erectis: corollae hypocateriformis tubo, longitudine calycis, limbi laciniis lanceolato-acuminatis: capsula cylindrica superius attenuato-acuminata, longitudine calycis.

G. utriculosa Bert. *Fl. It. t. 3. p. 94.*— *G. altera* coerulea cordata *Column. Ecphr. 2. p. 220. fig. p. 221.*— *Genzianella coerulea cordata* *Barrel. Ic. 122. fig. 2.*

In pratis elatis montium apenninorum. *Vettore.*

Ann. Flor. Majo ad Julium. Flores coerulei, tubo pallidiore.

555. *AMARELLA* L. *Sp. Pl. p. 334.* Caule subspithameo ramoso, ramis ut plurimum strictis: foliis radicalibus rosulatis spathulatis cito marcescentibus, caulinis breviter pedunculatis oblongo-lanceolatis, supremis sessilibus, omnibus margine breviter ciliatis: floribus solitariis axillaribus terminalibusque subpedunculatis: calycibus profunde 5-fidis laciniis lanceolatis, carina nervis et margine spinuloso-ciliatis: corolla hypocateriformi, tubo superne dilatato, calycis longitudine, fauce barbata, limbi laciniis ovato-lanceolatis obtusis capsulis cylindricis utrinque attenuatis, tubo corollae subaequalibus.

G. Amarella Bert. *Fl. It. t. 3. p. 96.*— *Genzianella purpurea minima* *Column. Ecphr. 1. p. 223. fig. 221.*— *Barrel. Ic. 97. f. 2.*— *G. fugax* aestiva coerulea minor *Barrel. Ic. 103. fig. 1.*

Ann. Flor. Junio ad Autumnum. Flores purpureo-coerulei.

Vulgo. *Amarella.*

556. *CANPESTRIS* L. *Sp. Pl. p. 334.* Caule spithameo et ultra ramoso, ramis oppositis erectis: foliis spathulatis, caulinis sessilibus oppositis, basi

dilatata, ovato-lanceolatis: floribus numerosis axillaribus terminalibusque: calycibus 4-partitis, laciniis binis ovato-dilatatis, binis lanceolato-linearibus: corollae hypocrateriformis tubo latiusculo, fauce ciliata, limbi 4-fidi laciniis ovatis acutis erectis: capsulis cylindricis, apice attenuato, productis, tubo corollae longioribus.

G. campestris Bert. *Fl. It. t. 3. p. 99.*— *Genzianella alpina* unicaulis Bellidis folio Bocc. *Mus. p. 114. tab. 101.*

In elatis montium apenninorum Monte Priore, Corno etc.

Ann. Flor. Julio-Augusto. Flores coerulei, tubo pallidior.

557. *CILIATA* L. *Sp. Pl. p. 334.* Caule angulato erecto vel ascendente subspithameo quandoque ramoso: foliis oppositis lanceolato-linearibus, margine minutissime crenulatis: flore solitario terminali: calycis turbinati 4-fidi laciniis obovatis apice longe acuminatis: corollae hypocrateriformis, calyce duplo longioris, tubo crasso, fauce nuda, limbo 4-fido, laciniis amplis fimbriato-ciliatis: capsulis oblongis longitudine tubi corollae, apice vix producto.

G. ciliata Bert. *Fl. It. t. 3. p. 100.*— *Gentianella coerulea* fimbriata angustifolia autumnalis Column. *Ecphr. 1. p. 221.*— *Barrel. Ic. 97. f. 1.*

Ann. Flor. Julio-Septembri. Flores coerulei.

Usus. Jam in radice, quam in herba omnium Gentianarum vis tonica inest ab amarore plantae indicata, in intermittentibus et cachexiis admodum perutilis. Radix *G. luteae*, utpote magis voluminosa, prae aliis colligitur, et in usu medico usurpatur; item herba *G. acaulis*, *Amarellae* etc. sub nomine *Genzianella* in officiniis agnoscitur.

GUSCUTA.

558. *EUROPAEA* L. *Sp. Pl. p. 180.* Caule filiformi crassiusculo ramosissimo: floribus subsessilibus glomeratis: bracteolis ovato-lanceolatis: corolla 5-fida, laciniis ovatis in anthesi patulis, cristulis hypostamineis nullis.

G. europaea Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr. p. 82. n. 213.*— Bert. *Fl. It. t. 3. p. 67.*

Parasitica in Leguminosis, Urticis, Cannabi, Carduis etc.

Ann. Flor. aestate. Flores albi.

Vulgo. *Erba Pittimo.*

559. *EPITHYNUM* L. *Syst. Veget. ed. 13. p. 140.* Caule filiformi tenui ramoso: foliis sessilibus glomeratis: bracteolis lanceolato-linearibus: corolla 4-fida, cristulis hypostamineis squammiformibus.

G. Epithymum Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr. p. 80. n. 214.*— Bert. *Fl. It. t. 3. p. 69.*

Parasitica in Labiatis, et Leguminosis aliisque, uti Plantaginibus, Silenis etc.

Ann. Flor. aestate. Flores albi.

Vulgo. *Pittimo*.

HYDROCOTYLE.

560. *VULGARIS* L. *Sp. Pl.* p. 338. Caule repente, nodis radicante: foliis natantibus longe petiolatis: petalis orbiculatis 9-nerviis sub lobatis, lobis minute crenatis: umbellis simplicibus sub-5-floris, pedunculis centralibus saepe racemoso-ramosis: cremocarpio sub-didymo: mericarporum jugis centralibus costatis.

Hy. vulgaris Seb. et Maur. *Flor. Rom. Pr.* p. 100. n. 339.— *Bert. Fl. It. t. 3. p. 115.*

In palustribus. *Ostia, Fiumicino* etc.

Perenn. Flor. Majo. Flores albi.

561. *NATANS* Pers. *Syn. t. 1. p. 301.* Caule repente, nodis radicante, radiculis numerosis csilibus longis: foliis longissime pedunculatis 9-11-nerviis, nervis ramoso-venosis, orbiculato-sub-peltatis lobatis, lobis irregularibus crenatis: umbellis paucifloris pedunculato-capitatis, pedunculis fructiferis recurvis: cremocarpio subrotundo compresso, mericarporum jugo centrali costato-carinato.

Il. natans Sang. *Cent. 3. p. 43. n. 91.*— *Bert. Fl. It. t. 3. p. 116.*— *Ranunculus aquaticus umbilicato folio* Column. *Ecphr. 1. p. 316.*

In aquis circa lacum Sabatinum.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores albid.

SANICULA.

562. *EUROPAEA* L. *Sp. Pl.* p. 339. Caule solitario, quandoque multiplici, terete striato subrotundo: foliis radicalibus inaequaliter longe petiolatis palmato-lobatis, lobis trifidis dentatis: umbellulis subsessilibus.

S. europaea Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr.* p. 129 n. 328.— *Bert. Fl. It. t. 3. p. 121.*— *Sideritis tertia Dioscoridis* Column. *Phyt. ed. Neap. p. 71. f. p. 72.*— *Sanicula officinarum* Il. *Rom. t. 5. tab. 100.*

In umbrosis, nemorosis, collibus frequens. *Monte Mario, Albano, Frascati* etc.

Perenn. Flor. Majo-Julio. Flores albi.

Vulgo. *Diapensio, Sanicola.*

Usus. Olim in medicina valuit uti adstringens, et resolvens.

ASTRANTIA.

563. *MAJOR* L. *Sp. Pl.* p. 339. Caule fistuloso striato parce folioso: foliis radicalibus palmato-partitis longe petiolatis, laciniis subquinis inciso serratis, obverse ovato-lanceolatis, caulinis conformibus, petiolo successive abbreviato: calycis laciniis medio nervosis, nervo in arista longa, corollam superante, producto: cremocarpium squamis superioribus acutis.

A. major Bert. *Fl. It. t. 3. p. 124.* - *A. major* corona floris candida. *H. Rom. t. 5. tab. 87.*

In alpinis Piceni. *Valle Canetra, Monte acuto.*

Perenn. Flor. Julio. Flores albi, vel purpurascentes.

564. *PAUCIFLORA* Bert. *Amoen. Ital. p. 96. n. 2.* Caule spithameo solitario gracili striato: foliis inaequaliter longe petiolatis palmato-partitis, laciniis sub septenis lanceolato-linearibus inferne integris, superne remote serratis, serraturis acutis, caulinis paucis conformibus, petiolo successive abbreviato: laciniis calycinis ovatis vix mucronulatis, corollam aequantibus: cremocarpiis squamis omnibus obtusis.

A. pauciflora Bert. *Fl. It. t. 3. p. 128.* *Helleborus minimus alpinus, Astrantiae flore* Bocc. *Pl. Sic. p. 10. tab. 5.*

In alpibus apenninorum. *Monte Corno, Monte Priore* in Piceno.

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flores albid.

ERYNGIUM.

565. *PUSILLUM* L. *Sp. Pl. p. 337.* Glabrum. Caule erecto dichotomo patulo sulcato subspithameo: foliis radicalibus petiolatis oblongo-lanceolatis, caulinis palmato-lacinatis, lacinia impari majore elongata, omnibus serrato-spinosis: umbellis globosis subsessilibus: involucri foliolis, paleisque apice mucronatis indivisis.

E. pusillum Bert. *Fl. It. t. 3. p. 105.* - *E. pusillum polyrhizum* Barrel. *l.c. 1247.*

In pratis et pascuis mare versus. *A. Maccarese presso il Canale detto delle Pulci.*

Ann. Flor. Majo. Flores albo-virentes.

566. *MARITIMUM* L. *Sp. Pl. p. 337.* Albido-glaucum. Caule subpedali crasso striato patulo sub-2-chotomo: foliis coriaceis, radicalibus et inferioribus longe petiolatis subrotundo-lobatis, lobis undulato-plicatis dentato-spinosis, superioribus palmato-lobatis sessilibus, coeterorum conformibus: capitulis globosis pedunculatis: involucri foliolis palmato-5-partitis paleis tri-
cuspidatis.

E. maritimum *Seb. et Maur. Flor. Rom. Pr. p. 109. n. 327.*— *Bert. Fl. It. t. 3. p. 108.*— *II. Rom. t. 6. tab. 17.*

In maritimis vulgare.

Perenn. Flor. Julio. Flores sub-cinerei.

Vulgo. *Iringio. Cardo marino.*

Usus. Radix aromatica cardiaca et exilarans est, apud nonnullis, Sackcharo condita, in secundis mensis valet.

567. *CAMPESTRE* *L. Sp. Pl. p. 337.* Glabrum, pallide virens. Caule divaricato ramosissimo trichotomo striato: foliis coriaceis dentato-spinosis, radicalibus petiolatis subtrisectis, segmentis pinnatifidis, caulinis sessilibus amplexicaulibus pinnatifidis: capitulis globosis pedunculatis: involucri hexaphylli patentis, foliolis linearibus apice mucronatis: paleis indivisis.

E. campestre *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 109. n. 325.*— *Bert. Fl. It. t. 3. p. 111.*— *E. vulgare Hort. Rom. t. 6. tab. 16.*

In arvis, et in cultis vulgatissimum.

Perenn. Flor. Augusto. Flores albidi.

Vulgo. *Cardo stellato.*

Usus. Radix, inter aperientes minores, olim enumerabatur, in calculis renum, et vesicae urinae laxitate praescripta fuit.

568. *DILATATUM* *Enc. Bot. ed. de Pad. t. 4. p. 702.* Glaucovirens. Caule erecto folioso striato parce ramoso: foliis 2-pinnatifidis, basi vaginantibus, laciniis lineari-acuminatis, vaginisque pectinato-spinosis: floribus capitato-globosis longe pedunculatis: involucri foliolis linearibus, capitulum superantibus, paleis externis acutis: corollis calyce sublongioribus: paleis internis integris, externis 3-furcis.

E. dilatatum *Bert. Fl. It. t. 3. p. 113.*— *E. amethystinum* *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 109. n. 236.*— *E. minimum* trifidum hispanicum, et Italicum *Bocc. Mus. p. 81. tab. 71.*— *E. montanum* amethystinum *II. Rom. t. 6. tab. 18.*

In montibus Latii Umbriae, et Piceni.

Perenn. Fl. Septembri-Octobri. Flor. albidi, quandoque pallide coerulei.

Obs. Color totius plantae amethystinus, sed superne saturator.

ECHINOPHORA.

569. *SPINOSA* *L. Sp. Pl. p. 334.* Glauescens. Caule erecto ramoso: foliis sessilibus basi vaginantibus 2-pinnatis, laciniis trigonis canaliculatis apice mucronatis, extima majori: involucri involucrellisque simplicibus rectis in fructu reflexis.

E. spinosa Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr.* p. 110. n. 325. — Bert. *Fl. It.* t. 3. p. 153.

In maritimis commune. *Ostia Fiumicino* etc.

Perenn. Flor. Junio-Augusto. Flores albi.

Vulgo. *Pastinaca marina*.

APIUM.

570. *GRAVEOLENS* L. *Sp. Pl.* p. 379. Glauca. Caule fistuloso striato: foliis pinnatis, foliolis cuneatis sub-3-lobis, lobis acutis.

A. graveolens Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr.* p. 117. n. 368. — Bert. *Fl. It.* t. 3. p. 258. — Eleoselinum *Column. Ecphr.* 1. p. 113. — *Apium palustre* cauliculis procumbentibus ad alas florum *H. Rom. t.* 5. tab. 67.

In fossis, et rivis commune.

Bienn. Flor. aestate. Flores luteoli.

Vulgo. *Apio palustre*, *Sellero*.

Usus. Late colitur in hortis dum in culinis et acetariis avide expetitur: in medicina quoque valuit, nam calefacientis, aperientis, diaphoretici famam habuit; nunc radix inter quinque radices aperientes tantummodo enumeratur.

TRINIA.

571. *VULGARIS* DC. *Prod. Syst. nat. t.* 4. p. 103. Viridi-glaucescens, monoico-dioica. Caule pollicari pedali erecto subangulato ramosissimo: foliis inferioribus 2-pinnatis, pinnis 2-3-partitis, superioribus pinnatis, foliolis subintegris; cremocarpium jugis obtuse carinatis.

J. vulgaris Bert. *Fl. It.* t. 3. p. 336.

In apenninorum rupibus. *Vettore*.

Perenn. Flor. Julio. Flores albo-virides et etiam purpurascentes.

PTYCOTIS.

572. *VERTICILLATA* DC. *Prod. Syst. nat. t.* 4. p. 108. Glaucescens. Caule terete gracili ramosissimo, ramis alternis, dichotomo: foliis pinnatis, foliolis setaceis multipartitis crebris verticillum simulantibus: involucellis pentaphyllis setaceis aristatis.

P. verticillata Bert. *Fl. It.* t. 3. p. 305. — *Seseli ammoides* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr.* p. 116. n. 361.

In arvis siccioribus, aggeribus. *Testaccio*, *Tor di Quinto*, *Tor S. Giovanni* etc.

Annua, Flor. Julio. Flores albi.

SISON.

573. *ANOMUM* L. *Sp. Pl.* p. 362. Laete virens. Caule terete striato ramossimo: foliis inferioribus pinnatis, foliolis ovato-oblongis sublobatis, lobis serratis superioribus pinnatifido-laciniatis, laciniis mucronatis: umbellis sub-4-partitis, in fructu erectis.

S. *Amomum* *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr.* p. 114. n. 254.- *Bert. Fl. It. t. 3. p. 281.*- *Amui Sij vel Laveris folio flore albo, semine nigro Barret. Ic.* 1190.- *Thysselinum* *Plinii. H. Rom. t. 5. tab. 98.*

Ad sepes in umbrosis frequens.

Bienn. Flor. Julio-Septembri. Flores albi.

AMMI.

574. *MAJUS* L. *Sp. Pl.* p. 349. Glabrum. Caule erecto striato, ramis patulis ut plurimum alternis: foliis, margine cartillagineis, inferioribus pinnatifidis, laciniis lanceolatis simplicibus vel subtrifidis argute serratis, superioribus pinnatisectis, laciniis linearibus huc illuc dentatis: umbella fructifera subcontracta.

A. majus *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii p. 24. n. 8.* - *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 113. n. 345.*- *Bert. Fl. It. t. 3. p. 252.*- *H. Rom. t. 5. tab. 65.*

In arvis hortis viis commune.

Annuum. Flor. Junio-Julio. Flores albi.

575. *GLAUCIFOLIUM* L. *Sp. Pl.* p. 348. Glaucum. Caule terete striato, ramis patentibus: foliis omnibus 2-pinnatifidis, laciniis linearibus acutis hinc inde subserratis: umbella fructifera tandem patula.

In montibus Latii ad vias. *M. Gemaro* etc.

Annuum vel Bienne. Flor. Julio. Flores albid.

576. *VISNAGA* *Lamk. Enc. meth. ed. de Pad. t. 1. p. 131.* Glabra. Caule terete striato crassiusculo, ramis alternis subpatentibus corymbosis: foliis 3-pinnatifidis, pinnis numerosis lineari-filiformibus apice mucronulatis: umbella fructifera contracta, radiis rigescentibus.

A. Visnaga *Seb. et Maur. Flor. Rom. Pr. p. 113. n. 346.*- *Bert. Fl. It. t. 3. p. 254.*

In arvis, marginibus secus Tyberim abunde. *Ponte salara, Ponte fratta, Ostia* etc.

Annum vel Bienne. Flor. Julio-Augusto. Flores albi.

Vulgo. *Bisnaga, Stuzzicadenti.*

Usus. Radii umbellarum maturi ad *stuzzicadenti* conficiendos utimur.

AEGOPODIUM.

577. *PODAGRARIA* L. *Sp. Pl.* p. 279. Foliis inferioribus 2-3-pinnatifidis, superioribus 3-natifidis, laciniis omnibus ovato-acuminatis serratis.

Ae. *Podagraria* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr.* p. 117. n. 369. — Bert. *Fl. It.* t. 3. p. 287.

Ad sepes in umbrosis. *Valle dell' inferno, presso Genzano* etc.

Perenn. Flor. Junio. Flores albi.

Vulgo. *Podagraria*.

Usus. In materia medica olim enumerabatur, unde nomen vulgare; in acetaris etiam apud nonnullos praestat ob gratum saporem.

BUNIUM.

578. *BULBOCASTRUM* L. *Sp. Pl.* p. 349. Radice tuberosa globosa, caule erecto basi flexuoso superius ramoso, ramis erecto-patulis: foliis inferioribus, petiolatis 2-pinnatifidis, laciniis lato-linearibus cuspidatis, superioribus successive minus pinnatifidis, et brevius pedunculatis, laciniis prorsus linearibus: involuero, involucellisque 5-phyllis.

B. *Bulbocastrum* Bert. *Fl. It.* t. 3. p. 220. — *Cuminum bulbosum* Column. *Ecphr.* 2. p. 14. fig. p. 20. — *Bulbocastrum majus folio Apii* H. Rom. t. 5. tab. 73.

In alpestribus Piceni. *Monte Vettore*.

Perenn. Flor. Junio-Augusto. Flores albi.

Vulgo. *Castagna di terra*.

Usus. Radices coctae edules.

579. *MAGNA* Wald. at *Kit. Pl. rar. Hung.* t. 2. p. 199. tab. 182. Radice tuberoso-oblonga: caule fistuloso decumbente parce ramoso: foliis crassiusculis 2-pinnatifidis, laciniis brevibus obtusis uniformibus, radicalibus longe petiolatis, superioribus, petiolo vaginante successive abbreviato: involuero et involucellis sub-5-phyllis.

B. *alpinum* Bert. *Fl. It.* t. 3. p. 222.

In rupibus alpestribus elatioribus montis *Vettore* in Piceno.

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flores albi quandoque rosei.

PIMPINELLA.

580. *MAGNA* L. *Mant.* p. 219. Glabra. Caule terete fistuloso alterne ramoso: foliis pinnati-sectis grosse serratis incisive, laciniis inferioribus ovato-oblongis, superioribus lanceolatis, impari triloba: cremocarpio glabro.

P. *magna* Bert. *Fl. It.* t. 3. p. 261. *Saxifraga major* Germanica foliis

altius incisus *Barrel. Ic.* 243. *Tragoselinum majus umbella candida H. Rom. t. 5. tab. 77.*

In montibus Umbriae et Piceni haud infrequens, et in montibus Latii. *M. Gennaro.*

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores albi.

Obs. Dotes sequentis speciei, at minus intensae.

581. *SAXIFRAGA L. Sp. Pl. p. 378.* Pubescens. Caule terete fere to, ramis alternis: foliis pinnatisectis, inferioribus, laciniis rotundatis dentatis, extrema majore, superioribus anguste pinnatifidis incisissimis, vaginis ramorum subaphyllis: cremocarpio glabro.

P. saxifraga Bert. Fl. It. t. 3. p. 263.— *Pimpinella saxifraga hircina minor montana foliis alte incisissimis Barrel. Ic. 738.*

In montanis elatis, et etiam mare versus. *S. Felice presso Terracina.*

Perenn. Flor. Junio-Septembri. Flores albidissimi.

Vulgo, et in officinis. *Pimpinella.*

Usus. Omnes partes hujus plantae, at praesertim radix amara acris urens est, et plurimis in morbis jam praedicata, nunc raro praescribitur.

582. *PEREGRINA L. Mant. p. 357.* Pubescens. Caule 2-3-pedali striato ramoso: foliis radicalibus pinnatifidis, laciniis subrotundis crenatis, caulinis superioribus incisissimis, laciniis linearibus: cremocarpio hirsuto.

P. peregrina Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 117. n. 367.— *Bert. Fl. It. t. 3. p. 267.*— *Daucus tertius Dioscoridis, secundus Plinio Colum. Ecphr. 1. p. 108. fig. p. 109.*— *Tragoselinum annuum, rotundifolium Italicum Barrel. Pl. per Gall. etc. p. 6. n. 116* — et *Saxifraga rotundifolia flore albo annua Italica. Bocc. Mus. di piant. p. 85.*

In sterilibus pascuis ad marginem vulgaris. Copiosissima secus viam Appiam.

Perenn. Flor. Julio. Flores albi.

583. *TRAGIUM Pers. Syn. Pl. t. 3. p. 323.* Glauco-albida. Caulibus caespitosis ramosis, basi perennantibus: foliis pinnatifidis coriaceis, inferioribus laciniis subrotundis cuneatisque inciso-dentatis, superioribus anguste lanceolatis: cremocarpio incano-pubescenti.

P. Tragium Bert. Fl. It. t. 3. p. 269.— *Tragium alterum Dioscoridis Colum. Phyt. ed. Neap. p. 75. et Tragium Colum. l. c.*

In montibus Umbriae et Piceni etiam demissis. *Intorno Macerata, M. Polino etc.*

Perenn. Flor. Julio et iterum Octobri. Flores albi.

Vulgo. *Tragio*.

SIUM.

584. *NODIFOLIUM* L. *Sp. Pl.* p. 361. Caule procumbente: foliis pinnatis uniformibus, laciniis ovatis subserratis: umbellis subsessilibus oppositifoliis, involuero universali subnullo.

S. nodiflorum *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 114. n. 353.— *Bert. Fl. It. t. 3. p. 275.*— Sium sive Apium palustre foliis oblongis *H. Rom. t. 5. tab. 75.*

In fossis, rivulis, fontibus obvius.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores albi.

Vulgo. *Cannei*.

Usus. Herba grati saporis a vulgo diuretica reputata, et in acetariis appetita.

585. *ANGUSTIFOLIUM* L. *Sp. Pl.* p. 1672. Caule erecto: foliis conformibus pinnatifidis, laciniis ovato-lanceolatis inaequaliter incisisserratisve: umbellis oppositifoliis pedunculatis: involuero universali polyphyllo.

S. angustifolium *Maur. Cent.* 13. p. 15.— *Bert. Fl. It. t. 3. p. 276.*

In fossis minus frequens. *Ai due ponti di Tor di Quinto.*

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores albi.

BUPLEURUM.

586. *ROTUNDIFOLIUM* L. *Sp. Pl.* p. 340. Glabrum. Caule erecto fistuloso alterne ramoso: foliis inferioribus ovato-oblongis, superioribus subrotundo-ovatis perfoliatis: umbellis sub-8-radiatis nudis: foliolis involucelli ovatis, mucronulo terminatis, umbellula longioribus: cremocarpiis glabris.

B. rotundifolium *Bert. Fl. It. t. 3. p. 130.*

In messibus secus *Rieti*, et in Piceno.

Annuum. Flor. Majo-Junio. Flores lutei.

Vulgo, et in officinis. *Perfoliata*.

Usus. Herba et semina subadstringentia a Medicis olim praedicata.

587. *PROTRACTUM* DC. *Prod. Syst. Nat. t. 4. p. 120.* Intense-glaucum. Caule erecto-fistuloso alterne ramoso, ramis divaricatis: foliis omnibus ovato-elongatis apice acutis, ascendendo brevioribus, perfoliatis: umbellis sub-3-radiatis nudis: foliolis involucri lato-ovatis, mucronulo terminatis, umbellula longioribus: cremocarpiis granulato-scabris.

B. protractum *Bert. Fl. It. t. 3. p. 132.*— B. rotundifolium *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 110. n. 331.*— B. perfoliatum latifolium *H. Rom. t. 5. tab. 78.*

Inter segetes praesertim ad montium radices.

Annuum. Flor. Junio. Flores lutei.

588. *CERNUUM* Ten. *Flor. Nap. t. 2. in-add. etc. p. 322. v. 3. t. 125.*
 Subglaucum. Caule erecto, ramis alternis: foliis linearibus acutis 5-nerviis:
 involucellis 3-4-phyllis angusto-lanceolatis inaequalibus, umbella 5-9-radiata,
 brevioribus: involucellis 5-phyllis lineari-lanceolatis acuminatis: cremocarpiis
 laevibus costatis.

B. cernuum *Sang. Cent. tres p. 43. n. 92.- Bert. Fl. It. t. 3. p. 139.*

In apricis herbidis montium elatiorum. S. *Salvator Maggiore*, et in se-
 pibus Piceni. *Vettore*.

Perenn. *Flor. Junio-Julio. Flores lutei.*

589. *JUNCEUM* L. *Sp. Pl. p. 323.* Laete virens. Caule erecto, ramis pa-
 niculato-dichotomis: foliis linearibus 7-nerviis: involucrio 3-phyllis, foliolis
 lanceolato-linearibus inaequalibus, umbella sub trifida, brevior: involucellis
 pentaphyllis, umbellulam 3-5-floram, vix aequantibus: cremocarpiis laevibus
 costatis.

B. junceum *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 110. n. 333.- Bert. Fl. It. t. 3.*
p. 143.

In montium sylvis opacis, sepibus etc. *Palombara, alla Paranzana etc.*

Annum. *Flor. Julio-Augusto. Flores lutei.*

590. *ARISTATUM* DC. *Prod. Syst. nat. t. 4. p. 129.* Intense virens. Caule
 erecto, ramis alternis subpatulis: foliis lineari-lanceolatis 3-nerviis: involucris
 involucellisque pentaphyllis lanceolatis aristatis, flores subsessiles, superanti-
 bus: cremocarpiis laevibus acute costatis.

B. aristatum *Bert. Fl. It. t. 3. p. 146.- B. odontites Seb. et Maur. Fl.*
Rom. Pr. p. 110. n. 332.- B. tertium minimum Column. Ecphr. 1. p. 85.
 et B. perfoliatum angustifolium montanum l. c. 247.

In collinis, montosis sicciorebus etc. *Monte Mario, Monte della Croce a*
Tivoli, Palombara etc.

Annum. *Flor. Junio-Julio. Flores lutei.*

OENANTHE.

591. *FISTULOSA* L. *Sp. Pl. p. 365.* Viridi-glaucæ. Radice fasciculata,
 napulis oblongis intermistis: caule erecto fistuloso, alterne ramoso: foliis ra-
 dicalibus 2-pinnatifidis, successivis ascendendo depauperatis, ultimis simpli-
 citer pinnatifidis, pinnis omnibus linearibus planis: involucellis polyphyllis,
 cremocarpiis multi-striatis, duplo brevioribus.

OE. fistulosa *Fior. Gior. Arcad. t. 18. p. 163.- Bert. Fl. It. t. 3. p. 233.*

In demissis hyeme inundatis. *Paludi pontine.*

Parana Flor. April-May. Flores alb.

592. *pimpinelloides* L. *Sp. Pl.* p. 336. Glabra. Radice fibrosa, capulis
caulis viridis descendens: caule terete parce ramoso: foliis radicalibus
2-pinnatidis, pinnis ovatis acutis, superioribus pinnatidis, lobis linearibus
conformibus pinnatis, cretaceis subaequalibus, brevibus.

OE. *pimpinelloides* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr.* p. 115. n. 355. - Bert.
Fl. R. t. 3. p. 236.

In humilibus pratis, sylvaticis vulgare. *Fumicino, Ostia Civitavecchia.*
Parana. Flor. Mayo-Juno. Flores alb.

593. *peucedanifolia* Spr. *Syn. Veg. t. 1.* p. 888. n. 7. Viridi-glaucescens.
Radice fasciculata, capulis ovoideis: caule fistuloso parce ramoso: foliis in-
ferioribus 2-pinnatidis, superioribus pinnatidis, ultimis simplicibus integris
vel laciniatis, pinnis laciniisque jamdudum linearibus: involucrellis polyphyllis,
cremocarpis multi-striatis, subaequalibus.

OE. *peucedanifolia* Bert. *Fl. R. t. 3.* p. 236.

In pratis hyeme inundatis. *Ostia, Fumicino, Civitavecchia.*
Parana. Flor. Mayo-Juno. Flores alb.

594. *Lachenalii* DC. *Prodr. Syn. nat. t. 4.* p. 136. Glauca. Radice in-
capulis viridis descendens: caule terete parce ramoso: foliis radicalibus
2-pinnatidis, pinnis ovatis acutis, superioribus pinnatidis, lobis linearibus
conformibus pinnatis, cretaceis subaequalibus, brevibus.

OE. *Lachenalii* Bert. *Fl. R. t. 3.* p. 239. - OE. - *peucedanifolia* Bert. *Amor.*
R. p. 240. n. 30.

In pratis mare versus hyeme inundatis. *Ostia, Fumicino, da Palo a Ci-
vitavecchia etc.*

Parana Flor. Juno. Flores alb. ramosi.

595. *stansfolia* Marsh. ab *Dieb.* *Sup.* p. 132. Glauca. Radice fibrosa,
capulis fusiformibus descendens: caule terete parce ramoso: foliis radica-
libus 2-pinnatidis, pinnis 3-partitis, superioribus pinnatidis, laciniis omni-
bus conformibus lineari-acuminatis: involucrellis polyphyllis, cremocarpiorum
linearibus.

OE. *Lachenalii* Bert. *Fl. R. t. 3.* p. 241.

In pratis Umbriae. *Valle dell'Inferno presso Norcia.*
Parana. Flor. Augusto-Septembri. Flores alb.

PHELLANDRIUM.

596. *AQUATICUM* L. *Sp. Pl.* p. 366. Pallide virens: radice fusiformi, fibris exilibus fasciculato-verticillatis: caule fistuloso sulcato, ramis divaricatis: foliis 3-pinnatifidis refractis, inferioribus immersis, pinnis tenuissime laciniatis, superioribus emersis cuneato-ovatis incisae edentatis: involuero universali nullo.

Ph. aquaticum *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 115. n. 356.— *Bert. Fl. It.* t. 2. p. 229.— *Phellandrium H. Rom. t. 5. tab. 42.*

In humentibus pascuis fossis frequens. *Tor Pignattara, Acqua bullicante, Isola Farnese* etc.

Bienn. Flor. Majo. Flor. albi.

Vulgo. *Felandrio aquatico.*

Usus. In veteri medicina ad calculos eiendos laudabatur, nunc remedium depressens plurimum momenti habitum. Planta venenata, caute adhibenda; contrita odorem peculiarem praebet.

597. *GLOBULOSUM* L. *Sp. Pl.* p. 363. Glauescens. Radice fasciculata, napulis fusiformibus: caule fistuloso striato alterne ramoso: foliis radicalibus pinnatifidis, pinnis cuneato-ovatis 2-3-lobis, inferioribus 2-pinnatifidis, pinnis lanceolatis sub-3-fidis, superioribus pinnatifidis, laciniis linearibus: mericarpiis globoso-pyriformibus fungosis majusculis.

Ph. globulosum *Sang. Cent. tres p. 45. n. 97.*— *Bert. Fl. It. t. 3. p. 231.*— *Oenanthe peucedonifolia Maur. Cent. 13. p. 16.*

In pratis praesertim humidis maritimis frequens. *Civitavecchia, Ostia, Tor di Quinto*, et etiam in montanis. *Quadagno.*

Perenne. Flor. Majo. Flores albi.

FOENICULUM.

598. *OFFICINALE* Allion. *Fl. Ped. t. 2. p. 25. n. 2359.* Claueo-virens. Caule caespitoso farcto orgyali ramoso: foliis inferioribus pinnatifido-decompositis, pinnis capillaceis multipartitis, superioribus conformibus elongatis flaccidis: umbellis ramorum depauperatis: mericarpiis maturitate intense viridibus.

F. officinale *Bert. Fl. It. t. 3. p. 339.*— *Anethum Foeniculum Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 117. n. 366.*

In arvis commune.

Perenne. Flor. aestate. Flores lutei.

Vulgo. *Finocchio salvatico, Finocchiella.*

Usus. Radix inter quinque aperientes enumeratur pro conficiendo syrupo de quinque radicibus dicto: turiones hyeme colliguntur, et sub nomine *Fi-*

nocchietti in mensis apponuntur: folia cocta vel cruda secretionem lactis augere autumantur: semina oleo essentiali donantur, et in carminativis ad flatulentias vincendas enumerantur.

Obs. Noli confundere nostra species cum *Phoeniculo sativo* Bert. l. c. p. 340: nam nostra species perennis, sapore calido aliquantulum ingrato, fructibus minusculis; *F. sativum* annuum, peregrinum in tota italia, sapore grato, fructibus majusculis; quamobrem in hortis apud nos, et alibi late colitur, et in mensis desideratissimum sub nomine. *Finocchio dolce*, *Finocchio romano*.

599. *PIPERATUM* Ten. Syll. p. 104. n. 2. Glaucum. Caule terete ramoso sub-orgyali faretto: foliis pinnatifido-decompositis, pinnis inferioribus capillaceis brevibus, superioribus subulatis crassis brevissimis rigidis: umbellis pauciradiatis: cremocarpiis maturitate atratis.

F. piperatum Bert. Fl. It. t. 3. p. 342. *Anethum piperitum* Fior. Gior. de' lett. di Pisa t. 17. p. 116.

In pratis elatis, et secus vias non infrequens.

Perenn. Flor. Autumno. Flores lutei.

Obs. Sapor fervidus urens totius plantae, multo major, quam in specie praecedente.

BRIGNOLIA.

600. *PASTINACAEFOLIA* Bert. Amoen. It. p. 97. n. 3. Glabra. Foliis pinnatifidis 2-pinnatifidisve, pinnis subovatis serratis, impari trilobo.

B. *pastinacaeolia* Sebast. Rom. Pl. Fas. alter. p. 8. tab. 3.- Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 114. n. 251.- Bert. Fl. It. t. 3. p. 299.- *Seseli* subrotundo *Seseli* folio flore luteo Italico *Barrel*. Ic. 241.- *Daucus montanus* *Apiifolio* Bocc. Rech. et Observ. nat. p. 192.

In arvis ab Urbis occidente. Inter septimum et octavum ab Urbe miliarium extra portam portuensem magna manu.

Perenn. Flor. Junio. Flores lutei.

SESELI.

601. *GLAUCUM* L. Sp. Pl. p. 372. Exquisite glaucum. Caule ramosissimo nodoso, ramis divaricato-dichotomis: foliis 3-pinnatifidis, pinnis trifidis planilinearibus subdivaricatis, vaginis superioribus successive abbreviatis, ultimis quandoque aphyllis: umbellis multiradiatis: involucellis polyphyllis, umbellula brevioribus: cremocarpiis ovoideis tandem glabratis.

S. glaucum Sang. Cent. 3. p. 45. n. 96.- Bert. Fl. It. t. 3. p. 324.

In siccioribus montosis. Sul monte della Croce presso Tivoli.

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flores albi.

602. *MONTANUM* L. *Sp. Pl.* p. 372. Glaucum. Caule caespitoso erecto superius parce ramoso: foliis sub-3-pinnatifidis, pinnis filiformibus 3-partitis vel simplicibus: vaginis superioribus sub-aphyllis: involucellis umbellulam aequantibus: cremocarpiis glabris.

S. montanum Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr.* p. 115. n. 359.— *Bert. Fl. It. t. 3. p. 324.*

In montosis calcareis. *Presso Subiaco.*

Perenn. Flor. aestate. Flores albi.

603. *TORTUOSUM* L. *Sp. Pl.* p. 373. Intense glaucum. Caule crasso erecto vel decumbente ramosissimo, ramis divaricatis tortuosis: foliis carnosius 3-pinnatifidis, pinnis linearibus 3-fidis, 3-dentatisque: vaginis superioribus successive abbreviatis, ultimis quandoque aphyllis: cremocarpiis oblongis hirtis.

S. tortuosum Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr.* p. 116. n. 360.— *Bert. Fl. It. t. 3. p. 326.*

In pratis, et sylvis maritimis *Castel Fusano, Civitavecchia, S. Felice presso Terracina* etc.

Perenn. Flor. Septembri. Flores albi.

Obs. Flora nostra tam *S. glaucum*, quam *S. Tortuosum* possidet, ille in montanis, hic in demissis, et synonyma speciebus apposita reapse ad ipsas pertinent; item dicatur de stationibus, quae in Prodromo, et in meis Centuriis nescio quo fato immutatae fuerunt. Hac fortasse de causa non immerito Clarissimus Bertolonius suo *S. tortuoso*, synonymon *S. glaucum* *Sang. Gent.* tres apposuit.

LIBANOTIS.

604. *SICULA* Bert. *Fl. It. t. 3. p. 317.* Molliter pubescens. Caule alterne ramoso: foliis 3-pinnatifidis, pinnis ovatis lanceolatisve brevissimis, inferioribus petiolatis, superioribus successive minoribus, ultimis vaginis aphylli.

Athamanta sicula Fior. *Gior. de' lett. di Pisa t. 17. p. 8. n. 20.*— *Daucus creticus* semine hirsuto *Bocc. Rech. et observ. p. 192.*

In rupibus montis Circæi, et super moenia Anxuris copiose.

Perenn. Flor. Majo. Flores albi.

Obs. Tota planta grate aromatica.

CNIDIUM.

605. *APIOIDES* DC. *Prod. Syst. nat. t. 4. p. 152.* Glabrum. Caule ramoso angulato: foliis 3-pinnatifidis, pinnis uniformibus multifidis, laciniis

lanceolatis obtusiusculis mucronatis: involuero subnullo: cremocarpio ovoideo sulcato.

C. Apioides Bert. Fl. It. t. 3. p. 351. Ligusticum apioides Sang. Cent. 3. p. 45. n. 95.

In montium sylvis abunde. M. Lucretile, Albano, Castelluccio di Norcia.

Perenn. Flor. Julio. Flores albi.

ATHAMANTA.

606. LIBANOTIS L. Sp. Pl. p. 351. Puberula albicans. Caule erecto angulato-sulcato farcto, superius alterne ramoso: foliis 3-pinnatifidis, pinnulis cuneatis: cremocarpio villosa.

A. Libanotis Bert. Fl. It. t. 3. p. 450.

In elatis apenninorum Piceni. Vettore.

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flores albi.

HLADNIKIA.

607. GOLACENSIS Koch. Syn. Flor. Germ. et Helv. t. 2. p. 320. Glabra. Caule ramoso: foliis 2-3-pinnatifidis, pinnis lanceolatis inciso-serratis.

Hl. golacensis Bert. Fl. It. t. 2. p. 469.

In pratis editioribus Umbriae. Monte la Rosa al Sasso Borghese.

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flores albi.

MEUM.

608. ATHAMANTICUM DC. Pr. Syst. nat. t. 4. p. 162. Glabrum. Caule fistuloso erecto, parce ramoso: foliis 2-pinnatifidis, pinnulis numerosis, capillaceis: umbellis solitariis terminalibus in fructu erectis: cremocarpiis oblongis

M. athamanticum Bert. Fl. It. t. 3. p. 313.- M. foliis Anethi. H. Rom. t. 5. tab. 98.

In pratis montium humidiorum Piceni. Monte la Rosa.

Perenn. Flor. Majo ad aestatem. Flores albi, vel albo-rubentes.

Vulgo. Meo barbuto.

Usus. Radix in cardiacis olim enumerabatur, et in periodicis, leucorea aliisque hujus generis morbis in pulverem redata valuit. In celebratissimis electuariis Theriaca, et Mitridato ingrediebatur, pharmaca nondum oblita, et a villicis adhuc plurimi extimata.

609. CARVIFOLIUM DC. Prod. Syst. nat. t. 4. p. 116. Laete virens. Caule caespitoso fistuloso decumbente erectove ramoso, ramis remotis oppositis: foliis 2-pinnatifidis, pinnis multi-partitis lineari-acuminatis: umbellis numerosis in fructu divaricatis: cremocarpiis oblongis.

M. carvifolium Bert. *Fl. It. t. 3. p. 323.*— *Daucus* Mattioli minor tenuifolius Barr. *Ic. 1241.*

In rupestribus australibus Piceni. *Monte la Ventosa sopra S. Pellegrino.*
Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flores albo-virides.

Vulgo. *Meo odoroso.*

CRITHMUM.

609. *MARITIMUM* L. *Sp. Pl. p. 334.* Viridi-glaucum. Foliis carnosis 2-3-pinnatifidis, pinnis lanceolatis: umbellis solitariis terminalibus.

C. maritimum Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 112. n. 340.*— Bert. *Fl. It. t. 3. p. 333.*— *C. seu Foeniculum maritimum* majus odore Apii Hort. *Rom. t. 5. tab. 94.*

In litore arenoso maris obvium.

Perenn. Flor. aestate. Flores albi.

Vulgo. *Finocchio marino.*

Usus. Folia ad diuresim valent, item in aceto servata mensis apponuntur ad appetitum promovendum.

SELINUM.

610. *OREOSELINUM* Scop. *Flor. Carn. t. 2. p. 201.* Laete virens. Caule terete simplici stricto: foliis 3-pinnatifidis, pinnis oppositis refractis, pinnulis cuneatis incisibus subtrifidis: involucris linearibus acutis reflexis: cremocarpis ellipticis globosis.

S. Oreoselinum Sang. *Cent. tres p. 46. n. 99.*— Bert. *Fl. It. t. 3. p. 362.*

In montium sylvis. *Monte Lucretile.*

Perenn. Flor. Julio. Flores albi.

611. *SULCATUM* Ten. *Viagg. in Abruz. p. 58. n. 257.* Caule sulcato angulato faretto parce ramoso, ramis alternis: foliis 3-pinnatifidis, pinnis cuneatis pinnatifidis, pinnulis incisibus: involucris lanceolato-linearibus reflexis: cremocarpis oblongis.

S. sulcatum Bert. *Fl. It. t. 3. p. 367.*

In rupibus montis *Vettore. A Valle Canetra.*

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flores albi.

FERULA.

612. *NODIFLORA* L. *Sp. Pl. ed. 2. p. 247.* Glaucescens. Caule orgyali et ultra faretto: foliis pinnatifido-decompositis, pinnis linearibus elongatis: involucris involucellisque nullis: cremocarpis ellipticis acute costatis.

F. nodiflora Bert. *Fl. It. t. 3. p. 372.* - *F. communis* *Fl. Rom. Prod. p. 114. n. 349* ex parte. - *F. foemina* *H. Rom. t. 6. tab. 5.*

β muraria. Pinnulis abbreviatis lineari-filiformibus.

F. nodiflora β Bert. l. c. - *F. communis* Sebast. *En. Pl. Amph. Flavii p. 45. n. 102.* - Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. l. c.* ex parte.

In aridis et rupibus non rara. *A Tor di Quinto in copia.* β super rudera antiqua. *Colosseo, Terme di Diocleziano, Arco de' Vespilloni* etc.

Perenn. Flor. Majo. Flores lutei.

Vulgo. *Ferola.*

613. *GLAUCA* L. *Sp. Pl. p. 355.* Caule sub-2-orgyali: foliis decomposito-pinnatifidis, supra viridibus nitidis, subtus intense glaucis, pinnis late linearibus planis subtrifidis: involucris involucellisque nullis: cremocarpiis elliptico-oblongis.

F. glauca Bert *Fl. It. t. 3. p. 374.*

In incultis et aggeribus. Extra Portam Divi Laurentii, et praesertim alla *Caffarella.*

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores lutei.

Vulgo uti praecedens.

Usus. Medulla caulis ab Aurificibus, et Argentariis expetitur, ad artis opera expolienda.

614. *FERULAGO* L. *Sp. Pl. p. 356.* Caule sulcato suborgyali, ramis brevibus verticillatis: foliis pinnatifido-decompositis decussatis, pinnis linearibus angustissimis: involucris involucellisque polyphyllis, foliolis ovato-lanceolatis: cremocarpiis obovatis.

F. Ferulago Bert *Fl. It. t. 3. p. 375.* - *F. nodiflora* Maur. *Cent. 13. p. 15.* - Libanotis tenuifolia altera ferulae folio et semine Italico Barret. *Ic. 385.* - L. ferulaefolio et semine Italica Bocc. *Mus. di piant. p. 35.*

In montibus Latii, et Piceni ad margines agrorum. *Serra S. Antonio, Macerata, Camerino* etc.

Perenn. Flor. Julio. Flores luteoli.

Obs. Odor totius plantae aromaticus.

PALIMBIA.

615. *CHABRAEI* DC. *Prod. Syst. nat. p. 176.* Albo-glaucescens. Foliis pinnatifidis, pinnis partito-laciniatis, laciniis lineari-lanceolatis acutis.

P. Chabraei Bert. *Fl. It. t. 3. p. 354.*

In alpestribus apenninorum. *Monte Birro* in Piceno.

Perenn. Flor. Augusto-Septembri. Flores albi extus subpurpurei.

PASTINACA.

616. *SATIVA* L. *Sp. Pl.* p. 376. Caule 4-pedali erecto fistuloso angulato sulcato, ramis superioribus oppositis: foliis pinnatifidis, pinnis ovato-oblongis, impari triloba, omnibus margine aequaliter, et minute dentato-crenatis: umbellis solitariis terminalibus.

β latifolia. Foliis duplo triploque majoribus.

P. sativa Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 116. n. 362.- *Bert. Fl. It. t. 3. p. 437.*

In humentibus vineis etc. β ad ripas Tyberis.

Bienn. Flor. Junio-Octobri. Flores lutei.

Vulgo. *Pastinaca*.

Usus. Radix esculenta est, unde in hortis colitur. Radix, et semen olim in materia medica enumerabantur uti aphrodisiaca, et nutrientia.

617. *OPOPONAX* L. *Sp. Pl.* p. 376. Caule erecto terete farcto suborgyali inferius strigoso, ramis brevibus variis: foliis radicalibus et inferioribus 2-pinnatifidis, superioribus pinnatifidis, pinnis omnibus ovatis, basi inaequaliter cordatis lobatis dentatis, lobis et dentibus acutis.

Opoponax Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr.* p. 116. n. 362.- *Bert. Fl. It. t. 3. p. 439.*

In arvis ad vias communis.

Perenn. Flor. Julio. Flores lutei.

Vulgo. *Opoponaco*.

Usus. In Oriente, et in aliis caldioribus regionibus, a radice Gummi-resina exudat, Opoponacum in officinis dicta, quae jam plurimis in morbis tam internis quam externis valuit. Nunc vix commemoratur, nam impartialis experientia docuit potius fantasticae, quam solidae virtutes Opoponaco tributae fuissent.

HERACLEUM.

618. *SPONDYLIIUM* L. *Sp. Pl.* p. 358. Hispidum. Caule suborgyali sulcato fistuloso: ramis alternis: foliis pinnatisectis, vel pinnatifidis, segmentis 3-5-lobis ovatis undulatis inciso-dentatis: cremocarpiorum vittis lateralibus dimidiatis.

H. Spondylium Bert. *Fl. It. t. 3. p. 426.*- *Spondylium* vulgare foliis acute incisus Barr. *Ic. 56*, et *S. vulgare* flore albo *Ic. 371*.

In apennino Umbro. *Vettore*.

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flores albid.

619. *PANACES* *L. Sp. Pl.* p. 358. Caule sub-3-pedali hirtio sulcato fistuloso, ramis alternis: foliis pinnatisectis, pinnis palmatilobis dentatis, impari majore, petiolis et nerviis primariis hirtis: cremocarpiorum villis lateralibus dimidiatis.

H. Panaces Bert. Fl. It. t. 3. p. 431.

In pratis elatis Umbriae, *Castelluccio di Norcia*.

Perenn. Flor. Augusto. Flores albi.

620. *ORSINI* *Guss. Pl. rar. p. 133. tab. 27.* Caule 2-3-pedali subsimplici muricato superius quandoque glabro: foliis simplicibus palmato-lobatis, lobis obtusis crenatis, nervis venisque hispidis: cremocarpiorum vittis omnibus dimidiatis.

H. Orsini Bert. Fl. It. t. 3. p. 434.— *Spondylium album montanum albo flore Barrel. Ic. 55.*

In alpestribus Umbriae, et Piceni. *M. de' Fiori, Monte Vettore al Sasso Borgese* etc.

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flores albo-virides.

TORDYLIUM.

621. *MAXIMUM* *L. Sp. Pl. p. 345.* Setis retrorsis hispidum. Caule erecto sub-4-pedali alterno-ramoso: foliis pinnatifidis grosse serratis, pinnis inferiorum ovatis, superiorum lanceolatis, impari multum elongata: involucellis, umbellulis brevioribus: mericarpiis margine crenatis.

T. maximum Sebast. En. Pl. Amph. Flavii p. 72. n. 224.— *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 111. n. 335.*— *Bert. Fl. It. t. 3. p. 442.*— *Tordylium maximum, Caucalis maximum Spondylii aculeato semine H. Rom. t. 6. tab. 2.*

In arvis marginibus ad sepes frequens.

Annuum. Flor. Junio-Julio. Flores albi.

622. *OFFICINALE* *L. Sp. Pl. p. 345.* Caule e basi ramoso, villis retrorsis incano, superius denudato: foliis pinnatifidis, inferiorum pinnis, basi cordata, ovatis lobatis, lobis dentatis, impari cordato-trifido, superiorum linearibus: involucellis umbellulas superantibus: mericarpiis obscure 5-costatis, margine tuberculato.

T. officinale Bert. Fl. It. t. 3. p. 444.— *T. minimum apulum Colum. Ecphr. t. 1. p. 122. fig. p. 124.*— *T. alpinum minimum Hort. Rom. t. 6. tab. 5.*

In campestribus ad vias. *Presso Vallerano per andare alla mola di sotto, ed alla salita della Spiaggia per andare a Subiaco.*

Annuum. Flor. Aprili-Majo. Flores albi radiantes.

Usus. Semina drastica sunt, et in veteri medicina non raro uturpata.

623. *APULUM* L. *Sp. Pl.* p. 345. Villis brevibus hirsutum. Caule striato alterne ramoso: foliis pinnatifidis, inferiorum pinnis ovatis crenatis inciso-dentatis, impari cordato-trifida, superiorum linearibus acuminatis: involucello umbella brevior: mericarpiis multi-striatis, margine exquisite tuberculatis.

T. apulum *Bert. Fl. It. t. 3. p. 425.*—*Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 111. n. 334.*

In arvis viis, messibus obvia.

Ann. Flor. Aprili-Junio. Flores albi radiant.

Vulgo. *Ogliosa.*

SCANDIX.

624. *PECTEN VENERIS* L. *Sp. Pl.* p. 368. Foliis 3-pinnatifidis, pinnulis linearibus 3-fidis acutis: cremocarpiis glabris rectis striatis: mericarpiis margine hispidis.

S. Pecten Veneris *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 115. n. 357.*—*Bert. Fl. It. t. 3. p. 199.*—S. semine rostrato vulgaris *H. Rom. t. 6. tab. 14.*

In messibus vulgaris.

Annua. Flor. Junio. Flores albi.

ANTHRISCUS.

625. *VULGARIS* Pers. *Syn. Pl. t. 1. p. 320.* Caule erecto striato glabro dichotomo: foliis 3-pinnatifidis margine et nervis ciliato-hispidis, pinnis uniformibus, pinnulis linearibus brevibus acutis: umbellis pauci-radiatis, radiis divaricatis: cremocarpiis ovoideis uncinato-aculeatis.

A. vulgaris *Bert. Fl. It. t. 3. p. 194.*—*Caucalis Scandix Maur. Cent. 13. p. 14.* Myrrhis aequicolorum nova *Column. Ecphr. 1. p. 110. fig. 112.*

Ad sepes, oras sylvarum in montosis. *All' ingresso dei Castagneti di Soriano.*

Ann. Flor. Majo. Flores albi.

626. *SICULA* DC. *Prod. Syst. nat. t. 4. p. 196.* Caule erecto sulcato glabro, ramis alternis: foliis 3-pinnatifidis, margine et nervis pilosis: pinnis ovato-lanceolatis uniformibus, pinnulis linearibus incis: umbellis multiradiatis: cremocarpiis cylindraceis apice sub-incrassatis, remote muricatis.

A. sicula *Bert. Fl. It. t. 3. p. 196.*

In alpestribus Nursinis. *Valle Canetra.*

Perenn. Flor. Aprili-Majo. Flores albi.

CHEROPHYLLUM.

627. *SATIVUM*, *Smith. Engl. Fl. t. 2. p. 48.* Glabrum. Caule erecto striato

valde ramoso, ramis alternis: foliis ternato-pinnatifidis, pinnulis ovato-acuminatis integris dentatisve: umbellis pauciradiatis, radii erectis: involucellis olygophyllis, foliolis lanceolatis.

Ch. sativum *Bert. Fl. It. t. 3. p. 203.* — *H. Rom. t. 5. tab. 88.*

In marginibus viarum, et ad sepes umbrosas. *A Porta s. Paolo.*

Annuum. Flor. Mayo-Junio. Flores albi.

Vulgo. *Cerfolio.*

Usus. Planta aromatica in acetariis appetita, ideo in hortis saepe culta. Herba in veteri medicina inter diuretica enumerabatur, et semina ad augendam lactis secretionem propinabantur.

628. *SYLVESTRE L. Sp. Pl. p. 369.* Caule 2-cubitali erecto sulcato valde ramoso inferne hirtio, geniculis tumidis: foliis 3-pinnatifidis glabris, pinnis ovato-lanceolatis acutis, pinnulis inciso-dentatis: umbellis multiradiatis longe pedunculatis: involucellis olygophyllis, foliolis ovatis margine membranaceis.

Ch. sylvestre *Maur. Cent. 13. p. 16.* — *Bert. Fl. It. t. 2. p. 204.*

Ad sepes, locis humidiusculis circa urbem et in montibus frequens.

Perenn. Flor. Aprili-Mayo. Flores albi.

MYRRHIS.

629. *AUREA Spr. Syst. Veget. t. 1. p. 902.* Glabra. Caule erecto angulato-striato alterne ramoso, geniculis tumidis: foliis 3-pinnatifidis, pinnis ovato-lanceolatis acuminatis, pinnulis inciso-serratis: involucellis ovato-cuspidatis: cremocarpiis obtuse costatis glabris.

M. aurea *Bert. Fl. It. t. 3. p. 208.*

In pratis montanis. *A valle Canetra in Nursinis, Monte de' Fiori etc.*

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores albi.

630. *HIRSUTA Spr. Syst. veget. t. 1. p. 902.* Hirsuta. Caule erecto sulcato-angulato alterne ramoso: foliis 2-pinnatifidis, pinnis late ovatis, pinnulis ovato-oblongis inciso-dentatis: involucellis lanceolatis cuspidatis reflexis ciliatis: cremocarpiis cylindrico-elongatis obtuse costatis glabris: stylis longiusculis divaricatis coronantibus.

M. hirsuta *Bert. Fl. It. t. 3. p. 211.* — M. annua semine striato laevi *Hort. Rom. t. 5. tab. 89.*

In pratis elatis apenninorum. *Valle Canetra secus Nursiam.*

Perenn. Flor. Augusto. Flores albi.

631. *MAGELLENSIS Bert. Fl. It. t. 3. p. 213.* Caule erecto angulato hirsuto, ramis alternis strictis: foliis 2-pinnatifidis, pinnis oblongis acutis, pin-

nulisque ovatis inciso-dentatis: involucellis lanceolatis barbatis: cremocarpiis oblongis obtuse costatis: stylis filiformibus coronantibus breviusculis.

In pratis elatis apenninorum. *Valle Canetra* secus Nursiam.

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flores albi.

632. *TEMULENTA* Smith. *Engl. Fl. t. 2. p. 51.* Caule erecto subangulato scabro, geniculis tumidis, valde ramoso, ramis dichotomis: foliis 2-3-pinnatifidis, pinnis omnibus ovatis obtusis inciso-dentatis: involucellis reflexis, foliolis ovatis acutis margine membranaceis: cremocarpiis cylindricis obtuse costatis: stylis coronantibus deflexis.

M. temulenta Bert. *Fl. It. t. 3. p. 213.*— *Cherophyllum temulum* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr. p. 115. n. 358.*

Ad sepes in umbrosis vulgatissima.

Bienn. Flor. Aprili ad Junium. Flores albi.

Vulgo. *Aniso salvatico.*

PRANGOS.

633. *FERULACEA* DC. *Pr. Syst. nat. t. 4. p. 239.* Albo-glauc. Foliis pinnatifido-decompositis, pinnis linearibus divaricatis spinuloso-muricatis: cremocarpiis ovato-oblongis

P. ferulacea Bert. *Fl. It. t. 3. p. 459.*

In pratis montanis Nursinis. *Monte Vettore al Cavaliere.*

Perenn. Flor. Julio. Flores lutei.

CONIUM.

634. *MACULATUM* L. *Sp. Pl. p. 366.* Glauc-virens. Caule ramosissimo etiam suborgyali striato ut plurimum maculato: foliis 3-pinnatifidis, pinnis ovato-lanceolatis, pinnulis laciniato-dentatis, dentibus laciniisque obtusis: involucellis umbella brevioribus.

C. maculatum Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr. p. 113. n. 337.*— Bert. *Fl. It. t. 3. p. 227.*— *Cicuta major* H. Rom. *t. 5. tab. 70.*

Secus fossas ad sepes humidus nil communius.

Bienn. Flor. Junio-Julio. Flores albi.

Vulgo. *Cicuta.*

Obs. Planta foetens, odore murino, omnibus in partibus venenata.

Usus. *Cicutae* virtutes omnibus notae; uti deostruens in scirrhis, et scrofulis extractum saepe propinatur: medicamentum periculosum caute et parce adhibendum.

SMYRNIUM.

635. *OLUSATRUM* L. *Sp. Pl.* p. 376. Caule erecto sulcato ramoso, ramis superioribus oppositis: foliis inferioribus 3-ternatifidis, superioribus ternatifidis, pinnulis omnibus late-ovatis inciso serratis.

S. Olusatrum *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii* p. 71. n. 228.— *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr.* p. 117. n. 365.— *Bert. Fl. It. t. 2.* p. 289.— S. Dioscordis *Macerone vulgo Column. Ecphr.* p. 15.— *Smyrniium H. Rom. t. 5.* p. 91.

Ad vias in incultis, viridariis etc. frequens.

Bienn. Flor. Martio-Aprili. Flores viridi-luteoli.

Vulgo. *Macerone. Sellaraccio.*

Usus. Planta aromatica in culinis olim adhibita.

636. *PERFOLIATUM* L. *Sp. Pl.* p. 376. Caule erecto striato alato: foliis inferioribus 2-3-pinnatifidis, pinnis cuneato-ovatis grosse dentatis, caulinis simplicibus ovatis acutis serratis, basi late-cordata, amplexicaulibus.

S. perfoliatum *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 116. n. 364.— *Bert. Fl. It. t. 3.* p. 290.— An *Hipposelinum Column. Ecphr.* p. 21. fig.

In pratis montuosis. *Monte Gennaro.*

Bienn. Flor. Junio-Julio. Flores lutei.

LASERPITIUM.

637. *GALLICUM* L. *Sp. Pl.* p. 357. Caule sub-2-pedali striato farcto ramoso, ramis alternis patulis: foliis pinnatifido-supradecompositis, pinnis divaricatis, pinnulis crassis nitidis cuneatis 3-5-fidis mucronatis: cremocarpiorum alis aequalibus planis.

L. gallicum *Bert. Fl. It. t. 3.* p. 395.

In elatis apenninorum secus Nursiam. A *Pietra Camela.*

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flores albi.

638. *SILER* L. *Sp. Pl.* p. 357. Caule 4-pedali terete farcto ramoso: foliis 3-pinnatifidis, pinnis radicalibus majoribus, omnibus lanceolatis mucronatis margine cartilagineis, impari ternata: cremocarpiorum alis angustissimis.

L. Siler *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr.* p. 214. n. 350.— *Ber. Fl. It. t. 3.* p. 397.

In montium petrosis. *Monte Gennaro, Valle Canetra presso Norcia* etc.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores albi.

Vulgo. *Sellero montano.*

Usus. Fructus carminativi diuretici emenagogi fuerunt; sed nunc parum in usu. Herba ab armentis praesertim pecorum avide expetitur.

639. *LATIFOLIUM* L. *Sp. Pl.* p. 356. Caule terete erecto sub-orgyali alterne ramoso: foliis 3-pinnatifidis, pinnis cordato-ovatis obtusis grosse dentatis, inferioribus majusculis: cremocarpiorum alis aequalibus.

L. latifolium Bert. *Fl. It. t. 3. p. 404.*— Libanatis Italica alpina, semine crispo Bocc. *Mus. di piant. p. 24.* et L. alpina latifolia semine crispo tab. 3.

In apennino Umbro in aridis. Monte Vettore.

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flores albi.

Usus. Radix aromatica est, et inter corroborantia, et diuretica a medicis recensita.

ELAEOSELINUM.

640. *ASCLEPIUM* Bert. *Fl. It. t. 3. p. 385.* Caule terete glabro nudo: petiolis hispidis: foliis 3-pinnatifidis, pinnis setaceo-multifidis 2-pinnatifidis, pinnulis brevibus: involuero utroque nullo: umbellis lateralibus brevibus pedunculatis: cremocarpiis oblongis, dorso-striatis.

Thapsia Asplenium Seng. *Cent. tres p. 46.* Panax Asplenium Dioscordis Column. *Ecphr. t. 1. p. 87.* et Asplenium Apulum p. 86. fig.— P. Asclepias semine folioso Bocc. *Rech. et observ. p. 205.*

In montibus calcareis. S. Polo, Monte Lucretile, et ad radices Circaei

Perenne. Flor. Julio. Flores lutei.

DAUCUS.

641. *CAROTA* L. *Sp. Pl. p. 348.* Caule erecto sub-3-pedali alterne ramoso: foliis inferioribus 2-pinnatifidis, pinnis ovatis vel ovato-oblongis, pinnulis conformibus inciso-dentatis, superioribus 2-pinnatifidis, ultimis pinnatifidis vel simplicibus, partibus lanceolato-linearibus mucronatis: involuero pinnatifido basi alato-membranaceo, involucellis integris trifidisque jamdudum linearibus: cremocarpiorum aculeis elongatis distinctis basi vix dilatatis, apice uncinatis.

D. Carota Bert. *Fl. It. t. 3. p. 156.*— D. Carota β sylvestris Sebast. *En. Pl. Amph. Flavii p. 40. n. 83.*— Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 112. n. 343.*— D. vulgaris H. Rom. t. 5. tab. 74.

In pascuis et marginibus viarum obviis.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores albi, centrales steriles atro-sanguinei.

Vulgo. *Pastinaca*, et etiam *Carota*.

Usus. In materia medica Linnaei Semina *Dauci sylvestris* enumerantur ad stranguriam sanandam, et calculos urinarios expellendos: nunc oblivioni relictæ sunt.

Obs. Planta aromatica modo hirta modo etiam glabra. Species, quae in hortis colitur, sub nomine *Carota*, ad aliam stirpem omnino pertinet, quae nullo modo apud nos sponte provenit.

642. *SETULOSUS* Guss. in *DC. Pr. Syst. nat. t. 4. p. 211*. Setis hirtum. Caule erecto pedali ramoso, ramis paucis divaricatis: foliis 2-pinnatifidis, pinnis brevibus multi-partitis, laciniis linearibus, superioribus paucioribus latiusculis: involuero pinnatifido, involucellis simplicibus, partibus jamdudum lineari-setaceis ciliato-spinulosi: cremocarpiorum aculeis elongatis distinctis apicē glochidiato-capitellatis.

D. *setulosus*. *Bert. Fl. It. t. 3. p. 158*.

In pratis maritimis abunde. *Ostia, Fiumicino* etc.

Bienn. Flor. Junio-Julio. Flores albi.

643. *PARVIFLORUS* DC. *Pr. Syst. Nat. t. 4. p. 211*. Caule erecto 2-3-pedali tuberculato-scabro, ramis erectis substrictis: foliis inferioribus 2-pinnatifidis apice inciso-dentatis, superioribus pinnatifidis, laciniis linearibus patulis subineurvis: involuero lineari-pinnatifido, involucellis linearibus acuminate simplicibus vel 3-partitis: cremocarpis cylindricis, aculeis brevissimis distinctis apice peltato-glochidiatis.

D. *parviflorus* *Bert. Fl. It. t. 3. p. 159*.—D. *Carota* *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 112. n. 343*.—*Sylvestris Pastinaca daucoides* *Apula Colum. Ephr. t. 1. p. 102. fig. 104*.

In pratis et pascuis circa Urbem. A *Testaccio* magna manu.

Bienn. Flor. Junio-Julio. Flores albi, exiccatione lutei.

644. *GYNGIDIUM* L. *Sp. Pl. p. 348*. Glaber. Caule erecto sub-3-pedali alterne ramoso: foliis inferioribus 2-pinnatifidis, pinnis crassiusculis cuneato-ovatis inciso-dentatis, superioribus pinnatifidis, pinnis paucis linearibus integerrimis sulcatis: involuero lineari pinnatifido, involucellis integris vel trifurcis, margine albo-membranaceo ciliato: cremocarpis ovoideis, aculeis incurvis, basi distinctis, apice nudis.

× hispidus. Petialis caulibusque hirtis-scabris: foliis lucidis.

D. *Gyngyidium* × *Bert. Fl. It. t. 3. p. 165*.—D. *Carota* β *polygamus*. *Fior. in Gior. Arch. t. 18. p. 168*.

In aridis maritimis. *Torre S. Lorenzo presso Ostia*.

Bienn. Flor. Junio. Flores albi.

Vulgo. *Carota marina*.

645. *BROTERI* Ten. *Fl. Neap. Syll. p. 591*. Caule erecto 1-2-pedali su-

perne scabro, ramis divaricatis: foliis inferioribus 2-pinnatifidis, pinnis angustis pinnatifidis, pinnulis linearibus angustissimis elongatis, omnibus apice aristulatis: involucri lineari-setaceo pinnatifido vel 3-fido, involucellis ut plurimum simplicibus, omnium laciniis lineari-setaceis acutis: cremocarpiis oblongis crasse costatis, aculeis elongatis basi dilatatis, apice calyptrato-glochidiatis.

D. Broteri *Bert. Fl. It. t. 3. p. 172.* - D. muricatus *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 113. n. 335.*

In arvis circa Urbem frequens. *Alla Marcigliana, V. Pamfili, Monte della Pica etc.*

Bienn. Flor. Julio-Augusto. Flores albi.

CAUCALIS.

646. *GRANDIFLORA L. Sp. Pl. p. 346.* Glabra. Caule erecto 1-2-pedali infracto-dichotomo: foliis inferioribus 2-3-pinnatifidis, supremis simplicibus elongatis, pinnulis linearibus inciso-dentatis: foliis inferioribus ascendendo minus pinnatifidis, ultimis etiam simplicibus: involucri, involucellisque 5-phylo, foliolis linearibus margine membranaceis: umbellulis externis grandiradiantibus: cremocarporum aculeis subdivaricatis hamatis.

C. grandiflora - *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 111. n. 366.* - *Bert. Fl. It. t. 3. p. 176.* - *Echinophora πυκνoκαρπoς Column. Ecphr. t. 4. p. 91. tab. p. 94.*

In montium saxosis communis S. Polo, Palombara, M. Soratte etc.

Ann. Flor. Junio-Julio. Flores albi.

647. *DAUCOIDES L. Mant. alt. p. 351.* Caule angulato spithameo pedali dichotome ramoso, ramis divaricatis: foliis 2-3-pinnatifidis, omnibus conformibus pilosiusculis tandem glabratibus: pinnis lanceolatis, pinnulisque inciso-dentatis: involucri rudimentali nulloque, involucellis sub-3-phyllis linearibus, umbellis parvi-radiantibus: cremocarporum aculeis patentibus uncinatis.

C. daucoides *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 111. n. 337.* - *Bert. Fl. It. t. 3. p. 178.* - *Echinophora tertia λεπτοφυλλων Column. Ecphr. 1. p. 96. fig. p. 97.*

In agris sepibus, segetibus non infrequens.

Ann. Flor. Majo-Junio. Flores subpurpurecentes vel albi.

648. *PUMILA Vahl. Symb. t. 2. p. 47.* Incano-pubescens. Caule decumbente subspithameo, ramis diffusis: foliis 2-pinnatifidis, pinnis pinnulisque conformibus ovatis, laciniis brevibus lineari-acuminatis: involucri, involucellisque 2-5-phyllis, foliolis inaequalibus acuminatis: umbellis vix radiantibus: cremocarporum aculeis horizontalibus, basi dilatatis, apice glochidiatis.

C. pumila Bert. *Fl. It. t. 3. p. 182.* — *C. maritima* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr. p. 112. n. 339.*

In litore marino. *Ostia, Fiumicino, Palo* etc.

Ann. Flor. Aprili-Majo. Flores subpurpurascens, raro albi.

649. *LATIFOLIA* L. *Syst. Nat. p. 330.* Scabra. Caule erecto sulcato sub-3-pedali ramoso, ramis erectis subpatulis: foliis pinnatifidis, pinnis lanceolatis grosse serratis: involucro 2-5-phylo, involucellis 5-phyllis, foliolis in omnibus lanceolato-oblongis albo-marginatis: cremocarpiorum aculeis divaricatis subulatis retrorsum scabris, apice glochidiatis.

C. latifolia Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 111. n. 338.* — Bert. *Fl. It. t. 3. p. 183.* — Echinophora quarta major *παραφύλλον* Column. *Ecphr. 1. p. 90. fig. p. 39. n. 1.*

In sepibus montium. A S. Gregorio, a Roviano etc.

Ann. Flor. Junio. Flores purpurascens.

TORILIS.

650. *ANTHRISCUS* Gmel. *Fl. Bad. t. 1. p. 613.* Caule asperato erecto sub-3-pedali dichotome ramoso: foliis 2-pinnatifidis pinnatifidisque, pinnae oblongis incisae, terminali elongata: umbella 5-multifida: involucro-involucellis sub-5-phyllis, foliolis subulatis: cremocarpiis undique aculeatis, aculeis erectis, apice incurvis scabris, mericarpiorum latitudine, duplo brevioribus.

T. Anthriscus Sang. *Cent. tres p. 41. n. 93.* — Bert. *Fl. It. t. 3. p. 186.*

Ad sepes, sed non frequens.

Ann. Flor. Julio. Flores albi, vel purpurascens.

650. *HELVETICA* Gmel. *Fl. Bad. t. 1. p. 617.* Caule 1-3-pedali laevi ramoso dichotomo, ramis divaricatis: foliis 2-pinnatifidis, pinnis ovato-lanceolatis inciso serratis, terminali elongata, vel uniformi: umbellis pauciradiatis longe pedunculatis: involucro subnullo, involucellis 3-5-phyllis, foliolis linearisulcatis: cremocarpiis undique aculeatis, aculeis numerosis patentibus scabris apice glochidiatis, cremocarpiorum latitudine, sublongioribus.

Caucalis arvensis Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr. p. 112. n. 341.* — *C. infesta* Bert. *Fl. It. t. 3. p. 187.*

In arvis ad vias sepes etc. vulgaris.

Ann. Flor. Majo-Junio. Flores albi.

652. *HETEROPHYLLA* Guss. *Prod. Fl. Sic. t. 1. p. 326.* Caule erecto sub-3-pedali parce ramoso, ramis erectis: foliis inferioribus 2-pinnatifidis, pinnis

aequalibus lanceolatis incis, caulinis superioribus ternatifidis, pinnis anguste linearibus elongatis, summis integris: umbellis 2-3-radiatis: involuero sub nullo: involucellis polyphyllis lineari-lanceolatis: cremocarpiis undique aculeatis, aculeis numerosis erectis scabris apice glochidiatis, mericarporum latitudine, duplo longioribus.

T. heterophylla Sang. *Cent. tres* p. 44. n. 94. — *T. infesta* β Bert. *Fl. It. t. 3. p. 187.*

In arvis sterilibus mare versus. *Ostia* etc.

Ann. Flor. Majo. Flores purpurei.

653. *NODOSA* DC. *Prod. Syst. nat. t. 4. p. 219.* Caule caespitoso e basi ramoso, raro solitario simplici: foliis inferioribus 2-pinnatifidis, superioribus pinnatifidis, pinnis omnibus linearibus acutis: umbellis sessilibus globosis oppositifoliis: cremocarpiis ovoideo-oblongis, mericarpio externo apice aculeato basi muricato-granulato, interno toto muricato-granulato.

T. nodosa Bert. *Fl. It. t. 3. p. 89.* — *Caucalis nodiflora* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 112. n. 342.*

Ad vias, margines, sepes frequens.

Ann. Flor. Majo. Flores albi.

BIFORA.

654. *TESTICULATA* DC. *Pr. Syst. nat. t. 4. p. 249.* Caule angulato dorsali pedali alterne ramoso: foliis 2-pinnatifidis, inferiorum pinnis cuneato-ovatis, superiorum, anguste laciniatis acutis: umbellulis 2-3-radiatis: petalis subaequalibus: cremocarpiis rugosis.

B. testiculata Bert. *Fl. It. t. 3. p. 246.* — *Coriandrum testiculatum.* Fior. *Gior. Arch. t. 18. p. 164.*

In pratis et pascuis maritimis. *Presso Ascoli, a Terracina* etc.

Ann. Flor. Aprili-Majo. Flores albi.

CORIANDRUM.

655. *SATIVUM* L. *Sp. Pl. p. 367.* Caule sub-2-pedali striato alterne ramoso: foliis 2-pinnatifidis, inferiorum laciniis flabelliformibus sub-3-fidis, superiorum linearibus acutis: umbellis 8-9-radiatis: corollis radiantibus: cremocarpiis glabris.

C. sativum Fior. *Gior. Arch. t. 18. p. 163.* — Bert. *Fl. It. t. 3. p. 250.* —

C. majus H. *Rom. t. 5. tab. 92.*

In herbosis umidis, et ad ripas Tyberis. *V. Borghese, Arsénale di Porta Portese* etc.

Vulgo. *Coriandolo, Pitartima.*

Usus. Corroborantes et stomatici fructus sunt, ideo in variis formulis medicis ingrediuntur. Item inter aromata recensentur, et ad bellaria conficienda communiter utuntur.

PENTANDRIA-TRIGYNIA.

VIBURNUM.

656. *TINUS* L. Sp. Pl. p. 383. Foliis perennantibus ovatis integerrimis, supras ad venarum hortus, dense glanduloso-pilosis: corollis aequalibus: acinibus globosis subcompressis.

V. *Tinus* Sebast. En. Pl. Amph. Flavii p. 30. n. 256.— *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 118. n. 370.*— *Bert. Fl. It. t. 3. p. 481.*

In sepibus et ad sylvas commune.

Arbor. vel Fruct. Flor. hyeme, et vere. Flores albi.

Vulgo. *Lauro tino*, *Lentaggine*.

Usus. Foliis semper viridibus, ad elegantissimas sepes, in viridariis extruendas, valet: lignum tornatoribus optimum, et ad opera topiaria.

657. *LANTANA* L. Sp. Pl. p. 884. Foliis deciduis cordato-ovatis insigniter reticulato-venosis serratis subtus stellato-tomentosis: corollis aequalibus: acinibus ellipticis compressis.

V. *Lantana* Bert. Fl. It. t. 3. p. 482.

In sylvis elatiorum montium Umbriae, et Piceni.

Arbuse. vel Frut. Flor. Aprili ad Junium. Flores albi.

Vulgo. *Lantana*, *Viburno*.

Usus. In aeconomia lignum praestat uti praecedens:

658. *OPULUS* L. Sp. Pl. p. 384. Foliis deciduis 3-lobis, lobis acutis serratis nervoso-venosis glabris: corollis radiantibus: acinibus subglobosis.

V. *Opulus* Fior. Gior. Arch. t. 18. p. 164.— *Bert. Fl. It. t. 3. p. 484.*

Ad sepes, in locis aquosis, mare versus. *Paludi pontine*.

Arbus. vel Frut. Flor. Majo. Flores albi.

Usus. In planta culta flores facile abortiunt, pedunculi elongantur, corollae dilatantur, et tunc elegantissimi, sub nomine *Palloni di maggio* agnoscuntur.

SAMBUCUS.

659. *EBULUS* L. Sp. Pl. p. 385. Caule herbaceo: foliis impari-pinnatis, foliolis ovato-lanceolatis serratis: stipulis foliaceis: cymis trifidis: baccis subglobosis.

S. Ebulus *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii* p. 68. n. 202.— *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr.* p. 118. n. 371 — *Bert. Fl. It. t. 3.* p. 486.

Ad vias juxta fossas in demissis vulgatissima.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores albi.

Vulgo. *Nibbio, Sambuchella.*

Obs. Planta ingrata redolens.

Usus. Radix, cortex interior, folia, flores, semina in materia medica jam enumerabantur, praesertim ad fugandam hydropem. Nunc parum in usu, sed planta caute adhibenda, nam omnibus in partibus drastica. Baccae succo sanguineo inficiuntur, quamobrem ab antiquo etiam notae, et ad Rob Sambuci conficendum jamdudum usurpatae; diaphoreticum praestans. At baccae histae exsicantur, et avide expetuntur ab Ennologicis, nam colore rubro, vinum facillime inficiunt, et ideo venduntur sub nomine *Peperella*.

660. *NIGRA* *L. Sp. Pl.* p. 385. Caule arborescente: foliis impari-pinnatis, foliolis ovatis acuminatis argute serrulatis: stipulis sublaceris: cymis 5-partitis: baccis glabris.

S. nigra *Seb. et Maur. Flor. Rom. Pr.* p. 118. n. 372.— *Bert. Fl. It. t. 3.* p. 488.

In sepibus omnibus frequens.

Frut. vel Arbor. Flor. Majo-Junio. Flores albi odori.

Vulgo. *Sambuco, Zambugo.*

Usus. Planta drastica uti praecedens. Flores ad diaphoresim excitandam vulgariter inserviunt. Baccis Rob minus celebratum conficitur, item Enneologicis optimis. Infusum corticis Pediculos et Erucas enecat. Lignum et medulla in plures aeconomiae usus usurpatur.

RHUS.

661. *CORIARIA* *L. Sp. Pl.* p. 379. Ramis erecto-patulis sparsis: foliis impari-pinnatis, foliolis ovatis grosse serratis supra lucidis subtus villosis: floribus densis in thyrsis ramosis: drupa reniformi.

R. Coriaria *Fior. Gior. Arch. t. 18.* p. 164 — *Bert. Fl. It. t. 3.* p. 476.

In montium sepibus, rupibus, et in demissis circa Urbem. *S. Felice, M. Circeo, Pozzo Pantaleo fuori porta Portese.*

Arbuse. Flor. Majo-Junio. Flores albi.

Vulgo. *Sommacco.*

Usus. Folia ad Corios parandos inserviunt; qua de causa nonnullis in locis late colitur. Flores et fructus in usu medico, uti adstringentes, jam usurpati.

662. *COTINUS* L. *Sp. Pl.* p. 383. Ramis elongatis confertis: foliis simplicibus subrotundo-ovatis obtusis exquisite venosis supra lacte viridibus subtus glaucis: floribus paniculatis: pedunculis fructiferis plumosis: drupa obcordata.

R. *Cotinus* Bert. *Fl. It. t. 3.* p. 479.

In sylvis apenninorum Piceni communis.

Frat. Flor. Junio. Flores viridi-luteoli.

Vulgo. *Cotino*, *Scotano*.

Usus. Folia, uti species praecedens, in arte coriaria valent, similiter in arte tinctoria.

PALIURUS.

663. *AUSTRALIS* Röem. et Schult. *Syst. Veg. t. 5.* p. 342. Ramis alternis patentibus: foliis ovatis 3-nerviis crenulatis: aculeis stipularibus geminis, altero recto, altero recurvo: floribus axillaribus in corymbis laxiusculis.

P. *australis* Bert. *Fl. It. t. 2.* p. 667. — P. *aculeatus* Seb. et Maur. *Flor. Rom. Pr. p. 118.* n. 374.

In sterilibus, et sylvis communis.

Arbuse. vel Frut. Fl. Majo-Junio. Flores luteo-viriduli.

Vulgo. *Marruca*.

Usus. Planta ad sepes construendas utilissima; lignum soliditate praestantissimum, ideo a tornatoribus et topioris expetitur.

DRYPIS.

664. *SPINOSA* L. *Sp. Pl.* p. 390. Caule ramosissimo, ramis brachiatis: foliis oppositis lanceolato-subulatis mucronato-spinosis, floralibus 3-fidis pinatifidisque: pendulis 2-3-chotomis: floribus fasciculatis terminalibus, in dichotomia pedunculorum, solitariis.

D. *spinosa* Fior. *Gior. de' Lett. di Pisa. Ann. 1828 t. 17.* p. 116. — Bert. *Fl. It. t. 3.* p. 503.

In montanis prope mare. *Terracina*.

Perenn. Flor. Majo. Flores albo-rubelli.

CORRIGIOLA.

655. *LITORALIS* L. *Sp. Pl.* p. 388. Glabra. Caule procumbente valde ramoso, ramis filiformibus: foliis lanceolatis obtusis in petiolum longum productis: floribus, in corymbis terminalibus breviter pedunculatis, congestis: laciniis calycinis conniventibus.

C. *litoralis* Fior. *Giorn. de' lett. di Pisa anno 1828. t. 17.* p. 116. — Bert. *Fl. It. t. 3.* p. 501. — Anthyllis linifolia flore albo polygonoides Barrel. *lc.* 532.

In sabulosis praesertim ad ripas Fluminum. *Sponde del Tevere, arcne di Terracina etc.*

Ann. Flor. Julio-Augusto. Flores albi.

TAMARIX.

666. *GALLICA* L. *Sp. Pl.* p. 386. Glauescens. Foliis lanceolatis amplexicaulibus adpressis tandem divaricatis: floribus racemosis, in spicis gracillimis axillaribus: bracteis lanceolatis basi dilatatis, pedicello longioribus: capsulis cylindricis elongatis, calyce quintuplo longioribus.

T. gallica Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr.* p. 118. n. 375. — *Bert. Fl. It. t. 3. p. 494.*

Ad ripas Tyberis copiosa.

Arbuse. vel Frut. Flor. Aprili-Majo. Flores albo-rosei.

Vulgo. *Tamarisco, Tamarigio. Myrica antiquorum.*

Usus. Folia, et rami juniores avide expetuntur ab ovibus, unde pabulum gratissimum. Cortex radiceis, lignum, et folia in profluviiis praedicabantur, medicamentum injuria oblivioni traditum, nam procul dubio vis adstringens in planta inest

667. *AFRICANA* Desf. *Fl. Atl. t. 1. p. 26.* Glauescens. Foliis ovato-lanceolatis amplexicaulibus apice membranaceis: floribus racemosis, in spicis densis solitariis crassis obtusis: bracteis oblongis, pedicello brevissimo, multo longioribus: capsulis ovatis aeuminatis, calyce triplo longioribus.

T. africana Sang. *Cent. 3. p. 47. n. 100.* — *Bert. Fl. It. t. 3. p. 496.*

Ad ripas Tyberis, et in romani agri paludosis communis.

Arbuse. vel Frut. Flor. Aprili-Majo. Flores albo-carnei.

688. *GERMANICA* L. *Sp. Pl.* p. 387. Viridi-glabra. Foliis lanceolato-linearibus oblongisque: floribus racemosis, basi laxifloris, in spicis simplicibus: bracteis lanceolatis, pedicello quadruplo longioribus: capsulis cylindricis basi ventricosis, calyce duplo longioribus.

T. germanica Bert. *Fl. It. t. 3. p. 497.*

Ad ripas fluminum in Piceno et Umbria.

Frutex. Flor. Aprili-Majo. Flores albi, vel albo-rosei.

STAPHYLEA.

669. *PINNATA* L. *Sp. Pl.* p. 386. Foliis impari-pinnatis, foliolis oblongis serrulatis: stipulis lanceolatis: racemis simplicibus longe pedunculatis: capsulis membranaceis ventricosis.

S. pinnata Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr.* p. 118. n. 373. — *Bert. Fl. It. t. 3. p. 491.*

In sylvis praesertim subhumidis. *In copia ai laghi di Alhano, Nemi, e nei luoghi adjacenti.*

Arbor. Flor. Aprili-Majo. Flores albo-luteoli.

Vulgo. *Sambuchella.*

PENTANDRIA-TETRAGYNIA.

PARNASSIA.

670. *PALUSTRIS* L. *Sp. Pl.* p. 391. Foliis cordatis: unguibus petalorum dilatatis brevissimis: neectarium ciliis numerosis, superioribus longioribus. *Bert. Fl. It. t. 3. p. 505.*

In humentis elatiorum montium. *Al Castelluccio di Norcia, a Pietralta etc.*
Perenn. Flor. Julio.

Flores albi, venis hyalinis notati.

PENTANDRIA-PENTAGYNIA.

STATICE.

671. *LIMONIUM* L. *Sp. Pl.* p. 394. Glabra. Caule annotino paniculato-ramoso: squamis oblongo-lanceolatis acuminatis, superioribus ad hortum ramorum successive minoribus: foliis radicalibus ovato-lanceolatis 1-nerviis apice mucronulatis, basi in petiolum longum productis: spiculis brevibus 1-3-floris, in spicis densis secundis patentibus: bracteis ovatis acutis, flore multo brevioribus.

S. *Limonium* *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 119 n. 377.*— *Bert. Fl. It. t. 3. p. 514.*— *Limonium maritimum majus. H. Rom. t. 6. tab. 38.*

In maritimis frequens. *Ai ponticelli d'Ostia abunde.*

Perenn. Flor. Junio-Augusto. Flores violacei.

672. *OLEAEFOLIA*. *Sibth. et Smith. Fl. Graec. Prod. t. 1. p. 212.* Glabra tuberculata. Caulibus annotinis erectis distice ramosis: squamis lanceolato-acuminatis, basi dilatatis, ascendendo brevioribus: foliis radicalibus rosulatis angustis obverse lanceolato-cuneatis obtusis obscure 3-nerviis, apice mucronulatis, basi in petiolum attenuatis: floribus ut plurimum solitariis erectis, in spicis laxis distice-secundis: bracteis externis brevibus ovato-acutis, interna oblonga, calycem superante.

S. *oleaeifolia* *Bert. Fl. It. t. 3. p. 316.*— S. *reticulata* *Fior. in Gior. Arcad. t. 18. p. 164.*

In rupibus *Anxuris.*

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores coeruleo-violacei.

673. *GLOBULARIAEFOLIA* Bert. *Fl. It. t. 3. p. 518.* Glauca subtuberculata. Caulibus annotinis erectis, ramis disticis subpatulis: squamis basi dilatata triangulo-acutis, margine exquisite membranaceis, superioribus abbreviatis: foliis radicalibus rosulatis, obverse lanceolato-spathulatis, in petiolum angustum productis sub-3-nerviis, ut plurimum acutis mucronulatis: floribus paniculatis in spicis laxiusculis: bracteis acutis margine submembranaceis, interna triplo longiore.

S. globulariaefolia. Bert. *Fl. It. t. 3. p. 518.* - Limonium minus oleae folio. πολύκλαδον Barrel. *Ic. 790.*

In rupibus Anxuris copiosiuscula.

Perenn. Flor. Majo-Julio. Flores coeruleo-violacei.

674. *SCOPULIANA* Bert. *Fl. It. t. 3. p. 528.* Glabra glauca. Caulibus annotinis erectis parce ramosis, ramis alternis strictis: squamis acutis basi amplexicaulibus, lato margine, membranaceis, superioribus abbreviatis: foliis obverse lanceolato-spathulatis acutis mucronatis 3-nerviis, margine cartilagineis: floribus terminalibus in spicis densis distice secundis: bracteis oblongis acutis, interna triplo longiore.

Limonium minus densa caulium foeniculacea veluti coma. *Triumf. Syll. pl. p. 6.* - L. minus Bellidis folio, flagellis foeniculaceis. *Bocc. Mus. di piant. p. 143* et L. flagellis foeniculaceis *t. 103.*

In litore marino prope Corneto.

Perenn. Flor. Junio. Flores coeruleo-violacei.

675. *CASPIA* Wild. *En. Hort. Ber. t. 1. p. 336.* Granulato-scabra. Caule gracili geniculato-flexuoso, ramis ramulisque divaricato-dichotomis, inferioribus simplicibus sterilibus: squamis brevibus ovatis, margine et apice acuto, albo-membranaceis: foliis radicalibus rosulatis obverse-lanceolatis obtusis retusisve mucronulatis, basi in petiolum attenuatis: floribus solitariis fasciculatisve, in spicis densifloris brevibus gracilibus disticis: bracteis ovatis obtusis, lato margine membranaceo argenteo, interna duplo majore.

S. caspia Bert. *Fl. It. t. 3. p. 530.* - Limonium minus flagellis tortuosis. *Bocc. Mus. di piant. p. 143. t. 103.*

In rupibus Anxuris circa portam Neapolitanam.

Perenn. Flor. Julio. Flores coerulei.

ARMERIA.

676. *VULGARIS* Wild. *En. Hort. Ber. t. 1. p. 333.* Glabra. Foliis radicalibus caespitosis linearibus integerrimis 3-nerviis, nervis lateralibus saepe ob-

soletis: scapo simplici, foliis multo-longiore: involucro ore lacero: bracteis externis ovatis, internis late ovatis, margine membranaceis.

A. denticulata *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 117. n. 376.* - Statice vulgaris *Bert. Fl. It. t. 3. p. 508.*

β plantaginea. Planta minor, foliis linearibus latiusculis.

In montium rupestribus frequens, et etiam secus Romam, species et varietas.

Perenn. Flor. Aprili-Majo. Flores subrosei.

677. *ALPINA* *Wild. En. Hort. Ber. t. 4. p. 333.* Glaberrima. Foliis radicalibus caespitosis lineari-lanceolatis obtusis 1-nerviis, raro 3-nerviis: scapo crassiusculo, foliis, subaequali: capitulis majusculis: involucro lacero-laciniato, bracteis externis membranaceis ovato-rotundatis oblongisque muticis, internis truncatis, apice late scariosis.

In Cacumine montis *Vettore* in Piceno.

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flores rosei.

LINUM.

678. *USITATISSIMUM* *L. Sp. Pl. p. 397.* Glabrum. Caule ut plurimum solitario, superius ramoso-corymboso: foliis sparsis, inferioribus lanceolatis obtusis, superioribus lanceolato-linearibus: petalis crenatis: sepalis ovatis acuminatis 3-nerviis, capsula globosa rostrata, duplo longioribus.

L. usitatissimum *Seb. et Maur. Fl. Rom. Pr. p. 113. n. 337.* - *Bert. Fl. It. t. 3. p. 535.*

Commune in arvis.

Ann. Flor. Majo-Junio. Flores coerulei.

Vulgo. *Lino.*

Usus. Nomen utilissimi speciei datum, eo quod ad lintea, fila, retia, vela texenda usurpetur, quamobrem ubique, ac praesertim in Europa, late colitur. Oleum ex seminibus eductum in pictura, et ad lampades alendas perutile, farina superstes in medicina plurimum valet ad Cathaplasmata emollientia et resolventia, multis in morbis, efficaciter expetita.

679. *ANGUSTIFOLIUM* *Spr. Syst. veg. t. 1. p. 962.* Glabrum. Caule caespitoso superne ramoso, ramis paucis alternis: foliis sparsis lineari-lanceolatis acuminatis: petalis emarginatis: sepalis elliptico-oblongis mucronatis 3-nerviis, capsula globosa rostrata, aequalibus.

L. angustifolium *Sang. Cent. tres p. 47. n. 101.* - *Bert. Fl. It. t. 3. p. 537.*

In herbidis vulgare.

Annuum vel perenne. Flor. Majo-Junio. Flores dilute cyanei.

680. *ALPINUM* Rè *Fl. Seg. p.* 28. Glaucò-virens. Caulibus caespitosis adscendentibus erectis, superne parce ramosis: foliis lanceolato-linearibus pellucido-punctatis, inferioribus subreflexis: sepalis oblongis acutis 3-5-nerviis, nervis ad apicem acutum truncatis: petalis obovatis apice erenatis: capsula ovata apice acuta.

L. alpinum Bert. *Fl. It. t. 3 p.* 239.

In pratis elatis montium Umbriae. *Norcia.*

Perenn. et Fruticulosum. Flor. Julio-Augusto. Flores lete coerulei.

681. *TENUIFOLIUM* L. *Sp. Pl. p.* 398. Glaucum. Caulibus caespitosis erectis inferne ramosis, ramis apice paniculato-corymbosis: foliis angustissimis rigidis, margine spinuloso-scabris, inferioribus congestis: sepalis ovatis longe acuminatis exquisite 1-nerviis, margine ciliato-glandulosis: petalis obovato-cuneatis mucronulatis: capsula globosa: apice acuminato.

L. tenuifolium Seb. et Maur. *Fl. Rom. Pr. p.* 119. n. 379. - Bert. *Fl. It. t. 3. p.* 543. - *L. sylvestre album oxyphyllum.* Barrel. *Ic.* 796 et *L. fruticans angustis acutisque foliis* *Ic.* 1123. - *L. oxyphyllum multicaule* Bocc. *Mus. di piant. t.* 169. *tab.* 125.

In collibus siccis. *Tivoli* etc.

Perenn. Flor. Junio. Flores albo-violacei.

682. *VISCOSUM* L. *Sp. Pl. p.* 398. Piloso-glandulosum. Caule subsolitario erecto vel adscendente, superius ramoso-corymboso, foliis sparsis ovato-lanceolatis 3-5-nerviis, superioribus minoribus: petalis ovato-cuneatis obtusis: sepalis lanceolatis acutis 3-nerviis, externis majoribus, capsula globosa brevirostrata, sub brevioribus.

L. viscosum Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p.* 119. n. 380. - Bert. *Fl. It. t. 3. p.* 545. - *L. sylvestre latifolium vinoso amplo flore Italicum* Barrel. *Ic.* 1013.

In subapenninis jugis. *Da S. Polo a Monte Gennaro.*

Perenn. Flor. Junio. Flores coeruleo-purpurascens.

683. *SERRULATUM* Bert. descr. di una nuov. sp. di Lino Lett. al Cav. Petrucci 1827. Lete viscus. Caulibus subcaespitosis angulatis simplicibus: foliis lanceolatis acutis 3-nerviis, margine cartilagineo subserrulato, utrinque ad basim 2-glandulosis: floribus fasciculato-capitatis: sepalis ovatis acuminatis 1-nerviis, margine cartilagineo, serrulato-ciliatis: sepalis majusculis ovatis obtusis: capsula globosa, acumine brevi.

L. serrulatum Bert. *Fl. It. t. 3. p.* 549. - *L. montanum luteum italicum.* Barrel *Ic.* 820.

In saxosis alpestribus montis *Vettore* in Umbria.

Suffrut. Flor. Junio-Julio. Flores intense lutei.

684. *STRICTUM* L. Sp. Pl. p. 400. Glaucum. Caule solitario erecto rigido simplici, quandoque basi ramoso: foliis crebris inordinatis lanceolato-mucronatis scabris, margine ciliato-spinulosis: floribus terminalibus pedicellatis solitariis in corymbis vel racemis: sepalis subulato-mucronatis 3-nerviis, carina et margine spinuloso-ciliatis: petalis oblongis, apice crenulatis: capsula globosa, acumine brevi.

L. strictum *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii* p. 52. n. 136.— *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 120. n. 382.— *Bert. Fl. It. t. 3. p. 550.*

In arvis collibus circa Urbem frequens.

Ann. Flor. Majo-Junio. Flores lutei.

685. *MARITIMUM* L. Sp. Pl. p. 400. Glaberrimum glaucescens. Caule basi, ut plurimum simplici. superne paniculato-ramoso: foliis inferioribus ellipticis, obtusis approximatis, superioribus lanceolatis acutis elongatis laxiusculis, omnibus 3-nerviis: floribus erectis in racemis strictis laxis: sepalis ovatis acutis ut plurimum, margine ciliatis: petalis obcordatis obtusis: capsula globosa, acumine brevi.

L. maritimum. *Fior. Gior. Arcad. t. 19. p. 164.*— *Bert. Fl. It. t. 2. p. 353.*

In uliginosis maritimis secus Anxur.

Perenn. Flor. Junio-Augusto. Flores lutei.

676. *GALLICUM* L. Sp. Pl. p. 401. Luteo-virens. Caule glabro erecto ramoso, ramis superioribus laxo paniculatis: foliis sparsis lanceolato-linearibus, 3-nerviis dorso, et margine scabris, superioribus remotis acutiusculis: floribus solitariis vel geminatis breviter pedicellatis laxis in ramis paniculatis: sepalis ovato-lanceolatis acutis, basi glanduloso-ciliatis: petalis oblongis integris raro emarginatis: capsula globosa depressa, acumine brevi.

L. gallicum *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 120. n. 381.— *Bert. Fl. It. t. 3. p. 554.*

In aridis, collibus etc. *Monte Mario, Monte della Pica* etc.

Ann. Flor. Majo. Flores fulvi.

687. *NODIFLORUM* L. Sp. Pl. p. 401. Glauco-virens. Caule erecto striato cartilagineo-angulato inferne simplici, superius dichotome ramoso, ramis virgatis: foliis obverse ovato-lanceolatis 3-5-nerviis, inferioribus crebris latiusculis, superioribus oppositis linearibus, omnibus basi 2-glandulosis, margine cartilagineis: floribus sessilibus solitariis laxissimis: petalis ovatis acutiusculis: sepalis linearibus acutis, capsula globosa depressa rostrata, duplo longioribus.

L. nodiflorum *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 120. n. 285.* - *Bert. Fl. It. t. 3. p. 556.* - *L. luteum sylvestre latifolium* *Colum. Ecphr. t. 2. p. 79. et tab. p. 80.*

In sterilibus petrosis montium. *A Tivoli negli oliveti, e presso s. Antonio in copia.*

Perenn. Flor. Junio. Flores lutei.

688. *CATHARTICUM* *L. Sp. Pl. p. 401.* Glabrum, lete virens. Caule spithameo simplici vel caespitoso, superius dicotomo-ramoso: foliis oppositis oblongis, inferioribus obtusis ovatis: floribus simplicibus longe pedunculatis, post anthesim erectis rigidis: sepalis lanceolatis ciliato-glandulosis: petalis acutiusculis: capsula glabra breviter acuta.

L. catharticum *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 120. n. 383.* - *Bert. Fl. It. t. 3. p. 558.* - *Chamaelinum subrotundo folio* *Barrel. Ic. 1165. p. 1.*

In montium sylvis. *Monte Gemaro.*

Ann. Flor. Junio-Julio. Flores albi.

Usus. Inter purgantia, in materia medica Linnaei, enumeratur, ad repellendam nefritidem, et reumatismata, nunc obsoletum.

CLASSI V ADDEMDA.

195. A. *ANGELICA* *L. Umbella magna convexa multiradiata: umbellulae multiflorae: floribus internis nonnullis sterilibus: involucrium oligophyllum, quandoque nullum: involucella oligophylla, foliolis lanceolato-linearibus acuminatis: calycis tubulosi abbreviati limbus obsoletus: petala minuscula oblonga, in acumine recto vel ineurvo, producta: staminum filamenta, petalis longiora: styli breves, in fructu duplo elongati recurvi: cremocarpium elliptico-elongatum, dorso compressum, margine commissurali sulcatum: carporum filiforme, taudem liberum 2-partitum: mericarpiis 5-jugata, jugis 3 centralibus prominulis, lateralibus subobliteratis, in alam plus minus elatam productis: valliculae 1-vittatae: commissura 3-vittata: vittae omnes completae, quandoque incospicuae.*

611. A. *SYLVESTRIS* *L. Sp. Pl. p. 361.* Caule sub-4-pedali crasso fistuloso: foliis majusculis 3-pinnatifidis, pinnis ovato-lanceolatis argute serratis, caulinis conformibus successive minoribus 2-pinnatifidis, superioribus, vaginis subaphyllis.

β foliolis ovatis oblongisque.

A. sylvestris Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 113. n. 352.- *A. sylvestris* β Bert. *Fl. It. t. 3. p. 412.*- *A. aquatica* radice odoratissima floribus ex albo flavescentibus *Hort. Rom. t. 5. tab. 86.*

In sylvaticis humidissimis. *Presso ponte Lugano, lungo i fossi di Pratallata* etc.

Perenn. Flor. Julio. Flores carnei.

CLASSIS VI. HEXANDRIA.

ORDO I. MONOGYNIA.

SECT. I. PERIGONIUM SIMPLEX PETALOIDEUM SPATHA DONATUM.

NARCISSAE Rich.

128. *GALANTHUS* L. Spatha 1-valvis 1-flora lateraliter fixa: perigonium liliaceum, ovario adhaerens, limbo 6-partito, laciniis erectis, externis oblongis alternantibus cum internis brevioribus emarginatis: staminum filamenta brevissima, receptaculo inserta: antherae acuminato-setaceae, apice poro gemino dehiscences: stylus filiformis: stigma simplex: capsula 3-locularis 3-valvis dissepimentis valvaribus medianis.

129. *NARCISSUS* L. Spatha 1-valvis 1- ∞ -flora lateraliter dehiscens: perigonium liliaceum, ovario adhaerens, tubo superius elongato, fauce nectarifera, limbo 6-partito, laciniis erecto-patentibus: nectarium patelliforme, scutellatum, campanulatum, limbo crenulato, dentato, lobato: staminum filamenta, tubo inserta inaequalia, 3 saepius longiora: antherae latere dehiscences: stylus filiformis 3-gonus: stigma 3-lobum: capsula 3-locularis 3-valvis, dissepimentis valvaribus medianis.

130. *PANCRATIUM* L. Spata 1- ∞ -valvis 1- ∞ -flora: perigonium liliaceum ovario adhaerens, tubo longe producto, fauce nectarifera, limbo campanulato, superius 6-fido, ut plurimum erecto: nectarium turbinato-campanulatum staminiferum, apice dentatum: filamenta subulata: antherae 2-loculares mediofixae: stylus filiformis: stigma 3-lobum: capsula 3-locularis 3-valvis, dissepimentis valvaribus medianis.

131. *STERNBERGIA* Wald. et Kitaib. Spatha tubulosa, basi integra, caeterum lacera 1-valvis 1-flora: perigonium liliaceum ovario abhaerens, tubo brevi staminiifeso, fauce nuda, limbo erecto 6-partito, laciniis obverse ovato-lanceolatis: stamina alterne breviora, tubo exerta: antherae 4-loculares me-

diofixae : stylus staminibus longior : stigma 3-lobum : capsula 3-locularis , dissepimentis valvaribus medianis.

LILIACEAE VENT.

132. *ALLIUM L.* Spata 1-2-valvis ∞ -flora: flores in sertis, pedunculis basi saepe bulbiferis: perigonium liliaceum liberum: stamina saepius inaequalia, filamentis subulatis, basi ut plurimum dilatatis: antherae 2-loculares: stylus deciduus: capsula 3-gona 3-locularis 3-valvis, dissepimentis valvaribus medianis.

SECT. II. PERIGONIUM SIMPLEX PETALOIDEUM SPATHA DESTITUTUM.

133. *LILIUM L.* Perigonium liliaceum liberum turbinato-campanulatum, laciniis, sulco lineari nectarifero nudo vel barbato, donatis: stamina erecta, laciniis breviora: filamenta subulata: antherae oblongae mediofixae: stylus elongatus superne incrassatus: capsula obtusa 3-gona 3-locularis 3-valvis: valvae, fibris reticulatis, conjunctae, dissepimentis valvaribus medianis.

134. *FRITILLARIA L.* Perigonium liliaceum liberum campaniforme patens, petalis rectis vel incurvis, basi barba nectarifera donatis: staminum filamenta subulata: antherae oblongae erectae, singulae stylo approximatae, ipsoque breviora: stigma 3-fidum: capsula oblonga 3-locularis 3-valvis, dissepimentis valvaribus medianis.

135. *TULIPA L.* Perigonium liliaceum liberum campaniforme subpatens, petalis nudis: stamina aequalia, perigonio breviora: filamenta compressa apice subulata: antherae oblongae erectae: stylus nullus: stigmata 3 cristato-recurva: capsula elongata 3-gona 3-locularis 3-valvis, valvis margine interno ciliatis, dissepimentis valvaribus medianis.

136. *ORNITHOGALUM L.* Perigonium liliaceum liberum persistens supra medium patens: stamina erecta, petalis adfixa: filamenta basi dilatata, apice subulata: antherae oblongae mediofixae: stylus subulatus persistens: stigma obtusum: capsula 3-gona vel 6-gona 3-locularis 3-valvis, dissepimentis valvaribus medianis.

137. *SCILLA L.* Perigonium liliaceum liberum campanulatum vel stellato-patens deciduum: stamina aequalia, petalis adfixa: filamenta basi dilatata, apice subulata: antherae oblongae erectae: stylus subulatus deciduus:

stigma 3-lobum: capsula subrotunda 3-locularis 3-valvis, dissepimentis valvaribus medianis.

138. *ASPHODELUS L.* Perigonium liliaceum liberum patens: stamina erecta vel incurva saepius inaequalia; filamenta basi dilatato-fornicata, ovario incumbientia, apice subulata: antherae erectae: stylus subulato-arcuatus: stigma obtusum quandoque 3-fidum: capsula carnosa 3-locularis 3-valvis, dissepimentis valvaribus medianis.

139. *ANTHERICUM L.* Perigonium liliaceum liberum caducum vel persistens, in anthesi patens, in fructu connivens: stamina perigonio inserta ipsoque breviora divergentia: filamenta nuda, apice subulata: antherae oblongae erectae: stylus persistens 3-gonus: stygma 3-lobum pruinose: capsula 3-locularis 3-valvis, dissepimentis valvaribus medianis.

140. *HYACINTHUS L.* Perigonium petaloideum liberum tubulosum, tubo brevi dilatato, limbo 6-fido, laciniis patentibus: stamina inclusa, tubo perigonii inserta: filamenta subulata: antherae erectae: ovarium poris 3 melliferis ad apicem donatum: stylus filiformis deciduus: stigma depressum: capsula 3-gona 3-locularis 3-valvis, dissepimentis valvaribus medianis.

141. *MUSCARI Desf.* Perigonium petaloideum liberum urceolatum, limbo brevi dentato, dentibus recurvis aut patulis: stamina inclusa, tubo perigonii inserta: filamenta brevissima, basi dilatata: antherae erectae oblongae: stylus subulatus, staminibus brevior: stigma simplex 3-gonum: capsula 3-gona 3-locularis 3-valvis, dissepimentis valvaribus medianis.

SIMILACEAE BART.

142. *CONVALLARIA L.* Perigonium petaloideum liberum tubulosum vel campanulatum, limbo 6-fido: stamina inclusa, tubo inserta: filamenta subulata: antherae erectae emarginatae: stylus erectus: stigma sub-3-fidum papillosum: bacca rotunda 3-locularis, loculis 2-spermis.

143. *ASPARAGUS L.* Perigonium petaloideum liberum 6-partitum, laciniis erecto-patulis: stamina ad basim laciniarum, perigonio breviora: filamenta subulata: antherae peltatae erectae: stylus brevis 3-suleus: stigma 3-lobum: bacca globosa 1-3-locularis oligosperma. Flores quandoque dioici.

144. *SMILAX L.* Perigonium petaloideum deciduum 6-partitum, laciniis linearibus stellatim patentibus: stamina inclusa, fundo laciniarum adfixa: filamenta basi dilata: antherae oblongae: stylus brevis: stigma obtusum: bacca

3-locularis, loculis 1-2-spermis. Flores dioici corymbosi ex rachidis flexuris horti.

ALOINEAE SCULTZ.

145. *AGAVE L.* Perigonium petaloideum infundibuliforme, tubo brevi ovario adhaerente, fauce libera turbinata, limbo 6-fido: stamina, e tubo horta, exserta: filamenta subulata: antherae medio fixae: stylus 3-gonus: stigma 3-lobum: capsula oblonga sub-3-gona 3-locularis polysperma.

SECT. III. *PERIGONIUM GLUMACEUM.*

JUNCEAE SCULTZ.

146. *JUNCUS L.* Perigonium glumaceum persistens 6-valve, valvis alternis, modo liberis, modo basi conjunctis, 2-bracteatum: stamina 6, raro 3, fundo valvarum inserta: filamenta capillaria: antherae oblongae erectae: stylus deciduus: stigma 3-5-fidum, laciniis pubescentibus: capsula 3-locularis 3-valvis polysperma, dissepimentis placentariis medianis. Folia teretia glabra.

147. *LUZOLA DC.* Perigonium glumaceum persistens 6--valve, valvis alternis, modo liberis, modo basi conjunctis 2-bracteatum: stamina 6, fundo valvarum inserta: filamenta capillaria: antherae oblongae erectae: stylus deciduus: stigmata 3 plumosa: capsula 3-valvis, dissepimentis placentariis incompletis 1-locularis, 3-spermia. Folia plana pilosa.

SECT. IV. *PERIGONIUM DUPLEX.*

BERBERIDEAE VENT.

148. *BERBERIS L.* Calyx 6-sepalus caducus, basi 2-bracteatus, sepalis alternis concavis: corolla 6-petala, petalis concavis, ungue 2-glandulosa: stamina corolla breviora: filamenta incurva, apice 2-cornia: antherae 2-loculares, loculis sejunctis, cornibus filamentorum insidentibus, valva dehiscentibus: stigma orbiculatum: bacca oblonga 1-locularis 2-3-sperma.

LORANTHEAE JUSS.

149. *LORANTHUS L.* Flores hermaphroditi vel dioici. Calyx turbatus adhaerens, margine coronante integro vel obsolete dentato: petala 6, apice reflexa, tubo calycis, inserta: stamina aequalia vel alterne breviora, basi sepalorum adnata, filamentis brevibus: antherae didymae obtusae, loculis connectivo sejunctis: stylus deciduus: stigma subcapitatum: bacca pulposo-glutinosa 1-sperma. Numerus petalorum, et staminum quandoque varius.

ORDO III. TRIGYNIA.

POLYONEAE JUSS.

150. *RUMEX L.* Perigonium hexasepalum persistens liberum, sepalis 3 externis erectis patentibus vel reflexis, 3 internis in fructu jamdudum erectis conniventibus, dorso, vel omnibus vel uno tantum, graniferis: stamina, sepalis internis, geminatione opposita: filamenta brevissima: antherae erectae: styli reflexi: stigmata pennicillata: nux 3-gona 1-sperma. Flores hermaphroditi monoici dioici polygami.

MELANTHACEAE SCHULTZ.

151. *TRIGLOCHIN L.* Perigonium hexasepalum liberum deciduum, sepalis alternis: stamina opposita: filamenta brevissima: antherae rotundae extrorsae: styli nulli: stigmata plumosa reflexa: plococarpium e capsulis 3 elongatis 1-locularibus 1-valvis 1-spermis: semen 3-gonum.

COLCHICACEAE DC.

152. *VERATRUM L.* Perigonium petaloideum persistens sexpartitum, laciniis patentibus eglandulosis: stamina receptaculo inserta: antherae peltatae extrorsae: styli incurvi: stigma glandulosum: capsula ovato-oblonga 3-gona 3-locularis polysperma: loculis connatis, apice liberis 2-valvibus: semina alata. Flores polygami.

153. *COLCHICUM L.* Perigonium liliaceum liberum infundibuliforme, tubo longissimo, limbo 6-partito: stamina fauci inserta: filamenta subulata, basi callosa: antherae oblongae vel lineares 4-loculares mediofixae: styli filiformes elongati, laciniis perigonii, breviores: stigmata recurva oblique truncata: capsula ovata 3-locularis polysperma, loculis connatis, superne liberis 1-valvis, sutura interna dehiscentibus: semina glabra:

PALMAE JUSS.

154. *CHAMAEROPS L.* Flores polygamo-dioici, spatha duplici coriacea involuti, interiore oblique aperta: Perigonium duplex persistens: calyx 1-phyllus 3-partitus: coralla 3-petala, petalis ovatis acutis, apice inflexis: stamina basi connata: antherae didymae, filamentis adnatae: styli nulli: stigmata 3 subulata: baccae 3 monospermae: embryo lateralis.

ORDO IV. PENTAGYNIA.

ALISMACEAE R. BROWN.

155. ALISMA L. Calyx liberus persistens 3-sepalus patens: corolla 3-petala decidua patentissima: petala, sepalis, aterna: stamina, corolla, breviora: filamenta subulata: antherae incumbentes: styli simplices: stigmata obtusa: nuxes 1-loculares 1-spermae.

HEXANDRIA MONOGYNIA.

GALANTHUS.

689. NIVALIS L. Sp. Pl. p. 413. Bulbo ovato: foliis radicalibus anguste linearibus, scapo solitario, sub-brevioribus: laciniis perigonii externi, oblongo-lanceolatis.

G. nivalis Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 123. n. 386. — Bert. Fl. It. t. 4. p. 40.

In umbrosis montanis, et in sylvis suburbanis. Monti Albani, Tusculani, Inzuccherata etc.

Perennis. Flor. Febuario-Martio. Flor. candidi, petalis brevioribus pallide virentibus.

Vulgo. Buganeve.

NARCISSUS.

690. POETICUS L. Sp. Pl. p. 414. Spata 1-flora perigonio hipocrateriformi, laciniis late ovatis, basi angustatis: nectario patellato, ore crenulato scarioso: foliis anguste linearibus, scapo subaequalibus, obtuse carinatis, margine reflexis.

N. poeticus Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 124. n. 387. — Bert. Fl. It. t. 4. p. 11.

In sylvaticis montium communis. Monti Albani, Tusculani etc.

Perenn. Flor. Aprili. Flores nivei, nectario luteo, margine chermesino, odori.

Vulgo. Giracapo.

691. BIFLORUS Curt. Mag. t. 197. Spatha 2-flora: perigonio hypocrateriformi, laciniis elliptico-ovatis: nectasio patellato, ore crenulato-cripsio: foliis linearibus, scapo subaequalis acute carinatis, margine inflexis.

N. biflorus Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 124. n. 388. — Bert. Fl. It. t. 4. p. 12. — N. albicans. medio pallens minor Barret. Ic. 936, et N. albicans, medio pallens, angustis floribus Ic. 964.

In montinm sylvis, precedente minus frequens. *Castel Candolfo, Tuscolo* etc.
Perenn. Flor. Aprili-Majo. Flores oroleuci, nectarii margine albido, odori.

692. *TAZZETTA*. *L. Sp. Pl.* p. 416. Spatha ∞ -flora: perigonio hypocrateriformi, laciniis ovatis: nectario scutellato, ore integerrimo subconstricto: foliis linearibus subcontortis obtuse-carinatis, scapo ancipati, subrevioribus.

N. *Tazzetta*. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 124. n. 390. - *Bert. Fl. It. t. 4. p. 13.* - N. latifoli. albic. medioer. amplior. brevi cal. *Barrel. Ic.* 918 et N. latifoli. albic. medioer. cal. medioer. praecox *Ic.* 919.

In pratis argillosis, praesertim Tyberinis, vulgatissimus.

Perenn. Flor. Martio-Aprili. Flores albi, nectario aureo, odori.

Vulgo. *Tazzetta*.

693. *UNICOLOR*. *Ten. Fl. Nap. t. 1. p. 144. tab. 26.* Spatha 1- ∞ -flora: perigonio hypocrateriformi, laciniis oblongatis acutis: nectario scutellato, ore subrependo integerimmo: foliis linearibus striatis canaliculatis obtuse carinatis, scapo sublongioris.

N. unicolor *Bert. Fl. It. t. 4. p. 17.*

In montibus Umbriae. *Vettore*.

Perenn. Flor. Januario-Februario. Flores nivei fere inodori.

694. *PSEUDO-NARCISSUS* *L. Sp. Pl.* p. 414. Spata 1-flora: perigonium hypocrateriforme, laciniis ovato-lanceolatis acutis: nectario campanulato, ore patulo lobato-crenato crispato, perigonium, aequante: foliis linearibus insigniter striatis contortis, scapum superantibus.

N. Pseudo-Narcissus *Seb. et Maur. Flor. Rom. Prod.* p. 124. n. 389. - *Bert. Fl. It. t. 4. p. 17.* - N. flavus tubo oblongo. *Hort. Rom. t. 5. tab. 56.*

N. sylv. pallidus tuba aurea major *Barrel. Ic.* 930.

β flore pleno.

Pseudo Narcissus γ *Seb. et Maur. l. c.* - δ *Bert. l. c. p. 18.* - N. pallidus, calyce aureo flore pleno maximus *Barrel. Ic.* 977 et N. maximus *Tra-deschanti*, flore pleno calyce luteo, fol. sulphr. *Ic.* 978.

In montibus tusculanis non infrequens. β supra fornem Templi Pacis.

Perenn. Flor. Martio-Aprili. Flores lutei magni grate olentes.

695. *INCOMPARABILIS* *Wild. Sp. Pl. t. 2. p. 35.* Spatha 1-flora: perigonio hypocrateriforme, laciniis late ovatis: acutis: nectario campanulato, ore undulato-crenulato, perigonii laciniis, duplo brevioribus: foliis linearibus latiusculis, scapum aequantibus.

N. incomparabilis Sang. Cent. 3 p. 47. - Bert. Fl. It. t. 4. p. 19. - *N. pseudonarcissus* β Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 124. n. 389. - *N. albic.* cal. aureo pressiori croceis oris minor, et major Barrel. Ic. 927. 928 et *N. Albic.* cal. aureo minor et major Ic. 931. 932.

In sylvis tusculanis secus. Monte Compatri.

Perenn. Flor. Martio. Flores luteoli odori, nectario saturatiore.

PANCRATIUM.

696. *MARITIMUM* L. Sp. Pl. p. 418. Spatha ∞ -flora: perigonii tubo elongato, limbi laciniis lanceolato-linearibus: nectararii fauce 2-dentata: foliis linearibus laxè contortis, scapum superantibus.

P. maritimum Fior. Gior. Arch. t. 18. p. 185. - Bert. Fl. It. t. 4. p. 22.

In litore marino. Terracina, Ostia etc.

Perenn. Flor. Augusto. Flores albi suaveolentes.

Vulgo. Pancrazio marino.

STERNBERGIA.

697. *LUTEA* Röm. et Schult. Syst. Veg. t. 7. p. 795. Spatha flore longiore: tubo perigonii brevissimo crasso, laciniis obverse lanceolatis muticis. foliis synanthiis linearibus planis, post anthesim, scapo multo longioribus.

S. lutea Bert. Fl. It. t. 4. p. 25. - *Amaryllis lutea* Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 125. n. 391. - *Narciss. persicus luteus vernus* Corvini Barrel. Ic. 983.

In pratis montanis et maritimis *S. Polo*, *Ostia* etc.

Perenn. Flor. Septembri. Flores lutei.

ALLIUM.

698. *AMPELOPRASUM* L. Sp. Pl. p. 423. Bulbo composito: Scapo 2-4-pedali basi folioso: foliis linearibus planis: spatha 2-valvi: floribus in serto globoso: petalis ovato-acutis, carina scabris: stamibus 3 subexsertis, filamentis alterne 3-fidis: capsula globoso-3-gona, perigonio subreviore.

A. Ampeloprasum Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 125. n. 392, - Bert. Fl. It. t. 4. p. 28. - *A. porrum* Sebast. En. Pl. Amph. Flavii p. 24. n. 6.

In incultis siccis frequens.

Perenn. Flor. Junio. Flores albido-purpurascens.

Usus. In culinis pro Allio sativo quandoque usurpatur.

699. *SPHAEROCEPHALON* L. Sp. Pl. p. 426. Bulbo simplici sobolifero, bulbillis longe pedunculatis: scapo 1-2-pedali, inferius folioso: foliis fistulosis semiteretibus: floribus in serto globoso: petalis ovatis, carina scabris:

staminibus exertis, filamentis alterne 3-fidis: capsula ovato 3-gona, perigonio sub-breviori.

A. sphaerocephalon. *Fior. Gior. dei lett. di Pisa* 1828. p. 117. *Bert. - Fl. It. t. 4. p. 29.*

β descendens. Umbellae radiis externis brevioribus reflexis, internis longioribus erectis.

A. spaerocephalon β *Bert. l. c. p. 30.* - A. descendens *Fior. l. c.*

In siccioribus montium, et planitierum. *Monti Tiburtini, Monte Vettore, e Vettoreto Umbriae.* β in via Tiburtina secus *Lago dei Tartari.*

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores albo-virentes.

Vulgo. *Aglietto. Aglio selvatico.*

700. *VINEALE L. Sp. Pl. p. 428.* Bulbo simplici: scapo 2-3-pedali inferius folioso: foliis fistulosis teretibus supra canaliculatis: spatha 1-valvi: serto convexo: radiis basi bulbiferis, externis brevioribus: petalis oblongis obtusis: staminibus exertis, filamentis alterne 3-fidis: capsula subrotunda 3-gona, perigonio subaequali.

A. vineale *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii p. 24. n. 7.* - *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 126. n. 400.* - *Bert. Fl. It. t. 4. p. 33.*

β compactum. Umbella lata bulbifera, floribus nullis.

A. vineale β *Bert. l. c. p. 34.* - A. vineale floribus penitus destitutum *Seb. et Maur. l. c. p. 127.*

In segete minus frequens, in Amphiteatro Flavio etc.

Perenn. Flor. Junio. Flores purpurascens.

Obs. Planta glabra faetens more A. sativi.

701. *PALLENS L. Sp. Pl. p. 427.* Bulbo simplici: scapo 1-3-pedali inferne folioso: foliis semiteretibus fistulosis superne sulcatis: spatha 2-valvi lanceolata, longe acuminata: serto globoso effuso: sepalis ovatis obtusis, nervo carinali insigni: stamina subexerta, filamentis simplicibus basi connatis: capsula turbinato-3-gona, perigonio subaequali.

A. pallens *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 126. n. 395.* - *Bert. Fl. It. t. 4. p. 36.* - *Getoides sylvestre Colum. Ecphr. 2. p. 6. tab. p. 7.*

In agris, hortis, viis campestribus commune.

Perenn. Flor. Julio. Flores spurco-albidi vel purpurascens.

702. *MONTANUM Sibth. et Smith. Fl. Graec. Prod. t. 1. p. 225.* Bulbo simplici: scapo palmari pedali inferne folioso: foliis faretis semiteretibus: spatha 2-valvi, valvis inaequalibus, floribus longioribus: serto effuso, radiis

esternis tandem nutantibus : petalis ovatis carinatis : staminibus perigonio longioribus, filamentis simplicibus: capsula turbinato-3-gona emarginata, perigonio aequale.

A. montanum Bert. Fl. It. t. 4. p. 39.

In montanis aequale ac in maritimis. *Tivoli, Monte Vettore, Civitavecchia.*
etc.

Perenn. Flor. Julio-Augusto, Flore violacei.

703. *PANICULATUM L. Sp. Pl. p. 428.* Bulbo simplici: scapo subpollicari inferne folioso: foliis exilibus faretis semiteretibus: spatha 2-valvi, valvis inaequalibus, majore flores superante: serto erecto-patulo: petalis oblongis acutis: staminibus inclusis, filamentis simplicibus: capsula turbinato-3-gona, perigonio, subaequale.

A. paniculatum Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 126. n. 399. - Bert. Fl. It. t. 4. p. 41.

Io montanis ad viarum margines. *Monti Tuscolani, presso Viterbo, Terni,* etc.

Perenn. Flor. Junio-Julio Flores rubro-violacei.

704. *CHAMAE MOLY L. Sp. Pl. p. 433.* Bulbo simplici: scapo brevissimo subterraneo folioso: foliis planis, piloso-ciliatis, flores longe superantibus: spatha 1-valvi abbreviata: serto paucifloro e terra erumpente: petalis lanceolatis acuminatis, nervo carinali viridi: staminibus inclusis, filamentis simplicibus: capsula globosa, perigonio, subtriplo brevior.

A. Chamae Moly Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 126. n. 397. - Bert. Fl. It. t. 4. p. 46. - Chamaemoly an Moly Dioscordis Column. Ecphr. 1. p. 325. fig. p. 326. - Saturnia Maratt. Pl. Romul. et. Saturn. p. 18. tab. 2. - Hort. Rom. t. 7. tab. 5.

In marginibus viarum locis aridis. *Sull'Aventino, sul Testaccio, e nel Gianicolo* magna manu.

Perenne. Flor. Januario-Februario. Flores albi.

705. *SUBHIRSUTUM L. Sp. Pl. p. 424.* Bulbo simplici: scapo palmari pedali, inferne folioso: foliis linearibus planis subciliatis: spatha brevi 1-valvi: serti radii patulis erectis: petalis oblongo-lanceolatis carinatis: staminibus inclusis, filamentis simplicibus: capsula turbinato-3-gona, perigonio, triplo brevior.

A. subhirsutum Sebast. En. Pl. Amph. Flavii p. 24. n. 5. - Seb et Maur. Flor. Rom. Prod. p. 125. n. 393. - Bert. Fl. It. t. 4. p. 47.

In aridissimis ad muros vulgore. *Sul Testaccio* etc.

Perenn. Flor. Aprili-Majo. Flores candidi.

Obs. Allium sativum redolet, et sub nomine *Aglio pcloso*, *A. salvatico* vulgo agnoscitur.

706. *SUAVEOLENS* Wild. *Sp. Pl. t. 2. p. 65.* Bulbo simplici cylindrico : scapo 1-2-pedali inferne parce folioso: foliis anguste linearibus planis obtusis: spatha 2-valvi, valvis brevibus acuminatis: serito globoso, radiis abbreviatis: petalis ovato-lanceolatis carinatis apice inflexis: staminibus, perigonio campanulato, longioribus: filamentis simplicibus post anthesim recurvis: capsula subrotunda, perigonio, subbreiore.

A. suaveolens Bert. *Fl. It. t. 4. p. 49.*

In montanis alpinis. *Vettore, Terni* etc.

Perenn. Flor. Augusto. Octobri. Flores albi vel rosei.

707. *FALLAX* Röm et Schult. *Syst. Veg. t. 7. p. 1072.* Rizomate lignoso superius bulbifero: scapo ancipiti basi tantum folioso: foliis linearibus canaliculatis subtus subangulatis: spatha brevi 2-3-partita: serito fastigiato subermisphaerico: petalis ellyptico-clongatis obtusis: staminibus subexertis, filamentis simplicibus erectis: capsula turbinata, perigonio, subbreiore.

A. fallax Bert. *Fl. It. t. 4. p. 51.* — *A. angulosum* Sang. *Cent. 3. p. 48.* — *A. saxatile*, Achari radice, flore purpureo *Barrel. Ic. 1022.*

In pratis montanis. *Vettore.*

Perenn. Flor. Julio. Flores rosei.

708. *ROSEUM* L. *Sp. Pl. p. 296.* Bulbo simplici sobolifero, bulbillis breviter pedicellatis: scapo 1-2-pedali, basi tantum folioso: foliis planis linearibus apice involutis: spatha 1-valve brevi tandem lacera: serito fastigiato tandem effuso: petalis oblongis obtusis: staminibus inclusis, filamentis simplicibus: capsula turbinato-3-gona, perigonio, triplo breviori.

A. roseum Bert. *Fl. It. t. 4. p. 53.* — *A. roseum* α umbella capsulifera *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 125. n. 391.*

β umbella bulbifera Bert. *l. c. p. 54.* — *A. roseum* β *Seb. et Maur. l. c.*

In agris, et ad margines viarum, species et varietas.

Perenn. Flor. Majo. Flores pulchre rosei.

709. *TRIQUETRUM* L. *Sp. Pl. p. 431.* Bulbo parvo simplicissimo: scapo sub-2-pedali acute triquetro, basi parce folioso: foliis sub-3-quetris acute carinatis: spatha brevi caduca: serti radiis nutantibus secundis: petalis lanceolatis acutis: stamina profunde inclusa, filamentis simplicibus: capsula turbinato-rotundata, perigonio, dimidio brevior.

A. triquetrum Maur. Cent. 13. p. 17. - Bert. Fl. It. 4. p. 57.

In sylvaticis ad sepes. *Civitavecchia* in dumetis circa oram maritimam, Romae V. Borghese in nemore prope lacum.

Perenn. Flor. Majo. Flores albi.

710. *PENDULINUM* Röm et Schult. Syst. Veget. t. 7. p. 1113. Bulbo simplici: scapo acute 3-quetro subpedali, basi breviter folioso: foliis linearibus acute carintis: spatha brevi caduca 2-valvi: sero patulo, radiis fructiferis cernuis: sepalis lanceolatis acutis in anthesi patentibus, staminibus inclusis, filamentis simplicibus: capsula turbinato-3-gona, perigonio, subtriplo brevior.

A. pendulinum Bert. Fl. It. t. 4. p. 58. - *A. triquetrum* Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 126. n. 396.

In sylvaticis. *Da Albano a Palazzuola in gran copia* etc.

Perenn. Flor. Aprili-Majo. Flores candidi.

711. *NEAPOLITANUM* Spr. Syst. Veget. t. 2. p. 36. Bulbo simplici sobolifero, bulbiliis simplicibus vel breviter pedunculatis: scapo 1-2-pedali compresso-trigono basi folioso: foliis late-linearibus acuminatis: spatha 1-valve dilatata abbreviata: sero fastigiato paucifloro, radiis inaequalibus: petalis ovatis obtusis apice crenatis: staminibus inclusis, filamentis simplicibus: capsula subrotunda depressa, perigonio, triplo brevior.

A. neapolitanum Bert. Fl. It. t. 4. p. 56. - *A. album* Sebast. En. Pl. Amph. Flavii. p. 23. n. 4. - Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 125. n. 395. - *A. montanum* foliis Narcissi. Hort. Rom. t. 6. tab. 97.

Ad sepes vulgare.

Perenn. Flor. Martio-Aprili. Flores candidi, antheris viridibus.

Obs. Tota planta *A. sativum* redolet.

712. *NIGRUM* L. Sp. Pl. p. 430. Bulbo simplici: scapo terete firmo 2-pedali, basi folioso: foliis planis lanceolatis crassis strictis: spatha brevi 1-valvi: sero multifloro fastigiato: petalis lineari-lanceolatis obtusis: staminibus sub-inclusis, filamentis liberis basi dilatatis: capsula subrotundo-trigona granuloso-glandulosa, perigonii longitudine.

A. nigrum Sang. Cent. 3. p. 48. - Bert. Fl. It. t. 4. p. 61.

In montibus Umbriae circa Nursiam.

Perenn. Flor. Majo. Flores purpurei.

713. *URSINUM* L. Sp. Pl. p. 431. Bulbo simplici elongato: scapo sub-3-gono, spithameo vel pedali, foliis vaginantibus, basi cinto: foliis ovato-

lanceolatis nervosis, basi in vaginam productis: spatha 2-valvi decidua, floribus, brevior: setto multifloro, radiis erectis: petalis lanceolatis acutis patentibus: staminibus inclusis, filamentis inaequalibus: capsula depressa 3-loba, perigonio multo brevior.

A. ursinum. *Bert. Fl. It. t. 4. p. 56.*

In alpinis Umbriae. *Bosco del Cavaliere. etc.*

Perenn. Flor. Aprili-Majo. Flores albi.

LILIUM.

714. *CANDIDUM. L. Sp. Pl. p. 433.* Bulbo squamoso, squamis imbricatis: caule erecto multifloro folioso: foliis ovato-lanceolatis, margine undulatis, radicalibus in petiolum longum, basi vaginantem, productis, caulinus petiolo successive abbreviato, nulloque: perigonio turbinato-campanulato intus glabro, sulco nectarifero obsoleto.

L. Candidum. Fior. Gior. de' Lett. di Pisa t. 17. p. 117. - Bert. Fl. It. t. 4. p. 67.

In maritimis aequae ac in montanis. *Ostia, Fiumicino, Terracina, Monti Tiburtini etc.*

Perenn. Flor. Majo decedente. Flores candidi odoratissimi.

Obs. In hortis colitur, et sub nomine *Giglio di s. Antonio* a vulgo agnoscitur.

Usus. Succus mucilaginosus in cathaplasmatibus et clysteribus uti emolliens usurpatur, at raro.

715. *RULDIFERUM. L. Sp. Pl. p. 433.* Bulbo squamoso parvo, squamis imbricatis acutis: caule erecto striato, foliis linearibus planis 3-5-nerviis sparsis, undique cinto: perigonio erecto turbinato-campanulato scabro, sulco nectarifero pubescenti-barbato.

L. bulbiferum Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 127. n. 401. - Bert. Fl. It. t. 4. p. 68. - L. purpureo-croceum majus Hort. Rom. t. 6. tab. 82.

In montium umbrosis frequens. *Albano, Monte Lucretile etc.*

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores crocei, maculis nigris intus notati.

Vulgo. *Giglio Rosso.*

716. *MARTHAGON L. Sp. Pl. p. 435.* Bulbo squamoso, squamis superimpositis: caule terete maculato: foliis oblongo-lanceolatis multinerviis, intermediis verticillatis, reliquis alternis decrescentibus: perigonii laciniis lanceolatis revolutis pubescentibus: sulco nectarifero puperulo.

L. Martagon Maur. Cent. 13. p. 18. - Bert. Fl. It. t. 4. p. 72.

In elatis montium. *Serra s. Antonio in Latio, Monte de' Fiori iu Picaeno etc.*

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores albi vel rubelli, maculis atris, adpersi.
Vulgo. *Martagone*.

FRITILLARIA.

717. *MONTANA* Hopp. in Kock. Syn. p. 707. Caule inferne nudo, sursum folioso ut plurimum 1-floro: foliis linearibus acutis, inferioribus oppositis ternisque, floralibus sub-geminatis: floribus campanulatis cernuis tessellatis: petalis apice barbulatis, base interna, favea nectarifera subovata, notatis.

F. montana. Bert. Fl. It. t. 4. p. 74.

In apenino Piceno. *Monte de' Fiori*.

Perenn. Flor. Aprili-Majo. Flores fuscii purpurascens, viridi-luteo marginati.

718. *MELEAGRIS* L. Sp. Pl. p. 436. Caule basi nudo sursum folioso 1-pauci-floro: foliis lineari-attenuatis acutis glaucescentibus sparsis, floralibus subgeminatis: floribus cylindrico-campanulatis nutantibus tessellatis: petalis, apice calloso subincurvo, basi interna, fovea nectarifera subrotunda, notatis.

F. Meleagris Sang. Cent. 13. p. 48. n. 105. - Bert. Fl. It. t. 4. p. 75.

In pratis humidiusculis circa Nursiam.

Perenn. Flor. Majo. Flores livide purpurascens, colore saturatiore tessellati.

Vulgo. *Meleacride*.

TULIPA.

719. *PRAECOX* Ten. Fl. Nap. t. 1. p. 170. Bulbo lanato: foliis ovato-lanceolatis canaliculatis subundulatis ciliatis, scapo subrevioribus: flore erecto: petalis basi, macula ampla nigra ovato-oblonga, notatis, exterioribus longioribus ovato-acuminatis planis, interioribus elliptico-ovatis acuminatis.

T. praecox Sang. Cent. tres. p. 49. n. 106. - Bert. Fl. It. t. 4. p. 79.

Sponte huc illuc in viridariis *Pamfili*, *Medici*, ed ad *Acqua bulicante*.

Perenn. Flor. Aprili. Flores rubri saepe extus glaucescentes.

Vulgo. *Tulipano*.

720. *OCULUS SOLIS* Röm. et Schult. Syst. Veg. t. 7. p. 377. Bulbo lanato: foliis oblongis acutis, caule longioribus: flore solitario erecto: petalis oblongis utrinque attenuatis, basi, macula nigra angusta elongata, notatis, exterioribus acuminatis, interioribus acutis.

T. Oculus solis Bert. Fl. It. t. 4. p. 81.

Sponte provenit in viridariis *Borghese*, *Pamfili* etc.

Perenn. Flor. Aprili. Flores rubro-flavi.

Vulgo. *Occhio di sale*.

721. *CLUSIANA* Röm. et Schult. Syst. Veg. t. 7. p. 380. Bulbo lanato parvo: foliis lanceolato-linearibus, supremis caule brevioribus: flore solitario erecto angusto: petalis, macula romboidea brevi, basi natatis, externis majoribus oblongo-lanceolatis acutis, internis obtusis unicoloribus.

T. Clusiana Bert. Fl. It. t. 4. p. 82. - Hort. Rom. t. 6. tab. 91.

In ambulacris viridarii Pamfilii abunde.

Perenn. Flor. Aprili. Flores spurco-albi, linea dorsali rubente notati, laeviter suaveolentes.

Vulgo. *Tulipano*.

722. *SYLVESTRIS* L. Sp. Pl. p. 428. Bulbo glabro: foliis lanceolato-linearibus paucis, supremo, caule brevioribus: flore solitario nutante, tandem erecto: petalis acuminatis apice pubescentibus, basi immaculatis, exterioribus lanceolatis, interioribus ovato-lanceolatis.

T. sylvestris Bert. Fl. It. t. 4. p. 83.

In pratis alpinis. Al piano grande del Castelluccio di Norcia.

Perenn. Flor. Majo. Flores intus lutei, extus dorso virides, inodori.

ORNITHOGALUM.

723. *ARVENSE* Sibth. et Smith. Fl. Graec. Prod. t. 1. p. 230. Bulbo composito parvo: foliis radicalibus semiteretibus, scapigeris lanceolato-linearibus, utriusque geminis: scapo subangulato: floribus corymbosis: pedunculis dense lanuginosis, inferioribus quandoque bulbiferis, omnibus bracteis linearibus auctis: petalis oblongo-lanceolatis obtusis, capsula 3-gona emarginata, subquadruplo longioribus.

O. arvense Bert. Fl. It. t. 4. p. 92. - O. angustifolium campestre, luteum minimum bulbiferum Column. Ecph. f. 223.

In pratis montanis Piceni. Macerata, Arcevia etc.

Perenn. Flor. Martio. Flores lutei, dorso virentes.

724. *UMBELLATUM* L. Sp. Pl. p. 441. Bulbo composito: foliis radicalibus linearibus insigniter caniculatis, margine nudis, centro linea albicante notatis, scapo terete, longioribus: floribus corymbosis laxis patentissimis, pedunculis glabris valde inaequalibus, bracteis lanceolato-linearibus, longioribus: petalis oblongo-lanceolatis, capsula hexagona, subquadruplo longioribus.

O. umbellatum Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 127. n. 402. - Bert. Fl. It. t. 4. p. 95.

In incultis arvis pomariis commune.

Perenn. Flor. Aprili-Majo. Flores albi, petalis, medio dorso, viridibus.

725. *COLLINUM*. Röm. et Schult. Syst. Veg. t. 7. p. 531. Bulbo simplici:

foliis radicalibus lineari-filiformibus canaliculatis ciliatis nudisque, scapo subterete, ut plurimum brevioribus, linea albicante obscura, notatis: floribus corymbosis erecto-patulis: bracteis lanceolato-linearibus, pedunculos, subaequantibus: petalis lanceolatis in fructificatione elongatis, capsula hexagona, triplo longioribus.

O. collinum Bert. *Fl. It. t. p. 97.* - *O. tenuifolium* Sang. *Cente. tres. p. 49. n. 107.*

In pascuis montanis Tiburtinis. *Monte Lucretile, S. Polo etc.*

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores albi.

726. *NUTANS* L. *Sp. Pl. p. 441.* Bulbo simplici: foliis radicalibus linearibus canaliculatis, scapo teretem subpedalem, subaequantibus: floribus majusculis racemosis secundis tandem nutantibus: bracteis lanceolatis acuminatis albo-membranaceis, pedunculis, longioribus: petalis oblongo-lanceolatis medio viridibus, capsula hexagona, triplo longioribus.

O. nutans Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 128. n. 405.* - Bert. *Fl. It. t. 4. p. 99.* - *Hyacinthus arborum Ornithogaloides* Column. *Ecphr. 1. p. 304.* et H. arborum Ornithogali flore l. c. p. 302.

In incultis et pomariis nonnullis. *A monte Mario, in copia nelle Ville, Pamfili, Patrizi etc.*

Perenn. Flor. Martio. Flores candidi, petalis medio dorso virentibus.

727. *PYRENAICUM* L. *Sp. Pl. p. 430.* Bulbo simplici: foliis linearibus canaliculatis scapo brevioribus, cito marcescentibus: floribus in racemo elongato: bracteis lanceolatis acuminatis margine albo-membranaceis, pedunculis patentibus, tandem erectis, brevioribus: petalis oblongo-linearibus, capsula 3-gona, sublongioribus.

O. pyrenaicum Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 127. n. 404.* - Bert. *Fl. It. t. 4. p. 101.*

In arvis ad oras nemorum. *A Villa Madama, alla Spalletta della Crescenza, a Palazzuola etc.*

Perenn. Flor. Majo. Flores ochroleuci.

728. *NARBONENSE* L. *Sp. Pl. p. 440.* Bulbo simplici: foliis linearibus canaliculatis perennantibus, scapo brevioribus: floribus in racemo tyrsoides longo acuto: bracteis ovatis longe acuminatis, pedunculis floriferis patentibus, longioribus, fructiferis erectis, brevioribus: petalis oblongo-lanceolatis, capsula 3-gona, subduplo longioribus.

O. narbonense Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 127. n. 404.* - Bert. *Fl. It. t. 4. p. 102.*

In arvis, oris nemorum, ad sepes commune. *V. Pamfili*, *Caffarella* etc.
Perenn. Flor. Majo. Flores albi.

SCILLA.

729. *MARITIMA* L. *Sp. Pl.* p. 442. Bulbo magno tunicato: foliis oblongis acuminatis erecto-patulis proteranthiis: scapo cylindrico: floribus laxis in racemo tyrsoides elongato: bracteis calcaratis recurvatis, pedunculis, brevioribus: petalis oblongo-ellipticis, capsula, aequalibus.

S. maritima Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 128. n. 406. - *Bert. Fl. It. t. 4. p. 104.* - *Ornitogalum marinum Hort. Rom. t. 6. t. 93.*

In maritimis. *A Finmicino, Ostia* etc.

Perenn. Flor. Augusto-Septembri. Flores albi.

Vulgo et in officinis. *Scilla*.

Usus. Bulbi exiccati, et in pulverem redacti, diureticum usitatissimum, pluribus in morbis: succus epidermidem vehementer irritat.

730. *BIFOLIA* L. *Sp. Pl.* p. 443. Bulbo tunicato: foliis lineari-latusculis canaliculatis subgeminis, scapum teretem erectum, basi longe vaginantibus: floribus paucis in racemo laxifloro: bracteis nullis: sepalis oblongis obtusis, capsulam subaequantibus.

S. bifolia Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 128. n. 407. - *Bert. Fl. It. t. 4. p. 110.*

In montium nemorosis frequens.

Perenn. Flor. Martio-Aprili. Flores intense coerulei.

731. *PATULA* Röm. et Schult. *Syst. Veg. t. 7. p. 576.* Bulbo tunicato intus solido sobolifero: foliis lato-linearibus striatis utrinque attenuatis synanthiis: scapo semiterete: floribus paucis in racemo laxifloro: bracteis lanceolato-linearibus geminis inaequalibus, majore pedunculo longiore: petalis oblongo-lanceolatis apice recurvis, capsula, plusduplo longioribus.

S. patula Bert. *Fl. It. t. 4. p. 112.* - *S. campanulata* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 128. n. 408.

In luco quodam a *Villa Pamfili*.

732. *AUTUMNALIS* L. *Sp. Pl.* p. 443. Bulbo tunicato intus solido: foliis filiformibus canaliculatis hysternanthiis, scapo laterali, brevioribus: floribus ebracteatis in racemo conico tandem laxifloro: sepalis oblongis obtusis, capsula sobduplo longioribus.

S. autumnalis Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 129. n. 409. - *Bert. Fl. It. t. 4. p. 114.*

In sterilioribus collinis montanis et maritimis. *Pigneto Sacchetti, Monte Gennaro, Albano, Ostia* etc.

Perenn. Flor. Septembri. Flores violacei.

ASPODELUS.

733. *LUTEUS* L. *Sp. Pl.* p. 433. Radice tuberoso-fasciculata, napulis subcylindricis: caule erecto symplici, foliis subulatis triquetris patentibus, dense vaginato: racemo spicaeformi cylindrico elongato composito: bracteis grandibus ovato-lanceolatis scariosis, nervo carinali viridi: capsula ovoidea obtusa, perigonio, triplo brevior.

A. luteus Fior. Giorn. de' Lett. di Pisa t. 17. p. 128. - Bert. Fl. It. t. 4. p. 116.

In Cacumine Montis Circaei.

Perenn. Flor. Majo. Flores lutei.

Vulgo. *Asfodelo*.

734. *FISTULOSUS* L. *Sp. Pl.* p. 444. Radice fibroso-ramosa: caule erecto alterne ramoso nudo: foliis radicalis semiterentibus fistulosis: floribus in apice ramorum laxè spicatis: bracteis ovatis acuminato-setaceis scariosis, nervo carinali viridi: capsula subglobosa, perigonio multo brevior.

A. fistulosus Sebast. En. Pl. Amph. Flavii p. 28. n. 25. - Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 129. n. 412. - Bert. Fl. It. t. 4. p. 119. - A. angustifolius. floribus ex albo dilute rubentibus. Hort. Rom. t. 6. tab. 43.

In rudibus Amphiteatri Flavii.

Perenn. Flor. Febuario-Majo. Flores albidi, linea dorsali, rubente.

735. *RAMOSUS* L. *Sp. Pl.* p. 444. Radice tuberoso-fasciculata, napulis cylindricis: foliis radicalibus lato-linearibus acute carinatis: caule simplici superne ramosissimo, ramis ramulisque alternis spicato-floriferis: bracteis lanceolato-acuminatis, inferioribus, pedunculis, brevioribus: capsulis perigonio triplo brevioribus.

A. ramosus. Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 129. p. 410. - Bert. Fl. It. t. 4. p. 120.

In marginibus, collibus, dumetis vulgarissimus.

Perenn. Flor. Majo. Flores albi, linea petalorum dorsali, fusca.

Vulgo. *Porrizzo, Asfodelo, Asta regia*.

736. *ALBUS* Wild. *Sp. Pl. t. 2. p. 133*. Radice tuberculato-fasciculata, napulis cylindricis: foliis radicalibus linearibus acute carinatis: caule simplici nudo, superius parce ramoso, ramis dense spicato-floriferis: bracteis lanceolatis

fuscis, pedunculis fructiferis erectis, brevioribus: petalis ovato-lanceolatis, capsula ovoidea, multo-longioribus.

A. albus *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 129. n. 411. — Bert. Fl. It. t. 4. p. 122.*

In montium siccis. dumetis etc. *Copiosamente presso Genzano, la Riccia* etc. Perenn. Flor. Aprili-Majo. Petala alba, linea dorsali, lutea.

Vulgo. Uti praecedens.

Usus. Animales omnes praeter Suem, Asphodelum album et ramosum omnino respuunt; quamobrem apud nos utraque species et praesertim ramosus late diffusus in pestem agrorum. Ex recentioribus observationibus innuit in succo tuberculorum, substantia saccarina inesse, quae rite fermentatione subjecta, Alcohol suppeditat in aeconomiae usus. Quare, planta ignobilissima, in sumnopere expetita, hodie conversa.

ANTHERICUM.

737. *LILIAGO L. Sp. Pl. p. 445.* Rhizomate brevi praemorso, fibris crassis longis, aucto: foliis radicalibus linearibus canaliculatis: scapo nudo erecto superius florifero: floribus racemosis vel simplicibus: bracteis lanceolato-linearibus, inferioribus elongatis: pistillo declinato.

A. Liliago *Bert. Fl. It. t. 4. p. 125. — Phalangium Liliago Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 129. n. 413.*

In montanis apricis. *Monte Gennaro alla valle scoperta.*

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores candidi.

HYACINTHUS

738. *ROMANUS. L. Mant. alt. p. 224.* Foliis linearibus canaliculatis flaccidis prostratis, scapo longioribus: floribus laxis, in tyrso simplici acuto: bracteis erosis deorsum appendiculatis: perigonii campanulati laciniis oblongis tandem revolutis: capsula obtusa 3-gona.

H. romanus *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii p. 48. n. 120. — Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 130. n. 417. — Bert. Fl. It. t. 4. p. 159.*

In pascuis omnibus, marginibus, hortis copiose.

Perenn. Flor. Martio-Aprili. Flores albi senio sordidi.

MUSCARI.

739. *COMOSUM. Wild. En. t. 1. p. 378.* Foliis radicalibus lato-linearibus basi vaginantibus nudis ciliatisque, scapo erecto, subaequalibus: floribus racemosis densis, tandem laxiusculis declinatis, summis abortivis erectis longe pedunculatis comantibus: bracteolis infra pedunculos: capsula 3-gona, stylo coronata.

M. comosum Bert. *Fl. It. t. 4. p. 161.* - *Hyacinthus comosus* Sebast. *En. Pl. Amph. Flavii p. 49. n. 121.* - *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 130. n. 418.* - *Muscari arvense latifolium coma coerulea Hort. Rom. t. 6. tab. 49.*

In agris cultis commune circa Urbem.

Perenn. Flor. Martio-Aprili. Flores coeruleo-virescentes, abortivi laete violacei.

740. *BOTRYOIDES* Wild. *En. t. 1. p. 378.* Foliis sublinearibus strictis, scapum nudum erectum, subaequantibus: racemo terminali denso, in anthesi laxato, floribus lateralibus nutantibus: perigonii globosi dentibus discoloribus: bracteolis geminis sub quoque flore: capsula rotundato-3-loba.

M. botryoides Bert. *Fl. It. t. 4. p. 164.* - *Hyacinthus botryoides* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 131. n. 415.*

In montibus Latii et in maritimis. *Monte Compatri, Albano, Ostia* etc.

Perenn. Flor. Aprili. Flores coerulei leviter odori, dentibus perigonii albidis:

741. *RACEMOSUM* Wild. *En. t. 1. p. 378.* Foliis radicalibus anguste linearibus prostratis, scapum erectum, superantibus: racemo terminali denso, floribus nutantibus imbricatis: perigonii ovato-oblongis dentibus discoloribus: bracteolis ovatis geminis: capsula rotundato-3-loba.

M. racemosum Bert. *Fl. It. t. 4. p. 165.* - *Hyacinthus racemosus* Sebast. *En. Pl. Amph. Flavii p. 49. n. 121.* - *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 131. n. 420.* - *Muscari arvense juncifolium coeruleum minus Hort. Rom. t. 6. tab. 51.*

In herbosis vulgare.

Perenn. Flor. Aprili. Flores intense coerulei odori, dentibus perigonii primo albis deinde subcoeruleis.

742. *COMMUTATUM* Guss. *Fl. Sic. Prod. t. 1. p. 427.* Foliis radicalibus anguste linearibus canaliculatis prostratis, scapo striato, brevioribus: racemo laxifloro, floribus patentibus: perigonii ovato-oblongi dentibus concoloribus: bracteis geminis minutissimis triangularibus: capsula rotundato-trigona.

M. commutatum Bert. *Fl. It. t. 4. p. 166.*

In pascuis maritimis. *Maccarese, Terracina*, etc.

Perenn. Flor. Septembri-Octobri. Flores coerulei.

CONVALLARIA.

743. *VERTICILLATA* L. *Sp. Pl. p. 451.* Caule erecto angulato: foliis caulinis lanceolatis erecto-patulis nervosis verticillatis: racemis axillaribus simplicibus, quandoque geminatis: perigoniiis tubulosis: filamentis glabris.

C. verticillata Bert. Fl. It. t. 4. p. 140.

Ad margines sylvarum in Umbria. Monte la Ventosa, Valle Canetra etc.
Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores albo-virides.

744. *POLYGONATUM* L. Sp. Pl. p. 451. Caule incurvo angulato. foliis caulinis alternis amplexicaulibus ellipticis nervosis glabris: pedunculis axillaribus 1-floris: perigoniiis tubulosis: filamentis glabris.

C. Polygonatum Sang. Cent. tres. p. 50. n. 108. — Bert. Fl. It. t. 4. p. 142. — *Polygonatum latifolium* flore albo majore odorato Barrel. Ic. 711.

In collum sylvaticis. Albano, Rocca di Papa etc.

Perenn. Flor. Aprili. Flores albi, ore virescenti, odori.

Vulgo. *Sigillo di Salomone*.

745. *MULTIFLORA* L. Sp. Pl. p. 452. Caule terete incurvo: foliis ovatis alternis amplexicaulibus nervosis: racemis axillaribus solitariis multifloris: perigonio tubuloso-medio constricto: filamentis lanuginosis.

C. multiflora Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 130. n. 416. — Bert. Fl. It. t. 4. p. 143.

In sylvaticis montium communis. Albano, Rocca di Papa etc.

Perenn. Flor. Aprili-Majo. Flores albi, dentibus virescentibus.

ASPARAGUS.

746. *TENUIFOLIUS* Röm. et Schul. Syst. Veg. t. 7. p. 320. Glaber. Caule herbaceo erecto superne ramosissimo: foliis numerosis fasciculatis tenuissimis flexibilibus: stipulis lanceolatis tandem deflexis: floribus axillaribus hermaphroditis quandoque monoicis: pedunculis sub flore articulatis: bacca globosa majuscula, maturitate rubra.

A. tenuifolius Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 130. n. 415. — Bert. Fl. It. t. 4. p. 147.

In viridariis et sylvis suburbanis. V. Pamfili.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores albo-virentes, lineis prorsus viridibus notatis.

Vulgo. *Sparici*.

747. *OFFICINALIS* L. Sp. Pl. p. 448. Laevis glaucescens. Caule herbaceo tereti erecto paniculato: foliis paucis filiformibus fasciculatis acutis: stipulis basi deorsum mucronatis: floribus axillaribus dioicis, pedunculo articulatis. bacca coccinea.

A. officinalis Bert. Fl. It. t. 4. p. 148.

In sylvis maritimis. Ostia, Fiumicino.

Porenn. Flor. Majo. Flores viridi-luteoli.

Vulgo. *Sparaci*, *Asparago*.

Usus. Turiones varimode cocti in mensis apponuntur; qua de causa Asparageta conficimus ad turiones grandiores et teneriores obtinendos. Radix, semina, et hodie praesertim succus, in calculis hydropo aliisque morbis, uti diureticus, in arte medica, summopere celebratur.

748. *ACUTIFOLIUS* L. *Sp. Pl.* p. 449. Caule fruticoso angulato ramosissimo superne ramisque hirtis: foliis aciformibus fasciculatis rigidis perennantibus: stipulis patulis deorsum mucronatis: floribus axillaribus solitariis fasciculatis saepius dioicis: pedunculis medio articulatis: bacca cinerea nigrescente.

A. acutifolius Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 130. n. 414. - Bert. *Fl. It. t. 4.* p. 151. - *A. aculeatus.* Hort. Rom. t. 5. tab. 52.

Ad sepes ubique.

Perenn. Flor. Septembri. Flores luteoli odori.

Vulgo. *Corona delle Streghe*.

SMILAX.

749. *ASPERA* L. *Sp. Pl.* p. 1458. Caule flexuoso valide aculeato: foliis cordato-sagittatis lanceolatis, latioribusque triangulis, latitudine longioribus 5-9-nerviis, margine nervoque medio aculeatis: corymbulis flexuosis racheosis insidentibus Bert. *Fl. It. t. 10.* p. 357.

S. aspera Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 338. n. 1191.

In sylvaticis montosis et circa urbem vulgaris.

Frut. Flor. Septembri. Flores albi.

Vulgo. *Straccia braghe*, *Salsa nostrale*.

Usus. Succedanea *S. Sarsaparillae* communiter habetur.

750. *MAURITANICA* Desf. *Fl. Atl. t. 2.* p. 367. Caule firmo elatissimo superne foliisque inermibus: foliis amplis cordato-ovatis acutis obtusisve 7-9-nerviis immaculatis: pedunculis ramosis simplicibusque ad flexuras corymbuliferis Bert. *Fl. It. t. 10.* p. 359.

Ad sepes et in sylvis non rara. *Monte Mario*, *Villa Borghese*, *Tivoli* etc.

Frut. Flor. Autumno. Flores albi.

Vulgo. Uti praecedens, a qua non distinguitur, licet characteribus firmis a botanicis jure in peculiarem speciem recepta.

AGAVE.

751. *AMERICANA* L. *Sp. Pl.* p. 461. Foliis lanceolatis dorso convexis, apice

marginem spinosis: scapo ramoso procerissimo: racemo composito: staminibus, corolla longioribus, stylo, brevioribus.

A. americana Maur. *Cent.* 13. p. 18. — *Bert. Fl. It. t. 4. p. 154.* — Americana planta Aloes facie maxima arboris instar caulescens *Colum. Ecphr. t. 1. p. 45.*

Ex America adlata, hinc inde ad muros in sterilibus nunc luxuriat.

Perenn. Flor. Aestate. Flores spurco-virescentes.

JUNGUS.

752. *ACUTUS* L. *Sp. Pl. p. 463.* Calamis teretibus nudis 2-4-pedalibus, sterilibus mucronato-pungentibus: spatha 2-valvi, valvis acuminato-pungentibus, externa majore longiore, saepius florem superante: panicula composita; pedunculis divaricatis, pedicellis abbreviatis: bracteis lanceolatis acuminatis: glumis externis ovato-lanceolatis, internis ovatis obtusis, capsula turbinata, duplo brevioribus.

J. acutus Seb. et Maur *Fl. Rom. Prod. p. 131. n. 421.* — *Bert. Fl. It. t. 4. p. 173.* — *J. maritimus* Sorghi panicula utriculosa *Barrel Ic. 203. fig. 2.*

In arenosis maritimis, communis.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Perigonium fusco-viride.

Vulgo. *Giumco da Macellajo.*

Usus. Planta ad vincendum utilissima, et ad storeas texendas.

753. *MARITIMUS* Lam. *Enc. 3. p. 264.* Calamis foliosis sub-2-pedalibus: foliis teretibus mucronatis, calamo subaequalibus: spatha 2-valvi, valvis inaequalibus longe acuminatis, externa floribus subaequali: panicula supradecomposita erecta, pedunculis pedicellisque inaequalibus: bracteis ovato-lanceolatis acuminatis: glumis omnibus lanceolatis acutis, capsula oblonga obtusa, dimidio brevioribus.

J. maritimus Sang. *Cent. tres p. 50. n. 109.* — *Bert. Fl. It. t. 4. p. 174.*

In stagnis maritimis, et circa lacum vulgo *de'Tartari*, in agro Tiburtino.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Perigonium virens, margine albidum.

754. *CONGLOMERATUS* L. *Sp. Pl. p. 464.* Calamo nudo stricto 2-pedali: spatha sub-1-valvi longissima: panicula laterali coarctata globata supradecomposita, pedunculis pedicellisque tenuibus: bracteis lanceolatis acutis vel acuminatis: glumis lanceolato-acuminatis, capsulam turbinatam emarginatam, subaequantibus.

J. conglomeratus Sang. *Cent. tres p. 51. n. 111.* *Bert. Fl. It. t. 4. p. 177.*

In aquosis, *Stagni d'Ostia*.

Perenn. Flor. Junio. Perigonium spadiceum.

Vulgo. *Giuncherella*.

755. *EFFUSUS*. L. *Sp. Pl.* p. 464. Calamo nudo stricto etiam 3-pedali: spatha 1-valve plurimum elongata: panicula supradecomposita, pedunculis pedicellisque filiformibus elongatis effusis: bracteis brevibus acutis: glumis lanceolato-linearibus acuminatis, capsulam turbinatam obtusam, superantibus.

J. effusus *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 131. n. 422. — *Bert. Fl. It. t. 4. p. 178.*

In udis, pascuis, depressis frequens.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Perigonium sub-fuscum.

Vulgo. *Giuncherella*.

Usus. Calami tam hujus speciei, quam praecedentis ad vincendum utilissimi.

756. *GLAUCUS* Wild. *Sp. Pl. t. 2 p. 206*. Calamis nudis strictis glaucis pedalis et ultra, sterilibus acuminato-subpungentibus: spatha sub-1-valvi longissima inflexa: panicula decomposita, pedunculis pedicellisque erecto-patulis: bracteis lanceolatis, vel ovato-lanceolatis acutis: glumis anguste-lanceolatis acuminatis, exterioribus longioribus, capsulam oblongo-3-quetram, subaequantibus.

J. glaucus *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 131. n. 423. — *Bert. Fl. It. t. 4. p. 179.* — J. acumine reflexo minor, panicula majore *Barrel. Ic.* 204. f. 1. et J. major panicula minore *Ic.* 204. f. 2.

Secus fossas in depressis frequens.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Perigonium subfuscum.

Vulgo. *Giunco da fiscelle*.

Usus. Ad fiscellas conficiendas et ad vincendum utilissimus.

757. *DEPAUPERATUS* Ten. *Succ. relat. etc. p. 62*. Calamis tereti-striatis nudis viridibus 1-sesquipedalibus sterilibus acuminato-subpungentibus: spatha 2-valvis, valva inferiore longissima, superiore brevissima, basi dilatata, apice acuminata: panicula brevi, pedunculis simplicibus aut cymoso-3-fidis: floribus 3-andris: glumis lanceolatis acutissimis, capsula 3-quetra, oblique stylo acuminata, duplo brevioribus.

J. depauperatus *Sang. Cent. tres p. 51. n. 112.* — J. glaucus β *Bert. Fl. It. t. 4. p. 180.*

In humentibus circa Urbem. *Valle dell'Inferno, Macchia Mattei etc.*

Perenn. Flor. Junio-Julio. Perigonium subfuscum,
Vulgo. *Gimco da fiscelle*.

758. *ARCTICUS* Willd. *Sp. Pl. t. 2. p. 206*. Calamis crassiusculis aphyllis palmaribus pedalibus, basi squamis vaginatis: spathae valva exteriore subulato-mucronata elongata, interiore minima lanceolato-acuta: florum fasciculo laterali subsessili: bracteis late-ovatis subacutis: glumis exterioribus lanceolatis, interioribus paulo brevioribus obtusis, omnibus, capsula oblongo-3-gona obtusa subaequalibus.

J. arcticus Bert. *Fl. It. t. 4. p. 182*.

In turfosis alpinis Piceni. *Monte la ventosa*.

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Perigonium fusco-ferrugineum.

759. *TRIFIDUS* L. *Sp. Pl. p. 465*. Calamo gracili palmari vel spithameo folioso: foliis canaliculato-setaceis, radicalibus brevibus, supremis 1-2-3 approximatis spathaceis: floribus 1-2-3 terminalibus axillaribusque: bracteis oppositis concavis ovato-acuminatis, floribus plusquam dimidio brevioribus: glumis lanceolatis, exterioribus longiusculis, interioribus margine albo-membranaceis, capsula ovata acuminato-3-gona longe rostrata, brevioribus.

J. trifidus Sang. *Cent. tres p. 53. n. 116.* — Bert. *Fl. It. t. 4. p. 184*.

In editissimis apenninis. *Vettore*.

Perenn. Flor. Julio. Perigonium ferrugineo-nitidum.

760. *BIGLUMIS* L. *Sp. Pl. p. 467*. Calamo erecto simplici 2-4-pollicari, basi folioso: foliis planis, basi dilatata, vaginantibus, supremo spathiforme, flores superante: capitulo solitario 2-floro secundo bracteato: bracteis subaequalibus, externa lanceolato-acuminata, florem subsuperante, interna ovato-acuminata, flore brevior: glumis elliptico-oblongis, margine membranaceis, internis minoribus angustioribus: capsula ovato-3-gona obtusa, stylo apiculata, perigonio longiore.

In pratis alpinis inundatis Umbriae. *Castelluccio di Norcia*.

Perenn. Flor. Augusto. Perigonium fuscum.

Obs. Species a Clarissimo *Orsini* communicata, faciem Schoeni ferruginei vere referens, et huc usque inter Italiae plantas non recensita.

761. *TRIGLUMIS* L. *Sp. Pl. p. 467*. Calamis ut plurimum solitariis pollicaribus semipedalibus, basi foliosis: foliis lineari-filiformibus basi vaginantibus, calamo brevioribus: spatha glumacea 3-valvi, valvis ellipticis, interna minore: floribus terminalibus subternis sessilibus: glumis lanceolatis aequalibus, capsula oblonga obtusa, brevioribus.

J. triglumis Bert. *Fl. It. t. 4. p. 186.*

In alpinis turfosis frigidis Piceni. *Monte la Ventosa.*

Perenn. Flor. Julio. Perigonium stramineo-virens.

762. *BICEPHALUS* Röm. et Schult. *Syst. Veget. t. 7. p. 224.* Calamis caespitosis teretibus 3-pollicaribus spithameis teretibus foliosis: foliis filiformibus radicalibus, superioribus uno alterove, omnibus calamo brevioribus: spatha 2-valvi, valvis subaequalibus e foliis abbreviatis: capitulis geminis sessili, pedunculatoque: bracteis ovato-lanceolatis acutis membranaceis, perigonio brevioribus: glumis multistriatis, anguste lanceolatis acutis, capsulae cylindricae subaequali, incumbentibus.

J. bicephalus Bert. *Fl. It. t. 4. p. 189.*

In paludosis maritimis. *Civitavecchia.*

Perenn. Flos. Majo. Perigonium costaneo-virens.

763. *INSULANUS* Rom. et Schult. *Syst. Veg. t. 7. p. 228.* Calamis caespitosis ramosis sub-spithameis erectis foliosis: foliis planiusculis, calamis subaequalibus: spatha 2-valvi, floribus modo longiore modo brevior, valvis foliis conformibus: fasciculis 1-3-floris axillaribus terminalibusque in paniculae ramis bracteis brevibus lanceolatis acutis concavis margine membranaceis: glumis externis lanceolato-acuminatis, internis brevioribus latius membranaceo-marginatis, capsulam oblongam 3-gonam obtusam, superantibus.

J. Insulanus Sang. *Cent. tres p. 52. n. 113.* - *J. bufonius* Seb. et Maur.

Fl. Rom. Prod. p. 132. n. 425 - *J. fasciculatus* Bert. *Fl. It. t. 4. p. 190* - Gramen bufonium supinum mollius seu umbellatum *Barrel. Ic. 93.*

In aquosis circa Urbem, et locis maritimis.

Ann. Flor. Aprili-Julio. Perigonium subviride.

764. *BUFONIUS* L. *Sp. Pl. p. 466.* Calamis sub-caespitosis sesquipollicaribus dodrantalibus ramosis foliosis: foliis radicalibus lineari-filiformibus vaginantibus, superioribus paucis: spathae valvis e foliolis minoribus: fasciculis 1-3-floris alternis remotis in paniculae ramis depauperatis elongatis divaricatis: bracteis membranaceo-diaphanis acuminato-aristatis, internis acutis minoribus, omnibus capsulam cylindricam superantibus.

J. bufonius Bert. *Fl. It. t. 4. p. 191* - Gramen bufonium erectum latifol. et angustifol. minus. *Barrel. Ic. 263. fig. 1. 2.* et *G. bufonium* erectum angustifolium majus *Ic. 264.*

In maritimis et inundatis elatiorum montium. *Civitavecchia, Allumiere della Tofa, Terracina, Lago del Castelluccio.*

Ann. Flor. Aprili-Majo. Perigonium substramineo-virens.

765. *COMPRESSUS* Röm. et Schult. Syst. Veg. t. 7. p. 234. Glaber. Calamis compressis foliosis spitameis pedaliibus: foliis linearibus canaliculatis vaginantibus ut plurimum radicalibus, calamo brevioribus: spathae valvis alternis inaequalibus lineari-acutis, externa flores superante: corymbo decomposito erecto terminali: bracteis lanceolatis acutis, superioribus abbreviatis obtusis, capsula turbinato-sub-3-gona obtusa breviter acutata, brevioribus.

J. compressus. Bert. Fl. It. t. 4. p. 194. — J. bulbosus Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 132. n. 524. — J. repens ἀκρόκαρπος minor botryoides Barrel. Ic. 114. fig. 1. et Gramen junceum Sorgi capitulis Ic. 747. fig. 1.

In pratis humidis communis.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Perigonium viridi-spadiceum.

766. *MULTIFLORUS* Desf. Flor. Ath. t. 2. p. 313. Calamis erectis firmis 1-2-pedalibus nodoso-foliosis, basi squamosis: foliis teretibus fistulosis mucronato-pungentibus: spathae valvis strictis lanceolatis subinaequalibus, floribus multo brevioribus: panicula subradecomposita stricta, floribus solitariis, pedunculis pedicellisque erectis: bracteis lanceolatis acuminatis superioribus geminis ovatis acutis: glumis lanceolato-acuminatis subaequalibus conniventibus, capsula acuminato-3-gona, stylo apiculato, longioribus.

J. multiflorus Sang. Cent. tres p. 51. n. 110. — Bert. Fl. It. t. 4. p. 196.

In arenosis udis prope Centumcellas, et in fossis nostris mare versus. Ponte Galera.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Perigonium rubro-virens.

767. *ARTICULATUS* L. Sp. Pl. p. 463. Calamis caespitosis adscendentibus foliosis palmaribus 2-pedalibus: foliis concamerato-nodosis compresso-teretiunculis, calamis brevioribus: spatha 2-valvi, valvis brevibus lanceolatis acuminato-subulatis, acumine externae elongato: florum fasciculis fastigiatis sessilibus pedunculatisve in paniculae supradecompositae ramis: bracteis membranaceis ovato-subulatis, superioribus brevioribus: glumis subaequalibus ovato-acutia, capsula oblongo-3-gona, stylo apiculata, brevioribus.

J. articulatus Bert. Fl. It. t. 4. p. 197. — J. aquaticus Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 132. n. 426.

3 acutiflorus. Sepalis omnibus acuminatis.

J. articulatus β Bert. l. c. p. 198. — J. acutiflorus Sang. Cent. tres p. 52. n. 114. — J. sylvaticus Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 132. n. 427.

× divaricatus. Calamo ad nodos radicante, foliis elongatis, panicula divaricata.

J. articulatus × *Bert. l. c. p. 199.* - *J. acutiflorus* α *Sang. l. c.*

δ viviparum. Floribus viviparis.

J. articulatus δ *Bert. l. c.* - *J. sylvaticus* floribus proliferis. *Seb. et Maur. l. c. p. 133.*

ε macrocaephalus. Floribus numerosis capitatis.

J. articulatus ε *Bert. l. c.*

In humentibus sylvaticis, ad fossas etc. frequens una cum varietatibus. Perenn. Flor. Majo-Junio. Perigonium spadiceum.

Obs. Planta polymorpha extricatu difficillima, plures auctorum species, at firmis nondum characteribus inculptas, certe amplectens. Synonyma Clarissimo Bertolonio duce statui, ut species et varietates nostras huc usque evulgatas, ad quas, tanti nominis auctoris, referendas sint, innotescat.

768. *OBTUSIFLORUS Ehrh. Gram. 76.* Calamis caespitosis erectis 1-2-pedalibus parce foliosis basi squamosis: foliis teretiusculis acuminatis sub-articulatis, basi longe calamum vaginantibus: spatha 2-valvi, valvis inaequalibus subulatis, floribus multo brevioribus: floribus fasciculatis in panicula supradecomposita, pedunculis divaricatis, pedicellis refractis: bracteis lanceolatis carinatis margine membranaceis, superioribus ovatis concavis: glumis aequalibus oblongis obtusis, capsula oblongo-3-gona acuminata, quidquam brevioribus.

J. obtusiflorus Sang. Cent. tres p. 53. n. 115 - *Bert. Fl. It. t. 4. p. 202.*

In aquosis minus frequens.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Perigonium flavo-pallidum.

LUZOLA.

769. *FORSTERI DC. Syn. Fl. Gall. p. 150.* Calamis caespitosis subpedalibus erectis: foliis anguste linearibus ciliatis, radicalibus elongatis, calaminis remotis: floribus solitariis terminalibus axillaribusque in paniculae decompositae ramis erectis: apatha 2-valvi, valvis foliaceis, panicula multo brevioribus: bracteis membranaceis concavis, inferioribus elongatis: glumis lanceolatis margine membranaceis aristulatis, inferioribus brevioribus: capsula 3-gona acuta: aculeo recto ultra semen producto.

L. Forsteri. Maur. Cent. 13. p. 18. - *Bert. Fl. It. t. 4. p. 207.* - *L. vernalis Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 133. n. 428.* - Gramen hirsutum angustifolium perenne Lini utriculis *Barrel. Ic. 748. fig. 2.*

In nemorosis frequens.

Perenn. Flor. Aprili-Majo. Perigonium fuscum.

770. *SYLVATICA* Röm. et Schulth. *Syst. Veg. t. 7. p. 254.* Calamis erectis subsolitariis sesquipedalibus: foliis lanceolato-linearibus longe ciliatis, radicalibus congestis, calaminis paucis remotis: floribus fasciculato-subternis in paniculae decompositae ramulis abbreviatis: spatha 2-valvi, valvis inaequalibus foliaceis, panicula multo brevioribus: bracteis membranaceis diaphanis ovato-lanceolatis, inferioribus elongatis: glumis ovato-acuminatis aequalibus margine membranaceis: capsula ovato-3-gona acuminata: arillo ultra semen, producto.

L. sylvatica Bert. *Fl. It. t. 4. p. 209.*

In sylvaticis Piceni, et Umbriae non rara.

Perenn. Flor. Majo. Perigonium subfuscum.

771. *ALBIDA* Wild. *En. t. 1. p. 339.* Calamo erecto subsolitario palmari pedali: foliis linearibus ciliatis, radicalibus subcongestis calaminis paucis distantibus: floribus fasciculato-subquaternis, in paniculae erectae tandem nutantis, ramulis: spatha 2-valvi, valvis inaequalibus foliaceis, panicula brevioribus: bracteis membranaceis concavis inferioribus elongatis: glumis ovato-lanceolatis aristulatis, exterioribus breviusculis, omnibus capsula sub-3-gona ovato-acuminata, multo brevioribus: arillo semini adnato.

L. albida Bert. *Fl. It. t. 4. p. 210.*

In sylvis umbrosis Piceni. *Valle Canetra.*

Perenn. Flor. Majo-Junio. Perigonium albidum.

772. *CAMPESTRIS* Wild. *En. t. 2. p. 399.* Calamis ut plurimum solitariis subpedalibus erectis: foliis linearibus ciliatis margine scabris, radicalibus subelongatis, calaminis paucis distantibus: floribus spicato-capitatis in paniculae ramis, spica centrali subsessili: spatha 2-valvi, valvis violaceis inaequalibus, majore panicula subaequali: bracteis albo-membranaceis ovatis apice acuminatis: glumis lanceolatis acuminato-aristatis subaequalibus, capsula subrotunda 3-gona obtusa, sublongioribus: arillo recto albido ultra semen non producto.

L. campestris Maur. *Cent. 13. p. 15.* Bert. *Fl. It. t. 4. p. 215.*

In sylvaticis, ericetis communis circa Urbem, et in montibus.

Perenn. Flor. Aprili-Majo. Perigonium fuscum bracteis albidis.

773. *SPICATA* Bisch. in *Trans. Linn. Soc. p. 386.* Calamis caespitosis erectis subspithameis: foliis angusto-linearibus ciliatis, radicalibus congestis vaginantibus, calaminis remotis: floribus in spica congesta obtusa nutante inferioris saepe interrupta: spatha 2-valvi foliacea longitudine varia: bracteis ovato-lanceolatis acuminatis margine albo-membranaceis: glumis lanceolatis acumi-

nato-aristatis, capsula ovata acuminata obtusave, subaequalibus: arillo tenui recto, ultra seminis apicem vix producto.

L. spicata Bert. *Fl. It. t. 4. p. 219.*

In montibus Piceni ad margines sylvarum. *Monte la Ventosa.*

Perenn. Flor. Junio-Julio. Perigonium nigrigans.

BERBERIS.

774. *VULGARIS* L. *Sp. Pl. p. 471.* Caule erecto: foliis obverse-oblongis, obovatisve serrato-ciliatis: spinis stipularibus 3-partitis, folio brevioribus: racemis longiuscule pedunculatis multifloribus pendulis: petalis integerrimis Bert. *Fl. It. t. 4. p. 222.*

B. vulgaris Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 133. n. 429.*

Sponte in sepibus nonnullis. *Villa Borghese* etc.

Frutex. Flor. Aprili. Flores lutei.

Vulgo. *Berberi, Spina santa.*

Usus Planta utilissima ad sepes perennes texendas, et omnibus in partibus praeantissima. Radix stiptica, et ad colorem luteum pro serico, lana, corio eliciendum, prae aliis plantae partibus, adhibetur. Radix et lignum ob duritiem et peculiarem colorem ad opus topiarium celebratissimum. Cortex at praesertim liber purgat. Fructus refrigerantes sunt, et ab antiquitus in materia medica noti ob Berberidis syrupum.

LORANTHUS.

775. *EUROPAEUS* L. *Sp. Pl. p. 1672.* Dioicum hexandrum glabrum. Caule dicotomo: foliis oppositis oblongis obtusis in petiolum decurrentibus: racemis terminalibus simplicibus.

L. europeus. *Sang. Cent. tres p. 53. n. 117. - Bert. Fl. It. t. 4. p. 224.*

In montibus Ciminis super *Quercus* et *Castaneas* parasiticus.

Frut. Flor. Julio. Flores viridi-luteoli.

Vulgo. *Visco, Vischio, Visco quercino.*

Usus. Lignum in remediis antiepilepticis olim enumerabatur, nunc vix in usu, uti aperiens, in decoctionibus antisypiliticis. Baccae pulpa glutinosa, Uiscum pro venatione, suppeditant.

Obser. Ante efflorescentiam facile confundi potest cum simillimo *Visco albo* L. quod vero supra Pyros, Sorbos Crataegos aliasque rosaceas arbores tantum gignitur.

RUMEX.

* Floribus hermaphroditis.

776. *CRISPUS*. *L. Sp. Pl. p. 476*. Caule erecto superne parce ramoso, ramis erectis: foliis oblongis lanceolatisve acutis, margine undulato-crispo: racemo inferius folioso, pedicellis inaequalibus in fructu deflexis: sepalis externis reflexis internis cordato-ovatis integris insigniter venosis, omnibus graniferis, granis tumidis ovatis.

R. crispus *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 133. n. 430. - Bert. Fl. It. t. 4. p. 286.*

In pratis humidis secus fossas communis.

Flor. Majo-Junio. Flores herbacei.

Vulgo. *Romice*.

777. *ACUTUS* *L. Sp. Pl. p. 478*. Caule sulcato erecto, ramis alternis adscendentibus: foliis radicalibus sub-cordato-oblongis, caulinis lanceolatis, omnibus acutis integris: racemo ramoso basi tantum folioso, ramo extimo elongato: pedicellis fructiferis recurvato-refractis: sepalis externis linearibus, internis angustis oblongis integris, omnibus graniferis, granis tumidis subrotundis.

R. acutus *Bert. Fl. It. t. 4. p. 23. - R. nemolapatum, et acutus* *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 133. n. 431. et 432.*

In nemorosis humidis et ad vias communis.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores herbacei.

Vulgo. Uti praecedens.

778. *OBTUSIFOLIUS* *L. Sp. Pl. p. 478*. Caule scabro superius ramoso: foliis inferioribus cordato-ovatis summis lanceolatis utrinque attenuatis: racemo ramoso laxo inferius folioso, pedunculis fructiferis nutantibus: sepalis externis angustis inflexis, internis triangulari-cordatis reticulatis acute paucidentatis, unico saltem granifero, grano ovato parvo.

R. obtusifolius *Sang. Cent. tres. p. 54. n. 118. - Bert. Fl. It. t. 4. p. 238.*

In humidis montanis Latii, et Umbriae.

Perenn. Flor. Julio. Flores herbacei.

779. *PULCHER* *L. Sp. Pl. p. 477*. Caule flexuoso ramoso, ramis divaricatis: foliis inferioribus panduraeformibus ovato-oblongis, summis ovato-lanceolatis acutis: racemis foliosis, pedicellis fructiferis rigidis remotis: sepalis

externis linearibus, internis triangularibus, omnibus obtusis margine ciliato-pectinatis, unico gravifero: grano crasso ovato.

R. pulcher *Sebast. En Pl. Amph. Flavii* p. 67. n. 199 - *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 134. n. 433. - *Bert. Fl. It. t. 4. p. 240.*

Ad vias ubique.

Perenn. Flor. Juuio-Julio. Flores herbacei.

Vulgo. *Cavolaccio.*

780. *HYDROLAPATHUM* Wild. *Sp. Pl. t. 2. p. 251.* Caule erecto sulcato orgyali, ramis strictis: foliis radicalibus oblongo-lanceolatis in petiolum decurrentibus, superioribus minoribus lanceolatis, omnibus ut plurimum margine crispulis: racemis ramosis basi tantum foliosis: floribus confertis, pedicellis fructiferis deflexis apice incrassatis: sepalis externis lanceolatis obtusis erectis, internis triangularibus integris, omnibus graniferis: granis oblongis majusculis.

R. *Hydrolapathum Fior. Gior. de' lett. di Pisa t. 17. p. 118.* - *Bert. Fl. It. t. 4. p. 242.*

In canalibus pontinis ad margines abunde.

Perenn. Flor. Julio. Flores herbacei.

Vulgo. *Tabacco di Palude.*

781. *BUCEPHALOPHORUS* L. *Sp. Pl. p. 479.* Caule obscure angulato simplici vel caespitoso pollicari pedali: foliis ovatis integerrimis petiolatis, radicalibus numerosis: racemo terminali simplici depauperato inferius folioso, pedicellis articulatis in fructo rigidis deflexis supra articulum dilatatis: sepalis externis lanceolatis deflexis, internis triangulari-oblongis scabris, inferius utrisque 3-dentato-spinulosis, omnibus graniferis: granis exiguis depressis.

R. *bucephalophorus* *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 134. n. 434.* - *Bert. Fl. It. t. 4. p. 244.* - *Acetosa Ocimifolio Neapolitana βουκεφαλοπορος Colum. Ecphr. t. 1. p. 151. fig. p. 150.*

In agris et collibus vulgaris.

Ann. Flor. Majo. Flores subherbacei.

Vulgo. *Acetosella, Testa di Bove.*

** Flores Polygami monoici.

782. *ALPINUS* L. *Sp. Pl. p. 480.* Caule tereti striato fistuloso superius ramoso: foliis inferiorioribus late cordato-ovalis obtusis rugosis longe petiolatis, caulinis remotis ovato-acutis: racemo terminali ramoso denso basi tantum

folioso: pedunculis tenuibus in fructu vix deflexis, internis cordato-ovato subintegerrimis reticulato-venosis: granulis nullis.

R. alpinus Maur. Cent. 13. p. 19. — Bert. Fl. It. t. 4. p. 248.

In montibus Latii. *Anagni*, *S. Polo*, etc.

Perenn. Flor. Aprili-Majo. Flores herbacei.

Vulgo. *Rabarbaro dei Frati*.

Obser. Radix in officinis sub nomine *Rhabarbari monacorum* nota, et iam pro *Rhabarbaro* inter purgantia hadibita.

783. *SCUTATUS* L. Sp. Pl. p. 480. Glaucescens. Caule decumbente fistuloso striato ramoso: foliis deltoides hastatisve longe petiolatis: racemo terminali laxo nudo, pedicellis exilibus articulatis nutantibus: sepalis albo-membranaceo marginatis, externis cordato-subrotundis: granulis nullis.

R. scutatus Bert. Fl. It. t. 4. p. 249. — *Acetosa montana* pumila *Fagopiri* folio. Bocc. Mus. di piant. p. 165, et A. *Fagopiri* folio tab. 126. — A. *scutata* repens *Triumpf.* Obs. p. 68. tab. 3.

In montibus Umbriae et Picaeni. *Camerino* *Norcia* etc.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores albo-virides vel albo-rosei.

Vulgo *Acetosa romana*.

Usus Colitur, et utitur uti *R. Acetosa* L.

*** Flores dioici

784. *PSEUDO-ACETOSA* Bert. Fl. It. t. 4. p. 252. Radice fibroso-tuberosa: caule simplici erecto sulcato 2-4-pedali: foliis sagittatis hastatisve, auriculis acutis adscendendo angustioribus: racemo terminali ramoso apylo, ramis elongatis: fasciculis paucifloris: sepalis obtusis reticulato-venosis, exterioribus linearibus retroflexis, inferioribus cordato-orbiculatis, omnibus graniferis: granis exiguis subrotundis.

R. Acetosa. Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 134 n. 435. — *Acetosa montana*, *Malus limoniae* folio, flagellis ramosis Bocc. Mus. di piant. p. 164. tab. 126. et A. flagellis non ramosis l. c.

In nemorosis circa Urbem et in montibus Latii. *Valle del inferno*, *Macchia Mattei*, *Albano* etc.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores albedo-rubentes.

785. *TRIANGULARIS* DC. Fl. Fr. Suppl. 768. Radice tuberoso-fasciculata: caule tereti simplici sulcato spithameo sesquipedali: foliis undulatis oblongo-

sagittatis, auriculis divergentibus, superioribus subsessilibus lanceolato-hastatis, auriculis horizontalibus : racemo terminali ramoso depauperato aphylo : sepalis membranaceis venosis linearibus obtusis in fructu retroflexis, interioribus reniformi-ovatis, omnibus graniferis : granulis exiguis subrotundis vel depressis.

R. triangularis *Sang. Cent. tres. p. 54. n. 119.* - R. Pseudo-Acetosa *β Bert. Fl. It. t. 4. p. 252.*

In herbidis montanis Latii, et Piceni. *Rocca di Papa, Monti della Sibilla,* etc.

Perenn. Flor. Aprili-Junio. Flores virides vel roseo-virides.

786. *MONTANUS* *Desf. Tabl. ed. 2. p. 48.* Caule simplici erecto striato : foliis inferioribus hastato-ovatis obtusis, superioribus hastato-triangularibus acuminatis, omnibus late breviterque auriculatis : racemo terminali ramoso tandem laxato aphylo, ramis erectis strictis, fasciculis paucifloris : sepalis reticulato-venosis, externis ellipticis obtusis in fructu deflexis, internis cordato-orbiculatis obtusis : granis minutis orbiculatis vel depressis quandoque nullis.

R. montanus *Bert. Fl. It. t. 4. p. 255.* - Acetosa montana, lato Ari rotundo folio *Bocc. Mus. di Piant. p. 165,* et A. Ari rotundo folio *l. c. tab. 125.*

In alpestribus Nursinis. *Valle Canetra.*

Perenn. Flor. Julio. Flores herbacei vel subrosei.

787. *ACETOSELLA* *L. Sp. Pl. p. 481.* Caule solitario vel coespitoso tenui pollicari pedali : foliis hastato-lanceolatis acutis, auriculis integris : racemo terminali ramoso, ramis simplicibus : florum fasciculis remotiusculis, pedicellis articulatis : sepalis externis oblongis, internis ovatis obtusis, omnibus erectis : granulis nullis.

R. Acetosella *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 13. n. 435.* - *Bert. Fl. It. t. 4. p. 258.*

In sterilissimis pascuis, collibus frequens.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores herbacei lutescentes.

Vulgo. *Acetosella.*

TRIGLOCHIN.

788. *BARRELIERI* *Röm. et Schult. Syst. Vegt. t. 7. p. 15. n. 3.* Scapo glabro erecto vel adscendente spithameo : foliis semicylindris canaliculatis, scapo subaequalibus, vaginis superimpositis basi amplexatis : racemo multifloro simplici pedicellis adscendentibus : plopocarpio conico.

T. Barrelieri. *Bert. Fl. It. t. 4. p. 267.* - T. Palustre. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 334. n. 437.* - *Juncus bulbosus maritimus floribus siliquosus Barrel. Ic. 371.*

In udis maritimis, *Ostia*, etc.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores albo-virides.

VERATRUM.

789. *NIGRUM L. Sp. Pl. p. 1479.* Caule simplici villosa superne tomentoso-canescenti paniculato: foliis ovalibus nervosis plicatis apice obtuse acuminatis, adscendendo angustatis, ultimis lanceolatis: floribus divaricatis in fructu erectis bracteatis: bracteis ramorum paniculae longe acuminatis successive abbreviatis: bracteolis, pedicellis floriferis, longioribus: petalis ellipticis integerrimis patentissimis, pedicellos vix aequantibus.

In apenninorum sylvaticis umbrosis. *Valle Canetra, Monte della Trinità presso Vallepietra* etc.

Perenn. Flor. Junio. Flor. atro-purpurei.

790. *ALBUM L. Sp. Pl. p. 1479.* Caule simplici glabro superne paniculato pubescente: foliis late ovatis nervoso-plicatis, adscendendo ovatis, ultimis lanceolatis: floribus erectis bracteatis, bracteis ramorum paniculae oblongis successive abbreviatis, bracteolis pedicellis floriferis sabaequalibus, petalis denticulatis patentibus, pedicello paulo longioribus.

V. album *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 155. n. 438.*

In montibus frequens. *Monte Gennaro, Monte Calvo di Subiaco* etc.

Perenn. Flor. Junio. Flores albido-virentes.

Usus. Plantae et praesertim radices utriusque speciei sub nomine *Ellebarro bianco* vulgo notae, et a rhizotomis in officinis venditae, dum radices *Elleboro Nero* suppeditantur ab *Helleboro nigro L.* planta alius familiae, actionis tamen congeneris. Apud veterem medicinam in mania, epilepsia, hydropo, in verminationibus et in morbis cutaneis praedicabatur, nunc raro usurpatur. Ambae Veratri species *Veratrinam* analysi dederunt, in qua, prae aliis leatilibus dotibus, vis aemetica eminens inventa; substantia periculosissima a materia medica potius expellenda.

COLCHICUM.

791. *AUTUNNALE L. Sp. Pl. p. 485.* Foliis lanceolatis hysteranthiis: perigoni laciniis oblongis subaveniis: antheris oblongo-linearibus. *Bert. Fl. It. t. 4. p. 271.*

C. autumnale *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 135. n. 439* - *C. autumnale* α , β , γ . *Sang. Cent. tres. p. 55.*

γ parvulum humilior foliis lanceolato-linearibus, perigonii laciniis angustatis.

C. autumnale γ *Bert. l. c. p. 272.*

In depressis pascuis circa urbem communis. α in montanis alpinis *Vettore al Castelluccio di Norcia.*

Perenn. Flor. Septembri. Perigonium intense roseum, rarius albidum.

Vulgo. *Colchico, Zaffrano bastardo.*

Usus. In veteri, et hodierna medicina, uti diureticum et drasticum variis sub formis habebitur praesertim in hydropo et podagra.

CHAMAEROPS.

792. *HUMILIS* *L. Sp. Pl. 1657.* Foliis palmatis plicato-flabelliformibus pectinato-spinosis, stipite cylindrico.

Ch. humilis *Seb. et Maur. Flor. Rom. Prod. p. 135. n. 990.*

In montanis maritimis. *Sul Circello presso Terracina.*

Arbor. Flor. Majo. Flores luteoli.

HEXANDRIA POLYGYNIA

AMISMA.

793. *PLANTAGO* *L. Sp. p. 486.* Scapo simplici fistuloso sub-3-pedali: foliis sub-cordato-ovatis 5-nerviis: paniculae supradecompositae ramis verticillatis inaequalibus: nucibus obscure 3-gonis obtusissimis in orbe simplici.

A. *Plantago* *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 135. n. 442* - *Bert. Fl. It. t. 4. p. 279.* - *Damasonium* maximum *Plantaginis* folio, flore flavescente, fructu globoso. *Hort. Ram. t. 4. tab. 92.*

β angustifolia. Foliis oblongo-lanceolatis, acuminatis, longe petiolatis. *Bert. l. c. p. 280.*

Ad ripas Tyberis, in stagnis, fossis vulgaris. β in maritimis.

Perenn. Flor. Junio. Flores albo-rosei.

Vulgo. *Piantagine d'acqua. Alismo.*

Usus. Planta acris armento bovino summopose noxia, in hydrophobia nunc laudata.

794. *RANUNCULOIDES. L. Sp. Pl. p. 487.* Scapo simplici erecto palmari vel pedali: foliis lanceolatis inaequaliter petiolatis 3-nerviis: umbellae simplicis vel prolipherae radii inaequalibus: nucibus pentagonis acutis patulis capitatis.

A. *ranunculoides* *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 136. n. 443* - *Bert. Fl. It. t. 4. p. 282.*

In stagnis. *Presso Ostia.*

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores rosei.

795. *DAMASONIUM* L. *Sp. Pl.* p. 486. Scapo erecto subsolitario digitali dor-
drontali: foliis elliptico-oblongis nervoso-venosis, nervis 3-5: umbellae sim-
plicis sessilis radis erecto-patulis: nucibus 3-quetris acuminato-subulatis stel-
latim patentibus.

A. *Damasonium. Seb. et. Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 130. n. 414. - *Bert. Fl.*
It. t. 4. p. 284.

In stagnis maritimis. *Ostia. Terracina* etc.

Perenn. Flor. Aprili-Majo. Flores albi.

CLASSIS VIII. OCTANDRIA

ORDO 1. MONOGYNIA.

ERICEAE BROWN.

156. *ERICA* L. Calyx 4-sepalus persistens: corolla campanulata subinde
ventricosa 4-dentata vel 4-fida marcescens: staminum filamenta filiformia, basi
calycis aut corollae inserta: antherae erectae emarginatae aut 2-cornes basi
nudae vel 2-aristatae: capsula subrotunda 4-ocularis 4-valvis, dissepimen-
tis medianis.

STYRACINAE SCHULTZ.

157. *DIOSPHYROS* L. Calyx 1-sepalus liberus persistens in fructu accretus
limbo 4-6-fido: corolla urceolata 4-5-fida: stamina 8-16 basi corollae inserta
filamenta brevia: antherae erectae apice 2-cornes: stigmata 4-fida aliquando 2-
fida: capsula calyce accreto basi cinta 8-12-ocularis, loculis, 1-spermis. Flo-
res quandoque polygamo-dioici ex abortu antherarum vel ovarii.

GENTIANAE VENT.

158. *CHLORA* L. Calyx 1-sepalus liberus persistens, laciniis linearibus:
corolla hypocratheriformis tubo brevi, limbo partito, laciniis ovatis: stamina
tubo corollae inserta et laciniis alterna, filamentis brevibus, antheris lineari-
bus: partes calycis corollae et numerus staminum 6-8-12: stigma 2-4-fidum
capsula ovata 2-valvis, dissepimentis marginalibus incompletis, 1-ocularis.

CYTINEAE *BARTL.*

159. *CYTINUS* L. Monoicus, floribus terminalibus masculis, lateralibus foemineis. Perigonium petaloidem tubuloso-campanulatum 3-6-fidum 2-bracteolatum: stamina 6-12: antherae 2-loculares coadunatae in apice filamentorum coherentium: ovarium subrotundum inferum: styli connati: stigmata 8 cohalita, capitulum 8-sulcatum simulantia: bacca pulposa 1-locularis, placentis parietalibus: seminiferis octo.

VACCINEAE *BARTL.*

160. *VACCINIUM* L. Calyx 1-sepalus adherens, limbo libero 4-dentato, dentibus brevibus: corolla campanulata 4-dentata, dentibus retroflexis: stamina aequalia receptaculo inserta, filamenta subulata: antherae erectae 1-loculares, saepe dorso aristatae, loculis poro apice dehiscens: stylus elongatus: stigma obtusum, bacca globosa umbilicata 1-locularis, loculis 1-spermis.

ACERINEAE *DC.*

161. *ACER* L. Calyx 1-sepalus liberus persistens 5-partitus vel 5-lobatus: petala 5 calycis partibus alterna: stamina receptaculo carnosio adfixa, filamentis subulatis, antheris oblongis: samarae 2-3 basi connatae 1-loculares 1-2-spermae, ala laterali obtusa divergente vel erecta. Flores polygamo-monoici vel dioci.

ONAGRARIAE *DC.*

162. *OENOTHERA* L. Calix 1-sepalus tubulosus, tubo inferius elongato stricto adherente, superius dilato libero caduco, laciniis, parte cohalita, tandem deflexis: corolla 4-petala, petalis integris vel 3-lobis: stamina summo calycis tubo adnata, petalis breviora, filamentis subulatis incurvis, antheris linearibus: capsula oblongo-pyramidata obtuse tetragona, vel clavata 4-8-10-angulata 4-locularis 4-valvis, septis medianis: semina nuda.

163. *EPILOBIUM* L. Calix 1-sepalus, tubo longissimo adherente, limbo libero 4-partito caduco: corolla 4-petala, petalis obcordatis saepe profunde emarginatis: stamina 4, alterna longiora, omnia corolla breviora, filamentis subulatis, antheris dorso adnatis: capsula obtuse 4-gona 4-locularis 4-valvis, septis valvaribus medianis: semina comosa.

THYMELEAE BROWN.

164. *DAPHNE* L. Perigonium tubulosum liberum marcescens, limbo petaloideo libero patente 4-fido: stamina tubo perigonii duplice serie, inserta, 4 intera inclusa, 4 externa prope faucem, filamentis brevibus antheris erectis: stigma sessile depresso-capitatum: drupa ovata, putamine tenui crostaceo.

165. *PASSERINA* L. Perigonium liberum marcescens, tubo inferne ventricosum, limbo 4-fido patente: staminum series simplex apice tubi horta, filamentis brevibus, antheriis erectis: stylus apici ovarii lateralis filiformis: stigma hirsutum capitatum: nux monospermia perigonio tecta.

166. *STELLERA* L. Perigonium liberum, tubo in fructificatione inferius ventricosum, limbo 4-fido, laciniis inaequalibus conniventibus: stamina duplici serie tubo perigonii inserta altera inclusa, altera prope faucem laciniis tecta, filamentis brevissimis antheris erectis: stigma capitatum: nux 1-sperma rostrata, perigonio tecta.

SALICACEAE BROWN.

167. *POPULUS* L. Amenthi dioici cylindrici. Perigonium squamiforme squamis pedicellatis integris truncatis: stamina 8-12, filamentis brevissimis, antheris majusculis 4-gonis: ovarium liberum stigmata 4-8: capsula conica 1-locularis 2-valvis: semina ovata, villo pappiformi tenui erecto, coronata.

ORDO II. DIGYNIA

ALSINEAE BARTL.

168. *MOERHINGIA* L. Calyx 4-phyllus, foliolis lanceolatis carinatis: corolla 4-petala, petalis ovatis, calyce sublongioribus: filamenta filiformia antherae subrotundae: styli recurvi: stigmata capitellata: capsula 1-locularis 4-valvis sub-8-spermia.

ORDO III. TRIGYNIA.

POLYGONEAE JUSS.

169. *POLYGONUM* L. Perigonium petaloideum, quandoque sepaloideum

4-partitum persistens: stamina quandoque 4, filamentis subulatis, antheris ovatis: styli 2-3 liberi vel connati: stigmata capitata: nux 1-sperma 3-gona vel compressa acuta, perigonio tecta.

ORDO IV. TERRAGYNIA.

ARALIACEAE BARTL.

170. ADOXA L. Calyx adherens, limbo libero 2-3-secto: receptaculum ovario adherens, margine perigyno in corollam expanso: corolla infundibuliformis in flore terminali 4-fida 8-andra 4-gynia, in lateralibus 5-fida 10-andra 5-gynia: stamina corolla breviora filamentis subulatis, antheris sobrotundis: styli breves: stimata simplicia: bacca globosa intus pulposa 1-locularis: semina membrana marginata.

SMILACEAE BROWN.

171. PARIS L. Calyx 4-sepalus persistens, sepalis lanceolatis: corolla 4-petala, petalis linearibus vel lanceolatis, sepalis alternis: stamina, corolla breviora: antherae lineares, medio filamenti subulati lateraliter adfixae: styli filiformes: stigmata oblonga divaricata, latere superiore, puberula: bacca globosa 4-sulcata 4-valvis polysperma: semina 2-seriata.

OCTANDRIA MONOGYNIA.

ERICA.

796. ARBOREA L. *Sp. Pl.* p. 502. Caule arborescente, ramulis incanovillosis: foliis ternis quaternisque lineari-setaceis: racemis terminalibus ramosis: corollis campanulatis 4-fidis: staminibus inclusis: antheris 2-fidis basi cristatis: stylo exerto: stigmatibus peltato.

E. arborea *Seb. et Maur. Flor. Rom. Prod.* p. 140. n. 453 - *Bert. Fl. It. t. 4. p. 321.*

In sterilissimis collibus circa urbem et mare versus vulgatissima.

Arbor. vel Suffr. *Flor. Martio-Aprili.* Flores albo-sub-carnei.

Vulgo. *Scopa, Scoponi.*

797. SCOPARIA L. *Sp. Pl.* p. 502. Caule caespitoso: foliis ternis linearibus rigidis, ramisque glabris: racemis terminalibus simplicibus: corollis laevibus globoso-campanulatis 4-fidis: antheris inclusis basi muticis: stigmata peltata subexerta.

E. scoparia Sang. Cent. tres p. 57. n. 124 — Bert. Fl. It. t. 4. p. 323.

In sylvaticis maritimis frequens.

Frutex. Flor. Majo. Flores viridi-lutescentes.

Vulgo. *Scopa fina*.

798. *MULTIFLORA* L. Sp. Pl. p. 503. Caule erecto ramoso: foliis quinis linearibus crassiusculis, ramisque glabris: floribus longiuscule pedunculatis in racemis terminalibus simplicibus: corollis campanulatis, dentibus revolutis: antheris muticis basi nudis, stigmatumque exiguo, exsertis.

E. multiflora Seb. et Maur. Flor. Rom. Prod. p. 140. n. 454 — Bert. Fl. It. t. 4. p. 324.

In sterilibus maritimis abunde. *Ostia, Fiumicino* etc.

Frutex. Flor. Autumno. Flores purpurascens.

Vulgo. *Scopa*.

Usus. Ramulis trium specierum enumeratarum Scopas conficimus ad varios aecnomiae usus: item rami facillime urunt flammis vivis crepitantibus, quapropter avide colligantur a villicis ad ignem excitandum. Repetitis coesuris lignum nodosum fit durum, et maculatum unde a tornatoribus expetitur praesertim ad conficendas capsulas et manubrios. Flores summopere desiderantur ab apibus, licet ingratus saporem in melle inducant. Rami juniores ad armentum praesertim bovinum alendum optimi. Folia et rami sponte in sylvae maceratione subjeti humum suppeditant feracissimum sub-nomine *Terra d' Erica* in horticultura plurimi habitum praesertim ad plantas exoticas et sylvaticas alendas.

799. *CARNEA* L. Sp. Pl. p. 504. Caule caespitoso decumbente: foliis linearibus carinatis quaternis, ramisque glabris: florum simplicibus vel fasciculatis secundis in racemo simplici terminali corolla tubulosa apice constricta dentibus, erectis antheris apice acutis basi nudis stigmatumque, ex quo depresso, exsertis.

In suburbanis, montibus, sylvaticis. *Pigneto Sacchetti, Macchia delle Quartelle* etc.

Frutex. Flor. Febuario-Martio. Flores rosei pulcherrimi.

Vulgo. *Scopino*.

DIOSPYROS.

800. *LOTUS* L. Sp. Pl. p. 1510. Caule elato, ramis sparsis: gemmis inaequaliter hirsutis: foliis oblongis acuminatis subtus pubescentibus: floribus axillaribus subsessilibus.

D. Lotus *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 338. n. 1193 - Bert. Fl. It. t. 4. p. 349.*

In sylvaticis nonnullis sponte. *V. Borghese Pamfili etc.*

Arbor. Flor. Junio. Flores viridi-lutescentes.

Vulgo. *Legno di S. Andrea, Legno santo, Quajaco.*

Usus. Lignum durissimum topiariis et tornatoribus utile: fructus, superveniente hñeme, maturi, in festo S. Andreae apud nos venduntur.

CHLORA.

801. *PERFOLIATA L. Syst. Nat. ed. 12. t. 2. p. 267.* Foliis oppositis conato-perfoliatis: floribus octandris: stylo simplici 2-fidoque. *Bert. Fl. It. t. 4. p. 309.*

C. perfoliata *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 140. n. 452 - C. serotina Sang. Cent. tres p. 56. n. 123 - Centaurium min. perfoliatum luteum umbellatum Barrel. Ic. 515. f. 2. et C. min. perfoliat. crassioribus capitellis 516. p. 2 - et C. minus perfol. lut. non umbellatum, rarioribus et crassioribus florum capitellis 516 f. 3 - C. luteum minus perfoliatum Hort. Rom. t. 1. tab. 95.*

In collibus, pascuis siccis, ad muros frequens.

Ann. Flor. Junio. Flores lutei.

CYTINUS.

802. *HYPOCISTIS L. Syst. Nat. ed. 12. t. 2. p. 602.* Caule succulento, squamis imbricato: floribus sessilibus congestis.

C. Hypocistis *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 332. n. 1173 - Bert. Fl. It. t. 4. p. 280.*

Ad radices Cistorum parasiticus non infrequens. *Valle dell' Inferno.*

Perenn. Flor. Majo. Flores luteo-rubentes uti tota planta.

Vulgo. *Ipocisto.*

Usus. Plantae succus uti adstringens olim praedicatus.

VACCINIUM.

803. *MYRTILLUS L. Sp. Fl. p. 498.* Caule humili ramoso, ramis angulatis: foliis ovatis serrulatis: floribus axillaribus solitariis pedunculis nudis.

V. Myrtillus *Bert. Fl. It. t. 4. p. 313.*

In alpestribus Picaeni. *Monte acuto.*

Frut. Flor. Junio. Flores albi quandoque rosei.

Vulgo. *Mirtillo.*

Usus. Succo acido Baccarum Syrupus fit, qui, ob virtutem adstringentem, in diarrheis perutilis.

ACER.

804. *PSEUDO-PLATANUS* L. *Sp. Pl.* p. 1495. Ramis late patulis: foliis cordatis 3-nerviis palmato-5-lobis, lobis acutis inaequaliter serratis: racemis cylindraceis pendulis: filamentis hirsutis: samaris lunato-ascendentibus.

A. pseudo-Platanus Bert. *Fl. It. t. 4. p.* 351.

In sylvaticis montium Umbriae et Picaeni.

Arbor. Flor. Majo-Junio. Flores virides.

Vulgo. *Acero*. *Acero fico*.

805. *CAMPESTRE* L. *Sp. Pl.* p. 1497. Ramis patulis fungoso-alatis nudisve: foliis cordatis 5-nerviis subtus pubescenibus, mox glabratiss palmato-5-lobis, lobis obtusis: corymbis compositis erectis: filamentis glabris: samaris divaricato-horizantalibus.

A. campestre Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 138. n. 450^j - Bert. *Fl. It. t. 4. p.* 355.

α hebecarpum DC. *Syrt. nat. t. 1. p.* 594. Samaris foliisque vellutino-pubescentibus.

β collinum DC. l. c. Samaris glabris alis divaricatissimis, foliorum lobis obtusis, floribus minoribus.

A. campestre β collinum Sang. *Cent. tres p.* 57. n. 125.

γ austriacum DC. l. c. Samaris glabris, lobis foliorum acutis-floribus majoribus.

In sylvaticis et ad sepes passim.

Arbor. Flor. Aprili-Majo. Flores sub-virides.

Vulgo. *Acero*, *Oppio*, *Stucchio*.

Obs. Varietas α in montibus elatioribus Umbriae, et Picaeni tantum obvia, β vulgo nota sub nomine *Crocchiarani* gaudet statura minori ligno fragiliore, quapropter Vinitores cavent ne ad fulgiendas vites adhibeatur.

806. *OPOLUS* Wild. *Sp. Pl. t. 4. p. 2. p.* 990. Ramis patulis cortice laevi: foliis majusculis cordato-subrotundis 1-nerviis subtus albo-tomentosis senio glaucescentibus inferioribus laeviter obtuseque lobatis superioribus palmato-5-lobis, lobis crenatis: corymbis sessilibus pendulis: filamentis glabris: samaris lunato-patulis.

A. Opolus Bert. *Fl. It. t. 4. p.* 357 - A. pseudo-Platanus Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 139. n. 449.

In montium sylvaticis vulgare. *Albano, Frascati, Castel Gandolfo* ec. Arbor. Flor. Aprili-Majo. Flores subvirides.

Vulgo. *Loppo, Acero.*

807. *MONSPESSULANUM* L. *Sp. Pl.* p. 1497. Ramis patulis: foliis minusculis palmato-3-lobis, lobis aequalibus integerrimis: corymbis sessilibus: filamentis glabris: samaris erecto-convergentibus.

A. *mospessulanum* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 139 n. 451. — Bert. *Fl. It.* t. 4. p. 359.

In montanis minus. frequens. *Monte Genaro* etc.

Arbor. Flor. Aprili. Flor. rubro-virides.

Vulgo. *Acero, montano.*

Usus. Omnes *Aceri* species arbores utilissimae et ab antiquitus notae ob ligni praestantiam; ideo supellectiles domesticas, opera tornata et topiaria, instrumenta musicalia suppeditant. Cortex varimode *Lanas Sericum Gossypium* coloribus inficit. Folia armentis grata. Ex A. pseudo-Platani cortice vere, incisionis ope, succus dulcis exudat, qui rite condensatus saccharum suppeditat. A. campestre ad Vites sustinendas celebratissimum, ad quam rem etiam inservi potest A. *monspezzulanum*.

OENOTHERA.

808. *BIENNIS* L. *Sp. Pl.* p. 493. Caule muricato villosa: foliis ovato-lanceolatis planis: staminibus aequalibus ascendentibus, corolla brevioribus: petalis indivisis, capsulis elongato-conicis subturgidis 4-dentis.

Oe. *biennis* Sang. *Cent. tres* p. 56. n. 122 — Bert. *Fl. It.* t. 4. p. 288.

Juxta marinum litus ad oram nemoris *Castelfusano*.

Bienn. Flor. Julio. Flores sulfurei,

EPILOBIUM.

809. *ANGUSTIFOLIUM* L. *Sp. Pl.* p. 493. Caule erecto: foliis sparsis linear-lanceolatis subintegerrimis venosis glabris: floribus bracteatis in racemo terminato pyramidato: petalis inaequalibus integris: staminibus pistillisque declinatis.

E. *angustifolium* Sang. *Cent. tres* p. 56. n. 121 — Bert. *Fl. It.* t. 4. p. 221.

In montium sylvis. *Monte Lucretile*.

Perenn. Flor. Julio. Flores subviolacei speciosi.

810. *ANGUSTISSIMUM* Wild. *Sp. Pl.* t. 2. p. 313. Caule ascendente ra-

mosissimo: foliis subintegris anguste linearibus apice callosis margine ciliatis: floribus bracteatis in racemo terminali pyramidato laxo: petalis aequalibus integris: stylo filiformi, staminibus erectis longiore, senio subincurvo.

E. angustissimum *Bert. Fl. It. t. 4. p. 292.*

Ad margines fluminum in Picaeno. *Macerata, Ascoli* etc.

Perenn. Flor. Julio-Septembri. Flores rosei.

811. *HIRSUTUM* L. *Sp. Pl. p. 494.* Molliter villosum. Caule erecto ramosissimo: foliis oppositis alternisque subamplexicaulibus ovato-lanceolatis serratis, venis hisurtis: floribus solitariis axillaribus in racemo brevi terminali: calycibus aristulatis: petalis majusculis aequalibus obcordatis profunde emarginatis: stylo erecto staminibus longiore.

E. hirsutum *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 138 n. 444 - Bert. Fl. It. t. 4. p. 295.*

Secus rivulus, ad stagna commune. *Villa Pamfili, Caffarella* etc.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores rosei.

812. *PARVIFLORUM* Smith. *Engl. Fl. t. 2. p. 214.* Molliter pubescens. Caule subsimplici erecto: foliis oppositis alternisque subsessilibus lanceolatis denticulatis: floribus sessilibus in racemis terminalibus axillaribusque: calycibus muticis, petalis minusculis aequalibus subintegris: stylo erecto, staminibus longiore.

E. parviflorum *Bert. Fl. It. t. 4. p. 297.* - E pubescens *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii p. 42 n. 90.* - *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 138 n. 445.*

Secus rivulos, ad stagna frequens. *Villa Pamfili, V. Borghese, rive del Tevere* etc.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores rosei.

813. *LANCEOLATUM* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 138. n. 448. tab. 1. fig. 2.* Caule tereti incurvo: foliis lanceolatis in petiolum contractis dentatis inferius nudis: floribus axillaribus pedunculatis, in racemo brevi foliato: petalis profunde emarginatis, limbo calycino sublongioribus: stylo erecto, stamina aequante: stigmate brevi 4-partito.

E. lanceolatum *Bert. Fl. It. t. 4. p. 298.*

In umbrosis ad oras nemorum, sepes etc. circa urbem frequens.

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flores dilute rosei, vel carnei parvi.

814. *TETRAGONUM* L. *Sp. Pl. p. 494.* Caule erecto, alis foliaceis brevibus, tetragono: foliis lanceolatis sessilibus argute serrulatis supremis angustioribus.

floribus pedunculatis axillaribus in racemo foliato laxifloro: petalis profunde emarginatis, calyce duplo etiam longioribus: stylo erecto: stigmate cylindrico incrassato.

E. tetragonum *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 138, n. 446 - Bert. Fl. It. t. 4. p. 300.*

Ad fossas, stagna, loca umbrosa. *Sul lago, e nei viali di Villa Borghese.*
Perenn. Flor. Junio. Flores rubelli.

815. *MONTANUM* *L. Sp. Pl. p. 494.* Caule erecto tereti, subascendente, ramis strictis: foliis oppositis ovatis basi rotundatis breviter petiolatis argute serratis: floribus axillaribus longe pedunculatis in racemo paucifloro laxo: petalis profunde emarginatis, limbo calyceino longioribus: stylo erecto, stygmate brevi 4-partito.

E. montanum *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 138 n. 447 - Bert. Fl. It. t. 4. p. 301.* *Lysimachia* glabra ramosa *Violae surrectae* foliis splendentibus. *Bocc. Mus. di Piant. p. 32 taa. 16.*

β caule humili decumbente erectoque, foliis parvis ovatis. *Bert. l. c. p. 302.*

Lysimachia siliquosa, alpina, erecta *Alsines* foliis. *Bocc. Mus. di Piant. p. 31. tab. 15.*

In montium sylvis. *Monte Gemaro, Monti Tusculani* etc. β in montibus *Picaeni. Castelluccio di Norcia.*

Perenn. Flor. Julio. Flores pulchre rosei.

816. *ALSINAEFOLIUM* *Vill. Dauph. t. 3. p. 511.* Caule obtuse-tetragono, angulis pilosis: foliis ovatis brevissime petiolatis integris obverse denticulatis superioribus acutis: floribus pedunculatis in racemo terminali paucifloro foliato: petalis profunde emarginatis, calyce duplo longioribus: stylo erecto, staminibus longiore: stigmate clavato indiviso.

E. alsinaefolium. *Bert. Fl. It. t. 4. p. 305.* — *Lysimachia* siliquosa, nana, *Prunellae* foliis acutis. *Bocc. Mus. di Piant. p. 161, et L. Prunellae foliis tab. 108.*

In humidis et inundatis. Ad marginem lacus *del Castelluccio* secus *Nursiam.*
Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flores rosei.

DAPIINE.

817. *MEZEREUM* *L. Sp. Pl. p. 509.* Caule crasso terecti parce ramoso, ramis alternis: foliis obverse lanceolatis hysteroanthiis deciduis: florum fasciculis lateralibus sparsis: tubo perigonii extus villosa, limbi laciniis ovato-oblongis: drupa ovoidea maturitate rubro-coralina.

D. Mezereum Bert. *Fl. It. t. 4. p. 332.*

In alpestribus apenninorum Umbriae et Picaeni. *Al sasso Borghese, Pizzo di Sivo* etc.

Frut. Flor. Majo. Perigonii laciniae pulche roseae.

Vulgo. *Chamelea, Mezzereo.*

Usus. In materia medica Linnaei semina coccum Gnidi enumerabantur in hydrope, et canchro medendo, nunc dissueta. Planta caute adhibenda nam acris corrosiva, et usui externo potius reservanda.

818. *LAUREOLA* L. *Sp. Pl. p. 510.* Caule erecto crasso tereti superne parce ramoso: foliis coriaceis synanthiis obverse ovato-lanceolatis, supremis tantum perennantibus: florum racemis simplicibus axillaribus cernuis: tubo perigoniali extus glabro, limbi laciniis ovatis acutis: drupa ovoidea superius angustata maturitate nigra.

D. Laureola Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 140 n. 445. - Bert. Fl. It. t. 4. p. 334.*

In montium umbrosis. communis. *Presso Palazzuola, Frascati* etc.

Frut. Flor. Martio-Aprili. Perigonii laciniae luteo-virides subodorae.

Vulgo. *Timelea, Laureola.*

Usus. Planta acris et suspecta uti praecedens. In officinis nostris, et in materia medica Linnaei sub nomine corticis Mezerei cognita ad epispasticum conficiendum.

819. *GLANDULOSA* Spreng. *Syst. Vegt. t. 2. p. 237.* Caule erecto superne valde ramoso: foliis coriaceis oblongo-ovatis glabris, junioribus subpilosis, subtus dense glandulosis, supremis tantum perennantibus: florum fasciculis terminalibus: tubo perigoniali extus sericeo, limbi laciniis lanceolato-lineariibus acuminatis: drupa oblonga maturitate nigra.

D. glandulosa Bert. *Fl. It. t. 4. p. 337.*

In montibus sterilibus Picaeni. *Monte Pelone.*

Fructiculus. Flor. Majo-Julio. Perigonii laciniae albidae.

820. *COLLINA* Wil. *Sp. Pl. t. 2. p. 423.* Caule erecto superne ramosissimo: foliis obovato-lanceolatis nitidis glabris subtus cano-villosis perennantibus: florum fasciculis terminalibus lateralibusque: perigonii tubo extus densissime albo-villoso, laciniis ovatis obtusis repandis: drupa ovata maturitate rubra.

D. collina. Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 140. n. 457 - Bert. Fl. It. t. 4. p. 340.*

In sylvaticis, et ericetis mare versus. Ad *Castel Fusano* abunde.

Frut. Flor. Aprili. Perigonii laciniae saturate violaceae.

821. *Gnidium* L. *Sp. Pl.* p. 511. Caule erecto superius ramoso, ramis virgatis sparsis: foliis obverse lanceolato-linearibus mucronatis glabris perennantibus: floribus terminalibus paniculatis solitariisque: perigonii tubo extus albido pubescente, laciniis ovatis obtusis: drupa ovata maturitate rubra.

D. *Gnidium* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 140. n. 456 - Bert. *Fl. It. t. 4.* p. 341.

In ericetis sylvaticis circa urbem et mare versus. *Monte Mario*, *Valle dell' Inferno*, *Ostia* etc.

Frut. Flor. Autumno. Perigonii laciniae albae suaveolentes.

Vulgo. *Camelca*. *Gnido*.

Usus. Cortice ramorum epispatium fit in officinis sub nomine unguenti de Timelea. Rami et folia contusa ad necandos pisces communiter adhibentur sub nomine *Erba mora*.

PASSERINA.

822. *hirsuta* L. *Sp. Pl.* p. 513. Caule superne valde ramoso: foliis ovatis oblongis concavis intus ramisque nutantibus albo-tomentosis: floribus sessilibus glomeratis: perigonii laciniis ovatis concavis.

P. *hirsuta* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 141. n. 459 - Bert. *Fl. It. t. 4.* p. 344.

In maritimis arenosis. *Ostia*, *Civitavecchia* etc.

Frut. Flor. Vere ad Autumnum. Flores luteoli.

STELLERA.

823. *PASSERINA* L. *Sp. Pl.* p. 512. Caule terete glabro superius ramoso: foliis linearibus sparsis: floribus axillaribus sessilibus solitariis vel glomeratis in spicis terminalibus.

S. *Passerina* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 141. n. 458 - Bert. *Fl. It. t. 4.* p. 346 - *Linaria altera* Botryoides montana. *Column. Ecphr.* p. 80. fig. p. 82.

In collibus, ericetis. *Valle dell' Inferno* etc.

Ann. Flor. Julio. Flores albido-luteoli.

POPULUS.

824. *ALBA* L. *Sp. Pl.* p. 1463. Caule procerissimo, ramis patentibus sparsis: foliis cordato-subrotundis lobato-angulatis dentatis subtus niveo-tomentosis: amentis masculis cylindrico-elongatis pendulis, foemineis ovatis.

P. alba Maur. Cent. 13. p. 50 — Bert. Fl. It. t. 10. p. 361.

Secus Tyberim, et ad rivas communis.

Arbor. Flor. ineunte Martio. Flores herbacei.

Vulgo. *Albuccio gatto, Pioppo bianco*.

Usus. Lignum durius aliis speciebus ad trabes asseresque construendos praestantissimum.

825. *CANESCENS* Smith. Engl. Flor. t. 4. p. 243. Caule procero, ramis erecto-patulis: foliis ovatis repando-dentatis, dentibus inaequalibus, subtus tomento brevi argentino, vel glabris: amentis masculis crassis brevibus, foemineis cylindricis elongatis pendulis.

P. canescens Bert. Fl. It. t. 10. p. 363.

In fossarum marginibus mare versns. *Castel Fusano*.

Arbor. Flor. Martio-Aprili. Flores herbacei.

Vulgo. *Gatto, Pioppo*.

Usus praecedentis speciei.

826. *TREMULA* L. Sp. Pl. p. 1464. Caule subprocero, ramis erectis patulis junioribus pubescentibus: foliis primordialibus grandioribus cordato-ovatis pubescentibus, successivis orbiculatis ovatisve utrinque glabris, omnibus grosse et irregulariter dentatis: amentis masculis cylindricis brevibus, squamis apice laciniatis, foemineis cylindricis gracillimis elongatis pendulis.

P. tremula Sang. Cent. tres p. 130. n. 295 — Bert. Fl. It. t. 10. p. 363.

In sylvis montium Sabinae et circa Tybur copiosissima.

Arbor. Flor. Martio-Aprili. Flores herbacei.

Vulgo. *Alberello, Pioppo montano*.

Usus. Cortex amarus ad Salicinam obtinendam inquitur: lignum praecedentibus speciebus posthabitur.

827. *NIGRA* L. Sp. Pl. p. 1464. Arbor subprocerissima, ramis sparsis patulis, ramulis angulatis: foliis deltoideis acuminatis parvidentatis utrinque glabris: amentis masculis cylindricis, squamis apice breviter laciniatis, foemineis cylindricis elongatis tandem laxiusculis pendulis.

P. nigra Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 338 n. 1192 — Bert. Flor. It. t. 10. p. 365.

In locis humidis ad ripas obvia.

Arbor. Flor. ineunte Martio. Flores herbacei.

Vulgo. *Pioppo, Albuccio*.

Usus. Gemmae hyeme exeunte colliguntur ob resinam balsamicam, qua, unguentum emollientem vulgo *Populeo*, in officinis conficiunt. Lignum praestat iisdem usibus *P. albae*, et canescentis.

828. *PYRAMIDALIS* Roz. *dict. di agr. t. 7. p. 619.* Caule procerissimo, ramis brevibus strictis sursum imbricatis: foliis late romboideis acuminatis basi dentatis utrinque glabris: amentis masculis cylindricis, squamis apice laciniatis, foemineis elongatis tandem laxis pendulis.

P. pyramidalis Bert. *Fl. It. t. 10. p. 366* - *P. nigra* β Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 338. n. 1192.*

Ad rivos aquarum, et in montibus humidis. *Attorno il lago di Bracciano.*
Arbor. Flor. Martio. Flores herbacei.

Usus, et praestantia ligni *P. nigrae*.

OCTANDRIA DIGYMA.

MOERINGIA.

829. *MUSCOSA* L. *Sp. Pl. p. 515.* Caule caespitoso prostrato: foliis linearibus planis basi connatis.

M. muscosa Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 141. n. 460* - Bert. *Fl. It. t. 4. p. 361* - *Alsine saxifraga angustifolia minima montana.* *Column. Ecphr. t. 2. p. 292. fig. p. 290.*

Ad fissuras rupium in umbrosis montium. *Monte Gemaro, alla Riccia* etc
Perenn. Flor. Julio. Flores albi.

Vulgo. *Centocchio.*

OCTANDRIA TRIGYNIA.

POLYGONUM.

* *Bistorta.* Caule simplici, racemo terminali.

830. *BISTORTA* L. *Sp. Pl. p. 516.* Caule simplici erecto ascendente striato: foliis oblongis apice acutis ascendendo angustatis, margine subrepando, radicalibus longe, caulinis successive brevius petiolatis, petiolo in vaginam integram striatam mutato: vagina, ochrea laxa scariosa multinervi, terminata: racemo cylindrico crasso densifloro: bracteis scariosis concavis acuminatis, pedicellum subaequantibus: perigonio profunde 5-fido: nucibus acute triquetris.

P. Bistorta Bert. *Fl. It. t. 4. p. 364.*

In herbosis humidiuseculis Umbriae. *Lagetto del Castelluccio di Norcia.*
Perenn. Flor. Junio ad Augustum. Perigonium albidum extus roseum.
Vulgo. et in officinis *Bistorta*.

Usus. Radix vi adstringente pollet, unde in profluviis et laxitatibus adhibetur variis sub formulis, et praesertim sub illa, Electuarium Diascordium dicta.

831. *VIVIPARUM* L. *Sp. Pl. p. 516.* Caule simplici erecto: foliis oblongis lanceolatisve, venis, secus marginem quandoque revolutum, prominentibus, radicalibus longe, caulinis successive brevius petiolatis, petiolo, in vaginam integram, mutato: vagina, ochrea scariosa laxa longa adscendendo brevior, terminata: racemo gracili inferius laxifloro, bracteis scariosis ovato-dilatatis apice acutis, flores inferiores sessiles, superantibus: perigonio 5-fido: nucibus triquetris apice obtusis.

P. viviparum. Bert. *Fl. It. t. 4. p. 366.*

In herbidis alpinis Umbriae. *Monte Vettore.*
Perenn. Flor. aestate Perigonium albidum.

** *Persicaria.* Caule ramoso polystachyo.

832. *AMPHIBIUM* L. *Sp. Pl. p. 517.* Caule decumbente vel fluitante parce ramoso inferius radicante superius erecto: foliis ovato-oblongis acutis longe petiolatis glabris: ochreis cylindricis truncatis undis: racemis oblongis densifloris: bracteis late ovatis acutis, floribus brevioribus: perigonio 5-fidi laciniis obtusis: nucibus triquetris.

P. amphibium. Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 141. n. 461* — Bert. *Fl. It. t. 4. p. 368.*

In stagnis, fluviis natans, vel ad eorum margines. *Sul Tevere all' Arenella, ed intorno al lago di Albano* etc.

Perenn. Flor. Augusto. Perigonium roseum.

833. *LAPATHYFOLIUM* L. *Sp. Pl. p. 517.* Caule erecto vel ascendente articulo-ramoso, articuli, nodoso-tumidis: foliis lanceolatis margine spinuloso-scabris plerumque maculatis: ochreis truncatis multinerviis margine parce pilosis: spicis cylindricis tandem laxatis, pedunculis glanduloso-scabris: bracteis ovatis acutis concavis, flore brevioribus: perigonii 5-fidi laciniis ovatis: nucibus suborbicularibus compressis utrinque scrobiculatis.

P. lapatifolium Bert. *Fl. It. t. 4. p. 369* - *P. Persicaria* Sang. *Cent. tres* p. 58 n. 126.

In humidis ad fossas vulgaris.

Annum. Floret Maio ad Autumnum. Perigonium rubidum, vel albidovirens.

834. *PERSICARIA* L. *Sp. Pl. p. 518*. Caule ascendente vel erecto ramoso, articulis nodoso-tumidis: foliis subsessilibus lanceolatis acutis: ochreis tubulosis nervosis, margine longe et inaequaliter ciliatis: racemis simplicibus crassis longe pedunculatis: pedunculis glabris: bracteis concavis ovatis obtusis vix ciliatis: perigonii 5-fidi laciniis ovatis: nucibus lenticularibus vel trigonis.

P. Persicaria Sebast. *En. Pl. Amph. Flavii p. 66. n. 190* - *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 142. n. 463* - *Bert. Fl. It. t. 4. p. 370* - *Persicaria* mitis maculosa. *Hort. Rom. t. 8. tab. 58*.

Secus fossas, vias, ripas passim.

Annuum. Flor. Aestate. Perigonium roseum.

Vulgo. *Persicaria*.

Observ. Folia insipida maculata.

835. *HYDROPIGER* L. *Sp. Pl. p. 517*. Caule ascendente vel erecto ramoso articulato-nodoso: foliis lanceolatis breviter petiolatis, margine undulato, spinuloso-scabris: ochreis tubulato-subventricosis, strigosis, margine longissime ciliatis: spicis terminalibus lateralisque gracillimis inferius interruptis: bracteis truncatis insigniter ciliatis, floribus brevioribus: perigonii 5-fidi glandulosi, laciniis ovatis: nucibus lenticularibus nitidis.

P. Hydropiper. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 141 n. 462* - *Bert. Fl. It. t. 4. p. 373*.

Secus fossas in aquosis frequens.

Annuum. Flor. Augusto. Perigonium pallide rubrum vel album.

Vulgo. *Pepe d'acqua*.

Usus. Olim uti diureticum, et deterisivum laudatum, et in materia medica Linnaei recensitum, nunc oblitum.

Observ. Herbae sapor urens piperatus.

836. *LAXIFLORUM* Ten. *Syll. app. p. 635*. Caule ascendente vel erecto simpliciusculo articulato-nodoso, nodis exilibus: foliis lanceolatis acutis basi angustatis brevissime petiolatis, margine spinuloso-scabris: ochreis tubuloso-cylindricis apice longissime et inaequaliter ciliatis: spicis terminalibus late-

ralibusque gracillimis basi interruptis: bracteis ventricosis truncatis longe ciliatis: perigonii 5-fidi eglandulosi laciniis ovatis acutiusculis: nucibus triquetris.

P. laxiflorum Bert. *Fl. It. t. 4. p. 374.*

In aquosis et humidiusculis secus Viterbium.

Ann. Flor. Julio-Augusto. Perigonium roseum.

Observ. Habitus *P. hydropiperis*, at folia insipida.

*** *Polygonum*. Caule ramoso, floribus axillaribus et terminalibus.

837. *AVICULARE* L. *Sp. Pl. p. 519.* Caule herbaceo decumbente coespitoso ramoso crebre nodoso: foliis lanceolato-angustatis obscure nervosis brevissime petiolatis scabris: ochreis breviter tubulosis remote nervosis, apice membranaceo, inaequaliter laciniatis: floribus axillaribus simplicibus fasciculatisve sub sessilibus: perigonii suburceolati ore 5-fidi, laciniis obtusis fimbriatis: nucibus pyrpnidato-trigonis tandem nigro-nitidis.

P. aviculare Sebast. *En. Pl. Amph. Flavii p. 66. n. 191.* - *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 143. n. 466* - *Bert. Fl. It. t. 4. p. 378* - *P. maritimum* minimum Thymi folio *Barrel. Ic. 559.*

In incultis ad vias ubique.

Ann. Flor. Augusto. Flores albo-carnei.

Vulgo. *Centinodia*, *Centimorbia*.

Usus. Inter. adstingenda olim enumerabatur.

838. *BELLARDI* All. *Fl. Ped. t. 2. p. 2052 tab. 9. fig. 2.* Caule herbaceo erecto, ramis sparsis divaricatis, nodis remotiusculis: foliis pedunculatis obscure nervosis margine scabris, inferioribus ellipticis, superioribus lanceolatis: ochreis nervosis abbreviatis apice membranaceo-laceris: floribus axillaribus fasciculatis pedunculatis: perigonii sub-5-partiti laciniis obtusiusculis: nucibus pyramidato-trigonis tandem nigro-nitidis perigonio tectis.

P. Bellardi, *Seb. et. Maur. Fl. Rom. Prod. p. 143. v. 467.* - *P. aviculare* β *Bellardi Bert. Fl. It. t. 4. p. 379.*

In incultis areis hortorum frequens. *Villa Borghese, Medici* etc.

Ann. Flor. Augusto. Flores purpuraescentes.

839. *FLAGELLARE* Spreng. *Syst. Veg. t. 2. p. 225.* Caule suffruticoso prostrato, ramis elongatis flagelliformibus: foliis lanceolato-linearibus acuminatis patentibus brevissime petiolatis recto-nervosis: ochreis basi tubulatis distincte nervosis, apice membranaceo longe fimbriato-laceris: floribus inaequaliter

pedicellatis in fasciculis axillaribus 2-5-floris : perigonii 5-fidi subventricosi laciniis obtusis: nucibus trigonis castaneis minute scabris perigonio absconditis.

P. flagellare *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 142. n. 465. - Bert. Fl. It. t. 4. p. 382.* - *P. majus* Romanum longius radicatum, foliis Roris marini, longissimis flagellis donatum. *Bocc. Mus. di Piant. p. 66.* et *P. majus*, longissimis flagellis donatum, Romanum *l. c. t. 58* - *P. angustifolium* minus, et majus *Barrel. Ic. 145 et 146.*

In arvis, viis, ageribus, et in montibus Latii non infrequens.

Perenn. Flor. Julio-Octobri. Flores pulchre rosei, aliquando rubri.

840. *CONTROVERSUM. Guss. Fl. Sic. Prod. p. 471.* Caule suffruticoso prostrato remote nodoso, ramis elongatis: foliis oblongo-lanceolatis striatis brevissime petiolatis recto-nervosis, margine laeviter undulato-crispis: ocheris albo-membranaceis insignibus nervosis apice fimbriato-laceris, laciniis valde acuminatis: floribus fasciculatis inaequaliter pedicellatis in racemo terminali elongato: perigonii 5-fidi laciniis ovatis: nucibus exiguis trigonis castaneis, angulis obtusis laevibus, faciebus canaliculatis angulatis.

P. controversum Bert. Fl. It. t. 2 p. 383.

In ambulacris, et viis suburbanis infrequens.

Perenn. Flor. Aestate-Autumno. Flores albo-rosei.

841. *MARITIMUM. L. Sp. Pl. p. 579.* Gaule suffruticoso prostrato parce ramoso, ramis elongatis inferne nudis: foliis coriaceis elliptico-lanceolatis margine revolutis superius aveniis: ochreis inferius ferrugineis multinervosis, superius albo-membranaceis 2-lobis tandem fimbriato-laceris: floribus axillaribus subsessilibus in fasciculis subquaternis: perigonii majuseculi 5-partiti laciniis obtusissimis: nucibus trigonis laevibus nitidis perigonio sublongioribus.

P. maritimum Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 142 p. 464 - Bert. Fl. It. t. 4. p. 385 - Hort. Rom. t. 8. tab. 59 - P. maritimum majus incanum Barrel. Ic. 560. f. 2.

In maritimis nostris commune.

Perenn. Flor. aestate. Flores dilute purpurei.

*** *Helxine.* Caule volubili.

842. *CONVOLVULUS. L. Sp. Pl. p. 522.* Caule herbaceo volubili angulato: foliis triangulari-sagittatis: ochreis brevissimis truncatis integris: floribus in ra-

cemis axillaribus solitariis pedunculatis : perigonii laciniis obtuse carinatis apteris: nucibus triquetris granulatis, perigonio fere adnato, occultatis.

P. Convolvulus *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii* p. 65. n. 189 - *Sang. Cent. tres.* p. 58. n. 127 - *Bert. Fl. It. t. 4.* p. 388.

In sepibus et arvis frequens.

Annum. Flor. Junio. Flores sordide carnei.

843. *DUMETORUM. L. Sp. Pl.* p. 522. Caule volubili striato: foliis triangulari-sagittatis: ochreis brevissimis truncatis integris: floribus in racemis axillaribus longe pedunculatis : perigonii laciniis alatis : nucibus triquetris vix granulatis perigonio triplo majoribus.

P. dumetorum. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 143. n. 468 - *Bert. Fl. It. t. 4.* p. 389.

Ad sepes, in umbrosis montium, et circa urbem.

Ann. Flor. Aestate. Flores spurco-albidi.

OCTANDRIA TETRAGYNIA.

ADOXA.

844. *MOSCATELLINA. L. Sp. Pl.* p. 527. Foliis radicalibus petiolatis 2-3-natis, caulinis subsessilibus 3-natis, foliolis omnibus 3-fidis.

A. Moscatellina *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 143 n. 469 - *Bert. Fl. It. t. 4.* p. 393.

In montium umbrosis. *Sulla cima del Monte Cavi, Monte la ventosa in Umbria*, etc.

Perenn. Flor. Aprili. Flores subvirides.

PARIS.

845. *QUADRIFOLIA. L. Sp. Pl.* p. 526. Caule unifloro: foliis quaternis in verticillo unico: petalis lineari-subulatis.

P. quadrifolia *Maur. Cent.* 13 p. 19 - *Bert. Fl. It. t. 4.* p. 391.

In nemoribus montium. *Serra S. Antonio, Castelluccio di Norcia* etc.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores virides.

Usus. Planta venenata, olim ad promovendum vomitum adhibita.

CLASSIS IX. ENNANDRIA.

ORDO I. MONOGYNIA.

LAURINEAE *BARTL.*

172. *LAURUS* L. Perigonium petaloideum liberum 4-6-fidum : stamina 9 quandoque 6-12 duplici serie, externa fertilia, interna sterilia alternantia cum fertilibus basi 2-glandulosis vel 2-appendiculatis : antherae adnatae 2-loculares in serie externa introrsae, in serie interna extrorsae, valvula a basi ad apicem revoluta nec decidua, dehiscentes: stylus simplex: stigma obtusum: drupa ovoidea, putamine membranaceo 1-spermo.

ORDO II. 2-3-GYNIA.

EUPHORBIACEAE *DC.*

173. *MERCURIALIS* L. Flores dioici quandoque hermaphroditis mixti. Perigonium sepaloideum 3-partitum, partibus ovatis concavis : flores maseuli glomerati in spicis interruptis: stamina novem plura: filamenta capillaria erecta: antherae didymae: flores foeminei axillares solitarii vel gemini : setae duo nectariferae oppositae ab basim ovarii: styli duo divaricati hirtoglandulosi: capsula 2-3-cocca, coccis monospermis.

ORDO III. HEXAGYNIA.

BUTOMEAE *BARTL.*

174. *BUTOMUS* L. Perigonium liliaceum liberum patens marcescens, sepalis externis minoribus acutis : stamina perigonio breviora duplici serie 6-externa 3-interna: antherae adnatae oblongae 2-loculares, loculis 2-valvibus, deffloratae contractae: ovaria basi connata: styli crassi rostrati: stigmata obtusa recurva: capsulae oblongae uniloculares introrsum dehiscentes : semina minutissima oblonga sulcata, parietibus adfixa.

HYDROCARIDACEAE RICH.

175. *HYDROCHARIS* L. Flores dioici. *Mas.* Spatha 3-phylla subtriflora, *Foem.* solitari nudi. Perigonii duplicis calyx 3-partius, partibus, ovatis concavis: corolla 3-petala, calyce multo major: stamina triserialia: antherae liberae intus adnatae, filamentis prominentibus: ovarium basi calycis adhaerens: styli sex: stigmata 2-partita: capsula coriacea subglobosa, 6-locularis, loculis polyspermis.

HEMNANDRIA MONOGYNIA.

LAURUS.

844A. *NOBILIS* L. *Sp. Pl.* p. 529. Foliis coriaceis lanceolatis subundulatis venosis perennantibus: floribus dioicis.

L. nobilis. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 144. n. 470. — *Bert. Fl. It.* t. 4. p. 399.

In viridariis omnibus culta, et in arvis collibus ad fossas saepe sponte. Arbor. Flor. sub hyeme, et primo vere. Flores albo-flavi.

Vulgo. *Lauro, Alloro.*

Usus. Arbor. ab antiquitus nota, Apollini sacra, honoris et triumphisignum, nec non ita superstitione venerata, ut ictu fulminis tangere nequi putarent, qui Lauri ramum manibus gestassent. Folia aromate quo praestant in culinis, et in lixivii loturis desiderantur: lignum pluribus in operibus feliciter hadibetur: baccae a volatilibus summopere expetitae; ex illis oleum viride ebullitione elicitur, ad Moscoviae corios emolliendos desideratissimum, et in usu medico uti resolvens, jam frequentius usurpatum.

ENNANDRIA 2-3-GYNIA.

MERCURIALIS.

845A. *PERENNIS* L. *Sp. Pl.* p. 1465. Caule simplicissimo: foliis oblongo-lanceolatis scabris parvidentatis superioribus elongatis: floribus foemineis longe pedunculatis: capsulis testiculatis hispidis.

M. perennis. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 238. n. 1194. — *Bert. Fl. It.* t. 10 p. 468.

In nemoribus montanis. *Monte Albano, Gennaro* etc.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores herbacei.

846. *ANNUA* L. *Sp. Pl.* p. 1463. Caule brachiato: foliis ovatis lanceolatisve dentatis ramote ciliatis: floribus foeminis axillaribus subsolitariis inaequaliter pedunculatis: capsulis, tuberculis remotis, hispidis.

M. annua. Sebast. En. Pl. Amph. Flavii p. 59. n. 159 - Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 338. n. 1195 - Bert. Fl. It. t. 10. p. 370.

In ruderalis, viis communis.

Ann. Flor. Vere, et autumn. Flores herbacei.

Vulgo. *Mercorella, Erba strega*

Usus. Olim uti emolliens in clysteribus utebatur, nunc rite oblita, nam ejus vis lassativa ebullitione dissipatur.

847. *AMBIGUA L. Sp. Pl. p. 1465.* Androgyna. Caule ascendente erecto-ve, ramis patulis: foliis ovatis lanceolatisve dentatis crebre longiuscule ciliatis: floribus fasciculatis axillaribus, singulis brevissime pedunculatis, externis masculis, foemineo interno unico. *Bert. Fl. It. t. 10. p. 372.*

In incultis, et viridarum non infrequens. *a Testaccio, nella Villa Patrizi.*

Ann. Flor. Aestate. Flores herbacei.

ENNANDRIA HEXAGYNIA.

BUTOMUS.

UMBELLATUS L. Sp. Pl. p. 532. Culmo nudo: foliis triquetris: serto terminali.

B. umbellatus Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 144. n. 417 - Bert. Fl. It. t. 4. p. 402.

In paludosis maritimis et montanis. *Ostia, Tivoli etc.*

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores rosei.

HYDROCARIS.

848. *MORSUS RANAE L. Sp. Pl. p. 1466.* Foliis reniformi-orbiculatis glaberrimis nervosis.

H. Morsus-ranae Fior. Gior. arcad. t. 18 p. 168 - Bert. Fl. It. t. 10 p. 374.

Ad fossas, et in paludibus. *Paludi Pontine.*

Perenn. Flor. aestate. Flores albi, petalis basi luteis.

CLASSIS X DECANDRIA

ORDO I. MONOGYNIA.

STYRACINEAE SCHULTZ.

176. *STYRAX* L. Calyx 1-sepalus liberus campanulatus integer vel breviter 5-dentatus: corolla infundiliformis calyce subquadroplo longior, tubo, brevi, limbo 4-7-partito, laciniis lanceolatis: stamina quandoque 16, filamentis subulatis: antherae lineares adnatae: stylus filiformis: stigma indivisum: drupa globosa, carne coriacea, putamine corneo, 1-sperma, quandoque 2-sperma.

HERICINEAE R. BROWN.

177. *ARBUTUS* L. Calyx minimus 1-sepalus liberus persistens 5-partitus: corolla urceolata, limbo 5-dentato, dentibus reflexis: staminum filamenta basi incrassata: antherae 2-cornes, loculis apice poro gemino dehiscentes: stylus cylindricus: stigma indivisum: bacca globosa 5-locularis, loculis ut plurimum polyspermis.

178. *PYROLA* L. Calyx 1-sepalus liberus persistens brevis patens 2-fidus: corolla 1-petala, petalis rotundatis: staminum filamenta subulata, antheris 2-cornibus pendulis, loculis apice poro gemino dehiscentibus: stylus filiformis staminibus longior: stigma integrum aut orbiculato-5-lobum: capsula subrotunda lobata 5-egona 5-locularis 4-valvis, dissepimentis contrariis, polysperma.

ERICINEAE SCHULZ

179. *MONOTROPA* L. Calyx 4-5-sepalus, sepalis obovatis deciduis basi saecata nectariferis: corolla 4-5-petala, petalis calyce minoribus ungue angusto: stamina 2-10 erecta, filamentis filiformibus, antheris reniformibus 2-locularibus: stylus brevis: stigma peltatum: capsula ovata sulcata 4-5-locularis 4-5-valvis: semina numerosissima arillata.

RUTACEAE JUSS.

180. *RUTA* L. Calyx liberus persistens breviter 5-partitus: corolla 5-pe-

tala, petalis unguiculatis concavis patentibus: staminum filamenta subulata, antheris oblongis erectis: ovarium punctis 10 nectariferis basi notatum et tectophoro brevi impositum: stylus erectus: stigma simplex: capsula 4-5-loba 4-5-locularis, loculis superne et intus dehiscen- tibus: semina reniformia scabra. Partes perigonii quandoque quatuor, stamina et puncta nectarifera octo.

DIOSMEAE BARTL.

181. *DICTAMUS*. L. Calyx 5-sepalus marcescens, sepalis lanceolatis: corolla 5-petala, petalis unguiculatis erectis, unico deflexo: stamina inaequalia declinata: filamenta subulata glandulosa: antherae rutundae 4-angulae: ovarium tectophoro brevi impositum: stylus incurvus: stigma acutum: capsula 5-locularis, loculis basi connexis apice liberis rostellatis, latere interno dehiscen- tibus: semina 2 perfecta in unoquoque loculo, nonnullis abortivis saepe accedentibus.

ZYGOPHYLLEAE R. BROWN.

182. *TRIBULUS*. L. Calix liberus 5-phyllus patens, foliolis lanceolatis deciduis: corolla 5-petala, petalis obtusis patentibus: staminum filamenta brevissima: antherae cordato-oblongae: stylus nullus: stigma capitatum: nuges 5, in specie unica 10, durae trigonae, angulo interno axi adnae inseparabiles, facie externa, spinis alis aut tuberculis donatae, intus transverse ut plurimum multiloculares, loculis 1-spermis: semina horizontalia.

LEGUMINOSAE JUSS.

183. *ANAGYRIS* L. Calyx liberus campanulatus sub-2-labiatus, labio superiore 2-lobo, inferiore 3-dentato: corolla papilionacea, vessillo abbreviato recto, carina 2-petala elongata, alis carina brevioribus: stamina libera filamentis filiformibus, antheris cordato-oblongis erectis: stigma obtusum, legumen turgidiusculum torulosum, stylo persistente coronatum: semina reniformia.

184. *CERCIS* L. Calyx liberus campanulatus sub-2-labiatus 5-dentatus basi gibbus: corolla papilionacea, petalis unguiculatis, vexillo abbreviato: alis erecto-conniventibus elongatis, carina 2-petala, alis brevioribus, vexillo longioribus: stamina libera declinata, filamentis inaequalibus, antheris oblongis assurgen-

tibus: stigma obtusum: legumen oblongum tenue compressum, stylo obliquo persistente, coronatum, sutura superiore anguste alatum: semina obovata.

ORDO II. DIGYNIA.

SAXIFRAGAE DC.

185 *SAXIFRAGA* L. Calyx 1-sepalus persistens inferne adhaerens, nunc totus liberus, limbo 5-fido: corolla caryophyllea, petalis integris aequalibus, vel inaequalibus quintuplinerviis: stamina perygyna, filamentis persistentibus, antheris deciduis: styli recurvi tandem rostrati, stigmata obtusa canaliculata: capsula inter rostra dehiscens, dissepimento incompleto, 1-locularis polysperma.

186. *CHRYSOSPLENIUM* L. Perigonium simplex petaloideum, tubo adhaerente limbo 4-5-fido, laciniis inaequalibus: stamina quandoque octo, filamentis subulatis, antheris subrotundis: styli persistentes: stigmata simplicia: capsula 1-locularis 2-valvis polysperma.

SILENEAE BARTL.

187 *GYP SOPHYLA* L. Calyx 1-sepalus tubuloso-5-gonus liberus persistens 5-sectus: corolla caryophyllea, petalis integris nudis, ungue brevissimo: stamina inaequalia, filamentis subulatis, antheris ovatis: styli filiformes: stigmata simplicia: capsula ovata 1-locularis, dentibus dehiscens, polysperma.

188 *SAPONARIA* L. Calyx 1-sepalus tubulosus liberus persistens, 5-dentatus: corolla caryophyllea, petalorum ungue angusta longitudine calycis, squamis duabus faucem coronantibus: stamina longitudine calycis, filamentis subulatis, antheris oblongis: styli tandem elongati: stigmata simplicia pilosa superius pubescentia: capsula oblonga 1-locularis polysperma.

189 *DIANTHUS* L. Calyx 1-sepalus tubulosus liberus persistens 5-dentatus, squamis numero et magnitudine variis, calyculatus: corolla caryophyllea, petalorum ungue angusto longitudine calycis, lamina plana apice dilatata integra vel varimode divisa, corona nulla: stamina inaequalia, filamentis subulatis, antheris oblongis: styli filiformes: stigmata recurva superius pubescentia: capsula cylindracea 1-locularis polysperma dentibus dehiscens.

190 VELEZIA L. Calyx 1-sepalus tubulosus sulcatus liberus persistens apice breviter 5-fidus: corolla caryophyllea, petalorum ungue longissima calycem superante, lamina angustata apice dentata, barba coronata: stamina quandoque 5 corolla breviora, filamentis capillaribus inaequalibus, antheris cordatis: styli filiformes: stigmata simplicia: capsula tereti-subquadrangula 1-locularis polysperma, apice dentibus majusculis dehiscens.

PARONICHACEAE SCHULTZ.

191 SCHLERANTHUS L. Perigonium petaloideum tubulosum apice 5-fidum intus coloratum liberum persistens, tubo sulcato apice constricto, laciniis marginatis: stamina tubo perigonii inserta, quandoque 5 filamentis brevibus subulatis, antheris subrotundis: styli filiformes: stigmata pubescentia: nux 1-locularis 2-sperma, quandoque 1-sperma, perigonio indurato abscondita.

ORDO III. TRIGYNIA.

ALSINEAE BARTL.

192 STELLARIA L. Calyx 1-sepalus liberus persistens in anthesi patens: corolla caryophyllea marcescens, petalorum ungue brevi, lamina 3-loba aut 2-fida, corona nulla: stamina corolla breviora alterne inaequalia, abortu 8-3, filamentis filiformibus basi glandulosis, antheris subovatis: styli capillares patuli 4-5: stigmata obtusa: capsula ovoidea 1-locularis polysperma, valvis sex incompletis plus minusque profundis apice dehiscens.

193 ARENARIA L. Calyx 5-sepalus liberus persistens: corolla caryophyllea, petalorum ungue brevi, lamina integra aut leviter emarginata, corona nulla: stamina 10-2, filamentis subulatis saepe basi glanduliferis, antheris subrotundis: styli recurvi: stigmata puberula: capsula ovoidea 3-locularis polysperma, valvis 2-6, dehiscens.

SILENEAE BARTL.

194 CUCUBALUS L. Calyx 1-sepalus liberus campanulatus 5-fidus, laciniis aequalibus: corolla caryophyllea, petalorum ungue stricta elongata, lamina cuneata 2-fida, laciniis integris vel dentatis, corona squamosa brevis-

sima 2-4-fida: stamina corolla breviora, filamentis exilibus, antheris oblongis: styli staminibus longiores: stigmata glabra: bacca subglobosa 1-locularis polysperma; thecaphoro crasso brevissimo, imposita.

195 *SILENE* L. Calyx 1-sepalus liberus persistens tubulosus vel campanulatus nervosus, in fructu saepe clavatus, ore 5-dentatus, vel 5-fidus: corolla caryophyllea, raro calyce brevior aut nulla, petalorum ungue elongato stricto, lamina varimode secta vel integra, corona nulla, aut squamis vel ciliis coronata: stamina alterna inaequalia, filamentis filiformibus, antheris oblongis: styli tenues latere interno pubescentes: stigmata simplicia: capsula ovata basi 2-locularis, dissepimento incompleto, apice 1-locularis, polysperma, valvis 6 incompletis apice dehiscens, thecaphoro crassiusculo, imposita.

ORDO VI. PENTAGYNIA.

ALSINEAE *BARTL.*

196 *CERASTIUM* L. Calyx 5 raro 4-sepalus in anthesi patens, in fructu connivens, foliolis plerumque apice membranaceis: corolla caryophyllea, petalorum ungue brevissimo, lamina calycem superante 2-fida 2-loba 2-dentata rarius integra, corona nulla: stamina quandoque 5 rarissime 4, filamentis subulatis, antheris subrotundis: styli tenues stigmata obtusa: capsula cylindrica aut subglobosa 1-locularis polysperma, ore 10-crenato, vel 10-dentato, dehiscens.

SILENEAE *BARTL.*

197 *AGROSTEMMA* L. Calyx 1-sepalus persistens liberus tubulosus 10-costatus, ore 5-secto: corolla caryophyllea saepius coronata, petalorum ungue stricto erecto longitudine calycis, lamina subhorizontali obeordata vel rotundata: stamina alterna ex unguibus horta, 5 breviora, filamentis subulatis antheris oblongis: styli erecti: stigmata puberula: capsula oblonga, dissepimentis 5 incompletis, 1-locularis 5-valvis polysperma.

198 *LYCHNIS* L. Calyx 1-sepalus liberus persistens tubulosus vel campanulatus 10-nervis ore 5-dentatus: corolla caryophyllea nuda, vel squamis 2-fidis aut geminatis coronata, petalorum ungue stricto erecto, lamina plerumque exerta horizontalis emarginata vel 2-4-secta: stamina receptaculo,

inserta, 5 breviora alterna, filamentis subulatis, antheris oblongis: styli ascendentes quandoque 3-6: stigmata puberula: capsula 1-5-locularis 5-valvis, valvis quandoque 2-fidis, polysperma. Flores aliquando dioici.

PARONICHIAE BARTL.

199. SPERGULA L. Calyx 5-sepalus persistens, sepalis ovatis concavis, in fructu conniventibus: corolla 5-petala: ungue brevissimo, lamina obovata integerrima: stamina corolla breviora quandoque 5, filamentis subulatis, antheris subrotundis: styli tandem recurvi: stigmata simplicia: capsula 1-locularis 5-valvis polysperma.

GERANIACEAE RICHARD

200. OXALIS L. Calyx liberus persistens 4-sepalus basi quandoque cohalitus, et tunc 6-partitus: corolla 5-petala contorta, unguibus basi cohalitis: stamina inferius monadelpha, quandoque libera, filamentis 5 alterne brevioribus: styli staminibus breviores, vel longiores: stigmata obtusa pinniculata: capsula 5-gona 5-locularis 5-valvis polysperma, longitudinaliter dehiscentis: semina arillo completo elastico donata.

CRASSULACEAE DC.

201. SEDUM. L. Flores quandoque dioici. Calyx 1-sepalus liberus persistens 4-7 at saepius 5-partitus: petala, calycis partibus, numero aequalia et alterna: stamina ludentia, quam saepissime tot quot petala, filamentis subulatis, antheris subrotundis: ovaria ut plurimum numero petalorum, singula squama nectarifera aucta: styli totidem, stigmata obtusa: capsula rostratae 1-loculares polyspermae latere interno dehiscentes.

202. COTYLEDON L. Calyx 1-sepalus liberus persistens 5-partitus: corolla tubulosa aut campanulata calyce longior marcescens, limbo 5-fido, laciniis rectis acutis: staminum filamenta subulata, antherae subrotundae: ovaria 3, singula basi, squama nectarifera concava, suffulta: styli filiformes inclusi: stigmata simplicia: capsulae 5-2-loculares polyspermae acuminatae, latere interno dehiscentes.

ORDO V. DECAGYNIA.

PHYTOLACCEAE ENDL.

203. PHYTOLACCA L. Perigonium sepaloidem vel petaloidem, margine membranaceum liberum 5-partitum, laciniis aequalibus reflexis: stamina 5-25, filamentis subulatis, antheris ellipticis: ovaria 6-12 striata, styli breves distincti: stigmata in superficie interna styli: bacca 6-12-locularis, loculis 1-spermis.

DECANDRIA MONOGYNIA.

STYRAX.

849. OFFICINALE L. Sp. Pl. 635. Caule arborescente, vel fruticoso coespitoso, ramis sparsis: foliis ovatis subtus tomentosis: racemis terminalibus simplicibus.

S. officinale Seb. et Maur. Flor. Rom. Prod. p. 147. n. 476. — Bert. Fl. It. t. 4. p. 445.

In agro Tiburtino copiose, et non procul ad Urbe. Da Villa Andriana sino a Palombara. Fuori porta Portese a Pozzo Pantaleo.

Frutex. Arbor. Flor. Aprili-Majo. Flores albi.

Vulgo. Mellagine.

Usus. Ex arbore in Cilicia resina exudat in officinis nota ab antiquitus sub nomine *Storace*, cui virtus anodyna, diuretica balsamica, tributa fuit, tam in morbis externis quam internis. Nunc in materia medica vix enumeratur.

ARBUTUS.

850. UNEDO L. Sp. p. 566. Caule erbaceo: foliis sempervirentibus obtusis obtuse serratis lucidis: racemis pendulis: baccis globosis muricatis, loculis polyspermis.

A. Unedo. Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 147. n. 475 — Bert. Fl. It. t. 4. p. 432.

β bacca acuta. Bert. l. c. p. 433.

Arbutus oblongo et acuto fructo. Barrel. Ic. 673.

In sylvaticis montium, et in maritimis communis. β secus Monte Mario. in Vineae excelsae domus Barberini.

Arbor. Frutex. Flor. Novembri. Flores albi.

Vulgo. Corbezzolo, Ceraso Marino.

Usus. Lignum praestans in operibus praesertim tornatis ob duritiem, et colorem rubrum. Rami tenues ad cystas et caveas efformandas apti. Folia ad corios parandos optima. Fructus edules grati dulces, fermentatione et distillatione alcoolem praestantem obtinemus in aeconomia usus.

851. *UVA URSI* L. *Sp. Pl.* p. 566. Caule fruticoso decumbente ramossissimo: foliis coriaceis perennantibus obovatis integerrimis: racemo terminali cernuo: baccis globosis depresso, loculis 1-spermis.

A. Uva ursi. *Bert. Fl. It. t. 4. p. 436.*

In rupestris alpinis Umbriae. *Vettore alla Bandicella dei Cavalli.*

Vulgo. *Uva ursina. Uva d'Orso.*

Usus. Inter lytontrica a medicis euumerata, non raro usurpatur. Folia ad tannandos corios adhibita.

PYROLA.

852. *MINOR* L. *Sp. Pl.* p. 567. Caule decumbente brevissimo: foliis elliptico-subrotundis obsolete serratis: racemo multifloro aequali: staminibus ovario sublongioribus: stigmate radiato sopra nudo.

P. minor *Sang. Cent. 3. p. 58. n. 128. — Bert. Fl. It. t. 4. p. 442.*

In nemorosis montanis Umbriae loco dicto. *Bosco del Cavaliere.*

Perenn. Flor. Julio. Flores albo-rubelli.

853. *SECUNDA* L. *Sp. Pl.* p. 567. Caule fruticoso: foliis ovatis serratis: racemo unilateralis: staminibus ovario longioribus: stigmate peltato 6-lobis supra nudo.

P. secunda. *Sang. Cent. 3. pag. 59. num. 129. -- Bert. Fl. It. t. 4. p. 442.*

In apenninis ad oras nemorum. *Monti della Sibilla.*

Suffrut. Flor. Junio-Julio. Flores albi.

MONOTROPA.

854. *HYPOPITIS* L. *Sp. Pl.* p. 555. Scapo squamoso: floribus spicatis cernuis in fructu erectis.

M. Hypopitis. *Bert. Fl. It. t. 4. p. 424.*

In rupestribus nursinis. *Monte Bernardo* super radices Fagi sylvaticae.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores pallide flavi uti tota planta, sicci luidi fuscii, Vanillam redolentes.

RUTA.

855. *CHALEPENSIS* L. *Mont. 1. p. 69.* Caule suffruticoso leviter angulato ramis patulis: foliis decompositis, foliolis 2-3-partitis, laciniis oblongis, im-

pari majore: floribus corymbosis terminalibus bracteatis: petalis fimbriatis: capsula acute-lobata.

R. chalepensis. *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii* p. 69 n. 200. — *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 147. n. 474. — *Bert. Fl. It. t. 4.* p. 414.

Ad muros frequens.

Suffrut. Flor. Majo-Junio. Flores luteo-subvirides.

Vulgo. *Ruta*.

Usus. Species affinis R. graveolenti L, apud nos et praesertim apud villicos indiscriminatim pro illa usurpata uti antelmintica resolvens antiperiodica antiputrida etc. Olius volatile, quo abundat, summopere causticum cutem irritare imo esulcerare valet, unde caute propinanda.

DICTAMNUS.

856. *ALBUS* L. *Sp. Pl.* p. 548. Caule superne glanduloso-pubescenti: foliis inferioribus simplicibus, superioribus impari-pinnatis.

D. albus. *Bert. Fl. It. t. 4* p. 409.

In pratis alpinis Piceni.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores. rosei, vel albi venis roseis.

Vulgo. *Dittamo bianco*.

Usus. Antiepilectici, et antelmintici famam jam habuit, nunc in materia medica vix enumeratur.

TRIBULUS.

857. *TERRESTRIS* L. *Sp. Pl.* p. 354. Caule coespitoso prostrato villosio: foliis paripinnatis 6-8-jugatis, foliolis oblongis acutis: nucibus inaequaliter tuberculato-echinatis.

T. terrestris *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii* p. 74 n. 226 — *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 146. n. 473 — *Bert. Fl. It. t. 4.* p. 422. — T. terrestris minor inaequalis hispanicus *Barrel. Ic.* 558.

Ad vias campestris et urbanas vulgaris.

Ann. Flor. Junio-Octobri. Flores lutei.

ANAGYRIS.

858. *FOETIDA* L. *Sp. Pl.* p. 534. Caule arborescente: foliis ternatis, foliolis oblongo-lanceolatis: legumine crasso curvo rostrato: seminibus remotis.

A. foetida *Fior. Giorn. Arcad. t. 18.* p. 165. — *Bert. Fl. It. t. 4.* p. 404.

In maritimis haud infrequens. *Presso Terracina*.

Arbuscul. Flor. hyeme, et primo vere. Flores flavi vexillo flavo-nigricante.

Vulgo. *Fava lupina*.

CERCIS.

859 *SILICUASTRUM* L. *Sp. Pl.* p. 534. Caule arboreo: foliis cordato-orbiculatis glabris, legumine compresso breviter rostrato.

C. *silicuastrum* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 146. n. 472 - Bert. *Fl. It. t. 4.* p. 407.

In sylvaticis ad sepes passim.

Arbor. Flor. Martio-Aprili. Flores intense rosei.

Vulgo. *Albero di Giuda*.

Usus. Lignum duritie, et laevitate insigne, in supellectilibus efformandis desideratum, eoquod teredinibus non afficiatur. Cortex et rami juniores in arte tinctoria valent ad colorem rubiaceum eliciendum;

DECANDRIA DYGINIA.

SAXIFRAGA.

* Foliis inferioribus rosulatis.

860 *AIZOON* Murr. *Syst. Veg. ed.* 14 p. 411. Caule piloso glanduloso-viscido: foliis radicalibus rosulatis, margine cartilagineo-serratis, inferne ciliatis, caulinis minoribus alternis remotis: panicula subcorymbosa pauciflora: petalis ovatis calyce duplo longioribus.

S. *Aizoon* Sang. *Cent. tres* p. 60 n. 132 - Bert. *Fl. It. t. 4.* p. 452 - *Sedum montanum serratum*, foliis subrotundis *Barrel Ic.* 1310, et S. *montanum roseum serratum*, flore guttato I. II 1300, 1311, et S. *montanum roseum* flore guttato III *Ic.* 1312.

In apenninis Umbriae. *Vettore*.

Perenn. Flor. Julio. Flores albi, aliquando rubro punctati.

Obs. Variat calycibus glabris vel glanduloso-hirtis: apud nos ut plurimum occurrit calycibus inferne glandulosis, petalis punctatis.

861 *LINGULATA* Bell. *App. ad Fl. Ped. in Accad. Taur. t. 5.* p. 226. - Caule anguloso glabro: foliis radicalibus rosulatis linearis-subspathulatis, margine incrustatis, basi ciliatis, caulinis subdenticulatis acutis: panicula ramosa multiflora: petalis obovatis obtusis basi nigro-punctatis, calyce glabro, triplo-longioribus.

S. *lingulata* Sang. *Cent. tres* p. 59 n. 131 - Bert. *Fl. It. t. 4* p. 456.

Ad rupes alpinas Umbriae. *Monte della Sibilla, Forche di Presto* ec.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores albi.

862. *POROPHYLLA* Bert. in Desv. *Jurnal de bot.* t. 4. p. 76. Caule denso glanduloso-villoso: foliis radicalibus rosulatis spatulatis integerrimis poris submarginatis, caulinis alternis remotiusculis sphathulatis apice nudis inferius villosis: racemo simplici bracteato: corollis calyce brevioribus.

S. porophylla Bert. *Fl. It.* t. 3. p. 460.

In alpestribus apenninorum Umbriae. *Monte Bernardo, Monte Priore* etc. Suffrutic. Flor. Majo-Junio. Flores albo-subcarnei.

*** Foliis inferioribus imbricatis.

863 *CAESIA* L. *Sp. Pl.* p. 371. Dense coespitosa. Caule tenui piloso-glandulifero: foliis radicalibus perennantibus carinato-triuetris lineari-spathulatis, apice recurvis, poris submarginalibus sparsisque caesis, caulinis alternis remotis parvis lineari-obtusis apice nudis: floribus corymbosis bracteatis, petalis obovatis obtusis, calyce duplo longioribus.

S. caesia. Bert. *Fl. It.* t. 4. p. 462.

In alpinis rupestribus. In cacumine Montis. *Vettore*.

Suffrutic. Flor. Julio-Augusto. Flores albi.

*** Foliis omnibus carnosis linearibus.

864 *AIZOIDES* L. *Sp. Pl.* p. 576. Caule perennante decumbente, ramis annotinis adscendentibus: foliis linearibus sparsis remote serrato-dentatis: floribus terminalibus corymbosis: bracteis foliis conformibus: petalis linearibus obtusis, calyce parum longioribus.

S. aizoides. Bert. *Fl. It.* t. 4. p. 473.

In apennino Umbriae. *Falde del Vettore*.

Suffrutic. Flor. Julio-Septembri. Flores flavi, quandoque crocei.

*** Foliis omnibus reniformibus.

865 *ROTUNDIFOLIA* L. *Sp. Pl.* p. 576. Caule subangulato erecto pubescenti-villoso: foliis omnibus petiolatis rotundato-reniformibus dentatis: floribus numerosis in panicula ramosa patenti: bracteis foliaceis successive mi-

noribus dentatis: petalis lanceolatis obtusis, calyce basi adherente, vix duplo longioribus.

S. rotundifolia *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 147 n. 477 - Bert. Fl. It. t. 4. p. 482.*

In montium Latii umbrosis. *Monte Gemaro, Guadagnolo etc.*

Perenn. Flor. Junio. Flores albi punctis sanguineis notati.

866 *GRANULATA* *L. Sp. Pl. p. 576.* Pilis glandulosis viscidis hirsuta. Radice granulata: caule erecto fistuloso alterne ramoso: foliis rotundato-reniformibus lobatis, petiolatis ascendendo abbreviatis: floribus in panicula subcorymbosa: bracteis linearibus: petalis oblongis insigniter unguiculatis, calyce subduplo longioribus.

S. granulata *Seb. et. Maur. Fl. Rom. Prod. p. 147. n. 478. - Bert. Fl. It. t. 4 p. 486.*

In sylvaticis montanis. *A rocca di Papa sul rapillo, a Guadagnolo etc.*

Perenn. Flor. Aprili-Majo. Flores albi.

867 *BULBIFERA* *L. Sp. Pl. p. 577.* Pubescenti-viscida. Caule simplicissimo: foliis radicalibus reniformibus crenatis petiolatis, caulinis superioribus sessilibus ovatis cuspidatis, inferioribus incis: bulbillis radicalibus in bulbum congestis, caulinis solitariis: floribus in corymbo terminali abbreviato: bracteis linearibus: petalis lanceolatis obtusis, calyce subduplo longioribus.

S. bulbifera. *Bert. Fl. It. t. 4. p. 488. - S. veronicaefolia. Maur. Cent. 13. p. 20. - S. bulbosa altera bulbifera montana Column. Ecphr. 1. p. 318. fig. p. 317.*

In montibus Latii. *Monte Compatri, Guadagnolo, Albano etc.*

Perenn. Flor. Aprili-Majo. Flores albi glandulosi.

***** Foliis omnibus palmatifidis.

868 *TRIDACTYLITES* *L. Sp. Pl. p. 578.* Pubescenti-viscida. Caule ramoso, ramis alternis: foliis crassiusculis cuneiformibus trifidis summis indivisis: floribus longe pedunculatis in panicula terminali nuda: petalis obverse lanceolatis, calyce duplo longioribus.

S. tridactylites. *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii p. 68. n. 203. - Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 148. n. 479. - Bert. Fl. It. t. 4. p. 494. - S. verna annua humilior. Hort. Rom. t. 4. p. 82.*

β alpina. Caule robustiore, foliis latioribus cuneato-flabellatis, apice dentatis.

S. tridaetylites β Bert. l. c. p. 495.

In muris tectis glareosis communis. β in alpinis Umbriae.

Ann. Flor. ab Aprili in aestatem. Flores albi.

869 *ANDROSACEA* L. Sp. Pl. p. 571. Caule terete ascendente vel erecto: foliis radicalibus coespitosis cuneato-flabellatis, apice acute dentatis, lanceolatisve integerrimis: floribus ut plurimum solitariis nudis: petalis obovatis, calyce duplo longioribus.

S. androsacea Bert. Fl. It. t. 4. p. 498. - *Sedum alpinum* III. Column. Ecphr. t. 2. p. 66. fig. 67, et *Sassifragia* Column. l. c. p. 67.

In summitate montis Vettore in Umbria.

Perenn. Flor. Junio-Augusto. Flores albi.

870, *MOSCHATA* Murr. Syst. Veg. p. 414. Piloso glandulosa. Caule nudusculo uni-paucifloro: foliis imis confertis cuneato-linearibus indivisis vel trifidis: petalis obovato-oblongis, calyce campanulato, longioribus.

S. moschata Sang. Cent. tres. p. 60. n. 133. - Bert. Fl. It. t. 4. p. 505.

α foliis basi angustatis subtrifidis, laciniis linearibus.

β foliis lineari-oblongis apice obtuse subtrifidis vel integris, caule humiliore.

In verticibus montium Umbriae. *Monti della Sibilla* utraque varietas frequens.

Suffrutic. Flor. Junio-Julio. Corolla lutea, calyx rubens.

Obs. Planta mirum in modum varians foliorum forma, petalorum cum calyce proportionem, et colorem, caulis altitudine, et pubescentia, hinc plurimis nominibus ab auctoribus donata. Varietates adductae, formis conspicuis respondent, sed occurrunt etiam lusus intermedii.

*** Foliis omnibus oppositis.

871. *OPPOSITIFOLIA* L. Sp. Pl. p. 565. Coespitosa procumbens. Foliis inferioribus quadariam imbricatis ovato-ciliatis, caulinis cruciatim oppositis obovatis, apice acutis unipunctatis: floribus solitariis sessilibus, petalis ovatis genitalia superantibus, calyce subtriphylo longioribus.

S. oppositifolia. Sang. Cent. tres p. 59. n. 130. — Bert. Fl. It. t. 4. p. 510.

In editoribus montium Umbriae. *Vettore.*

Suffrutic. Flor. Junio-Julio. Flores rosei.

CHRYSOPLENIUM.

872. *ALTERNIFOLIUM* L. *Sp. Pl.* p. 569. Caule subtrigono apice 2-fido: foliis reniformi-subrotundis, caulinis alternis breviter petiolatis.

Ch. alternifolium. *Bert. Fl. It. t. 4. p. 447.*

In sylvis uligionis montium Umbriae et Piceni. *Boschi del Cavaliere, Valle dell'inferno* etc.

Perenn. Flor. Martio-Aprili. Perigonium viride limbo aureo.

GYPSOPHYLA.

873. *VACCARIA* Sibth. et Smith. *Flor. Graec. prod. t. 2 p. 279.* Caule fistuloso ut plurimum erecto simplici superius dichotomo-ramoso: foliis oblongo lanceolatis amplexicaulibus: floribus paniculatis: calycibus pentagono-alatis basi nudis: petalis emarginatis.

G. Vaccaria. *Bert. Fl. It. t. 4 p. 519* - Saponaria Vaccaria. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 148. n. 482.*

Inter segetes montium Latii. *Presso S. Polo Palombara* etc.

Ann. Flor. Majo. Flores rosei.

774. *SAXIFRAGA* L. *Sp. Pl.* p. 584. Caule decumbente parce ramoso, articulato-nodoso: foliis linearibus oppositis margine scabris: floribus terminalibus solitariis: calycibus basi squamosis, squamis quatuor ovato-lanceolatis alterne oppositis, externis angustioribus: petalis emarginatis.

G. saxifraga *Sebast. En. Pl. Amph. Flavi. p. 47 n. 112* - *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 148 n. 480* - *Bert. Fl. It. t. 4. p. 526.* - *Lychnis pumila caryophyllata flore rubello Italica Hemoroidalis Aldrovandi. Barvel. Ic. 998.*

In rupestribus et ad muros vulgatissima.

Perenn. Flor. tota aestate. Flores rosei.

875. *DIANTHOIDES* Sibth. *Flor. Graec. t. 4 p. 76 tab. 385.* Caulibus ramosis ascendentibus: foliis linearibus margine scabris floribus aggregato-capitatis: calycibus basi squamosis, squamis quatuor ovato-lanceolatis acumine alterne oppositis, externis angustioribus: petalis obtusis integerrimis.

G. dianthoides *Sang. Cent. tres p. 61 n. 134.* - G. saxifraga β *Bert. Fl. It. t. 4 p. 557.*

Ad muros non infrequens; copiosa ad muros juxta portam. *S. Sebastiano.*

Perenn. Flor. aestate. Flores. carnei.

SAPONARIA.

876. *OCYMOIDES* L. *Sp. Pl.* p. 585. Caule procumbente ramosissimo articulato-nodoso: foliis elliptico-oblongis petiolatis: floribus fastigiatis: calycibus villosoglandulosis: laciniis obovatis.

S. *ocymoides* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 148. n. 483 - Bert. *Fl. It.* t. 4. p. 530.

Ad vias montium, et in apricis elatis. Monte Gennaro etc.

Perenn. Flor. Julio. Flores purpurascens.

877. *OFFICINALIS* L. *Sp. Pl.* p. 584. Caule erecto vel ascendente articulato-nodoso, ramis oppositis fastigiatis: foliis ovato-lanceolatis nervosis: floribus fasciculatis in corymbo composito: calycibus scabridis, laciniis obovatis.

S. *officinalis*. Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 148 n. 451 - Bert. *Fl. It.* t. 4 p. 532 - *Lychnis sylvestris* quae *Saponaria* vulgo *Hort. Rom.* t. 6 tab. 33.

In sepibus communis.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores rosei.

DIANTHUS.

* Flores fasciculati.

878. *BARBATUS* L. *Sp. Pl.* p. 586. Caule ut plurimum erecto articulato-nodoso, superius ramoso, ramis oppositis vel alternis: foliis lanceolatis oppositis, basi brevi tractu connatis 3-5-nerviis: floribus dense fasciculatis, squamis calyculi ovato-oblongis longissime acuminato-cuspidatis, calycem aequantibus: laminis ovato-cuneatis dentatis imberbibus.

D. *Barbatus*. Seb. et. Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 149. n. 484 - Bert. *Fl. It.* t. 4. p. 541.

In sylvaticis umbrosis montium. Presso Albano, e sul monte Cavi in copia.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores rosei, vel purpurei.

Vulgo. *Garofani a mazzetto*.

879. *CARTHUSIANORUM* L. *Sp. Pl.* p. 586. Caule subsolitario erecto: articulato-nodoso superius parce ramoso: foliis linearibus enerviis, basi connata caulem vaginantibus: floribus fasciculatis: squamis calycinis lanceolatis longe acuminato-cuspidatis caulem superantibus: laminis ovato-cuneatis denticulatis pilosis.

D. Chartusianorum. *Bert. Fl. It. t. 4. p. 542* - D. atrorubens. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 149. n. 485.* - Caryophyllus montanus umbellatus floribus variis luteis ferrugineis. *Barrel. Ic. 497.*

In collibus arenosis sylvaticis. *Macchia Mattei lungo la strada.*

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores purpurei.

880. *ARMERIA L. Sp. Pl. p. 586.* Scabridus pubescens. Caule subsolitario erecto articulado-nodoso parce ramoso, ramis strictis: foliis linearibus oppositis basi brevi tractu connatis 3-5-nerviis: fasciculis paucifloris: squamis calyculi lanceolato-subulatis calycem subsuperantibus: laminis oblongis denticulatis pilosis.

D. Armeria. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 149. n. 486.* - *Bert. Fl. It. t. 4. p. 547.*

In arvis sterilibus communis.

Ann. Flor. Junio-Julio. Flores rubri.

881. *PROLIFER L. Sp. Pl. p. 587.* Glaber. Caule tereti tenui articulado-nodoso erecto simplici vel parce ramoso: foliis linearibus oppositis basi connatis margine ciliatis 3-nerviis: floribus in fasciculo solitario terminali: calyculi universalis squamis scariosis late ovatis, calycem sessilem, superantibus, calyculi partialis squama unica angustiori, calyce, brevior: laminis obovatis erosius imberbibus.

D. prolifer. *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii p. 41. n. 85.* - *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 149. n. 487.* - *Bert. Fl. It. t. 4. p. 549.*

In glareosis, sterilibus, arvis vulgaris.

Ann. Flor. Majo. Flores rosei effemeri.

882. *VELLUTINUS Guss. Pl. Rar. p. 166. t. 32.* Caule terete tenui articulado-nodoso, internodis pubescenti-vellutinis, erecto parce ramoso: foliis linearibus oppositis basi connatis 3-nerviis, inferioribus margine ciliatis, superioribus nudis: floribus in fasciculo solitario terminali: calyculi universalis squamis scariosis late ovatis mucronatis, calycem pedicellatum, aequantibus, calyculi partialis squama unica angustiori, calyce, brevior: laminis obovatis, erosius imberbibus.

D. vellutinus. *Bert. Fl. It. t. 4. p. 551.*

In sterilibus maritimis et montanis non infrequens. *Roma, Albano, Ostia, Terracina.*

Ann. Flor. Aprili-Majo. Flores rosei.

** Caule ramisque subunifloris.

883 *CARYOPHYLLUS* Smith. *Engl. Flor. t. 2. p. 287.* Caule perennante coespitoso, annotino simplici ramosoque articulato-nodoso: foliis linearibus acutis carinato-nervosis supra canaliculatis, inferioribus congestis, superioribus oppositis basi connatis: floribus solitariis: calyculi squamis subromboideis obtusissimis medio mucronatis, calyce, subquintuplo brevioribus: laminis ovato-cuneatis imberbibus apice dentatis.

D. Caryophyllus. *Maur. Cent. 13. p. 21. - Bert. Fl. It. t. 4. p. 552.*

In marino litore frequens. *Fra Torre S. Lorenzo, e Torre del Vajani-co* etc.

Suffrutic. Flor. Junio. Flores rubelli, vel rosei.

Obs. Typus innumerarum varietatum, apud horticultores, colore, forma, et numero petalorum luxuriantium, sub nomine *Garofani*, a vulgo cognitarum.

884. *CILIATUS* Guss. *Pl. Rar. p. 168. n. 33.* Caule perennante coespitoso, annotino simplici ramosoque erecto articulato-nodoso inferne scabro: foliis linearibus acuminatis 3-nerviis margine ciliatis, nervo mediano ad carinam scabro, inferioribus coespitosis, superioribus oppositis basi connatis: floribus subsolitariis: calyculi squamis ovatis acuminatis calyce, triplo brevioribus: laminis oblongis subintegerrimis imberbibus.

D. ciliatus. *Bert. Fl. It. t. 4. p. 556.*

In viis campestribus Piceni.

Suffrutic. Flor. Junio-Augusto. Flores rubelli vel rosei.

885. *MONSPESSULANUS* L. *Sp. Pl. p. 588.* Caule perennante stolonifero, annotino erecto simplici vel ramoso articulato-nodoso: foliis linearibus elongatis, apice attenuatis margine serrulatis basi connatis, carinato-nervosis: floribus solitariis vel paniculatis: calyculi squamis ovato-lanceolatis subulato-acuminatis, calyce dimidio brevioribus: laminis obovato-cuneatis pilosis apice palmato-multifidis.

D. monspessulanus. *Sang. Cent. tres p. 62 n. 136 - Bert. Fl. It. t. 4. p. 559.*

In ericetis montium Umbriae et Piceni. *Monte de' Fiori, Monte Vetore.* etc.

Perenn. Flor. Julio. Flores incarnati.

886. *DELTHOIDES* L. *Sp. Pl.* p. 588. Caulibus inferne decumbentis caespitoso-ramosis superne simplicibus tenuibus erectis articulato-nodosis: foliis puberulis linearibus 3-nerviis, radicalibus caespitosis, caulinis oppositis basi connatis, inferioribus abbreviatis obtusiusculis: floribus paniculatis: calyculi squamis geminis ovato-lanceolatis acuminatis, calyce multo brevioribus: laminis romboideo-cuneatis pilosis apice argute dentatis.

D. *Delthoides* Sang. *Cent. tres.* p. 61 n. 135 - *Bert. Fl. It. t. 4.* p. 364.

In pascuis nemorosis. *Vettore.*

VELEZIA.

887. *RIGIDA* L. *Sp. Pl.* p. 474. Caule erecto articlato-nodoso, articulis flexuosis: foliis ad nodos oppositis lineari-filiformibus: calycibus cylindricis elongatis.

V. *rigida.* Maur. *Cent.* 13 p. 14 - *Bert. Fl. It. t. 4.* p. 539. - *Lychnis corniculata minor* seu *angustifolia* *Barrel. Ic.* 1018. - L. *corniculata minor* sive *angustifolia saxatilis.* *Bocc. Mus.* p. 50 *tab.* 43.

In sterilibus. *Valle dell'Inferno.*

Annua Flor. Julio. Flores purpurei.

SCHLERANTHUS.

888. *ANNUUS* L. *Sp. Pl.* p. 580. Caule caespitoso dichotomo-ramoso: foliis oppositis mucronulatis: laciniis, perigonii mucronulati apice involutis, in fructu patentibus.

S. *annuus.* Maur. *Cent.* 13 p. 20 - *Bert. Fl. It. t. 4.* p. 515 - *Vermiculata montana nova* *Column. Ecphr. t. 1* p. 295, et V. *nova planta montana* p. 294. *fig.*

In aridis et ad vias circa Romam, in Ciminis etc.

Ann. Flor. Majo-Junio. Perigonium viridi-glauescens uti tota planta.

Vulgo. *Centogranì.*

DECANDRIA TRIGYNIA.

STELLARIA.

889. *NEMORUM* L. *Sp. Pl.* p. 603. Caule tereti fistuloso gracili decumbente vel assurgente subsimplici: foliis ovato-acuminatis basi cordatis, inferioribus longe pedunculatis, superioribus sub sessilibus: panicula terminali dichotoma: corolla, calyce duplo longiore, laminis oblongo-cuneatis 2-partitis.

S. nemorum Seb. et Maur. *Flor. Rom. Prod.* p. 153 num. 501 - Bert. *Fl. It.* t. 4. p. 643 - *Alsine montana* hederacea maxima Column. *Echpr.* t. 4. p. 285 et *A. hederacea montana* maxima l. c. p. 290 fig.

In sylvaticis montium. Monte Genaro, Albano etc.

Perenn. Flor. Majo. Flores albi.

890 *MEDIA* Smith. *Engl. Flor.* t. 2. p. 301. Caule coespitoso debili decumbente, valde ramoso, internodiis linea alterna villosis: foliis ovatis ascendendo minoribus, superioribus sessilibus, inferiorum petiolis oppositis basi connatis: panicula terminali dichotoma contracta: corolla, calyce, brevior, laminis oblongis 2-fidis.

S. media Seb. et Maur. *Flor. Rom. Prod.* p. 153 t. 502 - Bert. *Fl. It.* t. 4. p. 645 - *Alsine media* Sebast. *En. Pl. Amph. Flavii* p. 23 n. 3.

In hortis, ruderatis, muris ubique.

Ann. Flor. Aprili-Majo. Flores albi.

Vulgo. *Centocchio*.

891. *HOLOSTEA* L. *Sp. Pl.* p. 603. Caule erecto stricto quadrigulo, angulis scabris, superius parce ramoso: foliis sessilibus elongatis anguste lanceolatis margine et interdum nervo mediano ciliatis: panicula terminati dichotoma: corolla in anthesi stellato-patente, calyce duplo majore, laminis obcordatis vel leviter 2-fidis.

S. Holostea Seb. et Maur. *Flor. Rom. Prod.* p. 153, n. 503. - Bert. *Fl. It.* t. 4. p. 647. - *Alsinistrum Gratiolae* folio Hort. Rom. t. 4. tab. 74.

In umbrosis ad sepes frequens. Villa Borghese Medici etc.

Perenn. Flor. Aprili. Flores albi.

892. *SAXIFRAGA* Bert. *Rar. It. Pl. Dec.* p. 35. Pubescens. Caule dense caespitoso decumbente, ramis diffusis: foliis sessilibus ovatis acutis: panicula dichotoma: corolla, calyce, duplo longiore, laminis oblongis connatis 3-fidis.

S. saxifraga. Sang. *Cent. tres.* p. 64 n. 143 - Bert. *Fl. It.* t. 4 p. 653.

In glareosis apennini. Vettore.

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flores albi.

ARENARIA.

* Foliis exstipulatis.

893. *TRINERVIA* L. *Sp. Pl.* p. 605. Puberula. Caule decumbente ramoso-dichotomo: foliis ovatis acutis 3-5-nerviis, inferioribus petiolatis, superiori-

bus sessilibus: floribus solitariis longe pedunculatis axillaribus terminalibusque tandem reflexis: corolla, calyce, breviori: capsula 6-valvi: seminibus reniformibus laevibus dorso carinatis.

A. trinervia Maur. Cent. 13 p. 21 - Bert. Fl. It. t. 4 p. 658.

In umbrosis sylvaticis. Alla Riccia, a Suriano etc.

Ann. Flor. Aprili-Majo. Flores albi.

894. *SERPILLIFOLIA* L. Sp. Pl. p. 606. Pilis glandulosis viscida. Caule caespitoso prostrato vel suberecto valde ramoso, ramis alternis diffusis: foliis ovatis acutis 3-nerviis, nervis lateralibus obsoletis, inferioribus tantum petiolatis: floribus terminalibus axillaribusque, pedunculis jamdudum erectis: corolla calyce brevior: capsula 6-valvi: seminibus reniformibus minutis granulatis.

A. serpillifolia Sebast. En. Pl. Amph. Flavi. p. 27 n. 20 - Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 153 n. 504 - Bert. Fl. It. t. 4. p. 659.

In glareosis ad muros obvia.

Ann. Flor. Majo. Flores albi.

895. *ARDUINI* Bert. Fl. It. t. 4. p. 666. Incano-pubescent. Caule perennante basi ramoso dense folioso, annotino subsimplici remote foliato: foliis rigidis lanceolato-linearibus acuminatis 3-multinerviis: floribus solitariis in panicula terminali depauperata: corolla calyce longiore: capsula 3-valvi: seminibus reniformibus dorso cristato-granulatis.

β foliis cauleque inferiore glabris. Bert. l. c.

In alpestribus alpinis Umbriae. Vettore. β in Piceno. Sasso Borghese.

Suffrutic. Flor. Julio-Augusto. Flores albi.

896. *AUSTRIACA* Murr. Syst. Veg. ed. 14 p. 425. Viridi-glauc. Caule decumbente vel adscendente parce ramoso, ramis quamplurimis abortivis simpliciter foliosis: foliis lineari-filiformibus 3-nerviis: floribus terminalibus, ut plurimum geminis elongatis, altero nudo, altero 3-foliato, quandoque solitariis ternisque: corolla calyce longiore: capsula 3-valvi: seminibus reniformi-rotundatis minime granulatis.

A. austriaca Bert. Fl. It. t. 4 p. 668.

In alpestribus apenninis Umbriae. Monte Priore.

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flores albi.

897. *GRANDIFLORA* L. Sp. Pl. p. 608. Glauc. Caule subcaespitoso adscendente, ramis brevibus numerosis: foliis lanceolato-linearibus 3-nerviis basi ciliatis: floribus 2-3 pedicellis longissimis: corolla, calyce, duplo longiore: capsula 6-valvi: seminibus reniformi-compressis granulatis.

A. glandiflora. *Sang. Cent. tres p. 64 n. 142 - Bert. Fl. It. t. 4 p. 669.*
In elatis apenninis, *Monte Vettore*.

Suffrutic. Flor. Junio-Julio. Flores albi.

898. *VERNA* *L. Mant. 1 p. 72.* Puberula. Caulibus coespitosis ascendentibus superius ramosis, ramis erectis: foliis linearibus obtusiusculis 3-nerviis, inferioribus approximatis, superioribus remotis: floribus paniculato-corymbosis: corolla calycem subaequante: capsula 3-valvi: seminibus parvis reniformi-rotundatis tenuiter granulatis.

A. verna *Maur. Cent. 13 p. 22 - Bert. Fl. It. t. 4. p. 670.*

In elatioribus montibus Latii, et Umbriae. *Serra S. Antonio, Vettore, Monte Priore*.

Perenn. Flor. Majo in Augustum. Flores albi.

899. *TENUIFOLIA* *L. Sp. Pl. p. 607.* Pilis glandulosis viscidis pubescens. Caule tenui erecto ramosissimo, ramis dichotomis: foliis filiformibus subulatis 3-nerviis: floribus paniculatis: corolla calyce multo breviori: capsula 3-valvi: seminibus minutissimis, reniformi-rotundatis granulatis.

A. tenuifolia. *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii p. 27. n. 21. - Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 153. n. 505. - Bert. Fl. It. t. 4. p. 674 - Anthyllis Lychnitis annua, seu minor angustifolia flore albo. Barrel. Ic. 580.*

In glareosis ad muros vulgaris.

Ann. Flor. Majo. Flores albi.

*** Foliis stipulatis.

900. *RUBRA* *L. Sp. Pl. p. 606.* Prostrata rubicunda. Caule coespitoso nodoso-ramoso, ramis alternis: foliis filiformibus mucronulatis crassiusculis enerviis: stipulis vaginantibus ovato-lanceolatis: panicula terminali: corolla calyce subbreuiore: capsula 3-valvi: seminibus lunulatis compressis angulatis tenuiter granulatis.

A. rubra. *Maur. Cent. 13 p. 22 - Bert. Fl. It. t. 4. p. 682.*

In maritimis frequens et in viis Urbis inter saxa. *Sulla piazza di S. Pietro, ad Ostia, Fiumicino etc.*

Ann. Flor. Majo-Junio. Flores dilute coeruleo-purpurascens.

901. *MARINA* *Smith. Engl. Flor. t. 2 p. 311.* Pubescenti-glandulosa mox glabrata: canle coespitoso procumbente, ramis alternis: foliis semiteretibus carnosius enerviis: stipulis ovato-lanceolatis amplexicaulibus: panicula abbre-

viata: corolla calycem subaequante: capsula 6-valvi: seminibus conduplicatis pyriformibus alatis apterisque.

A. marina. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 153. n. 506* - *Bert. Fl. It. t. 4. p. 685* - *A. maritima* Neapolitana, et terrestris altera *πικρογγλλον* *Column. Ephr. alt. p. 70 fig. p. 71.*

β capsulis calyce longioribus.

A. marina β *Bert. l. c.*

In arenosis maritimis frequens species et varietas.

Perenn. Flor. Augusto. Flores dilute carnei.

CUCUBALUS.

902 *BACCIFERUS* *L. Sp. Pl. p. 591.* Caule ramosissimo, ramis brachiatis: floribus solitariis breviter pedunculatis: calycibus in fructu inflatis: bacca matura nigrescente.

C. bacciferus. *Bert. Fl. It. t. 4. p. 569* - *C. baccifer*. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 149.* - *C. Plinii*. *Hort. Rom. t. 6. tab. 34.*

In umbrosis ad sepes. *Valle dell'inferno, Castelluccio di Norcia.*

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flores albi.

SILENE.

* Floribus racemosis alternis.

903 *GALLICA* *L. Sp. Pl. p. 595.* Albo-villosa, villis in flore confervoides. Caule erecto alterne-ramoso: foliis inferioribus obtusis apiculatis, radicalibus spathulatis, caulinis obverse-lanceolatis, superioribus lanceolato-linearibus acutis: floribus solitariis erectis secundis in racemis simplicibus terminalibus: calyce tubuloso 10-nervi in fructu ovoideo, dentibus lineari-subulatis: corolla squamis 2-partitis coronata, unguibus calycem aequantibus, laminis exsertis indivisis obliquis: capsula ovoidea, dentibus recurvatis, dehiscente.

S. gallica. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 151. n. 497.* - *Bert. Fl. It. t. 4. p. 571* - *Lynhmis sylvestris* villosa minor purpurascens latifolia. *Barrel. Ic. 1028. fig. 3* et *L. sylvestris* villosa purpurea minima angustifolia *fig. 4.*

In arvis sterilibus vulgaris.

Ann. Flor. Majo. Flores carnei.

904 *HISPIDA* *Desf. Fl. Atl. t. 2. p. 348.* Hirta. Caule erecto, ramis elongatis dichotomis: foliis inferioribus spathulatis, superioribus linearibus, omnibus apice acutis: floribus secundis erectis approximatis in racemis termina-

libus: calyce 10-nervi tubuloso, in fructu clavato, dentibus lanceolatis: corolla squamis 2-fidis coronata, unguibus calicem aequantibus, laminis exsertis 2-fidis: capsula ovoidea dentibus subincurcis dehiscente.

S. hispida. Bert. *Fl. It. t. 4* p. 574. *S. vespertina* Fl. Rom. Prod. p. 151 n. 499.

In viis campestribus, in oris nemorum ad urbis occidente frequens. *Nel Foro Romano, a villa Panfilì, nella via di Fiumicino etc.*

Ann. Flor. Majo-Junio. Flores rosei.

905. *NOCTURNA* L. *Sp. Pl.* p. 595. Pubescens, pilis brevibus albis quoadque glandulosis. Caule coespitoso erecto, ramis paucis strictis: foliis inferioribus ovato-spatulatis, superioribus lanceolato-linearibus, omnibus acutis: floribus alternis secundis, inferioribus remotioribus longius pedunculatis in racemis terminalibus: calyce tubuloso 10-nervoso, ore constricto, in fructu tubuloso-ovato, dentibus lanceolatis margine membranaceis: corolla squamis brevissimis coronata, unguibus calicem superante, laminis erectis 2-partitis: capsula ovato-oblonga, dentibus erectis, dehiscente.

S. nocturna. Bert. *Flor. It. t. 4* p. 575. - *Lychnis sylvestris hirsuta* elatior spicata Lini colore Barrel. *Ic. 1027 fig. 1.*

In maritimis, ad margines viarum, et in muris. *Civitavecchia.*

Ann. Flor. Aprili-Majo. Flores albo rubentes.

906. *NEGLECTA* Ten. *Flor. Nap. t. 4* p. 216. Piliis brevibus subhirsuta. Caule erecto, ramis divaricatis elongatis: foliis radicalibus spathulatis, caulinis ovato-spathulatis, superioribus lineari-lanceolatis, omnibus acuminatis: floribus alternis longe pedunculatis in racemis laxis: calyce cylindraceo 10-nervi in fructu ovato-tubuloso, dentibus acuminatis: corolla squamis brevibus coronata, unguibus calicem subaequante, laminis erectis emarginato-2-fidis: capsula ovata, dentibus obtusis revolutis, dehiscente.

S. neglecta. Sang. *Cent. tres* p. 63 n. 139 - *S. nocturna* β Bert. *Fl. It. t. 4* p. 576.

In marginibus viarum circa *Civitavecchia.*

Ann. Flor. Majo. Flores carnei.

907. *GRAEFFERI* Guss. *Pl. rar.* p. 170 tab. 34. Albo-pubescens. Caule erecto subsimplici: foliis inferioribus lanceolatis, superioribus linearibus successive abbreviatis: floribus subsessilibus secundis nutantibus tandem erectis in racemo brevi simplici: calyce tubuloso insigniter 10-nervi, in fructu campanulato-tubuloso, dentibus obtusis margine membranaceis: corolla squamis

2-lobis coronata, unguibus calycem superantibus, laminis 2-fidis, laciniis obtusis: capsula oblongo-ovata, dentibus irregularibus, dehiscente.

S. Graefferi Sang. Cent. tres p. 64. n. 141 - Bert. Fl. It. t. 4. p. 578.

In apenninis pascuis frequens. Vettore.

Perenn. Flor. Julio. Flores albi subtus ochroleuci a vespere ad mane expansi.

908. *TRINERVIA*. Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 152. tab. 2. Pubescenti-seabra. Caule saepius erecto ramoso-dichotomo ramis patulis: foliis 3-nerviis inferioribus obverse-lanceolatis, superioribus linearibus: floribus erectis secundis in racemis terminalibus: calyce clavato 10-costato strigoso, strigis sursum versis, dentibus lanceolatis erectis, margine lacero-membranaceis: corolla squamis 2-fidis coronata, unguibus calycem aequantibus, laminis obovatis patentibus profunde 2-fidis: capsula ovato-oblonga, dentibus erectis, dehiscente.

S. trinervia Bert. Fl. It. t. 4. p. 579.

In arvis circa urbem, et ad radices montium. Caffarella, colli della Farnesina, presso Palombara etc.

Ann. Flor. Julio. Flores rosei.

909. *SERICEA* Spreng. Syst. Vegt. t. 2. p. 407. Pubescenti-sericea. Caule saepius decumbente a basi alterne ramoso, ramis patulis: foliis inferioribus spathulatis, superioribus lanceolatis successively abbreviatis: floribus disticis longe pedunculatis in racemis laxis: calyce tubuloso 10-nervi, dentibus ovatis margine membranaceo-ciliatis, in fructu clavato-ventricosus: corolla squamis 2-fidis obtusis coronata, ungue calycem superante, lamina 2-partita, laciniis divaricatis obtusis: capsula ovato-abbreviata, dentibus recurvis, dehiscente.

S. sericea. Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 151. n. 498 - Bert. Fl. It. t. 4. p. 580.

In arenosis maritimis frequens. Ostia, Fiumicino etc.

Ann. Flor. Majo. Flores rosei.

910. *PENDULA* L. Sp. Pl. p. 599. Pubescens. Caule decumbente coespitoso alterne ramoso: foliis inferioribus ovato-spathulatis, superioribus lanceolatis, omnibus apice acuminatis: floribus secundis erectis in fructu pendulis in racemo solitario laxo: calyce subcylindrico basi truncato 10-angulato, angulis glanduloso-pilosis, in fructu ventricosus-clavatus, dentibus brevibus obtusis ciliatis: corolla, squamis obtusis 2-fidis, coronata, unguibus calyce longioribus: laminis obcordatis 2-fidis: capsula ovoidea acuminata, dentibus erectis acutis, dehiscente.

S. pendula Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 151. n. 495 - Bert. Fl. It. t. 4. p. 580.

In arvis haud infrequens. Colli di Prata-lata, ad Albano, a Tivoli presso *S. Polo*, etc.

Ann. Flor. Aprili-Majo. Flores saturate rosei.

** Floribus racemoso-verticillatis.

911. *OTITES* Smith. Engl. Fl. t. 2. p. 298. Viscosa. Caule solitario erecto simplici : foliis inferioribus subspathulatis , superioribus remotis linearium-acuminatis : floribus dioicis parvis in racemulis interruptis : calyce tubuloso obscure nervoso, dentibus obtusis, in fructu inflato : corolla nuda, unguibus calycem aequantibus , laminis obtusis integris brevibus : capsula ellipsoidea calyce brevior, dentibus exiguis acutis, dehiscente.

S. Otites. Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 150. n. 493 - Bert. Fl. It. t. 4. p. 583.

β multiflora. Floribus masculis verticillato-spicatis.

In saxosis montanis. *Terni, Monte Lucretile* etc. β in Umbriae montibus *Monte Vettore*.

Perenn. Flor. Julio. Flores albo-virentes.

912. *STAMINEA* Bert. Fl. It. t. 4. p. 585. Subpilosa. Caule solitario erecto simplici : foliis inferioribus spathulatis, superioribus linearibus remotis : floribus hermaphroditis inaequaliter petiolatis in racemo terminali basi subinterrupto : calyce campanulato-cylindrico 10-nervi, inter nervos membranaceo-diaphano, dentibus ciliatis: corolla nuda, unguibus ciliatis longitudine calycis, laminis erectis 2-fidis: staminibus longe exsertis: capsula oblonga calyce angustiore, dentibus erectis, dehiscente.

In alpestribus apenninorum Piceni. *Monte Vettore*.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Corolla pallide flava.

*** Floribus paniculatis.

913. *ARMERIA* L. Sp. Pl. p. 601. Glabra. Caule erecto ramoso , ramis alternis : foliis radicalibus oblongo-spathulatis , inferioribus ovato-oblongis , superioribus ovato-acutatis: floribus fastigiatis in panicula corymbosa: calyce clavato-elongato insigniter 10-nervi, dentibus obtusis margine membranaceis:

corolla squamis 2-partitis acutis coronata, unguibus calycis longitudine, laminis exsertis oblongo-cuneatis emarginatis: capsula ovato-oblonga, valvis recurvis dehiscente.

S. Armeria. Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 150 n. 492 - Bert. Fl. It. t. 4 p. 590.

In arvis sylvaticis frequens circa urbem.

Ann. Flor. Junio-Julio. Flores purpurei.

914. *NUTANS L. Sp. Pl. p. 596.* Pubescens viscosa. Caule simplici erecto ascendenteve: foliis radicalibus oblongo-spathulatis in petiolum productis, caulinis linearibus successive minoribus, omnibus apice acutis: floribus secundis tandem nutantibus, in panicula terminali laxa: calyce tubuloso 10-nervi, dentibus lanceolatis membranaceis, in fructu dilatato-ventricoso inter nervos membranaceo: corolla squamis acute 2-fidis coronata, unguibus calyce sublongioribus, laminis erectis 2-fidis laciniis linearibus: capsula ovoidea apice cuneato, dentibus erectis, dehiscente.

S. nutans. Bert. Flor. It. t. 4 p. 593.

In apenninis Umbriae et Piceni, *Norcia al Castelluccio. M. Priore* etc. Perenn. Flo. Julio-Augusto. Flores albi.

915. *VIRIDIFLORA L. Sp. Pl. p. 597.* Pubescens, viscida. Caule simplici, parce ramoso, ramis superioribus alternis: foliis ovatis, radicalibus spathulatis, caulinis inferioribus in petiolum productis, omnibus apice acutis: floribus nutantibus brachiatis in panicula depauperata laxa: calyce cylindrico insigniter 10-nervi, dentibus lineari-acuminatis margine membranaceis, in fructu subventricoso: corolla squamis parvis acutis coronata: unguibus linearibus subexsertis, laminis semi-2-fidis laciniis linearibus: capsula cuneata basi late ovata, dentibus subincurvis, dehiscente.

S. viridiflora. Fior. Giorn. di Pisa t. 17 p. 119. - Bert. Fl. It. t. 4, p. 595.

In sylvis montanis Latii, et praesertim abunde in *Monte Albano.*

Perenn. Flor. Junio. Flores albo-virentes.

916. *CATHOLICA Ait. Hort. Kew. ed. 2 t. 3. p. 85.* Pubescens viscida. Caule erecto ramoso, ramis alternis: foliis ovato-lanceolatis acuminatis, inferioribus in petiolum productis: floribus nutantibus brevissime pedicellatis in panicula terminali laxa: calyce tubuloso 10-nervi, dentibus obtusiusculis margine membranaceis, in fructu clavato: corolla parva, fauce nuda calycis longitudine, laminis 2-partitis, laciniis obtusis: sataminibus longissimis: capsula ellypsoides calyce sublongiore, dentibus recurvatis, dehiscente.

S. Catholica. *Fior. Gior. de' Lett. di Pisa t. 17 p. 119 - Bert. Fl. It. t. 3. p. 596.*

In montibus albanensibus et tiburtinis copiosa.

Perenn. Flor. Augusto in Septembrim. Flores parvi candidi.

917. *ITALICA* *Sibl. et Smith. Fl. Graec. Prod. t. 2 p. 298.* Pubescenti-scabra. Caule solitario vel coespitoso, ramis alternis: foliis basi ciliatis radicalibus ovato-spathulatis in petiolum productis lanceolatis acutis adscendendo angustioribus: floribus erectis in panicula terminali brachiata dichotoma: calyce tubuloso-elongato 10-nervi, dentibus obtusis margine membranaceis, in fructu insigniter clavato: corolla fauce nuda, unguibus exertis, laminis 2-fidis, laciniis obtusis dilatatis: capsula ovato-oblonga, dentibus revolutis late dehiscente.

S. italica. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 150. n. 494 - Bert. Fl. It. t. 4. p. 599 - Cucubalus italicus. Sebast. En. Plan. Amph. Flavii p. 40. n. 80.*

In umbrosis ad sepes collium, et montium praesertim vulgatissima, et in amphiteatro Flavio.

Perenn. Flor. Aprili-Majo. Flores albi.

918. *PARADOXA* *L. Sp. Pl. p. 1673.* Caule erecto alterne ramoso, inferius tenuiter pubescente, superius nudo viscosissimo: foliis inferioribus obverse lanceolatis, superioribus linearibus, omnibus acutis margine dense ciliatis: floribus breviter pedicellatis in panicula terminali laxa: calyce tubuloso elongato 10-nervi, dentibus ovato-lanceolatis acutis, margine membranaceo-ciliatis: corolla squamis 2-fidis elongatis coronata, unguibus linearibus exertis, laminis profunde 2-fidis apice latioribus: capsula ovato-oblonga rostrata, dentibus erectis, dehiscente.

S. paradoxa. *Fior. Gior. de' Lett. di Pisa t. 17. p. 128 - Bert. Fl. It. t. 4 p. 602.*

In montium apricis. *Monti Tiburtini, S. Pellegrino* in Umbria etc.

Perenn. Flo. Junio. Flores albi.

919. *CONICA* *L. Sp. Pl. p. 598.* Nolliter pubescens. Caule solitario vel coespitoso simplici ramosove: foliis inferioribus obverse-lanceolatis, superioribus lanceolato-linearibus, omnibus acutis: floribus inaequaliter petiolatis in panicula dichotoma: calyce tubuloso 30-nervi profunde 5-fido, laciniis linearibus longe subulatis, margine membranaceo-ciliatis, in fructu conico: corolla squamis 2-partitis coronata, unguibus calyce subbrevioribus, laminis abbrevia-

tis 2-lobis capsula ovata calyce multo breviori, dentibus brevibus erectis, dehiscente.

S. conica. Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 151 n. 495 - Bert. Fl. It. t. 4. p. 607 - Lychnis sylvestris Il Clusii angustifolia. Barret. Ic. 1027 f. 2. In aridis et incultis. Solfatara di Tivoli etc.

Ann. Flor. Majo-Junio. Flores rosei odorati.

920. *BRACHIPETALA DC. Fl. Franc. t. 5 p. 607.* Hirta cinerea. Caule solitario erecto dichotomo-ramoso: foliis obovato-spathulatis, radicalibus obtusis, caulinis lanceolatis basi longe-ciliatis: floribus secundis erectis in panicula dichotoma pauciflora: calyce tubuloso-campanulato 10-nervi, dentibus lanceolatis acutis, margine albo-membranaceo-ciliatis, in fructu ovato-oblongo: corolla nuda, unguibus abbreviatis, laminis 2-fidis, calyce omnino inclusa: capsula ovato-oblonga, dentibus apice recurvis, dehiscente.

S. brachypetala. Sang. Cent. tres p. 63 n. 138 - Bert. Fl. It. t. 4. p. 608.

Romae ad margines viarum prope *Porta Pia*.

Ann. Flor. Majo-Junio. Flores albi.

921. *CRETICA L. Sp. Pl. p. 601.* Glabra. Caule solitario erecto, foliis radicalibus et caulinis inferioribus obverse lanceolato-linearibus, reliquis lanceolato-linearibus acutis: floribus solitariis longe pedunculatis in panicula laxa: calyce tubuloso-campanulato insigniter 10-nervi, dentibus lanceolatis acutis margine membranaceis, in fructu turgido: corolla squamis 2-partitis coronata, lacinis lineari-acutis, unguibus longitudine calycis, laminis erectis 2-fidis: capsula subglobosa, dentibus recurvis, dehiscente.

S. cretica. Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 150. n. 490. - Bert. Fl. It. t. 4 p. 612.

In montium viis umbrosis. *Albano, Castel Candolfo, Monte Gennaro, Artemisio* etc.

Ann. Flor. Majo-Junio. Flores purpurei.

922. *INAPERTA L. Sp. Pl. p. 600.* Glabra. Caule coespitoso, ramis filiformibus alternis assurgentibus: foliis lineari-lanceolatis mucronatis ascendendo minoribus, ultra medium tenuiter ciliatis: floribus terminalibus solitariis, nunc in panicula pauciflora dichotoma vel 2-fida: calyce tubuloso basi angustato 10-nervi, in fructu clavato, dentibus ovatis vel lanceolatis margine membranaceis: corolla squamis 2-partitis acutis coronata, unguibus calycem superan-

tibus, laminis 2-partitis, laciniis angustis apice dilatatis: capsula ovata apice constricta, dentibus recurvis, dehiscente.

S. inaperta. *Bert. Fl. It. t. 4. p. 614* - S. saxifraga. *Sang. Cent. tres. p. 63. n. 140.*

In montibus elatioribus Umbriae inter saxa. *Vettore.*

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores albi extus subrubei.

923. *QUADRIFIDA*. L. *Sp. Pl. p. 602.* Glabra superius viscosa. Caule erecto vel ascendente parce ramoso: foliis inferioribus obverse lanceolato-linearibus, superioribus linearibus: floribus longe pedunculatis erectis modo solitariis modo in panicula terminali dichotoma: calyce tubuloso-campanulato tenuiter 10-nervi in fructu turbinato: dentibus ovatis margine membranaceis: corolla squamis minimis 2-fidis coronata, unguibus calyceem superantibus, laminis patenti-erectis 4-lobis lobis mediis latioribus: capsula subrotunda, dentibus apice recurvis, late dehiscente.

S. quadrifida. *Bert. Fl. It. t. 4. p. 621.*

In humetibus apenninorum Umbriae. *Alla Sibilla.*

Perenn. Flor. Junio-Augusto. Flores albi.

924. *NICAEENSIS* Pers. *Syn. Pl. t. 2. p. 498.* Hirsuta et pilis glanduliferis superius viscida. Canle ut plurimum coespitoso crassiusculo alterne ramoso, ramis elongatis: foliis carnosius canaliculatis obtusis, inferioribus lanceolatis successive abbreviatis: floribus suberectis breviter pedunculatis in panicula dichotoma contracta: calyce tubuloso 10-nervi, dentibus ovato-lanceolatis margine membranaceo-ciliatis, in fructu ventricosus, inter nervos albo-membranaceo: corolla squamis 2-fidis emarginatis coronata, unguibus calyceem superantibus, laminis sub-2-partitis laciniis obtusis: capsula ovoidea, dentibus recurvatis, dehiscente.

S. nicaeensis *Fior. Gior. Arch. t. 18 p. 165* - *Bert. Fl. It. t. 4. p. 624* - *Lychnis maritima* supina hirsuto crasso folio. *Bocc. Mus. di Piant. p. 170,* et L. hirsuto crasso folio l. c. tab. 118.

In arenis marini litus. *Ostia, Fiumicino, Terracina* etc.

Ann. Flor. Aprili-Majo. Corola alba subtus sordide purpurea.

925. *BEHEN* L. *Sp. Pl. p. 599.* Glaucescens. Caule solitario simplici, quandoque alterne ramoso: foliis lanceolatis acutis successive angustatis, radicalibus spathulatis: floribus majusculis in panicula laxa dichotoma: calyce campanulato 10-nervi, ore constricto, inter nervos reticulato-venoso, dentibus acutis subciliatis: corolla parva squamis 2-cuspidatis coronata, unguibus in-

clasis, laminis exertis 2-lobis : capsula oblonga minuscula, dentibus erectis, dehiscente.

S. Behen. *Bert. Fl. It. t. 4. p. 628.*

In alpestribus Nursis. *Al Castelluccio.*

Ann. Flor. Aprili-Majo. Flores rosei.

926. *INFLATA* Sibth. et Smith. *Flor. Graec. Prod. t. 2. p. 293.* Glauca, Caule erecto perennante alterne ramoso: foliis ovato-lanceolatis acutis serrato-ciliatis, superioribus lanceolatis: floribus inaequaliter pedunculatis cernuis in panicula terminali sub-corymbosa dichotoma: calyce campanulato 10-nervi inter nervos reticulato-venoso, dentibus triangulo-acutis, in fructu aucto: corolla fauce nuda, unguibus calyci subaequalibus apice 1-callosis, laminis 2-partitis, laciniis obverse lanceolatis: antheris stylisque exertis declinatis: capsula ovoidea calyce multo minori, dentibus lanceolatis acutis, dehiscente.

S. inflata. *Sang. Cent. tres p. 62. n. 137 - Bert. Fl. It. t. 4. p. 629 - Lychnis sylvestris*, quae Behen album vulgo. *Hort. Rom. t. 6. tab. 29.*

β angustifolia. Foliis lanceolatis linearibus acuminatis. *Bert. l. c. p. 630.*

S. inflata. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 149. n. 489.*

In montibus apricis et ad vias Umbriae. β circa Romam.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores albi.

*** Floribus subsolitariis.

927. *UNIFLORA* Bert. *Fl. It. t. 4. p. 632.* Glabra subglauca. Caule brevi coespitoso decumbente: foliis crassiusculis margine cartilagineis, inferioribus lanceolato-spathulatis, reliquis lanceolatis successive angustatis: floribus terminalibus subsolitariis: calyce campanulato-inflato 10-nervi, inter nervos reticulato-venoso, dentibus triangulo-acutis, in fructu aucto: corolla grandi, squamis 2-partitis acutis coronata, unguibus calyceem subsuperantibus, laminis amplis 2-fidis, laciniis subintegris: capsula ovoidea calyce minori, dentibus lanceolatis erectis, dehiscente.

β crassifolia. Foliis oblongis vel oblongo-obovatis breviter mucronulatis. *Bert. Fl. It. t. 4. p. 633.*

In montibus elatis Piceni *Vettore.*

Perenn. Flor. aestate. Flores albi.

928 *ACAULIS* L. *Sp. Pl. p. 603.* Caule humillimo coespitoso decumbente, quandoque ramoso: foliis linearibus acutis basi dilatatis recurvis: floribus so-

litariis sessilibus pedunculatisve: calyce campanulato-tubuloso 10-nervi, dentibus obtusis ciliatis: corolla coronata squamis parvis emarginatis, unguibus exertis, laminis 2-lobis, laciniis obtusis: capsula oblonga calyce exerta, dentibus recurvis, dehiscente.

S. acaulis. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 150. n. 491* — *Bert. Fl. It. t. 4. p. 640* — *Lychnis oeymoides muscosa strictiore folio. Barrel. Ic. 379.* et *L. oeymoides muscosa latifolio. Ic. 380.*

In editissimis jugis montium. *Sul Monte Calvo presso Subiaco, Vettore Umbriae etc.*

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores purpurei.

ORDO IV PENTAGYNIA.

CERASTIUM.

929. *vulgatum* L. *Sp. Pl. p. 627.* Hirsutum et pilis glanduliferis saepe viscidum. Caule coespitoso quandoque solitario, ramis dichotomis: foliis obtusis ovatis, inferioribus spatulatis in petiolum productis: floribus acutiusculis, terminalibus glomeratis in panicula, pedicellis brevissimis in fructu elongatis, laxata: foliis calycinis lanceolatis anguste membranaceo-marginatis: corolla calyce subaequali, laminis 2-fidis: capsula subcylindrica calyce longiore maturitate incurva, dentibus 10 lanceolato-linearibus, dehiscente.

C. vulgatum. Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 157. n. 522 — *Bert. Fl. It. t. 4. p. 746.*

β pentandrum. Minor omnibus in partibus: stamina quinque.

C. vulgatum β *Bert. l. c. p. 747.*

In arvis, ageribus, muris vulgare. β in montibus Umbriae. *Vettore.*

Ann. Flor. Februario ad Majum. Flores albi.

930. *viscosum* L. *Sp. Pl. p. 627.* Hirsutum laete virens, quandoque glabrum. Caule e basi ramoso, ramis erectis: foliis acutiusculis, radicalibus spatulatis, caulinis oblongis, floralibus abbreviatis margine membranaceis: floribus terminalibus alaribusque, pedicellis praesertim alaribus saepe elongatis, in panicula dichotoma tandem laxa: foliolis calycinis ovatis longe acuminatis lato margine membranaceis: corolla calyce subaequali, laminis 2-fidis: capsula cylindrica calyce longiore, dentibus, dehiscente.

C. viscosum. Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 153. n. 523 — *Bert. Fl. It. t. 4. p. 749.*

β semidecandrum. Macrius. Foliis parvis oblongis, foliis floralibus et calycinis latius marginatis.

C. viscosum β *Bert. l. c.* *C. semidecandrum* *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii* p. 35. n. 55 - *C. vulgatum* β minus *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 157. n. 522.

In arvis, aggeribus, muris vulgare etiam varietas.

Ann. Flor. Februario-Majo. Flores albi.

931 *BRACHYPETALUM* *Pers. Syn. Pl. t. 1. p. 522.* Hirsutum, squalide virens. Caule gracili, ramis elongato-dichotomis: foliis oblongis, inferioribus in petiolum contractis, floralibus lanceolatis: floribus terminalibus alaribusque cernuis, pedicellis elongatis et magis alaribus, in panicula laxissima inaequaliter dichotoma: foliolis calycinis lanceolatis anguste membranaceo-marginatis: corolla calyce brevior, petalis 2-fidis: capsula cylindrica calyce subaequali, dentibus 5-10 obtusissimis dehiscente.

C. brachypetalum *Bert. Fl. It. t. 4. p. 753.*

In montibus Latii, in martimis, et in arenosis circa urbem. *Albano, Ostia, Terracina, Macchia, Mattei*, etc.

Ann. Flor. Aprili-Majo. Flores albi.

932. *ILLYRICUM* *Arduin. Spec. Alt. p. 26. t. 11.* Squalide virens, incanovillosum, villis patentibus. Caule erecto ramoso, ramis divaricatis: foliis, caulinis ovalibus acutis, inferioribus in petiolum productis, floralibus lanceolatis: floribus terminalibus alaribusque in fructu declinatis, pedicellis inaequalibus, alaribus elongatis, in panicula dichotoma laxiuscula: foliolis calycinis lanceolatis acutis, margine tenui albo-membranaceo: corolla calyce brevior, laminis obcordatis: capsula matura calyce sublongiore, dentibus 10 obtusis dehiscente.

C. illyricum *Bert. Fl. It. t. 4. p. 754.*

In maritimis Piceni. *A Cavaceppo presso Ascoli.*

Ann. Flor. Majo. Flores. albi.

933. *CAMPANULATUM* *Spr. Syst. Vegt. t. 2. p. 418.* Hirsutum, pilis saepius glanduoloso-viscosis. Caule ascendente e basi ramoso, ramis elongatis: foliis radicalibus spathulatis, caulinis ovalibus, floralibus lanceolatis: floribus terminalibus alaribusque cernuis inaequaliter pedicellatis in panicula tandem divaricato-laxa: foliolis calycinis oblongo-lanceolatis, margine albo-membranaceo: corolla calyce duplo saltem longiore, laminis obcordatis 2-fidis: capsula cylindrica, calyci subaequali, dentibus 10-tandem dehiscente.

C. campanulatum *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii* p. 34. n. 54 - *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 158. n. 524 tab. 3 f. 1 - *Bert. Fl. It. t. 4 p. 755,*

In arvis praesertim sterilibus vulgare.

Ann. Flor. Martio-Majo. Flores albi.

934. *REPENS* L. Sp. Pl. p. 628. Pubescens. Caule decumbente, inferius ad nodos radicante, alterne ramoso: foliis ovato-oblongis acuminatis, inferioribus abbreviatis in petiolum productis, floralibus lanceolatis, margine albo-membranaceis: floribus cernuis refractis alaribus terminalibusque, pedicellis inaequalibus elongatis, in panicula laxiuscula dichotoma, foliolis calycinis lanceolatis acutis, margine albo-membranaceo angusto: corolla calyce duplo longiore: laminis 2-fidis: capsula matura cylindrica, calycem duplo superante, dentibus 10-dehiscente.

C. repens Bert. Fl. It. t. 4. p. 757 - *C. arvense* Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 158. n. 525 - *C. sylvaticum* Sang. Cent. tres. p. 66. n. 157.

In montibus subapenninis. *Riofredde*.

Perenn. Flor. Junio. Flores albi.

935. *AQUATICUM* L. Sp. Pl. p. 629. Intense virens. Radice repente: caule decumbente alterne ramoso inferius glabro superius pubescenti-viscido: foliis majusculis, inferioribus petiolatis cordatis, superioribus sessilibus ovato-acuminatis, floralibus minoribus ex ovato-lanceolatis: floribus terminalibus alaribusque, pedicellis inaequalibus elongatis, in panicula divaricato-dichotoma laxissima: foliolis calycinis ovatis acutis, margine albo-membranaceo angusto: corolla calyci subaequali, laminis obtusis 2-partitis: capsula late-ovata calycem subsuperante, laciniis 5 2-dentatis, dehiscente.

C. aquaticum Sang. Cent. tres. p. 66. n. 157 - Bert. Fl. It. t. 758.

In marginibus rivulorum prope Interamnā.

Perenn. Flor. Majo. Petala alba.

936. *TOMENTOSUM* L. Sp. Pl. p. 928. Albo-floccoso-tomentosum. Caule florifero erecto alterne ramoso, sterili simplici procumbente et ad nodos radicante: foliis linearibus acutis, quandoque lanceolato-acuminatis, floralibus minoribus lato margine membranaceo: floribus terminalibus breviter, alaribus longiuscule pedicellatis simplicibus vel in panicula contracta erecta: corolla calyce duplo longiore, laminis obcordatis 2-fidis: capsula cylindrica, dentibus 10 lanceolatis erectis, dehiscente.

C. tomentosum Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 159. n. 528 - Bert. Fl. It. t. 4. p. 760. - *Ocymoides* *Lychnitis reptans* radice. *Column. Phyt. ed. Neap. in calce* p. 19. fig. 20.

In jugis subapenninis Latii et in apenninis Umbriae. *Monte Calvo presso Subiaco, Guadagnolo, Monte Vettore.*

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores albi.

937. *ALPINUM* L. *Sp. Pl.* p. 628. Varimode-villosum. Caule coespitoso ascendente, vel prostrato radicante alterne ramoso: foliis radicalibus spatulatis, caulinis ovatis oblongisque, floralibus ex oblongo-lanceolatis margine albo-membranaceo: floribus terminalibus alaribusque plerumque solitariis, pedicellis inaequalibus, in panicula laxiuscula: foliis calycinis oblongo-lanceolatis albo-marginatis: corolla calyce duplo etiam longiore, laminis cuneatis 2-fidis: capsula cylindrica basi ventricosa 10-costata, dentibus erectis obtusis, dehiscente.

C. alpinum. *Bert. Fl. It. t. 4 p. 763.*

β angustifolium. Foliis lanceolato-linearibus.

C. alpinum β *Bert l. c.* - C. lineare *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 158 n. 526*, et C. repens *l. c. n. 527.*

× heterophyllum. Foliis inferioribus oblongis, superioribus anguste-linearibus.

C. repens × *Bert. l. c. p. 763.*

In montibus Latii. *Albano, Guadagnolo etc.* β in rupestribus subapenninorum et apenninorum. *Monte Lucretile, Monte Vettore etc.* × in Sabinæ montibus. *Monte Leone.*

Perenn. Flor. Junio-Augusto. Flores albi.

938. *MANTICUM* L. *Sp. Pl.* p. 629. Glabrum. Caule tenui erecto, ramis alternis saepe abortivis: foliis lanceolato-linearibus, radicalibus in petiolum productis, floralibus ovato-lanceolatis lato margine membranaceis: floribus terminalibus axillaribusque refractis, pedicellis elongatis exilibus, alaribus longissimis, in panicula terminali erecta stricta: foliis calycinis oblongo-lanceolatis, late membranaceo-marginatis corollis calyce duplo longioribus, laminis patentibus emarginatis, quandoque integris: capsula globosa calyci subaequale, dentibus 10 conniventibus, dehiscente.

C. manticum *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 159. n. 529* - *Bert. Fl. It. t. 4. p. 769.*

In pratis et pascuis, etiam montium elatiorum. *Ad Ostia, Anquillara Terracina, et secus Nursiam al lago del Castelluccio.*

Ann. Flor. Majo-Junio. Flores albi.

939. *TETRANDRUM* Smith. *Engl. Flor. t. 2. p. 322.* Hirsuto-viscidum. Caule decumbente vel erecto a basi ramoso, ramis alternis: foliis ovatis vel ob-

longis inferioribus obtusis, superioribus acutiusculis, floralibus acuminatis non marginatis: floribus erectis, et magis alaribus elongatis, in panicula dichotoma lata tandem refracta: calycibus ut plurimum tetraphyllis, foliolis lanceolatis, exterioribus latius marginatis: corolla 3-petala calyce subreviori, laminis obcordatis: capsula calyce longiore, dentibus 8-10 erectis, dehiscente.

C. tetrandrum *Bert. Fl. It. t. 4. p. 752.*

In montibus Latii. *Albano, la Riccia* etc.

Ann. Flor. Majo. Flores albi.

AGROSTEMMA.

940. *GITHAGO* L. *Sp. Pl. p. 624.* Villosa. Caule solitario superne ramoso: foliis lineari-elongatis, superioribus connato-vaginantibus: floribus solitariis longe pedunculatis: calyce tubuloso 10-costato, laciniis elongatis lineari-acuminatis, corollam superantibus: fauce corollae nuda, laminis obovatis: capsula, tubo calycis, subaequali.

A. Githago *Bert. Fl. It. t. 4. p. 731* - *Lychnis Githago* *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 157. n. 521.*

In segetibus solo macriori frequens.

Ann. Flor. Junio. Flores rubro-violacei.

Vulgo. *Gettone, Gitone Gioglio nero.*

Observ. Semina ingesta capitis vertigines et ebrietatem inducunt, et seminibus *L. temulenti* noxiora sunt, ideo planta sedulo a frumento eliminanda.

941. *COELIROSA* L. *Sp. Pl. p. 624.* Glabra. Caule erecto solitario superne dichotomo: foliis lanceolato-linearibus, superioribus basi connatis: floribus solitariis longe pedunculatis: calyce clavato 10-striato, laciniis lanceolatis corolla brevioribus: fauce coronata laminis obcordatis: capsula, calycis tubum aequante.

A. Coeli-rosa. *Bert. Fl. It. t. 4. p. 732* - *Lychnis Coelirosa* *Fior. Giorn. de' lett. di Pisa t. 17. p. 11.*

In apricis *Albano, presso il Circeo* etc.

Ann. Flor. Majo. Flores rosei.

942. *CORONARIA* L. *Sp. Pl. p. 625.* Tomentoso-lanata. Caule erecto simpliciter superne dichotome ramoso: foliis ovato-oblongis basi subconnatis: floribus solitariis longe pedunculatis: calycibus tubuloso-campanulatis inaequaliter acute 10-costatis, laciniis linearibus acutis, corolla multo-brevioribus: fauce corollae, squamis 2-partitis rigidis, coronata, laminis obcordatis majusculis: capsula oblonga calycem aequante.

A. coronaria Bert. *Fl. It. t. 4. p. 734* - *Lychnis coronaria* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 256. n. 520.* - *L. coronaria alba umbilico carneo* Barret. *Icon. 1006.*

In sylvaticis, collinis, et montosis non infrequens.

Perenn. Flor. Junio. Flores purpurei.

943. *Flos-Jovis* L. *Sp. Pl. p. 625.* Lanata. Caule simplici erecto: foliis ovato-lanceolatis basi subconnatis ascendendo ovato-acutis: floribus fasciculato-corymbosis: calyce subclavato corolla multo brevior crasse 10-costato, dentibus acutis: fauce corollae squamis 2-fidis coronata, laminis obcordatis: capsula oblonga calyce duplo longiore.

A. Flos-Jovis. Bert. *Fl. It. t. 4. p. 735.*

In apricis appenninorum Piceni. *Castagne scoperte.*

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores rosei.

LYCHNIS.

944. *Flos cuculi* L. *Sp. Pl. p. 625.* Pilis retrosis remotis hispida. Caule subsimplici erecto angulato: foliis radicalibus obverse-lanceolatis, caulinis lanceolatis inferioribus in petiolum productis, floralibus abbreviatis: floribus alaribus terminalibusque in panicula dichotoma: calyce campanulato 10-nervi 5-dentato: corolla calyce duplo longiore, unguibus angustis, squamis 2-fidis laciniis setaceis, coronatis laminis profunde 4-fido-2-fidis.

L. Flos cuculi Sebast. *En. Pl. Amph. Flavii p. 53. n. 142* - Seb. et Maur. *Flor. Rom. Prod. p. 156 n. 518.* - Bert. *Fl. It. t. 4 p. 737.*

In pratis herbosis, collibus communis.

Perenn. Flor. Majo. Flores rosei.

Vulgo. *Margheritine rosse, Fiore di Cucco.*

945. *dioica* L. *Sp. Pl. p. 626.* Hirsuta. Caule erecto superne dichotomoramoso: foliis ovatis, inferioribus in petiolum productis, floralibus lanceolatis abbreviatis: floribus dioicis alaribus, terminalibusque in corymbo dichotomo: calyce tubuloso 10-nervi 5-dentato, in fructu ovoideo-inflato: corolla calyce duplo longiore, unguibus angustis, calyci aequalibus, squamis 2-fidis laciniis obtusis, coronatis, laminis obtusis 2-fidis.

L. dioica Bert. *Fl. It. t. 4. p. 740.*

β alba. Floribus albis.

L. dioica alba Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 156. n. 519.*

γ rosea. Floribus roseis.

L. dioica γ Bert. *l. c.* - *L. dioica* Sebast. *En. Pl. Amph. Flavii p. 53 n. 143* - *L. dioica* β Seb. et Maur. *Flor. Rom. Prod. l. c.*

Ad sepes in montanis Umbriae. *Valle Canetra*, β , γ apud nos promiscue satis frequens in pratis, ad sepes etc.

Perenn. Flor. tota aestate. Flores albo-rosei, in γ intensius rosei.

Vulgo. *Viola salvatica*, *Erba Nocca*.

946. *LAETA* Ait. *Hort. Kew. ed. 2. t. 3. p. 134*. Glabra, laete virens. Caule erecto striato ramoso: foliis inferioribus oblongo-spathulatis, superioribus lanceolato-linearibus, floralibus linearibus, omnibus ciliatis: floribus paniculatis alaribus solitariis, in alaribus pedicellis elongatis: calyce tubuloso insigniter 10-nervi 5-fido, laciniis brevibus acuminatis, in fructu turbinato 10-gono: corolla calyce vix duplo longiore, unguibus longitudine calycis, squamis geminis acutis, coronatis, laminis angustis breviter 2-fidis.

L. laeta Bert. *Fl. It. t. 4. p. 744*.

In maritimis Piceni inter segetes. *Al Porto di Fermo*.

Ann. Flor. Aprili-Majo. Flores rosei.

SPERGULA.

947. *ARVENSIS* L. *Sp. Pl. p. 630*. Pubescens et pilis glanduliferis subviscida. Caule decumbente coespitoso, ramis dichotomis: foliis verticillatis linearibus inaequalibus: floribus in panicula trichotoma, pedicellis, in fructu re fractis: foliolis calycinis ovatis acutis margine albo-membranaceo: petalis ovatis calyce sublongioribus: capsula calyce longiore: seminibus lenticularibus granulatis angustissime marginatis.

S. arvensis Maur. *Cent. 13. p. 23* - Bert. *Fl. It. t. 4. p. 772*. - Alsine tenuifolia altera, sive Alsine nomine Saginae Spergula Lob. et Pon. ab aliis Polygonum foemina: *Column. Ecphr. t. 2. p. 70*.

An agris arenosis. *Ardea, Maccarese* etc.

Ann. Flor. aestata. Flores albi.

949. *PILIFERA* DC. *Prod. Syst. Nat. t. 1. p. 394*. Glabra, rarius pilis glanduliferis viscida. Caule coespitoso prostrato ramosissimo: folii oppositis linearibus subulato-aristatis, basi in membranam tenuem albo-membranaceam expansis, extipulatis: floribus terminalibus solitariis longe pedunculatis erectis: foliolis calycinis ovatis obtusis, margine albo-membranaceo: petalis obovatis obtusis, calyce longioribus: capsula calyci subaequali: seminibus laevibus ferrugineis subovoideis.

S. pilifera Bert. *Fl. It. t. 4. p. 176*.

In herbosis alpinis. *M. Bernardo nel Vettore*.

Suffrutic. Flor. Junio-Julio. Flores. albi.

949. *GLABRA* Wild. *Sp. Pl. t. 2. p. I. p. 821*. Caule coespitoso flagelli-

formi repente, ramis exilibus elongatis: foliis filiformibus subulatis breviter aristatis, basi in membranam albo-membranaceam expansis, extipulatis: floribus terminalibus axillaribusque solitariis longe pedunculatis cernuis: foliis calycinis oblongis obtusis albo-membranaceo-marginatis: petalis obovatis calyce duplo longioribus: capsula calycem subsuperante: seminibus minutissimis reniformibus dorso canaliculatis.

S. glabra Bert. *Fl. It. t. 4. p. 777.*

In pratis alpinis Nursiae, *Monte la Ventosa.*

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flores albi.

OXALIS.

950. *ACETOSELLA* L. *Sp. Pl. p. 620.* Pilosiuscula. Radice repente squamosa, squamis ovatis: foliis digitato-3-foliatis, foliolis obcordatis: scapis radicalibus 1-floris: foliolis calycinis oblongo-lanceolatis: corolla campaniformi calyce duplo longiore, laminis obovato-cuneatis: capsula ovoideo-pentagona calycem aequante.

O. Acetosella Bert. *Fl. It. t. 4. p. 726.*

In umbrosis humidis Umbriae. *Vettore Macchie del Cavaliere.*

Perenn. Flor. Junio. Flores rosei venis saturatioribus.

Vulgo. *Acetosella, Alleluja.*

Usus. Uti refrigerans in rebus medicis habita, licet nunc parum in usu.

951. *CORNICULATA* L. *Sp. Pl. p. 623.* Subcinereo-virens, pilosa. Radice fibrosa: caule decumbente ramoso: foliis stipulatis digitato-3-foliatis, foliolis obcordatis: pedunculis axillaribus solitariis, folio subaequalibus, serto paucifloro, terminatis: calyce 5-partito laciniis oblongis: corolla campanulata, calyce duplo longiore, laminis obcordato-cuneatis: capsula pentagona pyramidata, calyce subtriplo longiore.

O. corniculata Sebast. *En. Pl. Amph. Flavii p. 61. n. 196 - Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 156. n. 517 - O. lutea Hort. Rom. t. 2. tab. 32.*

Ad margines viarum, juxta sepes, muros vulgaris.

Perenn. Flor. Majo-Autumno. Flores flavi.

Vulgo. *Acetosa, Alleluja.*

SEDUM.

952. *LATIFOLIUM* Bert. *Amoen. It. p. 366.* Glabrum. Caule ascendente erecto folioso: foliis oppositis latis elliptico-ovatis amplexicaulibus serratis: floribus corymbosis, corymbo terminali composito, lateralibus longe pedunculatis fastigiatis: laciniis calycinis ovato-lanceolatis, petalis ovato-oblongis, etiam

triplo brevioribus: staminibus corolla sublongioribus: capsulis ovato-oblongis corollam superantibus.

S. latifolium Bert. *Fl. It. t. 4. p. 694* - *S. Telephium* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 54. n. 508* - *Colyledon alterum* Dioscoridis *Cymbalaria* verior *Column. Ecphr. t. 1. p. 305. fig. p. 307* - *Telephium* majus subrotundo folio floribus albis *Barrel. Ic. 838*.

In saxosis montium. *Albano, Tuscolo* etc.

Perenn. Flor. Julio. Flores dilute purpurei nervo carinali petalorum conspicuo.

Vulgo. *Fava grassa, Erba da calli*.

953. *STELLATIUM* L. *Sp. Pl. p. 607*. Glabrum, laete virens. Caule solitario inferne parce ramoso: foliis obovato-spathulatis obtusis angulato-dentatis, inferioribus in petiolum longiorem productis: floribus solitariis subsessilibus in racemo foliato plerumque 2-fido: laciniis calycinis lanceolato-ovatis acutis, petalis lanceolato-ovatis, subquadruplo brevioribus: staminibus, capsulisque cylindricis, apice acuminato, stellatim patentibus, corolla subrevioribus.

S. stellatum Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 154. n. 509* - Bert. *Fl. It. t. 4. p. 696*. - Sempervivum tertium. *Column. Phyt. ed. Neap. p. 40. fig. p. 42*.

In sterilissimis saxosis frequens. *Albano, isola Farnese* etc.

Ann. Flor. Junio. Flores albo-rubidi, nervo carinali petalorum viride.

954. *GALLIOIDES* All. *Fl. Ped. t. 2. p. 120*. Rubens. Caule ascendente erectove saepe ramoso: foliis spathulatis obtusis sparsis vel verticillato-quaternis: floribus in racemo composito elongato, racemulis axillaribus: laciniis calycinis lanceolatis acutis, petalis anguste lanceolatis acuminato-aristatis quintuplo brevioribus: staminibus capsulisque ovato-oblongis erectis, apice acuminato-aristato, corolla brevioribus.

S. galioides Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 154. n. 510*. Bert. *Fl. It. t. 4. p. 700*.

In umbrosis sylvaticis ad muros vulgare.

Ann. Flor. Junio. Flores albo-carnei, petalorum nervo carinali rubicundo.

955. *MAGELLENSE* Ten. *Fl. Neap. t. 4. p. 246*. Glabrum. Caule ascendente: foliis ovato-oblongis sessilibus inferioribus imbricatis: floribus breviter pedunculatis ante anthesim nutantibus, in racemo stricto elongato: laciniis calycinis ovatis, petalis lanceolatis acuminatis quadruplo etiam brevioribus: staminibus corollam aequantibus: capsulis turgidis coadunatis cuspidatis, petalis longioribus.

S. magellense. *Sang. Cent. tres* p. 66. n. 146 - *Bert. Fl. It. t. 4. p. 703*.
Ad rupes in apenninis *Vettore*.

Annuum. Flor. Julio. Flores supurco-albidi, nervo carinali petalorum virenti.

956. *ALTISSIMUM* Guss. *Fl. Sic. Prod. t. 2. p. 520*. Glaucum. Caule erecto tereti, quandoque basi ramoso: foliis crassis tereti-depressis cuspidatis basi solutis: floribus subsessilibus in cyma ramosa 4-fida: laciniis calycinis ovatis, petalis 5-8 lanceolatis obtusiusculis, triplo minoribus: staminibus corolla brevioribus: capsulis rostratis petala vix superantibus.

S. altissimum *Bert. Fl. It. t. 4. p. 703* - *S. anopetalum* *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 155. n. 516*.

In veteribus muris, tectis, hortorum parietibus Romae vulgare.

Suffrut. Flor. aestate. Flores albo-luteoli, nervo carinali petalorum castaneo-virenti.

957. *REFLEXUM* L. *Sp. Pl. p. 628*. Glabrum, virens. Caulibus teretibus, sterilibus procumbentibus, floriferis assurgentibus: foliis tereti-subulatis sparsis basi solutis: floribus breviter pedunculatis in cyma ramosa erecta, ramis in fructu declinatis: laciniis calycinis oblongis obtusis, petalis lanceolatis, duplo brevioribus: staminibus capsulisque oblongis, apice acuminato-rostrato tandem recurvo, corolla subaequalibus.

S. reflexum *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii* p. 69. n. 208 - *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 155. n. 515* - *Bert. Fl. It. t. 4. p. 704*.

In montium saxosis umbrosis. *Albano, Rocca di Papa, Monte della Croce di Tivoli* etc.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores aurei, nervo carinali petalorum concolore.

958. *ALRESCENS* DC. *Prod. Syst. Nat. t. 3. p. 407*. Intense glaucum. Caulibus sterilibus procumbentibus, fertilibus erectis: foliis teretibus attenuato-subulatis strictis: floribus breviter pedunculatis in cyma erecta ramosa, ramis lateralibus in fructu declinatis: laciniis calycinis ovatis acutis, petalis lanceolatis, duplo brevioribus: staminibus corollam aequantibus: capsulis oblongis, acumine elongato, petala superantibus.

S. albescens *Bert. Fl. It. t. 4. p. 705*.

In collibus aridis apenninorum et ad muros Umbriae et Piceni. *Terni, Vettore* etc.

Perenn. Flor. Junio-Agusto. Flores citrini, nervo carinali petalorum saturiore.

959. *ALBUM* L. Sp. Pl. p. 619. Glabrun senio rubescens. Caulibus sterilibus decumbentibus tortuosis, floriferis erectis: foliis cylindraceis obtusis basi solutis tandem remotis patulis: floribus inaequaliter pedicellatis in corymbo ramoso terminali fastigiato: lacinis calycinis brevibus obtusis, petalis oblongis acutis obtusisve sub-4-druplo brevioribus: staminibus corolla brevioribus: capsulis ovato-acutis, stylo persistenti rostratis, petalorum longitudine.

S. album Bert. Fl. It. t. 4. p. 703. excluso syn. Fl. Rom. Prod.

In muris campestribus Umbriae Picenii et Latii: Terni, Norcia, Ascoli, Tivoli.

Perenn. Flor. Julio-Agusto. Flores albi, nervo carinali petalorum ut plurimum viride.

960. *DASIPHYLLUM* L. Sp. Pl. p. 618. Glaucescens. Caule-coespitoso decumbente basi ramoso apice pubescente, pilis glanduliferis diaphanis: foliis carnosius semiovatis obtusi: floribus pedicellatis nutantibus tandem erectis in panicula subcorymosa: laciniis calycinis ellipticis obtusis, petalis oblongis lanceolatisve, triplo etiam brevioribus: staminibus corolla brevioribus: capsulis conicis, stylo brevi acutatis, petala aequantibus.

S. dasiphyllum Sebast. En. Pl. Amph. Flavii. p. 6. n. 207 - Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 115. n. 512 - Bert. Fl. It. t. 4. p. 710.

In montium petrosis, A Tivoli sul monte della Croce, et in monte Vetore Umbriae.

961. *HISPANICUM* L. Sp. Pl. p. 618. Glaucum tandem rubescens. Caule coespitoso assurgente e basi ramoso: foliis sparsis teretiusculis oblongis: floribus brevissime pedicellatis in cyma racemosa, ramis patulis: laciniis calycinis brevibus lanceolatis, petalis 5-6 lanceolatis acuminato-aristatis, quintuplo brevioribus: staminibus, capsulisque conicis acutis stylo rostratis, corolla brevioribus.

S. hispanicum Bert. Fl. It. t. 4. p. 713. - S. album Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 155. n. 511.

In tectis muris saxosis obvium.

Bienn. Ann. Flor. Junio-Julio. Flores albo carnei, nervo corinali petalorum rubundo.

962. *RUBENS* L. Sp. Pl. p. 619. Superne pubescens. Caule simpliciusculo tereti superne ramoso: foliis teretibus crassis sparsis basi solutis: floribus

sessilibus approximatis in cyma conferta ramis spicatis: laciniis calycinis lanceolatis acutiusculis, petalis lanceolatis acuminato-aristatis, quadruplo brevioribus: staminibus, capsulisque ovatis scabris breviter rostratis, corolla brevioribus.

S. rubens Fior. Gior. de lett. di Pisa t. 17. p. 119 - Bert. Fl. It. t. 4. p. 715.

In rupestribus. *A Tivoli presso S. Antonio.*

Ann. Flor. Junio. Flores albi, vel rubelli, nervo carinali petalorum saturatiori vel viride.

963. *ATRATUM L. Sp. Pl. p. 1673.* Glabrum virens tandem rubro-sanguineum. Caule ascendente simplici vel basi ramoso: foliis obtusis sparsis teretibus glabris: floribus crasse pedicellatis in corymbo fastigiato simplici: laciniis calycinis ovato-lanceolatis, petalis ovatis acutiusculis, sublongioribus: staminibus corolla dimidio brevioribus: capsulis semiovatis stellatim patentibus, stilo brevi spiculatis, petala subaequantibus.

S. atratum Sang. Cent. tres. p. 65. n. 145 - Bert. Fl. It. t. 4. p. 718.

In summis apenninis inter saxa. *Vettore.*

Ann. Flor. Julio. Flores albi, nervo carinali petalorum purpureo.

964. *AGRE L. Pl. Sp. p. 619.* Glabrum. Caulibus coespitosis basi ramosis, sterilibus decumbentibus, floriferis assurgentibus: foliis semiovatis obtusis sparsis basi solutis, in caule sterili imbricatis, in fructifero remotis: floribus pedicellatis in cyma racemosa vel corymbosa quandoque solitariis, laciniis calycinis oblongis obtusis, petalis lanceolato-acuminatis quadruplo brevioribus: capsulis subconicis stellatim patentibus, stilo longe rostrato, petalis longioribus.

S. acre Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 155. n. 513 - Bert. Fl. It. t. 4. p. 721.

In muris, sterilissimis, montium saxosis. *Monte Gemaro, et circa Romam Monte Mario.*

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores luteo-aurei, nervo petalorum carinali vix conspicuo.

Obs. Sapor herbae acidus.

Usus. Planta acris diuretica emetica, in scorbuto et hydrope olim adhibita, mox oblivioni tradita, nunc vero meliori omine reviviscens dum in medicandos epilepsiae accessus feliciter usurpatur.

965. *SEXANGULARE* L. *Sp. Pl.* p. 620. Glabrum saturate virens. Caulibus coespitosis ramosis, sterilibus prostratis radicanibus, floriferis ascendentibus: foliis cylindricis basi solutis, in caulibus sterilibus verticillato-ternis sexfar-riam imbricatis, in floriferis laxatis sparsis: floribus parvis sessilibus in cyma spicata 3-fida, laciniis calycinis oblongis, obtusis, petalis lanceolato-acuminatis, triplo brevioribus: capsulis semiconicis erecto-patulis, stilo longe rostrato, petala subaequantibus.

S. saxangulare. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 155. n. 514. - *Bert. Fl. It. t. 4. p. 723.*

In petrosis montium. *A Tivoli sul monte della Croce* etc.

Flor. Junio-Julio. Flores luteo-albi, nervo carinali petalorum subob-soleto.

Obs. Herba insipida.

COTYLEDON.

966. *UMBILICUS* L. *Sp. Pl.* p. 757. Radice tuberosa: caule subsimplici erecto: foliis radicalibus peltatis reniformi-subrotundis crenatis, caulinis mi-noribus, ultimis cuneatis: pedunculis, bracteis lanceolato-linearibus sublon-gioribus: corollis tubulosis pendulis, laciniis acutis.

C. Umbilicus. *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii* p. 37. n. 68. - *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 154. n. 507. - *Bert. Fl. It. t. 4. p. 691* - C. majus *Hort. Rom. t. 2. tab. 35.*

In muris umbrosis communis.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores rubro-glaucescens.

Vulgo. *Ombrellini, Umbilico di Venere.*

967. *HORIZONTALIS* Guss. *Fl. Sic. Prod. t. 1. tab. 517.* Radice tuberosa: caule subsimplici: foliis radicalibus peltatis orbiculato-erenatis cucullatis, su-perioribus lanceolatis: pedunculis, bractea lineari subulata, duplo brevioribus: corollis ovoideis erectis demum horizontalibus, laciniis acuminatis.

C. horizontalis *Sang. Cent. tres.* p. 65. n. 144 - *Bert. Fl. It. t. 4. p. 692.*

Ad muros in sylvaticis communis.

Perenn. Flor. Majo. Flores violacei aut sordide carnei.

DECANDRIA DECAGYNIA.

PHYTOLACCA.

968. *DECANDRA* L. *Sp. Pl.* p. 631. Foliis ovato-lanceolatis acutis: racemis longe pedunculatis: floribus decandris decagynis.

Ph. decandra *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 159 n. 530* - Ph. americana majori fructu *Hort. Rom. t. 5. tab. 51.*

In ruderalis circa vineas, ad sepes Romae communis.

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flores albi.

Vulgo. *Uvetta di Spagna.*

Usus. Succo atro sanguineo baccarum, colore rubro, vinum tingunt.

CLASSIS XI DODECANDRIA

ORDO I. MONOGYNIA.

LYTHRARIAE SCHULTZ.

204. LYTHRUM L. Calyx 1-sepalus liberus tubulosus vel campanulatus 6-12-dentatus, dentibus alternis saepe longioribus: corolla 6-petala raro 4-5, petalis tubo calycis insertis, et dentibus calycinis longioribus: stamina 6-12 filamentis filiformibus, antheris subrotundis: stilus filiformis: stigma capitatum: capsula oblonga vel cylindrica 2-locularis dehiscens arcte calyce cinta.

PORTULACEAE JUSS.

205. PORTULACA L. Calyx adherens, limbo 2-partito persistente: corolla 5-petala, petalis aliquando ima basi connatis: stamina 12 aliquando 5-16, filamentis subulatis, antheris didymis: stilus brevissimus: stigmata 6-filiformia: capsula ovata apice conoidea 1-locularis circumscissa, operculo deciduo, limbo calycis persistentis cinta: placenta basilaris.

ASARINEAE BARTL.

206. ASARUM L. Perigonium sepaloideum tubulosum coriaceum inferne adherens, superne liberum 2-fidum: stamina 12: antherae 2-loculares loculis connectivo sejunctis, medio filamentis subulatis adfixae: stilus staminibus brevior: stigma peltatum lobatum vel 6-partitum: capsula 6-locularis limbo perigonii coronata: semina arillata.

ORDO II. DIGYNIA

SANGUISORBEAE SCHULTZ.

207. AGRIMONIA L. Calyx 1-sepalus liberus, bracteis duabus calyculatus, tubo campanulato sulcato, setis glochidiatis superius cinto, limbo 5-fido

segmentis patulis in fructu conniventibus: corolla rosacea laminis obovatis, limbo calycino longioribus: stamina 12-14 corolla breviora, filamentis filiformibus, antheris didymis: ovaria stilique duo: stigmata obtusa, nuculae membranaceae 2 monospermae, calyce indurato inclusae.

208. AREMONIA L. Calyx duplex persistens uterque 1-sepalus liberus, externus 9-12-fidus, laciniis lanceolatis inaequalibus, interior tubulosus tubo oblongo, limbo 5-fido laciniis linearibus: corolla rosacea, petalis obovatis, limbo calycis interni longioribus: stamina 5-10 corolla breviora, filamentis filiformibus, antheris subrotundis: ovaria 2: stili 2 staminibus breviores: stigmata orbiculato-depressa: nuculae 3 membranaceae monospermae, calyce indurato inclusae, altera abortiva.

ORDO III. TRIGYNIA.

RESEDACEAE RICH.

209. RESDA L. Calyx 4-sepalus liberus persistens 4-6-partitus, laciniis angustis patentibus: corolla irregularis 4-6-petala, petalo supremo majore, reliquis successive minoribus, unguibus coriaceis carinatis, laminis superiorum 3-multifidis, inferiorum 2-fidis vel integris: squama crassa semilunaris nectarifera in parte superiore receptaculi: stamina 10-20, inter ovarium et nectarium inserta, filamentis subulatis, antheris oblongis: stili subnulli: stigmata papillosa: capsula angulata apice 4-cornis, cornuum latere interno dehiscens polysperma: semina reniformia.

ORDO IV. PENTAGYNIA.

MESEMBRINAE SCHULTZ.

210. GLINUS L. Perigonium liberum 5-partitum intus coloratum persistens: stamina 12-20 perigonio breviora, filamentis subulatis, antheris cordato-oblongis: setae nectariferae 2-4-fidae, perigonio breviores, numero variae staminibus interpositae: stili breves basi connati: stigmata simplicia: capsula membranacea pentagona 5-loculalis 5-valvis, dissepimentis medianis: semina funiculo setiformi elongato, basi in arillum extenso, placentae columnari adfixa.

ORDO V. DECAGYNIA.

CRASSULACEAE *BARTL.*

211. *SEMPERVIVUM* L. Calyx 1-sepalus liberus 6-12-partitus laciniis lanceolatis: petala patentia laciniis calycinis numero aequalia: stamina petalorum numero dupla, filamentis subulatis, antheris subrotundis: ovaria 10-12 in orbem disposita, nectariis squamiformibus, ut plurimum cincta: stili erecto-patuli: stigmata capitata: capsulae oblongae compressae, sutura interna dehiscentes: semina margine utrinque adfixa.

DODECANDRIA MONOGYNIA.

LYTHRUM.

969. *SALICARIA* L. *Sp. Pl.* p. 640. Caule erecto tetragono: foliis oppositis ovato-lanceolatis obtusis: floribus 12-andris in racemo terminali spicato: bracteis ovato-lanceolatis, floribus brevioribus: calycis cylindrici 12-dentati, dentibus alterne longioribus: corollae ut plurimum hexapetalae, petalis oblongo-lanceolatis obtusis, calyce longioribus.

L. *Salicaria* *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 161. n. 532 - *Bert. Fl. It. t. 5. p. 10* - *Lysimachia trifolia* spicata purpurea *Bocc. Mus. di Piant. p. 167. tab. 120* - *Salicaria vulgaris* *Hort. Rom. t. 4. tab. 59.*

Ad ripas Tyberis et in aquosis communis.

Perenn. Flor. Julio Augusto. Flores purpurei.

Vulgo. *Salicaria.*

970. *GRAEFFERI* *Ten. Fl. Nap. t. 4. p. 255.* Caule acute tetragono inferne repente alterne ramoso: foliis inferioribus oblongo-ellipticis, superioribus lineari-lanceolatis: floribus 12-andris solitariis axillaribus: bracteis duabus lineari-subulatis in medio pedunculi: calycis tubuloso-conoidei 12-dentati, dentibus lanceolatis acutis alterne longioribus: corollae hexapetalae petalis ovato-oblongis margine undulatis longitudine calycis.

L. *Graefferi* *Fior. Gior. de lett. di Pisa. t. 17. p. 12* - *Bert. Fl. It. t. 5. p. 12* - L. *Hyssopifolia* *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 161. n. 533 - *Polygonum aquaticum majus* *Barrel. Ic. 773. fig. 1.*

Ad ripas fluminum, et in arenosis humidis.

Perenn. Flor. Majo. Flores roseo-violacei.

971. *HISSOPIFOLIA* L. *Sp. Pl. p. 642.* Caule tetragono ascendente vel erecto: foliis linearibus alternis: floribus hexandris solitariis axillaribus breviter pedunculatis: bracteis duabus linearibus in apice pedunculi: calycis cy-

lindrici attenuati 12-dentati, dentibus lanceolatis acutis alterne longioribus: corollae hexapetae petalis ovato-oblongis margine undulatis longitudine calycis.

L. Hyssopifolia Bert. *Fl. It. t. 5. p. 14.*

In pascuis humentibus circa Urbem. *Tor di Quinto.*

Ann. Flor. Junio. Flores purpurei.

PORTULACA.

972. *OLERACEA* L. *Sp. Pl. p. 638.* Caule ramoso prostrato vel decumbente: foliis cuneiformibus sessilibus: floribus sessilibus: terminalibus confertis.

P. oleracea Seb. et Maur. *Flor. Rom. Prod. p. 160, n. 531. - Bert. Fl. It. t. 5. p. 8. - P. latifolia* Hort. *Rom. t. 4. tab. 59.*

In locis arenosis, ambulacris hortum communis.

Ann. Flor. Julio. Flores aurei.

Vulgo. *Porcacchia, Porcellana.*

Usus. Herba suisbus gratissima unde nomen vulgare. In acetariis communiter appetitur. Linnaeus in sua materia medica Portulacae herba semina enumerat utpote quae apud medicos uti refrigerans invaluit, mox obsolevit.

ASARUM.

973. *EUROPAEUM* L. *Sp. Pl. p. 633.* Foliis geminatis reniformibus obtusis: perigonis erectis extus villosis.

A. europaeum Saug. *Cent. tres. p. 67. n. 149 - Bert. Fl. It. t. 5. p. 3.*

In montium elatiorum Latii, et Umbriae. *Monte Gennaro, Monte Vetore.*

Perenn. Flor. Majo. Flores atro-purpurei.

Vulgo, et in officinis *Asaro, Baccara.*

Usus. Radix purgans est, vi vomitoria, et errhina gaudet, in melancholia et flemmis pluries laudabiliter usurpata, nunc parum in usu.

DODECANDRIA DIGYNIA.

AGRIMONIA.

974. *EUPATORIA* L. *Sp. Pl. p. 643.* Hirsuta. Caule erecto parce ramoso: foliis interrupte pinnatis, foliolis oblongo-lanceolatis profunde dentato-seratis impari petiolutata: floribus in racemo spicato fructifero interrupto, bracteis lanceolatis: tubo calycis campanulato, setis patulis, petalis calyce duplo longioribus.

A. *Eupatoria Bert. Fl. It. t. 5. p. 18* - A. *Eupatorium Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 161. n. 213* - A. *odorata Sang. Cent. tres. p. 67. n. 150* - A. *officinarum Hort. Rom. t. 5. tab. 57* - *Eupatorium Dioscoridis Column. Ecphr. 1. p. 138* - *Agrimonium odoratum Barrel. Ic. 611.*

Ad margines viarum in apricis et in nemorosis.

Perenn. Flor. Junio-Octobri. Flores lutei.

Vulgo, *Agrimonia*.

Usus. Adstringentis et diureticae famam habuit, nunc vix commemoratur.

AREMONIA.

975 *AGRIMONIOIDES DC. Prod. t. 2. p. 588.* Villis patulis hirsuta. Caule decumbente: foliis interrupte pinnatis, inferioribus longe, superioribus successive brevius pretiolatis, foliolis obovato-cuneatis: corymbo terminali paucifloro: tubo calycis turbinato: petalis, calyce, duplo longioribus.

A. *Agrimonioides Bert. Fl. It. t. 5. p. 22* - *Agrimonioides Column. Ecphr. 1. p. 145.*

In alpinis Umbriae. *Monte de' Fiori.*

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores flavi.

DODECANDRIA TRIGYNIA

RESEDA.

976 *LUTEOLA L. Sp. Pl. p. 643.* Caule erecto fistuloso saepius ramoso, ramis alternis: foliis lanceolato-linearibus integris, dente longiusculo subulato utrinque ad basim: floribus in racemo terminali spicato: calyce 4-fido, laciniis oblongis margine membranaceis: corolla 3-5-petala, petalo superiore majore flabellato-laciniato, lateralibus duobus minoribus 3-fidis: capsula uniloculari ovoidea, apice tricorni, cornibus crassis erectis.

R. *Luteola Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 161. n. 535* - *Bert. Fl. It. t. 5. p. 24.*

Ad vias campastres et in muris vetustis.

Ann. Bienn. Flor. Majo-Junio. Flores albo-virides.

Vulgo. *Quaderella.*

Usus. Tota planta lanas, luteo colore, inficit, ideo quamplurimis in locis late colitur.

977 *LUTEA* L. *Sp. Pl.* p. 645. Caule decumbente, adscendente simplici vel alterne ramoso: foliis inferioribus simplicibus obovato-lanceolatis, superioribus decurrentibus trifido-subpinnatifidis: racemo terminali spicaeformi tandem laxo: calyce 6-partito, laciniis lineariibus: corolla hexapetala, petalis tribus superioribus, calyce sublongioribus 3-fidis, duobus calyce brevioribus 2-fidis, sexto lineari indiviso: capsula 1-loculari oblonga apice breviter tricorni.

R. lutea *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 161. n. 536 — *Bert. Fl. It. t. 5. p. 26.*

In ruderatis, arenosis, et ad ripas Tyberis frequens. *Cortile di S. Marco Nemi, Viterbo* etc.

Perenn. Flor. Aprili in Augustum. Flores luteoli parvi.

978 *SUFFRUTICOSA* L. *Sp. Pl.* p. 645. Caule erecto angulato striato: foliis planis undulatis pinnatifidis, pinna ultima ut plurimum elongata, dente parvo utrinque ad basim: racemo terminali spicato tandem laxo: floribus tetragynis: calyce 5-partito, laciniis lanceolato-linearibus margine membranaceis: corolla 5-petala, petalis trifidis: capsula 1-loculari tetragona saepe elongata, apice ut plurimum quadricorni, cornibus brevibus.

R. suffruticosa *Bert. Fl. It. t. 5. p. 29* — R. alba *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 162. n. 537 — R. undata *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii* p. 66. n. 194 — R. minor incis foliis *Barrel. Ic.* 587 — R. crispa gallica. *Bocc. Pl. Sic* p. 77. f. p. 76. tab. 41. fig. III.

In muris antiquis, et locis saxosis communis. *Colosseo, Palazzuola* etc.

Perenn. Flor. Martio-Junio. Flores albi.

979 *PHYTEUMA* L. *Sp. Pl.* p. 645. Caule caespitoso decumbente rauoso, quandoque simplici: foliis ut plurimum trifidis, superioribus sessilibus, inferioribus in petiolum decurrentibus: floribus in racemo terminali laxo: calyce 6-partito, laciniis inequalibus lanceolato-spathulatis in fructu maximis: corolla hexapetala, petalis quatuor superioribus multifidis, duobus inferioribus angustissimis simplicibus: capsula subovoidea majuscula 6-angulari 1-loculari, cornibus brevissimis, intus dehiscente.

R. Phyteuma *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 162 n. 538 — *Bert. Fl. It. t. 5. p. 33* — Erucago apula trifida, et quinquefida *Column. Ecphr.* 1. p. 266. p. 267.

Ad vias in incultis vulgatissima.

Ann. Flor. Aprili ad Augustum. Flores albi leviter odori.

DODECANDRIA PENTAGINIA.

GLINUS.

980 *LOTOIDES* L. *Sp. Pl.* p. 663. Tomentosus. Caule herbaceo: foliis fasciculatis inaequalibus longe petiolatis oblongis: floribus fasciculatis breviter pedunculatis.

G. lotoides *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 166. n. 556 — *Bert. Fl. It.* t. 5. p. 104 — *Alsine Lotoides sicula. Bocc. Pl. Sic.* p. 21. t. 11 — *Portulaca Boetica luteo flore spuria aquatica Barrel. Ic.* 336.

In inundatis mare versus. *Paludi Pontine.*

Ann. Flor. Septembri-Octobri. Flores lutei.

DODECANDRIA DECAGYNIA.

SEMPERVIVUM.

981 *MONTANUM* L. *Sp. Pl.* p. 665. Pilis glanduliferis pubescenti-viscidum. Foliis lanceolatis mucronulatis: propaginum foliis externis patentibus, internis conniventibus: floribus in cyma terminali: petalis 10-14 patentibus, calyce triplo longioribus: staminibus sub-20: laminis nectariferis parvis erectis subquadratis: capsulis ovato-oblongis hinc compressis, stylo in rostro producto, coronatis.

S. montanum *Bert. Fl. It.* t. 5. p. 109 — *Sedum montanum umbilicatum incanum minus, floribus saturate purpureis. Barrel. Ic.* 374. et S. majus non reticulatum flore purpureo, montanum angustifolium 391 *fig.* 2.

In rupestribus apenninorum Umbriae. *Vettore.*

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flores purpurei vel rosei, nervo purpureo.

982 *ARACHNOIDEUM* L. *Sp. Pl.* p. 665. Foliis lanceolatis piloso-ciliatis, pilis orachnoideo-lanatis intetextis: propaginibus globosis: floribus in cyma terminali, et in racemis axillaribus: petalis 6-9 patulis, calyce subtriplo longioribus: staminibus sub-20: squamis nectariferis truncato-emarginatis: capsulis ovato oblongis incurvis, stylo recurvato, rostratis.

S. arachnoideum *Sang. Cent. tres* p. 68. n. 152 — *Bert. Fl. It.* t. 5. p. 111. S. rubrum montanum gnaphalodes *Column. Ecphr.* t. 1. p. 292. *fig.* 291 — *Sedum montanum roseum reticulatum. Barrel. Ic.* 391 et 393.

In summis apenninis ad rupes.

Perenn. Flor. Augusto. Flores rosei.

CLASSIS XII ICOSANDRIA

ORD I. MONOGYNIA

AMYGDALAEAE *BARTL.*

212 *AMYGDALUS* L. Calyx liberus 1-sepalus, tubo campanulato, limbo 5-fido patente: corolla rosacea, laminis obovatis patentibus: stamina inaequalia, corolla breviora, filamentis subulatis, antheris subrotundis: ovarium liberum villosum: stylus filiformis crassiusculus, stamina longiora, subaequans: stigma depressum capitatum: drupa oblonga aut subrotunda hinc sulcata, carne crassa vel coriacea, putamine foraminibus pertuso vel reticulato-sulcato.

213 *PRUNUS* L. Calyx liberus marcescens, tubo subcampanulato, limbo 5-fido, laciniis demum reflexis: corolla rosacea, laminis subrotundis calycem superantibus: stamina subaequalia, filamentis subulatis, antheris subrotundo-didymis: ovarium liberum laeve: stylus filiformis longitudine staminum: dirupa oblonga vel globosa in latus laeviter sulcata 1-2-sperma, carne succosa, putamine laevi.

MYRTACEAE *SCHULTZ.*

214 *MYRTUS* L. Calycis tubus turbinatus adhaerens, limbus liberus sub-5-partitus: corolla rosacea, laminis ut plurimum subrotundis: staminum filamenta subulata, antheris ovatis: stylus filiformis: stigma obtusum: bacca subrotunda, limbo calycis coronata, 2-3-locularis, loculis 1- ∞ -spermis.

GRANATEAE *DON.*

215 *PUNICA* L. Calycis tubus turbinatus coriaceus adhaerens, limbus liberus 5-7-fidus: corolla rosacea, laminis 5-7 obovatis, laciniis calycinis, longioribus et alternis: stamina plurima, corolla, breviora, filamentis exilibus, antheris 2-locularibus lateraliter dehiscentibus: stylus crassus, stamina aequans: stigma clavatum: balaustium, tubo calycis 5-fidi, parte superiore coarctato, coronatum, intus septis placentariis horizontalibus irregularibus incompletis, multiloculare: semina numerosa quadrata, arillo aquoso diaphano colorato, circumdata.

216 *CACTUS* L. Calycis tubus ovatus adhaerens, limbus liberus 5-partitus deciduus: corolla rosacea multipetala, petalis patentibus: stamina numerosa, filamentis filiformibus, antheris ovatis oscillatoriis: stylus tubulosus: stigma multifidum: bacca umbilicata minime coronata polysperma: semina in pulpa nidulantia.

ORD. II. DI-PENTAGYNIA

Spireaceae Bartl.

217 *SPIRAEA* L. Calyx 1-sepalus liberus persistens, tubo brevi campanulato, limbo 5 quandoque 6-8-partito: corolla rosacea 5-6-8-petala, laciniis subrotundis, partibus calycinis alternis: stamina seriata, filamentis subulatis, antheris subrotundis: styli erecti vel incurvi: stigmata capitata: capsulae 2- ∞ , circa axem floris dispositae, oblongae compressae, raro basi coealitae, 1-loculares, stylo rostratae 1-olygospermae, apice et latere interno dehiscentes.

Rosaceae Juss.

218 *SORBUS* L. Calyx adhaerens, tubo campanulato vel urceolato, limbo libero 5-dentato tandem marcescente: corolla rosacea 5-petala, petalis parvis subrotundis concavis patentibus: staminum filamenta subulata, antherae subrotundae: styli 3-4-5 filiformes: stigmata obtusa tandem dilatata: pomum globosum vel turbinatum pulposum, parietibus loculorum coriaceis 2-spermis, semine altero abortivo.

219 *PYRUS* L. Calyx adhaerens, tubo subrotundo vel turbinato, limbo libero 5-fido marcescente corolla rosacea 5-petala, petalis obovatis concavis patentibus: stamina corolla breviora, filamentis subulatis, antheris oblongis: styli crassiusculi lati connati: stigmata capitata: pomum turbinatum vel subrotundum carnosum 3-loculare, loculis coriaceis 1-2-spermis, seminibus nudis.

220 *CYDONIA* PERS. Calyx lanuginosus adhaerens, tubo subrotundo, limbo libero 5-fido: corolla rosacea 5-petala, petalis suborbiculatis majusculis

patentibus: stamina erecta, corolla multo breviora, filamentis subulatis, antheris subrotundis: styli basi connati, inferne villosi: stigmata capitata: pomum subrotundum, carne solida, 5-loculare, loculis cartilagineis polyspermis: seminibus mucillagine obductis.

221 MESPILUS L. Calyx adhaerens, tubo subgloboso, limbo libero 5-partito diu persistente et virente: corolla rosacea 5-petala, laminis obovatis vel oblongis patentibus vel erectis: staminum filamenta subulata: antherae ovatae: styli 2-5: stigmata obtusa: pomum turbinatum vel subrotundum umbilicatum 1-5-loculare, carne tandem molle, putamine osseo vel coriaceo, loculis 1-spermis, nonnullis quandoque abortivis.

222 CRATAEGUS L. Calyx adhaerens, tubo subgloboso, limbo 5-fido patente vel erecto tandem marcescente: corolla rosacea 5-petala, laminis subrotundis concavis: staminum filamenta subulata: antherae oblongae: styli 1-5 filiformes: stigmata capitata: pomum globosum vel ellipsoideum umbilicatum 1-5-loculare, carne jamdudum solida, putamine coriaceo vel osseo, loculis 2-spermis, abortu quandoque 1-spermis.

MESEMBRYNAE SCHULTZ

223 MESEMBRYANTHEMUM L. Calyx carnosus adhaerens, tubo turbinato, limbo 5-partito persistente: petala staminaque numerosa multiseriata: petalorum laminae lineares basi inter se et cum filamentis capillaribus coalitae, quandoque liberae: antherae oblongae: styli subulati 4-5-12-20: stigmata acuta: capsula connata subpentagona, apice prominulo radiatim dehiscens, multilocularis: semina numerosa.

ORD. III. DECA-POLYGYNIA

ROSACEAE JUSS.

224 DRYAS L. Calyx 1-sepalus liberus patens persistens 8-fidus, laciniis aequalibus: corolla rosacea 8-petala, petalis oblongis, laciniis calycinis, alternis, et longioribus: stamina, corolla, breviora, filamentis subulatis antheris didymis: styli laterales plumosi: stigmata simplicia: receptaculum depressum villosum foveolatum: nuculae sericeae ovato-compressae, latere externo convexae, interno rectae, et apice in caudam plumosam productae.

225 **RUBUS** L. Calyx 1-sepalus liberus persistens 5-partitus: corolla rosacea 5-petala, petalis obovatis, laciniis calycinis alterna: stamina petalis breviora, filamentis subulatis, antheris ovatis: receptaculum convexum: ovaria numerosa: styli filiformes sublaterales: stigmata obtusa: syncarpium subglobosum, drupeolis basi confluentibus, et stylo persistenti apiculatis, conflatum.

226 **FRAGARIA** L. Calyx 1-sepalus 10-partitus patens persistens, partibus 2-seriatis, externis minoribus: corolla rosacea 5-petala, petalis subrotundis patentibus, laciniis calycinis internis, alternis: stamina corolla breviora, filamentis dilatatis apice subulatis, antheris subrotundis: receptaculum convexum: ovaria plurima: styli laterales breves: stigmata obtusa: syncarpium subglobosum, vel ovoidem, ex drupeolis basi confluentibus, et stylo facile deciduo coronatis, conflatum.

227 **POTENTILLA** L. Calyx 1-sepalus liberus persistens, in fructu erecto-connivens, tubo brevi concavo, limbo 10-partito, partibus 2-seriatis alternis, externis plerumque minoribus: corolla rosacea 5-petala, petalis obovatis vel oblongis: stamina corolla breviora, filamentis subulatis, antheris ovatis: styli laterales persistentes: stigmata obtusa: receptaculum parvum convexum pilosum: syncarpium e nuculis reniformibus subtumidis 1-spermis.

228 **TORMENTILLA** L. Calyx 1-sepalus liberus persistens in fructu erectus, tubo brevi, limbo 8-partito, partibus 2-seriatis, externis minoribus alternis: corolla rosacea 4-petala, petalis obcordatis: stamina corolla breviora, filamentis subulatis, antheris subrotundis: styli laterales longiusculi: stigmata obtusa: receptaculum subconvexum villosum: syncarpium e nuculis reniformibus 1-spermis.

229 **GEUM** L. Calyx 1-sepalus liberus persistens, tubo brevissimo dilatato, limbo 10-fido in fructu reflexo, partibus 2-seriatis alternis, externis minoribus: corolla rosacea 5-petala, laminis ovato-subrotundis: stamina corolla breviora, filamentis subulatis, antheris ovatis: ovaria numerosa: styli laterales vel terminales uncinati: stigmata crassiuscula: receptaculum subcylindricum pilosum: syncarpium globosum e nuculis compressis oblongis hirsutis, stylo persistente elongato, coronatis.

230 **ROSA** L. Calyx 1-sepalus adhaerens, tubo urceolato, limbo libero 5-partito, ut plurimum persistente, laciniis integris vel pinnatifidis: corolla rosacea 5-petala, laminis obcordatis patentibus, unquibus dilatatis: stamina plurima, parieti interna urceoli, adfixa, filamentis capillaribus inaequalibus, antheris ovatis: ovaria inclusa: styli liberi vel coaliti jamdudum in colum-

nam approximati et plus minus exerti villosi vel glabrori: stigmata capitata: cynarodium maturitate pulposum, nuces osseas 1-permas, includens.

ICOSANDRIA MONOGYNIA

AMYGDALUS.

983 *communis* L. *Sp. Pl.* p. 677. Foliis lanceolatis serrulatis: floribus solitariis: calycibus campanulatis globosis: dirupa coriacea ovoidea tormentosa. A. *communis* Bert. *Fl. It. t. 5.* p. 125.

In saepibus montium. A. S. Polo, a Terracina etc.

Arbor. Flor. Martio. Flores albi.

Vulgo. *Mandorlo*.

Usus. Arbor ab antiquitus nata, et late culta. Semina nutrientia sunt: oleum ex ipsis eductum plurimis in aeconomicae usibus praestat, at praesertim in medicina ob vium laxativam. Fructus immaturos, primo vere colligimus et in mensis apponimus, sub vulgari nomine *Caterinone*.

PRUNUS.

984 *MAHALAB.* L. *Sp. Pl.* p. 678. Ramis patulis sparsis senio spinescentibus: foliis late-ovatis acutis crenatis: floribus breviter pedunculatis in corymbo depauperato: laciniis calycinis lanceolatis tandem recurvatis: petalis obovatis: drupa ovato-subrotunda maturitate carnosae.

P. Mahalab Bert. *Fl. It. t. 5.* p. 129.

In saepibus montium elatiorum Umbriae.

Arbor mediocris. Flor. Aprili-Majo. Flores albi.

Vulgo. *Ceraso selvatico. Albero di S. Lucia.*

Usus. Lignum duritie praestat, et ob colorem fusco-rubrum a tornatoribus expetitur.

985 *CERASUS* L. *Sp. Pl.* p. 679. Ramis patulis sparsis: foliis longe petiolatis ovatis oblongisque biserratis: floribus fasciculatis: laciniis calycinis ovatis concavis tandem retroflexis: petalis obovatis integris emarginatisve: drupa globosa maturitate succosa rubra.

P. *Cerasus* Bert. *Fl. It. t. 5.* p. 131.

β avium. Drupa rubro-nigra.

P. *Cerasus* β Bert. *l. c.* p. 132 - *Cerasus avium* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 168. n. 559.

In sepibus montium Umbriae Picaeni, et Latii.

Arbor. Flor. Aprili. Flores albi.

Vulgo. *Ceraso salvatico. Cerasa nera.*

Usus. Arbor utilissima ob ligno, et fructibus late culta. Lignum durum flavum in supellectilibus domesticis et in operibus tornatis utilissimum desideratissimum. Fructuum edulium innumerae varietates in mensis apponimus. Succo fermentationis ope alcool educimus ad domesticos, et aeconomicos usus. Varietas β aquam aromaticam, syrupum, Robob etc. suppeditat, in rebus medicis jam frequentius usurpata.

986 *DOMESTICA* L. *Sp. Pl. p. 680.* Ramis alternis patulis, paucis abortivis spinosis: foliis petiolatis ovato-lanceolatis, basi angustatis viridibus subtus albido-pubescentibus crenatis, crenis saepe glanduliferis, primis minoribus: floribus petiolatis subsolitariis: petalis subrotundis, laciniis calycinis oblongis obtusis ciliatis, triplo majoribus: drupa globosa maturitate purpureo-violacea glaucescente.

P. dometica Bert. Fl. It. t. 5. p. 133.

In saepibus, et sylvis montium. *Alla Fajola, presso S. Polo etc.*

Arbor. Flor. Martio. Flores albi odori.

Vulgo. *Brugnolo, Brugno salvatico.*

Usus. Prunorum fructus, forma magnitudine colore dulcedine pulpa, innumerae varietates in hortis cultae, ex hac specie ut plurimum prodierunt. Pulpa inter laxativa, et purgantia a medicis enumeratur, et ad Tamarindum imitandum a speculatoribus expetita. Lignum tornatoribus et topiariis utile.

987 *INSITITIA* L. *Sp. Pl. p. 680.* Ramis confertis patulis, ramulis spinulentibus brevibus: foliis longiuscule petiolatis ovato-oblongis hirsutiusculis, subtus venosis utrinque angustatis, primis minoribus subovatis: floribus petiolatis subgeminatis: petalis ellipticis, laciniis calycinis minoribus brevibus obtusis, duplo majoribus: drupa subglobosa maturitate purpureo-violacea.

P. insititia Bert. Fl. It. t. 5. p. 135.

In sylvis montium proximiorum. *Da Albano per andare a M. Cavi.*

Arbor mediocris. Flor. Martio-Aprili. Flores albi.

Vulgo. *Brugno salvatico.*

Usus. Linnaeus insititiam dixit: apud nos ad hoc raro usupatur. Ligni praestantia praecedentis speciei.

988 *SPINOSA* L. *Sp. Pl. p. 681.* Ramis patulis robustis valide spinosis

sis: foliis basi attenuata ellipticis breviter petiolatis serrulatis subtus pubescentibus: floribus solitariis breviter petiolatis: petalis obovatis patentibus, laciniis calycinis duplo majoribus: drupa globosa nigro-caesia.

P. spinosa *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 168 n. 558 - Bert. Fl. It. t. 5. p. 136.*

In sylvis et sepibus vulgaris.

Frutex. Flor. Martio. Flores albi.

Vulgo. *Brugno salvatico. Spino nero.*

Usus. In materia medica Linnaei cortex Pruni spinosae, sub Acaciae nostratis nomine recensitur. Cortex flores fructus sub forma syrapi ad diarrhaeas compescendas adhibebantur, nunc oblivioni traditi. Planta mirifice praestat ad sepes texendas, lignum durissimum ad opus topiarium, et tornatorum, et ad seipiones conficiendos optimum.

MYRTUS

989 *COMMUNIS L. Sp. Pl. p. 673.* Foliis ovatis acuminatis distantibus: pedunculis solitariis unifloris: calycibus acutis basi 2-bracteatis: baccis ovoideis. *Bert. Fl. It. t. 5. p. 117.*

M. communis *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 169. n. 557.*

In collibus sterilibus, et sepibus maritimis vulgaris.

Frutex. Flor. Junio. Flores albi suaveolantes elegantissimi.

Vulgo. *Mirto. Mortella.*

Usus. Planta ab antiquitus nota, Veneri sacra: vinum, et oleum Romani Myrto condiebant, et pro Pipere usurpabant. Medici uti adstringens variis in morbis utebantur, licet nunc obsoleta. Ars cosmetica aquam angelicam conficit. Folia ad tannandos corios communiter, et laudabiliter adhibita.

PUNICA.

990 *GRANATUM L. Sp. Pl. p. 676.* Caule ramoso, ramis oppositis: foliis lanceolatis, subsessilibus: floribus terminalibus subsolitariis.

P. Granatum *Maur. Cent. 13 p. 24. - Bert. Fl. It. t. 5. p. 122.*

In sepibus et in arvis nunc sponte, ex Africa olim adducta.

Arbor. Flor. Junio. Flores rubri.

Vulgo. *Granato. Melogranato.*

Usus. Planta, inter anthelminticos etiam ab antiquitate, recensita, nam Cato docet ad hoc contundere et vino fructus infundere. Recentiores decatio-

nem corticis radiceis, infusione fructuum antehabeunt ad vermes et praesertim Taeniam fugandam.

Obs. Latini *Balausti* nomen floribus, *Malicorii* fructibus, *Granati* seminibus dederunt; quamobrem sub his variis nominibus planta jam indicata.

CACTUS.

991 *OPUNTIA* L. *Sp. Pl.* p. 669. Prostrata reptans: caule articulado, articulis ovatis compressis: aculeis uniformibus fasciculatis setaceis: floribus sessilibus: fructibus ovatis.

C. *Opuntia Maur. Cent.* 13. p. 23 — *Opuntia vulgaris* herbariorum *Hort. Rom. t. 4. p. 68.*

Ex America orta, sponte nunc in ruderatis et praesertim in Palatino monte.

Perenn. Flor. Junio. Flore flavi.

Vulgo. *Fico d' India.*

SPIRAEA.

992 *FLABELLATA* Bert. *Fl. It. 5. p. 179.* Radice repente: caule fruticoso erecto, ramis crebris virgatis alternis: foliis inferioribus obovato-flabellatis apice incis, superioribus obverse lanceolatis 3-dentatis: cymis lateralibus alternis subsessilibus bracteis: bracteis lanceolatis: tubo calycis minime turbinato, laciniis triangularibus patentibus: corolla, calyce duplo longiore, petalis obovatis integris.

Oxyacantha angustifolia non spinosa *Hypericum fruticans Canadense* Robini. *Barrel. Ic.* 564.

In apricis ad sepes.

Non procul a Spoletto extra Portam romanam ipse reperi et Professori Mauri communicavi.

Frutex. Flor. Junio. Flore albi.

993 *FILIPENDULA* L. *Sp. Pl.* p. 702. Radice fasciculata, fibris elongatis apice tuberosis: caule herbaceo erecto striato, ramis alternis distantibus: foliis inferioribus caespitos, caulinis alternis, omnibus sessilibus interrupte pinnatis, foliolis pinnatifido-serratis, impari 3-fido: cyma terminali nuda: tubo calycis campanulato brevissimo, laciniis patentibus: petalis obverse lanceolatis, calyce 3-plo longioribus.

S. *Filipendula Seb. et Muur. Fl. Rom. Prod. p. 170. n. 568 — Bert. Fl. It. t. 5. p. 181.* *Filipendula vulgaris Hort. Rom. t. 5. tab. 39.*

In pratis humidis frequens.

Perenn. Flor. Majo. Flores albi.

Vulgo. *Trina di Fiandra. Filipendola.*

Usus. Utī adstringens jam praedicata, sed nunc vix enumeratur in materia medica.

994 *ULMARIA* L. *Sp. Pl.* p. 702. Radice simplici fibrillosa: caule herbaceo erecto angulato, ramis alternis distantibus: foliis radicalibus caespitosis petiolatis, caulinis alternis sessilibus, omnibus interrupte pinnatis subtus tomentosis, pinnis duplicato-serratis, impari maxima palmata: cyma terminali nuda: tubo calycis campanulato, laciniis reflexis: petalis calyce longioribus ungue angusta.

β Foliis denudatis.

S. *Ulmaria* β *Bert. Fl. It. t. 5. p. 183.*

In pratis Umbriae non infrequens.

Perenn. Flor. Junio. Flores albi foetidi.

Vulgo. *Regina de' prati. Olmaria.*

Usus. Sudorifera, et adstringens, a veteribus, herba et radix praedicabatur.

SORBUS.

995 *AUCUPARIA* L. *Sp. Pl.* p. 683. Foliis pinnatis petiolisque nudis, foliolis oblongis serratis, impari subaequali: corymbo composito ramosissimo: pomo globoso.

S. *aucuparia* *Bert. Fl. It. t. 5. p. 151.* — *Pyrus aucuparia* *Sang. Centres* p. 69.

In montium nemoribus. *Alla Tolfa, a Valle Canetra* in Umbria etc.

Arbor. Flor. Junio. Flores albi parvi luteo miniati.

Vulgo. *Sorbo salvatico.*

Usus. Planta utilissima aucuparia dicta, nam aves pomos avide appetunt, et ideo ad aucupia optima. Poma admodum adstringentia sunt, quocirca in arte medica jam desiderata. Lignum in omni solido opere expetitur, et praesertim ad vites torcularium.

Obs. Specimina mea Umbriae prorsus aequalia speciminibus apud *Tolfa* lectis.

996 *DOMESTICA* L. *Sp. Pl.* p. 684. Foliis pinnatis petiolisque tomentosis, foliolis ovato-oblongis serratis, impari ovato: corymbo composito: pomo turbinato.

S. domestica *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 169 n. 564 - Bert. Fl. It. t. 5. p. 152 exb. syn. Sang.*

In montium sylvaticis communis.

Arbor. Flor. Majo. Flores albi.

Vulgo. *Sorbo, Sorbo gentile.*

Usus. In hortis colitur ad fructus praestantiores obtinendos, qui tamen jamdudum subasperi. Lignum soliditate sua iisdem usibus praecedentis speciei praestat.

PYRUS.

997 *COMMUNIS* *L. Sp. Pl. p. 686.* α Foliis longe petiolatis ovatis subrotundisve serrulatis supra nudis subtus pubescentibus tandem glabratissimis: corymbis terminalibus sessilibus, pedicellis albo-tomentosis in fructu incrassatis: calycis tubo turbinato, laciniis ovato-acuminatis villosis: petalis integris subrotundis: pomis turbinatis.

P. communis α *Pyraster* *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 170. n. 566 - Bert. Fl. It. t. 5. p. 165.*

In dumetis et sepibus frequens.

Arbor. Flor. Aprili. Flores albi.

Vulgo. *Perazzo.*

Usus. Arbor notissima in usu medico et aeconomico praesertim ob fructum innumerae varietates.

998 *AMYGDALIFORMIS* *DC. Fl. Fr. t. 5. p. 531.* Foliis breviter petiolatis oblongis subintegerrimis basi angustatis, adultis supra viridibus subtus tomentoso-floccosis: corymbis terminalibus subsessilibus, pedicellis albo-tomentosis in fructu quandoque glabratissimis: calycis tubo turbinato, laciniis lanceolatis: petalis oblongo-ovatis obtusis: pomis turbinatis minusculis.

P. amygdaliformis *Bert. Fl. It. t. 5. p. 167. exl. Syn. Sang.*

In dumetis et viis campestribus frequens.

Arbor. Flor. Aprili. Flores parvi albi.

999 *CUNEIFOLIA* *Guss. Pl. Rar. p. 223. tab. 39.* Foliis longiuscule petiolatis oblongo-ovalibus lanceolatisve crenulatis basi cuneatis, junioribus subtus floccoso-pubescentibus, adultis glabratissimis: corymbis sessilibus paucifloris, pedicellis basi tomentosis apice incrassatis: calycis tubo oblongo, dentibus lanceolatis revolutis albo-lanatis: petalis subrotundis: pomis parvis globosis utrinque depressis.

P. cuneifolia Sang. Cent. tres p. 69 – Bert. Fl. It. t. 5. p. 168.

In sylvaticis et dumetis mare versus; specimina prope Hostiam Tyberis.

Arbor. Flor. Aprili-Majo. Flores albi duplo majores praecedentis speciei.

Obs. Hae duo Pyri species a Botanicis ante Clarissimum Gussonium insimul confusae, apud nos a vulgo indiscriminatim *Perazzo gentile* appellantur. In Cent. tribus Prod. Fl. Rom. addendis *P. cuneifolia* certe descripsi ex speciminibus iterum examinatis; sed loci natalis differentiationem non feci, cum duplicem speciem, in unico nomine vulgari, nondum agnovissem.

1000 *MALUS SMITH. Engl. Fl. t. 2. p. 362.* Foliis longe petiolatis ovatis ellipticisve duplicato-dentatis apice acutis aut acuminatis supra glabris vividibus, subtus tomentosis vel glabris: floribus umbellatis: calycis tubo campanulato, laciniis lanceolatis patentibus tandem marcescentibus: petalis subrotundis concavis: pomis subrotundis majusculis utrinque depressis.

P. Malus Bert. Fl. It. t. 5. p. 169 – *Malus communis* α *sylvestris* Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 170. n. 567.

In nemoribus communis.

Arbor. Flor. Majo. Flores albo-rosei.

Vulgo. *Melo salvatico*.

Usus. Malorum fructus omnibus bene noti, et varietates immensae cultae, dilicies mensarum, ab hac specie sylvestri prodierunt. In rebus medicis succus Malorum ab antiquis notus: syrupus, tinctura, pulpa in usu habentur. Vinum Acetum Sydrum e succo Malorum, dum opus sit, expetitur.

CYDONIA.

1001 *VULGARIS Pers. Ech. t. 2. p. 40.* Foliis breviter petiolatis ovatis integerrimis subtus tomentosis: floribus solitariis terminalibus: calyce urceolato tomentoso laciniis ovato-lanceolatis reflexis: petalis subrotundis: pomis turbinatis tomentosis tandem glabris.

Pyrus Cydonia Bert. Fl. It. t. 5. p. 171.

In apricis ad margines viarum. Non procul a Ponte Numentano in agro quodam vulgo *Tufelle*.

Frutex. Flor. Majo. Flores rosei.

Vulgo. *Cotogno. Melo cotogno*.

Usus. Extractum fit ex pomis, veteribus etiam notum, quod Saccharo, et aromatibus conditum, vulgo *Cotognata* audit, vi corroboranti et adstringenti gaudet. Mucillago seminum in collyris et ad convalidandas puerperarum mammas mirifice valet.

MESPILUS.

1002 *GERMANICA* L. Sp. Pl. p. 684. Spinosa. Foliis sparsis oblongis subsessilibus subserrulatis subtus tomentosis: floribus subsessilibus solitariis terminalibus: calycis villosi laciniis lanceolatis elongatis: petalis elongatis longe unguiculatis: pomis turbinatis maturitate castaneis.

M. germanica Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 170. n. 565 - Bert. Fl. It. t. 5. p. 155.

In sylvis montanis et maritimis. *Fajola*, *Ostia*, *Corneto*, etc.

Arbuse. Flor. Majo. Flores albi majusculi.

Vulgo. *Nespolo*.

Usus. Vis adstringens in pulpa pomorum communiter agnoscitur, ideo in ventris profluviiis a vulgo adhiberi solet. Lignum durissimum, ad solidiores machinarum partes sistendas, inservit.

1003 *PYRACANTHA* L. Sp. Pl. p. 685. Valide spinosa sempervirens. Foliis coriaceis breviter petiolatis ovato-lanceolatis crenatis: corymbis compositis: calycis turbinati pubescentis laciniis triangularibus: petalis obovatis concavis: pomis globulosis maturitate coccineis.

M. Pyracantha Bert. Fl. It. t. 5. p. 157 - Crataegus Pyracantha Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 168. n. 560 - Pyracantha sempervirens Barrel. Ic. 874.

In montium sepibus, et sylvaticis maritimis frequens. A *Palombara*, *Castel Fusano*, *Monte Gemaro* etc.

Frutex. Flor. Majo. Flores albi.

Vulgo. *Mortella nera*.

Usus. Folia ad tannandos corios aptissima, ideo cum foliis Myrti, Pistaciae Lentisci etc. ad hoc opus colliguntur. Lignum duritie praestat in nonnullis operibus tornatis.

1004 *AMELANCHIER* L. Sp. Pl. p. 685. Inermis. Foliis longe petiolatis ellipticis oblongisve serrulatis obtusis: floribus in racemis simplicibus terminalibus, pedunculis inferioribus elongatis: calycis campanulati laciniis lanceolatis patentibus tandem erectis: petalis obverse lanceolatis: pomis ovoideis maturitate coerulesco-nigris, laciniis calycinis coronatis.

M. Amelanchier Bert. Fl. It. t. 5. p. 158 - *Amelanchier Galloprovinciae Barrel. Ic. 527.*

In rupetribus montium Umbriae, et Picaeni non infrequens.

Arbuse. Flor. Aprili-Majo. Flores albi.

Vulgo. *Pero Corvino.*

1005 *COTONEASTER L. Sp. Pl. p. 686.* Inermis. Foliis subsessilibus ovato-ellipticis integerrimis supra glabris subtus albo-tomentosis: racemis paucifloris terminalibus nutantibus: tubo calycis turbinato, laciniis brevibus obtusis: petalis subrotundis patentibus: pomis turbinato-globosis maturis nigris.

M. Cotoneaster Bert. Fl. It. t. 5. p. 162.

In saxosis elatiorum montium Umbriae. *Vetoretto.*

Frutex. Flor. Aprili. Flores albo-rubelli.

Vulgo. *Cotognastro.*

CRATAEGUS.

1006 *ARIA L. Sp. Pl. 681.* Foliis breviter petiolatis ovato-oblongis vel ovatis duplicato-serratis parallele venosis, supra viridibus nitidis, subtus albo-tomentosis: floribus digynis in corymbo composito: tubo calycis turbinato, laciniis lanceolatis tandem deflexis: petalis obovatis, basi interna villosis: pomis parvis subglobosis maturitate coccineis.

C. Aria Bert. Fl. It. t. 5. p. 139 - *Sorbus Aria Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 169. n. 563.*

In montanis sylvaticis frequens. *Sul Monte Gennaro.*

Arbuse. Flor. Majo. Flores albi.

Vulgo. *Sorbo montano.*

Usus. Arboris praestantia in ligno est: ob duritiem ad torcularium vites, axes carrorum, dentes rotarum, clavos, opera tornata conficienda summo-pere expetitur: carbo ex hoc ligno praestantissimus.

1007 *TORMINALIS L. Sp. Pl. p. 681.* Foliis longe petiolatis late ovatis subcordatis incisus glabris subtus pallidioribus nervosis, segmentis acuminatis crebre serrulatis: floribus subdigynis in corymbo composito: calycis tomentosi tubo turbinato, dentibus triangularibus: petalis obovatis, calyce multo majoribus: pomis grandiusculis ellipsoideis maturitate fuscis.

Crataegus torminalis Bert. Fl. It. t. 5. p. 143 - *Sorbus torminalis Maur. Cent. 13. p. 24.*

In montium sylvis. *Monte Soriano.*

Arbor. Flor. Majo. Flores albi.

Vulgo. *Pollandrello.*

Usus. Lignum praestat uti species praecedens.

1008. *OXYACANTHA* L. *Sp. Pl.* p. 683. Ramis spinosis: foliis longiuscule petiolatis coriaceis glabris 3-5-lobis, lobis obtusis inciso-dentatis, inferioribus divaricatis, impari iterum sub-3-lobo: floribus monogynis in corymbo composito: tubo calycis turbinato, dentibus triangularibus: petalis ovato-subrotundis concavis patentibus: pomis parvis ellipsoideis, maturitate rubro-coralinis.

C. *Oxyacantha* Bert. *Fl. It. t. 5. p. 145* - C. *monogynia* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 169 n. 362* - *Oxyacantha spinosa* minore folio Barret. *l.c.* 563.

In sepibus communis.

Arbuse. Flor. Aprili. Flores albi odori.

Vulgo. *Spino bianco.*

Usus. Arbuscula antiquitus nota; nam ab Ovidio discimus, a Romanis ad fuganda maleficia, foribus apposita. Lignum duritie praestantissimum in operibus topiariis et tornatis desideratissimum.

1009 *OXYACANTHOIDES* THUILL. *Paris, ed. 2. t. 1. p. 245.* Ramis spinosis: foliis petiolatis obovatis obtusis supra viridibus subtus glaucis 3-5-lobis, lobis rotundatis serrulatis: floribus subdigynis in corymbis paucifloris: tubo calycis turbinato, dentibus lata basi triangularibus: petalis ovatis concavis: pomis ellipsoideis maturitate rubris.

C. *Oxyacanthoides* Bert. *Fl. It. t. 5. p. 148.* - C. *Oxyacantha* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 169. n. 561-*

In montium sepibus. *Sui monti Tusculani.*

Arbuse. Flor. Aprili. Flores albi.

Vulgo. *Spino.*

Usus. Praecedentis speciei.

1010 *LACINIATA*. Ab Ucr. in *Opus. di Ant. sicil. t. 6. p. 251. n. 12.* Ramis spinosis: foliis petiolatis ad nervos et marginem laxo pilosis cuneato-flabellatis pinnatifidis, laciniis planis divaricatis apice inciso-serratis: floribus 1-5-gynis in corymbis compositis: tubo calycis villosi conico, dentibus acutis: petalis subrotundis concavis: pomis ellipsoideis maturitate rubris.

C. laciniata Bert. *Fl. It. t. 5. p. 149.*

In sylvis montanis. *Alle Alluniere della Tolfa.*

Arbuse. Flor. Aprili. Flores albi.

MESEMBRYANTHEMUM.

1011 *NODIFLORUM* L. *Sp. Pl. p. 687.* Caule subdiffuso: foliis papulosis oppositis basi ciliatis: floribus axillaribus subsessilibus: calycis lobis 4-5 valde inaequalibus, petala, superantibus.

M. nodiflorum Sang. *Cent. tres p. 70. n. 155 - Bert. Fl. It. t. 5. p. 174.*

Kali floridum repens Aizoidum Neapolitanum. *Column. Ecphr. p. 72. Ic. p. 73 - Bocc. Réch. et observ. nat. p. 202.*

In rupibus littoreis. *A Nettuno.*

Ann. Flor. Junio. Flores albi parvi.

ICOSANDRIA DECA-POLYGINIA.

DRYAS

1012 *OCTOPETALA* L. *Sp. Pl. p. 722.* Foliis cordato-oblongis inciso-crenatis subtus tomentosus.

D. octopetala Sang. *Cent. tres p. 74. n. 165 - Bert. Fl. It. t. 5. p. 296.*

In apenninis ad rupes.

Perenn. Flor. Julio. Flores albi.

RUBUS.

1013 *FRUTICOSUS* L. *Sp. Pl. p. 707.* Caule pentagono elongato prostrato vel erecto-dependente, aculeis rectis vel incurvis, ramis implexis: foliis digitato-quinatis ternatisve, supra glabris subtus dense et breviter albotomentosis, foliolis ovatis acutis argute serratis: floribus in racemo composito cylindraceo: calycis inermi laciniis acutis in fructu retroflexis: petalis obovatis: syncarpium globosi maturite nigri, drupeolis numerosis.

R. fruticosus Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 171. n. 573 - Bert. Fl. It. t. 5. p. 217.*

In sepibus, dumetis, sylvis communis.

Frut. Flor. Junio-Augusto. Flores albo-rosei.

Vulgo. *Rogo. Rovo*, et fructus *More nere.*

Usus. Licet infestus spinis, tamen in rebus agrigolis utilissimus, nam, caules ad vincendum aptissimi, apud nos ad sepes ligandas communiter adhi-

biti. Fructus admodum grati, et eorum succus fermentationi traditus, alcoolem praestantem suppeditat. In rebus medicis, fructus uti refrigerantes valent, et syrupus Diamoron omnibus notus; item turionum decoctio refrigerantis famam obtinuit.

1014 *TOMENTOSUS* Wild. *Sp. Pl. t. 2. par. 2. p. 1083*. Incano-tomentosus. Caule angulato erecto quandoque elongato dependente parce ramoso, aculeis rectis aduncisve: foliis digitato-ternatis quinatisve, foliolis ovatis oblongisve inequaliter serratis, apice acuminatis: floribus in racemo composito elongato: calycis inermi, laciniis acutis cito retroflexis: petalis ovatis oblongis: syncarpium globosi maturitate nigri, drupeolis numerosis.

R. tomentosus *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 172. n. 575 - Bert. Fl. It. t. 5. p. 221*.

β denudatus. Foliis supra plus minus denudatis. *Bert. l. c.*

In dumetis, rupibus, montium sylvis. A Tivoli, a Tor di Quinto sulla rupe, β in Umbria et Picaeno.

Frut. Flor. Junio. Flores albi.

Obs. Nomen vulgare et usus praecedentis speciei.

1015 *GLANDULOSUS* Wild. *En. t. 1. p. 548*. Caule breviter aculeato, et setis glandulosis hirsuto caespitoso erecto vel dependente, ramis alternis breviusculis angulato-sulcatis: foliis pinnato-trifoliatis pilosis, foliolis late ovatis cuspidatis inequaliter serratis: floribus in racemo terminali sub composito abbreviato: calycis aculeati laciniis ovatis acuminato-subulatis maturitate saepius retroflexis: petalis oblongis: syncarpium subrotundi maturitate nigri, drupeolis numerosis.

R. glandulosus *Sang. Cent. tres p. 71. n. 159 - Bert. Fl. It. t. 5. p. 224*.

In sylvis et sepibus Umbriae.

Frut. Flor. Majo-Junio. Flores lutei.

Obs. Usus et nomen vulgare praecedentis.

1016 *CAESIUS* L. *Sp. Pl. p. 706*. Caule subtereti erecto-dependente vel prostrato, aculeis acicularibus recurvis: foliis pinnato-trifoliatis, foliolis ovato-oblongis ovatisve inequaliter serratis subtus pubescentibus: racemo paucifloro: calycis, ut plurimum piloso-glandulosi, laciniis acuminato-caudatis tandem adpressis: syncarpium subrotundi maturitate nigro-coerulei caesio-pruinosi, drupeolis paucis majusculis.

R. caesius Bert. *Fl. It. t. 5. p. 228* - *R. corylifolius* Seb. et Maur. *Flor. Rom. Prod. p. 171. n. 574.*

In sepibus circa Urbem frequens.

Frut. Flor. Junio-Augusto. Flores albo-carnei.

1017 *IDAEUS* L. *Sp. Pl. p. 706.* Caule subangulato erecto tenuiter aculeato, ramis patulis nutantibus: foliis pinnato-trifoliatis, foliolis ovato-oblongis ovatisve acutis serrato-serratis subtus tomentosis: racemo paucifloro, floribus nutantibus: calycis laciniis lanceolatis longe acuminatis jamdudum patentibus: petalis oblongis obtusis: syncarpio subrotundo maturitate rubro-kermesino.

R. Idaeus Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 171. n. 572* - Bert. *Fl. It. t. 5. p. 233.*

In montium elatiorum umbrosis. *Monte Lucretile.*

Frut. Flor. Junio. Flores albo-rosei.

Vulgo. *Lampone. Framboes.*

Usus. Fructibus Fragrariae vescae succedaneus est, et illorum ad instar saccharo et vino conditus utimur in secundis mensis et in gelidis sorbitionibus: item syrupus fit ad sitim, praesertim in aestiva tempestate, extinguendam. Nonnulli ad hoc opus decoctione foliorum utuntur.

FRAGRARIA.

1018 *VESCA* L. *Sp. Pl. p. 708.* Stolonibus radicalibus elongatis: caule ascendente folia subaequante: foliis ternatis pilosis, foliolis ovatis grosse dentatis, dente extimo minore, supra viridibus subtus glaucescentibus: villis petiolorum et caulium patentibus, pedunculorum adpressis: calycibus in fructu reflexis: syncarpio rubro.

F. vesca Bert. *Fl. It. t. 5. p. 236.* - *F. vesca* ex parte Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 172. n. 576* - *F. collina* Sang. *Cent. tres p. 71 n. 160* - *F. vulgaris* Hort. Rom. *t. 5. tab. 44.*

In nemorosis et umbrosis passim circa Urbem et in montibus.

Perienn. Flor. Aprili. Flores albid.

Vulgo. *Fravole.*

Usus. Fragrariae fructus cultura et usu omnibus noti, delicias mensarum. Syrupus ex fructu, et decoctio ex planta fit, quae diurectici et diaforectici famam adhibuit: a Podagra, Linnaeus pluribus annis se liberasse testatur, usu Fragrorum.

1019 *COLLINA* Ehr. *Beitz. t. 7. p. 26.* Stolonibus radicalibus abbreviatis nullisque: caule erecto folia subsuperante: foliis ternatis, foliolis ovatis grosse dentatis supra pilosis subtus sericeo-argentinis: villis petiolorum et caulium patentissimis, pedunculorum erecto-patulis: calycibus in fructu adpressis: syncarpio coccineo.

F. collina Bert. *Fl. It. t. 5. p. 239* - F. vesca ex parte Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 172. n. 576.*

In nemorosis et non procul ab Urbe. *Villa Pamfili, Rocca di Papa* etc.

Usus. Fructus F. collinae, fructibus F. vescae, fragrantia, et sapore vix cedunt: e montanis afferuntur in mensibus aestivis.

POTENTILLA.

1020 *RECTA* L. *Sp. Pl. p. 711.* Subirsuta. Caule erecto: foliis digitatis, inferioribus septem, superioribus quinque-foliatis, foliolis obverse lanceolatis grosse profundeque dentatis: stipulae bifidae laciniis integris incisive: floribus in corymbo terminali composito subdicotomo: petalis obcordatis, laciniis calycinis lanceolatis, duplo longioribus: nuculis reticulato-rugosis.

P. recta Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 172. n. 577* - Bert. *Fl. It. t. 5. p. 247.* - Quinquefolium rectum luteum Hort. *Rom. t. 5. tab. 49.*

In collibus et montibus etiam elatioribus, aeque ac in demissis siccis. *Monte Mario, Albano, Solfatarà di Tivoli, Valle Canetra in Umbria* etc.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores pallide lutei.

Vulgo. *Cinquefolio.*

1021 *HIRTA* L. *Sp. Pl. p. 712.* Hirsuta. Caule ascendente: foliis digitatis, inferioribus septem, superioribus quinatis, foliolis cuneato-oblongis grosse serratis basi integris: stipulae bifidae laciniis lanceolatis integris: floribus in corymbo terminali composito: petalis obcordatis, laciniis calycinis lanceolatis, subduplo longioribus: nuculis reticulato-arcuatis.

P. hirta Maur. *Cent. 13. p. 24* - Bert. *Fl. It. t. 5. p. 249.*

In apricis passim. *Caffarella, Monte Genaro, Civitavecchia,* etc.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores aurei.

1022 *CAVESCENS* Nestl. *Pat. p. 47. n. 31.* Tomentosa, cinerea. Caule prostrato superius ascendente: foliis digitatis ut plurimum quinatis, foliolis obverse ovatis grosse dentatis, basi cuneata integris, superius viridibus: stipulae bifidae laciniis integris ovatis in acumine obtuso productis: floribus in panicula terminali dicotoma: petalis obovatis subemarginatis, laciniis calycinis internis linearibus, externis ovatis, sublongioribus: nuculis rugosis vel laevibus.

P. canescens Bert. *Fl. It. t. 5. p. 251.*

In pratis montanis. *Valle Canetra* secus Nursiam.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores intense lutei.

1023 *ARGENTEA* L. *Sp. Pl. p. 712.* Albo-cinerea. Caule ascendente tomentoso: foliis digitato-quinatis: foliolis oblongis basi cuneatis subtus tomentoso-canis supra plerumque glabris indivisis vel pinnatifidis: stipulae bifidae laciniis integris dentatisve: floribus in corymbo ramoso: petalis obovatis laeviter marginatis, laciniis calycinis lanceolatis cano-tomentosis, subaequalibus: nuculis rugulosis.

P. argentea Sang. *Cent. tres p. 73 n. 162 - Bert. Fl. It. t. 5. p. 253.*

In siccis montanis Umbriae et Picaeni. *Monte di capo d'acqua, Monte Acuto.*

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores lutei parvi.

1024 *DE TOMMASI* Ten. *Fl. Nap. t. 2. p. 285. t. 44.* Caule ascendente villosa: foliis digitato-quinatis mollissime hirsutis pallide viridibus subtus canescentibus: foliolis obovato-spathulatis grosse serratis: stipulae bipartitae laciniis acuminatis: floribus in panicula terminali dichotomo-corymbosa: petalis obcordatis, laciniis calycinis ovatis acuminatis, multo longioribus: nuculis vix rugulosis.

P. de Tommasi Sang. *Cent. tres p. 75. n. 164. α et β - Bert. Fl. It. t. 5. p. 255.*

In subappenninis saxosis, et in montibus Latii frequens. *Albano, Monte Lucretile* etc.

Perenn. Flor. Julio. Flores aurei.

1025 *CAULESCENS* L. *Sp. Pl. p. 713.* Caule caespitoso decumbente: foliis digitato-quinatis, ternatisve: foliolis obovato-cuneatis margine sericeis apice argute serratis: stipulae bifidae inferioris laciniis lanceolatis, superioris ovatis, acuminatis omnibus: floribus in corymbo terminali composito, petalis oblongis sub integris, laciniis calycinis lanceolato-acuminatis, subaequalibus: nuculis piloso-barbatis.

P. caulescens Bert. *Fl. It. t. 5. p. 257.*

In rupetribus subalpinis montis *Vettore* et *Corona*.

Perenn. Flor. Junio-Augusto. Flores albi.

1026 *APPENNINA* Ten. *Fl. Neap. p. 181. (excl. syn. Bocc. Mus. t. 9).* Argenteo-sericea splendens. Caule basi caespitoso-lignoso, cauliculis annotinis monophyllis filiformibus 1-3-floris foliis: digitato-ternatis, foliolis radicalibus

oblongo-obovatis apice integris vel 2-3-dentatis, caulinis linearibus integris: stipulae bifidae laciniis linearibus integerrimis: petalis spathulatis longe unguiculatis, laciniis calycinis externis linearibus, internis ovatis, duplo longioribus: nuculis rugulosis apice barbatis.

P. apennina *Sang. Cent. tres* p. 72. n. 161 — *Bert. Fl. It. t. 5. p. 263* — Heptaphyllum trifoliatum argenteum montanum italicum longius radiculatum, crassioribus et rotundioribus foliis, *Bocc. Mus. di Piant. t. 20*, et Heptaphyllum trifoliatum argenteum italicum *L. c. t. 20*.

In apenninis Umbriae ad rupes.

Perenn. Flor. Julio. Flores albi, quandoque rubei.

1027 *FRAGARIASTUM Ehr. Herb. p. 146*. Villosa. Caulibus filiformibus decumbentibus subsolitariis, foliis, multo brevioribus: foliis digitato-ternalis, foliolis ovalibus obtusis serratis subtus sericeis: stipulae bifidae laciniis ovatis acuminatis: petalis obcordatis integris, laciniis calycinis lanceolatis acutis, subaequalibus: nuculis latere interno barbatis.

P. Fragariastrum *Bert. Fl. It. t. 5. p. 269* — P. Fragarioides *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 173. n. 580*.

In sylvaticis montium frequens. *Copiosamente intorno Rocca di Papa*.

Perenn. Flor. Aprili. Flores albi.

Vulgo. *Fravola bastarda*.

1028 *REPTANS L. Sp. Pl. p. 714*. Pilosa. Caule prostrato stolonifero late-repente: foliis digitato-quinatis longissime petiolatis, foliolis ovato-oblongis grosse dentatis: stipulae profunde bipartitae laciniis semilanceolatis subintegris: floribus axillaribus solitariis longe pedunculatis: petalis obcordatis, laciniis calycinis ovato-lanceolatis, longioribus: nuculis scabris.

P. reptans *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii n. 180* — *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 172. n. 579* — *Bert. Fl. It. t. 5. p. 271* — Quinquefolium majus repens. *Hort. Rom. t. 5. tab. 45*.

In subhumidis, ad vias, secus rivulos vulgatissima.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores flavi.

Vulgo. *Cinquefolio*.

Usus. Radix, herba in vulnerariis et adstringentibus jam enumerata.

1029 *ALPESTRIS Hall. Fil. in Mus. Helv. t. 1. p. 53*. Hirsuta. Caulibus caespitosis ascendentibus raro erectis: foliis digitatis inferioribus quinatis superioribus ternatis, foliolis obovatis retusis grosse dentatis: stipulae bifidae segmentis late ovatis acutis subintegris: floribus in corymbo terminali de-

pauperato quandoque solitariis: petalis late-obcordatis, laciniis calycinis externis linearibus, internis ovato-oblongis, duplo longioribus: nuculis laevibus:

P. alpestris Bert. *Fl. It. t. 5. p. 275.*

In alpestribus Umbriae et Picaeni. *Monte Vettore, Sasso borghese.*

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flores saturate lutei vel crocei.

1030 *AUREA* L. *Sp. Pl. p. 712.* Caule suberecto: foliis digitatis inferioribus quinatis, superioribus ternatis, foliolis oblongis apice dentatis margine sericeo-argenteis: stipulae bifidae laciniis semiovatis acutis: floribus in corymbo terminali depauperato, quandoque solitariis: petalis late obcordatis, laciniis calycinis externis lanceolatis, internis ovato-lanceolatis, duplo longioribus: nuculis arcuato-rugulosis, quandoque laevibus.

P. aurea Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 172. n. 578 - Bert. Fl. It. t. 5. p. 276.*

In elatioribus subappenninis jugis. *Monte Calvo presso Subiaco.*

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores aurei.

1031 *VERNA* L. *Sp. Pl. p. 712.* Rubicunda, pubescens. Caulibus caespitosis decumbentibus, cauliculis floriferis assurgentibus: foliis digitatis inferioribus quinatis, septennatis, superioribus ternatis, foliolis cuneato-obovatis retusis dentatis margine pilosis: stipulae bifidae laciniis lanceolatis acutis subintegris: floribus in corymbo dichotomo depauperato: petalis obovato-cuneatis emarginatis, laciniis calycinis acutis lanceolatis aut ovato-lanceolatis, sublongioribus: nuculis arcuato-rugosis.

P. verna Bert. *Fl. It. t. 5. p. 278.*

In apennino Picaeno. *Al cordone di Arcuata.*

Perenn. Flor. Junio. Flores lutei.

TORMENTILLA.

1032 *ERECTA* L. *Sp. Pl. p. 716.* Multiformis, pilosa. Caule ascendente dichotomo: foliis digitato-ternatis, foliolis obovato-cuneiformibus irregulariter dentatis: stipulis nullis vel 3-dentatis: floribus axillaribus solitariis longe pedunculatis: bracteis palmato-incisis: calyce 4-5-fido, laciniis lanceolato-linearibus, corollam 4-5-petalam, aequantibus: nuculis rugosis.

T. erecta Bert. *Fl. It. t. 5. p. 283 - Potentilla tormentilla* Sang. *Cent. tres p. 73. n. 163.*

In pratis montanis subappenninis et siccis graminosis. *Valle Canetra.*

Perenn. Flor. Julio. Flores lutei.

Vulgo. *Tormentilla.*

Usus. Radix et herba Tormentillae vi adstringenti gaudent, et in Electuario Diascordii adhuc ingreditur. Planta injura aliis adstringentibus nunc posthabita.

GEUM

1033 *URBANUM* L. *Sp. Pl.* p. 716. Caule terete erecto superius bifido: foliis radicalibus pinnato-lyratis, impari maximo trilobo, caulinis successive brevius petiolatis ternatis inciso-dentatis, omnibus pubescentibus: stipulis majusculis subrotundis inciso-dentatis: floribus solitariis longe pedunculatis tandem erectis: petalis obovatis, laciniis calycinis pilosis externis lanceolato-linearibus internis ovato-lanceolatis, subaequantibus: nucularum caudis recurvis nudis.

G. urbanum. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 173. n. 581 - *Bert. Fl. It. t. 5. p. 288* - Caryophyllata vulgaris *Hort. Rom. t. 5. tab. 43.*

In umbrosis ad vias passim.

Perenn. Flor. Aprili-Majo. Flores lutei.

Vulgo. *Cariofillata, Erba benedetta.*

Usus. Radix Caryophyllum olet, et in aromaticis a Medicis recensita, adstringentis, et diaphoretici famam quoque habuit; sed modo obsolevit.

1034 *MONTANUM* L. *Sp. Pl.* p. 717. Caule erecto: foliis radicalibus pinnato-lyratis, foliolis obtuse dentatis impari maximo subrotundo, caulinis sessilibus parvis ternatis, ultimis simplicibus, omnibus trifidis inciso-dentatis: stipulis ovato-acutis: floribus solitariis nutantibus: petalis obcordatis, laciniis calycinis lanceolatis externis minoribus, subduplo longioribus: caudis nucularum rectis plumosis.

G. montanum *Bert. Fl. It. t. 5. p. 292* - Caryophyllata alpina minima flore aureo. *Barrel. Ic. 399.*

In appennino Umbro vulgo *Vettore.*

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores aurei.

ROSA.

1035 *SPINOSISSIMA* L. *Sp. Pl.* p. 705. Caule erecto, aculeis inaequalibus acicularibus: foliis impari-pinnatis 3-jugis, foliolis parvis ovatis obtusis incurve serratis: stipulis adnatis integris: floribus subsolitariis: calycis tubo globoso, laciniis simplicibus: petalis obcordatis: stylis liberis vix exsertis: cynarhodio subgloboso.

R. spinosissima *Bert. Fl. It. t. 5. p. 187.*

In pratis alpinis Umbriae. *Valle Canetra*.

Frut. Flor. Junio-Julio. Flores albi grate olentes.

1036 *POMIFERA* Smith. *Engl. Fl. t. 2. p. 328*. Caule erecto, aculeis mediocribus horizontalibus basi dilatatis; foliis impari-pinnatis 2-4-jugis, foliolis ellipticis tomentosis duplicato-serratis; stipulae adnatae integrae apicibus brevibus divergentibus; floribus solitariis vel corymbosis; calycis tubo globoso aculeato, laciniis simplicibus lanceolatis longe caudato-acuminatis; petalis obovatis; stylis liberis fere inclusis; cynarhodio globoso.

R. pomifera Bert. *Fl. It. t. 5. p. 190*.

Ad sepes Umbriae in alpinis. *Valle Canetra*.

Frut. Flor. Junio-Julio. Flores saturate rosei. Folia grate olentia.

1037 *GLUTINOSA* Sibth. et Smith. *Fl. Graec. Prod. p. 348*. Caule erecto, aculeis solitariis compresso-dilatatis; foliis impari-pinnatis sub 3-jugis, foliolis parvis subrotundis ovatisve duplicato-serratis subvillosis subtus crebre glandulosi; stipulae adnatae apicibus divergenti-dilatatis; floribus solitariis; calycis tubo ellipsoideo, laciniis pinnatifidis; petalis cuneatis emarginatis; stylis liberis subexertis; cynarhodio subgloboso.

R. glutinosa. Bert. *Fl. It. t. 5. p. 193*.

Ad sepes in nemorosis prope Rieti.

Frut. Flor. Majo-Junio. Flores pallide rosei. Herba viscida foetens.

1038 *SERAPHINI* Viv. *Fl. Cors. Diagn. p. 8*. Caule erecto, aculeis falcatis compresso-dilatatis; foliis impari-pinnatis 2-3-jugis, foliolis parvis subrotundis duplicato-serratis supra glabris subtus et serraturis glandulosi; stipulae adnatae apicibus ovatis divergentibus; floribus subsolitariis vel corymbosis; tubo calycis ellipsoideo parvo, laciniis pinnatifidis, pinna extima caudato-acuminata; petalis subrotundis emarginatis; stylis liberis tandem exertis; cynarhodio subgloboso.

R. Seraphini Bert. *Fl. It. t. 5. p. 194* - R. parvifolia Sang. *Cent. tres p. 70*.

In montosis apricis. *Monte Lucretile*.

Frut. Flor. Junio. Flores incarnati noctu grate olentes. Odor plantae nauseosus hircinus.

1039 *RUBIGINOSA* L. *Mant. Alt. p. 564*. Caule erecto, aculeis validis compresso-falcatis; foliis impari-pinnatis sub-3-jugis, foliolis suborbiculato-ovatis pubescentibus subtus serraturisque glandulosi; stipulae adnatae

tenuiter serratae apicibus divergentibus: floribus terminalibus solitariis quandoque corymbosis: pedunculis, tuboque calycis ellipsoideo, hispidis, limbi laciniis alterne pinnatifidis, petalis obcordatis: stylis subexsertis: cynarhodio subgloboso.

R. rubiginosa Bert. *Fl. It. t. 5. p. 197* - R. rubiginosa var. pubera Fior. in *Gior. dei Lett. di Pisa* 1828. t. 17. p. 121 - R. dumetorum Sang. *Cent. 13. p. 70.*

β sepium. Pedunculis tuboque calycis glabro.

R. rubiginosa β Bert. l. c. - R. rubiginosa var. segium Fior. l. c. - R. systyla Sang. *Cent. tres p. 71.*

In montanis ad sepes utraque varietas. *Monti tiburtini*, a *Collescipuli*, secus Romam etc.

Frut. Flor. Majo. Flores carnei. Odor herbae terebinthinaceus.

1040 *COLLINA* Wild. *Sp. Pl. t. 2. p. 2. p. 1078.* Caule erecto, aculeis aduncis compresso-dilatatis: foliis impari-pinnatis sub-3-jugis, foliolis ovatis pubescentibus, serraturis eglandulosis: stipulae adnatae margine piloso-glandulosae laciniis acutis: floribus subsolitariis quandoque corymbosis: pedunculis tuboque calycis ovoideo, glabris, limbi laciniis alterne pinnatifidis: petalis obcordatis: stylis inclusis: cynarhodio ovoideo.

R. collina Bert. *Fl. It. t. 5. p. 200.*

In sepibus ad vias campestres prope Tiburem.

Frut. Flor. Majo. Flores albo-carnei. Folia inodora.

1041 *CANINA* L. *Sp. Pl. p. 704.* Caule erecto, aculeis majusculis aduncis basi compresso-dilatatis: foliis impari-pinnatis 2-3-jugis, foliolis ovatis oblongisve saepe duplicato-serratis subcoriaceis nitidis: stipulae adnatae laciniis latiusculis, apice acuto, divergentibus: floribus simplicibus corymbosis: calycis tubo ovoideo, limbi laciniis latiusculis alterne pinnatifidis, pinnis angustis impari elongato: petalis obcordatis: stylis inclusis: cynarhodio ovoideo.

R. canina Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 171. n. 571* - Bert. *Fl. It. t. 5. p. 201.*

α glabra. Petalis vix puberulis, foliolis glabris, pedunculis calycibusque laevibus.

β nitens. Foliolis subconcoloribus glabris nitidis, pedunculis fructibusque laevibus.

γ glancescens. Aculeis minoribus, foliolis utraque pagina glabris glaucis. δ dumetorum. Petiolis tomentosis, foliolis subtus puberulis supra glabrusculis, pedunculis fructibusque laevibus.

ε microcarpa. Foliolis subtus vellutinis, fructibus minoribus laevibus.

ξ bractescens. Foliolis ovato-acuminatis, bracteis majusculis lanceolato-acuminatis.

Ad sepes vulgatissima tam in demissis quam in montanis α communis; β secus Romam alla Caffarella, γ in Umbriae montibus a Valle Canetra in Nursinis, δ Roma Tivoli etc. ξ in alpinis Fossa media.

Frut. Flor. Majo. Flores pallide rosei.

Vulgo. *Rosa di fratta*, *Rosa canina*, *salvatica*; fructus *Cinobasti*, *Grataculi*, *Ballerini*, *Paterlenghi*; excrescentia, quae in hac specie, in *R. gallica*, et in *R. rubiginosa* surgit ex punctura insecti *Cynips Rosae* seu nidus horum insectorum dicitur *Gatta della Rosa*, *Fungo della Rosa*, *Bedequar*.

Usus. Petala laxativa sunt, fructus refrigerantes, nidus insectorum adstringens, lignum in arte topiaria saepe desideratur.

1042 *ARVENSIS* L. Mant. Alt. p. 145. Caule procumbente flagelliforme, aculeis parvis aduncis: foliis impari-pinnatis 3-jugis, foliolis subrotundo-ovatis serratis subtus glaucescentibus: stipulae adnatae laciniis acutis erectis: floribus ut plurimum solitariis: tubo calycis oblongo, limbi laciniis ovatis acutis: petalis obovatis integris: stylis glabris longe exsertis: cynarhodio elipsoideo parvo.

R. arvensis Fior. in *Gior. de lett. di Pisa* 1828. t. 17. p. 121 - Bert. Fl. It. t. 5. p. 205.

In montibus Latii. *Lucretile*.

Frut. Flor. Junio-Julio. Flores albi suaveolentes.

1043 *ALPINA* L. Sp. Pl. p. 703. Caule erecto ramoso subinermi: foliis impari-pinnatis 3-4-jugis, foliolis ellipticis obtusis glabris argute duplicato-serratis: stipulae adnatae laciniis lanceolatis apice divergentibus: floribus solitariis caule ramisque terminalibus: tubo calycis oblongo, limbi laciniis ovatis lanceolatis simplicibus apice caudato-elongatis: petalis obcordatis: stylis inclusis: cynarhodio ovoideo.

R. alpina Bert. Fl. It. t. 5. p. 207.

In rupestribus alpinis Umbriae. *Monte Vettore*, *Valle Canetra* etc.

Frut. Flor. Junio-Julio. Flores intense rosei.

1044 *PUMILA* L. *Sup.* p. 262. Caule humili erecto, aculeis tenuibus subincurvis numerosis: foliis impari-pinnatis sub-3-jugis, foliolis ellipticis duplicato-serratis supra viridibus subtus glaucis, nervis pilosis quandoque glandulosis: stipulae adnatae laciniis angustis, apice acuto, divergentibus: floribus plerumque solitariis, caule ramisque terminalibus: pedunculis elongatis, tuboque calycis oblongo, hispidis: limbi laciniis lanceolatis elongatis alterne pinnulatis: petalis obcordatis: stylis subexertis: cynarhodio turbinato.

R. *pumila* Bert. *Fl. It. t. 5. p. 210* - R. *gallica* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 170. n. 569.*

Ad oras nemorum circa Urbem frequens *Caffarella*, et in montibus Latii *Albano*.

Frut. Flor. Majo. Flores intense rosei quandoque albi grate leniter olentes.

Usus. *Rosa gallica* L. in hortis colitur pro usu medico, neque apud nos indigena. Herborari, sub nomine *Bottoni di Rose*, flores R. *pumilae* in Farmaciis inducunt sine ullo artis detrimento.

1045 *SEMPERVIRENS* L. *Sp. Pl. p. 704.* Glabra. Caule prostrato elongato, aculeis validis recurvis basi dilatatis: foliis impari-pinnatis sub-3-jugis, foliolis coriaceis perennantibus ovato-lanceolatis serratis: stipulae adnatae laciniis angustis apice incurvis: floribus corymbosis terminalibus axillaribusque: pedunculis calycibusque hirtis glandulosis: tubo ovoideo, limbi laciniis ovatis acutis integris: stylis longe exertis: cynarhodio ovoideo.

R. *sempervirens* Sebast. *En. Amph. Flavii p. 67. n. 197* - Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 171. n. 570* - Bert. *Fl. It. t. 5. p. 213.*

Ad sepes in nemorosis frequens.

Frut. Flor. Majo. Flores albi admodum odori.

Vulgo. *Rosa salvatica*, *Rosa di fratta*, fructus *Grattaculi*, *Paterlenghi*.

Usus. Lignum ad opus topiarium aptissimum.

CLASSIS XIII POLYANDRIA

ORDO I. MONOGYNIA.

PAPAVERACEAE JUSS.

231 *PAPAVER* L. Calyx liberus deciduus diphyllus, foliolis aequalibus concavis: corolla rosacea 4-petala cito decidua, petalis planis in aestivatione

corrugatis: staminum filamenta filiformia vel subulata, antherae oblongae 2-loculares: ovarium, stigmate persistente radiato, coronatum, radiis 4-20 margine integris vel partitis: capsula globosa ovato-oblonga sub corona foraminibus dehiscens, dissepimentis placentariis incompletis, unilocularis.

232 *GLAUCIUM* L. Calyx liberus deciduus diphyllus, foliolis aequalibus concavis: corolla rosacea 4-petala cito decidua, petalis planis in aestivatione corrugatis: staminum filamenta filiformia, antherae lineares 2-loculares: ovarium stigmate persistente 2-3-4-lobum coronatum: siliqua cylindracea longissima 2-valvis, dissepimento placentario completo, 2-locularis.

233 *CHELIDONIUM* L. Calyx liberus deciduus diphyllus, foliolis ovatis concavis: corolla rosacea 4-petala decidua, petalis in aestivatione corrugatis: staminum filamenta filiformia, antherae lineares 2-loculares: ovarium, stigmate persistente 1-lobo, coronatum: capsula subcylindrica elongata brevirostrata 1-locularis 2-valvis: semina subreniformia punctata ecristata.

234 *ACTEA* L. Calyx liberus deciduus 4-phyllus: corolla rosacea 4-petala calyci aequalis, petalis spatulatis deciduis: staminum filamenta filiformia apice incrassata, antherae ovatae 2-loculares: ovarium basi contractum apice arcuatum: stigma sessile papillosum fere obliquum: bacca ovoidea latere 1-sulcata 1-locularis polysperma, stigmate coronata: semina semiorbiculata.

CAPPARIDAE VENT.

235 *CAPPARIS* L. Calyx liberus deciduus 4-phyllus, foliolis concavis: corolla rosacea 4-petala: staminum filamenta filiformia, antherae oblongae, 2-loculares versatiles: ovarium ovoideum thecaphoro filiformi impositum: stigma sessile acutum: bacca oblonga 1-locularis polysperma: semina parietibus adfixa.

TILIACEAE DC.

236 *TILIA* L. Calyx liberus 5-partitus deciduus coloratus: corolla rosacea 5-petala calyci aequalis, petalis obverse lanceolatis crenatis, unque nuda vel squamato-nectarifera: staminum filamenta subulata modo libera, modo basi coalita, antherae 2-loculares didymae: ovarium subrotundum tomentosum: stylus filiformis deciduus: stigma capitato-5-lobum: nux coriacea vel cartacea pentagona, vel subrotunda 5-locularis monosperma.

CISTINEAE DC.

237 *CISTUS* L. Calyx liberus persistens 5-phyllus, foliolis 2-seriatis, duobus externis: corolla rosacea 5-petala, lamina plana patente, unque brevi: stamina corolla breviora, filamentis subulatis, antheris ovatis 2-locularibus: ovarium sobrotundum: stylus brevissimus rectus: stigma capitatum: capsula sublignosa calyce tecta 5 raro 10-locularis, 5 raro 10-valvis, dissepimentis medianis dehiscens.

238 *HELIANTHEMUM* WILLD. Calyx liberus persistens 5-phyllus, foliolis 2-seriatis, duobus externis, quandoque simpliciter 3-phyllum: corolla rosacea 5-petala, unque brevi, lamina patente: stamina corolla breviora, filamentis filiformibus, externis saepe castratis, antheris ovatis 2-locularibus: ovarium subrotundum: stylus brevis: stigma capitatum: capsula ovoideo-trigona ut plurimum cartacea 3-valvis dehiscens, dissepimentis medianis incompletis 2-locularis, quandoque completis 3-locularis.

NYMPHAEACEAE SALISB.

239 *NYMPHAEA* L. Calyx coriaceus liberus persistens 4-phyllus: corolla polypetala, petalis multiseriatis, apice receptaculi, ovarium includentis, insertis: stamina petalis multo breviora, in seriebus petalis successivis, inserta: filamenta plana apice attenuata: antherae 2-loculares lineares, facie interna filamentis, adnatae: ovarium subglobosum: stigma sessile peltato-radiatum, centro umbilicatum, radiis acutis antevius liberis: bacca pulposa multilocularis, loculis polyspermis stigmatae persistente coronata semina arillo pulposo circumdata.

240 *NUPHAR* SIETH ET SMITH. Calyx coriaceus liberus persistens coloratus 5-6-phyllus: corolla polypetala, petalis dorso glanduliferis multiseriatis, apice receptaculi, basim ovarii cingentis, inserta: stamina petala aequantia in seriebus petalis successivis inserta: filamenta crassa compressa in latus recurva: antherae lineares facie interna filamentis adnatae, loculis diseretis: ovarium obscure pyriforme: stigma sessile peltato-radiatum, radiis antevius integris raro sublobatis: bacca pulposa stigmate persistente coronata 1-locularis, loculis polyspermis: semina arillo septiformi ad invicem distincta.

POLYANDRIA TRIGYNIA

PAEONIACEAE BARTL.

241 PAEONIA L. Calyx liberus persistens 3-4-6-phyllus, foliolis tribus internis margine membranaceis, reliquis omnibus externis, quandoque in foliis veris mutatis: corolla rosacea grandis 5-polypetala, petalis concavis patentibus obovatis ut plurimum integris: staminum filamenta filiformia, antherae terminales 2-loculares: discus carnosus ovaria cingens: ovaria 2-6 erecta: stigmata crassa sessilia 2-lamelata cristata, crista nunc brevi nunc elongata et apice recurva: follicoli 2-6 coriacei maturitate divergentes latere interno dehiscetes.

RANUNCULACEAE JUSS.

242 DELPHINIUM L. Calyx coloratus liberus deciduus 5-6-sepalus, sepalum supremum basi in cornu conico-subulato intus cavo productum, dum 6 sepalus duo interna unguiculata: corolla 1-4-petala calcarata, calcare in cornu calycis immisum: staminum filamenta inferne dilatata: antherae ovatae erectae: ovaria 1-3-5: styli persistentes: stigmata simplicia reflexa: folliculi oblongi subrotundi, latere interno, dehiscetes.

243 ACONITUM L. Calyx coloratus liberus saepius deciduus 5-sepalus, sepalum supremum majus cassideforme antice rostratum, duo lateralia suborbiculata conniventia, duo inferiora minora dependentia: corolla 2-petala longe unguiculata in sepalo majore recondita, unumquodque petalum superius in calcar tubulosum recurvum, inferius in laminam planam saepe incurvam, productum: stamina inter sepala lateralia, filamentis basi dilatatis, antheris subrotundis: ovaria 3-5, stylis filiformibus, stigmatibus simplicibus: folliculi cartacei stylo, coronati, latere interno dehiscetes.

POLYANDRIA-PENTAGYNIA

244 AQUILEGIA L. Calyx coloratus deciduus 5-sepalus: corolla 5-petala, petalis cum sepalis alternantibus, inferius in cornu apice calloso, productis, superius hiantibus 2-labiatis, labio externo amplo plano, interno minimo: stamina seriata, interna longiora castrata, externa filamentis subulatis an-

theris cordatis: ovaria 5, stylis subulatis, stigmatibus simplicibus: folliculi erecti cylindrici, stylo coronati, latere interno, dehiscentes.

245 NIGELLA L. Calyx coloratus liberus deciduus 5-sepalus: corolla polypetala patens, petalis parvis 2-labiatis circa stamina in seriebus dispositis, labio superiore indiviso, inferiore 2-fido, ungue foveolato nectarifero: staminum filamenta subulata: antherae oblongae, connectivo saepe ultra apicem producto, mucronatae: ovaria 5-10 plus minus distincta vel coalita: stigmata, stylis 3-5-10 elongatis, longitudinaliter adnata: capsulae totidem, stylis persistentibus coronatae, latere interno dehiscentes.

POLYANDRIA-POLYGYNIA

246 ADONIS L. Calyx liberus deciduus pentasepalus, sepalis patentibus concavis: corolla rosacea 5- ∞ -petala, petalis ut plurimum calyce longioribus, ungue nudo: stamina corolla breviora, filamentis subulatis, antheris subovatis incurvis: stylus brevissimus: stigma simplex: nuculae numerosae ovatae reticulato-rugosae 1-spermae in spicam aut capitulum super riceptaculum auctum saepe elongatum, dispositae.

247 FICARIA DILL. Calyx liberus deciduus 3-sepalus, sepalis concavis patentibus: corolla rosacea polypetala, calyce duplo longior, petalis oblongis planis, ungue nectarifero foveolato: stamina corolla breviora, filamentis subulatis, antheris oblongis: stylus brevissimus dilatatus: stigma obtusum: nuculae laeves compressae obtusae 1-spermae in capitulum dispositae.

248 RANUNCULUS L. Calyx liberus 5-sepalus deciduus, sepalis concavis patentibus vel retroflexis: corolla rosacea 5 raro 10-petala, petalis obtusis, ungue, fovea nectarifera quandoque squamula aucta, donato: stamina corolla breviora, filamentis subulatis, antheris oblongis: stylus brevis vel elongatus lateralis: stigma puberulum: nuculae ovatae subcompressae 1-spermae laeves vel echinatae tuberculatae striatae, stylo quandoque elongato, coronatae, in capitulum vel spicam super riceptaculum auctum dispositae.

249 CERATOCEPHALUS DC. Calyx liberus tandem deciduus 5-sepalus, sepalis oblongis patentibus: corolla rosacea 5-petala, calyce subduplo longior, petalis oblongis integris: stamina corolla breviora, filamentis subulatis antheris, oblongis: stylus elongatus incurvus: stigma puberulum: nuculae lanuginosae 1-spermae basi 2-lobae apice in rostrum superius falcatum productae, in spicam cylindricam, dispositae.

250 TROLLIUS L. Calyx liberus deciduus 5- ∞ -sepalus, sepalis coloratis: petala 5 plura basi tubulosa apice 1-labiata: staminum filamenta subulata erecta: antherae elongatae: stigma sessile acutum: capsulae cylindraceae subincurvae transversim rugosae 1-loculares polyspermae intus dehiscentes apice rostellatae, thecaphoro, impositae.

251 ISOPYRUM L. Calyx liberus deciduus coloratus 5-sepalus, sepalis ovatis concavis: corolla 5-petala, petalis tubulosis ore bilabiatis, labio externo 2-lobo brevi, interno integro: staminum filamenta filiformia elongata: antherae erectae ovatae 1-loculares: ovaria erecta oblonga 2- ∞ : stigmata obtusa sublateralia in apice styli elongati: capsulae membranaceae oblongo-compressae, latere externo carinato, carina in rostrum producta, interno ab apice dehiscente, 1-loculares oligospermae.

252 HELLEBORUS L. Calyx liberus 5-sepalus persistens quandoque coloratus, sepalis subrotundis grandibus: corolla polypetala, petalis parvis tubulosis, basi compressa, nectariferis, apice truncatis: stamina calyci ut plurimum aequalia: filamenta subulata: antherae oblongae, loculis oppositis: ovaria 2-16 erecta, stylis subulatis, stigmatibus obtusis puberulis: capsulae membranaceae cylindraceo-compressae utrinque fere carinatae, carina externa recta in rostrum longe producta, interna incurva ab apice dehiscente, 1-loculares polyspermae.

253 CALTHA L. Calyx liberus patens deciduus aliquando persistens 5- ∞ -sepalus, sepalis subrotundis coloratis: corolla nulla: stamina calyci breviora, filamentis subulatis, antheris oblongis, loculis oppositis: ovaria erecta, stylo brevi conico, stigmate obtuso, capsulae membranaceae cylindrico-compressae subcarinatae, carina externa recta in rostrum breve producta, interna-curva ab apice dehiscente, 1-loculares polyspermae.

254 ANEMONE L. Flores involucrati, involucrium triphyllum incisum vel partitum a flore remotum: calyx liberus deciduus 6- ∞ -sepalus, sepalis coloratis obtusis conniventibus: corolla nulla: stamina calyci breviora: antherae apice filamentorum filiformium adfixae: styli jamdudum persistens saepius post nutias aucti: stigmata simplicia: nuculae 1-spermae in capitulum coadunatae, mucrone vel cauda plumosa, coronatae.

255 HEPATICA DILL. Flores involucrati, involucrium triphyllum integrum, flori approximatum. Calyx liberus deciduus 6-9-sepalus, sepalis inse-riebus dispositis: corolla nulla: stamina calyci breviora: antherae apici fila-

mentorum irregularium adfixae: styli persistentes brevissimi: stigmata obtusa: nuculae 1-spermae breviter rostratae in capitulum coadunatae.

256 CLEMATIS L. Calyx liberus patens deciduus 4-8-sepalus, sepalis coloratis: corolla nulla: staminum filamenta medio dilatata: antherae elongatae erectae, connectivo subulato, adnatae: styli subulati: stigmata simplicia: nuculae 1-spermae in capitulum coadunatae, cauda plumosa vel nuda coronatae.

257 THALICTRUM L. Calyx minimus liberus cito deciduus 3-5-sepalus, sepalis concavis coloratis: corolla nulla: stamina patentia vel erecta, filamentis filiformibus saepe apice dilatatis, antheris elongatis oppositis: ovaria numero varia: stigmata ut plurimum sessilia pubescentia: nuculae 1-spermae modo sessiles modo pedicellatae triquetrae, angulis alatis, sulcatae aut inflatae:

ALYSMAEAE BARTL.

258 SAGITTARIA L. Flores monico-dyclini superiores masculi, inferiores foeminei: stamina sub 24, filamentis subulatis, antheris basi cordatis extorsis: ovaria plurima, stylo brevissimo, stigmate simplici: in utroque flore calyx 3-phyllus, foliolis ovatis concavis persistentibus: corolla rosacea calyce longior ipsoque alterna 3-petala, petalis subrotundis obtusis: nuculae membranaceae compressae 1-loculares 1-spermae breviter rostratae in capitulum densum coadunatae.

POLYANDRIA-MONOGYNIA

PAPAVER.

1046 HYBRIDUM L. *Sp. Pl.* p. 725. Caule erecto ramoso: foliis pinnatifidis, pinnis incisim margine breviter setosis: floribus solitariis longe pedunculatis, pedunculis adpresse setosis: capsulis subglobosis setoso-hispidis, stigmate sub 5-radiato, coronatis.

P. hybridum Maw. *Centr.* 13. p. 25 - Bert. *Fl. It. t.* 5. p. 316.

In incultis. *Sul Monte Mario nella villa Mellini.*

Ann. Flor. Aprili. Flores punicei antheris cyaneis.

1047 DUBIUM L. *Sp. Pl.* p. 726. Caule erecto ramoso, pilis adpressis: foliis 2-pinnatifidis, inferiorum laciniis latiusculis integris aut 3-dentatis, su-

periorum linearibus acutis: floribus solitariis longissime pedunculatis, pilis pedunculorum patentibus: capsulis oblongis subangulatis glabris, stigmatе multiradiato, coronatis.

P. dubium *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 176. n. 586 - Bert. Fl. It. t. 5. p. 322.*

α *Rubiaci*. Foliis superioribus bipinnatifidis, capsula abbreviata.

P. dubium α *Bert. l. c.*

In incultis, vineis etc. frequens. α *Villa Borghese.*

Ann. Flor. Aprili. Flores punicei.

Vulgo. *Rosolaccio, Papavero salvatico.*

1048 *RHOEAS* *L. Sp. Pl. p. 726.* Hirsutum pilis patentibus. Caule erecto ramoso: foliis pinnatifidis, laciniis serratis incisive: floribus solitariis longissime pedunculatis: capsulis subrotundis glabris, stigmatе multiradiato, coronatis.

P. Rhoëas. Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 176. n. 585 - Bert. Fl. It. t. 5. p. 324.

In cultis, incultis, vineis etc. communis.

Ann. Flor. Aprili-Majo. Flores punicei.

Vulgo. *Rosalaccio. Papavero salvatico.*

Usus. In materia medica flores, et herba *Rhoeadis* enumerantur utpote sudorifera calmans somnifera. Apud nos flores communiter usurpantur ad tussim compescendam; sed indiscriminatim flores *P. Rhoëadis* et dubii ad hoc colliguntur: herba cruda, et magis cocta utriusque speciei sub hyeme a villicis appetitur.

1049 *SOMNIFERUM* *L. Sp. Pl. p. 726.* Glaucum. Caule erecto simplici ramosque: foliis amplexicaulibus oblongis incisive dentatisve, dentibus subrotundis: floribus solitariis, pedunculis solitariis aggregatisve: capsulis oblongis vel subglobosis, stigmatе multiradiato, coronatis.

β *nigrum*. Capsula globosa, semine nigro.

P. somniferum *Maur. Cent. 13. p. 25.*

In incultis nunc sponte erraticum ex hortis aufugum.

Ann. Flor. Majo. Flores triste rosei.

Vulgo. et in officinis. *Papavero.*

Usus. Succo lactiginoso, qui ab hac specie in Oriente sponte provenit, *Opium* fit, magnatibus illius regionis reservatum: decoctione plantae, et prae-

sertim capsularum extractum siccum educunt, quod Opium in aeconomia haudit, cujus vis et usus in medicina sat noti. Apud nos speciem quoque colitur, sed, vi ejus admodum depauperata, ad syropus et tisanas calmantes conficendas inservit.

GLAUCIUM.

1050 *LUTEUM* Scop. *Fl. Carn. ed. 2. t. 1. p. 569.* Intese glaucum. Caule ut plurimum caespitoso, ramis alterne dichotomis: foliis undulatis inferioribus pinnatifidis angulato-dentatis, supremis simpliciter dentatis: siliquis incurvis ut plurimum tuberculato-scabris: semina majuscula reniformia.

G. luteum. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 176. n. 584 - Bert. Fl. It. t. 5. p. 312 - G. flore luteo. Hort. Rom. t. 4. p. 87.*

In arenosis maritimis. *Ostia, Fiumicino, Nettuno*, etc.

Ann. Flor. Junio-Julio. Flores flavi.

Vulgo. *Papavero cornuto.*

CHELIDONIUM.

1051 *MAIUS* L. *Sp. Pl. p. 723.* Caule articulado, articulis tumidis: foliis impari-pinnatis, pinnis lobatis crenatis: pedunculis umbellatis axillaribus vel oppositifoliis.

Ch. majus. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 175. n. 583 - Bert. Fl. It. t. 5. p. 309 - Hort. Rom. t. 4. tab. 46.*

In umbrosis ad sepes ubique.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores lutei.

Vulgo. *Celidonia, Erba nocca.*

Usus. Plinius refert succum Chelidonii majoris, melle coctum, remedium praestare in caligine oculorum. Successivis temporibus inter suspecta remedia enumeratus, nam succus procul dubio causticus evadit. Coctus an acritatem admittit, ut de aliarum plantarum succo evenit? res periclitanda. Succus in carie dentium, et in hydrope, aedemate etc. uti diureticus, apud nonnullos etiam invaluit, at nunc vix commemoratur.

ACTAEA.

1052 *SPICATA* L. *Sp. Pl. p. 722.* Foliis petiolatis ternato-supradecompositis glabris, foliolis cordato-ovatis inciso-serratis, terminali trilobo: racemo ovato: petalis staminum longitudine: pericarpio baccato.

A. spicata *Sang. Cent. tres p. 74. n. 166 - Bert. Fl. It. t. 5. p. 306.*

In nemorosis apenninis. *Monti della Sibilla.*

Perenn. Flor. Junio-Julio Flores albi. Fructus nigri venenati.

CAPPARIS.

1053 *RUPESTRIS* Sibth. et Smith. *Fl. Graec. Prod. t. 1. p. 355.* Caule caespitoso: foliis breviter petiolatis subrotundis obtusis: aculeis tenuibus brevissimis rectis cito deciduis ad basim petiolorum: pedunculis solitariis elongatis 1-floris: baccis cylindraceis.

C. rupestris Bert. *Fl. It. t. 5. p. 302* — *C. spinosa*. Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 175. n. 582* — Sebast. *En. Pl. Amph. Flavii p. 33. n. 47* — *C. non spinosa* fructu majore. *Hort. Rom. t. 5. tab. 8.*

Ad muros antiquos vulgaris.

Suffrut. Flor. ab aestate in autumnum. Flores albi centro subviolacei.

Vulgo. *Cappari*.

Usus. Flores inapertos et quandoque fructus immaturos aceto infundimus ad obsonia condienda.

TILIA.

1054 *EUROPAEA* L. *Sp. Pl. p. 733.* Ramis patulis glabris, cortice laevi senescente rimoso: foliis serratis cordatis glabris subtus in venarum axillis parvi-spongiosis: florum pedunculis axillaribus solitariis umbellatis, umbella quandoque composita jamdudum pauci-radiata: bractea oblongo-ligulata: nuce coriacea ovata laeviter costata.

T. europaea Bert. *Fl. It. t. 5. p. 334.*

In sylvaticis montium non rara.

Arbor. Flor. Junio-Julio. Flores luteoli gratissime olentes.

Vulgo. *Tiglio*.

1055 *GRANDIFOLIA* Smith. *Engl. Fl. t. 4. p. 18.* Ramis patulis saepe pubescentibus, cortice laevi, senescenti rimoso: foliis pubescentibus serratis aequaliter obliqueve cordatis subtus in axillis venarum parvispongiosis: florum pedunculis axillaribus solitariis umbellatis, umbellis parvi-radiatis, radiis abbreviatis sub 3-floris: bractea obverse lanceolata elongata: nuce lignosa crassa turbinato-ovata exquisitae costata.

T. grandifolia Bert. *Fl. It. t. 5. p. 335* — *T. platyphyllos* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 176. n. 587.*

In sylvaticis montium. Nel monte Albano, a Castel Candolfo.

Arbor. Flor. Junio. Flores albi odori-

Vulgo. *Tiglio*.

1056 *PARVIFOLIA* Smith. *Engl. Fl. t. 3. p. 20.* Ramis patulis glabris laevibus, senescentibus subrimosis: foliis subcoriaceis glabris argute serratis basi cordatis quandoque truncatis subtus albo-glaucis, axillis foliorum ferrugineo-spongiosis: pedunculis axillaribus solitariis umbellatis: umbella composita multiflora: bractea ovato-oblonga: nuce cartacea subrotunda pubescente obscure costata.

T. parvifolia. Bert. Fl. It. t. 5. p. 336.

In sylvaticis montium Latii. *Alla Fajola.*

Arbor. Flor. Junio. Flores luteoli odorosissimi.

Vulgo. *Tiglio.*

Usus. Tiliae, ligno et floribus, ab antiquitus natae. Lignum laeve ad opera caelata vel torno poliendi summopere aptum, et plurimis in operibus usurpatum, item combustione carbo obtinetur ad pulverem sulphuream conficiendam praestantissimum. Apes, flores, jamdudum grate olentes, avidè appetunt, qui flores, ad mel optimum obtinendum, admodum apti. Item flores in arte medica, uti sudoriferi et excitantes, valent.

CISTUS.

1057 *MONSPELIENSIS* L. *Sp. Pl. p. 737.* Viscidus pilosus. Caule erecto, ramis brachiatis: foliis lincari-lanceolatis margine revolutis 3-nerviis rugosis: floribus axillaribus terminalibusque racemosis: calycis foliolis ovatis acuminatis, petalis obovatis integris, duplo brevioribus: capsula ovoideo-pentagona glabra calyce, brevior.

C. monspeliensis Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 176. n. 589 - Bert. Fl. It. t. 5. p. 339 - C. affinis Sang. Cent. tres p. 75. n. 167.

In maritimis frequens. A *Malafede, Ostia, Maccarese* etc.

Frutex. Flor. Majo. Flores albi.

Vulgo. *Cisto.*

Obs. Planta succo resinoso viscido repleta Rosmarinum grave redolens.

1058 *INCANUS* L. *Sp. Pl. p. 737.* Incano-villosus. Caule erecto ramoso, ramis oppositis, altero abortiente, quandoque alternis: foliis obovato-spathulatis rugosis 1-nerviis, petiolo alato 3-nervi basi dilatato: floribus terminalibus axillaribusque breviter petiolatis ut plurimum solitariis: calycis dense sericei foliolis ovatis longe acuminatis, petalis obovatis, etiam duplo brevioribus: capsula ovoideo-pentagona, calyce villosa, subbreviore.

C. incanus Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 177. n. 591 - Bert. Fl. It. t. 5. p. 341.

β villosus. Viridior, pilis brevioribus.

C. villosus *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 176. n. 588* — C. incanus β *Bert. l. c.*

In collibus circa Urbem, et in ericetis mare versus. *Pigneto Sacchetti, Ostia, Terracina, Civitavecchia* etc.

Vulgo. *Cisto*.

Obs. Planta prosus inodora.

1059 *SALVIFOLIUS* L. *Sp. Pl. p. 738*. Hirtus, basi tandem glabratus. Caule erecto vel decumbente, ramis brachiatis: foliis petiolatis ovatis 1-nerviis supra saturate viridibus: floribus axillaribus terminalibusque longe pedunculatis, pedunculis articulatis nubilibus nutantibus: calycis foliolis aequalibus, externis latioribus, petalis cuneatis, brevioribus: capsula subrotundo-pentagona villosa, calyce, brevior.

C. salvifolius *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 177. n. 590* — *Bert. Fl. It. t. 5. p. 346*.

In collibus et ericetis circa Urbem vulgaris. *Monte Mario, Valle dell'Inferno* etc.

Frut. Flor. Aprili. Flores albi.

Vutgo. *Cisto*.

HELIANTHEMUM.

1060 *HALIMIFOLIUM* Wild. *En. Hort. Berol. t. 1. p. 569*. Cinereo-leprosum. Caule ramosissimo, ramis erectis: foliis obverse lanceolatis subtriner-viis: floribus racemoso-paniculatis, racemis alternis: calycis foliolis externis linearibus, internis ovato-lanceolatis, subduplo brevioribus: petalis obovatis calyce subquadruplo majoribus: stylo brevi recto: capsula coriacea obscure trigona longitudine calycis: seminibus minutis angulato-scabris.

H. Halimifolium *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 177. n. 592* — *Bert. Fl. It. t. 5. p. 352* — *Cistus Halymi* fol. flore luteo maj. *Italicus. Barrel. Ic. 291*.

In maritimis non infrequens. *Ostia, Castelfusano, Fiumicino* etc.

Frut. Flor. Majo-Junio. Flores lutei, macula atra ad basim.

1061 *LAEVIPES* Wild. *En. Hort. Berol. t. 1. p. 570*. Glabrum. Caule ramosissimo erecto vel adscendente, ramis inordinatis: foliis sessilibus setaceis alternis subimbricatis: floribus in racemis laxifloris paucifloris: calycis foliolis externis linearibus, internis lato-ovatis subtriplo brevioribus: petalis obovato-cuneatis, calyce duplo longioribus: stylo longitudine staminum, capsula obtusa, longitudine calycis: seminibus minutis triquetris foveolatis.

H. laevipes Fior. in Gior. Arc. t. 18. p. 165 - Bert. Fl. It. t. 5. p. 353.

In maritimis. *Sulle rupi di Terracina.*

Suffr. palmaris. Flor. Aprili-Majo. Flores lutei.

1062 *FUMANA* W. En. Hort. Berol. t. 1. p. 570. Glaucum. Caule procumbente vel erecto ramoso, ramis tortuosis: foliis semiteretibus alternis rigidis ciliatis: floribus solitariis pedunculatis cernuis: calycis foliolis externis linearibus, internis late ovatis, subtriplo brevioribus: petalis obovatis integris, calyce, subduplo longioribus: stylo ut plurimum erecto longitudine staminum: capsula obtusa, calyce parum brevior: seminibus grandiusculis obscure triquetris laevibus.

H. Fumana Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 177. n. 593 - Bert. Fl. It. t. 5. p. 355 - *Cistus minor* brevi vermiculato folio hisp. Barcl. Ic. 286 - *Chamaecistus luteus* vermiculato folio maj. Ic. 445 - et Ch. brevi vermiculato folio minor hisp. Ic. 446.

In aridis montium, et in arenosis maritimis. a *S. Palo, Monte Gemaro, Ostia, Terracina* etc.

Suffr. subpedalis. Flor. Majo-Septemb. Flores lutei.

1063 *ALPESTRE* Coll. Herb. Ped. t. 2. p. 248. Pilosum. Caule caespitoso valde ramoso prostrato vel ascendente, ramis patentibus: foliis oppositis oblongis inferioribus ovatis: floribus terminalibus in racemo paucifloro: calycis foliolis externis obverse lanceolatis, internis ovato-oblongis subtriplo brevioribus: petalis cuneatis, calyce duplo longioribus: stylo inclinato, staminibus brevior: capsula ovoideo-oblonga calycis longitudine: seminibus parvis ovoideo-subtrigonis scabris.

H. alpestre Bert. Fl. It. t. 5. p. 358 - *H. italicum* Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 177. n. 594 - *Cistus Serpilli* folio villosa. flor. pallido Italic. Barcl. Ic. 366.

In elatis montium. *Presso Terni, al Vettore* etc.

Suffr. subspathameus. Flor. Junio. Flores albi.

1064 *MARIFOLIUM* Coll. Herb. Pedem. t. 1. p. 248. Albo-tomentosum. Caule decumbente ascendenteve ramoso, ramis patentibus: foliis oppositis petiolatis ovato-oblongis acutiusculis ciliatis: floribus in racemo terminali laxo longe pedunculato: calycis foliolis externis lineari-lanceolatis, internis ovato-lanceolatis, duplo brevioribus: petalis obovatis, calyce duplo majoribus:

stylo apice inplexo: capsula subrotunda calyci aequali: seminibus subtriquetris laevibus.

H. marifolium α et β Sang. Cent. tres p. 76, n. 169 - Bert. Fl. It. t. 5. p. 360 - Cistus Oleae folio villos. flore aur. Italicus Barrel. Ic. 365.

In herbidis apenninis Umbriae frequens.

Suffr. spithameus. Flor. Junio-Julio. Flores lutei.

1065 *GUTTATUM* Hook Brit. Flor. ed. 2. p. 258. Pilosum. Caule subsimplici erecto: foliis sessilibus oppositis ovato-lanceolatis trineviis, superioribus lanceolato-linearibus alternis: floribus in racemo terminali laxo, pedunculis cernuis: calycis foliolis externis lanceolatis, internis ovato-lanceolatis acutis jamdudum brevioribus: petalis cuneatis integris serratisve, calyce longioribus: stylo brevissimo capsula obtusa, calyce brevior: seminibus exiguis trigonis minutissime granulatis.

H. guttatum α , β , γ Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 178. n. 595 - Bert. Fl. It. t. 5. p. 366 - Heliantemon flore maculoso. Column. Ecphr. 2. p. 78 fig. p. 77.

In oris sylvarum, collibus sterilibus circa Urbem frequens. Alla valle dell' Inferno etc.

Ann. Flor. Majo-Junio. Flores lutei, macula atro-purpurea in basi petalorum.

** Foliis stipulatis

1066 *SALICIFOLIUM* Pers. Syn. t. 2. p. 78. Cinereo-pubescens. Caule erecto-ramoso, ramis patulis: foliis oppositis petiolatis, inferioribus obovatis, superioribus oblongis: stipulis lineari-oblongis, foliis dimidio brevioribus: floribus in racemo terminali simplici, pedicellis fructiferis patenti-ascendentibus: calycis foliolis externis linearibus, internis ovatis, dimidio brevioribus: petalis obovatis integris, calyce subaequalibus: stylo recto, stamina, aequante: capsula obtusa, calyci aequali: seminibus exiguis ovoideis minutissime granulatis.

H. salicifolium Sang. Cent. tres. p. 75. n. 168 - Bert. Fl. It. t. 5. p. 370.

In collibus tiburtinis vulgare, et circa lacum vulgo dei Tartari.

Ann. Flor. Februario-Martio. Flores citrini.

1067 *THYMSIFOLIUM* DC. Prod. t. 1. p. 276. Pulverulento-pubescens, quandoque glutinosum. Caule caespitoso-decumbente vel erecto, ramis numerosis

ut plurimum erectis: foliis sessilibus linearibus obtusiusculis margine revolutis, inferioribus oppositis, superioribus alternis: stipulis linearibus folio brevioribus, setula munitis: floribus in racemo terminali simplici, pedunculis erectis tandem patentibus: foliolis calycinis externis linearibus internis ovatis, subtriplo brevioribus: petalis obovatis emarginatis, calyce, paulo longioribus: stylo declinato, staminibus, sublongiore: capsula obtusa calyci aequale: seminibus grandiusculis triquetris albo-reticulatis.

H. thymifolium Bert. *Fl. It. t. 5. p. 375* - *H. Barrelieri* Fior. in *Gior. de'lett. di Pis. ann. 1827. tom. 17. p. 121* et *H. viride* Fior. *l. c. p. 14* - *Chamaecistus angusto Thymifolio* hisp. *Barrel. Ic. 416* et *Ch. luteus Thymifolio polyanthos seu major* *Ic. 443*, et *Ch. luteus Thymifolio* *αργυρόης* seu minor *Ic. 444*.

In maritimis non infrequens. *Ostia, Terracina* etc.

Suffr. spithameus. Flor. Majo. Flores lutei.

1068 *Savi* Bert. *Amoen. It. p. 78. n. 5*. Pubescenti-viscidum. Caule ascendente vel erecto, ramis sparsis: foliis breviter petiolatis lanceolatis acutis planis alternis: stipulis lanceolatis semicordatis, folio quadruplo brevioribus: floribus in racemo terminali paucifloro laxo: calycis acuminati foliolis externis lanceolatis, internis ovatis, dimidio brevioribus: petalis obovatis integris, calyce parum longioribus: stylo intorto: capsula calyci aequale: seminibus grandiusculis triquetris glaucis.

H. Savi Sang. Cent. tres p. 76. n. 170 - Bert. *Fl. It. t. 5. p. 378*.

Ad radices montis *Circaei*.

Suffr. dodrонтalis. Flor. Majo. Flores lutei.

1069 *VULGARE Pers. Syn. Pl. t. 2. p. 79. n. 69*. Pilosum. Caule caespitoso procumbente, ramis simplicibus ascendentibus: foliis oppositis petiolatis subtus tomentosis, inferioribus ovatis, superioribus oblongis: stipulis lineari-lanceolatis, foliis, multo-minoribus: floribus secundis in racemis terminalibus tandem laxatis: calycis foliolis externis lanceolatis, internis late-ovatis acuminatis, subtriplo brevioribus: petalis ovatis calyce triplo majoribus: stylo, stamina, aequante: capsula obtusa, calyce subbreiore: seminibus ovoideis grandiusculis minute granulatis.

β foliis pilosis utrinque viridibus.

H. vulgare β *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 178. n. 596* - Bert. *Fl. It. t. 5. p. 380* - *H. vulgare flore luteo Hort. Rom. t. 4. tab. 78*.

In collibus montanis aequae ac in apricis. *Monti del Lazio, Caffarella, Villa Pamfili*, etc.

Suffr. palmaris vel pedalis. Flor. Junio. Flores lutei.

1070 *POLIFOLIUM* Hook Brit. Fl. ed. 2. p. 259. Incano-tomentosum, tomento stellato. Caule caespitoso decumbente, ramis erectis: foliis lanceolatis oppositis margine revolutis: stipulis linearibus folio subquadruplo minoribus: floribus in racemo terminali simplici tandem laxo: calycis foliolis externis linearibus, internis late-ovatis obtusis, triplo minoribus: petalis obovatis calyce triplo majoribus: stylo, stamina, aequante: capsula calyci subaequale: seminibus angulatis minutissime granulatis.

H. polifolium. Bert. Fl. It. t. 5. p. 387 - H. pulverulentum Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 178. n. 597, et H. apenninum l. c. n. 598.

In montibus apenninis, et in siccis mare vesus. *Monte de' Fiori, Corneto* etc.

Suffrut. palmaris, pedalis. Flor. Majo-Junio. Flores albi.

NYMPHAEA.

1071 *ALBA* L. Sp. Pl. p. 719. Foliis cordato-subrotundis integerrimis laevibus natantibus, sinu augusto, auriculis obtusis subparallelis: floribus emersis, sepalis oblongis, petalis ovato-lanceolatis, brevioribus: stigmatibus 16-radiato, radiis incurvis.

N. alba Maur. Cent. 13. p. 26 - Bert. Fl. It. t. 5. p. 329 - Hort. Rom. t. 4. tab. 100.

In stagnis paludosis et lacubus. *Alle Paludi Pontine, al lago di Colfiorito in copia* etc.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores candidi.

Vulgo. *Nufaro*.

Usus. Radix et flores jam in uso medico, nunc prorsus obsoleti.

NUPHAR.

1072 *LUTEA* Sibth. et Smith. Fl. Graec. Prod. t. 1. p. 361. Foliis cordato-ovalibus integerrimis laevibus tandem natantibus, sinu augusto, auriculis obtusis subdivergentibus: floribus emersis: sepalis subrotundo-ovatis, petalis acute marginatis, multo majoribus: stigmatibus integerrimis.

N. lutea Bert. Fl. It. t. 5. p. 331 - Nymphaea lutea Maur. Cent. 13. p. 26 - Hort. Rom. t. 4. tab. 99.

In stagnis. *Paludi Pontine*.

Perenn. Flor. Majo. Flores lutei.

Vulgo. *Nufaro giallo*.

POLYANDRIA-TRIGYNIA

PAEONIA.

1073 *OFFICINALIS* L. *Sp. Pl.* p. 747 α . Radice nodoso-filipendula, tuberibus oblongis: caule simplici erecto flexuoso pallide virenti: foliis ternato-sectis, segmento supremo trifido, lateralibus simplicibus vel bifidis, laciniis omnibus lanceolato-acuminatis subtus glaucis: flore solitario terminali: follicolis dense tomentosis maturitate divergentibus.

P. officinalis Bert. *Fl. It.* t. 5. p. 392.

In apenninis Umbriae. Monte Priore, Valle Canetra etc.

Perenn. Flor. Aprili-Junio. Flores rosei vel Kermesini.

Vulgo. *Peonia femmina*.

1074 *CORALLINA* Retz. *Obs. fasc.* 3. p. 34. Radice nodoso-filipendula, tuberibus oblongis: caule simplici erecto flexuoso rubicundo: foliis biternato-sectis, segmentis simplicibus ovatis breviter acutatis glabris: flore subsolitario terminali: folliculis maturis recurvato-retroflexis tomentosis.

P. corallina Sang. *Cent. tres* p. 77. n. 171 - Bert. *Fl. It.* t. 5. p. 395.

In sylvis Tusculanis alla Molara, et in montibus tiburtinis non procul a S. Polo.

Perenn. Flor. Aprili-Majo. Flores punicea.

Vulgo. *Peonia maschia*.

Usus. Radix, flores, semina utriusque speciei in usu medico jam invaluerunt utpote anodynæ; nunc aqua, e radicibus, distillata apud nos tantum in usu est, ad vermes fugandos.

DELPHINIUM.

1075 *CONSOLIDA* L. *Sp. Pl.* p. 748. Caule ramoso dichotomo, ramis divaricato-ascendentibus: foliis ternato-multifidis, laciniis linearibus elongatis: racemis paucifloris laxis, pedicellis, bracteis multo longioribus: corolla monopetala: folliculis solitariis pubescentibus: seminibus rugosis obsolete squamulosis.

D. Consolida Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 179. n. 599 - Bert. *Fl. It.* t. 5. p. 398.

β divaricatum. Floribus terminalibus solitariis: seminibus imbricate squamulosis Bert. l. c.

Frequens inter segetes, et ad montium radices. β in Umbria.

Ann. Flor. Junio. Flores saturate coerulei.

Vulgo. *Fiore cappuccio. Consolida reggia*.

Usus. Flores ad infusiones sudoríferas et antirheumaticas olim adhibiti, nunc oblivioni traditi.

1076 *AJACIS* *L. Sp. Pl.* p. 748. Caule recto ultra medium ramoso, ramis patulis: foliis palmato-multifidis, laciniis linearibus: floribus approximatis in racemo spicaeformi elongato, pedicellis bractee longitudine: corolla monopetala: capsulis solitariis pubescentibus: seminibus circulariter rugosis.

D. *Ajasis* *Sang. Cent. tres* p. 77. n. 172 — *Bert. Fl. It. t. 5. p. 400.*

Sponte in ruderatis et hortorum ambulatoriis. A *Palazuola*, a *Palombara* etc.

Ann. Flor. Junio-Julio. Flores coerulei albi vel carnei.

Obs. In hortis ad ornatum colitur, et *Sperone di Cavaliere* vulgo audit.

1077 *HALTERATUM* *Sibt. et Smth. Fl. Græc. Prod. t. 1. p. 371.* Pubescens. Caule erecto ramis patulis: foliis superioribus simpliciter tripinnatifidis, inferioribus multifido-partitis, laciniis omnibus lanceolato-linearibus: racemo spicaeformi superius denso, pedicellis inferioribus, bractea, brevioribus: corolla 2-petala, petalis superioribus marginatis, inferioribus cordato-orbiculatis, multo longioribus: folliculis subternis pilosis: seminibus subrotundis majusculis, squamis minutissimis, circulariter obductis.

D. *Halteratum* *Bert. Fl. It. t. 5. p. 403* — D. peregrinum *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 179. n. 600.*

In sterilibus ad ripas passim.

Ann. Flor. aestate. Flores saturate coerulei.

1078 *VELLUTINUM* *Bert. Exc. de re herb. p. 12. n. 10.* Molliter villosum. Caule erecto alterne ramoso: foliis palmato-partitis, segmentis multifido-linearibus, petiolis dilatatis basi vaginantibus: floribus in racemo spicaeformi ut plurimum denso: bracteis pedicello subaequalibus, inferioribus elongatis: corolla 4-petala, petalis duobus superioribus glabris obtusis, inferioribus unguiculatis subexsertis apice 2-fidis, laciniis oblongis: folliculis tribus erectis tomentosis: seminibus turbinatis, squamis membranaceis sublaceris, circulariter obductis.

D. *vellutinum* *Bert. Fl. It. t. 5. p. 407.*

In pratis alpinis Picaeni. *Monte la Ventosa.*

Perenn. Flor. Majo ad Junium. Flores coeruleo-violacei.

Vulgo. *Aconito falso.*

Obs. Saepe folia D. *vellutini*, pro foliis *Aconiti* *Napelli*, fraudolenter Farmacopolis venduntur. Virtus harum duarum plantarum longe diversa, nam flores et folia *Delphinii* nostri innocua, *Aconiti* *Napelli* admodum noxia.

1079 *STAPHISAGRIA* Wild. *Sp. Pl. t. 2. p. 1231.* Pubescenti-villosum. Caule striato, ramis erectis: foliis palmatis multilobis incisis vel integris: floribus longe pedunculatis in racemo laxo: bracteis linearibus oppositis, pedicellis multo brevioribus: corolla 4-petala, petalis binis superioribus brevissime calcaratis, inferioribus obovatis unguiculatis integris vel breviter 2-fidis: folliculis subtribus demum villosis: seminibus angulosis rugosis.

D. *Staphisagria* Sang. *Cent. tres p. 78. n. 173 - Bert. Fl. It. t. 5. p. 412.*

In ruderatis. *Castel Gandolfo* secus l' *Emissario*.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores coeruleo-lividi.

Vulgo, et in officinis *Stafissagria*.

Usus. Semina contrita Pediculos enecant, et huic tantum usui in officinis reservantur. Lasaigne, et Fenuelle, ex his seminibus, Delphininam educerunt, venenum irritans potentissimum in medicina nondum periclitatum.

ACONITUM.

1080 *LYCOCTONUM* L. *Sp. Pl. p. 750.* Caule erecto parce ramoso: foliis pubescentibus palmatis, lobis latis cuneatis inciso-dentatis: cuculli calcare spirali, galea conica elongata: folliculis ternis: seminibus pilis sinuosis, obsitis.

A. *Lycotconum* Maur. *Cent. 13. p. 27 - Bert. Fl. It. t. 5. p. 417.* Aconitum reticulata radice, flore sulphureo albicante latifolium, et angustifolium *Barrel. Ic. 599.*

In nemoribus montanis Latii. *Serra s. Antonio.*

Perenn. Flor. Julio. Flores pallide flavi.

Vulgo. *Strozza Lupo.*

POLYANDRIA-PENTAGYNIA

AQUILEGIA.

1081 *VULGARIS* L. *Sp. Pl. p. 752.* Caule erecto, ramis alternis: foliis caulinis paucis remotis breviter petiolatis ternatis, caulinis longe petiolatis biternatis, foliolis tripartitis lobatis, lobis rotundatis: floribus paniculato-corymbosis nutantibus: cornubus longitudine petalorum incurvis: folliculis venosis longe rostratis.

A. *vulgaris* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 179. n. 601 - Bert. Fl. It. t. 5. p. 428 - Isopyrum Dioscoridis Column. Phytob. ed. Neap. p. 1. tab. 1.*

In montium sylvis. *Monte Gennaro, Monte Artemisio* etc.

Perenn. Flor. Junio. Flores coerulei.

Vulgo. *Aquilina, Fior cappuccio.*

Usus. Planta ornatu nunc tantum reservata, olim a medicis in exanthematibus et ictero adhibita.

1082 *PYRENAICA* DC. *Syst. Nat. t. 1. p. 337.* Caule simplici subnudo parce ramoso: foliis caulinis paucis integris vel trifidis, radicalibus longe pedunculatis biternatis, foliolis subtrifidis, segmentis obtuse lobatis: floribus solitariis, cornubus sepalis longioribus: folliculis hirsutis rostratis.

A. pyrenaica Bert. Fl. It. t. 5. p. 431.

In montanis Umbriae. *Vettore.*

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flores laete coerulei.

NIGELLA.

1083 *DAMASCENA* L. *Sp. Pl. p. 753.* Caule erecto e basi alterne ramoso: foliis radicalibus caespitosis, caulinis alternis, omnibus multipartitis, laciniis linearibus canaliculatis: floribus solitariis terminalibus, involucrio pentaphyllo multifido-lineari, cinctis: sepalis ovato-lanceolatis acuminatis, ungue elongata: capsulis ovoideis, loculis totis connatis: stylis coronatis incurvis.

N. damascena Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 179. n. 602 - Bert. Fl. t. 5. p. 434.

In marginibus ad sepes vulgaris.

Ann. Flor. Junio-Julio. Flores coerulei.

Vulgo. *Scapigliata, Melanzio salvatico.*

1084 *ARVENSIS* L. *Sp. Pl. p. 753.* Caule erecto, ramis alternis erecto-patulis: foliis multipartitis, laciniis capillaribus: floribus terminalibus solitariis nudis: sepalis subcordato-ovatis mucronatis, ungue tenui elongata: capsulis turbinatis, loculis superne liberis, stylis persistentibus intortis, coronatis.

N. arvensis Fior. in Giorn. de' lett. di Pisa 1828. t. 17. p. 122 - Bert. Fl. It. t. 5. p. 436.

In litore marino, et locis paludosis secus Anxurem.

Ann. Flor. Julio. Flores albo-subcoerulei.

Vulgo. *Scapigliata.*

Usus. Oleum, et farina seminum utriusque speciei, et praesertim *Damascenae* in Callopietria invaluit.

ADONIS.

1085 *AESTIVALIS* L. *Sp. Pl. p. 771.* Glabra. Caule sulcato saepius ramoso: foliis inferioribus petiolatis, superioribus sessilibus bipinnatifidis, laciniis anguste linearibus: petalis obverse lanceolatis, basi ungue nitido ut plurimum notatis: nuculis reticulato-rugosis in spicam cylindricam coadunatis.

A. aestivalis *Bert. Fl. It. t. 5. p. 492* - A. annua α, β *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 182. n. 616.*

In arvis et segetibus frequens. A Pratalata, sui monti di Lante, Ostia etc.

Ann. Flor. Aprili-Junio. Flores miniati, quandoque luteoli.

1086 *DISTORTA* *Ten. Fl. Nap. t. 4. p. 337. tab. 149. f. 1.* Puberula. Caule flexuoso ut plurimum simplici: foliis inferioribus caespitosis petiolatis, petiolis basi dilatatis amplexicaulibus, superioribus sessilibus, omnibus 2-3-pinatifidis, lacinulis linearibus abbreviatis lanceolatis acutis: petalis numerosis obverse lanceolato-spathulatis: nuculis reticulato-rugosis in capitulum coadunatis.

A. distorta *Bert. Fl. It. t. 5. p. 495.*

In elatis apenninorum Picaeni. *M. Vettore.*

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flores pallide flavi.

FICARIA.

1087 *RANUNCULOIDES* *DC. Fl. Fr. t. 4. p. 2. p. 886.* Glabra. Radice grumosa, tuberibus fasciculatis: caule decumbente vel ascendente parce ramoso: foliis longe petiolatis integris cordato-ovatis repando-angulatis: floribus solitariis terminalibus: petalis numerosis, calyci longioribus: nuculis subrotundis in capitulum globosum coadunatis.

F. ranunculoides *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 182. n. 617* - Ranunculus Ficaria *Bert. Fl. It. t. 5. p. 508* - R. vernus rotundifolius major *Hort. Rom. t. 5. tab. 37.*

In umbrosis, et pratis argillosis non infrequens.

Perenn. Flor. Febuario-Martio. Flores flavi.

Vulgo. *Celidonia minore.*

Usus. Radices Chelidonii minoris inter remedia olim recensitae ad scorbotum sanandum, nunc vix commemorantur.

RANUNCULUS.

1088 *FLAMMULA* *L. Sp. Pl. p. 772.* Glaber. Radice repente articulata, ad articulos verticillatim fibrosa: caule declinato alterne ramoso: foliis petiolatis integris serratisve, inferioribus lanceolatis ascendendo attenuatis, supremis linearibus: floribus terminalibus paniculatis, petalis obovatis, ungue minute poroso, calyce duplo longioribus: nuculis ovatis tumidiusculis laevibus, in capitulo globoso, stylo brevi apiculato, coronatis.

R. Flammula *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 183. n. 618 - Bert. Fl. It. t. 5. p. 497.*

In paludosis ad Ostia, Fiumicino etc.

Perenn. Flor. Aprili-Majo. Flores flavi.

1089 *OPHIOGLOSSIFOLIUS* *Vill. Dauph. t. 3. p. 731. tab. 49.* Glaber. Radice articulata, fibris verticillatis longis: caule fistuloso striato erecto vel ascendente ramoso: foliis inferioribus subcordato-ovatis, superioribus oblongis, omnibus petiolatis, petiolis successive abbreviatis: floribus paniculatis: petalis obovatis, ungue brevi poroso, calyce piloso, longioribus: nuculis ovatis granulato-scabris, in capitulo globoso, stylo brevissimo compresso, coronatis.

R. ophioglossifolius Fior. Gior. de lett. di Pisa 1828. t. 17. p. 123 - Bert. Fl. It. t. 5. p. 499.

In uliginosis, fossis, et paludibus. *Paludi Pontine.*

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores flavi.

1090 *GRAMINEUS* *L. Sp. Pl. p. 773.* Glaucescens. Radice fibroso-fasciculata: caule erecto tenui vix ramoso, basi bulboso, bulbo fibris petiolorum aetate tunicato: foliis lanceolato-linearibus integris multinerviis: floribus solitariis terminalibus: petalis obovatis, ungue brevissimo foveolato-squamoso, calyce, subduplo longioribus: nuculis ovatis reticulato-rugosis, in capitulo globoso, stylo brevissimo rostrato, coronatis.

R. gramineus Bert. Fl. It. t. 5. p. 503 - R. leptomacrophyllon bulbosus Column. Ecphr. p. 314, et R. bulbosus graminens mont. l. c. p. 313. fig.

In pratis alpinis uliginosis Picaeni. *Al piano grande del Castelluccio.*

Perenn. Flor. Majo-Julio. Flores lutei.

1091 *BREVIFOLIUS* *Ten. Fl. Nap. Prod. sup. 2. p. 68.* Glaber. Radice fibrosa crassa: caule unifloro incurvo: foliis coriaceis glaucescentibus, radicalibus petiolatis reniformibus apice flabellato 3-5-fidis, lobo intermedio profundius fisso, caulinis unico binis sessilibus cuneiformibus 3-partitis: petalis obovatis venosis, ungue foveolato, calyce, sublongioribus: nuculis globosis venoso-glabris, in capitulo globoso, stylo circinato-uncinato, coronatis.

R. brevifolius Sang. Cent. tres p. 79. n. 176 - Bert. Fl. It. t. 5. p. 512.

In excelsis apenninis Umbriae. *Vettore.*

Perenn. Flor. Julio. Flores lutei.

1092 *ALPESTRIS* *L. Sp. Pl. p. 779.* Glaber. Radice brevi crassa, fibris numerosis longis: caule subsolitario ut plurimum simplici nudo 1-floro: foliis longe petiolatis cordato-subrotundis trifidis, segmentis lobulatis: petalis

obcordatis ungue foveolato, calyce, duplo longioribus: nuculis semiovatis laevibus, tumidiusculis in capitulo globoso, stylo subadunco elongato, coronatis.

R. alpestris Bert. *Fl. It. t. 5. p. 515.*

In cacumine montis *Vettore* Umbriae ad margines nivarum.

Perenn. Flor. Junio. Flores albi.

1093 *ACONITIFOLIUS* L. *Sp. Pl. p. 517.* Glaber. Radice fibrosa, fibris densis crassis longis: caule terete fistuloso ut plurimum ramoso: foliis 3-partitis, parte media 3-fida, lateralibus 2-fidis, omnibus acute et irregulariter serratis laciniatisve: floribus in panicula terminali saepe depauperata: petalis ovato-cuneatis, foliolis calycinis ovatis obtusis cito deciduis, unguis squama majuscula libera, plus duplo longioribus: nuculis semitundis tumidiusculis rugulosis, in capitulo depresso, stylo tenui recurvo, coronatis.

R. aconitifolius Bert. *Fl. It. t. 5. p. 517* - *R. albus apenninus* maj. folio *Barrel. Ic. 88.*

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores albi.

1094 *SEGUIERI* Vill. *Dauph. t. 3. p. 753. tab. 49.* Pilosus. Radice fibrosa, fibris longis crassis: caule decumbente tortuoso parce ramoso subunifloro: foliis 3-partitis lobis multifido-laciniatis, laciniis acutis: petalis suborbiculatis venosis, ungue foveolato-squamoso, foliolis calycinis ovatis patentibus, calyce, subtriplo longioribus: nuculis semiovatis integris, in capitulo depauperato, stylo recurvo, coronatis.

R. Seguieri Sang. *Cent. tres p. 79. n. 177* - Bert. *Fl. It. t. 5. p. 522* - *R. minor rutaefolio*, flore simplici, grumosa radice italicus *Barrel. Ic. 1153.*

In verticibus elatiorum montium Umbriae. *Vettore.*

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flores albi.

1095 *CHAEROPHYLLOS* L. *Sp. Pl. p. 780. excl. Syn. Column.* Villosus. Tuberibus radicalibus fusiformibus parvis fasciculatis: caule erecto subsimplici paucifloro: foliis ternatis, foliolis 2-3-fidis laciniis 2-3-dentatis, primordiis semitundatis: floribus solitariis longe pedunculatis: petalis obovatis majusculis venoso-ramosis, calyce patente, subtriplo longioribus: nuculis ellipticis scabris subpilosisve in capitulo denso, stylo recto apice subincurvo, coronatis.

β flabellatus. Major, foliis radicalibus flabellatis.

R. chaerophyllos β Bert. *Fl. It. t. 5. p. 525* - *R. flabellatus* Sang. *Cent. tres p. 81. n. 181* - *R. saxatilis apiifolio* minor, radice tuberosa, reticula obducto *Bocc. Mus. di piant. p. 162* et *R. radice tuberosa reticulata* L. c. t. 124.

In nemoribus montium Latii. *Rocca di Papa, Palazzuola* etc.
Perenn. Flor. Aprili. Flores lutei.

1096 *MILLEFOLIATUS* Vahl. *Sym.* 2. p. 63. Villosus. Radice fasciculato-tuberosa, collo nudo, tuberibus fusiformibus, fibris simplicibus interpositis: caule subsimplici, foliis 2-3-pinnatifidis, partibus multifido-laciniatis, lacinulis lanceolato-linearibus: floribus solitariis: petalis obovatis integris venosis, ungue foveolato, foliolis calycinis ovatis patentibus, subtriplo longioribus: nuculis suborbiculatis minute punctatis, in capitulo oblongo denso, stylo brevi revoluti-coronatis.

R. millefoliatus Bert. *Fl. It. t. 5. p. 528* - R. chaerophyllos Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 184. n. 624* - R. mont. leptophyllon Asphodeli radice Collum. *Ephr. 1. p. 132. fig. p. 311* - R. min. ruthae fol. simpl. grumosa rad. Barret. *Ic. 1153.*

In montium arvis frequens. *A Frascati nella villa Mondragone, ad Albano* etc.

Perenn. Flor. Aprili. Flores flavi, petalis basi spurco-luteis.

1097 *ILLYRICUS* L. *Sp. Pl. p. 776.* Lanuginoso-sericeus. Radice grumosa, fibris tenuibus elongatis interpositis: caule erecto parce ramoso, ramis unifloris: foliis primordialis integris lineari-lanceolatis, caeteris ternatifidis partibus 2-fidis, lacinii linearibus lanceolatis integerrimis: petalis obovatis obtusis venosis, unguis squama obovata, foliolis calycinis lanceolatis tandem reflexis, subtriplo longioribus: nuculis subrotundis marginatis minutissime punctatis, in capitulo oblongo, stylo recto brevi, coronatis.

R. illyricus Bert. *Fl. It. t. 5. p. 530.*

β tridentatus. Foliorum lacinulis 2-3-dentatis vel subtrifidis.

R. illyricus β l. c. p. 531 - R. illyricus Sang. *Cent. tres p. 80. n. 178.*

In montanis Picaeni. *Vettore. β* In montibus Latii. *Quadagnolo.*

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores aurei speciosi.

1098 *SCELLERATUS* L. *Sp. Pl. p. 776.* Glabro-nitens. Radice fibrosa, fibris numerosis verticillatis: caule fistuloso valde ramoso: foliis inferioribus 3-partitis, segmentis lobato-crenatis lateralibus 2-fidis, floralibus digitatis, lacinii lanceolatis integris serratisve, petiolis longis ascendendo abbreviatis ultimis subnullis: floribus terminalibus paniculatis: petalis obovatis integris, ungue foveolato, foliolis calycinis oblongis reflexis, sublongioribus: nuculis minutissimis rugulosis in capitulo elongato, stylo tenui brevi, coronatis.

R. scelleratus *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 183. n. 619 - Bert. Fl. It. t. 5, p. 533.*

In pratis depressis aquosis frequens. *Alla Caffarella, sulla via Ostiense* etc.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores lutei.

Vuglo. *Erba Sardonìa.*

1099 *MONTANUS* Willd. *Sp. t. 2. par. 2. p. 1321.* Pilosus. Radice fibrosa: foliis radicalibus orbiculatis 3-5-fidis inciso-dentatis: caulinis sessilibus digitatis, segmentis lanceolato-linearibus integerrimis: caule unifloro: petalis obovatis obtusis, ungue squamuloso, foliolis calycinis oblongis, plus duplo longioribus: nuculis semiorbiculatis laevibus, in capitulo globoso, stylo brevi recurvo, coronatis.

R. montanus *Sang. Cent. tres p. 83. n. 179 - Bert. Fl. It. t. 5, p. 539.*

In pratis apenninis exsulis. *Monti della Sibilla.*

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores lutei.

1100 *LANUGINOSUS* *L. Sp. Pl. p. 779.* Scabro-hirsutus. Radice fibrosa, fibris elongatis parce ramosis: caule erecto ramoso multifloro apice subnudo, basi hirsutie elongata deflexa: foliis majusculis cordatis 3-partitis, inferiorum segmentis latis inciso-dentatis, superiorum lanceolatis linearibusve integris dentatisve: floribus solitariis: pedunculis teretibus: petalis obverse cuneatis, foliolis calycinis concavis patentibus, ungue squamoso, subtriplo majoribus: nuculis laevibus, in capitulo globoso, stylo elongato revoluta, coronatis.

R. lanuginosus *Bert. Fl. It. t. 5, p. 544 - R. lanuginosus ex parte Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 183. n. 623.*

In apricis, et in marginibus fossarum passim.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores aurei.

1101 *VELUTINUS* *Ten. Fl. Nap. t. 4. p. 350. t. 147.* Molliter villosus. Radice fibrosa, fibris fasciculatis subsimplicibus elongatis: caule erecto superius paniculato ramoso multifloro: foliis radicalibus caespitosis longe petiolatis 3-fidis, segmentis subrotundis inaequalibus inciso-dentatis, medio 3-lato, lateralibus 2-fidis, caulinis paucis conformibus breviter petiolatis, floralibus palmato-3-partitis, laciniis lanceolatis: floribus solitariis: pedunculis tenuibus: petalis obverse-cuneatis, ungue squamoso, foliolis calycinis patentibus, subtriplo majoribus: nuculis laevibus, in capitulo globoso, stylo brevi recto acuminato, coronatis.

R. velutinus Bert. *Fl. It. t. 5. p. 546* - *R. lanuginosus* ex parte Seb. et Maur. *Flor. Rom. Prod. p. 183. n. 623.*

In apricis et sylvaticis haud infrequens.

Perenn. Flor. Aprili-Junio. Flores aurei.

1102 *CONSTANTINOPOLITANUS* d'Urville *En. Pl. Arch. p. 746.* Radice fibrosa, fibris elongatis subsimplicibus: caule erecto, petiolisque dense et patentissime pilosis: foliis adpresse olosericeis, ultra medium trifidis, lobis latius deorsum cuneiformibus inciso-dentatis: pedunculis teretibus: petalis obcordatis, ungue squamoso, foliolis calycinis retroflexis, duplo majoribus: nucleis laevibus planis in capitulo denso, stylo brevissimo obliquo minime revolutis, coronatis.

R. constantinopolitanus Sang. *Cent. tres p. 80. n. 180.*

Frequens in pratis uliginosis, nec non in umbrosis circa Urbem, et in agro Pontino.

Perenn. Flor. Aprili-Majo. Flores flavi.

Obs. Affinis *R. lanuginoso*, at distinctus statura minore, foliorum lobis lobulisque obtusioribus, hirsutiae densiore, carpellis maturis nullimode uncinatis.

1103 *REPENS* L. *Sp. Pl. p. 779.* Radice fibrosa, stolonifera: caule decumbente quandoque erecto parce ramoso: foliis 3-natis, foliolis 2-3-sectis, segmentis inciso-dentatis: floribus solitariis terminalibus: petalis obovatis integris, ungue squamoso, foliolis calycinis concavis tandem reflexis, subduplo majoribus: nucleis laevibus, in capitulo globoso, stylo brevi recto vel adunco, coronatis.

R. repens Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 183. n. 620* - Bert. *Fl. It. t. 5. p. 551.*

In pascuis humidis, et ad fossas vulgatissimus.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores aurei.

Obs. Cultura flores duplices evadunt, et tunc planta in hortis sub nomine *Bottone d'oro* agnoscitur.

1104 *BULBOSUS* L. *Sp. Pl. p. 778.* Hirsutus, quandoque glaber. Radice tuberoso-fibrosa: caule erecto vel ascendente ramoso, ramis saepe dichotomis, basi bulboso: foliis ternatis simplicibusque 3-partitis, foliolis partibusque 2-3-partitis inciso-dentatis: floribus terminalibus solitariis: petalis cuneatis integris, ungue squamoso, foliolis calycinis ovatis retroflexis, subduplo majoribus: nucleis laevibus, stylo brevissimo subadunco, coronatis.

R. bulbosus *Sebast. En. Plan. Amph. Flavii* p. 66. n. 192 - *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 183. n. 621 - *Bert. Fl. It. t. 5. p. 553.*

In pratis, pascuis, viis vulgatissimum.

Perenn. Flor. Martio-Junio. Flores aurei.

Vulgo. *Ranuncolo salvatico.*

1105 *NEAPOLITANUS* *Ten. app. 5. p. 15.* Adpresse hirsutus. Radice tuberoso-fibrosa, tuberibus fasciculatis elongatis: caule erecto ramoso-dichotomo basi bulboso: foliis radicalibus longe, caulinis breviter petiolatis, omnibus trifidis acute inciso-dentatis, superioribus palmatis, lacyniis linearibus subintegris: petalis cuneatis, ungue squamoso, foliolis calycinis concavis tandem retroflexis, subduplo majoribus: nuculis laevibus, stylo brevissimo recto, coronatis.

R. neapolitanus *Bert. Fl. It. t. 5. p. 556.*

In pratis humidis.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores aurei.

1106 *PHILONOTIS* *Retz. obs. 6. p. 31.* Pilis patentibus hirsutus. Radice fibrosa, fibris brevibus crassiusculis: caule tereti striato alterne ramoso: foliis 3-partitis, partibus dentatis incisim lobatisve, radicalibus longe petiolatis, floralibus subsessilibus anguste-lobatis: pedunculis solitariis 1-floris: petalis obovatis, ungue squamuloso, foliolis calycinis acuminatis retroflexis duplo majoribus: nuculis suborbiculatis verrucosis, stylo brevissimo quandoque adunco, coronatis.

R. Philonotis *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 183. n. 622 - Bert. Fl. It. t. 5. p. 560.*

β diffusus. Caule diffuso: foliis inferioribus subrotundis obtuse-lobatis: nuculis utrinque tota superficie verrucosis.

R. Phylonotis β *Bert. l. c. p. 561* - *R. alpinus* *Tribuli aquatici foliis. Bocc. Mus. di piant. tab. 162* - et *R. Tribuli aquatici foliis tab. 124.*

In pascuis praesertim argillosis humidis frequens. β in via Hostiensi.

Ann. Flor. Aprili ad Junium. Flores flavi.

1107 *ARVENSIS* *L. Sp. Pl. p. 730.* Laete virens. Radice fasciculato-fibrosa: caule erecto dichotomo ramoso multifloro: foliis radicalibus flabelliformibus apice breviter 3-fidis vel 3-5-dentatis, caulinis ternato-sectis, segmentis lanceolatis ut plurimum apice 3-fidis: pedunculis solitariis terminalibus alaribusque: petalis obovatis, squama unguis brevi lataque, calycis foliolis

ovato-lanceolatis concavis patentibus, paulo majoribus: nuculis majusculis planis glochidiato-echinatis, echinis marginalibus majoribus, stylo recto subulato, coronatis.

R. arvensis *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 184. n. 625* — *Bert. Fl. It. t. 5. p. 564.*

In segetibus, et montium arvis, pratis passim. *Ad aqua bollicante presso Civitavecchia, intorno Tivoli etc.*

Ann. Flor. Majo-Junio. Flores lutei.

Obs. Pecoribus, et equis admodum noxius. Veneficium aceto curatur.

1108 *MURICATUS* *L. Sp. Pl. p. 780.* Saturate virens. Radice fibrosa, fibris tenuibus ramosis: caule decumbente erectove divaricato-ramoso: foliis subrotundis basi cordatis, inferioribus longe petiolatis lobato-crenatis, superioribus acute dentatis: floribus solitariis axillaribus terminalibusque: petalis obovato-oblongis, squama unguis subrotunda crenulata, foliolis calycinis ovato-lanceolatis tandem reflexis, paulo majoribus: nuculis majusculis compressis echinato-muricatis, stylo longo recto apice uncatō, coronatis.

R. muricatus *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 184. n. 626* — *Bert. Fl. It. t. 5. p. 566.*

In aquosis, ad rivulos circa Urbem non infrequens.

Ann. Flor. Majo. Flores lutei.

1109 *AQUATILIS* *L. Sp. Pl. p. 781* α. Caule fluitante saepe elongato-ramoso, articulis inferioribus radicante: foliis emersis reniformibus 3-fidis 3-partitisve, segmentis cuneiformibus obtuse crenatis, petiolis elongatis, basi vaginante brevi lateque auriculata, immersis multipartitis, laciniis capillaribus elongatis divergentibus 2-3-chotomis, petiolis abbreviatis basi late ovata vaginante: pedunculis axillaribus vel oppositifoliis unifloris: petalis obovatis, poro unguis tubuloso, foliolis calycinis patentibus marginatis, duplo et triplo majoribus: nuculis transverse rugosis glabris hispidisque: stylo brevissimo deciduo.

R. aquatilis *Bert. Fl. It. t. 5. p. 571* — *R. aquatilis* α *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 184. n. 667* — *R. aquat. albus* lato et foeniculi fol. *Ital. Barrel. Ic. 565.*

In aquis stagnantibus circa Urbem, et in maritimis frequens.

Perenn. Flor. Majo. Flores albi.

1110 *PANTOTHRIX* DC. *Syst. Nat. t. 1. p. 235.* Caule aquatili fluitante ad nodos radicante, radice fibrillosa, terrestri caespitoso ascendenti: foliis petiolatis basi vaginantibus multifidis, laciniis capillaribus erectis 2-3-chotomis, petiolis ascendendo abbreviatis, vaginis stipularibus majusculis oblongis superioribus attenuatis: pedunculis oppositifoliis: petalis anguste obovatis, poro unguis cyatiformi, foliolis calycinis ovatis cito deciduis, duplo majoribus: nuculis transversim rugosis glabris hispidisque: stylo brevissimo deciduo.

R. pantothrix Bert. Fl. It. t. 5. p. 575. — *R. aquatilis β Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 184. n. 627* — *R. trichophyllum aquaticus medio luteus Column. Ecphr. 1. p. 315,* et *R. alter aquaticus foeniculi folio τριφυλλον p. 176 fig. macrior.* — *R. aquatilis albus foeniculi folio Barrel. Ic. 566.*

In fossis, stagnis, paludibus etiam circa Romam.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores albi, petalorum basi luteola.

1111 *FLUVIATILIS* Willd. *Sp. t. 2. p. 1333.* Caule elongato fistuloso fluitante, inferius radicante: foliis basi vaginatibus breviter petiolatis sessilibusque multifidis, laciniis parallelis 3-chotomis, vagina, in inferioribus elongatis, nulla, in mediis brevi exauriculata, in superioribus rotundato-auriculata: floribus solitariis pedunculatis oppositifoliis, pedunculis folio subaequalibus: petalis obovatis integris, poro unguis tubuloso, foliolis calycinis ovato-acuminatis cito revolutis, plusduplo majoribus: nuculis transversim rugosis glabris hispidisque: stylo brevi deciduo.

R. fluviatilis Bert. Fl. It. t. 5. p. 578 — *R. aquatilis γ Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 184. n. 627* — *R. peucedanifolius Sang. Cent. tres p. 81. n. 182.*

In aquis fluentibus non infrequens.

Perenn. Flor. Majo. Flores albi petalorum basi lutea.

CERATOCEPHALUS.

1112 *FALCATUS* Pers. *Ench. t. 1. p. 341.* Molliter tomentosus, tomento deciduo. Radice simplici perpendiculari longe infra collum verticillatim in radículas divisa: scapo 1-floro: foliis omnibus radicalibus partitis, laciniulis linearibus: nucularum cornubus sulcatis subascendentibus.

C. falcatus Sang. Cent. tres p. 78. — *Ranunculus falcatus Bert. Fl. It. t. 5. p. 569.* — *Crateogonum pumilum luteum absinthifolium hisp. Barrel. Ic. 376,* et *C. hisp. Ic. 376 fig. II.* — *Ranunculus alopecuroides Ajugae foliis Bocc. Pl. Sic. p. 28. tab. 14. fig. III, IV, O.*

In arvis prope *Trevi*.

Ann. Flor. Majo. Flores lutei.

TROLLIUS.

1113 *EUROPAEUS* L. *Sp. Pl.* p. 782. Caule ut plurimum simplici unipaucifloro glabro: foliis palmatis, laciniis alternis sessilibus, superioribus 3-lobis: petalis 13. in globum conniventibus: nectariis stamina aequantibus.

T. europaeus Sang. *Cent. tres p.* 82. n. 183 - *Bert. Fl. It. t.* 5. p. 580.

In pascuis apenninis. *Vettore*.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores lutei.

ISOPYRUM.

1114 *THALICTROIDES* L. *Sp. Pl.* p. 783. Radice repente: foliis 2-3-ternatis: stipulis ovatis: petalis obtusis: capsulis oligospermis.

I. thalictroides Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 185. n. 628 - *Bert. Fl. It. t.* 5. p. 582. - *Thalictrum Batrachoides* minus flore albo ital. *Barrel. Ic.* 490 - *Bocc. Mus. di Piant.* p. 84. tab. 79. fig. I.^a

In sylvaticis montanis. *Monte Gennaro* etc.

Perenn. Flor. Junio. Flores albi.

HELLEBORUS.

1115 *VIRIDIS* L. *Sp. Pl.* p. 784. Radice horizontali ramosa, fibris crassis numerosis descendentibus: caule erecto squamoso dichotomo vel 2-fido: folio radicali pedato, caulinis digitatis, omnibus argute, et saepe duplicato-serratis, segmentis indivisis dissectisve: floribus solitariis terminalibus ebracteatis: sepalis ovatis obtusis patentibus: petalis numerosis: capsulis quinque dilatatis longe rostratis.

H. viridis Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 185. n. 629. - *Bert. Fl. It. t.* 5. p. 589. - *H. niger* sanguineo folio *Bocc. Mus. di Piant.* p. 26. tab. 11, et *H. niger* foliis dissectis *l. c.*

In montium sylvaticis communis. *Presso Albano* etc.

Perenn. Flor. Januario-Februario. Flores virides leviter odori. Herba foetens.

Vulgo. *Elleboro nero. Erba nocca, Cavolo di lupo.*

1116 *FORTIDUS* L. *Sp. Pl.* p. 784. Radice horizontali ramosa, fibris crassis numerosis descendentibus: caule simplici ramosoque: foliis radicalibus paucis, caulinis numerosis, omnibus pedatis, segmentis lanceolatis serratis: floribus paniculatis bracteatis, bracteis ovato-oblongis: sepalis concavis conniventibus: petalis 5-7: capsulis 2-4 dilatatis longe rostratis.

H. foetidus *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 185. n. 630 - Bert. Fl. It. t. 5. p. 592.*

In montium sylvis vulgaris.

Perenn. Flor. Februario-Martio. Flores herbacei margine purpurascetes.

Vulgo. *Elleboro nero, Erba nocca bastarda.*

Obs. Tota planta foetens.

Usus. Utriusque *Hellebori* species, uti *H. niger* incola elatiorum Europae montium, admodum noxiae: in uso medico indiscriminatum usurpantur. A veteribus radices in mania, melancholia, chlorosi, a recentioribus in hydropse, febribus intermittentibus, morbis cutaneis periclitae sunt. Planta a pharmacis eliminanda, ejus enim veneficiis medicina rarissime feliciter porata fuit.

CALTHA.

1117 *PALUSTRIS* *L. Sp. Pl. p. 784.* Caule ascendente erectove: foliis cordato-subrotundis obtusis crenatis. *Bert. Fl. It. t. 5. p. 596.*

C. palustris *Fior. Gior. Arch. tom. 18. p. 165.*

In rivulis et in innudatis. *Paludi pontine.*

ANEMONE.

* *Anemones verae*

1118 *NEMOROSA* *L. Sp. Pl. p. 762.* Laxe hirsuta. Rhizomate cylindrico horizontali, fibrillis paucis: folio radicali solitario, foliisque involucri ternatis quinatis breviter petiolatis, foliolis oblongis acutis inciso-serratis, medio 3-fido, lateralibus 2-fidis: scapis 1-floris: sepalis subsenis oblongis: nuculis subcompressis, stylo mucronato, coronatis.

A. nemorosa *Seb. et Maur. Fl. Rom. Psod. p. 181. n. 610 - Bert. Fl. It. t. 5. p. 447.*

Copiosa in nemoribus montium. *Fajola, Monte Albano, etc.*

Perenn. Flor. Aprili. Flores albi extus rosei.

Vulgo. *Ranuncolo bianco.*

Usus. In materia medica Linnaei flores *Ranunculi albi* enumeratur ad caephalagiam sanandam, medicamentum oblivioni omnino traditum.

1119 *APENNINA* *L. Sp. Pl. p. 762.* Laxe pilosa. Rhizomate crasso tortuoso fibrilloso: foliis radicalibus paucis 2-ternatis, involucri ternatis longe petiolatis, foliolis omnibus ovatis pinnatifidis, pinnis inciso-serratis: scapis 1-floris: sepalis numerosis oblongis: nuculis compressis, stylo mucronato crasso, coronatis.

A. apennina *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 81. n. 609* — *Bert. Fl. It. t. 5. p. 449.*

In nemorosis, collibus circa Urbem, et in montanis. *Villa Borghese, Villa Pamfili, Monte Mario* etc.

Perenn. Flor. Aprili. Flores albi vel coerulei.

1120 *RANUNCULOIDES* *L. Sp. Pl. p. 762.* Rhizomate tenui horizontali cylindrico: foliis radicalibus paucis 2-ternatis, involucri 3-ternatis subsessilibus, foliolis ovatis oblongisve, omnibus pinnatifido-serratis: scapis 1-floris: sepalis numerosis oblongo-linearibus: nuculis minutis paucis, stylo mucronato recurvo, coronatis.

A. ranunculoides *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 181. n. 611* — *Bert. Fl. It. t. 5. p. 450.*

In sylvis montium vulgaris. *Albano, Rocca di Papa*, etc.

Perenn. Flor. Aprili. Flores aurei.

1121 *NARCISSIFLORA* *L. Sp. Pl. p. 763.* Villis longis patentibus hirta. Rhizomate crasso perpendiculari fibrilloso tunicato, inferius fasciculato-fibroso: foliis radicalibus numerosis longe petiolatis ternatis, involucri 1-2 sessilibus, foliolis cuneato-flabellatis multifidis, laciniis omnibus linearibus: scapo elongato solitario 1-5 floro: sepalis sex ovalibus concavis: nuculis majusculis orbiculatis marginatis, stylo rostrato, coronatis.

A. narcissiflora *Bert. Fl. It. t. 5. p. 452* — *Pulsatilla trianthos sulphurea* semine non papposo *Barrel. Ic. 494.*

In apennino Umbro. *Monte de' Fiori alle pianelle.*

Perenn. Flor. Junio-Augusto. Flores albi extus rosei.

1122 *CORONARIA* *L. Sp. Pl. p. 761.* Rhizomate brevi crasso irregulari, fibris simplicibus ramosisque: foliis radicalibus 2-ternatis, foliolis pinnatifidis: involucri sessilis 3-phylli, foliolis palmatifidis, omnium pinnis inciso-serratis: scapis 1-floris: sepalis sex majusculis late-ovatis: nuculis numerosis dense villosis, stylo elongato suberecto, coronatis.

A. coronaria *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 180. n. 607* — *Bert. Fl. It. t. 5. p. 455.*

In pratis apricis. *Villa Pamfili, Ludovisi, Borghese* etc.

Perenn. Flor. Martio-Aprili. Flores variant albi, coerulei, violacei, sanguinei coccinei, carnei.

Vulgo. *Anemoni.*

Obs. Nuculae saepe abortiunt.

Usus. Cultura flores duplices vel pleni facile evadunt; innumerae varietates Anemonorum in hortis late exposae, industria cultorum ab hac specie prodierunt.

1123 *HORTENSIS* L. *Sp. Pl.* p. 761. Rhizomate brevi crasso irregulari: foliis radicalibus plurimis tripartitis, primordialium partibus dilatatis apice inciso-serratis, reliquorum anguste laciniatis: involuero sessili remoto triphylo, foliolis lanceolatis acutis integris vel 3-partitis: scapo 1-floro: sepalis plurimis lanceolatis: nuculis villosis in capitulo denso, stylo longiusculo recto, coronatis.

A. *hortensis* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 181. n. 608 - Bert. *Fl. It.* t. 5. p. 457 - A. *latifolia* Saniculae folio *Hort. Rom.* t. 5. tab. 35.

β pavonina. Perigonio coccineo fulgenti, petalis acutis vel acuminatis saepe multiplicatis.

A. β Bert. l. c. p. 458,

Ubique in viis arvis nemorosis. β in viridariis suburbanis.

Perenn. Flor. Januario-Aprili. Flores rubri vel carnei, in β coccinei.

Vulgo. *Anemoni. Fiore stella.*

*** Pulsatillae

1124 *ALPINA* L. *Sp. Pl.* p. 760. Rhizomate crasso longe descendente, collo fibris tunicato: folio radicali ut plurimum unico longe petiolato, foliis involucri breviter petiolatis 3-partitis, foliolis omnibus oblongis acute pinatifido-serratis, basi cuneata, terminali majore: scapo 1-floro: sepalis senis majusculis oblongis patentibus: nuculis plurimis lanceolatis lanatis, stylo in caudam plumosam longissime producto, coronatis.

β millefoliata. Foliis 3-partitis, foliolis numerosissimis conformibus penatifido-incisis, laciniis lanceolatis.

A. *alpina* β Bert. *Fl. It.* t. 5. p. 466.

In sylvaticis Picaeni, et Umbriae. *Monte Vettore. Sasso Borghese* etc.

Perenn. Flor. Junio-Augusto. Flores albi.

HEPATICA.

1125 *TRILOBA* DC. *Fl. Fr.* t. 4. p. 885. Foliis cordatis trilobis, lobis integerrimis ovatis acutiusculis: petiolis scapisque subpilosis.

He. *triloba* Sang. *Cent. tres* p. 78. n. 174 - *Anemone hepatica* Bert. *Fl. It.* t. 5. p. 443.

In montium sylvis. *Monte Genaro.*

Perenn. Flor. Martio. Flores coerulei albi aut rosei.

Vulgo. *Erba Trinata*, *Erba Trinitas*.

Usus. Planta adstringens ad viscera corroboranda jam valuit, nunc oblita.
CLEMATIS.

1126 *VITALBA* L. *Sp. Pl.* p. 766. Fusco-vivens. Caule sarmentoso angulato, ramis oppositis: foliis caulinis pinnatis, foliolis ovato-acuminatis subcordatis integris 3-nerviis, floralibus ovato-acuminatis: floribus in panicula composita brachiata: calyce 4-sepalo: nuculis ovatis, stylo in caudam elongatam plumosam mutato, coronatis.

C. *Vitalba* *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii* p. 36. n. 64 - *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 181. n. 612 - *Bert. Fl. It. t. 5. p. 474* - C. *sylvestris latifolia Hort. Rom. t. 5. tab. 40.*

In sepibus omnibus.

Frut. Flor. Junio-Julio. Flores albidı grate olentes.

Vulgo. *Vitalbio*, *Viorna*.

Usus. Licet planta suspecta sit, turiones sine ullo detrimento edimus.

1127 *FLAMMULA* L. *Sp. Pl.* p. 766. Pallide-virens. Caule sarmentoso prostrato vel scandente striato, ramis oppositis: foliis caulinis pinnatis, foliolis simplicibus ternatisve, omnibus ovatis vel oblongo-lanceolatis ut plurimum integerrimis, floralibus simplicibus ovatis acutis: floribus in paniculis solitariis brachiatis, calyce 4-sepalo: nuculis subrotundis, stylo in caudam plumosam flexuosam elongatam mutato, coronatis.

C. *Flammula* *Sebast. En. Plant. Amph. Flavii* p. 37. n. 65 - *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 182. n. 613 - *Bert. Fl. It. t. 5. p. 475* - C. *Flammula scandens tenuifolia. Hort. Rom. t. 5. tab. 41.*

In Amphiteatro Flavio, et in marginibus nemorum praesertim mare versus.

Perenn. Flor. Julio. Flores albi grate olentes.

Vulgo. *Fiammula*.

Obs. Tota planta, turionibus non exceptis, venenata.

1128 *RECTA* L. *Sp. Pl.* p. 767. Saturate virens. Caule tereti striato erecto subsimplici: foliis caulinis inferioribus simplicibus ovatis, caulinis floralibus lanceolato-linearibus, superioribus pinnatis, foliolis ovato-lanceolatis, omnibus integerrimis: floribus in panicula terminali corymbosa: calyce 4-sepalo: nuculis subovatis, stylo in caudam plumosam elongatam mutato, coronatis.

C. *recta Bert. Fl. It. t. 5. p. 478.*

In apenninis Umbriae, et Picaeni.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores albi.

Obs. Plantae succus acris.

THALICTRUM.

1129 *MINUS* L. *Sp. Pl.* p. 769. Viridi-glaucum. Caule erecto angulato striato, superius alterne ramoso: foliis supradecompositis, foliolis subrotundis cuneatisve lobato-dentatis, lobis inferiorum obtusis, superiorum acutis: panicula patente laxa, floribus cernuis: calyce 4-sepalo, sepalis ovato-lanceolatis acutis: nuculis oblongis sulcatis sessilibus erectis utrinque angustatis.

Th. minus *Bert. Fl. It. t. 5. p. 482.*

Ad oras sylvarum Umbriae. *Monte la Ventosa,*

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores albid.

1130 *FLAVUM* L. *Sp. Pl.* p. 770. Flavo-virens. Caule terete striato simpliciter ramoso: foliis supradecompositis, foliolis subtrifidis integrisque, inferioribus ovatis, superioribus angustis: panicula corymbosa densiflora, floribus erectis: calyce 4-sepalo, sepalis ovatis concavis: nuculis ovatis profunde sulcatis sessilibus erectis.

Th. flavum *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 182. n. 614 - Bert. Fl. It. t. 5. p. 485.*

β angustifolium. Foliis anguste lanceolatis vel linearibus.

Th. flavum β *Bert. l. c. p. 486.*

In pratis humidis et ad fossas communis, β minus frequens.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores luteoli.

Vulgo. *Erba pina.*

1131 *AQUILEGIFOLIUM* L. *Sp. Pl.* p. 770. Laete-virens. Caule terete fistuloso parce ramoso: foliis radicalibus tripinnatis, caulinis bipinnatis, foliolis omnibus ovatis inciso-dentatis: panicula corymbosa densiflora terminali: floribus erectis: calyce 4-sepalo, sepalis ovatis majusculis: nuculis pedicellatis pendulis triquetris, angulis alatis.

Th. aquilegifolium *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 182. n. 615 - Bert. Fl. It. t. 5. p. 489 - Th. alpinum majus aquilegiae foliis Hort. Rom. t. 5. tab. 24.*

In marginibus agrorum, et ad fossas frequens.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores albi.

SAGITTARIA.

1132 *SAGITTIFOLIA* L. *Sp. Pl.* p. 1410. Radice tuberoso-stolonifera: scapo

simplici erecto: foliis primordialibus immersis lanceolatis, successivis sagittatis: floribus spicatum verticillato-ternis oppositisve: petalis deciduis.

S. sagittifolia Fior. Gior. Arad. t. 18. p. 167 - Bert. Fl. It. t. 10. p. 202.

In canalibus et lacubus. *Paludi Pontine*.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores albi, basi purpurei.

Vulgo. *Erba saetta*.

CLASSIS XIV DIDYNAMIA

ORDO I. GYNOSPERNIA

LABIATAE JUSS.

259 *PRUNELLA* L. Calycis 2-labiati tubus campanulatus, faux nuda, labium superius 3-dentatum, inferius 2-fidum: corollae 2-labiatae tubus calyce longior, faux nuda subconstricta, labium superius integrum galeatum dorso carinatum apice subemarginatum, inferius 3-fidum dependens, lobo medio concavo erenulato, lateralibus oblongis integris: staminum filamenta apice 2-furca, furca altera subulata incurva, altera antherifera, antheris 2-locularibus, loculis distinctis divaricatis: stigma 2-fidum, lacinulis subulatis: gynobasii colliculi aequales oblongi laeves erecti.

260 *MELISSA* L. Calycis 2-labiati tubus costatus: faux subnuda, labium superius planum 3-dentatum, inferius 2-fidum, lacinii subulatis: corollae 2-labiatae tubus longitudine calycis, faux nuda, labium superius integrum convexum, inferius 3-fidum, lacinii subaequalibus media latiuscula: staminum filamenta subulata, antherae didymae, loculis divaricatis: stigma 2-fidum lacinulis subulato-acutis: gynobasii colliculi aequales: oblongi erecti.

261 *PRASIUM* L. Calycis 2-labiati, tubus campanulatus nervosus, faux nuda, labium superius 3-fidum, inferius 2-partitum, lacinii superiori-bus breviusculis, omnibus ovato-acuminatis aristatis tandem auctis: corollae 2-labiatae tubus inclusus, faux dilatata nuda, labium superius integrum galeatum, inferius 3-fidum, lacinia media majori obovata, lateralibus oblongis, omnibus obtusis integris: staminum filamenta subulata, antherarum loculi ovati divaricati: stygma breviter 2-fidum, lacinulis subulatis recurvis: gynobasii colliculi ovoideo-trigoni laeves erecti.

262. **THYMUS** L. Calycis 2-labiati tubus subcampanulatus basi antice saccatus nervosus, faus barbata, labium superius planum 3-dentatum, inferius saepius 2-fidum, laciniis longiusculis subulatis ciliatis: corollae 2-labiatae tubus calycem subaequans, faus dilatata nuda, labium superius integrum planum rectum, inferiore 3-fido, laciniis obtusis, media longiore, brevius: staminum filamenta subulata, antherae 2-loculares, loculis subovatis parallelis tandem divaricatis: stigma inequaliter 2-fidum, lacinulis subulatis acutis: gymnobasi colliculi subrotundi trigoni laeves erecti.

263. **SATUREJA** L. Calycis tubus cylindricus vel campanulatus 10- ∞ -nervis basi constrictus, faus barbata vel nuda, limbus 5-dentatus vel obscure 2-labiatus, dentibus jamdudum acutis: corollae 2-labiatae tubus cylindricus calycem subaequans, faus nuda, labium superius planum integrum vel emarginatum, inferius 3-fidum patens, laciniis subaequalibus: staminum filamenta adscendentia, antherae didymae, loculis oblongis: stylus filiformis: stigma 2-fidum, lacininula altera recta, altera longiore incurva: gymnobasi colliculi laeves erecti.

264. **CLINOPODIUM** L. Calycis 2-labiati, tubus 13-nervis recervulus, faus pilosa, labium superius planum 3-fidum, inferius 2-fidum, laciniis omnibus aequalibus subulatis: corollae 2-labiatae tubus angulato-sulcatus, calyce longior, faus dilatata, labium superius erectum planum, labium inferius patens 3-fidum laciniis aequilongioribus, media latiore barbata: staminum filamenta adscendentia: antherarum loculi oblongi divaricati incurvi: stylus filiformis: stigma 2-fidum, lacinulis inaequalibus subulatis: gymnobasi colliculi subrotundo-trigoni apice truncati.

265. **MELITTIS** L. Calycis 2-labiati tubus turbinatus late campanulatus, faus nuda, labium superius integrum, inferius 2-lobum, partibus omnibus integris rotundatis vel 2-dentatis: corollae 2-labiatae tubus amplius calyce longior, faus nuda, labium superius orbiculatum subintegrum, labium inferius longior 3-fidum, lacinia media latiore: staminum filamenta piloso-glandulosa: antherae conniventes, loculis divaricatis: stylus filiformis: stigma 2-fidum, lacinulis brevibus acutis aequalibus: gymnobasi colliculi subrotundo-trigoni hirsuti.

266. **SCUTELLARIA** L. Calycis brevis 2-labiati in fructu acti et clausi tubus campanulatus, faus nuda, labia late rotundata, supremum deinde in squamam subrotundam concavam tandem deciduam productum: corollae 2-labiatae tubus exsertus elongatus adscendens, faus dilatata, labium superius galeatum

ut plurimum integrum, labium inferius 3-fidum, lacinii rotundatis, media latiore, lateralibus quandoque cum labio inferiore, saepius cum superiore coalitis: staminum filamenta subulata, antherarum loculi subrotundi margine barbati: stylus filiformis: stigma 2-fidum, lacinulis inaequalibus, inferiore latiore recurvo: gymnobasi colliculi subrotundo-trigoni granulati, granuli pubescenti stellata saepe ornati.

267. *AJUGA* L. Calycis sub-2-labiati tubus campanulatus, faux nuda; labium superius 3-fidum inferius 2-fidum, lacinii vel dentibus omnibus subaequalibus: corollae 2-labiatae tubus inclusus vel exertus, fundo anulo pilorum instructus, faux nuda, labium superius brevissimum 2-fidum, inferius elongatum 3-fidum, lacinia media majori emarginata: stamina saepius exerta, antherarum loculi divergentes: stylus filiformis: stigma 2-fidum, lobis subulatis subaequalibus: gymnobasi colliculi ovati erecti laeves vel reticulati.

268. *TEUCRIUM* L. Calycis tubus cylindricus vel campanulatus, basi antice gibbus, faux nuda, limbus 5-fidus, lacinia suprema quandoque majori: corollae 2-labiatae tubus superne incurvus, faux nuda, labium superius medio truncatum, in latus 2-partitum, lacinii divaricatis labioque inferiori approximatis, labium inferius 3-fidum, lacinia media maxima patente plana antea concava; stamina ex fissura labii superioris exerta, filamentis subulatis apice incurvis: antheris didymis, loculis confluentibus: stylus filiformis: stigma 2-fidum, lacinulis subaequalibus: gymnobasi colliculi ovato-depressi reticulato-rugosi, quandoque laeves.

269. *SIDERITIS* L. Calycis 2-labiati tubus 5-10-nervis, faux barbata, labiorum laciniae erectae plerumque apice spinosecutes: corollae 2-labiatae tubus brevis inclusus, faux nuda, labium superius erectum integrum vel emarginatum integrum vel 2-fidum, inferius 3-fidum, lobo medio majore: stamina inclusa, duo superiora brevissima, antheris didymis, loculis divaricatis, duo inferiora longiora, antheris dimidiatis, loculo altero abortivo: stylus inclusus: stigma 2-fidum, lacinula suprema obtusa, ab inferiori basi dilatata, amplexa: gymnobasi colliculi oblongo-trigoni laeves.

270. *ORIGANUM* L. Calycis 2-labiati tubus cylindricus, labium superius 3-dentatum, inferius 2-dentatum, vel 1-labiati tubus campanulatus, labium magnum integrum superum: corollae 2-labiatae tubus cylindricus inclusus vel exertus apice dilatatus, faux nuda, labium superius integrum erectum, inferius elongatum 3-fidum, lacinii subaequalibus integris: stamina erecta exerta,

filamentis subulatis, antheris didymis, loculis basi connatis: stylus filiformis: stigma 2-fidum, lacinulis inaequalibus recurvis: gymnobasi colliculi ovals parvi laevissimi.

271. *GALEOPSIS* L. Calycis 2-labiati tubus turbinato-campanulatus 10-nervis, faux nuda, labium superius 3-dentatum, inferius 2-dentatum, dentibus omnibus subaequalibus in mucronem spinosum productis: corollae 2-labiatae tubus exertus, faux dilatata nuda, labium superius integrum galeatum saepius apice erenatum, inferius 3-fidum patens, lacinii late ovalibus subrotundis, media majore emarginata, protuberantiis duabus inferius cavis prope sinus labiorum: staminum filamenta subulata glabra exerta, antherarum loculi subglobosi, divaricati 2-valvatis dehiscentes, valva superiore minore barbata: stylus filiformis: stigma 2-fidum, lobis subaequalibus: gymnobasi colliculi subrotundi granulati.

272. *MENTHA* L. Calycis 2-labiati tubus cylindricus vel campanulatus, faux nuda vel villosa, labium superius 3-fidum, inferius 2-fidum, lacinii vel omnibus aequalibus, vel inferioribus angustioribus: corollae 2-labiatae tubus inclusus, faux nuda, labia plana, superius majus integrum vel emarginatum, inferius 3-fidum, lacinii aequalibus: staminum filamenta subulata, antherae 2-loculares, subrotundae, loculis parallelis: stylus filiformis: stigma 2-fidum, lacinii subaequalibus: gymnobasi colliculi parvi subtrigoni laeves, vel scabridi.

273. *LAMIUM* L. Calycis 2-labiati tubus cylindricus, vel turbinato-campanulatus multinervis, faux nuda aequalis vel obliqua, labium superius 3-fidum inferius 2-fidum, lacinii basi dilatatis apice acuminato-subulatis: corollae 2-labiatae tubus erectus vel adscendens, intus ad basim mellifero nudo vel anulato-piloso, faux nuda saepius dilatata: labium superius erectum fornicatum vel galeatum raro 2-fidum, inferius 3-fidum, lacinia media majori obcordata basi constricta, lateralibus ad marginem faucis fere truncati, mutici, vel in appendiculam filiformem productis: staminum filamenta apice incurva, quandoque pilosa: antherae per paria approximatae, loculis oblongis divaricatis saepius dorso barbatis: stylus filiformis: stigma 2-fidum, lacinulis subulatis subaequalibus: gymnobasi colliculi acute trigoni apice truncati laeves aut granulati.

274. *GLECHOMA* L. Calycis 2-labiati tubus elongatus subincurvus multinervis, faux nuda, labium superius 3-fidum, inferiore 2-fido, longior, lacinii omnibus lanceolatis acuminato-aristatis: corollae 2-labiatae tubus gracilis inclusus, faux nuda exerta dilatata, labium superius erectum exquisite emarginatum, inferiore plano patente 3-fido, lacinia media majore, brevior: sta-

minum filamenta subulata adscendentia, antherarum loculi subrotundi: connectivo in aristam saepe producto: stylus filiformis, staminibus longior: stigma 2-fidum, lacinulis elongatis aequalibus acutis: gymnobasi colliculi oblongi laeves.

275. *NEPETA*. L. Calycis 2-labiati tubus incurvus 15-nervis, faux nuda, labium superius 3-fidum, inferius 2-fidum, lacinii omnibus acuminatis, media superioris subelongata: corollae 2-labiatae tubus gracilis, faux dilatata, labium superius galeatum emarginatum vel elongatum 2-fidum, inferius patens 3-fidum elongatum, lacinia media maxima concavo-saccata integra vel 2-fida: staminum filamenta adscendentia, antherarum loculi paralleli oblongi: stylus incurvus: stigma 2-fidum, lacinulis acutis subaequalibus: gymnobasi colliculi oblongo-trigoni ut plurimum scabri.

276. *STACHYS* L. Calycis 2-labiati tubus cylindricus ant campanulatus 5 vel 10-nervis, faux nuda quandoque obliqua, labium superius 3-fidum, inferius 2-fidum, lacinii ut plusimum aequalibus mucronato-spinosis: corollae 2-labiatae tubus brevis incurvus, faux nuda exerta antice saccata, labium superius integrum erectum subfornicatum emarginatum, quandoque elongatum 2-fidum, inferius majus 3-fidum, lacinia media magna integra vel emarginata, lateralibus in latus deflexis: staminum filamenta filiformia: antherae externae citius defloratae et in latus dejectae, loculis oblongis parallelis vel divaricatis: stylus staminibus sublongior: stigma 2-fidum, lacinulis subulatis aequalibus: gymnobasi colliculi laeves vel granulati trigoni, lateribus internis planis, externo convexo.

277. *LEONURUS* L. Calycis sub-2-labiati tubus pentagonus 5-nervis, faux nuda dilatata, labium superius 3-fidum, inferius 2-fidum, lacinii subaequalibus subulato-spinosis, basi dilatata tandem patentibus: corollae 2-labiatae tubus inclusus, faux parum dilatata nuda, labium superius oblongum integrum fornicatum, nunc planum, basi angusta, labium inferius 3-fidum, lacinii lateralibus oblongis, media obcordata: staminum filamenta subulata, antherae didymae, loculis parallelis, granulis prominentibus nitidis, adpersis: stylus filiformis: stigma 2-fidum, lacinulis subaequalibus acutis: gymnobasi colliculi triquetri laeves glabri, apice truncato, pubescentes.

278. *BALLOTA* L. Calycis tubus turbinatus 10-nervis 10-sulcatus, faux nuda, limbus patens 5-10-dentatus, dentibus acutis spinulosis basi dilatatis vel ad invicem connatis, limbum orbiculatum subintegrum, sistentibus: corollae 2-labiatae tubus cylindricus inclusus, faux nuda, labium superius oblongum galeatum apice crenatum ant fixum, labium inferius 3-fidum patens, lacinia

media majore emarginata: staminum filamenta subulata: antherae exertae didymae, loculis oblongis tandem parallelis, valvis aequalibus, dehiscentibus: stylus filiformis: stigma 2-fidum, loculis subaequalibus acutis: gymnobasi colliculi oblongi trigoni obtusi, latere externo, convexi.

279. *BETONICA* L. Calycis 2-labiati, tubus tandem campanulatus 10-nervis, faux nuda, labium superius 3-fidum, inferius 2-fidum, laciniiis omnibus aequalibus spinescentibus: corollae 2-labiatae tubus gracilis incurvus exertus, faux nuda raro dilatata, labium superius erectum subconvexum apice crenatum, vel 2-fidum, inferius 3-fidum patens, lacinia media majore subrotunda: staminum filamenta incurva post dehiscentiam erecta: antherae 2-loculares, loculis rotundis parallelis, valvis aequalibus dehiscentibus: stylus filiformis: stigma 2-fidum, lacinulis subaequalibus subulatis recurvis: gymnobasi colliculi oblongi, apice subtruncato, quandoque glandulosi.

280. *MARRUBIUM* L. Calycis tubus cylindricus 10-nervis, faux barbata, limbi dentes 5-10 subaequales erecti tandem saepe patentes, apice spinulosi: corollae 2-labiatae tubus subexertus, faux nuda, labium superius erectum 2-fidum ant emarginatum, inferius patens 3-fidum, lobo medio latiore: genitalia profunde inclusa: staminum filamenta subulata brevissima: antherae parvae 2-loculares, loculis oblongis divaricatissimis: stylus filiformis, stamina aequans: stigma 2-fidum lacinulis obtusis brevibus: gymnobasi colliculi oblongo-trigoni obtusi minute granulati, latere externo convexi.

281. *PHLOMIS* L. Calycis tubus pentagonus 5-10-nervis sulcatus apice fere truncatus, faux nuda, limbi dentes 5 brevissimi lati mutici vel subulato-spinosi: corollae 2-labiatae tubus inclusus vel vix exertus, faux nuda, labium superius galeatum, galea carinata antice lacinulata vel emarginata, labium inferius 3-fidum, lacinia media magna: staminum filamenta subulata incurva, superioribus basi appendiculatis: antherae 2-loculares, loculis ovatis parallelis basi connatis: stylus filiformis, staminibus longior: stigma 2-fidum lacinulis valde inaequalibus: gymnobasi colliculi oblongo-trigoni quandoque truncati glabri, apice pubescentes.

ORDO II. ANGYOSPERMIA.

VERBENACEAE JUSS.

282. *VERBENA* L. Calycis monosepali tubus cylindricus 5-costatus, faux nuda, limbus 5-dentatus, dentibus subaequalibus: corollae 2-labiatae tubus

gracilis exertus rectus vel incurvus, in faucem barbatam dilatatus, labium superius erectum planum 2-lobum, inferius 3-fidum patens, laciniis obtusis: stamina inclusa, filamentis brevibus: antherae ovatae, loculis oppositis: stylus longitudine staminum: stigma 2-lobum, lobo altero rotundato, altero: acuto capsula oblonga 1-locularis 4-sperma.

283. *VITEX* L. Calycis monosepali tubus cylindricus vel campanulatus: faux nuda, limbus 5-dentatus vel 5-fidus, dentibus lacinibusve fere aequalibus: corollae 2-labiatae tubus tenuis, faux ut plurimum inflata, labium superius planum 2-lobum, inferius 3-fidum, lacinia media majore: stamina adscendentia saepius exerta, filamentis subulatis: antherae didymae, loculis divaricatis: stylus filiformis: stigma 2-fidum: drupa 4-locularis 4-sperma: semen unicum ut plurimum fecundum.

PRINULACEAE SCHULTZ.

284. *ERINUS* L. Calycis tubus campanulatus, limbus 5-partitus: corollae sub-2-labiatae tubus cylindricus exertus, faux nuda, labium superius minus patens 2-partitum, inferius 3-partitum, laciniis obcordatis 2-fidis ant integris: stamina inclusa: filamenta subulata: antherae reniformes 1-loculares: stylus brevissimus: stigma breve csassum obtusum 2-lamellatum: capsula 1-locularis 2-valvis, dissepimento valvari placentario incompleto, valvis maturite 2-fidis.

SCROPHULARINEAE SCHULTZ.

285. *RHINANTHUS* L. Calycis tubus subrotundus reticulato-venosus ventricosus ore contractus 2-labiatus, labia brevina 2-fida acuta: corollae 2-labiatae tubus inclusus, faux exerta sensim dilatata, labia approximata, superius galeato-carinatum, apice integrum vel emarginatum, sub apice lacina obtusa utrinque appendiculatum, inferius 3-fidum patens, segmentis ovatis, medio majore: staminum filamenta medio geniculata, supra geniculum flexuosa: antherae didymae 2-loculares, loculis oblongis margine barbatis: stylus filiformis: stigma capitatum: capsula suborbicularis compressa mucronulata 2-valvis, dissepimentis placentariis medianis, 2-locularis, loculis polyspermis.

286. *BARTSIA* L. Calycis tubus subcompressus in fructu turgens, limbus 2-labiatus, labiis 2-fidis (4-fidus aliorum): corollae 2-labiatae tubus inclusus vel exertus in faucem infundibuliformem protractus, labium superius

galeatum integrum ant emarginatum, inferius 3-fidum patens, laciniis subaequalibus, palato, prominentiis aut maculis duabus, notato: stamina incurva: filamenta filiformia, antherarum loculi oblongi ut plurimum apice barbati, basi mucronulati: stylus filiformis, staminibus longior: stigma clavatum: capsula ovata vel oblonga subcompressa 2-valvis, dissepimentis placentariis medianis, 2-locularis, loculis polyspermis.

287. EUPHRASIA L. Calycis tubus cylindricus vel campanulatus 4-nervis, limbi 4-fidi lacinae aequales: corollae 2-labiatae tubus, calyceem subaequans, faux breviuscula subdilata, limbum superius concavum galeatum antice 2-lobum, lobis ut plurimum latis patentibus quandoque conniventibus, labium inferius 3-fidum, laciniis subaequalibus obtusis emarginatis: stamina incurva: filamenta filiformia: antherae oblongae, loculis superius barbatis inferius auriculato-spinulosis: stylus filiformis tandem exertus: stigma capitatum: capsula oblonga subcompressa 2-valvis: dissepimentis placentariis medianis, 2-locularis, loculis polyspermis.

288. SCROPHULARIA L. Calyx 5-partitus, partibus obtusis senio scarioso-marginatis: corollae 2-labiatae tubus inflatus subglobosus, calyce longior, faux nuda contracta, labium superius erectum 2-lobum, squama nectarifera quandoque interjecta, inferius 3-lobum, lacinia media reflexa, lateralibus erectis patentibus: staminum filamenta crassiuscula, quandoque piloso-glandulosa: antherae reniformes 1-loculares 2-valves: stylus subulatus: stigma capitatum: capsula 2-valvis, dissepimento marginali 2-partibili, 2-locularis, loculis polyspermis.

289. PEDICULARIS L. Calycis tubus cylindricus vel campanulatus nervosus, in fructu ventricosus-compressus: limbi quodammodo 2-labiati 1-5-fidi saepius 4-fidi, laciniis integris, dentatis, laciniato-dentatis: corollae 2-labiatae tubus angustus, faux nuda sub-2-labiata, labium superius galeatum, gula compressa obtusa integra, vel antice utriusque 1-dentata, vel rostrata, rostro truncate vel 2-dentato, inferius 3-lobum basi constrictum, tubis rotundatis, medio minore: staminum filamenta filiformia, antherae oblongae, loculis approximatis: stylus filiformis: stigma capitatum 2-lobum: capsula oblonga compressa apice rostrata 2-valvis, dissepimento valvari mediano, 2-locularis, loculis polyspermis.

290. MELAMPYRUM L. Calycis tubus compressus in fructu auctus, limbus 4-fidus, laciniis subaequalibus vel superioribus majoribus, omnibus longe acuminatis: corollae 2-labiatae tubus cylindricus superne dilatatus, faux nuda ut plurimum pervia, labium superius galeatum, galea fornicato-compressa

intus barbata, apice emarginata, margine utrinque replicato, et quandoque 2-dentato, labium inferius erectum apice 3-sectum, segmentis brevibus aequalibus, pectore 2-scribiculatum: stamina sub galea, filamentis subulatis, antheris oblongis, loculis contiguis, apice divergentibus, ciliatis vel barbatis et saepe mucronatis: stylus filiformis: stigma obtusum: capsula compressa acuta vel rostrata utrinque sulcata 2-valvis, dissepimento valvari mediano, 2-locularis, loculis mono-olygospermis.

291. *DIGITALIS* L. Calyx 1-sepalus 5-partitus, lacinia superiore ut plurimum angustiore: corollae 2-labiatae tubus e basi angusta campanulatus deflexus, faux nuda, labium superius brevissimum integrum vel emarginatum, quandoque 2-fidum, labium inferius 3-lobum, lobo medio majore saepe elongato barbato vel nudo, lateralibus brevissimis: staminum filamenta subulata antherae 2-loculares, loculis oblongis divergentibus: stylus filiformis: stigma breviter 2-fidum, laciniis applanatis obtusis: capsula ovoideo-acuta ant acuminata 2-valvis, dissepimento valvari marginali 2-partibili, 2-locularis, loculis polyspermis.

ANTIRRHINEAE CHAV.

292. *ANTIRRHINUM* L. Calyx 1-sepalus liber 5-partitus, partibus duabus inferioribus divergentibus: corollae personatae tubus dilatatus basi gibbus: labium superius emarginatum vel 2-fidum saepe reflexum, inferius 3-fidum, lobis planis patentibus vel reflexis, palato amplo faucem claudente: stamina inclusa, antheris 1-locularibus per paria approximatis, rudimento quinti saepius adjecto: stylus filiformis: stigma obtusum, saepe obscure 2-lobum, lobo altero minimo: capsula subrotunda 2-locularis apice poris 2-3 dehiscens.

293. *LINARIA* Tourn. Calyx 1-sepalus liber 5-partitus, partibus duabus inferioribus divergentibus: corollae personatae tubus basi calcaratus: labium superius emarginatum vel 2-fidum saepe reflexum, inferius 3-fidum, lobis planis patentibus vel reflexis, palato nunc prominulo faucem claudente, nunc depresso, fauce pervia: stamina inclusa, antheris 2-locularibus per paria approximatis, rudimento quinti saepius adjecto: stylus filiformis: stigma obtusum saepe obscure 2-lobum, lobo altero minimo: capsula subrotunda 2-locularis, lacinulis 4-5, dehiscens.

OROBANCHEAE BARTL.

294. *OROBANCHE* L. Calyx liber persistens 2-sepalus, sepalis oppositis integris dentatis 2-fidisve, quandoque 1-sepalus campanulatus, limbo 4-5-fido: corollae 2-labiatae tubus subcylindricus incurvus successive in faucem dilatatus, quandoque infra medium constrictus, labium superius erectum ut plurimum 2-fidum, labium inferius patens 3-lobum: stamina inclusa, filamentis subulatis basi dilatatis: antherarum loculi, basi divaricata, aristati, rima commissurali, barbati: glandula sub ovario: stylus simplex saepe piloso-glandulosus: stigma capitato-2-lobum: capsula oblonga 1-locularis superius incomplete 2-valvis polysperma: semina minutissima subglobosa.

295. *LATHREA* L. Calyx liber 1-sepalus tubuloso-campanulatus, limbo 4-fido, laciniis erectis subaequalibus: corollae 2-labiatae labium superius suberectum fornicatum, labium inferius minor breviter 3-fidum, laciniis subaequalibus: stamina incurva saepe exerta, filamentis subulatis, antheris oblongis, basi divaricata, barbatis: stylus staminibus longior incurvus: stigma capitatum 2-lobum: capsula subglobosa 1-locularis 2-valvis polysperma: semina subglobosa minutissima.

DIDYNAMIA GYMNOSPERMIA.

PRUNELLA.

1133. *VULGARIS*. L. Sp. Pl. p. 837. Glabra mox hirsuta. Caule decumbente vel erecto e basi ramoso: foliis petiolatis ovato-oblongis inferius quandoque dentatis: fasciculis 3-floris, bracteis cordato-semiorbiculatis venosis margine ciliatis alternatim oppositis, insidentibus, in spica cylindrica compacta obtusa: dentibus calycinis labii superioris dilatatis mucronulatis: corollae calyce longioris, galea erecta.

P. vulgaris Sebast. En. Pl. Amph. Flavii p. 65. n. 188. — Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 198. n. 680. — Bert. Fl. It. t. 6. p. 250. — Brunella major folio non dissecto Hort. Rom. t. 3. tab. 32. — *Prunella latifolia* Italica flore carneo Barrel. Ic. 562.

In ageribus et sylvaticis vulgaris.

Perenn. Flor. Aprili-Junio. Flores violacei.

Vulgo. *Brunella*.

Usus. In veteri medicina *Prunellae* herba enumerabatur ad anginam sanandam.

1134. *LACINIATA*. L. Sp. Pl. p. 837. Hirsuta. Caule decumbente vel ad-

scenente e basi ramoso : foliis inferioribus longe petiolatis ovato-oblongis, superioribus sessilibus lanceolatis pinnatifidis: fasciculis 3-floris, bracteis venosis cordato-semiorbuculatis abbreviatis ciliatis alternatim oppositis, insidentibus, in spica cylindrica compacta obtusa: dentibus calycinis labii superioris dilatatis mucronulatis: corollae, calyce subduplo longioris, galea dilatata incurva.

P. laciniata *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 199. n. 681. - Bert. Flor. It. t. 6. p. 254. - Brunella flore laciniato, flore albo. - Hort. Rom. t. 3. tab. 31.*

In sylvaticis communis.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores albi.

MELISSA.

1135. *OFFICINALIS. L. Sp. Pl. p. 827.* Pilosa vel hirsuta. Caule erecto, ramis brachiatis: foliis caulinis ovato-oblongis saepius cordatis, longe petiolatis grandidentatis, rameis multo minoribus breviter petiolatis dentatis: corymbis axillaribus breviter pedunculatis secundis, in spicis interruptis elongatis: pedicellorum bracteolis ovatis: corollis calyce longioribus.

M. officinalis *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 198. n. 676. - Bert. Fl. It. t. 6. p. 229. - M. cordifolia - Seb. En. Pl. Amph. Flavii p. 58. n. 158. - M. hortensis. Hort. Rom. t. 3. tab. 61. - M. sylv. hirsuta maj. Italica. Barrel. Ic. 1222.*

In sylvaticis, ad sepes, muros etc. ubique.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores albi.

Vulgo. *Melissa, Cedronella.*

Usus. Infusum foliorum, florum et seminum, nec non aqua stillatitia in hysterismo jam valuit, et diaphoretici famam habuit. Alcoولاتum Melisae in vulgari usu ab antiquis usurpatur uti exilarans, anthelminticum, antiputridum, In callopietria quoque valet.

PRASIUM.

1136. *MAJUS. L. Sp. Pl. p. 838.* Caule erecto ramis numerosis decussatis: foliis ovato-oblongis basi truncatis serratis.

P. majus. Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 199. n. 682. - Bert. Fl. It. t. 6. p. 258 - Galeopsis hispanica frutescens Teuerii folio. Hort. Rom. t. 3. tab. 37. - Teucrium inodorum, fruticosum lucidum, flore albo, semine nigro carnoso vinosoque in maritimis. Bocc. Rech. et Observ. p. 198. - T. fruticans incanum. Cretic. fl. purpur. Barrel. Ic. 896.

In muris vetustis et rupibus maritimis. *Sepolcro di Cecilia Metella, Colosseo, Porto Trajano* etc.

THYMUS.

1137. *SERPILLUM*. *L. Sp. Pl.* p. 825. Breviter pubescens. Caule decumbente radicante valde ramoso, ramis adscendentibus: foliis ovatis oblongisque nervosis punctato-glandulosis basi ciliatis: fasciculis oppositis 6-floris in capitulo elongato mox interrupto: foliis floralibus basi angustatis: bracteolis linearibus, pedicello multo brevioribus: calycibus piloso-ciliatis.

T. *Serpillum* *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 197. n. 672. — *Bert. Fl. It. t. 6. p. 201.* — *Serpillum* vulgare *Hort. Rom. t. 3. tab. 69.*

α montanus. Major erectus, capitulo elongato saepius non interrupto.

β gracilis. Minor, foliis sublinearibus, capitulo abbreviato non interrupto.

In apricis siccioribus, et ad oras nemorum. *Villa Medici, Pamfili, Borghese* etc. α in apricis elatis *Monte Genaro*. β in Apenninorum elatis *Vettore*.

Fruticulus. Flor. Aprili-Majo. Flores purpurascens.

Vulgo. *Serpollo*.

Usus. Stipticus adstringens tonicus, a medicis jam frequenter utebatur, nunc injuria obsoletus. Ad cibos campestres condiendos quandoque usurpatur. Apes plantam summopere diligunt.

1138. *Zygis*. *L. Sp. Pl.* p. 826. Piloso-pubescens. Caule postrato valde ramoso, ramis erecto-adscendentibus: foliis linearibus margine ciliatis parce punctato-glandulosis: fasciculis oppositis sub-3-floris in capitulo terminali raro interrupto: foliis floralibus rombeo-ovatis basi dilatatis: bracteolis linearibus brevissimis: calycibus hispidociliatis.

T. *Zygis*. *Bert. Fl. It. t. 6. p. 206.* — T. *acicularis*. *Sang. Cent. tres* p. 85. n. 192. — *Thymum hircinum italicum*. *Barrel. Ic.* 387. — *Serpillum saxatile hirsutum* *Thymifolium nanum flore rubello*. *Bocc. Mus. di piant. p. 108.* et T. *saxatile nanum* *tab. 89.*

Circa Tibur abunde praesertim ad *Lago de' Tartari*, et alla *Caduta delle Marmore* secus Interamnem.

Suffrutex. Flor. Majo. Flores dilute rosei laciniis labii inferioris purpureo maculatis.

Vulgo. *Serpollo montano*.

1139. *PANNONICUS*. *Benth. Lab.* p. 345. Cano-hirsutus. Caule decumbente ramoso, ramis adscendentibus elongatis: foliis ovatis oblongisque nervoso-venosis glanduloso-punctatis: fasciculis sub-6-floris oppositis in spica inter-

rupta: foliis floralibus, caulinis conformibus: bracteolis linearibus basi latiusculis: calycibus dense ciliatis.

T. pannonicus. *Bert. Fl. It. t. 6. p. 209.*

In rupestribus montanis Umbriae. *Vettore.*

Suffruticulus. Flor. aestate. Flores pallide rosei.

1140. *VULGARIS. L. Sp. Pl. p. 825.* Cano-pubescent. Caule erecto ramosissimo, ramis fastigiatis tandem spinescentibus: foliis ovato-lanceolatis linearibusque nervosis margine revolutis dense punctato-glandulosis: florum fasciculis oppositis in spica densa, quandoque elongata et inferius interrupta: foliis floralibus, caulinis conformibus: bracteolis linearibus brevissimis: calycibus basi ciliatis.

T. vulgaris. *Sebast. En. Pt. Amph. Flavii p. 72 n. 223. - Fior. Gior. de' letter. di Pisa 1828. tom. 17. p. 295. - Bert. Fl. It. t. 6. p. 210. - T. vulgaris folio latiore. Hort. Rom. t. 3. tab. 68.*

In collibus Anxuris et praesertim in Circaeo, nec non in Amphiteatro Flavio.

Frutex. Flor. Majo-Junio. Flores rosei.

Vulgo. *Timo, Erba Pepe.*

Usus. Planta insigniter aromatica, ad vires refucillandas, anteactis praesertim temporibus, adhibita: ab ipsa, oleum volatile, sub nomine *Essenza di Timo*, a chemicis educitur; item plurimis in alcoolatis ingreditur. In culinis etiam expetitur. Pecori tandem summopere grata: lac et caseum facile thymo redolet, dum armenta, ipso pascuntur.

1141. *ACINOS. L. Sp. Pl. p. 826.* Pubescens. Caule adscendente erecto quandoque radicante, ramis elongatis erectis: foliis ovatis lanceolatisve ciliatis laxe nervosis eglandulosis: fasciculis oppositis 3-floris, in spica laxa elongata: foliis floralibus, caulinis conformibus, fasciculis longioribus: bracteolis brevissimis linearibus acutis: calycibus nervoso-ciliatis.

T. Acinos. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 179. n. 673. - Bert. Fl. It. t. 6. p. 213.*

In montium siccis arenosis saxosis *Monte Cavi* etc.

Annuus. Flor. Junio-Julio. Flores subviolacei.

1142. *ALPINUS. L. Sp. Pl. p. 826.* Villosus. Caule decumbente radicante ramoso, ramis adscendentibus: foliis late-ovatis apice acutis subserratis viridibus subtus pallidioribus: fasciculis sub-3-floris oppositis in spica laxa in-

terrupta: foliis floralibus caulinis conformibus: bracteolis lanceolatis minutis-
simis: calycibus ciliatis: corolla, calyce, multo longiore.

T. *Alpinus* Bert. *Fl. It. t. 6. p. 215* — *Clinopodium* perenne Pulegii
odore, Majoranae folio Patavinum Bocc. *Mus. di piant. p. 60.* et C. perenne
Pulegii odore l. c. t. 45. fig. B. B. B. et C. minus angustifolium Pulegii
odore Romanum l. c. p. 50 et C. minus Pulegii odore Romanum l. c. tab. 45.

In rupestribus montium apeninorum. *Vettore.*

Suffruticulus. Flor. Majo-Julio. Flores purpurei quandoque albi.

1143. *NEPETA* Smith. *Engl. Flor. t. 3. p. 110.* Subhirsutus. Caule de-
cumbente erectove ramoso, ramis patulis: foliis ovatis remote crenatis: corymbis
axillaribus oppositis in spica elongata interrupta: foliis floralibus, caulinis con-
formibus, superioribus minoribus: bracteolis lanceolatis brevissimis: barba
faucis calycinae exerta: corolla, calyce, triplo longiore.

T. *NEPETA* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 197. n. 675* — Bert. *Flor.*
It. t. 6. p. 220 — *Calamintha* Pulegii odore minor, Italis Mentuccio minore
o Nepetella. Barrel. *Ic. 1166* — C. montana prealta Pulegii odore, dentatis
foliis, floribus dilute coeruleis ex longo ramoso et brachiato pediculo pro-
deuntibus. Bocc. *Mus. di piant. p. 45* et C. praealta Pulegii odore l. c. tab. 40
et C. praealta Pulegii odore altera seu ex Sabaudia l. c. tab. 38.

In siccis et viis ubique

Perenn. Flor. aestate. Flores albo-subcarnei.

Vulgo. *Mentuccia*

Usus. Ob gratum odorem, Menthae Pulegii affinem, in culinis usurpatur,
et praesertim ad condiendam Cynaram vulgarem, et fungos.

1144. *CALAMINTHA* Scop. *Fl. Corn. ed 2. t. 2. p. 425.* Hirsutus. Caule
prostrato radicante ramoso, ramis simplicibus erectis: foliis majusculis late
ovatis serratis: corymbis paucifloris oppositis in spica elongata interrupta:
foliis floralibus, caulinis conformibus, successive minoribus: bracteis linearibus
brevibus: corollis, calyce, sub duplo longioribus.

T. *Calamintha* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 197. n. 674* — Bert.
Fl. It. t. 6. p. 223 — *Melissa* Calamintha Sebast. *En. Pl. Amph. Flavii p. 58.*
n. 157 — *Calamintha* magno flore Hort. Rom. t. 3. tab. 63.

In montibus ad vias vulgaris, Albano, Frascati, Tivoli et in Amphitea-
tro Flavio.

Perenn. Flor. aestate. Flores purpureo — violacei. Odor gratus.

Vulgo. *Calamento, Calaminta.*

Usus. In materia medica Linnaci Calaminthae herba enumerabatur, et uti stomatica a plurimis medicis laudabatur Nunc injuria obsolevit.

1145. *GRANDIFLORUS* Scop. *Fl. Carn. ed 2. t. 2. p. 424.* Pubescens. Caule erecto subsimplici: foliis ovatis acutis grosse serratis: corymbis axillaribus paucifloris, inferioribus, folio brevioribus: bracteolis lanceolatis linearibus ciliatis: corollis, calycibus cylindricis, duplo longioribus.

T. grandiflorus. *Maur. Cent. 13. p. 30. — Bert. Fl. It. t. 6. p. 226. — Calamintha montana praestantior fl. purpureo. Barvel. Ic. 398. — Bocc. Mus. di piant. p. 45. tab. 40.*

In sylvis montium. Serra S. Antonio.

Perenn. Flor. aestate Fl. purpurei.

Usus. Clarissimus Bertoloni remedium praestantissimum in planta nostra praebet ad menses ciendos.

SATUREJA.

1146. *JULIANA. L. Sp. Pl. p. 793.* Subhirsuta. Caule erecto ramoso, ramis strictis: foliis radicalibus ovatis, caulinis oblongo-lanceolatis margine revolutis: corymbis oppositis breviter pedunculatis multifloris fastigiatis, in spica elongata interrupta: bracteolis linearibus, calycibus subaequalibus: calycis 10-striati, dentibus erectis, fauce nuda.

S. juliana. *Sang. Cent. tres p. 85. n. f91. — Bert. Fl. It. t. 6. p. 43.*
Ad rupes prope Anxurem.

Suffrutex. Flor. Majo-Junio. Flores rosei.

1147. *GRAECA. L. Sp. Pl. p. 794.* Subhirta. Caule decumbente vel ascendente ramoso, ramis erectis elongatis: foliis radicalibus ovatis, caulinis lanceolatis subtus venosis: corymbis oppositis pedunculatis 3-6-floris, in spica laxa elongata: bracteolis linearibus, calyce multo brevioribus: calycis 10-striati dentibus subulatis, fauce barbata.

S. graeca. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 190. n. 640. — Bert. Fl. It. t. 6. p. 45. — Calamintha frutescens Saturejae folio, facie, et odore. — Hort. Rom. t. 3. tab. 64.*

β tenuifolia. Foliis lineari-lanceolatis, corymbis multifloris.

S. tenuifolia. *Sang. Cent. tres p. 85. n. 190. — Hysopus angustifolia spicato flore. Bocc. Rech. et obs. p. 201.*

Supra Urbis moenia, et muros siccis vulgaris. *Cuppola di S. Pietro, Colosseo etc. β circa Auxur, Tibur etc.*

Suffrutex, Flor. Majo-Junio. Flores purpurescences.

Vulgo. *Erba della coppola*.

Usus. Apud nos lithontritici famam habet, et ad calculos urinarios ciendos propinatur.

1148. *MONTANA*. *L. Sp. Pl.* p. 794. Caule adsendente ramoso: foliis lanceolato-elongatis apice mucronatis basi ciliatis: corymbis pedunculatis oppositis sub-6-floris secundis, in spica densiuscula: bracteolis linearibus ciliatis: calycis 10-stiati, dentibus mucronatis, fauce pilosa.

S. montana. *Maur. Cent.* 13. p. 29. - *Bert. Fl. It. t. 6. p. 54.* - *Tymbra legitima*. *Hort. Rom. t. 3. tab. 71.*

In aridis et saxosis montium. *Terni, Filettino, Subiaco* etc.

Suffrutex. Fl. Junio-Julio. Flores albo-purpurescences.

CHLINOPODIUM.

1149. *VULGARE*. *L. Sp. Pl.* p. 821. Villosum. Caule simplici: foliis ovato-lanceolatis subdentatis: corymbis ramosissimis subsessilibus multifloris oppositis axillaribus terminalibusque.

C. vulgare. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 196. n. 170. - *Bert. Fl. It. t. 6. p. 192* - *C. Origono simile*, elatine, majori folio, flore rubente. *Hort. Rom. t. 3. tab. 93.*

In viis sylvaticis et ad aras nemorum vulgare.

Perenn. Flor. tota aestate. Flores intense rosei.

Vulgo. *Clinopodio*.

MELITTIS.

1150. *MELISSOPHYLLUM*. *L. Sp. Pl.* p. 832. Pilosa. Caule simplici ramo-sove: foliis cordatis ovatis oblongisve grosse dentatis: floribus 1-3-axillaribus secundis: limbo calycis trilobo, lobo superiore majore integro vel 2-dentato.

M. Melissophyllum. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 198. n. 677. - *Bert. Fl. It. t. 6. p. 237.* - *Melissa humilis latifolia*, maximo flore ex albo purpureo. *Hort. Rom. t. 3. tab. 62.*

In umbrosis montium abbunde. *Albano, Rocca di Papa* etc.

Perenn. Fl. Majo-Junio. Flores albi, carnei sanguineis maculis notati.

Vulgo. *Bocca d'Orso*.

Usus. Planta apibus grata, idcirco circa apiaria seritur.

SCUTELLARIA.

1151. *HASTIFOLIA*. *L. Sp. Pl.* p. 835. Caule subsimplici adscendente erecto: foliis subintegerimis ovato-lanceolatis hastatis, floralibus conformibus

graduatum minoribus: floribus axillaribus solitariis oppositis secundis, in spica laxiuscula foliata: bracteolis setaceis: corollae elongatae fauce dilatata.

S. hastifolia. *Bert. Fl. It. t. 6. 242.* — S. minor. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 198. n. 678.*

Ad Tyberis ripas. *Da Ponte molle ad aqua acetosa.*

Perenn. Flor. Junio. Flores rubicundi.

1152. *COLUMNAE. Benth. Lab. p. 430.* Pubescens, pube incurva sepius glandulosa. Caule erecto inferius ramoso: foliis inferioribus cordato-ovatis, superioribus ovato-dentatis: floribus axillaribus solitariis secundis in spica elongata: bracteis integerrimis ovatis acutis, calyce brevioribus: corollae elongatae tubo cylindrico, fauce dilatata.

S. Columnae. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 198. n. 179.* — *Bert. Fl. It. t. 6. p. 246.* — *Cassida Colum. Ecphr. t. 1. p. 187. fig. p. 189.*

In sylvaticis umbrosis montium communis.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores coeruleo-violacei.

AJUGA.

1153. *GENEVENSIS. L. Sp. Pl. p. 785.* Villosa-lanata. Caule solitario adscendente simplici, stolonibus nullis: foliis superioribus oblongis, inferioribus minoribus spathulatis, omnibus crenatis: fasciculis oppositis sub-4-floris in spica inferius late interrupta dispositis: corollae tubo longe exerto.

A. genevensis. *Bert. Fl. It. t. 6. p. 6.*

In pratis alpinis. *Monte di Fiori* in Piceno, et apud Viterbium.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores coerulei.

1154. *ACAULIS. Brocc. osserv. sulli Abruz. p. 20. n. 70.* Pumila. Caule brevissimo stolonibus nullis: foliis oblongis obtusisve subrepandis in petiolum angustatis: fasciculis oppositis paucifloris approximatis in spica abbreviata: bracteolis lanceolatis: corollae tubo, calyce, triplo longiore.

A. acaulis. *Bert. Fl. It. t. 6. p. 8.*

Ad oras sylvarum in apenninis Umbriae. *Vettore.*

Perenn. Flor. Majo-Julio. Flores coerulei.

1155. *REPTANS. L. Sp. Pl. p. 785.* Glabriuscula. Caule erecto basi stolonifero, stolonibus reptantibus: foliis ovatis crenatis integrisve, basi cuneata in petiolum attenuatis, superioribus sessilibus: fasciculis oppositis paucifloris superius approximatis inferne laxis, in spica dispositis: corollae tubo, calyce duplo longiore.

A. reptans. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 188. n. 631.* — *Bert. Fl. It.*

t. 6. p. 9. — *Bugula minima* glabra flore azurreo *Barrel. Ic.* 337 et B. media flore coeruleo. *Ic.* 838. — *Bugula. Hort. Rom. t. 3. tab.* 99.

In humidis nemorosis communis.

Perenn. Flor. Aprili. Flores azurrei, coerulei, carnei.

Vulgo. *Consolida media*.

Usus. Ad vulnera medenda olim inservit, unde nomen vulgare, nunc raro usurpatur.

1156. *CHAMAEPITYS Benth. Lab. p.* 699. Pilosa. Caule basi diffuse ramoso, ramis approximatis erectis: foliis inferioribus lanceolatis parce dentatis, superioribus profunde trifidis, basi cuneata, in petiolum attenuatis, floralibus flores longe superantibus: floribus axillaribus subsolitariis in spica terminali tandem interrupta: corolla calyce multo longiore.

A. *Chamaepitys. Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p.* 189. n. 632. — *Bert. Fl. It. t. 6. p.* 11. — *Chamaepitis vulgaris* folio trifido, floribus luteis. *Hort. Rom. t. 3. tab.* 96.

In sterilibus, arvis, saxosis communis.

Perenn. Flor. Majo. Flores lutei.

Vulgo et in officinis. *Iva arctica* o *Iva artritica*.

Usus. Herbae contritae decoctio, jam plurimi habita in atritide, et rheumatismo, nunc injuria raro usurpata.

1157 *Iva Schreb. Unilab. p.* 25. Hirsuta, Caule decumbente ramoso, ramis oppositis: foliis lanceolato-linearibus sessilibus grosse dentatis subintegerrimisve margine vix revolutis, floralibus superioribus subintegerrimis, flores aequantibus: fasciculis axillaribus subgeminis oppositis paucifloris in spica densa: corolla calycem multo superante.

A *Iva Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p.* 189. n. 633. — *Bert. Fl. It. t. 6. p.* 17. — *Chamaepitys vulgaris*, folio trifido, flore roseo. *Hort. Rom. t. 3. tab.* 98. In aridis montium. A *Tivoli presso S. Antonio*.

Ann. Flor. Junio. Flores rubri.

TEUCRIUM.

1158. *BOTRYS. L. Sp. Pl. p.* 786. Villosum. Caule erecto ramoso, ramis decussatis adscendentibus: foliis pinnatifidis in petiolum elongatum productis, pinnis lanceolatis, simplicibus, trifidisve: fasciculis paucifloris axillaribus in caule ramisque spicatim dispositis: calycis inflati dentibus lanceolatis aequalibus.

T. *Botrys Sang. Cent. tres p.* 82. n. 184 — *Bert. Flor. It. t. 6. p.* 17.

In pascuis aridis montium Umbriae. *Monte Bove.*

Ann. Flor. Junio, Augusto. Flores purpurei.

1159. *FRUTICANS* L. *Sp. Pl.* p. 787. Niveo-tomentosum. Caule erecto, ramis decussatis adscendentibus: foliis ovato-lanceolatis breviter petiolatis supra atro-viridibus: floribus axillaribus solitariis: calycis campanulati dentibus aequalibus obtusis.

T. fruticans Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 189. n. 634. - *Bert. Fl. It. t. 6. p. 18* - *T. Boeticum* Clu. *Bocc. Rech. et obs.* p. 211 - *T. caesio* et amplo rosmar. flore *Boeticum* Clus. *Barrel. Ic.* 512. - *T. Boeticum* *Hort. Rom. t. 3. tab. 91.*

In rupibus maritimis. *Intorno Civitavecchia, sul Circello etc.*

Frut. Flor. Martio, Majo. Flores coerulei.

1160. *SCORODONIA* L. *Sp. Pl.* p. 789. Pubescens. Caule erecto subsimplici: foliis cordato-ovatis obtuse duplicato-serratis: floribus pedunculatis erectis secundis denuo pendulis, in racemo dentiusculo: calycis campanulati dentibus aristatis, supremo majusculo.

T. Scorodonia. Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 189. n. 635 - *Bert. Fl. It. t. 6. p. 22* - *Scorodonia Salviae* foliis parte interna candicantibus, floribus flavis in spica rariter dispositis ex uua et altera parte vegetantibus. *Hort. Rom. t. 3. tab. 92.*

In sylvaticis montium *Sul Tuscolo, Genzano, Albano etc.*

Perenn. Flor. Junio, Julio. Flores ochroleuci, tubo rubicundo.

1161. *PSEUDO SCORODONIA* Desf. *Fl. Atl. t. 3. p. 5. tab. 119.* Villosum. Caule erecto sub-simplici, foliis ovato-oblongis basi subcordatis rugosis dentatis: floribus subsessilibus secundis erectis denuo horizontalibus, in racemo denso saepe ramoso: calycis campanulati dentibus aristatis, supremo majore.

In montanis maritimis. *Allumiere della Tolfa.*

Perenn. Flor. Junio. Flores rubro-fusci.

1162. *SCORDIUM* L. *Sp. Pl.* p. 790. Pubescens vel hirsutum. Caule adscendente, ramis numerosis decussatis: foliis sessilibus oblongis serratis: floribus axillaribus pedunculatis subternis in spicis terminalibus lateralibusque: calycis subcampanulati dentibus aequalibus.

T. Scordium Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 189. n. 636. - *Bert. Fl. It. t. 6. p. 26.*

In pratis depressis frequens.

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flores rubri quandoque coerulescentes.

Vulgo. *Scordio*.

Usus. Uti tonicum et adstringens in veteri medicina invaluit, in Theriaca, et Diascordii formulis ingrediebatur, nunc injura oblitum.

1163. *CHAMAEDRYS*. L. Sp. Pl. p. 790. Villosum. Caule erecto vel adscendente saepius ramoso: foliis cuneato-ovatis duplicato-serratis, superioribus sessilibus: floribus axillaribus oppositis subternis in spicis foliatis interruptis terminalibus: calycis tubuloso-campanulati dentibus subaequalibus.

T. Chamaedrys. Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 189. n. 637. - Bert. Fl. It. t. 6. p. 29. - Chamaedrys major et minor repens. Hort. Rom. t. 3. tab. 88.

In aggeribus et pascuis commune.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores rubri.

Vulgo. *Camedrio*, *Cerquignola*.

Usus. In veteri medicina Chamaedrys herba plurimum voluit ad scrophulas praesertim, et clorosis sanandam: nunc ejus vis tonica praedicatur; quocirca decoctio in febribus intermictentibus communiter usurpatur.

1164. *FLAVUM*. L. Sp. Pl. p. 791. Molliter pubescens. Caule erecto, ramis brachiatis adscendentibus: foliis petiolatis, basi lata, ovatis crenatis: racemis axillaribus oppositis cernuis secundis in spica elongata inferius interrupta: calycis campanulati dentibus majusculis subaequalibus.

T. flavum. Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 190. n. 638. - Bert. Fl. It. t. 6. p. 31. - T. vulgare fruticans. Bocc. Rech. et obs. p. 211. - Chamaedrys frutescens Teucrium vulgo. Hort. Rom. t. 3. tab. 89.

In muris veteribus et in rupibus vulgare. Sul Colosseo, Monte Mario. etc.

Suffrut. Flor. Majo-Junio. Flores luteoli.

Vulgo. *Teucrio*.

Obs. Odor totius plantae aromaticus ingratus.

1165. *MONTANUM* L. Sp. Pl. p. 791. Albo-tomentosum, tomento brevi. Caulibus coespitosis decumbentibus, ramis numerosis adscendentibus: foliis lanceolato-linearibus integris margine revolutis: fasciculis subsessilibus oppositis axillaribus sub-3-floris in spica capitata congesta: calycis tubulosi laciniis aequalibus subulato-acuminatis.

T. montanum. Maur. Cent. 13. p. 29. - Bert. Fl. It. t. 6. p. 34.

In montanis aridis. Al Piglio, Serra S. Antonio etc.

Perenn. Flor. Junio. Flores albo-luteoli.

1166. *PSEUDO-HYSSOPUS*. Schreb. Unil. p. 45. Cano-tomentosum, tomento

floccoso. Caulibus caespitosis decumbentibus, ramis erectis: foliis linearibus aut lineari-lanceolatis crenatis obtusis: fasciulis sessilibus axillaribus oppositis in capitulis terminalibus congestis: calycis tubulosi dentibus parvis subrotundis.

T. pseudo-hyssopus. *Sang. Cent. tres* p. 82. n. 185. - T. Polium ex parte. *Bert. Fl. It. t. 6. pag. 36.* - Hyssopus apulus Dioscoridis et Serapionis. *Column. Ecphr. t. 1. p. 59. tab. 67.*

In collibus secus Interamnam.

Suffrut. Flor. Junio. Flores luteo-albi.

1167. *POLIUM. L. Sp. Pl. p. 792.* Cano-floccoso-tomentosum. Caule caespitoso prostrato, ramis numerosis erectis: foliis obverse lanceolato-linearibus obtusis crenatis: fasciulis axillaribus oppositis in capitulis globosis terminalibus axillaribusque racematim dispositis: calycis tubuloso-campanulati dentibus erectis obtusis acutisve.

T. Polium. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 190. n. 639.* - *Bert. Fl. It. t. 6. p. 36.* - Polium marinum dasif. gnaphal. flor. albo. *Barrel. Ic. 1047,* et P. montanum album serratum latif. supinum maj, et minus. *Ic. 1074, et 1078,* et P. mont. alb. serratum latif. erectum maj. *Ic. 1079.* - P. montanum candidum floribus ex albo flavescentibus. *Hort. Rom. t. 3. p. tab. 93.*

β flavesceus. Planta major, temento luteo-sulphureo denso.

T. Polium β . *Bert. l. c.* - Polium montanum luteum dasyphyllum serratum. *Barrel. Ic. 1073.*

In siccis collibus prope Urbem, et in maritimis. *Maccarese, Terracina* etc.

Suffrut. Flor. Julio. Flores albi.

Vulgo. *Polio montano.*

Usus. Vis excitans in planta nostra medici agnoscunt: veteres ad podagram pellendam plurimi laudarunt.

SIDERITIS.

1168. *SICULA. Ab Ucr. opusc. di Ant. sic. t. 6. p. 253.* - Albo-lanata. Caule adscendente parce ramoso, ramis erectis elongatis: foliis oblongo-spatulatis basi angustatis crenulatis, inferioribus abbreviatis: fasciulis oppositis axillaribus paucifloris in spica elongata interrupta: bracteis late subcordatis ovatis acutis integerrimis, inferioribus, floribus longioribus: calycis tubuloso-campanulati laciniis acutis conniventibus apice spinescentibus.

S. sicula. *Bert. Fl. It. t. 6. p. 81.* - S. Syriaca. *Seb. et Maur. Fl. Rom.*

Prod. p. 191. *n.* 648. *Stachys lychnoides incana angustifolia* flore aureo italico. *Barrel. Ic.* 1187.

In montibus subappenninis frequens. *Riofreddo*: et in apennino umbro. *Monte de' Fiori*.

1169. *MONTANA. L. Sp. Pl. p.* 802. Villosa. Caule subsimplici erecto quandoque e basi ramoso: foliis oblongo-lanceolatis basi angustatis, floralibus apice aristatis: fasciculis sub-3-floris oppositis in spicis interruptis terminalibus: calycis tubulosi fauce dilatati, laciniis patentibus longe mucronato-aristatis.

S. montana. Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 190. *n.* 642. - *Bert. Fl. It. t. 6. p.* 83. - *S. montana* parvo flore nigropurp. *Column. Ecphr. t. 1. p.* 198. et *S. montano* parvo flore nigropurp. capite medio croceo *fig. p.* 196.

In subappenninis elatioribus.

Ann. Flor. Julio. Flores crocei, margine purpureo-ferruginei.

1170. *ROMANA. L. Sp. Pl. p.* 802. Hirsuta. Caulibus caespitosis decumbentibus quandoque adscendentibus simplicibus ramosisque: foliis ovato-oblongis serratis: fasciculis sub-3-floris oppositis in spicis foliatis interruptis terminalibus: calycis tubulosi laciniis patentibus lanceolatis spinescentibus, summo majore late-ovato.

S. romana. Sebast. En. Pl. Amph. Flavii p. 70. *n.* 215 - *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p.* 190. *n.* 641. - *Bert. Fl. It. t. 6. p.* 84. - *S. hirsuta procumbens. Hort. Rom. t. 3. tab.* 58.

In siccioribus ad vias vulgaris.

Ann. Flor. Majo-Junio. Flores albi.

Vulgo. *Stregonia*.

ORIGANUM.

1171. *VULGARE. L. Sp. Pl. p.* 824. Hirsutum, pilis raris. Caule erecto superne ramoso: foliis ovatis subintegris glandulosis nervosis: spiculis globosis oblongisque jamdudum densis in panicula corymbosa: bracteis ovatis concavis glandulosis quadrifariam dispositis: calycis glandulosi fauce dense barbata, dentibus erectis subaequalibus.

O. vulgare. Sebast. En. Pl. Amph. Flavii p. 60. *n.* 167 - *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p.* 196. *n.* 671. - *Bert. Fl. It. t. 6. p.* 195. - *O. sylvestre, Cunila bubula Plinii. Hort. Rom. t. 3. p.* 75.

β creticeum. Spiculis elongatis prismatico-tetragonis.

O. vulgare β *Bert. l. c. p.* 196.

δ virens. Planta minor, spicis glomeratis, bracteis viridibus.

O. vulgare δ *Bert. l. c. p. 196.*

In collibus, arvis siccis, sylvaticis communis species et var. δ ; β in Piceno. Perenn. Flor. Julio. Flores purpurascens.

Vulgo. *Origano, Regamo.*

Usus. Vis excitans, tonica, diaphoretica, emenagoga in Origano veteres agnoverunt, et in horum generibus morborum frequentius usurparunt: nunc vix in uso. Apud italos in obsoniis praestat, et praesertim ad aleces condiendas.

GALEOPSIS.

1172. *LADANUM. L. Sp. Pl. p. 810.* Pubescens. Caule erecto, ramis patulis: foliis lanceolatis linearibusque grosse remoteque serratis: fasciculis oppositis axillaribus multifloris, in spica et magis inferius laxa: calycis tubulosi dentibus subulatis subaequalibus spinosis: corollae galea laeviter emarginata.

G. Ladanum. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 193. n. 657. - Bert. Fl. It. t. 6. p. 125.*

β intermedia. Planta minor, foliis ovato-oblongis subsessilibus serratis

G. Ladanum β *Bert. l. c. p. 126.*

In montium messibus, et in Urbe ad Tyberim, β in sepibus apenninorum *Castelluccio.*

Ann. Fl. Julio-Augusto. Flores rosei.

1173. *TETRAHIT. L. Sp. Pl. p. 810.* Caule erecto ramoso, retrosum hispidum, ramis patulis adscendentibus, internodiis superne tumidis: foliis ovato-acuminatis serratis hirsutis, superioribus ovato-oblongis: fasciculis oppositis axillaribus paucis multifloris in spica apice congesta inferius laxa: calycis tubulosi tandem campanulati, dentibus aequalibus rigidis spinosis: corollae galea serrulata.

G. Tetrahit. *Sang. Cent. tres p. 83. n. 286. - Bert. Fl. It. t. 6. p. 128.*

In montium arvis. *Caduta delle Marmore; in Monte Gemaro* copiosissima.

Ann. Flor. Julio. Flores rubelli, labio inferiore albo, variegati, vel toti albi.

MENTHA.

1174. *SYLVESTRIS L. Sp. Pl. p. 804.* Cano-tomentosa. Radice repente: caule erecto superius ramoso: foliis subsessilibus ovato-lanceolatis lanceolatisve argute serratis: fasciculis oppositis multifloris in spicis densis elongatis inferius interruptis terminalibus axillaribusque: bracteis lineari-lanceolatis: dentibus calycinis lineari-setaceis.

M. sylvestris *Bert. Fl. It. t. 6. p. 88.*

β Major. Spicis crassiusculis elongatis subcontinuis: foliis molliter pubescenti-lanuginosis, inferioribus subcordatis.

M. sylvestris β. Bert. l. c. p. 89 - M. sylvestris. Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 191. n. 644.

γ Minor. Spicis gracilibus: foliis brevioribus, ramis numerosis divaricatis.

M. sylvestris γ Bert. l. c.

Species in pratis elatiorum montium Vettore, varietates communes in pratis et depressis.

Perenn. Fl. Julio, Augusto. Flores dilute purpurei.

Vulgo. *Menta salvatica*, *Mentastro*.

1175. *MACROSTACHYA* Ten. Fl. Nap. t. 2. p. 30. tab. 56. Pubescens. Radice repente: caule erecto superne ramoso: foliis ellipticis rotundisve subsessilibus crenatis rugosissimis: fasciculis oppositis multifloris in spicis cylindricis densis quandoque basi interruptis, terminalibus lateralibusque: bracteis linearibus acuminatis: dentibus calycinis acuminato-subulatis.

M. macrostachya Bert. Fl. It. t. 6. p. 91 - M. rotundifolia Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 191. n. 645.

β elliptica. Foliis late ellipticis.

δ oblonga. Foliis minoribus elliptico-oblongis.

In pratis depressis, ad Tyberim, ad fossas communis tam species, quam varietates.

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flores albo-purpurascens.

Vulgo. *Mentone*.

1176. *VIRIDIS* L. Sp. Fl. p. 804. Glabra. Radice repente: caule erecto adscendente valde ramoso: foliis sessilibus vel breviter petiolatis lanceolatis serratis: verticillis oppositis multifloris in spicis cylindricis basi interruptis terminalibus: bracteis superioribus lanceolatis, fasciculis, longioribus, superioribus lanceolato-linearibus, brevioribus: calycis glandulosi dentibus lanceolatis subulatis.

M. viridis Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 191. n. 646 - Bert. Fl. It. t. 6. p. 93.

In humidioribus secus vias non infrequens, et in hortis culta.

Perenn. Flor. Augusto. Flores purpurascens.

Vulgo. *Menta romana*.

1177. *HIRSUTA* L. Mant. 1. p. 81. Pubescens vel hirsuta. Radice late repente: caule inferius decumbente et ad nodos radicante, superius adscen-

dente-ramoso: foliis petiolatis sessilibusque ovatis serratis quandoque cordatis: corymbis axillaribus oppositis in capitulis terminalibus, lateralibusque, terminalibus 2-3 superimpositis: bracteolis lanceolato-linearibus: laciniis calycinis lanceolato-acuminatis.

M. hirsuta *Fl. Rom. Prod. p. 191 n. 647 - Bert. Fl. It. t. 6. p. 95.*

β pubescens. Foliis molliter pubescentibus, capitulis majoribus, bracteolis ovato-acuminatis.

In aquosis aud frequens. *Presso la sponda del Tevere extra portam Flaminiam.* β in alpinis. *Al fonte del castelluccio di Norcia.*

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flores purpurascens.

Vulgo. *Menta aquatica.*

Obs. Odor camphoratus suavis, sapor fervens.

1178. *PULEGIUM* *L. Sp. Fl. p. 807.* Pilosa, quandoque hirsuta. Radice repente: caule inferius decumbente et radicante, superius erecto valde ramoso: foliis ovatis obtusis breviter remoteque serratis, quandoque oblongis: fasciculis oppositis multifloris capitulos simulantibus in spicis numerosis interruptis: calycis tubulosi dentibus ovato-lanceolatis ciliatis.

M. Pulegium *Seb. et. Maur. Fl. Rom. Prod. p. 192. n. 648 - Bert. Fl. It. t. 6. p. 102 - Mentha aquatica seu Pulegium vulgare. Hort. Rom. t. 3. tab. 49.*

In humidis et ad ripas Thyberis frequens.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores purpurascens.

Vulgo. *Pulegio.*

Usus. Omnes Mentharum species oleo volatili replentur, distillationis ope, commercio tradito, sub nomine olei *M. Piperitae*, eo quod praec aliis speciebus abundet in *M. Piperita* *L.* anglicarum regionum indigena. Huic speciei valde affinis *M. viridis* nostra, et sub hoc nomine *Menta peperita* in Italiae hortis colitur ad oleum educendum, quo pastillos et belliarum condimus. Omnibus Mentharum speciebus vis tonica corroborans antiseptica a Medicis tributa, qua de re earum aqua stillatitia in histeria, colica, vomitu frequentius habebatur; nunc parum in usu. Oleum istud insecta enecat, uti evenit de aliis oleis essentialibus, et *M. Pulegium* suum nomen obtinuit, eo quod ad Pulices destruendas jam a vulgo planta usurpabatur.

LAMIUM.

1179. *LONGIFLORUM*. *Ten. Fl. Nap. t. 5. p. 10. tab. 150.* *Glabriusculum.*

Caule fistuloso adscendente subsimplici: foliis ovatis grosse obtuseque duplicato-serratis basi cordatis apice acuminatis, superioribus acuminato-elongatis: fasciculis axillaribus oppositis sub-5-floris in spica foliata laxa: laciniis calycinis lanceolatis: corollae tubo, calyceem, multo superante: fauce insigniter dilatata: galea emarginata, labii inferioris laciniis lateralibus 2-dentatis: antheris dorso barbatis.

L. longiflorum Bert. Fl. It. t. 6. p. 111 - L. Orvala Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 192. n. 650.

In sylvis montaniis Latii Umbriae et Piceni. *Monte Gemmaro, Sasso Borghese, Vettore* etc.

Perenn. Flor. Julio. Flores purpurei.

1180. *MACULATUM* *L. Sp. Pl. p. 809.* Laxe pilosum. Caule adscendente flexuoso parce ramoso: foliis ovatis grosse duplicato-serratis basi subcordatis apice in superioribus successive magis acuminato: fasciculis 5-floris axillaribus oppositis in spica foliata et magis inferius laxa: laciniis calycinis filiformibus: tubo corollae calyceem superante: corollae galea 2-carinata serrulata, labii inferioris laciniis lateralibus ut plurimum 2-dentatis: antheris dorso barbatis.

L. maculatum Bert. Fl. It. t. 6. p. 113 - L. maculatum, laevigatum, et album Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 192 et 193. m. 652. 651. 653 - L. laevigatum Sebast. En. Pl. Amph. Flavii p. 51. n. 131. - L. Plinii Campoclarense, et montanum Column. Ecphr. 1. p. 190. et L. montanum Campoclarense l. c. p. 192 fig. - L. subrotundo rugoso folio flore rubro. Bocc. mus. 2. tab. 23. - Hort. Rom. t. 3. tab. 34.

In umbrosis et ad sepes vulgatissimum.

Perenn. Flor. Martio ad Junium. Flores purpurei quandoque albid.

Vulgo. *Succimele*.

Obs. Herba faetens. Folia macula alba lineari saepe notata.

1181. *ALBUM* *L. Sp. Pl. p. 809.* Pilosum. Caule adscendente, inferius quandoque radicante parce ramoso: foliis cordato-ovatis duplicato-serratis superioribus oblongis, apice successive magis acuminato-cuspidato: fasciculis oppositis axillaribus sub-10-floris, in spica laxissima: laciniis calycinis filiformibus: corollae tubo sub incluso, galea subintegra, labii inferioris laciniis lateralibus, dente longo lineari, donatis: antheris dorso barbatis.

L. album Bert. *Fl. It. t. 6. p. 116.*

In umbrosis ad sepes in montibus Latii. *S. Polo.*

Perenn. Flor. Aprili-Majo. Flores albi.

1182. *BIFIDUM* Cyrill. *Pl. rar. Regn. Neap. fasc. 1. p. 22. tab. 7.* Pilosum. Caule caespitoso decumbente e basi ramoso, ramis patulis: foliis ovatis basi cordatis inaequaliter inciso-dentatis, superioribus sub-3-fidis apice acuminatis: fasciculis axillaribus oppositis 5-8-floris in spica foliata densa terminali abbreviata: laciniis calycinis acuminato-subulatis: corollae tubo gracili calycem superante: fauce brevi: corollae galea 2-fida, laciniis divaricatis, labii inferioris lacinis lateralibus brevi-dentatis: antheris dorso barbatis.

L. bifidum Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 193. n. 654. - Bert. Fl. It. t. 6. p. 118. - L. aequiculorum* Column. *Ecphr. 1. p. 192. fig.*

In umbrosis, herbidis, ad sepes frequens.

Ann. Flor. Martio. Flores albi.

1183. *PURPUREUM* L. *Sp. Pl. p. 809.* Villosum. Caule adscendente radicante, basi ramoso: foliis cordatis inaequaliter crenatis, inferioribus subrotundis, superioribus ovatis: fasciculis axillaribus oppositis 3-8-floris in spica pyramidata terminali densa foliata: floribus parvis: calycis laciniis subulato-acuminatis: corollae tubo calyce subduplo longiore, galea obtusa integra, labii inferioris, laciniis lateralibus 1-dentatis, dentibus appendiculatis: antheris dorso barbatis.

L. purpureum Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 193. n. 655 - Bert. Fl. It. t. 6. p. 121.*

In umbrosis vulgare.

Ann. Flor. Martio-Aprili. Flores albido-purpurascens.

Obs. Folia pallida, herba faetens.

1184. *AMPLEXICAULE* L. *Sp. Pl. p. 809.* Pilosum. Caule caespitoso decumbente e basi ramoso: foliis inciso-crenatis, inferioribus petiolatis subrotundis basi cordatis, superioribus amplexicaulibus semiorbiculatis: fasciculis axillaribus oppositis 2-10-floris in spica laxa inferius laxissima: calycis laciniis subulato-acuminatis: corollae tubo angusto, calyce incluso vel exerto, galea obtusa, labii inferioris laciniis lateralibus breviter 1-dentatis: antheris dorso barbatis.

L. amplexicaule Sebast. *En. Fl. Amph. Flavii p. 51. n. 130 - Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 193. n. 656 - Bert. Fl. It. t. 6. p. 122.*

In vineis cultis ruderalis commune.

Ann. Flor. Martio-Aprili. Flores purpurei pulchri.

Vulgo. *Erba rota*.

GLECOMA.

1185. *HEDERACEA* L. *Sp. Pl.* p. 807. Foliis petiolatis axillaribus secundis cordato-reniformibus: floribus solitariis vel corymbosis.

G. *hederacea* *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 192. n. 649 - *Bert. Fl. It. t. 6.* p. 106.

In umbrosis ad sepes circa urbem et in montanis. A *Villa Pamfili in copia, Albano* etc.

Vulgo. *Edera terrestre*.

Usus. In tussibus, uti expectorans, infusum totius plantae frequenter usurpatur.

NEPETA.

1186. *CATARIA*. L. *Sp. Pl.* p. 796. - Incano-pubescens. Caule erecto ramoso, ramis brachiatis: foliis petiolatis cordatis dentato-serratis: racemis axillaribus oppositis secundis in spica superius densa: bracteolis linearibus acuminato-setaceis: calycis laciniis lanceolatis, suprema omnium longiore.

N. *Cataria* *Maur. Cent.* 13. p. 29 - *Bert. Fl. It. t. 6.* p. 65. - *Cataria* major vulgaris. *Hort. Rom. t. 3. tab.* 80.

In ruderalis circa pagos montium frequens. S. *Pellegrino presso Norcia* et circa Urbem. *Alla valle Egeria*.

Perenn. Flor. Julio. Flores albi, antheris violaceis.

Vulgo *Cataria*, *Gattaria*, *Menta dei Gatti*.

Obs. Herba nunc grate nunc ingratis redolens etiam in statu sylvestri, delicies Felium, unde nomen vulgare.

1187. *NUDA* L. *Sp. Pl.* p. 797. Nudiuscula. Caule erecto ramoso, ramis adscendentibus saepe elongatis: foliis sessilibus inferioribus petiolatis omnibus oblongis crenatis: corymbis axillaribus pedunculatis oppositis in racemo inferius interrupto: bracteolis setaceis brevissimis: calycis laciniis linearibus, omnibus subaequalibus.

N. *Nuda* *Bert. Fl. It. t. 6.* p. 67 - N. mont. purpurea maj. sparsa spica *Barret. Ic.* 601.

In pratis alpinis. *Valle Canetra, Castelluccio di Norcia* etc.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores albi, carnei, vel violacei.

Obs. Herba ingrati odoris.

1188. *Nepetella* L. Sp. Pl. p. 797. Cano-pubescent. Caulis erecto simpliciter ramosus: ramis terquialiter foliis petiolatis lanceolatis dentatis basi cuneatis cordatis: corymbis axillaribus oppositis breviter pedunculatis. In racemo ciliis ramisque terminali: bracteis linearibus acuminatis: calycis villosi: laciniis acuminatis-subulatis superioribus longioribus.

N. *Nepetella* Bert. Fl. It. 1. 6. p. 69 - N. *senilis minima* Barrot. Ic. 736 - Boiss. Mus. di Plant. p. 46. tab. 36.

In locis alpestribus siccis spumularum. M. Venetia.

Parva. Flor. Junio-Julio. Flores albi vel carnei.

STACHYS.

1189. *stachys* L. Sp. Pl. p. 811. Hirsuto-sabra. Caulis erecto vel ascendente simpliciter ramosus: ramis terquialiter foliis petiolatis ovatis ovato-lanceolatis dentatis: corymbis axillaribus oppositis breviter pedunculatis. In racemo ciliis ramisque terminali: bracteis nullis: laciniis calycinis spinescentibus: corollae limbo enervi. Gulae integra.

S. *Sylvatica* Sci. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 194. n. 658 - Bert. Fl. It. 1. 6. p. 142 - Galeopsis *procerior*, foetida, spicata. Hort. Rom. 1. 3. tab. 38.

In ambrosis spicatiis ad sapes vulgaris circa Urbem.

Parva. Flor. Maio-Junio. Flores sanguinei.

Obs. Herba foetans.

1190. *palustris* L. Sp. Pl. p. 811. Pubescens. Caulis erecto simplici ramosoque ad angulos aculeis rectis scabro: foliis sessilibus vel brevissime pedunculatis lanceolatis acutis serratis. Fovellis lanceolatis deflexis ascendendo abbreviatis: fasciculis oppositis axillaribus sub-4-foris approximatis in quos nulli-terminis: bracteis nullis: laciniis calycinis lanceolatis spinescentibus: corollae gulae integra.

S. *palustris* Sci. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 194. n. 660 - Bert. Fl. It. 1. 6. p. 144.

Ad ripas Tyberis, et ad fossas circa Urbem frequent.

Parva. Flor. Junio. Flores purpurei vel rubri.

Obs. Odo herbae foetans.

1191. *cranacea* L. Sp. Pl. p. 812. Lanata. Caulis erecto superne ramosus: ramis terquialiter ramosis: foliis petiolatis lanceolatis dentatis: corymbis axillaribus oppositis breviter pedunculatis. In racemo ciliis ramisque terminali: bracteis linearibus longitudine calycis: laciniis calycinis acuminatis-subulatis: corollae gulae erecta integra.

S. germanica Sang. *Cert. tres* p. 89. n. 189 - *Bert. Fl. It. t. 6. p. 148* - *S. alba latifolia minor* Barrel. *Ic. 280* et *S. alba latifolia major. Ic. 297.*

In aggeribus viarum ad oras nemorum frequens. *A Tor di Quinto, Ponte Satara* etc.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores purpurei, galea villosissima.

1192. *ITALICA* Benth. *Lab. p. 536.* Niveo-tomentosa, tomento brevi. Caule caespitoso erecto parce ramoso: foliis oblongis obtusis crenatis inferioribus petiolatis, floralibus ovatis oblongisve: fasciculis oppositis axillaribus multifloris superius approximatis inferius distantibus in spica admodum elongata: bracteo-
lis lanceolato-linearibus calyci brevioribus: laciniis calycinis patulis ovato-acu-
minatis mucronato-spinosis: corollae galea emarginata.

S. italica Bert. *Fl. It. t. 6. p. 150* - *Sideritis heraclea. Colum. Ephr. 1. p. 129* - *S. alba angusto Salviae folio* Barrel. *Ic. 279* - *Stachys minor ita-
lica. Hort. Rom. t. 3. tab. 40.*

Ad horas nemorum in elatis aequae ac in demissis. *S. Polo, Norcia, Ma-
chia Mattei, Ponte molle* etc.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores purpureo-rosei.

1193. *HERACLEA* All. *Flor. Ped. t. 1. p. 31. n. 112. tab. 84. fig. 1.* Hirsuta-
Caule simplici adscendente: foliis petiolatis oblongo-cordatis crenato-serratis
superioribus sessilibus, floralibus integris late cordato-acuminatis: fasciculis
axillaribus oppositis 5-floris approximatis in spica sub continua: bractealis ovato-
lanceolatis: laciniis calycinis breviter mucronatis: corollae galea integra.

S. heraclea Sang. *Cert. tres. p. 83. n. 187.* - *Bert. Fl. It. t. 6. p. 152* -
S. nigra Barrel. *Ic. 298.*

In pratis argillosis. *Civitavecchia.*

Perenn. Fl. Junio. Flores purpurei extus densissime pilosi.

1194. *HIRTA* L. *Sp. Pl. p. 813.* Hirsuta. Caule erecto ramoso, ramis
elongatis: foliis ovatis crenatis basi truncatis cordatisve, inferioribus obtusis
petiolatis, floralibus acuminatis apice spinescentibus: fasciculis sub-3-floris
oppositis axillaribus subremotis in spica elongata inferius laxa: bracteo-
lis lineari-setaceis: laciniis calycinis subaequalibus patentibus aristato-spinosis: co-
rollae galea divaricato-2-fida.

S. hirta Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 195. n. 663* - *Bert. Fl. It. t. 6. p. 156.*

In sylvaticis collibus circa Urbem frequens. *Sul Monte Mario in copia.*

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores albi, labio inferiore luteo et purpureo
variegato.

1195. *ARVENSIS* L. *Sp. Pl.* p. 814. Subhirta, pilis patentibus. Caule debili adscendente inferne ramoso, ramis erectis: foliis ovatis inferioribus obtusis crenatis longe petiolatis, superioribus, floralibusque sensim attenuatis cuneatis dentatis: fasciculis oppositis axillaribus sub-3-floris inferius distatibus in spica brevi: bracteolis setaceis tandem deciduis: laciniis calyceinis aequalibus lanceolatis apice breviter spinulosis: galea integra.

S. arvensis Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 195. n. 665 - *Bert. Fl. It.* t. 6. p. 157.

In arvis sterilibus. A *Bravetta nel Pigneto di Bigli.*

Ann. Flor. Aprili-Majo. Flores carnei.

1196. *ANNUA* L. *Sp. Pl.* p. 813. Breviter pubescens. Caule erecto basi ramoso, ramis patulis: foliis dentatis, inferioribus petiolatis ovatis, superioribus ovato-elongatis sessilibus, floralibus superioribus lineari-integerrimis: fasciculis 2-3-floris axillaribus in spica inferius interrupta: bracteolis linearibus deciduis: laciniis calyceinis aequalibus acuminato-attenuatis: corollae galea emarginata.

S. annua Bert. *Fl. It.* t. 6. p. 159.

In maritimis aridis. *Grotteamare.*

Ann. Flor. Autumno. Flores candidi labio inferiore luteo.

1197. *MARITIMA* L. *Mant.* 1. p. 82. Fulvo-villosa. Caulibus ut plurimum caespitosis inferne ramosis: foliis crenatis, inferioribus petiolatis obovatis, superioribus cuneatis, floralibus lanceolatis integris: fasciculis oppositis axillaribus sub-3-floris in spica continua inferius laxissima: bracteolis minimis linearibus: laciniis calyceinis lanceolatis muticis: galea crenata.

S. maritima Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 194. n. 662 - *Bert. Fl. It.* t. 6. p. 161 - *Sideritis Salviae folio Donati Bocc. Mus. di Piant.* p. 164. tab. 127.

In arena maritima. *Civitavecchia, Terracina* etc.

Perenn. Flor. Junio. Flores lutei.

1198. *RECTA* L. *Mant.* 1. p. 82. Hirto-scabra. Caule erecto ramoso, ramis divaricatis: foliis inferioribus ellipticis, superioribus oblongo-lanceolatis, floralibus lanceolatis mucronato-spinosis, omnibus serratis, serraturis adscendendo tenuioribus: fasciculis axillaribus oppositis sub-5-floris superioribus approximatis, inferioribus remotis: bracteolis linearibus brevissimis deciduis: laciniis calyceinis ovatis mucronato-spinosis: corollae galea, labio inferiore, duplo brevior.

S. recta *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 195. n. 664 - Bert. Fl. It. t. 6. p. 163.*

In sterilibus ad vias et in Amphitheatro Flavio.

Perenn. Flor. Julio-Septembri. Flores flavescentes rufo lineatis.

1199. *LABIOSA* *Bert. Fl. It. t. 6. p. 166.* Hirsutiuscula. Caule decumbenti-adscendente, ramis patentibus: foliis inferioribus ellipticis obtusis, superioribus ovato-lanceolatis acuminatis, floralibus oblongo-lanceolatis mucronulatis, omnibus serratis, serraturis sensim attenuatis: fasciculis axillaribus oppositis 8-floris subapproximatis in spica brevi terminali: calycis laciniis lanceolatis tubo sublongioribus: corollae galea, labio inferiore, triplo brevior.

In aridis montium Latii *Palombura* et ad rimas rupium in apenninis. *Vettore.*

Perenn. Flor. Junio in Augustum. Flores flavescentes, labio inferiore rubro punctato.

Obs. Speciem auctoritate clarissimi Bartolonii admissimus, licet dubitantes de firmitate characterum.

LEONURUS.

1200. *CARDIACA* *L. Sp. Pl. p. 817.* Caule erecto: foliis inferioribus palmatis inciso-dentatis, superioribus trifidis integrisque acuminatis: florum glomerulis axillaribus remotis in spica elongata: corollis calice duplo longioribus.

L. Cardiacæ Bert. Fl. It. t. 6. p. 182.

Ad sepes in montanis alpinis Umbriae. *Pietralta.*

Perenn. Flor. Junio-Augusto. Flores purpurei, vel rosei.

Vulgo. *Cardiaca.*

Usus. Vim tonicam corroborantem Medici in planta agnoverunt, et ad Cardialgiam sanandam praesertim usurparunt, unde nomen specificum, et vnlgare. Nunc vix commemoratur.

BOLLOTA.

1201. *NIGRA* *L. Sp. Pl. p. 182.* Caule erecto ramoso: foliis ovatis subcordatis regulariter dentatis: corymbulis axillaribus oppositis racematim dispositis: bracteolis filiformibus elongatis: calycis 5-dentati dentibus ovato-triangularibus aristatis.

B. nigra. Sebast. En. Pl. Amph. Flavii p. 29. n. 30 - Bert. Fl. It. t. 6. p. 170 - Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 196. n. 668. et α Flore purpureo foliis subcordatis *l. c.* - *Ballote Dioscoridis. Hort. Rom. t. 3. p. 35.*

β. Flore albo: foliis subovatis: corymbis paucifloris.

B. nigra β Fl. Rom. l. c. - Ballote flore albo. Hort. Rom. t. 3. tab. 36.

Ad sepes, viis umbrosis utraque varietas.

Perenn. Flor. aestate. Flores rosei violacei, in β albi.

Vulgo. *Cimiciotto*.

BETONICA.

1202. *OFFICINALIS* L. *Sp. Pl.* p. 810. Hirto-scabra. Caule erecto subsimplici: foliis radicalibus et caulinis inferioribus oblongis basi cordatis longe petiolatis, caulinis superioribus subsessilibus successive angustioribus, omnibus regulariter crenatis, floralibus superioribus integris: glomerulis multifloris oppositis superius approximatis inferius distantibus in spica dispositis: bracteolis ovato-lanceolatis longitudine calycis: corallae galea integra, labii inferioris lacinia media emarginata crenata.

B. officinalis. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 194. n. 658. — *Bert. Fl. It. t. 6. p. 135* — B. vulgaris purpurea. *Hort. Rom. t. 3. tab. 83.*

In sylvaticis prope Urbem, et in montosis communis.

Perenn. Flor. Julio. Flores rubelli.

Vulgo. *Betonica*.

Usus. Betonicae herba omnibus fere in morbis periclitata fuit, quoniam autem his in tentaminibus neque boni neque mali aeconomiae animali evenit, ideo a meteria medica ita espulsa, ut pharmacis nullius virtutis, herbae Betonicae nomen venit.

1203. *HIRSUTA* L. *Mant.* 1. p. 248. Hirsuto-scabra. Caule erecto subsimplici: foliis radicalibus et caulinis inferioribus ovato-oblongis petiolatis, caulinis superioribus subsessilibus successive minoribus, omnibus regulariter crenatis, floralibus superioribus linearibus subintegris: fasciculis axillaribus oppositis approximatis in spica crassa abbreviata: bracteolis lanceolatis longitudine calycis: corollae galea integra, labii inferioris lacinia media obsolete crenata.

B. hirsuta. *Bert. Fl. It. t. 6. p. 138* — B. alpina incana purpurea *Barrel. Ic.* 340.

In sylvis alpinis Nursiae. *Fosso dell'inferno*.

Perenn. Flor. Julio, Augusto. Flores purpurei.

1204. *ALOPECURUS* L. *Sp. Pl.* p. 811. Pubescenti-pilosa. Caule solitario aut multiplo parce ramoso: foliis radicalibus et caulinis inferioribus longe petiolatis ovatis lata basi cordatis grosse et regulariter dentatis, caulinis superioribus ovatis subsessilibus sessilibusque, floralibus superioribus ovato-lanceolatis integerrimis: fasciculis oppositis multifloris approximatis

duobus inferioribus distantibus in spica terminali crassa: bracteolis lanceolatis acuminato-spinulosis calyce subbrevioribus: corollae galea 2-fida, labii inferioris lacinia media integriuscula.

B. alopecuroides Bert. Fl. It. t. 6. p. 139 - B. montana lutea Barrel. Ic. 339. - B. montana lutea latifolia. Bocc. Mus. di Plant. p. 82. tab. 72.

In herbidis alpinis Umbriae. Monte Vettore.

Perenn. Flor. Junio, Julio. Flores ochroleuci.

MARRUBIUM.

1205. CANDIDISSIMUM L. Sp. Pl. p. 816. Niveo-tomentosum. Caule adscendente ramoso, ramis patulis: foliis inferioribus subrotundis, superioribus ellipticis, omnibus reticulato-venosis dentatis petiolatis, floralibus sessilibus: fasciculis axillaribus oppositis multifloris distantibus in spica laxissima: bracteolis linearibus numerosis subulatis calyci brevioribus: calycis dentibus subulato-spinosis: corollae galea profunde 2-fida.

M. candidissimum Bert. Fl. It. t. 6. p. 177 - M. peregrinum Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 195. n. 666 - M. album folio subrotundo, caulibus et foliis albo tomento quasi xylino obsitis Mali Apii odore. Hort. Rom. t. 3. tab. 60.

In montium siccioribus ad vias. A S. Polo, sui Cimini etc.

Perenn. Flor. Augusto. Flores albi.

Vulgo Marrubio bianco.

1206. VULGARE L. Sp. Pl. p. 816. Albo-tomentosum. Caule adscendente basi ramoso, ramis elongatis: foliis petiolatis subrotundis inaequaliter dentatis crispo-undulatis, floralibus subsessilibus multifloris distantibus in spica laxa: bracteolis numerosis subulatis apice uncinatis calyce brevioribus: calycis dentibus decem inaequalibus spinoso-uncinatis, alternis minoribus: corollae galea 3-fida.

M. vulgare Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 195. n. 667 - Bert. Fl. It. t. 6. p. 179 - M. album vulgare, Hort. Rom. t. 3. tab. 59.

β lanatum. Foliis minoribus dense albo-lanatis.

In siccis praesertim montium, et ad vias frequens. β a S. Agnese fuori le mura.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores albi.

Vulgo Marrubio.

Usus. Decoctum plantae in intermittenetibus, et obstructionibus admodum valet, et communiter usurpatur. Apud nos M. candidissimi loco, M. vulgare in usu est, et non immerito, nam aromate robustiori gaudet.

PHLOMIS.

1207. *HERBA VENTI* L. Sp. Pl. p. 819. Hirsuta. Caule erecto ramoso, ramis adscendentibus: foliis oblongo-lanceolatis crenato-serratis: fasciculis axillaribus oppositis multifloris distantibus: bracteolis dentibusque calycinis filiformibus elongatis ciliatis: labii inferioris lacinia media ovata, lateralibus lanceolato-linearibus.

Ph. Herba venti Bert. Fl. It. t. 6. p. 188.

In marginibus agrorum Latii. *Magliano in Sabina*.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores purpureo-violacei.

ORDO II. ANGYOSPERMIA

VERBENACEAE JUSS.

VERBENA.

1208. *OFFICINALIS* L. Sp. Pl. p. 29. Caule erecto: foliis pinnatifidis integrisve inaequaliter serratis: spicis filiformibus paniculatis.

V. officinalis Sebast. En. Plaut. Amph. Flavii p. 79. n. 253 - Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 199. n. 683 - Bert. Fl. It. t. 6. p. 260 - V. communis coeruleo flore. Hort. Rom. t. 3. p. 56.

In pascuis viis ubique.

Perenn. Flor. aetate. Flores purpureo-coerulei.

Vulgo. *Verbena*, *Erba di S. Giovanni*.

Usus. Adstringentis et vulnerariae olim famam habuit, nunc contusa sub forma cathaplasmatibus, in splenis abstrusionibus, frequenter inservit.

VITEX.

1209. *AGNUS CASTUS*. L. Sp. Pl. p. 890. Pube brevissima albicans: ramis oppositis patentibus: foliis digitatis 7-natis 5-natisve, foliolis lanceolatis subintegerrimis: racemo terminali inferius interrupto, ex corymbulis oppositis: corolla, calyce campanulato, triplo longiore.

V. Agnus castus Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 199. n. 684 - Bert. Fl. It. t. 6. p. 455.

In paludosis maritimis. *Terracina, Civitavecchia, Ostia* etc.

Arbor. Flor. Julio. Flores purpurei, sub-coerulei, albi.

Vulgo. *Agnocasto*, *legno casto*.

Usus. A remota antiquitate, virtutem antiphrodisiacam, semina nostrae plantae gaudere, repetita fabula narrat.

PRIMULACEAE SCHULTZ

ERINUS.

1210. *ALPINUS* L. *Sp. Pl.* p. 878. Hirsutus. Caule adscendente erectove subsimplici: foliis inferioribus spathulatis, superioribus oblongis, omnibus superius dentatis: floribus longe pedunculatis erectis in racemo simplici: stylo brevissimo.

E. alpinus Bert. *Fl. It. t. 6. p. 412* - Ageratum minus saxatile flore albo. *Barrel. Ic.* 1192.

In montanis. *Sul Tuscolo.*

Perenn. Flor. Majo ad Julium. Flores purpurei suaveolentes.

SCROPHULARINEAE SCHULTZ

RHINANTHUS.

1211. *CRISTA GALLI* L. *Sp. Pl.* p. 840. Glaberrimus: caule erecto subsimplici: foliis lanceolato-oblongis serratis: floribus spicatis: calycibus glaberrimis: seminibus late alatis.

R. Crista galli Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 201 - Bert. *Fl. It. t. 6. p. 282* - *Pedicularis pratensis* lutea vel *Crista galli*. *Hort. Rom. t. 3. tab. 6.*

In pascuis montanis. *Monte Cavi, M. Gemmaro, S. Polo etc.*

Ann. Flor. Majo-Junio. Flores lutei coeruleo maculati.

1212. *ALECTOROLYPHUS* Pollich. *Palat. t. 2. p. 177.* Sub hirsutus. Caule erecto simplici: foliis lanceolatis serratis: floribus spicatis: calyce hirsuto: seminibus anguste alatis.

R. Alectorolophus Bert. *Fl. It. t. 6. p. 284* - *R. hirsuta* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 202. n. 694.

In Sabinae montibus. *Serra S. Antonio.*

Ann. Flor. Junio-Julio. Flores lutei coeruleo maculati.

BARTIA.

1213. *VISCOSA* L. *Sp. Pl.* p. 839. Glutinoso-pubescens. Foliis lanceolatis acuminatis serratis inferioribus oppositis, superioribus alternis, floralibus con-

formibus successive minoribus: floribus axillaribus solitariis in spica elongata: corollae labio inferiore 2-calliculoso: antheris barbatis.

B. viscosa *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii* p. 29. n. 31. - *Bert. Fl. It. t. 6. p. 269* - *Euphrasia pratensis Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 199. n. 685* - *Alectorolophos Italica luteo pallida Barrel. Ic. p. 665.*

In maritimis collibus pratisque aridis circa Urbem frequens. V. *Borghese, Pigneto Sacchetti, Ostia etc.*

Ann. Flor. Majo-Junio. Flores flavi.

1214. *TRIXAGO* L. *Sp. Pl. ed 1. p. 602* Plumbeo-virens. Caule erecto ut plurimum simplici: foliis scabris oblongo-lanceolatis oppositis grosse remate-que serratis, floralibus superioribus integris basi dilatatis: floribus axillaribus 4-fariis in spica densa elongata: corollae labio inferiore dilatato: antheris hirsutis.

B. trixago *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii* p. 67. n. 196 - *Sang. Cent. tres. p. 86. n. 193* - *Bert. Fl. It. t. 6. p. 270* - B. versicolor, et B. maxima *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 201. n. 691. 692* - *Alectorolophos italica versicolor spicata Barrel. Ic. 666* et *Trixago altius serratis foliis Ic. 774. f. 2.*

In collibus pratis arvis sterilibus. Al *Pincio, Pigneto Sacchetti, Ponte Galera, Porto di Trajano etc.*

Ann. Flor. Majo-Junio. Flores versicolores, quandoque prorsus lutei.

Obs. Exiccatione planta nigrescit.

1215. *ODONTITES* Smith. *Fl. Brit. t. 2. p. 648.* Laxe pubescens, pube recurva. Caule erecto ramoso, ramis strictis: foliis lanceolatis serratis, floralibus conformibus successive minoribus, floribus longioribus: racemis secundis laxifloris: labii inferioris lacinia media latiore: antheris aristatis.

B. Odontites *Bert. Fl. It. t. 6. p. 272* - *Euphrasia Odontites Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 200. n. 688.*

In montium sylvaticis. *Intorno Castel Gandolfo, Castagneti di M. Com-patri, etc.*

Ann. Flor. Majo ad Julium. Flores purpurascens.

Obs. Exiccatione nigrescit.

1216. *SEROTINA* Bert. *Amaen. p. 63. n. 2.* Laxe pubescens. Caule diffuso e basi ramoso, ramis patulis: foliis lanceolatis serratis, floralibus conformibus successive minoribus, floribus brevioribus: racemis secundis densi-

floris: labii inferioris lacinia media angusta, lateralibus sublongiore: antheris sursum aristatis.

B. serotina Bert. Fl. It. t. 6. p. 274 - Euphrasia serotina Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 200. n. 689. - E sylvetris major purpurea. Column. Ecphr. 1. p. 202 - Barrel. Ic. 276.

In campis et arvis vulgaris.

Ann. Flor. Septembri. Flores purpurascens.

1217. LATIFOLIA. Sibth. et. Smith. Fl. Graec. Prod. t. 1. p. 428. Pubescenti - viscida. Caule erecto basi ramoso, ramis strictis: foliis sessilibus ovatis profunde dentatis margine revolutis, floralibus palmato-5-fidis 3-fidis: floribus 4-fariis in spica densa inferius interrupta: labii inferioris lacinii obtusis 2-colliculosis: antheris deorsum aristatis.

B. latifolia Bert. Fl. It. t. 6. p. 276. - Euphrasia latifolia Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 200. n. 686 - E latifolia pratensis. Column. Ecphr. 1. p. 202 - E. latifolia atro-purpurea Barrel. Ic. 276. fig. 3- Pedicularis purpurea, annua, minima, verna. Hort. Rom. t. 3. tab. 7.

In pascuis pratis circa Urbem vulgatissima.

Ann. Flor. Martio. Flores purpurei, modo albi.

Obs. Odor plantae terebinthinaceus.

EUPHRASIA.

1218. OFFICINALIS. L. Sp. Pl. p. 841. Pubescens pube recurva. Caule tenui erecto simplici rarius ramoso: foliis inferioribus ovatis insigniter nervosis obtuse dentatis, superioribus acute et argute dentatis: floribus subsessilibus alternis in spica inferius laxa: corollae galea 2-loba, lobiis lacinisque labii inferioris retroflexis.

E officinalis. Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 200. n. 687. - Bert. Fl. It. t. 6. p. 287. - E. lutea minima, Alpina, subrotundo folio nigricante. Bocc. Mus. di piant. p. 64 et E. minima lutea l. c. tab. 60 - E. officinarum. Hort. Rom. t. 3. tab. 9.

β pectinata. Foliis ovatis oblongisve, superioribus pectinatis, dentibus mucronato-setaceis Bert. l. c. p. 288.

α tricuspidata. Foliis linearibus lanceolatisve, remote, argutissime dentato-setaceis Bert. l. c.

In montium pascuis. Monte Gennaro. β in alpinis Nursiae. S. Pellegrino. α M. Vettore.

Ann. Flor. Junio-Julio. Flores albi.

Vulgo. *Eufragia*, *Eufrasia*.

Usus. In ophthalmia Euphrasiae herba jam laudata, nunc prorsus dissucta.

1219. *LUTEA*. *L. Sp. Pl.* p. 842. Glabra. Caule erecto ramoso, ramis ascendentibus: foliis inferioribus linearibus remote serratis, caulinis superioribus floralibusque integerrimis: floribus secundis densiusculis in spica continua: corallae galea emarginata, laciniisque labii inferioris ciliatis.

E. lutea. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 201. n. 690 - *Bert. Fl. It. t. 6. p. 294* - *Euphrasia lutea montana angustifolia major altera, Column. Ecphr. 1. p. 204.* et *E. sylvestris major lutea angustifolia l. c. p. 203.*

In aridis collinis circa Urbem, et in montanis. *Pigneto Sacchetti* etc.

Ann. Flor. Septembri. Flores lutei.

SCROPHULARIA.

1220. *NODOSA*. *L. Sp. Pl.* p. 863. Glabra. Caule simplici ramosove acute tetragono: foliis ovatis basi cordatis apice acutis argute serratis: racemo terminali composito, racemulis pedunculatis subdichotomis: bracteis bracteolisque linearibus: laciniis calycinis ovatis: squama nectarifera emarginata in labio superiore corallae: capsula ovato-acuminata, calyce longiore.

S. nodosa. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 204. n. 707 - *Bert. Fl. It. t. 6. p. 380.*

In umbrosis, sylvaticis frequens. *Albano, Palazzuola* etc.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores viridi-lateoli, labio superiore atro-purpureo.

Vulgo. *Scrofolaria maggiore*.

Obs. Radix tuberosa granulata.

Usus. Radix adstringit, ideo in haemorrhoidis, varicibus, aliisque hujus generis morbis valet.

1221. *AQUATICA*. *L. Sp. Pl.* p. 864. Glabra. Caule exquisite tetragono alato parce ramoso: foliis cordato-oblongis saepe auriculatis, inferioribus obtusis crenatis, superioribus dentatis: racemo terminali composito, racemulis pedunculatis oppositis distantibus: laciniis calycinis subrotundis, bracteis bracteolisque margine scariosis: squama nectarifera euneata retusa in labio superiore: capsula subglobosa calyce sublongiore.

S. aquatica. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 205. n. 708 - *Bert. Fl. It. t. 6. p. 382* - *S. aquatica major. Hort. Rom. t. 2. tab. 89.*

In aquaticis ad fossas circa Urbem communis.

Perenn. Flor. Majo. Flores atro-purpurei.

Vulgo. *Scrofolaria acquatica*.

Usus. Jam ad serophulas sanandas usurpata, nunc vix commemoratur.

1222. *Scopolii* Pers. *Syn. Pl. t. 2. p. 160.* Pubescens. Caule subsimplici erecto tetragono: foliis inferioribus ovatis, mediis oblongis, ultimis lanceolatis, omnibus argute serratis, basi truncata vel cordata: racemo composito piloso-glanduloso, racemulis multifloris erectis: bracteis bracteolisque linearibus: laciniis calycinis subrotundis, margine scarioso irregulari: squama nectarifera emarginata sub labio superiore corollae: capsula acuminata calyce longiore.

S. Scopolii. Bert. *Fl. It. t. 6. p. 386* - *S. aquatica montana* mollior. *Barrel. Ic. 274:*

In montanis apricis etiam alpinis. *Alla Menorella, Monte de Fiori* etc.

Bienn. Flor. Junio-Augusto. Flores luteo ferruginei, labio inferiore luteo-vivente.

1223. *VERNALIS.* L. *Sp. Pl. p. 864.* Villosoglanduloso-viscida. Caule erecto ramoso fistuloso exquisite tetragono: foliis cordato-ovatis grosse duplicato-serratis: cymis in axillis foliorum longe pedunculatis: bracteis ovato-acuminatis basi tantum dentatis: laciniis calycinis oblongis: squama nectarifera nulla: capsula ovoidea acuminata calyce longiore.

S. vernalis. Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 205. n. 709* - Bert. *Fl. It. t. 6. p. 388* - *S. montana maxima* Column. *Ecphr. 1. p. 191* - *S. montana maxima* latif. flore luteo. *Barrel. Ic. 273.*

In sylvatis montanis Latii. *Monte Gennaro, Guadagnolo* etc.

Bienn. Flor. Aprili-Junio. Flores luteoli.

1224. *PEREGRINA* L. *Sp. Pl. p. 866.* Glabra. Caule tetragono erecto subsimplici: foliis cordatis ovatis inferioribus petiolatis, superioribus sessilibus, floralibus lanceolatis, omnibus grosse et irregulariter serratis: cymis axillaribus paucifloris spicatum dispositis: bracteolis filiformibus: laciniis calycinis ovato-acuminatis: squama nectarifera orbiculari in labio superiore corollae: capsula late ovoidea breviter acuminata, calyce plus duplo longiore.

S. peregrina Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 205. n. 710* - Bert. *Fl. It. t. 6. p. 389.*

Secus vias in subhumidis. *Intorno Roma, Frascati, Albano, Civitavecchia* etc. Ann. Flor. Majo-Junio. Flores purpurascens.

1225. *CANINA* L. *Sp. Pl. p. 865.* Glabra, rigida. Caule simplicei vel caespitoso erecto obscure tetragono ramoso: foliis subcoriaceis inferioribus simpli-

cibus, superioribus pinnatifidis, laciniis lanceolatis remotis inaequaliter serratis incisive: racemo terminali pyramidato ex racemulis numerosis alternis 2-fidis: bracteolis linearibus oppositis: laciniis calycinis subrotundis margine membranaceis: squama nectarifera magnitudine varia in labio superiore corollae: capsula ovato-subrotunda breviter acutata, calyce plus duplo longiore.

S. canina *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 205. p. 712 - Bert. Fl. It. t. 6. p. 393* - *S. Ruta canina dicta. Hort. Rom. t. 2. tab. 90.*

β *chrysanthemifolia*. Foliis caulinis fere omnibus 2-pinnatifidis, laciniis lanceolatis, acute inaequaliter serratis. *Bert. l. c. p. 394.*

In aridis lapidosis montium. *Rocca di Papa, Monti Tiburtini, Lago de Tartari etc. β S. Polo.*

Bienn. Flor. Majo-Julio. Flores atro-purpurei.

Vulgo. *Ruta canina.*

1226. *Hoppii* *Kock Syn. ed. 2. p. 594.* Pubescenti-glandulosa, mollis. Caule adscendente erecto e basi parce ramoso: foliis sub-3-pinnatifidis, laciniis parvis inciso-serratis, in foliis radicalibus majoribus: racemo spicae-formi ex racemulis brevibus paucifloris: bracteolis linearibus ut plurimum solitariis: laciniis calycinis ellipticis late marginatis: squama nectarifera lineari subinde deficiente in labio superiore corollae: capsula late rotundata, acumine coronata; calyce plus duplo longiore.

S. Hoppii Bert. Fl. It. t. 6. p. 397 - *S. lucida Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 205. n. 711.*

In apricis saxosis elatiorum montium. *Monte Vettore, Subiaco etc.*

Perenn. Flor. Julio. Flores pallide purpurascentes.

PEDICULARIS-

1227. *VERTICILLATA* *L. Sp. Pl. p. 846.* Glabra. Radice crassa, rhizomate brevi, fibris lateralibus elongatis: caule erecto: foliis radicalibus caespitosis humifusis, caulinis floralibusque verticillato-quaternis, omnibus pinnatifidis, pinnis oblongis dentatis: floribus verticillato-capitatis, pedicellis brevissimis: calycibus 5-dentatis: corollae galea crostri obtusa, labium inferius subaequante.

P. verticillata Sang. Cent. tres. p. 87. n. 196 - Bert. Fl. It. t. 6. p. 320.

In alpinis circa Nursiam. *Monte Bernardo.*

Perenn. Flor. Julio. Flores rubri.

1228. *FOLIOSA* *L. Mont. 1. p. 86.* Pilosa. Radice crassa, rhizomate brevi, ramis elongatis descendentibus: caule simplici piloso, foliis majusculis radica-

libus longe, caulinis brevius pedicellatis, omnibus 2-pinnatifidis pinnis linearibus inciso-dentatis: spica foliosa: calycibus obliquis 5-dentatis, dente superiore maximo: galea erostris integerrima obtusa superius pubescente.

P. foliosa Sang. *Cent. tres* p. 87. n. 196 - *Bert. Fl. It.* 6 p. 320.

In jugis apenninis. *Valle Canetra Monte Bove etc.*

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores ochroleuci.

1229. *COMOSA* L. *Sp. Pl.* p. 847. Pubescens vel pilosa. Radice filipendula, tuberculis elongatis: caule simplici folioso: foliis inferioribus longe, superioribus brevius petiolatis, omnibus 2-pinnatifidis pinnis lanceolatis pinnulisque acuminatis argute serratis: floribus in spica terminali crassa longiuscula: dentibus calycinis brevibus, lata basi, triangularibus integris: galea corollae breviter rostrata, inferius acute 2-dentata.

P. comosa Bert. *Fl. It.* t. 6. p. 324. - *Alecterolophos montana* fl. albo *Barrel. Ic.* 469. - *A. montana* flore albo luteo - *Bocc. Mus. di fis.* p. 315. *tab.* 8. f. 2.

In apennino Umbro. *Vettore.*

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores ochroleuci pallidi.

1230. *FASCICULATA* Wild. *Sp. Pl.* t. 3. *par.* 1. p. 218. Subunda. Radice fasciculata, fibris simplicibus ramosisve: caule humili caespitoso: foliis radicalibus fasciculatis longe petiolatis, caulinis subsessilibus solitariis vel binis oppositis omnibus anguste 2-pinnatifidis, pinnulis distantibus dentatis: floribus subsessilibus in spica brevi densa: laciniis calycinis multifido-incisis: corollae galea brevi-rostrata, rostro eroso crenato.

P. fasciculata Bert. *Fl. It.* t. 6. p. 327.

In pratis alpinis Umbriae. *Vettore.*

Perenn. Flor. Julio. Flores intense rosei.

1231. *TUBEROSA* L. *Sp. Pl.* p. 847. Glabriuscula. Radice brevi erosa praemorsa, fibris extremitate incrassatis: caule simplici: foliis radicalibus caespitosis longe petiolatis, caulinis alternis, petiolis successive abbreviatis, omnibus profunde 2-pinnatifidis pinnulis dentatis: floribus spicatis bracteatis: laciniis calycinis 3-fidis foliaceis: galea longe rostrata, rostro porrecto emarginato.

P. tuberosa Sang. *Cent. tres* p. 86. n. 194 - *Bert. Fl. It.* t. 6. p. 333.

In summis apenninis. *Monte della Sibilla.*

Perenn. Flor. Julio. Flores flavi

MELAMPYRUM.

1232. *CRISTATUM* L. *Sp. Pl.* p. 842. Granulato-scabrum. Caule erecto ramis brachiatis: foliis sessilibus lanceolato-linearibus, margine tenuiter ciliato-scabro: floribus in spicis densis tetragonis: bracteis imbricatis pectinato-dentatis, basi late ovata, conduplicatis, apice cuspidato integro: calycis glabri laciniis acuminato-setaceis, superioribus duabus duplo longioribus: corollae fauce clausa: capsula semiovata rostrata.

M. cristatum Bert. *Fl. It. t. 6. p. 300.*

In sylvis Piceni. Apud. *Arcevia*.

Ann. Flor. Majo-Junio. Flores lutei, tubo albo. Bractee virides.

1233. *ARVENSE* L. *Sp. Pl.* p. 842. Granulato-scabriusculum. Caule erecto ramoso: foliis brevissime pedunculatis lanceolato-linearibus margine scabris: floribus in racemo spicaeformi laxo: bracteis ovato-lanceolatis acuminatis pinnatifido-setaceis: calycis hirti laciniis acuminato-setaceis subaequalibus: fauce corollae clausa: capsula subrotunda vix acuminata.

M. arvense Seb. et. Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 202. n. 695 - Bert. Fl. It. t. 6. p. 302 - M. purpurascens* coma. *Hort. Rom. t. 3. tab. 8.*

In montium messibus abunde. *Tivoli, Macerata etc.*

Ann. Flor. Junio. Flores purpurei fauce flava. Bractee purpureae.

1234. *BARBATUM* Wild. *Sp. Pl. t. 3. par. 1. p. 198.* Granulato-scabrum. Caule erecto, ramis erecto-palutis: foliis lanceolatis linearibusque margine scabris: floribus in spica elongata laxiuscula: bracteis ovatis apice cuspidatis margine pinnatifido-setaceis: calycis laciniis longe acuminato-setaceis aequalibus: corollae rictu hiant: capsula subrotunda breviter rostrata.

M. barbatum Bert. *Fl. It. t. 6. p. 304.*

In silvis montium Piceni. *Da Macerata ad Arcevia.*

Ann. Flor. Junio. Flores lutei. Bractee ut plurimum virides.

1235. *NEMOROSUM* L. *Sp. Pl.* p. 843. Tenuissime granulatum. Caule valde ramoso, ramis patentibus: foliis ovatis lanceolatisve breviter petiolatis margine scabris: floribus solitariis remotis terminalibus secundis: bracteis cordatis basi laciniatis floribus longioribus: calycis laciniis lanceolatis elongatis subaequalibus: corollae rictu clauso: capsula ovata, rostro brevi, coronata.

M. nemorosum Bert. *Fl. It. t. 6. p. 305 - M. luteum* coma coerulea *Barrel. Ic. 769. fig. 1.*

In sylvaticis apennini Piceni. *Presso Macerata.*

Ann. Flor. Julio ad Septembrem. Flores lutei. Bractee purpureo-coeruleae.

DIGITALIS.

1236. *LUTEA* Lin. *Sp. Pl.* p. 867. Glabra. Caule erecto simplici multifolioso: foliis sessilibus lanceolatis remote breviterque serratis quandoque integerrimis: floribus numerosis secundis in racemo spicaeformi: laciniis calycinis lanceolatis subaequalibus: corolla tubuloso-campanulata, lobis abbreviatis, labio inferiore superius barbato.

D. lutea Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 206. p. 713 - *Bert. Fl. It. t. 6. p. 406.* - *D. major lutea vel pallida* parvo flore. *Hort. Rom. t. 2. tab. 88.*

In umbrosis ad sepes montium obvia: circa urbem non infrequens. *A Ponte Molle, Villa Madama, copiosamente attorno Albano, sul monte Genaro etc.* Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores lutei.

1237. *FERRUGINEA* L. *Sp. Pl.* p. 867. Glabra. Caule simplici erecto angulato: foliis lanceolatis subintegris sessilibus crebris sparsis: floribus numerosis sparsis in racemo denso elongato: laciniis calycinis elliptico-oblongis obtusis albo-marginatis: corolla campanulata inflata brevi, labiis obtusis, inferiore late ovato supra dense barbato.

D. ferruginea Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 206. n. 714 - *Bert. Fl. It. t. 6. p. 410* - *D. latifolia* flore ferrugineo. *Hort. Rom. t. 2. tab. 86.*

In montium etiam elatiorum umbrosis. *Montagna di Viterbo, Monte Genaro, Valle Canetra Umbriae etc.*

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores luteo-ferruginei.

ANTIRRHINUM.

* Corolla basi calcarata - *LINARIA*.

1238. *CYMBALARIA* L. *Sp. Pl.* p. 850. Glabrum Caule caespitoso flagellari dependente: foliis longe petiolatis reniformibus grosse 5-7-lobatis: floribus axillaribus solitariis pedunculatis, pedunculis folio brevioribus in fructu recurvis: laciniis calycinis lineari-oblongis obtusis: calcare brevi obtuso dependente: capsula subrotunda calyce longiore: seminibus subrotundis rugoso-squamulosis.

A. Cymbalaria Sebast. *En. Pl. Amph. Flavii* p. 26. n. 19 - *Bert. Fl. It. t. 6. p. 337* - *Linaria Cymbalaria*. Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 202. p. 696.

α acutangolum. Planta gracilior, foliis minoribus, lobis acuminatis.

In murorum fissuris ubique. α secus *Quadagnolo*.

Perenn. Flor. Aprili ad Junium. Flores albi violaceo striati, palato luteo, quandoque praeus albi.

Vulgo. *Piattella*, *Erba piattella*, flores *Scarpette della Madonna*.

1239. *PILOSUM* L. Mant. alt. p. 249. Villosissimum. Caule prostrato vel dependente ramosissimo saepius elongato: foliis longe petiolatis remiformi-subrotundis orbiculatisve 5-11-lobis: floribus axillaribus solitariis longe pedunculatis in fructu incrassatis: calycis laciniis brevibus lanceolatis: calcare brevi dependente: capsula subglobosa calyce longiore: seminibus subrotundis squamuloso-rugosis.

A. pilosum Bert. Fl. It. t. 6. p. 340 - *Linaria pilosa* Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 202. n. 697.

α glabrum. Minor, denudatum.

Ad rupium fissuris in montanis. M. Gemaro, Circello etc. α secus Tivoli.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores albido-subviolacei.

1240. *ELATINE* L. Sp. Pl. p. 851. Hirsuto-canum. Caule diffuso ramosissimo, ramis patentibus: foliis breviter petiolatis oblongo-spathulatis superioribus hastatis integris dentatisve: floribus axillaribus integris dentatisve: floribus axillaribus solitariis longe pedunculatis: calycis laciniis lanceolato-linearibus acuminatis: calcare subulato arcuato: capsula subrotunda calyce subbrevis: seminibus minutis muricato-squamulosis.

A. Elatine Bert. Fl. It. t. 6. p. 342 - *Linaria Elatine* Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 202. n. 698.

In agris commune.

Ann. Flor. Junio-Julio. Flores lutei, galea violacea.

1241. *SPURIUM* L. Sp. Pl. p. 851. Hirsuto-viscidum. Caule procumbente ramoso: foliis brevissime petiolatis ovatis subrotundisve undulatis, inferioribus oppositis, superioribus alternis: floribus solitariis axillaribus: pedunculis folio longioribus: calycis laciniis cordato-ovatis: calcare subulato arcuato: capsula ovata calyci subaequali: seminibus muricato-squamulosis.

A. spurium Bert. Fl. It. t. 6. p. 344 - *Linaria spuria* Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 202. n. 698.

In agris commune.

Ann. Flor. Junio-Julio. Flores lutei, galea violacea.

1242. *CIRRHOSUM* L. Mant. Alt. p. 249. Pilosum. Caule elongato filiformi procumbente: foliis sparsis lineari-lanceolatis, inferioribus hastatis, superioribus sagittatis: floribus axillaribus solitariis: pedunculis capillaribus passim cirrho-

sis, folia superantibus: calycis laciniis acuminatis: calcare subulato recto: capsula minuscula subglobosa minutissime punctuata: seminibus minutissime muricato-squamosis.

A. cirrhosum Bert. Fl. It. t. 6. p. 346 - Linaria cirrhosa Sang. Cent. tres p. 88. n. 198.

In arenosis maritimis circa Ostiam Tiberis. *Fiumicino, Castel Fusano etc.*

*** Corolla basi saccata - *ANTIRRHINUM*.

1243. *MINUS L. Sp. Pl. p. 832.* Pubescenti-viscidum. Caule erecto flexuoso ramosissimo: foliis lanceolato-linearibus obtusis plerisque alternis: floribus axillaribus solitariis longe pedunculatis, pedunculis patentibus: calycis laciniis linearibus: calcare acuto brevi: capsula ovoidea calyci subaequali: seminibus oblongis sulcatis.

A. minus. Bert. Fl. It. t. 6. p. 348 - Linaria minor Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 203. n. 702 - Orontium minus villosum angustifolium flore purpurascens Barrel. Ic. 758.

In agris arenosis montium, et circa Urbem secus Tiberim frequens. *A. Ponte Molle, Acqua Acetosa etc.*

Ann. Flor. Junio-Julio. Flores albido-violacei.

1244. *PURPUREUM L. Sp. Pl. p. 853.* Glabrum. Caule erecto simplici vel superne ramoso: foliis lanceolato-linearibus acuminatis alternis, inferioribus verticillatis: floribus in racemo spicaeformi: calycis laciniis lanceolato-linearibus: calcare subulato dependenti-recurvo: capsula globosa, calyce longiore: seminibus trigonis rugosis.

A. purpureum Bert. Fl. It. t. 6. p. 359. - Linaria purpurea Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 203. n. 700 - L. arvensis coerulea. Hort. Rom. t. 3. tab. 8.

In arvis et praesertim viis montium frequens. *Tivoli, Albano, Frascati etc.*

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores purpureo-violacei.

1245. *ALPINUM L. Sp. Pl. p. 856.* Glaucum. Caule procumbente: foliis subcarnosis verticillato-quaternis oblongis obtusis, superioribus sparsis lanceolatis: floribus racemosis: calycis laciniis lineari-lanceolatis: calcare erectiusculo subulato: capsula globosa calyci aequali: seminibus reniformibus lacvibus, ala marginatis.

A. alpinum Bert. *Fl. It. t. 6. p. 363* - *Linaria alpina* Sang. *Cent. tres* p. 87. n. 197.

In summis apenninis inter saxa. *Monti della Sibilla*.

Bienn. Flor. Julio. Flores coerulei, rictu clauso, elegantissimi.

1246. *PELLISERIANUM* L. *Sp. Pl. p. 855*. Glabrum. Caule erecto basi surculoso, superius ramoso: foliis inferioribus verticillato-ternis ovatis, superioribus alternis linearibus: floribus in racemo simplici terminali: calycis laciniis lineari-acuminatis: calcare tenui recto: capsula globosa calyci subaequali: seminibus orbiculatis compressis, ala marginali dense ciliata.

A. pelliserianum Bert. *Fl. It. t. 6. p. 364* - *Linaria pelliseriana* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 203. p. 701* - *Chamaclinaria violacea* Italica Barrel. *Ic. 1162*.

Ann. Flor. Majo-Junio. Flores. coeruleo-violacei.

1247. *CHALEPENSE* L. *Sp. Pl. p. 859*. Glabrum. Caule erecto simplici ramosoque, ramis strictis: foliis lanceolato-linearibus, inferioribus verticillatis, superioribus alternis: floribus in racemo terminali simplici: calycis laciniis lanceolatis, quinta minore: calcare subulato-elongato: capsula ovoidea profunde sulcata, calyce brevior: seminibus trigonis rugosis.

A. chalepense Bert. *Fl. It. t. 6. p. 366* - *Linaria chalepensis* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 204. n. 704* - *L. Annua angustifolia flosculis albis longius caudatis* *Triumf. Obs. p. 87*.

In marginibus circa Urbem et in montanis. *A. Guadagnolo, a Riofreddo, all'orti farnesiani*.

Ann. Flor. Junio. Flores albi.

1248. *Linaria* L. *Sp. Pl. p. 858*. Glaucescens. Caule erecto simplici ramosoque ramis strictis: foliis linearibus sparsis congestis: floribus in racemo terminali spicato: calycis laciniis lanceolatis acutis: calcare subulato elongato: antice recurvo: capsula elliptica calyce longiore: seminibus reniformi-compressis ala marginatis.

A. Linaria Bert. *Fl. It. t. 6. p. 367* - *Linaria vulgoris* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 203. n. 703*.

In campis et incultis vulgatissimum.

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flores lutei palato flavo.

Vulgo, *Linaria. Urinaria*.

Usus. Olim in medicina valuit uti diureticum, et anodinum nunc prorsus innominatum.

1249. *MAJUS* *℄* *Lin. Sp. Pl.* p. 859. Superius pubescenti-glandulosum. Caule adscendente erectove: foliis lanceolatis linearibusque: floribus alternis in racemo terminali spicato laxo quandoque abbreviato: calycis campanulati laciniis obtusis quinta minore: calcare brevi obtusissimo: capsula ovoidea apice incurva calyce longiore: seminibus subrotundis, squamulis acutis, muricatis.

A. majus *β Bert. Fl. It. t. 6. p. 372* - *A. majus* *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 204. n. 705 ex parte* - *Sebast. En. Plant. Amph. Flavii p. 20. n. 18.*

Ad muros praesertim antiquos vulgare.

Perenn. Flor. Aprili ad aestatem. Flores intense rosei.

Vulgo. *Naso di vitello, Bocca di leone.*

1250. *TORTUOSUM* *Ten. Fl. Nap. t. 5. p. 41.* Glabrum. Caule flexuoso ramoso: foliis acutis linearibus vel lanceolato-linearibus verticillato-ternis, alternisve: floribus subverticillatis in racemo interrupto: calycis laciniis obtusis quinta minore: calcare brevi obtusissimo: capsula ovoidea apice incurva, calyce longiore: seminibus subrotundis squamuloso-muricatis.

A. tortuosum *Bert. Fl. It. t. 6. p. 374* - *A. majus ex parte Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 204. n. 705* - *A. majus angustifolium amplo flore purpureo Romanum. Barrel. Ic. 638* - *A. majus angustifolium Romanum. Hort. Rom. t. 3. tab. 2.*

Ad muros antiquos vulgaris et ad maenia civitatis.

Perenn. Flor. Martio ad Majum. Flores purpurei.

Vulgo. *Naso di Vitello.*

1251. *ORONTIUM* *L. Sp. Pl. p. 860.* Superne glanduloso-viscidum. Caule erecto simplici ramosove, ramis alternis: foliis inferioribus lanceolato-oblongis oppositis, superioribus linearibus alternis: floribus solitariis axillaribus brevissime pedunculatis: calycis laciniis liccari-elongatis quinta minore: calcare obtuso brevissimo: capsula ovoidea, lacinis calycinis, brevioribus: seminibus oblongis laevibus hinc costatis.

A. Orontium *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 204. n. 706* - *Bert. Fl. It. t. 6. p. 376* - *A. minus flore carneo Barrel. Ic. 651* et *A. minus flore carneo elatius Ic. 652* et *A. minus albo amplo flore Ic. 656* - *A. flore albo, oris rubentibus. Hort. Rom. t. 3. tab. 1.*

In ruderalis vineis agris vulgare.

Ann. Flor. Junio-Augusto. Flores subcarnei labiis rubro-pictis.

Usus. Planta venenata ex sententia Persooni. In materia medica Linnaei enumeratur, sed nunc prorsus dissueta.

OROBANCHE.

* Calyce diphylo.

1252. *MINOR* Engl. Flor. t. 3. p. 148. Hirta. Caule erecto simplici basi tumido, squamis remotis, inferioribus ovatis acutis, superioribus, bracteisque, lanceolatis acuminatis: floribus in spica terminali densa tandem laxa: foliis calycinis nervosis, nervo mediano crassiusculo in acumine longo producto, nervo et acumine quandoque duplici: tubo corollae cylindrico, lobis labii obtusis crenulato-crispis: staminum filamentis e basi tubi recessis, inferne pilosis, superne styloque glandulosis: stigmatibus lobis obtusis divaricato-recurvis.

O. minor Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 207. n. 720 - Bert. Fl. It. t. 6. p. 420.

In sylvaticis ad vias umbrosas communis.

Perenn. Fl. Majo-Junio. Flores purpurascens.

1253. *CONCOLOR* Duby Bot. Gall. p. 350. Hirsuta, stramineo-lutea. Caule erecto simplici, basi tumida evolutione evanida: squamis remotiusculis triangulo-acutis: floribus in spica terminali breviuscula: bracteis ovato-acuminatis: foliolis calycinis 1-3-nerviis basi ovatis apice subulato-acuminatis simplicibus 2-fidisque, corollae tubo, brevioribus: tubo corollae cylindrico campanulato-incurvo: labii lobis brevibus crenulatis: staminum filamentis secus basin corollae insertis: stigmatibus lobis obtusis divaricato-planis.

In radicibus Umbelliferarum secus Romam et Anxurem.

Perenn. Flor. Majo. Flores lutei.

1254. *LAURINA* Bert. Fl. It. t. 6. p. 424. Glabra ant. vix pilosa. Caule gracili elato simplici remote squamoso: squamis bracteisque lanceolatis, inferioribus approximatis, superioribus remotis: floribus in spica laxa: foliolis calycinis dilatatis in acumine solitario vel duplici productis: corollae tubo superius subconstricto, limbi lobis subaequalibus crenulato-crispis: staminum filamentis paulum supra basin corollae insertis subrotundis divaricatis subdeflexis.

Ad radices Lauri nobilis in viridariis suburbanis.

Ann. Flor. Majo. Flores lutei striis rubellis.

1255. *CRITHMI* Bert. *Fl. It. t. 6. p. 424.* Pilosa. Caule simpliciter elato inferiorius laxè squamoso, squamis majusculis ovato-lanceolatis: floribus laxè-spicatis: bracteis ovato-lanceolatis acuminatis flores superantibus: foliis calycinis 2-fidis, laciniiis acuminatis: corollae tubo recurvo medio subconstricto, oris crenulato-crispis, labio superiore integro inferiore trilobo: staminibus parum supra tubi basim ortis, filamentis hirsutis, antheris aristulatis: stigmatibus lobis divaricato-planis.

Secus mare. *Alle Allumiere della Tofa* in radicibus *Oenanthis pimpinelloidis*.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores luteoli.

1256, *MAJOR* L. *Sp. Pl. p. 882.* Pubescenti-glandulosa. Caule crasso fistuloso-squamoso, squamis lata basi lanceolatis, superioribus distantibus inferioribus approximatis: floribus numerosis in spica elongata laxiuscula: bracteis lanceolato-acuminatis flores subaequantibus: foliis calycinis multi-nervosis profunde 2-fidis, lobis inaequalibus elongatis: corollae tubo amplo, oris crenulato-crispis, labio superiore erecto emarginato inferiore trilobo, lobis acutis, medio longiore ovato lanceolato: staminibus secus basin tubi ortis, filamentis basi pilosis apice glabris: stigmatibus divaricatis.

O. major Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 206. n. 717.* — Bert. *Fl. It. t. 6. p. 426.*

Super radices leguminosarum in locis umbrosis. *Monte Cavi, presso Norcia* etc.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores violacei exiccatione ferruginei inodori.

1257. *ELATIOR* Smith. *Engl. Flor. t. 3. p. 147.* Subglabra. Caule crasso sulcato basi bulboso, squamis ovato-acuminatis inferioribus congestis: floribus in spica elongata inferiorius laxa superiorius densa: bracteis ovatis apice acuminatis: foliis calycinis antice connatis profunde 2-lobis, lobis inaequalibus longe acuminatis: corollae majusculae tubo inflato, fauce constricta, labiorum lobis subaequalibus, superioribus obtusis inferioribus acutis medio quidquam majore: staminibus paulo supra basin tubi ortis, filamentis glabris apice glanduliferis, antheris basi aristatis: stigmatibus lobis divaricato-planis vellutinis.

O. elatior Bert. *Fl. It. t. 4. p. 428.*

In apricis montium. *S. Polo*, aequè ac in maritimis. *Ostia*.

1258. *CRUENTA* Bert. *Rar. It. Pl. Dec. 3. p. 56.* Pubescens. Caule erecto crasso fistuloso sulcato inferiorius in bulbo medioeri protuberante: squamis ovatis

lanceolatisve inferioribus congestis superioribus laxissimis: spica terminali densa compacta: bracteis squamis conformibus, floribus subaequalibus: foliolis calycinis dilatatis apice 3-fidis, lobis ovato-lanceolatis: corolla grandi inflata, tubo dorso convexo, antice 2-foveolato, labio crenulato superiore emarginato inferiore 3-lobo, lobis obtusis: staminibus e basi tubi corollini ortis, filamentis latere interno pilosis: stigmatis lobis divaricato-planis.

O. cruenta *Bert. Fl. It. t. 6. p. 430.* — O. elatior *Maur. Cent. 13. p. 30.*
In radicibus leguminosarum.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores flavescentes apice luride purpurei.

1259. *EPITHYMUM DC. Fl. Franc. t. 4. p. 490.* Pubescens. Caule gracili, squamis paucis lanceolatis superioribus remotis: spica brevi laxa densave, floribus amplis: bracteis, squamis superioribus conformibus, floribus sub brevioribus: foliolis calycinis ovato-lanceolatis apice acuminatis, corolla multo brevioribus: corollis tubulosis piloso-glandulosis, labiis crenulato-crispis, superiore emarginato, inferioris lobo medio quidquam majore: staminibus e basi tubi fere ortis, filamentis superius pubescenti-glandulosis: stigmatis lobis divaricatis purpureis.

O. Epithymum *Bert. Fl. It. t. 6. p. 434.* — O. cruenta $\alpha \beta$ *Fl. Rom. Prod. p. 207. n. 719.*

Super radices Thymi Serpilli, et T. Zigis in montibus et in demissis. *S. Polo, M. Vettore, Solfatara di Tivoli.*

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores intense ferruginei intus cruenti.

1260. *PRUINOSA Guss. Fl. Sic. Prod. t. 2. p. 181.* Pubescenti-glandulosa. Caule elato sulcato, basi bulboso-squamoso, squamis lanceolato-linearibus apice distantibus: spica saepius densa, floribus majusculis venosis: bracteis squamis conformibus, floribus aequalibus: foliolis calycinis ovato-acuminatis, acumine elongato simplici vel 2-fido: corolla tubulosa, lobis omnibus latis rotundatis margine crispis, superiore integro, inferioribus subaequalibus: staminibus circa basin tubi ortis, filamentis apice piloso-glandulosis: stigmatis lobis divaricatis purpureis.

O. pruinosa *Bert. Fl. It. t. 6. p. 437.* — O. caryophyllea *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 207. n. 718.* — O. major *Caryophyllum olens Hort. Rom. t. 3. tab. 11.*

In cultis ad radices leguminosarum nimis frequens.

Perenn. Flor. Majo. Flores spurco-albi rubro lineati, caryophyllum redolentes.

Vulgo. *Malerba*, *Lupo di Fava*.

1261. *CANESCENS* Ten. *Fl. Nap. t. 5. p. 43.* Pubescens. Caule erecto fistuloso basi-bulboso: squamis ovato-lanceolatis lanceolatisve superius laxis inferius approximatis: spica terminali densiflora pubescenti-glandulosa: bracteis squamis superioribus conformibus, corollae subaequalibus: foliolis calycinis lanceolato-acuminatis, acumine simplici vel 2-fido inaequali: corolla tubulosa, labiis crenulato-crispis, superiore retuso, inferioris lobis rotundatis, medio majore: staminibus prope basin corollae ortis, filamentis villosis, villo apice glanduloso: stigmatibus lobis divaricato-dilatatis.

O. canescens Bert. *Fl. It. t. 6. p. 442.*

In locis umbrosis.

Perenn. Flor. Aprili Majo. Flores Albo-flavidi.

** Calyce monophyllo 4-5-fido.

1262. *RAMOSA* L. *Sp. Pl. p. 882.* Tenuiter pubescens, pubescentia florum glandulifera. Caule ut plurimum ramoso basi bulboso: squamis ovato-lanceolatis obtusis remotis: floribus pedunculatis in spicis laxis densisque: bracteis squamis conformibus, floribus multo brevioribus: calyce ut plurimum 4-fido: corollae tubo elongato, basi dilatato ore constricto: limbi laciniis ovato-obtusis, labio superiore 2-lobo inferiore 3-lobo: staminibus secus basin tubi ortis basi glandulosis, latere interno pilosis: stigmatibus lobis papillosis.

O. ramosa Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 208. n. 271. — Bert. Fl. It. t. 6. p. 452. — Hort. Rom. t. 3. tab. 12.*

In sylvis, muris ad radices plurium plantarum.

Perenn. Flor. Majo. Flores purpureo-cyanei.

LATHRAEA.

1263. *SQUAMARIA* L. *Sp. Pl. p. 844.* Caule subterraneo ramoso squamoso radicante, supra terram brevi simplici: floribus racemosis pendulis secundis: labio inferiore corollae 3-fido.

L. squamaria Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 206. n. 716 — Bert. Fl. It. t. 6. p. 310 — Dentaria major αριλλας Orobanchae facie Barrel Ic. 80.*

In sylvis opacis. Alla Riccia, ad Ostia ec.

Perenn. Flor. Majo. Flores albo-purpurascetes.

ACANTHUS.

1264. *MOLLIS* L. *Sp. Pl. p. 891.* Caule nudo: foliis radicalibus sinuato-

pinnatifidis, laciniis oblongis acutis inaequaliter dentatis inermibus: spica elongata densa.

A. mollis *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 206 n. 715. - Bert. Fl. It. t. 6. p. 458. - A. sativus Hort. Rom. t. 3. tab. 13.*

In collibus circa Urbem, et in Amphiteatro Flavio.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores albi.

Vulgo. *Acanto, Brancha orsina, Carciofolaccio.*

Usus. In materia medica Linnaei Brancae Ursi folia enumerantur, nunc ex usu medico deleta.

SPECIES ADDENDAE.

MYOSOTIS.

1265. *ALPESTRIS. Wild. En. t. 1. p. 175. Tuberculoso-scabra. Radice repente lignosa: foliis inferioribus longe petiolatis oblongo-spathulatis, superioribus sessilibus lanceolatis: racemis simplicibus conjugatisve nudis, floribus secundis, pedicellis floribus ut plurimum aequalibus: calycibus inaequaliter 5-partitis in fructo campanulato hiantibus: limbo corollino plano, tubum longitudine superante: colliculis brevibus.*

M. alpestris Sang. Cent. tres p. 27. n. 53. - Bert. Fl. It. t. 2. p. 258 - Lycopsis montana coerulea, seu Buglossum minimum mont. Barrel. Ic. 404. In alpinis apricis Umbriae.

Perenn. Flor. Junio Augusto. Flores grandiusculi rosei dein coerulei.

1266. *ARVENSIS. Roth. Fl. Germ. t. 2. par. 1. p. 222. Molliter villosa. Radice ramosa lateraliter fibrosa: foliis inferioribus spathulatis breviter petiolatis, caulinis lanceolatis sessilibus, omnibus integerrimis apice callosis: racemis terminalibus nudis simplicibus conjugatisve: floribus secundis in fructo patentidiflexis: calycibus campanulatis 5-fidis hirsutis, pilis patentibus hamatisve: limbo corollino concavo tubi longitudine: colliculis acutis glabris.*

M. arvensis Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 92. n. 237. - Bert. Fl. It. t. 2. p. 261.

Ad vias in arvis nemoribus vulgarissima

Annua. Flor. Majo. Flores coerulei fauce lutea.

DAUCUS.

1267. *MAXIMUS Desf. Fl. Alt. t. 2. p. 241. Caule erecto scabro bicubitali alterne ramoso: foliis inferioribus 3-pinnatis, foliolis ovatis acutis incisodentatis, dentibus mucronulatis, superioribus 2-pinnatifidis angustioribus pe-*

tiolis jamdudum hirsutis: umbella magna involucris numerosis pinnatifidis, pinnis lineari-acuminatis: involuclis 3-fucatis umbellulis brevioribus: cremocorpio ovoideo hirsuto, aculeis apice glochidiato-stellulatis brevissimis.

D. maximus. *Bert. Fl. It. t. 3. n. 162.*

Ad Hostiam Tiberis prope oram maritimam sull' ingresso del tommoletto.

Bienn. Flor. Majo. Flores albid.

LINUM.

1268. *CAMPANULATUM* L. *Sp. Pl. p. 400.* Glauco-virens. Caule erecto subangulato stricto: foliis radicalibus obovato-spathulatis obtusissimis, superioribus lanceolato-acutis, omnibus basi attenuata sessilibus: floribus dichotomocorymbosis: sepalis lanceolatis acuminato-subulatis tenniter membranaceo-serratis glandulosoque-ciliatis: sepalis obverse cuneatis in aestivatione convolutis apice crenulatis: capsula majusecula calyce brevior.

L. campanulatum *Seb. et Maur. Flor. Rom. Prod. p. 120. n. 183-Bart. Fl. It. t. 3. p. 548.*

Hinc illic erraticus tam in montibus quam in demissis. *Presso Subiaco nelle vigne per andare da Ponte Molle ad Acqua traversa ecc.*

Perenn. Flor. Junio. Flores lutei.

FRITILARIA.

ORSINIANA Parl. *Flor. It. v. 2. part. 2. p. 411 n. 609.*

Obs. *Tritillaria* nostra *montana* cum synonymis pertinet ad hanc speciem.

CLASSIS XV TETRADYNAMIA

ORD. I. SYNCLITAE

SILICULAE AUT SILIQUAE INDEHISCENTES.

296. *NESLIA* Desv. Calyx 4-phyllus liber foliolis conformibus erectis: corollae cruciferae petala aequalia erecta calyce duplo longiora, laminis obovato-spathulatis: staminum filamenta nuda: antherae sagittatae: stylus longiusculus persistens: stigma obtusum: silicula subglobosa dura, septo evanido 1-locularis 1-sperma: semen subrotundum erectum.

297. *CALEPINA* Desv. Calyx liber 4-phyllus foliolis conformibus erecto-patetibus: corollae cruciferae petala calyce duplo longiora, laminis obovatis duobus externis paulo majoribus: staminum filamenta nuda, duo externa altiora, quatuor altiora infernae alata: antherae sagittatae: stylus brevis persistens: stigma

sessile: silicula ovoidea rostellata evalvis 1-locularis 1-sperma: semen globosum truncatum ex apice pendulum.

298. MYAGRUM *L.* Calyx liber 4-phyllus, foliolis conformibus erecto-patentibus: corollae cruciferae petala calyce longiora, laminis obverse-lanceolatis: staminum filamenta nuda, altiora basi connata: antherae oblongae basi sagittatae: stylus crassiusculus persistens: stigma subretusum: silicula cuneata, apice compresso, 2-locularis, loculis superimpositis vacuis, basi tamen 1-locularis 1-sperma: semen oblongum ex apice pendulum.

299. RAPISTRUM *All.* Calyx liber 4-phyllus, foliolis conformibus erecto-patentibus: corollae cruciferae petala calyce duplo longiora, ungue stricto elongato, laminis obovatis: staminum filamenta nuda: antherae oblongae basi sagittatae: stylus elongatus persistens: stigma 2-lobum: silicula apice ovata basi cylindrica 2-locularis, loculis superimpositis 1-spermis: semina pendula.

300. CAKILE *Tourn.* Calyx liber 4-phyllus, foliolis erectis externis basi gibbis: corollae cruciferae petala calycem multo superantia, laminis obovatis: staminum filamenta nuda: antherae sagittato-acuminatae: stigma sessile capitatum: silicula pungioniformis 3-articulata, articulis superimpositis maturitate separabilibus, superiore ensiformi, inferiore conico-truncato, utroque 1-spermo: semen articuli inferioris pendulum, superioris erectum.

301. SENEBIERA *Poir.* Calyx liber 4-phyllus, foliolis conformibus patentibus: corollae cruciferae petala parva quandoque nulla, laminis obovatis: stamina aliquando tetrandra, diandra, filamentis nudis, antheris minusculis globosis: stylus brevissimus: stigma capitatum: silicula didyma 2-valvis 2-locularis, valvis ventricosis vel subearinatis inseparabilibus, loculis 1-spermis: semina subrotunda erecta.

302. BUNIAS *Brow.* Calyx liber 4-phyllus, foliolis conformibus erecto-patentibus: corollae cruciferae petala longe unguiculata, calyce duplo longiora, laminis obcordatis: staminum filamenta nuda: antherae sagittato-oblongae, auriculis contiguas: stylus elongatus persistens: stigma fere 2-lobum: silicula coriacea tetraedra ad angulos cristata, septis binis altero verticali, altero horizontali, 4-locularis, loculis 1-spermis: semina compressa erecta.

303. RAPHANUS *L.* Calyx liber 4-phyllus, foliolis erectis, binis basi laeviter saccatis: corollae cruciferae petala calyce duplo longiora, ungue tenui elongato, laminis obovatis: staminum filamenta nuda: antherae elongatae: stylus rostriformis persistens: stigma capitatum: receptaculum 4-glandulosum: siliqua torosa articulata articulis superimpositis 1-locularibus 1-spermis: semina globosa pendula.

304. *CLYPEOLA* Goert. Calyx liber 4-phyllus quandoque persistens, foliolis conformibus erecto-patentibus: corollae cruciferae petala calyce-subaequalia, laminis integris breviter unguiculatis: staminum filamenta 1-dentata antherae oblongae: stigma sessile: silicula orbiculata plana, margine alata, 2-valvis valvis vix dehiscentibus, 1-locularis 1-sperma: semen centrale compressum pendulum.

305. *ISATIS* L. Calyx liber 4-phyllus, foliolis conformibus patentibus: corollae cruciferae petala aequalia calyce longiora, laminis obovatis, unguibus angustis brevibus: staminum filamenta nuda: antherae oblongo-lineares: stylus nullus: stigma subcapitatum: silicula subelliptica saepe basi angustata 1-locularis 2-valvis, valvis naricularibus vix dehiscentibus, 1-sperma: semen oblongum pendulum.

306. *BISCUTELLA* L. Calyx liber 4-phyllus foliolis conformibus subpatentibus duobus quandoque basi 2-corniculatis: corollae cruciferae petala calyce longiora, laminis orbicularibus integris, unguibus longiusculis: staminum filamenta nuda: antherae oblongae: stylus elongatus persistens: stigma capitatum depressum: silicula plana 2-valvis 2-locularis, valvis oppositis orbicularibus conduplicato-applanatis, septo brevi, late secedentibus, loculis monospermis: semen subrotundum centrale compressum: funiculum umbilicale horizontale.

ORDO II. SILICULOSAE.

SILICULOSAE DEHISCENTES.

307. *LUNARIA* L. Calyx liber 4-phyllus, foliolis erectis subconniventibus, duobus basi saccatis: corollae cruciferae petala subintegra, calyce duplo longiora, unguibus angustis, laminis obovatis: staminum filamenta nuda: antherae lineares: stylus filiformis persistens: stigma capitato-2-lobum: silicula grandis plana oblonga vel elliptica, tecaphoro filiformi imposita, 2-valvis 2-locularis, valvis planis, septo argenteo-diaphano, parallelis, loculis polyspermis: semina reniformia compressa alato-marginata, funiculo umbilicali horizontali a nervo placentario dissita.

308. *KONIGA* Brown. Calyx liber 4-phyllus, foliolis conformibus concavis: corollae cruciferae petala calyce longiora, unguibus brevibus, laminis obovatis integris: staminum filamenta nuda: antherae minusculae sagittatae: stylus tennis persistens: stigma capitatum: glandulae octo in receptaculo: silicula

ellipsoidea subplana 2-valvis 2-locularis: valvis planiusculis, septo tenui parallelis: loculi 1-spermi: semina plana alata, e funiculo umbilicali basi anato, pendula.

309. *ALYSSUM L.* Calyx liber 4-phyllus, foliolis conformibus ovatis concavis, quandoque persistens: corollae cruciferae petala calyce parum longiora, unguibus brevibus, laminis oblongis integris vel emarginatis: staminum filamenta modo nuda, modo dentata, aliquando setis aut squamis donata: antherae oblongae: stylus tenuis persistens: stigma capitatum depressum: silicula rotunda centro inflata margine depresso-plana 2-valvis 2-locularis valvis septo parallelis, loculis ut plurimum 2-spemis semina subplana ovata tenniter alata, e funiculo umbilicali apici aduato, pendula.

310. *HUTCHINSIA Brown.* Calyx liber 4-phyllus, foliolis conformibus erecto-patentibus: corollae cruciferae petala calyce duplo longiora, laminis obovatis integris: staminum filamenta nuda: antherae ovato-oblongae: stylus elongatus brevis vel nullus: stigma capitatum retusum: siliqua elliptica compresso-tumidula 2-valvis 2-locularis, valvis navicularibus septo oblongo utrinque acuminato, oppositis loculis 2- ∞ -spermis: semina oblonga, e funiculo umbilicali apice adnato, pendula.

311. *IBERIS L.* Calyx liber 4-phyllus, foliolis conformibus erecto-patentibus: corollae cruciferae petala inaequalia, calyce longiora, laminis ovato-oblongis in ungue productis, duo majora radiantia: staminum filamenta subulata nuda: antherae oblongae: stylus persistens saepe elongatus: stigma 2-lobum: silicula ovato-compressa apice emarginata 2-valvis 2-locularis, valvis septo contrariis, apice in ala productis, loculis monospermis: semina oblonga, vel subrotunda compressa, e funiculo umbilicali in latus septi orto, pendula.

312. *TEESDALIA Brown.* Calyx liber 4-phyllus, foliolis conformibus patentibus sero deciduis: corollae cruciferae petala parva, calyce sublongiora ut plurimum aequalia, quandoque duo majora, unguibus angustis, laminis obovatis: staminum filamenta basi glandula petaloidea donata: antherae tennes: stigma subsessile: silicula planiuscula apice vix emarginata 2-valvis 2-locularis, valvis carinatis, septo irregulari contrariis, carina tenuissime alata, loculis 2-spermis: semina subrotunda plana e funiculis umbilicalibus in latus septi ortis, pendula.

313. *LEPIDIUM L.* Calyx liber 4-phyllus, foliolis conformibus patentibus: corollae cruciferae, quandoque deficientis, petala aequalia calyce longiora, laminis oblongis: stamina numero, et longitudine ludibunda, filamen-

tis nudis, antheris oblongis: stylus elongatus persistens, quandoque subnullus: stigma rotundato-depressum: silicula ovalis compressa vel tumida subemarginata 2-valvis, 2-locularis: valvis navicularibus, septo subirregulari, contrariis, loculis monospermis: semina oblonga arcte funiculo umbilicali, in latus septi orto, adfixa.

314. *AETHIONEMA Brown.* Calyx liber 4-phyllus foliolis erecto-patentibus, duobus externis basi subsaccatis: corollae cruciferae petala aequalia calyce majora, laminis obovatis integris: staminum filamenta longiora aut inter se connata, aut intus dentata, breviora basi 2-glandulosa: antherae laterales acuminatae: stylus longitudine varius persistens: stigma capitatum: silicula suborbicularis compressa emarginata 2-valvis, 2-locularis: valvis navicularibus dorso alatis, septo hinc contracto, contrariis, loculis oligospermis: semina oblonga, e funiculo umbilicali in latus septi orto, dependentia: silicula, ex abortu, quandoque 1-locularis indheiscens.

315. *FARSETIA Desv.* Calyx 4-phyllus liber foliolis conformibus erectis basi saccatis: corollae cruciferae petala calyce subduplo longiora, laminis lanceolatis integris, unguibus elongatis: staminum filamenta nuda: antherae oblongo-acutae: stylus brevis persistens: stigma obtusum: silicula elliptica compresso-plana, margine incrassato, 2-valvis, 2-locularis: valvis septo parallelis, loculis polyspermis: semina suborbiculata, compressa margine alata biserialia, e funiculis umbilicalibus, ex utroque latere septi ortis, pendula.

316. *VESSICARIA Lamk.* Calyx 4-phyllus liber foliolis erectis conniventibus, duobus externis quandoque basi saccatis: corollae cruciferae petala calyce duplo longiora laminis obovatis integris, unguibus elongatis: staminum filamenta nuda, breviora raro 1-dentata: antherae laterales acuminatae: stylus elongatus persistens: stigma capitatum: silicula globosa 2-valvis, 2-locularis: valvis hemisphaeriis convexis, septo plano membranaceo marginante, parallelis, loculis oligospermis: semina ovato-subrotunda alata, e funiculo umbilicali a basi septi orto, dependentia.

317. *DRABA L.* Calyx 4-phyllus liber foliolis conformibus concavis erecto-patentibus: corollae cruciferae petala calyce sublongiora, laminis obcordatis integris emarginatis aut 2-fidis, unguibus brevibus: staminum filamenta subulata nuda, antherae subrotundae: stylus ludibundus persistens: stigma crassiusculum obtusum: silicula ovalis aut oblonga plana 2-valvis, 2-locularis: valvis septo parallelis, loculis polyspermis: semina ovalia parva 2-serialia, e funiculis umbilicalibus elongatis in latus septi ortis, pendula.

318. *CAPSELLA D.C.* Calyx 4-phyllus liber foliolis conformibus erecto-patentibus: corollae cruciferae petala parva calyce paulo longiora, laminis obovatis integris: staminum filamenta brevina nuda: antherae subrotundae: stylus brevissimus persistens: stigma capitatum depressum: silicula triangularis exquise emarginata planiuscula tumidula 2-valvis, 2-locularis: valvis carinato-compressis, septo Augusto lanceolato, contrariis ab ipsoque sero secedentibus: loculis polyspermis: semina oblonga inordinata, e funiculis umbilicalibus in latus septi ortis, dependentia.

319. *THLASPI L.* Calyx 4-phyllus liber foliolis conformibus erecto-patentibus: corollae cruciferae petala calyce passim longiora, laminis obovatis integris, unguibus abbreviatis: staminum filamenta nuda: antherae oblongae laterales: stylus longitudine varius persistens: stigma rotundato-depressum: silicula ut plurimum ovoidea compressa insigniter emarginata 2-valvis 2-locularis, valvis navicularibus membranaceo-alatis septo, ovali-oblongo contrariis, loculis polyspermis raro dispermis: semina ovoideo-compressa uniseriata, e funiculis umbilicalibus in latus septi ortis, pendula.

320. *BERTEROA Brown.* Calyx liber 4-phyllus foliolis conformibus conniventibus: corollae cruciferae petala calyce longiora, laminis bifidis, unguibus brevibus: staminum filamenta breviora basi intus dentata: antherae oblongae: stylus longus persistens: stigma capitato-depressum: silicula elliptica 2-valvis, 2-locularis, valvis modo planis modo convexiusculis, septo parallelis, loculis polyspermis: semina rotundata immarginata vel anguste alata biserialia, e funiculis umbilicalibus in latus septi ortis, pendula.

321. *COCHLEARIA L.* Calyx liber 4-phyllus foliolis subconformibus concavis patentibus: corollae cruciferae petala calyce duplo longiora, laminis obovatis: staminum filamenta nuda: antherae ovatae: stylus brevissimus persistens: stigma depressum vel capitatum: silicula subglobosa ovata aut oblonga 2-valvis 2-locularis, valvis ventricosis septo subrotundo parallelis, loculis 2-oo-spermis: semina ovata compressiuscula margine septi adnata.

ORDO III. SILIQUOSAE

SILICAE DEHISCENTES.

322. *NARTURTUM Brown.* Calyx liber 4-phyllus foliolis conformibus patentibus: corollae cruciferae petala calyce longiora, quandoque deficientia,

unguibus brevibus, laminis obovatis : staminum filamenta nuda, breviora basi glandulifera: antherae sagittatae: stylus varius persistens: stigma 2-lobum: siliqua nunc abbreviata oblonga, nunc linearis, jamdudum 2-valvis, 2-locularis, valvis subconcavis septo parallelis, loculis polyspermis: semina ovalia parva 2-serialia e funiculis umbilicalibus tenuibus, ex utroque latere septi ortis, pendula.

323. *DENTARIA L.* Calyx liber 4-phyllus foliolis conformibus erectis: corollae cruciferae petala plus duplo longiora, unguibus elongatis, laminis obovatis: staminum filamenta nuda, antherae oblongae: stylus brevis acutus persistens: stigma tenue capitatum: siliqua sessilis lanceolato-linearis compressa, 2-valvis, 2-locularis: valvis, planis septo parallelis, ipsoque angustioribus, elasticea basi ad apicem dehiscentibus, revolutis: loculis polyspermis: semina ovata uniserialia, funiculis umbilicalibus alatis, ex utroque margine septi alternatim ortis, adpressa.

324. *CARDAMINE L.* Calyx liber 4-phyllus foliolis conformibus erecto-patulis, modo basi gibbis: corollae cruciferae, mox deficientis, petala calyce longiora, laminis oblongis: staminum filamenta nuda: antherae breves: stylus teres brevis modo brevissimus: stigma retusum 2-lobum: siliqua sessilis linearis compressa, 2-valvis, 2-locularis, valvis planis septo parallelis, ipsoque angustioribus, elastice a basi ad apicem in dehiscentia revolutis, loculis polyspermis: semina oblonga aut ovata uniserialia, funiculis umbilicalibus tenuibus, ex utroque latere septi ortis, adpressa.

325. *PTERONEURUM DC.* Calyx liber 4-phyllus foliolis conformibus erectis patentibus: corollae cruciferae petala calyce longiora, unguibus angustis, laminis obovatis: staminum filamenta nuda: antherae oblongae: stylus compressus anceps: stigma retusum: siliqua lanceolato-linearis rostrata 2-valvis, 2-locularis, valvis planis septo parallelis ipsoque angustioribus, a basi ad apicem, in dehiscentia revolutis: loculis polyspermis: semina oblonga uniserialia, e funiculis umbilicalibus dilatato-alatis, ex utroque latere septi alternatim ortis, pendula

326. *CHEIRANTHUS L.* Calyx liber 4-phyllus foliolis erectis conniventibus, duobus basi saecatis: corollae cruciferae petala, calyce plus duplo longiora, unguibus elongatis, laminis obovatis: staminum filamenta nuda, brevioribus, glandula anulari imposita: antherae lineares: stylus brevis: stigma persistens 2-lobum, lobis recurvatis: siliqua torosa compressa elongata, 2-valvis, 2-locularis, valvis convexiusculis septo parallelis: loculis polyspermis: semina

oblonga immarginata uniserialia, funiculis umbilicalibus ex utroque latere septi alternatim ortis, adpressa.

327. *MATTIOLA* *Brown*. Calyx liber 4-phyllus foliolis erectis conniventibus, duobus externis basi saccatis: corollae cruciferae petala, calyce duplo longiora, unguibus elongatis erectis, laminis obovatis vel obverse lanceolatis integris emarginatisve: staminum filamenta nuda: antherae oblongae: stylus subnullus: stigma 2-lobum, lobis conniventibus dorso incrassatis aut corniculatis: siliqua teres vel compressa, 2-valvis, 2-locularis, valvis convexiusculis septo parallelis, loculis polyspermis: semina oblonga marginato-alata raro immarginata uniserialia, funiculis umbilicalibus crassiusculis, ex utroque latere septi alternatim ortis, adpressa.

328. *MALCHOMIA* *Brown*. Calyx liber 4-phyllus foliolis conformibus angustis erecto-conniventibus, quandoque duobus basi saccatis: corollae cruciferae petala, calyce duplo longiora, unguibus strictis elongatis, laminis obovatis integris aut emarginatis: staminum filamenta nuda, antherae sagittatae: stylus brevis: stigma simplex vel 2-lobum lobis acutis conniventibus: siliqua teres ant compressa apice attenuata, 2-valvis, 2-locularis, valvis convexiusculis septo parallelis, loculis polyspermis: semina oblonga immarginata uniserialia, funiculis umbilicalibus tenuibus ex utroque latere septi ortis, adpressa.

329. *HESPERIS* *L.* Calyx liber 4-phyllus foliolis erecto-conniventibus duobus basi saccatis: corollae cruciferae petala calyce duplo longiora, unguibus elongatis strictis, laminis obovatis integris ant emarginatis: staminum filamenta nuda, glandula anulari brevioribus imposita: antherae oblongae sagittatae: stylus brevissimus: stigma 2-lobum lobis cartilagineis conniventibus: siliqua teres ant angulosa elongata, 2-valvis, 2-locularis, valvis subconcavis, vel subcarinatis, septo parallelis, loculis polyspermis: semina oblonga subtriquetra uniserialia, funiculis umbilicalibus tenuibus brevibus ex utroque latere septi ortis, adfixa.

330. *SISYMBRIUM* *L.* Calyx liber 4-phyllus foliolis conformibus patentibus vel erectis: corollae cruciferae petala ut plurimum calyce longiora unguibus brevibus, laminis obovatis integris: staminum filamenta nuda, antherae cordato-oblongae: stylus crassus modo subnullus: stigma 2-lobum vel capitato-depressum: siliqua longa teres modo tereti-compressa, 2-valvis, 2-locularis, valvis planis ant convexis septo parallelis, loculis polyspermis: semina parva ovata aut oblonga uniserialia, funiculis umbilicalibus ex utroque latere septi ortis, pendula.

331. *ERYSIMUM* *L.* Calyx liber 4-phyllus foliolis conformibus erecto-conniventibus, quandoque duobus basi saecatis: corollae cruciferae petala, calyce plus duplo longiora, laminis obovatis integris, unguibus elongatis exertis: staminum filamenta nuda: antherae oblongae: stylus persistens raro elongatus: stigma subsimplex 2-lobum 2-fidum: siliqua tetragona, 2-valvis, 2-locularis, valvis carinatis septo parallelis, loculis polyspermis: semina ovalia uniserialia, e funiculis umbilicalibus ex utroque latere septi ortis, pendula.

332. *BRASSICA* *L.* Calyx liber 4-phyllus foliolis conformibus erectis: corollae cruciferae petala, calyce duplo longiora, laminis obovatis integris: staminum filamenta nuda: antherae sagittatae: stylus brevis: stigma obtusum: receptaculum 4-glandulosum: siliqua teres vel tetragono-anceps, 2-valvis, 2-locularis, valvis convexis vel navicularibus, septo in rostro producto et in loculo seminifero saepe basi inflato, parallelae: loculi polyspermi: semina subglobosa uniserialia, funiculo umbilicali tenui alternatim ex utroque latere septi ortis, appensa.

333. *ERUCA* *L.* Calyx liber 4-phyllus foliolis conformibus erectis: corollae cruciferae petala, calyce duplo longiora, laminis obovatis integris: staminum filamenta nuda: antherae sagittatae: stylus brevis: stigma obtusum: siliqua crassa oblonga tetragona, dissepimento in rostro aspermio producto, coronata, 2-valvis, 2-locularis, valvis navicularibus septo parallelis, loculis polyspermis: semina globosa 2-serialia, funiculis umbilicalibus ex utroque latere septi ortis, appensa.

334. *SINAPIS* *L.* Calyx liber 4-phyllus foliolis conformibus patentibus: corollae cruciferae petala, calyce duplo longiora, laminis obovatis: staminum filamenta nuda: antherae oblongae: stylus elongatus: stigma retusum vel 2-lobum: receptaculum 4-glandulare: siliqua teretiuscula vel compresso-tetragona, 2-locularis, 2-valvis, valvis convexis vel navicularibus, septo in rostro elongato, et saepe in loculo seminifero basi inflato, parallelis, loculis olygo-polyspermis: semina subglobosa uniserialia, e funiculis umbilicalibus crassiusculis ex utroque latere septi ortis, pendientia.

335. *DILOTAXIS* *DC.* Calyx liber 4-phyllus foliolis conformibus patentibus, vel erecto-patentibus: corollae cruciferae petala calyce duplo longiora, laminis abbreviatis, unguibus strictis: staminum filamenta nuda, antherae oblongae: stylus brevis: stigma capitatum 2-lobum, ant depressum emarginatum: siliqua compressa linearis, thecaforo crassiusculo saepe, imposita, 2-valvis, 2-locularis, valvis planis medio nervosis, septo in rostro conico 1-2-sper-

mio vel aspermio, parallelis, loculis polyspermis: semina ovata parva 2-serialia, funiculis umbilicalibus, ex utroque latere septi ortis, appensa. Ex abortu, uti dicunt, semina quandoque inordinata.

TETRADYNAMIA-SYNELISTAE.

NESLIA.

1269. *PANICULATA* DC. *Prod. Syst. nat. t. 1. p. 202.* Foliis scabris, radicalibus lanceolatis subdentatis, caulinis sagittatis amplexicaulibus: siliculis reticulato-rugosis.

N. paniculata *Bert. Fl. It. t. 6. p. 592.* - Rapistrum paniculatum *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 212. n. 727.*

In montanis inter segetes frequens. *A Riofreddo, al Piano grande del Castelluccio* in Nursinis etc.

Ann. Flor. Junio-Julio. Flores lutei.

CALEPINA.

1270. *CORVINI* DC. *Prod. Syst. nat. t. 1. p. 225.* Glauco-virens. Foliis radicalibus pinnatifidis runcinatisve, caulinis oblongis amplexicaulibus, omnibus grosse dentatis: siliculis glabris.

C. Corvini *Bert. Fl. It. t. 6. p. 600.* - Myagrū erucefolium *Seb. En. Pl. Amph. Flavi p. 59. n. 162.* - Lelia chocleariodes *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 211. n. 726.* - Myagrū supinum album Erucae foliis *Barrel. Ic. 1552.*

In marginibus viarum frequens.

Ann. Flor. Majo. Flores albi.

MYAGRUM.

1271. *PERFOLIATUM* L. *Sp. p. 893.* Glauco-virens. Foliis glaberrimis, radicalibus obverse-lanceolatis integris vel sinuatis, caulinis lanceolatis basi sagittatis: siliculis laevibus.

M. perfoliatum *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 211. n. 723.* - *Bert. Fl. It. t. 6. p. 609.* - M. monospermum latifolium *Hort. Rom. t. 4. tab. 3.*

Ad margines viarum in arvis frequens. *Ponte Molle, Ponte Salara* etc.

Ann. Flor. Aprili-Majo. Flores lutei.

RAPISTRUM.

1272. *ORIENTALE* DC. *Prod. Syst. nat. t. 1. p. 227.* Substrigosum glaucum. Foliis inequaliter dentatis, radicalibus lyratis lobo terminali maximo, caulinis oblongis basi attenuatis: siliculis laevibus sulcatis.

R. Orientale. Bert. Fl. It. t. 6. p. 605 - Myagrum orientale Fior. Gior. dei lett. di Pisa t. 17. p. 124.

In aquosis mare versus. Ostia, Terracina, Canali pontini etc,

Ann. Flor. Aprili-Majo. Flores. lutei.

1273. *rugosum* DC. Prod. Syst. nat. t. 2. p. 212 Hispidum. Foliis angulato-dentatis, inferioribus lyratis lobo supremo amplo, superioribus indivisis: silicula sulcata rugosa.

R. rugosum Bert. Fl. It. t. 6. p. 606. - Sebast. En. Pb. Amph. Flavii p. 59. n. 161. - Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 211. n. 722.

In sterilibus ad margines viarum vulgare.

Ann. Flor. Junio-Julio. Flores lutei.

CAKILE.

1274. *MARITIMA* DC. Prod. Syst. nat. t. 4. p. 185. Glauco-virens, carnosa. Foliis pinnatifidis laciniis integris pinnatisque, radicalibus rosulatis longe petiolatis: siliculis ovatis laevibus.

C. maritima. Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 211. n. 724 - Bert. Fl. It. t. 6. p. 613 - Bunias Cakile Hort. Rom. t. 4. tab. 49.

In arena maritima abunde. Ostia, Fiumicino, Civitavecchia. ecc.

Ann. Flor. Junio-Julio. Flores dilute-violacei.

1275. *LATIFOLIA* Poir. Enc. t. 2. p. 88. Glauco-virens carnosa. Foliis ovato-oblongis dentatis, inferioribus incis, pinnatifidisve lobo superiore majore: siliculis majusculis corniculis insignioribus.

C. latifolia Bert. Fl. It. t. 6. p. 615.

In maritimis cum precedente at rarius. Ostia, Terracina.

Ann. Flor. Junio-Julio. Flores dilute violacei.

SENEBIERA.

1276. *CORONOPUS* Poir. Enc. t. 7. p. 74. Glabra glaucescens prostrata. Foliis pinnatifidis, laciniis difformibus integris dentatis vel pinnatifidis: siliculis subreniformibus rugoso-cristatis.

S. Coronopus Bert. Fl. It. t. 6. p. 531. - Coronopus Ruelli Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 212. n. 731 - Nasturtium sylvestre capsulis cristatis Hort. Rom. t. 4. tab. 9.

In marginibus viarum campestrium frequens.

Ann. Flor. Majo-Junio Flores Albi parvi.

BUNIAS.

1277. *ERUCAGO* L. Sp. Pb. p. 935. Tuberculato-scabra. Foliis radicali-

bus runcinatis, lobo impari parum majore oblongo, lateralibus acutis dentatis, caulinis paucis remotis oblongis.

B. Erueago *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 211. n. 725. - Bert. Fl. It. t. 6. p. 617 - Hort. Rom. t. 4. tab. 48.*

In arvis vulgaris.

Ann. Flor. Junio. Flores lutei.

RAPHANUS.

1278. *SATIVUS L. Sp. p. 935.* Glaucescens, vix hispidus. Radice napi-formi: foliis radicalibus lyratis, superioribus lanceolatis: siliquis teretibus ovalibus, rostro acuminato, longioribus, siccis venoso-sulcatis, raro torosis.

In viridarum suburbanis et in arvis haud infrequens. *Villa Borghese, Monte Mario* ecc.

Ann. vel Bienn. Flor. Majo-Junio. Flores pallide, vel intense violacei.

Obs. Planta ex Asia occidua nobis allata, nunc spontanea circa Urbem. Plurimae varietates huius speciei forma colore consistentia apud nos coluntur, vulgo notae sub nominibus *Ravanelli Rafanelle, Ramoraccie*. Planta diuretica saporis acri in uso medico non raro usurpata.

1279. *RAPHANISTRUM L. Sp. Pl. p. 953.* Pilis raris prostratis hispidulum. Radice gracili fusiformi: foliis inferioribus lyratis pinnis interruptis, caulinis ovato-lanceolatis dentatis: siliquis moniliformibus multilocellatis, siccis profunde sulcatis, rostro elongato subulato.

R. Raphanistrum *Sebast. En. Pb. Amph. Flavii p. 66. n. 193 - Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 221. n. 775. - Bert. Fl. It. t. 6. p. 177. - Raphanistrum* segetum flore albo vel pallido. *Hort. Rom. t. 4. tab. 43.*

Ann. Flor. Majo-Junio. Flores lutei

Vulgo. *Rapacciale, Ramoraccie salvatiche.*

In arvis passim.

Usus. Folia cocta edulia.

1280. *LANDRAE DC. Prod. Syrt. nat. t. 1. p. 229.* Pilis raris portratis hispidulus. Radice gracili fusiformi: foliis inferioribus lyrato-pinnatifidis, superioribus lanceolatis subintegris: siliquis crassis moniliformibus paucilocellatis siccis laeviter striatis, rostro subulato-elongato.

R. Landra *Bert. Fl. It. t. 6. p. 179.*

In arvis presaertim mare versus.

Ann. Flor. Junio-Julio. Flores lutei deinde albat, quandoque violacei, petalis venis saturationibus saepe donatis.

Nomen vulgare et usus praecedentis.

CLYPEOLA.

1281. *JONTHLASPI*. *L. Sp. Pl.* p. 910. Pube stellata canescens. Caulibus diffusis resurgentibus : foliis spathulato-linearibus : pendunculis gracilibus in fructu arcuatis : floribus in capitulum densum congestis : siliculis pendulis apice emarginatis.

C. Jonthlaspi. Sang. Cent. tres. p. 88. n. 199. - Bert. Fl. It. t. 6. p. 518.

In ruderibus antiquis, et locis petrosis. *Quadaqualo.*

Ann. Flor. Majo. Flores parvi flavidi.

ISATIS.

1282. *TINCTORIA* *L. Sp. Pl.* p. 936. Glauco-virens. Caule elato superne ramoso-corymboso : foliis inferioribus oblongo-lanceolatis longe petiolatis, reliquis sessilibus sagittatis : siliculis oblongis emarginatis integrisve, latitudine plus triplo longioribus.

I. tinctoria Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 212. n. 728 - Bert. Fl. It. t. 6. p. 512. - I. sativa vel latifolia Hort. Rom. t. 4. tab. 5.

Inter segetes in montibus.

Ann. Bienn. Flor. Majo-Junio. Flores lutei.

Vulgo. *Quado.*

1283. *ALPINA* *All. Fl. Ped. p. 259. tab. 86. f. 2.* Glauco-lutescens. Caule humili erecto superne ramoso-corymboso : foliis subcoriaceis, inferioribus ovatis in petiolum attenuatis, superioribus sessilibus basi acute sagittatis : siliculis ellipticis oblongisve obtusis, latitudine triplo longioribus.

I. alpina Sang. Cent. tres p. 89. n. 200 - Bert. Fl. It. t. 6. p. 516.

Abundat in apenninis glareosis prope vias. *Vettore.*

Perenn. Flor. Julio. Flores lutei.

Vulgo. *Quado montagnolo.*

Usus. Ab omnibus Isatis speciebus fecula fermentatione elicitur, qua Lignum, Gossipium, et praesertim Lanae colore coerulesco tinguntur: excellens succedaneum Indigoferarum.

BISCUTELLA.

1284. *HISPIDA* *DC. Prod. Syst. nat. t. 1. p. 181.* Pilis patulis hispida. Caule simplici, vel parce ramoso: foliis profunde serratis radicalibus sessilibus, caulinis amplexicaulibus: calycibus 2-corniculatis: silicularum valvis suborbiculatis seabridis, styli longitudine.

B. hispida Bert. Fl. It. t. 6. p. 521 - Jondraba alyssoides spicata lutea major Barrel. Ic. 1219.

In planitiebus Nursiae. *A. S. Claudio.*

Ann. Flor. Majo-Junio. Flores flavo-virentes.

1285. *LYRATA* *L. Mant. p. 254.* Basi tantum pilosa. Caule adscendente parce ramoso: foliis radicalibus lyratis, lobo terminali maximo, superioribus paucis lanceolato-linearibus integris: calycibus basi aequalibus: siliquorum valvis orbiculatis margine ciliatis, stylo longioribus.

B. lyrata Bert. Fl. It. t. 6. p. 524. - *B. maritima Fior. Giorn. dei lett. di Pisa t. 17. p. 124.* - *Thlaspi biseutatum Raphani aut Irionis folio Bocc. Sicc. p. 45. f. 46. tab. 23.*

In pratis maritimis abunde. *Terracina.*

Ann. Flor. Aprili-Majo. Flores pallide flavi.

1286. *LAEVIGATA* *L. Mant. p. 255.* Hirsuta pilosave, apice denudata. Caule erecto ramoso-corymboso: foliis inferioribus piloso-scabris oblongis in petiolum attenuatis: caulinis paucis linearibus subintegerrimis: calycibus basi aequalibus, silicularum valvis orbiculato-oblongis, minutissime tuberculatis, stylo brevioribus.

B. laevigata Sang. Cent. tres p. 90. n. 201 - *Bert. Fl. It. t. 6. p. 526.* - *Leucojum Mlyssoides umbellatum montanum. Column. Ecphr. p. 283. fig. p. 285* - *Barrel. Ic. 253. f. 2.*

SILICULOSAE.

LUNARIA.

1287. *REDIVIVA* *L. Sp. Pl. p. 911.* Lete virens. Foliis grandibus cordato-ovatis acuminatis dentato-aristulatis: siliculis oblongis utrinque attenuatis.

L. rediviva Bert. Fl. It. t. 6. p. 509.

In sylvaticis umbrosis apenninorum. *Da Fuligno a Colfiorito, Valle Canetra in Nursinis etc.*

Ann. Bienn. Flor. Aprili-Majo. Flores violacei grate odori.

Vulgo. *Lunaria maggiore.*

1288. *ANNUA* *L. Sp. Pl. p. 211.* Pallide virens. Foliis cordato-ovatis acuminatis, dentibus amplis remotis acutis: siliculis ellipticis rotundisve utrinque obtusis.

L. annua Bert. Fl. It. t. 6. p. 511. - *L. rediviva Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 315.* - *L. major siliqua rotundiore. Hort. Rom. t. 4. tab. 23.*

In umbrosis montium. *Ad Albano, al Soratte etc.*

Ann. Bienn. Flor. Majo. Flores purpurei grandes inodori.

Vulgo. *Lunaria.*

KONIGA.

1289. *MARITIMA* Smith. *Fl. Græc. t. 7. p. tab. 621.* Piloso-canescens. Caule diffuso: foliis lineari-lanceolatis acutis: floribus in corymbo tandem laxato.

K. maritima Bert. *Fl. It. t. 6. p. 481.* - *Alyssum maritimum* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 214.* - *Thlaspi montanum* perenne flore albo *Barrel. Ic. 844.* et *T. Leucoii* silv. facie, flore albo *Ic. 907.* et *I. linifolium* min. cineritium flore albo *Ic. 908. fig. 1.* et *T. linifolium* miniflore albo virescens *Ic. 911. fig. 1.* - *T. supium*, minium *maritimum* *Leucoii* angusto acuminato folio Siculum, flore albo *Bocc. Mus. di piant. p. 163* et *T. Leucoii* folio acuminatum *tab. 130.* - *Alyssum* annuum pumilum minus incanum floribus albis *Hort. Rom. t. 4. tab. 19.*

Ad vias campestres et margines agrorum frequens. *Per andare a S. Pancrazio, nel salire il Monte Mario* etc.

Suffruct. Flor. a vere in aestatem. Flores albi.

ALYSSUM.

1290. *CALYCINUM* L. *Sp. Pl. p. 908.* Incanum tomento stellato brevi adpresso. Caule adscendente basi tantum ramoso: foliis obverse lanceolatis obtusis basi attenuatis: calycibus persistentibus: siliculis in racemo elongato dispositis: stylo brevissimo.

A. calycinum Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 214. n. 741.* - Bert. *Fl. It. t. 6. p. 48.* - *Thlaspi Alysson* incanum luteum lunato utric. *Barrel. Ic. 908. fig. 2, et 912. f. 2.*

In montibus calcareis ad vias. *S. Polo, Utricoli* etc.

Ann. Flor. Majo-Junio. Flores lutei.

1291. *CAMPESTRE* L. *Sp. Pl. p. 909.* Virescens, pilis stellatis undique hirtum. Caule herbaceo adscendente: foliis elliptico-lanceolatis inferius quandoque attenuatis: calycibus deciduis: siliculis in racemo elongato, stylo quadruplo longioribus.

A. campestre Sang. *Cent. tres p. 92. n. 207* - Bert. *Fl. It. t. 6. p. 485.* - *Jonthlaspi* luteo flore incanum montanum *Δισχιδες Hort. Rom. t. 4. tab. 1.* - *Thlaspi Alyssum* incanum luteum lanato capitulo *Barrel. Ic. 912. fig. 2.*

In incultis et aridis montium Latii. *Quadagnolo.*

Ann. Flor. Majo. Flores luteoli parvi.

1292. *MONTANUM* L. *Sp. Pl. p. 907.* Pilis brevibus stellatis adpressis incanum. Caulibus caespitosis decumbentibus: foliis inferioribus obovatis, superioribus obverse lanceolatis: calycibus deciduis: siliculis in racemo, stylo subduplo longioribus.

A. montanum Bert. *Fl. It. t. 6. p. 487.*

β diffusum. Stylo siliculis longiore.

A. montanum β Bert. *l. c. p. 488.* - *A. montanum* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 214. n. 742.* - Jonthlaspi luteo flore incanum, montanum $\delta\iota\sigma\kappa\alpha\eta\delta\acute{\epsilon}\varsigma$ Column. *Ecphr. 1. p. 280.* - *J. luteo flore* $\delta\iota\sigma\kappa\alpha\eta\delta\acute{\epsilon}\varsigma$ montanum umbellatum Column. *l. c. p. 281.* - *Tlaspi thymifolio* utriculo subrotundo mucronato hispanicum Barrel. *l. c. 807.*

In apenninis inter saxa. *Vettore.* β in montibus umilioribus. *S. Polo, Quadagnolo* etc.

Suffrutic. Flor. Majo-Junio. Flores lutei.

HUTCHINSIA.

1293. *STYLOSA* DC. *Prod. Syst. Nat. t. 1. p. 177.* Glabra. Caulibus caespitosis: foliis inferioribus obovatis integris subcrenatisve in petiolum attenuatis, superioribus sessilibus oblongis: siliculis oblongis integris, quandoque emarginatis, stylo elongato, coronatis.

H. stylosa Bert. *Fl. It. t. 6. p. 565.*

In cacumine montis *Vettore* Umbriae.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores rosei.

1294. *ALPINA* DC. *Prod. Syst. nat. t. 1. p. 175.* Glabra, modo puberula, pube bifurcata. Caulibus caespitosis decumbentibus: foliis impari-pinnatis, pinnis ovato-oblongis integerrimis: siliculis ovatis acuminatis, stylo abbreviato, coronatis.

H. alpina Sang. *Cent. tres p. 90. n. 202.* - Bert. *Fl. It. t. 6. p. 567.*

In summis apenninis ad rupes *Vettore.*

Perenn. Flor. Julio. Flores albi.

1295. *PETRAEA* DC. *Prod. Syst. Nat. t. 1. p. 179.* Glabra, modo brevissime puberula. Caule erecto vel adscendente ramoso, ramis patulis: foliis impari-pinnatis, pinnis spathulatis patentibus: siliculis ellipticis: stylo subnullo.

H. petraea Bert. *Fl. It. t. 6. p. 569.* - *Lepidium petraeum* Maur. *Cent. 13. p. 31.* - *Draba minima muralis* Dioscorides Column. *Ecph. 1. p. 274,* et *Cardamine pusilla saxatilis montana* $\delta\iota\sigma\kappa\alpha\eta\delta\acute{\epsilon}\varsigma$ p. 273.

In petrosis montium. *Fuligno, Tivoli sul M. Catillo,* et in apenninis Umbriae. *Vettore.*

IBERIS.

1296. *SAXATILIS* L. *Sp. Pl. p. 905.* Glauca. Caule caespitoso decumbente vel erecto ramoso: foliis crassiusculis confertis sessilibus linearibus ciliatis nudisve:

racemis in fructu subelongatis: silicularum auriculis breviusculis, stylum superantibus.

l. saxatilis Bert. *Fl. It. t. 6. p. 552.* - *Litothlaspi montanum* fruticosius vermiculato acuto folio *Column. Eephr. 1. p. 277.*

In apennino Picensi. *Sasso borghese, alla Sibilla* etc.

Frutex. Flor. Junio. Flores albi vel subrosei.

1297. *TENOREANA* DC. *Prod. Syst. nat. t. 1. p. 179.* Glauescens. Caule adscendente inferne ramoso, ramis confertis: foliis sparsis obverse lanceolato-spathulatis apice dentatis: floribus fructibusque corymbosis: silicularum auriculis elongatis, stylum subaequantibus.

l. Tenoreana Bert. *Fl. It. t. 6. p. 554.*

In montibus subapenninis elatioribus. *Monte Calvo presso Subiaco.*

Suffruticul. Flor. Junio-Julio. Flores albi vel rosei.

1298. *UMBELLATA* L. *Sp. Pl. p. 906.* Glabra, virens. Caule erecto superius ramoso: foliis lanceolato-acuminatis inferioribus serratis, superioribus integris: floribus fructibusque corymbosis: silicularum auriculis latis triangularibus, stylum aequantibus.

l. umbellata Maur. *Cent. 13. p. 31* - Bert. *Fl. It. t. 6. p. 559.* - *Thlaspi creticum* Iberidis folio fl. albo *Barrel. Ic. 893.*

In montanis subapenninis. A *Subiaco presso il monte Calvo.*

Ann. Flor. Junio. Flores purpurei vel rosei.

1299. *PINNATA* L. *Sp. Pl. p. 907.* Glabra. Caule ramoso, ramisque elongatis erectis: foliis exilibus pinnatifidis, pinnis linearibus integris: racemis fructiferis brevibus: silicularum auriculis acutis, stylo elongato, brevioribus.

l. pinnata Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 212. n. 732* - Bert. *Fl. It. t. 6. p. 562.* - *Thlaspi frut. Leucoii marin. minoris* folio fl. albo *Barrel. Ic. 1306. fig. 1.*

In montibus calcareis admargines viarum. *Palombara, S. Polo* etc.

Ann. Flor. Junio. Flores albi.

TEESDALIA.

1300. *LEPIDIUM* DC. *Prod. Syst. nat. t. 1. p. 178.* Caule solitario nudo, quandoque caespitoso foliato: foliis pinnatifidis, pinnis lanceolatis linearibusve acutis, impari elongato: floribus corymbosis: fructibus laxo racemosis.

T. Lepidium Bert. *Fl. It. t. 6. p. 575.* - *Thlaspi nudicaule* Maur. *Cent. 13. p. 31.*

In montanis petrosis. A *Quadagnolo, Monte Soriano* etc.

Ann. Flor. Aprili. Flores albi.

LEPIDIUM.

1301. *DRABA* L. *Sp. Pl.* p. 645. Pubescens. Caule erecto superius ramoso, ramis adscendentibus : foliis oblongis dentatis integrisve , inferioribus in petiolum , superioribus in auriculis caulem amplexantibus productis : siliculis tumidis basi cordatis, apice rotundatis, stylo elongato, coronatis.

L. draba Bert. *Fl. It. t. 6. p. 577.* - Cochlearia draba Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 122. n. 720.* - Draba dioscoridis apula Column. *Ecphr. 1. p. 270.* - D. seu Arabis latifolia flore albo Barrel. *Ic. 213. f. 1.* et D. angustifolia Babilonica fl. albo l. c. p. 2.

In humidis ad margines agrorum et ad ripas Tyberis frequens.

Perenn. Flor. Majo. Flores albi.

1302. *LATIFOLIUM* L. *Sp. Pl.* n. 899. Glauco-virens. Caule erecto superius ramoso, ramis paniculatis: foliis subcoriaceis inferioribus ovato-oblongis acutis crebre serrulatis, superioribus lanceolatis subintegris: siliculis tumidis ovalibus, stigmate sessili, coronatis.

L. graminifolium Sang. *Cent. tres p. 90. n. 203* - Bert. *Fl. It. t. 6. p. 579.* - Lepidium latifolium Hort. *Rom. t. 4. tab. 15.*

Ad ripas Anienis prope Ponte Mammolo.

Perenn. Flor. Julio. Flores albi.

1303. *GRAMINIFOLIUM* L. *Sp. Pl.* p. 900. Luteo-virens. Caule erecto valde ramoso, ramis divaricatis: foliis inferioribus pinnatifidis vel lanceolatis serratis, superioribus linearibus integerrimis: siliculis tumidis ovato-acutis , stigmate minuscule coronatis.

L. graminifolium Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 213. n. 733* - Bert. *Fl. It. t. 6. p. 582.* - Lepidium sive Iberis herbacea foliis lanceolatis acuminatis Hort. *Rom. t. 4. tab. 14.*

In ruderalis, viarum marginibus etiam in Urbe obvium.

Perenn. Flor. Junio in Augustum. Flores albi calycibus subpurpurascens-tibus.

1304. *CAMPESTRE* DC. *Prod. Syst. nat. t. 1. p. 204.* Albo-pubescens, mox glabratum. Caule erecto obscure angulato superius ramoso , ramis strictis : foliis radicalibus lyratis, inferioribus lanceolatis in petiolum productis, caulinis sagittatis dentatis : siliculis planiusculis subrotundo-ovatis emarginatis alato-auriculatis, stylo auricularum longitudine.

L. campestre Bert. *Fl. It. t. 6. p. 584.* - Thlaspi campestre Maur. *Cent. 13. p. 32.*

In ageribus viarum. *Sulla montagna di Viterbo.*

AETHIONEMA.

1305. *SAXATILE* DC. *Prod. Syst. nat. t. 1. p. 209.* Glabrum. Caule adscendente saepius a basi ramoso: foliis subcarnosis lanceolatis acutis, inferioribus oblongis obtusis: floribus in corymbo terminali, fructibus laxe-racemosis: stylo auriculis brevior.

AE. saxatile *Bert. Fl. It. t. 6. p. 547.* - *Thlaspi saxatile Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 213. n. 736.* - *Lithothlaspi quantum* carnoso rotundo folio *Column. Ecphr. 1. p. 279. fig. 277.* - *Thlaspi mont. pingui fol. carneo flore, plana et cordata siliqua Qnaldi Barrel. Ic. 845.*

In fissuris calcareis montium. A S. Polo, alla Solfatara di Tivoli etc.

Perenn. Flor. Junio. Flores albo-rubelli.

FARSETIA.

1306. *CLYPEATA* DC. *Prod. Syst. nat. t. 1. p. 158.* Incanescens et pilis stellatis hirta. Caule erecto apice parce ramoso: foliis lanceolatis saepe remote dentatis, inferioribus obovatis in petiolum attenuatis: floribus terminalibus in racemo stricto, fructifero elongato: siliculis tandem distortis, stylo modo brevi modo elongato, coronatis.

F. clypeata *Bert. Fl. It. t. 6. p. 507.*

In marginibus viarum. A Trevi, ad Arceria etc.

Bienn. Flor. Martio-Aprili. Flores lutei.

VESSICARIA.

1307. *UTRICULOSA* DC. *Prod. Syst. nat. t. 1. p. 159.* Lete virens. Caule caespitoso inferne ramoso: foliis integerrimis lanceolatis inferioribus confertis obovato-spathulatis: calyceibus bisaccatis: silicula, stylo longo tandem deciduo, coronata.

V. utriculosa *Bert. Fl. It. t. 6. p. 500.* - *Thlaspi aureo Leucoii fl. sil. rotundum majus Barrel. Ic. 883.* T. fruticans erectum angustifolium utriculis subrotundis *Bocc. Mus. di piant. n. 78.* et T. seu Leucojum mont. luteum, subrotundo *Thlaspi utriculo Ital. l. c. t. 58,* et T. luteum *Leucoij folio l. c. tab. 78,* et T. luteo *Leucoij flore l. c. tab. 67.*

In pratis alpinis Piceni. Monte Priore, Sasso Borghese etc.

Suffr. Flor. Aprili-Majo. Flores lutei.

DRABA.

1308. *AIZOIDES* L. *Mant. 1. p. 91.* Lete virens sicca subglauca. Caulibus brevibus dense caespitoso-ramosis: foliis rigidis lanceolato-linearibus, carinato-

ciliatis: pedunculo radicali nudo: pedicellis corymbosis in fructu laxe racemosis: siliculis ovalibus utrinque angustatis, stylo elongato, coronatis.

D. aizoides *Sang. Cent. tres p. 91. n. 205* - *Bert. Flor. It. t. 6. p. 465.* - *Leucojum luteum Aizoides montanum Column. Ecphr. 2. p. 62.*

In glareosis apenninis frequens. *Monti della Sibilla.*

Suffrutic. Flor. Julio. Flores lutei.

Obs. Planta pusilla facie Sedi, subdipollicaris.

1309. *VERNA L. Sp. Pl. p. 896.* Pilis furcatis subhirsuta. Acaule. Foliis radicalibus rosulatis obverse lanceolatis subdentatis pedunculo radicali ut plurimum solitario nudo: florum pedicellis racemoso-corymbosis, corymbo in fructu elongato: siliculis ellipticis, stigmatibus sessilibus, coronatis.

D. verna *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii p. 41. n. 87* - *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 213. n. 737* - *Bert. Fl. It. t. 6. p. 469.*

In viis, plateis, muris vulgatissima.

Ann. Flor. Febuario-Martio. Flores albi.

Obs. Plantula 1-2-pallicaris.

1310. *PRAECOX Ten. Fl. Nap. t. 4. in Syll. p. 90.* Pilis simplicibus subhirsuta. Acaule: foliis radicalibus rosulatis oblongo-lanceolatis subserratis acutiusculis: pedunculis radicalibus nudis ut plurimum numerosis: florum pedicellis racemoso-corymbosis, corymbo in fructu elongato: siliculis ovato-orbiculatis stigmatibus sessilibus coronatis.

E. praecox *Sang. Cent. tres p. 91. n. 200.* - *Draba praecox β Bert. Fl. It. t. 6. p. 470.*

In humentibus et umbrosis frequens.

Ann. Flor. primo vere. Flores albi.

1311. *MURALIS L. Sp. Pl. p. 897.* Incano-pubescens. Caulibus simplicibus ramosisque: foliis serratis radicalibus rosulatis ovatis vel oblongis, caulinis sessilibus amplexicaulibus cordato-ovatis: floribus et magis fructibus in racemo elongato: siliculis oblongis, stigmatibus brevibus coronatis.

D. muralis *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii p. 41. n. 86* - *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 214. n. 738* - *Bert. Fl. It. t. 6. p. 476.* - D. minima muralis *Discorides Column. Ecph. 1. p. 271.* et D. minima l. c. p. 272. - *Myagroides subrotundis serratisq. foliis fl. albo Barrel. Ic. 816.*

In marginibus viarum et ad muros frequens. Abunde in Amph. Flavio.

Ann. Flor. Martio-Aprili. Flores albi.

CAPSELLA.

1312. *BURSA-PASTORIS* DC. *Prod. Syst. nat. t. 1. p. 177.* Pilosiuscula. Caule erecto: foliis radicalibus integris lobatis pinnatifidisve, caulinis sagittato-amplexicaulibus: fructibus in racemis terminalibus.

C. Bursa-pastoris Bert. *Fl. It. t. 6. p. 534.* - Thlaspi Bursa-pastoris Sebast. *En. Pl. Amph. Flavii. p. 72. n. 222* - Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 213. n. 734.* - Bursa-pastoris major folio sinuato Hort. Rom. t. 4. tab. 16.

In viis etiam urbis vulgaris.

Ann. Flor. fere toto anno. Flores albi.

Vulgo. *Erba storna.*

Usus. In materia medica Linnaci herba Bursae-pastoris enumeratur ob virtutem adstringentem. In arte veterinaria jam valuit ad haematuriam Bobum sanandam.

THLASPI.

1313. *ARVENSE* L. *Sp. Pl. p. 901.* Glabrum. Caule erecto superne ramoso: foliis radicalibus petiolato-ovatis, caulinis oblongis dentatis sagittato-amplexicaulibus: racemis terminalibus in fructu laxatis: siliculis obovato-articulatis late alatis, stigmate subsessili coronatis.

Th. arvense Sang. *Cent. tres p. 91. n. 204* - Bert. *Fl. It. t. 6. p. 536.*

In agris montium Umbriae.

Ann. Flor. Junio. Flores albi.

Obs. Odor totius plantae alliaceus.

1314. *ALLIACEUM* L. *Sp. Pl. p. 901* Glaucovirens glabrum. Caule subramoso: foliis oblongis obtusis subdentatis, inferioribus petiolatis, superioribus sagittato-amplexicaulibus, auriculis acutis: racemo terminali in fructu elongato: siliculis obovatis tumidis emarginatis, stigmate subsessili, coronatis.

Th. alliaceum Fior. in *Gior. dei Lett. di Pisa t. 17. p. 124* - Bert. *Fl. It. t. 6. p. 538.*

In humidis et ad margines fossarum. In Nursinis, et secus Canali Pontini.

Ann. Flor. Majo-Junio. Flores albi.

Obs. Allium vedolet.

1315. *ALPESTRE* L. *Sp. Pl. p. 903.* Glabrum. Caule caespitoso simplici erecto: foliis subintegris, radicalibus ovatis oblongisve petiolatis, caulinis sessilibus cordato-sagittatis: floribus corymbosis, sive racemosis: siliculis cuneato-oblongis latiuscule alatis, stygmate subsessili, coronatis.

Th. alpestre Bert. *Fl. It. t. 6. p. 541.*

In humidis apenninorum. *Castelluccio di Norcia*.

Bienn. Flor. Julio. Flores albi, vel dilute rosei.

1316. *PERFOLIATUM* L. *Sp. Pl.* p. 92. Glauco-virens, glaberrimum. Caule simpliciter ramoso, ramis alternis: foliis radicalibus ovatis petiolatis, caulinis subdentatis cordato-amplexicaulibus: floribus corymbosis, fructibus laxe racemosis: siliculis obcordatis late alatis, stylo brevi, coronatis.

Th. *perfoliatum* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 215. n. 735 - Bert. *Flor. It.* t. 6. p. 543. - Th. alterum mitius rotundifol. *Column. Ecphr.* 1. p. 278. fig. p. 276. - Th. arvense *perfoliatum* Hort. Rom. t. 4. tab. 6.

In collibus et ad muros circa Urbem frequens.

Ann. Flor. Martio ad Majum. Flores albi.

BERTEROA.

1317. *INCANA* DC. *Prod. Syst. nat.* t. 1. p. 158. Incano-pubescent, pilis stellatis. Caule erecto alterne ramoso: foliis lanceolatis integris vel remote dentatis, inferioribus in petiolum angustatis, superioribus sessilibus: racemis simplicibus terminalibus lateralibusque, in fructu elongatis: siliculis oblongis confertis, stylo coronatis,

B. *incana* Bert. *Fl. It.* t. 6. p. 502. - Alyssum incanum caule erecto, foliis lanceolatis integerrimis, floribus albis, radice perenni. Hort. Rom. t. 4. tab. 17. - Thlaspi incanum Machlinien. Corvin. fl. albo *Barrcl. Ic.* 893. fig. 2.

In maceriis ad margines viarum secus Nursiam.

Bienn. Flor. Majo in aestatem. Flores albi.

1318. *OBLIQUA* DC. *Prod. Syst. nat.* t. 1. p. 158. Incanescens, tomento brevi adpresso. Caule ramoso adscendente, ramis patulis: foliis integerrimis lanceolato-linearibus: floribus racemosis, in fructu valde laxatis: siliculis ovato-oblongis obliquis, stylo elongato, coronatis.

B. *obliqua* Bert. *Fl. It.* t. 6. p. 504. - Alyssum incanum Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 214. n. 740. - Leucojum peltatum Romanum minus *Column. Ecphr.* 2. p. 58. et L. minus peltatum Romanum l. c. p. 60.

Ad vias in siccis, et in arenosis maritimis. *Intorno Roma, Viterbo, Civita-vecchia* etc.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores albi.

COCHLEARIA.

1319. *SAXATILIS* DC. *Prod. Syst. nat.* t. 1. p. 172. Intense-viridis. Caule ramoso subflexuoso, ramis paniculatis: foliis radicalibus confertis spathulatis remote dentatis, quandoque incis: caulinis minoribus obverse-lanceolatis in-

tegris: floribus corymbosis, fructibus racemosis: siliculis subrotundis stigmate subsessili coronatis.

C. saxatilis Bert. *Fl. It. t. 6. p. 594.* - *Commellina saxatilis* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 212. n. 729.*

Ad rimas rupium in Apenninis et in montibus humilioribus. *Al Vettore, a S. Polo presso Tivoli* etc.

Perenn. Flor. Junio. Flores albi.

TETRADYNAMIA SILIQUOSA.

NASTURTIIUM.

1320. *OFFICINALE* DC. *Prod. Syst. nat. t. 1. p. 137.* Glabrum succosum virens. Caule adscendente inferne repente: foliis impari-pinnatis, foliolis inferiorum obovatis, superiorum lanceolatis, impari jamdudum majori: floribus corymboso-racemosis: siliquis subineurvis declinatis, stigmate sessili, coronatis.

N. officinale Bert. *Fl. It. t. 7. p. 35.* - *Sisymbrium Nasturtium* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 216. n. 751.* - *S. aquaticum* vulgo *Crescione* Hort. *Rom. t. 4. tab. 31.*

Ubique ad fossas, canales, fontes.

Perenn. Fl. Majo. Flores albi.

Vulgo. *Crescione.*

Usus. Herba acidi saporis in culinis nota, et in acetariis enumerata. Succus expressus et defaecatus in Scorbuto feliciter usurpatur.

1321 *SYLVESTRE* DC. *Prod. Syst. nat. t. 1. p. 137.* Glabrum. Radice repente: caule adscendente vel erecto subflexuoso superne ramoso: foliis pinnatisectis, segmentis inaequalibus irregulariter dentatis, impari majore: floribus corymbosis, fructibus racemosis: siliquis modo linearibus modo abbreviatis tumidulis tandem declinatis, stigmate depresso, coronatis.

N. sylvestre Bert. *Fl. It. t. 7. p. 37.* - *Sisymbrium sylvestre* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 216. n. 752.* - *Sium alterum aquaticum luteum*, vel *Caramiœ tenuifolium montanum.* *Column. Eeplr. 1. p. 266*, et *S. tenuifolium montanum luteum l. c. p. 269.*

In pratis humidis, ruderalis etc. abunde.

Perenn. Flor. Majo. Flores lutei.

1322. *PALUSTRE* DC. *Prod. Syst. nat. t. 1. p. 191.* Glabrum. Radice fusiformi: caule adscendente vel erecto subdistorto superne ramoso: foliis pro-

funde pinnatilobis, lobis ovatis oblongisve subaequalibus inaequaliter serratis, impari multo majore: floribus corymbosis, fructibus longe racemosis: siliquis ovali-oblongis tandem declinatis, stigmate capitato, coronatis.

N. palustre *Bert. Fl. It. t. 7. p. 40.*

Ad ripas fluminum, et in inundatis. *Lungo il Tevere in copia.*

Ann. Flor. Majo-Junio. Flores pallide lutei.

1323. *AMPHIBIUM* DC. *Prod. Syst. nat. t. 1. p. 196.* Lete virens. Radice fibrosa: caule fistuloso erecto superne ramoso: foliis emersis serratis oblongis pinnatifidisve basi sagittato-amplexicaulibus, immersis pectinato-capillaceis: floribus corymbosis, fructibus longe racemosis: siliquis abbreviatis ovatis tandem dependentibus, stigmate peltato, coronatis.

N. amphibium *Bert. Fl. It. t. 7. p. 41.* - *Sisymbrium amphibium* *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 217. n. 753.*

Juxta Tyberim. *Ad aqua acctosa.*

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores lutei.

DENTARIA.

1324. *ENNEAPHYLLOS* L. *Sp. Pl. p. 912.* Glabra. Caule spithameo erecto: foliis ternatis, radicalibus longe petiolatis, caulinis verticillatis, foliolis omnibus oblongo-lanceolatis: staminibus corollam subaequantibus: siliqua, stylo filiformi-subulato, rostrata.

D. enneaphyllos *Bert. Fl. It. t. 7. p. 3.* - D. enneaphylla *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 215. n. 744.* - *Ceratia* *Plinii. Column. Ecphr. 1. p. 308. f. p. 307.*

In sylvaticis montium. *Monte Gennaro.*

Perenn. Flor. Majo. Flor. albi.

Vulgo. *Dentaria.*

1325. *POLYPHYLLOS* All. *Fl. Ped. t. 1. p. 259.* Glabra. Caule fistuloso subdodrontali: foliis verticillato-ternis subalternisve, foliolis lanceolatis acuminatis inaequaliter serratis: staminibus, corolla, dimidio brevioribus: siliqua, stylo subulato, rostrata.

D. polyphyllus *Bert. Fl. It. t. 7. p. 5.*

In sylvaticis apenninorum Umbriae. *Alle Forchette.*

Perenn. Flor. Aprili Majo. Flores ochroleuci.

1326. *TRIFOLIA* *Waldst. et Kit. Pl. rar. Hung. t. 2. ps 148. tab. 139.* Glabra. Caule dodrontali: foliis alternis ternatis, foliolis ovato-lanceolatis argute

serratis, serraturis inaequalibus: staminibus corollam subaequantibus: siliqua breviter rostrata.

D. trifolia Bert. *Fl. It. t. 7. p. 5.*

In sylvaticis apenninorum Piceni. *A Bocca di Foce.*

Perenn. Flor. Majo. Flores albi vel pallide ochroleuci.

1327. *PINNATA* DC. *Prod. Syst. nat. t. 1. p. 155.* Caule subpedali: foliis alternis, omnibus pinnatis, foliolis oblongis lanceolatisve subdecurrentibus grosse serratis, serraturis subaequalibus: staminibus corolla dimidio brevioribus: siliqua crassa, stylo conico-subulato, rostrata.

D. pinnata Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 215. n. 746* - Bert. *Fl. It. t. 7. p. 7.* - *D. heptaphyllos.* Hort. Rom. t. 4. tab. 30.

In montium sylvaticis frequens. *In copia ad Albano.*

Perenn. Flor. Majo. Flores albo-subviolacei.

1328. *BULBIFERA* L. *Sp. Pl. p. 212.* Glabra, lute virens. Caule sesquipedali: foliis radicalibus pinnatis successivis trifoliatis, foliolis oblongo-lanceolatis inaequaliter serratis, caulinis simplicibus lanceolato-acuminatis breviter serratis: axillis bulbiferis: staminibus corollam subaequantibus: siliqua angusta, stylo brevi, rostrata.

D. bulbifera Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 215. n. 746* - Bert. *Fl. It. t. 7. p. 9.*

In montium sylvis. *Monte Gemaro, Monte Artemisio* etc.

Perenn. Flor. Majo. Flores albi, vel subviolacei.

CARDAMINE.

1329. *CHELIDONIA* L. *Sp. Pl. p. 914.* Glabra, atrovirens. Caule erecto flexuoso superne ramoso: foliis petiolatis pinnatis bipinnatisve, petiolis basi alatis, alis in auriculis, caulem amplexantibus, productis, pinnis petiolulatis ovatis inciso-dentatis: floribus terminalibus axillaribusque corymbosis, fructibus laxe racemosis tandem secundis: siliquis linearibus hispidis senio glabratibus, stylo brevi acuto, coronatis.

C. Chelidonia Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 215. n. 747.* - Bert. *Fl. It. t. 7. p. 20.* - Sinapi alterum agreste nostras. *Colum. Phyt. part. 2. p. 25. fig. p. 27.* - *Sisymbrium mont. latif. flore purpureo* Barrel. *Ik. 156.*

In sylvaticis maritimis. *Ostia, Fiumicino, et secus Tiburim. Villa Adriana.*

Perenn. Flor. Junio. Flores purpurei.

1330. *IMPATIENS* L. *Sp. Pl. p. 914.* Glabra, pallide virens. Caule erecto fistuloso ut plurimum ramoso: foliis impari-pinnatis multijugis petiolatis, pe-

tiolis basi alatis, alis in auriculis angustis ciliatis, caulem amplexantibus, productis, pinnis sessilibus ovatis lanceolatisve inciso-dentatis : floribus corymbosis, fructibus in racemo elongato: siliquis angusto-linearibus glabris, stylo brevi acuto, coronatis.

C. impatiens *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 216. n. 748 - Bert. Fl. It. t. 7. p. 21. - Sisymbrium montanum tenuifolium flor. muscoso purpur. Barrel. Ic. 155.*

In montium umbrosis frequens. *A Palazzuola, sul Monte Gennaro etc.*
Ann. Flor. Aprili, Junio. Flores albid.

1331. *HIRSUTA* *L. Sp. Pl. p. 915.* Glabra, pilosa, et quandoque hirsuta. Caule decumbente simplici vel caespitoso, apice saepe ramoso: foliis imparipinnatis, petiolis exauriculatis basi ciliatis, pinnis inferioribus subrotundis, superioribus oblongis vel lanceolatis, omnibus petiolulatis: floribus in corymbo terminali, fructibus in racemo laxo: siliquis angusto-linearibus glabris, vix stylo coronatis.

C. hirsuta *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii p. 33. n. 46 - Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 216. n. 749 - Bert. Fl. It. t. 7. p. 23. - C. sylvest. minor Ital. Barrel. Ic. 455.*

In pratis, marginibus, viis Urbis vulgatissima.

Ann. Flor. Febuario-Martio. Flores albi.

Obs. Planta primo aspectu glaberrima.

1332. *PARVIFLORA* *L. Sp. Pl. p. 914.* Glabra. Caule erecto fistuloso ut plurimum basi ramoso: foliis imparipinnatis multijugis, petiolis exauriculatis nudis, pinnis sessilibus, inferioribus oblongis, superioribus anguste linearibus integris: floribus in corymbo terminali, fructibus laxo racemosis: siliquis angustissime linearibus, stylo acuto, coronatis.

C. parviflora *Fior. Gior. dei Lett. di Pisa. t. 17. p. 125 - Bert. Fl. It. t. 7. p. 25.*

In paludosis. Ad paludes Pontinas copiosissima.

Perenn. Flor. Aprili-Majo. Flores albi.

1333. *AMARA* *L. Sp. Pl. p. 915.* Glabra, pilosave. Caule erecto basi stolonifero apice ramoso: foliis radicalibus simplicibus longe petiolatis reniformi-subrotundis lobatis, caulinis imparipinnatis petiolatis exauriculatis, pinnis ovatis lanceolatisve laxo dentatis, impari-majore: floribus in corymbo ut plurimum simplici, in fructibus parum mutato: siliquis linearibus erecto-patulis, stylo brevi, stigmatique bilobo, coronatis.

C. amara *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 216. n. 750-Bert. Fl. It. t. 7. p. 30.*
β grandiflora Bert. l. c. p. 31.

Secus rivos et in locis humentibus. *Lungo la Marrana di Porta S. Giovanni, β in montibus Umbriae. Presso Norcia lungo il Torbidone.*

Perenn. Flor. Junio, Flores albi.

PTERONEURUM.

1334. *GRAECUM* *DC. Prod. Syst. nat. t. 1. p. 154.* Glauescens, glabrum. Caule angulato alterne ramoso: foliis longe petiolatis, radicalibus subrotundis, caulinis impari-pinnatis, petiolo basi anguste alato, alis in auriculis caulem amplexantibus productis, pinnis petiolulatis inciso dentatis: floribus fructibusque racemosis.

P. graecum Bert. Fl. It. t. 7. p. 33. - Sio minimo Prosp. Alpin. affinis siliquis latis. Bocc. Pl. Sic. p. 84. tab. 44. f. 2.

In sylvaticis Umbriae et Piceni. *Fuligno, Macerata, Monte Pizzo, Monte Priore* etc.

Ann. Flor. Martio-Aprili. Flores albi.

ARABIS.

1335. *VERNA* *DC. Prod. Syst. nat. t. 1. p. 142.* Pilis stellatis furcatisve hirta. Caule basi ramoso folioso, apice nudo: foliis dentatis radicalibus obovato-spathulatis, caulinis amplexicaulibus cordato-ovatis: floribus in corymbo depauperato, fructibus laxo racemosis: siliquis planis linearibus, valvis obscure venosis: seminibus vix marginatis.

A. verna Bert. Fl. It. t. 7. p. 118. - Hesperis verna Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 219. n. 767. - Leucojum purpureo Bellidis folio majus Barrel. Ic. 876. In sterilissimis montium. *Presso Rocca di Papa sul Rapillo.*

Ann. Flor. Majo. Flores purpurei.

1336. *ALPINA* *L. Sp. Pl. p. 928.* Incano-pubescens, pilis stellatis. Caulibus caespitoso ramosis: foliis grosse dentatis, radicalibus et caulinis inferioribus oblongo-spathulatis in petiolum productis, caulinis superioribus sessilibus cordato-oblongis: floribus corymbosis, fructibus racemosis: siliquis linearibus compressis patentibus, valvis venulosis: seminibus latiuscule marginatis.

A. alpina Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 219. n. 770 - Bert. Flor. It. t. 7. p. 119.

In jugis subapenninis, et apenninis. *Monte Calvo presso Subiaco, Vettore nell' Umbria* etc.

Perenn. Flor. Junio. Flores albi.

1337. *AURICULATA* Spreng. *Syst. veg.* t. 2. p. 889. Scabriuscula, hirsute stellata. Caule erecto basi parce ramoso: foliis obtusis, obtuseque dentatis, radicalibus ovatis in petiolum productis, caulinis oblongis sessilibus cordatis, auriculis obtusis caulem amplexantibus: floribus corymbosis, fructibus laxe racemosis: siliquis erectis filiformibus, valvis carinatis, compresso-ancipitibus: seminibus submarginatis.

A. auriculata Bert. *Fl. It.* t. 6. p. 122.

In apennino Umbro. *Sulle mura del Castelluccio.*

Ann. Bienn. Flor. Aprili-Majo. Flores albi.

1338. *HIRSUTA* Ait. *Hort. Kew.* t. 4. p. 107. Pilis simplicibus furcative scabra. Caule erecto solitario, vel caespitoso quandoque ramoso: foliis dentatis, radicalibus ovato-oblongis, longe petiolatis, caulinis sessilibus oblongis sagittatis, superioribus lanceolatis: floribus in corymbo terminali congesto, fructibus in racemo elongato stricto: siliquis linearibus elongatis, valvis venulosis subconvexis: seminum margine angusto crasso.

A. hirsuta Bert. *Fl. It.* t. 7. p. 124 - *Turritis sagittata* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 220. n. 772. - *T. vulgaris ramosa* Hort. *Rom.* t. 4. tab. 29.

Ad muros et in sylvaticis, arenosis, saxosis vulgaris.

Bienn. Flor. Aprili-Majo. Flores albi.

1339. *TURRITA* L. *Sp. Pl.* p. 930. Pilis stellatis hirta. Caule erecto ut plurimum simplici: foliis inaequaliter dentatis, radicalibus ovatis in petiolum elongatum productis, caulinis sessilibus oblongis cordatis, auriculis amplexicaulibus: floribus dense corymbosis, fructibus laxe racemosis: siliquis planis longissimis contorto-secundis, nervo placentario, margine incrassatis: seminibus membraceo-alatis.

A. Turrita Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 220. n. 771 - Bert. *Fl. It.* t. 6. p. 133. - *Brassica syl. albido flore*, nutante siliqua. *Bocc. Mus. di piant.* p. 81. tab. 72 - *Barrel. Ic.* 353.

In nemorosis frequens. *Monte Mario, intorno Albano* etc.

Bienn. Flor. Majo. Flores ochroleuci.

1340. *MURALIS* Bert. *Rar. It. Pl. dec.* 2. p. 37. Pilis stellatis hirta. Caule ut plurimum solitario simplici erecto: foliis serratis, radicalibus obovato-spatulatis, caulinis sessilibus, inferioribus ovatis, superioribus lanceolatis: floribus corymbosis, fructibus laxo racemosis strictis: siliquis anguste linearibus, valvis planis venulosis: seminibus membranaceo-alatis.

A muralis *Fior. Gior. de Lett. di Pisa t. 17. p. 125-Bert. Fl. It. t. 7. p. 135.*
In maceris, rupibus, et muris antiquis. *Terracina, Terni, Castel Porciano*
non procul ab Urbe.

Bienn. Flor. Majo. Flores albi quandoque subrosei.

BARBAREA.

1341. *VULGARIS DC. Prod. Syst. nat. t. 1. p. 198.* Glabra. Caule erecto sulcato: foliis auriculatis dentato-lobatis, inferioribus pinnato-lyratis, superioribus lyrato-pinnatifidis, lobo terminali jamdudum magno rotundato: floribus in corymbo terminali, fructibus in racemo elongato: siliquis linearibus strictis: seminibus suborbiculatis.

B. vulgaris β *Bert. Fl. It. t. 7. p. 76* - *Erysimum Barbarea Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 218. n. 760.*

In humidis ad ripas fossarum vulgaris.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores lutei.

Vulgo. *Erba di S. Barbera.*

Obs. Sapor plantae amarus ingratus, quod evenit etiam in aliis speciebus hujus generis.

1342. *ARCUATA Reich. in Spr. Syst. veget. t. 2. p. 894.* Glabra. Caule erecto sulcato: foliis auriculatis dentatis, inferioribus pinnato-lyratis, superioribus lyrato-pinnatifidis, lobo terminali jamdudum rotundato: floribus in corymbo terminali, fructibus in racemo longiusculo: siliquis linearibus arcuatis: seminibus suborbiculatis.

B. arcuata *Sang. Cent. tres p. 92. n. 208* - B. vulgaris α *Bert. Fl. It. t. 7 p. 76.*

Ad ripas fluminum, et circa aquosis non infrequens.

Perenn. Flor. Junio. Flores lutei.

1343. *BRACTEOSA Guss. Flor. Sicul. prodr. t. 2. p. 257.* Glabra, glauca. Caule erecto: foliis laxè dentatis auriculatis, inferioribus lyratis, lobo medio rotundato, superioribus pinnatifidiis, lobo medio oblongo: floribus corymbosis, fructibus racemosis: siliquis linearibus abbreviatis strictis: seminibus suborbiculatis.

B. bracteosa *Bert. Fl. It. t. 7. p. 78.*

In humidis apenninorum. *Laghetto del Castelluccio di Norcia.*

Perenn. Flor. Junio. Flores lutei.

CHEIRANTHUS.

1344. *CHEIRI L. Sp. p. 924.* Adpresse pilosus. Caule erecto ramoso, ramis confertis angulatis: foliis integerrimis lanceolatis acuminatis: floribus co-

rymbosis, fructibus in racemo elongato: siliquis compressis crassiusculis fere ancipitibus, stigmate 2-lobo, lobis revolutis, coronatis.

Ch. Cheiri *Sebast. En. Plant. Amph. Flavii* p. 35. n. 60 - *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 218. n. 762 - *Bert. Fl. It. t. 7.* p. 96 - *Leucojum luteum minus fruticans Barrel. Ic.* 1228.

In muris antiquis communis.

Suffrut. Flor. Febuario. Flores luteo-ferruginei suaveolentes.

Vulgo. *Viole gialle.*

Usus. Flores Cheiri jam in medicina invaluerunt nunc oblivioni traditi. Ob vim anodynam in nervosis et spasmis usurpabantur.

MATTHIOLA.

1345. *INCANA* DC. *Prod. Syst. nat. t. 1.* p. 132. *Incana* tomento stellato densiusculo. Caule erecto alterne ramoso: foliis lanceolatis obtusis integerrimis sinuatisve: floribus corymbosis: fluctibus racemosis: petalis integris: siliquis linearibus compressis glandulosis, stigmate 2-lobo, inter lobos utrinque gibberoso, coronatis.

M. incana Bert. Fl. It. t. 7. p. 98 - *Cheirantus incanus Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 218. n. 763 - *Leucojum purpureum vel rubrum Hort. Rom. t. 4. tab.* 26.

In maritimis frequens. *Ostia, Terracina* etc.

Suffrut. Flor. Aprili-Majo. Flores purpurei quandoque albidii suaveolentes.

Vulgo. *Viole rosse, Violaciocche, Viole di Pasqua.*

Usus. Ubique colitur, nam flores duplices vel pleni et tunc elegantissimi, facile evadunt.

1346. *RUPESTRIS* Guss. *Fl. Sicul. Prod. t. 2.* p. 246. *Incano-virens*, tomento laxiusculo. Caule erecto ramoso, ramis sparsis: foliis lanceolatis acuminatis basi in petiolum angustatis integerrimis: floribus corymbosis, fructibus racemosis: petalis emarginatis: siliquis subteretibus longissimis eglandulosis, stigmate bilobo, inter lobos utrinque gibberoso, coronatis.

M. rupestris Bert. Fl. It. t. 7. p. 100.

In maritimis ad rupes. *Sulle rupi di Grottamare nelle Marche.*

Suffrut. Flor. Julio. Flores purpurei inodori.

1347. *SINNATA* DC. *Prod. Syst. nat. t. 2.* p. 167. *Incana*, tomento denso stellato subinde glanduloso. Caule ramoso, ramis patulis: foliis densis lanceolatis obtusis superioribus integris, inferioribus radicalibusque sinnatis: floribus racemosis, racemis in fructu elongatis, pedicellis brevissimis tandem incrassatis:

petalis integris: siliquis tereti-compressis subtorulosis, stigmate 2-lobo, inter lobos utrinque giberoso, coronatis.

M. sinuata Bert. *Fl. It. t. 7. p. 101* - *Cheiranthus sinuatus* Fior. in *Gior. Arch. t. 18. p. 166*.

In litore marino. *Ostia Terracina* etc.

Ann. Flor. Majo, Junio. Flores roseo - purpurei vespere odori.

1348. *TRISTIS* DC. *Prod. Syst. nat. t. 2. p. 134*. Albo-tomentosa, tomento brevi adpresso. Caule caespitoso, ramis erectis: foliis lanceolato-linearibus basi longe productis, inferioribus quandoque pinnatifidis: racemo in fructu elongato: petalis angustis undulatis: siliquis longissimis modo glandulosis: stigmate acute-2-lobo, lobis utrinque giberosis, coronatis.

M. tristis Bert. *Fl. It. t. 7. p. 105* - *Cheiranthus tristis* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 219. n. 764* - *Leucojum minus Lavandulae* fol. obsoleto flor. angustifol. *Bocc. Mus. di piant. p. 148. tab. 111* - *Barrel. Ic. 803*, et L. minus angustifolium luteum. *Bocc. Mus. di piant. fig. infer.*

In montibus sterilibus elatis ad saxa. *Monte Calvo presso Subiaco*.

Suffrut. Flor. Junio-Julio. Flores ferruginei vel luride lutei noctu odorosissimi.

MALCHOMIA.

1349. *MARITIMA* DC. *Prod. Syst. nat. t. 1. p. 187*. Virëns laxo pilosa. Caule diffuso e basi ramoso: foliis spathulatis in petiolum attenuatis obtusis subintegerrimis: racemo terminali paucifloro in fructu laxato: floribus majusculis: calycis foliolis externis exquisite saccatis: petalorum laminis obcordatis, unguibus erectis calycem superantibus: siliquis teretiusculis longe subulato-acuminatis.

M. maritima Bert. *Fl. It. t. 7. p. 108* - *Cheiranthus maritimus* Seb. *En. Pl. Amph. Flavii p. 36. n. 61* - *Hesperis maritima* Maur. *Cent. 13. p. 32* - *Leucojum majus* flor. violaceo *Barrel. Ic. 1127*.

In litore marino. *Ostia, Fiumicino* et in *Amph. Flavio*.

Ann. Flor. Majo. Flores purpureo-violacei.

Ob. In hortis colitur ob floris praestantiam.

1350. *ORSINIANA* Ten. *Fl. Nap. t. 5. p. 67*. Lete-virens, laxe et adprese pilosa. Caulibus decumbentibus erectisve superius ramosis: foliis oblongis acutis in petiolum longe attenuatis laxe serrulatis: floribus parvis confertis in racemo terminali saepe basi foliato, in fructu elongato: foliolis calycinis ex-

ternis tenuiter saccatis: petalorum laminis obovatis obtusis, unguibus erectis calyce subvrioribus: siliquis subcompressis subulato-acuminatis.

M. Orsiniana Bert. Fl. It. t. 7. p. 109.

In sterilibus apenninorum Umbriae.

Ann. Flor. Julio. Flores purpureo-violacei.

1351. *LITOREA* DC. Prod. Syst. Nat. t. 1. p. 187. Tomento stipato adpresse incana. Caulibus confertis erectis ramosis, ramis alternis: foliis lanceolatis obtusis, inferioribus repando-dentatis supremis subintegris: floribus submajusculis corymbosis, corymbo in fructu subelongato: foliolis calycinis externis basi saecatis: petalorum laminis obovatis emarginatis, unguibus erectis calyce longioribus: siliquis teretibus erecto-patulis exquisite mucronatis.

M. litorea Bert. Fl. It. t. 7. p. 110 - Cheiranthus litoreus Fior. in Gior. Arch. t. 18. p. 166.

In litore maris Mediterenei. A Terracina abunde.

Suffrut. Flor. Aprili-Martio. Flores purpureo-violacei.

1352. *PARVIFLORA* DC. Prod. Syst. nat. t. 1. p. 187. Molliter pubescens, pube stellata. Caule erecto basi valde ramoso, ramis patulis: foliis obtusis, inferioribus petiolatis oblongis subrepandis saepe margine revolutis, superioribus sessilibus elongatis: floribus minusculis in racemis terminalibus paucimultifloris in fructu elongatis: foliolis calycinis externis basi vix saecatis sero deciduis: petalorum laminis obovatis obtusis, unguibus latiusculis calycem superantibus: siliquis teretibus subtorulosis acumine brevi.

M. parviflora Bert. Fl. It. t. 7. p. 111. - Hesperis parviflora Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 219. n. 768.

In maritimis arenosis. Da Castel Fusano alla spiaggia d' Ostia.

Ann. Flor. Julio. Flores purpurei.

HESPERIS.

1353. *LACINIATA* Wild. Sp. pl. t. 3. p. 530. Glanduloso-hirta. Caule adscendente superius ramoso: foliis dentatis, radicalibus runcinato-pinnatifidis integrisque, superioribus ovato-lanceolatis: racemo terminali laxo, in fructu laxissimo, pedicellis calyce brevioribus: petalorum unguibus calycem superantibus, laminis obverse-oblongis: siliquis subtetragonis ancipitibus vix torulosis.

β hirsuta. Caule hirsuto, foliis ciliatis carinaque villosis Bert.

II. laciniata β Bert. Fl. It. t. 7. p. 113.

× glutinosa. Hirsuta erebreque piloso-glandulosa, glutinosa Bert.

II. laciniata × Bert. l. c. - Leucojum saxatile alterum obsoleto flore Column. Ephr. 1. p. 261. - et L. corniculatum saxatile obsoleto. flore l. c. p. 262. fig.

In pratis alpinis Umbriae. β Monte de' Fiori α Castelluccio di Norcia.

Bienn. Flor. Junio. Flores lutei, vel luteo-purpurecentes.

Vulgo. *Viola matrona*.

1354. *H. MATRONALIS* L. Sp. Pl. 927. Luteo virens. Caule erecto ramoso, ramis adscendentibus: foliis sparsis ovato-oblongis lanceolatisve acuminatis remote-dentatis, dentibus callosis: floribus corymbosis, fructibus laxe racemosis: pedicellis calyci aequalibus, petalorum unguibus calyce duplo longioribus, laminis obovatis emarginatis: siliquis teretibus exquisite torulosis.

H. matronalis Seb. et Maur. Fl. Rom., Prod. p. 219. n. 766 - Bert. Fl. It. t. 7. p. 115 - *H. montana*, floribus roseis odoratissimis, foliis serratis Hort. Rom. t. 4. tab. 27.

β eterophylla. Petalis obverse ovato-oblongis Bert.

H. matronalis β Bert. l. c.

In montium umbrosis sylvaticis. In copia nei monti Albani. β in Monte de' Fiori.

Bienn. Flor. Majo-Junio. Flores purpurei.

Obs. Flores vespere et noctu tantum odori.

SISYMBRIUM.

1355. *THALIANUM* Gay in Annal. des Scienc. nat. t. 7. p. 399. Pilosum. Caule erecto ramoso, ramis patulis: foliis radicalibus rosulatis ovato-oblongis in petiolum attenuatis, caulinis remotis sessilibus lanceolatis: floribus corymbosis: fructibus laxe racemosis: pedicellis patentibus, siliquis teretiuseculas, subaequantibus.

S. Thalianum Bert. Fl. It. t. 7. p. 48 - *Arabis Thaliana* Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 219. n. 769 - *Draba angustifolia minima* I media II Barrel. Ic. 269. et *D. angustifolia major*. Ic. 270.

In locis arenosis, ad vias, muros frequens.

Ann. Flor. Aprili. Flores albi.

1356. *POLYCERATIUM* L. Sp. Pl. p. 918. Glabrum intense virens. Caule erecto vel adscendente ramoso: foliis confertis sinuato-pinnatifidis acuminatis irregulariter dentatis, laciniis triangularibus, petiolis successive abbreviatis: floribus axillaribus fasciculatis: siliquis subsessilibus teretibus subternis apice subulatis.

S. polycetatum Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 277. n. 757 - Bert. Fl. It. t. 7. p. 53 - *Erysimum polyceratum* vel *corniculatum* Hort. Rom. t. 4. tab. 38.

In ruderalis et ad vias Urbis communis.

Ann. Flor. Majo-Junio. Flores lutei.

Obs. Herba foetens.

1357. *OFFICINALE* Scop. *Fl. Carn. ed. 2. t. 2. p. 26.* Glabrum, aliquando hispidum. Caule erecto subangulato superius ramoso, ramis patentibus rigidis: foliis runcinatis inaequaliter dentatis lobo impari maximo, inferioribus petiolatis, superioribus sessilibus: floribus terminalibus corymbosis, in racemis fructiferis admodum elongatis productis: pedicellis brevissimis, siliquis teretibus subulatis arcte rachidi adpressis.

S. officinale *Bert. Fl. It. t. 7. p. 54* - *Erysimum officinale* *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii p. 43. n. 47* - *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 218. n. 759* - *E. vulgare* *Hort, Rom. t. 4. tab. 34.*

In ruderalis et viis ubique.

Ann. Flor. Majo-Junio. Flores lutei.

Obs. Herba Erysimi in asthmate et tussi jam adhibita.

1358. *Irio* *L. Sp. Pl. p. 921.* Glabrum. Caule erecto simplici ramosove: foliis runcinato-pinnatifidis, laciniis acuminatis irregulariter dentatis: floribus in corymbis terminalibus, fructibus dense racemosis: siliquis teretibus erecto-patentibus, pedicellis plus duplo longioribus.

S. *Irio* *Sebast. En. Plant. Amph. Flavii p. 70. n. 213* - *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 218. n. 758* - *Bert. Fl. It. t. 7. p. 58* - *Irio laevis* *Apulus* *Erucae folio. Column. Ecphr. 1. p. 264 et I. Apulus alter laevifolio* *Erucae l. c. p. 265.*

Ad muros *sul Colosseo* et ad ripas *Tyberis al passo della barchetta del Cefalo.*

Ann. Flor. Majo-Junio. Flores lutei.

1359. *COLUMNAE* *Jacq. Fl. Aust. t. 4. p. 12. tab. 323.* Incano-pubescent. Caule erecto superius ramoso: foliis inferioribus runcinatis lobis dentatis integrisque, mediis runcinato-sagittatis lobo extimo elongato, ultimis linearibus: floribus in corymbis terminalibus, fructibus racemosis: siliquis teretibus longissimis subtorulosis pedunculatis.

S. *Columnae* *Sang. Cent. tres p. 93. n. 210* - *Bert. Fl. It. t. 7. p. 60* - *Rapistrum montanum* *Irionis folio* *μακροσπετορητων* *Column. Ecph. 1. p. 266* et *R. sylvestre* *Irionis folio l. c. p. 268.*

In ruderalis et viis montium Latii. *Guadagnolo.*

Ann. Flor. Majo. Flores flavi.

1360. *PANNONICUM* *Wild. Sp. Pl. t. 3. par. 4. p. 502.* Inferne hispidum. Caule erecto ramoso, ramis strictis: foliis inferioribus pinnatifido-runcinatis laciniis lanceolatis dentatis, superioribus pinnatisectis laciniis linearibus inte-

gerrimis: floribus corymbosis: fructibus longe racemosis: siliquis teretibus erectis, pedicello divaricato, triplo longioribus.

S. pannonicum. *Bert. Fl. It. t. 7. p. 63.*

In ruderatis apenninorum Umbriae. *Castelluccio di Norcia.*

Ann. Flor. Majo-Junio. Flores pallide flavi.

1361. *SOPHIA L. Sp. Pl. p. 920.* Cinereo-pubescent. Caule erecto, ramis patulis: foliis bipinnatis, pinnis oblongo-linearibus subincisis: floribus in corymbo solitario terminali, fructibus in racemo elongato laxo: siliquis teretibus laeviter torulosus patentibus erectisve pedicellorum longitudine.

S. Sophia Sang. *Cent. tres p. 93. n. 209 - Bert. Fl. It. t. 7. p. 65.*

In ruderatis circa pagos montium Latii. *Serrone, Piglio.*

Ann. Flor. Junio-Julio. Flores flavi.

Vulgo. *Sofia, Erba Sofia.*

Usus. In materia medica Linnaei semina Sophiae inter adstringentia anthelmintica, et vulneraria enumerabantur: sapore admodum amaro donantur. Nunc oblita.

ERYSIMUM.

1362. *LANCEOLATUM Ait. Hort. Kew. ed. 2. t. 4. p. 116.* Adpresse pilosum. Caule simplici ramosove angulato sulcato: foliis lanceolatis vel linearibus subintegerrimis: floribus corymbosis: fructibus in racemo elongato: petalorum lamina subrotunda: siliquis subtetragonis elongatis patulis, stigmate capitato-bilobo.

E. lanceolatum *Bert. Fl. It. t. 7. p. 85 - E. cheiranthoides Fl. Rom. Prod. p. 218. n. 761 - Leucojum minus Lavandulae folio obsoleto flore. Bocc. Mus. di piant. p. 148. tab. 111.*

β incanum. Siliquis abbreviatis adpressis.

In siccioribus petrosis commune. *Nemi, Castel Gandolfo, Norcia. β alla Solfatara di Tivoli.*

Bienn. Flor. Junio-Julio. Flores flavi.

1363. *ALLIARIA L. Sp. Pl. p. 922.* Glabrum. Caule erecto stricto superne ramoso: foliis cordatis inequaliter dentatis: floribus in corymbo terminali: fructibus laxo racemosis: petalorum lamina oblonga obtusa: siliquis tetragonis nervosis subadscendentibus: stigmate brevi subrotundo centro depresso.

E. Alliaria *Bert. Fl. It. t. 7. p. 90 - Hesperis Alliaria Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 219. n. 766.*

In umbrosis vulgaris.

Bienn. Flor. Majo-Junio. Flores albi.

Vulgo. *Alliaria*.

Usus. Inter diuretica olim enumeratum, nunc oblitum.

Obs. Folia contrita Allium redolent.

1364. *ALPINUM* DC. *Prod. Syst. nat.* t. 1. p. 199. Glabrum, glaucum.

Caule simplici erecto: foliis radicalibus petiolatis ovatis, caulinis sagittato-amplexicaulibus elongatis adscendendo acuminatis: floribus in corymbo terminali depauperato: fructibus laxo racemosis: petalorum ungue elongato, lamina obverse oblongo-lanceolata obtusa: siliquis elongatis gracilibus compresso-tetragonis adscendentibus strictis: stigmate orbiculari depresso.

E. alpinum Bert. *Fl. It.* t. 7. p. 92.

In pratis alpinis Umbrie. *Monte la ventosa*.

Ann. Flor. Junio-Julio. Flores albi.

1365. *ORIENTALE* Ait. *Hort. Kew.* ed. 2. t. 4. p. 117. Glauco-virens. Caule erecto simplici parceve ramoso: foliis obovatis obtusis sessilibus, radicalibus basi angustatis, inferioribus subamplexicaulibus, superioribus auriculato-amplexicaulibus auriculis convergentibus: floribus in corymbo terminali depauperato: fructibus in racemo laxo: petalorum ungue elongata; lamina obverse lanceolata obtusa: siliquis tetragonis longissimis strictis: stigmate capitato-convexo.

β austriaca. Abitu paulo grandiore et robustiore, floribus saepe saturatius luteis.

E. orientale β Bert. *Fl. It.* t. 7. p. 93.

In editis montium Umbriae. *Monte de' Fiori*.

Ann. Flor. Junio-Julio. Flores albido-luteoli.

BRASSICA.

1366. *OLERACEA* L. *Sp. Pl.* p. 930 α Glabra glauca. Caule erecto superius ramoso: foliis carnosulis repando-lobatis, inferioribus lyrato-pinnatifidis, superioribus oblongis obtusis: floribus in corymbo congesto cito ramoso: fructibus in racemis elongatis: siliquis teretibus tandem torulosis erecto-patulis, stylo conico subulato, stigmateque capitato-convexo, coronatis.

B. oleracea Bert. *Fl. It.* t. 7. p. 146.

In maritimis ad rupes calcareas et speciatim in monte Anconitano.

Bienn. Flor. Majo-Junio. Flores majusculi lutei.

Obs. Species inter Olera etiam ab antiquitus celebratissima, ex qua varietates innumerae prodierunt in hortis cultae, et apud Italos notae sub nominibus *Broccolo*, *Cavolo bolognese*, *Cavolo cappuccio*, *Cavolo verde*, *Cavolo arboreo* etc. Ex seminibus hujus speciei et congenerum oleum elicitur in economicis praestantissimum.

1367. *INCANA* Ten. *Fl. Nap. Prod.* p. 59. Pube molli canescens. Caule erecto superne ramoso: foliis inferioribus petiolatis lyratis, lobo terminali maximo dentato, caulinis oblongis eroso-auriculatis sessilibus: floribus in corymbis ramosis, fructibus in racemis elongatis, stylo subulato, stigmatique capitato-convexo, coronatis.

B. *incana*. Sang. *Cent. tres* p. 93. n. 211 — Bert. *Fl. It. t. 7, p. 150.*

In rupibus ad radices montis Circaei.

1368. *GRAVINAE* Ten. *Fl. Nap. t. 2, p. 8, tab. 62.* Subhispida. Caule solitario nudo quandoque superne ramoso: foliis radicalibus confertis, primordiis spathulatis dentato-lobatis, reliquis lyrato-pinnatifidis: floribus in corymbo congesto, fructibus laxo racemosis: siliquis angustis subteretibus, stylo tenui acutiusculo elongato, stigmatique capitato-subilobo, coronatis.

B. *Gravinae* Bert. *Fl. It. t. 7, p. 158* — Leucojum terrestre majus frigid. regionum. *Column. Ecphr. 1. p. 260*, et L. terrestre majus l. c. p. 262.

In rupestribus alpinis Umbriae. *Vettore, Monte de' Fiori* etc.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores lutei, majusculi.

1369. *FRUTICULOSA* Cyrill. *Pl. Neap. Fasc. 2. p. 7, tab. 3.* Glauca. Caule basi subfruticuloso hispido ramoso, ramis numerosis teretibus elongatis: foliis lyrato-pinnatifidis, laciniis paucis, impari maxima elongata: floribus in corymbis congestis, fructibus laxo racemosis: siliquis teretiuseculis angustis tandem torulosis, stylo conico-subulato, stigmatique tenui convexo, coronatis.

B. *fruticulosa* Bert. *Fl. It. t. 7, p. 160.*

In rupetribus prope mare. *Al promontorio Circeo presso Terracina.*

Suffrut. Flor. Vere et Aestate. Flores parvi odori pallide flavi.

ERUCA.

1370. *SATIVA* DC. *Prod. Syst. nat. t. 1, p. 223.* Subglauco-virens hirsuta. Caule erecto alterne ramoso: foliis lyrato-pinnatifidis inaequaliter acute dentatis: floribus corymboso-racemosis: fructibus laxo racemosis: calycibus facile deciduis: siliquis oblongis tetragonis tumentibus hirsutis glabrisve.

E. *sativa* Bert. *Fl. It. t. 4, p. 161* — Brassica *Eruca Maur. Cent. 13. p. 33* — *Eruca latifolia alba Hort. Rom. t. 4, tab. 33.*

In ruderalis, et incultis.

Ann. Flor. Junio-Julio, Flores albo-flavidi venis fuscis.

Vulgo. *Rughetta.*

Usus. Planta acri saporis at tamen non ingrati; apud nos in acetaris com-

munitur usurpata, qua de causa in hortis colitur. Semina inter pharmaca enumerabantur ad paralysem linguae, et apoplexiam corrigendam, uunc prorsus oblita. Apud veteres aphrodisiaca famam habuit.

SINAPIS.

1371. *INCANA* L. *Sp. Pl.* p. 934. Hispidula pilis reflexis. Caule valde ramoso ramis erecto-patulis: foliis inaequaliter dentatis, inferioribus lyrato-pinnatifidis lobo medio maximo, superioribus lanceolatis linearibusve: floribus in corymbis terminalibus: fructibus in racemis longissimis strictis: siliquis teretibus biarticulatis, articulo inferiore subtoruloso gracili, superiore minore ovali 1-2-spermo, rostrum sistente.

S. incana Bert. *Fl. It. t. 7. p. 168* - *S. Nigra* Maur. *Cent. 13. p. 33*.

In agris praesertim ab occidente Urbis frequens. *Porta Portese, Marciana, Mezzo cammino, Ostia* etc.

Ann. Flor. Junio-Julio. Flores lutei.

1372. *ARVENSIS* L. *Sp. Pl.* p. 939. Hispidula. Caule ramoso, ramis alternis patulis: foliis ovatis lanceolatisve inaequaliter dentatis, inferioribus lyrato-pinnatifidis runcinatisve lobo medio maximo: floribus in corymbis terminalibus: fructibus in racemis longis laxis: siliquis teretibus turgidis torulosis adpressis, rostro longe subulato basi 1-2-spermo, terminatis.

S. arvensis, Maur. *Cent. 13. p. 33* - Bert. *Fl. It. t. 7. p. 172*.

In arvis maritimis et montanis. *Villa Mellini presso Monte Mario, al Castelluccio di Norcia* etc.

Ann. Flor. Majo. Flores lutei.

1373. *ALBA* L. *Sp. Pl.* p. 933. Setoso-hispida. Caule erecto sulcato ramoso, ramis patulis: foliis lyrato-pinnatifidis, pinnis latis inaequaliter dentatis, impari saepe subtrifida: floribus in corymbo congesto: fructibus in racemo elongato laxo: siliquis crassis hispidissimis torulosis patentibus, rostro ensiformi striato ut plurimum asperimo, brevioribus.

S. alba Sebast. *En. Pl. Amph. Flavii p. 70. n. 216* - Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 220. n. 773* - Bert. *Fl. It. t. 7. p. 174*.

In tectis muris, ageribus vulgatissima.

Ann. Flor. Februar. Mart. Flores flavi.

Vulgo *Senepa bianca*.

Semina *S. albae* inter medicamenta nuperrime ab Anglis enumerata sunt. Cochlear seminis integri ingestum ad stomachum corroborandum predicabatur: citissime obsolevit.

DIPLOTAXIS.

1374. *ERUCOIDES* DC. *Prod. Syst. nat. t. 1. p. 222 n. 5.* Setis retrorsis raris hispida. Caule erecto e basi ramoso: foliis lyrato-pinnatifidis, laciniis oblongis irregulariter dentatis: floribus in corymbis terminalibus: fructibus laxe racemosis, pedicellis tenuibus subpatulis: siliquis linearibus compressis thecaphoro brevissimo impositis, stilo ensiformi conico-compresso aspermio quandoque monospermio, coronatis.

D. erucoides Bert. *Fl. It. t. 7. p. 68* - *Sinapis erucoides* Sebast. *En. Pl. Amph. Flavii p. 71. n. 217* - *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 220. n. 774* - *Eruca sylvestris* flore albo Italica Barrel. *Ik. 132* - *Hort. Rom. t. 4. tab. 35.*

In agris, vineis, marginibus viarum comunissima.

Ann. Flor. fere toto anno. Flores albi.

1375. *TENUIFOLIA* DC. *Prod. Syst. nat. t. 1. p. 222. n. 8.* Viridi-glaucescens. Caule caespitoso-ramoso, ramis adscendentibus virgatis subundis: foliis pinnatifidis, laciniis linearibus integris dentatisve: floribus in corymbis terminalibus: fructibus in racemis elongatis laxis, pedicellis elongatis patulis: siliquis linearibus compressis, thecaphoro brevi vel nullo, stilo aequali aspermio, coronatis.

D. tenuifolia Bert. *Fl. It. t. 7. p. 70* - *Sisymbrium tenuifolium* Sebast. *En. Pl. Amph. Flavii p. 70. n. 214* - *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 217. n. 756* - *Eruca perennis tenuifolia* flore luteo *Hort. Rom. t. 4. tab. 34.*

β integrifolia. Foliis omnibus lanceolatis acutis integerrimis Bert. *l. c.*
Ad muros rupes vias frequens, β A *Tor di Quinto sotto la rupe.*

Ann. Bienn. Flor. Junio-Julio. Flores lutei.

Obs. Tota planta Erucam sativam redolet.

1376. *MURALIS* DC. *Prod. Syst. nat. t. 1. p. 222. n. 9.* Caule decumbente caespitoso, ramis assurgentibus erectisve virgatis nudis: foliis radicalibus pinnatifidis, laciniis brevibus dentatis impari majore: floribus in corymbo depauperato: fructibus laxe racemosis: peduncolis elongatis patulis: siliquis linearibus compressis erectis, tecaphoro brevissimo mox nullo, impositis, stilo aequali aspermio, coronatis.

D. tenuifolia α Bert. *Fl. It. t. 7. p. 71* - *Sisymbrium murale* Maur. *Cent. 13. p. 32* - *Eruca viminea* Iberidis folio luteo flore Barrel. *Ik. 131.*

In muris, maceriis frequens et ad ripas Tyberis.

Ann. Flor. Junio-Julio. Flores lutei.

1377. *VIMINEA* DC. *Prod. Syst. nat. t. 1. p. 223. n. 12.* Glabra subglauca

Caule simplici nudo, quandoque inferne subramoso parceque folioso: foliis ly-
rato-pinnatifidis, laciniis brevibus subrotundis: corymbo terminali paucifloro:
fructibus in racemo depauperato laxo: pedicellis brevibus erectis: siliquis li-
nearibus compressis, tecaphoro brevissimo impositis, stilo subconico, coronatis.

D. viminea Bert. *Fl. It. t. 7. p. 74* - *Sisymbrium vimineum* Seb. et
Maur. Fl. Rom. Prod. p. 217. n. 755 - *Eruca pumila* Bursae pastoris folio
Bocc. Pl. Sic. n. 19 et *E. sicula* Bursae pastoris folio *l. c. p. 18. tab. 10.*
fig. II. c.

In maritimis. *Ai ponticelli d' Ostia.*

Ann. Flor. aestate. Flores lutei.

CLASSIS XVI. MONDELPHIA.

ORDO I TRIANDRIA.

CUCURBITACEAE L.

336. *MOMORDICA* L. Flores monoici. *Masc.* Calycis tubus campanulatus
brevis 5-fidus: corolla campanulata calyci adnata 5-partita: stamina 3 (5-
aliorum) ex antheris connatis monodelpha: filamenta tria distincta: antherae uni-
loculares e loculo longitudinali meandriformi dehiscentes. *Foem.* Calycis tubus
ovario adnatus: filamenta 3 sterilia: reliqua ut in mare: stilus brevis trifidus,
stigmataque oblonga crassa: pepo globosus vel oblongus saepe muricatus 3-lo-
cularis, maturitate basi elastice dissiliens unilocularis evadens: semina com-
pressa aristata vel nuda.

337. *BRYONIA* L. Flores monoici vel dioici. *Masc.* Calyx campanulatus
5-fidus tubo brevissimo: corolla campanulata 5-fida calyci adnata, ipsoque
duplo major: stamina 3 (5 aliorum) ex antheris adnatis monodelpha: filamen-
ta tria: antherae lineares flexuosae meandriformes sulco dehiscentes. *Foem.* Cal-
yx et corolla maris: stilus simplex apice trifidus: stigmata 3 emarginata:
bacca globosa infera 3-locularis, loculis olygospermis: semina ovata vix com-
pressa plus minus marginata.

SMILACEAE VENT.

338. *RUSCUS* L. Flores dioici ligula saepe suffulti. *Masc.* Perigonium mo-

nosepalum 6-partitum, partibus alternis minoribus : androphorum tubulosum apice antheras gerens. *Foem.* Perigonium maris: androphorum (nectarium aliorum) nudum: stilus brevis crassus: stigma obtusum ex androphoro exertum: bacca globosa supera 3-locularis 3-sperma, quandoque ex abortu 1-2-sperma.

ORDO II. PENTANDRIA.

GERANIACEAE *BARTL.*

339. *ERODIUM* *Herit.* Calyx 5-sepalus liber persistens, sepalis aequalibus oblongis saepe aristulatis: corolla 5-petala, petalis patentibus regulariter vel irregulariter dispositis: staminum filamenta 10 basi connata, 5-antherifera cum staminibus sterilibus brevioribus basi glandulosis, alternantia: antherae oblongae 2-loculares versatiles: tecaphorum rostriforme in stilo filiformi, stamina superante, producto: dieresilis e capsellis 5 obovatis apice caudatis: capsellae et caudae barbatae, sulco tecaphoris exceptae maturitate exsistentes, caudis tandem in spiram volutis: capsellae 1-2-spermae.

ORDO III. DECANDRIA.

GERANIACEAE *BARTL.*

340. *GERANIUM* *L.* Calyx 5-sepalus liber persistens, petalis aequalibus saepe aristatis: corolla 5-petala, petalis patentibus aequalibus regulariter dispositis: staminum filamenta 10 basi connata, alterna breviora basi glanduliferae: antherae oblongae 2-loculares versatiles: tecaphorum rostriforme in stilo filiformi, stamina superante, producto: dieresilis e capsellis 5 oblongis vel subrotundis apice caudatis: capsellae et caudae nudaе, sulco tecaphori exceptae, maturitate exsistentes, a basi ad apicem revolutae, tandem sejunctae: capsellae 1-spermae.

ORDO IV. POLYANDRIA.

MALVACEAE *JULL.*

341. *MALOPE* *L.* Calyx duplex liber persistens, exterior 3-sepalus, sepalis cordato-ovatis, interior 5-partitus, partibus lanceolatis: corollae malva-

ceae laminis cuneatis : androphorum columnare in filamenta plurima capillaria apice divisum : antherae reniformes 1-loculares : stili filiformes numerosi inferius in unum coaliti : stigmata capitellata : dieresilis globosa ex capsellis 4-spermis transversim rugosis , inferioribus in orbem dispositis , superioribus conglobatis.

342. *MALVA L.* Calyx duplex liber persistens exterior 3-sepalus, sepalis lanceolatis linearibus, interior 1-sepalus 5-fidus : corolla malvacea laminis cuneiformibus emarginatis vel incisiss : androphorum columnare in filamenta plurima capillaria, stilo breviora : antherae reniformes 1-loculares : stili filiformes inferius in unum coaliti : stigmata capitellata : dieresilis subrotunda centro depressa ex capsellis semilunatis in orbem positiss : capsellae 1-loculares ut plurimum monospermae.

343. *LAVATERA L.* Calyx duplex liber persistens, exterior 2-fidus laciniis subinde incisiss, interior 5-fidus : corollae malvaceae laminis emarginatis vel truncatis : androphorum columnare in filamenta plurima capillaria stilo breviora : antherae reniformes 1-loculares : stili filiformes inferius in unum coaliti : stigmata capitellata : dieresilis obiculari-depressa ex capsellis semilunatis unilocularibus monospermis in orbem dispositis.

344. *ALTHEA L.* Calyx duplex liber persistens, exterior brevis 8-9-fidus : corolla membracea, laminis obcordatis vel truncatis : androphorum columnare in filamenta plurima capillaria, stilo breviora : antherae subreniformes 2-loculares : stili plurimi filiformes inferius in unum coaliti : stigmata subcapitellata : dieresilis orbiculari-compressa ex capsellis semilunatis 1-locularibus 1-spermis in orbem dispositis.

345. *SIDA L.* Calyx simplex monosepalus liber 5-fidus : corolla malvacea, laminis saepe inaequaliter 2-fidiss : androphorum columnare, in filamenta plurima capillaria antherifera, apice solutum, basi dilatata ovarium obtegens : antherae 2-loculares : stili plures filiformes modo liberi, modo in unum coaliti : dieresilis e capsellis 1-locularibus oligospermis in orbem dispositis : capsellae compressae vel tumidae, basi inter se adhaerentes, apice liberae, ex angulo interno superius dehiscentes, antice muticae vel 2-aristatae.

TAXINEAE RICH.

346. *TAXUS L.* Flores dioici vel monoici, Amenta masculina subglo-

bosa brevissima e squamis obtusis imbricatis, supremis stamina includentibus: stamina 5-10 filamentis inferne coalitis: antherae peltatae 5-8-locures, loculis subtus dehiscentibus, effetae planae. Amenta foeminea conformia at breviora: ovarium involuero calyciformi cinctum: stigma sessile simplex: nucula 1-sperma apice libera, involuero acereto carnoso, cincta.

MONADELPHIA TRIANDRIA.

MOMORDICA.

1378. *ELATERIUM*. L. *Sp. pl.* p. 1434. Strigis albis hispida. Caule prostrato ramoso: foliis cordatis obtusis margine crispo-undulatis supra nudis: floribus masculis racemosis, foemineis solitaris lateralibus.

M. *Elaterium* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 332. n. 1175 - Bert. *Fl. It. t. 10.* p. 283 - Cucumis sylvestris asininus dictus Hort. Rom. t. 2. tab. 64. In ruderatis passim.

Ann. Flor. tota aetate. Flores luteo-albidi.

Vulgo et in officinis *Cocomero asinino*.

Usus. Radix, extractum, resina Cucumeris asinini olim in medicina invaluerunt ad hidropem, asthmatem, strumas curandas: nunc rarissime usurpantur. Drasticum caute habibendum.

BRYONIA.

1379. *DIOICA* Jacq. *Flor. Aust.* p. 59. tab. 199. Caule hispido, praecipue inferne ramoso, cirris scandente: foliis scabris palmato-7-lobis, lobis angulatis dentatis, in foliis superioribus subintegris: corymbis masculis longe, foeminis brevius pedunculatis: bacca globosa matura coccinea disperma, seminibus superpositis.

B. *dioica* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 332. n. 1176 - Bert. *Fl. It. t. 10.* p. 287 - B. aspera seu alba baccis rubris. Hort. Rom. t. 1. tab. 58. Ad sepes vulgaris.

Perenn. Flor. a. Majo in aestatem. Flores Albi pallide flavi.

Vulgo. *Brionia*, *Vite bianca*, et apud nos radix communiter. *Radice di vite nera*.

Usus. Rhizoma magnum irregolare figuram humanam saepe referens. Species distincta a B. alba L. at iisdem usibus apud omnes reservata, imo pro ipsa habita. Extracto, baccis, seminibus at praesertim feculae vis purgans althelmintica emenagoga tributa est; ideo in verminationibus hydropse mor-

bisque nervosis usurpata. De radice hujus plantae fabulae multae adhuc enarrantur. Vulgus, frustulis radiceis, ad superficiales sanguinis congestiones dissipandas, utitur.

RUSCUS.

1380. *ACULEATUS* L. *Sp. Pl.* p. 1474. Glaber, intense vivens, rigidus. Caule erecto ramoso: foliis coriaceis ovatis, basi distorta, verticalibus, apice mucronato-pungentibus: floribus epiphyllis subgeminatis ligula destitutis: bacca rotunda maturitate rubro-corallina.

R. aculeatus *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 339. n. 1200 - *Bert. Fl. It. t. 10. p. 397* - R. myrtifolius aculeatus. *Hort. Rom. t. 1. tab. 8.*

In umbrosis sylvaticis communis.

Frut. Flor. Aprili. Flores albo-virentes.

Usus. Ramis scopas conficimus, quibus ab Araneorum telis domos expurgamus, unde nomen vulgare, *Scacciaragno*: item ab horreis Topos prohibemus, ex quo nomen triviale *Pungitopo*. Radix inter quinque radices aperitivas a medicis enumeratur.

1381. *MICROGLOSSUM* Bert. *Fl. It. t. 10. p. 401.* Glaber, virens, flexibilis. Caule simplici flexuoso subramoso: foliis lanceolatis acuminatis: floribus epiphyllis raro polyphyllis fasciculatis breviter pedunculatis, ligula acuta angusta, tectis: bacca rotunda maturitate rubro-corallina.

R. hypoglossum *Sang. Cent. tres p. 132. n. 300* - Radix hidæea, Hypoglossum etc. *Column. Phyt. ed Neop. p. 64. fig.* et Hypoglossi alia species ligulata, *Ecph. 1. p. 167* - Ruscus latifolius, fructo folio innascente. *Hort. Rom. t. 1. tab. 9.*

In nemoribus suburbanis. *Villa Pamfili.*

Perenn. Flor. Decembri. Flores ochroleuci.

Usus. Turiones edules ad instar Asparagorum.

MONADELPHIA PENTANDRIA.

ERODIUM.

1382. *ROMANUM* Wild. *Sp. Pl. t. 3. p. 1. pag. 630.* Hirsutum. Acaule: foliis radicalibus rosulatis pinnatis, pinnis ovatis pinnatifido-serratis: sertis radicalibus multi-pauci-radiatis longe pedunculatis erectis, quandoque solitariis: petalis regulariter dispositis, calyce plus duplo longioribus: rostro brevi: capsellis adpresse hirtis: caudis facie interna parce setosis.

E. romanum *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii* p. 43. n. 94 - *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 223 n. 778 - *Bert. Fl. It. t. 7.* p. 181 - *Geranium Myrrhinum tenuifolium* amplo fovee purpureo *Barrel. Ic.* 1245.

In plateis ageribus pascuis vulgatissimum.

Perenn. Flor. Martio ad Junium. Flores purpurei.

1383. *CICUTARIUM* *Willd. Sp. Pl. t. 3. p. 1. p.* 629. Pilis canis hirsutum. Caule ramoso prostrato: foliis pinnatis, pinnis ovatis, pinnulis acuminatis dentatis: sertis axillaribus longe pedunculatis pauci-multifloris radijs breviusculis: petalis sub-irregulariter dispositis calycem subaequantibus: rostro tenui: capsellis adpresse hirtis: caudis facie interna parce setosis.

E. cicutarium *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 223. n. 777 - *Bert. Fl. It. t. 7. p.* 182.

In aggeribus ad vias commune.

Perenn. Flor. Aprili-Majo. Flores purpurei.

1384. *LACINIATUM* *Sibth. et Smith. Fl. Graec. Prod. t. 2. p.* 36. Pilis albicaulis hirtum. Caule prostrato diffuso alterne ramoso: foliis radicalibus cordato-ovatis trilobis dentatis, caulinis palmato-partitis, partibus pinnatifido-lacinulatis, lacinulis linearibus acutis: sertis terminalibus axillaribusque 4-8-floris longe pendunculatis: petalis regulariter dispositis calyci subaequalibus: rostro tenui: capsellis adpresse hirsutis, caudis facie interna parce setosis.

β hispidum. Caule inferne retrosum hispido, glabrove, foliis minoribus, laciniiis lacinulisque brevibus.

E. laciniatum β *Bert. Fl. It. t. 7. p.* 187 - *E. laciniatum* *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 223. n. 780.

In pascuis maritimis secus *Ostia*.

Ann. Flor. Majo. Flores purpurascens.

1385. *BOTRYS* *Spreng. Syst. Veget. t. 3. p.* 34. Pilis canis retrorsis hirtum. Caule decumbente ascendente parce ramoso: foliis sinuato-lobatis, lobis inciso-dentatis in inferioribus obtusis in superioribus acutis: pedunculis elongatis axillaribus terminalibusque 2-pedicellatis: pedicellis 1-floris: petalis regulariter dispositis, calycibus paulo longioribus: rostro longissimo: capsellis basi hirsutis apice sulcatis: caudis facie interna dense setosis.

E. Botrys *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 224. n. 781 - *Bert. Fl. It. t. 7. p.* 188 - *Geranium supium*, *Botrys folio acu sursum spectante* *Bocc. Mus. di Piant. p.* 145, et *G. Botrys folio l. c. tab.* 109.

In apricis et pratis maritimis. *Villa Borghese, Albano, Tivoli, Terracina, Tofa* etc.

Ann. Flor. Majo. Flores purpurascens.

1386. *ALPINUM* Willd. *Sp. Pl. t. 3. p. 1. 628.* Laeviter pilosum. Caule prostrato parce ramoso: foliis 2-pinnatifidis laciniis linearibus inciso-dentatis: sertis radicalibus axillaribus terminalibusque 7-9-floris longissime pedunculatis: petalis regulariter dispositis, calyce triplo longioribus: rostro elongato: capsellis patenti-hirsutis: caudis facie interna dense setosis.

E. *alpinum* *Sang. Cent. tres. p. 94. n. 212 - Bert. Fl. It. t. 7. p. 191.*

In apenninis elatis Umbriae. *Vettore.*

Perenn. Flor. Junio. Flores purpurei.

1387. *CICONIUM* Willd. *Sp. Pl. t. 3. p. 1. p. 629.* Hirtum viscidum faetens. Caule adscendente parce ramoso: foliis interrupte 2-pinnatifidis, laciniis dentatis: sertis axillaribus terminalibusque multiradiatis, pedunculis longitudine variis: petalis subregulariter dispositis, calyce ampliato, subaequalibus: rostro elongato: capsellis patenti-hispidis, caudis facie interna dense setosis.

E. *ciconium* *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 222. n. 776 - Bert. Fl. It. t. 7. p. 193 -* Geranium apulum *Coriandrifolium Colum Ecphr. 1. p. 407* et G. apulum *Coriandrifolium alterum odorum p. 131 -* G. Chrysanthemi cretici folio *Neapolitanum Bocc. Mus. di piant. p. 93. tab. 83* et G. *Cicutae folio erectum Romanum p. 93, et G. Cicutae folio Romanum tab. 82.*

In marginibus herbosis et in montibus ad vias. *Ville suburbane, S. Polo* etc.

Ann. Flor. Aprili. Flores caeruleo-violacei.

1388. *MOSCATUM.* Willd. *Sp. pl. t. 3. p. 1. p. 631.* Villosoglandulosum viscidum moscatum. Caule decumbente erectove saepe caespitoso: foliis pinnatis, pinnis ovatis basi inaequalibus subpetiolatis inciso-dentatis: sertis multiradiatis radicalibus axillaribus terminalibusque ut plurimum longissime pedunculatis: petalis irregulariter dispositis calycis longitudine: rostro longissimo: capsellis breviter hispidis, caudis facie interna parce setosis.

E. *moscatum* *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii p. 43. n. 95 - Seb. et Maur. Flor. Rom. Prod. p. 223. n. 779 - Bert. Fl. It. t. 7. p. 194.*

In ageribus plateis viis frequens.

Ann. Flor. Martio. Flores purpurascens.

Obs. Herba Geranii moscati ex materia medica Linnaei anodyna vulneraria etc. nunc oblita.

1389. *MALACOIDES* Willd. *Sp. pl. t. 3. p. 1. p. 639.* Pubescens subviscidum. Caule decumbente erectove alterne ramoso: foliis cordato-ovatis obtusis trilobo-dentatis: sertis axillaribus 3-8-floris longe pedunculatis, radiis tenuibus breviusculis: petalis parvis regulariter dispositis calyci subaequalibus: rostro tenui: capsellis breviter hirsutis apice uniloveolatis, caudis facie interna parce setosis.

G. malacoides Sebast. *En. Pl. Amph. Flavii p. 42. n. 93 - Seb. et Maur. Flor. Rom. Prod. p. 224. n. 782 - Bert. Fl. It. t. 7. p. 197.*

In marginibus herbosis commune.

Ann. Flor. Martio ad Junium. Flores purpureo-violacei.

1390. *MARITIMUM* Willd. *Sp. pl. t. 3. p. 1. p. 639.* Gracile, pubescens. Caule decumbente caespitoso-ramoso: foliis cordato-ovatis obtusis inciso-dentatis: sertis axillaribus terminalibusque gracilibus 1-pauciradiatis, pedunculis inaequalibus: petalis regulariter dispositis quandoque deficientibus, calyce exiguo, brevioribus: rostro tenuissimo: capsellis laxè setosis, caudis glabris.

E. maritimum Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 224. n. 783 - Bert. Fl. It. t. 7. p. 203.*

In arena marina. *Ostia.*

Ann. Flor. Majo. Flores carnei parvi fugaces.

MONADELPHIA DECANDRIA.

GERANIUM.

1391. *SANGUINEUM*. *L. Sp. pl. p. 958.* Pilis patentibus hirsutum. Caule decumbente erectove alterne ramoso: foliis orbiculatis 5-7-partitis, partibus laciniato-subtrifidis: pedunculatis axillaribus solitariis elongatis alternis 1-2-pedicellatis pedicellis 1-floris: petalis obcordatis, calyce aristato plus duplo longioribus: capsellis apice setosis.

G. sanguineum Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 224. n. 784 - Bert. Fl. It. t. 7. p. 206 - G. Haematodes purpureum parvo flore Barrel. Ic. 67.*

In umbrosis sylvaticis montium Latii. *Albano, monte Artemisio, monte Lucretile.* etc.

1392. *TUBEROSUM*. *L. Sp. pl. p. 953.* Pubescens, laete virens. Caule inferne nudo simplici, superne dicotomo ramoso: foliis palmato-multi-partitis, partibus irregulariter pinnatis-sehtis, pinnis linearibus inciso-dentatis, inferioribus longissime petiolatis: pedunculis solitariis axillaribus alaribusque 2-pedicel-

latis, pedicellis 1-floris: petalis profunde obo cordatis, calyce breviter aristato, plus duplo longioribus: capsellis sursum villosis.

G. tuberosum Fior. Gior. dei Letter. di Pisa t. 17. p. 125 - Bert. Flor. It. t. 7. p. 209.

In viridariis suburbanis. *Villa Medici*.

Perenn. Flor. Majo. Flores coeruleo-violacei.

1393. *MACRORRHIZUM* L. Sp. pl. 953. Villosoglandulosum pilis simplicibus interjectis. Caule basi suffruticoso, superius dichotomo articulado: foliis longe petiolatis 5-lobis, lobis inaequaliter inciso-dentatis: pedunculis axillaribus 2-pedicellatis, pedicellis 1-floris: petalis integris, calyce innupto globoso, triplo longioribus: capsellis carinatis glabris apice circulariter rugosis.

G. macrorrhizum Sang. Cent. 3. p. 94. n. 213 - Bert. Fl. It. t. 7. p. 210.

In umbrosis ad sepes circa Interannam. *Caduta delle Marmore*.

Perenn. Flor. aestate. Flores purpurei speciosi odorati.

1394. *REFLEXUM* L. Mant. Alt. p. 257. Pilosum, pilis inaequalibus. Caule terete subsimplici decumbente erectove: foliis 5-7-fidis, segmentis inciso-dentatis, radicalibus longe, caulinis successive brevius petiolatis: pedunculis axillaribus vel oppositifoliis 2-pedicellatis, pedicellis 1-floris: petalis eroso-dentatis calyci subaequalibus, sero cum calyce retroflexis: capsellis pilosis apice circulariter sulcatis.

G. reflexum Bert. Flor. It. t. 7. p. 24 - *G. Phoeum* Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 225. n. 785 - *G. Batrochoides* Fl. purp. reflex. Italicum Barrel. Ic. 39 - *G. columbinum* majus. Hort. Rom. t. 5. tab. 19.

In montibus Latii ad sepes. *Guadagnolo, Petrella*. etc.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores purpurei.

1395. *NODOSUM* L. Sp. pl. 953. Pubescens. Caule erecto superne ramoso-corymboso: foliis 5-7-partitis, partibus inciso-dentatis: pedunculis axillaribus alaribusque ut plurimum 2-pedicellatis, pedicellis jamdudum 1-floris: petalis obovatis, calyce aristato, triplo longioribus: capsellis tenuiter pubescentibus.

G. nodosum Bert. Fl. It. t. 7. p. 214. *G. Colombinum* majus flore minore coeruleo. Hort. Rom. t. 5. tab. 19.

In sylvaticis apenninorum Umbriae. *M. la Rosa, M. Vettore* etc.

Perenn. Flor. Majo in Autumnum. Flores violacei striis saturationibus.

1396. *SYLVATICUM* L. Sp. pl. p. 954. Pubescens. Caule erecto superne ramoso-corymboso: foliis 5-7-partitis irregularibus acutis: pedunculis axillaribus

axillaribusque ut plurimum 2-pedicellatis, pedicellis jamdudum 1-floris: petalis obovatis, calycibus aristatis duplo longioribus: capsellis caudisque villosoglandulosis.

G. sylvaticum Bert. Fl. It. t. 7. p. 219.

In Sylvaticis apenninorum. *Monte Vettore* in Umbria.

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flores purpureo-violacei.

1397. *ARGENTEUM L. Sp. pl. p. 954.* Sericeo-argenteum. Caule annotino tenui abbreviato: foliis orbiculatis 5-7-partitis, partibus profunde 3-fidis, laciniis acutis ovato-lanceolatis lanceolatisve: pedunculis radicalibus axillaribusque 1-2-floris, pedicellis jamdudum 1-floris: petalis late-obcordatis, calyce aristato, plus duplo majoribus: capsellis caudisque pilosis.

G. argenteum Bert. Fl. It. t. 7. p. 224.

In elatis apenninorum. *Al settentrione del Vettore, monte delle fonti.*

Perenn. Flor. Julio Augusto. Flores rosei venis purpureis.

1398. *PYRENAICUM L. Mant. 1. p. 97.* Pubescens, pilis glanduliferis nudisve. Caule decumbente adsendente erectove simplici ramosove, ramis dichotomis adscendentibus: foliis reniformi-rotundatis 5-9-lobis, lobis cuneatis inciso-dentatis: pedunculis axillaribus terminalibusque solitariis 2-pedicellatis, pedicellis 1-floris in fructu divaricato-declinatis: petalis bifidis, calyce subaristato plus duplo longioribus: capsellis rotundatis laevibus.

G. pyrenaicum Bert. Fl. It. t. 7. p. 227 — *G. mont. rotundifol. perenn. flor. purp. majore. Bocc. Mus. di Piant. p. 81. tab. 72 - Barret. Ic. 40.*

In montibus Latii. *A Guadagnolo.*

Perenn. Flor. Majo. Flores violacei striis saturationibus.

1399. *ROTUNDFOLIUM L. Sp. pl. p. 957.* Viscidum pubescens, pilis glanduliferis, simplicibus interjectis. Caule decumbente vel erecto dichotomo-ramoso quandoque simplici: foliis longe petiolatis reniformi-rotundatis 5-7-fidis, segmentis latis breviter obtuseque dentatis, caulinis oppositis: pedunculis solitariis axillaribus, solitariis 2-pedicellatis, pedicellis 1-floris in fructu declinatis: petalis breviter emarginatis vel integris, calyce aristato, subaequalibus: capsellis aristatis laevibus.

G. rotundifolium Sebast. En. Pl. Amph. Flavii p. 46. n. 108 - Seb. et Maur. Flor. Rom. Prod. p. 226. n. 790 - Bert. Fl. It. t. 7. p. 229.

In marginis viarum, plateis, ad muros commune.

Ann. Flor. Aprili-Majo. Flores pallide rubri.

1400. *MOLLE L. Sp. Pl. p. 953.* Pilis canescentibus mollibus patentibus

hirsutum. Caule decumbente saepe caespitoso parce ramoso, ramis dichotomis: foliis longissime petiolatis reniformi-rotundatis 5-9-fidis, segmentis cuneatis profundiuscule inciso-dentatis, caulinis superioribus alternis: pedunculis axillaribus solitariis 2-pedicellatis 1-floris in fructu declinatis: petalis 2-fidis, calyce breviter aristato, subaequalibus: capsellis carinatis.

G. molle *Sebast. En. Plant. Amph. Flavii* p. 46. n. 109 - *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 225. n. 787 - *Bert. Fl. It. t. 7.* p. 231.

In marginibus viarum, ad sepes, et in sylvaticis vulgatissimum.

Ann. Flor. Aprili-Majo. Flores rubro-violacei venis purpureis.

1401. *PUSILLUM* *L. Sp. Pl.* p. 957. Pallide virens, pilis brevibus pubescens. Caule decumbente erectove, superius parce dichotomo-ramoso: foliis reniformi-rotundatis 5-7-fidis, segmentis cuneatis 3-fidis, inferioribus longe petiolatis, superiorum petiolis successively brevioribus, segmentis angustioribus, sinibus profundioribus: pedunculis solitariis axillaribus, quandoque alaribus, 2-pedicellatis, pedicellis 1-floris in fructu declinatis: petalis emarginatis calyci subaequalibus: capsellis carinatis adpresse pilosis.

G. pusillum *Bert. Fl. It. t. 7.* p. 233.

Ad margines viarum campestrium in Piceno. *Montefortino*.

Ann. Flor. Aprili-Majo. Flores sub coerulei.

1402. *LUCIDUM* *L. Sp. Pl.* p. 955. Nitidum, saturate virens. Caule ut plurimum adscendente dichotomo-ramoso: foliis reniformi-rotundatis 3-fidis, segmentis late cuneatis breviter inciso-dentatis, inferioribus longe petiolatis: pedunculis axillaribus 2-pedicellatis, pedicellis 1-floris: petalis integris, calyce exiguo, acuminato, longioribus: capsellis carinatis exquisite adpresso-pilosis.

G. lucidum *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 225. n. 786 - *Bert. Fl. It. t. 7.* p. 235 - *G. rotundifolium saxatile montanum. Ecp. 1.* p. 137 et *G. alterum montanum rotundifolium l. c.* p. 138.

In montium saxosis praesertim ad rupes umbrosas roridas. *Intorno Albano, Genzano, Nemi* etc.

Ann. Flor. Majo-Junio. Flores rosei.

1403. *COLUMBINUM* *L. Sp. Pl.* p. 956. Adpresse pilosum. Caule decumbente simplici ramosove, ramis alternis: foliis 5-partitis, partibus multifido-lacinatis, lacinis linearibus, inferioribus longe petiolatis: pedunculis axillaribus folio longioribus 2-pedicellatis, pedicellis 1-floris longiusculis in fructu divaricato-adscendentibus: petalis, calyce longe aristato, triplo longioribus, ungue longa angusta exerta, lamina obvese oblonga: capsellis carinatis laevibus.

G. columbinum Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 225. n. 788 — Bert. *Fl. It. t. 7. p. 237.*

In nemorosis, montanis, collinis commune.

Ann. Flor. Majo. Flores pallide coerulei.

1404. *DISSECTUM*. *L. Sp. Pl.* p. 956. Hirsutum pilis caulinis retrorsis, in partibus fructificationis, patentibus glanduliferis. Caule erecto superius dichotome ramoso, ramis infractis: foliis orbiculatis 5-7-partitis, partibus flabellato-laciniatis, laciniis superiorum linearibus integris, inferiorum incis dentatis: pedunculis axillaribus folio brevioribus 2-pedicellatis, pedicellis 1-floris, fructiferis declinatis: petalis subemarginatis, calyce breviter aristato, subaequalibus: capsellis carinatis.

G. dissectum Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 226. n. 789 — Bert. *Fl. It. t. 7. p. 238.*

In pratis humidis, et marginibus umbrosis viarum campestrium frequens.

Ann. Flor. Aprili. Flores purpurei.

1405. *ROBERTIANUM*. *L. Sp. Pl.* p. 955. Laete virens, sero rubescens, hircum olens. Caule decumbente erectove alterne ramoso: foliis ternatis quinatisve, foliolis 2-pinnatifido-dentatis: pedunculis axillaribus quandoque oppositifoliis folio sub longioribus 2-pedicellatis 1-floris erectis approximatis: petalis obovatis integris, calyce decagono plus duplo longioribus: capsellis reticulatis. Caule partibusque fructificationis molliter pilosis, pilis elongatis crispis, brevibus glanduliferis interpositis.

G. robertianum Sebast. *En. Plant. Amph. Flavii* p. 46, n. 110 — Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 226. n. 791 — Bert. *Fl. It. t. 7. p. 240*

β purpureum. Corolla minore, petalis calycem vix superantibus.

G. robertianum β Bert. *l. c.* p. 241.

In sylvaticis, muris umbris, et ad sepes vulgatissimum, β minus frequens.

Ann. Flor. Junio Julio. Flores purpurei.

ORD. IV. MONADELPHIA DEGANDRIA

MOLOPE.

1406. *MALACOIDES*. *L. Sp. Pl.* p. 974. Pilosa pilis raris solitaris germinativae. Caule solitario vel caespitoso erecto: foliis longe petiolatis ovatis oblongisque inaequaliter crenatis, supremis sinuatis trifidisve: stipulis lanceolato-linearibus: floribus solitariis axillaribus longe pedunculatis: petalis obtusissimis, calyce triplo longioribus.

M. malacoides Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 228. n. 801 — Bert. *Fl.*

It. t. 7. p. 281 - *Alcaea Betonicae folio, flore purpureo-violaceo Barrel. Ic. 1189* - *Malva Betonicae folio Bocc. Sicil. p. 15. tab. 8. fig. E II - Hort. Rom. t. 1. tab. 50.*

In agris mare versus. *A Ponte Galera, Corneto, Civitavecchia* etc.

Perenn. Flor. Junio. Flores rubri venis violaceis.

MALVA.

1407. *ROTUNDIFOLIA. L. Sp. Pl. p. 696.* Pilosiuscula pilis simplicibus fasciculatisve. Caulibus procumbentibus prostratisve : foliis longe petiolatis reniformi-rotundatis obtuse 5-7-lobatis, lobis crenatis : stipulis lanceolatis acutis : florum fasciculis axillaribus, pedunculis longiusculis in fructu erecto-patulis : petalis emarginatis, calyce, ultra duplo longioribus : dieresili orbiculata depressa : capsellis vix reticulatis margine integris.

M. rotundifolia Bert. Fl. It. t. 7. p. 253.

In pratis alpinis Umbriae et Piceni. *Castelluccio di Norcia* etc.

Ann. Flor. Junio-Julio. Flores albo-rosei, venis saturationibus.

1408. *NICEAENSIS. All. Fl. Ped. t. 2. p. 40.* Hirtula pilis stellatis. Caulibus prostratis, erectisve ramosis, ramis alternis flexuosis : foliis longe peduncule reniformi-rotundatis 5-7-lobis, lobis inferiorum obtusis, quandoque evanidis, superiorum acutis, omnibus dentatis : stipulis ovatis obtusis : florum fasciculis axillaribus, pedunculis breviusculis inaequalibus 1-floris in fructu erectis : petalis emarginatis, calycem, paulo duplo superantibus : dieresili orbiculato-depressa, capsellis exquisite reticulato-rugosis.

M. niceaesis Fior. Gior. dei Lett. di Pisa t. 17. p. 126 - Bert. Fl. It. t. 7. p. 257 - M. rotundifolia Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 227. n. 795.

In ruderalis plateis herbosis passim.

Ann. Flor. Junio in Octobrem. Flores carnei striis saturationibus.

1409. *SYLVESTRIS. L. Sp. Pl. p. 969.* Hirsuta pilis simplicibus fasciculatisve. Caulibus prostratis adscendentibusve alterne ramosis : foliis longe petiolatis, inferioribus reniformi-rotundatis obtuse 5-7-lobis : superioribus flabelliformibus et exquisite 3-5-lobis, omnibus inaequaliter dentatis : stipulis ovatis acutis minusculis : floribus axillaribus fasciculatis quandoque solitariis, pedunculis inaequalibus 1-floris erectis : petalis 2-fidis 2-lobisque, calycem, multo superantibus : dieresili depressa, capsellis reticulo-rugosis.

M. sylvestris Sebast. En. Pl. Amph. Flavii p. 54. n. 144 - Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 227. n. 796 - Bert. Fl. It. t. 7. p. 258.

β mauritiana. Petiolis in latere superiore tantum pilosis - *M. sylvestris β mauritiana Bert. l. c. p. 269 - M. mauritiana Sebast. En. Pl. Amph. Flavii p. 54. n. 145.*

In ageribus, herbidis, ruderatis commune.

Perenn. Flor. Majo. Flores purpurecentes.

Usus. Malvae omnes vulgo cognitae sub nomine *Malva mucillaginosae* sunt, ideo emollientes laxativae et in usu medico obviae. Veteres comedebant Malvas ex auctoritate Horatii ad ventrem laxandum. Hodierne flores usurpantur ad tisanas, folia ad cataplasmata, et clysteria. Flores officinarum ex *malva* praesertim *sylvestri* desumuntur: *M. sylvestris* et *nicaensis* folia suppeditant, nam *M. rotundifolia* L. in planitiibus et jugis inferioribus non descendit.

1410. *ALTHAEOIDES* Cavan. *Icon. et Descr.* 2. p. 30. tab. 135. Hirsuta pilis patentibus. Caule erecto simplici quandoque basi ramoso: foliis inferioribus longe petiolatis reniformi-rotundatis obtuse lobatis superioribus palmato-3-5-fidis ultimis 3-5-partitis, omnibus dentatis: stipulis ovatis acutis: floribus axillaribus solitariis folia superantibus: foliis calycinis externis corollam subaequantibus: dieresili orbiculata: capsellis maturitate rugulosis.

M. althaeoides Fior. *Gior. de' Lett. di Pisa* t. 17. p. 126 - Bert. *Fl. It.* t. 7. p. 261.

In montanis prope Mare. Al *M. Circeo presso Terracina.*

Ann. Flor. Majo-Junio. Flores pallide coerulei.

1411. *ALCEA* L. *Sp. Pl.* p. 971. Pilis simplicibus stellatisve scabrida. Caule erecto alterne ramoso: foliis petiolatis, petiolis elongatis successively brevioribus, inferioribus reniformi-rotundatis lobatis, lobis crenatis dentatisque, superioribus palmatis, laciniis cuneatis pinnatim lobatis, incisus dentatisve: stipulis parvis acuminatis: floribus pedunculatis solitariis axillaribus cum terminalibus saepe fasciculatis: petalis majusculis emarginatis calyce plus triplo longioribus: dieresili calyce tecta: capsellis dorso carinatis.

M. Alcea Seb et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 227. n. 797 - Bert. *Fl. It.* t. 7. p. 262.

In montibus etiam elatis ad sepes et vias umbrasas frequens. Ad *Albano*, la *Fajola*, i *Cimini*, nell' *Umbria* e nel *Piceno*.

Perenn. Flor. Junio ad Octobrem. Flores violacei.

Vulgo. *Alcea*.

1412. *MOSCHATA* L. *Sp. Pl.* p. 971. Pantenti-hirsuta pilis simplicibus, geminatisve. Caule erecto parce ramoso: foliis inferioribus reniformi-rotundatis obtuse lobatis, superioribus palmato-partitis anguste 2-pinnatifidis: petiolis elongatis adscendendo abbreviatis: stipulis linearibus longiusculis: floribus axillaribus subsolitariis, terminalibusque fasciculatis fastigiatis, omnium pedi-

cellis folio jamdudum longioribus: petalis 2-lobis 2-fidisque crenulatis: foliolis calycinis externis lineari-acutis, triplo longioribus: dicresili calyce tecta: capsellis carinatis dense villosis.

M. moscata Bert. *Fl. It. t. 7. p. 265.*

In ericetis apenninorum Umbriae. *Vettore.*

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flores roseo-rubri speciosi inodori.

Obs. Moschum redolet.

LAVATERA.

1413. *ARBOREA* L. *Sp. Pl. p. 972.* Lute virens, molliter villosa. Caule elato erecto alterne ramoso, ramis patulis: foliis longe petiolatis reniformi-rotundatis plicatis 5-7-lobatis dentatis, lobis inferiorum rotundatis, superiorum acutis: floribus axillaribus fasciculato-consertis, pedunculis breviusculis inaequalibus: calyci externi segmentis subrotundis, interni triangularibus: petalis 2-fidis calyce triplo longioribus: capsellis reticulato-rugosis.

L. arborea Maur. *Cent. 13. p. 34* — Bert. *Fl. It. t. 7. p. 268.*

In ruderalis et muris antiquis. *Al Colosseo, alla Grotta di Nettuno presso Tivoli* etc.

Frut. Flor. Majo. Flores purpurei, striis sanguineis, fundo atro-sanguinei.

Vulgo. *Malva arborea.*

1414. *HISPIDA* Desf. *Fl. Atl. t. 2. p. 118. tab. 171.* Albo-virens, hirta pilis longis fasciculatis, brevibus stellatis interpositis. Caule erecto elato alterne ramoso inferius denudato: foliis longe pedunculatis reniformi-rotundatis 5-7-lobatis crenatis, lobis inferiorum rotundatis, superiorum acutis: floribus solitariis axillaribus brevissime pedunculatis: segmentis calycis aequalibus: petalis 2-fidis, calyce, quintuplo et ultra longioribus: capsellis tomentosis.

L. hispida Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 227. n. 798* — Bert. *Fl. It. t. 7. p. 270.*

In umbrosis sylvaticis. *Tra Nemi, e Genzano.*

Frut. Flor. Julio. Flores purpureo-violacei.

Obs. Odor plante saponaceus.

1415. *SYLVESTRIS* Brot. *Fl. Lusit. t. 1. p. 277.* Glauco-virens, hirsuta pilis fasciculatis. Caule erecto alterne ramoso: foliis inferioribus reniformi-rotundatis 5-7-lobis, lobis rotundatis, superioribus, basi truncatis acute 3-5-lobis, omnibus dentatis: fasciculis florum axillaribus, pedunculis abbreviatis: calycis externi segmentis late ovatis obtusis, interni ovato-acuminatis: petalis 2-fidis, calyce, triplo vel quadruplo longioribus: capsellis hirsutis.

L. sylvestris Bert. *Fl. It. t. 7. p. 275* - *L. triloba* Sebast. *En. Pl. Amph. Flavii* p. 51. n. 133 - *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 227. n. 799* - *L. cretica* Sang. *Cent. 3. p. 95. n. 214* - *Althaea virens rutundifolia* fl. ampl. purpurascente *Barrel. Ic. 479.*

Ad vias mare versus, et in in rudibus urbanis. *Ostia, Fiumicino, Amfiteatro Flavio* etc.

Ann. Bienn. Flor. Majo-Junio. Flores pallide coerulei.

1416. *TRIMESTRIS* L. *Sp. Pl. p. 974.* Laete virens, hispida pilis stellatis vel retrorsis. Caule erecto saepe alterne ramoso, ramis patulis: foliis inferioribus reniformi-rotundatis laeviter barbatis, superioribus 3-fidis, lacinia media elongata, in supremis cuspidata, omnibus dentatis: pedunculis solitariis axillaribus 1-floris longe pedunculatis: calycis laciniis ovatis, externi obtusis, interni majoribus acutis: petalis emarginatis calyce quadruplo longioribus: capsellis rugosis.

L. trimestris Bert. *Fl. It. t. 7. p. 277* - *Alcea minor* variis fol. *Barrel. Ic. 1201.*

Ad vias et ad ripas Tyberis. *Ad Acqua Acetosa.*

Ann. Flor. Junio. Flores violacei.

1417. *PUNCTATA* Wild. *Sp. pl. t. 3. p. 1. pag. 797.* Tuberculis piliferis scabra, pilis omnibus stellatis. Caule erecto ramoso, ramis patulis: foliis inferioribus reniformi-rotundatis obtuse sublobatis, mediis acute 5-angulatis, superioribus hastato-trifidis, cuspidate medio elongato, omnibus serratis: floribus solitariis axillaribus longissime pedunculatis: calycis externi segmentis dentato-angulatis, interni ovato-acuminatis, brevioribus: petalis subemarginatis, calyce subduplo longioribus: capsulis dense rugulosis.

L. punctata Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 228. p. 800* - Bert. *Fl. It. t. 7. p. 279.*

In aggeribus viarum ad sepes communis.

Ann. Flor. Junio Julio. Flores ditule purpurei.

ALTHAEA.

1418. *OFFICINALIS* L. *Sp. pl. p. 966.* Mollissime tomentosa. Caule erecto simpliciter vel parce ramoso, ramis alternis: foliis brevissime petiolatis ovatis, inferioribus sublobatis, superioribus angulatis, omnibus irregulariter dentatis: floribus in racemulis axillaribus brevissime pedunculatis: laciniis utriusque calycis acuminatis: petalis obcordatis, calyce duplo quadruploque longioribus: dieresili depressa: capsellis compressis.

A. officinalis *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 226. n. 792 - Bert. Fl. It. t. 7. p. 246* - *A. Dioscoridis et Plini Hort. Rom. t. 1. tab. 46.*

In pratis depressis communis.

Perenn. Flor. Julio Augusto. Flores carneo-purpurascens.

Vulgo et in officinis *Altea*.

Usus. Radix et folia mucilaginoso sunt. et communiter utuntur in tussibus, raucedine, et in morbis inflammatoriis ad tisanas praesertim conficendas.

1419. *CANNABINA* *L. Sp. Pl. p. 966.* Cinereo-virens, scabrida, pilis brevibus stellatis. Caule erecto valde ramoso, ramis alternis erecto-patulis: foliis inferioribus quinquefidis, intermediis palmato-3-partitis, superioribus 3-partitis, lacinia media elongata, laciniis in omnibus irregulariter dentatis incisive: pedunculis elongatis 1-3-floris: laciniis calycinis externis lanceolatis, internis ovato-lanceolatis, omnibus acutis: petalis obcordatis, calyce duplo longioribus: dieresili centro depressa: capsellis incurvis.

A. cannabina *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. t. 227. n. 793 - Bert. Fl. It. t. 7. p. 249* - *A. vulgaris major flore ex rubro-roseo Hort. Rom. t. 2. tab. 48.*

In pascuis ageribus, et sylvarum oris frequens.

Perenn. Fl. Junio-Julio. Flores rescii.

1420. *HIRSUTA* *L. Sp. Pl. p. 966.* Setis patentibus hirta. Caule erecto adsidentove ut plurimum ramoso, ramis patentibus: foliis inferioribus reniformi-rotundatis obtuse 5-lobis, lobis obtuse dentatis, supremis palmato-3-partitis, partibus inaequaliter serratis: pedunculis axillaribus 1-floris folio longioribus: partibus utriusque calycis lanceolatis acuminato-subulatis: petalis truncatis, calyce, paulo longioribus: dieresili depressa: capsellis transverse rugosis.

A. hirsuta *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 226. n. 794 - Bert. Fl. It. t. 7. p. 251* - *A. hirsuta minima fl. caes. hisp. Barrel. Ic. 1169.*

In montanis ad vias sepes etc. *Monte Gennaro, Riofreddo* etc.

Ann. Flor Junio. Flores roseo-coerulescentes.

SIDA.

1421. *ABUTILON* *L. Sp. Pl. p. 963.* Mollissime tomentosa. Caule erecto superius ramoso: foliis cordato-subrotundis cuspidatis crenatis: pedunculis uni-paucifloris solitariis axillaribus folio brevioribus apice articulatis: petalis obcordatis, lacinias calycinas ovatas acutas paulo superantibus: capsellis truncatis extus 2-rostratis.

S. Abutilon *Fior. Gior. Arch. t. 18. p. 166 - Bert. Fl. It. t. 7. p. 244 -*
Abutilon Hort. Rom. t. 1. tab. 52.

In pratis aquosis. *Alle paludi pontine.*

Ann. Flor. aestate in autumnum. Flores flavi.

TAXUS.

1422. *BACCATA L. Sp. Pl. p. 1470.* Ramis sparsis patentibus, ramulis
pendulis: foliis linearibus disticis: baccis globosis.

T. baccata Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 339. n. 1199 - Bert. Fl. It.
t. 10. p. 389.

In montanis sed non frequens. *Subiaco.*

Arb. Flor. Aprili. Flores herbacei.

Vulgo. *Tasso. Albero della morte.*

Usus. Arbor gigantea aeterna, cujus lignum durissimum rubrum praestans
in operibus tornatis, topiariis et ad supellectiles. Experientia docti, inter fa-
bulas recensemus, laetolem animantibus esse, si sub ea dormierint. Tamen
magna copia ingesta equos necavit, bovesque ab ea refugiant. In arte medica
uti deprimens felici exitu periclitata est loco *Digitalis purpureae.*

CLASS. XVII DIADELPHIA.

ORD. I HEXANDRIA.

FUMARIACEAE DC.

347. *FUMARIA L.* Calyx membranaceus liber 2-sepalus, sepalis aequa-
libus: corolla irregularis 4-petala, petalis tribus superioribus basi connatis,
medio calcarato, lateralibus apice coalitis, quarto inferiore libero: androphora
plana 3-antherifera: antherae laterales uniloculares, media bilocularis: stylus fili-
formis deciduus: stigma 2-lamellatum: fructus drupaceus parvus subglobosus
tandem exuccus: nucula 1-locularis 1-sperma: semen reniforme parieti ad-
fixum.

348. *CORYDALIS DC.* Calyx parvus liber 2-sepalus deciduus: corolla
irregularis 4-petala, petalum supremum basi calcaratum, inferius carinatum:
androphora plana 3-antherifera: antherae laterales uniloculares, media biloculari:
stylus subulatus persistens: stigma 2-lamellatum lamellis divaricatis: fructus

siliqueformis compressus 1-locularis 2-valvis polyspermius: semina reniformia strophiolata alterne suturis adfixa.

ORD. II. OCTANDRIA

POLYGALACEAE Rich.

349. *POLYGALA L.* Calyx liber persistens 5-sepalus, sepalis 3 externis minoribus, 2 internis grandioribus parallelis coloratis: petala 3-5 basi cum androphoro connata, corollam papilionaceam, vexillo 2-petalo, carina 1-2-petala, referentia: androphorum 2-partitum, partibus 4-antheriferis: antherae tubulosae 1-loculares basifixae apice poro dehiscences: stylus tubiformis, stigma 2-lobum capsula elliptica compressa obovata ant obeordata 2-locularis 2-valvis, loculis 1-spermiis: semen pendulum pubescens prope hilum strophiolatum.

ORD. III. DECANDRIA.

LEGUMINOSAE L.

SECT. I. STAMINA MONODELPHA.

* Leguminibus 1-olygo-spermiis.

350. *SPARTIUM L.* Calycis 1-sepali liberi spathaceo-membranacei tubus campanulatus, limbus 1-labiatus 5-dentatus, vel 2-labiatus, labio superiore 2-dentato vel 2-fido, inferiore 3-dentato: corollae papilionaceae vexillum subrotundum reflexum, alae ovato-oblongae erectae vexillo breviores, carina acuminata deflexa bipartibilis, saepe vexillo aequalis: antherae cordatae, auriculis barbatis: stylus deflexus, staminibus longior: stigma sublaterale: legumen plano-compressum, basi styli coronatum: semina subrotunda vel oblonga, umbilico saepe strophiolato.

351. *ONONIS L.* Calycis 1-sepali liberi persistentis tubus campanulatus limbus 2-labiatus, labio superiore 2-partito, inferiore 3-fido, laciniis subaequalibus: corollae papilionaceae vexillum patens deflexum, alis carinaque longior: alae oblongae, carinae rostratae 2-partibilis adpressae: antherae oblongae: stylus brevis tenuis: stigma orbiculato-depressum: legumen oblongum com-

presso-tumens rostratum saepius oligospermium: semina reniformia scabra vel granulata quandoque laevia.

352. *ANTHYLLIS L.* Calycis 1-sepali liberi persistentis tubus ventricosus apice basique constrictus, limbus 2-labiatus labio superiore 2-dentato inferiore 3-dentato, dentibus filiformi-subulatis: corollae papilionaceae petala parva longe unguiculata, vexillo subrotundo, alis et carina, longiore, alis oblongis, carina 2-petala obtusa, petalis apice connatis: stamina quandoque diadelpa antheris oblongis: stylus filiformis, staminibus longior: stigma oblongum obtusum: legumen breve 1-2-spermium inter semina constrictum, calyce accreto tectum: semina laevia reniformi-rotundata.

** Leguminibus polyspermiis.

353. *GENISTA L.* Calycis 1-sepali liberi persistentis tubus obconicus, limbus 2-labiatus, labio superiore 2-partito inferiore sub-3-fido: corollae papilionaceae vexillum oblongum erectum, carinae 2-petalaeflexae aequale, alae erectae vexillo, carinae breviores: antherae oblongae versatiles: stylus apice incurvus, stamina superans: stigma obliquum: legumen oblongum compresso-tumens rostratum polyspermium, quandoque oligospermium: semina subrotunda laevia.

354. *CYTISUS L.* Calycis 1-sepali liberi persistentis tubus saepe campanulatus, limbus 2-labiatus, labiis subaequalibus, superiore 2-dentato, inferiore 3-dentato 3-lobo vel integro: corollae papilionaceae vexillum obovatum patens: alae oppositae, carinae aequales, carina obtusissima: antherae sagittatae: stylus subulatus staminibus longior: stigma capitato-depressum: legumen plano-compressum rectum vel falcatum, rostro tenui, coronatum: semina subrotunda compressa laevia saepe ad hilum strophilata.

355. *ULEX L.* Calycis 1-sepali liberi persistentis tubus brevis, limbus profunde 2-labiatus, labio superiore 2 inferiore 3-dentato: corollae papilionaceae erectae vexillum late-ovatum alis oblongis, carinaque 2-petala soblongior: antherae sagittatae auriculis abbreviatis: stylus filiformis basi incurvus apice involutus: stigma orbiculare obtusum: legumen oblongum breve turgidum oligospermium: semina oblonga strophilata, basi quodammodo cordata, apice fere triangularia, laevia.

356. *ADENOCORPUS DC.* Calycis 1-sepali liberi persistentis tubus obconicus, limbus 2-labiatus, labio superiore brevior 2-partito, inferiore 3-fido,

lacinia media longiore: corollae papilionaceae vexillum oboordatum, alis ovatis carinaque rotundata genitalia occultans, brevior: antherae sagittato-acuminatae: stylus subulatus staminibus longior: stigma punctiforme: legumen lineare plano-compressum polyspermium apice obtusum quandoque breviter rostratum, glandulis undique scabrum: semina subrotunda laevia nitentia.

357. LUPINUS *L.* Calycis 1-sepali liberi persistentis tubus brevis, faux quandoque bracteata, limbus profunde 2-labiatus, labiis divaricatis, superiore ut plurimum integro, inferiore ut plurimum 3-dentato: corollae papilionaceae vexilli latera deflexa, alae latae margine superiore conniventes inferiore patentes: carina rostrata inferne 2-partita: antherae 5 subrotundae parvae, 5 majoribus reniformibus serius evalutis, alternantes: stylus filiformis: stigma subrotundum barbatus: legumen lato-lineare compressum oblique torulosum: semina subrotunda compresso-turgida saepe grandia, hitsmis inclusa.

SECT. II. STAMINA DIADELPHA

* Leguminibus 1-locularibus

A. Foliis abrupte-pinnatis cirrho aut seta terminatis.

358. PISUM. *L.* Calycis 1-sepali liberi persistentis tubus campanulatus, limbus 2-labiatus, labio superiore 2-fido, inferiore 3-fido: corollae papilionaceae vexillum amplum reflexum basi intus 2-lamellatum: alae obovatae breviter stipitatae conniventes, carinam breviorē dorso acutam tegentes: antherae lineari-elongatae: stylus basi geniculatus, apice barbatus: stigma pubescens, barba stylo lateralis: legumen lato-lineare compressum rostratum polyspermium: semina laevia subglobosa.

359. OROBUS. *L.* Calycis 1-sepali liberi persistentis tubus subcampanulatus, limbus 2-labiatus, labio superiore multo brevior 2-dentato quandoque 2-fido, sinn lato interposito, labio inferiore 3-fido: corollae papilionaceae vexillum reflexum, alis oblongis stipitatis conniventibus, carinaque rostrata inferne 2-partita, longior: antherae oblongae: stylus adscendens latere altero canaliculatus: stigma laterale pubescens in canaliculo styli decurrens: legumen oblongo-cylindraceum polyspermium: semina subglobosa saepius laevia.

360. LATHYRUS *L.* Calycis 1-sepali liberi persistentis tubus campanulatus basi quandoque angustatus, limbus 5-fidus, laciniis lenceolatis, superio-

ribus brevioribus sinuque profundiore partitis: corollae papilionaceae vexillum rotundatum patens, saepe basi interna 2-lamellatum vel 2-colliculosum: alae oblongae concavo-conniventes, vexillo breviores: carina obtusa ungue 2-partito, alis ut plurimum brevior: stamina quandoque monadelphae antheris oblongis: stylus rectus basi geniculatus apice dilatato-complanatus: stigma obtusum vel rostratum villosum in stylum decurrens: legumen oblongum planiusculum rostratum polyspermium: semina globosa vel angulata, laevia vel tuberculata.

361. *VICIA*. *L.* Calycis 1-sepali liberi persistentis tubus campanulatus, limbus 2-labiatus, labio superiore saepius brevior 2-dentato vel 2-fido, inferiore 3-fido: corollae papilionaceae vexillum ovatum erectum carinatum in lateribus deflexum late unguiculatum: alae variabiles, vexillo breviores: carina obtusa ungue 2-fido, alis brevior: stamina quandoque monadelphae, antheris ovatis: stylus filiformis rectangulo adscendens: stigma obtusum dilatatum, infra apicem in latus barbatum vel pilis undique cinctum, barba in parte inferiore styli descendente: legumen lineare compresso-tumens aliquando teres rostratum polyspermium: semina subrotunda angulata aut oblonga raro scabra.

362. *ERVUM*. *L.* Calycis 1-sepali liberi persistentis tubus campanulatus vel turbinatus, limbus 2-labiatus, laciniis utriusque lobii subaequalibus, vel duabus tubi superioris quidquam brevioribus, ad lacinias labii inferioris approximatis: corollae papilionaceae parvae vexillum obovatum subreflexum, alis et carina longior: antherae oblongae: stylus rectangulo adsensens: stigma capitellatum minute puberulum: legumen lineare breve tumidum mono-olygospermium: semina subglobosa ut plurimum laevia.

b. Foliis impari-pinnatis.

363. *COLUTEA* *L.* Calycis 1-sepali liberi persistentis tubus late-campanulatus, limbus 2-labiatus 5-dentatus, dentibus duobus labii superioris brevioribus, inferiore 3-dentato: corollae papilionaceae vexillum latum emarginatum patens in lateribus quidquam recurvum, alis oblongis subsulcatis, carinaque dilatata obtusa, longior: antherae 2-lobae lobis cuneatis: stylus subulatus in latus internum barbatus: stigma uncinatum: legumen ovato-cymbiforme inflatum subtiliter uncinatum, tecaphoro impositum, polyspermium: semina reniformia laevia.

364. *GALEGA* *L.* Calycis 1-sepali liberi persistentis tubus campaniformis, limbus 5-partitus, laciniis subaequalibus subulatis: corollae papilionaceae

vexillum obovatum, carinam obtusam, paulo superans, alae carina subreiores: stamen decimum latere androphori adnatum, ideoque stamina monadelphia: antherae tenues lineares: stylus filiformis: stigma punctiforme: legumen gracile teretiusculum torulosum oblique striatum polyspermium: semina cylindracea utriusque obtusa laevia.

365. *HYMENOCARPOS Savi*. Flores exigui. Calycis 1-sepali liberi persistentis tubus campanulatus, limbus 5-dentatus 2-labiatus, dentibus setaceis subaequalibus, unico brevior: corollae papilionaceae vexillum obovatum recurvum, alis oblongis erectis, aequale, carina apice truncata rostrata, vexillo sublongior: stamina monadelphia vel diadelphia, filamentis superne incrassatis, antheris ovatis: stylus incurvus: stigma clavatum: legumen planum reniformi-orbiculatum, margine dentato-spinulosum vel inerme, 2-spermium: semina reniformia laevia, placentae basilari, adfixa.

366. *PHACA L.* Calycis 1-sepali liberi persistentis tubus saepe campanulatus, limbus 2-labiatus 5-dentatus, labii superioris dentibus remotis: corollae papilionaceae vexillum obovatum patens, lateribus recurvum, alas oblongas, carinamque obtusam paulo superans: antherae minutae elongatae: stylus filiformis apice incurvus: stigma tenue capitatum: legumen semiovatum inflatum, tephoro impositum, rostro exili, coronatum: semina reniformia laevia.

367. *OXYTROPIS DC.* Calycis 1-sepali liberi persistentis tubus saepe campanulatus, limbus 5-dentatus, dentibus acutis, 2 labii superioris quidquam brevioribus: corollae papilionaceae vexillum patens, lateribus replicatis, alis carinaque longior, alae obtusae unguibus angustis, carina 2-unguiculata summo dorso rostellato-mucronata, alis brevior: antherae ovato-acuminatae: stylus filiformis incurvus: stigma capitellatum: legumen teres raro tumens, sutura superiore raro et inferiore introflexa, dissepimentum jamdudum incompletum sistente, polyspermium: semina 2-serialia reniformia laevia.

368. *GLYCYRRHIZA L.* Calycis 1-sepali liberi persistentis tubus cylindricus, limbus 2-labiatus 5-fidus, labii superioris lacinis duabus brevioribus, lacinis lateralibus labii inferioris ad lacinias labii superioris approximatis: corollae papilionaceae vexillum oblongum angustum retusum alis linearibus longior: carina acuta 2-unguiculata vel 2-petala alis brevior: filamenta elongata basi tantum in androphorum connexa: antherae subrotundae: stylus subulatus: stigma obliquum puberulum: legumen ovali-compressum aut lato-lineare echinatum, glandulosum vel glabrum, 1-olygospermium: semina reniformia laevia.

c Foliis trifoliatis.

369. *LOTUS L.* Calycis 1-sepali liberi persistentis tubus campanulato-turbinatus, limbus 2-labiatus, labio superiore 2-fido, inferiore 3-fido, laciniis omnibus subaequalibus erectis: corollae papilionaceae vexillum late-obovatum recurvum, ungue dilatato, alis carinaque longior: alae obovatae concavae sursum conniventes breviter auriculatae: carina rostrata 2-unguiculata alis subaequalis: filamenta longiora apice dilatata, antherae ovato-sagittatae: stylus rectus exilis: stigma capitatum: legumen elongatum erectum vel arcuatum rostratum teres vel compressum quandoque torulosum polyspermium: semina reniformi-oblonga vel rotunda laevia, dissepimentis incompletis horizontalibus interposita.

370. *TETRAGONOLOBUS DC.* Calycis 1-sepali liberi persistentis tubus turbinatus, limbus 2-labiatus laciniis subulato-oblongis erectis, 2 labii superioris brevioribus: corollae papilionaceae petala unguiculata, vexillum obovatum recurvum, ungue apice dilatata, alis carinaque, longior: alae obovatae breviter unguiculatae sursum conniventes, carina recta rostrata 2-unguiculata alis subbrevior: filamenta longiora apice dilatata, antheris erectis vix auriculatis: stylus rectus: stigma capitellatum: legumen elongatum erectum rostratum, modo quadrangulum tetrapterum, modo teres suturis breviter alatis, polyspermium: semina reniformia laeva, dissepimentis horizontalibus incompletis, interposita.

371. *BONJEANEA Reich.* Calycis 1-sepali liberi persistentis, tubus campanulatus senio in latus ab apice ad basin apertus, limbus 2-labiatus 5-fidus, laciniis subulatis subaequalibus: corollae papilionaceae vexillum obovatum plieatum, alis ovato-obtusis carinam occultantibus, brevior: alae, carina recta erostrata, longiores: petala omnia anguste unguiculata, androphori filamenta apice incrassata, antheris ovatis: stylus subulatus, stigma capitellato-depressum: legumen teres breve rectum tandem deciduum, polyspermium: semina tumidula reniformia laevia, dissepimentis horizontalibus incompletis dissita.

373. *TRIGONELLA L.* Calycis 1-sepali liberi persistentis tubus cylindricus vel campanulatus, limbus sub-2-labiatus 5-dentatus, dentibus labii superioris approximatis quidquam longioribus: corollae papilionaceae vexillum obovatum obtusum, alis erectis patentibus subaequale, carina minima obtusa: antherae minutae oblongae: stylus brevis: stigma capitatum: legumen

oblongum compressum vel cylindricum saepe falcatum, valvis reticolato-venosis, rostro tenui, polyspermium: semina oblonga laevia vel granulata.

374. *MEDICAGO L.* Calycis 1-sepali liberi persistentis tubus turbinatus, limbus 2-labiatus laciniis acuminatis ut plurimum subaequalibus: corollae papilionaceae petala longitudine aequalia: vexillum obovatum margine revolutum, alae oblongae concavae, carina obtusa a vexillo alisque tandem, evolutione ovarii, recessa: antherae minimae: stylus tenuis denuo incrassatus: stigma punctiforme vel dilatatum: legumen semilunatum ant anulare saepius cochleatum, modo inerme, modo, spiris margine externo distice spinosis vel tuberculatis, armatum, polyspermium: semina reniformia laevia.

375. *MELILOTUS L.* Calycis 1-sepali liberi persistentis tubus brevis saepe campanulato-turbinatus, limbus 2-labiatus, dentibus 2 labii superioris approximatis, 3 labii inferioris quidquam majoribus: corollae papilionaceae petala longitudine subaequalia: vexillo ovato-oblongo, alae lineares obtusae, cum carina integra subfalcata complicatae: androphori filamenta subulata, antheriis ovato-acuminatis: stylus incurvus: stigma punctiforme: legumen oblongum obtusum calyce longior aegre dehiscens 1-loculare 1-3-spermium: semina subrotunda laevia vel granulata.

372. *DORYCHNIUM DC.* Flores exigui. Calycis monosepali liberi persistentis tubus subcampanulatus superius gibbus, limbus 2-labiatus 5-dentatus, dentibus triangularibus, 2 labii superioris sublongioribus: corollae papilionaceae vexillum obovatum recurvum, alis erecte-palulis, longior, carina obtusa fere mutica, alis brevior: androphori filamenta subulata, antheris minimis: stylus brevis subincurvus: stigma capitatum: legumen subrotundum mucronulatum calycis longitudine, ex abortu nonnullorum ovulorum 1-spermium, maturitate deciduum: semen fere globosum totum loculum implens.

376. *TRIFOLIUM L.* Calycis 1-sepali liberi persistentis tubus cylindricus vel campanulatus, faux saepe fungosa, limbus 2-labiatus, labio superiore 2-fido laciniis aequalibus, inferiore 3-fido lacinia media longiore: corollae papilionaceae petala modo coalita modo libera, alis vexillo, carina integra alis brevior: stylus incurvus: stigma tenue: legumen ovatum calyce brevius 1-2-spermium, vel oblongum calycem superans 3-4-spermium, semper 1-loculare, aegre vel nunquam dehiscens: semina ovalia vel subreniformia laevia, granulata, aut minute tuberculata.

** Leguminibus 2-pluri-locularil

377. *ASTRAGALUS L.* Calycis 1-sepali liberi persistentis tubus cylindricus tandem dilatatus et in latere apertus, limbus 2-labiatus, dentibus plus minus elongatis, 2 labii superioris inter se distantibus: corollae papilionaceae vexillum obovato-oblongum emarginatum in lateribus replicatum erectum vel incurvum alis oblongis obtusis longior, carina obtusa alis brevior: stylus filiformis incurvus: stigma obtusum: legumen forma et longitudine varium sepius rostratum, a sutura inferiore quandoque et ab utraque introflexa 2-loculare olygo-polyspermium: semina reniformia laevia.

378. *BISERRULA L.* Flores exiui. Calycis 1-sepali liberi persistentis tubus campanulatus, limbus 2-labiatus 5-partitus, laciniis aequalibus apice attenuatis: corollae papilionaceae petala obtusa, vexillo oblongo, alis linearibus longiore, carina omnibus brevior: stylus subulatus: stigma capitellatum: legumen lineare depresso-planum 2-loculare 2-valve, valvis carinatis, dissepimento angusto, contrariis, carinis uniformiter sinuato-dentatis sinibus rotundato, polyspermium: semina reniformia laevia dentium numero.

*** Leguminibus indehiscentibus ut plurimum articulatis *Lomentis* dictis.

379. *PSORALEA L.* Calycis 1-sepali liberi persistentis tubus campaniformis, limbus 2-labiatus 5-partitus, partibus acuminato-attenuatis, media labii inferioris latiore et longiore: corollae papilionaceae petala longe unguiculata: vexillum oblongum erectum in latus replicatum, alis linearibus obtusis, paulo longior, carina obtusissima ungue 2-fido alis multo brevior vel subaequalis: stamina quandoque monadelphia, antheris oblongis: stylus brevis: stigma rotundato-depressum: lomentum ovatum compresso-tumens saepe rostratum, vix e calyce exertum, 1-loculare, 1-spermium: semen oblongum.

380. *ONOBRYCHIS Scop.* Calycis 1-sepali liberi persistentis tubus brevis turbinato-campanulatus, limbus 2-labiatus 5-partitus, laciniis angustis subaequalibus elongato-acuminatis: corollae papilionaceae vexillum ovatum erectum, carinam compressam dilatam rectangulo truncatam, ungue 2-fido, subaequans, alae carina breviores quandoque brevissimae: antherae tenues ovatae: stylus filiformis: stigma obtusum: lomentum semiorbiculare compresso-tumens echinatum cristatum vel alatum 1-loculare 1-spermium: semen reniforme laeve.

381 *HEDYSARUM L.* Calycis 1-sepali liberi persistentis tubus campanulatus vel turbinatus, limbus 2-labiatus 5-fidus, laciniis acuminatis, 2 labii superioris distantibus: corollae papilionaceae vexillum latum oblongum emarginatum, alis acuminatis, longior, carina grandis compressa 2-unguiculata rectangulo incurva fere vexilli longitudine: stamina, stylusque filiformis ad instar carinae incurvus: antherae ovatae: stigma obtusum: lomentum compressum multi-articulatum, articulis subrotundis 1-spermiis inermibus costatis vel echinatis: semina reniformia.

382. *HIPPOCREPIS L.* Calycis 1-sepali liberi persistentis tubus brevis campaniformis, limbus 2-labiatus 5-fidus, laciniis 2 labii superioris quidquam brevioribus: corollae papilionaceae vexillum obovatum marginibus revolutum, alis longior: alae ovato-obtusae: carina 2-unguiculata falcato-rostrata alis brevior, unguis in omnibus calyce longiores: antherae mininae ovatae: stylus incurvus apice attenuatus: stigma obtusum: lomentum plano-lineare rectum vel curvatum apice tenuiter rostratum pluri-articulatum, articulis, ferri equini ad instar plicatis, polyspermium: semen elongatum cylindricum aut compressum, in quovis articulo ita positum, ut curvaturam sinuum prorsus sequatur: hilum in medio curvaturae.

383. *SECURIGERA DC.* Calycis 1-sepali liberi persistentis tubus brevis campanulatus, limbus exquisite 2-labiatus 5-dentatus, dentibus 2 labii superioris brevioribus: corollae papilionaceae vexillum ovale emarginatum in latus recurvum, alis ovato-oblongis, subaequale: petalorum unguis longiusculae tandem e calyce exertae: antherae parvae oblongae: stylus subulatus incurvus: stigma puberulum capitatum: lomentum planum depressum longe rostratum articulatum, articulis, ob suturis marginalibus incrassatis, inseparabilibus, diaphragmatibus inter semen et semen, multiloculare: semina 8-10 parallelopipeda tumidiuscula, hilo laterali.

384. *CORONILLA L.* Calycis 1-sepali liberi persistentis tubus brevis late campanulatus, limbus 2-labiatus 5-dentatus, dentibus brevibus, 2 labii superioris basi connatis: corollae papilionaceae petala ut plurimum longe unguiculata, vexillum obovatum reflexum emarginatum, alas oblongas latere superiore conniventes, parum supertante, carina applanata arcuata rostrata 2-unguiculata alis subaequalis: andropohri filamenta elongata ad instar carinae curvata: antherae ovato-acuminatae: stylus subulatus: stigma puberulum: lomentum gracile teretiusculum elongatum stylo uncinato coronatum, articulis oblongis compresso-tumidis 1-spermiis: semina oblonga obtusa, hilo laterali.

385. *ORNITHOPUS Desv.* Flos exiguus. Calycis 1-sepali liberi persistentis tubus cylindricus vel turbinatus, limbus 2-labiatus 5-dentatus, dentibus subaequalibus, 2 labii superioris basi connatis : corollae papilionaceae vexillum obovatum erectum patens, alis oblongis conniventibus, longior, carina compressa obtusa, alis multo brevior, unguis petalorum calyce inclusae : stylus subulatus: stigma depressum: lomentum lineare compressum arcuatum longe rostratum, articulis parallelopipedis vel ovatis sero secedentibus 1-spermiis : semina oblonga compressa hilo laterali.

386. *ASTROLOBIUM Desv.* Calycis 1-sepali liberi persistentis tubus cylindricus, limbus 2-labiatus 5-dentatus, dentibus 2 labii superioris inferne connatis : corollae papilionaceae vexillum ovatum patens, alis oblongis obtusis conniventibus, vix longior, carina compressa rostrata 2-unguiculata, alis brevior, unguis petalorum vix e calyce exsertae: stylus subulatus: stigma puberulum depressum: lomentum lineare subangulatum arcuatum, articulis oblongis aequalibus truncatis 1-spermiis: semina elongata, quandoque subincurva laevia, hilo laterali mediano.

387. *SCORPIURUS L.* Calycis 1-sepali liberi persistentis tubus turbinate-campanulatus, limbus 2-labiatus 5-fidus laciniis aequalibus acutis: corollae papilionaceae vexillum late ovatum recurvum, alas ovato-oblongas superans, carina 2-unguiculata acute rostrata alarum longitudine, petalorum unguis e tubo calycino exsertae: androphori filamenta 4 altiora 5 longe breviora, antheris oblongis: stylus adscendens: stigma depressum: lomentum elongatum sulcatocostatum pluries involutum, costis incrimibus squamulosis tuberculatis vel aculeatis, articulis arcuatis 1-spermiis : semina ovalia vel semilunata laevia, hilo parvo dorsali.

DIADELPHIA HEXANDRIA.

FUMARIA.

1423. *OFFICINALIS L. Sp. Pl. p. 984.* Glauco-virens. Caule diffuso ramossissimo, ramis alternis: foliis supradecompositis, foliolis cuneato-flabellatis laciniis linearibus planis: floribus racemosis: foliolis calycinis ovatis lanceolatisve tubo corollino, angustioribus : pedunculis fructiferis erecto-patulis : drupeolis subglobosis apice retusis laevibus.

F. officinalis Sebast. En. pl. Amph. Flavii p. 45. n. 105 - Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 232. n. 806 - Bert. Fl. It. t. 7. p. 301.

β densiflora. Racemis densis.

F. officinalis β Bert. l. c. p. 302.

α subemarginata. Caule altiore, petiolis subcirrosis, drupeolis subemarginatis.

F. officinalis $\times$ *Bert. l. c.*

δ *Vaillantii*. Caule altiore, petiolis subcirrosis, drupeolis non emarginatis.

F. officinalis δ *Bert. l. c.*

In cultis ad vias ad muros ubique vulgatis etiam varietates.

Ann. Flor. Martio in aestatem. Flores dilute vel intense rosei apice ut plurimum saturatiore.

Vulgo. *Fumaria*, *Erba fumaria*.

Usus. Herba et semina *Fumariae* in veteri medicina plurimum valuerunt ad sanandum scorbutum arthitides aliosque morbos, nunc fere oblita, nam uti depurativa sub forma decocti herba simpliciter aliquando usurpatur.

1424. *AGRARIA* Lag. *Gen. et Spec. p. 21. n. 282.* Glauco-virens. Caule diffuso ramoso, ramis alternis: foliis supradecompositis, foliolis cuneato-flabellatis laciniis latiusculis obverse lanceolatis: floribus grandiusculis laxe racemosis: foliolis calycinis ovato-lanceolatis serratis, tubo corollino, sublatioribus: pedunculis fructiferis erecto-patulis: drupeolis grandiusculis subglobosis retusis tuberculato-scabris.

F. agraria *Bert. Fl. It. t. 7. p. 305.*

In cultis non rara, et pro officinali indiscriminatim lecta.

Ann. Flor. Martio-Junio. Flores lete rosei apice fere rubro.

1425. *CAPREOLATA* L. *Sp. pl. p. 985.* Glauca. Caule angulato alterneramoso, petiolis cirrosis, alte scandente: foliis bipinnatis, foliolis ternatis 2-3-fidis, laciniis latiusculis incisis dentatisve: floribus in racemo denso, pedicellis fructiferis inferioribusque floriferis recurvis: foliolis calycinis late-ovatis sero persistentibus: drupeolis subglobosis laevibus.

F. capreolata *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii p. 45. n. 104 - Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 232. n. 805 - Bert. Flor. It. t. 7. p. 306.*

Ad sepes ubique frequens.

Ann. Flor. Aprili ad Junium. Flores albo-carnei apice atro sanguinei.

1426. *PARVIFLORA* Lamck dict. 2. p. 567. Intense glauca. Caule decumbente erectove saepe ramosissimo, ramis patulis alternis: foliis tripinnatis, foliolis flabellatis varimode partitis, partibus angusto-linearibus canaliculatis: floribus parvis in racemo laterali vel terminali tandem laxato: foliolis calycinis ovatis: drupeolis globosis maturitate tuberculato-scabris.

F. parviflora *Seb. et Maur. Flor. Rom. Prod. p. 232. n. 807 - Bert. Fl. It. t. 7. p. 310 - F. exilis* Romana folio *Sophiae* tenuissimo. *Bocc. Mus. di Piant. p. 107*, et *F. exilis* Romana *l. c. t. 81*, et *F. minor* *Foeniculi* tortuosis foliis flore albo macula rubente, *l. c. p. 144* et *F. Phoeniculi* tortuosi folio Romana *l. c. tab. 202*.

In cultis, vineis, viridariis, viis frequens.

Ann. Flor. Aprili ad Augustum. Flores albi apice purpurei.

CORYDALIS.

1427. *TUBEROSA* DC. *Prod. Syst. nat. t. 4. p. 127. n. 9.* Radice tuberosa cava, fibrillis numerosis: caule simplici subflexuoso inferne nudo, inferius 2-foliato: foliis biternatis, foliolis inaequaliter fixis lobatisve: floribus in racemo terminali simplici: bracteis late ovatis integris: calcare apice curvo.

C. tuberosa Bert. Flor. It. t. 7. p. 290 - *C. bulbosa Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 232. n. 802.*

In montium sylvis frequens. *Copiosamente sul monte Cavi, vicino Rocca di Papa etc.*

Perenn. Flor. Aprili-Majo. Flores albidii vel saturate rosei.

Usus. Linnaeus in sua materia medica mentionem facit de hac planta sub nomine *Aristolochiae fabaceae*, referens radicem inter emenagogos. Nunc oblita.

1428. *BULBOSA* DC. *Prod. Syst. nat. t. 1. p. 127. n. 11.* Radice tuberosa solida: caule subsimplici inferne unisquamato, superne 2-3-folioso: foliis biternatis, foliolis integris vel 2-3-partitis: floribus in racemo terminali simplici: bracteis cuneato-palmatifidis: calcare recto.

C. bulbosa Bert. Fl. It. t. 7. p. 293 - *C. digitata Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 232. n. 803.*

In montium sylvis. *Presso Monte Compatri.*

Perenn. Flor. Majo. Flores rosei vel albidii.

1429. *OCHROLEUCA* Bert. *Fl. It. t. 7. p. 297.* Radice fusiformi: caule angulato diffuso ramoso, ramis refractis: foliis triternatis, foliolis ovatis vel ovato-cuneatis integris vel inciso-lobatis: racemo paucifloro tandem laxo: bracteis lanceolatis: calcare obtusissimo.

C. lutea Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 232. n. 804.

In montanum sylvis. *Sul monte Gennaro.*

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores flavi.

DIADELPHIA OCTANDRIA.

PALYGALA.

1430. *VULGARIS* L. *Sp. Pl. p. 986.* Pallide virens. Caulibus adscendentibus e basi ramosis, ramis patulis: foliis lanceolato-linearibus, inferioribus abbreviatis obovatis: racemo terminali longiusculo: foliolis calycinis internis ovato-acuminatis nervoso-venosis, corollae subaequalibus, capsula longioribus:

capsulis subrotundis basi angustatis apice retusis pendulis: tecaphoro brevissimo.

P. vulgaris Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 233. n. 808 - Bert. *Fl. t.* 7. p. 314.

In apricis montanis. Monte Gennaro, presso Bagnaja etc.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores coerulei.

1431. *MAJOR* JACQ. *Fl. Aust. t.* 5. p. 6. t. 43. Pallide virens, pilosiuscula. Caule adscendente erectove dense folioso: foliis lineari-lanceolatis, inferioribus ovatis basi angustatis: racemo ut plurimum abbreviato densifloro: foliolis calycinis internis amplis nervoso-multi-venosis, corolla brevioribus, capsula longioribus: capsulis ellipticis emarginatis pendulis: tecaphoro evoluto.

P. major Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 233. n. 811 - Bert. *Fl. It. t.* 7. p. 318.

In jugis subapenninis. Presso Subiaco, et in apenninis. Sul Vettore.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores pulchre rosei.

1432. *FLAVESCENS* Sebast. *Rom. pl. fosc.* 1. p. 6. tab. 1. fig. 1. Pallide virens. Caulibus caespitosis adscendentibus: foliis linearibus lanceolatis, inferioribus obovatis: floribus in racemo elongato subconferto: foliolis calycinis internis oblongis utrinque acutis nervoso-venosis, corolla capsulaque longioribus: capsulis ellipticis exquisite marginatis tandem pendulis: tecaphoro brevi.

P. flavescens Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 233. n. 810 - Bert. *Fl. It. t.* 7. p. 319.

In agris sterilibus frequens. Roma, Corneto, Tivoli, Subiaco, Ostia etc.

Perenn. Flor. Aprili, Autumno. Flores lutei.

1433. *MONSPELIACA* L. *Sp. Pl.* p. 987. Pallide virens. Caule erecto simplicis vel parce ramoso: foliis inferioribus lineari-lanceolatis acutis subconfertis, inferioribus lineari-acuminatis remotiusculis: floribus in racemo elongato sublaxo subsecundo: foliolis calycinis internis oblongis utrinque acutatis nervoso-venosis, corolla capsulaque, longioribus: capsulis oblongis emarginatis, pendulis tecaphoro brevissimo.

P. monspeliaca Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 233. n. 809 - Bert. *Fl. It. t.* 7. p. 349.

In pratis sterilibus, collis muris circa Romam et in maritimis. Ostia.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores dilute lutei.

1434. *ANARA* L. *Sp. Pl.* p. 987. Saturate virens. Caulibus caespitosis as-

surgentibus: foliis inferioribus obovatis majusculis, superioribus lineari-lanceolatis: floribus racemosis: foliolis calycinis internis ellipticis corollam aequantibus, capsula sub longioribus: capsulis obcordatis: tecaphoro brevissimo.

P. amara Sang. *Cent. tres* p. 96. n. 205 - *Bert. Fl. It. t. 7. p. 321.*

In montanis subapenninis. *Monte Calvo presso Subiaco, Monte Gennaro*, et in apenninis. *Vettore.*

Perenn. Flor. Junio. Flores cyanei.

Vulgo. *Poligala amara.*

Usus. Apud nonnullos herba uti expectorans in cronicis affectionibus pectoris usurpatur.

DIADELPHIA DECANDRIA.

SPARTIUM.

* Inermes.

1435. *JUNCEUM* L. *Sp. Pl.* p. 905. Glauco-virens. Caule arborescente, ramis sparsis, coadunatisque virgatis: foliis paucis sparsis obverse-lanceolatis cito deciduis: floribus in racemo terminali: calycibus 1-labiatis: leguminibus elongatis rostratis.

S. junceum Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 234. n. 812 - *Bert. Fl. It. t. 7. p. 327.*

In ericetis, collibus arenosis, sterilibus comunis.

Frut. Flor. Majo-Junio. Flores lutei.

Vulgo. *Ginestra.*

Usus. Flores grate redolentes ab Apibus desideratissimi. Rami optimi ad ligandum, in operibus agricolis usitatissimi: cortex macerationis ope dat materiam tessilem sub nomine *Lino ginestrino*. Tota planta Alkali Potassa abundat, unde cineres et decoctio corticis diuretica.

1436. *RADIATUM* L. *Sp. Pl.* p. 966. Glaucum. Caule erecto ramosissimo, ramis oppositis striatis abbreviatis: foliis ternatis, foliolis linearibus petiolo persistente: floribus in fasciculis terminalibus: calycibus 2-labiatis: leguminibus ovalibus rostratis.

S. radiatum Bert. *Fl. It. t. 7. p. 333.* - Spartum minimum montanum triphyllum *Column. Ecphr.* 1. p. 295, et *S. aequicolorum* minimum montanum *τριφύλλον* l. c. p. 294.

In alpestribus australibus montis *Vettore sopra S. Gennaro.*

Frut. Flor. Junio-Augusto. Flores lutei.

1437. *SCOPARIUM* L. *Sp. Pl.* p. 966. Glabrum virescens. Caule arborescente angulato, ramis alternis erectis virgatis: foliis ternatis, foliolis obovatis, superioribus simplicibus: floribus axillaribus solitariis: calyceibus 2-labiatis: leguminibus oblongis subfalcatis, rostro incurvo, suturis exquisite villosis.

S. scoparium Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 234. n. 813 - Bert. *Fl. It. t. 7. p.* 334.

In eriectis, collibus sylvaticis, aggeribus viarum passim.

Frut. Flor. Aprili-Majo. Flores flavi.

Vutgo. *Scopiglio*, *Ginestra dei Carbonari*.

Usus. Dat pecori gratum pabulum: rami juniores ad ligandum aptissimi, et a carbonariis praesertim usurpati ad saccos ligandos, unde nomen vulgare: Scopas quoque conficimus ad marmorea pavimenta praesertim pulienda.

** Armati.

1438. *SPINOSUM* L. *Sp. Pl.* p. 997. Glabrum. Caule humili lignoso ramoso, ramis divaricatis crebre valideque spinosis: foliis parvis petiolatis ternatis, foliolis ovatis: floribus solitariis, pedunculis lateralibus approximatis: leguminibus oblongis brevibus recte mucronato-rostratis, sutura superiore utrinque breviter alata.

S. spinosum Bert. *Fl. It. t. 7. p.* 342.

In sepibus montanis Umbriae.

Frut. Flor. Aprili-Majo. Flores lutei.

1439. *VILLOSUM* Poir. *Voy.* 2. p. 207. Tomento brevi canescens. Caule arborescente striato, ramis divaricatis inordinatis spinescentibus, spinis validis: foliis petiolatis ternatis, foliolis obverse cuneatis apice rotundatis: pedunculis lateralibus fasciculatis 1-floris: calyceibus truncatis: leguminibusque brevirostratis dense lanatis.

S. villosum Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 234. n. 814 - Bert. *Fl. It. t. 7. p.* 334.

In ericetis et collibus maritimis. Secus *Civitavecchia* abunde.

Frut. Flor. Aprili-Majo. Flores lutei.

1440. *SPINESCENS* Spr. *Syst. veg. t. 3. p.* 225. Cano-pubescens, pilis sericeis. Caule humili lignoso adscendente vel erecto ramosissimo, ramis inordinatis spinescentibus: foliis petiolatis ternatis, foliolis obovato-oblongis: flo-

ribus lateralibus solitariis petiolatis : calyce 2-labiato : leguminibus oblongis subfalcatibus oblique rostratis.

β ramosissimum. Leguminibus glabris vel laeviter pilosis in sutura inferiore hirsutis.

S. spinescens β . *Bert. Fl. It. t. 7. p. 345.*

In sepibus sylvarum Piceni.

Frut. Flor. Aprili-Majo. Flores lutei.

ONONIS.

1441. *ANTIQUORUM* L. *Sp. Pl. p. 1006.* Pubescens, pilisque glanduliferis viscida. Caule decumbente erectove, ramis numerosis inordinatis tandem spinosis: foliis ternatis, foliolis ovato-oblongis obtusis dentatis, superioribus simplicibus: stipularum auriculis semiovatis dentatis: floribus axillaribus solitariis geminatisve: laciniis calycinis lanceolato-linearibus corolla multo brevioribus: leguminibus ovatis calyce brevioribus 2-spermiis: seminibus minute granulatis.

O. antiquorum *Bert. Fl. It. t. 7. p. 368* - O. arvensis *Seb. et Maur. Flor. Rom. Prod. p. 236. n. 824* - O. spinosa *Sang. Cent. tres p. 97. n. 219.*

In campis ubique.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores intense rosei.

Vulgo. *Arresta bovi, Ononide.*

Obs. Herba faetida.

Usus. Radix Ononidis inter quinque radices aperientes minores jam recensita.

1442. *ARVENSIS* Smith *Engl. Flor. t. 3. p. 267.* Pubescens pilisque glanduliferis viscidula. Caule decumbente saepius erecto, ramis adscendentibus alternis tandem spinosis: foliis ternatis, foliolis ovali-oblongis acutis dentatis, superioribus simplicibus: stipularum auriculis semiovatis dentatis: floribus axillaribus solitariis geminatisve: laciniis calycinis lanceolato-linearibus, corolla multo brevioribus: leguminibus ovatis calyce brevioribus 2-spermiis: seminibus minute granulatis.

O. arvensis *Bert. Fl. It. t. 7. p. 371.*

In maritimis. *Al Porto d'Ascoli* in Piceno.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores intense rosei.

1443. *MITISSIMA* L. *Sp. Pl. p. 1007.* Laxe pubescens, pilis apice glanduliferis. Caule ut plurimum erecto, ramis alternis adscendentibus: foliis ternatis, foliolis obovatis obtusis serratis, impari longius petiolato: stipularum auriculis acutis approximatis: floribus terminalibus in spica densa abbreviata

foliata : foliorum floralium stipulis scariosis , arete calycem amplexantibus , supremis aphyllis : laciniis calycinis ovatis acutis corolla subvioribus : leguminibus oblongis calyci subaequalibus : seminibus minute echinatis.

O. mitissima Bert. *Fl. It. t. 7. p. 374.*

In sabulosis mare versus. *Macchia Mattei, Fiumicino* etc.

Ann. Flor. Aprili-Majo. Flores albi vexillo purpurascente.

1444. *OLYGOPHYLLA* Ten. *Fl. Nap. t. 2. p. 136. tab. 67.* Pubescens, pilis eglandulosis. Caule assurgente diffuso , ramis alternis adscendentibus : foliis simplicibus orbiculato-cuneatis obovatisve serrulatis : stipularum auriculis semiovatis obtusis : floribus axillaribus solitariis longe pedunculatis : laciniis calycinis lanceolato-linearibus acutis corolla brevioribus : leguminibus obtusis calyci subaequalibus : seminibus minute muriculatis.

O. olygophylla Bert. *Fl. It. t. 7. p. 376.*

lo elatis apricis montium Umbriae et Piceni. *Grum Sasso d' Italia*, et prope *Ascoli*.

Ann. Flor. Junio-Julio. Flores rosei, vel carnei.

1445. *SERRATA* Forsk. *Flor. Aegypt. Arab. p. LXX.* Pubescenti-viscida. Caule solitario vel caespitoso erecto , ramis alternis : foliis ternatis , foliolis obverse cuneatis argute serratis, dentibus inaequalibus : stipulis brevibus auriculis ovatis acutis : floribus in racemo terminali foliato superne densifloro : foliis floraribus superioribus simplicibus angustatis : laciniis calycinis lanceolato-linearibus corollam subaequantibus : leguminibus calycem subaequantibus : seminibus granulato-scabris.

O. serrata Bert. *Fl. It. t. 7. p. 377* - *O. diffusa* Fior. *Gior. dei lett. di Pisa t. 17. p. 18* - *Ononis non spinosa rotundifolia spicata purpurea hisp. Barrel. Ic. 258* - *Bocc. Mus. di piant. p. 60. tab. 48.*

In maritimis arenosis. *Ostia, Castel Fusano, Civitavecchia, Terracina* etc.

Ann. Flor. Majo. Flores albidus vexillo roseo.

1446. *MOLLIS* Sav. *Mem. della Soc. Ital. t. 9. p. 351. tab. 8.* Villosa , pilis glanduliferis viscida. Caule erecto, ramis alternis patulis : foliis ternatis, obverse oblongo-cuneatis truncatis serrulatis : stipularum auriculis late triangularibus : floribus pendulis in racemis terminalibus foliatis, pedicellis erectis stipula petioloque longioribus : laciniis calycinis lineari-acuminatis corollam vix superantibus : leguminibus tereti-compressis calyci subaequalibus, pendulis : seminibus scabris.

O. mollis Bert. *Fl. It. t. 2. p. 380* - *O. reclinata* Seb. et Maur. *Fl.*

Rom. Prod. p. 236. n. 828 - *Ononis trifolia pallidis nutantibusque flosculis maritima Barrel. Ic. 761.*

In nemorosis, collibus circa Urbem. *Monte Mario* et in maritimis. *Ostia, Fiumicino* etc.

Ann. Flor. Junio. Flores albi vexillo roseo.

1447. *CHERLERI L. Sp. Pl. 1007.* Pubescenti viscida, pilis glanduliferis. Caulē erecto alterne ramoso, quandoque simplici: foliis longe petiolatis ternatis, inferiorum foliolis subrotundis, superiorum ovato-oblongis, omnibus minute arguteque serratis: stipularum auriculis lanceolato-acuminatis: floribus in racemo densiusculo, petiolo foliorum floralium, brevioribus: laciniis calycinis lanceolatis longe acuminatis corollam superantibus: leguminibus ovalibus erectis calycis longitudine: seminibus minutissime granulatis.

O. Cherleri Bert. Fl. It. t. 7. p. 382 - *O. Columnae Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 236. n. 825* - *O. lutea sylvestris minima Column. Ecphr. 1. p. 304* - *Ononis purpurea non spinosa Barrel. Ic. 1106.*

In sterilibus montanis. *A Tivoli presso S. Antonio, sul monte della Croce, ad Albano* etc.

Ann. Flor. Majo-Junio. Flores flavi vexillo striis purpureis notato.

1448. *MINUTISSIMA L. Sp. Pl. p. 1007.* Minutissime puberula pilis apice glanduliferis. Caulibus caespitosis decumbentibus parce ramosis: foliis ternatis breviter petiolatis, foliolis obverse oblongo-cuneatis superne serrulatis, e stipula arcte cauli adnata, ortis: stipularum auriculis lanceolato-acuminatis: floribus in racemis solitariis densiusculis foliatis, stipulis superioribus saepe aphyllis: laciniis calycinis lanceolatis longe aristatis corollam superantibus: leguminibus oblongis erectis calyce brevioribus: seminibus minutissime granulatis.

O. minutissima Bert. Fl. It. t. 7. p. 384 - *Ononis lutea montana non spinosa minima Barrel. Ic. 1107.*

In apricis montium Latii. *Quadagno.*

Suffrutie. Flor. Junio-Julio. Flores lutei parvi.

1449. *VARIEGATA L. Sp. Pl. p. 1008.* Pubescens pilisque glanduliferis viscida. Caulibus decumbentibus prostratisque parce ramosis, ramis alternis: foliis simplicibus obovatis obverse plicatis breviter petiolatis: stipularum caulem amplexantium auriculis subovatis: foliis stipulisque insigniter nervosis arguteque serratis: floribus axillaribus subsessilibus in racemo longo laxo: laciniis calycinis lanceolato-acuminatis corollae brevioribus: leguminibus ovatis erectis, calycem vix superantibus: seminibus laevibus.

O. variegata Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 236. n. 826 - *Bert. Fl.*

It. t. 7. p. 385 - *Ononis maritima*, mitis, folio lucido serrato *Bocc. Pl. Sicil. p. 70. tab. 38. fig. III* - *O. lutea* Trixaginis folio, maritima *Barrel. Ic. 776.*

In arena maritima frequens. *Ostia, Fiumicino, Polo.*

Ann. Flor. Aprili-Majo. Flores lutei lineis purpureis percursi.

1450. *CENISIA* L. *Mant. Alt. p. 267.* Glabra vel minutissime pilosa. Caulibus caespitosis decumbentibus, superne parce ramosis, ramis alternis: foliis trifoliatis, foliolis obverse cuneatis superius argute serrulatis, inferius integris: stipularum auriculis ovato-acuminatis profunde serratis petiolum brevem superantibus: floribus solitariis longe articulado-pedunculatis in apice caulis ramorumque super articulum cernuis: laciniis calycinis lanceolato-acuminatis corolla triplo brevioribus: leguminibus ovali-oblongis tandem erectis calyce duplo longioribus: seminibus granulatis.

O. cenisia Bert. *Fl. It. t. 7. p. 387* - *Ononis lutea* purpurea angustifolia Hispanica *Barrel. Ic. 1104.*

In rupestribus alpium australium montis *Vettore.*

Suffrutic. Flor. Julio. Flores. albidus vexillo purpureo piloso.

1451. *VISCOSA* L. *Sp. Pl. p. 1009.* Pubescenti-viscida, pilis nudis brevioribus glandulosis. Caule erecto ramoso, ramis patulis: foliis ternatis, foliolis ovali-oblongis superius minutissime serratis, supremis simplicibus: stipula grandi integra, auriculis subtriangularibus: pedunculis 1-floris axillaribus solitariis filiformibus aristatis, arista saepe elongata: laciniis calycinis linearisetaceis, corolla ut plurimam longioribus: leguminibus teretibus calyce duplo longioribus pendulis: seminibus granulato-scabris.

O. viscosa Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 237. n. 827.* - Bert. *Fl. It. t. 7. p. 392* - *Anonis lutea* non viscosa latifolia *Barrel. Ic. 1229.*

In collibus maritimis. *Intorno Civitavecchia.*

Ann. Flor. Majo-Junio. Flores luteoli.

1452. *NATRIX* L. *Sp. Pl. p. 1008.* Pubescenti-viscida, pilis glanduliferis. Caule erecto alterne ramoso, ramis patulis: foliis ternatis, foliolis oblongis obtusis superne serrulatis: stipularum auriculis lata basi lanceolatis: floribus solitariis axillaribus terminalibusque in racemo dispositis: pedunculis breviter aristatis folium subsuperantibus, laciniis calycinis linearibus obtusiusculis, corolla multo brevioribus: leguminibus oblongis pendulis, calyce multo longioribus: seminibus granulato-scabris.

β pinguis. Foliis oblongis lanceolatisve, serrulatis acutis obtusisve.

O. Natrix β Bert. *Fl. It. t. 7. p. 393.*

Ad margines fluviorum, et fluvium. *Al passo di Corese.*

Ann. Flor. Febuario in aestatem Flores flavi vexillo striis sanguineis notato.

1453. *BIFLORA* Desf. *Flor. Alt. t. 2. p. 143*. Viscida, hirta pilis simplicibus glandulosis. Caule crasso erecto striato, ramis alternis patulis: foliis teroatis majusculis, foliolis oblongis obtusis obovatisve fere toto margine serrulatis: stipularum auriculis oblongis acutis remote serratis: floribus longe pedunculatis solitariis axillaribus cernuis aristatis: petiolis foliis subaequalibus: aristis longis infra calycem insertis: laciniis calycinis lineari-angustissimis corolla fere duplo brevioribus: leguminibus teretibus pendulis, calyce triplo longioribus: tecaphoro brevi: seminibus granulato-scabris.

O. biflora. Bert. Fl. It. t. 7. p. 395.

In maritimis. *Fiumicino.*

Ann. Flor. Aprili. Flores ochroleuci pallidi, striis roseis in vexillo.

ANTHYLLIS.

1454. *TETRAPHYLLA* L. *Sp. Pl. p. 1011*. Pubescens, intense virens. Caule prostrato simplici ramosove: foliis irregulariter impari-pinnatis 4-foliolatis, foliolo terminali maximo, caeteris minoribus inaequalibus alternatim dispositis: floribus axillaribus sessilibus fasciculatis: leguminibus rectis oblongis obtusis 2-spermis: tecaphoro brevi: seminibus reniformi-subrotundis diafragmate distinctis.

A. tetraphylla Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 237. n. 831 - Bert. Fl. It. t. 7. p. 399 - A. leguminosa* Vessicaria lutea *Barrel. Ic. 534.*

In marginibus agrorum, collibus sterilibus non infrequens. *Strada d'Ostia, alla Palanzana presso Viterbo, a Terracina etc.*

1455. *VULNERARIA* L. *Sp. Pl. p. 1012*. Breviter pubescens. Caule adscendente solitario vel multiplo raro ramoso: foliis radicalibus longe petiolatis subsimplicibus, caulinis impari-pinnatis successive brevius petiolatis, pinnis ovatis vel lanceolatis, impari majore: floribus in capitulis terminalibus geminatis, involuero monophyllo digitato, laciniis lanceolatis acutis: leguminibus semi-ovatis 1-spermis: tecaphoro brevi: seminibus subreniformibus laevibus.

A. vulneraria Bert. Fl. It. t. 7. p. 401.

β bicolor. Breviter pubescens corolla lutea vel pallente carina apice sanguineo-rubella.

A. tetraphylla. \beta Bert. l. c. - A. tetraphylla \alpha \gamma *Sebast. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 337. n. 832 - A. leguminosa lutea Italica Barrel. Ic. 575.*

ε humilis. Hirsutissima pilis elongatis patentibus.

A. Vulneraria ε. *Bert. l. c. p. 402.*

γ heterophylla. Foliolis foliorum caulinarum inferiorum ovatis, flore purpureo-sanguineo.

A. Vulneraria γ *Bert. l. c.* - A. Vulneraria β *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. l. c.* - A. leguminosa montana coeruleo flore *Barrel. Ic. 553.*

In montibus Latii, et in maritimis. β *Monte della Croce*, ε *Monte Lucretile, Frascati, Civitavecchia, Corneto* etc.

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flores saturate lutei vel pallide flavi carina apice sanguinea, in γ saugineo-purpurea.

Vulgo. *Vulneraria.*

1456. *MONTANA L. Sp. Pl. p. 1012.* Villosa. Caule decumbente tortuoso-ramoso, ramis numerosis alternis: foliis impari-pinnatis multiugis, foliolis ovatis acutis: floribus in capitulo solitario longe pedunculato involucrato: involucro diphylo foliolis oppositis palmatifidis laciniis ovali-oblongis: leguminibus oblongis calyce brevioribus 1-spermis: tecaphoro brevi: seminibus reniformibus laevibus.

A. montana *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 238. n. 833 - Bert. Fl. It. t. 7. p. 405* - Astragalus incanus tomentosus pallido globoso fl. Italico. *Barrel. Ic. 722.*

In jugis subapenninis et apenninis. *Monte Calvo presso Subiaco, Vettore nell'Umbria* etc.

Suffrutic. Flor. Julio-Augusto. Flores purpurei.

GENISTA.

1457. *SAGITTALIS L. Sp. Pl. p. 998.* Pilosiuscula. Caule prostrato lignoso, ramis herbaceis simplicibus adscendentibus utrinque alatis, alis interruptis: foliis simplicibus ovato-lanceolatis: floribus erectis approximatis in racemo terminali: carinae costa, leguminibusque villosis.

G. sagittalis *Sang. Cent. tres p. 96. n. 217 - Bert. Fl. It. t. 7. p. 347 - Chaemespartium supinum caule folioso hisp. Barrel. Ic. 570.*

In pratis apenninis inter saxa. *Vettore.*

Suffruticul. Flor. Julio-Augusto. Flores lutei.

1458. *GENUENSIS Pers. Syn. Pl. t. 2. p. 287.* Glabra. Caule erecto lignoso superne angulato, ramis alternis herbaceis intortis argute triquetris: foliis simplicibus lanceolatis margine cartilagineis: floribus solitariis axillariibus in racemis terminalibus: corollis leguminibusque glabris.

G. genuensis Bert. *Fl. It. t. 7. p. 348* - *G. januensis* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 234. n. 815.*

In montibus Latii *Monte Catillo, Monte Gennaro*, et in apenninis Umbriae. *Vettore.*

1459. *TINCTORIA* L. *Sp. Pl. p. 998.* Glabriuscula, lute virens. Caule erecto tereti striato basi lignoso paniculato-ramoso, ramis herbaceis teretibus: foliis simplicibus oblongis lanceolatisve ovatis: floribus solitariis axillaribus in racemis terminalibus elongatis densis: corollis leguminibusque glabris.

G. tinctoria Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 234. n. 816* - Bert. *Fl. It. t. 7. p. 351.*

In collibus siccioribus et in dumetis montanis et maritimis. *Guadagnolo, Monte Gennaro, Ostia* etc.

Suffrut. Flor. Junio. Flores lutei.

Vulgo *Ginestrella.*

Usus. Semina flores herba Genistae jam ad diuresim promovendam habita, nunc obsoleta. Ex ramis junioribus et foliis color viridis aut luteus elicitur ad lintea tingenda.

1460. *OVATA* Willd. *Sp. t. 3. p. 2. p. 940.* Hirsuta, intense virens. Caule ascendente erectove tereti striato lignoso, ramis alternis robustis erecto-patulis: foliis late-ovatis oblongisque acutis: floribus solitariis axillaribus in racemis terminalibus densis: corollis glabris, leguminibus hirsutis.

G. ovata Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 234. n. 817* - Bert. *Fl. It. t. 7. p. 354.*

In dumetis, et collibus sterilibus aut frequens.

Suffrut. Flor. Majo. Flores lutei.

CYTISUS.

1461. *CANDICANS* Lamarck. *Enc. t. 2. p. 246.* Pubescens. Caule erecto, ramis angulatis: foliis petiolatis ternatis, foliolis obovatis subuniformibus suptus dealbatis: floribus in fasciculis lateralibus terminalibusque basi 2-bracteolatis, bracteolis linearibus: leguminibus rectis: seminum hilo strophiolato.

G. candicans Bert. *Fl. It. t. 7. p. 547* - *Genista candicans* Sang. *Cent tres p. 96. n. 216.*

In dumetis et collibus sterilibus. *Macchia de' Mattei* etc.

Frut. Flor. Junio-Julio. Flores lutei.

1462. *LABURNUM* L. *Sp. Pl. p. 1041.* Caule arborescente elato erecto ramoso, ramis sparsis: foliis ternatis, subtus pubescentibus, foliolis ovato-ob-

longis ovatisve obtusis mucronulatis, superioribus acutis: floribus numerosis majusculis in racemo elongato pendulo: leguminibus falcatis: hilo minuto.

C. Laburnum Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 235. n. 819 - *Bert. Fl. It.* t. 7. p. 547,

In montibus Latii et Sabinae frequens.

Arbuse. Flor. Majo. Flores lutei.

Vulgo. *Maggio pendolino, Laburno, Avorniello.*

Usus. In viridariis ad ornamentum colitur. Liguum durum maculatam tectoribus, et topiariis optimum. Folia pecoribus, flores apibus, quod non modo dici debemus de hac *Cytisi* specie, sed de omnibus.

1463. *SESSILIFOLIUS* L. *Sp. Pl.* p. 1041. Glaberrimus. Caule erecto, ramis sparsis: foliis ternatis superioribus sessilibus, foliolis subrotundis mucronulatis: floribus in racemis terminalibus abbreviatis, pedicellis bracteatis, bracteis subtrifillis: leguminibus glabris erectis vel parvum curvatis: hilo minuto strophiolato.

C. sessilifolius Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 235. n. 821 - *Bert. Fl. It.* t. 7. p. 552.

In montibus fraequens. *Sulli Monti Tiburtini.*

Frut. Flor. Majo. Flores lutei.

1464. *TRIFLORUS* Herit. *Stirp. nov. fasc.* 7. p. 184. Hirsutus. Caule erecto valde ramoso, ramis sparsis: foliis petiolatis trifoliatis, foliolis subsessilibus ovato-oblongis mucronatis: floribus axillaribus fasciculato-subternis nutantibus, pedunculis 1-floris: calycibus abbreviatis: leguminibus subarcuatis villosissimis: hilo parvo, strophiole intorto.

C. triflorus Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 235. n. 822 - *Bert. Fl. It.* t. 7. p. 555.

In ericetis, et collibus sylvaticis circa Urbem frequentissimus.

Frut. Flor. Aprili. Flores lutei.

1465. *PROSTRATUS* Scop. *Fl. Carn. ed.* 2. t. 2. p. 70. Pilis patentibus hirsutus. Caule terete decumbente simplici vel alterne ramoso: foliis ternatis longiuscule petiolatis, foliolis obovatis oblongisve obtusis: floribus axillaribus breviter petiolatis vel subsessilibus subgeminatis in racemo longo foliato: calycibus tubulosis elongatis: leguminibus falcatis: hilo strophialato.

C. prostratus. *Bert. Fl. It.* t. 7. p. 556 - *C. supinus.* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 236. n. 823.

In montium dumetis. *Monte Albano, Gennaro etc.*

Frut. Aprili-Majo. Flores lutei, basi tandem sanguinei.

1466. *ARGENTÆUS* L. *Sp. Pl.* p. 1043. Adpresse argenteo-sericeus. Caullbus adsidentibus erectisve dense ramosis basi lignosis: foliis ternatis petiolatis, foliolis oblongo-lanceolatis, stipulis lateralibus lanceolatis basi auctis: floribus terminalibus subgeminis lateralibus solitariis: leguminibus erectis: seminibus carnuculatis.

C. argenteus Sang. *Cent. tres* p. 97. n. 218 - *Bert. Fl. It. t. 7.* p. 563.

In sylvaticis ad sepes. *Presso Terni, e sul Vettore.*

ULEX.

1467. *EUROPAEUS* L. *Sp. Pl.* p. 1045. Spinosissimus, spinis validis ramosis fasciculatisve. Caule erecto valde ramoso, ramis sparsis: foliis lanceolato-linearibus canaliculatis pubescentibus pungentibus: floribus solitariis, vel fasciculatis in racemo terminali composito: bracteis ovatis concavis: dentibus calycinis obsoletis conniventibus.

U. europaeus Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 235. n. 818 - *Bert. Fl. It. t. 7.* p. 366.

In ericetis, sylvis, sepibus etiam circa Urbem.

Frut. Flor. Febuario ad aestatem. Flores lutei.

Vulgo. *Ginestrone.*

Usus. Lignum durissimum operibus topiorii optimum.

ADENOCARPUS.

1468. *PARVIFOLIUS* DC. *Fl. Franc. t. 5.* p. 550. Caule decumbente erectove, ramis divaricatis: foliis ternatis, foliolis oblongis conduplicatis planisve: stipulis lanceolatis: floribus subracemosis laxis, racemo terminali elongato: calycibus glandulosis.

A. parvifolius Bert. *Fl. It. t. 7.* p. 566 - *Cytisus divaricatus* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 235. n. 820.

In collibus circa Urbem, et in montium dumetis presso *Frascati*, presso *Viterbo* etc.

Frut. Flor. Julio-Augusto. Flores lutei.

LUPINUS.

1469. *ALRUS* L. *Sp. Pl.* p. 1015. Breviter pubescens. Caule erecto simplici vel alterne ramoso: foliis digitatis, foliolis quinque septenis obovato-oblongis, basi cuneatis: stipulis setaceis: floribus sparsis in racemis terminalibus ebracteatis: calycis labii subaequalibus integris, dente setaceo utrinque interjecto: leguminibus teretibus crassis sericeis.

L. albus *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 237. n. 829 - Bert. Fl. It. t. 7. p. 412.*

In arvis etiam sterilibus frequens.

Ann. Flor. Majo. Flores albi.

Vulgo. *Lupino*.

Usus. Semina olim uti anthelmintica, nunc inter quatuor farinas resolventes tantum enumerantur. Cocta et pluries lota amarorem admittunt, in cibum pauperum. Planta in re agraria utilissima, nam herba sepulta, agros mirifice stercoreat; in latifundis nostris, ad semina exportanda, colitur.

1470. *HIRSUTUS* *L. Sp. Pl. p. 1015.* Hirsutissimus, pilis longis rigidis. Caule erecto superius ramoso, ramis patulis; foliis digitatis, foliolis quinque senis septenis obovato-spatulatis; stipulis setaceis elongatis; floribus alternis in racemis solitariis terminalibus: bracteolis filiformibus: calycis labio superiore 2-partito, inferiore 3-fido; leguminibus lato-linearibus villosissimis.

L. hirsutus *Sang. Cent. tres p. 98. 220 - Bert. Fl. It. t. 7. p. 413.*

In collibus mare versus. *Terracina, Monte Circello* etc.

Ann. Flor. Majo-Junio. Flores coerulei.

1471. *ANGUSTIFOLIUS* *L. Sp. Pl. p. 1015.* Breviter et adpresse pilosus. Caule adscendente erectove alterne ramoso; foliis digitatis, foliolis subseptenis lineari-lanceolatis obtusis planis; stipulis linearibus; floribus sparsis in racemis terminalibus longiusculis; bracteis ovato-lanceolatis cito deciduis; calycis labio superiore 2-fido, inferiore integro vel breviter 3-dentato, lacinula utrinque interposita; leguminibus tumidis pubescentibus.

L. angustifolius. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 237. n. 830 - Bert. Fl. It. t. 7. p. 415.*

In arvis praesertim maritimis haud infrequens.

Ann. Flor. Aprili. Flores coerulei vel albid.

1472. *LUTEUS* *L. Sp. Pl. p. 1015.* Sericeo-villosus. Caule adscendente erectove simplici ramosove, ramis alternis; foliis digitatis, foliolis ut plurimum novenis obverse-lanceolatis; stipulis angusto-linearibus acutis; floribus verticillatis in racemo tandem interrupto: bracteis ovatis cito deciduis; calycis laciniis subaequalibus, labio superiore 2-partito inferiore 3-dentato; leguminibus lato-linearibus hirsutis.

L. luteus *Flor. Gior. de' Letter. di Pisa t. 17. p. 127 - Bert. Fl. It. t. 7. p. 416.*

In agris maritimis. *Alle Paludi Pontine.*

Ann. Flor. Junio. Flores lutei odorati.

PISUM.

1473. *ARVENSE* L. *Sp. Pl.* p. 1027. Glaucum tandem glabratum. Caule obtuse angulato fistuloso; elato cirris scandente; foliis alternis 1-3-jugis grandistipulatis, foliolis ovalibus dentatis integrisve: stipulis basi dentatis: petiolis, cirro 3-fido vel pinnato, terminatis: pedunculis axillaribus sub-2-floris folio brevioribus vel aequalibus: leguminibus teretibus.

P. arvense *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 243. n. 860 - *Bert. Fl. It. t. 7.* p. 419.

In arvis et ad oras nemorum commune.

Ann. Flor. Majo. Flores rosei, alis atro-purpureis.

Vulgo. *Pisellina*, *Pisello salvatico*.

OROBUS.

1474. *VERNUS* L. *Sp. Pl.* p. 1028. Glaber. Radice repente: caule subramoso aptero: foliis subtrijugis, foliolis ovatis lanceolatisve acuminatis 3-nerviis: stipulis integerrimis ovato-acuminatis, auriculis lanceolato-acuminatis: floribus axillaribus terminalibusque in racemis laxis longe pedunculatis: lacinii calycinis quidquam inaequalibus, omnibus tubo brevioribus: leguminibus linearibus reticulato-venosis, incurve rostratis.

O. vernus *Bert. Fl. It. t. 7.* p. 422 - O. verous α *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 240. n. 848.

In memoribus suburbanis, et in montibus Latii. *Quadagnolo*.

Pesenn. Flor. Martio-Aprili. Flores purpureo-coerulei.

1475. *VARIEGATUS* Ten. *Fl. Nap. t. 2.* p. 144. tab. 68. Glaber. Radice tuherosa: caule simpliciter subflexuoso aptero: foliis sub-3-jugis, foliolis lateovatis lanceolatisve acuminatis sub ciliatis, nervis alternis: stipulis integerrimis ovato-acutis, auriculis breviter acuminatis: floribus axillaribus terminalibusque in racemis densis longe pedunculatis: lacinis calycinis angustis acutis longitudine tubi: leguminibus linearibus reticulato-venosis, recte rostratis.

O. variegatus *Sang. Cent. tres* p. 98. n. 221 - *Bert. Fl. It. t. 7.* p. 424 - O. variegatus β . *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 240. n. 848 - *Astragalus Dioscoridis, Column. Phytob.* p. 59. et *Astragalus l. c.* p. 60.

In memoribus circa Urbem, et in montanis communis.

Perenn. Flor. Martio-Aprili. Flores purpureo-coerulescentes.

1476. *NIGER* L. *Sp. Pl.* p. 1028. Saturate viridis, exiccatione niger. Radice fusiformi longa: caule erecto angulato subflexuoso valde ramoso: fo-

liis 4-6-jugis, foliolis ovalibus vel ovali-oblongis alterne venosis: stipulis lanceolato-acuminatis, auriculis horizontalibus: floribus in racemis axillaribus densis longissime pedunculatis, lacinis calycinis inaequalibus, lobis labii inferioris tubo brevioribus: leguminibus linearibus subtumidis reticulato-venosis incurve rostratis.

O. niger *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 241. n. 849 - Bert. Fl. It. t. 7. p. 436.*

In montanis. *Monte Artemisio, la Tolfa*. etc.

Perenn. Flor. Majo. Flores coeruleo-purpurei.

LATHYRUS.

* annui.

1477. *APHACA* *L. Sp. Pl. p. 1029.* Glauco-virens. Caule gracili saepe multiplo, cirris scandente: cirris filiformibus ut plurimum simplicibus aphyllis: stipulis majusculis hastato-ovatis: pedunculis elongatis 1 raro 2-floris parum sub floribus articulatis, e cirri axilla ortis: leguminibus subfalcatis: seminibus ovatis laevibus.

L. Aphaca *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 241. n. 850 - Bert. Fl. It. t. 7. p. 439 - Aphaca* *Hort. Rom. t. 7. tab. 22.*

In incultis secus vias communis.

Ann. Flor. Aprili-Majo. Flores lutei.

1478. *NISSOLIA* *L. Sp. Pl. p. 1029.* Virens sublaucus. Caule erecto ut plurimum simplici: foliis sessilibus alternis lineari-elongatis: stipulis exiuis lineari-subulatis nullisve: cirris nullis: pedunculis axillaribus solitariis 1-2-floris folio brevioribus, parum sub flore articulatis: leguminibus lineari-elongatis: seminibus ovalibus granulato-sebris.

L. Nissalia *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 241. n. 851 - Bert. Fl. It. t. 7. p. 441.*

In arvis sterilibus et in montanis. *Alla Crescenza, Marco Simone* etc.

Ann. Flor. Majo-Junio. Flores rubelli, vexillo saturate rubro.

1479. *OCYRUS* *DC. Prod. Syst. nat. t. 2. p. 275. n. 51.* Luteo-virens. Caule simplici prostrato, cirris scandente: petiolis dilatato-foliaceis in alas caulis decurrentibus, imis muticis caeteris cirriferis, inferioribus aphyllis superioribus foliatis, foliolis 1-5 ovalibus mucronatis: cirris simplicibus vel 2-3-partitis: floribus axillaribus solitariis cernuis, pedunculis supra medicum articulatis, petiolo brevioribus: leguminibus lato-linearibus incurvis, sutura seminifera breviter 2-alata: seminibus subglobosis laevibus.

L. Ochrus *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 241. n. 852* - *Bert. Fl. It. t. 7. p. 442* - Ochrus folio integro capreolos emittente *Hort. Rom. t. 7. tab. 19.*
Inter segetes passim.

Ann. Flor. Majo-Junio. Flores pallide flavi.

1480. *CICERA* L. *Sp. Pl. p. 1030.* Glaucovirens, odor ingratus. Caule assurgente firmissculo ancipiti 2-alato; foliis unijugis petiolatis stipulatis, petiolis circo 3-4-fido terminatis; stipulis semisagittatis ciliatis petiolum subaequantibus; foliis lineari-acuminatis; floribus solitariis axillaribus erectis; pedunculis, supra medium articulatis, folio brevioribus; leguminibus oblongis, sutura seminifera utrinque incrassata; seminibus angulatis laevibus.

L. Cicera *Fior. Gior. de' Lett. di Pisa t. 17. p. 127* - *Bert. Fl. It. t. 7. p. 444* - L. sativus *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 241. n. 853.*

In arvis ad vias et in montibus mare versus. *Terracina.*

Ann. Flor. Junio. Flores purpurascens vel albi.

Vulgo. *Cicerchia.*

1481. *SATIVUS* L. *Sp. Pl. p. 1030.* Glaucovirens, laeviter ingratis redolens. Caule exili diffuso assurgente ancipiti 2-alato; foliis unijugis, foliolis lineari-acuminatis; stipulis semisagittatis, petiolo circo 3-4-fido terminato, parvum brevioribus; floribus solitariis axillaribus erectis; pedunculis juxta florem articulatis folio longioribus; leguminibus lato-ovatis, sutura seminifera 2-alata; seminibus triquetris laevibus.

L. sativus *Bert. Fl. It. t. 7. p. 446.*

In arvis sed minus frequens. *Presso Fiumicino.*

Ann. Flor. Majo-Junio. Flores majusculi coerulco-purpurei, vexillo pallidiore

Vulgo. Ut praecedens.

1482. *AURICULATUS* *Bert. Rar. It. Pl. dec. 2. p. 38. n. 7.* Caule decumbente inferne ramoso ancipiti cirris scadente; petiolis inferioribus truncatis aphyllis, superioribus foliosis circo simplici vel ramoso terminatis, omnibus utrinque alatis, alis in caulem decurrentibus; foliis 2-5-jugis, foliolis lanceolato-linearibus saepe alternis in petiolum coartatis; stipulis semilunatis; pedunculis axillaribus solitariis folio subaequalibus 2-4-floris; leguminibus lato-linearibus, sutura seminifera crassiuscula; seminibus ovali-angulatis breviter tomentosis.

L. auriculatus *Bert. Fl. It. t. 7. p. 447* - L. articulatus *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 242. n. 857.*

In herbosis collibus sylvaticis passim.

Ann. Flor. Majo-Junio. Flores purpureo-rosei, tandem coerulei.

1483. *SETIFOLIUS* L. *Sp. Pl.* p. 1031. Glaber, glauco-virens. Caule exili prostrato cirris assurgente, inferne ramoso: foliis breviter petiolatis unijugis stipulatis: foliolis angustis lanceolato-linearibus mucronatis: stipulis angustissimis petiolo subaequalibus: cirris longis trifidis raro simplicibus: pedunculis axillaribus 1-floris folio brevioribus parum sub flore articulatis: leguminibus ovato-oblongis reticulatis: seminibus globosis granulato-scabris.

L. setifolius *Fior. Gior. de' Lett. di Pisa* t. 17. p. 128 - *Bert. Fl. It.* t. 7. p. 451.

In montanis prope mare. *Terracina, e sul Circello.*

Ann. Flor. Majo-Junio. Flores rosei.

1484. *ANGULATUS* L. *Sp. Pl.* p. 1031. Viridi-glaucescens glaber. Caule caespitoso adscendente tetragono dense ramoso: foliis petiolatis stipulatis circosis unijugis: foliolis ensiformibus: petiolis, stipulis angustissimis semisagittatis, subaequalibus longioribusque: cirro simplici recto vel intorto: pedunculis axillaribus 1-floris folio brevioribus sub flore articulatis aristatis: leguminibus subtetragonis laevibus.

L. angulatus *Bert. Fl. It.* t. 7. p. 453 - L. coccineus *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 242. n. 854.

In pratis ad margines communis.

Ann. Flor. Majo. Flores coccinei.

1485. *ANNUUS* L. *Sp. Pl.* p. 1032. Glaber, glauco-virens. Caule decumbente ancipiti, cirris assurgente, parce ramoso, ramis alternis: foliis petiolatis stipulatis unijugis: petiolis longiusculis alatis, cirro simplici bifido pinnatove terminatis, alis in caulem decurrentibus: stipulis semisagittatis linearibus angustissimis, petiolo multo brevioribus: foliolis ensiformibus elongatis: pedunculis axillaribus 1-floris folio brevioribus sub flore articulatis: leguminibus majusculis linearibus venoso-reticulatis: seminibus globosis rugosis.

L. annuus *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 242. n. 855 - *Bert. Fl. It.* t. 7. p. 456.

In arvis ad sepes frequens.

Ann. Flor. Majo-Junio. Flores lutei.

1486. *HIRSUTUS* L. *Sp. Pl.* p. 1032. Viridi-glaucescens. Caule ancipiti prostrato cirris assurgente ramoso: foliis petiolatis stipulatis unijugis: petiolis longiusculis alatis cirro simplici vel 3-fido terminatis, alis in caulem decurrentibus: stipulis semi-sagittatis acuminato-subulatis petiolo brevioribus: foliolis lanceolato-linearibus vel oblongo-lanceolatis jamdudum obtusis mucronulatis: pedunculis axillaribus 1-4-floris folio longioribus sub flore articulatis: legumi-

nibus oblongis tuberculato-pilosis hirsutisve : seminibus globosis granulato-scabris.

L. hirsutis *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 242. n. 856 - Bert. Fl. It. t. 7. p. 458.*

In pratis subhumidis ad fossas et in umbrosis ad montes. *Al Portonaccio, a S. Polo* etc.

Ann. Flor. Junio-Julio. Flores purpurascens tandem viridi-coerulei.

1487. *BITHYNICUS* *Lamarck Enc. meth. bot. t. 2. p. 698.* Laxe pilosus. Caule decumbente prostrato cirris scandente inferne ramoso: foliis, inferioribus unijugis superioribus 2-jugis, foliolis petiolulatis in foliis imis ovatis in successivis ovato-lanceolatis, in caeteris lanceolato-linearibus, omnibus mucronulatis: stipulis dilatatis semisagittatis irregulariter argute dentatis: cirris simplicibus vel ramosis: pedunculis 1-floris raro 2-floris abbreviatis mox folium aequantibus, sub flore articulatis: leguminibus oblongis compresso-turgidis villosis: seminibus subrotundis laevibus.

L. bithynicus *Bert. Fl. It. t. 7. p. 459 - Vicia bitynica* *Sebast. En. Pl. Amph. Flavi p. 80. n. 259 - Seb. et Maur. Flor. Rom. Prod. p. 247. n. 877.*

In sylvaticis et sepibus frequens circa Urbem. *Villa Borghese, Pamfili, Fiumicino, Albaud* etc. et in montibus Umbriae *al Castelluccio di Norcia.*

Ann. Flor. Majo-Junio. Flores albidus vexillo purpureo-violaceo.

*** perennes.

1488. *SYLVESTRIS* *L. Sp. Pl. p. 1033.* Glaber glauco-virens. Caule prostrato cirris scandente bialato simplici ramosove: foliis unijugis, foliolis subcoriaceis lanceolato-elongatis multinerviis: petiolis utrinque alatis, alis in caulem descendentibus: stipulis semisagittatis lanceolato-linearibus apice basique acuminatis: cirris 2-fidis pinnatisve: pedunculis axillaribus solitariis folio longioribus multifloris: floribus in racemo laxo: leguminibus linearibus compresso-tumentibus: seminibus subglobosis rugulosis.

L. sylvestris *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 234. n. 859. - Bert. Fl. It. t. 7. p. 464.*

β ensifolius. Foliolis anguste linearibus acuminatis plerumque elongatis *Bert. l. c. p. 465.*

In nemorosis dumetis communis species et varietas. *A Villa Pamfili, alla Crescenza, a Ponte Numentano* etc.

Perenn. Flor. Junio. Flores majusculi speciosi roseo-purpurei, vexillo saturatione, carina subvente.

1489. *PRATENSIS* L. *Sp. Pl.* p. 1033. Saturate virens subpilosus. Caule prostrato cirris scandente parce ramoso : foliis unijugis , foliolis lanceolatis acuminatis petiolatis anguste alatis , alis in caulem descendantibus : stipulis majusculis semisagittatis lanceolato-acuminatis petiolum subsuperantibus : cirris 2-3-fidis simplicibusve : pedunculis solitariis axillaribus folio multo longioribus : floribus in racemo terminali laxiusculo : leguminibus linearibus venoso-reticulatis : seminibus ovalibus laevibus.

L. *pratensis* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 243. n. 858 — Bert. *Fl. It.* t. 7. p. 469.

In pratis humidis et secus fossas communis.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores lutei.

VICIA.

* Floribus racemosis.

1490. *DUMETORUM* L. *Sp. Pl.* p. 1035. Subpilosa. Caule debili subalato alterne ramoso, cirris ramosis alte scandente : foliolis alternis suboctonis ovatis mucronatis reticulato-venosis : stipulis semisagittatis acuminato-setaceis auriculis inaequaliter dentatis : pedunculis folio longioribus : leguminibus rectis longe rostratis.

V. *dumentorum* Bert. *Fl. It.* t. 7. p. 475.

In sylvaticis montium etiam elatiorum. *Albano* , *Valle Canetra* secus *Nursiam*, etc.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores albi apice purpurascetes.

1491. *CASSUBICA* L. *Sp. Pl.* p. 1035. Pilosa. Caule prostrato angulato flexuoso-ramoso, ramis alternis : foliis multijugis, cirro simplici ramosove terminatis : foliolis elliptico-oblongis lanceolatisve : stipulis angustatis semihastatis superioribus exauriculatis : pedunculis folio brevioribus : leguminibus rombeis breviter rostratis.

V. *cassubica* Bert. *Fl. It.* t. 7. p. 479 — V. *tenuifolia* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 244. n. 863.

In sylvis montium elatiorum. *M. Compatri*, *M. Gennaro*, *Riofreddo* etc.

Perenn. Flor. Junio. Flores coerulescenti-violacei.

1492. *GERARDI* DC. *Prod. Syst. nat.* t. 2. p. 357. Pilis patentibus villosa. Caule erecto exquise angulato flexuoso simplici ramosove : foliis multijugis,

cirris simplicibus ramosisque terminatis, foliolis oblongis lanceolatisve mucronulatis: stipulis linearibus semisagittatis, superioribus exauriculatis: pedunculis folio longioribus: floribus numerosis secundis: leguminibus incurve rostratis.

V. Gerardi Maur. Cent. 13. p. 34 - Bert. Fl. It. t. 7. p. 481.

In sylvaticis montium Latii, et apenninorum. Albano, Frascati etc. Bosco del Cavaliere, e Monte Rivo in Umbria.

Perenn. Flor. Junio. Flores purpureo-violacei carina et alis apice rubris.

1493. *DASYCARPA* Ten. Viag. in Abruz. p. 81. n. 711. Glabriuscula. Caule prostrato longe diffuso ramoso, cirris simplicibus ramosisque scandente: foliis sub-10-jugis, foliolis lineari-oblongis obtusis mucronulatis: stipulis linearibus semihastatis superioribus exauriculatis: pedunculis multifloris folio sublongioribus: floribus laxiusculis secundis: leguminibus oblongis, rostro incurvo.

V. dasycarpa Sang. Cent. tres p. 99. n. 22 - V. Cracca Sebast. En. Pl. Amph. Flavii p. 80. n. 256 - Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 243. n. 862.

In seipibus et ad messes vulgaris. Roma, Ostia, Terracina etc.

Ann. Flor. Majo. Flores violacei, tandem purpurascentes.

1494. *PSEUDO-CRACCA* Bert. Rar. It. Pl. dec. 3. p. 58. Glabra, modo laxepilosuscula. Caule prostrato inferne ramoso cirris simplicibus ramosisque scandente: foliis sub-10-jugis, foliolis oblongis lanceolatisve mucronulatis: stipulis lanceolatis semihastatis: pedunculis axillaribus folio longioribus: floribus numerosis laxiusculis secundis cernuis: leguminibus oblongis, rostro incurvo.

V. Pseudo-cracca Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 244. n. 864 - Bert. Fl. It. t. 7. p. 487.

In marginibus agrorum praesertim mare versus. Ostia, Castel Fusano, Terracina, Albano.

1495. *ONOBRYCHIOIDES* L. Sp. Pl. p. 1036. Lete virens subglabra. Caule erecto flexuoso, ramis alternis: foliis sub-10-jugis, cirro simplici ramosove terminatis, foliolis linearibus retusis mucronulatis: stipulis hastato-lanceolatis, auriculis laciniatis vel dentatis, superioribus exauriculatis: floribus axillaribus majusculis laxis subsecundis erectis vel cernuis longissime pedunculatis: leguminibus cultriformibus basi angustatis apice rostratis reticulato-venosis.

V. onobrychioides Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 243. n. 861 - Bert. Fl. It. t. 7. p. 491.

In montium arvis. Lungo il Tevere presso Tivoli.

Perenn. Flor. Junio. Flores violacei.

1496. *ATROPURPUREA* Desf. *Fl. Atl. t. 2. p. 164.* Patenter villosa. Caule angulato decumbente, cirris simplicibus ramosisque, scandente, inferne ramoso: foliis sub-8-jugis, foliolis oblongo-lanceolatis mucronulatis: stipulis semisagittatis lanceolatis, auriculis dentatis integrisque: pedunculis axillaribus folio sub longioribus, floribus subconfertis cernuis secundis: leguminibus oblongis, rostro incurvo.

V. atropurpurea Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 244. n. 866* - Bert. *Fl. It. t. 7. p. 449.*

In maritimis. Ostia, Palo, Civitavecchia etc.

Ann. Flor. Aprili. Flores atropurpurei.

1497. *PANNONICA* Wild. *Sp. Pl. t. 3. p. 2. pag. 1107.* Pilosa. Caule angulato flexuoso assurgente alterne ramoso: foliis, cirro breviusculo simplici vel ramoso, terminatis sub-8-jugis, foliolis oblongis obtusis retusisque mucronulatis: stipulis ovato-lanceolatis integris saepe exauriculatis immaculatis: pedunculis axillaribus brevissimis 2-4-floris: floribus cernuis secundis: leguminibus cultriformibus pendulis, rostro incurvo.

V. pannonica. Bert. *Fl. It. t. 7. p. 496.*

In pascuis alpinis inter segotes. Presso Ascoli, a Valle Canetra etc.

Ann. Flor. Aprili-Junio. Flores pallide ochroleuci vel fere albi.

1498. *MELANOPS* Sibth. et Smith. *Fl. Gracc. Prod. t. 2. p. 72.* Villosiuscula, cinereo-virens. Caule angulato prostrato, cirris simplicibus ramosisque scandente, inferne alterne ramoso: foliis sub-10-jugis, foliolis ovalibus oblongisque obtusis emarginatisque mucronulatis: stipulis parvis ovatis integris maculatis, inferioribus semihastatis: pedunculis axillaribus brevibus 3-4-floris: floribus cernuis secundis: leguminibus cultriformi-oblongis pendulis tecaphoro impositis, suturis tuberculato-pilosis.

V. melanops Bert. *Fl. It. t. 7. p. 498* - *V. tricolor* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 245. n. 868.*

Ad sepes ageres oras nemorum vulgaris circa Romam et in montibus. Capo di Bove, Caffarella, Acqua bollicante, presso Civitavecchia, e sui monti Albani, e Tusculani.

Ann. Flor. Majo. Floris vexillum virens, alae fuscae, calyx purpurascens.

1499. *GLAUCA* Presl. *del. Prag. p. 37.* Glaucescens et tenuiter adpressae pilosa. Caule angulato tenui decumbente vel assurgente inferne parce ramoso: foliis sub-8-jugis, totum petiolum vestientibus, foliolis ovalibus oblongisque mucronulatis venoso-ramosis: cirris filiformibus brevibus nupice incurvis sim-

plicibus vel superioribus 2-fidis: stipulis exiguis integris semihastatis maculatis: pedunculis axillaribus terminalibusque folio sublongioribus 2-8-floris: floribus laxiusculis secundis cernuis: leguminibus cultriformi-oblongis, rostro tenui incurvo.

V. glauca *Bert. Fl. It. t. 7. p. 499.*

In alpestribus montium Umbriae. *Monte Regina.*

Perenn. Flor. Aprili-Junio. Flores pallide carnei, vexillo purpureo-striato, carina apice sanguinea.

1500. *ERVILLA*. Willd. *Sp. Pl. t. 3. p. 2. pag. 1103.* Glabra. Caule e basi ramoso, ramisque erectis: foliis 8-12-jugis, cirro brevissimo subsimplici terminatis: foliolis oblongo-lanceolatis obtusis retusive mucronulatis: stipulis semihastatis superioribus integris, inferioribus subulato-lacinulatis: pedunculis axillaribus solitariis folio multo brevioribus 1-2-paucifloris aristatis: floribus cernuis: leguminibus maturis moniliformibus pendulis.

V. *Ervilla* *Bert. Fl. It. t. 7. p. 500.*

Inter segetes in Piceno. *Montefortino.*

Ann. Flor. Majo-Junio. Flores pallide coerulescentes, striis violaceis.

Vulgo. *Moco.*

Usus. Inter quatuor farinas resolventes semina enumerabantur. Herba ad Boves alendos optima, semina ad nutriendos Columbos a nonnullis hadibentur.

1501. *SEPIUM* L. *Sp. Pl. p. 1038.* Glabra. Caule sulcato prostrato, cirris exilibus simplicibus ramosisve, scandente, parce ramoso: foliis 3-7-jugis, inferiorum foliolis subrotundis, superiorum ovali-oblongis lanceolatisve, omnibus obtusis mucronulatis: stipulis parvis ovato-lanceolatis maculatis exauriculatis: pedunculis axillaribus solitariis brevissimis inferioribus 1-2-floris, superioribus, sub-6-floris: floribus approximatis cernuis: leguminibus oblongis erectis, rostro tenui.

V. *sepium* *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 247. n. 876 - Bert. Fl. It. t. 7. p. 506.*

Inylvaticis praesertim montanis. *Tivoli, Frascati, Albano* etc.

Perenn. Flor. Junio. Flores purpureo-cyanei.

1502. *NARBONENSIS* L. *Sp. Pl. p. 1038.* Caule erecto tetragono parce ramoso angulis hirsuto: foliis sub-3-jugis, foliolis late ovalibus obtusis integris serratisve: stipulis majusculis semisagittatis superioribus profunde serratis inferioribus integris: cirris elongatis simplicibus ramosisve: pedunculis axillaribus brevissimis, inferioribus solitariis geminatisve 1-floris, superioribus 2-6-

floris: floribus cernuis secundis: leguminibus lato-linearibus elongatis suturis calloso-setosis.

V. narbonensis *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. α et β p. 244. n. 867 - Bert. Fl. It. t. 7. p. 508.*

In sepibus non rara. *Alla Caffarella, a Capo di Bove, ad Ostia etc.*

Ann. Flor. Majo-Junio. Flores atro-sanguinei.

Vulgo. *Fava salvatica.*

* Floribus axillaribus sessilibus vel pedunculatis, peduncolo simplici.

1503. *SATIVA L. Sp. Pl. p. 1037.* Pubescens. Caule angulato prostrato, cirris exilibus ramosis scandente, inferne ramoso: foliis 3-7-jugis, foliolis obovatis oblongisve inaequaliter profunde emarginatis mucronatis: stipulis semisagittatis acuminatis maculatis, auriculis profunde dentatis: floribus subsessilibus subgeminis: leguminibus oblongis subtorulosis, maturitate reticulato-venosis, rostro incurvo.

V. sativa *Seb. En. Pl. Amph. Flavi p. 80. n. 257 - Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 245. n. 869 - Bert. Fl. It. t. 7. p. 512 - V. vulgaris sativa Hort. Rom. t. 7. tab. 23.*

α obovata *Sering.* Foliolis obovato-cordatis pilosis leguminibus pubescentibus

β segetalis *Sering.* Foliolis oblongis truncato-acuminatis pilosis, leguminibus pubescentibus.

In segete arvis nemoribus ubique circa Romam, β *Villa Pamfili.*

Ann. Flor. Majo-Junio. Flores purpurei vel subviolacei.

Vulgo. *Veccia, Veccia bona.*

Usus. Planta ab antiquis culta, nam herba ad Boves, semina ad Columbos alendos optima. In agro romano mime colitur, imo semina e frumento sedulo dividimus pro bono farinae.

1504. *ANGUSTIFOLIA Forst. in Trans. Linn. Soc. V. 16. p. 1. pag. 149.* Caule gracili angulato prostrato, cirris exilibus ramosis scandente, inferne ramoso: foliis 2-6-jugis, foliolis inferioribus obovatis, successivis linearibus truncatis, ultimis lineari-acuminatis, omnibus mucronulatis: stipulis semihastatis integris dentatisve: floribus subsessilibus subsolitariis: leguminibus lineari-elongatis rectis, rostro incurvo.

V. angustifolia *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 246. n. 870 - Bert. Fl. t. 7. p. 516.*

In sterilibus inter segetes non infrequens.

Ann. Flor. Majo-Junio. Flores purpurei.

1505. *LATHYROIDES* L. *Sp. Pl.* p. 1037. Villis patentibus pubescens. Caule decumbente ascendenteve caespitoso parce ramoso: foliis abrupte pinnatis, cirro exili brevi vel elongato ramoso, terminatis, inferiorum foliolis 1-2-jugis obcordatis, superiorum 4-6-jugis obovato-acuminatis truncatis, omnibus mucronulatis: stipulis semihastatis subintegris: floribus sessilibus solitariis: leguminibus subeylindricis elongatis erectis pendulisve, rostro incurvo.

V. *Lathyroides* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 246. n. 872 - Bert. *Fl. It. t. 7.* p. 517.

In pratis herbosis vulgaris.

Ann. Flor. Aprili-Majo. Flores coerulescenti-violacei.

1506. *PEREGRINA* L. *Sp. Pl.* p. 1038. Caule debili prostrato, cirris filiformibus simplicibus ramosisve scandente, inferius ramoso: foliis 3-6-jugis, foliolis linearibus truncato-emarginatis obtusisve mucronulatis: stipulis semihastatis subintegris: floribus solitariis breviter pedunculatis: leguminibus late linearibus subtorulosis saepe adpresse pilosis erectis vel pendulis, rostro incurvo.

V. *peregrina* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 246. n. 871 - Bert. *Fl. It. t. 7.* p. 521.

In sterilibus collinis ad sepes frequens. *Villa Mellini*, *Villa Borghese* etc.

Ann. Flor. Majo-Junio. Flores intense violacei,

1507. *LUTEA*. L. *Sp. Pl.* p. 1037. Subpilosa. Caule exili angulato decumbente, cirris simplicibus ramosisve, scandente: foliis 3-6-jugis, imorum foliolis obovatis, caeteris linearibus, omnibus obtusiusculis mucronulatis: stipulis brevissimis semihastatis ovato-acuminatis, superioribus exauriculatis, inferiorum auriculis 1-2-dentatis: floribus solitariis subsessilibus erectis denuo cernuis: leguminibus oblongis compressis declinatis vel pendulis tuberculato-pilosis, rostro incurvo.

V. *lutea* Maur. *Cent.* 13. p. 35 - Bert. *Fl. It. t. 7.* p. 523.

Ad sepes et margines viarum campestrium frequens circa Romam. A *Pratalata*.

Ann. quandoque perenn. Flor. Junio. Flores sulphurei.

1508. *HIRTA* Pers. *Syn. Pl. t. 2.* p. 308. Pilis patentibus rigidis hirta. Caule angulato erecto vel adscendente parce ramoso: foliis, cirris filiformibus simplicibus ramosisque terminatis, 3-8-12-jugis, inferiorum foliolis obovatis integris retusisve, superiorum oblongis lanceolatisve acutis, omnibus mucro-

nulatis: stipulis brevissimis semihastatis, lanceolato-acuminatis maculatis superioribus exauriculatis, auriculis 1-2-dentatis: floribus solitariis subsessilibus declinatis: leguminibus lato-linearibus abbreviatis hirsutissimis pendulis, rostro brevi adunco.

V. hirta *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 246. n. 874 - Bert. Fl. It. t. 7. p. 524.*

In ageribus viarum agris ad sepes communis.

Ann. quandoque perenn. Flor. Majo-Junio. Flores citrini.

1509. *HYBRIDA* *L. Sp. Pl. p. 1037.* Caule exili angulato prostrato, cirris simplicibus vel ramosis scandente: foliis crebris 4-8-jugis, foliolis parvis obovatis exquisite marginatis mucronulatis petiolum usque ad basim vestientibus: stipulis semihastatis integris dentatisve superioribus auriculatis: floribus solitariis subsessilibus, vexillo extus villosa, alis angustis, subaequali: leguminibus oblongis incurve rostratis, molliter pilosis suberectis.

V. hybrida *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii p. 80. n. 258 - Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 246. n. 874 - Bert. Fl. It. t. 7. p. 526.*

Inter segetes, marginibus viarum et ad sepes communis.

Ann. quandoque perenn. Flor. Majo-Junio. Flores luteoli vexillo extus subgriseo.

1510. *SPURIA* *DC. Prod. Syst. nat. t. 2. p. 363.* Caule angulato sulcato glabro cirris robustiusculis simplicibus ramosisque scandente: foliis grandiusculis remotis 2-6-jugis, inferiorum foliolis obovatis, superiorum oblongis obtusis integris retusisve, omnibus mucronulatis pilosis, basi petiolorum nudae: stipulis parvis semihastatis lanceolatis albo-maculatis, inferioribus exauriculatis: floribus solitariis breviter pedunculatis, vexillo amplo extus villosa, alis superne dilatatis, multo longiore: leguminibus oblongis incurve rostratis retroflexis pilosis.

V. spuria *Bert. Fl. It. t. 7. p. 527.*

In viridariis suburbanis et circa Romam. *Villa Pamfili* etc.

Ann. quandoque perenn. Flor. Martio-Aprili. Flores canarini vexillo saturatiore.

Obs. Nostra species peculiarem praesefert habitum facile a proxima distinguenda his notis. Caule robustiore glabro, foliis foliolisque majoribus et inter se magis distantibus ut laxa evadant, parte inferiore petioli foliolis denudata, magnitudine proportionem et colore petalorum.

1511. *GRANDIFLORA* *Scop. Fl. Carn. ed. 2. t. 2. p. 65. tab. 42.* Glabra

lete virens. Caule angulato fistuloso prostrato, cirris elongatis ramosis scandente, inferne ramoso: foliis 3-6-jugis, foliolis obcordato-subrotundis oblongisve subretusis mucronulatis: stipulis latiusculis semihastatis grosse dentatis superioribus exauriculatis, omnibus areola umbilicali notatis: floribus subgeminis altero sessili altero brevissime pedunculato: corolla glabra: leguminibus cultriformi-elongatis erectis incurve rostratis.

V. grandiflora *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 247. n. 875 - Bert. Fl. It. t. 7. p. 528.*

In umbrosis nemorosis vulgatissima.

Ann. quandoque perenn. Flor. Majo-Junio. Flores pallide flavi grandiusculi.

1512. *PIMPINELLOIDES* *Maur. Rom. Pl. Cent. 13. p. 37. tab. 1.* Lete viridis subhirsuta. Caule angulato prostrato, cirris filiformibus ramosis scandente, basi ramoso: foliis 4-5-jugis, superiorum foliolis ovalibus integris, inferiorum irregulariter inciso-crenatis, omnibus retusis mucronulatis: stipulis semihastatis maculatis superioribus exauriculatis, auriculis 2-fidis aut dentatis, floribus subgeminis brevissime pedunculatis erectiusculis: leguminibus linearibus erectis incurve rostratis tandem glabris.

V. pimpinelloides *Bert. Fl. It. t. 7. p. 531.*

In umbrosis non infrequens. *Albano, Castel Gandolfo, Macchia di Marino* etc.

Ann. quandoque perenn. Flor. Aprili-Majo. Flores rubro violacei.

ERVUM.

1513. *TETRASPERNUM* *L. Sp. Pl. p. 1039.* Glabrum gracile. Caule prostrato, cirris ramosis scandente, inferius valde ramoso: foliis inferioribus 1-2-jugis, superioribus 3-6-jugis, foliolis oblongis obtusis retusisve mucronulatis: stipulis linearibus semisagittatis ut plurimum integris, superioribus exauriculatis: pedunculis axillaribus filiformibus elongatis 4-6-floris, floribus remotis cernuis: leguminibus compresso-cylindricis subtorulosis vix rostratis subtetraspermis.

E. tetraspermum *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 248. n. 880 - Bert. Fl. It. t. 7. p. 533.*

In memoribus, herbosis frequens. *Villa Pamfili, Macchia Mattei, alle radici dei Cimini* etc.

β gracile. Foliis omnibus linearibus elongatis acuminatis.

E. gracile *Seb. et Maur. l. c. n. 881.*

In nemoribus herbosis viridariis frequens; varietas minus communis. *Villa Pamfili, Fiumicino* etc.

Ann. Flor. Aprili-Junio. Flores coeruleo-purpurei, in β albo-violacei.

1514. *HIRSUTUM* L. *Sp. Pl.* p. 1039. Gracile intense viride. Caule prostrato ramoso, cirris ramosis scandente, ramis numerosis confertis: foliis imis 2-3-jugis superioribus 4-8-jugis, foliolis ovato-oblongis lanceolatis linearibusve retusis breviter mucronulatis: pedunculis axillaribus solitariis folio sub brevioribus 1-7-floris: floribus cernuis secundis: leguminibus abbreviatis tumidiu- sculis 2-spermiis inter semina stragulatis breviter hirsutis vix rostratis.

E. hirsutum *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii* p. 42. n. 92 - *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 247. n. 878 - *Bert. Fl. It. t. 7.* p. 536.

In segete, herbosis commune.

Ann. Flor. Majo-Junio. Flores albid.

1515. *UNIFLORUM* Ten. *Fl. Neap. Prod. suppl.* 2. p. 68. Puberulum. Caule ascendente erectove basi ramoso: foliis 1-3-jugis, cirris brevibus aristefor- mibus terminatis: foliolis superioribus obcordatis, successivis ovalibus lanceolatis linearibusve, omnibus retusis mucronulatis: stipulis semihastatis integris, supe- rioribus exauriculatis: pedunculis axillaribus solitariis 1-2-floris folio longio- ribus cernuis: leguminibus compressis abbreviatis 2-spermis, rostro brevi.

E. uniflorum *Sebast. Rom. Pl. Fas. alter* p. 13. tab. IV - *Enum. Pl. Amph. Flavii* p. 42. n. 91 - *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 248. n. 879 - *Bert. Fl. It. t. 7.* p. 589.

In muris et rudericis antiquis nec non in maritimis. *Colosseo, Terme di Diocleziano, Palo* etc.

Ann. Flor. Majo. Flores subcoerulei.

COLUTEA.

1516. *ARBORESCENS* L. *Sp. Pl.* p. 1045. Caule erecto alterne ramoso: foliis 3-5-jugis, foliolis ovalibus obtusis retusisve: racemis axillaribus solitariis folio brevioribus.

C. arborescens *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii* p. 37. n. 69 - *Seb. et Maur. Flor. Rom. Prod.* p. 248. n. 882 - *Bert. Fl. It. t. 7.* p. 569.

In muris antiquis, romanis moenibus et in sylvaticis.

Frutex. Flor. Junio-Julio. Flores lutei.

Vulgo. *Sena nostrale, Sena dei poveri, Sena falsa.*

Usus. Praestat ad sylvas artificiales ornandas. Villici foliis utuntur loco foliis Cassiae Sennae, nam leviter purgat.

GALEGA.

1517. *OFFICINALIS* L. *Sp. Pl.* p. 1062. Glabra, intense viridis. Caule erecto flexuoso alterne ramoso: foliis 7-9-jugis, foliolis oblongis lanceolatisve insigniter mucronulatis: floribus in racemis elongatis terminalibus axillaribusque: leguminibus erectis longitudinaliter striatis.

G. officinalis *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 248. n. 883 - *Bert. Fl. It. t. 8. p. 19* - G. vulgaris floribus coeruleis *Hort. Rom. t. 7. tab. 26* et G. vulgaris *l. c. tab. 25*.

In pratis depressis vulgatissima.

Perenn. Flor. Junio-Septembri. Flores subcoerulei.

Vulgo, et in officinis *Ruta Capraria*.

Usus. In materia medica Linnaei Galegae herba enumeratur uti antipe-stilentialis. Nunc a materia medica deleta.

Obs. Herba amara ingrati saporis bobus admodum ingrata.

HYMENOCARPOS.

1518. *CIRCINNATA* Sav. *Fl. Pis.* 2. p. 205. Molliter villosa. Foliis 2-4-jugis, foliolis ovatis integris, terminali maximo ovato-oblongo: stipulis nullis: pedunculis solitariis axillaribus folio ut plurimum longioribus 3-8-floris, floribus subfasciculatis: leguminibus reniformibus, margine externo ciliato-spinulosis.

H. circinnata *Bert. Fl. It. t. 8. p. 253* - *Medicago circinnata* *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 260. n. 935. - *Anthyllis lunaria* flore luteo *Barrel. Ic.* 576.

In pascuis ageribus viarum passim circa Urbem.

Ann. Flor. Majo-Junio. Flores lutei.

PHACA.

1519. *AUSTRALIS* L. *Mant. p.* 103. Glabra. Caule caespitoso adscendente basi liquescente: foliis 6-8-jugis, foliolis lineari-lanceolatis impari sessili: floribus capitato-spicatis, pedunculis folio longioribus: alis apice 2-fidis, carina longioribus: leguminibus ovoideis demum glabris.

Ph. australis *Sang. Cent. tres p.* 102. n. 230 - *Bert. Fl. It. t. 8. p. 25*.

In apricis montium elatiorum Umbriae. *Monte Corona*.

Perenn. Flor. Julio. Flores purpurei.

OXYTROPIS.

1520. *MONTANA* DC. *Astr. p.* 58. n. 1. Pilis patentibus hirsuta. Caule abbreviato decumbente saepe caespitoso, quandoque ramoso: foliis confertis 6-15-jugis, foliolis ovatis vel ovato-lanceolatis: pendunculis axillaribus folio

longioribus: racemo multifloro oblongo: bracteis lanceolatis acutis pedicello longioribus: leguminibus oblongis tumidulis tenuiter rostratis.

O. montana Bert. *Fl. It. t. 8. p. 30.*

In saxosis apenninorum Umbriae. *Vettore.*

Suffrutic. Flor. Julio-Agusto. Flores intense rosei, tandem coerulescentes.

1521. *URALENSIS* DC. *Astr. p. 55. n. 3.* Dense sericeo-villosa. Caule abbreviato crasso decumbente: foliis sub-12-jugis, foliolis ovato-lanceolatis acutis: pedunculis axillaribus erectis folio subaequalibus: floribus in racemo brevi denso: bracteis oblongo-lanceolatis calyce brevioribus: leguminibus inflatis ovato-acuminatis tenuiter rostratis.

O. uralensis Bert. *Fl. It. t. 8. p. 32.*

In aridis apenninorum. *Al Sasso Borghese.*

Suffrutic. Flor. Julio-Agusto. Flores purpurei tandem coerulescentes.

1522. *CAMPESTRIS* DC. *Astr. p. 59. n. 10.* Molliter villosa. Caule abbreviato crasso decumbente: foliis 9-15-jugis, foliolis lanceolatis acutis: pedunculis axillaribus erectis folio subaequalibus: floribus in racemo denso brevi tandem laxo: bracteis ovato-lanceolatis, calyce vix brevioribus: leguminibus inflatis oblongis breviter rostratis.

O. campestris Bert. *Fl. It. t. 8. p. 34.*

In apennino piceno *Sasso Borghese*, secus *Ascoli* etc.

Suffrutic. Flor. Julio-Agusto. Flores pallide ochroleuci, apice tandem violacei.

1523. *PILOSA* DC. *Astr. p. 73. n. 27.* Pilis mollibus incanis villosa. Caule adsistente erectove saepe ramoso: foliis alternis sub-10-jugis, foliolis lanceolatis acutis: pedunculis axillaribus folio longioribus: racemis multifloris oblongis densiusculis: bracteis lineari-acuminatis tubum calycinum superantibus: leguminibus cylindricis subulatis erectis.

O. pilosa Bert. *Fl. It. t. 8. p. 36.*

In pratis maritimis et ad oram maris Adriatici. *Sul littorale di Fermo*, a *S. Benedetto* etc.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores pallide ochroleuci.

GLYCYRRHIZA.

1524. *GLABRA* L. *Sp. Pl. p. 1046.* Faetens viscida, glandulis conicis adspensa. Caule erecto ramoso: foliis inferioribus 2-3-jugis, foliolis ellipticis oblongisque subretusis, impari petiolato: stipulis nullis: floribus axillaribus in

racemis spicatis laxifloris, folio brevioribus: leguminibus late linearibus iner-
mibus.

G. glabra Bert. *Fl. It. t. 7. p. 572.*

In litore marino Piceni, et praesertim abunde prope. *S. Benedetto.*

Perenn. Flor. Junio. Flores purpurei.

Vulgo. *Liquirizia, Regolizia.*

Usus. Radice extractum conficimus et commercio tradimus sub nomine

Succo di Liquirizia. Radix substantia saccarina peculiari abundat, qua de re
ejus decoctio uti edulecarans plurimis in morbis late usurpatur.

LOTUS.

1525. *EDULIS* L. *Sp. Pl. p. 1090.* Villosus. Caule caespitoso decumbente
adscendentove alterne ramoso: foliolis cuneato-obovatis: stipulis obovatis obli-
que subcoarctatis: pedunculis 1-2-floris, folio longioribus: bracteis 1-3-phyllis
foliolis conformibus: laciniis calycinis linearibus tubo multo longioribus, corollae
subaequantibus: leguminibus turgidis arcuatis sutura superiore canaliculatis.

L. edulis Fior. *Gior. de' Lett. di Pisa t. 17. p. 128* - Bert. *Fl. It. t. 8.*
p. 215.

In agris Pontinis.

Ann. Flor. Junio. Flores lutei odori.

1526. *CYTISOIDES* L. *Sp. p. 1092.* Subnudus vel cinereo-villosus. Caule
caespitoso decumbente ascendenteve, alterne ramoso: foliolis ovato-cuneatis:
stipulis acutis, inferioribus ovatis, superioribus lanceolatis: pedunculis folio
multo longioribus: floribus solitariis, binatisve vel 5-6 sertulatis: bracteis 3-
phyllis foliolis conformibus: laciniis calycinis tubo subaequalibus, corollae
multo brevioribus: leguminibus cylindricis patulis declinatisve.

L. cytisoides Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 258. n. 928* - Bert. *Fl.*
It. t. 8. p. 216 - *L. siliquosa* maritima lutea Cytisi facie Barrel. *Ic. 1031.*

In maritimis Presso *Civitavecchia, Terracina* etc.

Suffrutic. Flor. aestate. Flores lutei.

1527. *CONIMBRICENSIS* Brot. *Fl. Lusit. t. 2. p. 118.* Glaberrimus ciliatu-
sve. Caule gracili humili caespitoso ut plurimum erecto basi parce ramoso:
foliolis obverse rombeo-cuneatis: stipulis subcoarctatis obtusis: pedunculis soli-
tariis brevissimis 1-floris: bracteis 3-phyllis, foliolis ovato-acuminatis: laciniis
calycinis tubo subaequalibus corollaeque parum brevioribus: leguminibus cy-
lindricis elongatis arcuatis apice acuminatis.

L. conimbricensis Bert. *Fl. It. t. 8. p. 220.*

In herbidis et viridariis suburbanis. *Monti di S. Paolo, Villa Borghese* etc. Flor. Aprili-Majo. Flores albi vel pallide rosei.

1528. *CORNICULATUS* L. *Sp. Pl.* p. 1042. Glaber pilosusve. Caulibus caespitosis decumbentibus simplicibus ramosisque: foliolis obovatis: stipulis oblique ovatis acutis: pedunculis axillaribus elongatis 3-7-floris, floribus sertulato-patentibus: bracteis 3-phyllis foliis superioribus conformibus: laciniis calycinis tubo subaequalibus, corollaque multo brevioribus: leguminibus cylindricis longiusculis patulis.

L. corniculatus *Sebast. En. Pl. Amph. Flāvii - Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 258. n. 927. α γ β - *Bert. Fl. It. t. 8. p. 222.*

In demissis, in montanis, et in jugis apenninorum frequens. *Roma, Monte Genaro, Riofreddo* etc.

Perenn. Fl. aestate. Flores aurei exiccatione versicolores.

1529. *TENUIS* Wald. et Kit. in *Wild. En. t. 2. p. 797.* Caule elongato decumbente ut plurimum ramoso: foliolis brevibus inferioribus obovato-obtusis superioribus lanceolatis linearibusque: stipulis lanceolatis acutis: pedunculis axillaribus elongatis paucifloris: floribus sertulatis: bracteis 1-3-phyllis foliis subconformibus: laciniis calycinis tubo subaequalibus, corollaque multo brevioribus: leguminibus exilibus cylindricis patulis.

L. tenuis *Bert. Fl. It. t. 8. p. 227.*

In maritimis agri Piceni. *A Grotte amare.*

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores aurei.

1530. *ANGUSTISSIMUS* L. *Sp. Pl.* p. 1090. Patenti-pilosus. Caule decumbente ut plurimum caespitoso basi ramoso: foliolis inferioribus obovatis obtusis, superioribus lanceolatis: stipulis stipitatis foliis conformibus: pedunculis axillaribus 1-2-floris: bracteis 1-3-phyllis, foliolis lanceolato-linearibus: laciniis calycinis tubo longioribus, corollaque brevioribus: leguminibus teretibus exilibus longiusculis subtiliter rostratis.

L. angustissimus *Bert. Fl. It. t. 8. p. 228.*

Ad oras sylvarum. *Alla Lucchina, Macchia Mattei* etc.

Ann. Flor. aestate. Flores intense lutei.

1531. *HISPIDUS* Desf. *Cat. Hort. Paris.* p. 190. Pilis patentibus hirsutus. Caule diffuso e basi ramoso: foliolis obovato-lanceolatis, stipulis oblique ovatis: sertulis 3-4-floris longe pedunculatis: bracteis angustissimis 3-phyllis: laciniis calycinis linearibus tubo longioribus corollaque brevioribus: leguminibus patentibus compressiusculis punctatis.

L. hispidus Sang. Cent. tres p. 105. n. 238 - Bert. Fl. It. t. 8. p. 230 -
L. diffusus Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 257. n. 924.

In collibus oris sylvaticis circa Urbem frequens. Alla Caffarella, a Villa
Madama, alla Lucchina, ad Albano presso i Capuccini.

Ann. Flor. Junio-Julio. Flores lutei vexillo saturatiore.

1532. *ORNITHOPODIOIDES* L. Sp. Pl. p. 1091. Pubescens raro glaber. Caule
saepe diffuso decumbente prostratove ramoso: foliolis obverse rombeo-ovatis:
stipulis romboideis acuminulatis: pedunculis solitariis axillaribus 2-5-floris
folio longioribus: bracteis 3-phyllis foliis conformibus: laciniis calycinis sub-
aequalibus quinta minore: corolla calyce longiore: leguminibus linearibus erecto-
patulis arcuatisve subcompressis torulosis declinatis.

L. ornithopodioides Sebast. En. Pl. Amph. Flavii p. 53. n. 140 - Seb.
et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 257. n. 923 - Bert. Fl. It. t. 8. p. 233.

In sterilibus communis. Al Colosseo, a Testaccio in copia etc.

TETRAGONOLOBUS.

1533. *SILIKOSUS* DC. Prod. Syst. nat. t. 2. p. 215. Glauescens glaber
pilosusve, pilis patentibus. Caule decumbente ramoso: foliolis stipulisque obo-
vatis acutis: pedunculis solitariis axillaribus 1-floris folio multo longioribus: bra-
cteis 3-phyllis lanceolato-acuminatis, foliolis stipulis bracteisque nigro-puncta-
tis: laciniis calycinis tubo brevioribus: corolla grandi, calyce multo longiore:
leguminibus tetragonis erectis, angulis angustissime alatis.

T. siliquosus Bert. Fl. It. t. 8. p. 208 - *Lotus siliquosus* α β Seb. et
Maur. Fl. Rom. Prod. p. 257. n. 921.

In pratis umidis, et in maritimis.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores lutei.

1534. *PURPUREUS* DC. Prod. Syst. nat. t. 2. p. 215. Hirsutus. Caule cae-
spitoso decumbente erectove saepe ramoso: foliolis stipulisque rombeo-obo-
vatis: pedunculis solitariis axillaribus folio brevioribus vel subaequalibus 1 raro
2-floris: bracteis 2-3-phyllis ovato-acuminatis brevissime stipitatis: laciniis ca-
lycinis tubo subaequalibus, corollaque multo brevioribus: leguminibus erectis
elongatis crassis tetragonis, angulis alatis.

L. tetragonolobus Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 257. n. 922 - Bert.
Fl. It. t. 8. p. 211 - *Lotus rubra* siliqua angulosa Hort. Rom. t. 7. tab. 26.

In collibus maritimis nec non in sterilibus circa Urbem.

Ann. Flor. Junio. Flores purpurei.

1535. *REQUIENI* Maur. in Ten. Viagg. Abr. p. 81. Hirsutus. Caule pro-
cumbente alterne ramoso: foliolis obovatis integris: stipulis semicordatis pe-

tiolum superantibus: pedunculis folium subaequantibus: floribus solitariis conjugatisve, bractea 3-phylla, brevioribus: vexillo calycem superante: leguminibus elongatis rectis teretibus apteris, suturis prominulis.

L. Requieni Sang. Cent. tres p. 106. n. 239 - Bert. Fl. It. t. 8. p. 214.

In aggribus viae Portuensis septimo ad Urbe miliario.

Ann. Flor. Majo-Junio. Flores coccinei.

BONJEANEA.

1526. *HIRSUTA* Reich. Exc. t. 2. p. 507. n. 3265. Hirto-canescens. Caule decumbente erectove ut plurimum alterne ramoso: foliis inferioribus obovatis obtusis, superioribus oblongo-lanceolatis acutis: stipulis majusculis ovatis petiolo multo majoribus: pedunculis axillaribus folio longioribus 7-8-floris, floribus fasciculatis, bracteis 3-phyllis foliis superioribus conformibus: leguminibus rectis crassis cylindraceis calyce longioribus.

B. hirsuta Bert. Fl. It. t. 8. p. 236 - Lotus hirsutus Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 258. n. 925 - L. Haemorrhoidalis fl. albo et subrubesc. Barrel. Ic. 1033.

In collibus sterilibus circa Urbem communis. Monte Mario etc.

Perenn. Flor. Majo. Flores albo purpurascentes.

1537. *RECTA* Reich. Exc. t. 2. p. 507. n. 3264. Molliter villosa. Caule erecto valde ramoso, ramis patulis: foliis obovato-acuminatis apiculatis: stipulis oblique ovatis acutis breviter stipitatis: pedunculis axillaribus folio longioribus sub-20-floris, floribus capitatis: bracteis 1-2-phyllis foliolis ovato-lanceolatis: leguminibus teretibus rectis calyce longioribus.

B. recta. Bert. Fl. It. t. 8. p. 239 - L. rectus Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 258. n. 926 - L. coronatus latifolius siliquis nigris Barrel. Ic. 544.

In nemoribus ad sepes umbrosas solo arenoso. In copia sul Monte Mario.

Suffrut. Flor. Junio-Julio. Flores purpurascentes.

DORYCHNIUM.

1538. *HERBACEUM* Vill. Dauph. t. 3. p. 417. tab. 141. Lete virens. Caule terete erecto vel prostrato valde ramoso: foliolis oblongis mucronulatis: stipulis foliis conformibus: pedunculis axillaribus terminalibus elongatis multifloris: floribus parvis in capitulo denso: dentibus calycinis tubo brevioribus: leguminibus ovalibus erectis.

D. herbaceum Bert. Fl. It. t. 8. p. 241 - D. suffruticosum Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 258. n. 929 - D. monspeliacum Hort. Rom. t. 7. tab. 34.

In dumetis nemorosis sterilibus frequens, Sui colli della Farnesina, Villa Madama, Macchia Mattei etc.

Perenn. Flor. Junio. Flores albi, carina atro-purpurea.

TRIGONELLA.

1539 *CORNICULATA* L. *Sp. Pl.* p. 1094. Glabra, Caule erecto ramoso: foliis inferioribus obovatis, superioribus cuneato-oblongis, omnibus toto margine denticulatis: stipulis lanceolato-acuminatis integris lacinulatisve: floribus racemosis longe pedunculatis: dentibus calycinis acuminatis tubo brevioribus: leguminibus arcuatis pendulis transverse venosis: seminibus parvis ovato-acutatis laevibus ferrugineis.

T. corniculata *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii* p. 73. n. 227 - *Seb. et Maur. Flor. Rom. Prod.* p. 259. n. 930 - *Bert. Fl. It. t. 8.* p. 245.

In siccioribus communis: *Sul Colosseo* etc.

Ann. Flor. Majo-Junio. Flores flavi.

Obs. Tota planta faetens etiam dum sicca.

1540. *PES-AVIUM* Bert. *Fl. It. t. 8.* p. 247. Subglabra. Caule tenui ascendente parce ramoso: foliis obeordatis basi constrictis apice mucronulatis superne argute denticulatis: stipulis lanceolato-acuminatis, auriculis lacinatis: pedunculis solitariis axillaribus sub-4-floris, floribus sertulatis: lacinii calycinis subulato-acuminatis tubo subaequalibus: leguminibus compressis subarcuatis transverse venosis: seminibus oblongis laevibus utrinque rotundatis subcroceis.

In ruderatis. *Sul Colosseo, lungo la Porta S. Sebastiano* etc.

Ann. Flor. Aprili-Majo. Flores flavi.

1541. *MONOSPELIACA* L. *Sp. Pl.* p. 1095. Pubescens. Caule prostrato vel erecto-patulo: foliolis obovato-cuneatis apice denticulatis: stipulis lineari-lanceolatis dentatis integrisve: lacinii calycinis lanceolato-subulatis tubo campanulato longioribus: leguminibus arcuatis obtusiusculis transversim nervoso-reticulatis: seminibus parvis obovatis granulatis.

T. monospeliaca *Sang. Cent. tres* p. 107. n. 241 - *Bert. Fl. It. t. 8.* p. 248.

Ad marginès agrorum in apricis et in aridis maritimis, *Ostia*.

Ann. Flor. Majo-Junio. Flores pallide flavi.

1542. *GLADIATA* Stev. *Cat. Hort. Goren.* 1808. p. 112. Hirsuta. Caulibus procumbentibus: foliolis obovato-oblongis cuneiformibus argute serratis: stipulis basi connatis, apice lanceolato-acuminatis: floribus solitariis sessilibus: calycis pilosi dentibus subulatis longitudine tubi: leguminibus falcatis 5-6-spermis rostro elongato longioribus: seminibus parvis ovato-subreniformibus punctato-rugosis.

T. gladiata Bert. *Fl. It. t. 8. p. 252* - *T. prostrata* Sang. *Cent. tres p. 107. p. 240.*

In sterilibus ad margines viarum. *Fiumicino, Tivoli, Narni* etc.

Ann. Flor. Junio. Flor. luteoli.

MEDICAGO.

* Leguminibus semilunatis.

1543. *LUPULINA* L. *Sp. Pl. p. 1047.* Pubescens. Caule prostrato ramoso: foliolis subrotundis ovatisve retusis mucronulatis apice denticulatis: stipulis ovato-lanceolatis acutis integris dentatisve: pedunculis folio longioribus: floribus in capitulo depauperato tandem elongato: laciniis calycinis inferioribus corollam subaequantibus: leguminibus parvis semilunatis inermibus subtiliter reticulato-venosis monospermiis: seminibus subreniformibus.

M. lupulina Sebast. *En. Pl. Amph. Flavii p. 54. n. 145* - *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 259. n. 933* - *Bert. Fl. It. t. 8. p. 258.*

In pascuis et marginibus viarum etiam in Urbe vulgatissima.

Ann. Flor. Majo-Junio. Flores lutei.

1544. *CUPANIANA* Guss. *Syn. t. 2. p. 362.* Pubescens. Caule prostrato adscendentove caespitoso ramoso: foliolis ovato-cuneatis apice denticulatis: stipulis acutis lanceolatis: pedunculis elongatis: floribus in spica racemosa breviuscula tandem elongata: laciniis calycinis corolla duplo longioribus: leguminibus parvis reticulato-arcuatis hispidulis: seminibus irregulariter reniformibus.

M. Cupaniana Bert. *Fl. It. t. 8. p. 260* - *M. Willdenovii* Sang. *Cent. tres p. 108. n. 242.*

In pratis herbosis nec non in collibus calcareis.

Perenn. Flor. Majo. Flores parvi lutei.

1545. *OBSCURA* Retz. *Obs. t. 1. p. 24. tab. 1.* Subhirsuta. Caule prostrato ramoso: foliolis obovato-cuneatis rombeisve insigniter nervosis argute dentatis: stipulis lanceolatis laciniatis: pedunculis elongatis: floribus in racemo saepius depauperato: laciniis calycinis subulatis subaequalibus tubo longioribus, corollaeque brevioribus: leguminibus parvis dispermiis semilunatis et, cornibus superimpositis rotundatis, radiatim venosis, venis circa marginem integrum anastomasantibus: seminibus reniformibus.

M. obscura Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 259. n. 934* - *Bert. Fl. It. t. 8. n. 260.*

In maritimis arenosis. *Ostia, Fiumicino* etc.

Ann. Flor. Majo-Junio. Fl. lutei.

1546. *FALCATA* L. *Sp. Pl.* p. 7096. Pubescens. Caule decumbente valde ramoso, ramis adscendentibus: foliolis lanceolato-cuneatis apice argute dentatis: stipulis lanceolatis integerrimis: pedunculis tandem elongatis: floribus in racemo spicato laxo: laciniis calycinis subulatis tubo longioribus corollaque multo brevioribus: leguminibus minusculis falcato-cochleatis inermibus: seminibus reniformi-oblongis.

M. falcata Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 259. n. 934 — Bert. *Fl. It.* t. 8. p. 260.

In pascuis sterilibus, aggeribus viarum communis.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores lutei.

** Leguminibus laxe cochleatis.

1547. *PROSTRATA* Jacq. *Hort. Vind. t. 1. p. 39. tab. 39.* Glabra pilosave. Caule humili prostrato: foliolis obverse lanceolatis linearibus apice argute denticulatis: stipulis semihastatis, auriculis irregulariter laciniatis: pedunculis brevibus: floribus in racemo depauperato laxo tandem corymboso: laciniis calycinis tubo longioribus corollaque brevioribus: leguminibus parvis tenuiter reticulatis inermibus, cyclis 2-3 destrorsis: seminibus irregulariter reniformibus, maturitate nigris.

M. prostrata Bert. *Fl. It. t. 8. p. 263.*

In pratis alpinis Umbriae. *Vettore.*

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores lutei parvi

1548. *SATIVA* L. *Sp. Pl.* p. 1096. Subpilosa. Caule erecto ramoso: foliolis oblongo-cuneatis obtusis apice argute denticulatis: stipulis lanceolato-acuminatis subintegris: pedunculis elongatis: floribus in racemo oblongo laxiusculo: laciniis calycinis tubo longioribus corollaque multo brevioribus: leguminibus mediocribus inermibus, cyclis 2-3 laxis sinistrorsis: seminibus cordato reniformibus.

M. sativa Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 259. n. 931 — Bert. *Fl. It.* t. 8. p. 265 — *M. major* erectior Hort. Rom. t. 7. tab. 41.

In pratis non infrequens.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores coerulei.

Vulgo. *Erba medica, Erba spagna.*

Usus. Prata artificialia hac planta conficimus ad Bores et Jumenta alenda, quae prata pluries in anno secantur. Herba tamen sicca adhibenda.

1549. *HELIX* Willd. *Sp. Pl. t. 3. par. 2. p. 1409.* Pilosiuscula. Caule humili prostrato parce ramoso: foliis obovato-cuneatis nervosis apice denticulatis: stipulis anguste laciniatis: pedunculis folio subaequalibus: floribus in racemis axillaribus terminalibusque depauperatis: laciniis calycinis tubo subaequalibus corollaeque brevioribus: leguminibus parvis planis, cyclis 2-3 sinistrorsis inermibus, venis exilibus nervo marginali anastomasatis: seminibus reniformibus.

M. Helix Bert. *Fl. It. t. 8. p. 266.*

In arenosis mare versus. *Ostia.*

Ann. Flor. Aprili-Majo. Flores parvi flavi.

1550. *ORBICULARIS* Willd. *Sp. Pl. t. 3. p. 2. pag. 1407.* Glabrieuscula. Caule prostrato caespitoso-ramoso: foliolis obcordatis obovatisve denticulatis: stipulis profunde laciniatis: pedunculis folio subaequalibus: racemis paucifloris: laciniis calycinis lanceolato-acuminatis inaequalibus tubo longioribus corollaeque duplo brevioribus: leguminibus mediocribus orbicularibus planis inermibus, cyclis 3-5 destrorsis venoso-ramosis: seminibus irregulariter reniformibus.

M. orbicularis Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 260. n. 936 - Bert. Fl. It. t. 8. p. 269.*

In herbosis pascuis viis suburbanis communis.

Ann. Flor. Majo. Flores lutei.

1551. *MARGINATA* Willd. *En. p. 802.* Laeviter pubescens. Caule decumbente erectove e basi ramoso: foliolis late obverse-cuneatis insigniter nervosis: apice argute dentatis: stipulis setaceo-multifidis: pedunculis brevissimis 1-2-floris: laciniis calycinis lanceolato-acuminatis tubo longioribus corollaeque brevioribus: leguminibus majusculis orbiculatis piloso-glandulosis radiatim venosis, venis secus marginem subundulatum anastomasantibus, cyclis 4-5 destrorsis: seminibus irregulariter reniformibus.

M. orbicularis β leguminibus amplis pubescentibus Maur. *Cent. 13. p. 37.*

Ad margines agrorum secus *Corese.*

Ann. Flor. Junio. Flores lutei.

1552. *APICULATA* Willd. *Sp. Pl. t. 3. p. 2. pag. 1414.* Glabra. Caule prostrato ramoso: foliolis obcordato-cuneatis apice denticulatis: stipulis multifido-laciniatis: pedunculis folio longioribus 4-5-floris: laciniis calycinis tubo longioribus corollaeque parum brevioribus: leguminibus mediocribus planis, cyclis

2-3 destrorsis exquisite reticulato-venosis, margine duplici et opposita tuberculorum serie ornato: seminibus reniformibus.

M. apiculata Maur. *Cent.* 13. p. 37 - *Bert. Fl. It. t. 8. p. 274.*

In herbidis ad margines viarum prope Amph. Flavium, et in locis proximis.

Ann. Flor. Majo. Flores lutei.

1553. *DENTICULATA* Willd. *Sp. Pl. t. 3. p. 2. pag. 1414.* Glabra. Caule prostrato ramoso: foliis obcordatis obovatisve apice denticulatis: stipulis subtiliter laciniatis: pedunculis folio longioribus pauci-multifloris: dentibus calycinis tubo subaequalibus corollaeque multo brevioribus: leguminibus subcylindricis medioeribus, cyclis 2-3 dextrorsis exquisite reticulato-venosis, margine angusto, spinis longis hamatis divergentibus disticis, armato: seminibus reniformibus.

M. denticulata Sebast. *En. Pl. Amph. Flavii* p. 54. n. 148 - *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 261. n. 942* - *Bert. Fl. It. t. 8. p. 275.*

In pascuis et marginibus viarum etiam in Urbe.

Ann. Flor. Majo-Junio. Flores lutei.

1554. *PRÆCOX* DC. *Cat. Hort. Monsp. p. 123.* Subpilosa. Caule prostrato caespitoso-ramoso: foliis obcordatis obtusis apice irregulariter dentatis: stipulis subtiliter laciniatis: pedunculis 1-2-floris folio brevioribus: laciniis calycinis tubo longioribus corollaeque subaequalibus: leguminibus parvis, cyclis 2-4 destrorsis reticulato-venosis glabris pilosisve, margine plano, spinis disticis longis subulato-uncinatis, armato: seminibus reniformibus maturitate ferrugineis.

M. praecox Bert. *Fl. It. t. 8. p. 276.*

In herbidis et ad margines viarum. *Tivoli, Viterbo, Roma* etc.

Ann. Flor. Martio-Aprili. Flores flavi.

1556. *NIGRA* Willd. *Sp. Pl. t. 3. p. 2. p. 1418.* Pilosa. Caule prostrato vel adscendente erecto ramoso: foliis delthoideis vel obverse cordato-cuneiformibus nervosis apice denticulatis: stipulis inaequaliter laciniatis: pedunculis 1-3-floris folio sublongioribus: laciniis calycinis longe-acuminatis tubo longioribus corollamque subaequantibus: leguminibus minusculis cylindraceis planis, cyclis 3-5 destrorsis laxè reticulatis, margine angusto, spinis longis divergentibus uncinatis, armato: seminibus reniformi-elongatis ferrugineis.

M. nigra Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 261. n. 944* - *Bert. Fl. It. t. 8. p. 279.*

In pascuis frequens.

Ann. Flor. Majo. Flores lutei.

1556. *MACULATA* Willd. *Sp. Pl. t. 3. p. 2. pag. 1412*. Subpilosa. Caule prostrato ramoso: foliolis oboordatis obovatisve apice denticulatis nigro maculatis: stipulis majusculis apice acuminatis margine dentatis: pedunculis sub-5-floris petiolo longioribus: dentibus calycinis acuminato-elongatis tubo longioribus corollaque duplo brevioribus: leguminibus subgloboosis, cyclis 4-5 destrorsis reticulato-venosis, margine nervoso, spinis longis canaliculatis disticis divaricato-intertextis, armato: seminibus subreniformibus.

M. maculata Sebast. *En. Pl. Amph. Flavii p. 54. n. 147* - *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 261. n. 941* - *Bert. Fl. It. t. 8. p. 283*.

Vulgatissima in herbosis et marginibus viarum etiam in Urbe.

Ann. Flor. Majo-Junio. Flores lutei.

Vulgo. *Trifolio macchiato*.

*** Leguminibus arcte cochleatis.

1557. *MARINA* L. *Sp. Pl. p. 1097*. Dense tomentosa, tomento tandem flavido. Caule prostrato: foliolis obovato-cuneatis breviter denticulatis: stipulis lanceolatis integris: pedunculis folio longioribus: racemis pauci-multifloris: dentibus calycinis tubo subaequalibus, corollaque multo brevioribus: leguminibus parvis cylindricis, cyclis 3-5 destrorsis obscure venosis, margine crasso, spinis brevibus remotis obtusis distice armato: seminibus reniformibus maturitate ferrugineis.

M. marina Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 260. n. 938* - *Bert. Fl. It. t. 8. p. 284*.

In oris maritimis. Ostia, Fiumicino etc.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores lutei.

1558. *GERARDI* Willd. *En. Pl. t. 3. p. 2. pag. 1415*. Pubescens. Caulibus prostratis ramosis: foliolis obovato-cuneatis apice denticulatis: stipulis multifido-laciniatis: pedunculis folio multo longioribus 1-2-floris: laciniis calycinis tubo subaequalibus corollaque parum brevioribus: leguminibus ovalibus medioeribus hirsutis enerviis, cyclis 5-7 destrorsis, margine crasso: spinis subulato-uncinatis remotis distice armato: seminibus reniformibus.

M. Gerardi Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 360. n. 937* - *Bert. Fl. It. t. 8. p. 387*.

In pascuis non infrequens circa Urbem.

Ann. Flor. Martio-Aprili. Flores lutei.

1559. *TRIBULOIDES* Willd. *Sp. pl. t. 3. p. 2. pag. 1416.* Pilosiuscula. Caule decumbente flagellare ramoso: foliolis obovato vel obcordato-cuneatis: stipulis lanceolatis, auriculis laciniatis: pedunculis folio brevioribus 1-2-floris: laciniis calycinis tubo longioribus corollamque subaequantibus: leguminibus mediocribus subglobosis, cyclis 4-7 sinistrorsis, margine crasso convexo, spinis conico-subulatis apice uncinatis distice divaricato-intertextis, armato: seminibus majusculis reniformibus turgidis maturitate flavidis.

M. tribuloides Sebast. *En. Pl. Amph. Flavii p. 55. n. 149 - Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 261. n. 943 - Bert. Fl. It. t. 8. p. 288.*

In pratis et ad viarum margines.

Ann. Flor. Majo. Flores lutei.

1560. *CYLINDRACEA* DC. *Cat. Hort. Monsp. p. 123. n. 129.* Subpilosa. Caule decumbente inferne ramoso: foliolis cuneatis truncatis retusisve apice denticulatis: stipulis lanceolatis, auriculis laciniatis: pedunculis folio duplo longioribus 1-5-floris: laciniis calycinis lanceolato-linearibus, tubo sublongioribus corollaque multo brevioribus: leguminibus parvis cylindricis utrinque planis, cyclis 5-7 crassis sinistrorsis margine plano, tuberculis brevibus remotis apice spinulosis, distice armato: seminibus reniformibus maturitate flavidis.

M. cylindracea Bert. *Fl. It. t. 8. p. 290.*

In arenosis et pascuis maritimis. *Terrracina, Ostia* etc.

Ann. Flor. Aprili-Majo. Flores lutei.

1561. *SPHAEROCARPOS* Bert. *Rar. It. pl. Dec. p. 60. n. 7.* Glabra. Caulibus caespitosis decumbentibus inferne ramosis: foliolis rombeo-obovatis nervosis apice denticulatis: stipulis dentato-laciniatis: pedunculis folio multo longioribus 1-5-floris: dentibus calycinis subulatis tubo parum longioribus corollaque dimidio brevioribus: leguminibus mediocribus ovali-oblongis, cyclis crassis 5-7 sinistrorsis, margine depresso, spinis brevibus deflexis, distice armato: seminibus reniformibus maturitate subferrugineis.

M. sphaerocarpos Sebast. *Fas. alter Rom. Pl. p. 15. tab. 3. et En Pl. Amph. Flavii p. 55. n. 151 - Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 262. n. 945 - Bert. Fl. It. t. 8. p. 293.*

In pascuis aridis, et in collibus circa Urbem aud infrequens. *Amfiteatro Flavio, Monte Mario, Villa Borghese* etc.

Ann. Flor. Majo-Junio. Flores lutei.

1562. *TUBERCLATA* Willd. *Sp. pl. t. 3. p. 2. pag. 1410.* Pubescens. Cau-

libus procumbentibus basi ramosis: foliolis rombeo-obovatis dentatis: stipulis lanceolato-dentatis: pedunculis folio parum longioribus 1-2-floris: dentibus calycinis subulatis tubum subsuperantibus, corollaque dimidio brevioribus: leguminibus mediocribus cylindraceis, cyclis 6-8 sinistrorsis, margine crasso cristato, tuberculis brevibus spinulosis disticis cristae parallelis, ornato: seminibus reniformibus, lobo altero irregulari.

M. tuberculata Sang. *Cent. tres* p. 108. n. 243 - Bert. *Fl. It. t. 8.* p. 296.

In marginibus viarum circa Romam et Tiburim at non frequens. *Grotta di Nettuno*.

Ann. Flor. Majo. Flores lutei.

1563. *DISCIFORMIS* DC. *Cat. Hort. Monsp.* p. 224. n. 131. Pilosa. Caulibus caespitosis ramosis: foliolis parvis obconico-dentatis: stipulis lanceolatis dentatis: pedunculis 1-4-floris, folio duplo longioribus: dentibus calycinis tubo subaequalibus corollaque multo brevioribus: leguminibus mediocribus orbiculato-depressis glabris, cyclis 4-5 destrorsis, margine canaliculato utrinque spinoso, spinis radiantibus subulato-uncinatis, cyclo ultimo inermi: seminibus reniformi-ovalibus maturitate vitellinis.

M. disciformis Sang. *Cent. tres* p. 110. n. 247 - Bert. *Fl. It. t. 8.* p. 297.

In pratis prope *Fiumicino*.

Ann. Flor. Majo. Flores lutei.

1564. *MURICOLEPTIS* Tin. *Rar. Pl. Sic. pug. 1.* p. 18. n. 14. Glabra. Caule prostrato ramoso: foliolis parvis obverse cuneatis apice denticulatis: stipulis dentato-setaceis: pedunculis folio brevioribus 1-2-floris: dentibus calycinis subulatis tubo sublongioribus, corollaque multo brevioribus: leguminibus mediocribus planis orbiculatis, cyclis 2-4 destrorsis laxe reticulato-venosis, margine utrinque spinis remotis brevibus arcuatis radiantibus, armato, in cyclo ultimo et quandoque etiam primo brevissimis vel nullis: seminibus reniformibus maturitate nigris.

M. muricoleptis Sang. *Cent. tres* p. 108. n. 244 - Bert. *Fl. It. t. 8.* p. 297.

In arvis pascuis et inter segetes non rara.

Ann. Flor. Majo-Junio. Flores parvi flavi.

1565. *DECANDOLLEI* Guss. *Syn. t. 2.* p. 369. Glabra, Caulibus prostratis ramosis, foliolis obcordatis abrupte cuneatis apice denticulatis: stipulis laciniatis: pedunculis folio subaequalibus 1-3-floris: dentibus calycinis triangulato-acutis tubo aequalibus corollaque dimidio brevioribus: leguminibus majusculis orbiculato-depressis, cyclis 4-6 destrorsis reticulato-venosis, margine spinis

numerosis longis arcuatis disticis subintertextis, armato : seminibus reniformibus maturitate nigris.

M. Decandollei Bert. Fl. It. t. 8. p. 298.

In pascuis mare versus. Civitavecchia.

Ann. Flor. Aprili-Majo. Flores lutei.

1566. *ECHINUS* DC. Prod. t. 2. p. 181. n. 77. Glabra. Caule prostrato ramoso: foliolis obovatis rombeisve toto margine denticulatis: stipulis laciniatis dentatisve: pedunculis pauci-multi-floris folio brevioribus: dentibus calycinis acutis tubo subaequalibus corollaque duplo brevioribus: leguminibus majusculis subglobosis, cyclis 7-8 destrorsis tenuibus, margine spinis longis incurvis disticis adpressis dense intertextis, armato: seminibus reniformibus lobo altero abbreviato.

M. Echinus Bert. Fl. It. t. 8. p. 300 - M. intertexta Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 261. n. 940.

In pascuis marginibus viarum campèstrium, et in montanis.

Ann. Flor. Majo-Junio. Flores lutei.

1567. *MUREX* Willd Sp. pl. t. 3. p. 2. pag. 1410. Villosa. Caule caespitoso prostrato: foliolis cuneato-delthoideis apice dentatis: stipulis lacinulatis dentatisve: pedunculis sub-3-floris folio brevioribus: laciniis calycinis acutis tubo duplo longioribus, corollaque parum brevioribus: leguminibus minusculis cylindraceis utrinque planis glabris, cyclis 3-5 destrorsis, margine 3-nervoso, nervo medio prominulo subinermi, lateralibus depressis, spinis brevibus subulatis reflexis disticis subintertextis, armato: seminibus reniformibus, lobis truncatis.

M. Murex Sang. Cent. tres p. 109. n. 246 - Bert. Fl. It. t. 8. p. 301.

Inter segetes sed non frequens. Terracina.

Ann. Flor. Majo. Flores lutei.

1568. *LITORALIS* Rhod. in Lois. Desl. Not. p. 118. Pubescens. Caule prostrato ramoso: foliolis cuneato-obcordatis apice serrulatis: stipulis dentato-laciniatis: pedunculis 4-5-floris folio sub-brevioribus: laciniis calycinis elongatis tubo duplo longioribus corollamque subaequantibus: leguminibus minusculis cylindricis utrinque planis, cyclis 3-5 sinistrorsis, margine crasso, spinis rariusculis brevibus uncinatis distice divaricato-reflexis, armato: seminibus reniformibus lobis abbreviatis.

M. litoralis Bert. Fl. It. t. 8. p. 301. - M. litoralis α brevi seta Maur. Cent. 13. p. 37.

In litore arenoso maris nostri. *Ostia, Fiumicino, Palo* etc.

Ann. Flor. Majo-Junio. Flores lutei.

1569. *BRAUNII* Gren. et Godr. *Fl. de Franc. t. 1. par. 2. p. 393.* Glabra, et quandoque pilosa. Caule procumbente caespitoso-ramoso: foliolis obcordato-ovatis apice denticulatis: stipulis lacinulatis: pedunculis 1-4-floris folium subaequantibus: dentibus calycinis acutis tubo subaequalibus, corollaque brevioribus: leguminibus parvis cylindricis utrinque planis, cyclis crassiusculis 3-5 destrorsis, margine spinis raris brevibus modo brevissimis distice divaricato-reflexis, armato: seminibus parvis reniformibus lobis truncatis.

M. Braunii Bert. *Fl. It. t. 8. p. 303.*

In litore marino cum precedente.

Ann. Flor. Majo-Junio. Flores lutei.

1570. *MINIMA* Desv. in *Enc. meth. bot. ed. de Pad. t. 3. p. 609.* Pubescens. Caule decumbente ramoso: foliolis obcordatis apice dentatis: stipulis ovato-lanceolatis integris: pedunculis pauci-multifloris, folio modo brevioribus modo longioribus: lacinii calycinis subulatis tubo subaequalibus corollaque parum brevioribus: leguminibus parvis globosis cyclis exilibus 3-5 destrorsis, spinis longiusculis uncinatis utrinque canaliculatis distice armato: seminibus reniformibus lutescentibus, lobis truncatis.

M. minima Bert. *Fl. It. t. 8. p. 304* - *M. minima* β Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 260. n. 939.*

β *Brachyodon.* Spinis leguminum longissimis.

M. minima β Bert. *l. c.* -

γ *Recta.* Spinis diametro leguminis longioribus Bert. *l. c.*

M. minima α Seb. et Maur. *l. c. p. 261.*

In marginibus viarum frequens species et varietates.

Ann. Flor. Majo-Junio. Fl. lutei.

MELILOTUS.

* Leguminibus reticulato-rugosis.

1571. *ITALICA* Pers. *Syn. Pl. t. 2. p. 348.* Glabra. Caule erecto fistuloso alterne ramoso: foliolis obovatis subrotundis denticulatis quandoque integris brevissime mucronulatis: stipulis lanceolato-acuminatis integris: floribus in racemis axillaribus pedunculatis, folio longioribus: corollis grandiusculis, vexillo, alis et carina, longiore: leguminibus ovalibus obtusis rugoso-lacunosis pendulis 1-2-spermis: seminibus minute granulatis.

M. italica Sebast. *En. Pl. Amph. Flavii p. 56. n. 152* - Seb. et Maur.

Fl. Rom. Prod. p. 249. n. 887 - *Bert. Fl. It. t. 8.* p. 81 - *M. italica* foliulis subrotundis *Hort. Rom. t. 7. tab. 37.*

In agris hortis et etiam in Urbe, *Amfiteatro Flavio*, frequens.

Bienn. Flor. Aprili-Majo. Flores lutei.

Obs. *Anthozanthum odoratum* fortiter redolet.

1572. *ARVENSIS* Wallr. *Sched. crit.* p. 391. Glabra. Caule decumbente erectove caespitoso-ramoso: foliulis in inferioribus rombeo-subrotundis, in superioribus ovato-oblongis: stipulis subulatis integerrimis: floribus in racemis elongatis: corollis medioeribus, vexillo alis carinaque paulo longiore: leguminibus ovatis obtusis apice convexis breviter mucronulatis tranverse rugoso-reticulatis pendulis 1-2-spermis: seminibus subrotundis laevibus.

M. arvensis. *Bert. Fl. It. t. 8.* p. 83.

In pratis Piceni praesertim mare versus.

Bienn. Flor. Martio-Aprili. Flores lutei.

Obs. Intense, et grate redolens etiam in sicco.

1573. *OFFICINALIS* Willd. *En. t. 2.* p. 790. Glabra. Caule angulato erecto alterne ramoso: foliulis in inferioribus obovatis oblongisve, in superioribus lanceolato-linearibus: stipulis subulatis integerrimis: floribus densis in racemis breviusculis tandem elongatis: corollis medioeribus, petalis aequalibus: leguminibus obovatis acuminatis breviter costatis adpresse pilosis reticulato-rugosis pendulis 1-2-spermis: seminibus subreniformibus laevibus.

M. officinalis. *Bert. Fl. It. t. 8.* p. 84.

Ad margines viarum. *Tivoli, Albano, Viterbo* etc. et in maritimis *Ostia, Piceno* etc.

Bienn. Flor. Junio-Julio. Flores lutei.

Vulgo. *Melilato.*

Usus. Semina et flores hujus speciei et praecedentis uti resolventia jam adhibita, nunc parum in usu. Herba uti praecedens redolet etiam in sicco, at minus intense, ad jumenta alenda praestantissima.

1574. *VULGARIS* Willd. *En. t. 2.* p. 790. Subglauca. Caule erecto alterne ramoso: foliulis truncatis remote denticulatis in inferioribus obovatis, in superioribus oblongo-lanceolatis: stipulis subulatis integerrimis: floribus fructibusque in racemis elongatis longe pedunculatis laxiusculis: corollis parvis, vexillo, carina alisque longiore: leguminibus ovatis leviter acutatis obsolete rugoso-reticulatis pendulis 1-spermis: seminibus ovatis laevibus.

M. vulgaris. *Sang. Cent. tres* p. 103. n. 232 - *Bert. Fl. It. t. 8.* p. 86 -

M. vulgaris *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii* p. 56. n. 152 - *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 249. n. 885.

Ad vias agrestes et in Urbe.

Bienn. Fior. Majo-Junio. Flores lutei.

1575. *NEAPOLITANA* *Ten. Fl. Nap. t. 1. in Prod. suppl. 1. p. 62.* Glabra, vel pilosiuscula. Caule erecto alterne ramoso: foliolis in inferioribus obovatis in superioribus oblongis obtusis, omnibus basi attenuatis apice dentatis: stipulis integerrimis lanceolato-linearibus: floribus laxiusculis erectis racemosis, racemo denuo elongato: corollis parvis, petalis subaequalibus: leguminibus subglobosis erectis rostellatis reticulato-rugosis 1-spermis raro 2-spermis: seminibus orbiculatis minutissime granulatis.

M. neapolitana *Bert. Fl. It. t. 8. p. 88* - *M. indica* *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii* p. 55. n. 154 - *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 249. n. 887.

In maritimis arenosis et in Amph. Flavio.

Ann. Flor. Majo-Junio. Flores lutei.

1576. *PARVIFLORA* *Desf. Fl. Atl. t. 2. p. 192.* Pilosiuscula. Caule erecto angulato-striato alterne ramoso: foliolis in inferioribus obovatis integriusculis, in superioribus cuneato-oblongis truncatis, basi excepta, laxe dentatis: stipulis integerrimis lanceolato-acuminatis: floribus reflexis in racemis densis denuo sublaxatis: corollis exiguis, petalis aequalibus: leguminibus parvis subrotundis obtusis pendulis laxe reticulato-venosis 1-spermis: seminibus subrotundis minutissime granulatis.

M. parviflora *Fior. Gior. de lett. di Pisa t. 17. p. 128* - *Bert. Fl. It. t. 8. p. 89* - *M. longifolia* *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 250. n. 889.

In locis maritimis. *Ostia, Terracina* etc.

Ann. Flor. Aprili-Majo. Flores lutei.

* Leguminibus spiraliter rugosis.

1577. *SULCATA* *Desf. Fl. Atl. t. 2. p. 193.* Glabra. Caule erecto alterne ramoso, ramis inferioribus subdecumbentibus: foliolis cuneato-oblongis obtusis lato-margine argute serrulatis: stipulis lanceolato-acuminatis inferioribus basi laciniatis: floribus in racemis pedunculatis densiusculis, tandem sublaxatis: corollis majusculis, vexillo carinae subaequali, alis vexillo et carina brevioribus: leguminibus subrotundo-obovatis obtusissimis pendulis rugoso-cochleatis 1-spermis: seminibus subrotundis.

M. sulcata Bert. *Fl. It. t. 8. n. 93.*

In montanis mare versus. *Sul Circeo presso Terracina.*

Ann. Flor. Aprili Majo. Flores lutei.

1578. *COMPACTA* Ten. *Fl. Nap. t. 5. p. 138.* Glabra. Caule caespitoso erecto parce ramoso : foliolis cuneato-oblongis truncatis arguteque serrulatis : stipulis longe acuminatis basi lacinulatis : floribus in racemis densiusculis folio multo longioribus : corollis parvis : carina, alis vexilloque, brevioribus : leguminibus subrotundis obtusis pendulis rugoso-cochleatis 1-spermis : seminibus ovato-rotundatis minutissime granulatis.

M. compacta Bert. *Fl. It. t. 8. p. 91* - *M. dentata* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 249. n. 888.*

In maritimis copiosa. *Ostia.*

Ann. Flor. Majo-Junio Flores lutei.

1579. *MESSANENSIS* Pers. *Syn. pl. t. 2. p. 347.* Glabra. Caule erecto, basi caespitoso-ramoso : foliolis cuneato-oblongatis obovatisve apice denticulatis : stipulis lata basi lanceolato-acuminatis : floribus laxiusculis in racemis axillaribus folio brevioribus : corollis parvis : alis carina vexilloque parum brevioribus : leguminibus majusculis semiovatis pendulis utrinque acutis dense et subtiliter rugoso-cochleatis ut plurimum 1-spermis : seminibus ovalibus majusculis minute granulatis.

M. messanensis. Bert. *Fl. It. t. 8. p. 95.*

In arena maritima. *Ostia.*

Ann. Flor. Majo. Flores lutei.

Obs. Herba etiam sicca ingrate redolens.

TRIFOLIUM.

* Flores in spicis oblongis basi ebracteatis : calyces villosi post anthesim immutati. *LAGOPUS* Ser.

1580. *ANGUSTIFOLIUM* L. *Sp. Pl. p. 1083.* Pilosum. Caule erecto ut plurimum simpliciter : foliolis lineari-lanceolatis integerrimis supra nudis : stipulis connatis, caudis erectis lineari-setaceis, spicis conico-cylindricis : calycibus striatis, lacinii setaceis ciliatis subspinescentibus apice nudis, infima longiore corollam monopetalam subaequante : leguminibus 1-spermis calyce inclusis.

T. angustifolium *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii* p. 74. n. 233 - *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 253 n. 906 - *Bert. Fl. It. t. 8. p. 172* - *T. Alopecourum angustifolium elatius Barrel. Ic.* 698.

In pascuis sterilibus, viarum aggeribus commune.

Ann. Flor. Junio. Flores carnei.

1581. *RUBENS* *L. Sp. Pl. p. 1081*. Glaberrimum. Caule stricto erecto : foliolis oblongis obtusissimis exquisite nervoso-denticulatis : stipulis connatis majusculis caudis lanceolatis : spicis oblongo-cylindricis quandoque globosis terminalibus subgeminis : calycibus striatis, laciniis setaceis brevissimis pilosopatentibus , infima elongata corollam monopetalam aequante : leguminibus 1-spermis calyce inclusis.

L. rubens Sang. Cent. tres p. 103. n. , 233 - *Bert. Fl. It. t. 8. p. 170*.

In apricis secus Interamnam.

Perenn. Flor. Majo. Flores rubei.

1582. *INCARNATUM* *L. Sp. Pl. p. 1083*. Molliter villosum. Caule erecto simplici ramosove : foliolis obcordatis obovatisve : stipulis connatis, auriculis brevibus obtusis : spicis conico-oblongis , ovalibusve : calycibus striatis sub fauce constrictis, laciniis linearisetaceis tandem patentibus, corolla monopetala brevioribus : leguminibus 1-spermis calyce inclusis,

T. incarnatum Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 251. n. 896 - *Bert. Fl. It. t. 8. p. 178* - *T. Alopecourum latifolium spica longa Barrel. Ic.* 697.

In agris pascuis marginibus viarum commune.

Ann. Flor. Majo-Junio. Flores albidii vel carnei.

1583. *ARVENSE* *L. Sp. Pl. p. 1083*. Molliter pubescens. Caule ramoso, ramis diffusis : foliolis superioribus linearibus basi angustatis apice rotundatis sub-3-dentatis, mediis abbreviatis, infimis obovatis : stipulis connatis brevibus, caudis elongato-setaceis : spicis cylindricis ovatisve : calycibus dense et molliter villosis, laciniis aequalibus setaceis tubo corollae polypetalae longioribus : leguminibus 1-spermis calyce inclusis.

T. arvense Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 250. n. 891 - *Bert. Fl. It. t. 8. p. 175* - *Lagopus angustifolia minor erectior Barrel. Ic.* 901.

In agris et marginibus viarum commune.

Ann. Flor. Junio. Flores subrosei.

1584. *LIGUSTICUM* *Balb. in litt. et Elench. in Accad. di Tor. t. 23. p. 112*. Pilosum. Caule erecto alterne ramoso : foliolis late obovatis obcordatisve apice

obsolete denticulatis subretusis quandoque mucronulatis: stipulis connatis nervosis, caudis anguste lineari-acuminatis: capitulis obovatis oblongisve longe pedunculatis solitariis vel geminis: calycibus costatis hirtis, laciniis subulatis aequalibus tubo subtriplo corollaque polypetala multo longioribus: leguminibus 1-spermis calyce inclusis.

T. ligusticum *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 251. n. 898 - Bert. Fl. It. t. 8. p. 152.*

In nemorosis solo sterili. *Al settentrione del M. Mario, Palazuola etc.*
Ann. Flor. Junio. Flores rosei.

1585. *LAPPACEUM* *L. Sp. Pl. p. 1082.* Pilosum. Caule erecto quandoque prostrato, ramis patulis: foliolis oblongo-obovatis obovatisve apice vix dentatis: stipulis connatis nervosis, caudis lanceolato-subulatis laxè longeque ciliatis: capitulis pedunculatis globosis ovatisve: calycis 20-nervii dentibus aequalibus subulatis rigidis laxè setosis, tubo turbinato triplo longioribus, corollamque polypetalam subsuperantibus, setis dentibusque patentibus: leguminibus 1-spermis calyce inclusis.

T. lappaceum *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii p. 74. n. 232 - Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 250. n. 892 - Bert. Fl. It. t. 8. p. 140 - T. nemorosum* capite ovato villosa rubescente *Barrel. Ic. 871.*

In pascuis, secus vias, in collibus. *Sul monte Mario, a Villa Madama etc.*
Ann. Flor. Majo-Junio. Flores pallide rosei.

** Flores in capitulis ovato-conicis saepe bracteatis,
calyces post anthesim immutati. *PHLEASTRUM* *Ser.*

1586. *Bocconi Spr. Syst. Veg. t. 3. p. 216.* Pubescens. Caule erecto simplici vel alterne ramoso, ramis divaricatis: foliolis in inferioribus obovatis, in superioribus obverse cuneato-oblongis, omnibus subintegerrimis: stipularum caudis setaceis elongatis laxè ciliatis: capitulis sessilibus ovatis oblongisve bracteatis axillaribus terminalibusque, terminali ultimo axillari approximato: calycis 10-nervii laciniis subulato-aristatis erectis tubo sublongioribus, corollamque aequantibus: leguminibus 1-spermis calyce inclusis.

T. Bocconi *Bert. Fl. It. t. 8. p. 128 - T. Boccone* *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 251. n. 897 - T. nodiflorum turbinatum* *Bocc. Mus. di Piant. p. 142, et T. nodiflorum l. c. tab. 104.*

In ericetis, et ad aras nemorum circa Urbem.

Ann. Flor. Julio. Corolla rosea, alis albidis.

1587. *striatum* L. *Sp. Pl.* p. 1085. Molliter villosum. Caule caespitose decumbente erectove, ramis alternis : foliorum inferiorum foliolis obcordatis obovatisve, superiorum obverse oblongo-cuneatis, omnibus apice denticulatis: stipulis membranaceis connatis, caudis triangularibus apice longe acuminatis: capitulis oblongis ovatisve sessilibus terminalibus axillaribusque bracteatis: calycis laciniis inaequalibus erectis apice subulato-spinosis, tubo 10-nervi tandem inflato fauceque constricto, subaequalibus corollamque vix superantibus. leguminibus membranaceis 1-spermis calyce inclusis.

T. *striatum* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 252. n. 899 - Bert. *Fl. It. t. 8. p. 122* - T. minus villosum purp. capite parvo echinato Barrel. *Ik.* 869.

In nemorosis. Nella macchia di Marco Simone.

1588. *scabrum* L. *Sp. Pl.* p. 1084. Villosum, villo tandem rigido, scabrum. Caule prostrato e basi ramoso: foliolis obovatis nervosis denticulatis: stipulis membranaceis connatis, caudis lanceolato-acuminatis: capitulis ovatis sessilibus axillaribus terminalibusque ebracteatis: laciniis calycinis erectis inaequalibus, tubo 10-nervoso corollaque, brevioribus in fructu patenti-recurvis rigidis: leguminibus 1-spermis calyce inclusis.

T. *scabrum* Sebast. *En. Pl. Amph. Flavii* p. 75. n. 234 - Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 252. n. 901 - Bert. *Fl. It. t. 8. p. 124* - T. minus capite subrotundo parvo albo et echinato Barrel. *Ik.* 870.

In aridis, et sterilibus ad margines, nec non in muris Urbis. *Amfiteatro Flavio.*

Ann. Flor. Junio. Flores albi vel rosei.

*** Flores in capitulis ovatis saepe bracteatis;
calyces villosi post anthesim immutati. *EUTRIUPYLLUM* Ser.

1589. *maritimum* Huds. *Fl. Angl. ed. 1. p. 284.* Patenter pilosum. Caule erecto, ramis patentibus : foliorum superiorum foliolis obverse-oblongis, inferiorum obovatis, omnibus vix crenulatis : stipularum caudis lanceolato-linearibus: capitulis sessilibus vel breviter pedunculatis: laciniis calycinis inaequalibus nervosis lanceolatis, tubo 10-nervoso corollaque, brevioribus, tandem di-

latatis rigidis patentibus, infima longiore deflexa: leguminibus 1-spermis calyce inclusis.

T. maritimum *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii* p. 75. n. 235 - *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 252. n. 900 - *Bert. Fl. It. t. 8.* p. 143.

In pascuis et viis frequens.

Ann. Flor. Majo-Junio. Flores albid.

1590. *SUPINUM* *Sav. Obs.* p. 46. n. 20. *fig. 2.* Caule prostrato piloso dichotomo-ramoso: foliolis obovatis oblongisve in foliis inferioribus abbreviatis, omnibus ciliatis. stipulis membranaceis subinflatis, caudis lanceolato-linearibus divergentibus: capitulis pedunculatis subrotundis tandem ovalibus: laciniis calycinis inaequalibus rigidis remote ciliatis in fructu patentibus, tubo 10-nervo longioribus, corollaque duplo brevioribus: leguminibus 1-spermis calyce inclusis.

T. supinum *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii* p. 75. n. 236 - *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 252. n. 902 - *Bert. Fl. It. t. 8.* p. 147.

In pascuis omnibus vulgare.

Ann. Flor. Junio-Julio. Flores purpurascentes vel albido-rosei.

1591. *OCROLEUCUM* *L. Syst. nat. t. 3.* p. 233. Pilosum. Caule decumbente erectove alterne ramoso: foliis distantibus, foliolis inferioribus ovatis, successivis ovato-ellipticis, ultimis ovato-lanceolatis, omnibus emarginatis: stipulis elongatis, caudis lineari-lanceolatis: capitulis terminalibus breviter pedunculatis globosis ovatisve: laciniis calycinis inaequalibus lineari-acuminatis tandem rigidis, quinta divaricato-deflexa tubo 10-nerveo longiore: corolla calycem duplo superante: leguminibus 1-spermis calyce inclusis.

T. ochroleucum *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 253. n. 907 - *Bert. Fl. It. F. 8.* p. 158.

In umbrosis sylvaticis circa Urbem commune.

Perenn. Flor. Junio. Flores ochroleuci.

1592. *ALPESTRE* *L. Sp. Pl.* p. 1082. Breviter pubescens. Caule simpliciter erecto: foliolis coriaceis oblongis lanceolatisve obtusis acutisve tenuiter venosis denticulatis: stipulis latiusculis, caudis acuminato-attenuatis: capitulis globosis subsessilibus solitariis quandoque geminatis: laciniis calycinis inaequalibus plumosis, quinta tubo 20-nerveo multo longiore: corolla monopetala calycem multo superante: leguminibus membranaceis 1-spermis calyce inclusis.

T. alpestre *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 253. n. 905 - *Bert. Fl. It. t. 8.* p. 168.

In montibus subapenninis frequens. *Monte Gennaro* etc.

Perenn. Flor. Junio Flores saturate purpurei.

1593. *MEDIUM* L. *Faun. Suec. ed. 2. p. 558.* Laxe pilosiusculum. Caule flexuoso refracte ramoso: foliis longe pedunculatis, foliolis elliptico-oblongis venulosis minute denticulatis: stipulis membranaceis arcte caulem amplexantibus, caudis lineari-lanceolatis erectis: capitulis globosis subsessilibus, floribus laxiusculis: laciniis calycinis filiformibus plumosis, quinta longiore tubum 10-nerveum superante: corollae monopetalae segmentis subaequalibus calyce duplo longioribus: leguminibus 1-spermis calyce inclusis.

T. medium *Maur. Cent. 13. p. 26. - Bert. Fl. It. t. 8. p. 166.*

In montibus calcareis Latii. *Felettino* etc.

Perenn. Flor. Junio. Fl. purpurei.

1594. *PRATENSE* L. *Sp. Pl. p. 1082.* Glabriusculum. Caule decumbente ascendenteve e basi ramoso: foliolis foliorum superiorum ovatis lanceolatisve inferiorum obcordatis: stipulis membranaceis ovato-oblongis, caudis brevibus triangulo-acuminatis: capitulis solitariis globosis ovatisve sessilibus vel breviter pedunculatis: laciniis calycinis filiformibus patenti-plumosis, quinta calyce 10-nerveo longioribus: corollis calyce subtriplo superantibus: leguminibus 1-spermis calyptatis calyce inclusis.

T. pratense *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii p. 73. n. 250 - Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 253. n. 904 - Bert. Fl. It. t. 8. p. 161.*

In pratis viis omnium vulgarissimum.

Perenn. Flor. Aprili in Julium. Flores purpurei.

Vulgo. *Trifoglio bolognese.*

Usus. Omnium utilissimum, ideo ad Boves alendos plurimis in Italiae locis late colitur.

1595. *NORICUM* Wulf. in *Roem. Arch. 8. p. 387.* Molliter villosum. Caule decumbente abbreviato parce ramoso: foliorum inferiorum foliolis obovatis, superiorum oblongis: stipulis membranaceis caulem amplexantibus, caudis breviusculis triangulo-acuminatis: capitulis globosis sessilibus vel breviter pedunculatis ut plurimum solitariis: laciniis calycinis inaequalibus filiformibus dense patenti-plumosis, quinta calyce 10-nerveo parum longiore: corollis calyce duplo superantibus: leguminibus 1-spermis quandoque 2-spermis calyce inclusis.

T. noricum *Bert. Fl. It. t. 8. p. 164.*

In sylvaticis rupestribus montis *la Rosa* secus Nursiam.

Perenn. Flor. Julio. Flores albi.

1596. *PALLIDUM* Walld. et Kit. *Pl. rar. Ung.* 1. p. 35. tab. 36. Pilosum Caule decumbente erectove, ramis diffusis: foliolis obovatis subrotundisve integerrimis: stipulis albido-membranaceis, caudis setaceo-aristatis: capitulis subsessilibus globosis ovatisve solitariis: laciniis calyceinis subaequalibus e basi triangula longe setaceis patenter pilosis, tubo 10-nerveo longioribus: corolla calycem duplo superante: leguminibus ut plurimum 1-spermis calyce inclusis.

T. pallidum Sebast. *En. Pl. Amph. Flavii* p. 74. n. 231 - *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 251. n. 895 - *Bert. Fl. It. t. 8. p. 165.*

In pascuis abunde.

Ann. Flor. Aprili Majo. Flores Albidi vel rosei.

1597. *HIRTUM* All. *Auct. p.* 20. Patenter villosum. Caule adscendente erectove alterne ramoso: foliis inferioribus longe petiolatis, petiolo adscendendo abbreviato, ultimis sessilibus, foliolis obovatis emarginatis crenulato-denticulatis: stipulis albo-membranaceis inferioribus oblongis, caudis lanceolato-acuminatis adscendendo successive dilatatis caudisque abbreviatis: capitulis solitariis sessilibusve semiovatis globosis stipulis involucreatis: laciniis calyceinis filiformibus dense plumosis tandem erecto-patulis tubo multo longioribus: vexillo anguste lanceolato, alas carinamque multo superante, alis et carina calycei aequalibus: leguminibus 1-spermis calyce inclusis.

T. hirtum Bert. *Fl. It. t. 8. p. 138.*

In montibus umilioribus ad margines viarum. *Monti Cimini.*

Ann. Flor. Junio. Flores rubentes.

1598. *CHERLERI* L. *Sp. Pl. p.* 1037. Molliter denseque villosum. Caule caespitoso decumbente prostratove ramoso: foliolis obcordatis in foliis inferioribus obovatis, omnibus obsolete denticulatis: stipulis membranaceis nervosis, caudis breviusculis e basi triangula acuminatis: capitulis sessilibus globosis densis, stipulis accretis dilatatis foliosis vel aphyllis involucreatis: laciniis calyceinis filiformibus plumosis erectis tubo 20-nerveo duplo longioribus: corolla calycem raro superante. leguminibus 1-spermis inclusis.

T. cherleri Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 251. n. 893 - *Bert. Fl. It. t. 8. p. 137* - *Lagopus minor* supin. molli et compresso capite fl. albo *Barrel. Ic.* 859.

In sterilissimis marginibus et arenosis frequens.

Ann. Flor. Junio. Flores albo-sordidi.

1599. *STELLATUM* L. *Sp. Pl. p.* 1083. Molliter patenterque villosum. Caulibus caespitosis erectis ut plurimum simplicibus: foliolis obcordatis apice denticulatis: stipulis membranaceis exquiste nervosis basi breviter connatis

apice dilatato-rotundatis dentatis: capitulis globosis terminalibus longe pedunculatis: laciniis calycinis aequalibus lanceolato-acuminatis stellatim patentibus tubo 20-nerveo plus duplo longioribus: corolla calycem vix superante: leguminibus 1-spermis calyce inclusis.

T. stellatum *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 251. n. 894-Bert. Fl. It. t. 8. p. 134-Lagopus minor erectus capite globoso stellato fl. purpureo. Barrel. Ic. 860.*

In sterilibus et marginibus viarum obvium.

Ann. Flor. Junio-Julio. Flores rosei.

*** Flores in capitulis globosis saepe post antesim deflexis:
calyces immutati. *TRIFOGLIASTRUM* Ser.

1600. *SUFFOCATUM* L. *Amaen. Acad. t. 4. p. 285.* Glaberrimum. Caulibus caespitosis abbreviatis procumbenti-rosulatis: foliis longe petiolatis, foliolis obcordato-cuneatis apice dentatis: stipulis late ovatis, caudis lanceolato-acuminatis divergentibus: capitulis subrotundis in axillis stipularum sessilibus: laciniis calycinis recurvis tubo 10-nerveo corollaeque brevioribus: leguminibus 2-spermis calyce vix exertis.

T. suffocatum *Maur. Cent. 13. p. 36. - Bert. Fl. It. t. 8. p. 119 - T. arvense supinum verticillatum Barrel. Ic. 882.*

In siccis circa Urbem non infrequens.

Ann. Flor. Aprili-Junio. Flores albi.

1601. *GLOMERATUM* L. *Sp. Pl. p. 1084.* Glabrum, laete virens. Caule prostrato simplici alterneve ramoso: foliis inferioribus longe petiolatis, foliolis obovatis argute dentatis: stipulis membranaceis, caudis lanceolato-acuminatis: capitulis sessilibus globosis axillaribus terminalibusque: laciniis calycinis cordato-ovatis aristatis patenti-recurvis tubo 10-nerveo brevioribus: corolla calyce sublongiore: leguminibus 1-2-spermis calyce tectis.

T. glomeratum *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 253. n. 908. - Bert. Fl. It. t. 8. p. 117.*

In arvis et collibus circa Urbem non infrequens.

Ann. Flor. Majo-Junio. Flores rosei.

1602. *STRICTUM* L. *Amaen. Acad. t. 4. p. 285.* Glabrum. Caule erecto alterne ramoso: foliolis foliorum inferiorum obcordatis obovatisve, superiorum lanceolatis: stipulis subcoriaceis late rombeis breviter acuminatis: foliolis omnibus stipulisque nervosis serrulato-glandulosis: floribus congestis in ca-

pitulis globosis longe pedunculatis: laciniis calyciniis lineari-subulatis calyce exquisite 10-nerveo longioribus, quinta patenti-deflexa: corolla calyceem aequante: leguminibus 2-spermis calyce exertis.

T. strictum *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 256. n. 920 - Bert. Fl. It. t. 8. p. 99.*

In apricis. Albano et in Foro Romano.

Perenn. Flor. Majo. Flores albo-carnei.

1603. *REPENS* *L. Sp. Pl. p. 1080.* Glabrum. Caule diffuso repente, basi ramoso: foliis longe petiolatis, foliolis obcordatis obovatisve apice denticulatis saepe maculatis: stipulis membranaceis elongatis, caudis lanceolato-acuminatis: capitulo globoso depresso longe pedunculato: florum pedicellis elongatis tandem deflexis: dentibus calycinis erectis inaequalibus tubo 10-nerveo multo brevioribus: corolla calyce duplo longiore: leguminibus torulosus 3-4-spermis.

T. repens *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 254. n. 913 - Bert. Fl. It. t. 8. p. 106.*

β pusillum. Caule abbreviato foliis minoribus.

T. repens β *Bert. l. c. p. 107.*

Vulgatissimum in viis et pascuis praesertim pinguibus, β minus frequens.

Perenn. Flor. Majo ad Junium. Flores albi, subvirides, vel carnei.

1604. *NIGRESCENS* *Viv. Fl. It. Frag. fasc. 1. p. 12. tab. 13.* Glabrum. Caule caespitoso adscendente e basi ramoso: foliis longe pedunculatis, foliolis cuneatis obcordatis obovatisve: stipulis brevibus late ovatis, caudis breviusculis divergentibus: capitulis subglobosis longe pedunculatis: floribus laxiusculis tandem deflexis: dentibus calycinis inaequalibus erectis-patulis, tubo 10-nerveo brevioribus: corolla calyce plus duplo longiore: leguminibus compresso-torulosus exertis 4-spermis.

T. nigrescens *Bert. Fl. It. t. 8. p. 113 - T. hybridum* *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii p. 73. n. 228 - Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 255. n. 914.*

In viis et pratis vulgare.

Ann. Flor. Majo-Junio. Flores albidus denuo fuscus.

1605. *CAESPIITOSUM* *Reyn. Mém. pour l'hist. nat. de la Suiss. 1. p. 162.* Glaberrimum. Caule caespitoso abbreviato prostrato: foliolis late obovato-cuneatis nervosis apice serrulatis: stipulis membranaceis laxiusculis connatis, caudis lanceolato-acuminatis: capitulis subglobosis longe pedunculatis: floribus confertis, externis tandem patentibus: laciniis calycinis acuminatis subaequalibus tubo 10-nerveo quidquam longioribus: corolla calyce triplo longiore: leguminibus 4-spermis calyce inclusis.

T. caespitosum Sang. Cent. tres p. 104. n. 235 - Bert. Fl. It. t. 8. p. 230.
In pratis alpestribus Umbriae. Vettoretto.

Perenn. Flor. Julio. Flores albi roseo variegati.

1606. *MONTANUM* L. Sp. Pl. p. 1087. Pubescens. Caule erecto subsimplici: foliolis lanceolatis utrinque acutis serrulatis valde nervosis: stipulis lanceolatis acutissimis: capitulis pedunculatis globosis, floribus demum deflexis: laciniis calycinis linearibus muticis erectis tubo 10-striato longioribus corollaeque brevioribus: leguminibus 1-spermiis calyce inclusis.

T. montanum Sang. Cent. tres p. 104. n. 234 - Bert. Fl. It. t. 8. p. 149.

In pratis alpinis Umbriae. Vettore.

Perenn. Fl. Junio-Julio. Flores albi.

1607. *LATINUM* Sebast. Rom. Pl. Fas. 1. p. 7. tab. 1. Glabriusculum virens. Caule decumbente dichotomo: foliolis lanceolato-acuminatis: stipulis glabriusculis, caudis triangulo acutis ciliatis: capitulis subconicis: dentibus calycinis linearibus rigidis tubo nerveo multo longioribus: corolla calyce duplo longiore: leguminibus 1-spermis calyce inclusis.

T. latinum. Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 252. n. 903 - Bert. Fl. It. t. 8. p. 148.

In sylvaticis. Macchia Mattei.

Ann. Flor. Junio. Flores atro-rubelli.

***** Flores in capitulis densis; labium superius calycis post anthesim inflatum. *VESSICASTRUM* Ser.

1608. *SUBTERRANEUM* L. Sp. Pl. p. 1080. Pilosum pilis subpatentibus. Caule prostrato inferne ramoso: foliis longe petiolatis, foliolis obcordatis cuneatisve saepe maculatis: stipulis ovato-oblongis distinctis acuminatis: capitulis 2-6-floris longe pedunculatis, pedunculis in fructu hypogaeo recurvatis: laciniis calycinis filiformibus ciliatis, tubo cylindrico subaequalibus corollaeque multo brevioribus: leguminibus 1-spermis inclusis, laciniis calycinis revolutis accretis, bracteisque hysteroanthiis coronatis.

T. subterraneum Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 250. n. 890 - Bert. Fl. It. t. 8. p. 132 - Trif. prat. sup. $\alpha\alpha\theta\phi\beta\lambda\epsilon\psi$ seu capite humi merso Barrel. Ic. 881 - *T. subterraneum* Hort. Rom. t. 7. tab. 36.

In pascuis sterilioribus circa Urbem commune.

Ann. Flor. Martio-Junio. Flores albi, vel albo-subcarnei.

1609. *VE\$ICULOSUM* Sav. Fl. Pis. t. 2. p. 165. Glabrum. Caule erecto

simplici alterneve ramoso : foliolis ovato-elongatis acuminatis toto margine argute serrulatis : stipulis membranaceis tandem scariosis , caudis elongato-acuminatis : floribus in capitulis terminalibus bracteatis, bracteis calyci aequalibus: calyce tubuloso in fructu turbinato-ventricoso insigniter 20-nerveo, et inter nervos horizontaliter ruguloso, laciniis longe subulatis subaequalibus tandem recurvis: corolla calyce duplo longiore : leguminibus 2-spermis calycem superantibus.

T. vesiculosus *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 254. n. 912 - Bert. Fl. It. t. 8. p. 181.*

In pascuis circa Urbem commune.

Ann. Flor. Julio. Flores albidii vel rubicundi.

1610. *RESUPINATUM* L. *Sp. Pl. p. 1086.* Glabrum laete virens. Caule prostrato erectove striato alterne ramoso: foliolis obovato-cuneatis argute denticulatis : stipulis nervosis basi connatis, caudis elongatis acuminatis: floribus axillaribus pedunculatis in capitulo depresso tandem rotundato: calyce florente turbinato 5-dentato, dentibus duobus labii superioris majoribus, fructifero reticulato-venoso villosa , labio superiore accreto gibberoso, dentibus calycinis divaricatis ampliatis terminato: corolla resupinata calyce florente duplo longiore: leguminibus 1-2-spermis calyce accreto absconditis.

T. resupinatum *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii p. 75. n. 237 - Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 254. n. 911 - Bert. Fl. It. t. 8. p. 185 - T. pratense minus purp. Bellidis flore cap. globoso Barrel. Ic. 872.*

β suaveolens. Pedunculis jamdudum folio longioribus, floribus subodoris.

T. suaveolens *Sang. Cent. tres p. 104. p. 236.*

In pascuis, secus vias etiam in Urbe vulgatissimum; varietas minus obvia.

Ann. Flor. Aprili in aestatem. Flores intense rosei.

1611. *FRAGIFERUM* L. *Sp. Pl. p. 1086.* Patenti-pilosum inferius denuo denudatum. Caule caespitoso prostrato ramoso inferne repente : foliis longe petiolatis serrulatis, foliolis obovatis tenuiter denticulatis: stipulis multinerveis connatis, caudis lanceolatis longe acuminatis: capitulis subglobosis longe pedunculatis axillaribus: bracteis lanceolatis calyce brevioribus: calyce florente tubuloso nervoso ad aram piloso, laciniis subaequalibus erectis: calycis fructiferi reticulato-venosi dense pilosi labio superiore insigniter accreto inflato, laciniis calycinis in setis erectis mutatis, coronato: corolla laciniis inmutatis longiore: leguminibus 2-spermis calyce accreto inclusis.

T. fragiferum *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii* p. 76. n. 238 - *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 254. n. 910 - *Bert. Fl. It. t. 8.* p. 189 - *T. fragiferum* minus oblongo capite *Barrel. Ic.* 851 et *T. fragiferum* majus repens minori, et rotundiori capite *Ic.* 852.

In pascuis et marginibus viarum commune.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores rosei.

1612. *TOMENTOSUM* *L. Sp. Pl.* p. 1080. Glabrum Caule decumbente prostratove: foliis obovato-cuneatis argute denticulatis: stipulis subliberis caudis lanceolatis: floribus in capitulis breviter pedunculatis sessilibusve emisphaericis, in fructu globoso-colliculosis reticulato-venosis dense tomentosis bracteatis, bracteis distinctis connatisve: calyce floris minimo tubuloso, laciniis acutis subaequalibus, fructus labio superiore inflato fornicato-recurvato, dentes superiores recurvatos, occultante: corolla calyce immutato duplo longiore: leguminibus subrotundis 1-2-spermis calyce absconditis.

T. tomentosum *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 254. n. 909 - *Bert. Fl. It. t. 8.* p. 187 - *T. luteum* capite rotundo folliculoso *Barrel. Ic.* 864.

In aridis et marginibus viarum frequens.

Ann. Flor. Majo-Junio. Flores rosei vel purpurascentes.

*** Flores in capitulis ovatis pedunculatis; petalis scariosis flavis, post anthesim deflexis badiis persistentibus. *CRONOSEMIUM* *Ser.*

1613. *BADIUM* *Pers. Syn. pl. t. 2.* p. 352. Glabrum laete virens. Caule adscendente erectove parce ramoso: foliis inferioribus subrotundis, superioribus obovatis retusis, omnibus breviter denticulatis: stipulis distinctis caudis divaricatis acuminatis: floribus terminalibus longe pedunculatis in capitulis grandiusculis ebracteatis globosis tandem ovalibus: calyce minimo tubo turbinato, laciniis superioribus, inferioribus triplo brevioribus, omnibus linearibus: corolla calyce triplo longiore, vexillo integerrimo alis carinaque subduplo longiore: leguminibus 1-spermis carpophoro quadruplo longioribus.

T. badium *Bert. Fl. It. t. 8.* p. 195 - *Lotus montanus* aureus amplo Lupuli capite annuus *Barrel. Ic.* 1024.

In pratis apenninorum Umbriae. *Vettore.*

Ann. Flor. Junio-Julio. Flores luteo-aurei siccī cinnamomei.

1614. *AGRARIUM* *L. Sp. Pl.* p. 1087. Laete virens. Caule erecto vel adscendente parce ramoso laxo piloso: foliis oblongis vel obverse ovato-lanceo-

latis retusis superius denticulatis: stipulis connatis, caudis acutis convergentibus: floribus terminalibus axillaribusque longiuscule pedunculatis in capitulis subrotundis tandem ovalibus: bracteis brevibus acutis: calycis parvi tubo turbinate laciniis superioribus, inferioribus, duplo brevioribus, omnibus linearibus: corolla calyce triplo longiore, vexillo inferne denticulato apice retuso alis longiore: carina alis brevior: leguminibus 1-spermis carpophoro sublongioribus.

T. agrarium *Bert. Fl. It. t. 8. p. 194* - T. aureum α *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 256. n. 918.*

In pratis montanis Latii et Sabinae non infrequens. *M. Lucretile, Monte Cavi* etc.

Ann. Flor. Aprili-Majo. Flores lutei, sicci fuscii.

1615. *SPADICEUM* L. *Sp. Pl. p. 1887.* Laete virens adpresse et laxe pilosum. Caule erecto parce ramoso: foliolis inferioribus obcordatis, superioribus obverse-ovato-oblongis, omnibus obtuse denticulatis: stipulis distinctis, auriculis acutis divergentibus: floribus in capitulis globosis tandem ovali-cylindricis terminalibus saepe et lateralibus longe pedunculatis minutissime bracteatis: calycis minimi tubo late turbinate, laciniis superioribus, inferioribus pilosis, triplo brevioribus, omnibus linearibus: corolla calyce subtriplo longiore: vexillo sulcato emarginato tandem convexo alis carinaque longiore: leguminibus 1-spermis carpophoro quadruplo longioribus.

T. spadiceum *Bert. Fl. It. t. 8. p. 196.*

In Nursinis. *Al piano del Castelluccio.*

Ann. Flor. Junio-Julio. Flores intense lutei nitentes.

1616. *PROCUMBENS* L. *Sp. Pl. p. 1088.* Saturate virens. Caule procumbente erectove laxe piloso, ramis patulis: foliis obovatis vix denticulatis: stipulis ovatis ciliatis, auriculis acutiusculis: capitulis multifloris pedunculatis ovalibus: calycis minimi tubo cylindrico, dentibus lineari-subulatis, labii superioris inferioris triplo brevioribus: corolla calyce triplo longiore, vexillo denticulato ciliato valide sulcato, alis carinaque non multo longiore: leguminibus ovalibus 1-spermis carpophoro brevissimo.

T. procumbens *Bert. Fl. It. t. 8. p. 198* - T. agrarium *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii p. 76. n. 240* - *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 255. n. 915.*

In pascuis secus vias praesertim in sterilibus.

Ann. Flor. Majo-Julio Flores citrini.

1617. *PATENS* Spr. *Syst. Veg. t. 3. p. 211.* Glabrum. Caule prostrato basi ramoso: foliolis imis obcordatis, caeteris oblongis omnibus argute dentatis:

stipulis semicordatis auriculis acutis: pedunculis filiformibus elongatis axillaribus, floribus laxiusculis in capitulo hemisphaerico tandem subgloboso: calycis minimi tubo brevissimo late campanulato, dentibus subulatis, labii superioris multo brevioribus: corolla calyce plus duplo longiore, vexillo obovato emarginato sulcato, alis patulis, paulo longiore: leguminibus 1-spermis stylo persistente rostratis tecaphoro brevi.

T. patens Bert. *Fl. It. t. 8. p. 200* - *T. aureum* β Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 256. n. 918.*

Ad margines viarum, in pratis sterilibus, et viis Urbis frequens.

Ann. Flor. Majo. Flores luteo-aurei.

1618. *SEBASTIANI* Savi in *Diar. Med. di Flojani ann. 1815.* Glabriusculum. Caule prostrato erectove ramoso: foliolis inferioribus obovatis, superioribus oblongis, omnibus denticulatis: stipulis lanceolatis, caudis longe acuminatis divergentibus: pedunculis axillaribus folio sublongioribus: capitulis paucifloris hemisphaericis, pedicellis tandem elongatis recurvatis pendulis: calycis minimi tubo brevissimo campanulato, laciniis lineari-subulatis quidquam inaequalibus: corolla calyce duplo longiore: vexillo late obovato sulcato alis brevioribus, carina minima: leguminibus 1-spermis sessilibus.

T. Sebastiani Sebast. *Rom. Pl. Fasc. alt. p. 14. t. 4.* - Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 256. n. 919* - Bert. *Fl. It. t. 8. p. 203.*

Ad oras nemorum in sylvaticis et montanis. *Alla Macchia Mattei in copia, Albano etc.*

1619. *MINUS* Smilh. *Engl. Flor. t. 3. p. 310.* Caule prostrato erectove ut plurimum ramoso, quandoque piloso: foliis brevissime petiolatis, foliolis parvis obcordato-cuneatis breviter laxaque dentatis: stipulis subtriangularibus, auriculis longe acuminatis: floribus in capitulis longe pedunculatis hemisphaericis, pedicellis calyce brevioribus, in fructu deflexis: calycis tubo campanulato, laciniis linearibus, labii inferioris duplo longioribus: corolla calycem duplo superante, vexillo ovato carinato, carina aliisque aequalibus, longiore: leguminibus obovatis 1-2-spermis tecaphoro duplo longioribus brevissime rostratis.

T. minus Bert. *Fl. It. t. 8. p. 204* - *T. procumbens* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 255 n. 916.*

Ad margines viarum et in aridis. *Amphiteatro Flavio etc.*

Ann. Flor. Majo. Flores flavi tandem subfusci.

1620. *FILIFORME* L. *Sp. Pl. p. 1088.* Caule exili prostrato: foliis brevissime petiolatis, foliolis minutis obcordatis serrulatis: stipulis subtriangula-

ribus, auriculis acutis: pedunculis capillaribus ut plurimum elongatis recurvatis: pedicellis tubo calyceino aequalibus: floribus parvis in capitulo racemoso tandem subpendulis: calycis tubo campanulato, dentibus acutis, labii inferioris duplo longioribus: corolla dentibus calycinis parum longiore, vexillo obovato alis carinaque paulo longiore: leguminibus 1-2-spermis tecaphoro triplo longioribus brevissime rostellatis.

T. filiforme *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii* p. 76. n. 239 - *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 255. n. 917 - *Bert. Fl. It. t. 8.* p. 205.

In ageribus viarum frequens. *Trinità dei Monti, Villa Borghese, Foro romano* etc.

Ann. Flor. Majo. Flores flavi.

ASTRAGALUS.

1621. *VESSICARIUS* L. *Sp. Pl.* p. 1071. Sericeo-canus. Caule diffuso procumbente: foliis 5-7-jugis, foliolis ellipticis: stipulis liberis lanceolato-acutis: pedunculis folio longioribus: floribus in racemis densis: calyce vessicario pube nigra adpressa et pilis albis vestito: vexillo alis carinaque paulo longiore: leguminibus oblongis tumidis villosissimis: acumine recto.

A. vessicarius *Sang. Cent. tres* p. 102 n. 228 - *Bert. Fl. It. t. 8.* p. 40.

In montibus Umbriae *Vettore*.

Suffrutic. Flor. Junio-Julio. Flores ochroleuci.

1622. *DEPRESSUS* L. *Sp. Pl.* p. 1073. Cano-sericeus. Caule abbreviato prostrato: foliis longe petiolatis 6-12-jugis, foliolis obovato-oblongis: stipulis distinctis membranaceis longe acuminatis: pedunculis folio brevioribus: floribus in racemis elongatis laxiusculis: calyce tubuloso-campanulato pube nigra adpressa: vexillo obovato alis multo longiore: leguminibus teretiusculis dorso canaliculatis laxe pilosis calyce triplo longioribus: acumine subincurvo.

A. depressus. *Bert. Fl. It. t. 8.* p. 55.

In apennino Piceni. *Monte de' Fiori, Castel Monardo* etc.

Suffrutic. Flor. Julio. Flores albi.

1623. *SESAMEUS* L. *Sp. Pl.* p. 1068. Villosa-pubescens. Caule diffuso prostrato: foliis 6-12-jugis, foliolis oblongis: stipulis liberis superioribus lanceolatis: floribus in capitulis sessilibus axillaribus: calyce campanulato hirsuto: vexillo oblongo, alas carinamque superante: leguminibus erectis subteretibus dorso sulcatis villosis, acumine reflexo.

A. sesameus *Sang. Cent. tres* p. 101. n. 227 - *Bert. Fl. It. t. 8.* p. 57.

In collibus sterilibus circa Tibur.

Ann. Flor. Junio. Flores albid.

1624. *HAMOSUS* L. *Sp. Pl.* p. 1067. Adpresse pilosus. Caule ramoso prostrato: foliis 12-14-jugis, foliolis oblongis cuneatis emarginatis: stipulis ovatis longe acuminatis: pedunculis folio brevioribus racemosis abbreviatis paucifloris: calyce tubuloso: vexillo oblongo alis multo longiore: leguminibus teretibus hamosis dorso vix canaliculatis, rostro subulato recto.

A. hamosus Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 239. n. 844 - Bert. *Fl. It.* 8. p. 58.

In marginibus agrorum, et in herbosis frequens. *Al Pincio, a Villa Pamfilii.* etc.

Ann. Flor. Majo-Junio. Flores pallide lutei.

1625. *GLYCYPHYLLOS* L. *Sp. Pl.* p. 1067. Glaber. Caule prostrato ramoso: foliis 5-6-jugis, foliolis grandibus ovalibus emarginatis: stipulis lanceolatis distinctis: pedunculis axillaribus folio multo brevioribus: racemis multifloris: calyce campanulato vexillo ovato-oblongo alis carinaque longiore: leguminibus crassis teretibus incurvis dorso canaliculatis, acumine recto.

A. glycyphyllos Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 240. n. 846 - Bert. *Fl. It.* 8. p. 60.

In umbrosis sylvaticis circa Urbem et in montanis. *Alla Caffarella, Macchia Mattei, Monte Gemaro, Albano* etc.

Perenn. Flor. Majo. Flores albido-luteoli.

1626. *MONSPESSULANUS* L. *Sp. Pl.* p. 1072. Adpresse et breviter pilosus. Caule lignoso prostrato breviter ramoso: foliis 10-20-jugis, foliolis ellipticis: stipulis distinctis lanceolato-acuminatis: pedunculis elongatis declinatis foliis longioribus: racemis laxiusculis: calyce late tubuloso: vexillo anguste emarginato alis multo longiore: leguminibus crassis incurvis subteretibus, acumine recto longiusculo.

A. monspessulanus Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 240. n. 845 - Bert. *Fl. It.* 8. p. 60.

In collibus et pascuis maritimis. *Presso Corneto, Ostia,* etc.

Perenn. Flor. Martio-Junio. Flores purpurascens.

1627. *BOETIGUS* L. *Sp. Pl.* p. 1068. Pubescens. Caule decumbente erectove inferne saepe ramoso: foliis 5-15-jugis, foliolis obverse cuneatis emarginatis: stipulis ovato-acuminatis distinctis: pedunculis folio brevioribus: racemis paucifloris tandem laxatis: calyce campanulato piloso: vexillo oblongo angusto alis duplo longiore: leguminibus crassis prismatico-trigonis: acumine uncinato.

A. boeticus Fior. in *Gior. dei Lett. di Pisa* t. 17. p. 56 - *Bert. Fl. It.* t. 3. p. 66 - *Securidaca sicula* siliquis foliaceis *Bocc. Sic.* p. 7. tab. 4. fig. II.

In arena marina. *Ostia, Terracina* etc.

Ann. Flor. Aprili-Majo. Flores albi.

1628. *ARISTATUS* L' Herit. *Stirp. nov.* p. 170. Villosus. Caule decumbente adscendentove lignescente superne ramoso: foliis 6-9-jugis, foliolis oblongo-cuneatis, petiolis spinescentibus: stipulis oblongis scariosis caudis acuminatis: pedunculis brevissimis: racemis 4-6-floris: calyce piloso, laciniis setaceis longis: vexillo oblongato alis longiore: leguminibus hirsutis polyspermis, dissepimento incompleto, acumine recto.

A. aristatus Sang. *Cent. tres* p. 102. n. 229 - *Bert. Fl. It.* t. 8. p. 68.

In Piceni montibus. *M. Vettore, M. Priore* etc.

1629. *SIRINICUS* Ten. *Viag. in Calab.* p. 126. Pubescens pilis adpressis. Caule effuso ramoso: foliis 5-10-jugis, foliolis oblongis acuminatis, petiolis tandem spinescentibus: stipulis longo acuminatis distinctis: pedunculis axillaribus ut plurimum folio longioribus: floribus in racemo elongato densiusculo: calyce tubuloso pube nigra albaque adpressa: vexillo emarginato alis multo longiore: leguminibus ovatis 2-locularibus loculis 3-spermis, acumine recto.

A. sirinicus Bert. *Fl. It.* t. 8. p. 72.

In alpinis Umbriae. *Vettore.*

Frut. Flor. Julio. Flores lutei quandoque purpurei.

1630. *SICULUS* Biv. Bern. in *Giorn. di Paler.* n. 4. Cano-sericeus tandem dealbatus. Caule late caespitoso-ramoso: foliis 3-9-jugis, foliolis oblongis acuminato-spinulosis, petiolis senio denudatis valide spinescentibus: stipulis distinctis auriculis acuminatis: floribus fasciculatis axillaribus subsessilibus: tubo calyceino dense lanato, laciniis aristatis: vexillo oblongo obtuso alis longiore: leguminibus ovatis: acumine brevi recto.

A. siculus Bert. *Fl. It.* t. 8. p. 73.

In pratis alpinis Umbriae. *Vettore.*

Frut. Flor. Junio. Flores pallide rosei.

BISERRULA.

1631. *PELECINUS* L. *Sp. Pl.* p. 1073. Pubescens. Caulibus prostratis: foliis impari-pinnatis 7-15-jugis: foliolis cuneato-oblongis emarginatis 2-dentatis: pedunculis axillaribus folio longioribus: floribus racemosis.

B. Pelecinus Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 240. n. 847 - *Bert. Fl. It.* t. 8. p. 75 - *Hedysorum congestis* et utrinque lunatis siliquis *Barrel. Ic.* 1137.

In marginibus viarum et agrorum. *All' ingresso della Passegiata del Pincio*,
a V. Pamfili etc.

Ann. Flor. Majo. Flores coerulescentes.

PSORALEA.

1632. *BITUMINOSA* L. *Sp. Pl.* p. 1073. Adpresse pilosa. Caule erecto striato alterne ramoso: foliis 3-natis, foliolis inferiorum ovalibus rotundisque, superiorum ovato-lanceolatis, omnibus mucronatis: pedunculis axillaribus striatis folio multo longioribus: floribus capitatis.

P. bituminosa *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 249. n. 884 - *Bert. Fl. It.* t. 8. p. 77 - *Trifolium bitumen redolens Hort. Rom. t. 7. tab. 35.*

In montium sterilibus ad vias. *Presso Palombara, Tivoli* etc.

Perenn. Suffrut. Flor. Júnio-Julio. Flores coeruleo-violacei.

ONOBRYCHIS.

1633. *SATIVA* Lamck *Fl. Franç. ed. 2. t. 2. p. 652.* Glabra. Caule adscendente ramoso: foliis impari-pinnatis sub 10-jugis, foliolis lanceolato-mucronatis subtus subsericeis: stipulis oppositifoliis 2-partitis: spicis densifloris longe pedunculatis: corollae alis calyce brevioribus: leguminibus pubescentibus dorso denticulatis, lateribus rugosis.

O. sativa *Sang. Cent. tres p. 100. n. 225* - *Bert. Fl. It. t. 8. p. 9.*

α agrestis. Vexillo carinam subaequante.

O. sativa α *Sang. l. c.*

β montana. Carina vexillum superante.

O. sativa β *Sang. l. c.*

In montium humiliorum pratis. α frequens circa Urbem. β in Umbria.

Perenn. Flor. Júnio-Julio. Flores intense rosei vel incarnati.

Vulgo. *Lupinella, Fieno santo.*

Usus. Late colitur, nam pabulum quadrupedibus praestantissimum praebet.

1634. *ALBA* Desv. *Journ. Bot. Ann. 1814.* Caule erecto vellutino: foliis impari-pinnatis 8-10-jugis, foliolis linearibus mucronatis subtus pubescenti-sericeis: spicis cylindricis: alis calyce brevioribus: carina vexillum paulo superante: leguminibus pubescentibus, dorso cristato longiuscule aculeato, discis rugosis breviter aculeatis.

O. alba *Sang. Cent. tres p. 100. n. 226* - *Bert. Fl. It. t. 8. p. 12.*

In apenninorum pascuis. *Vettore.*

Perenn. Flor. Julio. Flores albi.

1631. *CAPUT-GALLI* Spr. *Syst. Veg. t. 3. p. 203.* Glabra. Caule prostrato

erectove: foliis impari-pinnatis 4-8-jugis, foliolis oblongo-obovatis emarginatis: capitulis paucifloris: calycibus ciliatis corollam subaequantibus: leguminibus pubescentibus cristato-echinatis, spinis subulatis

O. Caput-Galli *Maur. Cent. 13. p. 34. Bert. Fl. It. t. 8. p. 17* - O. sive caput galli minus fructu maximo insigniter echinato *Triumf. obs. p. 65.*

In arvis et viis mare versus frequens. *Civitavecchia, Corneto etc.*

Ann. Flor. Majo. Flores rosei.

HEDYSARUM.

1635. *CORONARIUM* L. *Sp. Pl. p. 1048.* Laete virens. Caule prostrato ramoso: foliis impari-pinnatis 3-5-jugis, foliolis grandibus ovalibus obtusis subtus margineque pubescentibus: stipulis petiolaribus distinctis: pedunculis terminalibus axillaribusque folio subaequalibus: floribus erectis in racemis densifloris: lomentis compressis articulis subrotundis uncatō-echinatis.

H. coronarium *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 239. n. 843 - Bert. Fl. It. t. 8. p. 5* - H. clypeatum *Hort. Rom. t. 7. tab. 30.*

In ageribus viarum mare versus passim.

Perenn. Flor. Junio. Flores rubri.

Vulgo. *Erba Sulla, Lupinello.*

Usus. Armenta praediligunt hanc plantam, ideo plurimis in locis late colitur.

1636. *CAPITATUM* Desf. *Fl. Alt. t. 2. p. 177.* Adpresse pilosum. Caule prostrato ramoso: foliis impari-pinnatis 5-10-jugis, inferiorum foliolis obovatis emarginatisve, superiorum oblongis obtusis: stipulis distinctis lanceolato-acuminatis: pedunculis solitariis terminalibus axillaribusque folio longioribus: floribus in racemo brevi subcapitato: lomentis compressis, articulis orbicularibus pubescentibus breviter uncinato-arcuatis.

H. capitatum *Bert. Fl. It. t. 8. p. 7.*

In alpestribus apenninorum Piceni. *M. Vettore.*

HYPPOCREPIS.

1637. *UNISILIQUOSA* L. *Sp. Pl. p. 1049.* Caule prostrato ramoso: foliis alternis impari-pinnatis 2-7-jugis, foliolis cuneato-oblongis: floribus axillaribus solitariis subsessilibus: lomentis planis vel leviter arcuatis callosō-denticulatis.

H. unisiliquosa *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 239. n. 840 - Bert. Fl. It. t. 7. p. 600.* Ferrum equinum vulgare *Column. Ephr. 1. p. 300* - F. equinum siliqua multiplici *Hort. Rom. t. 7. tab. 29.*

Ad margines in montosis collinis et in apricis. *Monte Mario alla Madonna del Rosario, Villa Pamfili, Monte Gennaro etc.*

Ann. Flor. Junio. Flores lutei.

1638. *CILIATA* Spr. Syst. Veg. t. 3. p. 323. Caule prostrato vel adscendente parce ramoso: foliis alternis impari-pinnatis 2-7-jugis, foliolis angustis cuneato-oblongis: pedunculis terminalibus axillaribusque folio tandem quidquam longioribus: floribus sertulatis: lomentis planis arcuatis raro rectis glandulosis glabrisve, dorso hispido-glandulosis.

H. ciliata Fior. in Gior. dei lett. di Pisa t. 17. p. 127 - Bert. Fl. It. t. 7. p. 602 - Ferrum equinum alterum *παραρχητον* Column. Ecph. t. 1. p. 300. In maritimis montanis. Sulle rupi di Terracina presso il Circello.

Ann. Flor. a Februar. in Mart. Flores lutei.

1639. *MULTISILIQUOSA* L. Sp. Pl. p. 1050. Caule ut plurimum erecto parce ramoso: foliis alternis sub-8-jugis, foliolis cuneato-oblongis: pedunculis axillaribus terminalibusque folia aequantibus sub-3-floris, floribus sertulatis: lomentis distincte arcuatis glabris, margine et curvaturis scabridis.

H. multisiliquosa Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 239. n. 841 - Bert. Fl. It. t. 7. p. 602.

Ad margines in viis montium. Sul Monte Gennaro,

Ann. Flor. Majo-Junio. Flores lutei.

1640. *COMOSA* L. Sp. Pl. p. 1050. Caule decumbente adscendenteve ramoso: foliis impari-pinnatis 3-6-jugis foliolis obovatis: pedunculis axillaribus terminalibusque folium multo superantibus: sertis sub-7-floris: lomentis repando-sinuatis granulato-scabris.

H. comosa Bert. Fl. It. t. 7. p. 603 - Ferrum equinum capitatum Column. Ecphr. 1. p. 301.

In rupestribus apenninorum Umbriae. Vettore.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores lutei.

SUCURIGERA.

1641. *CORONILLA* DC. Flor. Franç. t. 4. p. 609. Glabra. Caule sulcato prostrato ramoso: foliis impari-pinnatis 3-7-jugis foliolis cuneato-oblongis.

S. Coronilla Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 238. n. 837 - Bert. Fl. It. t. 7. p. 598 - Coronilla Securidaca Sebast. En. Pl. Amph. Flavii p. 38. p. 72 - S. lutea major. Hort. Rom. t. 7. tab. 27.

In marginibus viarum et pratis vulgaris.

Ann. Flor. Majo-Junio. Flores lutei.

CORONILLA.

1642. *EMERUS* L. Sp. Pl. p. 1046. Glabra sublauca. Caule fruticoso erecto ramis angulatis: foliis 2-4-jugis, foliolis obovato-cuneatis ut plurimum

emarginatis: stipulis minutis: pedunculis axillaribus solitariis geminatisve folium superantibus sub-3-floris, floribus sertulatis: unguibus petalorum calyce multo longioribus: lomentis teretibus, articulis sero secedentibus.

C. Emerus *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 238. n. 834* — *Bert. Fl. It. t. 7. p. 575.*

In collibus, ad muros, super Urbis moenia.

Frut. Flor. Martio-Majo. Flores lutei.

Vulgo. *Emero, Maggio piccolo.*

1643. *VALENTINA L. Sp. Pl. p. 1047.* Glabra glauca. Caule fruticoso erecto, ramis sulcatis: foliis 3-4-jugis, foliolis obcordato-cuneatis breviter mucronulatis: stipulis majusculis suborbiculatis deciduis: pedunculis axillaribus terminalibusque solitariis, foliis multo longioribus, ut plurimum multifloris: floribus sertulatis denuo pendulis: unguibus petalorum calycem subaequantibus: lomentis tumido-compressis, articulis ovalibus, cito secedentibus.

C. Valentina *Fior. Gior. dei lett. di Pisa t. 18. p. 167* — *Bert. Fl. It. t. 7. p. 578.*

Frut. Flor. Februario-Majo. Flores intense lutei.

1644. *MINIMA L. Amoen. Accad. ed. 2. t. 4. p. 324.* Glauca. Caule suffruticoso humili prostrato, ramis alternis sulcatis: foliis 2-4-jugis foliolis cuneato-oblongis obovatisve margine subcartilagineis: stipulis minusculis oppositifoliis acuminatis denuo deciduis: pedunculis terminalibus axillaribusque solitariis, folio subriplo longioribus sertis 4-8-floris, floribus incurvis: unguibus petalorum calyce duplo longioribus: lomentis 4-gonis articulis oblongis facile secedentibus.

C. minima *Bert. Fl. It. t. 7. p. 583* — *Polygala montana italica Barrel. Ic. 721.*

In aridis apennini Piceni. *Monte Birro.*

Suffrut. Flor. Junio-Julio. Flores intense lutei.

1645. *VARIA L. Sp. Pl. p. 1048.* Glabra. Caule herbaceo prostrato angulato, ramis patulis: foliis sub-10-jugis foliolis oblongis mucronatis: stipulis parvis distinctis acuminatis: pedunculis solitariis axillaribus multifloris terminalibusque folium ut plurimum superantibus: floribus sertulatis pendulis: unguibus petalorum calyce duplo longioribus: lomentis tetragonis erectis, articulis oblongis maturitate facile secedentibus.

C. varia *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 238. n. 835* — *Bert. Fl. It. t. 7. p. 585.*

Ad margines et sepes frequens circa Urbem.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores albi roseo et violaceo variegati.

1646. *CRETICA* L. *Sp. Pl.* p. 1048. Glabra. Caule herbaceo prostrato, ramis alternis: foliis longe petiolatis 5-7-jugis, foliolis obovato-cuneatis, stipulis minimis distinctis lineari-acutis: pedunculis solitariis axillaribus terminalibusque foliis saepe longioribus 3-6-floris, floribus sertulatis cernuis: unguibus petalorum calycem paulo superantibus: lomentis obscure tetragonis gracilibus erectis, articulis oblongis sero secedentibus.

C. cretica *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii* p. 38. n. 78 - *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 238. n. 836 - *Bert. Fl. It. t. 7.* p. 587.

Ad viarum margines et in ageribus herbosis communis.

Ann. Flor. Majo-Junio. Flores rosei.

ORNITHOPUS.

1647. *COMPRESSUS* L. *Sp. Pl.* p. 1049. Villosus. Caule decumbente erectove, foliis 5-15-jugis, foliolis ellipticis breviter mucronulatis: stipulis nullis: pedunculis axillaribus terminalibusque: sertis paucifloris, folio impari-pinnato involueratis: lomentis compressis arcuatis longe aristatis reticulato-venosis, articulis parallelogramis maturitate separabilibus.

O. compressus *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 238. n. 838 - *Bert. Fl. It. t. 7.* p. 595 - *Ornithopodium scorpioides* siliqua compressa *Hort. Rom. t. 7.* p. 28.

In sterilibus, collinis montanis, ad margines viarum, oras nemorum frequens.

Ann. Flor. Aprili-Majo. Flores lutei.

ARTROLOBIUM.

1648. *SCORPIOIDES* Desv. *Journal. de Bot. t. 3.* p. 121. Glabrum glaucum. Caule decumbente erectove ramoso: foliis inferioribus simplicibus, caeteris trifoliatis, foliolis subrotundis impari maximo: stipulis minimis oppositifoliis: pedunculis terminalibus axillaribusque folio longioribus: floribus terminalibus solitariis vel sertulatis: lomentis subtetragonis arcuatis rostratis, articulis oblongis maturitate separabilibus.

A. scorpioides *Bert. Fl. It. t. 7.* p. 589 - *Ornithopus scorpioides* *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii* p. 60. n. 166 - *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 239. n. 839.

In sterilibus et muris frequens. *In copia al Colosseo, Testaccio* etc.

Ann. Flor. Aprili-Majo. Flores lutei.

1649. *EBRACTEATUM* Desv. in *Journal de Bot.* t. 3. p. 121. Glabrum. Caule decumbente erectove ramoso: foliis uniformibus longe petiolatis impari-pinnatis, foliolis elliptico-oblongis: stipulis petiolaribus minimis: pedunculis terminalibus axillaribusque subaequalibus sertis paucifloris: lomentis teretibus arcuatis breviter rostratis, articulis cylindricis tandem separabilibus.

A. ebracteatum Bert. *Fl. It.* t. 7. p. 592 - Ornithopus ebracteatus Sang. *Cent. tres* p. 99. n. 224.

In arenosis secus mare. *Fiumicino*.

Ann. Flor. Julio. Flores lutei.

SCORPIORUS.

1650. *SUBVILLOSA* L. *Sp. Pl.* p. 1050. Subvillosa pilis patentibus albis. Caulibus saepe caespitosis prostratis adscendentibusve: foliis oblongo-spathulatis in petiolum productis: stipulis membranaceis saepe elongatis: pedunculis axillaribus terminalibusque, sertis 4-6-floris cernuis: lomentis involutis intortoplicatis multicostatis, costis uncinato-aculeatis, articulis arcuatis aegre secedentibus.

S. subvillosa Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 239. n. 842 - Bert. *Fl. It.* t. 7. p. 608.

In sterilibus et ageribus viarum frequens.

Ann. Flor. Majo-Junio Flores lutei.

CLASSIS XVIII POLYADELPHIA

ORD. III. POLYANDRIA.

388. *ANDROSAEMUM* All. Calyx liber 5-partitus inaequalis: corolla rosacea: stamina in androphoris basi tantum coalita: antherae parvae biloculares: stili tres: stigmata depressa: capsula carnosa indehiscens, dissepimentis incompletis, unilocularis polysperma.

389. *HYPERICUM* L. Calyx liber 5-phyllus, foliolis inaequalibus basi plus minus coalitis: corolla rosacea: stamina basi in androphoris pluribus connata quandoque libera: antherae parvae 2-locales: styli 3-5: stigmata depressa: capsula membranacea dehiscens polysperma, loculis valvisque stilorum numero.

POLYADELPHIA - POLYANDRIA.

ANDROSAEMUM

1651. *OFFICINALE* All. *Fl. Ped. t. 1. p. 47.* Caule erecto valde ramoso: foliis late ovatis: floribus in cymis terminalibus: foliolis calycinis ovatis obtusis inaequalibus: stilibus staminibus brevioribus.

Hypericum Androsaemum Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 179. n. 603 - Bert. Fl. It. t. 8. p. 308 - Androsaemum maximum frutescens Hort. Rom. t. 4. tab. 80.*

In nemorosis etiam secus Urbem. Monte Mario, Villa Madama etc.

Frut. Flor. Junio. Flores aurei.

Vulgo. *Androsemo, Ciciliano, Erba santa.*

Usus. Planta ab antiquis a vulgo et a villicis amata. Oleum per infusionem a floribus et fructibus elicatum ad vulnera sananda, et ad superficiales congestiones sanguinis dissipandas communiter usurpabatur, et jamdiudum usurpatur. Apud Medicos anthelmintici, et adstringentis famam habuit. In arte tinctoria jam quoque valuit ad lanas colore aurantiaco tingendas.

HYPERICUM.

1652. *HIRCINUM* L. *Sp. Pl. p. 1103.* Caule erecto valde ramoso, ramis alatis: foliis ovato-lanceolatis sessilibus margine glandulosis: pedunculis subtrifidis: floribus in cyma pauciradiata: foliolis calycinis lanceolatis inaequalibus: staminibus corolla longioribus, stilibus ut plurimum ternis: capsulis ovali-oblongis.

H. hircinum *Fior. Giorn. dei Lett. di Pisa t. 17. p. 122 - Bert. Fl. It. t. 8. p. 311.*

In humentibus. Alle Paludi Pontine.

Frut. Flor. Junio-Julio. Flores lutei.

Vulgo. *Ruta muraria.*

1653. *QUADRANGULUM* L. *Sp. Pl. p. 1170.* Caule erecto valde ramoso tetragono-tetraptero quadratum: foliis ellipticis nervosis pellucido-punctatis: cymis multifloris caulibus ramisque terminalibus: foliolis calycinis subaequalibus lanceolato-subulatis: bracteis linearibus: staminibus corolla atro-glandulosa brevioribus: stilibus ternis: capsulis oblongis.

H. quadrangulum *Maur. Cent. 13. p. 27 - Bert. Fl. It. t. 8. p. 312.*

In humentibus secus fossas circa Urbem et in montanis. Porta Angelica Pratalata, Fontana bella etc.

Perenn. Flor. Aprili-Junio. Flores flavi.

1654. *PERFORATUM* L. *Sp. Pl.* p. 1105. Caule erecto ancipiti decussate ramoso: foliis oblongis obtusis pellucido-punctatis: floribus terminalibus cymoso-paniculatis 2-bracteatis: foliolis calycinis lanceolato-linearibus acuminatis: staminibus corolla brevioribus: stilis ternis: petalis antherisque atro-glandulosis: capsulis conoideis.

II. *perforatum* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 280, n. 604 - Bert. *Fl. It.* t. 8, p. 316 - II. *vulgare* Hort. Rom. t. 4, tab. 89 - II. *vulgare guttis sanguineis* Bocc. *Mus. di Piant.* p. 25, tab. 11.

In arvis et ageribus vulgare.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores flavi.

Vulgo et in officinis. *Ippevico*.

Usus uti in *Androsaemo officinali*.

1655. *RICHERI* Vill. *Dauff.* t. 3, tab. 44. Caule terete procumbente simplicis basi perennante: foliis amplexicaulibus oppositis ovatis margine atro-punctatis: floribus 3-9 in corymbo cymoso: calycibus bracteisque ovato-acuminatis ciliatis crebreque punctatis: corolla pariter punctata calyce triplo majore: stilis 3-5: capsulis oblongis.

H. *Richeri* Sang. *Cent. tres* p. 110, n. 248 - Bert. *Fl. It.* t. 8, p. 319.

In apenninis Umbriae. *Vettore*.

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flores lutei magni speciosissimi.

1656. *ELEGANS* Wild. *Sp. Pl.* t. 3, p. 1469. Caule vix ancipiti adscendente erectove: foliis oblongo-lanceolatis pellucido-punctatis superioribus angustatis: floribus in cyma terminali: foliolis calycinis bracteisque lanceolatis ciliato-glandulosis: staminibus corollam subaequantibus: petalis oblongis laxeglandulosis, calyce triplo majoribus: stilis ternis: capsulis ovoideis.

II. *elegans* Bert. *Fl. It.* t. 8, p. 222.

In pratis apenninorum Umbriae. *Vettore*.

Suffrut. Flor. Junio-Julio. Flores luteo-aurei elegantissimi.

1657. *LINARIFOLIUM* Vahl. *Symb.* t. 1, p. 65. Caule adscendente erectove vix ancipiti: foliis oblongis obtusis impunctatis: pedunculis subtrichotomis: floribus in cyma depauperata: foliolis calycinis lanceolatis bracteisque margine subnudis: staminibus corolla duplo brevioribus: petalis oblongis atro-glandulosis: capsulis conicis calycem duplo superantibus.

H. *linearifolium* Bert. *Fl. It.* t. 8, p. 323 - H. *dubium* Maur. *Cent.* 13, p. 27.

In nemoribus et dumentis prope Urbem frequens.

Perenn. Flor. Aprili-Junio. Flores lutei.

1658. *PERFOLIATUM* L. *Syst. nat. ed. 12. t. 2. p. 510.* Caule erecto ancipiti ramis striatis: foliis ovatis basi amplexicaulibus nitidis dense pellucido-punctatis margine cartilagineis: floribus in panícula terminali cymosa: foliolis calycinis bracteisque ciliatis atro-glandulosis: staminibus corolla parum brevioribus: petalis oblongis patentibus maculis atro-purpureis: stilibus ternis divergentibus: capsulis turbinato-elongatis calycem superantibus.

H. perfoliatum *Maur. Cent. 13. α β - Bert. Fl. It. t. 8. p. 327* - Androsaemum amplo perfoliato folio *Bocc. Mus. di Piant. p. 164*, et A. Sambac perfoliato folio *tab. 127*, et Hypericum Myrti, acuto folio, Siculum *p. 133. tab. 91. 92.*

In sylvaticis et maritimis. *Macchia Mattei, Monte Gennaro, Civitavecchia.*
Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores flavi.

1659. *MONTANUM* L. *Sp. Pl. p. 1105.* Caule subsimplici tereti erecto: foliis ovato-oblongis amplexicaulibus pellucido-punctatis in margine crebre atro-glandulosis: floribus in cyma corymbosa: foliolis calycinis bracteisque lanceolatis ciliato-glandulosis: staminibus corollam aequantibus: petalis lanceolatis eglandulosis: stilibus ternis: capsulis conico-elongatis calyce aequalibus.

H. montanum *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 180. n. 605 - Bert. Fl. It. t. 8. p. 329* - Androsaemum Campoclarense *Column. Ecphr. t. 1. p. 73. f. p. 74* - A. montanum minus *Barr. Ic. 490 - Bocc. Mus. di Piant. p. 50. t. 44.*

In nemorosis et sylvis montium commune. A Castel Gandolfo, Albano, Monte Gennaro, Civitavecchia etc.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores flavi.

1660. *HIRSUTUM* L. *Sp. Pl. p. 1105.* Villosum. Caule tereti erecto, ramis alternis brevioribus: foliis ovato-oblongis pellucido-punctatis: cymis axillaribus terminalibusque longe pedunculatis: foliolis calycinis bracteisque anguste lanceolatis ciliato-glandulosis staminibus corollam subaequantibus: stilibus ternis: capsulis obverse turbinatis calyce longioribus.

H. hirsutum *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 180. n. 606 - Bert. Fl. It. t. 8. p. 331* - H. alterum hirsutum *Column. Ecph. t. 1. p. 75. f. p. 74.*

In nemorosis circa Urbem. *Macchia Mattei.*

Perenn. Flor. Junio. Flores flavi.

1661. *HYSSOPIFOLIUM* Vill. *Fl. Dauph. t. 3. p. 505. tab. 44.* Caule erecto obscure ancipiti, ramis numerosis brevibus: foliis linearibus lanceolatisve mar-

gine revolutis, ramulorum angustissimis fascieulatis: cymis axillaribus paucifloris in racemo elongato: foliolis calycinis oblongis bracteisque lanceolatis dentato-glandulosis: staminibus corollam reticulato-perforatam margine glandulosam subaequantibus: stilis ternis divaricatis: capsulis ovoideo-conicis calyce duplo longioribus.

H. hyssopifolium *Bert. Fl. It. t. 8. p. 337.*

In pratis apenninorum Picensi. *Sasso Borghese.*

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flores pallide lutei.

CLASSIS XIX. SYNGENESIA.

ORD. I. POLYGANIA AEQUALIS.

SECT. I. FLORES SEMIFLOSCULOSI SEU COROLLULAE LINGULATAE.

COMPOSITAE-CICHORACEAE DC.

* Receptaculo nudo: pappo nullo.

389. LAPSANA *L.* Calathi ut plurimum pauciflori paniculato-corymbosi involucrium tubuloso-campanulatum, squamis erectis uniseriatis costatis, angulatum, squamulisque minutissimis calyceulatum: corollularum lingulae denticulatae: achenia exilia oblonga nervulosa glabra facile difflua.

390. RHAGADIOLUS *Tourn.* Calathi pauciflori axillares vel terminales: involucrium tubulosum, squamis 1-seriatis erectis, squamulis brevissimis calyceulatum: corollularum lingulae denticulatae: achenia subulata rostrata superius vacua, exteriora stellatim patentia, squamis involucri, arete imbricata.

** Receptaculo ut plurimum nudo: pappo simplici seu piloso.

391. PHOENOPUS *DC.* Calathi pauciflori terminalis vel racemosi flosculi 1-seriati: involucrium cylindricum squamis 2-seriato-imbricatis, internis longioribus: corollularum lingulae denticulatae: achenia teretia nervulosa scabra longe rostrata: pappus sessilis mollis setis numerosis sub vitro scabridis.

392. PRENANTHES *L.* Calathi pauciflori in paniculis mutantibus: flosculi uniseriati: involucrium cylindraceum squamis 2-seriatis, externis lanceolatis, internis linearibus subduplo longioribus: corollularum lingulae denticulatae vel lacinulatae: achenia subtetragona laevia truncata: pappus sessilis setis numerosis sub vitro scabridis.

393. *CHONDRILLA L.* Calathi pauciflori in fasciculis vel corymbis ut plurimum axillaribus: involucrium cylindraceum squamis linearibus 2-seriato-imbricatis, squamulis brevissimis calyculatum: semiflosculi radiantes involucrio longiores, lingulis angustis apice denticulatis: achenia teretia tenuiter sulcata longe rostrata, inferne laevia, superne squamulis muriculata: squamulae supremae, pappum longe stipitatum, calyculantes: pappi setae albiissimae multiseriatae sub vitro scabridae.

394. *LACTUCA L.* Calathi pauci-multi-flori in racemis corymbis vel paniculis: involucrium cylindricum squamis pluriseriatis, externis brevissimis imbricatis calyculantibus, internis linearibus: semiflosculi radiantes involucrio longiores, lingulis apice denticulatis: achenia lanceolata compressa tenuiter sulcata breviter rostrata: pappus stipitatus multisetus setis scabridis: receptaculum alveolatum.

395. *SONCHUS L.* Calathi multiflori ut plurimum corymbosi: involucrium campanulatum in fructu quandoque ventricosum, squamis inaequalibus multiseriatis, externis brevioribus: corollularum lingulae apice dentatae aut lacinulatae: achenia oblonga compressa nervulosa aut costulata, nervulis vel costulis saepe transverse rugulosis: pappi sessilis nivei setae mollissimae multiseriatae, raro tenuiter scabridae: receptaculum alveolatum.

396. *PICRIDIMUM Desf.* Calathi multiflori solitarii terminales: involucrium ovatum squamis inaequalibus multiseriatis margine albidis, externis multo brevioribus: corollularum lingulae apice dentatae: achenia quadrangula transverse tuberculata aut rugosa: pappi sessilis nivei setae multiseriatae saepe laeves: receptaculum alveolatum.

397. *HIERACIUM L.* Calathi multiflori solitarii terminales vel corymbosi: involucrium ovatum vel cylindraceum, squamis ut plurimum linearibus 2-pluriseriatim-imbricatis, externis brevioribus: corollularum lingulae apice denticulatae: achenia pentagona oblonga et saepe clavata striata tenuiter scabrida: pappi sessilis setae numerosae saepius sordide albae sub vitro scabriusculae: receptaculum alveolatum.

398. *BARKHAUSIA Moench.* Calathi multiflori saepius corymbosi: involucrium campanulatum, squamis linearibus, squamulisque imbricatis calyculatum: corollularum lingulae denticulatae: achenia tereti-cylindrica rostrata sulcata scabrida: pappi stipitati setae numerosae molles niveae sub vitro scabridae: stipites in achenii radiis ut plurimum abbreviatus: receptaculum alveolatum, oris alveolorum brevissime squamulosis vel piliferis.

399. *CREPIS L.* Calathi multiflori in corymbo vel panicula: involucrium campanulatum squamis linearibus, squamulis minoribus conformibus calyculatum: corollularum lingulae denticulatae: achenia cylindrica sulcata brevi-rostrata vel crostria scabrida: pappi sessilis setae numerosae niveae sub vitro scabridae: receptaculum alveolatum, oris alveolorum squamulis vel pilis brevissimis ornatis.

400. *TOLPIS Lamark.* Calathi multiflori axillares terminalesve quandoque corymbosi: involucrium campanulatum squamis linearibus 2-seriatis, squamulis laxis inaequalibus subulatis calyculatum: corollularum lingulae denticulatae: achenia teretia pluricostata: pappi 1-serialis setae scabridae rigidae, setis brevibus squamiformibus interiectis: achenia radii quandoque nuda, aut setulis tantum coronata: ora alveolorum receptaculi denticulata.

401. *ARNOSERIS Goetn.* Calathi parvi multiflori terminales: involucrium hemisphaericum, squamis lineari-acuminatis, tandem inferius in carinam obtusam, incrassatis, superius conniventibus, squamulis paucis basi calyculatum: corollularum lingulae breves apice denticulatae: achenia obovata basi angustata pentagona, inter angulos nervoso-crispa, marginulo brevissimo coronata, marginalia in carinae squamis nidulantia: receptaculum alveolatum.

402. *HYOSERIS Juss.* Calathus multiflorus solitarius e pedunculo radicali: involucrium cylindricum squamis lineari-acutis uniseriatis, squamulis brevissimis calyculatum: corollularum lingulae apice lacinulatae: achenia oblonga subquadrangula, basi angustata angulis muriculata, radialia squamis subinvoluta: pappus in acheniis radialibus brevis vel brevissimus setosus, in discoideis longior 2-serialis, externus setaceus internus paleaceus: receptaculum alveolatum.

403. *HEDYPNOIS Tourn.* Calathi pauci-multiflori caule ramisque terminales: involucrium hemisphaericum 1-seriale, squamis linearibus convexis achenia radii involventibus, squamulis arete adpressis calyculatum: corollularum lingulae involucrio subaequales, apice dentatae vel laciniatae: achenia teretia incurva sulcata muriculata inter sulcos nervoso-radiantia, coronula lacera terminata, discoidea pappo paleaceo, paleis 1-2-seriatis jamdudum longissime acuminatis.

*** Receptaculo ut plurimum nudo: pappo plumoso.

404. *LEONTODON L.* Calathus solitarius multiflorus e pedunculo radicali: involucrium subcampanulatum, squamis lanceolatis 1-3-seriatis, externis bre-

vioribus reflexis modo patulis vel adpressis: corollularum lingulae apice denticulatae, radiales involucri longiores: achenia teretia, basi angustata, apice mucricato-spinulosa rostrata, rostro, in stipite pappi elongato, continuato: pappus tenuis multisetus, setis simplicibus sub vitro scabridis.

405. *APARGIA Willd.* Calathi solitarii multiflori e pedunculis radicalibus: involucri cylindricum squamis anguste lanceolatis uniseriatis, squamulis paucis inaequalibus calyculatum: corollularum lingulae denticulatae vel lacinulatae: achenia teretia sulcata scabra superius in rostrum plus minusve breve attenuata: pappus multisetus, setis 2-seriatis, serie externa in nonnullis abortu brevior, in paucis setae omnes acheniorum radiantium abortivae: receptaculum quandoque pilosum.

406. *THRINCLIA Roth.* Calathi solitarii multiflori e pedunculis radicalibus: involucri subcampanulatum, squamis lanceolato-acutis 1-seriatis, squamulis irregularibus paucis calyculantibus: corollularum lingulae denticulatae: achenia subteretia sulcata scabra superius in rostro attenuata, rostro in acheniis discoideis magis elongato: pappus radii brevis coroniformis, corona quandoque apice lacera, disci plumosus, setis biseriatis basi lanceolatis.

407. *ZACINTHA Tourn.* Calathi parvi multiflori remote spicati: involucri cylindricum, squamis planis linearibus 1-seriatis, squamulis brevibus calyculatum: squamae denuo apice conniventes basique tumentes in verrucas compresso-ovatas, achenia radialia incurva, includentes: corollularum lingulae denticulatae: achenia disci oblongo-compressa costulata laevia: pappus simplex, setis plurimis 1-seriatis scabris facillime diffilis: receptaculum alveolatum.

408. *PICRIS Juss.* Calathi multiflori solitarii vel corymbosi: involucri latiuscule campanulatum, squamis lanceolatis 1-serialibus, squamulis brevioribus laxiusculis calyculatum: corollularum lingulae denticulatae: achenia subteretia transverse rugosa apice basique subattenuata erostrata vel breviter rostrata: pappus sessilis plumosus setis 2-seriatis: receptaculum alveolatum.

409. *HELMINTHIA Juss.* Calathi multiflori terminales: involucri suburceolatum, squamis 2-seriatis ovato-acuminatis, externis brevioribus latioribus laxis: corollularum lingulae denticulatae: achenia elliptica compressa transverse rugulosa rostrata, rostro in stipite pappi plus minus longo continuato: pappus sub-2-serialis cum stipite deciduus: receptaculum alveolatum.

410. *SCORZONERA L.* Calathi ut plurimum solitarii multiflori in apice ramorum vel in pedunculis radicalibus: involucri majusculum late cylindricum,

squamis lanceolatis pluriseriatim-imbricatis, externis brevioribus: corollularum lingulae denticulatae vel lacinulatae involuero longiores: achenia tereti-oblonga striata vel sulcata laevia scabra aut lanata, quandoque basi incrassata et intus cava: pappus sessilis, setis 2-seriatis aliquando hirtis: receptaculum alveolatum.

411. **TRAGOPOGON** *L.* Calathus multiflorus in apice caulis solitarius: involucrium tubuloso-campanulatum, squamis lanceolato-acuminatis 1-seriatis basi coalitis erectis in fructu quandoque reflexis: corollularum lingulae 5-denticatae: achenia prismatico-sulcata ut plurimum muricata, rostro in pappi stipite longe continuato, apiceque dilatato: pappus multisetus plumis numerosis ramosis intricatis, setis quinque longioribus apice liberis scabridis: receptaculum depressum alveolatum.

412. **UROSPERMUM** *Scop.* Calathus solitarius caule terminalis multiflorus: involucrium campanulatum squamis octonis lanceolatis 1-seriatis basi in tubum coalitis: corollularum lingulae denticulatae basi et ad apicem tubi pilosae: achenia oblongo-compressa muricata longissime rostrata, rostro hirtum vacuo ab achenio diaphragmate separato: pappus multisetus, setis 1-seriatis: receptaculum alveolatum piloso-fibrilliferum.

*** Receptaculo piloso vel paleaceo: pappo ut plurimum setoso.

413. **HYPOCHAERIS** *Vaill.* Calathi solitarii cauli terminales pauci-multiflori: involucrium hemisphaericum vel cylindricum squamis inaequalibus pluriseriatim-imbricatis: corollularum lingulae apice denticulatae: achenia oblonga tereti-subcompressa scabriuscula nervulosa, in rostro plus minusve longo producta, rostro in radialibus quandoque subnullo: pappus 2-serialis setis externis simplicibus, internis plumosis, brevioribus: paleae receptaculi membranaceae acuminatae carinatae: pappum subaequantes.

414. **SERIOLA** *L.* Calathi multiflori in apice caulis vel ramorum: involucrium campaniforme squamis imbricatis nonnullis brevioribus calyculantibus: corollularum lingulae denticulatae: achenia exilia subteretia muriculata et tenuiter sulcata, in rostrum, stipitem pappi referens, longe productum: pappus uniserialis setis plumosis, nonnullis basi dilatatis: receptaculi paleae membranaceae lanceolato-acuminatae: pappum fere superantes.

415. **ROBERTIA** *DC.* Calathi multiflori solitarii in apice pedunculorum radicalium: involucrium cylindricum uniseriale, squamis lineari-acutis, quandoque squamulis paucis basi auctum: corollularum lingulae latiusculae apice den-

tatae: achenia teretiuscula tenuiter sulcata squamuloso-scabrida: pappus sessilis 1-serialis, setis plumosis scabris basi parum dilatatis: receptaculi paleae membranaceae lanceolato-acuminatae, pappum superantes.

416. *ANDRYALA* *L.* Calathi multiflori in corymbo vel panicula: involucrium breve campanulatum, squamis aequalibus uncinatis: corollularum lingulae apice 3-dentatae: achenia ovato-oblonga 10-sulcata, apice subtruncata: pappus sessilis, setis numerosis 1-seriatis scabris facile diffilis: receptaculum pilosum, quandoque in ambitu paleaceum.

417. *CICHORIUM* *L.* Calathi majusculi multiflori axillares solitarii, modo fasciculati: involucrium 2-seriatum squamis externis subquinis ovato-acutis demum scariosis, internis 8-10 majoribus ovato-oblongis: corollularum lingulae apice denticulatae: achenia brevia obovata striata glabra: pappus e squamis brevissimis numerosis 2-seriatis: receptaculi alveoli squamelloso-piliferi.

418. *SCOLYMUS* *L.* Calathi majusculi multiflori solitarii, vel fasciculati in apice caulis ramorumque: involucrium ovatum squamis biseriatis, internis lanceolatis apice acutis vel acuminatis, externis majoribus laxis dentato-spinosis: semiflorescunt lingulae et tubi apice dentati subtus sparse pilosi: achenia obovata hinc gibba inde subplana, nervo dorsali utrinque vix alato nervulisque lateralibus minoribus, aucta: receptaculi tandem conici, paleis arcute inclusa, et ex adverso ala munita: pappus scaber setosus squamulosus facile diffilus, quandoque nullus.

419. *CATANANCHE* *L.* Calathi solitarii multiflori majusculi vel mediocres caule ramisque terminales: involucrium ovoideum squamis scariosis imbricatis insigniter nervosis inaequalibus: corollularum lingulae apice denticulatae: achenia turbinata pentagono-sulcata villosa: pappi 3-paleacei, paleae lanceolatae apice longe setosae setis scabris: receptaculum setosum.

SECT. II. FLORES CAPITATI, SEU COROLLULAE FLOSCULOSAE: INVOLUCRA VENTRICOSA
UT PLURIMUM SPINOSA.

COMPOSITAE—CYNAREAE DC.

420. *KENTROPHYLLUM* *Nck.* Chalathi grandes solitarii caule ramisque, terminales: flosculi aequales tubulosi limbo 3-fido externi rarissime linguati: involucrium ovoideum squamis multiseriatis, externis foliaceis, successivis basi scariosis apice foliaceis pinnatilobo-spinosis, intimis integris apice erosulis spina recta terminatis: staminum filamenta medio barbellata: synan-

therium squamis brevibus obtusis terminatum: achenia breviter crassa obovato-subtrigona, apice irregulariter truncata angulosa vel laevia in latus foveolata, externa nuda interna papposa: pappus paleaceus pluriserialis, paleis lanceolatis crebre ciliato-hirtis, externis successive brevioribus: receptaculum fibrillosum.

421. *CARDUNCELLUS* Adams. Calathi grandes terminales modo unici modo plures, flosculis aequalibus tubo longo tenui, limbo 5-partito laciniis linearibus: involucrium ovoideum squamis multiserialis, externis foliaceis, successive scariosis, externis mediisque toto margine profunde dentato-spinulosis, intimis apice dentato-lacero: filamenta anulo pilorum medio cincta: synantherium apice crenatum: achenia obovata, trigona laevia apice irregulariter truncata, in latus foveolata: pappus pluriserialis, setis longis inaequalibus basi fere in anulum coalitis, margine distice denticulato-ciliatis vel plumosis: paleae receptaculi breves setaceae.

422. *CARLINA* L. Calathi multiflora quandoque maximi terminales, vel corymbosi, flosculis aequalibus 5-fidis: involucrium late campanulatum squamis multiserialis, externis foliaceis dentato-spinosis patentibus, internis scariosis lingulatis coloratis radiantibus, nervo carinali in acumine brevi productum: synantherium squamis 5 lanceolatis acutis coronatum, basi caudato-plumosum: achenia teretia subcompressa villosa: pappus sessilis 1-seriatus plumosus, plumis basi in falangibus, anulo brevi deciduo insidentibus, coalitis: paleae receptaculi numerosae multifidae laciniis inaequalibus, longioribus saepe clavatis.

423. *ARCTIUM* L. Calathi multiflora in racemis vel corymbis, flosculis aequalibus 5-fidis: involucrium globosum squamis coriaceis minusculis aequalibus pluriserialiter imbricatis longe acuminatis apice uncatis tandem rigescentibus: staminum filamenta papillosa: synantherium apice filamentosum basi caudato-subulatum: achenia obverse pyramidata subcompressa tetragona vel trigona apice truncata tenuiter flexuoso-rugulosa: pappus brevis multisetosus diu persistens, setis 1-seriatis scabris: receptaculi paleae numerosae subulatae rigidae.

424. *ONOPORDUM* L. Calathi multiflora terminales vel racemosi: flosculi aequales, tubo exili, fauce inflata, limbo 5-fido laciniis linearibus: involucrium subglobosum squamis numerosis imbricatis lanceolatis spinisque longa terminatis, internis erectis, mediis patulis, externis reflexis: staminum filamenta fere glabra: synantherium breviter 5-caudatum: achenia oblonga tetragona compressa transverse rugosa: pappus deciduus setis inaequalibus multiserialis,

basi anulo robusto conjunctis sursum scabro-hirtis: receptaculi carnosi alveoli profundi membranacei sinuato-dentati.

425. *CYNARA L.* Calathi insignes multiflori solitarii terminales: flosculi tubo tenui, fauce subinflata, limbo 5-fido laciniis brevibus inaequalibus: involucrium ovoideum basi inflatum, squamis numerosis imbricatis scariosis, spina oblonga robusta terminatis, internis quandoque nudis: synantherium squamis 5-obtusis coronatum: achenia obovato-subcompressa vix 4-gona: pappus sessilis deciduus, setis multiseriatis plumosis basi in anulo concretis: receptaculum carnosum planum dense barbatum.

426. *JURINEA. Cass.* Calathi multiflori terminales, flosculis aequalibus tubo elongato, limbo 5-fido: involucrium subglobosum ovatum aut cylindricum squamis imbricatis aut squarrosis ut plurimum inermibus: staminum filamenta subpilosa: synantherium squamis obtusis coronatum, caudis 2-fidis, basi appendiculatum: achenia obverse pyramidato-tetragona, marginulo membranaceo brevissimo denticulato, centro nectarifero, coronata: nectarium turbinatum deciduum: pappus sessilis multisetus, setis simplicibus inaequalibus pauci-pluriseriatis hirtis-setulosis, basi anulo brevi coalitis: paleae receptaculi tenues fibrillosae.

427. *CARDUUS L.* Calathi multiflori terminales racemosi quandoque corymbosi: flosculi aequales, tubo tenui, fauce oblonga dilatata, limbo 5-fido: involucrium globosum ovoideum cylindricum, squamis multiseriatis apice spinosis imbricatis vel laxis: synantherium filamentis subulatis basi appendiculatum: achenia oblonga compressa globosa: pappus sessilis deciduus, setis simplicibus scabridis multiseriatis basi anulo inter se connexis: receptaculi paleae numerosae fibrillatae.

428. *CNICUS L.* Characteres omnes ut in Carduo at pappi setae insigniter plumosae.

429. *SERRATULA DC.* Calathi multiflori subcorymbosi, flosculis saepe aequalibus, quandoque polygamis, aliquando, flosculis radii foemineis, dioicis, corollulis jamdudum tubuloso 5-fidis: involucrium oblongum vel campanulatum, squamis numerosis multiseriato-imbricatis, externis brevioribus acutis muticis vel spinosis, internis longioribus coloratis apice scariosis: synantherium squamis obtusis coronatum: achenia oblonga compressa laevia: pappus sessilis deciduus, setis numerosis simplicibus multiseriatis inaequalibus scabris: receptaculi paleae setaceae.

SECT. III. FLORES DISCOIDEI, SEU COROLLULAE FLOSCULOSAE:

INVOLUCRA CYLINDRICA AUT CAMPANULATA INERMIA.

* Receptaculo nudo.

430. *ADENOSTYLES* Cass. Calathi pauciflori corymbosi, flosculis aequalibus tubo tenui, limbo campanulato 5-fido: involucrum cylindraceum, squamis oblongis erectis aequalibus uniseriatis: stili longe exerti undique piloso-glandulosi: achenia teretiuscula oblonga striata: pappus sessilis, setis pluriseriatis tenuibus scabris. *COMPOSITAE-EUPATORIACEAE* DC.

431. *EUPATORIUM* L. Calathi pauci multiflori in corymbis paniculis vel racemis, flosculis aequalibus fauce vix dilatata, limbo 5-fido: involucrum cylindricum squamis uni-pluri-seriatim-imbricatis ut plurimum aequalibus: synantherium inclusum: stili filiformes longe exerti: achenia oblongata angulata vel striata: pappus sessilis 1-serialis, setis simplicibus scabris: receptaculum planum. *ORD. NAT. UT. IN ADENOSTYLE.*

432. *CHRYSOCOMA* L. Calathi parvi vel mediocres corymbosi, flosculis aequalibus, limbo 5-fido: involucrum subcampanulatum flosculis brevior, squamis lanceolato-acuminatis pluriseriatim-imbricatis: synantherium inclusum vel exertum: stigmata subclavata: achenia obovato-elongata compressa sericea vel hispidula: pappus sessilis, setis simplicibus numerosis uniseriatis scabris: receptaculum alveolatum, alveolis quandoque dentatis. *COMPOSITAE-ASTEROIDEAE* DC.

** Receptaculo paleaceo vel piloso.

433. *STAEHELINA* DC. Calathi minuseculi aequaliflori terminales saepius solitarii, flosculis tubo gracili, limbo 5-partito: involucrum cylindricum squamis inaequalibus, internis longioribus successive imbricatis saepe coloratis: synantherium longe coronatum basi caudatum: stilus inclusus 2-fidus: achenia oblongo-compressa subangulata marginato-coronata: pappus sessilis 1-serialis, setis simplicibus scabridis basi in fasciculos coalitis: receptaculi paleae profunde partitae. *COMPOSITAE-CYNAREAE* DC.

434. *SANTOLINA* L. Calathi multiflori solitarii in apice ramorum, flosculis aequalibus tubo tenui super ovarium producto, limbo campanulato 5-fido: involucrum late campanulatum squamis ovato-acutis carinatis pluriseria-

tim-imbricatis: genitalia inclusa: achenia oblonga compresso-tetragona laevia: pappus nullus: receptaculi convexi paleae apice sfacelatae, tridentatae, integrae. *COMPOSITAE SENECTIONIDEAE DC.*

435. *BIDENS L.* Calathi multiflori ramis terminales: flosculi modo aequales discoidei 5-fidi, modo inaequales, radiantes lingulati neutri: involucrum breve campanulatum, squamis oblongis 1-seriatis, bracteis foliaceis, calathio saepe longioribus, ut plurimum cinctis: achenia oblonga compresso-ancipitia basi angustata, marginibus retrorsum ciliato-spinulosis, aristis 2-5-erectis retrorsum glochidiatis, pappum referentibus, terminata: receptaculi paleae oblongae scariosae. *ORD. NAT. UT IN SANTOLINA.*

436. *DIOTIS Desf.* Calathi parvi multiflori corymbosi, flosculis aequalibus: flosculorum tubus compressus 2-calcaratus, calcaribus utrinque ovario adpressis, limbus 5-fidus: involucrum hemisphaericum squamis oblongis pluriseriatim imbricatis: stilus recurvus: achenia angulata inter angulos glandulosa: pappus nullus: receptaculi convexi paleae oblongae obtusae carinatae apice barbatae post maturitatem acheniorum deciduae. *ORD. NAT. UT IN SANTOLINA.*

ORD. II. POLYGAMIA-SUPERFLUA.

SECT. I. FLORES FLOSCULOSI VEL OBSCURE RADIATI.

437. *TANACETUM L.* Calathi parvi multiflori heterogami corymbosi quandoque solitarii: flosculi radii pauci breves foeminei lingulati quandoque nulli, disci hermaphroditi tubulosi limbo 5-dentato: involucrum hemisphaericum, squamis oblongis inaequalibus margine scariosis pluriseriatis arcte imbricatis: achenia oblonga angulata, margine brevissimo integro vel dentato coronata: receptaculum alveolatum nudum. *ORD. NAT. UT IN SANTOLINA.*

438. *ARTEMISIA L.* Calathi parvi saepe multiflori heterogami in spica racemo vel panicula: flosculi radii pauci breves lingulati, foeminei quandoque desciscentes, disci hermaphroditi tubulosi limbo 5-fido: involucrum hemisphaericum vel cylindricum, squamis inaequalibus margine scariosis pluriseriatim-imbricatis: synantherium inclusum: stilus exsertus longe 2-fidus: achenia obovata minuta marginulo vix coronata: receptaculum nudum quandoque pilosum. *ORD. NAT. UT IN SANTOLINA.*

439. *XERANTHEMUM Tourn.* Calathi pauciflori solitarii terminales heterogami: flosculi disci hermaphroditi limbo 5-fido, radii pauci foeminei tenues

2-labiati, labio inferiore longiore 2-3-dentato, superiore brevissime 2-partito: involuerum hemisphaericum vel cylindrico-campanulatum squamis inaequalibus pluriseriatim imbricatis scariosis, supremis apice maculatis: achenia oblonga compressa vel compresso-triquetra sericea: pappus disci squamulosus persistens squamulis lanceolatis acuminato-setaceis, radii nullus vel rudimentalis: receptaculi paleae 3-partitae. *COMPOSITAE-CYNAREAE DC.*

440. *GNAPHALIUM L.* Calathi medioeres multiflori heterogami in racemis corymbis vel sertis, raro solitariis: flosculi polygami quandoque dioici, foeminei tenues, masculi majores, omnes tubulosi limbo 5-fido aut 5-dentato: in polygamis flores foeminei radiales pluriseriati: involuerum hemisphaericum vel cylindricum flosculis aequale, squamis inaequalibus apice scariosis pluriseriatim imbricatis: synantherium basi setosum: stili exerti 2-fidi: achenia teretia oblonga quandoque subcompressa scabrida: pappus sessilis deciduus, setis simplicibus 1-seriatis scabriusculis: receptaculum nudum. *COMPOSITAE-SENECIONIDEAE DC.*

441. *FILAGO L.* Calathi multi vel pauciflori heterogami glomerati raro solitarii terminales laterales alares: involuerum pyramidatum quandoque pentagonum, squamis pluriseriatim-imbricatis, receptaculi paleis intermixtis, externis dorso lanatis: flosculi externi foeminei tubo filiformi, interni hermaphroditi 5-fidi: achenia scabra oblonga teretia vel subcompressa: pappus sessilis deciduus, setis simplicibus 1-seriatis scabriusculis, in acheniis externis quandoque nullus: receptaculum filiforme vix apice dilatatum. *ORD. NAT. UT IN GNAPHALIO.*

442. *CONYZA L.* Calathi multiflori heterogami in corymbo, raro solitarii: flosculi externi foeminei numerosi, tubo filiformi limbo tridentato, interni hermaphroditi limbo 5-dentato, omnes fertiles, nonnullis sterilibus quandoque mixti: involuerum ovatum saepe apice acuminatum, squamis coriaceis inaequalibus numerosis pluriseriatim imbricatis: stigmata exerta: achenia oblonga saepe compressa glabra pilosae: pappus sessilis achenii longitudine, paleis simplicibus scabriusculis: receptaculi papillae medio cicatricosae. *COMPOSITAE-ASTEROIDEAE DC.*

SECT. II. FLORES RADIATI.

* Receptaculo nudo aut vix vestito: seminibus papposis.

443. *ERIGERON L.* Calathi multiflori heterogami in corymbo vel pa-

nicula: flosculi radii foeminei anguste lingulati, tubulosi filiformibus quandoque mixti, disci hermaphroditi regulares limbo 5-fido: involucri cylindricum squamis linearibus erectis adpressis 2-3-serialibus: achenia exilia compressa: pappus sessilis setis simplicibus 1-seriatis scabris: receptaculum alveolatum. *ORD. NAT. UT IN CONYZA.*

444. *JASONIA* Cass. Calathi parvi multiflori heterogami in panicula erecta: flosculi radii foeminei ut plurimum lingulati, quandoque brevissimi, modo tubulosi exiles, disci hermaphroditi limbo 5-fido: involucri subcylindricum, squamulis linearibus inaequalibus pluriseriatim imbricatis: synantherium caudato-setosum: achenia parva teretiuscula basi attenuata striata hirtula: pappus sessilis 2-serialis, serie externa brevissima, squamulis basi subcomatis, serie interna, setis simplicibus corollulis subaequalibus: receptaculi areolae papillares pentagonae, squamulis quandoque donatae. *ORD. NAT. UT IN CONYZA.*

445. *CUPULARIA* Gren. et Godr. Calathi multiflori heterogami magnitudine varii in racemis elongatis: flosculi radiales foeminei uniseriales lingulati, involucri longiores, discoidei hermaphroditi 5-fidi: involucri campaniforme, squamis inaequalibus pluriseriatim-imbricatis: synantherium basi setosum: achenia oblonga tereti-subcompressa hirtula, collo brevissimo angusto in patellulam expanso, terminata: pappus sessilis margini patellulae adnatus, setis simplicibus numerosis uniseriatis corollulas aequantibus: receptaculi alveoli pentagoni, angulis squamellosi. *ORD. NAT. UT IN CONYZA.*

446. *ASTER* L. Calathi multiflori heterogami in corymbo vel panicula raro solitarii: flosculi radii foeminei lingulati involucri longiores, disci hermaphroditi tubulosi limbo 5-fido: involucri hemisphaericum squamis linearibus pluriseriatim imbricatis erectis vel apice revolutis, quandoque foliaceis: achenia oblonga compressa glabra vel pilosa anulo pilorum quandoque ad basin: pappus sessilis persistens, setis pluriserialibus scabris: receptaculum alveolatum, alveolis ore denticulatis. *ORD. NAT. IN CONYZA.*

447. *SOLIDAGO* L. Calathi multiflori heterogami in racemis erectis vel cymoso-pendulis: flosculi radii foeminei lingulati involucri longiores, disci hermaphroditi tubulosi limbo 5-fido: involucri campaniforme squamis linearibus pluriseriatim imbricatis: stigmata hirta excreta: achenia teretiuscula pilosa: pappi sessilis multiseti, setae simplices uniseriales scabrae, flosculis disci aequales: alveolorum receptaculi ora denticulato-membranacea. *ORD. NAT. UT IN CONYZA.*

448. *INULA L.* Calathi multiflori heterogami corymbosi racemosi terminales: flosculi radii foeminei 1-seriati involuero ut plurimum longiores, quandoque steriles, lingulis angustis numerosis apice 2-3-dentatis, radii hermaphroditi tubulosi, limbo 5-fido: involucri hemisphaericum squamis pluriseriatim imbricatis erectis quandoque squarrosis: synanthrium basi caudatum: achenia striata teretiuscula aliquando tetragona glabra vel pilosa: pappi sessilis setae simplices scabrae 1-seriatae: receptaculum alveolatum vel papillosum. *ORD. NAT. UT IN CONYZA.*

449. *TUSSILAGO Tourn.* Calathus solitarius multiflorus heterogamus terminalis: flosculi radii foeminei fertiles pluriseriati involuero longiores lingulis angustissimis, disci pauci hermaphroditi tubulosi limbo 5-fido, stigmatibus castrato, steriles: stigmata radii 2-fida: synanthrium basi caudatum: achenia perfecta striata teretiuscula: pappi sessilis setae numerosae tenuissimae molles niveae in radio pluriseries in disco uniseries abbreviatae: receptaculum alveolatum. *COMPOSITAE-EUPATORINEAE DC.*

450. *PETASITES Tourn.* Calathi multiflori: flosculi radii foeminei fertiles, corollulis tubuloso-diliformibus aut lingulatis, disci hermaphroditi stigmatibus castratis steriles: foeminei et hermaphroditi fertiles, jamdudum numero varii: involucri campaniforme squamis 2-serialibus adpressis: achenia perfecta cylindracea utrinque attenuata: pappi sessilis multiseti, setae simplices tenues niveae scabridae, in acheniis imperfectis pauciores breviores: receptaculum alveolatum. *ORD. NAT. UT IN TUSSILAGINE.*

451. *SENECIO L.* Calathi multiflori corymbosi raro solitarii modo homogami flosculis hermaphroditis tubulosis limbo 5-fido, modo heterogami flosculis radii foemineis lingulatis, disci tubulosis hermaphroditis: involucri subcampanulatum squamis 1-seriatis margine ut plurimum scariosis apice saepe sfacelatis, squamulis inaequalibus frequenter calyculatum: achenia teretiuscula aut sulcata-angulata: pappi sessilis facile decidui setae tenuissimae numerosae simplices 1-seriales vix scabrae: receptaculum alveolatum. *COMPOSITAE-SENECIONIDEAE DC.*

452. *CINERARIA L.* Calathi multiflori heterogami corymbosi: flosculi radii foeminei lingulati lingulis 3-dentatis, involucri longioribus, disci 5-fidi hermaphroditi: calathi quandoque homogami discoidei, involucri campaniforme, squamis linearibus margine scariosis 1-seriatis: synanthrium setoso-caudatum: achenia oblonga plana striata pubescentia vel glabra: pappus sessilis, setis simplicibus scabris flosculis brevior vel subaequalis: receptaculum planum. *ORD. NAT. UT IN SENECHIONE.*

453. *MARGARITA* Gaud. Calathus solitarius multiflorus heterogamus e pedunculo radicali : flosculi radii foeminei lingulis apice 3-dentatis involuero longioribus, disci hermaphroditi tubulosi limbo acute 5-dentato : involucrum subcampanulatum, squamis linearibus adpressis biserialibus : achenia obovata compressa dorso subcarinata pilosa: pappi sessilis setae simplices numerosae 1-seriales scabridae: receptaculum conicum. *COMPOSITAE-ASTEROIDEAE* DC.

454. *DORONICUM* L. Calathi grandes multiflori heterogami solitarii terminales: flosculi radii foeminei lingulis 2-3-dentatis vel integris involuero longioribus, staminibus abortivis quandoque concomitatis, disci hermaphroditi corollulis tubulosi, limbo 5-fido: involucrum late campanulatum squamis lineari-subulatis alternis 2-serialibus: achenia oblonga polygoni radii nuda disci papposa: pappi sessilis setae numerosae simplices rigidae scabrae pluriseriales: receptaculum villosum. *COMPOSITAE-SENECIONIDEAE* DG.

** Receptaculo nudo: pappo marginato vel nullo.

455. *BELLIS* L. Calathus multiflorus heterogamus solitarius in pedunculo radicali: flosculi radii foeminei numerosi 1-2-seriales lingulis 2-3-dentatis, disci hermaphroditi tubulosi, limbo 4-5-fido: involucrum hemisphaericum squamis foliaceis oblongis aequalibus adpressis 1-2-serialibus: achenia obovata compressa laevia: receptaculum alveolatum conicum, cono in fructu evoluto. *COMPOSITAE-ASTEROIDEAE* DC.

456. *CHRYSANTHEMUM* Smith. Calathi grandes vel mediocres multiflori heterogami caule ramisque terminales: flosculi radii lingulati, lingulis oblongis sub-3-dentatis, involuero duplo triploque longioribus, disci tubulosi limbo 5-fido: involucrum hemisphaericum, squamis inaequalibus pluriseriatim-imbricatis margine scariosis: achenia obtusa 5-10-costata discoidea nuda, radialia brevi vel brevissime marginata: receptaculum alveolatum subconvexum. *COMPOSITAE-SENECIONIDEAE* DC.

457. *XANTOPHTALMUM* Schult. Calathi grandes vel mediocres multiflori heterogami caule ramisque terminales: flosculi radii lingulati, lingulis oblongis profunde 2-dentatis, disci tubulosi limbo 5-fido: involucrum hemisphaericum basi umbilicatum, squamis inaequalibus ovatis concavis margine scariosis pluriseriatim-imbricatis: achenia breviter obtusa, radialia margine 2-alata facie externa 3, interna 4-5-costata, discoidea simpliciter 10-costata, costis jamdudum obtusis: receptaculum alveolatum. *ORD. NAT. UT IN CHRYSANTHEMO.*

458. *PINARDIA* Cass. Calathi grandes solitarii multiflori heterogami ramis cauleque terminales: flosculi radii lingulati, lingulis oblongis profunde 2-dentatis, disci tubulosi limbo 5-fido: involucri hemisphaericum basi umbilicatum, squamis inaequalibus ovatis concavis margine scariosis pluriseriatim imbricatis: achenia truncata, radialia turbinato-3-gona sub-10-costata alata, ala in angulo dorsali latiore, discoidea attenuata tereti-compressa similiter 3-costata, costa dorsali tantum alata, alis omnium jandudum apice truncatis quidquam irregularibus: receptaculum convexum. *ORD. NAT. UT IN CHRYSANTHEMO.*

459. *PYRETHRUM* Hall. Calathi ut plurimum mediocres multiflori heterogami solitarii aut corymbosi: flosculi radii lingulati, lingulis oblongis sub-2-dentatis involucri duplo triploque longioribus, disci tubulosi limbo 5-fido: involucri hemisphaericum squamis inaequalibus lanceolatis vel oblongis margine scariosis pluriseriatim imbricatis: achenia truncata angulata corona membranacea terminata: receptaculum planum vel convexum quandoque alveolatum. *ORD. NAT. UT IN CHRYSANTHEMO.*

460. *MATRICARIA* L. Calathi mediocres multiflori heterogami in corymbo: flosculi radii foeminei lingulis 3-dentatis, disci hermaphroditi tubulosi limbo 4-5-dentato: involucri scutelliforme, squamis adpressis subaequalibus pluriseriatim imbricatis: achenia parva vix costata nuda rarius corona terminata: receptaculum tandem conicum intus cavum. *ORD. NAT. UT IN CHRYSANTHEMO.*

*** Receptaculo paleaceo: pappo marginato vel nullo.

461. *ANACYCLUS* L. Calathi multiflori heterogami caule ramisque terminales: flosculi radii foeminei steriles, lingulis oblongis apice sub-3-dentatis longitudine et numero ludibundi: involucri hemisphaericum squamis lanceolatis pluriseriatim imbricatis: achenia compressa vix striata late alata, alae in acheniis centralibus successive abbreviatae, et in omnibus in coronam posticam dimidiatam irregularem continuatae: receptaculum paleaceum conicum vel convexum. *ORD. NAT. UT IN CHRYSANTHEMO.*

462. *ANTHEMIS* L. Calathi magnitudine varii multiflori heterogami caule ramisque terminales: flosculi radii foeminei lingulis oblongis 2-3-dentatis involucri longiores raro deficientes, disci hermaphroditi tubulosi limbo 5-fido: involucri hemisphaericum aut campaniforme squamis inaequalibus pluriseriatim imbricatis: achenium obconicum multistriatum vel angulatum, corona integra vel dentata quandoque incompleta, vel auricula membranacea interne aucta,

marginatum: receptaculi convexi aut conici modo concavi paleae scariosae muticae vel arista rigida terminatae. *ORD. NAT. UT IN CHRYSANTHEMO.*

463. *ACHILLEA* L. Calathi saepius parvi multiflori heterogami in corymbo composito: flosculi radii foeminei raro diffformes unica vice majusculi, lingulis 2-3-dentatis vel integris, involuerum parvum, superantibus, disci hermaphroditi tubulosi limbo 5-fido: involuerum ovoideum vel oblongum, squamis ovatis saepe margine scariosis pluriseriatim-imbricatis: achenia parva oblonga compressa striata apice convexa nuda vel breviter marginata: receptaculi plani vel elongati paleae oblongae scariosae hyalinae apice saepe lacerae flosculos subaequantes. *ORD. NAT. UT IN CHRYSANTHEMO.*

464. *ASTERISCUS* Vaill. Calathi majusculi multiflori heterogami terminales axillaresque: flosculi radii foeminei 1-2-seriales, lingulis linearibus apice 2-3-dentatis, flosculi disci hermaphroditi tubulosi limbo 5-fido: involuerum duplex, externum squamis foliaceis basi cartilagineis patentibus radio longioribus, internum 2-seriale squamis cartilagineis apice breviter foliaceis arete imbricatis radio brevioribus: synantherium longe caudatum: achenia difformia, radialia majora triquetra nunc acheniis disci minoribus similia, nunc compressa marginibus alatis, nervo carinali subobliterato, omnia marginulo brevi lacinulato coronata: receptaculi paleae carinatae cartilagineae persistentes. *COMPOSITAE-ASTEROIDEAE DC.*

ORD. III. POLYGAMIA-FRUSTRANEA.

COMPOSITAE-CYNAREAE DC.

465. *CENTAUREA* L. Calathi saepe grandes pauci-multiflori heterogami ramis ut plurimum terminales: flosculi tubulosi limbo 5-fido, radiales neutri frequenter grandiores radiantes, disci hermaphroditi: involuerum ovoideum aut ventricosum, squamis inaequalibus pluriseriatim imbricatis apice modo nudis, modo lamina varimode scariosa vel spinosa terminatis: achenia oblonga plus minusque compressa: pappus multisetus, setis simplicibus scabris vel plumosis pluriseriatis inaequalibus, quandoque nullus: receptaculi plani paleae setaceae numerosae liberae vel in fasciculos coadunatae.

466. *GALACTITES* Moench. Calathi medioeres multiflori heterogami paniculati: flosculi tubulosi limbo 5-fido, radiales neutri majores radiantes, disci hermaphroditi: involuerum campaniforme squamis lanceolatis apice spinoso-

patulis pluriseriatim-imbricatis: achenia oblonga compressa striata: pappi plumosi setae deciduae basi anulo connexae: receptaculum planum paleaceum, paleis deciduis, pappo brevioribus, multipartitis, laciniis setaceis.

ORD. IV. *POLYGAMIA-NECESSARIA.*

467. *CALENDULA L.* Calathi multiflori heterogami in apice caulis ramorumque: flosculi radii pluriseriales foeminei, lingulis linearibus apice 3-dentatis, disci maseuli tubulosi limbo 5-fido: involucrium scutelliforme, squamis lanceolatis aequalibus distinctis vix 2-seriatis: achenia heteromorpha externa angusta ut plurimum incurva dorso echinata et saepe rostrata, successiva oblonga cymbiformia, dorso echinata, in latus inermia integra vel lacero-dentata, interiora minora anulatim incurva transverse rugosa: pappus nullus: receptaculum nudum. *COMPOSITAE-CYNAREAE DC.*

468. *EVAX Goert.* Calathi exigui pauciflori heterogami in capitulum congesti, foliis caulinis superioribus confertis stellatim patentibus, cinti: flosculi tubulosi externi graciles foeminei multiseriales, interni pauci majusculi 4-dentati: involucrium 1-2-seriale squamis ovalibus scariosis sfacelatis vel acuminato-aristatis: achenia acuminata hinc compressa nuda: receptaculum conicum paleis: coriaceis linearibus acuminatis ad flosculos tantum foemineos. *COMPOSITAE-ASTEROIDEAE DC.*

469. *MICROPUS L.* Calathi parvi pauci-multi-flori heterogami in axillis foliorum: flosculi tubulosi externi foeminei filiformes, interni maseuli crassiusculi pauci apice 4-5-dentati: involucrium subglobosum squamis concavis erectis vel inflexis echinatis vel inermibus: achenia obovato-compressa glabra squamis involucri involuta, et cum ipsis decidua: pappus nullus: receptaculum angustum nudum. *ORD. NAT. UT IN EVACE.*

ORD. V. *POLYGAMIA-SEGREGATA.*

COMPOSITAE-CYNAREAE. DC.

470. *ECHINOPS L.* Flosculi homogami hermaphroditi in capitulum sphaericum, receptaculo nudo subgloboso inserti maturitate decidui, involuero communi destituti: involucrium proprium pentagonum, squamis multiseriatis, seriebus inferioribus lineari-setaceis, superioribus lanceolato-linearibus acuminato-

pungentibus ad medium marginis longe ciliatis: corollularum tubus brevis, limbus 5-fidus: synantherium elongatum corneum: achenia cylindrica hirsuta: pappus corona brevissima fimbriata, vel setae numerosae densae aequales brevissimae.

SYNGENESIA-POLYGAMIA-AEQUALIS.

LAPSANA.

1662. *communis* L. *Sp. Pl.* p. 1141. Caule paniculato-ramoso inferius piloso: foliis inferioribus lyratis lobo-impari maximo, successivis ovatis, superioribus lanceolatis, omnibus dentatis laxaque pilosis: involucri squamis corollulas aequantibus.

L. communis *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 267. n. 946. — *Bert. Fl. It. t. 8. n. 579.*

In incultis et marginibus agrorum communis.

Ann. Flor. Junio. Flosculi lutei.

RAGADIOLUS.

1663. *stellatus* Willd. *Sp. t. 3. par. 3. p. 1625.* Glaber. Caule decumbente ramosissimo, ramis divaricatis: foliis inferioribus oblongis in petiolum dentatum sinuatumve decurrentibus, caulinis sessilibus lanceolato-acuminatis: acheniis externis elongatis stellatum patentissimis glabris, internis brevioribus incurvis hirtis

R. stellatus. *Bert. Fl. It. t. 8. p. 58. excl. syn. Seb. et Maur.*

In herbosis et marginibus viarum campestrium Piceni frequens.

Ann. Flor. Aprili in Junium. Flosculi flavi.

Vulgo. *Ragaggiolo, Erba cornetta.*

1664. *edulis* Will. *Sp. t. 3. part. 3. p. 1625.* Glaber quandoque pilosus. Caule erecto dichotome ramoso: foliis radicalibus lyratis lobis subrotundis obtusis impari rotundato maximo, rachide angustissima, superioribus ovato-lanceolatis lanceolatisve acutis subintegris: acheniis crassiusculis, externis glabris stellatum patentibus breviusculis, internis incurvis hirtis.

R. edulis *Bert. Fl. It. t. 8. p. 583.* — R. stellatus α β *Seb. et Maur. Flor. Rom. Prod.* p. 268. n. 947. — R. foliis oblongis dentatis *Hort. Rom. t. 8. tab. 14.*

Ad vias campestrès, secus sepes etc. communis.

Ann. Flor. Junio. Flosculi lutei.

Vulgo uti precedens.

Usus. In acetariis ad instar Cichorii a nonnullis usurpatur.

PHOENOPUS.

1665. *VIMINEUS* DC. *Prod. Syst. nat. t. 7. p. 176.* Glaber. Caule erecto ramoso, ramis elongatis : foliis inferioribus pinnatifidis laciniis linearibus, rachide angusta, superioribus indivisis, omnibus in caulem longe decurrentibus: calathis racemosis.

Ph. vimineus. Bert. Fl. It. t. 8. p. 418.

Chondrilla saxatilis viscosa caule *κνυμιδοφόρῳ* *Column. Ecphr. 1. p. 238* et *C. viscosa Camplocarensis* caule *κνυμιδοφόρῳ* *l. c. p. 240.*

In aridis et muris Piceni. *Arcevia, alla Madonna della Neve, Macerata* etc.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flosculi lutei.

PRENANTHES.

1666. *PURPUREA* L. *Sp. Pl. p. 1121.* Glabra. Caule erecto flexuoso, ramis paniculatis: foliis sessilibus ovato-oblongis subdenticulatis acutis laxe dentatis basi exquisite cordato-auriculatis subtus glaucis: calathis in paniculis tantibus.

P. purpurea Maur. Cent. 13. p. 38. — Bert. Fl. It. t. 8. p. 421. — Sonchus montanus purpureus *τετραπτελὸν* *Column. Ecphr. 1. p. 244. et S. mont. l. c. p. 246.*

In umbrosis apenninorum Umbriae et Piceni.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flosculi purpurei.

CHONDRILLA.

1667. *JUNCEA* L. *Sp. Pl. p. 1120.* Caule erecto alterne ramoso inferne strigoso, ramis flexilibus junceis : foliis inferioribus runcinatis acutis dentatis in petiolum attenuatis, superioribus linearibus integerrimis distantibus: calathorum fasciculis remotis.

C. juncea Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 168. n. 949. — Bert. Fl. It. t. 8. p. 413. C. prima Dioscoridis *Column. Phyt. ed Neap. p. 9. et Chondrilla l. c. p. 10.*

In ineultis et ad muros frequens.

Perenn. Flor. Julio. Flosculi lutei.

LACTUCA.

1668. *MURALIS* DC. *Prod. Syst. Nat. t. 7. p. 139.* Glabra. Caule erecto simplici superne paniculato-ramoso: foliis lyrato-pinnatifidis, lobis irregularibus angulato-dentatis impari maximo, rachide angusta inferius alata basique in auricula amplexicaule dilatata, auriculis adscendendo majoribus, foliis supremis lanceolatis indivisis: calathis in paniculis terminalibus.

L. muralis Bert. *Fl. It. t. 8. p. 401.* — *Prenanthes muralis* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 268. n. 948.*

In umbrosis et muris aridis montium frequens.

Ann. Flor. aestate. Flosculi lutei.

1669. *VIROSA* L. *Sp. Pl. p. 1119.* Glabra. Caule erecto superius ramoso, ramis erecto-patulis: foliis obverse oblongis indivisis runcinatisve divaricatis superioribus horizontalibus basi sagittatis, omnibus nervo centrali et toto margine insigniter spinulosis: calathis in panicula racemosa patula.

L. virosa Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 269. n. 961.* — Bert. *Fl. It. t. 8. p. 406.*

In marginibus ad sepes non satis frequens. A *Grottaperfetta*, secus Romam, a *Viterbo* etc.

Bienn. Flor. Aestate. Flosculi sulphurei.

Vulgo. *Lattuga velenosa.*

Usus. Succo lactiginoso abundat, odoremque virosi exiccatione effundit. Succus condensatus Opio quodammodo aequivalet et in narcoticis felici exitu a medicis enumeratur.

1670. *SCARIOLA* L. *Sp. Pl. p. 1119.* Glabra subglauca. Caule erecto superius ramoso, inferius setis hispido: foliis runcinato-pinnatifidis basi acute sagittatis, superioribus verticalibus, inferioribus horizontalibus saepe indivisis, omnibus nervo centrali totoque margine spinulosis: calathis in panicula racemosa erecta.

L. Scariola Sebast. *En. Pl. Amph. Flavii p. 51. n. 132.* — Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 268. n. 950.* — Bert. *Fl. It. t. 8. p. 407.* — *Endivia major* Lactucina spinosa Barr. *Ic. 133.*

Ad sepes et in marginibus viarum circa urbem frequens.

Bienn. Flor. Aestate. Flosculi pallide citrini.

Vulgo. *Lattuga salvatica, Scariola.*

Usus. Praecedenti affinis, at vis narcotica mitior; frequenter tamen a pharmacopolis pro *L. virosa* usurpatur.

1671. *SALIGNA* L. *Sp. Pl. p. 1119.* Glabra. Caule gracili erecto superius et quandoque e basi paniculato-ramoso: foliis inferioribus runcinatis integrisve, superioribus linearibus subintegerrimis, caulinis basi hastatis, omnibus carina spinulosis: calathis laxis in racemo terminali composito.

L. saligna Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 269. n. 952.* — Bert. *Fl. It. t. 8. p. 409.* — *Endivia minor* Lactucina spinosa Barrel. *Ic. 136.*

In marginibus agrorum frequens.

Bienn. Flor. Augusto-Septembri. Flosculi sulphurei.

1672. *PERENNIS* L. *Sp. Pl.* p. 1120. Subglaucescens glabra. Caule erecto apice ramoso-corymboso : foliis horizontalibus pinnatifidis , laciniis numerosis linearibus runcinatisque superne dentatis integrisve , rachide angusta in petiolum breviter alatum producta, caulinis superioribus linearibus integerrimis sessilibus, auriculis rotundatis: calathis majusculis, pedunculis elongatis, laxe corymbosis.

L. perennis *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 269 n. 953. — *Bert. Fl. It. t. 8. p. 412.*

In montibus Latii, Sabinae, Umbriae et Piceni.

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flosculi coerulei.

SONCHUS.

1673. *ARVENSIS* L. *Sp. Pl.* p. 1116. Glaucovirens. Caule erecto simplici superius parce ramoso, ramis corymbosis: foliis majusculis elongatis sinuatis runcinatisve argute denticulatis, lobo superiore elongato, lobis inferioribus successive minoribus, caulinis basi cordato-rotundatis, radicalibus in petiolum decurrentibus: pedunculis calathi majusculi, squamisque involucri glanduloso-hispidis.

S. arvensis *Bert. Fl. It. t. 8. p. 387.*

In arvis Piceni secus Asculum.

Perenn. Flor. Augusto-Septemb. Flosculi aurei.

1674. *MARITIMUS* L. *Sp. Pl.* p. 1116. Glaucus glaber. Caule erecto elongato subsimplici: foliis lanceolato-elongatis toto margine deorsum denticulatis, inferioribus in petiolum decurrentibus, superioribus sessilibus auriculis rotundatis, supremis paucis abbreviatis: calathis grandibus solitariis quandoque racemosis.

S. maritimus *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 269. n. 956. — *Bert. Fl. It. t. 8. p. 389.*

In udis maritimis. *Ai Ponticelli d' Ostia.*

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flosculi lutei.

1675. *OLERACEUS* L. *Sp. Pl.* p. 1116. Glaber. Caule erecto alterne ramoso: foliis runcinatis, lobo impari maximo subtriangulari, longe petiolatis petiolis alatis, superioribus indivisis sessilibus, omnibus remotiuscule dentatis basiue sagittato-auriculatis, auriculis horizontalibus adscendendo majoribus: calathis mediocribus corymboso-racemosis.

S. oleraceus *Bert. Fl. It. t. 8. p. 390.* — S. oleraceus α laevis *Sebast.*

Eu. Pl. Amph. Flavii p. 71. n. 219. — *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 269. { n. 954. — S. laevis *Hort. Rom. t. 8. tab. 4.*

In ruderalis hortis vineis communis.

Ann. Flor. tota aestate. Flosculi lutei.

Vulgo. *Grespigno*, *Crespigno*.

Usus. Folia radicalia in acetariis gratissima.

1676. *ASPER* Vill. *Dauph. t. 3. p. 158*. Glaucus. Caule erecto alterne ramoso: foliis inferioribus petiolatis runcinatis, lobis irregularibus, superioribus indivisis sessilibus, omnibus toto margine undulato-crispis crebre irregulariter rigideque denticulato-spinosis, auriculatis, auriculis in superioribus modo deficientibus: calathis medioeribus corymboso-ramosis.

S. asper Bert. *Fl. It. t. 8. p. 392*. — *S. oleraceus asper* Sebast. *En. Pl. Amph. Flavii p. 71. n. 219*. — *S. oleraceus asper* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 269. n. 954*. — *S. asper* Hort. *Rom. t. 8. tab. 5*.

In vineis hortis sylvulis frequens.

Ann. Flor. tota aestate. Flosculi lutei.

Vulgo. *Grespigno spinoso*.

Usus. In acetariis a vulgo usurpatur.

1677. *TENERRIMUS* L. *Sp. Pl. p. 1117*. Glaber subglaucus. Caule erecto simplici vel diffuso e basi ramoso: foliis pinnatifidis 2-pinnatifidisque, rachide angusta, laciniis gracilibus irregularibus subdentatis, inferioribus in petiolum productis, superioribus sessilibus, ultimis indivisis, omnibus basi auriculato-sagittatis: calathis corymboso-racemosis.

S. tenerrimus Sebast. *En. Pl. Amph. Flavii p. 71. n. 220*. — Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 269. n. 955*. — Bert. *Fl. It. t. 8. p. 395*.

Ad muros in ruderalis communis.

Perenn. Flor. Vere et aestate. Flosculi sulphurei.

Vulgo. *Crespigno dei muri*.

Usus. Planta refrigerans uti aliae species hujus generis. In acetariis gratissima et apud nos ad refrigerandas parvas aves et praesertim *Canari* usurpatur.

PICRIDIMUM

1678. *VULGARE* Desf. *Fl. Atl. t. 2. p. 221*. Glaber subglaucus. Caule erecto parce ramoso, ramis strictis: foliis sinuato-pinnatifidis vel indivisis, inferioribus in petiolum alatum productis, superioribus sessilibus cordato-amplexicaulibus, omnibus integerrimis dentatisve: pedunculis squamosis: involucriis denuo basi ventricosus.

P. vulgare Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 270. n. 957*. — Soncus

picroides *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii* p. 71. n. 221. — *Bert. Fl. It. t. 8. p. 398.*

In pratis, vineis, marginibus viarum commune.

Ann. Flor. Julio. Flosculi lutei.

Vulgo. *Caccialepre.*

Usus. Planta succo lactiginoso replata, et inter refrigerantia ab antiquis enumerata. Folia radicalia in acetariis desideratissima, quamobrem in hortis nostris frequenter colitur.

III. RACIUM.

* Pedunculis radicalibus ut plurimum unifloris.

1679. *AUREUM* Will. *Dauph. t. 3. p. 96. tab. 33.* Breviter laxaque pilosum. Radice praemorsa fibris lateralibus simplicibus robustis: foliis obverse lanceolatis dentatis runcinatisve: pedunculo superne incrassato: squamis involucri lanceolato-linearibus pubescentibus hirsutisve.

H. aureum. *Sang. Cent. tres* p. 111. n. 249. — *Bert. Fl. It. t. 8. p. 449.* — II. alterum minus IV *Column. Eph. 2. p. 31. tab. 29.*

In pratis alpinis Umbriae. *Vettore.*

Perenn. Flor. Julio. Flosculi aurantiaci.

1680. *BULBOSUM* Willd. *Sp. t. 3. par. 3. p. 1362.* Glabrum. Radice repente, fibris elongatis apice in tuberibus subrotundis incrassatis: foliis obverse lanceolatis in petiolum productis: involucri squamis lanceolato-linearibus, externis, pedunculoque erecto apice piloso-glandulosis.

H. bulbosum *Bert. Fl. It. t. 8. p. 453.* — II. tuberosum *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 170. n. 958.* — *Chondrilla altera Dioscoridis putata Colum. Phytob. p. 14. f. 19.*

In pratis frequens.

Perenn. Flor. Aprili-Majo. Flosculi lutei.

1681. *PILOSELLA* L. *Sp. Pl. p. 1125.* Setis exilibus longis laxis pilosum. Radice stolonifera: foliis integris obverse oblongo-lanceolatis in petiolum productis subtus albo-tomentosis: pedunculo erecto: involucri squamis linearibus piloso-glanduliferis, pilis saepe nigricantibus.

H. Pilosella *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 270. n. 959.* — *Bert. Fl. It. t. 8. p. 453.*

In collibus et pascuis siccis commune. *M. Mario, V. Pamfili* etc.

Perenn. Fl. Majo ad Julium. Flosculi sulphurei.

Vulgo. *Pilosella*, *orecchia di Sorcio*.

Usus. In materia medica Linnaei *Auriculae muris herba* inter adstringentia enumeratur, nunc prorsus absoleta.

1682. *MACRANTHUM* Ten. *Fl. Nap. t. 5. p. 198. tab. 184. f. 3.* Albomentosum, setis longis exilibus interpositis. Stolonibus radicalibus brevibus: foliis obverse oblongo-lanceolatis in petiolum breviusculum productis: pedunculo erecto: calathis majusculis: involucri squamis oblongis obtusis, pedunculisque apice brevius setosis, setis nigricantibus hirtis.

H. macranthum Bert. *Fl. It. t. 8. p. 457.*

In pratis alpinis Umbriae. *Vettore*.

Perenn. Flor. Aestate. Flosculi sulphurei.

** Pedunculis radicalibus corymbosis.

1683. *DUBIUM* L. *Sp. Pl. p. 1123.* Glauescens. Radice fibrosa, stolonibus lateralibus effusis repentibus: foliis sessilibus, radicalibus obverse oblongo-lanceolatis obtusis semiamplexicaulibus inferne ciliatis, peduncularibus paucis linearibus: pedunculo adscendente erectove basi laxo piloso: corymbo depauperato: calathis parvis: involucri squamis pedicellis piloso-glandulosis.

H. dubium Bert. *Fl. It. t. 8. p. 462.*

In apenninis. Umbriae et Piceni. *M. Priore* etc.

Perenn. Flor. Junio ad Augustum. Flosculi citrini.

1684. *FLORENTINUM* Willd. *Sp. t. 3. par. 3. p. 1565.* Glauescens. Laxe pilosum. Radice fibrosa, stolonibus nullis: foliis lanceolato-elongatis acuminatis obtusisve in petiolum attenuatis: pedunculo erecto tereti inferne folioso nudove: corymbo ramoso laxo: calathis parvis: involucri squamis lineari-acuminatis, pedicellis piloso-glandulosis, modo hirsutis.

H. florentinum Bert. *Fl. It. t. 8. p. 465.* — *H. cymosum* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 271. n. 962.*

In nemorosis circa Urbem frequens.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flosculi lutei.

1685. *SABINUM* Sebast. *Rom. Pl. Fasc. 1. p. 8. tab. 1.* Hirsutum. Radice fibrosa stolonibus nullis: foliis radicalibus ovato-oblongis in petiolum attenuatis, peduncularibus sessilibus lineari-lanceolatis: pedunculo erecto elongato in-

ferne parce folioso: corymbo ramoso conferto: calathis parvis: involucri squamis pedicellisque inter hirsutiem pubescenti-glandulosis.

II. *Sabinum* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 270. n. 960. — Bert. *Fl. It. t. 8. p. 468.* — *Pilosella* major umbellifera *μακροκαυλος* montana et pratensis. *Column. Ecphr. 1. p. 248.* et *P. macrocaulos* umbellifera *l. c. p. 294.*

In montibus Sabinae Umbriae et Piceni. *Monte Gennaro*, *Monte Priore* etc.

Perenn. Flor. Julio. Flosculi lutei.

*** Caule folioso.

1686. *PRUNELLAEFOLIUM* Gouan. *Ill. p. 57. tab. 22. fig. 3.* Glabriusculum, humile. Radice fusiformi, fibris crassiusculis descendentibus: caule terete suberecto tortuoso parce ramoso: foliis lyratis lobis exiguis alternis, impari maximo ovato: calathis grandibus ut plurimum solitariis longe pedunculatis: involucri campaniformis squamis lineari-acutis, apiceque pedunculi floccoso-tomentosis.

II. *prunellaefolium* Bert. *Fl. It. t. 8. p. 479.* — II. *alpinum* incanum saxatile *Prunellae* foliis integris. *Bocc. Mus. di Piant. p. 33. t. 24.*

In pascuis alpestribus. *Nel prato superiore al Santuario della Trinità di Valle Pietra.*

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Corollulae luteae.

1687. *JAQUINI* Vill. *Dauph. t. 3. p. 123.* Hirsutum. Radice praemorsa transversa, fibris lateralibus descendentibus: caule humili divaricato-ramoso: foliis inferioribus ovato-oblongis acute laciniatis grosseve dentatis attenuatis, superioribus lanceolatis integris, radicalibus in petiolum attenuatis, coeteris sessilibus: calathis majusculis solitariis in apice caulis ramorumque.

II. *Jaquini* Bert. *Fl. It. t. 8. p. 480.*

In sylvaticis apenninorum Piceni. *Monte Birro.*

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flosculi luteo-aurei.

1688. *MURURUM* L. *Sp. Pl. p. 1028.* Hirsuto-scabrum. Radice crassa transversa fibris lateralibus descendentibus: caule erecto quandoque glabro: foliis inferioribus ovato-acuminatis grosse dentatis basi saepe lacinulatis, mediis

ovatis laxè dentatis, superioribus subintegris ovato-elongatis: calathis medio-
cribus simplicibus vel conjugatis: involucri squamis acuminatis.

H. murorum Bert. *Fl. It. t. 8. p. 481.* — *Pulmonaria* Gallorum rotun-
difolia laevior. *Barr. Ic. 342.*

In alpestribus Umbriae. *Vettore.*

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flosculi luteo-aurei.

1689. *SYLVATICUM* Willd. *Sp. Pl. t. 3. p. 1578.* Hirsutum pilis scabridis.
Radice transversa fibris exilibus: caule erecto subsimplici ut plurimum toto
foliato: foliis inferioribus ovatis oblongisque grandidentatis in petiolum longè
decurrentibus, mediis sessilibus ovato-acuminatis laxè acuteque dentatis, su-
perioribus minoribus laxè breviterque dentatis: corymbo terminali racemulisque
axillaribus numerosis, nubilibus nutantibus: calathis mediocribus campanifor-
mibus: squamis involucri obtusis.

H. sylvaticum Bert. *Fl. It. t. 8. p. 485.* — *H. murorum* Seb. et Maur.
Fl. Rom. Prod. p. 271. n. 963.

In sylvis Latii et Umbriae commune. *Presso Albano, la Riccia, il Soratte,*
il Vettore etc.

Perenn. Flor. Majo—Autumno. Flosculi lutei.

1690. *TOMENTOSUM* All. *Flor. Ped. t. 1. p. 216.* Dense lanatum. Radice
crassa lignosa descendente: caule adscendente basi folioso parce ramoso: foliis
crassis ovatis vel ovato-acuminatis, supremis lanceolatis, infimis in petiolum
brevem decurrentibus, caeteris sessilibus, omnibus integris vel remote den-
tatis: floribus corymbosis longè pedunculatis: calathis majusculis: involucri he-
misphaerici squamis lineari-acuminatis.

H. tomentosum Bert. *Fl. It. t. 8. p. 488.*

In alpestribus australibus Umbriae et Piceni *Vettore etc.*

Perenn. Flor. Majo—Augusto. Flosculi lutei.

1691. *VILLOSUM* L. *Sp. Pl. p. 1130.* Glauescens, molliter villosum villis
saepe elongatis. Radice crassiuscula perpendiculari parce ramosa: caule erecto
simplici mono-paucifloro: foliis inferioribus oblongis in petiolum decurrentibus,
caulinis inferioribus sessilibus elongatis, superioribus late ovatis caulem am-
plexantibus: calathis solitariis majusculis: squamis involucri lanceolato-linea-
ribus.

H. villosum Bert. *Fl. It. t. 8. p. 489.*

In alpestribus Umbriae. *Monte Corona.*

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flosculi luteo-aurei villosi.

1692. *AMPLEXICAULE* L. *Sp. Pl.* p. 1129. Pubescens pilisque glanduliferis viscidum. Radice robusta praemorsa, radiculis numerosis : caule erecto paniculato-ramoso. foliis radicalibus oblongo-lanceolatis in petiolum attenuatis grosse dentatis breviterve lobatis, caulinis sessilibus cordato-amplexicaulibus auriculis rotundatis, inferioribus ovato-elongatis laxe dentatis, supremis ovato-acuminatis subintegris: floribus corymbosis : calathis majusculis: squamis involucri lanceolato-acuminatis.

H. amplexicaule Bert. *Fl. It. t. 8. p. 497.*

In rupestribus alpinis Umbriae et Piceni. *M. Vettore* etc.

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flosculi lutei pilis ornati.

Obs. Odore balsameo potius ingrato redolet.

1693. *PRENANTHOIDES* Vill. *Dauph. t. 3. p. 108.* Laxe piloso-glandulosum. Radice crassa brevi, fibris lateralibus robustis: caule erecto parce ramoso: foliis remote dentatis integrisque, radicalibus lanceolato-elongatis in petiolum productis, caulinis sessilibus cordato-amplexicaulibus lanceolatis acutis, adscendendo minoratis acutiusculis: calathis medioeribus in corymbo terminali compacto: squamis involucri linearibus obtusiusculis.

H. prenanthoides Bert. *Fl. It. t. 8. p. 500.*

In alpestribus Umbriae. *Monte de' Fiori, Valle Canetra* etc.

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flosculi lutei.

1694. *SABAUDUM* L. *Sp. Pl.* p. 1131. Scabriusculum. Radice brevi crassa: caule erecto superne parce ramoso : foliis crebris remote arguteque serratis acuminatis, inferioribus oblongo-lanceolatis in petiolum breviter constrictis, superioribus sessilibus semiamplexicaulibus abbreviatis: calathis medioeribus corymbosis: involucri squamis linearibus acutis pedicellisque bracteolatis subtomentosis.

H. sabaudum Bert. *Fl. It. t. 8. p. 503.*

In sylvaticis montanis. *Da Subiaco per la via di Vallepietra.*

Perenn. Flor. Autumno. Corollulae luteo-aureae.

Obs. Planta succo lacteo referta.

BARKHAUSIA.

1695. *BURSIFOLIA*. DC. *Prod. Syst. nat. t. 7. p. 155.* Glabriuscula. Radice perpendiculari elongata, fibris lateralibus paucis : caule tereti parce ramoso: foliis radicalibus rosulatis obverse lanceolatis pinnatifido-lobatis dentatisve, lobo supremo majore saepe rotundato, caulinis paucis linearibus inte-

gris : calathis parvis corymbosis solitarisve : involucri squamis calyculantibus anguste marginatis.

B. bursifolia Bert. *Fl. It. t. 8. p. 509.* — Hieracium siculum Bursae pastoris folio Bocc. *Mus. di Piant. p. 147. tab. 106, et 112.*

In pratis secus Viterbium.

Perenn. Flor. Aprili-Majo. Flosculi sulphurei.

1696. *SCARIOSA* DC. *Prod. Syst. nat. t. 7. p. 153.* Hirsuto-scabra. Caule erecto sulcato superius ramoso, ramis erectis elongatis: foliis inferioribus runcinatis acute dentatis, caulinis sessilibus amplexicaulibus basi laciniatis, summis integerrimis: calathis mediocribus in corymbo composito, bracteis naviicularibus squamisque involucri calyculantibus concavis.

B. scariosa Bert. *Fl. It. t. 8. p. 522.* — Crepis scariosa Sebast. *En. Pl. Amph. Flavii p. 39. n. 75.* — Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 271. n. 964.* — Cichorium sylvestre vesticarium pratense Column. *Ecphr. 1. p. 238. et C. pratense vesticarium l. c. fig. 237.*

In pascuis et marginibus communis.

Ann. Fl. Aprili-Majo. Flosculi lutei.

1697. *FOETIDA* DC. *Prod. Syst. nat. t. 7. p. 158.* Hirsuta pilis albidis. Caule erecto superne ramoso, ramis paniculatis: foliis radicalibus subintegris in petiolum decurrentibus, caulinis inferioribus pinnatifidis runcinatisve acute dentatis, superioribus lanceolatis basi lacinulatis: pedunculis elongatis: calathis mediocribus solitariis, squamis involucri calyculantibus laxis non marginatis: stipite pappi elongato.

B. foetida Bert. *Fl. It. t. 8. p. 523.* — Crepis foetida Sebast. *En. Pl. Amph. Flavii p. 39. n. 77.* — Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 271. n. 967.* In ageribus et incultis obvia.

Ann. Flor. Junio-Julio. Flosculi lutei.

Obs. Folia contrita odorem ingratum Amygdali amarae spargunt.

1698. *SETOSA* DC. *Prod. Syst. nat. t. 7. p. 155.* Hispida pilis patentibus: caule erecto sulcato valde ramoso, ramis patulis: foliis radicalibus subintegris runcinatisve in petiolum productis, caulinis sessilibus basi laciniato-sagittatis inferioribus runcinatis superioribus lanceolatis: calathis numerosis parvis in corymbis compositis: squamis involucri hispidis, calyculantibus minoribus patentibus.

B. setosa Bert. *Fl. It. t. 8. p. 525.* — Crepis setosa Sebast. *En. Pl. Amph. Flavii p. 39. n. 77.* — Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 271. n. 966.*

β glabra. Foliis profundius lacinatis glabris.

In umbrosis et ad vias communis. β *Nel Foro Romano.*

Ann. Flor. Aestate. Corollulae luteae.

CREPIS.

1799. *LACERA* Ten. *Fl. Nap. t. 2. p. 74.* Glabra vel hispidula. Caule erecto sulcato superne ramoso, ramis paniculato-racemosis: foliis oblongis acutis, inferioribus pinnatifidis in petiolum productis laciniis inaequalibus integris dentatisve, superioribus sessilibus lineari-acuminatis basi saepe laciniatis: calathis majusculis in racemo terminali saepe composito: involucri albo-tomentosi squamis linearibus margine membranaceis, calyculantibus brevissimis adpressis.

C. lacera Bert. *Fl. It. t. 8. p. 529.* — *C. latialis* Sebast. *Rom. Pl. fasc. alt. p. 16. tab. 5.* — *C. biennis* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 272.*

In montibus calcareis Latii. *Monte Lucretile* etc.

Bienn. Flosculi lutei.

Obs. Planta valde venenata hominibus et bestiis praesertim suillis.

1700. *PULCHRA* L. *Sp. Pl. p. 1134* α β . Hirsutiae brevi scabriuscula. Caule subsimplici erecto sulcato: foliis inferioribus oblongis in petiolum longe productis, superioribus ovato-lanceolatis basi breviter hastatis: calathis parvis paniculato-corymbosis: squamis involucri glabri lineari-acuminatis anguste marginatis, calyculantibus ovatis brevissimis.

C. pulchra Seb. et Maur. *Flor. Rom. Prod. p. 272. n. 969.* — Bert. *Fl. It. t. 8. p. 531.* — Hieracium montanum alterum *λεπτομακρόκαυλον* Column. *Ecph. 1. p. 248, et II. leptomacrocaulos l. c. p. 249. fig.*

In ageribus sylvaticis. *All'Arco scuro, alla Marcigliana* etc.

Ann. Flor. Majo-Junio. Flosculi lutei.

1701. *LEONTODONTOIDES* All. *Auct. p. 13.* Glabra. Caule erecto saepe caespitoso superius ramoso: foliis radicalibus runcinatis, lobis crebris acute dentatis integrisve, impari majore delthoideo, caulinis unico paucis ut plurimum integris: pedunculis elongatis bifidis: calathis mediocribus, squamis involucri lanceolato-linearibus, calyculantibus brevissimis laxiusculis ovato-lanceolatis.

C. leontodontoides Bert. *Fl. It. t. 8. p. 533.*

In montanis mare versus. *Alle Allumiere della Tolfa.*

Bienn. Flor. Majo. Flosculi lutei.

1702. *NEGLECTA* L. *Mant. 1. p. 107.* Ut plurimum glabra. Caule erecto ramoso: ramis paniculatis: foliis radicalibus sinuato-laciniatis in petiolum de-

H. ragadioloides Bert. *Fl. It. t. 8. p. 556.* — *Hyoseris hedypnois* y *Fl. Rom. Prod. p. 273. n. 972.*

In apricis et ageribus viarum circa Urbem. *Monte Mario.*

Ann. Flor. Majo-Junio. Flosculi lutei.

1710. *CRETICA* Sibth. et Smith. *Fl. Gracc. t. 9. p. 9. tab. 813.* Pilis raris brevibus scabra. Caule diffuso folioso ramis suprius ut plurimum denudatis foliis oblongis sessilibus sinuato-dentatis: pedunculis fructiferis superne parum incrassatis.

H. cretica Bert. *Fl. It. t. 8. p. 557.* — *Hyoseris hedypnois* $\alpha\beta$ Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 273. n. 972.* — *H. hedypnois* Sebast. *En. Pl. Amph. Flavii p. 47. n. 114.* — *Hedypnois annua* Hort. *Rom. t. 8. tab. 12.*

In ageribus et viis suburbanis satis frequens et in maritimis.

Ann. Flor. Majo-Junio. Flosculi lutei.

LEONTODON.

1711. *TARAXACUM* L. *Sp. Pl. p. 1112.* Glaberrimum. Foliis inaequaliter et acute runcinatis, lobis triangularibus antice dentatis, in petiolis anguste alatis longe decurrentibus: scapis mono-pluribus 1-floris: calathis majusculis, involucri squamis corniculatis muticisve, externis plerumque retroflexis.

L. Taraxacum Bert. *Fl. It. t. 8. p. 424.* — *Taraxacum Dens-leonis* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 273. n. 973.*

β alpinum. Lacinii foliorum minoribus saepe et angustioribus.

L. Taraxacum β Bert. *l. c. p. 425.*

In pascuis et marginibus viarum etiam in Urbe obvium, β in pascuis alpinis Umbriae. *Vettore.*

Perenn. Flor. Febuario ad aetatem. Flosculi lutei.

Vulgo. *Tarassaco, Dente di Cane, Pisciacane, Capo di Frate.*

Usus. Ab antiquis in materia medica laudatum et jamdudum uti diureticum et amaricans usurpatur praesertim in ictero. Folia in acetariis quoque adhibetur, at nimis amarum.

Obs. Varietas recensita *L. alpino* Ten. respondet; quae varietas dum lacinias triangulares praesertim, *L. alpino* Hoppe, dum lacinias angustissimas *L. Taraxacoidi* Hoppe respondet.

1712. *APENNINUM* Ten. *Viagg. in Abruz. p. 83. n. 734.* Glabrum nitidum. Foliis primordialibus lanceolatis in petiolum brevem productis, succisivis runcinato-lacinulatis, lobis triangularibus acutis exquiste incurvis, in pe-

tiolum latiusculum productis: scapis ut plurimum solitariis: calathio majusculo: squamis involucri saepe corniculatis, externis patulis.

L. apenninum Bert. *Fl. It. t. 8. p. 426.*

In pratis alpinis Umbriae abundat. *Vettore* et *Vettoretto*.

Perenn. Flor. Junio-Septembri. Flosculi lutei.

Obs. Herba cocta et varimode condita ab indigenis valde expetita: cruda in acetariis communiter adhibita uti Cichorium.

1713. *PALVSTRE* Smith. *Engl. Fl. t. 3. p. 350.* Glabrum glaucum. Foliis lanceolatis linearibusque dentatis in petiolum angustum longe productis raro runcinatis: scapo solitario: calathio majusculo: involucri squamis internis linearibus, externis ovato-lanceolatis patulis, duplo longioribus.

L. palustre Bert. *Fl. It. t. 8. p. 428.*

In viis campestribus. In semita quae a Tibure ad *Vettriano* ducit.

Perenn. Flor. Febuario-Majo. Flosculi lutei externi subtus livido-purpurascens.

APARGIA.

1714. *HISPIDA* Willd. *Sp. Pl. t. 3. p. 1552.* Pilis fureatis hirtis-scabra. Foliis lanceolatis dentatis vel pinnatifido-runcinatis in petiolum angustum plus minusque longum productis: scapo ut plurimum solitario foliis longiore superius bracteolato: calathio majusculo: involucri squamis externis patulis.

A. hispida Bert. *Fl. It. t. 8. p. 432.* - *Leontodon hispidum* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 274. n. 974.* - *Hieracium alterum saxatile montanum* Column. *Eph. t. 1. p. 244*, et *H. montanum saxatile* L. c. *p. 243. fig.*

α major. Foliis pedilibus parcius hirtis, scapo apice fistuloso.

β saxatilis. Foliis hispidis sinuatis, pilis involucri simplicibus albidis.

γ glabra. Pilis simplicibus rarissimis.

A. hispida β glabra Bert. *l. c. p. 434.*

In montanis frequens. *Monte Cavi*, *M. Gennaro* etc. α circa Tiburem, β in alpinis Umbriae *Monte de' Fiori*, *Monte li Catini*, γ *Monte de' Fiori* in Umbria.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flosculi lutei.

1715. *VILLARSII* Willd. *Sp. Pl. t. 3. p. 1552.* Setis simplicibus hispida. Foliis pinnatifidis laciniis lobisque acutis integris distantibus, terminali majore trifido in petiolum brevem productis: scapo tenui nudo ut plurimum solitario: calathio majusculo: involucri squamis externis adpressis nunc patulis.

A. Villarsii Bert. *Fl. It. t. 8. p. 436.*

In apricis montanis. *A Corneto*, *a Riofreddo*, et in alpinis Umbriae. *M. Bove*.

H. ragadioloides Bert. *Fl. It. t. 8. p. 556.* — *Hyoseris hedypnois* y *Fl. Rom. Prod. p. 273. n. 972.*

In apricis et ageribus viarum circa Urbem. *Monte Mario.*

Ann. Flor. Majo-Junio. Flosculi lutei.

1710. *CRETICA* Sibth. et Smith. *Fl. Gracc. t. 9. p. 9. tab. 813.* Pilis raris brevibus scabra. Caule diffuso folioso ramis suprius ut plurimum denudatis foliis oblongis sessilibus sinuato-dentatis: pedunculis fructiferis superne parum incrassatis.

H. cretica Bert. *Fl. It. t. 8. p. 557.* — *Hyoseris hedypnois* $\alpha\beta$ *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 273. n. 972.* — *H. hedypnois* *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii p. 47. n. 114.* — *Hedypnois annua* *Hort. Rom. t. 8. tab. 12.*

In ageribus et viis suburbanis satis frequens et in maritimis.

Ann. Flor. Majo-Junio. Flosculi lutei.

LEONTODON.

1711. *TARAXACUM* L. *Sp. Pl. p. 1112.* Glaberrimum. Foliis inaequaliter et acute runcinatis, lobis triangularibus antice dentatis, in petiolis anguste alatis longe decurrentibus: scapis mono-pluribus 1-floris: calathis majusculis, involucri squamis corniculatis muticisve, externis plerumque retroflexis.

L. Taraxacum Bert. *Fl. It. t. 8. p. 424.* — *Taraxacum Dens-leonis* *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 273. n. 973.*

β alpinum. Lacinii foliorum minoribus saepe et angustioribus.

L. Taraxacum β Bert. *l. c. p. 425.*

In pascuis et marginibus viarum etiam in Urbe obvium, β in pascuis alpinis Umbriae. *Vettore.*

Perenn. Flor. Februario ad aestatem. Flosculi lutei.

Vulgo. *Tarassaco, Dente di Cane, Pisciacane, Capo di Frate.*

Usus. Ab antiquis in materia medica laudatum et jamdudum uti diureticum et amaricans usurpatur praesertim in ictero. Folia in acetariis quoque adhibetur, at nimis amarum.

Obs. Varietas recensita *L. alpino* Ten. respondet; quae varietas dum lacinias triangulares praesertim, *L. alpino* Hoppe, dum lacinias angustissimas *L. Taraxacoidi* Hoppe respondet.

1712. *APENNINUM* Ten. *Viagg. in Abruz. p. 83. n. 734.* Glabrum nitidum. Foliis primordialibus lanceolatis in petiolum brevem productis, succisivis runcinato-lacinulatis, lobis triangularibus acutis exquiste incurvis, in pe-

tiolum latiusculum productis: scapis ut plurimum solitariis: calathio majusculo: squamis involucri saepe corniculatis, externis patulis.

L. apenninum Bert. *Fl. It. t. 8. p. 426.*

In pratis alpinis Umbriae abundat. *Vettore* et *Vettoretto*.

Perenn. Flor. Junio-Septembri. Flosculi lutei.

Obs. Herba cocta et varimode condita ab indigenis valde expetita: cruda in acetariis communiter adhibita uti Cichorium.

1713. *PALUSTRE* Smith. *Engl. Fl. t. 3. p. 350.* Glabrum glaucum. Foliis lanceolatis linearibusque dentatis in petiolum angustum longe productis raro runcinatis: scapo solitario: calathio majusculo: involucri squamis internis linearibus, externis ovato-lanceolatis patulis, duplo longioribus.

L. palustre Bert. *Fl. It. t. 8. p. 428.*

In viis campestribus. In semita quae a Tibure ad *Vettriano* ducit.

Perenn. Flor. Febuario-Majo. Flosculi lutei externi subtus livido-purpurascens.

APARGIA.

1714. *HISPIDA* Willd. *Sp. Pl. t. 3. p. 1552.* Pilis furcatis hirsuto-scabra. Foliis lanceolatis dentatis vel pinnatifido-runcinatis in petiolum angustum plus minusque longum productis: scapo ut plurimum solitario foliis longiore superius bracteolato: calathio majusculo: involucri squamis externis patulis.

A. hispida Bert. *Fl. It. t. 8. p. 432.* - *Leontodon hispidum* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 274. n. 974.* - *Hieracium alterum saxatile montanum* Column. *Eph. t. 1. p. 244*, et *H. montanum saxatile* l. c. *p. 243. fig.*

α major. Foliis pedalis parcius hirtis, scapo apice fistuloso.

β saxatilis. Foliis hispidis sinuatis, pilis involucri simplicibus albidis.

γ glabra. Pilis simplicibus rarissimis.

A. hispida β glabra Bert. l. c. *p. 434.*

In montanis frequens. *Monte Cavi*, *M. Gennaro* etc. α circa Tiburem, β in alpinis Umbriae *Monte de' Fiori*, *Monte li Catini*, γ *Monte de' Fiori* in Umbria.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flosculi lutei.

1715. *VILLARSII* Willd. *Sp. Pl. t. 3. p. 1552.* Setis simplicibus hispida. Foliis pinnatifidis laciniis lobisque acutis integris distantibus, terminali majore trifido in petiolum brevem productis: scapo tenui nudo ut plurimum solitario: calathio majusculo: involucri squamis externis adpressis nunc patulis.

A. Villarsii Bert. *Fl. It. t. 8. p. 436.*

In apricis montanis. *A Corneto*, *a Riofreddo*, et in alpinis Umbriae. *M. Bove*.

Perenn. Flor. Julio-Septembri. Flosculi luteo-aurei, dorsi medio purpureascentes.

1716. *AUTUMNALIS* Willd. *Sp. Pl. t. 3. p. 1550.* Glabra, raro laxe pilosa. Foliis lanceolatis runcinatis pinnatifidisve basi in petiolum breve dilatatum productis laciniis lobisque irregularibus integris: scapis uno-pluribus ramosis declinatis bracteis linearibus laxe vestitis: calathis majusculis: squamis involucri omnibus adpressis.

A. autumnalis Bert. *Fl. It. t. 8. p. 438.* — *Leontodon autumnale* Sang. *Cent. tres p. 112. n. 251.*

In sylvaticis et pascuis montanis Umbriae. *Monte Bove.*

Perenn. Flor. Julio. Flosculi lutei.

1717. *TUBEROSA* Willd. *Sp. Pl. t. 3. p. 1549.* Pilis bifurcis vel simplicibus hirsuta, rarius subglabra. Tuberculis radicalibus fasciculatis fusiformibus: foliis obverse lanceolatis laxe dentatis runcinatisve in petiolum angustum longe productis: scapis unico-pluribus laxe bracteolatis: calatho solitario submajusculo: involucri nigrescentis squamis adpressis.

A. tuberosa Bert. *Fl. It. t. 8. p. 442.* — *Thrinicia tuberosa* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 274. n. 976.* — *Hieracium tuberosum* Sebast. *En. Pl. Amph. Flavii p. 49. n. 123.*

In pratis communis.

Perenn. Flor. Autumno. Flosculi lutei.

1718. *CICHORACEA* Ten. *Fl. Nap. t. 2. p. 166. tab. 71.* Laxe pilosa, pilis longiusculis albis. Tuberculis radicalibus fasciculatis: foliis obovatis inferne retrorsum dentatis in petiolum angustum longe productis: scapis uno-pluribus folia longe superantibus superne praesertim bracteatis: calatho submajusculo: squamis involucri viridi-nigrescentis adpressis, externis quandoque laxiusculis.

A. cichoracea Bert. *Fl. It. t. 8. p. 443.* — *Leontodon cichoraceum* Sang. *Cent. tres p. 111. n. 250.*

In montibus albanis tusculanis ciminis ad oras sylvarum.

Perenn. Flor. Aprili-Majo. Flosculi lutei.

THRINICIA.

1719. *HIRTA* Roth. *Cat. 1. p. 98. n. 1.* Hispidula, pilis simplicibus vel brevissimis 2-furcis. Foliis lanceolatis dentatis pinnatifidisve in petiolum angustum longe productis: scapis uno-pluribus ebracteatis glabriusculis folia longe superantibus: calatho parvo: involucri squamis jamdudum vix pilosis, externis brevissimis.

T. hirta *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 274. n. 975. - Bert. Fl. It. t. 8. p. 443.*

In pratis praesertim siccis frequens.

Perenn. Flor. aestate. Flosculi lutei.

ZACINTHA.

1720. *VERRUCOSA* *Goert. de Fr. t. 2. p. 338. tab. 157.* Clabriuseula. Caulibus dichotomis : foliis radicalibus rosulatis obverse lanceolatis remote dentatis pinnatifidisve: calathio parvo.

Z. verrucosa *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 274. n. 977. - Bert. Fl. It. t. 8. p. 377. - Zacintha seu Cichorium verrucosum Hort. Rom. t. 8. tab. 6.*

In marginibus agrorum circa Urbem, et mare versus. *Al Pidocchio, presso Ostia* etc.

Ann. Flor. Majo-Junio. Flosculi lutei.

PICRIS.

1721. *HIERACIOIDES* *L. Sp. Pl. p. 1113.* Hispida. Caule erecto ramoso, ramis sparsis patulis: foliis lanceolatis, sinuato-dentatis inferioribus in petiolum productis, superioribus sessilibus amplexicaulibus: calathis corymbosis: acheniis erostribus.

P. hieracioides *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii p. 48. n. 113. - Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 274. n. 978. - Bert. Fl. It. t. 8. p. 374.*

Ad muros in ageribus vulgaris.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flosculi lutei.

HELMINTIA.

1722. *ECHIOIDES* *Willd. Sp. Pl. t. 3. p. 1607.* Hispida. Caule erecto ramoso : foliis superioribus oblongis amplexicaulibus, inferioribus in petiolum productis, omnibus remote dentatis : calathis mediocribus, involucri squamis externis cordato-ovatis.

H. echioides *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 274. n. 979. - Bert. Fl. It. t. 8. p. 379.*

In campis et vineis passim.

Ann. Flor. Junio-Julio. Flosculi lutei.

SCORZONERA.

1723. *HUMILIS* *L. Sp. Pl. p. 1112.* Radice crassa carnosa perpendiculari collo fibrillosa: caule simplici paucifolio 1-floro: foliis caulinis linearibus distantibus, radicalibus ovato-cuspidatis lanceolatis linearibusque: calathis grandibus: involucri squamis ovato-lanceolatis marginatis: acheniis laevibus.

S. humilis Bert. *Fl. It. t. 8. p. 339.*

In ageribus montanis Umbriae. *Al Castelluccio di Norcia.*

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flosculi lutei.

Vulgo. *Scorsa nera, Castra Cane.*

Usus. In materia medica Linnaei radices et semina Scorzoneræ numerantur ad morsos animalium veneficos curandos, nunc prorsus obsoleverunt.

1724. *HISPANICA* L. *Sp. Pl. p. 1113.* Radice crassa perpendiculari collo squamoso: caule erecto superne ramoso, ramis 4-floris: foliis caulinis paucis distantibus lineari-elongatis, inferioribus majoribus oblongo-lanceolatis longe acuminatis: calathis majusculis: involucri squamis internis lanceolatis, externis ovato-acuminatis triplo longioribus: striis acheniorum laxè muricatis.

β graminifolia. Foliis inferioribus linearibus lanceolatis.

S. hispanica β Bert. *Fl. It. t. 8. p. 363.*

γ montana. Foliis linearibus.

S. graminifolia γ Bert. *l. c.*

In pascuis maritimis, et alpinis β *A Civitavecchia. γ Monte Pulino* in apennino Piceni.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flosculi lutei.

Vulgo. *Scorzonera o Viperina di Spagna.*

Usus. Apud hispanos praedicatur uti praestantissima in morsu Viperæ. Communiter comeditur cocta ad instar radicis Cichoreæ.

1725. *PURPUREA* L. *Sp. Pl. p. 1113.* Radice crassa perpendiculari elongata, collo fibrillosa: caule ramoso vel simplici, ramis jamdudum 4-floris: foliis anguste linearibus canaliculatis, caulinis superioribus carinatis: calathis majusculis: involucri elongati squamis internis lanceolatis, externis ovato-acuminatis duplo longioribus: acheniis apice tantum scabris.

S. purpurea Bert. *Fl. It. t. 8. p. 367.*

β rosea. Caule subsimplici, foliis radicalibus latiusculis.

S. purpurea β Bert. *l. c.*

In pratis alpinis Umbriae *Al Castelluccio di Norcia, β Monte Vettore.*

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flosculi purpurei.

1726. *LACINIATA* L. *Sp. Pl. p. 1114.* Radice crassa fusiformi-elongata nuda: caule valde ramoso, ramis patulis 4-floris: foliis sessilibus lineari-elongatis, caulinis inferioribus radicalibusque pinnatifido-laciniatis, laciniis linearibus: calathis potius majusculis: involucri squamis marginatis internis lineari-lanceolatis, externis ovato-acuminatis, quadruplo longioribus: acheniis laevibus striatis basi crassioribus.

S. laciniata Bert. *Fl. It. t. 8. p. 369.* — *Trapopogon laciniatis foliis* Column. *Pl. nov. hist. in Phyt. ed. Neap. p. 22. fig. p. 21.* — *T. Resedae minoris fol. erectum* Barrel. *Ik. 779.*

β intermedia. Foliorum laciniis ovatis lanceolatisve.

S. laciniata β Bert. *l. c. p. 370.* — *Podospermum laciniatum* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 275. n. 981.* — *Trapogon Resedae min. fol. supinum* Barrel. *Ik. 800.* — *Scorzonera vulgaris* Hort. *Rom. t. 8. tab. 9.*

In pratis depressis et pascuis montanis. *A Civitavecchia, Roma etc.*

β *Ad Ostia, Corneto.*

Perenn. Flor. Majo. Flosculi lutei.

TRAGOPOGON.

1727. *PRATENSE* L. *Sp. Pl. p. 1109.* Glabrum. Caule fistuloso subramoso: foliis linearibus carinatis margine subundulatis, basi dilatata, amplexicaulibus apice attenuato cirrhiformibus: pedunculis teretibus: calathis majusculis: involucri squamis octonis radium subaequantibus: acheniis minute squamulosis: pappi stipite apice barbato.

T. pratense Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 275. n. 981.* — Bert. *Fl. It. t. 8. p. 344.*

In pratis prope Urbem, et in montibus. *Alla Farnesina, Valle dell' Inferno etc.*

Bienn. Flor. Majo-Julio. Flosculi lutei.

Vulgo. *Salsifi, Salsifino, Barba di Becco.*

Usus. *Barbae Hirca* radix olim in stranguria et tussi a medicis propinabatur, nunc obsolevit. Radix cocta grata et in mensis desiderata, quamobrem a nonnullis in hortis colitur.

1728. *MAJUS* Lamk *Ill. t. 7. tab. 646. f. 1.* Glaberrimum. Caule fistuloso erecto simplici: foliis anguste lanceolato-linearibus strictis basi amplexicaulibus: pedunculo superne longe incrassato: calathis grandibus: involucri squamis 12-15 radium aequantibus superantibusve: acheniis dense squamato-muricatis: pappi stipite apice villosa.

T. majus Bert. *Fl. It. t. 8. p. 346.*

In apricis ad radices montium. *A S. Gregorio presso Tivoli.*

Bienn. Fl. Majo. Flosculi pallide flavi.

1729. *PORRIFOLIUM* L. *Sp. Pl. p. 1110.* Glabrum. Caule erecto elato fistuloso simplici ramoso: foliis rectis lanceolatis longe acuminatis basi dilatata semiamplexicaulibus: pedunculis apice incrassato-conicis: calathis ma-

juseculis: involucri squamis octonis flosculos longe superantibus: acheniis dense squamato-muricatis: pappi stipite apice subnudo.

T. porrifolium Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 275. n. 983. — *Bert. Fl. It. t. 8. p. 347.* — *T. purpureo-caeruleum* Hort. *Rom. t. 8. tab. 10.*

In pratis frequens.

Bienn. Flor. Majo-Junio. Flosculi subviolacei.

Obs. Colitur a nonnullis loco *T. pratensis* et iisdem nominibus vulgaribus indicatur.

1730. *CROCIFOLIUM* L. *Sp. Pl.* p. 1110. Glabrum. Caule simplici ramosove subdistuloso: foliis strictis elongatis angustissime linearibus basi semiamplexicaulibus: pedunculis gracilibus apice subincrassatis: calathis majusculis: involucri squamis 5-8 corollulas superantibus: acheniis densissime squamoso-muricatis: pappi stipite apice nudo.

T. crocifolium Bert. *Fl. It. t. 8. p. 350.* — *T. angustifolium* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 275. n. 984. — *T. Theophrasti* et *Dioscoridis* *Column. Ecph. t. 1. p. 229.* et *T. crocifol.* mont. flore atropurp. p. 230. fig.

In montibus calcareis inter saxa. *Sul monte Lucretile.*

Bienn. Flor. Julio. Flosculi violacei.

UROSPERMUM.

1731. *DALECHAMPII* Desf. *Cat. Hort. Paris. ed. 1. p. 90.* Tomentosum. Caule terete erecto parce ramoso quandoque multiplo: foliis runcinatis inferioribus in petiolum productis, successivis basi sagittatis, superioribus sessilibus subternis simpliciter dentatis: pedunculis apice incrassatis: calathis majusculis: squamis involucri inermibus.

U. Dalechampii Bert. *Fl. It. t. 8. p. 352.* — *Arnopogon Dalechampii* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 276 n. 985. — *Hieracium purpureum* incisus foliis mont. *Barrel. Ic. 209.*

In pascuis et pratis vulgare.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flosculi sulphurei.

Vulgo. *Lattugaccio.*

1732. *PICROIDES* Desf. *Cat. Hort. Paris. ed. 1. p. 90.* Laxe hispidum. Caule erecto striato ramoso: foliis runcinatis dentatis, primordialibus quandoque indivisis, radicalibus in petiolum productis, caulinis sessilibus auriculatis semiamplexicaulibus: pedunculis teretibus: calathis majusculis: involucri squamis hispido-spinulosis.

U. pieroides Bert. Fl. It. t. 8. p. 354. — Arnopogon pieroides Seb. et Maur Fl. Rom. Prod. p. 376. n. 986.

β rudérale. Foliis indivisis.

U. pieroides β Bert. Fl. It. l. c. p. 355.

In ageribus pascuis ruderatis commune, *β* in Amphiteatro Flavio.

Ann. Flor. Junio. Flosculi lutei.

HYPOCHAERIS.

1733. *GLABRA L. Sp. Pl. p. 1140.* Glabriuscula. Caule erecto solitario quandoque multiplo subnudo apice ramoso: foliis radicalibus rosulatis obverse lanceolatis dentatis sinuatisve: calathis mediocribus: involucri cylindrici squamis acuminatis flosculos aequantibus: pappo radiali sessili.

H. glabra Fior. Gior. de' Lett. di Pisa t. 17. p. 129. — Bert. Fl. It. t. 8. p. 371. — H. Balbisii Maur. Cent. 13. p. 88. — Hieracium alterum levius minimum Column. Ecphr. t. 2. p. 28.

In collibus sterilibus circa Urbem et in maritimis. *Al Pigneto di Bigli, alla Valle dell' Inferno, a Terracina etc.*

Ann. Flor. Aprili. Flosculi lutei.

1734. *RADICATA L. Sp. Pl. p. 1140.* Caule junceo erecto simplici ramoso, ramis elongatis bracteolatis: foliis radicalibus rosulatis obverse lanceolatis sinuatis runcinatisve hirsutis: calathis campanulatis majusculis: involucri squamis lanceolatis, flosculis dimidio subbrevioribus: nervo carinali squamarum ut plurimum setoso: pappo radiali sessili.

H. radicata Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 276. n. 987. — Bert. Fl. It. t. 8. p. 373. — H. Dimorpha Sang. Cent. tres p. 112. — Hieracium tertium Hort. Rom. t. 8. tab. 2.

In pascuis et ageribus vulgarissima.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flosculi lutei.

SERIOLA.

1735. *AETHNENSIS L. Sp. Pl. p. 1139.* Caule simplici vel paniculato-ramoso: foliis radicalibus obovatis integris dentatisve laxè denseve hirtis, caulinis paucis distantibus oblongis vel linearibus integerrimis: pedunculis cylindricis: involucri squamis hirtis.

S. aethnensis Sebast. En. Pl. Amph. Flavii p. 70. n. 112. — Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 276. n. 988. — Bert. Fl. It. t. 8. p. 560.

In siccioribus comunis. *Sul Testaccio, al Colosseo etc.*

Ann. Flor. Junio-Julio. Flosculi lutei, extus saepe rubro-crocei.

1736. *CRETENSIS* L. *Sp. Pl.* p. 1139. Caule subramoso hispidulo superne saepe glabriusculo, ramis bracteolatis : foliis radicalibus runcinato-pinnatifidis laciniis lanceolatis obtusiusculis subintegris, caulinis paucissimis linearibus : foliorum costa et involucri squamis hispidis, pilis simplicibus albis : pedunculis apice incrassatis.

S. cretensis Bert. *Fl. It. t. 8. p.* 562. — *Hypochaeris pinnatifida* Sang. *Cent. tres. p.* 112. n. 253.

In pratis subalpinis montium Umbriae frequens. *M. Bove* etc.

Perenn. Flor. Julio. Flosculi lutei.

ROBERTIA.

1737. *TARAXACOIDES* DC. *Prod. Syst. nat. t. 7. p.* 97. Foliis radicalibus lyrato-pinnatifidis : scapis uno-pluribus laxissime bracteolatis : calathio medioeri.

R. taraxacoides Bert. *Fl. It. t. 8. p.* 564.

In alpestribus apenninorum Umbriae. *Salita del Castelluccio*.

Perenn. Flor. Majo-Augusto. Flosculi lutei extus saepe purpurascens.

ANDRYOLA.

1738. *INTEGRIFOLIA* L. *Sp. Pl.* p. 1136. Molliter tomentosa pilis nonnullis glanduliferis : caule erecto superne ramoso, ramis ut plurimum adscendentibus : foliis inferioribus lanceolatis dentatis sinuatisve in petiolum productis, superioribus oblongis sessilibus : calathis parvis in corymbis abbreviatis.

A. integrifolia Seb. *et. Maur. Fl. Rom. Prod. p.* 276. n. 989. — Bert. *Fl. It. t. 8. p.* 547.

In aridis secus vias frequens.

Ann. Flor. Junio-Julio. Flosculi lutei.

CICHORIUM.

1739. *INTYBUS* L. *Sp. Pl.* p. 1142. Caule erecto divaricato-ramoso : foliis radicalibus numerosis runcinatis vel integris dentatis in petiolum brevem productis, caulinis sessilibus cordato-lanceolatis : calathis axillaribus subsessilibus, unico longe pedunculato.

C. Intybus Sebast. *En. Pl. Amph. Flavii. p.* 36. n. 63. — Seb. *et Maur. Fl. Rom. Prod. p.* 277. n. 990. — Bert. *Fl. It. t. 8. p.* 588. — *C. sylvestre* Hort. *Rom. t. 8. tab.* 13.

In pascuis pratis novalibus nil communius.

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flosculi coerulei.

Vulgo. *Cicoria*.

Usus. Radice herba floribus seminibus Cichorei in veteri medicina utebatur, nunc herbae succo tantum utimur uti amaricans et corroborans. Radix cocta, herba cocta vel cruda in acetariis communiter appetitur. Radi et herba insimul torrefactae et in pulverem redactae ingenti copia, commercio, nunc traduntur sub vulgari nomine *Caffè di Cicoria*.

SCOLYMUS.

1740. *MACULATUS* L. *Sp. Pl.* p. 1143. Glauco-virens, inferne laxè villosus. Caule erecto superius ramoso, ramis corymbosis: foliis radicalibus in petiolum productis, caulinis sessilibus decurrentibus, omnibus sinuatis, crasseque cartilagineo marginatis, valide dentato-spinosis, spina lobi terminalis longiore: calathis grandibus: involucri squamis externis pectinatis: pappo uulgo.

S. maculatus Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 277. n. 991 — Bert. *Fl. It. t. 8. p. 592*.

In agris mare versus. *Al Pisciareello, a Ponte Galera* etc.

Ann. Flor. Julio. Flosculi lutei extus nigro-pilosi.

Obs. Antherae coeruleo-nigrae. Folia saepe albo maculata.

1741. *HISPANICUS* L. *Sp. Pl.* p. 1143. Albicans villosus. Caule decumbente erectove inferne interrupte alato, ramis patulis inferioribus longioribus adscendentibus: foliis radicalibus in petiolum productis, caulinis sessilibus decurrentibus, omnibus sinuatis subtiliterque cartilagineo marginatis, valide dentato-spinosis, spina terminali robustiore: calathis grandibus solitariis spicatum dispositis: involucri squamis paucis externis dentato-spinosis: pappo 2-4-seto.

S. hispanicus Sebast. *En. Pl. Amph. Flavii* p. 69. n. 203. — Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 277. p. 992. — Bert. *Fl. It. t. 8. p. 594*. — *S. chrysanthemum* Hort. *Rom. t. 8. tab. 15*.

Ubique in ageribus ruderalis novalibus.

Perenn. Flor. Junio-Augusto. Flosculi lutei.

- Obs. Antherae luteae. Folia maculis reticulatis albis percursa.

Usus. Cortex radice et folia teneriora varimode cocta magno in pretio sunt apud nos sub hyeme, et sub nomine *Radice di pastinaca* venduntur.

CATANANCHE.

1742. *LUTEA* L. *Sp. Pl.* p. 1142. Villosa. Caule ut plurimum simplici: foliis lanceolato-elongatis integris vel aliquando remote denticulatis trinerviis: pedunculis elongatis laxè scarioso-bracteatis: calathis majusculis: involucri squamis externis ovatis, internis lanceolato-acuminatis.

C. lutea Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 277. n. 993. — Bert. *Fl. It.*

t. 8. p. 586. — *Condrylla cyanoides* lutea coronopi fol. non diviso *Barrel.*
lc. 1135.

In agro cornetano frequens.

Ann. Flor. Majo. Flosculi lutei.

KENTROPHYLLUM.

1743. *LANATUM* DC. *Prod. Syst. nat. t. 6. p. 610.* Viscidulum, et arachnoideo-lanuginosum praecipue superne. Caule erecto ramoso-corymboso: foliis cartilagineis, inferioribus pinnatifidis in petiolum productis, laciniis brevibus paucidentatis, superioribus sessilibus amplexicaulibus grosse dentato-spinosis: involucri squamis externis foliis conformibus.

K. lanatum Bert. *Fl. It. t. 9. p. 66.* — *Carthamus lanatus* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 277. n. 994.* — *Atractylis* Theophrasti et Dioscoridis succo sanguineo *Column. Ecphr. t. 1. p. 19. et A. tractylis fig. p. 23.*

In sterilibus et ageribus commune.

Ann. Flor. Julio-Augusto. Flosculi lutei.

Obs. Odor subbalsameus.

CARDUNCELLUS.

1744. *COERULEUS* DC. *Prod. Syst. nat. t. 6. p. 615.* Subfloccosus. Caule erecto adscendentove ut plurimum simplici: foliis lanceolatis reticulato-venosis grosse serrato-spinulosis, caulinis sessilibus, radicalibus longe petiolatis.

C. coeruleus Bert. *Fl. It. t. 9. p. 69.* — *Carthamus coeruleus* α Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 278. n. 993.*

β tingitanus. Foliis inferioribus pinnatifidis laciniis serratis.

C. coeruleus β Bert. *l. c. p. 70.* — *Cartamus coeruleus* β Seb. et Maur. *l. c. x* pinnatifidus. Foliis inferioribus profundissime pinnatifidis, laciniis linearibus acutis dentatis, rachide angustissima.

C. coeruleus α Bert. *l. c.*

In sterilibus pascuis circa urbem et in locis maritimis. *Alla Crescenza*, *alla Farnesina* etc. α *Ostia*, *Civitavecchia*, β *Sul monte Mario*. etc.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flosculi coerulei.

CARLINA.

1745. *ACAULIS* L. *Sp. Pl. p. 1160.* Glabra. Caule brevi simplici, nullo: foliis pinnatifidis laciniis inaequalibus inciso-dentatis margine valide spinosis, radicalibus rosulatis petiolatis, petiolo inermi, caulinis sessilibus amplexicaulibus: calathio maximo solitario: involucri squamis internis, ligula lineari albo-argentina, terminatis.

C. acaulis Bert. *Fl. It. t. 9. p. 48.* — *C. acaulis* α et β Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 278. n. 996.*

In montibus Latii, et Umbriae non rara. *Monte Lucretile, Monte Calvo presso Subiaco, Col Fiorito* etc.

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flosculi albi.

Vulgo. *Carlina. Carlina bianca.*

Usus. *Carlinae* radix a materia medica immerito fere expulsa. Utpote aromatica jam inter stomatica et antiputrida recensita. Montium incolae anthodium et teneras radices comedunt, more *Cynarae vulgaris*, cibum vere gratum. Radices saccharo quoque condiuntur.

1746. *ACHANTIFOLIA* All. *Fl. Ped. t. 1. p. 156. tab. 51.* Tomentoso-floccosa, acaulis. Foliis radicalibus grandibus rosulatis longe petiolatis sinuato-pinnatifidis, laciniis inaequaliter angulato-dentatis valideque spinosis: calathio magno solitario: involucri squamis externis valide spinosis, spinis 3-partitis squamis internis, lingula scariosa albo-flavescenti nitida, terminatis.

C. achantifolia Sang. *Cent. tres p. 113. n. 253.* — Bert. *Fl. It. t. 9. p. 51.*

In apricis montium elatiorum Latii. *Monte Lucretile.*

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flosculi pallide sulphurei.

1747. *LANATA* L. *Sp. Pl. p. 1160.* Tomentoso-floccosa. Caule simplici ramosove, ramis subcorymbosis: foliis cartilagineis lanceolatis sinuato-dentatis, dentibus spinis acicularibus terminatis, superioribus sessilibus, inferioribus in petiolum breviter productis: calathio grandiusculo: involucri squamis internis purpureo-roseis, externas foliaceas, aequantibus.

C. lanata Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 278. n. 997.* — Bert. *Fl. It. t. 9. p. 52.* — *Achantoides parva* apula Column. *Ephr. t. 1. p. 29*, et *Achantoides l. c. p. 27 fig.* — *Acarna flore purpureo rubente* Bocc. *Rech. et Obsv. p. 185.* — *A. Atractylis folio amplo pur. capite prolifera* Barr. *Ic. 483.*

In marginibus agrorum mare versus frequens et ad ripas Tyberis. *Acqua acetosa.*

Ann. Flor. Julio-Augusto. Flosculi lutescentes.

1748. *VULGARIS* L. *Sp. Pl. p. 1161.* Caule simplici ramosoque: foliis lanceolatis inaequaliter laciniato-dentatis, radicalibus in petiolum brevem productis, caulinis sessilibus, supremis abbreviatis, omnibus supra glabris subtus, laxe tomentosis: calathis mediocribus solitariis corymbosisve: involucri squamis internis lineari-lingulatis pallide stramineis extus purpurantibus, externas foliaceas, superantibus.

C. vulgaris *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 278. n. 998. — Bert. Fl. It. t. 9. p. 54.*

In montibus Tusculanis Albanis Ciminis etc. frequens.

Bienn. Flor. Julio-Augusto. Flosculi purpurei.

1749. *CORYMBOSA* *L. Sp. Pl. p. 1160.* Caule glabro ramoso-corymboso : foliis cartilagineis floccoso-tomentosis glabrisve lanceolatis remote sinuato-dentatis, dentibus inaequalibus rigidis spinosis, spinis saepe conjugatis, inferioribus breviter petiolatis, superioribus semiamplexicaulibus: calathis medioeribus: involucri squamis internis lingulatis luteo-albis, squamas externas foliaceas, superantibus.

C. Corymbosa *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 279. n. 999. — Bert. Fl. It. t. 9. p. 58. —* Acorna, sive Acorna altera *Column. Ecphr. t. 1. p. 28.* et *A. Apula umbellata l. c. fig. p. 27. —* *Atractylis hispanica tenuifolia fl. luteo Barr. Ic. 394. —* *Carlina sylvestris incana Cornucopioides Savonensis Bocc. Mus. di piant. p. 169. et C. cornucopioides l. c. tab. 125.*

In ageribus circa Romam vulgaris.

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flosculi lutei.

ARCTIUM.

1750. *LAPPA* *L. Sp. Pl. p. 1143.* Caule erecto sulcato alterne ramoso: foliis subundulatis acute denticulatis subtus tomentosis, superioribus ovatis, inferioribus subcordatis grandibus longeque pedunculatis: calathis crassis medioeribus racemosis arachnoideo-tomentosis cito glabratis: involucri squamis longe acuminatis apice uncinatis senio patentibus.

A. Lappa *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 279. n. 1000. — Bert. Fl. It. t. 8. p. 598. —* *Lappa* sive *Bardana* major flore albo. *Hort. Rom. t. 7. tab. 63.*

Secus fossas in umbrosis commune.

Bienn. Flor. Junio-Augusto. Flosculi purpurei raro albi.

Vulgo. *Lappone, Bardana.*

Usus. Decoctum radiceis, et melius corticis radiceis vi diuretica depurativa et purganti gaudet, ideo saepe levaminis est in morbis flogisticis et praesertim in nephritide et arthritide.

1751. *BARDANA* *Willd. Sp. Pl. t. 3. p. 1632.* Caule erecto parce ramoso: foliis cordato-ovatis integerrimis leviterve dentantis subtus dense breviterque tomentosis, inferioribus praeamplicis: calathis majusculis crassis in racemis vel

corymbis longe pedunculatis: involucri squamis longe subulatis apice uncinatis patentibus arachnoideo-tomentosis.

A. Bardana *Bert. Fl. It. t. 8. p. 600.* — A. tomentosum *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 279. n. 1001.*

In umbrosis praecedenti minus frequens.

Bienn. Flor. Julio. Flosculi purpurei.

Obs. Nomen vulgare et usus praecedentis speciei, nam Rizhotomi indiscriminatim radices utriusque speciei colligunt.

ONOPORDUM.

1752. *ACANTHIUM* L. *Sp. Pl. p. 1158.* Albo-tomentosum. Caule erecto alterne ramoso: foliis ovato-oblongis sinuato-lobatis, lobis inaequalibus acutis spinis lutescentibus terminatis, radicalibus prostratis, caulinis sessilibus in alis latis decurrentibus: calathis grandibus solitariis terminalibus: involucri squamis subconceavis, spinis longis acutis patulis squarrosisve terminatis.

O. Acanthium *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 279. n. 1002.* — *Bert. Fl. It. t. 9. p. 42.* — Acanthium tomentosum capite et sem. maj. crispantibus caulium alis *Barrel. Ic. 502.*

In Latii et Sabinae montibus *Monte Gennaro* etc.

Bienn. Flor. Junio-Julio. Flosculi purpurei.

1753. *TAURICUM* Willd. *Sp. Pl. t. 3. p. 1687.* Intense virens, pubescenti-viscidum quandoque glabrum. Caule elato erecto ramoso: foliis oblongis sinuato-lobatis, lobis irregularibus acutis valide spinosis, radicalibus prostratis, caulinis sessilibus in alis latiusculis decurrentibus: calathis grandibus solitariis terminalibus: involucri squamis lanceolatis viscidis in spinis validis productis, internis erectis, externis patentissimis.

O. tauricum *Bert. Fl. It. t. 9. p. 43.* — O virens *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 280. n. 1004.* — Acanthium virens majoribus capitibus spinis *Barrel. Ic. 501.*

In ruderalis ad vias frequens in Urbe ipsa.

Bienn. Flor. Junio-Julio. Flosculi purpurei.

1754. *ILLYRICUM* L. *Sp. Pl. p. 1158.* Albo-tomentosum. Caule crasso ramoso: foliis angustis oblongo-lanceolatis sinuato-dentatis dentibus acute spinosis, radicalibus oblongis, caulinis praesertim inferioribus abbreviatis in alas angustas continuatas decurrentibus: calathis grandibus terminalibus solitariis: involucri squamis ovato-lanceolatis acuminato-spinosis, internis patulis squarrosisve, caeteris recurvatis.

O. illyricum Bert. *Fl. It. t. 9. p. 44.* — *O. arabicum* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 279. n. 1003.* — *Carduus tomentosus acanthifolius altissimus*, lusitanicus Barrel. *Ik. 591.*

In agro romano vulgatissimum.

Bienn. Flor. Junio-Julio. Flosculi purpurei.

CYNARA.

1755. *HORRIDA* Ait. *Hort. Kew. ed. 1. t. 3. p. 148.* Caule humili tomentoso superne ramoso-corymboso: foliis grandibus pinnatifidis, pinnis angustis oblongis, radicalibus petiolatis, caulinis sessilibus, omnibus dentibus petioloque in latus spinosis, spinis validis basi laciniarum saepe geminatis: calathis maximis: involucri squamis lata basi lanceolatis mucrone crasso valido terminatis.

C. horrida Bert. *Fl. It. t. 9. p. 46.* — *C. Cardunculus* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 280. n. 1005.*

In pascuis marginibus agrorum mare versus.

Perenn. Flor. Junio-Augusto. Flosculi coerulei.

Obs. Species prorsus diversa a *C. Cardunculo*. Vulgo. *Carciofoli* in qua cultura nunquam transit ut aliqui autumarunt.

JURINEA.

1756. *MOLLIS* DC. *Prod. Syst. nat. t. 6. p. 676.* Caule erecto parce ramoso basi tomentoso apice subnudo: foliis pinnatifidis, integris quandoque intermixtis, floccosis subtus cano-tomentosis revolutis crispeque undulatis, radicalibus petiolatis, caulinis sessilibus, omnium lobis ovatis oblongisque integris: calathis majusculis terminalibus: involueris lanuginosis.

J. mollis Bert. *Fl. It. t. 8. p. 608.* — *Carduus mollis* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 281. n. 1110.*

In montibus subapenninis. Monte Calvo presso Subiaco.

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flosculi purpurei.

CARDUUS.

1757. *LEUCOGRAPHUS* L. *Sp. Pl. p. 1149.* Arachnoideo-floccosus. Caule erecto non raro superne ramoso, ramis elongatis saepe longissimis unifloris: foliis oblongis sinuato-pinnatifidis dentato-spinosis, radicalibus in petiolum breviter productis, caulinis in alas quandoque incompletas decurrentibus: calathis majusculis nutantibus: involucri hemisphaerici squamis internis inermibus.

C. leucographus Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 280. n. 1006.* — Bert. *Fl. It. t. 8. p. 815.*

In ageribus et arvis frequens.

Ann. Flor. Majo-Junio. Flosculi purpurei.

1738. *NUTANS* L. *Sp. Pl.* p. 1150. Incano-villosus quandoque simpliciter pubescens. Caule erecto ramoso, ramis 1-floris: foliis sinuato-pinnatifidis, laciniis subtrilobis ciliato-spinulosis lobis dentibusque spina solida terminatis, radicalibus in petiolum productis, caulinis in alas decurrentibus: calathis hemisphaericis amplis nutantibus, involucri squamis externis reflexis.

C. nutans. *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii.* p. 34. n. 50. — *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 280. n. 1007. — *Bert. Fl. It. t. 8.* p. 617. — *Onopixus* amplo capite purp. angustifolius *Barrel. Ic.* 1116.

β montosus. Caule, excepto apice, glabro, foliis glabris subtus glaucis.

C. nutans β *Bert. l. c.* p. 618. — *Chameleon Alpinus*, sonchi spinoso lucido folio, radice nigra, alato caule. *Bocc. Mus. di plant.* p. 148.

Ad vias et in ruderatis vulgaris nec non in elatis montium, β in aridis elatiorum montium. *Vettore* in Umbria, *Sasso Borghese* in Piceno.

Ann. Flor. Majo-Junio, in editis Julio. Flosculi purpurei.

Obs. Planta admodum polymorpha, tomento, lobis foliorum, acumine spinarum, magnitudine varimode ludens. Pagina superior foliorum saepe albi-maculata.

1739. *PERSONATA* Willd. *Sp. Pl. t. 3.* p. 1631. Caule erecto superne ramoso leviter floccoso: foliis tenuiter ciliato-spinosis supra viridibus subtus tomento brevi canescentibus, inferioribus pinnatifidis lobo impari majore laciniato-dentato quandoque ovato, superioribus lanceolatis inaequaliter dentatis in alas angustissimas semidecurrentibus: calathis parvis glomeratis: involucri hemisphaerici squamis mollibus apice recurvis.

C. personata *Bert. Fl. It. t. 8.* p. 624.

In apennino umbro. *Monte li Catini*.

Bienn. Flor. Junio-Julio. Flosculi kermesini.

1760. *PYCNOCEPHALUS* L. *Sp. Pl.* p. 1151. Floccoso-tomentosus. Caule erecto praecipue superne ramoso: foliis pinnatifido-sinuatis acute dentatis ciliato-spinulosis, inferioribus in petiolum brevem productis, superioribus in alas plus minusve latas decurrentibus, omnium laciniis dentibusque spina robusta terminatis: pedunculis brevibus nudis racemosis raro solitariis: calathis submedio-cricibus: involucri cylindrici squamis erectis imbricatis, externis quandoque recurvis.

C. pycnocephalus *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii* p. 33. n. 49. — *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 280. n. 1008. — *Bert. Fl. It. t. 8.* p. 625.

In ageribus et ad sepes vulgaris.

Ann. Flor. Majo-Junio. Flosculi purpurei.

1761. *SIMPLICIFOLIUS* *Nob. (Sang. Fl. Rom. Prod. tab. 2.)* Glaber. Caule erecto valde ramoso, ramis elongatis : foliis sessilibus albo-verrucosis ovato-acuminatis, peduncularibus parvis lanceolatis, omnibus in alas angustas inferius continuatas decurrentibus, foliis alisque dentato-denticulatis tenuiter spinosis : calathis submedioeribus racemosis : involucri squamis lineari-acuminatis in spina exili subinnocua productis, tandem patulis.

In sylvis montium Umbriae. *Monti li Catini.*

Ann. Flor. Augusto. Flosculi purpurei.

Obs. Species inter acicularem, et pycnocephalam media, ab utraque praecipue distincta glabritie, caule ramosissimo toto angustissime alato, foliis simplicibus verrucosis maculatis, pedunculis elongatis, spinis tenuissimis.

1762. *AFFINIS* *Guss. Pl. Rar. p. 334.* Caule erecto striato apice floccoso, ramis corymbosis : foliis subtus tomentosis oblongo-lanceolatis decurrentibus pinnatifido-lobatis, laciniis lobisque dentatis ciliato-spinosis, spinis terminalibus validis : calathis grandiusculis in corymbo depauperato, pedicellis incano-tomentosis superne aphyllis : involucri ovati squamis exterioribus lineari-subulatis subpatulis, interioribus longioribus lanceolatis inermibus, omnibus flosculis brevioribus.

C. affinis *Sang. Cent. tres* p. 113. n. 254. — *Bert. Fl. It. t. 8.* p. 632.

In apricis montium Umbriae. *Valle Canetra.*

Perenn. Flor. Julio. Flosculi rosei vel purpurei.

1763. *CEPHALANTHUS* *Viv. Fl. Cors. Diagn. p. 14.* Breviter molliterque pilosus. Caule crasso elato fistuloso superne ramoso : foliis pinnatifidis inferioribus in petiolum longe productis, superioribus sessilibus in alas latiusculas decurrentibus, omnium laciniis lobato-grandi-dentatis, dentibus lobisque spina terminatis : calathis parvis numerosis in corymbo abbreviato condensato, foliis linearibus pinnatifidis longe valideque spinosis auctis : involucri ovato-cylindrici squamis lanceolatis, externis spinosis, internis inermibus.

C. cephalanthus *Bert. Fl. It. t. 8.* p. 628.

In maritimis. *All' isola del Giglio* reperit et communicavit Joseph Riccioli Musaei nostri Mineralogici primus Custos solertissimus.

Ann. Flor. Aprili-Majo. Flosculi laete purpurei.

1764. *MARIANUS L. Sp. Pl. p. 1153.* Arachnoideo-floccosus nudusve. Caule tereti striato erecto simplici ramosove : foliis amplis albo maculatis dentato-spinulosis, caulinis semiamplexicaulibus oblongis, radicalibus pinnatifido-sinuatis crispo-undulatis ; calathis maximis solitariis terminalibus : squamis involucri lanceolato-elongatis patentibus canaliculatis ciliato-spinulosis, spina robusta tandem recurva terminatis.

C. marianus Sebast. En. Pl. Amph. Flavii p. 33. n. 48. — Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 281. n. 1009. — Bert. Fl. It. t. 8. p. 637.

In ruderatis et ad vias communis.

Ann. Flor. Majo. Flosculi purpurei.

Vulgo. *Cardo asinino, Cardo mariano, Erba del latte.*

Usus. In materia medica Linnæi herba et semina Cardui Mariæ enumerantur utpote sudorifera, et diuretica ; nunc prosus oblita. Radices hyeme exeunte effodiuntur, earumque cortex venditur sub nome *Radiche di Pastinaca* una cum radicibus *Scolymi hispanici*.

CNICUS.

1765. *POLYANTHEMUS Bert. Amoen. It. p. 41. n. 1.* Arachnoideo-subfloccosus. Caule elato erecto ramoso, ramis elongatis : foliis oblongo-lanceolatis spinuloso-ciliatis pinnato-lobatis, lobis palmatis spina longa robusta terminatis, radicalibus in petiolum productis, caulinis in alas completas decurrentibus, omnibus subtus dense tomentosis, calathis minusculis spicato-glomeratis : involucri squamis oblongis ciliatis spina longa terminatis.

C. polyanthemus Bert. Fl. It. t. 9. p. 5. — C. pungens Sebast. Rom. Pl. Fas. 1. p. 9. — Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 281. n. 1011. Tab. 7. — Carduus pycnocephalus palustris. Triumph. Obser. p. 103.

Ad fossas circa Urbem vulgaris.

Bienn. Flor. Junio Flosculi purpureo-rosei.

1766. *strictus Ten. Cat. Pl. Hort. Reg. Neap. ann. 1813. p. 28.* Caulis glabro erecto angulato ut plurimum simplici : foliis cartilagineis lanceolato-acuminatis pinnatifido-lobatis subtus valide nervosis, nervis in spinas acutas robustas continuatis, caulinis in alas breves completas, radicalibus in petiolum decurrentibus, omnibus subtus subfloccoso-arachnoideis : calathis majusculis solitariis axillaribus, supremis approximatis brevissime pedunculatis : involucri squamis ovato-lanceolatis arachnoideis, spina longa patenti terminatis.

C. strictus Sebast. Rom. Pl. Fasc. 2. p. 18. — Seb. et Maur. Fl. Rom.

Prod. p. 282. *n.* 1015. — *Bert. Fl. It. t.* 9. *p.* 7. — *Carduus nemorosus italicus Barrel. Ic.* 417. — *C. pycnocephalus sylvestris Triumf. Obs. p.* 100.

In montibus Sabinae et Latii vulgaris.

Perenn. Flor. Augusto. Flosculi purpurei.

1767. *LANCEOLATUS Willd. Sp. Pl. t.* 3. *p.* 1666.. Caule elato erecto subpiloso, ramis numerosis patulis: foliis supra setoso-scabris subtus arachnoideotomentosis vel glabriusculis pinnatifidis toto margine spinuloso-ciliatis, laciniis palmato-lobatis, lobis acutis spina valida terminatis: calathis majusculis cauli ramisque terminalibus, supremis quandoque paniculatis: involucri ut plurimum arachnoidei squamis lanceolato-linearibus apice spinosis, spinis patentibus.

C. lanceolatus Sebast. En. Pl. Amph. Flavii p. 37. *n.* 66. — *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p.* 282. *n.* 1013. — *Bert. Fl. It. t.* 9. *p.* 8.

In ruderalis ad vias vulgaris.

Bienn. Flor. Junio. Flosculi purpurei.

1768. *ITALICUS Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p.* 282. *n.* 1014. Caule humili erecto ramosissimo ut plurimum arachnoideo-villoso: foliis strictis supra scabris subtus arachnoideo-tomentosis, margine spinuloso-ciliato, pinnatifidis, pinnis remotis lanceolato-linearibus subtrilobis, lobis acutis spina longa tenui terminatis, caulinis basi cordata breviter decurrentibus: calathis parvis terminalibus solitariis involucri: involucri squamis oblongo-lanceolatis, spina longa robusta erecto-patula basi callosa, terminatis.

C. italicus Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 282. *n.* 1015. — *Bert. Fl. It. t.* 9. *p.* 10.

In Sabinae montibus non infrequens. *Monte Lucretile* etc.

Bienn. Flor. Julio-Augusto Flosculi purpurei.

1769. *ACARNA L. Sp. Pl. p.* 1158. Incano-tomentosus. Caule erecto alterne ramoso, ramis superioribus corymbosis: foliis lanceolato-acuminatis breviter remoteque pinnatifido-lobatis spinosis, spina media terminali robustiore elongata, caulinis in alas latiusculas complete decurrentibus: calathis majusculis solitariis cauli ramisque terminalibus, folio extimo bracteante quidquam superatis: involucri cylindrici, squamis adpressis lanceolato-linearibus, spina pinnata terminatis.

C. Acarna Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 281. *n.* 1012 — *Bert. Fl. It. t.* 9. *p.* 11.

In montibus calcareis Latii. *Intorno S. Polo.*

Ann. Flor. Julio-Augusto. Flosculi dilute purpurei.

1770. *MONSPESSULANUS* Willd. *Sp. Pl.* t. 3. p. 1666. Caule elato ut plurimum simplici: foliis lanceolatis parvidentatis inaequaliter setoso-ciliatis repandis, radicalibus in petiolum, caulinis in alas medioeres quandoque completas decurrentibus: calathis parvis in racemo congesto pedicellis cano-tomentosis: involucri subglobosi squamis lanceolatis spina brevi terminatis, internis inermibus.

C. monspessulanus Fior. in *Gior. dei Letter. di Pisa* 1828. t. 17. p. 129. — *Bert. Fl. It.* t. 9. p. 12.

In ageribus, et secus canales Pontinos.

Perenn. Flor. Majo. Flosculi rosei.

1771. *ERISITHALES* L. *Sp. Pl.* p. 1157. Glaber. Caule erecto ramoso, ramis elongatis: foliis grandibus laxis pinnatifidis, laciniis dilatatis approximatis nervoso-venosis crebre et inaequaliter spinuloso-ciliolatis laxè obscureque dentatis, caulinis amplexicaulibus, radicalibus breviter petiolatis: calathis majusculis terminalibus solitariis vel 2-3 approximatis: involucri glutinosi squamis lanceolatis squarrosis externis brevioribus.

C. Erisithales Bert. *Fl. It.* t. 9. p. 19.

In sterilibus apenninorum Umbriae et Piceni *Vettore* etc.

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flosculi ochroleuci quandoque purpurei.

1772. *OLERACEUS* L. *Sp. Pl.* p. 1156. Glaber. Caule erecto sulcato simplici parceve ramoso: foliis pinnatifidis, pinnis ovato-acuminatis dentato-spinosis totoque margine spinuloso-ciliatis, inferioribus in petiolum productis, mediis sessilibus basi auriculato-amplexicaulibus ultimis subintegris: calathis grandiusculis solitariis vel fasciculatis terminalibus: involucri squamis lanceolato-linearibus erectis imbricatis spinula innocua terminatis, foliisque supremis involucreatis.

C. oleraceus Bert. *Fl. It.* t. 9. p. 24.

In apennino Piceni. *Infernaccio* di S. Leonardo.

Perenn. Flor. aestate. Flosculi pallide ochroleuci.

1773. *ERIPHORUS* Willd. *Sp. Pl.* t. 3. p. 1669. Caule erecto striato tomentoso-floccoso, ramis patulis: foliis pinnatifidis supra spinuloso-hispidis subtus albo-tomentosis, laciniis angustis saepe divaricato-bipartitis spina valida terminatis: calathis magnis solitariis cauli ramisque terminalibus foliis que supremis bracteatis: involucri lanati squamis lineari-acuminatis erectis apice spinosis, externis tandem recurvis.

C. eriphorus Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 282. n. 1016. — *Bert. Fl. It.* t. 9. p. 25.

In montibus calcareis. *Monte Calvo di Subiaco, Monte Gennaro etc.*

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flosculi purpurei.

1774. *FEROX* L. *Mant.* 1. p. 109. Caule erecto sulcato alterne ramoso: foliis pinnatifidis supra margineque spinuloso-hispidissimis subtus albo-tomentosis, pinnis angustissimis, frequenter 2-3-partitis, partibus spina valida terminatis: calathis magnis terminalibus folio extimo bracteante superatis: involucri arachnoideo-lanati squamis lineari-acuminatis erectis spina longa terminatis.

C. ferox Bert. *Fl. It. t.* 9. p. 27.

In pascuis alpinis sterilibus Umbriae et Piceni. *Monte la Ventosa.*

Bienn. Flor. Junio-Augusto. Flosculi albi vel purpurei.

1775. *ARVENSIS* Smith. *Engl. Fl. t.* 3. p. 389. Subtomentosus. Caule erecto sulcato-ramoso, ramis paniculatis: foliis lanceolatis sinuato-dentatis undulatis spinulosis, caulinis sessilibus, radicalibus profundius partitis in petiolum productis: calathis parvis corymbosis: involucri squamis ovato-lanceolatis arcte imbricatis muticis mucronulove terminatis.

C. arvensis Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 283. n. 1018. — Bert. *Fl. It. t.* 9. p. 31. — *Ceanothus* Theophrasti *Column. Ecphr. t.* 1. p. 43. — *Cirsium* arvense Sonchi folio. *Hort. Rom. t.* 7. tab. 77.

In vineis arvis ageribus communis.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flosculi purpurei.

Vulgo. *Stoppione.*

1776. *SYRIACUS* Willd. *Sp. t.* 3. p. 1683. Glaber. Caule erecto sulcato superne saepe ramoso: foliis oblongis albo-maculatis sinuato-lobatis, caulinis sessilibus amplexicaulibus inaequaliter dentatis, dentibus valide spinosis, inferioribus majoribus in petiolum productis lobis latioribus spinis brevioribus: calathis majusculis in racemo denso, folio extimo validissime spinoso superatis: involucri squamis lanceolato-elongatis spina brevi terminatis.

C. syriacus Sebast. *Rom. Pl. Fasc. Alter. p.* 10. tab. 6. — Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 283. n. 1017. — Bert. *Fl. It. t.* 9. p. 35. — *C. syriacus* β floribus albis Maur. *Cent.* 13. p. 39.

In arvis et viis mare versus. *A Ponte Galera, a Civitavecchia* abunde.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flosculi purpurei vel albi.

Usus. Omnes Carduorum species dum campis et arvis infestae Alkali *Potassa* abundant, ita ut, dum sedulo a campis eliminamus, eorum cineres vel aeconomiae utilissimae vel ad fertilitatem agrorum promovendam aptissimae.

SERRATULA.

1777. *TINCTORIA* L. *Sp. Pl.* p. 1144. Glabra. Caule erecto superne ramoso: foliis ovato-oblongis toto margine crebre arguteque serrulatis, primis radicalibus integris, caeteris caulinisque adscendendo angustatis pinnatifidis, pinnis lanceolatis distinctis: calathis parvis in corymbis terminalibus: involucri cylindrici squamis ovatis acutis margine pubescentibus.

S. tinctoria Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 283. n. 1019. — *Bert. Fl. It.* t. 8. p. 601. — *Jacea praealta* Centauroides montana Italica *Bocc. Mus. di Piant.* p. 45. tab. 37. — et *J. praealta altera* angusto *Plantaginis folio* l. c. p. 45. tab. 32. — *J. nemorensis* quae *serratula* vulgo. *Hort. Rom.* t. 7. tab. 79.

In montani calcareis Lätii. *Monte Gennaro.*

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flosculi purpurei.

Vulgo. *Serratola.*

Usus. In arte tinctoria valet ad lintea colore luteo inficienda.

1778. *NUDICAULIS* DC. *Prod. Syst. nat. part.* 6. n. 669. Glabra glaucescens. Caule simplici erecto basi parce folioso: foliis ovatis lanceolatisve integris dentatis ciliatis, inferioribus in petiolum longe productis, caeteris sessilibus: calatho medioeri solitario terminali: involucri squamis ovatis externis in mucronulum, internis in lingulam scariosam dilatatam terminatis.

S. nudicaulis Bert. *Fl. It.* t. 8. p. 606. — *Jacea Intybacea* cap. rubro spinoso *Barrel. Ic.* 1218. — *Bocc. Mus. di Piant.* p. 60. tab. 48. et *Centaurium alpinum* glabro angusto *Bistorto folio* l. c. p. 65. fig. 55.

In alpestribus apenninorum Nursiae. *A Capo d'acqua.*

Perenn. Fl. Junio-Julio. Flosculi purpurei.

ADENOSTYLES.

1779. *ALPINA* De Not. *Rep.* p. 205. Caule erecto simplici ramosove: foliis irregulariter dentatis glabris, inferioribus reniformibus in petiolum exauriculatum productis, mediis triangularibus, supremis sessilibus lanceolatis: calathis 3-5-floris in corymbo fastigiato.

A. alpina Bert. *Fl. It.* t. 8. p. 79. — *Cacalia alpina* Sang. *Cent. tres* p. 113. n. 256.

In subalpinis Umbrosis. *Radici del Vettore.*

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flosculi purpurascentes.

EUPATORIUM.

1780. *CANNABINUM* L. *Sp. Pl.* p. 1173. Pubescens. Caule erecto ramoso,

ramis ut plurimum oppositis: foliis petiolatis serratis pinnato 3-5-partitis integrisve: calathis in corymbis fastigiatis densis: acheniis pappo brevioribus.

E. cannabinum *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 283. n. 1020. - Bert. Fl. It. t. 9. p. 84. - Hort. Rom. t. 7. tab. 86.*

In umidis et secus fossas frequens.

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flosculi pallide rosei.

Vulgo. *Eupatorio*.

Usus. Utī amaricans, et corroborans in materia medica olim recensitum, nunc, forsā immerito, oblitum.

1781. *CORSICUM* *Gren. et God. Fl. de Fran. t. 2. p. 85.* Tenuiter puberulum. Caule erecto-ramoso, ramis oppositis: foliis petiolatis ovato-lanceolatis integris vel trisectis: calathis in corymbis abbreviatis laxiusculis: acheniis pappo subaequalibus, quandoque brevioribus.

E. corsicum *Bert. Fl. It. t. 9. p. 87.*

Ad fossas in maritimis. *Civitavecchia*.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flosculi dilute rosei.

Obs. Facies *E. cannabini* at humilior, et omnibus in partibus minor.

CHRYSOCOMA.

1782. *LINOSYRIS* *L. Sp. Pl. p. 1178.* Scabrida. Caule erecto simplici ramosove quandoque decumbente: foliis crebris sparsis linearibus strictis: calathis in corymbo terminali subconferto pedicellis dense foliosis: involucri squamis inferioribus patulis superioribus squarrosis.

Ch. linosyris *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 283. n. 1021. - Bert. Fl. It. t. 9. p. 89. - Cryscome Dioscoridis et Plinii Column. Ephr. t. 1. p. 81. et Ch. l. c. p. 82.*

In collibus et in maritimis. *Sul monte Mario, ad Ostia etc.*

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flosculi lutei.

1783. *PALUSTRIS* *Sav. Pugill di Piant. n. 12.* Glaucescens. Caule simplici ramosoque ut plurimum erecto: foliis crassiusculis lanceolato-linearibus obtusiusculis patentibus reflexisque: calathis in corymbo terminali laxiusculo pedicellis dense foliosis: involucri squamis apice recurvis.

C. palustris *Bert. Fl. It. t. 9. p. 91.*

In maritimis. *Ostia, lungo i canali Pontini, a Terracina etc.*

Perenn. Flor. Octobri. Flosculi lutei.

STAEHELINA.

1784. *DUBIA* *L. Sp. Pl. p. 1176.* Tomentoso-floccosa. Caule ramosis-

simo erecto, ramis strictis: foliis linearibus denticulatis integrisque margine revolutis supra viridibus subtus niveis: tubo corollae limbo longiore.

S. dubia Bert. *Fl. It. t. 9. p. 87.* — Chamaecrysocome praelongis purpurascens Jaceae capitulis. *Barrel. Ic. 406.*

In rupestribus australibus Nursiae. S. *Pellegrino.*

Suffrut. Flor. Julio in Autumnum. Flosculi purpurei.

SANTOLINA.

1785. *CHAMAECYPARISSUS* L. *Sp. Pl. p. 1179.* Cinereo-tomentosa. Caule erecto ramosissimo, ramis strictis fastigiatis superne nudis: foliis quadrifariam pectinato-pinnulatis, pinnulis crassiusculis brevibus obtusis: calathis hemisphaericis minusculis: involucri squamis lanceolatis nervo carinatis apice sub-faecelatis.

β ericoides. Humilior saepe glabrata, pinnulis foliorum tenuioribus.

S. Chamaecyparissus β Bert. *Fl. It. t. 9. p. 93.* — Santolina foliis rosmarini folio. *Hort. Rom. t. 7. tab. 89.*

In marginibus viarum campestrium apenninorum. *Vicino Terni.*

Suffrut. Flor. Junio-Julio. Flosculi luteo-aurei.

Vulgo. *Abrotano femmina. Santolina.*

Usus. Santolinae herba amara et aromatica in verminatione infantium jam frequenter usurpata, nunc vix in usu.

1785. *LEUCANTHA* Bert. *Amoen. It. p. 43.* Glabra. Caule erecto ramoso, ramis adscendentibus superne nudis: foliis inferioribus quadrifariam, superioribus simpliciter pinnatis, pinnulis subulatis longiusculis patentibus: calathis hemisphaericis minusculis: involucri squamis lanceolato-linearibus nervo carinatis externis acutis, internis obtusis vix apice sphacelatis.

S. leucantha Bert. *Fl. It. t. 9. p. 94.*

In aridis apenninorum Umbriae inter saxa.

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flosculi albi.

Vulgo. *Camomilla, Erba da tagli.*

Usus. Loco Matricariae Chamomillae a montium incolis usurpatur; vulnerariae quoque nomen habet.

BIDENS.

1787. *TRIPARTITA* L. *Sp. Pl. p. 1165.* Glabra. Caule striato erecto alterne ramoso: foliis planis 3-partitis, partibus lanceolatis acutis serratis impari majore; bracteis involuerantibus ovato-oblongis calatho multo longioribus: acheniis 2-aristatis.

B. tripartita Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 284. n. 1023. — Bert. *Fl. It. t. 9. p. 75.*

In inundatis et ad fossas. A S. Pietro Montorio, intorno il lago della Villa Pamfili etc.

Ann. Flor. Augusto-Septembri. Flosculi flavi.

DIOTIS.

1778. *CANDIDISSIMA* Desf. *Fl. Atl. t. 2. p. 261.* Cano-tomentosa, tomento brevi mollissimo. Caule caespitoso, foliis numerosis sessilibus, toto vestito: calathis mediocribus corymbosis: involucri campaniformis squamis adpressis.

D. candidissima Bert. *Fl. It. t. 9. p. 97.* — *Santolina maritima* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 284. n. 1022.

In litore arenoso maris nostri. Ostia, Fiumicino, Civitavecchia etc.

Perenn. Flor. Junio. Flosculi lutei.

SYNGENESIA—POLYGAMIA—SUPERFLUA.

TANACETUM.

1789. *VULGARE* L. *Sp. Pl. p. 1184.* Glabrum. Caule erecto angulato simpliciter vel superne ramoso: foliis interrupte pinnatifidis superioribus sessilibus inferioribus in petiolum productis, superiorum laeniis pectinato-serrulatis, inferiorum pinnatifido-serratis: calathis in corymbo composito fastigiato: acheniorum margine lobulato.

T. vulgare Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 284. n. 1024. — Bert. *Fl. It. t. 9. p. 104.*

In montosis ad margines sylvarum.

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flosculi lutei.

Vulgo. *Aniceto*, *Tanaceto*.

Usus. In materia medica Linnaei Tanaceti flores semina herba enumerantur, nunc flores tantum usurpantur, at praesertim a vulgo uti tonicum, antelminticum, febrifugum. Medicamentum sane non aspernandum.

ARTEMISIA.

1790. *SPICATA* Jacq. *Fl. Aust. t. 5. p. 46.* Incano tomentosa. Caule humili caespitoso adscendente vel erecto: foliis inferioribus biternatifidis, pinnatifidisve laeniis trifidis, successivis pinnatifidis trifidisve, supremis indivisis: calathorum glomerulis breviter pedicellatis in racemo spicaeformi: involucri hemisphaerici squamis oblongis obtusis margine scariosis.

A. spicata Bert. *Fl. It. t. 9. p. 112.* - Absinthium pumilum palmatum minus argenteo sericeoque folio *Bocc. Mus. di Piant. p. 81* et Absinthium pumilum palmatum minus argenteo sericeoque folio hisp. et ital. *l. c. tab. 71.*

In aridis apenninorum Umbriae, et Piceni praesertim ad margines viarum campestrium.

Suffruticul. Flor. Junio-Augusto. Flosculi lutei.

1791. *CAMPHORATA* Vill. *Dauph. t. 3. p. 242.* Tomentoso-viscosa. Caule simplici adscendente vel erecto: foliis caulinis inferioribus bipinnatifidis in petiolum productis, superioribus simpliciter pinnatifidis, laciniis jamdudum filiformibus, floralibus simplicibus: calathis cernuis in racemo elongato laxo: involucri globosi squamis angustis, internis ellipticis margine scariosis.

A. camphorata Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 285. n. 1028.* - Bert. *Fl. It. t. 9. p. 115.* - Abrotanum mas incanum *Column. Ecph. t. 2. p. 34.*

In montium sterilibus non rara. *Intorno Tivoli* etc.

Suffrut. Flor. Julio-Augusto. Flosculi luteoli.

Vulgo. *Abrotano maschio.*

1792. *ARBORESCENS* L. *Sp. Pl. p. 1188.* Incano-tomentosa. Caule terete erecto alterne multiramoso: foliis inferioribus tripinnatifidis, successivis bipinnatifidis, ultimis sessilibus subsimplicibus, simplicibusque linearibus: calathis in racemo composito: involucri globosi crassi squamis externis lanceolato-linearibus, internis ovatis obtusis margine scariosis.

A. arborescens Bert. *Fl. It. t. 9. p. 121.* - *A. argentea* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 285. n. 1027.*

In muris antiquis Urbis. *Sepolcro di Cecilia Metella, Colosseo, Tempio di Minerva medica* etc.

Frutex. Flor. Julio-Augusto. Flosculi lutei.

Vulgo. *Assenzio arborco.*

1793. *ABSINTHIUM* L. *Sp. Pl. p. 1188.* Tomento brevi incana. Caule erecto ex inferne ramoso, ramis alternis: foliis caulinis inferioribus pinnatifidis laciniis pinnatifido-subflabellatis lacinulis planis apice subtridentatis, in superioribus laciniis minoratis, floralibus sessilibus simplicibus linearibus: calathis secundis in racemo composito pyramidato: involucri globulosi squamis externis linearibus, internis oblongis apice scariosis.

A. Absinthium Seb. et Maur. *El. Rom. Prod. p. 285 n. 1029.* - Bert. *Fl. It. t. 9. p. 123.*

In rudibus pagorum frequens.

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flosculi lutei.

Vulgo. *Assenzio*, *Assenzio romano*.

Usus. Herba *Absinthii* notissima et inter amaricantia praestantissima, in debilitate stomachi in febrilibus intermittentibus et putridis nec non in verminatione communiter adhibita Tinctura aquosa et alcoolica, extractum, syrupus etc. in usu sunt, at praesertim potio vinosa quae commercio traditur sub nomine *Vermuth*.

1794. *VULGARIS* L. *Sp. Pl.* p. 1188. Caule elato erecto ramoso, ramis alternis subfastigiatis: foliis caulinis pinnatifidis laciniis latis inciso-dentatis, successivis depauperatis, floralibus linearibus ascendendo angustioribus, omnibus supra glabris viridibus subtus albo-tomentosis: calathis numerosissimis in racemo composito stricto: involucri ovoidei sublanati squamis externis linearibus, internis oblongis margine scariosis.

A. vulgaris *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii* p. 27. n. 23 — *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 284 n. 1023. — *Bert. Fl. It. t. 9* p. 126.

In cultis ruderalis ageribus vulgaris.

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flosculi lutei.

Vulgo. *Assenzio salvatico*.

Usus. In officinis jam sub nomine *Artemisiae albae* et *rubrae* cognita uti amaricans, nunc vix in usu. Radix contrita in Moxa, et Carbonibus adhibita, nunc oblita.

1795. *COERULESCENS* L. *Sp. Pl.* p. 1189. Viridi-coerulescens subtomentosa vel glabrata. Caule erecto parce ramoso, ramis subpatulis: foliis ludibundis, inferioribus ut plurimum uni-bi-pinnatifidis laciniis angustis linearibus vel lanceolato-linearibus, successivis lanceolatis utrinque attenuatis quandoque parce pinnatifidis, floralibus jamdudum simplicibus linearibus: calathis parvis in racemo composito pyramidato, racemulis nutantibus erectisve: involucri cylindrici canescentis squamis externis carinatis, internis vix apice scariosis.

A. coerulescens *Bert. Fl. It. t. 9* p. 130. — *Absinthium latifolium* rarius *Artemisiae folio. Column. Ecphr. t. 2* p. 75. fig. 76.

In maritimis ad saxa et in ruderalis. *Civitavecchia*.

Perenn. Flor. Augusto-Septembri. Flosculi lutei.

XERANTHEMUM.

1796. *INAPERTUM* Willd. *Sp. Pl. t. 3* p. 1902. Tomento floccoso incanum. Caule erecto ramoso, ramis patulis: foliis lanceolato-linearibus supra virescentibus: calathis solitariis terminalibus: involucri campaniformis squamis

internis, lingua scariosa colorata terminatis: flosculorum foemineorum pappo rudimentali, hermaphroditorum 5-squamato.

X. inapertum *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 285. n. 1030. — Bert. Fl. It. t. 9. p. 168. — Jacea pusilla oleae folio purpureis congestisq. floribus Barrel. Ic. 1126.*

In subapenninis apricis. *Nei monti vicino Tivoli.*

Ann. Flor. Julio-Augusto. Flosculi purpurascentes.

1797. *CYLINDRACEUM Sibth. et Smith. Flor. Gracc. Prod. t. 2. p. 172.* Tomento floccoso ineanum. Caule erecto paniculato ramoso, ramis numerosis patulis elongatis superius nudis: foliis lanceolatis supra virescentibus: calathis solitariis terminalibus: involucri cylindrici squamis apice scariosis dorso tomentosis internis lingua brevissima colorata terminatis: pappo florum foemineorum rudimentali, hermaphroditorum 9-12 squamato.

X. cylindraceum *Bert. Fl. It. t. 9 p. 170. — Sang. Cent. tres p. 114. n. 257.*

In montium petrosis secus *L'Allumiere della Tolfa.*

Ann. Flor. Junio. Flosculi purpurei.

GNAPHALIUM.

1798. *CITRINUM Lamck Fl. Fr. ed. 2. t. 2. p. 62.* Incano-tomentosum. Caulibus caespitosis simplicibus erectis: foliis linearibus margine revolutis: calathis parvis in corymbo contracto: involucri subrotundi squamis ovatis obtusis scariosis, externis brevioribus.

G. citrinum *Bert. Fl. It. t. 9. p. 134. — G. angustifolium ex parte Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 285. n. 1031. — Chrysocome seu Stoechas citrina minor. Barrel. Ic. 410.*

In aridis ad muros et in maritimis. *Roma, Tivoli, Fiumicino etc.*

Suffrut. Flor. Junio-Julio. Flosculi lutei, squamae aureae.

1999. *SROECHAS L. Sp. Pl. p. 1193.* Adpresse cano-tomentosum. Caule erecto ramis strictis: foliis sparsis angustissime linearibus margine revolutis: calathis parvis in corymbo composito, corymbulis convexo-subrotundis: involucri ovati squamis scariosis ovato-oblongis obtusis externis minoribus.

G. Stoechas *Bert. Fl. It. t. 9. p. 138. — G. angustifolium ex parte Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 285. n. 1031. — Chrysocome major roris marini folio Barrel. Ic. 278.*

In collibus aridis et ad saxa. *Ronciglione, monti Tiburtini, Albani etc.*

Suffr. Flor. Junio in Septembrem. Flosculi luteo-citrini, squamae pallide stramineae.

Obs. Odor totius plantae ingratus.

1800. *LUTEO-ALBUM* L. *Sp. Pl.* p. 1196. Albo-lanatum. Caule erecto inferne subramoso: foliis integerrimis oblongo-spathulatis, superioribus lanceolato-acuminatis: calathis parvis in capitulis subcorymbosis, corymbosisve raro solitariis: involucri subcampaniformis squamis scariosis oblongis externis acutis, internis obtusis, omnibus senio stellato-patentibus.

G. luteo-album Bert. *Fl. It. t. 9. p. 142.* — Chrysocome cetrina supina latifolia Ital. *Barrel. Ic.* 367.

In humidis et ad ripas Tiberis. *Ponte molle.*

Perenn. Flor. Junio ad Septembrem. Flosculi lutescentes, squamae inferne lutescentes superne albo-argentinae.

1801. *RECTUM* Willd. *Sp. Pl. t. 3. p. 1883.* Caule simplici erecto albo-lanato: foliis inferioribus anguste lanceolatis longe in petiolum productis superioribus lanceolato-linearibus, omnibus supra glabris viridibus subtus albo-tomentosis: calathis parvis in racemo spicaeformi basi saepe composito, racemis praesertim inferioribus folio floali multo brevioribus: involucri cylindracei squamis oblongis obtusis scariosis externis brevioribus.

G. rectum Maur. *Cent. 13. p. 39.* — Bert. *Fl. It. t. 9. p. 144.*

In sylvaticis apenninorum Umbriae et in montibus Latii. *Valle Canetra, Bosco de' Cavalieri etc. S. Polo, Monte Gennaro etc.*

Perenn. Flor. Julio ad Septembrem. Flosculi pallide flavescentes, squamae stramineae apice rubro-fuscae.

1802. *SUPINUM* L. *Syst. nat. ed. 2. t. 2. p. 234.* Incano-lanatum pusillum. Caulibus caespitosis adscendentibus ut plurimum simplicibus: foliis linearibus integerrimis, radicalibus caespitosis, caulinis alternis: calathis paucis in capitulis terminalibus sessilibus vel laxe racematis: involucri campaniformis in fructu laxati squamis lanceolato-acutis obtusisve, apice saepe laceris.

G. supinum Bert. *Fl. It. t. 9. p. 148.* — G. alpinum nanum seu pusillum Bocc. *Sic. p. 40. et p. 41. tab. 20. f. 1.*

In herbidis alpinis humidis Piceni. *Monte la Ventosa.*

Perenn. Flor. Julio ad Septembrem. Flosculi lutei, squamae ferrugineae aut fuscae.

1803. *ULIGINOSUM* L. *Sp. Pl. p. 1200.* Incano-lanatum. Caule decumbente

raro erecto valde ramoso, ramis inordinatis: foliis lanceolato-linearibus lana in pagina superiore minorata, inferioribus in petiolum productis, caulinis sessilibus: calathis parvis in capitulis terminalibus, foliis superioribus involuerantibus superatis: involucri campaniformis squamis internis lanceolatis acutis, externis ovatis, omnibus tandem stellato-patentibus.

G. uliginosum Bert. *Fl. It. t. 9. p. 150.*

In arenosis ad ripas Tiberis in ipsa civitate. *Alla renella.*

Ann. Flor. Septembri. Flosculi lutei, squamae flavido-lividae vel ferrugineae.

1804. *dioicum* L. *Sp. Pl. p. 1199.* Albo-lanatum. Caule simplicissimo stolonibus reptantibus: foliis radicalibus spathulatis in petiolum productis, caulinis lineari-lanceolatis sessilibus lana in pagina superiore quandoque minorata: calathis parvis in corymbo simplici coarctato: involucri campaniformis squamis obtusis interioribus elongatis: floribus dioicis.

G. dioicum Sang. *Cent. tres p. 115. n. 260. — Bert. Fl. It. t. 9. p. 151. —*

G. syriacum flore purpureo. *Barrel. Ic. 34.*

In petrosis montium elatiorum. *Monti della Sibilla.*

Perenn. Flor. Julio. Flosculi masculini lutei, foeminei lutei vel purpureo-rosei: squamae maris albae raro roseae, foeminae ut plurimum pulchre roseae.

Vulgo. *Bambagia salvatica.*

Usus. *Gnaphalii flores* in materia medica Linnaei enumerantur; eorum infusio in morbis pulmonum jam adhibita, vel uti sudorifera.

1805. *LEONTOPIDIUM* Jacq. *Fl. Aust. tab. 86.* Albo-tomentoso-floccosum. Caule humili adscendente simplicissimo foliis obverse lanceolatis attenuatis subtus tomentosioribus: calathis parvis in capitulo terminali bracteis oblongis crassis circumdato: involucri hemisphaerici squamis lanceolatis acutis apice vix erosis.

G. Leontopodium Sang. *Cent. tres p. 115. n. 259. — Bert. Fl. It. t. 9. p. 154. — G. Leontopodium erectum* Barrel. *Ic. 127. f. 8. et 128. f. 8.*

In verticibus montium Umbriae. *Monti della Sibilla.*

Perenn. Fl. Julio. Flosculi flavi, squamae fuscae.

FILAGO.

1806. *GERMANICA* L. *Sp. Pl. p. 1311.* Cinerco-tomentosa. Caule terete erecto superne ramoso: ramis adscendentibus: foliis lanceolatis acutis: ca-

lathis parvis in capitulis globosis terminalibus et in dichotomia ramorum: involucri pentagoni squamis acuminatis nervosis, nervo in aristam producto.

F. germanica *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 286. n. 1033. — Bert. Fl. It. t. 9. p. 157.*

In siccoribus et ageribus frequens.

Ann. Flor. Majo–Augusto. Flosculi lutei, squamae flavescentes.

1807. *ERYOCEPHALA* *Guss. Pl. rar. p. 344. tab. 69.* Dense et molliter albo-tomentosa. Caule abbreviato quandoque caespitosulo, ramis divaricatis supremis erectis: foliis crebris lanceolatis acutis: calathis parvis in capitulis globosis axillaribus terminalibusque lana prorsus involutis: involucri cylindrici squamis concavis acuminatis nervosis, nervo in aristam brevem producto.

F. germanica β *Bert. Fl. It. t. 9. p. 158.*

In saxosis ad radices apenninorum. *S. Pellegrino presso Norcia.*

Ann. Flor. Augusto. Corollulae luteae squamae dilute flavidae.

1808. *ARVENSIS* *L. Sp. Pl. p. 1312.* Tomento molli lanato incana. Caule erecto superne ramoso, ramis paniculatis: foliis oblongo-lanceolatis: calathis parvis in capitulis globosis lateralibus terminalibusque: involucri oblongi squamis acutis muticis.

F. arvensis *Maur. Cent. 13. p. 39. — Bert. Fl. It. t. 9. p. 160. — Gnaphalium montanum Sebast. En. Pl. Amph. Flavii p. 47. n. 111.*

In arenosis montium, et ad Tiberis ripas, nec non in Amphiteatro Flavio.

Ann. Flor. Junio–Augusto. Flosculi lutei, squamae argentino-stramineae.

1809. *MINIMA* *Fries Nov. Fl. Succ. ed alt. p. 268.* Incana tomento floccoso. Caulibus tenuibus inferne simplicibus strictis superne dichotomis: foliis brevibus adpressis lineari-lanceolatis: calathis parvis paucifloris glomerulatis in racemis et in dichotomia ramorum: involucri conico-pyramidati squamis ovato-lanceolatis obtusiusculis muticis basi tomentosis apice glabratis tandem stellatim patentibus.

F. minima *Bert. Fl. It. t. 9. p. 161. — Gnaphalium minimum Sang. Cent. tres p. 114. n. 258.*

In petrosis montanis Umbriae.

Ann. Flor. Julio. Flosculi lutei, squamae pallide stramineae.

1810. *HETERANTHA* *Guss. Syn. t. 2 par. 2. p. 864.* Cinerea et lanuginoso-floccosa. Caule humili simplici vel basi ramoso, ramis erectis: foliis brevibus lanceolato-acuminatis subpatulis: calathis subparvis in glomerulis solitariis

alternis racematis, supremis approximatis omnibus subsessilibus foliisque floralibus patentissimis elongatis insidentibus : involucri ovoideo-conici tumentis squamis externis ovatis internis acutis.

F. heterantha Bert. Fl. It. t. 9. p. 162.

In montibus calcareis mare versus. *Allumiere della Tofa.*

Ann. Flor. Junio. Flosculi luteoli, bracteae externae cinereae internae apice stramineae.

1811. *GALLICA L. Sp. Pl. p. 1312.* Incano-tomentosa. Caule erecto ramoso, ramis superne dichotomis: foliis linearibus margine revolutis: calathis paucis parvis, folio florali superatis, in glomerulis alaribus terminalibusque racematis: involucri conico-pyramidati squamis lanuginosis externis ovato-acuminatis, internis multo longioribus lanceolatis apice glabratis.

F. gallica Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 186. n. 1032. - Bert. Fl. It. t. 9. p. 163.

In aridis, collibus, marginibus communis.

Ann. Flor. Junio-Junio. Flosculi luteoli, squamae cinereae.

CONIZA.

1812. *SQUARROSA L. Sp. Pl. p. 1205.* Scabriuscula. Caule erecto ramoso, ramis superioribus fastigiato-corymbosis: foliis ovato-oblongis subtus tomentosis sessilibus, inferioribus in petiolum productis: calathis mediocribus corymbosis: involucri cylindracei squamis lanceolatis squarrosis internis longioribus.

C. squarrosa Sebast. En. Pl. Amph. Flavii p. 38. n. 70. - Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 286. n. 1033. - Bert. Fl. It. t. 9. p. 175.

In incultis et ad muros vulgaris.

Bienn. Flor. Julio-Augusto. Flosculi lutei, squamae sub virides apice nigrescentes.

1813. *SORDIDA L. Mant. Alt. p. 466.* Cano-tomentosa. Caule erecto superius ramoso inferius dense folioso, ramis patulis: foliis linearibus integerrimis margine revolutis: calathis parvis subternis solitarisque caule ramisque terminalibus: involucri ovoidei squamis ovatis imbricatis inaequalibus externis angustioribus.

C. sordida Sebast. En. Pl. Amph. Flavii p. 38. n. 71. - Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 286. n. 1036. - Bert. Fl. It. t. 9. p. 178. - Chrysocome muralis paucioribus congestis fuscisq. capitellis Barrel. Ic. 237. et Stoechas citrina spuria longioribus foliis l. c. p. 368.

In muris omnibus vulgaris.

Suffrutic. Flor. Junio-Augusto. Flosculi lutei, squamae sordide flavescentes.

1814. *RUPESTRIS* L. *Mant.* 1. p. 113. Niveo-tomentosa. Caule decumbenti-ascendente dense folioso: foliis lanceolatis linearibusve margine undulato-dentatis revolutisque supra sordide viridibus: pedunculis longissimis saepe geminatis monocalthis: involucri campanulati squamis erectis externis oblongis obtusis, internis linearibus.

C. *rupestris* Bert. *Fl. It. t. 9. p. 181.* — C. *geminiflora*. *Fior. in Gior. dei Letter. di Pisa t. 17. p. 129.* — Chrysocome latifolia minima singulari flore Barrel. *Ic. 425.*

In rupestribus frequens apud *Terracina*.

Suffrutic. Flor. Majo-Junio. Flosculi sordide albi squamis ferrugineis.

ERIGERON.

1815. *CANADENSE* L. *Sp. Pl. p. 1210.* Scabrum. Caule erecto subangulato superne ramoso: foliis lineari-lanceolatis acutis, inferioribus dentatis superioribus integerrimis: calathis parvis in panicula terminali ramosissima erecta: involucri cylindracei tandem ventricosi squamis linearibus inaequalibus imbricato-triseriatis: semiflosculis radialibus involucrio sublongioribus.

E. *canadense* Sebast. *En. Pl. Amph. Flavii p. 43. n. 96.* — Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 287. n. 1040.* — Bert. *Fl. It. t. 9. p. 184.* — Conyza Canadensis annua acris alba Linariae folio Bocc. *Sic. p. 85. fig. p. 86. t. 48.*

In ruderalis et in cultis communissimum.

Ann. Flor. aestate autumno. Flosculi pallide luteoli.

Obs. E Canada allata dicitur; at opinio legibus geographicis adversatur.

1816. *LINFOLIUM* Willd. *Sp. Pl. t. 3. p. 1955.* Hirsutum. Caule erecto superne ramoso: foliis lanceolatis confertis remote leviter profundeve dentatis superioribus lineari-acutis integerrimis: calathis parvis in panicula subcorymbosa tyrsoidave: involucri cylindrici squamis linearibus acuminatis imbricato-biseriatis: flosculis radii involucri subaequantibus.

E. *linifolium* — Bert. *Fl. It. t. 9. p. 186.* — Conyza ambigua Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 287. n. 1037.*

In ruderalis ad vias et muros vulgare.

Perenn. Flor. Junio ad Hyemem. Flosculi sordide albi.

1817. *ACRE* L. *Sp. Pl. p. 1211.* Hirsutissimum. Caule simpliciter alterne ramoso, quandoque ramosissimo: foliis caulinis sessilibus lanceolato-linearibus,

radicalibus oblongis ovalibusque in petiolum productis: calathis subparvis solitariis longiuseule pedunculatis in racemo laxo: involucri oblongi squamis linearibus 2-seriatis vix inaequalibus: flosculis radialibus angustissimis involucri longioribus.

E. acre *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 287. n. 1041. — Bert. Fl. It. t. 9. p. 31. — Amellus montanus Aequicolum Column. Ephr. t. 2. p. 25. tab. 26. fig. 2*

In apricis montium frequenter occurrit.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flosculi coerulescentes.

1818. *ALPINUM L. Sp. Pl. p. 1211.* Hirtum vel hirsutum. Caule erecto simplici basi caespitoso raro parceque ramoso: foliis superioribus lanceolato-linearibus, inferioribus oblongis spathulatisve in petiolum productis omnibus uninerviis: calathis parvis solitariis vel in corymbo longe pedunculatis: involucri squamis linearibus 2-seriatis, externis acutis multo minoribus: flosculis radii numerosis approximatis involucri multo longioribus.

E. alpinum *Sang. Cent. tres p. 115. n. 261. — Bert. Fl. It. t. 9. p. 190.*

In subalpinis umbrosis. *Radici del Vettore.*

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flosculi purpurascetes.

Obs. Species polymorpha, caulis solitarius vel basi caespitosus simplex vel superne corymboso-ramosus, pauci vel multi-foliosus.

JASONIA.

1819. *SICULA DC. Prod. Syst. nat. t. 5. p. 476.* Scabrida. Caule terete superne paniculato-ramoso, ramis sparsis: foliis inferioribus lanceolatis dentatis, superioribus rameisque linearibus integerrimis basi subauriculato-amplexicaulibus: calathis caule ramisque terminalibus: involucri squamis linearibus laxis flosculos superantibus.

J. sicula *Bert. Fl. It. t. 9. p. 193. — Erigeron siculum Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 287. n. 1038. — Conyza sicula annua, lutea, foliis atro-viridibus, caule rubente. Bocc. Sic. p. 62. tab. 31. fig. IV.*

In maritimis ad stagna. *Ai Ponticelli d' Ostia.*

Ann. Flor. Autumno. Flosculi lutescentes.

CUPULARIA.

1820. *GRAVEOLENS Gren. et Godr. Fl. de Franc. t. 2. p. 180.* Glandulosa, et piloso-viscosa. Caule ramosissimo: foliis inferioribus lanceolatis remote subdentatis superioribus linearibus integerrimis: calathis parvis in racemo com-

posito laxo elongato foliato: involucri squamis lanceolatis: flosculis radialibus, involucri squamis flosculisque disci, sublongioribus.

C. graveolens Bert. *Fl. It. t. 9. p. 193.* — *Erigeron graveolens* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 287. n. 1039.* — *Conyza minor* vera lob. lutea Barrel. *Ik. 370. figura minor.*

In pascuis et agris requietis communis.

Ann. Flor. Augusto-Septembri. Flosculi lutei.

Vulgo. *Coda di Volpe*, *Coda dei Fanelli.*

Obs. Tota planta Terebinthi graviter redolet.

1821. *viscosa* Gren. et Godr. *Fl. de Franc. t. 2. p. 181.* Pilosa et glanduloso-viscosa. Caule erecto superne ramoso, basi quandoque caespitoso: foliis lanceolatis laxè serratis: calathis grandiusculis solitariis axillaribus in racemo thyrsoidèo composito terminali stricto elongato foliato: involucri squamis latiuscule linearibus: flosculis radii, involucri squamis flosculisque disci, duplo-longioribus.

C. viscosa Bert. *Fl. It. t. 9. p. 197.* — *Inula viscosa* Sebast. *En. Pl. Amph. Flavii p. 50. n. 127.* — Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 289. n. 1048.* — *Conyza capitata* seu *gibbosa* Bocc. *Sic. p. 13. tab. 7. fig. B.* — *C. minor* vera lob. lutea Barrel. *Ik. 370. fig. major.*

In sterilissimis in rupestribus et ad muros communis.

Ann. Flor. Augusto, Octobri. Flosculi lutei.

Vulgo. *Coda di Volpe.*

Obs. Tota planta odorem gravem foetidum spargit.

ASTER.

1822. *ALPINUS* L. *Sp. Pl. p. 1226.* Scabro-hirtus. Caule erecto humili: foliis integerrimis radicalibus spatulato-linearibus, caulinis lanceolato-linearibus: calatho majusculo solitario: involucri patentis squamis lanceolatis obtusiusculis subaequalibus.

A. alpinus Sang. *Cent. tres p. 116. n. 262.* — Bert. *Fl. It. t. 9. p. 252.*

In pascuis alpinis Umbriae. *Vettore.*

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flosculi disci lutei, radii cyanei.

1823. *TRIPOLIUM* L. *Sp. Pl. p. 1226.* Glaber subglaucus. Caule erecto ramoso-corymboso: foliis lineari-lanceolatis crassiusculis trinerviis subintegerrimis: calathis mediocribus cauli ramisque terminalibus: involucri squamis oblongis obtusis, externis brevioribus.

A. Tripolium Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 288. n. 1042.* — Bert. *Fl. It. t. 9. p. 253.*

In maritimis udis. *Ai Ponticelli d' Ostia.*

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flosculi disci lutei radii coeruleo-purpureo-scentes.

SOLIDAGO.

1824. *VIRGAUREA* L. *Sp. Pl.* p. 1235. Glabra. Caule erecto subflexuoso: foliis ovatis oblongisve serratis lanceolatisve subintegris: catathis parvis in racemo compacto stricto: involucri squamis inaequalibus lanceolatis: lingulis radialibus involuero duplo longioribus.

S. Virgaurea *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 288. n. 1043. — *Bert. Fl. It. t. 9.* p. 162.

In montium sylvaticis. *M. Gennaro, Albano, Artemisia etc.*

Perenn. Flor. Julio-Septembri. Flosculi lutei.

INULA.

Pappo nudo *INULAE AUCT.*

2825. *HELENIUM* L. *Sp. Pl.* p. 1236. Caule erecto striato, ramis patentibus: foliis ovato-oblongis dentatis rugosis subtus tomentosis, superioribus sessilibus cordato-amplexicaulibus, inferioribus majusculis in petiolum decurrentibus: calathis amplis corymbosis: involucri hemisphaerici squamis inaequalibus patentibus, externis foliaceis ovatis tomentosis, internis scariosis linearibus: lingulis augustissimis 2-3-dentatis involuero duplo longioribus.

I. Helenium. *Sang. Cent. tres* p. 120. n. 274. — *Bert. Fl. It. t. 9.* p. 267.

In pascuis humidis circa Romam. *A Porcareccio.*

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flosculi aurei.

Vulgo. *Enula campana, Elenio,*

Usus. In officinis sub nomine Henulae campanulae species agnoscitur; radice magna aromatica gaudet, jam a medicis plurimi habita uti expectoranti anthelmintica etc, nunc vix commemoratur. In formula vivi medicati *Vermuth* dieti, aromatis gratia, ingreditur.

1826. *SALICINA* L. *Sp. Pl.* p. 1238. Glabra. Caule erecto simplici parce ramoso: foliis lanceolatis patenti-recurvis margine scabris flexilibus: calathis majusculis solitariis corymbosisve: involucri hemisphaerici squamis scariosis squarrosisque inaequalibus: lingulis denticulatis involucrum vix superantibus.

I. salicina. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 289. n. 1047. *Bert. Fl. It. t. 9.* p. 278.

In nemorosis secus Urbem. *Pigneto di Bighi*.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flosculi aurei.

1827. *hirta* L. *Sp. Pl.* p. 1239. Hirsuta scabra. Caule erecto ut plurimum simplici: foliis lanceolatis integris parceve denticulatis rigidis subamplexicaulibus, superioribus strictis, inferioribus patulis: calatho grandiusculo solitario terminali: involucri hemisphaerici patentis squamis foliaceis lanceolatis subaequalibus spinuloso-ciliatis: lingulis angustis 2-3 dentatis involucri duplo longioribus.

1. *hirta* Bert. *Fl. It. t. 9.* p. 280.

In rupestribus apenninarum Piceni. *Monte Corona*.

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flosculi luteo-aurei.

1828. *squarrosa* L. *Sp. Pl.* p. 1240. Scabra. Caule erecto superne ramoso-corymboso: foliis crebris rigidis sessilibus ovatis regulariter serrulatis distortis: calathis medioeribus ramis terminalibus: involucri campaniformis squamis lanceolatis inaequalibus imbricatis apice squarrosis: lingulis anguste linearibus 2-3-dentatis, involucri ut plurimum duplo longioribus.

1. *squarrosa* Bert. *Fl. It. t. 9.* p. 281.

In aridis montium. Prope *Vallepictra verso il confine napolitano*.

Perenn. Flor. Julio. Flosculi luteo-aurati.

1829. *montana* L. *Sp. Pl.* p. 1241. Villosa-sericea. Caule erecto ut plurimum simplici: foliis lanceolatis subintegerrimis venosis, caulinis remotis sessilibus descendendo basi magis constrictis: radicalibus in petiolum productis: calathis majusculis solitariis terminalibus: involucri hemisphaerici densius villosi squamis externis foliaceis lanceolato-linearibus obtusiusculis, internis membranaceis acuminatis: lingulis profunde 2-3-dentatis involucri duplo longioribus.

1. *montana* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 289. n. 1050. — Bert. *Fl. It. t. 9.* p. 285.

In sterilibus montium. *Monte Gennaro*.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flosculi lutei.

1830. *crithmoides* L. *Sp. Pl.* p. 1240. Glabra. Caule erecto valde ramoso: foliis carnosius linearibus confertis apice saepe 3-cuspidatis: calathis majusculis solitariis breviter pedunculatis, corymbosis racemosive: involucri hemisphaerici subpatuli squamis foliaceis inaequalibus anguste linearibus marginatis: lingulis 2-3-dentatis involucri subduplo longioribus.

I. crithmoides *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p.* 289 *n.* 1049. — *Bert. Fl. It. t.* 9. *p.* 287. — *Aster maritimus folio tereti. Hort. Rom. t.* 8. *tab.* 17.
In maritimis communis. *Ostia Civitavecchia* etc.
Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flosculi lutei.

** Pappo basi coronula aucto - *POLICARIAE DC.*

1831. *ODORA L. Sp. Pl. p.* 1236. Villosa. Caule terete leviter striato simplici vel superne ramoso, ramis corymbosis: foliis radicalibus ovatis rosulatis, caulinis inferioribus oblongis in petiolum productis, successivis numerosis lanceolatis sessilibus rameisque angustis cordato-auriculatis: calathis majusculis terminalibus: involucri hemisphaerici cito patuli squamis foliaceis linearibus acuminato-attenuatis inaequalibus: lingulis apice 3-dentatis involuero duplo longioribus: coronula brevissima integra.

1. *odora Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p.* 288. *n.* 1044. — *Bert. Fl. It. t.* 9. *p.* 270. — *Asteris altera species Apula an Baccharis Column Ecphr.* 1. *p.* 251, et *Asteris species an Baccharis l. c. p.* 253. *fig.* — *Baccharis minor italico flore Asteris luteo Barrel Ic.* 1145.

In apricis circa Urbem, et mare versus, *Villa Pamphili* abbunde etc.
Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flosculi lutei.

Obs. Planta aromatica balsami quodammodo redolens.

1832. *BRITANNICA L. Sp. Pl. p.* 1237. Pubescens. Caule erecto subangulato alterne ramoso, ramis subcorymbosis: foliis elongato-lanceolatis integerrimis, superioribus basi auriculato-amplexicaulibus, inferioribus in petiolum productis: calathis mediocribus terminalibus: involucri campaniformis squamis foliaceis inaequalibus lineari-subulatis patenti-recurvis: lingulis 3-dentatis involuero plus duplo longioribus: coronula integra.

1. *Britannica Bert. Fl. It. t.* 9 *p.* 272.

In planitiebus aequae ac in montibus praesertim Piceni et Umbriae.

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flosculi luteo-aurei.

1833. *DYSENTERICA L. Sp. Pl. p.* 1237. Villosa foetida. Caule adscendente vel erecto ab imo ramoso, ramis patentibus: foliis oblongo-lanceolatis undulatis subtus villosioribus, superioribus auriculato-amplexicaulibus, inferioribus in petiolum breviter decurrentibus: calathis mediocribus solitariis terminalibus subcorymbosisve: involucri hemisphaerici squamis inaequalibus foliaceis

marginē scariosis : lingulis angustissimis 3-dentatis involuero vix duplo longioribus : coronula integra.

I. dysenterica *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii* p. 50. n. 128. — *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 288. n. 1045. — *Bert. Fl. It. t. 9.* p. 274.

In humidis ad vias, et ad sepes vulgaris.

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flosculi lutei.

Vulgo. *Menta salvatica*.

1834. *PULICARIA* L. *Sp. Pl.* p. 1238. Pubescens foetida. Caule erecto pyramidato-ramoso : foliis auriculato-amplexibaulibus subintegerrimis undulatis inferioribus oblongis superioribus lanceolatis : calathis parvis lanatis ramis caulique terminalibus : involucri subglobosi squamis foliaceis linearibus setaceis : coronula brevissima multifida.

I. *Pulicaria* *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 288. n. 1046. — *Bert. Fl. It. t. 9.* p. 276.

In humidissimis sabulosis circa Urbem non infrequens.

Ann. Flor. Julio-Augusto. Flosculi lutei.

TUSSILAGO.

1835. *FARFARA* L. *Sp. Pl.* p. 1214. Foliis cordato-subrotundis angulato-dentatis ut plurimum histeranthiis subtus albo-tomentosis cito glabratiss : pedunculo radicali erecto albo-floccoso crebre squamoso, squamis foliaceis.

T. *Farfara* *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii* p. 76. n. 242 — *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 289 n. 1051. — *Bert. Fl. It. t. 9* p. 203. T. vulgaris *Hort. Rom. t. 8. tab. 22.*

In solo argillaceo communis

Perenn. Flor. Martio-Aprili Flosculi lutei.

Vulgo. *Farfara, Tussillaginc.*

Usus. Radix, herba, flores Tussillaginis jam in affectionibus pulmonum ac praesentim in tussi communiter usurpantur unde nomen ; sed nunc parum in usu, licet a vulgo non obliti.

PETASITES

1836. *FRAGRANS* *Presl. Sic. p. 28.* Foliis hysternanthiis synanthiisve cordato-ovatis remiformibusve longe petiolatis margine subaequaliter denticulatis : pedunculo radicali erecto squamoso albo-floccoso : squamis foliaceis oblongo-acutis paucis remotis : pedicellis in thyrsis abbreviatis, calathis medicribus : squamis involucri acuminatis : flosculis radialibus lingulatis.

P. fragrans *Bert. Fl. It. t. 9.* p. 206. — P. minor *Hort. Rom. t. 8. tab. 83.*

In vineis non rara.

Perenn. Flor. Januario-Martio. Flosculi radii albi vel leviter carnei disci rubei, Vanillae grate redolentes.

1837. *ALBUS* GOETN *De fruct. t. 2. p. 403. tab. 166.* Foliis hysternanthiis remiformi-rotundatis longe petiolatis margine angulatis inaequaliterque dentato-denticulatis, subtus tormentosis: pedunculo radicali erecto ascendente squamoso piloso-flocculoso, squamis lanceolatis remotisculis: pedicellis in thyrso saepe abbreviato simplici compositove: calathis mediocribus: involucri pilosi squamis foliaceis margine membranaceis lanceolato-linearibus: flosculis radialibus filiformibus.

P. albus Bert. *Fl. It. t. 9. p. 207.*

Secus cursus aquarum, et in umbrosis humidis ad margines sylvarum. *Boschi del Cavaliere presso Norcia.*

Perenn. Flor. Aprili-Majo. Flosculi albi.

1838. *VULGARIS* Desf. *Fl. atl. t. 2. p. 270.* Foliis hysternanthiis saepe et synanthiis cordato-reniformibus novellis quandoque maximis margine vix angulatis subinaequaliterque denticulatis subtus pubescentibus: pedunculo radicali elato albo lanuginoso-floccoso squamato squamis lanceolato-acuminatis: pedicellis in thyrso pyramidato-elongato: calathis mediocribus: involucri squamis foliaceis lineari-oblongis obtusis: flosculis radialibus filiformibus.

P. vulgaris Bert. *Fl. It. t. 9. p. 209.* - Tussillago Petasites Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 290. n. 1052.*

Ad rivos et fossas frequens.

Perenn. Flor. Martio-Aprili. Flosculi carnei, aut intese rosei.

Vulgo *Farfaraccio*, *Tussillagine maggiore*.

Usus. Petasitidis radix olim uti antiputrida, nunc oblita.

SENECIO.

1839. *VULGARIS* L. *Sp. Pl. p. 1216.* Crassiusculus glaber. Caule erecto simplici ramosove: foliis inferioribus obovatis in petiolum productis, superioribus amplexicaulibus obtusis sinuato-dentatis: calathis minusculis in corymbo coartato: involucri cylindrici squamis linearibus acutis, squamulis calyculantibus 3-seriatis: semiflosculis brevissimis nullisque.

S. vulgaris Sebast. *En. Pl. Amph. Flavii p. 69. n. 209.* - Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 290. n. 1053.* - Bert. *Fl. It. t. 9. p. 212.* - *S. minor vulgaris* Hort. *Rom. t. 7. tab. 88.*

In vineis ageribus herbosis ubique.

Ann. Flor. Januario-Martio. Flosculi lutei.

Vulgo. *Erba cardellina*.

Usus. Fructus et herba tenera a *Fringilla Cardueli* summopere apetita unde nomen vulgare.

1840. *SYLVATICUS* L. *Sp. Pl.* p. 1217. Pilosiusculus. Caule erecto striato simplici ramosove: foliis inferioribus integris in petiolum angustum productis, superioribus sessilibus auriculatis anguste pinnatifido-laciniatis dentatis: calathis parvis in corymbo composito: involucri cylindrici squamis linearibus margine membranaceis apice sphacelatis, squamulis calyculantibus 1-seriatis: semiflosculis involuero longioribus apice revolutis.

S. sylvaticus Sang. *Cent. tres* p. 119. n. 272. — *Bert. Fl. It. t. 9. n. 215.*

In sylvaticis non rarus. *Allumiere della Tolfn.*

Ann. Flor. Junio-Julio. Flosculi lutei.

1841. *LIVIDUS* L. *Sp. Pl.* p. 1216. Rare et sparse piloso-glandulosus mox glabratus. Caule erecto adscendentove ramoso: foliis inferioribus ovatis successivisque oblongis, superioribus lobatis lacinatisve basi auriculatis, omnibus crenato-dentatis in petiolum adscendendo brevioribus productis: calathis parvis in corymbo depauperato: involucri cylindrici squamis linearibus acuminatis apice sphacelatis, squamulis calyculantibus conformibus laxis: semiflosculis involuero dimidio longioribus apice cito revolutis.

S. lividus Bert. *Fl. It. t. 9. p. 216.*

In ageribus humidis. *Presso Viterbo vicino il Bullicame.*

Ann. Flor. Martio ad Majum. Flosculi lutei.

Obs. Planta *Phoeniculum* redolens.

1842. *CRASSIFOLIUS* Willd. *Sp. Pl. t. 3. p. 1982.* Glaber vel parce pilosus. Caule adscendente vel erecto caespitoso ab imo ramoso: foliis subearnosis dentatis, radicalibus obovatis in petiolum productis, successivis sessilibus oblongo-spatulatis, supremis pinnatifidis basi auriculato-amplexicaulibus: calathis parvis corymbosis longe pedunculatis: involucri cylindracei squamis linearibus acutis margine membranaceis apice integris, squamulis calyculantibus conformibus laxiusculis: semiflosculis elongatis tandem revolutis.

S. crassifolius Bert. *Fl. It. t. 9. p. 217.* — *S. leucanthemifolius* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 290. n. 1054. — *Iacobaea humilis*, *Vernalis* subrotundo *Senecionis* folio *Bocc. Mus. di Piant.* p. 169 et *I. humilis* *Senecionis* folio *L. c. tab. 100. I. maritima* minima glabra *Senecionis* folio *Italica* *Barrel. Ic.* 264. — *I. supina* *maritima* *Triumph. Obs.* p. 90.

In maritimis nostris communis. *Ostia, Fiumicino, Palo* etc.

Ann. Flor. Aprili-Julio. Flosculi lutei.

1843. *LACINIATUS* Bert. *Amoen. It.* p. 102. Caule glabro erecto striato simplici ramosove: foliis inferioribus ovatis duplicato-serratis in petiolum productis, superioribus sessilibus auriculato-amplexicaulibus profunde laciniato-pinnatifidis laciniis auriculisque dentatis, omnibus supra viridibus subtus saepe flocculosis: calathis medioeribus corymbosis: involucri campaniformis squamis margine membranaceis apice sphacelatis, squamulis conformibus calyculantibus: semiflosculis involuero triplo longioribus tandem revolutis.

S. laciniatus Sang. *Cent. tres* p. 119. n. 271. — Bert. *Fl. It. t.* 9. p. 223. — *S. mont.* amplo aureo flore Barrel. *Ic.* 402.

In pratis elatioribus apenninis Umbriae Vettore.

Bienn. Flor. Julio. Flosculi aurei.

1844. *TENUIFOLIUS* Jacq. *Fl. Aust. t.* 3. p. 42. tab. 278. Aracnoideo-pilosus. Caule robusto simplici vel superne ramoso: foliis duriusculis margine subrevolutis, inferioribus ovatis dentatis in petiolum productis, caulinis sessilibus auriculato-amplexicaulibus pinnatifidis, laciniis angustis linearibus latisve integris dentatisve: calathis medioeribus in corymbo composito: involucri campaniformis squamis anguste lanceolatis margine membranaceis, squamulis conformibus laxiusculis calyculantibus: semiflosculis involuero triplo longioribus.

S. tenuifolius Bert. *Fl. It. t.* 9. p. 233. — *Jacobaea incana* repens herba Barrel. *Ic.* 153.

In sylvaticis et collinis Piceni. Presso Ascoli.

Perenn. Flor. Augusto-Septembri. Flosculi aurei.

1845. *JACOBAEA* L. *Sp. Pl.* p. 1219. Subglaber laxeve floccosus. Caule erecto striato superne dense ramoso: foliis inferioribus obovatis oblongisve in petiolum productis dentatis indivisis basive pinnatifidis, superioribus auriculato-amplexicaulibus pinnatifidis bipinnatifidisve laciniis angustis dentatis: calathis medioeribus numerosis in corymbo composito denso: involucri tandem campaniformis squamis oblongis apice acuminatis margine membranaceis, squamulis brevissimis conformibus calyculantibus: semiflosculis involuero duplo longioribus.

S. Jacobaea Bert. *Fl. It. t.* 9. p. 235.

In pratis alpinis Piceni. Vettore.

Perenn. Flor. Junio-Augusto. Flosculi luteo-aurei.

1846. *ERRATICUS* Bert. *Rar. It. Pl. Dec.* 3. p. 62. Glabriusculus. Caule erecto superne ramoso, ramis sparsis divaricatisve: foliis inferioribus cordato-ovatis obtusis dentatis in petiolum productis, successivis sessilibus lyrato-pin-

natifidis basi auriculato-amplexicaulibus laciniis dentatis lacinulatisve: calathis parvis paucis in corymbo subsimplici: involucri tandem campanulati squamis oblongis margine membranaceis apice acuminatis, squamulis angustis 1-2 calyceulantibus: semiflosculis sub-3-dentatis involuero triplo longioribus.

S. erraticus *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 290. n. 1035. - Bert. Fl. It. t. 9. p. 237. - S. aquaticus* *Fior. Fior. dei lett. di Pisa t. 17. p. 130.*

In pratis umidis ad sepes, vias campestris communis.

Flor. Julio-Augusto. Flosculi lutei.

1847. *NEMORENSIS* *L. Sp. Pl. p. 1221.* Glaber. Caule erecto angulato-striato superne ramoso: foliis inferioribus in petiolum productis, superioribus sessilibus, omnibus ovatis lanceolatisve crebre serratis vel serrato-serrulatis: calathis sub medioeribus numerosis multifloris in corymbo composito: involucri subcylindrici squamis lanceolatis apice vix sphacelatis alternis margine membranaceis, squamulis filiformibus longis calyceulantibus: semiflosculis involuero vix duplo longioribus.

S. nemorensis *Bert. Fl. It. t. 9. p. 242. - S. seracenicus* ex parte *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 291. n. 1036.*

In montium latinorum umbrosis. *Monte Cavi, Albano* etc.

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flosculi lutei.

1848. *CACALIASTER* *Lamck Fl. Fr. ed. 2. t. 2. p. 132.* Pubescens pilis nonnullis glanduliferis, mox glabratus. Caule erecto angulato insigniter striato superne ramoso: foliis inferioribus in petiolum productis, superioribus sessilibus, omnibus oblongo-lanceolatis serratis vel serrato-serrulatis margine subrevolutis: calathis medioeribus paucifloris in corymbo composito denso: involucri subcylindrici squamis lanceolatis apice vix sphacelatis alternis margine membranaceis, squamis linearibus filiformibus involucentibus: flosculis omnibus tubulosis.

S. cacaliaster *Bert. Fl. It. t. 9. p. 244. - S. seracenicus* ex parte *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 291. n. 1036.*

In montibus calcareis elatioribus Latii et Sabinae. *Monte Gennaro, Guagnolo* etc.

Perenn. Flor. Julio-Septembri Flosculi lutei.

Obs. Herba faetens et a praecedente, cui summopere affinis, flosculis omnibus tubulosis apprime distinguenda.

1849. *DORONICUM* *L. Sp. Pl. p. 1222.* Incano-floccosus, lanatus, glaberve. Caule simplici vel superne parce ramoso: foliis crassiusculis superioribus saepe denudatis, inferioribus obovatis oblongisve in petiolum productis, successivis ses-

silibus oblongo-acuminatis sub integris, semiamplexicaulibus, supremis lineariter acuminatis distantibus : calathis mediocribus solitariis vel in corymbo depauperato : involucri hemisphaerici squamis lineariter-acuminatis margine membranaceis apice sphacelatis, squamulis laxis angustis inaequalibus calyculantibus : semiflosculis numerosis patentibus involucri duplo longioribus.

S. Doronicum *Sang. Cent. tres p. 120. n. 273 — Bert. Fl. It. t. 9. p. 245* — Jacobaea Doronici foliis et flore montana *Barrel. Ic. 229.*

In pascuis subalpinis Umbriae.

Perenn. Flor. Julio. Flosculi aurei.

1850. *LANATUS Scop. Fl. Carn. ed. 2. t. 2. p. 165.* Albo-floccosus. Caule simplici erecto : foliis inferioribus ovatis crenatisve in petiolum productis, successivisque lanceolato-acuminatis dentatis, superioribus lineariter-lanceolatis integris : calatho solitario grandi dense floccoso : involucri campaniformis squamis linearibus longe acuminatis, squamulis angustis inaequalibus calyculatis : semiflosculis patentibus involucri duplo longioribus.

S. lanatus *Bert. Fl. It. t. 9. p. 247.*

β. Floccosus. Caule humiliori, calatho saepe maximo, flosculis croceis.

S. lanatus β *Bert. l. c. p. 248* — Conyza mont. Bellid fol. croceo flore singulo. *Ital. Barrel Ic. 364.*

In apenninis Umbriae ad saxa *Vettore. β Monte Corona.*

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flosculi citrini.

1851. *CORDATUS Koch in Bot. Zeit. v. 17. p. 612.* Gaule erecto angustato sulcato superne ramoso floccoso glabro : foliis cordato-ovatis inaequaliter dentatis in petiolum, quandoque sparse foliolato-pinnulatum basi quidem dilatatum, productis, supremis linearibus integris, omnibus subtus ut plurimum flocculosis : calathis grandiusculis in corymbo composito : involucri flocculosi hemisphaerici squamis lanceolato-linearibus acutis margine membranaceis, squamulis subnullis : semiflosculis involucri duplo longioribus.

S. cordatus *Bert. Fl. It. t. 9. p. 249* — Jacobaea mont. integro rotundo fol. *Barrel. Ic. 145* — *Bocc Mus. di Piant. p. 61 tab. 49.*

In paludosis alpinis Umbriae et Piceni *Monte Vettore al piano grande, al laghetto del Castelluccio di Norcia etc.*

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flosculi luteo-aurei.

CINERARIA.

1852. *LONGIFOLIA Jacq. Fl. Aust. t. 2. p. 49. tab. 181.* Floccoso-lanata

quandoque fere glabrata. Caule simplici erecto striato : foliis radicalibus ovatis subcordatis caulinisque inferioribus oblongis dentatis basi in petiolum productis, caeteris sessilibus, mediis lanceolatis, supremis linearibus integerrimis, in omnibus lana paginae superioris passim minorata : calathis grandiusculis in corymbo-umbellato stricto, pedicellis sepe numerosis vix striatis erectis elongatis jamdudum monocephalis : pappo brevi tandem tubo flosculorum subaequali.

C. longifolia Bert *Fl. It. t. 9. p. 291* - *C. campestris* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 291. n. 137* - *Jacobaea montana* polyanta. fl. aureo fol. longis, et integr. Italica Barrel. *Ic. 266*, et *J. montana* Betonicae fol. *Ic. 801-Bocc. Mus. Piant. p. 6. tab. 49.*

In montibus calcareis Latii, et in apenninis Umbriae. *Monte Artemisio, Monte Gennaro, Vettore, Monte Bernardo sopra Valle Canetra* etc.

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flosculi lutei.

1853. *MARITIMA* L. *Sp. Pl. p. 1244.* Cano-tomentosa tomento in pagina superiore foliorum cinereo-viridi. Caule caespitoso erecto vel adscendente ut plurimum ramoso : foliis crassis 1-2-pinnatifidis rachide saepe tenui in petiolum producta, laciniis angustis apice irregulariter subtrilobis dentatisve : calathis parvis in corymbo composito fastigiato : pappo flosculos subaequante.

C. maritima Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 291. n. 1058* - Bert. *Fl. It. t. 9. p. 294.*

In maritimis obvia Civitavecchia, etc.

Suffrut. Flor. Majo in Augustum. Flosculi lutei.

MARGARITA.

1854. *BELLIDIASTRUM* Gaud. *Fl. Helv. t. 5 p. 336.* Hirsuta. Foliis obovato-spathulatis radicalibus : pedunculo radicali erecto folia superante.

M. Bellidiastrum Bert. *Fl. It. t. 9. p. 313* - *Arnica Bellidiastrum* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 291. n. 1059.*

In jugis elatioribus subapenninis. *Sul Monte Calvo presso Subiaco.*

Perenn. Fl. Junio-Julio. Flosculi disci lutei, radii albi.

DORONICUM.

1855. *PARDALIANCHES* L. *Sp. Pl. p. 1247.* Molliter pubesceus. Radice repente tuberifera, stolonibus horizontalibus, collo fibris vestito : caule simplici vel superno parce ramoso : foliis exquisite cordatis inferioribus grandibus in petiolo longo productis, successivis parum minoratis sessilibus, petiolo basi in alam dilatato, mediis spatulato-cordatis, supremis ovato-acuminatis : acheniis radii glabris.

D. *Pardalianches* *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 292. n. 1060 — *Bert. Fl. It. t. 9. p. 306.* D. radice scorpi *Hort. Rom. t. 8. tab. 23.*

In montium sylvaticis. *Alla Ruffinella, Monte Gennaro* etc.

Perenn. Flor. Aprili : Flosculi aurei magni.

Vulgo *Doronico*

Usus. *Doronici radix* in materia medica Linnaei enumeratur, et jam a medicis in colica, et vertigine usurpata, nunc oblita.

1856. *COLUMNAE* *Ten. in Gior. Enc. di Nap. ann. 1816 t. 1. p. 27.* *Glabriusculum.* Radice longa praemorsa tuberifera collo nuda : caule simplici monocalatho : foliis radicalibus continuatis, cordato-reniformibus obtusis acutisve crenato-dentatis, in petiolum longum augustum caulinis sessilibus ovatis vel oblongis irregulariter dentatis lata basi caulem amplexantibus, paucis ex inferioribus in petiolum basi grandi-alatum productis : acheniis radii pilosis.

D. *Columnae Sang. Cent. tres.* p. 120 n. 275 — *Bert. Fl. It. t. 9. p. 309* — D. nigra radice *Campoclarens* *Column. Ecphr. 2. p. 36.*

In saxosis montanis praesertim umbrosis Latii et Umbriae. *Monte Gennaro, Vettore* etc.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flosculi aurei speciosi.

BELLIS.

1857. *PERENNIS* *L. Sp. Pl. p. 1248.* Subhirsuta, acaulis. Foliis obovato-spathulatis crenato-subdentatis in petiolum productis radicalibus : pedunculis radicalibus nudis monocalathis : calathis mediocribus : involucri hemisphaerici squamis oblongis obtusis.

B. *perennis* *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii p. 29. n. 33* — *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 292. n. 1061* — *Bert. Fl. It. t. 9. p. 316.*

In pratis pascuis hortis ubique.

Perenn. Flor. fere toto anno, et etiam primo vere. Flosculi radii albi disci lutei interdum purpurantes.

Vulgo. *Margheritine, Primavera, Primofiore, Ingrassa mariti.*

Usus. Jam uti resolvens et vulneraria a medicis adhibita nunc oblita. In acetariis optima praesertim sub hyeme.

1858. *SYLVESTRIS* *Cyrrill. Pl. rar. reg. Neap. f. 2. p. 12. tab. 4.*

Hirsuta, acaulis. Foliis oblongis obtusis in petiolum longe productis radicalibus : pedunculis radicalibus nudis elongatis monocalathis : calathis majusculis : involucri hemisphaerici squamis oblongis acutiusculis.

B. sylvestris Seb. et Maur. *Fl. Rom.* p. 292. n. 1062 - *Bert. Fl. It.* t. 9. p. 317.

In sylvis viridariis circa Romam Albanum etc communis, et copiose a *Testaccio*.

Perenn. Flor. Autunno. Flosculi disci lutei, radii albi extus purpurascens.

Vulgo. *Margheritine*.

Obs. Ab affini *Bellide perenni* distinguenda partibus omnibus majoribus, et flore diutius tempore.

1859. *HYBRIDA* Ten. *Flor. Nap.* t. 4. in *Syll.* p. 125. Pubescens, caulescens. Caulibus ramosis foliatis brevibus adscendentibus: foliis oblongo-spathulatis obovatisve remote dentatis in petiolum productis, supremis sessilibus: pedunculis nudis terminalibus axillaribusque monocalathis: calathis medioeribus: involucri hemisphaerici squamis oblongis obtusis.

B. hybrida. *Bert. Fl. It.* t. 9 p. 319..

In vineis, viridariis, ad sepes haud infrequens.

Peren. Flor. Aprili-Majo. Flosculi radii albi, disci lutei.

Obs.. Media inter *B. perennem* et *sylvestrem*, caule ramoso statim distinguenda.

1860. *ANNUA* L. *Sp. Pl.* p. 1249. *Hirtula humilis* caulescens. Caule simplici ramosove basi folioso: foliis obverse lanceolatis obovatisve obtusis integris dentatisve, ramis angustatis: pedunculis brevibus: caule ramisque terminalibus: calathis parvis solitariis: involucri hemisphaerici squamis oblongis obtusis vel acutiusculis.

B. annua. *Sebast. En. Pl. Amph. Flavii* p. 29. n. 33 - *Maur. Cent.* 13. p. 40 - *Bert. Fl. It.* t. 9. p. 320 - *B. minima pratensis* caule folioso *Bocc. Mus. di Piant.* p. 46. tab. 35 - *B. minima annua.* *Triumf. observ.* p. 80.

In pratis et agris requietis abunde.

Ann. Flor. Febuario Majo. Flosculi radii albi disci lutei.

CHRYSANTHEMUM.

1861. *LEUCANTHEMUM* L. *Sp. Pl.* p. 1751. Glabrum. Caule erecto simplici vel basi ramoso, ramis patulis: foliis inferioribus obovato-spathulatis dentatis in petiolum productis, primordialibus cito diffusis, superioribus sessilibus semiamplexicaulibus lingulatis serratis incisove-dentatis: calathis majusculis solitariis cauli ramisque terminalibus: involucri squamis margine albo scariosis.

Ch. *Leucanthemum* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 292. n. 1063 - *Bert. Fl. It.* t. 9. p. 326.

β montanum. Foliis radicalibus parvis obovatis, caulinis inferioribus lanceolato-spathulatis superioribus, linearibus integris.

Ch. Leucanthemum β Bert. l. c.

In sylvaticis montium et circa Romam species et varietas. *Monti Genaro, Albano, Mario, Ville suburbane etc.*

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flosculi majusculi radii albi disci lutei.

Vulgo. *Occhio di Bove.*

Usus. Jam in materia medica Bellidis pratensis herba enumerabatur uti diuretica et vulneraria, nunc deleta.

1862. *ATRATUM* L. Sp. Pl. p. 1252. Glabrum. Caule simplici erecto raro parce ramoso: foliis carnosulis inferioribus cuneato-oblongis in petiolum productis, superioribus lanceolatis acutis, omnibus argute serratis: calathio grandi solitario terminali: involucri squamis margine nigro-scariosis.

Ch. atratum Sang. Cent. tres p. 117. n. 263. - Bert. Fl. It. t. 9. p. 329. - Bellis mont. maj. hirsuta caule folioso non ramosa Barrel. Ic. 437. et Leucanthemum alpinum latifolium Angustifolium, Tenuifolium Ic. 458. fig. I II III.

In aridis apenninorum Umbriae et Piceni. *Al Vettore, Pietra Camela etc.*

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flosculi grandes radii albi disci lutei.

Vulgo. *Occhio di Bove.*

1863. *GRAMINIFOLIUM* L. Sp. Pl. p. 1252. Glabrum. Caule erecto simplici superne nudo: foliis inferioribus palmato-pinnatifidis in petiolum exilem longe productis, caeteris linearibus, mediis pinnatis pinnis paucis linearibus remotis, superioribus integerrimis: calathio medioeri solitario terminali: involucri squamis margine fusco-scariosis.

Ch. graminifolium Bert. Fl. It. t. 9. p. 331.

In montanis inter saxa. *Sul monte della Trinità di Vallepietra.*

Perenn. Flor. Augusto. Corollulae disci luteae radii albae.

XANTOPHTALMUM.

1864. *SEGETUM* Schultz Veber. die Tanac p. 17. Glaucescens. Caule ramoso, ramis monocalathis apice nudis: foliis grosse serratis laciniatisve superioribus sessilibus, inferioribus in petiolum productis, omnibus amplexicaulis: calathis medioeribus, squamis obtusis late scariosis.

X. segetum Bert. Fl. It. t. 9. p. 332. - Chrysanthemum segetum Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 293. n. 1064.

In arvis commune.

Ann. Flor. Aprili-Junio. Flosculi aurei.

Vulgo. *Piè di Gallo*.

Usus. In acetariis usurpatur et non ingratum.

PINARDIA.

1865. *CORONARIA* Gren. et Godr. *Fl. de France. t. 2. p. 147*. Glabra, laete virens. Caule erecto alterne ramoso: foliis crebris 1-2-pinnatifidis laciniis angustis inciso-dentatis superioribus sessilibus, inferiorum rachide in petiolo producta, omnibus basi amplexicaulibus: calathis grandiusculis solitariis caule ramisque terminalibus: achenis glandulosis.

P. coronaria Bert. *Fl. It. t. 9. n. 334*. — *Chrysanthemum coronarium* Seb. *et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 293. n. 1066*.

In maritimis haud infrequens. *Terracina Civitavecchia* etc.

Ann. Flor. Martio. Flosculi aurei radio pallidiore.

PYRETHRUM.

1866. *ACHILLEAE* DC. *Prod. Syst. nat. t. 6. p. 57. n. 25*. Subvillosum. Caule erecto angulato apice ramoso: foliis bipinnatifidis laciniis parvis ovatis linearibusque acute dentatis, rachide angusta usque ad basim vestita: calathis mediocribus in corymbo terminali laxo: involucri squamis oblongo-lanceolatis carinatis obtusis ferrugineis, superioribus apice latius scarioso-laceris.

P. Achilleae Bert. *Fl. It. t. 9. p. 342*. — *P. corymbosum* Seb. *et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 293. n. 1067*. — *Chrysanthemum inodorum tenuifolium* magno *Bellidis* flore *Barrel. Ic. 785*.

In sylvaticis montanis. *M. Gennaro, Guadagnolo* etc.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flosculi radii albi disci lutei.

1867. *CORYMBOSUM* DC. *Prod. Syst. nat. t. 6. p. 57. n. 29*. Glabriusculum. Caule erecto striato superne ramoso: foliis grandibus bipinnatifidis, laciniis lanceolatis serratis, pinnula suprema subtrifida, rachide angusta in foliis inferioribus basi nuda: calathis mediocribus in corymbo terminali stricto: involucri squamis lanceolatis fuscis inferioribus acutis superioribus obtusis apice scariosis.

P. corymbosum Bert. *Fl. It. t. 9. p. 344*. — *Tanacetum inodorum* latif. magno *Bellidis* flore *Barrel. Ic. 786*.

In sylvaticis montanis Umbriae *Vettore*.

Perenn. Flor. Junio-Augusto. Flosculi radii albi, disci lutei.

1868. *PARTHENIUM* Willd. *Sp. Pl. t. 3. p. 2155*. Saturate virens, sub pubescens. Caule erecto superne praecipue ramoso, ramis alternis: foliis planis bipinnatifidis, rachide inferius nuda, pinnulis ovatis superius confluentibus,

laciniis oblongis dentatis: calathis parvis in corymbis strictis: involucri squamis oblongis obtusis apice tenuiter scarioso-laceris.

P. *Parthenium* *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 293. n. 1068. - Bert. Fl. It. t. 9. p. 345. - Matricaria vulgaris Hort. Rom. t. 8. tab. 33.*

In sylvaticis praesertim montanis commune.

Perenn. Flor. Aestate. Floreuli disci lutei, radii albi.

Vulgo. *Matricaria*.

Usus. Planta sapore amaro odore homogeneo sat nota. A vulgo et a villicis praedilecta, communiter colitur etiam domi. In hysterismo in colicis in debilitate stomachi, in febribus intermictentibus, in verminatione ab antiquitus feliciter propinabatur et adhuc propinatur. Cultura flos facile plenus evadit, vel folia crispantur, qua de causa in hortis late colitur.

1869. *MYCONIS* *DC. Prod. Syst. nat. t. 6. p. 61.* Glaucovirens. Caule erecto ramoso subhirsuto: foliis indivisis argute serratis, superioribus sessilibus lingulatis, inferioribus obovato-spathulatis in petiolum constrictis: involucri squamis ovali-oblongis obtusissimis subaequalibus, margine tenuiter apice late scarioso-laceris.

P. *Myconis* *Bert. Fl. It. t. 9. p. 347. - Chrysanthemum Myconis Sebast. En. Pl. Amph. Flavii p. 40. n. 79. - Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 293. n. 1065. - Ch. Bellidis folio, seu Bellis latea Barrel. Ic. 1244.*

In incultis et sterilibus commune.

Ann. Flor. Majo. Floreuli lutei.

Vulgo. *Occhio di Bove*.

MATRICARIA.

1870. *CHANOMILLA* *L. Sp. Pl. p. 1256.* Glabra. Caule erecto vel decumbente, ramis paniculatis elongatis: foliis pinnatifidis bipinnatifidisve pinnis pinnulisque capillaceis: calathis parvis: involucri squamis angustis oblongis obtusis apice albo-scariosis.

M. *Camomilla* *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 293. n. 1069. - Bert. Fl. It. t. 9. p. 350.*

In sterilibus secus Tyberim, et ad vias communis.

Ann. Flor. Junio-Julio. Floreuli radii albi disci lutei.

Vulgo. *Camomilla*.

Usus. Flores et folia oleo volatili abundant, ideo grate redolent et tonica sunt; quamobrem plurimis in morbis tam externe quam interne infusum ejus praestat.

ANACYCLUS.

1871. *TOMENTOSUS* DC. *Prod. Syst. nat. t. 6. p. 16. n. 4.* Laxe villosus, villis albis. Caule decumbente vel erecto, ramis elongatis patulis: foliis bipinnatifidis pinnis angustis pinnulisque lineari-subulatis, rachide angusta in foliis inferioribus basi denudata: calathis medioeribus: involucri hemisphaerici squamis lanceolatis acutis apice anguste scariosis: paleis receptaculi apice pilosis.

A. tomentous *Bert. Fl. It. t. 9. p. 353.*

*In pratis maritimis Piceni. A Grotte a mare, al Porto d'Ascoli etc.

Ann. Flor. Aprili-Majo. Flosculi radii albi disci lutei.

1872. *RADIATUS* DC. *Prod. Syst. nat. t. 6. p. 16. n. 6.* Dense villosus pilis fulvidis. Caule decumbente vel erecto dense ramoso, ramis erecto-patulis: foliis bi-tripinnatifidis, pinnis angustis pinnulis lineari-subulatis: calathis majusculis: involucri turbinati squamis externis linearibus, internis spatulatis margine late scarioso: receptaculi paleis apice mucronatis.

A. radiatus *Bert. Fl. It. t. 9. p. 354.* — *Anthemis valentina Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 295. n. 1076.*

In arvis ad vias communis.

Ann. Flor. Junio-Julio. Flosculi radii flavi disci lutei.

ANTHEMIS.

1873. *COTA* L. *Sp. Pl. p. 1259.* Glabriuscula, saturate virens. Caule adscendente erectove, ramis alternis divaricatis: foliis bipinnatifidis pinnis angustis lanceolato-dentatis, dentibus rigide mucronulatis erectis inferiore recurvo: calathis grandibus: involucri squamis externis nudis internis apice scarioris: achenii anguste alati coronula integra: receptaculi late obconici paleis obovatis rigide abrupteque aristatis, flosculos superantibus.

A. Cota *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 294. n. 1070* — *Bert. Fl. It. t. 9. p. 357.*

In pascuis praesertim maritimis. Attorno Ostia in abbondanza.

Ann. Flor. Majo-Junio. Flosculi disci lutei radii albi.

Vulgo. Cota; Brucia occhi.

1874. *TRIUMFETTI* Re *Tor. 2. p. 82.* Canescenti-subvillosa. Caule erecto ramis elongatis strictis: foliis bipinnatifidis pinnis oblongis, pinnulis integris dentatisve mucronulatis: calathis medioeribus: involucri squamis externis lanceolatis acutis, internis obtusis latius marginatis: achenii angustissime alati coronula membranacea oblique secta: receptaculi conoidei paleis obovato-cuneatis, cuspidate lanceolato-subulato terminatis, flosculos aequantibus.

A. Triumfetti *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 294. n. 1071* - Buphtalmum alpinum flore candido *Triumf. Obs. p. 79* - Chamaemelum Tanacetii fol. flor. albo-Mont. Ital. *Barrrel. Ic. 466.*

In sylvaticis umbrosis montium. *Presso Albano, dai Cappuccini per andare a Palazuola.*

Ann. Flor. Julio-Augusto. Flosculi disci lutei radii albi.

1875. *MIXTA L. Sp. Pl. p. 1260.* Pubescens. Caule decumbente erectove e basi alterne ramoso, ramis divaricatis: foliis pinnatifidis rachide foliacea, pinnis apice 2-3-fidis integrisve: calathis submedioeribus: involucri squamis externis lanceolatis internis obtusis latiuscule albo marginatis: acheniis apteris ecoronatis: receptaculi conici paleis lanceolatis acutis flosculos superantibus.

A. mixta *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 295. n. 1073* - *Bert. Fl. It. t. 9. p. 362.*

In marginibus circa Urbem frequens et in maritimis.

Ann. Fl. Junio-Julio. Flosculi radii albi basi lutescentes disci lutei.

Obs. Tota planta laeviter olens.

1876. *MARITIMA L. Sp. Pl. p. 1259.* Pubescens glabra. Caule decumbente vel erecto basi radicante alterne ramoso: foliis carnosis punctatis pinnatifidis rachide foliacea, laciniis apice incisus integrisve: calathis grandibus: involucri squamis lato margine albo-membranaceis externis lanceolatis internis oblongis obtusis: acheniis teretiusculis breviter coronatis: receptaculi paleis oblongo-lanceolatis mucronulatis flosculos subaequantibus.

A. maritima *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 294. n. 1072.* - *Bert. Fl. It. t. 9. p. 364.*

In maritimis et praesertim apud Ostiam ubi copiosa.

Peren. Flor. aestate. Flosculi radii albi, disci lutei.

Obs. Pyrethrum Parthenium intense redolet.

1877. *SECUNDIRAMEA Biv. Ber. Cent. 2. p. 40. n. 10. tab. 2.* Glaescentes. Caule diffuso ramoso, ramis secundis: foliis bipinnatifidis subcarnosis, rachide inferius unda, laciniis abbreviatis muticis trifidis: pedunculis demum fistulosi apice incrassatis: calathis medioeribus: involucri squamis lanceolatis margine membranaceis apice eroso-ferrugineis, externis multo abbreviatis: acheniis apteris, coronula brevi: receptaculo conico-cylindrico, paleis ovato lanceolatis mucronulatis flosculos vix superantibus.

A. secundiramea. *Sang. Cent. tres. p. 117. n. 267.* - *Bert. Fl. It. t. 9. p. 365.*

In apricis maritimis frequens. *Ostia, Fiumicino, Civitavecchia* etc.

Annua. Floret Junio. Flosculi disci lutei radii albi.

1878. *MUCRONULATA* Bert. *Amoen. Ital.* p. 46. Vividi-pubescens. Caulibus caespitosis simplicibus decumbentibus: foliis radicalibus decomposite bipinnatifidis, caulinis subpinnatifidis, laciniis in omnibus linearibus acuminatis: calatho grandiusculo terminali: involucri squamis oblongis obtusis, margine scarioso nigro: acheniis anguste alatis brevissime coronulatis: receptaculi convexo-conici paleis oblongis obtusis nigro marginatis flosculis subbrevioribus.

A. mucronulata Sang. *Cent. tres* p. 118. n. 268 — Bert. *Fl. It. t. 9.* p. 369 — *Pyrethrum* alt. min. caesp. radice *Anthemidis* flore *Stab. Barrel Ic.* 522.

In regione subalpina montium Umbriae. *Monti della Sibilla.*

Perenn. Flor. Julio. Flosculi disci lutei radii albi.

1879. *BARRELLIERI* Ten. *Fl. Nap. t. 2.* p. 243. Sericeo-tomentosa. Caulibus procumbentibus simplicibus monocalathis: foliis radicalibus bipinnatifidis, caulinis pectinato-pinnatifidis laciniis brevibus: calatho grandiusculo longe pedunculato: involucri squamis oblongis obtusis, lato margine scarioso eroso-fusco, externis brevioribus: achenii compressi angustissime alati coronula obsoleta: receptaculi convexi paleis oblongis apice sublaceris, flosculis brevioribus.

A. Barrellieri Sang. *Cent. tres* p. 118. n. 269 — Bert. *Fl. It. t. 9.* p. 372 — *Chamaemelum montanum incanum absynthoides Italicum Barrel. Ic.* 437.

In jugis saxosis montium Umbriae copiosa etiam ex Michelio. *Vettore.*

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flosculi disci lutei radii albi.

1880. *MONTANA* L. *Sp. Pl.* p. 1261. Subsericeo-tomentosa. Caulibus simplicibus vel ramosis, ramis monocalathis elongatis superius subnudis: foliis pinnatifidis, laciniis linearibus, pinnis superioribus subtrifidis: calathis grandiusculis: involucri squamis margine scarioso suberoso nigro, inferioribus lanceolatis, superioribus oblongis latius marginatis: achenii compresso-subtetragoni coronula crenulata: receptaculi convexi paleis oblongis albo-scariosis apice laceris, nervoque centrali in mucrone rigido terminatis, flosculos subaequantibus.

A. montana Bert. *Fl. It. t. 9.* p. 374 — *A. tomentosa* Sang. *Cent. tres* p. 119. n. 270 — *Absinthium montanum Abrotani foeminae* flore *Column. Pl. nov. Hist. in calce Phytob. ed. Neap.* p. 23. f. p. 24 — *Bellis incana Chrysanthemi Cretici folio Bocc. Mus. di Piant.* p. 136. tab. 98.

Ad oras nemorum in Umbriae montibus. *Vettore.*

Ann. Flor. Junio-Julio. Flosculi disci lutei, radii albi.

Obs. Confricata laevem Absinthii odorem manat.

1881. *ARVENSIS* L. *Sp. Pl.* p. 1261. Pubescens pilis albis laxiusculis. Caule decumbente erectove saepe dense ramoso ramis patulis : foliis 2-3-pinnatifidis laciniis anguste linearibus mucronulatis : calathis mediocribus longe pedunculatis : involucri squamis lanceolatis externis acutis margine albo-membranaceo, internis oblongis margine latiore : acheniis tetragonis marginulo tumidiusculo vix erenulato coronatis : receptaculi conici paleis lanceolatis longe mucronatis flosculos quidquam superantibus.

A. *arvensis* Sebast. *En. Pl. Amph. Flavii* p. 26. n. 16 - Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 295. n. 1073 - Bert. *Fl. It. t. 9.* p. 378.

In marginibus et pascuis nil communius.

Ann. Flor. Aprili ad Julium. Flosculi radii albi disci lutei.

Vulgo. *Camomilla bastarda*.

1882. *COTULA* L. *Sp. Pl.* p. 1261. Virens parce pilosa. Caule decumbente erectove valde ramoso, ramis paniculatis : foliis bipinnatifidis, laciniis linearibus tenuissimis mucronulatis : calathis submediocribus breviter pedunculatis : involucri squamis subaequalibus lanceolatis obtusis anguste albo-marginatis : acheniis subturbinatis ecoronatis : receptaculi ludibundi paleis lineari-setaceis, flosculis brevioribus.

A. *Cotula* Sebast. *En. Pl. Amph. Flavii* p. 26. n. 17. - Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 295. n. 1074 - Bert. *Fl. It. t. 9.* p. 381.

In pascuis et marginibus communis.

Ann. Flor. Junio-Julio. Flosculi disci lutei radii albi.

Vulgo. *Camomilla puzzolente*.

Usus. In materia medica Linnaei *Cotulae* foetidac herba et flores enumerantur, et tunc medici in epilepsia, et in hydropse laudabiliter utebantur, nunc oblita, et tantum nonnullis in locis pro *Camomilla* usurpata. Ab ista tamen diversa florum forma, paleis receptaculi, foetore.

1883. *FUSCATA* Brot. *Fl. Lusit. t. 1* p. 394. Glabra. Caule adscendente erectove e basi ramoso, ramis erectis : foliis bipinnatifidis pinnis pinnulisque remotis lineari-filiformibus muticis, pinnis aliquando simpliciter 3-partitis : calathis submediocribus breviter longeve pedunculatis : involucri squamis oblongis obtusis subaequalibus margine late scariosis : acheniis obovatis ecoronatis : receptaculi paleis oblongis obtusis muticis flosculis brevioribus.

A. *fuscata*. Sang. *Cent. tres* p. 117. n. 266 - Bert. *Fl. It. t. 9.* p. 383.

Ad oras nemorum circa Urbem, et in montanis. *Pigneto di Sacchetti, Albano, Bracciano* etc.

Ann. Flor. Aprili. Flosculi disci lutei radii albi.

1884. *TINCTORIA* L. *Sp. Pl. p.* 1263. Incano-pubescens. Caule erecto ut plurimum ramoso, ramis patulis : foliis bipinnatifidis pinnis pinnulisque brevibus uniformiter pectinatis mucronulatis, rachide dentata : calathis majusculis quam saepissime longe pedunculatis : involucri squamis inaequalibus arcte imbricatis externis lanceolatis acutis, internis fimbriatis : acheniis compressis brevissime coronatis : receptaculi conico-hemisphaerici paleis lanceolatis longe acuminato-mucronatis flosculos subaequantibus.

A. *tinctoria* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p.* 293. n. 1077 - Bert. *Fl. It. t. 9. p.* 385 - *Chrysanthemum Tanaceti* fol. fl. aureo Italium Barrel. *Ic.* 465.

In viis et muris vulgaris.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flosculi lutei.

Vulgo. *Occhio di Bue.*

Usus. Succus corollularum calorem flavo-citrinum ad miniandum suppeditat.

ACHILLEA.

1885. *AGERATUM* L. *Sp. Pl. pl.* 1264. Glabra. Caule solitario vel caespitoso, simplici vel superne aliquoties ramoso : foliis oblongis obtusis acute serratis utrique punctatis, serraturis simplicibus vel duplicatis, inferioribus in petiolum decurrentibus : calathis in corymbo coarctato, involucri conico-cylindrici squamis ovatis ovalibusque concavis : lingulis 3-5 integris emarginatisve.

A. *ageratum* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p.* 293. n. 1078 - Bert. *Fl. It t. 9. p.* 388.

In muris et in sabulosis ad Tyberim frequens.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flosculi lutei.

Vulgo. *Eupatorio giallo.*

Usus. Agerati herba inter vulneraria in materia medica Linnaei enumerata.

1886. *TOMENTOSA* L. *Sp. Pl. p.* 1264. Albo denseque tomentosa. Caule erecto ut plurimum simplici : foliis angustis uniformiter bipinnatifidis laciniis omnibus linearibus confertissimis mucronulatis : calathis in corymbo composito coarctato : involucri ovati squamis obtusis anguste marginatis : lingulis 4-6 obovatis vix lobatis.

A. *tomentosa* Bert. *Fl. It. t. 9. p.* 390.

In apenninis Piceni inter saxa. *Monte de Fiori.*

Perenn. Flor. Majo in Augustum. Flosculi lutei.

1887. *TANACETIFOLIA* Willd. *Sp. Pl. t. 3. p. 2207*. Villosa. Caule erecto simplici vel superne ramoso : foliis pinnatifidis pinnis distantibus lanceolatis argute inciso-dentatis mucronulatis, rachide alata dentata vel integra : calathis in corymbo composito : involucri ovato-oblongi squamis oblongis obtusis, margine scarioso angustissimo : lingulis 3-5 dentatis.

A. tanacetifolia Bert. *Fl. It. t. 9. p. 400*.

In pratis montanis Piceni. *Ad Arapietra*.

Perenn. Flor. Junio-Augusto. Flosculi albi odorosei.

1888. *MILLEFOLIUM* L. *Sp. Pl. p. 1267*. α . β . Subpubescens. Caule erecto saepe alterne ramoso : foliis bipinnatifidis pinnis pinnulisque linearibus mucronulatis, rachide angusta integerrima in inferioribus basi denudata : calathis in corymbo composito : involucri ovato-oblongi squamis inaequalibus oblongis margine angustissimo nigro scarioso : lingulis 4-5 obovatis vix dentatis.

A. Millefolium Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 296. n. 1079* - Bert. *Fl. It. t. 9. p. 403* - Tanacetum min. albo Millefol. flor. odor. *Barrel. Ic. 992*. β ochroleuca. Hirsuta, foliis tenuioribus corollis pallide ochroleucis.

A. Millefolium β Bert. *l. c. p. 404*.

In argis frequens. β in appennino Piceni. *Pizzo di Sivo*.

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flosculi albi vel rosei.

Vulgo. *Millefoglio*.

Usus. Planta grate at leviter olens jam inter tonica et vulneraria adscripta mune vix commemorata.

1889. *LIGUSTICA* All. *Flor. Ped. t. 1. p. 181. tab. 58*. Puberula. Caule erecto ramoso : foliis radicalibus decomposito-pinnatifidis, caulinis bipinnatifidis laciniis linearibus argute serratis, rachide alata integerrima : calathis in corymbo composito fastigiato : involucri oblongi squamis acutis : lingulis 5 acute 3-dentatis.

A. ligustica Sang. *Cent. tres p. 116. n. 203* - Bert. *Fl. It. t. 9. p. 405*.

Juxta sepes communis, in montibus, et circa Urbem.

Perenn. Flor. Julio, Augusto. Flosculi albi.

1890. *NOELIS* L. *Sp. Pl. 1268*. Pubescens. Caule erecto superne ramoso : foliis bipinnatifidis pinnis pinnulisque aequidistantibus linearibus tenuiter mucronulatis, rachide angustissima quandoque lacinulata : calathis in corymbis compositis caule ramisque terminalibus : involucri ovoideo-turbinati squamis oblongis inaequalibus tenuiter marginatis : lingulis 5 subrotundis 3-dentatis.

A. nobilis Bert Fl. It. 9. p. 407 - Tanacetum album montanum tenuifolium flore candido. *Bocc. Mus. di Piant. p. 33. tab. 23.*

In apennino Umbro in aridis. *Vettore.*

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flosculi albi.

Obs. Planta grate olens etiam in secco, dispositione pinnularum foliorum elegantissima.

1891. *PUNCTATA Ten. Fl. Nap. t. 2 p. 253. tab. 83* - Villosa. Caule striato simplici erecto: foliis inferioribus bipinnato-partitis, superioribus pinnatifidis pinnulis trifidis mucronato-dentatis utrinque punctatis, rachide alata integerrima: calathis in corymbo composito subconferto: involucri ovato-oblongi squamis acutis nigro marginatis: lingulis subquinis 3-dentatis.

A. Punctata Sang. Cent. tres p. 116 n. 262 - Bert. Fl. It. t. 9. p. 410.

In subapenninis apricis Umbriae.

Perenn. Flor. Junio in Augustum. Flosculi pallide ochroleuci.

ASTERISCUS.

1892. *SPINOSUS Gren. et Godr. Fl. de France. t. 2. p. 172.* Villosus. Caule erecto: foliis inferioribus obovatis vel obovato-lanceolatis in petiolum productis, superioribus cordato-lanceolatis amplexicaulibus: calathis ramis caulique terminalibus: squamis utriusque involucri spinescentibus.

A. spinosus Bert. Fl. It. t. 9. p. 416 - *Bupthalmum spinosum Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 296. n. 1080* - *Aster legitimus Clus. alter seu spinosus luteus Barrel. Ic. 331* - *Asteriscus annuus Hort. Rom. t. 8. tab. 42.*

In arvis et marginibus communis.

Ann. Flor. Junio. Flosculi lutei.

Vulgo. *Astrino spinoso.*

1893. *AQUATICUS Moench. Meth. p. 592.* Villosus: caule erecto 2-3-chotomo: foliis oblongis, inferioribus in petiolum productis: calathis terminalibus sessilibus alaribus: squamis utriusque involucri inermibus.

A. aquaticus Bert. Fl. It. t. 9. p. 418 - *Asteriscus legitimus Clus. mollior luteus Barrel. Ic. 332.*

In incultis maritimis *Civitavecchia.*

Ann. Flor. Junio-Julio. Flosculi lutei.

OTD. IV. POLYCAMIA NECESSARIA.

CENTAUREA.

* *Jaceae Linn. Squamis involucri nudis.*

1894. *CRUPINA L. Sp. Pl. p. 1285.* Caule erecto subsimplici: foliis ra-

dicalibus integris spathulatis in petiolum productis, caulinis sessilibus pinnatifidis, laciniis linearibus, omnibus margine denticulato-spinulosus : calathis mediocribus in corymbis terminalibus : involucri cylindrici squamis inaequalibus lanceolato-acuminatis tenuiter marginatis : pappi setis divergentibus, externis brevissimis.

C. Crupina *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 296. n. 1081* — *Bert. Fl. It. t. 9. p. 423* — *Senecio Carduus Column. Ecphr. t. 2. p. 32* et *S. Apulus l. c. fi. 34.*

In collibus apricis siccis. *Monte Mario, Valle dell' Inferno, Tivoli* etc.
Ann. Flor. Majo-Junio. Flosculi purpurentes.

** Cyani Linn. *Squamis involucri apice plumosis, vel margine superiore membranaceo-ciliatis.*

1895. *PHRYGIA* L. *Sp. Pl. p. 1287.* Subhirsuto-scabra. Caule erecto superius ramoso : foliis indivisis oblongis acuminatis margine integro vel remote dentato-mucronato, superioribus sessilibus, inferioribus in petiolum productis : calathis majusculis terminalibus solitariis : involucri ovati squamis triangulo acuminatis, appendice nigra pectinatim plumosa, plumis recurvis : pappi setis erectis brevissimis.

C. Phrygia *Bert. Fl. It. t. 9. p. 429.*

In alpinis herbosis Umbriae. *Valle Canetra.*

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flosculi purpurei externi radiantes.

1896. *NIGRESCENS* Willd. *Sp. Pl. t. 3. p. 2288.* Breviter pilosa. Caule decumbente erectove superne ramoso : foliis inferioribus sinuato-lyratis ovatisve dentatis in petiolum longe productis superioribus lanceolatis sessilibus : calathis submajusculis solitariis terminalibus : involucri ovalis squamis ovatis vel ovato-lanceolatis, appendice nigra margine ciliata, ciliis intense badiis longitudine squamae aequalibus duplo longioribus : pappo nullo.

C. nigrescens *Bert. Fl. It. t. 9. p. 432* — C. jacea *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 297. n. 1084.*

β nigra. Corollulis omnibus flosculosis.

C. nigrescens β. *Bert. l. c. p. 433.*

Inter segetes praesertim montium. *Monte Gennaro.* β in Umbriae montibus. *Vettore.*

Perenn. Flor. aestate. Flosculi purpurascens.

1897. *CYANUS* L. *Sp. Pl. p. 1289.* Incano-floccosa. Caule erecto valde

ramoso: foliis superioribus linearibus, mediis pinnatifidis utrisque sessilibus, inferioribus lanceolatis in petiolum productis: calathis parvis numerosis paniculatis: involucri campaniformis squamis ovato-lanceolatis margine membranaceo albo-nigrove ciliato: pappi setis erectis scabris.

C. Cyanus *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 297. n. 1085. — *Bert. Fl. It. t. 9. p. 439* — *Panax Heraeleum* Theophrasti et Dioscoridis *Column. Phyt. ed Neap. p. 93. fig. 92* — *Cyanus segetum* flore coeruleo. *Hort. Rom. t. 7. tab. 81.*

— Inter segetes praesertim montium frequens.

Ann. Bienn. Flor. Majo-Junio. Flosculi coerulei dilute purpurei aut rosei.

Vulgo. *Fior d' Aliso.*

Usus. Succus corollularum in arte tinctoria valet. Medici Cyani flores jam in ophthalmia habibuerunt nunc obliiti.

1898. *MONTANA* *L. Sp. Pl. p. 1289.* Flocculosa tomento plus minusque denso. Caule ut plurimum erecto simplici vel parce ramoso: foliis lanceolatis linearibusque denticulatis sinuatisve, superioribus quidquam decurrentibus, inferioribus in petiolum productis: calathis majusculis solitariis terminalibus: involucri campaniformis squamis ovatis, appendice nigra, margine albo-membranaceo, pectinato-ciliata: pappo brevi multiseto.

C. montana *Seb. et. Maur. Fl. Rom. Prod. p. 297. n. 1086* — *Bert. Fl. It. t. 9. p. 436* — *Cyanus montanus* medius caule folioso seu multifolius *Barrel. Ic. 389* et *C. mont. angustifol. purp. Ic. 1323* — *C. montanus* caule folioso capitulo oblongo. *Bocc. Mus. di Piant. p. 20 t. 22* — *C. major alpinus* foliis incis. *Triumf. Obs. p. 26 fig.* — *C. montanus latifolius. Hort. Rom. t. 7 tab. 82.*

In Sabinae montibus *Monte Gennaro, Guadagnolo* etc.

Perenn. Flor. Julio-Augusto Flosculi coerulei.

1899. *PANICULATA* *L. Sp. Pl. p. 1289.* Canescens tomento floccoso-arachnoideo Caule erecto paniculato-ramoso: foliis inferioribus bipinnatifidis, successivis pinnatifidis, pinnis jamdudum lanceolatis linearibusque, supremis integris linearibus: calathis mediocribus solitariis terminalibus: involucri ovoidei squamis ovatis vel ovato-lanceolatis apice intense nigro-rufis ciliato-mucronatis: pappi setis longitudine ludibundis.

C. paniculata *Bert. Fl. It. t. 9. p. 441.*

β maculosa. Appendice nigra squamarum latiore.

C. paniculata β *Bert. l. c.*

In apricis apenninorum Umbriae et Picenis species et varietas. *Monte de Fiori, Pizzo di Sivo, Vettore, Vettorello* etc.

Bienn. Flor. Majo in Augustum. Flosculi purpureo-rosei, externi quandoque radiantes.

1900. *CINEREA* Lamck. *Enc. Meth. t. 2. par. 2. p. 632.* Cinereo-tomentosa tomento brevi. Caule erecto superius ramoso ramis corymbosis: foliis pinnatifidis, pinnis oblongo-lanceolatis obtusis, superioribus sessilibus, inferiorum rachide in petiolo longe producta, supremis paucis indivisis linearibus: calathis mediocribus terminalibus solitariis: involucri ovoidei squamis ovatis vel ovato-oblongis, appendice triangulari ciliata intense badia decurrente, ciliis mucronulatis: pappi albi setis longitudine variis.

C. cinerea Bert Fl. It. t. 9. p. 448.

Ad rupes in maritimis. *Civitavecchia.*

Perenn. Flor. Majo. Flosculi purpureo-rosei.

1901. *CINERARIA* L. *Sp. Pl. p. 1290.* Dense cano-tomentosa. Caule erecto corymboso-ramoso: foliis bipinnatifidis, inferioribus in petiolum productis, superioribus sessilibus, supremis paucis pinnatifidis simplicibus, omnium pinnis lanceolato-linearibus obtusis integris: calathis majusculis numerosis solitariis terminalibus: involucri ovoidei crassi squamis late ovatis appendice triangulari fusco ciliata, ciliis longiusculis mucronulatis: pappi albi setis achenio longioribus.

C. cineraria Maur. Cent. 13. p. 40 - Bert. Fl. It. t. 9. p. 448 - Stoebe tenuifol. incana magno capite Italica Barrel. Ic. 348.

In rupium fessuris et ad margines viarum frequens circa Anxurem.

Suffrut. Flor. Aprili-Junio. Flosculi rosei.

1902. *DISSECTA* Ten. *Prod. in Fl. Nap. t. 2. p. 51.* Subtomentosa tomento cano saepe minorato. Caule adscendente vel erecto superne ramoso, ramis apice nudis: foliis primordialibus lyratis integrisve successivis bipinnatifidis, superioribus simpliciter pinnatifidis, omnium pinnis distantibus linearibus lanceolatisve quandoque dentatis: calathis mediocribus terminalibus solitariis: involucri ovoidei crassi squamis late ovatis, appendice nigra majuscula ciliata, ciliis ut plurimum albis: pappi setis achenio triplo brevioribus.

C. dissecta Bert. Fl. It. t. 9. p. 450 - C. dissecta α . β . Sang. Cent. tres. p. 121 n. 277.

In herbidis et petrosis Umbriae et Piceni.

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flosculi purpurei.

1903. *CERATOPHYLLA* Ten. *Cat. H. Neap. 1819. p. 72.* Incano-flocculosa, quandoque tomento minorato subviridis. Caule humili ceceto parce ramoso:

foliis inferioribus 2-pinnatifidis in petiolum productis, superioribus pinnatifidis, laciniis omnium linearibus acutis integris : calathis grandibus solitariis breviter pedunculatis, caule ramisque terminalibus : involucri subglobosi squamis late ovatis ciliatis, spina longa subpatente inferne spinulosa, terminatis : pappi setis achenio multo brevioribus.

C. ceratophylla Bert. *Fl. It. t. 9. p. 453* - *Jacea montana minima* tenuifolia *Column. Ecphr. 2. p. 36. f. p. 35.*

In Umbriae pratis elatis. *Monte Cavalli.*

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flosculi lutei.

1904. *RUPESTRIS* L. *Sp. Pl. p. 1298.* Virescens et basi tantum floccis canescens. Caule erecto angulato-sulcato parce ramoso, ramis elongatis subnudis : foliis primordialibus et superioribus simpliciter pinnatifidis, intermediiis bi-tripinnatifidis pinnis linearibus lanceolatisve subintegerrimis nonnullis falcatis : calathis grandibus solitariis terminalibus : involucri crassi subglobosi, squamis late ovatis, appendice triangula fusco-ferruginea brevi breviterque ciliata, ciliis inermibus vel vix spinulosis : pappi setis tandem fuscis, acheniis subaequalibus.

C. rupestris Sang. *Cent. tres. p. 122. n. 279* - Bert. *Fl. It. t. 9. p. 454.*

In sylvatis ad rupes. *Terni, Civitavecchia* etc.

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flosculi lutei.

1905. *SCABIOSA* L. *Sp. Pl. p. 1291.* Virescens. Caule angulato erecto ramoso : foliis coriaceis, inferioribus bipinnatifidis, superioribus pinnatifidis, pinnis in omnibus lanceolatis linearibusque integris serratisve : calathis grandibus medioeribusque : involucri squamis ovatis lanceolatisve tenuiter marginatis, margine et appendice ciliata nigro-badiis, ciliis acuminato-mucronulatis : pappi setis tandem purpurascensibus acheniis subaequalibus.

C. Scabiosa Maur. *Cent. 13. p. 40* - Bert. *Fl. It. t. 9. p. 458.*

In montanis nostris inter saxa, et in apennino Umbro. *Felettino, Monte de Fiori* etc.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flosculi purpurascens.

*** *Rhapontica* Linn. *Appendicibus squamarum involucri scariosis, erosio vel scissis.*

1906. *AMARA* L. *Sp. Pl. p. 1292.* Laxe floccoso-tomentosa. Caule decumbente erectove, ramis patulis : foliis inferioribus lanceolatis subdentatis tri-

tidisve in petiolum productis, caulinis sessilibus linearibus integris, supremis calathum involuerantibus: involucri ovoidei squamis ovatis appendice subrotuoda concava scariosa integra vel erosa: pappo nullo.

C. amara et C. jacea *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 297. n. 1083 et 1084* — *Bert. Fl. It. t. 9. p. 461* — Jacea saxatilis, longo, incano, angusto Helichrysi creti folio montana, erecta, flore purpureo. *Bocc. Mus. di Piant. p. 31. tab. 17.*

In arvis collibus communis circa Urbem.

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flosculi dilute purpurei, vel albi.

Obs. In speciminibus nostris tomentum constanter floccoso-laxum ideo herba tetre virescit.

1907. *ALBA L. Sp. Pl. p. 1293.* Scabra virens. Caule erecto angulato ramoso, ramis paniculatis: foliis inferioribus pinnatifidis pinnis pinnulisque linearibus remotis lanceolatis serratis integrisve: calathis submajusculis solitariis terminalibus: involucri subglobosi squamis ovatis, appendice ampla albo-scariosa concava mucronulata: pappi quandoque nulli setis albis achenis multo brevioribus.

C. alba *Bert. Fl. It. t. 9. p. 464.* — C. splendens *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 296. n. 1082.*

β deusta. Appendicibus squamarum involucri macula fusca notatis.

C. alba β *Bert. l. c. p. 465* — C. splendens β *Seb. et Maur. l. c.*

In collibus apricis siccis species et varietas. *Monte Mario presso villa Madama, Tivoli, M. Gennaro etc.*

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flosculi purpurascentes.

1908. *ROMANA L. Sp. Pl. p. 1295.* Virens, piloso-scabra. Caule decumbente adscendente erectove superne ramoso: foliis dentatis inferioribus lyratis vel runcinato-lyratis, lobo supremo rotundato maximo, et in petiolum caulem amplexante productis, successivis lyratis, supremis ultimisque calathum involuerantibus lanceolatis in caulem complete decurrentibus: calathis submedioeribus solitariis terminalibus: involucri ovoidei squamis ovatis vel ovato-oblongis appendice callosa alba, spinis 5-7 palmatis reflexis vel suberectis terminata: pappi setis niveis, externis brevioribus.

C. romana *Bert. Fl. It. t. 9. p. 472* — C. napifolia *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 298. n. 1088.* — Stoebe Erucæ fol. rubro Cyani flore Italicus *Barrel. Ic. 504.*

In marginibus viarum agrestium ab occidente Urbis et speciatim extra Portam S. Pancratii. *Vicolo di Bravetta*.

Ann. Flor. Junio-Augusto. Flosculi purpurei radio quandoque deficiente.

Obs. Sententiae Clm̃i Bertoloni accedimus, dum nostra et Barrellieri planta nomine *C. Romanae* Linn. donanda statuit.

1909. *CRISTATA* Bartl. in Wendl. *Beirt* t. 2 p. 119. Scabra. Caule erecto ramoso, ramis numerosis divaricatis: foliis inferioribus bipinnatifidis, caulinis pinnatifidis, pinnis pinnulisque integris, supremis simplicibus linearibus, lacinula ut plurimum utrique ad basim: calathis minusculis terminalibus axillaribusque: involucri ovato-oblongi squamis externis lanceolatis, appendice albo-membranacea decurrente abscore maculata brevi ciliata, ciliis vix mucronatis: pappo nullo.

C. cristata Bert. *Fl. It.* t. 9. p. 443.

In montanis non procul a mare. *Nei Monti della Tofa*.

Bienn. Flor. Junio-Augusto. Flosculi purpureo-rosei, externi quandoque radiantes.

*** Stoebe Linn. *Spinis squamaum involucri palmatis*.

1910. *SONCHIFOLIA* L. *Sp. Pl.* p. 1294. Virens piloso-scabrida. Caule ascendente erectove ramoso: foliis inferioribus runcinatis in petiolum productis, lobo supremo rotundato, superioribus oblongis obtusis, ultimis involucrentibus attenuatis, omnibus dentato-spinulosis: calathis submajusculis solitariis terminalibus: involucri ovoideo-conici squamis ovatis, appendice calloso-spinosa, spinis tenuibus 5-7 erectis reflexisque, terminali longiore: pappi tenuiter striati setis albis, achenio brevioribus.

C. sonchifolia Bert. *Fl. It.* t. 9 p. 470. — Jacea laciniato sonchifolio, sive Jacea latifolia purpurea, capitulo spinoso. *Bocc. Rech. et Observ.* p. 201.

In agro romano, et in montanis proximis. *Frascati* etc.

Perenn. Flor. Aprili-Majo. Flosculi externi purpurei interni albi.

1911. *SPHAEROCEPHALA* L. *Sp. Pl.* p. 1295. Hirto-scabra virescens. Caule decumbente ramoso: foliis runcinatis, lobis dentato-mucronulatis impari subdeltoideo, inferioribus in petiolum productis, superioribus sessilibus basi auriculato-amplexicaulibus: calathis medioeribus solitariis terminalibus: involucri ovoideo-ventricosi squamis ovatis appendice calloso-spinosa, spinis 5-7 patentibus reflexisque, impari paulo longiore: pappi setis albis dimidia achenii longitudine.

C. sphaerocephala *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 297. n. 1087. — *Bert. Fl. It. t. 9. p. 473.* — *Jacea* marit. incana cap. purpur. spinoso major. *Barrel. Ic.* 1217.

In pratis et sylvis maritimis. *Ostia, Castel Fusano, Civitavecchia* etc.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flosculi purpurei, radio quandoque deficiente.

1912. *SOLSTITIALIS* *L. Sp. Pl. p. 1297.* Cono-tomentosa. Caule erecto ramoso, ramis paniculatis: foliis inferioribus lyratis lobis lateralibus lanceolatis, impari maximo rotundato, caulinis lanceolatis subintegerrimis in caulem complete angustaque decurrentibus omnibus dentatis: calathis parvis terminalibus axillaribusque foliis extimis auctis: involucri ovoideo-conici squamis ovatis spinis 3-5, centrali longissima: pappi setis achenii longitudine, quandoque deficientibus.

C. solstitialis *Seb. et Maur. Fl. Rom. p. 299. n. 1090. — Bert. Fl. It. t. 9. p. 473.* — Spina solstitialis mitior apud *Column. Ecphr. 1. p. 31.*

In ageribus et viis passim.

Ann. Flor. Julio Septembri. Flosculi citrino-lutei.

Obs. Herba intense amara.

1913. *ASPERA* *L. Sp. Pl. p. 1296.* Pubescenti-viridis. Caule erecto angulis scabro, ramis teretibus elongatis divaricatis: foliis inferioribus lyratis vel pinnatifido-dentatis in petiolum brevem productis, superioribus sessilibus lanceolato-linearibus subdentato-mucronatis, supremis subintegris, omnibus margine scabris: calathis parvis solitariis caule ramisque terminalibus: involucri ovoidei tandem basi inflati squamis flavidis ovato-lanceolatis, spinis 3-5 palmatis squama plus dimidio brevioribus erectis tandem reflexis: pappi setis achenio plus duplo brevioribus.

C. aspera *Bert. Fl. It. t. 9. p. 481.*

In maritimis. *Presso Civitavecchia, Corneto* etc.

Perenn. Flor. Majo, Autumno. Flosculi purpurei.

*** *Calcitrapae* *Lin. Spinis squamarum involucri solitarii compositis.*

1914. *BENEDICTA* *L. Sp. Pl. p. 1296.* Virens, et arachnoideo-pilosa. Caule erecto foliato, superne ramoso: foliis sessilibus semiamplexicaulibus sinuatis pinnato-lobatis, supremis lanceolatis breviter decurrentibus, omnibus venosis margineque dentato-spinulosis: calathis grandibus solitariis caule ramisque terminalibus, foliis supremis involuerantibus superatis: involucri cam-

paniformis squamis lanceolatis externis spina simplici internis composita terminatis pappi setis achenio subaequalibus.

C. Benedicta Bert. Fl. It. t. 9. p. 482. — Carduus sylvestris hirsutus sive Carduus Benedictus. Hort. Rom. t. 7. tab. 84.

In montibus Latii. Vicino Rocca di Papa.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Floresculi lutei.

Vulgo. Cardo santo.

Usus. Cardui Benedicti herba uti sudorifera, tonica etc. olim frequentissime, nunc raro adhibita: nichilo tamen minus a villicis et a vulgo uti amaricans in febrilibus intermitentibus saepe saepius usurpata.

1915. *Calcitrapa* L. Sp. Pl. p. 1297. Glabra, pubescens, flocculosa. Caule erecto ramosissimo, ramis divaricatis: foliis pinnatifidis, inferioribus in petiolum productis, superioribus sessilibus, inferiorum pinnis ovatis subdenticulatis, superiorum linearibus dentato-spinulosis: calathis subparvis axillaribus terminalibusque foliis supremis linearibus subintegris apice spinosis acutis: involucri ovoidei squamis externis deltoideis internisque oblongis, spina longa robusta inferne canaliculata et composita jamdudum patente tandem revoluta terminatis, squamis intimis apice simpliciter scarioso-laceris: pappo nullo.

C. Calcitrapa Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 298. n. 1089. — Bert. Fl. It. t. 9. p. 483. — Hyppophaestum Column. Ecclhr. ed. Neap. p. 107.

Vulgatissima in ruderalis et viis.

Ann. Flor. Julio. Floresculi purpurascens vel albi.

Vulgo. Cacatreppala.

1916. *PAUZINI* DC. Prod. Syst. nat. t. 6. p. 597. Glabra viridis. Caule erecto ramoso, ramis divaricatis: foliis sessilibus inciso-dentatis pinnatifidisve, laciniis linearibus dentato-mucronulatis, supremis indivisis dentatis: calathis parvis solitariis ramis terminalibus foliis supremis insidentibus: involucri conici squamis externis ovatis internisque oblongis, spina longa valida composita, inferne non caniculata jamdudum patente spinulis lateralibus utrinque tribus validiusculis, terminatis: acheniis disci breviter papposis radii nudis.

C. Pauzini Bert. Fl. It. t. 9. p. 485.

Ad vias campestris in maritimis. Presso Corneto.

Bienn. Flor. Aestate. Floresculi rosei.

***** Crocoidoidea Lin. *Spinis squamarum involucri solitariis.*

1917. *CICHORACEA*. L. *Sp. Pl.* p. 1299. Glabriuscula. Caule erecto simplici vel parce ramoso, ramis erectis: foliis late-lanceolatis irregulariter dentato-mucronatis, radicalibus in petiolum productis deorsum pinnatifidis integrisque, caulinis decurrentibus: calathis grandibus solitariis ramis terminalibus, pedunculo elongato subnudo: involucri campaniformis squamis lanceolatis acutis, spina longa setacea tandem recurva, terminatis: pappi setis achenio plus duplo longioribus.

C. cichoracea *Sang. Cent. tres* p. 122. n. 278. — *Bert. Fl. It. t. 9.* p. 488.

In maritimis *Civitavecchia* juxta locum dictum. *La Torre di Orlando*. Perenn. Flor. Julio. Corollulae rubrae.

1918. *SALMANTICA* L. *Sp. Pl.* p. 1299. Inferius hirsuta superius pubescens vel-glabrata. Caule erecto ramoso quandoque subsimplici, ramis erecta-patulis elongatis: foliis inferioribus lyratis, mediis lanceolatis, summis linearibus omnibus toto margine dentato-spinulosis: calathis medioeribus, caule ramisque terminalibus: involucri ventricosi squamis ovatis, spina brevissima sub-recurva, terminatis: pappi setis scabridis achenio multo brevioribus.

C. salmantica *Maur. Cent. 13.* p. 41. — *Bert. Fl. It. t. 9.* p. 489.

In muris sécus portam Divi Pancratii.

Perenn. Flor. Julio. Corollulae albae.

GALACTITES.

1919. *TOMENTOSA* Moench. *Meth.* p. 558. Albo-tomentosa. Caule erecto ramoso-corymboso: foliis pinnatifidis decurrentibus, lacinis lanceolato-acuminatis spinosis, pagina superiore denudata albo-viridibus: calathis grandiusculis: involucri campaniformis squamis lanceolatis arachnoideis.

G. tomentosa. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 299. n. 1091. — *Bert. Fl. It. t. 9.* p. 491.

Vulgatissima in agris et viis.

Ann. Flor. Junio-Julio Corollulae intense roseae.

SYNGENESIA—POLYGAMIA NECESSARIA.

CALENDULA.

1920. *ARVENSIS* L. *Sp. Pl.* p. 1303. Pubescenti glandulosa. Caule ramoso decumbente vel erecto: foliis lanceolatis acutis remate dentatis, inferioribus in petiolum productis, superioribus amplexicaulibus, nonnullis e acheniis exterioribus lineari-canaliculatis demum suberectis.

C. arvensis. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 299. n. 1092. — *Bert. Fl. It. t. 9.* p. 498. — *C. officinalis* *Sebast. En. Pl. Amph. Flavvi* pag. 32 n. 44.

In arvis viis vineis vulgatissima.

Ann. Flor. hyeme et vere. Corollulae citrinae.

Vulgo. *Calla*, *Primo fiore*.

EVAX.

1921. *PYGMAEA* Pers. *Syn. Pl. t. 2.* p. 422. n. 1. Cinereo-tomentosa, humilis. Caule erecto ut plurimum simplici toto folioso: foliis sessilibus spatulatis obtusis, supremis involuerantibus patentibus, calathorum glomerulo duplo longioribus: acheniis scabris,

E. pygmaea *Bert. Fl. It. t. 9.* p. 501 — *Gnaphalium rorseum* supinum caules. *Barr. Ic.* 127. f. 4. et *Gn. leontop.* erectum l. c.

In pratis maritimis. *Porto di Ascoli*.

Ann. Flor. Vere et Autumno. Corollulae luteae.

1922. *ASTERISCIFLORA* Pers. *Syn. Pl. t. 2.* p. 423. n. 2. Albo-tomentosa, pusilla. Caule simplici vel parce ramoso, foliis sessilibus lanceolatis acutis supremis involuerantibus patentibus, calathorum glomerulo, plus duplo longioribus: acheniis ciliatis.

E. asterisciflora *Bert. Fl. It. t. 9.* p. 502. — *Micropus pygmaeus* *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 286. n. 1034.

In pratis mare versus non infrequens. *Casetta Mattei*, *Pozzo Pantaleo*, *Civitavecchia* etc.

Ann. Flor. Junio. Corollulae spurco-luteae.

MICROPUS.

1923. *ERECTUS* L. *Sp. Pl.* p. 1313. Albo-lanatus, lana saepius floccosa. Caule ut plurimum solitario ramoso, ramis bifidis aut dichotomis: foliis obverse lanceolatis integerrimis: involucri squamis inermibus.

M. erectus *Bert. Fl. It. t. 9.* p. 506.

In aridis montium Umbriae, et Piceni *alla Sibilla*, *al M. de'Fiori*.

Ann. Flor. Junio-Julio Corollulae luteae.

SYNGENESIA-POLYGAMIA SEGREGATA.

ECHINOPS.

1924. *SPAEROCEPHALUS*. *L. Sp. Pl.* p. 1314. Glanduloso-viscidus alboque tomentosus: foliis desuper simpliciter pilosis spurco-viridibus. Caule erecto ramoso: foliis sinnato-pinnatifidis, pinnis dentato-spinosis, superioribus sessilibus cordato-amplexicaulibus, inferioribus in petiolum productis: capitulo grandi: involucri proprii squamis externis, internis dimidio brevioribus: achenii corona brevissima denticulata.

E. spaerocephalus *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 299. n. 1093. — *Bert. Fl. It. t. 9.* p. 509. — *Carduus sphaerocephalus latifol. albens. Barcl. Ic.* 143.

In locis montanis. *Presso Tivoli, sul Monte Gennaro etc.*

Perenn. Flor. Julio, Augusto. Corollulae albo-coerulescentes.

1925. *ELEGANS* *Bert. Fl. It. t. 9.* p. 513. Incano-tomentosus, foliis supra denudatis viridiusculis: caule erecto simplici ramosove: foliis inferioribus bipinnatifidis, superioribus simpliciter pinnatifidis, rachide angusta, laciniis lacinulisque valde dentato-spinosis: calatho grandiusculo: involucri proprii squamis externis, internis triplo brevioribus: achenii corona brevissima setaceo-lacinulata.

E. Ritro Sang. Gent. tres p. 122. n. 280.

In sterilibus montium et ad vias in Umbria, et in Piceno.

Perenn. Flor. Julio. Corollulae cyaneae.

CLASSIS XX GYNANDRIA

SECT. 1. *GYNOSTEMIUM IRREGULARE* (1) *ORCHIDAEAE LIN*

ORD. 1. *MONANDRIA.*

471. *ORCHIS*. Perigonium orchideum ovario adaerens sex partitum: (2)

(1) Partes praecipuae Gynostemi irregularis cum Richardo denominantur.

Gynizus, cicatrix impressa in parte inferiore, et interna perigonii, stigmati respondens.

Rostellum, processus superior Gynizi, qui plus minus ad instar rostri in parte superiore Gynizi anterieus producit, eumque quodammodo occultat.

galea petalis aequalis: opercula, galea et petalis, breviora: partes omnes vel in fornicem conniventes, vel saepius petala patentia aut reflexa, galea cum operculis connivens: labellum lobatum vel integrum calcaratum: anthera 2-locularis, loculis contiguis parallelis: massae pollineae retinaculo bursiculato, quandoque nudo, retentae, et in caudiculas productae: gynizus concavus: ovarium saepius contortum.

472. *PLATANThERA Rich.* Perigonium orchideum ovario adhaerens sex partitum: galea petalis patentibus aequalis: opercula petalis breviora: galea et opercula insimul fornicata: labellum lineare obtusum, calcar attenuatum ovario multo longior: anthera 2-locularis loculis latis explanatis aut convexusculis parallelis patentibus: massae pollineae retinaculo nudo retentae et in caudiculam productae: massulae distinctae hinc inde ad latus loculorum sero hiantium: rostellus nullus: ovarium non contortum.

473. *HYMANTOGLOSSUM Spr.* Perigonium orchideum ovario adhaerens sex partitum: galea petalis aequalis, opercula linearia galea et petalis breviora, omnia inisimul in cucullum parvum coadunata: labellum elongatum tripartitum laciniiis angustis lateralibus breviusculis, media longissima 2-fida: calcar saecatum saepe brevi crasso pendulo: anthera 2-locularis: massae pollineae retinaculo unico bursiculato retentae, et in binis caudiculis productae: ovarium stipitatum non contortum.

Proscolla, glandulae in parte anteriore Rostelli, fecundationis tempore madidae, stigmatis opus coadiuvantes.

Retinaculum, membrana mucosa elastice extensibilis, quae massam pollineam involvit loculosque determinat. Membrana haec quandoque basi duplex; scilicet recipitur ab alia breviori, tunc retinaculum bursiculatum dicitur, nam haec peculiaris membrana, quae ab extremitate anteriori Rostelli exurgere videtur, *Bursicula* nuncupatur.

Caudicula, pars inferior retinaculi successive attenuata, qua loculi, ut plurimum, Proscollae adhaerent.

Massa pollinea, quidquid Pollinis in quoque loculo continetur.

Massula Pollinea, partes in quibus massae quandoque dividuntur.

(2) Partes Perigonii ut plurimum sex, tria externa, tria interna: duo ex interioribus, et tria externa labium superius ut plurimum constituent (labium simpliciter dicendum) et nominibus peculiaribus sic distinguuntur. Ex externis media *Galea* nuncupatur, lateralia *Petala*, duo interna superiora *Opercula*, tertium ex internis omnium majus inferius quam saepissime productum *Labellum*.

474. *PERISTYLUS Blume*. Perigonium orchideum ovario adhaerens sex partitum: galea et petala ovato-lanceolata, opercula linearia, omnia in cuculum parvum campanulatum conniventia: labellum oblongum angustum, sepalis vix longior, apice trifidum, lacinis linearibus media brevissima: anthera 2-locularis: massae pollinae retinaculis nudis distinctis involutae et in caudiculas productae: ovarium contortum.

475. *NIGRITELLA Ric*. Perigonium orchideum ovario adhaerens sex partitum resupinatum: galea et petala lanceolata, opercula breviora et angustiora, labellum erectum ovatum subundulatum, omnia insimul erecto-patentia: calcar scrotiforme vel cylindraceum semper obtusum et ovario brevius: anthera 2-locularis: massae pollinae modo nuda, modo a retinaculo bursiculato semiobvolutae in caudiculas elongatas, jamdudum productae: ovarium non contortum.

476. *ACERAS R. Brown*. Perigonium orchideum sex partitum ovario adhaerens: galea petalis aequalis et cum opercula minora in cuculum conniventia: labellum planum ecalcaratum dependens profunde trisectum, segmentis linearibus, medio longiore et saepe bifido: anthera erecta bilocularis: massae pollinae retinaculo unico bursiculato retentae et in caudiculas distinctas productae: gynostemium breve obtusum: ovarium contortum.

477. *OPHRIS L*. Perigonium orchideum ovario adhaerens sex partitum: galea et petala aequalia patentia sub concava: opercula minora erecta: labellum sub carnosum ecalcaratum porrectum ut plurimum convexum indivisum, vel trifidum, lobo medio integro emarginato vel bifido, pectore varinodopictum, basi saepe bicolliculosum: anthera erecta, denuo super gynizum concavum non raro recurvata, bilocularis: massae pollinae retinaculis bursiculatis retentae et in caudiculas productae: apex gynostemii saepius elongatus et apice rostratus: ovarium non contortum.

478. *SERAPIAS L*. Perigonium orchideum ovario adhaerens sex partitum, partibus inferne connatis vel liberis: galea petala et opercula in cuculum acuminatum inclinatum coadunata: labellum ecalcaratum trilobum basi gibbum, lobo medio longiore saepius cuspidatum et medio refractum, lateralibus rotundatis erectis vel ascendentibus, cucullo inclusis vel exsertis: anthera versatilis 2-locularis, loculis parallelis contiguas: massae pollinae retinaculo unico bursiculato retentae et in caudiculas distinctas productae: gynostemium elongatum, rostro apice compresso: ovarium non contortum.

479. *SPIRANTHES Rich*. Perigonium orchideum ovario adhaerens sex-

partitum erectum ringens: petala libera et ad labellum deflexa: galea et opercula connata insimul fornicata: labellum integrum sepalis subaequale breviter unguiculatum ecalcaratum, facie superiore inferius canaliculatum, facie inferiore medio bicallosum: anthera mobilis acuminata: massae pollineae retinaculo unico nudo retentae et caudiculis proscollae insidentes: gynostemium breve deflexum, in canaliculo labelli, receptum: ovarium non contortum. Flores spicati spiraliter dispositi.

480. *NEOTTIA Ric.* Perigonium orchideum ovario adhaerens sex partitum: galea petala et opercula inter se fere aequalia et in fornicem campanulatum insimul conniventia: labellum porrectum, galea plus duplo longior, basi concavum, apice 2-lobum, lobis divergentibus: gynostemium breve apice reflexo antheriferum: anthera libera 2-locularis: massae pollineae parvae pulverulentae nudaee caudiculatae proscollae communi junctae: ovarium stipitatum non contortum.

481. *LISTERA R. Brown.* Perigonium orchideum ovario adhaerens sex partitum: galea et petala aequalia ovato-subacuminata, cum operculis angustibus et brevioribus, in cucullo patenti, disposita: labellum dependens, labio multo longior, basi foveolatum longitudinaliter sulcatum, sulco nectarifero, ecalcaratum bifidum, lacinii linearibus, lacinulaque brevi prope basim hinc inde quandoque auctum, apice antheriferum: massae pollineae pulverulentae ecaudiculatae proscollae communi adfixae: ovarium subrotundum longe stipitatum.

482. *EPIPACTIS Rich.* Perigonium orchideum ovario adhaerens sex partitum, partibus subaequalibus: petala, reflexa, galea et opercula conniventia: labellum ecalcaratum patens medio refractum, postice cartilagineum concavo-saccatum et cristulis duobus elevatis basi hinc inde donatum, antice petaloideum ovatum indivisum vel trilobum: gynostemium breve acutum, anthera biloculari terminatum: loculi contigui paralleli: massae pollineae pulverulentae retinaculo unico retentae ecaudiculatae: ovarium non contortum longiuscule stipitatum.

483. *CEPHALANTHERA Rich.* Perigonium orchideum ovario adhaerens sex partitum, partibus subaequalibus: petala patentia, galea et opercula conniventia, labellum trifidum ecalcaratum basi saccatum pectore sulcatum antherius ovatum vel lanceolatum jamdudum integrum: gynostemium elongatum: anthera terminalis bilocularis operculata lobis contiguis: massae pollineae pulverulentae bilobae ecaudiculatae: ovarium vix contortum.

484. *LIMODORUM Tourn.* Perigonium orchideum ovario adhaerens sex partitum, partibus erectis campanulato-patentibus: galea rostrata petalis de-

clinatis, aequalis: opercula minora erecto-patula: labellum basi constrictum et in calcar angustum dependens ovarium subsuperans, productum: gynostemium elongatum: anthera terminalis libera obtusa bilocularis, loculis contiguis: massae pollineae indivisae, retinaculo communi junctae ecaudiculatae: ovarium stipitatum contortum.

SECT. 2. GYNOSTEMIUM REGULARE

ARISTOLOCHIAE JUSS.

ORD. VI. HEXANDRIA.

485. ARISTOLOCHIAE L. Perigonium simplex petaloideum ovario adhaerens superne liberum tubulosum, tubus primo inflatus dein rectus vel curvus, post nutius deciduus: limbus unilateralis ligulatus, ligula integra vel bifida: antherae subsessiles dorso stylo adnatae, biloculares, loculis parallelis: stylus brevis: stigma sexlobum, lobis radiatis: capsula coriacea 6-locularis: semina triangularia depressa, in unoquoque loculo uniseriata.

GYNANDRIA-MONANDRIA.

ORCHIS.

* Tuberibus indivisis.

1926. RUBRA Jacq. Coll. 1. p. 60. Tuberibus subrotundis: scapo toto vestito: foliis vaginantibus, inferioribus lanceolato-linearibus canaliculatis, superioribus squamiformibus abbreviatis acutis: floribus in spica ovata crassiuscula: bracteis coloratis nervosis ovarium quidquam superantibus: labii partibus conniventibus: labello integro obovato unguiculato venoso anterieus denticulato: calcare cylindrico dependente ovario brevior.

O. rubra. Bert. Fl. It. t. 9. p. 516. — O. papilionacea Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 306. n. 1104.

In pascuis apricis et viridariis abunde.

Perenn. Flor. Aprili Maio. Perigonium plus minus saturate rubrum.

1927. EXPANSA Ten. Syll. p. 455. Tuberibus subrotundis: scapo toto vestito: foliis vaginantibus, inferioribus lanceolato-linearibus, superioribus squamiformibus obtusiusculis abbreviatis: floribus paucis in spica ovata laxiuscula: bracteis coloratis exquisite nervosis vix ovario longioribus: labii partibus conniventibus obtusiusculis nervosis: labello obovato-deltoidico planius-

solo exquisite venoso antierius denticulato: calcare cylindraceo suberecto obtusiusculo ovario brevioro, partibus perigonii longioro.

O. expansa Sang. Cent. tres. p. 123. n. 281.

In colle prope Romam vulgo dicto *Porcareccio*.

Perenn. Fl. Aprili. Perigonium saturate rubrum.

Obs. *O. Expansa* Ten perfecte congruit cum *O. Morio papilionueca Tumbalii* apud Gren. et Godr. Fl. de France t. 3. p. 185. Nomen Cllmi Tenoris servavi, ut legibus philosophiae botanicae obtemperarem, licet nomen Tumbalii aptius ad originem speciei indicandam.

1928. *PYRAMIDALIS* L. Sp. Pl. p. 1332. Tuberibus subrotundis: scapo laxo vestito: foliis vaginantibus linearibus canaliculatis, superioribus squamiformibus acuminatis: floribus in spica densa conica: bracteis lanceolato-linearibus ovario brevioribus: labii partibus lanceolatis acutis: sepalis patentibus, galea cum operculis connivente: labello trilobo basi desuper bilamellato, lobis longitudine subaequalibus apice integris aut dentatis: calcare lineari-elongato, ovarium subsuperante.

O. pyramidalis Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 306. n. 1105 - Bert. Fl. It. t. 9. p. 518.

In apricis pascuis viridariis nec non in sylvulis. *Villa Borghese, Pamfili, Macchia Mattei* etc.

Perenn. Flor. Aprili Maio. Perigonium kermesinum quandoque album.

1929. *CORIOPHORA*. L. Sp. Pl. p. 1332. Tuberibus parvis subrotundis: scapo vestito: foliis vaginantibus lanceolato-linearibus acutis canaliculatis, superioribus abbreviatis squamiformibus: floribus parvis in spica cylindracea subconferta: bracteis lanceolatis nervosis ovario vix longioribus: labii partibus inferioribus connatis in cucullum dispositis: labello 3-fido, laciniis lateralibus deflexis crenatis, media sublongiore integra lanceolata: calcare conico ovario subdimidio brevioro.

O. coriophora Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 302. n. 1096. - Bert. Fl. It. t. 9. p. 522.

In montibus collibus ericetis, oris nemorum mare versus etc.

Perenn. Flor. Maio Junio. Perigonium viridi-rubellum odore nunc grato, nunc cimicino.

1930. *MORIO* L. Sp. Pl. p. 1333. Tuberibus subglobosis: scapo vestito: foliis vaginantibus lanceolatis, inferioribus obtusis, successivis acutis, superioribus squamiformibus laxo vaginantibus: floribus in spica abbreviata laxiuscula:

bracteis lanceolatis nervosis ovarium subaequantibus: labii partibus obtusis in galeam conniventibus: labello trilobo, lobis latis, lateralibus crenatis, medio latiore submarginato: calcare cylindraceo obtuso, ovario subbreiore.

O. Morio *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 304. n. 1099. - Bert. Fl. It. t. 9. p. 524.*

In apricis etiam prope urbem frequens. *Villa Borghese, Pamfili, etc.*

Perenn. Fl. Aprili. Perigonium subviolaceum, odore grato fugaci.

1931. *MASCULA L. Sp. Pl. p. 1333.* Tuberibus ovalibus: scapo superius nudo: foliis oblongis obtusis nervosis saepius maculatis, superioribus squamiformibus vaginantibus acutis: floribus in spica laxa elongata: bracteis membranaceis lanceolato-acuminatis coloratis, ovarium quidquam superantibus: labii partibus lanceolatis acutis, galea cum operculis connivente, petalis patentibus retroflexisve: labello trifido superne puberulo, laciniis lateralibus subintegris vel apice dentatis, media maiore apice dilatata crenata emarginata: calcare cylindrico obtuso obliquo vel pendulo ovarium subaequante.

O. masculae *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 303. n. 1098. - Bert. Fl. It. t. 9. p. 527.*

In montium sylvis. *Albano* abunde.

Perenn. Flor. Aprilii Majo. Perigonium purpureum labellum punctis saturationibus notatum.

1932. *USTULATA L. Sp. Pl. p. 1333.* Tuberibus ovalibus: scapo laxo vestito: foliis acutis inferioribus oblongis nervosis, superioribus squamiformibus: floribus in spiga congesta cylindrico-ovata: bracteis ovato-acuminatis ovario brevioribus: perigonio parvo: labii partibus ovatis in cucullum acutum coadunatis: labello trifido punctato-scabro, laciniis lateralibus oblongis, media obcordato-bifida: calcare tenui subuncinato obtuso ovario quadruplo brevior.

O. ustulata *Sang. Cent. tres. p. 124. n. 283. - Bert. Fl. It. t. 9. p. 531.*

In montibus tiburtinis. *Monte Catillo, S. Polo, S. Gregorio etc.*

Perenn. Flor. Majo. Perigonium albidum denuo purpureo-nigrigans punctis labelli purpureis.

1933. *SECUNDIFLORA Bert. Amoe. p. 82. n. 8.* Tuberibus ovalibus: scapo vestito: foliis inferioribus ovato-lanceolatis subcongestis, superioribus vaginantibus squamiformibus: floribus secundis deorsum imbricatis in spica cylindrica densa: bracteis lanceolatis ovario duplo brevioribus: perigonio parvo: labii partibus acutis in cucullum inclinatum coadunatis: labello trifido lacini-

niis linearibus angustissimis, media duplo latiore bifida vel subtridentata : calcare recurvo ovario triplo brevior.

O. secundiflora Sang. *Cent. tres* p. 125 n. 284. — *Bert. Fl. It. t. 9. p. 533.*

In nemoribus prope Albanum.

Perenn. Flor. Aprili. Perigonium subcarneum suaveolens.

1934. *VARIEGATA* Willd. *Sp. t. 4. p. 21.* Tuberibus ovalibus: scapo superne nudo: foliis inferioribus oblongis, superioribus ascendendo minoratis squamiformibus: floribus in spica densa subglobosa: bracteis lanceolato-acuminatis ovario brevioribus: labii partibus ovato-acuminatis basi connatis in cucullum inclinatum coadunatis: labello plano trifido maculato, laciniis apice denticulatis cranatisve, lateralibus oblongis angustis, media latiore biloba vel indivisa, quandoque apiculata: calcare crassiusculo apice obtuso dependente ovario brevior.

O. variegata Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 306. *Bert. Fl. It. t. 9. p. 534.*

In sylvaticis, incultis, apricis, viridariis non rara.

Perenn. Flor. Majo. Perigonium albo-roseum quandoque prorsus album, maculis sanguineo-rubris totum elegantissime pictum.

1935. *UNDULATIFOLIA* Biv. *Bern. Sic. Pl. cent. 2. p. 44.* Tuberibus ovalibus oblongisve: scapo superius nudo: foliis inferioribus crebris oblongis margine undulatis, superioribus squamiformibus lanceolato-acuminatis: floribus numerosis in spica subglobosa densa: bracteis ovato-acuminatis ovario triplo quadruploque longioribus: labii partibus liberis ovato-acuminatis in cucullum conniventibus: labello 3-partito punctato scabro, laciniis linearibus angustissimis, obtusis trivenosis, lateralibus integris, media bifida, mucronulo lineari-subulato interiecto: calcare dependente emarginato, ovario duplo brevior.

O. undulatifolia Fior. *Giorn. de' Lett. di Pisa t. 17: p. 130.* — *Bert. Fl. It. t. 9. p. 537.* — *O. antropophora altera* Column. *Eph. 2. p. 8.* et *O. antropophora oreades* L. c. p. 9. fig.

In apricis montium. *Terracina al Circello.* Prope Romam. *Monte Mario* etc.

Perenn. Flor. Majo. Perigonium majusculum elegantissimum suaveolens albo-carneum.

1936. *TEPHROSANTHOS* Willd. *Sp. Pl. t. 4. p. 21.* Tuberibus ovalibus:

scapo superne longo tractu nudo : foliis inferioribus oblongis, successivis squamiformibus, omnibus obtusis: floribus in spica ovata laxiuscula: bracteis ovatis acutis ovario triplo quadruploque brevioribus: labii partibus conniventibus basi coalitis: labello porretto 3-partito punctato glabro, laciniis lateralibus integris, media longiore bifida, appendicula lineari interiecta, omnibus angustissimis obtusis univenis: calcare subscrotiforme ovario quadruplo brevior.

O. tephrosanthos *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 306. n. 1104. — Bert. Fl. It. t. 9. p. 538.* — *O. Zoophora* *Cercopithecum* referens *Oreades Column. Ephr. 1. p. 139* et *O. altera Oreades Cercopithecophorae l. c. p. 320 fig.*

In collibus pascuis apricis et sterilibus communis.

Perenn. Flor. April. Perigonium albedo-purpurascens grate redolens.

1937. *MILITARIS* *L. Sp. Pl. p. 1333.* Tuberibus ovalibus: scapo superius longe denudato : foliis inferioribus ovali-oblongis, successivis squamiformibus, omnibus acutis: floribus in spica ovoidea vel oblonga laxiuscula: bracteis ovatis acutis ovario triplo vel quadruplo brevioribus: labii partibus ovatis acutis multinerviis in cucullum conniventibus: labello porretto tripartito, laciniis linearibus, media longiore apice dilatata biloba, lobis brevibus divaricatis venosis truncatis vel rotundatis, dente brevissimo recto interposito: calcare dependente ovario dimidio circiter brevior.

O. militaris *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 305. n. 1101. — Bert. Fl. It. t. 9. p. 540.* — *O. galeata* *Sang. Cent. tres p. 124. n. 282.*

Circa Romam, Albanum etc. non rara.

Perenn. Flor. Maio. Perigonium cinereo-roseum labello saturatiore.

1938. *FUSCA* *Willd. Sp. t. 4. p. 23.* Omnibus in partibus grandis. Tuberibus ovalibus vel oblongis: scapo superne nudo basi dense folioso: foliis oblongis venosis, superioribus paucis acutis squamiformibus: floribus in spica densa ovali vel oblonga: bracteis setis et ultra ovario brevioribus: labii galea et petalis ovatis breviter acuminatis, operculis linearibus, omnibus in cucullum conniventibus: labello elongato 3-partito laciniis lateralibus linearibus, media successive dilatata, lateque apice biloba, lobis truncatis aut denticulatis, dente parvo in sinu lobulorum sepius adjecto: calcare dependente ovario vix dimidio longiore.

O. fusca *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 305. n. 1102. — Bert. Fl. It. t. 9. p. 541.*

β angustata Gren. et God. *Fl. de France* t. 3. p. 290. Lobis laciniac mediae, laciniis lateralibus parum majoribus.

In collibus et marginibus viarum circa urbem non infrequens. *Monte verde, Acqua bollicante* etc. β *Villa Pamfili*.

Perenn. Flor. Majo. Perigonium atro-purpureum, pectore labelli albo, maculis purpureis fuscis hispidis.

1939. *PROVINCIALIS*. Balb. *Misc. Bot. att.* p. 33. tab. 2. Tuberibus rotundis aut ovalibus: scapo superius nudo: foliis inferioribus oblongo-lanceolatis acutis maculatis, superioribus paucis distantibus squamiformibus: floribus in spica subcylindrica laxa: bracteis lanceolatis acutis ovarium subaequantibus: labii partibus omnibus ovato-lanceolatis obtusis, internis minoribus: labello trilobo papulis puberulis rubris maculato, lobis lateralibus deflexis obtusis subcrenatis, medio emarginato vel subtrilobo: calcare cylindrico horizontali-adscendente ovarium subaequante.

O. provincialis. Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 303. n. 1097. — Bert. *Fl. It.* t. 9. p. 546.

Abundat in montium sylvis. *Albano, Ariccia, Tivoli, Monte Gennaro* etc.

Perenn. Flor. Aprili Majo. Perigonium luteum, odore sambucino quandoque vix sensibili.

1940. *LAXIFLORA* Lamark *Fl. Franc ed.* 2. t. 3. p. 504. Tuberibus parvis subrotundis ovatisve: scapo toto vestito: foliis canaliculatis lanceolato-linearibus acuminatis: floribus paucis in spica elongata admodum laxa: bracteis lanceolato-linearibus nervosis ovario ut plurimum brevioribus: labii partibus omnibus obtusis: petalis retroflexis, galea et operculis erecto-conniventibus: labello porretto trilobo, lobiis rotundatis, lateralibus deflexis, medio breviori nullove, calcare oblique ascendente obtuso ovario brevior.

O. laxiflora Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 304. n. 1100. — Bert. *Fl. It.* t. 9. p. 549.

In pratis argillosis vulgaris.

Perenn. Flor. Aprili Majo. Perigonium purpureum exicatione purpureo-fuscum.

1941. *PALUSTRIS*. Jacq. *Coll.* 2. p. 75. Majuscula. Tuberibus subrotundis ovatisve: scapo toto vestito: foliis canaliculatis lanceolato-linearibus elongatis: floribus in spica cylindracea densiuscula: bracteis lanceolato-linearibus ovario longioribus: labii partibus omnibus obtusis, petalis subretroflexis, galea et operculis conniventibus: labello porretto cuneiformi basi constricto apice dilatato

trilobo, lobis aequalibus, lateralibus rotundatis deflexis, medio ut plurimum emarginato, aliquando angustiore aut longiore: calcare crassiusculo dependente vel erecto, ovario brevior.

O. palustris Bert. *Fl. It. t. 9. p. 351* — *O. laxiflora* α *ensifolia* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 304. n. 1100.*

Perenn. Flor. Majo. Perigonium purpureum exsiccatione roseum.

1942. *MORIO-LAXIFLORA*. Reuter ex Gren. et God. *Fl. de France t. 3. p. 294.* Tuberibus subrotundis vel ovalibus: scapo toto laxo vestito: foliis canaliculatis linearibus-acuminatis: floribus in spica cylindrica vix laxa: bracteis lanceolatis acuminatis membranaceis 1-nerviis, inferioribus latioribus 3-nerviis: labii partibus ovato-obtusis, petalis retroflexis, galea et operculis conniventibus: labello profunde trilobo, lobis lateralibus rotundatis, medio truncato aut retuso: calcare cylindrico obtuso ovarium subaequante.

In pratis et sylvis prope mare. *Ostia, Fiumicino* etc.

Perenn. Flor. Majo. Perigonium purpureum exsiccatione pallide roseum.

Obs. Facies *O. Morionis* at planta exilior jamdudum erecta, et ad formam *O. laxiflorae* accedens.

*** *Tuberibus palmatis*

1943. *MACULATA*. L. *Sp. Pl. p. 335.* Tuberum divisionibus fusiformibus: scapo toto laxo vestito: foliis oblongo-lanceolatis erectis ascendendo minoribus quam saepissime nigro maculatis: floribus in spica cylindrica laxiuscula: bracteis lanceolato-linearibus, inferioribus longioribus, successivis aequalibus, supremis ovario brevioribus: labii partibus lanceolatis: petalis patentibus vel retroflexis, galea apice reflexa cum operculis connivente: labello plano orbiculari trilobo, lobis lateralibus latis crenulatis, medio angustiore integro ut plurimum lanceolato: calcare cylindrico dependente ovario brevior.

O. maculata Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 307. n. 1105* — Bert. *Fl. It. t. 9. p. 354.*

In montium sylvaticis communis. *Albano, la Riccia, Frascati, la Fajola* etc.

Perenn. Flor. Majo. Perigonium roseum quandoque album.

1944. *SAMBUCINA*. L. *Sp. pl. p. 1334.* Tuberibus digitato-lobatis: scapo humili crebre vestito: foliis inferioribus lanceolato-oblongis patentibus, superioribus lanceolato-acuminatis: floribus in spica ovata laxa: bracteis foliaceis lanceo-

latis inferioribus flore longioribus: labii partibus oblongo-lanceolatis obtusiusculis: petalis patentibus retroflexisve: galea operculisque erecto-conniventibus: labello obscure trilobo, lobis lateralibus rotundatis crenulatis subdeflexis, medio angustiore submarginato: calcare oboecono obtuso dependente ovarium subaequante.

O. sambucina Bert. *Fl. It. t. 9. p. 556*

β purpurea. Floribus purpureis. O. sambucina β Bert. *l. c. p. 557.*

In alpestribus Umbriae. *Pian grande del Castelluccio.* β in Piceno *Castel Manardo*, et ex Umbria *Monte la Forchetta.*

Perenn. Flor. Junio. Perigonium flavum, in β purpureum.

1945. *PSEUDO-SAMBUCINA. Ten. Fl. Nap. t. 2. p. 284 tab. 86A.* Tuberibus oblongis integris vel palmatis: scapo basi crebre, apice laxe vestito: foliis lanceolato-linearibus canaliculatis, superioribus angustioribus: floribus in spica oblonga crassiuscula: bracteis foliaceis lanceolatis florem subsuperantibus: labii partibus ovato-lanceolatis obtusis: petalis patenti-retroflexis: galea erecta apice retrocurva, operculis conniventibus: labello trilobo, lobis subovatis crenulatis, medio angustiore submarginato: calcare gracili ascendente ovario longiore.

O. pseudo-sambucina Bert. *Fl. It. t. 9. p. 559.*

β romana, Perigonio purpureo. O. Romana Sebast. *Rom. Pl. Fas. alter tab. 3 - Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 308. n. 1107.*

In montanis secus Viterbium, β circa Romam frequens. *Pigneto Sacchetti, Monte Mario, Villa Borghese etc.*

Perenn. Fl. Aprili. Perigonium flavum, in β purpureum quandoque albidum.

1946. *CONOPSEA L. Sp. Pl. p. 1335.* Tuberibus palmatis: scapo erecto toto vestito: foliis inferioribus lanceolatis linearibusque canaliculatis, superioribus bractaeiformibus laxis acute lanceolatis: floribus numerosis in spica cylindrica elongata subconferta: bracteis ovato-lanceolatis ovarium aequantibus, inferioribus superantibus: perigonio parvo: labii partibus aequalibus: petalis ovato-lanceolatis patentibus declinatis: galea et operculis ovatis obtusis conniventibus: labello basi angustato apice dilatato-trilobo, lobis ovalibus integerrimis: calcare tenui subulato ovario semper dimidio brevior.

O. conopsea. Bert. *Fl. It. t. 9. p. 562.*

In apenninis Umbriae et Piceni. *Vettore, Monte de Fiori etc.*

Perenn. Flor. Junio in Augustum. Perigonium kermisinum aliquando album.

PLATANTHERA.

1947. *BIFOLIA*. Rich. *Annot. in Mem. du Mus. d'hist. nat. t. 4. p. 57.*

Tuberibus majusculis ovoideo-elongatis : scapo laxo vestito : foliis radicalibus geminis raro pluribus obovatis nervosis basi constrictis majusculis, superioribus parvis lanceolato-acutis squamiformibus : floribus laxis in spica cylindrico-elongata : bracteis ovato-lanceolatis acuminatis ovarium superantibus : labii partibus inaequalibus, petalis ovato-lanceolatis acutis, galeaque late-ovata obtusa, in triangulum patentibus, operculis linearibus obtusis conniventibus, brevioribus : labello integro lineari-oblongo : calcare filiformi apice subinflato compresso, ovario duplo longiore.

P. bifolia Bert. *Fl. It. t. 9. p. 564* — *Orchis bifolia* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 302. n. 1094.*

In sylvaticis montium non infrequens. *Albano, Frascati, Monte Gennaro* etc.

Perenn. Flor. Majo. Perigonium album, labellum et calcar apice viridulum.

HIMANTOGLOSSUM.

1948. *HIRCINUM*. Spr. *Syst. Veg. t. 3. p. 694.* Tuberibus ovalibus : scapo fistuloso toto vestito : foliis oblongis lanceolatisve acutis supremis minoratis squamiformibus : floribus laxis in racemo simplici longissimo : bracteis lanceolato-linearibus ovario longioribus, supremis abbreviatis : labii partibus venosis cucullato-conniventibus : galea petalisque ovato-obtusis, operculis linearibus : labello angusto longissimo basi pubescente trifido, laciniis linearibus, lateralibus integris crenatis undulato-crispis, media longissima in praefloratione spiraliter contorta tandem explanata arcuato-pendula 2-furca, furcationibus truncatis apice 2-3-dentatis : calcare saccato brevissimo pendulo.

H. hircinum. Bert. *Fl. It. t. 9. p. 568* — *Satyrium hircinum* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 308. n. 1108.*

In pascuis sterilibus ad margines et in umbrosis *Ville suburbane, Monte Mario* etc.

Perenn. Flor. Majo. Perigonium albo-rubellum.

PERISTILUS.

1949. *VIRIDIS*. Lindl. *Orchid pl. p. 299.* Tuberibus palmatis : scapo brevi superius nudo : foliis paucis elliptico-alatis obtusis, ultimis acutis : floribus in spica ovato-cylindrica basi laxiuscula : bracteis foliaceis trinerviis praesertim inferioribus florem superantibus : labii partibus inaequalibus in cucullum conniventibus : galea et petalis ovato-lanceolatis obtusis, operculis linea-

ribus: labello porretto oblongo-lineari apice 2-fido, laciniis linearibus brevibus integris dente minimo interposito: calcare scrotiformi ovario quaduplo, quintuplo brevior.

P. viridis. *Bert. Fl. It. t. 9. p. 370* - *Satyrium viride. Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 308. n. 1109.*

In montanis umbris Latii Umbriae et Piceni. *Monte Gennaro, Guadagnolo, Vettore, Monte de Fiori* etc.

Perenn. Flor. Junio-Julio Perigonium subviride.

1850. *ALBIDUS. Lindl. Orchid. pl. p. 299.* Tuberibus digitato-partitis: scapo toto laxo folioso: foliis abovato-oblongis obtusis, superioribus lanceolatis acutis: floribus confertis subunilateralibus in spica tenui cylindrica: bracteis foliaceis lanceolato-acuminatis ovarium aequantibus: labii partibus ovatis obtusis in cucullum coadunatis: labello apice 3-fido, laciniis lanceolatis, lateralibus angustioribus acutis: calcare crasso obtuso, ovario duplo brevior.

P. albidus. *Bert. Fl. It. t. 9. p. 372.*

In elatioribus montium Piceni. *Pizzo di Sivo.*

Perenn. Flor. Augusto. Perigonium parvum albo-luteolum.

NIGRITELLA.

1931. *ANGUSTIFOLIA Rich. Annot. in Mem. du Mus. t. 4. p. 86.* Tuberibus compressis palmatis: scapo toto vestito basique vaginato: foliis linearibus margine denticulatis, inferioribus congestis: floribus numerosis in spica densa ovato-conica: bracteis lanceolato-acuminatis florem aequantibus: labii partibus aequalibus campanulato-patentibus: labello ovato crenato integro vel obscure trilobo margine undulato: calcare scrotiforme ovario subquaduplo brevior.

β rosea. Floribus roseis - *N. angustifolia β Bert. Fl. It. t. 9. p. 373.*

In elatioribus montium Piceni. *Pizzo di Sivo.*

Perenn. Fl. Junio-Augusto. Perigonium in speci atro-purpureum exicatione nigrum, in varietate nostra roseum Vainillae suaviter redolens.

ACERAS.

1952, *ANTROPOPHORA. Rob. Brow. in Ait. Hort. Kew. t. 3. p. 191.* Tuberibus ovalibus ant subrotundis: scapo superius subnudo: foliis inferioribus approximatis oblongo-lanceolatis ut plurimum obtusis patentibus, superioribus paucis squamiformibus acutis: floribus numerosis tandem laxatis in spica cylindrica elongata: bracteis lineari-acuminatis membranaceis ovario brevioribus: labii partibus externis ovatis, internis angustioribus, omnibus in cucullum inclinatam coadunatis: labello pendulo trifido laciniis linearibus longissimis, media latiuscula longiore apice bifida, basi in foveolam, denticulo utrinque elevato instructam, excavata.

A. antropophora Bert. *Fl. It. t. 9. p. 576* - *Satyrium antropophora* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 309. n. 1110* - *Orchis antropophora oreades*. *Columnn. Ecphr. t. 1. p. 318. fig. 320.*

In apricis collibus et montibus frequens. *Monte Gennaro, Testaccio, Villa Borghese* etc.

Perenn. Fl. Junio. Perigonium viridi-lutecolum, oris laciniarum purpureis, leviter odorum.

OPHRIS.

1953. *MYODES* Willd. *Sp. Pl. t. 4. p. 64.* Tuberibus parvis ovalibus: scapo sursum nudo: foliis lanceolatis acutis sub-glaucis: floribus remotis in spica exili: bracteis foliaceis lanceolato-linearibus, inferioribus ovario longioribus: perigonio parvo: labii partibus patentibus, externis oblongis obtusis in triangulum dispositis, internis linearibus facie antica hirtis: labello trilobo, lobis lateralibus brevibus acutis, medio latiore et longiore obcordato mutico, pectore glabro coeruleo, macula quadrangulati nitida albo-coerulea donato caeteroquin fusco pubescenti-vellutino: apice gymnostemii erostre.

O. myodes Bert. *Fl. It. t. 9. p. 581.*

In montibus Tiburtinis. *Alla sommità del monte della Croce nella direzione di S. Polo.*

Perenn. Flor. Aprili-Majo.

1954. *APIFERA* Willd. *Sp. pl. t. 4. p. 66.* Tuberibus ovalibus: scapo laxo vestito: foliis oblongo-lanceolatis ascendendo acutioribus: floribus paucis in spica laxa: bracteis foliaceis lanceolatis striatis ovario aequalibus, inferioribus longioribus: perigonio grandi: labii superioris partibus patentibus, externis ovato-oblongis roseis viridi-nervosis in triangulum dispositis, internis minoribus angustioribus roseo-viridibus facie interna pubescentibus: labello purpureo-ferrugineo convexo trilobo, lobis lateralibus brevibus triangularibus basi gibberosis denseque villosis, medio majusculo suborbiculari vellutino ambitu recurvo-trilobo, laciniis lateralibus rotundatis media elongato-cuspidata antice de-nuo recurva, pectore macula glabra viridi periferice luteola eleganter picto: gymnostemii apice in rostro longo flexuoso producto.

O. apifera Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 311. n. 1114* - Bert. *Fl. It. t. 9. p. 582.*

In umbris et montanis frequens. *Albano, Valle dell' Inferno, Monte Mario, Ville suburbane* etc.

Perenn. Flor. Majo-Junio.

1955. *ARACHNITES* Willd. *Sp. pl. t. 4. p. 67.* Tuberibus ovalibus: scapo apice nudo: foliis ovatis oblongisve obtusis ascendendo angustioribus acutis: floribus paucis in spica laxa: bracteis foliaceis lanceolatis flore longioribus: perigonio majusculo: labii partibus patentibus oblongis albidis roseisve nervo dorsali viridi, externis in triangulum dispositis, internis minoribus angustioribus antice pubescentibus glabrisve: labello lato integro convexo holosericeo, antice rotundato-truncato, cristulaque carnosula dentata sursum incurva, postice prominentiis duabus triangularibus, pectore macula polymorpha glabra flavida, lineolis fuscis anostomasantibus circumscripta: gymnostemii apice breviter rostrato.

O. arachnites Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 310. n. 1112 - Bert. Fl. It. t. 9. p. 584.*

In collibus et ericetis circa Urbem frequens. *Monte Mario, Valle dell' Inferno* etc.

Perenn. Flor. Junio.

1956. *ARANIFERA* Willd. *Sp. pl. t. 4. p. 66.* Tuberibus subrotundis ovatisve: scapo superne subnudo: foliis ovatis oblongisve ascendendo angustioribus acutis: floribus laxis in spica cylindrica: bracteis foliaceis lanceolato-acuminatis ovarium aequantibus inferioribus paulo superantibus perigonio medioeri: labii partibus lanceolatis obtusis patentibus, externis pallide viridibus, nervis exquisite saturatioribus in triangulum dispositis margine revolutis, internis quidquam brevioribus glabris margine crispulis: labello ovati-oblongo convexo subquadrilobo fusco-holosericeo margine revoluta, postice protuberantiis acutis quandoque obsoletis, pectore teniolis duabus longitudinalibus glabris, tertia transversali conjunctis, antice emarginatura breviter appendiculata donato: gymnostemii apice brevi.

O. aranifera Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 310. n. 1113. - Bert. Fl. It. t. 9. p. 586.*

β atrata. Labio holosericeo atropurpureo, teniolis pectoralibus liberis.

O. aranifera β Bert. *l. c.*

In collibus sterilibus, pascuis, viridariis circa Urbem vulgaris. β *A Villa Pamfili.*

Perenn. Flor. Martio-Aprili.

1957. *EXALTATA* Ten. *ad Cat. hort. Neap. app. alter. p. 83.* Tuberibus crassis subrotundis: scapo superius nudo: foliis ovato-lanceolatis, superioribus

bracteiformibus acutis: floribus laxis in spica cylindrica: bracteis foliaceis ovarii longitudine, inferioribus majoribus flores etiam superantibus: perigonio magno: labii partibus patentibus, externis oblongis obtusis albo-roseis viridi-nervosis in triangulum dispositis, internis linearibus sulcatis margine undulatis pubescentibus: labello late obovato convexo subintegro retuso, basi gibberibus duobus vix prominulis, pectore macula pallidior glabra subreniformi, apice appendicula lanceolata longiuscula inflexa, donato: gymnostemii apice brevi acuto inclinato.

O. exaltata Bert. *Fl. It. t. 9. p. 588.*

In sylvaticis montium. *Alla macchia di Marino vicino la Cappelletta, presso S. Polo* etc.

Perenn. Flor. Aprili-Majo.

1958. *TENTREDINIFERA* Willd. *Sp. Pl. t. 4. p. 67.* Tuberibus ovalibus subrotundisve: scapo brevi superius nudo: foliis acutis inferioribus ovatis, successivis lanceolatis: floribus paucis majusculis in spica laxa: bracteis foliaceis lanceolatis acutis ovarium aequantibus, inferioribus florem superantibus: perigonio majusculo: labii partibus patentibus albidis roseisve viridi-nervosis, externis brevibus late ovatis concavis in triangulum dispositis, internis oblongis brevissimis antice villosis: labello convexo bilobo flavido-virenti in latus deflexo in ambitu dense villosa prope apicem setoso-barbato, pectore macula fusca glabra romboidali lineolisque irregularibus picto, basi brevissime bicolliculoso, colliculis quandoque deficientibus, antice in sinu loborum appendicula inflexa glabra: apice gymnostemii erecto obtuso crostre.

O. tentredinifera Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 309. n. 1111. — Bert. Fl. It. t. 9. p. 589.*

In sterilibus apricis circa Romam. *Testaccio, Villa Borghese* etc.

Perenn. Flor. Martio-Aprili.

1959. *TENOREANA* Lindl. *Orchid. pl. p. 376.* Tuberibus ovalibus submajusculis: scapo breviusculo superius nudo: foliis acutis inferioribus ovatis, successivis lanceolatis: bracteis foliaceis lanceolatis acutis ovarium aequantibus, inferioribus florem superantibus: perigonio magno: labii partibus patentibus albidis roseisve viridi-nervosis quandoque albo-viridibus, externis oblongis obtusiusculis subconcavis in triangulum dispositis, internis brevissimis lata basi ovatis, margine reflexis villosis: labello obovato convexo bilobo luteo in ambitu vix villosa, pectore macula fusca vario-picta, lineolis perifericis et transversis albidis venisque percurso, basi colliculoso, colliculis brevissimis quan-

doque deficientibus, apice in sinu lobulorum appendice lanceolata longa incurva luteo-viridula: gymnostemii apice incurvo acute rostrato.

O. Tenoreana *Bert. Fl. It. t. 9. p. 591.*

In pratis montanis non procul a Roma. *Malagrotta.*

Perenn. Flor. Martio-Aprili.

1960. *SPECULUM. Morett. dec. 6. p. 8.* Tuberibus ovalibus: scapo superius laxo vestito: foliis ovatis lanceolatisve, superioribus acuminatis: floribus paucis in spica erecta laxissima: bracteis foliaceis lanceolatis acutis ovarium subsuperantibus: perigonio majusculo: labii partibus oblongis virentibus: petalis patentissimis, galea erecta apice incurva, operculis lineari-acuminatis recurvis puberulis viridi-nigrescentibus apice gymnostemi brevioribus: labello ovato basi angustato trilobo hirsuto atro-purpureo, marginibus reflexis, lobo medio majore emarginato mutico, pectore macula ampla glabra coerulescente percurso: gymnostemii apice elongato erecto.

O. Speculum. *Bert. Fl. It. t. 9. p. 592.*

In montibus Latii. *Quadragnolo.*

Perenn. Flor. Majo.

Obs. Scapus et folia exiccatione nigro-virentia.

1961. *BERTOLONI. Morett. Dec. 6. p. 9.* Tuberibus subrotundis: scapo superius nudo: foliis inferioribus oblongis, superioribus lanceolatis acutis: floribus paucis in spica laxa saepius incurva, bracteis foliaceis lanceolato-acuminatis, inferioribus flores superantibus: perigonio majusculo: labii partibus roseis vel albidis patentibus, externis oblongis obtusis in triangulum dispositis, internis minoribus lanceolatis: labello oblongo convexo quidquam ad superiora vergente, marginibus reflexis bilobo, et in sinu lobulorum, appendicula brevi incurva glabra donato, atro-purpureo lato margine holosericeo, centro macula pallidiore glabra nitida maculaque minore basi adjecta: apice gymnostemii elongato rostrato super labellum inclinato.

O. Bertoloni. *Bert. Fl. It. t. 9. p. 593* — O. Speculum. *Maur. Cent. 13. p. 42.*

In montibus tiburtinis. *Sul Monte Catillo.*

Perenn. Flor. Majo.

Obs. Scapus et folia exiccatione simpliciter sordescunt.

1962. *LUTEA. Willd. Sp. pl. t. 4 p. 70.* Tuberibus subrotundis: scapo superius nudo: foliis inferioribus ovato-oblongis succisivis paucis squamiformibus ovato-acuminatis: floribus in spica cylindrica laxiuscula: bracteis fo-

liaceis lanceolato-acutis, inferioribus flores superantibus: perigonio medioere: labii partibus externis viridibus late-ovatis obtusis concavis patentibus, internis brevioribus lineari-oblongis luteis glabris: labello oblongo basi angustato pubescenti-trilobo, lobis obtusis integris, medio obcordato mutico, pectore macula sanguinea glabra apice quandoque biloba maculaque minore albida postice adjecta, ambitu luteo-subglabro, margine sinuato: gymnostemii apice brevi obtuso.

O. lutea Bert. Fl. It. t. 9. p. 595.

In apricis montium tiburtinorum. *S. Gregorio.*

Perenn. Flor. Majo.

1963. *BOMBILIFERA. Guss. Syn. t. 2 par. 2. p. 549.* Tuberibus subrotundis: scapo superius nudo: foliis ovato-oblongis obtusis superioribus lanceolatis acutis: floribus 1-3 in spica brevi laxa: bracteis foliaceis ovatis acutis omnibus ovario brevioribus: perigonio medioeri: labii partibus ellipticis obtusis pallide viridibus patentibus, media concaviuscula, internis oblongis brevioribus anterieus subhirsutis: labello convexo holosericeo trilobo, lobis lateralibus triangularibus deflexis villosis, medio puberulo obovato convexo subbilobo, lobulis deflexis unidentatis, appendicula inflexa glabra emarginaturae lobulorum interposita, basi fovea conspicua, margine hinc inde tridentata, pectore fascia latiuscula glabra notatis: apice gymnostemii breve obtuso erostre.

O. bombylifera Bert. Fl. It. t. 9. p. 597 — *O. hiulea. Maur. Cent. 13. p. 43. tab. 2. fig. 2.*

In sterilibus montanis aequae ac in apricis. *Monte Mario, Testaccio, Villa Pamfili* etc.

Perenn. Flor. Aprili.

1964. *FUSCA. Guss. Syn. t. 2. par. 3. p. 550.* Tuberibus subrotundis: scapo superius nudo: foliis inferioribus oblongis caeteris lanceolato-acutis: floribus paucis in spica laxa: bracteis foliaceis inferioribus ovario aequalibus, superioribus brevioribus: perigonio medioere: labii partibus externis oblongis obtusis viridi-luteolis patentibus subconcavis, internis linearibus subbrevioribus luteo-virentibus: labello elongato porrecto holosericeo trilobo, lobis lateralibus brevibus obtusis, medio majore bilobo mutico basi bigiberoso, pectore macula lato-lineari glabra antice biloba donato: apice gymnostemii brevissimo crasso obtuso.

O. fusca Bert. Fl. It. t. 9. p. 598.

In montibus Latii. *Quadagnolo*. Flor. Martio ad Majum.

SERAPIAS.

1965. *LONGIPETALA* Poll. *Fl. Ver. t. 3. p. 30*. Tuberibus ovatis: scapo toto dense vestito: foliis lanceolato-acuminatis: floribus in spica ovato-oblonga bracteis majusculis ovato-lanceolatis acuminatis florem exqu岸ite superantibus: labii partibus externis lanceolatis acuminatis connatis, internis basi late ovatis apice longe acuminatis: labello trilobo lobis lateralibus obtusis erecto-conniventibus, medio lanceolato-acuminato reflexo-pendulo, prope basin bicalloso, sulco callis nitidis prominulis interposito, linea mediana pectoris pubescente.

S. *Lingua*. Bert. *Fl. It. t. 9. p. 600* - Helleborine pseudo-cordigera. Sebast. *Rom. Pl. fas. 1. p. 14. tab. 4. f. 1* - *H. longipetala*. Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 312. n. 1115*.

In collibus aridis circa Urbem frequens. *Testaccio, Monte Mario, Valle dell' Inferno etc.*

Perenn. Flor. Majo. Perigonium et bractee rubro-violaceae venosae.

1966. *CORDIGERA*. Poll. *Fl. Ver. t. 3. p. 29*. Tuberibus subrotundis: scapo toto latiuscule vestito: foliis lineari-lanceolatis canaliculatis: floribus in spica ovoidea abbreviata: bracteis ovatis acuminatis, flores quidquam superantibus: labii partibus externis ovatis acutis acuminatisve connatis, internis basi subrotundis apice longe acuminatis: labello trilobo, lobis lateralibus obtusis erecto-conniventibus, medio cordato-lanceolato dependenti-reflexo supra basin nitido bicalloso, sulcoque callis prominulis interposito, pectore vix puberulo.

S. *Lingua* β latifolia Bert. *Fl. It. t. 9. p. 601* - Helleborine cordigera. Sebast. *Rom. Pl. Fasc. 2. p. 13. taq. 4* - Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 312. n. 1116. tab. 10. fig. 2*.

In collibus arenosis circa Urbem. *Monte Mario, Valle dell' Inferno, Testaccio, Ostia, Terracina etc.*

Perenn. Flor. Majo. Perigonium et bractee rubro-violaceae venosae.

Obs. Planta saepe praecedenti humilior, at forma labelli semper distincta.

1967. *LINGUA*. L. *Sp. Pl. p. 1344*. Tuberibus subrotundis: scapo basi densiuscule, superne laxe vestito: foliis lanceolatis acutis canaliculatis: floribus paucis laxis in spica oblonga: bracteis oblongis acuminatis concavis flore brevioribus: labii partibus externis lanceolatis connatis, internis lanceolato-acuminatis, acumine in aristam mutato: labello trilobo basi angustato, lobis late-

ralibus subrotundis erectis, medio late ovato, apice acuminato-deflexo, basi callo unico conspicuo subelliptico, pectore glabro vel vix pubescente.

S. oxyglottis. *Bert. Fl. It. t. 9. p. 605* — Helleborine Lingua. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 313. n. 1117.*

In collibus et arvis sterilibus circa Urbem communis. *Villa Pamfili* etc.

Perenn. Flor. Majo. Perigonium et bracteae rubro-violaceae venosae.

Obs. Planta, duobus praecedentibus, omnibus in partibus minor.

SPIRANTHES.

1968. *AUTUMNALIS.* *Rich. Annot. in Mem. du Mus. d'hist. nat. t. 4. p. 59.*

Tuberibus radicalibus plurimis brevibus crassis ovalibus aut fusiformibus: scapo florifero, squamis lanceolato-acuminatis laxis toto vestito: foliis ovatis nervosis fasciculatis in scapo sterili laterali: floribus secundis parvis approximatis in spica exili contorta: bracteis lanceolatis canaliculatis margine membranaceis ovario longioribus: labii laciniis connatis inclinatorum: labello ovato-obtusum margine crenulato-crispo: partes floris fructusque pubescenti-glandulosae.

S. autumnalis. *Bert. Fl. It. t. 9. p. 610* — *Neottia spiralis.* *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 313. n. 1118.*

In pratis et pascuis apricis frequens. *Villa Pamfili, Borghese* etc.

Perenn. Flor. Octobri. Perigonium album labello viridulo, suaveolens odore Vainillae.

1969. *AESTIVALIS.* *Rich. Annot. in Mem. du Mus. d'hist. nat. t. 4. p. 58.* Tuberulis radicalibus duobus pluribus longiusculis subcylindricis: scapo toto vestito: foliis inferioribus fasciculatis lanceolato-elongatis acutis erectis, superioribus abbreviatis squamiformibus: floribus minusculis subremotis in spica contorta: bracteis lanceolato-acuminatis inferioribus latioribus ovario paulo longioribus: labii laciniis erecto-campanulatis: labello ovali oblongo margine crenulato-crispo: partes floris fructusque tenuiter pubescenti-glandulosae.

S. aestivalis. *Bert. Fl. It. t. 9. p. 612.*

In humentibus prope *Macerata*.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Perigonium sordide album inodorum.

Usus. Tubera Orchidearum huc usque enumeratarum vulgo cognita sub nomine *testicolo di Cane* fecula replentur. Exiccata *Salep* in commercio sat notum jam subministrabant, droga primitus ab Ollanda petita, cui fama aphrodisiaca invaluit. Idem *salep* a quacumque Orchidearum specie obtineri ab analysi *Chevalier* cognovimus, unde frustra drogum ab externis petimus. *Salep* in medicina nunc vix commemoratur.

NEOTTIA.

1970. *NIDUS AVIS*. *Rich. Annot. in Mem. du Mus. d' hist. nat. t. 4. p. 59.* Radice brevi transversa, fibris crassis numerosis congestis: scapo aphyllis squamis vaginantibus latiusculis ascendendo attenuatis laxè vestito: floribus in spica oblonga densa tandem basi laxata: bracteis lineari-acuminatis membranaceis ovario brevioribus: labii laciniis concavis: labello labio longiore bifido, lobis divaricatis: ovario pedunculato.

N. *Nidus avis* *Bert. Fl. It. t. 9. p. 614* - *Epipactis Nidus avis. Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 313. n. 1123.*

In sylvis opacis montium Latii. *Monti Albani, Tusculani, Tiburtini* etc.

Perenn. Flor. Majo. Perigonium sordide album denuo, et praesertim exiccatione fuscum uti tota planta.

LISTERA.

1971. *OVATA*. *Rob. Brow. in Ait. Hort. Kew. t. 4. p. 201.* Radice carnosa in fibras simplices crassiusculas non intricatas soluta: scapo inferne vaginato, supra vaginam folioso, superne squamis paucis brevibus distantibus vestito: foliis oppositis late ellipticis nervosis obtusis: floribus pedicellatis in racemo spicaeformi laxo: labelli laciniis obtusis subparallelis: ovario subgloboso..

L. *ovata. Bert. Fl. It. t. 9. p. 616* - *Epipactis ovata Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 316. n. 1124* - *Orchis bifolia. Hort. Rom. t. 7. tab. 72.*

In montium sylvis. *Monte Compatri, Monte Gennaro, S. Polo* etc.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Perigonium viridi-luteolum.

EPIPACTIS.

1972. *PALUSTRIS*. *Swartz in Act. Holm. ann. 1800. p. 232.* Radice repente, fibris crassiusculis: scapo toto folioso: foliis ovato lanceolatis distantibus superioribus lineari-lanceolatis: bracteis foliis superioribus conformibus saepe retroflexis flore longioribus: perigonio grandiusculo: floribus pendulis in racemo laxo: labii partibus lanceolatis carinatis: labello obovato obtuso margine crispulo labium subaequante: capsula cylindrica basi attenuata. Scapus superne, et partes floris plus minus pubescentes.

E. *palustris. Bert. Fl. It. t. 9. p. 620* - *Scirpapis palustris. Sang. Cent. tres p. 125. n. 286.*

In pratis depressis hyeme inundatis; copiosa circa *Hostiam*.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Perigonium album purpureo-striatum.

1973 *MICROPHYLLA*. *Swartz in Act. Holm. an. 1800. p. 232.* Radice brevi in fibras crassiusculas soluta: scapo laxè vestito: foliis parvis lanceolatis acutis canaliculatis: bracteis foliaceis lanceolato-acuminatis saepius retroflexis ovario

longioribus: floribus cernuis in racemo brevi laxato: perigonio parvo: labii partibus ovato-lanceolatis acutis: labello ovato acuto labio brevioris basi gibberibus duobus crispis, margine crenulato-crispo: ovario obverse conico. Scapus superne partesque floris plus minus pubescentes.

E. microphylla. *Bert. Fl. It. t. 9. p. 622* - Serapias microphylla. *Sang. Cent. tres p. 125. n. 285* - S. latifolia foliis brevibus. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 314. n. 1119 in descrip.*

In montibus Latii. *Sul Tuscolo, Monte Gennaro* etc.

Perenn. Flor. Majo. Perigonium albo-luteolum.

1974. *LATIFOLIA*. *Swartz in Act. Holm. ann. 1800. n. 232*. Radice breviuscula in fibras crassas intricatas soluta: scapo puberulo toto vestito: foliis inferioribus crebris late ovatis exquisite nervosis basi scapum amplexantibus, successivis ovato-oblongis ultimisque lanceolatis acuminatis: bracteis foliis supremis conformibus inferioribus florem multo superantibus, caeteris successive abbreviatis: floribus numerosis subsecundis in racemo longiusculo: perigonio subgrande: labii partibus acutis: labello postice cartilagineo cymbaeformi medio bicristulato, cristis laevibus, postice cordato-ovato integro vel trilobo, lobo medio acuto, lateralibus rotundatis: ovario ovato basi angustato puberulo.

E. Latifolia. *Bert. Fl. It. t. 9. p. 623* - Serapias latifolia. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 314. n. 1119*.

In sylvaticis etiam montanis. *Macchia di Marco Simone, Monte Gennaro, Monte Pizzo* in Piceno etc.

Perenn. Flor. Majo. Perigonium viridi-rubescens leviter grate olens.

CEPHALANTHERA.

1975. *GRANDIFLORA*. *Bab. Man. ed. 3. p. 313*. Radice horizontali brevi in fibras crassiusculas elongatas soluta: scapo toto folioso basi vaginato: foliis ovatis vel ovato-lanceolatis acutis exquisite nervosis: floribus erectis in spica laxa: bracteis foliaceis lanceolato-linearibus acuminatis, inferioribus florem multo superantibus: perigonio grande: labii partibus obtusis: galea petalis aequale: operculis galea et petalis brevioribus: labello late ovato, labio subdimidio brevioris, basi plicis tribus elevatis, antice prope marginem macula saturate lutea donato: ovario glabro.

C. grandiflora. *Bert. Fl. It. t. 9. p. 626* - Serapias grandiflora. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 314. n. 1120*.

In nemorosis umbrosis. *Boschetto della Villa Ceva incontro il porto di Ripetta, Bosco del Cavaliere nell' Umbria*.

Perenn. Flor. Majo. Perigonium pallide ochroleucum.

1976. *ENSIFOLIA*. Rich. Annot. in Mem. du Mus. d'hist. nat. t. 4. p. 60.

Radice transversa fibris crassis perpendicularibus: scapo subflexuoso toto dense vestito basi que late vaginato: foliis subdistictis nervosis lanceolatis elongato-acuminatis: floribus saepe paucis in spica laxa: bracteis minutis brevissimis: perigonio medioeris: labii partibus externis lanceolato-acuminatis, internis oblongis obtusis, brevioribus: labello obtusissimo, labio dimidio brevioris basi plicis quatuor elevatis, antice prope marginem, macula saturate lutea donato: ovario glabro.

C. ensifolia. Bert. Fl. It. t. 9. p. 628 - Serapias ensifolia. Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 315. n. 1121.

In sylvaticis collinis et montanis communis. Monti Albani, Tusculani, Sabini, Monte Mario, Villa Pamfili etc.

Perenn. Flor. Aprili-Majo. Perigonium albo-candidum.

1977. *RUBRA*. Rich. Annot. in Mus. d'hist. nat. t. 4. p. 60. Radice repente breviter fibris ramosis: scapo subflexuoso folioso basi vaginato apice nudo: foliis lanceolatis acuminatis subdistantibus: floribus saepe paucis in spica laxa: bracteis foliaceis inferioribus flore longioribus: perigonio submajusculo, partibus omnibus lanceolatis acuminatis erectis: operculis galea et petalis brevioribus: labello plicis elevatis, flexuosis maculaque alba notato, labio subaequale.

C. rubra. Bert. Fl. It. t. 9. p. 629 - Serapias rubra. Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 315. n. 1122.

In montium sylvis. Sul Tuscolo, ad Albano, sul Monte Gennaro etc.

Perenn. Flor. Aprili. Perigonium rubrum.

LIMODORUM.

1978. *ABORTIVUM*. Swartz in Nov. act. Holm. t. 6. p. 80. Radice repente nodosa: scapo lato aphylo vaginis distantibus subinflatissimis toto vestito: floribus erectis in racemo spicaeiformi laxo: bracteis foliaceis concavis ovato-lanceolatis acuminatis flore brevioribus: labellum ovale integrum margine undulatum: ovario oblongo angulato non contorto.

L. abortivum. Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 316. n. 1125 - Bert. Fl. It. t. 9. p. 634.

In collibus circa Romam frequens. Villa Pamfili, Monte Mario etc.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Perigonium violaceum uti tota planta, exiccando violaceo-ferrugineum.

ORD. VI. HEXANDRIA.

ARISTOLOCHIA.

1979. *ROTUNDA*. L. Sp. Pl. p. 1314. Tubere subgloboso majusculo, radicibus paucis: caule solitario vel multiplo prostrato erectove simplici inferne ramoso: foliis subsessilibus cordatis ovatis obtusis retusisve sinu angusto lobis approximatis, floribus solitariis: perigonii ligula erecta elliptico-oblonga: capsula subglobosa erecta ab apice dehiscente.

A. rotunda. Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 316. n. 1126 - Bert. Fl. It. t. 9. p. 643 - A. rotunda flore ex purpureo nigro. Hort. Rom. t. 2. tab. 80.

In nemoribus circa Urbem, et in montanis communis.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores atro rubri.

Vulgo. *Aristolochia rotunda*, *Astrologia rotunda*.

Usus. Tubera sub nomine radicis ab antiquitus in arte medica ad Cachexiam, Clorosim, Podagram sanandam magni habita: nunc in febribus intermittentibus communiter usurpata in decotionibus amaricantibus. Drogarum sofisticatores, radicibus Columbae (*radice di Colombo*, *Menispermum palmarum*) immiscent in damnum aegrotantium.

1980. *PALLIDA*. Willd. Sp. Pl. t. 4. p. 162. Tubere subgloboso minusculo, radicibus paucis: caule flexuoso erecto simplici ramosove: foliis petiolatis cordatis obtusis emarginatis sinu lato, lobis divaricatis: floribus solitariis: perigoni ligula erecta retusa: capsula pyriformi reflexa ab apice dehiscente.

A. pallida. Sang. Cent. tres p. 126. n. 287 - Bert. Fl. It. t. 9. p. 644. A. rotunda altera. Bocc. Pl. Sic. p. 9. tab. 3. fig. F. G.

In umbrosis montium. Albano presso Palazuola, monte Gennaro, monti delle Marche.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores lurido-ochroleuci fusco lineati intus macula atro-purpurea.

Obs. In officinis promiscue venditur cum precedente sub nomine *Aristolochiae rotundae*.

1981. *CLEMATITIS*. L. Sp. Pl. p. 1364. Radice ramosa late repente: caule elato erecto subflexuoso inferne ramoso: foliis petiolatis cordato-ovatis retusis sinu lato, lobis amplis divaricatis: pedunculis axillaribus fasciculatis unifloris: perigonii angusti ligula ovato-lanceolata erecta tandem deflexa: capsula pyriformi pendula ab apice dehiscente.

A. Clematitis. Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 317. n. 1127 - Bert. Fl. It. t. 9. p. 647. A. longa vera. Hort. Rom. t. 2. tab. 81.

In nemorosis maritimis frequens. *Ostia, Fiumicino* etc.

Perenn. Flor. Majo. Flores luteo-virides.

SPECIES ADDENDAE CLASSIBUS EXARATIS

MONANDRIA-MONOGYNIA.

CENTRANTHUS.

1982. *ANGUSTIFOLIUS. DC. Fl. Franc. t. 4. p. 239.* Caule e basi ramoso, ramis brachiatis: foliis linearibus integerrimis: floribus corymbosis.

Valerianella angustifolia. Bert. Fl. It. t. 1. p. 164.

In Piceno ad radices montis *la Sibilla*.

Perenn. Flor. Julio. Flores pulchre rosei.

Obs. Species a *Cent. rubro* prorsus distincta: floribus paulo majoribus.

484. *ZIZIPHORA. L. Calyx tubulosus tubo cylindrico elongato strieto fauce barbata, limbo 5-dentato: corollae ringentis tubus infundibuliformis, longitudine calycis limbus brevis labio, superiore reflexo, inferiore trilido patente: fructus gymnobasiceus. LABIATAE Juss.*

1983. *CAPITATA. L. Sp. Pl. p. 31.* Tenuiter pubescens. Caule erecto ramoso, ramis brachiatis: foliis laevolatis integerrimis: floribus quaternis ovatis multinerviis ciliatis: floribus fasciculatis caule ramisque terminalibus: calycibus hispidis.

Z. capitata. Bert. Fl. It. t. 1. p. 132

In campis apricis Piceni, *Macerata*.

Ann. Flor. Junio. Flores purpurei.

SALVIA.

1984. *GARGANICA. Ten. Syll. p. 18. n. 8.* Hirsuta, pilis apice glanduliferis. Radice ramosa: foliis rugosis scabris eroso-crenatis inferioribus oblongo-cordatis longe petiolatis, superioribus acutis: bracteis brevibus cordato-acuminatis: spicarum fasciculis 3-5-floris: corollae galea compressa falcata erectiuscula, calycem duplo superante.

S. garganica. Bert. Fl. It. t. 1. p. 143.

Ad margines viarum in alpestribus. *Nei dintorni di Vallepietra*.

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flor. intense roseo-violacei.

VERONICA.

SERPILLIFOLIA ♂ tenella. Pusilla. Foliis subrotundis: caule florifero erecto.

V. serpillifolia ♂ *Bert. Fl. It. t. 1. p. 90.*

In pratis. alpinis Umbriae. *Al Castelluccio.*

CIRCAEA.

1985. *INTERMEDIA*. *Ehrh. Beytr. 4. p. 42.* Pubercula pilis laxis. Caule erecto: foliis cordatis vel ovato-cordatis acuminatis repando-denticulatis, dentibus remotis: racemo simplici laxo.

In umbrosis ad oras nemorum *Presso Tivoli.*

Perenn. Flor. Majo decedente. Petala rubentia, calyx ru-viridis.

Obs. Statura humiliore, herba viridi-nigrescente, forma foliorum a *C. alpina* distinguitur, licet a nonnullis uti *C. alpinae* varietas retineatur.

SALIX.

1986. *VIMINALIS*. *L. Sp. Pl. p. 1448.* Foliis lanceolato-linearibus linearibusque elongatis integerrimis margine revolutis acuminatis supra glabris subtus argenteis: stipulis nullis: amentis subcoetaneis sessilibus elongato-cylindricis: capsulis sessilibus sericeo-pubescentibus: stylis elongatis, stigmatibus bifidis.

Ad ripas fluminum, et ad ripas canalium in Piceno non infrequens. *Presso Macerata.*

Frut. Flor. Aprili. Flores herbacei.

Obs. Rami rubro-fusci ad vincendum insignes, cortex amarissimus.

1987. *PENTANDRA* *L. Sp. Pl. p. 1442.* Glutinosa. Foliis ovato-ellipticis lanceolatisve superioribus acuminatis glabris regulariter denticulato-glandulosis: stipulis subnullis: amentis coetaneis pedunculatis petiolatis cylindraceo-elongatis: staminibus tetra-polyandris pentandrisve: capsulis pedicellatis basi globosis in stylo elongatis: staminibus bifidis.

S. pentandra *Bert. Fl. It. t. 10. p. 311.*

In apricis. *Monte Mario.*

Frut. Fl. Majo ad Julium. Flores herbacei.

Obs. Odor plantae balsamicus diu etiam in sicco perdurans.

1988. *MYRSINITES* *L. Sp. Pl. p. 1445.* Foliis ovatis lanceolatisve opacis regulariter denticulato-glandulosis, utrinque reticulato-venosis acutis obtusisve:

stipulis subnullis: amentis coetaneis cylindricis pedunculatis, pedunculis basi foliolatis: capsulis breviter pedicellatis ovoideo-conicis: stylo elongato: staminibus integris bifidisve.

S. myrsinites Bert. *Fl. It. t. 10. p. 320.*

Ad ripas fluminum et canalium in Piceno. *Arcevia, Ascoli* etc.

Frut. Flor. Junio-Julio. Flores herbacei.

TRIANDRIA-MONOGYNIA.

VALERIANELLA.

1989. *ECHINATA* DC. *Fl. Franç. t. 4. p. 242.* Glabra. Caule terete striato dichotomo: foliis inferioribus petiolatis spathulatis, superioribus sessilibus obverse lanceolatis, omnibus serratis incisive: bracteis linearibus flores subsuperantibus: achenio recto, corona 3-dentata, dente medio majore, omnibus demum recurvatis.

V. echinata Bert. *Fl. It. t. 1. p. 184* - *V. cornocupiodes carinata*. *Column. Ecph. p. 226. fig.*

In apricis et cultis inter sata Piceni.

Ann. Fl. Aprili-Majo. Flores albo coerulei.

1990. *CORONATA* Dufr. *Hist. de Valer. p. 60. tab. 3. f. 2.* Caule erecto scabriusculo superius parce ramoso, ramis dichotomis, foliis lanceolatis dentatis incisive superioribus inciso-pinnatifidis: bracteis acutis crebre ciliatis: floribus capitatis: achenio subtetragono hirsuto, corona cyatiformi intus villosa, extus reticulato-venosa sexdentata, dentibus aristatis apice amosis.

V. coronata Bert. *Fl. It. t. 1. p. 192*

In pratis montanis. *Presso Vallepietra.*

485. *GYNANDRIRIS* Parl. Spatha bivalvis scariosa: perigonium liliaceum ovario adhaerens, tubo filiformi elongato, limbo sexpartito, laciniis inaequalibus, externis majoribus reflexis, internis minoribus erectis: staminum filamenta, et facies interna antherarum stylo stigmatique ita agglutinata ut gymnostemium regulare quodammodo exurgat: stylus cylindricus: stigma petaloideum bifidum: ovarium triloculare, capsula pedunculata cylindrica maturitate subtiliter scariosa: semina horizontalia alterna.

1991. *SISYRINCHIUM* Parl. *nov. gen. e nov. spec. p. 49.* Scapo subflexuoso quandoque ramoso: foliis canaliculatis lineari-acuminatis scapum superantibus: floribus solitariis vel spicatis 1-6: spathis diphyllis, phyllis inaequalibus striatis subventricosus-canaliculatis: radice bulbosa tunicata, tunicis filamentosis.

Iris Sisyrinchium Bert. *Fl. It. t. 1. p. 244.*

In pratis humidis. *Incontro l'Osteria di Monte Rosi vicino il laghetto.*

Perenn. Flor. Aprili-Majo. Flores coerulei, venis saturatioribus.

IRIS.

1992. *ITALICA* Parl. *nov. gen. e nov. spec. p. 37.* Scapo erecto simplici unifloro, raro bifloro: foliis ensiformibus scapo brevioribus: spathae phyllis obtusis subinaequalibus inflatis: perigonii segmentis subaequalibus, externis reflexis, internis erecto-conniventibus.

l. *pumila* Bert. *Fl. It. t. 1. p. 235.*

In maritimis. *Sui monticelli che circondano il mare presso Civitavecchia.*

Perenn. Flor. Aprili. Flores violacei.

TRIANDRIA-DIGYNIA.

PHLEUM.

1993. *TENUE* Spr. *Syst. Veg. t. 1. p. 241.* Radice fibroso-ramulosa: culmis caespitosis ut plurimum erectis glaberrimis superius nudis: foliis lineari-acuminatis margine scabris: vaginis laxiusculis: ligula oblonga obtusa. Racemo spicaeformi composito cylindrico gracili apice attenuato: perigonii glumae calyceinae valvis ovatis scabris brevissime mucronulatis, carina nuda: glumae corollinae bivalvis, valvis inclusis dimidio brevioribus insigniter nervosis, apice denticulatis, valva externa latiore.

Ph. tenue Bert. *Fl. It. t. 1. p. 301.* - *Phalaris subulata* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 32. n. 82* - Gramen typhinum longissimum spica Phalaridis molli albicante *Barrel. Ic. 14. fig. 1.*

In maritimis non rara. *Ostia, Fiumicino, Civitavecchia etc.*

Ann. Flor. Majo-Junio. Spiculae albo-virentes.

MILIUM.

1994. *SCABRUM* Röm. et Schult. *Mant. 3. p. 561.* Radice fibrosa: culmo erecto gracili parce caespitoso sursum scabro apice denudato: foliis brevibus anguste linearibus planis: vaginis scabris: ligula lanceolata obtusa: panicula stricta, ramis paucis alternis fasciculatis scabris supremis solitariis: perigonii glumae calyceinae valvis lanceolato-acutis minute tuberculato-scabris, glumae corollinae brevis valvis glabris obtusis, externa latiore internam involvente: caryopside acute tunicata.

M. scabrum Bert. *Fl. It. t. 1. p. 384.*

In sylvis umbrosis et ad muros humidos. *Frascati.*

Ann. Flor. Aprili-Majo. Spiculae virescentes.

1995. *MUTICUM* Jan. *Elench.* p. 2. n. 8. Radice fibrosa : culmo glabro simplici vel caespitoso erecto vel ascendente saepe geniculato: foliis linearibus vaginisque scabris: ligula lanceolata erecta lacera: racemo spicaeformi, pedicellis abbreviatis strictis exakte cylindricis: perigonii glumae calycinae valvis falcatis acutis scabris vix basi ventricosis: glumae corollinae subbrevioris valva externa truncata apice denticulata mutica, in paucissimis aristata, internam involvente: arista longa torta: caryopside acute tunicata.

M. muticum *Bert. Fl. It. t. 1. p. 391.*

In pratis maritimis. *Civitavecchia*

Ann. Flor. Aprili-Majo. Spiculae albo-virentes.

AGROSTIS.

1996. *OLIIETORUM* Gren. et God. *Fl. de Franc. t.3. p.483.* (*Sang. Fl. Rom. Prod. tab. 4. n. 2.*) Radice fibrosa, quandoque breviter stolonifera: culmo erecto: foliis inferioribus linearibus planis, superioribus anguste linearibus subulatis, omnibus erectis margine scabris: vaginis strictis superioribus elongatis: ligula oblonga erecta. Paniculae laxae ramis patulis tandem erectis: perigonii glumae calycinae valvis subaequalibus lanceolatis acutis carina vix scabris: glumae corollinae valvis inaequalibus, externa acuta dentata nuda, interna, apice bifida triplo brevior.

In sylvis mare versus. *Alla macchia dei Mattei.*

Perenn. Flor. Julio. Spiculae rubicundae tandem flavae.

DIGITARIA.

1997. *GLABRA* Röm. et Schult. *Syst. Veg. t. 2. p. 471.* Radice fibrosa fibrillis exilibus: culmo caespitoso decumbente: foliis linearibus margine scabris vaginisque glabris: ligula brevi obtusa. Spicis erectis subgeminatis rachide filiformi articulata basi nodosa: floribus geminatis secundis, superioribus saepe solitariis: perigonii glumis imbricatis, corollina parum exerta, calycinae valvis majoribus nervosis, nervis glabris, tertia minutissima obtusissima, valvulis interpositis pubescentibus.

D. glabra *Bert. Fl. It. t. 1. p. 417.*

In agris Piceni. *Presso Macerata.*

Ann. Flor. Julio-Augusto. Spiculae atro-purpureae.

Obs. Species *D. sanguinali* gracilior, folisque glabris cito distinguenda.

PHALARIS.

1998. *TRUNCATA* Guss. *Fl. Sic. Prod. p. 64.* Radice fibrosa, fibris elongatis robustis: culmo erecto apice nudo: foliis linearibus longe acuminatis sca-

bris; ligula diaphana latiuscula apice lacera. Racemo spicaeformi cylindrico elongato: perigonii glumae calycinae valvis oblongis basi angustatis ala carinali integra superius dilatata, et apice oblique truncata: corollinae quadri-valvis, valvis externis minimis lanceolatis acutis subpilosis, internis lanceolatis adpresse villosis.

F. truncatae Bert. *Fl. It. t. 1. p. 777.*

In pratis maritimis. *Ostia, Civitavecchia* etc.

Perenn. Flor. Majo. Spiculae albo-virides, valvis calycinis linea lacte viridi notatis.

AIRA.

1999. *CRISTATA* L. *Sp. pl. 94. non Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.*

Radice caespitosa fibrosa: culmo erecto apice nudo: foliis linearibus rigidiusculis involutis: vaginis tenuiter striatis: ligula brevi truncata. Racemo spicato cylindrico inferius subinterrupto: spiculis minusculis 2-4-floris: perigonii glumae calycinae valvis subaequalibus compresso-carinatis carina scabris basi trinerviis: gluma corollinae valva externa majori mutica vel breviter aristata, valva interna apice acute bifida.

A. cristata Bert. *Fl. It. t. 1. p. 434.*

In pratis alpinis Umbriae et Piceni. *Castelluccio, Pizzo di Sivo* etc.

Perenn. Flor. Julio. Spiculae nitidae viridi-violaceae.

Obs. Radice fibrosa, floribus minoribus, spicularum colore ab *A. grandiflora* praesertim distinguenda.

2000. *CUPANIANA* Guss. *Syn. t. 1. p. 145.* Radice fibrosa capillari: culmo exili erecto saepe caespitoso: foliis inferioribus setaceis approximatis, superioribus linearibus canaliculatis: vaginis protensis sulcatis glabris: ligula elongata apice lacera. Panicula erecta trichotoma, ramis capillaribus apice scabriusculis: perigonii glumae calycinae valvis ovato-acuminatis subaequalibus denticulatis bifloris, flosculo altero mutico altero aristato: glumae corollinae valvis externis acuminatis, in flore aristato apice bifidis, arista secus basin orta exerta.

In apricis agri romani.

Ann. Fl. Aprili-Majo. Spiculae scariosae albo-translucidae.

MELICA.

2001. *NEBRODENSIS* Parl. *Fl. Palerm. t. 1. p. 120.* Radice repente: culmo caespitoso gracili erecto apice scabro: foliis anguste linearibus subtus asperis tandem convolutis setaceis: vaginis vix striatis, ligula elongata. Pani-

cula spicaeformi abbreviata laxa floribus unilateralibus, inferius subcomposita: perigonii glumae calyceinae valvis subaequalibus lanceolato-acuminatis 5-7-nerviis: glumae corollinae floris fertilis valva externa toto margine longe ciliata, interna breviori bidentata.

In sterilibus maritimis. *Presso Civitavecchia.*

Perenn. Flor. Majo-Junio. Spiculae viridi-stramineae.

2002 *BAUINII* Villd. *En. t. 1. p. 101.* Radice repente: culmo erecto subcaespitoso, folisque linearibus tandem involutis glabris substriatis: vaginis pubescentibus: ligula subtriangulari apice vix lacera. Floribus in racemo elongato laxo secundo inferius ramoso: perigonii glumae calyceinae subtriflorae valvis subaequalibus ovato-lanceolatis apice quidquam acuminatis, glumae corollinae imi flosculi fertilis valva externa infra medium utrinque longe barbata, caeterum nuda, valva interna pubescenti glabra, nervo utrinque ad marginem inflexum minutissime ciliata, flosculo altero ut plurimum fertili stipitulato, tertium minimum abortivum involvente.

M. Bauinii Bert. *Fl. It. t. 1. p. 490.*

Ad rupes inmontanis prope *Ronciglione.*

Perenn. Flor. Majo. Spiculae stramineae vel stramineo-virentes.

ANDROPOGON.

2003. *PUBESCENS.* Vis. *Pl. rar. in Dalm. Dec. p. 3.* Radice robusta fibris longis: culmo caespitoso erecto superius ramoso: foliis lineari-acuminatis laeviter striatis, vaginis strictis protensis: ligula lacera. Panicula ramosa pedunculis apice pubescentibus, spicis conjugatis: pergonii floris hermafroditi glumae calyceinae valva externa villosa, interna nuda: glumae corollinae valva externa mutica calycinis aequante, interna augustissima infra apicem bidentatum aristata, arista flosculo sexies longiore: floris masculi pedicello compresso villosa: glumae corollinae valva interna minori apice lacera.

In collinis et pascuis circa Romam.

Perenn. Flor. Junio. Spiculae viridi-purpurantes.

Obs. Facile cum *A. hirta* confunditur.

PANICUM.

2004. *ERUCIFORME* Röm. et Schult. *Syst. Veg. t. 2. p. 426.* Radice tenui fibrosa: culmis caespitosis tenuibus decumbentibus, nodisque infractis ascendentibus erectisque: foliis brevibus lineari-acuminatis margine scabris, vaginisque striatis laxiusculis pilosis: ligula e fasciculo denso piloso. Racemo

composito spicaeformi, racemulis simplicibus erectis: floribus ovatis biseriatim secundis muticis: rachide flexuosa: perigonii glumae calycinae valva minori ovato-oblonga acutiuscula: glumae corollinae floris neutri valva externa majori ovato villosa, valva interna minori plana obtusissima glabra, nervo utriusque ad marginem inflexum.

P. eruciforme. Bert. *Fl. It. t. 1 p. 427.*

In arvis Piceni. Loreto, Macerata etc.

Ann. Flor. aestate decedente. Spiculae flavo-virides.

2005. *AMEIGUUM*. (*Sang. Flor. Rom. Prod. tab. 6. n. 1.*) Radice fibrosa fibrillis tomentosis: culmo caespitoso ramoso nodis infraeto: foliis lineari-acuminatis deorsum scabris: vaginis laevibus: ligula pilosa lacera. Racemo composito spicaeformi cylindraceo, racemulis subverticillatis in anthesi patentibus, seta solitaria vel binata ad basim ejusque floris ovoidei, aculeis sursum scabrida: perigonii gluma calycina valva externa, interna 7-nervia, triplo brevior: glumae corollinae floris hermaphroditi valva externa scabra, valvae calycinae majori conformi, valva interna bidentata enervi angusta dimidio breviori, marginibus inflexis.

In hortis viis cultis ubique.

Ann. Flor. Augusto Septembri. Spiculae virides.

Obs. Foliis angustioribus minus scabris, caule magis ramoso a *P. verticillato* primitus distinguitur, quibus characteribus *P. glauco* plurimum accedit.

TRITICUM.

2006. *PUNGENS*. Pers. *Syn. t. 1. p. 109.* Radice repente, fibris lanatis: caule caespitoso erecto basi crebre folioso: foliis erectis patentibus reflexisque glaucis lineari-subulatis pungentibus subtus glabris supra retrorsum scaberrimis: vaginis strictis: ligula brevissima. Spica elongata densa, rachide canaliculata glabra, spiculis planis disticis alternis lanceolatis 8-12-floris: perigonii glumae calycinae valvis lanceolatis mucronulatis 7-nerviis: gluma corollina externa acuta mucronulata quandoque aristata, interna breviter ciliata.

In arenosis maritimis. Porto d' Ascoli.

Perenn. Flor. Julio. Spiculae glauco-virentes.

2007. *HEMIPOA*. Delil. in Ten. *Fl. Nap. t. 4. p. 18.* Radice fibrosa: culmo erecto inferius geniculato superius nudo: foliis lineari-acuminatis margine et superius scabris: vaginis strictis: ligula elongata lacera. Racemus longiusculus strictus, floribus subunilateralibus basi interruptis, ramis erectis crassis brevibus scaberrimis ascendendo elongatis, spiculis linearibus subgemminatis: perigonii glumae calycinae valvis aequalibus lanceolatis carinatis 1-3-

nerviis carina scabris: gluma corollina externa snbacuta, breviter muoronulata acute carinata, carina utrinque uninervia.

In montanis prope mare. *A. S. Felice presso Terracina.*

Ann. Flor. Majo-Junio. Spiculae virentes.

2008. *LITORALE*. Host. *Gram. Aust. t. 4. p. 5. tab. 9.* Radice stolonifera late repente, fibrillis descendentibus: culmo erecto laevi: foliis angustis rigidis supra scabris subtus laevibus cito involutis et apice pungentibus: vaginis striatis glabris: ligula brevissima ciliolata. Spica elongata composita: spiculis approximatis alternis disticis oblongis compressis subdecemfloris: rachide articulata marginibus spinulosa: perigonii glumae calycinae valvis erosio scabris subaequalibus oblongis, flosculos inferiores subaequantibus, externa 5 interna 7 inervia nervis obscuris, carinali conspicuo spinuloso in acumine producto: valva corollina externa 5-nervia, valvis calyciniis subconformi, nervo carinali apice libero aristam brevem simulante, interna mutica utroque margine ciliato-spinuloso.

In udis maritimis. *Ostia.*

Perenn. Flor. Junio-Julio. Spiculae stramineae.

Obs. Planta glauca, at notis datis a *T. glauco* prosus diversa et pro *T. litorali* Host. ex auctoris descriptione, omnino retinendum.

LOLIUM.

L. PERENNE β tenue. Schrad. *Fl. Germ. t. 1. p. 397* - Gracile spica tenui laxa, spiculis 3-4-floris.

In graminosis passim. *Tor di Quinto.*

2009. *ITALICUM*. Koch. *Syn. Fl. Germ. et Helv. ed. 2. p. 936.* Radice fibrosa, fibris flexuosis, culmos fertiles sterilesque emittente: culmis fertilibus caespitosis erectis fere ex integro vestitis: foliis lineari-acuminatis, vaginisque striatis scabriusculis: ligula lata truncata. Spica erecta elongata, rachide leviter flexuosa: spiculis numerosis lanceolatis planis alternis disticis sub 10 floris: gluma calycina lineari-acuminata 5-nervi, spiculae dimidiam partem superante: glumae corollinae valvis subaequalibus externa obtusiuscula apice scarioso-lacera, in omnibus vel in aliquibus tantum flosculis aristata, interna apice ciliato-lacera, nervo conspicuo utrinque ad marginem involutum.

In viis et ageribus passim.

Perenn. Flor. Majo. Spiculae stramineo-virides.

2010. *MULTIFLOREM*. Gaud. *Fl. Helv. t. 1. p. 354.* Radice fibrosa, fibris exilibus: culmis erectis ascendentibusve glabris totis vestitis: foliis anguste li-

nearibus vaginisque striatis laevibus: ligula brevi truncata. Spica mediocri erecta, spiculis lanceolatis planis disticis approximatis 12-20-floris, rachide nervosa flexuosa laevi: gluma calycina lineari apice breviter acuminata exqu岸ite nervosa spiculis subdimidio brevior: glumae corollinae valvis subaequalibus externa obtusiuscula obscure trinervia longe subtiliterque aristata in flosculis inferioribus mutica, interna angustiore, nervo valido utriusque ad marginem inflexum.

L. multiflorum. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.*, p. 64, n. 162 - L. perenne α multiflorum. *Sang.* p. 72.

In pascuis agris graminosis.

Ann. Flor. Majo. Spiculae virides sero stramineae.

2011. *SICULUM*. *Parl. Fl. Palerm.* t. 1, p. 252. Radice fibrosa, fibris simpliciusculis: culmis erectis ascendentibus basi saepe ad articulos infraactis totis vestitis: foliis anguste linearibus vaginisque striatis: ligula brevissima truncata. Spica erecta densa, spiculis ovato-lanceolatis approximatis planis disticis 10-12-floris muticis: gluma calycina obtusa apice lacera 5-nervi flosculus plus dimidio longior: glumae corollinae valvis subaequalibus, externa lanceolata obscure nervosa apice scarioso-lacera, interna ad marginem distincte nervosa maturitate caryopsidem involvente.

In marginibus agrorum. *A Tor de Quinto*.

Bienn. Flor. Majo. Spiculae viridi-stramineae.

Obs. Planta speciebus proximis omnibus in partibus humilior, spiculisque dilatatis approximatis, et fere imbricatis apprimè distincta.

2012. *ROMANUM*. (*Sang. Fl. Rom. Prod. tab. 4, n. 1.*) Laeve. Radice exili fibrosa: culmo gracili erecto fere ex integro vestito: foliis anguste linearibus, vaginisque laxiusculis striatis: ligula membranacea brevi irregulariter lacera, et ad latera in auriculas producta. Spica erecta tenui, spiculis numerosis ovatis planis, superioribus approximato-imbricatis, inferioribus laxiusculis, omnibus sub-10-floris: gluma calycina lineari-acuminata flosculum inferiorem non superante: glumae corollinae valvis subaequalibus, externa majore lanceolata vix nervosa in flosculis omnibus longe subtiliterque aristata, interna ad marginem nervosa maturitate caryopsidem involvente.

In marginibus agrorum at non frequens. *Alla Cafarella, attorno i prati di Tor di Quinto*.

Ann. Flor. Majo. Spiculae maturae pallide stramineae.

Obs. Spiculis planis ascendendo confertius approximato-imbricatis, valva

corollina in omnibus flosculis longe subtiliterque aristata, arista in flosculo interno inferiore abbreviata, gluma calycina flosculum inferiorem non superante, et productionibus ligulae ab affinibus prorsus distincta.

2013 *STRICTUM*. Presl. *Cyper. et Gram. Sic.* p. 49. Radice fibrosa fibris, simpliciusculis: culmis caespitosis erectis ascendentibusve robustis: foliis linearibus acuminatis planis vaginisque laxiusculis striatis glabris: ligula brevissima truncata in latus accreta. Spica stricta rigida erecta vel incurva, spiculis lanceolatis obtusis remotiusculis rachidi flexuosae insigniter excavata marginibus scabris approximatis sub-10-floris: gluma calycina lanceolata spiculis quidquam brevior exquise 3-nervia, in spiculis inferioribus obtusa in superioribus acuta; glumae corollinae valvis subaequantibus jamdudum muticis, externa 3-nervia, obtusa, interna ad margines exquise 1-nervia, ad caryopsidem includendam involuta.

L. perenne β *strictum*. Sang. p. 72 - *L. perenne* β Bert. *Fl. It.* t. 1. p. 737.

In aridis ad margines agrorum. *Solfatara di Tivoli*.

Perenn. Flor. Majo decedente. Spiculae intense virides.

Obs. Cum. recentioribus in speciem recipimus licet p. 72 pro viatate recensita.

L. TEMULENTUM β *robustum*. Gluma corollina externa mutica vel brevissime aristata.

L. temulentum β Bert. t. 1 p. 761 - Inter sata. *Presso acqua bullicante*. SESLERIA.

2014. *TENUIFOLIA*. Schrad. *Fl. Germ.* t. 1. p. 272. Radice stolonifera, stolonibus caespitosis: caule erecto tereti glabro superius longo tractu nudo, inferius dense folioso, vaginis laxis superimpositis externis tandem stuppeis: foliis linearibus convolutis laevibus obtusis saepius breviter acutis quandoque obtusis: ligula scariosa brevissima. Racemo spicaeformi composito saepe brevi, spiculis ut plurimum trifloris: perigonii glumae calycinae valvis aequalibus ovato-lanceolatis flosculos aequantibus, nervo carinali in aristam brevem producto: glumae corollinae valva externa 3-nervia, nervis in aristis productis, media longiore, valva interna 2-dentata: stigmatibus exertis pilosis: caryopside valva corollina interna obvoluta.

S. coerulea β *tennifolia*. p. 74.

In apenninis Umbriae. *Vettore*,

Perenn. Flor. Julio. Spiculae viridi-coeruleae.

2013. *ARGENTEA*. Sav. *Bot. Etr. t. 1. p. 68*. Radice stolonifera, stolonibus robustis fibrillosis : culmo erecto basi dense folioso superius longo tractu nudo: foliis linearibus elongatis planis apice mucronatis margine scabris: ligula triangulari adnata. Racemo spicaeformi composito elongato spiculis 2-3-floris: perigonii glumae calycinae valvis aequalibus lanceolatis acuminatis nervo carinalli in aristam producto: glumae corollinae valva externa 5-nervi, nervis in aristis inaequalibus productis, media longiore, valva interna breviter 2-dentata: stigmatibus exertis pilosis: caryopside valva corollina interna involuta.

S. coerulea x cylindrica p. 74.

In Latii montibus. *Monte Lucretile*.

Perenn. Flor. Julio. Spiculae stramineae.

AVENA.

2016. *BARBATA*. Brot. *Fl. Lus. t. 1. p. 108*. Radice fibrosa fibris tenuibus: culmo erecto striato: foliis planis lineari-acuminatis vix scabris: vaginis strictis inferioribus pubescentibus: ligula truncata. Panicula erecta unilaterali ramis exilibus inferioribus semiverticillatis: spiculis ut plurimum 4-floris: perigonii glumae calycinae valvis subaequalibus 7-9-nerviis, corollinis sublongioribus: glumae corollinae valvis inaequalibus, externa apice biloba, lobis arista molli erecta terminatis, inferius piloso-sericea medio aristata, arista rigida geniculato-contorta flore subduplo longiore, interna acuta glabra ciliata: flosculis inferioribus fertilibus, tertio hermaphrodito sterili, quarto, neutro.

A. fatua β haterantha p. 79.

In agris sterilibus et ad muros. *Civitavecchia*.

Ann. Fl. Julio. Spiculae albo-viridulae.

POA.

2017. *FESTUCEFORMIS*. Host. *Gram. Aust. t. 3. p. 12. tab. 17*. Radice fibrosa: culmis caespitosis erectis rigidis: foliis linearibus acuminatis patulis convolutis, vaginisque laxiusculis nervosis: ligula lanceolato-lacera. Panicula aequali sublaxa apice quandoque subnutante simplici compositave, ramis scabris laeviter flexuosis inferioribus basi denudatis: spiculis erectis lanceolatis distinctis 5-10-floris floribus approximatis: perigonii glumae corollinae valvis inaequalibus lanceolatis margine apiceque late scariosis, glumae corollinae valvis obscure nervosis externa obtusa et fere truncata, interna minore apice sublacera.

In arenosis prope mare. *Ostia, Fiumicino* etc.

Perenn. Flor. Junio. Spiculae albo et violaceo variegatae.

P. alpina γ *brevifolia*. Foliis radicalibus angustioribus brevioribus superioribus brevissimis.

P. alpina *brevifolia*. *Gaud. Agr. Helv. t. 1. p. 190.*

In pascuis montanis Latii. *Quadagno*.

P. pratensis β *angustifolia*. Foliis omnibus angustissimis convolutis.

P. pratensis β *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 49.*

In pratis ut serquulinis haud frequens.

CYNOSURUS.

2018. *AUREUS. L. Sp. Pl. p. 107.* Radice tenui fibrosa saepe pilosa : culmo solitario vel caespitoso ascendente vel erecto quandoque infracto : foliis lanceolato-linearibus acuminatis carinatis margine et carina, in vaginam laxam decurrente, scabris. Racemo oblongo composito floribus secundis hirsutis, rachide glabra subflexuosa: racemulis nutantibus bis bifidis, ramulis tribus externis sterilibus, quarto interno fertili: florum sterilium glumis imbricatis, inferioribus oppositis lineari-acutis, superioribus alternis obovatis apice denticulatis dorso scabris : ramulo fertili bifloro flosculo inferiori fertili superiore abortivo: perigonii utriusque floris valvis calycinis subaequalibus angustissime linearibus muticis carinato-scabris: glumae corollinae valva externa ovato-lanceolata breviter bidenticulata intrer denticulos aristata, arista valva triplo longiore, valva interna mutica brevissima bifida.

C. aureus. Bert. Fl. It. t. 1. p. 590 - Gramen sciurum seu alopecurum minus heteromalla panicula.

In aridis, muris, tectis. *Civitavecchia* etc.

Ann. Flor. Aprili-Majo. Spiculae viridi-luteolae, maturitate flavo-auratae.

TETRANDRIA—MONOGYNIA.

SCABIOSA.

AVENSIS β *pinnatifida*. Foliis omnibus pinnatifidis.

In Latii montibus. *Monte Lucretile*.

GALIUM.

2019. *ELATUM. Thuill. Fl. Par. p. 76.* Glabrum. Caule debili tetragono divaricate ramoso geniculis tumidis: foliis verticillatis suboetonis ovatis vel oblongo-lanceolatis mucronulatis margine scabris: floribus in paniculis patentissimis trichotomis terminalibus lateralibusque: laciniis corollinis ovati-acutatis breviter aristatis: achenio ovato-didymo.

In umbrosis et sylvaticis ad sepes. *Alla Casetta della Macchia Mattei*.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores sordide albi.

PLANTAGO.

2020. *SERRARIA*. *L. Sp. Pl. p. 166*. Foliis lanceolatis in petiolum attenuatis 5-nerviis pectinato-serratis, serraturis acutis angustis; scapis teretibus pubescentibus folia ut plurimum superantibus: spicis cylindricis continuis erectis: bracteis ovatis planis margine membranaceis, calyce brevioribus: foliolis calycinis ovato-oblongis: laciniis corollinis minutis ovato-acuminatis: capsula oblonga 2-sperma, calycem subaequante.

P. serraria. *Bert. Fl. It. t. 2. p. 172* - *P. apula* lacinata bulbosa *Column. Ecphr. p. 258*, et *P. pilosa* lacinata apula *p. 259 fig.* - *P. bulbosa* montana lacinata apula *Bocc. Recherch. et Observ. p. 207* - *P. angustifolia* serrata hispanica. *Barrel. Ic. 749*.

In montibus argillosis prope *Fermo*.

Perenn. Flor. Aprili-Majo. Flores albo-virides.

2021. *SUBULATA* *L. Sp. Pl. p. 166*. Foliis radicalibus confertis triquetris striatis basi dense pubescentibus marginibus breviter rigiduleque ciliatis: scapo tereti pubescente folia plus duplo superante: spica cylindrica longiuscula minute pubescente: bracteis ovalibus apice acuminato florem superantibus: foliolis calycinis lanceolatis: laciniis corollinis lanceolatis acutis: capsula oblonga disperma calycem aequante.

P. subulata. *Bert. Fl. It. t. 2. p. 172*.

In apenninis Umbriae. *Vettore, al monte Capo d'acqua* etc.

Perenn. Flor. Julio. Flores spurco-albidi.

TETRANDRIA-DIGYNIA.

486. *MORUS*. *L.* Flores monoici quandoque dioici in amentis ovoideis breviter pedunculatis. *Fl. mas.* perigonium quadripartitum, partibus ovatis concavis alternis, externis quidquam majoribus: stamina opposita filamentis subulatis, antheris bilocularibus introrsis. *Fl. faem.* perigonium maris persistens: ovarium sessile: stigmata duo filiformia elongata interne villosa: pericarpium (Sorosus) e nuculis membranaceis monospermiis perigonio incrassato obtectis et insimul conferruminatis.

2022. *NIgra* *L. Sp. Pl. p. 1398*. Trunci cortice crasso senio rugoso: gemmis sparsis: foliis cordato-ovatis palmatisque inaequaliter dentatis scabris, pericarpio maturite nigro.

M. nigra Bert. *Fl. It. t. 10. p. 177.*

In incultis et sepibus agri romani Umbriae et Piceni.

Arbuse. Flor. Majo. Perigonia albo-virentia.

Obs. Arbor ab antiquitus nota, et apud nos ab immemoratu culta.

Amenta foemina primo albo-viridia rubescunt, et tandem nigrescunt.

Usus. In medicina Rob, et syrupus baccae Mori, uti refrigerantes, jam involuerunt; nunc dessueti. In mensis Romanorum fructus afferebantur nunc cibis pauperum, vel fermentationis ope in liquorem alkoolicum conversi.

PENTANDRIA-MONOGENIA.

PRIMULA.

2023. *ELATIOR.* α *Wild. Sp. Pl. t. 1. p. 801.* Pubescens. Foliis oblongo-ovatis ovatisve in petiolum alatum sinuato-dentatum decurrentibus: scapis umbellatis paucifloris foliis longioribus: calyce tubuloso pentagono, dentibus lanceolatis acuminatis: corollae tubo fauce subaequali, limbo plano.

P. elatior. Bert. *Fl. It. t. 1. p. 372.*

In apennino Umbriae. *Monte de Fiori.*

Perenn. Flor. Aprili-Majo. Floris pallide sulphurei fauce saturatiore.

Vulgo *Primavera.*

487. *MENIANTHES* Linn. Calyx mosepalus liberus 5-partitus, partibus ovatis erecto-patulis: corolla infundibuliformis tubo crasso, limbo 5-partito, partibus lanceolatis acutis margine integris, facie superiore barbatis: staminum filamenta tubum superantia: antherae subulatae: capsula globosa 1-locularis 2-valvis *GENTIANEA* Juss.

2024. *TRIFOLIATA.* L. *Sp. Pl. p. 308.* Caule ramoso, ramis horizontalibus erectisve: foliis ternatis longe petiolatis, foliolis grandibus, late obovatis, margine integro saepe undulatis.

M. trifoliata. Bert. *Fl. It. t. 2. p. 410.*

Ad lacus et canales in montanis. *Fra Sermoneta, e Bassiano.*

Perenn. Flor. Aprili-Majo. Flores albi vel albo rosei elegantissimi.

Vulgo et in officinis. *Trifolio fibrino.*

Usus. *Trifolii aquatici* herba etiam in veteri medicina nota uti corroborans et antiperiodica: in pretio haduc est praesertim apud villicos.

ERYTHRAEA.

2025. *GRANDIFLORA.* Bivon. *manip. 4. p. 17.* Caule erecto subangulato

parce ramoso, ramis alternis elongatis: foliis oblongis obtusis exquise 3-nerviis, radicalibus rosulatis, caulinis oppositis adpressis: floribus corymboso-fasciculatis, fasciculis basi bracteolatis: laciniis calyceinis tubo corollino brevioribus: diametro limbi corollini, longitudinem, tubi multo superante.

E. Centaurium β *grandiflora* p. 181.

In pratis montanis Umbriae. *Valle Canetra*.

Ann. Flor. Julio. Flores amoene rosei grandes.

2026. *PULCHELLA*. *Smith. Engl. Fl. t. 1. p. 322*. Caule erecto simplici ramosove, ramis dichotome corymbosis: foliis oblongis obtusis, radicalibus rosulatis, caulinis oppositis: floribus laxo corymbosis pedicellis inaequalibus ebracteatis: laciniis calyceinis corollae tubum subaequantibus, diametro limbi corollini, longitudine tubi minore.

E. Centaurium γ *pulehella* p. 181 — *Chironia pulchella*. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 89. n. 275*.

In pratis et pascuis non rara.

Ann. Flor. Junio-Julio. Flores rosei.

Obs. A rhizotomis in officinis cum *E. Centaurio* indiscriminatim adducitur, cui in medica amaritie prorsus similis.

SOLAMUM.

NIGRUM β *moscatum*. Caule perennante: foliis integris vel basi leviter dentatis.

In incultis umbrosis non rarum. *Villa Corsini*.

Obs. Monsecum intense redolet.

CAMPANULA.

2027. *MICRANTHA*. *Bert. Fl. It. t. 7. p. 623*. Glabra. Caule simplici erecto toto crebre folioso: foliis strictis linearibus acuminatis dentatis, dentibus remotis callosis panicula terminali ramosissima contracta: tubo calycis brevissimo, laciniis linearibus subulatis, corolla turbinato-campanulata subtriplo brevioribus: stylo elongato exerto scabro.

Ad ripas fluminis *Lambor* in Piceno prope *Monte Fortino*.

Perenn. Fl. Junio. Flores coerulei.

2028. *MEDIUM*. *L. Sp. Pl. p. 336*. Hirsuto-scabra. Caule subangulato erecto simplici ramosove: foliis inferioribus ovato-spathulatis in petiolum productis, caeteris lanceolatis semiamplexicaulibus, omnibus crenatis: floribus solitariis in apice caulis ramorumque: laciniis calyceinis ovato-lanceolatis auriculis deflexis majusculis: corolla grandi campanulato-elongata: capsula 5-locularis, foraminibus lateralibus inferne hiante.

C. Medium. *Bert. Fl. It. t. 2. p. 501.*

In apricis mare versus. *Fra Porto e Fiumicino.*

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores coeruleo-purpurei quandoque albi.

Vulgo *Medio*

VIOLA.

2029. *CENISIA. L. Sp. Pl. p. 1325.* Hirsuta. Radice fibrosa ramis exilibus: caule filiformi decumbente superius erecto: foliis integerrimis in petiolum productis, radicalibus subrotundis, caeteris oblongis, supremis approximatis: stipulis lanceolato-linearibus subintegris: floribus solitariis axillaribus longiuscule pedunculatis: petalis ovatis, majore obovato-cuneato calcarato, calcare petalis subaequale: capsula ovoidea obtuse trigona.

V. *cenisia*. *Bert. Fl. It. t. 2. p. 710.*

In apennino Piceni. *Vettore.*

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flores coeruleo-violacei.

2030. *HIRTO-ALBA. Gren. et God. Fl. de Franc. t. 1. p. 176.* Hirtula. Radice late ramosa stolonibus arhizis: foliis crenatis primordialibus reniformi-cordatis, coeteris cordato-ovatis, sinu brevi: stipulis lanceolato-acuminatis glanduloso-ciliatis: scapis elongatis unifloris: sepalis ovali-oblongis apice rotundatis: petalis oblongis lateralibus dense barbatis: capsulis tomentosis.

In nemorosis et umbrosis. *Villa Panfili, Orto romano sponte etc.*

Perenn. Flor. Febuario-Martio. Flores albi calcare violaceo inodori majores quam in V. hirta.

2031. *LUTEA. Smith. Engl. Flor. t. 1. p. 306.* Glabra. Radice fibrosa exili: caulibus caespitosis longiusculis: foliis ovatis oblongisve crenatis: stipulis palmato-lobatis, laciniis linearibus integerrimis: floribus axillaribus longe pedunculatis: sepalis oblongis obtusis: calcare obtuso petalis brevioribus: capsulis obtusis subtrigonis.

V. *lutea*. *Bert. Fl. It. t. 2. p. 714.*

In alpestribus apenninorum Umbriae. *Monte Vettore, Monte Corno etc.*

Perenn. Flor. Julio. Flores luteo-lilacini.

THESIUM.

2032. *HUMIFUSUM. DC. Fl. Fran. t. 5. p. 366.* Caulibus exilibus caespitosis prostratis ad medium ramosis, ramis divaricatis: foliis lineari-lanceolatis trinerviis: floribus spicato-racemosis, pedunculis divaricatis margine scabris, pedicellis unifloris 3-bracteolatis, bracteis lateralibus florem aequantibus, in-

termedia superante : perigonium campanulato-quinquefium : drupa ovoidea costata.

In montium elatiorum sylvis. *Pizzo di Sivo*.

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flores luteo-virides.

PENTANDRIA-DIGYNIA.

GENZIANA.

VERNA ? *elongata*. Caule elongato subnudo unifloro, calyce oblongo aequali.

In Umbriae montibus. *Monte Priarc*.

488. *CRESSA*. *L.* Bractea binae lanceolatae oppositae sub flore. Calyx monoseplus 5-partitus persistens : corolla infundibuliformis limbo 5-partito laciniis planis : stamina longe exserta, filameutis filiformibus, antheris bilocularibus : stili filiformes longitudine staminum : capsula 2-valvis 1-2-locularis, loculis 1-oligospermis. *CONVOLVULACEAE VENT*.

2033. *CRETICA*. *L. Sp. Pl. p. 325*. Pubescenti-cinerea. Caule erecto vel prostrato valde ramoso, ramis alternis diffusis : foliis sessilibus alternis ovatis lanceolatisve acutis basi rotundatis : floribus terminalibus capitatis : corollae laciniis ovato-lanceolatis acutis extus villosis : capsula ovoidea monosperma.

C. cretica. *Bert. Fl. It. t. 3. p. 61* - Chamaepitis tertia *Math. Bocc. Recherc. et observ. nat. p. 190*.

Licet copiosa circa Salinas Ostienses pirmus legit, et benevole communicavit Reverendus *JNDES* ex instituto Christianarum Scholarum, subantistes Romae in scholis gallicis apud palatium vulgo. *Poli*, fervidus historiae naturalis cultor.

Ann. Flor. Augusto. Flores lutei.

APIUM.

2034. *PETROSELINUM*. *L. Sp. Pl. p. 379*. Laete virens. Caule striato fere, ramis ultimis verticillatis : foliis bipinnatifidis inferiorum segmentis cuneato-ovatis inciso dentatis, superiorum linearibus : involucellis polyphyllis foliolis filiformibus brevissimis.

A. Petroselinum. *Bert. Fl. It. t. 3. p. 237* - Petroselinum seu Apium hortense vulgare. *Column. Ecp. 1. p. 113*.

Ab hortis aufugum huc illuc erraticum. *Alla Valle dell' Inferno*.

Perenn. Flor. Junio. Flores albo-viriduli.

Vulgo. *Prezemolo*, et communis *Erbetta*.

Usus. Radix inter divretica enumeratur et prae aliis in syrupo de quinque radicibus, et in quinque radices operientes ingreditur. Herba aromatica in culinis notissima. Semina loco Staphisagriae ad necandos pediculos usurpata.

TRINIA.

VULGARIS γ *Dalechampii* DC. Foliorum segmentis linearibus abbreviatis, caule digitali, umbellis numerosis.

In apenninorum rupibus. *Vettore a Pietra Camela*.

BUPLEURUM.

ARISTATUM β *robustum*. Robustior et major omnibus in partibus: caule basi ramoso, ramis dichotomis erectiusculis.

In maritimis. *Ostia*.

2035. *TENUISSIMUM*. L. Sp. Pl. p. 343. Glabrum subglancum. Caule erecto striato ramoso, ramis alternis divaricatis: foliis lineari-angustissimis trinerviis: umbellis axillaribus terminalibusque 2-3-radiatis, simplicibusve: involucris setaceis 2-3-phyllis, foliolis inaequalibus umbella ut plurimum brevioribus: involucellis subconformibus umbellula longioribus: cremocarpiis subglobosis acute costatis granulato-scabris.

B. tenuissimum. Bert. Fl. It. t. 3. p. 140 — Bupleurum tertium minimum Column. Ecphr. 1. p. 85, et. B. minimum p. 247. fig. — B. 3 minimum Fab. Column. Barrel. Ic 1248.

In arvis maritimis. *Civitavecchia*.

Ann. Fl. Augusto-Septembri. Flores lutei.

2036. *GLAUCUM*. DC. Prod. t. 4. p. 127. Intense glaucum. Caule diffusivo divaricate ramoso: foliis inferioribus lanceolatis basi angustatis, superioribus lineari-acuminatis: involucris pentaphyllis lanceolato-mucronatis margine et carina denticulatis: umbella subquinqueradiata brevioribus: involucellis conformibus umbellula longioribus: cremocarpiis subdydimis tuberculato-scabris.

B. glaucum. Bert. Fl. It. t. 2. p. 148.

In maritimis Piceni. *Lungo il litorale d' Ascoli*.

Ann. Flor. Junio. Flores lutei.

PASTINACA.

2037. *DIVARICATA* DC. t. 4. p. 189. Cineréo-pubescent. Caule 3-4-pedali tereti vix striato, ramis superioribus alternis divaricatis: foliis pinnatifidis segmentis ovatis lato margine dentato-serratis: umbellis pauciradiatis, radiis inaequalibus divaricatis: facie commissurali 4-vittata vittis fere completis.

In sylvis et locis humidis. *Macchia d' Albano, Lago di Castello* etc.
Perenn. Flor. Majo-Junio. flores albo-luteoli.

HERACLEUM.

2038. *FLAVESCENS*. Willd, *Sp. t. 1. p. 1421*. Piloso-scabrum. Caule suborgiali sulcato fistuloso, ramis alternis: foliis inferioribus quinato-pinnatifidis, superioribus ternatifidis, segmentis oblongis acuminatis crebreque serratis: cremocarpiorum vittis irregulariter inaequalibus.

H. *flavescens*. Bert. *Fl. It. t. 3. p. 428* - *Panax Heracleum* albo fl. altius incisus acutioribusque foliis. *Barrel. Ic. 707*.

In montanis umbrosis. *Rocca Priora* in Latio, *Vettore* in Umbria, *Monte la Rosa* in Piceno.

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flores. albi

JOULIS.

HELVETICA β *divaricata*. DC. Caule subspithameo e basi divaricate ramoso, ramis pedunculisque abbreviatis.

In arvis et ad vias, at satis rara.

489. *CORISTOSPERMUM*. Bert. Umbella plana multiradiata, radiis aequalibus elongatis: umbellulae multiflorae in umbella terminali fertiles in axillaribus intus steriles: involucrum universale foliolis integris lacinatisque, umbella brevius, quam saepissime nullum: involucella polyphylla foliolis lineari-acuminatis, umbella brevioribus: calycis limbus obsoletus: petala ovata aequalia quandoque bifida inflexa: staminum filamenta petalis longiora: styli erecti in fructo acreti recurvati: cremocarpium ovato-oblongum: dorso convexum in latus subcompressum: carphorum filiforme maturitate liberum bipartitum: mericarpiis dorso convexula 5-jugata, jugis aequalibus alaeformibus, duobus marginalibus tribus dorsalibus: vittis dorsalibus commissuralibusque nullis.

2039. *CUNEIFOLIUM*. Bert. *Fl. It. t. 3. p. 467*. Caule erecto vel ascendente striato, ramis brevioribus alternis: foliis 3-pinnatisectis pinnulis lanceolatis subspathulatis integris supremis 3-fidis.

In Piceni alpestribus. *Monte Cucco dietro il Romitorio*.

DAUCUS.

3040. *MURICATUS*. Guss. *Pl. rar. p. 126*. Strigoso-hispidus. Caule erecto ramoso, ramis patulis: foliis subtripinnatifidis, pinnis cuneiformibus, pinnulis brevibus minutis acuminatis: involucris pinnatifidis umbella multo brevioribus, involucellis simplicibus umbellulam aequantibus, omnibus setaceis quan-

doque trifidis: mericarpiorum aculeis elongatis, basique dilatata, connatis, apice glochidiatis.

D. muricatus. Bert. Fl. It. t. 3. p. 173.

In pascuis apricis ad marginem agrorum. *Frascati.*

Ann. Flor. Junio-Julio. Flores albi.

CAUCALIS.

2041. *PLATICARPOS. L. Sp. pl. p. 347.* Clabra vel pilosiuscula. Caule decumbente, ramis divaricatis dichotomis: foliis bipinnatifidis, pinnis lanceolatis, pinnulis inciso-dentatis approximatis: involuero universali subtriphylo, foliolis lanceolatis albo-marginatis: involucellis conformibus: umbellulis grandiseulis radiantibus: mericarpiorum aculeis coloratis basi parum dilatatis, apice hamatis.

C. platycarpus. Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 112. n. 340 - Bert. Fl. It. t. 3. p. 181 - Echinophora altera asperior γαυναρπος. Column. Ephr. 1. p. 95. f. p. 94.

In montium messibus aequae ac in maritimis. A *Roviano*, a *Terracina* etc.

Ann. Flor. Junio. Flores albi extus purpurascentes.

LINUM.

2042. *NURBONENSE. L. Sp. Pl. p. 398.* Glaucovirens. Caule erecto vel ascendente inferius ramoso, ramis corymbosis: foliis sparsis lanceolato-linearibus trinerviis scabris: floribus in racemulis terminalibus: petalis obovato-cuneatis: sepalis lanceolatis acuminato-subulatis nervosis margine albo-membraneis, capsulam ovatam acuminato-rostratam, subduplo superantibus.

L. narbonense. Bert. Fl. It. t. 3. p. 342 - L. sylv. latis acutis foliis flo. amplo. Barr. Ic. 1007.

In pratis alpinis secus. *Vallepietra.*

Perenn. Fl. Majo. Fl. intense coerulei ampli speciosi.

HEXANDRIA-MONAGGINA

NARCISSUS.

2043. *PATULUS. Loisl. not. p. 52.* Spatha 2-6flora: perigonio hypocrateriformi: laciniis perigonalibus elliptico-ovatis mucronatis, tribus exterioribus latioribus, nectario scutellato sexfido duplo triploque longioribus: ne-

etarii labiis latis subintegerrimis: scapo ancipiti, foliis canaliculatis, subcontortis, subaequali.

N. patulus Bert. *Fl. It. t. 4. p. 13.*

In montibus Latii. *Albano nella macchia dietro i Capuccini.*

Perenn. Flor. Februario Martio. Flores albi vel leviter sulphurei, nectario luteo-aureo.

2044. *SEROTINUS*. *L. Sp. Pl. p. 417.* Spatha ut plurimum 1-3-flora: perigonio hypocrateriformi: nectario scutellato integerrimo, laciniis perigonalibus lanceolatis mucronatis, septies octove brevior: scapo tenui, foliis subsolitariis filiformibus convolutis hysterioribus, longiore.

N. serotinus Bert. *p. It. t. 4. p. 15.*

In collibus prope mare. *Corneto.*

Perenn. Fl. Septemb. Octob. Flores nivei fragrantis, nectario luteo-albo.

2045. *REMOPOLENSIS*. *Panizz. in Gior. Bot. It. t. 2. p. 3.* Spatha 1-8-flora: perigonio hypocrateriformi: nectario campanulato-scutellato erecto integro, ore subrepando, laciniis perigonalibus ovato-lanceolatis acuminatis, triplo brevior: scapo, foliis angusto-linearibus subglaucescentibus, longitudine aequali.

N. Remopolensis Bert. *Fl. It. t. 8. p. 643.*

In Piceni agris prope Senogaliam.

Perenn. Fl. Mart. Aprili. Flores albi vel laeviter sulphurei, nectario aureo.

PANCRATIUM.

2046. *HYLLIRICUM*. *L. Sp. Pl. p. 418.* Spatha 2-valvi multiflora: perigonii tubo brevi, laciniis lanceolatis: nectarii fauce profunde 5-fida, laciniis bifidis: foliis lato-lingulatis medio canaliculatis glaucis scapum superantibus.

P. hylliricum Bert. *Fl. It. t. 4. p. 23.*

In maritimis. *Civitavecchia* in arena litoris.

Perenn. Fl. Majo. Flores spurco-albi, nectario intus luteo.

ORNITHOGALUM.

2047. *FISTULOSUM*. *Red. Lil. t. 4. tab. 221.* Bulbo parvo simplici: folio radicali subsolitario filiformi semiterete fistuloso synanthio, scapum fistulosum, subsuperante, floralibus geminis spathaceis lanceolatis: floribus paucis corymbosis, pedunculis pilosis glabrisve: petalis oblongis obtusis glabris: capsula turbinato-trigona.

O. fistulosum Bert. *Fl. It. t. 4. p. 90.*

In agro asculano Piceni. *Castel Manardo* in cultis.

Perenn. Flor. Aprili Majo—Flores pallide lutei, striis viridibus.

2048. *DIVERGENS*. *Bor. Not. p. 36. n. 3. Tab. 5.* Bulbo ovoideo prolifero, bulbillis

numerosis foliiferis tunica inclusis: foliis lato-linearibus erectis canaliculatis, linea mediana argentina, notatis, scapum superantibus: floribus corymbosis: pedunculis elongatis inaequalibus erectis post anthesim statim divaricatis apiceque sursum infractis: bracteis lanceolato-linearibus acuminatis, pedunculis brevioribus: petalis lanceolato-ellipticis acutis, capsula ovoides truncata sexangulari, plus duplo longioribus.

In apricis et viridariis Urbis. *Villa Patrizj.*

Perenn. Flor. Majo. Petala intus alba linea lata viridi extus notata.

Obs. Ab *O. umbellato* statim distinguitur, pedunculis post anthesim statim divaricatis apice refracto, ut flores denuo verticales evadant.

SCILLA.

2049. *HYACINTOIDES. L. fl. Sup. p. 201.* Bulbo magno tunicato sobolifero: foliis lato-linearibus elongatis synanthiis: floribus numerosis in racemo cylindrico elongato interrupto, pedunculis patulis subverticillatis flore subquadruplo longioribus.

S. hyacinthoides Bert. Fl. It. t. 9. p. 105.

In sylvis et umbrosis. *Monte Mario, Villa Adriana presso Tivoli.*

Perenn. Flor. Majo. Perigonium coeruleum.

Obs. Raro floret, at foliis lato-linearibus, bulboque ingenti, facile determinatur.

MUSCARI.

2050. *PARVIFLORUM. Roem. et Schult. Syst. veg. t. 7. p. 592.* Foliis radicalibus sinanthiis exilibus teretibus subcaniculatis tandem laxatis: scapo erecto: floribus paucis in racemo laxo: bracteolis duabus altera sub flore altera paulo infra: perigonio obovato-angulato, denticulis erectis: capsula triquetra.

M. parviflorum Bert. Fl. It. t. 4. p. 167.

In ericetis mare versus. *Civitavecchia.*

Perenn. Flor. Autumno. Perigonium cum rachide et pedicellis pallide coeruleum leviter odorum.

ASPARAGUS.

2051. *SCABER. Roem. et Schult. Syst. veg. t. 7. p. 318.* Scaber. Caule herbaceo erecto striato: foliis paucis filiformibus fasciculatis: stipulis basi deorsum mucronatis: ramis, brevi tractu, inferius nudis: floribus alaribus dioicis: florum pedunculis recurvatis prope florem articulatis: bacca grandiuscula maturitate rubra.

A. scaber Bert. Fl. It. t. 4. p. 149.

In maritimis. *Presso Civitavecchia in sylvis.*

Perenn. Flor. Majo. Flores luteoli, stria viridi, prope marginem notati.

Vulgo. *Sparaci amari*.

JUNCUS.

2052. *CAPITATUS*. Willd. *Sp. Pl. t. 2. p. 209*. Culmo caespitose solitariove angulato: foliis radicalibus filiformibus basi vaginantibus, calamo brevioribus: floribus 3-8 in capitulo terminali: spatha bivalvi, valvis inaequalibus, majore erecta minore reflexa: bracteis ovato-lanceolatis concavis subaequalibus: glumis ovato-lanceolatis, exterioribus longioribus acuminato-aristatis, capsula ovato-trigona, subduplo longioribus.

J. capitatus Bert. *Fl. It. t. 4. p. 188*.

In sabulosis humidis mare versus. *Nella macchia di Nettuno*.

Ann. Flor. Majo. Perigonium spadiceum.

Obs. Planta 1-3-pollicaris.

2053. *SYLVATICUS*. Gren. et God. *Fl. de Franc. t. 3. p. 347*. Calamis caespitosis erectis vestitis: foliis linearibus tereti-compressis erectis nodoso-fistulosis calamum non superantibus: vaginis longiusculis sublaxis striatis: spatha bivalvi pedunculis brevior, valva externa foliacea, interna margine membranacea: floribus 4-12 glomeratis in cyma corymbosa suberecta tandem patente: bracteis lanceolatis acuminato-aristatis subaequalibus: glumis conformibus, bracteis longioribus: capsula pyramidato-triquetra, maturitate glumas tertio superante.

J. sylvaticus Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 132. n. 427*. — J. acutiflorus Sang. *Cent. tres p. 52. n. 114*. — J. articulatus β acutiflorus Sang. *p. 286*. — Bert. *Fl. It. t. 4. p. 198*.

In inundatis et palustribus communis.

Perenn. Flor. Aestate. Perigonium spadiceum.

Obs. Novo examine instituto super J. articulatum β acutiflorum nostrum, recentioribus botanicis adhaereo dum J. sylvaticum in optimam speciem recipiatur

2054. *HETEROPHYLLUS*. Leon. Duf. *ann. sc. nat. 5. p. 88 (1825)*. Culmis caespitosis adscendentibus vel erectis vestitis: foliis glaucis, radicalibus exilibus elongatis immersis cylindrico-compressis, caulinis fistuloso-nodosis: vaginis laxis striatis, toto margine scariosis: spatharum valvis externis foliis conformibus adscendendo minoratis, internis ovato-lanceolatis: glomerulis numerosis 2-6-floris in panicula erecta: bracteis perigonique laciniis lanceolatis mucronatis, capsulam ovoideo-subtrigonom longe mucronatam, superantibus.

In aquis et ad fossas non rarus. *Monte Mario, Pratalata etc.*

Perenn. Flor. Majo. Perigonium albo-spadiceum.

EPILOBIUM.

2055. *VIRGATUM*. *Gren. et God. Fl. de Franc. t. 1. p. 578.* Viridi nigrescens. Caule prostrato basi stolonifero radicante deinde erecto, ramis adscendentibus strictis elongatis: foliis lanceolatis sessilibus basi rotundatis in alis brevissimis obscuris super caulem decurrentibus: floribus pedunculatis axillaribus in racemo foliato laxifloro: petalis calyce duplo longioribus: stylo erecto: stigmatibus congestis: capsula pubescente: seminibus minutissimis basi attenuatis.

In humidis et ad fossas. *Villa Borghese, Pamfili* etc.

Perenn. Flor. Julio, Augusto. Flores laete rosei.

Obs. Species stolonibus foliaceis, seminibus basi attenuatis, colore herbae obsauro-virenti ab *E. tetragono* rite distinguenda.

DECANDRIA-TRIGYNIA.

STELLARIA.

MEDIA. β apetal. Planta minor floribus apetalis.

In ruderalis romanis obvia.

2056. *LATIFOLIA*. *DC. Prod. t. 1. p. 396.* Caule diffuso basi radicante, internodiis linea altera villosis: foliis ovatis acutis, superioribus sessilibus, inferiorum petiolis alatis: floribus axillaribus umbellato-aggregatis: petalis calyce aequalibus, laminis oblongis bifidis.

In ruderalis et ad vias. *Foro romano presso il Colosseo.*

Ann. Flor. Majo Junio. Flores albi.

ARENARIA.

2057. *MARGINATA*. *DC. Prod. Syst. Nat. t. 2. p. 408.* Prostrata pallide virens: caule caspitoso alterne ramoso, ramis apice laxe pilosis: foliis lineari-subulatis crassiusculis enerviis: stipulis vaginantibus late-ovatis acutis: floribus axillaribus terminalibusque longe pedunculatis: corolla, laciniis calycinis albo-marginatis, subaequale: capsula 3-valvi seminibus subrotundis depressis albo-marginato-alatis.

In arena maritima litoris Centumcellarum.

Perenn. Flor. Majo. Flores dilute carnei.

SILENE.

2058. *TENUIFLORA*. *Guss. Pl. rus. p. 177. tab. 36.* Glabriuscula. Caule tereti erecto laxo ramoso, ramis tenuibus erectis: foliis radicalibus oblongo-spathulatis,

successivis lanceolatis, cacteris linearibus; floribus laxis in panicula dichotoma stricta: calyce tubuloso basi augustato 10-nervico quinquedentato, nervis tenuibus, dentibus lanceolatis acutis, in fructu vix immutato: corollae squamis bipartitis acutis coronata, unguibus calycem subsuperantibus, laminis oblongo-cuneatis vix emarginatis: capsula ovali-oblonga, dentibus erecto-patentibus, dehiscente.

S. tenuifolia Bert. *Fl. It. t. 4. p. 610.*

In marginibus agrorum. *Via Cassia salita di Tor di Quinto.*

Ann. Flor. Majo-Junio. Flores pulvere rosei.

2059. *CERASTOIDES*. *L. Sp. Pl. p. 596.* Breviter pubescens. Caule terete erecto e basi ramoso, ramis alternis patulis: foliis radicalibus spathulatis, caulinis linearibus: floribus laxis disticis in racemo paucifloro terminali: calyce tubuloso 10-nervico 5-dentato, dentibus lineari-subulatis, in fructu ovoideo: corolla squamis brevissimis, coronata, unguibus calycem aequantibus, laminis exiguis obovatis emarginatis: capsula ovoidea, dentibus recurvatis, dehiscente.

S. cerastioides Bert. *Fl. It. t. 4. p. 574.*

In pascuis apricis. *A Villa Pamfili.*

Ann. Fl. Majo-Junio. Flores pulvere rosei.

2060. *CORSICA*. *Spr. Syst. Vegt. t. 2. p. 404.* Viscida pilisque confervoides glandulosis hirta. Caule decumbente: foliis subcarnosis obtusis, inferioribus spathulatis, superioribus lanceolatis: floribus subsolitariis: calycibus tubulosis crasse nervosis in fructu clavatis: corollae squamis bipartitis denticulatis, unguibus longe exsertis, laminis latis bifidis bipartitisve: capsula ovato-oblonga.

S. corsica Bert. *Fl. It. t. 4. p. 626* - *Lychnis maritima* pinguis ex Corsica *Bocc. Mus. di Piant. p. 63. tab. 54.*

In apricis. *Per la strada di Albano.*

Suffrut. Flor. Majo. Flores albi, venis viridibus.

2061. *TENOREANA*. *Coll. Herb. Ped. t. 1. 328.* Glabra subglauca. Caule erecto perennante: foliis lanceolatis longe attenuatis vel linearibus: floribus inaequaliter pedicellatis in panicula terminali subcorymbosa: calyce campanulato-ovoideo, dentibus acutis late adaperto, in fructu aucto: corollae fauce nuda, unguibus calyce subaequalibus, laminis bipartitis: capsula ovoidea apice constricto-conico calyce admodum minore.

S. inflata Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 149. n. 489.* - *S. inflata* β . Bert. *Fl. It. t. 4. p. 630.*

Frequens praesertim circa Urbem.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Flores albi.

Obs. Species omnino distincta, cultura in horto nostro non mutata.

2062. *CAMPPELLII*. Nob. (Sang. *Fl. Rom. Prod.* tab. 7.) Glabra, glaucescens. Caule gracili erecto simplici vel parce ramoso: foliis radicalibus spathulatis in petiolum longiuscule productis, caulinis distantibus ovato-acuminatis: floribus axillaribus simplicibus vel 2-3-fidis terminalibus paniculatis: tubo calycis tereti elongato, fauce ovata in fructu tubulosa 5-nervia breviter 5-dentata: corollae unguibus vix exsertis, laminis 2-lobis, squamulis exilibus bifidis: capsula cylindrica e tecaphoro exili longitudine tubi, sustentata.

In umbrosis densium sylvarum. *Sotto Rocca di Papa* primus animadvertit et communicavit Reverendus Frater Jndes, jam laudatus.

Ann. Flor. Septembri. Flores intense rosei.

Elegantissima species ab omnibus apprimè distincta clava calycis in fructu exacte cylindrica, tubo exili immutato, tecaphoro longitudine tubi.

Excellentissimo Comiti Paolo CAMPELLO non ultimo Botanices cultore, primo erga me benevolentia comitate officiis, inscribi volui, ut mei grati animi tessera, posteris etiam tradatur.

DECANDRIA-PENTAGYNIA.

CERASTIUM.

2063. *SEMIDECANDRUM*. *L. Sp. Pl.* p. 627. Sericeo-villosum pallide vireus. Caule gracili erecto: foliis oblongis, radicalibus in petiolum productis: floribus in panicula divaricato-dichotoma, quandoque longe pedicellatis et magis alaribus: bracteis lato margine scariosis: corolla, sepalis late scariosis eroso-dentatis quidquam longiore, laminis vix bifidis: stamina 5 raro 10: capsula calyce subduplo longiore.

C. semidecandrum *Sebast. En. Plan. Amph. Flavii* p. 35. n. 55 - *C. vulgatum* β minus *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 157. n. 522. - *C. viscosum* β macrius *Bert. Fl. It. h.* p. 749. - *Sang. Prod.* p. 348.

In ageribus, umbrosis, siccis vulgare.

Ann. Flor. Aprili Majo. Flores albi.

1064. *ARVENSE*. *L. Sp. Pl.* p. 628. Molliter villosum. Caule erecto basi frutescente: foliis ovato-lanceolatis vel lanceolato-linearibus: floribus in panicula depauperata, pedicellis inaequaliter elongatis: bracteis ovato-lanceolatis late scariosis: corolla, sepalis lanceolatis, plus duplo longiore, laminis latis obeordatis bifidis: capsula cylindrica vix exerta.

C. arvense Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 158. n. 526. - *C. alpinum* β Bert. *Fl. It. t. 4. p. 762.*

In aridis apenninorum, et subapenninorum. *Vettore, Monte Leone, S. Felice presso Terracina* etc.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores albi grandes.

LYCHNIS.

2065. *VESPÉRTINA*. *Sibth. Flor. Oxon. p. 146.* Hirsuta pilis glanduliferis. Caule erecto superne dichotome ramoso: foliis lanceolato-acuminatis margine subundulatis: floribus alaribus terminalibusque in corymbo dichotomo: calyce tubuloso, dentibus triangularibus obtusis, in fructu inflato ovoideo: petalorum ungue auriculata calyci aequale, squamis denticulatis coronata, laminis bifidis: capsula dentibus erectis dehiscente.

L. dioica β rubra Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod.* p. 156. n. 519 - *L. dioica* γ floribus carneis Bert. *Fl. It. t. 4. p. 741.*

Ad sepes in umbrosis.

Perenn. Flor. a Majo in aestatem. Flores rosei inodori vespere adaperiti.

SPERGULA.

2066. *SATIVA*. *Bonnines in Bert. Fl. It. t. 4. p. 774.* Intense glauco-virens pilis patentibus simplicibus. Caule adscendente vel erecto: foliis linearibus verticillatis subaequalibus: floribus in panicula trichotoma: petalis, calyces ovatos obtusos, superantibus: capsula calyce longiore: seminibus grandibus tumidis angustissime marginatis.

In pratis apenninorum. *Pian grande del Castelluccio.*

Ann. Flor. Julio. Flores albi.

Obs. *S. arvensis* robustior: foliis longioribus, verticillis remotioribus, seminibus multo majoribus, distinguitur.

ICOSANDRIA—MONOGYNIA.

MYRTUS.

COMMUNIS. β leucocarpus. Fructibus albis.

Abbunde circa Centumcellas.

POLYANDRIA—MONOGYNIA.

CISTUS.

2067. *ALBIDUS.* *L. Sp. Pl. p. 737.* Tomento brevi albidus. Caule erecto, ramis brachiatis: foliis sessilibus oblongis lancecolatisve inferne trinerviis: floribus ter-

minalibus subsolitariis: sepalis majusculis subcordiformibus nervosis, petalis plus duplo minoribus: capsula villosa calyce brevior.

In sylvis et ericetis prope mare. *Corneto*.

Frut. Flor. Majo. Flores rosei.

2068. *LONGIFOLIUS*. *Lam. Dict. t. 2. p. 16*. Viridi-nigrescens. Caule valde ramoso: foliis breviter petiolatis oblongo-lanceolatis margine undulato-crispis subtus tomentosis: floribus corymbosis, pedunculis bracteatis: sepalis cordiformibus, apice acuminato, petalis duplo minoribus: capsula glabra sepalis dimidio brevior.

In sylvis suburbanis. *Monte Mario, Valle dell'Inferno* etc.

Frut. Flor. Majo. Flores albi.

POLYANDRIA-POLYGYNIA.

ADONIS.

2069. *AUTUMNALIS*. *L. Sp. Pl. p. 771*. Glabriuscula. Caule sulcato simplici ramosove: foliis bipinnatifidis, segmentis linearibus multifidis: petalis obovatis concavis: nuculis hinc gibbis edentulis, rostro brevi incurvo, in spica densa ovali-oblonga.

A. aestivalis ex parte. *Bert. Fl. It. t. 5. p. 493*.

In apricis maritimis. *Presso Ostia*.

Ann. Flor. Junio. Flores purpurei basi nigro-maculata.

2070. *FLAMMEA*. *Jaquin Fl. Aust. tab. 355*. Glabra gracilis. Caule striato erecto subsimplici: foliis pinnatifidis segmentis multipartito-linearibus: petalis obovatis planis: nuculis hinc rectis in rostrum productis, inde vix dentatis, in spica cylindrica laxiuscula.

A. aestivalis ex parte *Bert. Fl. It. t. 5. p. 492*.

In viis campestribus et in apricis. *Presso Tivoli*.

Ann. Flor. Julio. Flores lutei.

FICARIA.

2071. *CALTHAEFOLIA*. *Reich. Fl. Germ. exc. p. 718*. Glabra. Radice tuberosa, tuberibus fasciculatis: caule diffuso ramoso: foliis longe petiolatis cordato-subrotundis, lobis approximatis imbricatisve: floribus solitariis terminalibus: petalis numerosis calyce longioribus: nuculis oblongis hirtis in capitulum coadunatis.

In sylvis et umbrosis humidis. *Nei contorni di Civitavecchia*.

Perenn. Flor. Aprili, Majo. Flores flavi.

Obs. Planta omnibus in partibus *F. ranunculoidi* major, et imprimis, nuculis hirtis, prorsus distincta.

RANUNCULUS.

2072. *ACRIS. L. Sp. Pl. p. 779.* Pilosus villosusve. Radice dense fibrosa : caule erecto multifloro: foliis palmato-partitis, segmentis laciniisque cuneatis inciso-dentatis, floralibus palmato-linearibus: petalis obovatis: nectari squama erecta truncata: nuculis laevibus in capitulo globoso: stylo brevissimo suberecto.

In apennino Umbriae. *Vettore al piano del Castelluccio.*

Perenn. Flor. Julio. Flores aurei.

Obs. Herba irritans vescicatoria.

104. *ERANTHUS SALISB.* Calyx subhexasepalus coloratus involueratus deciduus: coralla polypetala, petalis parvis tubulosis ore bilabiatis nectariferis: stamina calyci multo breviora, filamentis filiformibus, antheris oblongis bilocularibus oppositis: ovaria 4-7 erecta pedicellata, stylis subulatis, stigmatibus simplicibus: capsulae compressae carinatae uniloculares monospermae, carina externa in rostrum producta, interna incurva ab apice dehiscente.

2073. *HYEMALIS. Salisb. in Trans. linn. soc. v. 8. p. 303.* Radice tuberosa : scapo alte sepulto: foliis hysterrantiis longe petiolatis peltatis multipartitis.

In sylvaticis et in pratis apenninorum Umbriae. *Boschi del Cavaliere.*

Perenn. Flor. Martio. Flores lutei, striis luridis.

DIDYNAMIA-ANGYOSPERMIA.

ANTIRRHINUM.

2074. *GRAECUM. Bory. et Chaub. exped. mor. p. 175. tab. 21.* Pilosum. Caule decumbente alterne ramoso, ramis exilibus: foliis inferioribus ovatis oppositis, superioribus ovato-hastatis alternis, omnibus breviuscule petiolatis: pedunculis unifloris solitariis axillaribus folium superantibus: laciniis calycinis linearibus acutis ciliatis, calcare, lata base, longe subulato: capsula globosa calycem vix superante: seminibus muricato-squamosis.

In Latii montibus ad fessuras rupium. *Marino, Castel Gandolfo* etc.

Ann. Flor. Majo. Flores sulphurei calcare luteolo.

Obs. Forma foliorum et magnitudine corollae ab affinibus *A. spurio* et *pilosulo* statim distinguitur.

TETRADYNAMIA-SYNCLISTAE.

SENEBIERA.

2075. *DIDYMA. Smith. Engl. Fl. t. 3. p. 190.* Glabra prostrata. Foliis pin-

natifidis laciniis uniformibus oblongis dentatis incisive: siliculis didymis reticulatis, lobis compressiusculis emarginatis.

S. didyma *Bert. Fl. It. t. 6. p. 530.*

In pratis maritimis. *Civitavecchia.*

Ann. Flor. Junio-Julio. Flores albi parvi.

TETRADYNAMIA—SILICOUSA.

NASTURTIIUM.

2076. *ANCEPS. DC. Prod. t. 1. p. 137.* Pilosum. Caule erecto alterne ramoso: foliis pinnatisectis, segmentis lanceolatis inaequaliter serratis supremo trifido: floribus in corymbo terminali composito, fructibus laxe racemosis: siliquis lanceolatis pedunculo brevioribus.

N. anceps. *Bert. Fl. It. t. 7. p. 39* — N. sylvestre *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 216.*

In humentibus et ad margines fossarum.

Perenn. Flor. Majo Junio. Flores lutei majusculi.

ARABIS.

2077. *SAXATILIS. All. Fl. Ped. t. 1. p. 26.* Molliter pilosa, pilis stellatis. Caule simplici erecto: foliis radicalibus oblongis breviter petiolatis, caulinis ellipticis oblongis remote dentatis erectis auriculato-amplexicaulibus: floribus corymbosis. fructibus laxe racematis: siliquis anguste linearibus subancipitibus elongatis: seminibus immarginatis.

A. saxatilis *Bert. Fl. It. t. 7. p. 123.*

In montibus calcareis *Lati. Guadagnolo.*

Ann. Flor. Junio. Flores albidi.

2078. *PUMILA. Jacq. Flor. Aust. t. 3. p. 44. tab. 211.* Stellate pilosa. Caule simplici vel caespitoso: foliis subintegerrimis rosulatis obovato-spathulatis, caulinis paucis remotis sessilibus ovatis: floribus paucis corymbosis: fructibus laxe racemosis: siliquis late linearibus, margine compresso, subancipitibus divergentibus: seminibus late marginatis.

A. pumila *Bert. Fl. It. t. 7. p. 137.*

In montanis ad rupes humidas. *Terni presso la Cascata delle Marmore.*

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores albi.

HESPERIS.

2079. *HETEROPHYLLA. Ten. Fl. Nap. Prod. p. 39.* Caule ramoso ramis divari-

catis: foliis ovato-acuminatis remote calloso-dentatis: floribus majusculis dense corymbosis, fructibus longe racemosis: petalorum unguibus calyce duplo longioribus, laminis late cuneatis retusis: pedunculis fructiferis elongatis divaricatis: siliquis teretibus torulosis.

In oris sylvarum apenninorum. *Monte Vettore.*

Bienn. Flor. Julio. Flores roseo-purpurei.

SISYMBRIUM.

2080. *ALTISSIMUM*. *L. Sp. Pl. p. 920.* Basi, cilis retrorsis, hirsutum. Caulo elato divaricate ramoso: foliis profundissime pinnatifidis, laciniis inferiorum lanceolatis breviter-dentatis, superiorum linearibus elongatis subintegerrimis: floribus corymbosis, fructibus laxo longeque racemosis: siliquis filiformibus ultra hipollicaribus erectis recurvisque.

S. altissimum Bert. Fl. It. t. 7. p. 62.

In ruderalis apenninorum Umbriae. *Castelluccio di Norcia.*

Ann. Flor. Julio. Flores pallide flavi.

ERYSIMUM.

2081. *CHEIRANTHOIDES*. *L. Sp. Pl. p. 923.* Albido-virens, pilis trifidis stellatisve. Caulo simplici erecto striato, foliis oblongis basi apiceque contractis subintegerrimis: floribus corymbosis, fructibus longe racemosis: petalorum lamina, unguis longitudine: siliquis brevibus quandoque elongatis e pedunculo oblique erectis.

E. cheiranthoides Seb. et. Maur. Fl. Rom. Prod. p. 218. n. 716. — Bert. Fl. It. t. 7. p. 81.

In siccis et petrosis commune.

Ann. Flor. Junio-Julio. Flores lutei.

2082. *MURALE*. *Desf. Cat. Hort. Mons ed. 2. p. 129.* Albo-virens, pilis brevibus basi saepius incrassatis. Caulo erecto angulato basi caespitoso ramoso: foliis lanceolato-oblongis ut plurimum integerrimis: floribus dense corymbosis, fructibus longe racemosis: petalorum lamina ungue brevior: siliquis breviusculis e pedunculo divergente parallelis.

In siccis muris saxosis. *Al lago dei Tartari magna manu.*

Ann. Bienn. Flor. Junio. Flores lutei majusculi suaviter odori.

2083. *AUSTRALE*. *Gay Erys. diag. p. 61.* Griseo-virens, pilis brevibus apice incrassatis. Caulo erecto angulato subsimplici: foliis linearibus oblongis basi apiceque attenuatis: floribus corymbosis, fructibus breviter racemosis: petalorum lamina ungue angusta duplo brevior: siliquis tenuibus rectis e pedicellis immutatis.

In aridis apenninorum Umbriae. *Presso Norcia*.

Ann. Bienn. Flor. Julio. Flores flavi.

BRASSICA.

2084. *CAMPESTRIS*. *L. Sp.* 931. Tuberculato-hispida superius quandoque glabrata. Caule erecto superne ramoso: foliis inferioribus lyrato-pinnatifidis dentatis, superioribus lanceolatis basi auriculata amplexicaulibus: floribus corymbosis, fructibus longe racemosis: siliquis teretibus crassiusculis adpressis, rostro conico elongato.

B. campestris Bert. Fl. It. t. 6. p. 152.

In arvis apenninorum. Prope. *Castelluccio di Norcia*.

Ann. Flor. Vere, et Autumno. Flores albi.

DIPLOTAXIS.

2085. *BRACTEATA*. *Gren. et God. Fl. de Franc. t. 2. p. 81.* Glabra glauca. Caule simplici ramosove: foliis pinnatifidis, laciniis oblongatis patentibus irregularibus: floribus terminalibus in corymbis nudis, axillaribus bracteato-pinnatifidis, pedicellis elongatis laxis: fructibus racemosis: siliquis linearibus planis erectis: tecaphoro cylindrico: rostro brevissimo aspermio.

In aridis et ad muros vetustos prope mare. *Ad Ostia*.

Ann. Flor. Majo. Flores lutei.

MONADELPHIA-POLYANDRIA.

488. *HYBISCUS*. *L.* Calyx liber duplex persistens, exterior polyphyllus raro pauciphyllus, foliolis quandoque inter se cohaerentibus, interior 5-fidus: corolla malvacea, lamina integris: androphorum columnare in filamentum antheriiferum superius solutum: antherae reniformes 2-loculares: stylus 3-fidus: stigmata capitata: capsula 5-valvis 5-locularis, valvis latere interno dehiscentibus: loculis dissepimento duplicato bilocellatis polyspermis, aliquando monospermis. *MALVACEA JUSS.*

2086. *THIONUM*. *L. Sp. Pl.* 981. Hispidulus pilis simplicibus furcatisve. Caule solitario erecto vel caespitoso decumbente simplici ramosove, ramis adscendentibus vel erectis: foliis petiolatis, inferioribus subrotundis, successivis trilobis, superioribus palmatis 3-5-partitis, lacinia media longiore, omnibus inciso-dentatis: pedunculis axillaribus solitariis unifloris folio brevioribus: corolla calyce duplo longiore petalis obovatis: calyce interiore in fructu inflato-ventricoso: capsula globosa.

II. Trionum *Bert. Fl. It. t. 7. p. 286* - Alcea veneta seu vessicaria trifolia hirsuta flore sulphur. unguibus purpureis *Barrel. Ic. 471* - Ketmia vessicaria vulgaris. *Hort. Rom. t. 2. tab. 55.*

In argillosis salsis. *Alle saline d'Ostia.*

Ann. Fl. Augusto ad Octobrem. Flores citrini basi purpurei.

DIAPHYLLA-DECANDRIA.

ANTHYLLIS.

2087. *BARBA-JOVIS*. Molliter sericeo-argentea; caule fruticoso erecto dense ramoso, ramis strictis: foliis approximatis impari-pinnatis subdecemjugis, foliolis uniformibus alternis oblongo-lanceolatis acutis integerrimis: floribus densis in capitulis axillaribus breviter pedunculatis: leguminibus ovalibus acutis monospermis: seminibus subreniformibus.

A. Barba-Jovis *Bert. Fl. It. t. 7. p. 407* - Barba Jovis lentifolia incana fl. lut. I Anguill. *Barrel. Ic. 378.*

In rupibus marinis. *Spiaggia di Nettuno.*

Frut. Fl. Majo. Flores pallide citrini.

2088. *DILLENII*. *Schult. in Herb. Balb. ex. DC. Prod. t. 2. p. 170.* Breviter et adpresse pubescens. Caule erecto vel adscendente subsimplici: foliis paucis impari-pinnatis, inferiorum foliolis ovatis oblongis impari maximo, superioribus 3-4-fugis lanceolatis, impari parum majore: floribus in capitulis terminalibus geminatis: involucreo digitato, laciniis lanceolatis acutis: leguminibus monospermis.

A. vulneraria β flore rubro. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 237. n. 832* - A. vulneraria γ *Bert. Fl. It. t. 7. p. 401* - Vulneraria supina flore coccineo *Dill. Hort. Elth. t. 2. p. 431. tab. 320. fig. 413.*

In jugis apenninorum et subapenninorum, nec non in maritimis. *Monte Vettore, Monte de' Fiori, Monte Lucretile, Civitavecchia* etc.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores purpureo-coccinei.

CYTISUS.

2089. *CAPITATUS*. *Jacq. Fl. Aust. t. 1. p. 22. tab. 33.* Patenter hirtus. Caule humili ramoso-corymboso: foliis petiatis trifoliatis, foliolis ovato-oblongis opiculatis: stipulis nullis: floribus terminalibus fasciculatis: leguminibus erectis: hili strophialo circumflexo.

C. capitatus *Bert. Fl. It. t. 7. p. 559.*

In sylvaticis apenninorum Umbriae ad sepes. *Vettore.*

Frut. Flor. Junio-Julio. Flores lutei.

PISUM.

2090. *LEUCANTH. L. Sp. Pl. p. 1020.* Glauco-virens. Caule fistuloso, cirris ramosis alte scandente: foliis 1-3-jugis, foliolis ovatis obtusis subemarginatis mucronulatis: stipulis ovatis majusculis immaculatis basi crenulatis: pedunculis axillaribus 1-2-floris aristatis: leguminibus tumidis reticulato-venosis.

In apricis. *Villa Pamfili.*

Ann. Flor. Majo. Flores grandes albi.

VICIA.

2091. *LEUCANTH. Bio. Bern. Mant. 2. p. 3.* Pubesecus pilis denuo fulvis. Caule angulato cirris scandente: foliis 6-8-jugis, foliolis petiolatis oblongo-lanceolatis obtusis mucronulatis: stipulis semilunatis lacinulatis: pedunculis axillaribus folio subaequalibus 8-12-floribus secundis cernuis: leguminibus subpendulis, rostro brevi incurvo.

V. leucantha Bert. Fl. It. t. 7. p. 504.

In maritimis. *Littorale d'Ostia.*

Ann. Flor. Majo. Flores pallide rosei, vexillo coeruleo-striato.

ERVUM.

2092. *GRACILE. DC. Cat. Hort. Mons. p. 109.* Glacile subglabrum. Caule cirris ramosis scandente: foliis 3-5-jugis, foliolis linearibus acutis mucronatis semisagittatis, superioribus exauriculatis: pedunculis axillaribus filiformibus folio tandem duplo longioribus 2-3-floris, floribus cernuis: leguminibus torpulis sub-6-spermis, rostro brevi incurvo.

E. gracile Seb. et Maur. Fl. Prod. p. 248. n. 881 - E. tetraspermum β gracile p. 575.

In sterilibus muris, et sylvis. *Villa Pamfili, Cafarella, Fiumicino etc.*

Ann. Flor. Majo. Flores albo-violacei.

489. **LENS TOUR.** Calycis tubus campanulatus, labiis dentibusque aequalibus: vexillum ovatum deflexum alis carinaque longior: stamina diadelpa: stylus depressus: stigma antice barbatum: legumen rhomboidale apice retusum in rostrum mono-dispermum productum: semina lenticularia: stropholus dilatatus.

2093. *ESCULENTA. Moench. Meth. p. 131.* Pilosa. Caule erecto e basi ramoso: foliis 5-7-jugis cirro terminatis, foliolis oblongis vel oblongo-lanceolatis: stipulis lanceolatis integris: pedunculis solitariis aristatis folium subsequenter 1-3-floris: legumen compressum.

In arvis montium inter segetes. *A Riofreddo.*

Ann. Flor. Majo-Junio. Flores parvi albi violaceo striati.

Vulgo. *Lente*, *Lenticchia*.

Usus Semina *L. esculentae* in materia medica Linnaei commemorantur, at nunc e fermacis expulsa. Planta ab immemorado colitur et magno cultu inter farinacea.

LOTUS.

2094. *PARVIFLORUS*. *Desf. Fl. Atl. t. 2. p. 206. tab. 210*. Villosissimus. Caule tenui inferne ramoso: foliolis inferioribus obovatis, superioribus oblongo-lanceolatis: stipulis oblique ovalibus lanceolatisve petiolo longioribus: sertulis 4-6-floris longe pedunculatis: bracteis 1-3-phyllis, foliolis conformibus: leguminibus rectis rostellatis tandem deflexis.

L. parviflorus Bert. Fl. It. t. 8. p. 231.

In maritimis prope Auxurem.

Ann. Flor. Majo Junio. Flores lutei.

2095. *MAJOR*. *Scop. Fl. Carn. ed. 2. t. 2. p. 80*. Glaber, glaucus. Caule erecto fistuloso: foliis obovatis cuneiformibus: stipulis obliquis ovatis acutis petiolo longioribus: sertulis 12-floris longissime pedunculatis, bracteis triphyllis foliis subconformibus: leguminibus teretibus rectis tandem declinatis.

L. major. Bert. Fl. It. t. 8. p. 225.

In humidis et umbrosis. *Castel Gandolfo* prope lacum.

Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flores luteo-aurei, exiccatione versicolores.

CORONILLA.

2096. *CORONATA*. *L. Sp. Pl. p. 1047*. Glauco-virens glabra. Caule suffruticoso subsimplici: foliis sessilibus 4-7-jugis, foliolis grandibus ovalibus: stipulis in inferioribus connatis, in superioribus distinctis: pedunculis solitariis folio multo longioribus multifloris: lomentis compresso-tetragonis articulis oblongis sero secedentibus.

C. coronata Bert. Fl. It. t. 7. p. 580.

In editis apenninorum Umbriae. *Monte Vettore*.

Suffr. Flor. Julio. Flores lutei.

CLASSIS XXI MONECIA

SECT. 1. ANDROGYNIA.

489. ARISARUM TOURN. Spatha monophylla basi tubulosa superne attenuato-convoluta: flores nudi: spadix clavatus superne nudus, ima basi pistilliferus, supra pistillos antheriferus: stamina numerosa multiseriata, filamentis brevissimis, antheris unilocularibus transverse dehiscentibus: pistilli pauci, ovariis sessilibus, stylis cylindricis brevibus capitatis: bacca oligospermia. AROIDEAE JUSS.

490. ARUM L. Spatha monophylla basi convoluta superne concava erectopatens: flores nudi: spadix clavatus superne nudus ima basi pistilliferus, supra pistillos antheriferus: stamina pistillique numerosi multiseriati sessiles: antherae biloculares rima dehiscentes: stigmata sessilia: glandulae numerosae pauci-multiseriatae apice filamentosae sexibus superstant vel simpliciter interponuntur: bacca 4-oligospermia. AROIDEAE JUSS.

391. FICUS L. Receptaculum globosum aut turbinatum apice umbilicatum tenuiter perforatum intus vacuum, floribus numerosis parietalibus pedicellatis, superioribus masculis inferioribus faemineis. *Fl. mas.* Perigonium obscure 3-sepalum, stamina tria sepalis opposita. *Fl. faem.* Perigonium 3-8-sepalum, sepalis basi in tubum coalitis: ovarium uniloculare: stylus lateralis filiformis: stigmata duo: nukes minutissimae monospermae arillo exuceo.

Cultura in nonnullis speciebus at praesertim in *Carica* receptaculum fit carnosum, arillus succosus, et tunc pericarpium (*Syconus*) edule. Flores tantummodo faeminei quandoque in receptaculo proprio, ARTOCARPEAE DC.

492. EUPHORBIA L. Perigonium monophyllum campanulatam calyciforme octo-decemfidum, laciniis alternis erectis vel horizontalibus polymorphis apice varimode nectariferis: receptaculum paleaceum, paleis ciliatis. *Fl. masc.*, deceni plures, tot quot paleae: staminis filamentum pedicello articulatum: anthera biloculares, loculis subrotundis connectivo dissitis: *Fl. faem.* unicus: ovarium raro breviter stipulatum, styli tres apice bifidi, stigmata obtusa: capsula tricoeca, coccis bivalvibus elastice dehiscentibus monospermia: semina saepissime carunculata. EUPHORBIAEAE R. BROW.

SECT. 2. *DICLINIA.*

MONANDRIA.

493. *NAJAS* WILLD. *Fl. masc.* Bractea monophylla apice 2-3-cuspidata lateraliter fissa, florem primo occultans (calyx): perigonium 4-fidum sessile evolutione pedicellatum et nutans (corolla): anthera sessilis tetragona quadrilobularis. *Fl. foem.* nudus: ovarium oblongum sessile uniloculare: styli 1-2-3 subulati: stigmata interna lateralia: nux parva membranacea 1-4-sperma. *NAJADEAE* LINK.

494. *ZANNICHELLIA* L. Uterque flos in eadem axilla foliorum. *Fl. masc.* solitarius nudus: filamentum simplex erectum, flore foemineo longius: anthera ovato-oblonga bilocularis, loculis bipartitis connectivo dissitis longitudinaliter descendens. *Fl. foem.* Perigonium membranaceum breve campanulatum: ovaria subquina brevissime pedicellata: styli totidem erecti persistentes: stigmata pel-tata integra vel dentata: carpella coriacea compressa tumida, saepe carina, et quandoque margine etiam interno, muricato-tuberculata, monospermia. *POTAMEAE* JUSS.

495. *CHARA* L. Flores nudi in axillis ramorum verticillatorum. *Fl. masc.* Antherae globosae solitariae sessiles vel pedicellatae sub vitro tessellatae coloratae: *Fl. foem.* Capsulae? uniloculares monospermae sessiles bracteolatae vel nudae, spiris contortis percursae, acuminibus quinque liberis terminatae. Spirae stylis, acumina stigmatibus, communiore sententia, respondent; aliis, spirae sunt suturae valvarum capsulae. *CHARACEAE* DC.

TRIANDRIA.

496. *CAREX* L. Flores glumacei in spicis dioicis monoicis androgynis ut plurimum simplicibus: glumae solitariae quoque versu imbricatae. *Fl. masc.* Filamenta filiformia, gluma longioribus, antherae lineares biloculares erectae vel pendulae. *Fl. foem.* Utriculus unilocularis saepe rostratus apice perforatus laxo, ovarium solitarium liberum, occultans: stylus, ex utriculo, exertus minime articulatus deciduus: stigmata duo tria filiformia: nucula monospermia. *CYPERACEAE* DC.

497. *SPARGANIUM* L. Flores congesti in spicis globosis unisexualibus, masculis superioribus. Perigonium utriusque sexus 3-5-sepalum, sepalis squa-

miformibus deciduis. *Fl. masc.* Stamina perigonio longiora, filamentis tenuibus, antheris oblongis erectis bilocularibus. *Fl. foem.* Receptaculum commune globosum nudum: Pistilla solitaria, stylis brevibus, stigmatibus linearibus vel ovatis, in latus puberulis, persistentibus: drupa obverse pyramidalis rostrata, carne spongiosa, putamine lignoso ovato 1-2-loculari. **THYRACEAE DC.**

TETRANDRIA.

498. **URTICA L.** Flores racemosi vel capitati, raro subsessiles verticillati. *Fl. masc.* Perigonium quadripartitum, partibus aequalibus concavis obtusis: nectarium cyatiforme centrale: stamina partibus perigonii opposita: filamenta incurva in nutis elastice assurgentia: antherae introsae biloculares, loculis subrotundis: *Fl. foem.* Perigonium 2-4-partitum, segmentis duobus minimis aut nullis, persistens: ovarium liberum: stigma sessile pennicillatum: nucula ovata compressa monospermia, perigonio persistente succoso vel exuoco, cinta. Flores aliquando dioici. **URTICAE VENT.**

499. **BUXUS L.** Flores fasciculati, masculis numerosis, foemineo solitario: *Fl. masc.* Calyx 3-phyllus (bractea aliorum) foliolis rotundis obtusis: corolla (calyx aliorum) 2-4-petala, cum bipetala petalis 2-partitis: filamenta crassiuscula apice subulata divergentia exerta: antherae oblongae biloculares introrsae. *Fl. foem.* Calyx 4-phyllus, petala quatuor calyci conformia at paulo majora: ovarium liberum obtuse 3-lobum: styli tres breves apice recurvi persistentes: stigmata dilatata apice 2-partita scabra: capsula tricoeca apice inter stylos sulcata elastice dehiscens, coccis dispersis: semina oblonga. **EUPHORBIACEAE BARTL.**

500. **ALNUS L.** Flores in amentis cylindricis. *Fl. masc.* Amenta elongata pendula: squamae triflorae, squamula minuta basi hinc inde aetae: perigonia monosepala quadrifida, in facie interna squamarum, segmentis ovato-obtusis: filamenta limbo perigonii breviora, antherae biloculares, loculis subrotundis applanatis post dehisceniam patentissimis. *Fl. foem.* Amenta abbreviata erecta: squamae ovato-cuneatae obtusae ovatae inibricatae maturitate laxatae: flores bini nudi in axilla squamarum: ovaria compressa: styli duo decidui: nuces biloculares, loculis 1-spermis, apterae vel alatae: strobili lignosi ovaes. **BETULACEAE BARTL.**

501. **CROZOPHORA NEK.** Flores masculi superiores foeminei inferiores. *Fl. masc.* Calyx 5-partitus: corolla 5-petala calyce brevior, petalis conniventibus: filamenta quinque prominentia raro 8-10 basi coalita, antheris extrorsis. *Fl. foem.* Perigonium decempartitum, partibus subaequalibus biseriatis alternis: ovarium

liberum, styli tres apicibus bifidis stigmatiferis: capsula tricoeca coccis monospermis. EUPHORBIACEAE DC.

PENTANDRIA.

502. AMBROSIA L. Flores in racemo spiciforme terminali, superiores masculi compositi, inferiores foeminei simplices. *Fl. masc.* Involucrum calathi globosum, squamis foliaceis uniseriatis obtusis: perigonium petaloideum tubo brevi, limbo 5-dentato: stamina libera fundo perigonii adfixa: receptaculum nudum. *Fl. foem.* Perigonium sepaloideum limbo dentato, extus super tubum quinquecorniculatum: ovarium liberum: styli duo exerti: nux ovata, perigonio persistenti corniculisque induratis, arcte tecta. SENECTIONIDEAE—AMBROSIEAE DC.

503. XANTHIUM L. Flores abnormes, terminales masculi coeteri foeminei. *Fl. masc.* Involucrum polyphyllum subglobosum multiflorum, squamis uniseriatis: receptaculum cylindraceum paleaceum: perigonium infundibuliforme, limbo brevi 5-lobo: staminum filamenta brevissima, antherae liberae lineares exertae: pistilli rudimentum. *Fl. foem.* Involucrum monophyllum aculeato-uncinatum apice bistrostre biflorum, floribus involuero conferruminatis: perigonium distinctum nullum: stigmata duo linearia divergentia in latus papillosa: nuces duo liberae compressae monospermae, involuero indurato, retentae. SENECTIONIDEAE—AMBROSIEAE DC.

OCTANDRIA.

504. MYRIOPHYLLUM L. Flores in anthesi emersi, superiores masculi, inferiores foeminei. *Fl. masc.* Calyx monosepalus 4-partitus partibus oblongis: corolla 4-petala cito caduca, petalis, partibus calycis, alternis: staminum filamenta corolla longiora: antherae lineares introrsae. *Fl. foem.* Perigonii sepaloidei tubus adhaerens, limbus liber 4-partitus, partibus oblongis: ovaria quatuor inter se coalita, stigmatibus 2-4 sessilibus pubescentibus: nux coriacea 2-4-locularis, loculis monospermis maturitate separabilibus. MYRIOPHYLLEAE SCHULTZ.

505. CORYLUS L. *Fl. masc.* Amenta cylindrica elongata terminalia vel axillaria pendula: floribus imbricatis: squamae ternae basi coalitae, externa internas occultante: staminum filamenta brevissima: antherae oblongae longitudinaliter dehiscentes. *Fl. foem.* Flores sexiles in apice pedunculi communis congesti, bracteolis foliaceis integris vel dentatis, basi aucti, pauci fecundati: perigonium evolutum, inferius late campanulato-tubulosum, superius bifidum lobis liberis la-

cinato-dentatis: ovarium solitarium: stigmata bina elongata colorata: nux liquosa ovata vel oblonga in latus subcompressa 1-locularis monosperma, lata basi, receptaculo fungoso, adhaerens. **CUPULIFERAE** **BARTL.**

DECA—POLYANDRIA.

506. CARPINUS L. Fl. masc. Amenta cylindrica axillaria floribus imbricatis: squamae concavae ciliatae solitariae imbricatae denuo laxatae: stamina 8-plura basi squamarum inserta, ipsisque multo breviora, filamentis brevissimis, antheris subrotundis unilocularibus apice barbatis. *Fl. foem.* Amenta terminalia, floribus racemosis laxis: squamae biseriatae externae membranaceae caducae, internae foliaceae, majores subtrilobae persistentes: perigonium ovario adhaerens limbo brevissimo, denticulato: stigmata filiformia: nux ovata compressa costata, dentibus perigonii coronata, unilocularis monosperma maturitate sublignosa. **BETULACEAE** **SCHULTZ.**

507. OSTRIA MICH. Fl. masc. Amenta cylindrica pendula fasciculata in apicibus ramorum, floribus imbricatis: squamae simplices ovatae acutae ciliatae: stamina basi squamarum inserta, filamentis ramosis, antheris 12 pluribus oblongis unilocularibus longitudinaliter dehiscentibus. *Fl. foem.* Amenta ovalia vel oblonga, floribus laxè imbricatis: squamae biseriatae, externae parvae bractei-formes 2-phyllae basi connatae caducae, interna majus persistens inferius ciliata, facie interna 1-2-flora: perigonium ovario adnatum, tubo brevi, limbo brevissimo: stigmata duo filiformia: nux coriacea parva acuta subcompressa unilocularis, cum squama persistenti, in utriculo applanato mutata, caduca. **BETULACEAE** **SCHULTZ.**

508. FAGUS TOURN. Fl. masc. Amentum globosum longe pedunculatum multiflorum: perigonii tubus campanulatus limbus 5-6-fidus: stamina 8-13 exerta, filamentis capillaribus liberis, fundo perigonii, inserta, antheris 2-locularibus, loculis connectivo dissitis. *Fl. foem.* Involucrum coriaceum urceolatum clausum intus flores 1-3 includens, extus squamis numerosis conferruminatum et ab apicibus squamarum liberis subulatis echinatum, maturitate 4-6-fidum: perigonii tubus ovario adhaerens, limbus liberus facie interna villosus: ovaria tot quot flores, stylo trifido stigmatibus filiformibus. Nux coriacea acute triquetra unilocularis monosperma laciniis perigonii coronata. **CUPULIFERAE** **BARTL.**

408. CASTANEA WILLD. Fl. masc. Amenta lineari-elongata axillaria pendula, floribus bracteolatis in glomerulis numerosis distinctis: perigonium 5-6-partitum: stamina 6-20 exerta, filamentis filiformibus fundo perigonii insertis, antheris

2-locularibus. *Fl. foem.* axillares vel in basi amentorum masculorum. Involuerum globosum crasse coriaceum clausum, intus flores 1-3 includens, extus squamis numerosissimis conferruminatum, et ab apicibus squamarum uncinato-spinosis echinatum, maturitate quadrivalve: perigonii tubus ovario adhaerens, limbus liber 4-8-fidus, facie interna villosus: ovaria tot quot flores staminibus abortivis immixta: stylo brevi, stigmatibus filiformibus: nux coriaceae 1-3, duo semiglobosae, tertia utriusque applanata, uniloculares monospermae, laciniis perigonii coronata. **CUPULIFERAE BARL.**

510. **QUERCUS TOURN.** *Fl. masc.* Amenta filiformia pendula elongata, floribus interruptis: perigonium monosepalum 4-8-patitum, segmentis inaequalibus ciliatis: stamina 6-10 e fundo perigonii orta, exerta, filamentis brevibus, antheris subrotundis bilocularibus. *Fl. foem.* solitarii axillares vel in rachide peculiari: involucrum cupulaeforme indivisum persistens uniflorum, ex squamis numerosis coalitis, conflatum, apicibus squamarum plus minusve liberis seabrum vel crinitum: perigonium breve tubulosum ovario adhaerens, limbo libero sexfido vel denticulato: stylus brevissimus crassus: stigmata 2-3 obtusa: nux coriacea ovalis vel oblonga, limbo calycis coronata, unilocularis monosperma, involuero indurato crasse coriaceo (Cupula) fere ex dimidio, retenta. **CUPULIFERAE BARL.**

511. **PLATANUS L.** Flores numerosi densi involuero et perigonio destituti, bracteis piliferis numerosissimis, intermixti, in amentis globosis axillaribus: sexus in ramos distinctos. *Fl. masc.* Stamina indefinita, filamentis brevissimis, antheris bilocularibus, loculis oblongis connectivo dissitis longitudinaliter dehiscentibus: *Fl. foem.* Ovaria obconica: stylus simplex sublateralis subulato-uncinatus: stigma laterale: nux coriacea unilocularis monosperma basi dense pilosa. **PLATANEA SCHULT.**

512. **JUGLANS L.** *Fl. masc.* Amenta cylindrica pendula, floribus numerosis imbricatis: perigonium membranaceum 5-6-lobum, lobis inaequalibus, squama triangulari externa, auctum: stamina 14-36 receptaculo inserta, filamentis liberis brevissimis in connectivo acuminato productis, antheris bilocularibus crassis basi affixis longitudinaliter dehiscentibus. *Fl. foem.* ut plurimum solitari. Involueri 3-4-fidi pars integra tubo perigonii, et perigonii tubus ovario adhaerens: limbus 3-4-fidus: styli 1-2-brevissimi: stigmata magna: drupa subrotunda incomplete 4-locularis monosperma, carne coriacea, putamine osseo bivalve: semen magnum 4-lobum irregulariter profunde sulcatum. **JUGLANDEA DC.**

513. **THELIGONUM L.** Flores sessiles 1-3 in axillis foliorum, masculis superioribus nudis, foemineis inferioribus bracteatis. *Fl. masc.* perigonium di-

sepalum, sepalis tandem revolutis: stamina 12-20 basi sepalorum inserta, filamentis exilibus, antheris linearibus bilocularibus mobilibus longitudinaliter dehiscentibus. *Fl. foem.* Perigonii tubus ovario adhaerens, limbus superus tubuloso-clavatus: stylus lateralis exsertus: stigma donatum: drupa globosa unilocularis monospermia, in capsulam coriaceam quodammodo maturitate mutata. CYNOCRAMBEAE ENDL.

514. CERATOPHYLLUM L. Flores axillares solitarii, distincti. Perigonium utriusque sexus liberum multipartitum, partibus aequalibus: *Fl. masc.* Stamina 12-20 fundo perigonii inserta: filamenta subnulla: antherae oblongae biloculares longitudinaliter dehiscentes. *Fl. foem.* Ovarium liberum, stylus filiformis incurvus: stigma simplex: drupa ovata unilocularis monosperma stylo coronata, carne tenui coriacea. CERATOPHYLLEAE DC.

MONADELPHIA.

515. PINUS L. Amenta squamata, perigonium nullum *Fl. masc.* Amenta composita raro simplicia, squamis obovatis vel lanceolatis unifloris apice staminiferis: androphorum brevissimum, antheras binas biloculares longitudinaliter dehiscentes connectivo dissitas, sustentans: connectivum in cristulam superius productum. *Fl. foem.* Amenta solitaria vel plura approximata: squamae imbricatae 1-2-florae maturitate laxatae lignosae, modo tenues leves, modo et saepius apice dilatatae incrassatae umbonatae: pistilli 1-2 in facie interna squamarum fovea subexcepti, stylo brevissimo solitario, stigmatibus obtusis: nubes tot quot pistilli, putamine osseo vel subcarnoso, ala membranacea in latus decurrente, ut plurimum coronata: strobilus conoideus vel conicus. ABETINAE BARTL.

516. CUPRESSUS L. Amenta squamata in *flor. masc.* cylindrica breviora, squamis concavis arcte imbricatis tandem laxatis: stamina in basi interna squamarum: filamenta brevissima crassa connectivo peltato terminata: loculi 3-4-plures subrotundi longitudinaliter dehiscentes in margine inferiore connectivi. *Fl. foem.* Amentum subglobosum, squamis paucis concavis cruciatim oppositis facie interna multifloris, maturitate crasse lignosis peltatis, peltis medio umbilicatis ad invicem coerentibus sero laxatis: ovaria numerosa erecta axi communi placentario adfixa, stigmatibus brevissimis fistulosis apice perviis: samarae parvae compressae ala marginali angusta: galbulus subrotundus. CUPRESSINEAE RICH.

517. *TYPIA* L. Flores numerosissimi densissimi praetenuēs nudi, super axem vel pedunculum communem, in spicis cylindricis distinctis, modo contiguis modo sejunctis, bracteis spicis quandoque interpositis, masculis superioribus. *Fl. masc.* Stamina 2-4 pendula, filamentis in unum coalitis, pilis sericeis apice dilatatis basi cintis: antherae distinctae, loculis angustis tubulosis apice dehiscentibus. *Fl. foem.* Ovaria stipitata, stipite tenui serico longo ornato: stylus filiformis: stigma simplex persistens: caryopsis exilis monosperma maturitate cum stipitulo decidua, utriculo denuo in latus adaperto, initio occultata. *TYPIACEAE* DC.

MONOECIA-ANDROGYNIA.

ARISARUM.

2097. *PROBOSCIDEUM*. *Savi Osserv. p. 6.* Scapo elongato: foliis asthato-ovatis longe petiolatis synanthiis, auriculis subacutis parum divergentibus: scapo petiolisque, vagina lanceolata, cintis: spatha fornicata, cauda proboscidea filiformi longissima, terminata: spadice incluso superne rugoso.

A. proboscideum *Sang. Cent. tres p. 129. n. 294.* — Arum proboscideum *Bert. Fl. It. t. 10. p. A. 249.* latifol. min. rep. caespit. *Barrel. Ic. 1150* — A. minus proboscideum *Bocc. Mus. de Piant. p. 61. tab. 50* — A. flore in tenuem caudam abeunte *Hort. Rom. t. 2. tab. 78.*

Ad ripas lacus Albani, et in nemoribus proximiorum montium et alibi uti *Sermoneta, Norma* etc.

Perenn. Flor. Aprili, Majo. Spatha basi alba apice purpurascens.

2098. *TENUIFLORUM*. L. *Sp. Pl. p. 1360.* Scapo brevissimo: foliis breviter petiolatis anguste lanceolatis hysterantiis: vaginis lanceolatis scapo et petiolis foliorum multo longioribus: spadice subulato laevi e spatha lanceolata longe exerto.

Arum tenuifolium *Maur. Cent. 13. p. 49* — *Bert. Fl. It. t. 10. p. 249* — Arisarum angustifolium minus *Barrel. Ic. 284.* — A. angustifolium minimum *Bocc. Pl. Sic. p. 80. fig. p. 78.*

In umbrosis sylvaticis montium. *Frascati, Albano* etc.

Perenn. Flor. Majo, et iterum Autumno. Spatha inferne alba superne atro-purpurea.

2099. *VULGARE*. *Spr. Syst. Veg. t. 3. p. 768.* Scapo radicali elongato: foliis longe petiolatis synanthiis hastato-ovatis acutis, auriculis obtusis parum di-

vergentibus : vagina angustâ lanceolata scapum petiolumque vestiente : spatha incurva : spadice clavato incurvo exerto.

Arum Arisarum *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 331. n. 1172 - Bert. Fl. It. t. 10. p. 250.* - Arisarum serpentinum rotundiore folio radice globosa italicum *Barrel. Jc. 573.* et A. latifol. eulumbrinum repens *Jc. 1830 - A. latifolium minus Hort. Rom. t. 2. tab. 79.*

In umbrosis ad sepes non procul a mare et in ipsa urbe. *Terracina, Civitavecchia, fra porta S. Giovanni e S. Croce in Gerusalemme.*

Perenn. Flor. Vere et Autumno. Spatha basi albicans caeteroquin fusco-ferruginea.

ARUM.

2100. *DRAGUNCULUS. L. Sp. Pl. p. 1367.* Scapo crasso cauliformi, vaginis aphyllis, foliisque maculatis arete cinto : foliis pedatis, segmentis lanceolatis acutis margine undulatis : spata maxima oblonga acuminata glabra, spadice lanceolatum longe acuminatum, superante.

A. Dragunculus *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 331. n. 1170 - Bert. Fl. It. t. 10. p. 243 - Dragunculus polyphyllus Hort. Rom. t. 2. tab. 75.*

In umbrosis et praesertim in arundinetis non infrequens.

Perenn. Flor. Junio. Spatha rubro violacea.

Vulgo. *Aro serpone, Dragonzio.*

Obs. Planta omnibus in partibus grandis : spatha odorem cadavericum late diffundit.

2101. *MACULATUM. L. Sp. Pl. p. 1370.* Scapo erecto : foliis longe petiolatis hastato-ovatis scapum multo superantibus, petiolo basi vaginante, auriculis deflexis : spatha grandi oblonga acuminata, spadice clavato minusculo, clava purpurea, triplo longiore.

A. maculatum *Bert. Fl. It. t. 10. p. 246.*

In umbrosis Umbriae et Piceni non rarum.

Perenn. Flor. Aprili, Majo. Spatha albo-vivens.

Vulgo. *Giara, Zicaro.*

Obs. Planta sequenti quidquam minor omnibus in partibus : folia laete viridia, maculis atro-purpureis quandoque deficientibus.

2102. *ITALICUM. Lank. Enc. ed. de Pad. t. 3. p. 8.* Scapo erecto : foliis longe petiolatis hastato-acuminatis scapum superantibus, petiolo basi vaginante, auriculis divaricatis : spatha oblongo-acuminata ampliata : spadice majusculo clavato, clava flava, plus duplo longiore.

A. italicum *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 331. n. 1171 - Bert. Fl. It. t. 10. p. 247* - *A.* folio lato atro-viridi margine albicante cinto, sparsim maculis albis variegato *Hor. Rom. t. 2. tab. 75* et *A. vulgare* non maculatum (§ immaculatum *Fl. Rom. l. c.) tab. 74.*

In umbrosis ad sepes commune. Flor. Majo.

Perenn. Spatha albo-virens. Vulgo. *Giara, Pan di Serpe.*

Obs. Foliorum venae saepe albo maculae.

Usus. Radix hujus speciei et praecedentis alba voluminosa, fecula et succo aeri, repletur. Acritas succi decoctione vel lotionibus eliminatur, et tunc fecula nutriens est, et in charitate frumenti aliis farinis jam immixta. In operibus materiae medicae *A. maculati* solummodo mentio fit, at utraque species ab-indigenis indiscriminatim adhibita, etiam in uso medico, dum in febribus intermittentibus, clorosi, et asthmate utebatur.

FICUS.

2103. *CARICA. L. Spl. Pl. p. 1513.* Foliis cordatis 5-7-lobis distincte nervosis, lobis obtusis repando-dentatis, supra scabris subtus pubescentibus: syconis pyriformibus.

F. Carica Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 336. n. 1184 - Bert. Fl. It. t. 10. p. 430.

In saxosis ad muros frequens.

Arbor. Flor. vere, frut. aestate et autumn.

Vulgo *Fico salvatico, Caprifico.*

Usus. Ficus Carica nutriens est, ideo plurimae varietates commercio notae late coluntur, et communiter tam recentes quam passae comeduntur. Vi emollienti, et laxativa Ficus quoque gaudet, unde ejus decoctio, in tussibus aliisque pectoris infirmitatibus, valet.

Obs. Eadem arbor cultura saepe bis fructum fert. Ficus primitivae *primitivi, fioroni*, ex receptaculis utriusque sexus praeditis, proveniunt; serotinae *Otati* floribus faemineis tantum muniuntur; in sterilibus *fichi salvatici* flores faeminei abortivi adsunt.

EUPHORBIA.

* Chamaesyce Bert. *Ramis dichotomis, floribus solitariis vel corymbulosis, foliis oppositis.*

2104. *PRESLI. Guss. Prod. Fl. Sic. t. 2. p. 339.* Laxe pilosa. Caule adscendente erectove, quandoque prostrato, e basi ramoso: foliis oblongis nervosis

breviter petiolatis, oblique subcordatis, tenuiter serrulatis, altero latere deorsum integris: floribus in corymbis terminalibus abbreviatis dichotomis: perigonio parvo, laciniis nectariferis subrotundis integris: cocco acute trigono laevi, seminibus tetragonis transverse rugosis.

E. Preslii *Fior. Gior. de Lett. di Pisa* t. 17. p. 220 — E. trinervis *Bert. Fl. It.* t. 5. p. 37.

In apricis et viridariis. *Nei viali di Villa Albani, dell'Orto Botanico, a Terracina* etc.

Ann. Flor. Septembri. Nectaria alba vel purpureo-rubella.

Obs. Folia saepe maculata.

2105. *CHAMAESYCE*. *L. Sp. Pl.* p. 652. Rubens saepius pilosa. Caule flagellari ramoso, ramis dichotomis: foliis parvis subrotundis petiolatis aveniis basi obliquis: floribus solitariis axillaribus terminalibusque brevissime pedunculatis: perigonii parvi laciniis nectariferis oblongis brevissimis apice tridentatis: cocco triquetro ut plurimum glabro: seminibus ovalibus transverse rugosis.

E. Chamaesyce *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 162. n. 539 — *Bert. Fl. It.* t. 5. p. 39.

Ad vias, in atriis domorum, in ambularis hortorum obvia.

Ann. Flor. Junio-Augusto. Nectaria alba quandoque rubentia.

Obs. Folia et caulis rubescunt.

2106. *PEPLIS*. *L. Sp. Pl.* p. 652. Glaberrima, glaucescens. Caule prostrato ramoso, ramis numerosis dichotomis: foliis ovatis obtusissimis breviter petiolatis basi exquisite semicordatis integris: floribus solitariis axillaribus terminalibusque breviter petiolatis: perigonio parvo: laciniis nectariferis brevissimis rotundatis obtusis integris: cocco grandiusculo glabro: seminibus ovoideis laevibus.

E. Peplis. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 162. n. 540 — *Bert. Fl. It.* t. 5. p. 40.

In arena maritima. *Ostia, Fiumicino, Civitavecchia* etc.

Ann. Flor. vere et aestate. Nectaria rubentia.

•• Tithymali *Bert. Umbellis spurii involuclis liberis, foliis alternis.*

2107. *PEPLUS*. *L. Sp. Pl.* p. 653. Glabra, pallide virens. Caule erecto saepius ramoso: foliis petiolatis obovato-cuneatis integerrimis: floribus in umbella terminali triradiata, radiis dichotomis, pedunculis solitariis axillaribus dichotomis, composita: involucri foliolis obovato-cuneatis, involuclorum diphyllis rombeis: pe-

rigonio parvo, laciniis nectariferis semilunatis, cornubus setaceis: cocco laevi angulis dorsalibus breviter bialatis: seminibus ovatis foveolatis.

E. *Peplus* *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 162. n. 541. — Bert. Fl. It. t. 5. p. 42.*

In cultis et ad vias obvia.

Ann. Flor. vere et aestate. Nectaria luteola.

Vulgo *Pepto*.

2108. *HELIOSCOPIA*. *L. Sp. Pl. p. 658.* Saturate virens, superne pilosa. Caule erecto adscendentove saepius simplici: foliis ovato-cuneatis emarginatis, superioribus sessilibus, inferioribus minoribus in petiolum productis, omnibus margine superiore serrulatis: floribus in umbella ut plurimum quinqueradiata, radiis trifidis bifidis: involucri foliolis, foliis superioribus conformibus at majoribus, involucellorum minoribus, omnibus patentibus: perigonii laciniis nectariferis transverse ovalibus integris: cocco laevi acute trigono: seminibus oblongis reticulatis.

E. *helioscopia* *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 164. n. 547 — Bert. Fl. It. t. 5. p. 46 — Esula rotundifolia serrata carnosior* *Barrel. Jc. 212.*

In arvis, ruderatis, cultis vulgatissima.

Ann. Flor. hyeme ad astatem. Nectaria luteola.

Obs. Umbella soli successive obversatur in diei cursu.

2109. *FALCATA*. *L. Sp. Pl. p. 654.* Glauca. Caule erecto adscendentove simplici, quandoque basi ramoso: foliis lanceolatis basi attenuatis, inferioribus obtusis caeteris mucronato-aristatis: floribus in umbella 3–5-fida dichotoma, pedunculis axillaribus solitariis dichotomis, quandoque concomitata: involucri foliolis, foliis superioribus subsimilibus, involucellorum subcordato-triangularibus: perigonii laciniis nectariferis semilunatis, cornubus brevibus: cocco acute trigono laevi: seminibus oblongis subtetragonis transverse rugosis.

E. *falcata* *Bert. Fl. It. t. 5. p. 48 — α mucronata* *Maur. Cent. 13. p. 23, et ζ acuminata* *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 163. n. 542 — Pithyusa angustis acutis* *Esulae foliis annua* *Barrel. Jc. 752, et P. minor subrotundis et acutis foliis* *Jc. 751 — Peplis annua foliis acutis flore muscoso* *Bocc. Pl. Sic. p. 24 et p. 25. t. 13. fig. I. F.*

In arvis sat frequens. *Alla Caffarella, Tor di Quinto, Malafede* etc.

Ann. Flor. Majo, Junio. Nectaria luteola.

2110. *TERRACINA*. *L. Sp. Pl. p. 654.* Glauca vel glaucescens. Caule erecto raro simplici, ramis quandoque caespitosis: foliis sessilibus lanceolatis obtusis acutis, omnibus mucronulatis: floribus in umbella subquinqueradiata radiis plu-

ries bifidis vel dichotomis, pedunculis solitaris axillaribus dichotomis, concomitata: involucri foliolis rombeis ovatisve mucronulatis, involucellorum semiorbiculatis margine acute et irregulariter dentatis: perigonii laciniis nectariferis vix semilunatis, corniculis elongatis setaceis: cocco trigono laevi seminibus ovoideis laevibus.

E. terracina Bert. *Fl. It. t. 5. p. 50* — *E. nicaeensis* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 164. n. 548* — *Tithymalus marinus*, folio retuso, terracinensis Barrel. *Jc. 833.*

In maritimis frequens. *Ostia, Fiumicino, Terracina* etc.

Perenn. Flor. aestate. *Nectaria luteola.*

2111. *EXIGUA. L. Sp. Pl. p. 654.* Pusilla glabra. Caule simplici ramoso quandoque caespitoso: foliis sessilibus linearibus acutis retusisve: floribus in umbella subquinque radiata, radiis bifidis aut dichotomis, pedunculis simplicibus axillaribus bifidis aut dichotomis, concomitata: involucri involucellorumque foliolis lanceolatis acutis retusisve: perigonii laciniis nectariferis semilunatis, cornubus setaceis: cocco trigono laevi: seminibus tetragonis granulato-scabridis.

E. exigua Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 163. n. 543* — *Esula minor* *παλιχλωνος* aculeata Barrel. *Jc. 85.*

In sterilissimis arenosis collibus. *Pigneto Sacchetti, Terracina, Malafede* etc.

Ann. Flor. Vere et aestate. *Nectaria luteola.*

2112. *SPINOSA. L. Sp. Pl. p. 655.* Glabra. Caule dense caespitoso, ramis peremnantibus tandem denudatis, quandoque spinescentibus: foliis sessilibus oblongis integerrimis: floribus in umbella simplici subquinque quandoque uniradiata: involucri foliolis ovatis, involucellorum obovatis, omnibus obtusis, raro acutis: perigonii laciniis nectariferis subrotundis integerrimis: cocco subgloboso muricato: seminibus ovoideo subcompressis laevibus.

E. spinosa Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 165. n. 554* — Bert. *Fl. It. t. 5. p. 56* — *Esula fruticosa* seu *Pithyusa Romanorum*. Barrel. *Jc. 197.*

In montium siccis. *Tivoli, Monte Gennaro, Monte della Croce* etc.

Frut. Flor. Majo-Junio. *Nectaria luteola.*

2113. *DULCIS. L. Sp. Pl. 656.* Laete virens subpubescens. Radice crassa fusiformi: caule caespitoso decumbente simplici basi ramoso: foliis sessilibus sparsis late lanceolatis: floribus in umbella subquinqueradiata: radiis trifidis bifidis, pedunculis concomitantibus nullis: involucri foliolis, foliis similibus, involucellorum obovatis obtusis: perigonii laciniis nectariferis subrotundis integerrimis: cocco, aculeis mollibus obtusis, muricato: seminibus ovoideis laevibus.

E. dulcis Bert. *Fl. It. t. 5. p. 60* — *Tithymalus nemorosus* acutiori folio dulcis. *Barrel. Ic. 834.*

In sylvaticis. *A valle Canetra* in Umbria.

Perenn. Flor. Martio, Aprili. Nectaria lutea.

Obs. Involucra et involucella laete viridia, quandoque flavicantia.

2114. *PURPURATA*. *Thuill. Fl. Paris. II. t. 1. p. 225.* Glabra aliquando pilosa. Radice tuberoso-nodosa. Caule solitario simplici, foliis ovato-oblongis, inferioribus minoribus basi attenuatis, omnibus obtusis: floribus in umbella subquinquedacta, radiis exilibus nutantibus bifidis vel dichotomis, pedunculis axillaribus simplicibus vel dichotomis aut bifidis, concomitata: involucri foliolis ovato-acuminatis, involucellorum triangularibus: perigonii laciniis nectariferis subrotundis integerrimis: cocco verrucoso, verrucis inaequalibus, pilis saepe intermixtis: seminibus ovoides laevibus.

E. purpurata Bert. *Fl. It. t. 6. p. 62* — *Tithymalus dulcis tuberosa* radice *Barrel. Ic. 909.*

In sylvaticis montium. *Presso Macerata, sul Monte Gennaro* etc.

Perenn. Flor. Aprili, Majo. Nectaria atro-rubentia modo luteola.

Obs. In coecis verrucae saepe purpurascences.

2115. *PINEA*. *L. Syst. nat. ed. 12. t. 2. p. 333.* Glabra. Caulibus caespitosis erectis simplicibus ramorisve: foliis numerosis sessilibus linearibus obtusis, inferioribus magis approximatis patentibus reflexisque: floribus in umbella quinqueradiata, radiis repetito dichotomis, pedunculis axillaribus numerosis simplicibus dichotomisque, concomitata: involucri foliolis lanceolatis vel romboideo-subovatis, involucellorum suborbiculatis vel cordato-orbiculatis: perigonii laciniis nectariferis falcatis seta terminatis: cocci angulis granulato-scabris: seminibus ovoides foveolatis.

E. Pinea. Bert. *Fl. It. t. 5. p. 64* — *E. segetalis* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 163. n. 546* — *Tithymalus pini* folio major Italicus *Barrel. Ic. 821.*

In arvis et ad muros. *S. Felice presso Terracina, fuori di Porta S. Pancrazio sopra i muri delle Vigne* etc.

Perenn. Flor. Junio, Julio. Nectaria luteola.

2116. *PARALIAS*. *L. Sp. Pl. p. 657.* Intense glauca. Caulibus caespitosis erectis, dense vestitis, ramis strictis, quandoque ramulosis: foliis crasse coriaceis sessilibus oblongo-lanceolatis inordinatim imbricatis integerrimis: floribus in umbella sub-5-radiata, radiis dichotomis vel bifidis, pedunculis solitariis bifidis simplicibus aliquando concomitata: involucri foliolis lanceolatis ovatisve acutis, involucellorum

cordato-semiorbiculatis concavis mucronulatis: perigonii laciniis crasse nectariferis semilunatis: cocco, seminibusque subrotundis, laevibus.

E. Paralias *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 163. n. 545 - Bert. Fl. It. t. 5. p. 68.*

In arenosis maritimis. *Ostia, Fiumicino, Terracina* etc.

Suffrut. Flor. Majo. Nectaria intense lutea.

Vulgo. *Tortomaglio.*

2117. *MYRSINITES. L. Sp. Pl. p. 661.* Intense glauco-virens. Caulibus caespitosis decumbentibus crassis dense vestitis: foliis coriaceis sessilibus obovato-spathulatis mucronulatis: floribus in umbella multiradiata, radiis bifidis: involucri foliolis late obovatis, involucellorum cordato-semiorbiculatis: perigonii laciniis nectariferis semilunatis, cornubus apice dilatatis: cocco trigono oblongo majusculo laevi: seminibus oblongis reticulato-rugosis.

E. Myrsinites *Bert. Fl. It. t. 5. p. 71 - Tithymalus Myrsinites* verior pingue crasso fol. e coesio virens *Barrel. Jc. 1200.*

In apenninis Piceni. *Presso Macerata, Monte Vettore alla frondosa* etc.

Suffrut. Flor. Majo-Julio. Nectaria luteola.

Obs. Pedunculi accessorii raro inveniuntur, et tunc paucissimi.

2118. *DENDROIDES. L. Sp. Pl. p. 662.* Glabra. Caule erecto ramoso, ramis alternis, vel geminis aut ternis: foliis sessilibus lanceolatis obtusis: floribus in umbella submultiradiata, radiis bifidis vel dichotomis, floribus accessoriis nullis: involucri foliolis, foliis caulinis conformibus, involucellorum semiorbiculatis obtusis majusculis: perigonii laciniis nectariferis obverse semilunatis: cocco trigono medioctri, seminibusque subrotundato-compressis, laevibus.

E. dendroides *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 165. n. 551 - Bert. Fl. It. t. 5. p. 73 - Tithymalus dendroides* maj. et verior Ital. *Barrel. Jc. 910.*

In montibus mari proximis. *Al Circello presso Terracina.*

Frut. Flor. Majo. Nectaria luteola.

2119. *FRUTICOSA. Biv. Bern. Cent. 1. p. 35.* Glabra. Caule dichotomo, ramis erectis: foliis sparsis lanceolatis, apice acuminatis, basi in petiolum angustatis: floribus in umbella quinquerradiata, radiis trifidis bifidis, pedunculis solitariis axillaribus simplicibus aliquoties concomitata: involucri foliolis, foliis caulinis conformibus, involucellorum obovatis: perigonii laciniis nectariferis subrotundis integris: cocco obtuse trigono verrucoso: seminibus ovoideo-subcompressis laevibus.

E. fruticosa *Bert. Fl. It. t. 5. p. 74 - Tithymalus arboreus, tuberosa radice, mollioribus foliis, semine verrucoso aspero. Bocc. Mus di Piant. p. 109. t. 88.*

In aridis montium humiliorum. *Presso Vallerano in un poggietto detto Poggio Ginolfo.*

Frut. Flor. vere et autumno. Nectaria luteola.

2120. *CYPARISSIAS*. *L. Sp. Pl. p. 651.* Glabra. Caule erecto superne ramoso ramis inordinatis, plurimis sterilibus: foliis sessilibus linearibus, rameis angustissimis crebris: floribus in umbella multiradiata, radiis dichotomis bifidisve, pedunculis axillaribus bifidis vel dichotomis, saepe concomitata: involucri foliolis lanceolatis, involuclorum cordato-suborbiculatis: perigonii laciniis nectariferis semilunatis: cocco vix scabro: seminibus ovoideis laevibus.

E. Cyparissias *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 164. n. 549 - Bert. Fl. It. t. 5. p. 81.*

In sterilibus montium. *Montagna di Viterbo, Monte Gennaro etc.*

Perenn. Flor. Majo. Nectaria luteola.

Obs. Involucella intense flava senio rubella.

2121. *CORALLOIDES*. *L. Sp. Pl. p. 659.* Pallide virens, molliterque pubescens. Caule erecto simplici: foliis sessilibus distantibus lanceolatis tenuiter serrulatis: floribus in umbella quinquerradiata, radiis trifidis, pedunculis axillaribus trifidis bifidis, concomitata: involucri foliolis, foliis superioribus conformibus, involuclorum ovato-oblongis: perigonii laciniis nectariferis subrotundis integerrimis: cocco hirsutissimo hirsutiae longa canescente: seminibus subrotundis laevibus.

E. coralloides *Bert. Fl. It. t. 5. p. 88 - Tithymalus nemorosus villosus mollior* *Barrel. Jc. 198.*

In sylvaticis montium. *Presso Albano.*

Perenn. Flor. Majo, Junio. Nectaria lutea.

2122. *PILOSA*. *L. Sp. p. 659.* Viridi-glauescens molliterque albo-pubescens. Caule erecto inferne ramoso: foliis crebris semiamplexicaulibus late lanceolatis apice serrulatis: floribus in umbella quinquerradiata, radiis trifidis subdichotomis, pedunculis axillaribus longiusculis bifidis, concomitata: involucri foliolis late ovatis, involuclorum rombeo-ovatis: perigonii laciniis nectariferis subrotundis integerrimis: cocco hirsuto granulato-verrucoso: seminibus ovoideis scabriusculis.

E. pilosa *Bert. Fl. It. t. 5. p. 89 - E. platyphylla* β *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 165. n. 553 - Tithymalus palustris villosus mollior erectus* *Barrel. Jc. 885.*

In maritimis. *Ostia, Fiumicino etc.*

Perenn. Flor. Junio. Nectaria lutea.

2123. *DENUDATA*. *Bert. Fl. It. t. 5. p. 91.* Glauescens, subpilosa. Caule simplici erecto adscendentove: foliis remotiusculis lanceolato-ovatis obtusis basi con-

tractis, nervo mediano conspicuo: floribus in umbella majuscula quinquerradiata, radiis robustis elongatis trifidis bifidis, pedunculis solitariis axillaribus paucis, concomitata: involucri foliolis bifidis, foliis caulinis conformibus: involucellis trifurcationum ovalibus glabris, bifurcationis minoribus ellipticis omnino glabris: perigonii laciniis nectariferis subrotundis integerrimis: coccis glabris laxè verrucosis: seminibus ovoideis vix glabris.

In ericetis maritimis. *Fiumicino*.

Ann. Flor. Junio. Nectaria purpurantia.

2124. *PLATYPHYLLA*. *L. Sp. Pl.* p. 660. Laete virens. Caule erecto inferius ramoso: foliis sessilibus lanceolatis minute serrulatis patentibus vel reflexis, imis minoribus spathulatis: floribus in umbella subquinceradiata, radiis pluries repetito bifidis, pedunculis solitariis axillaribus numerosis, concomitata: involucri foliolis, foliis caulinis conformibus at minoribus, involucellorum subcordato-ovatis: perigonii laciniis nectariferis subrotundis integerrimis: coccis minute granulatis: seminibus ovoideis brevibus.

E. platyphylla *Bert. Fl. It. t. 5. p. 92* - *E. platyphylla* α . *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 165. n. 553.*

In humentibus circa Urbem et in maritimis non infrequens.

Ann. Flor. Junio-Augusto. Nectaria flava.

Obs. Radii primarii et secundarii, flore solitario axillari, muniuntur.

2125. *PALUSTRIS*. *L. Sp. Pl.* p. 662. Glabra, viridi-flavescens. Caule erecto valde ramoso, ramis nonnullis sterilibus, umbellam quoque, aliquoties superantibus: foliis caulinis late lanceolatis, ramorum steriliū lanceolatis, omnibus obtusis: floribus in umbella multiradiata, radiis trifidis bifidis, pedunculis paucis bifidis trifidis in axillis superioribus concomitata: involucri foliolis, foliis caulinis conformibus, involucellorum ovatis: perigonii laciniis nectariferis subrotundis integerrimis: coccis majusculis verrucosis, verrucis compressis longitudinaliter dilatatis: seminibus ovoideis laevibus.

E. palustris *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 166. n. 555. - Bert. Fl. It. t. 5. p. 94.*

In palustribus, pratis udīs etc. *Ostia, Fiumicino, Castel Fusano* etc.

Perenn. Flor. Majo, Junio. Nectaria lutea.

Vulgo. *Esula maggiore*.

Usus. In materia medica Linnaei *Esulae radix*, cortex radicis, herba enumerantur. In tinea, verrucis, odontalgia usurpabatur, remedia nunc prorsus obsoleta.

*** Cataputiae Bert. *Umbellis spuriis, involucellis liberis, foliis decussatis.*

2126. *LATHYRIS. L. Sp. Pl. p. 645.* Glauca, virens. Caule erecto striato crasso superne ramoso: foliis sessilibus oppositis lanceolatis obtusis: umbella 3-4-radiata, radiis bifidis aut dichotomis, floribus solitariis in furcatione radiorum, concomitata: involucri foliolis, foliis caulinis conformibus, involucellorum cordato-ovatis acuminatis: perigonii laciniis nectariferis semilunatis: coecis majusculis glabris: seminibus ovatis reticulato-rugosis.

E. *Lathyrus Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 163. n. 544 - Bert. Fl. It. t. 5. p. 95.*

In vineis etiam circa Urbem.

Ann. Bienn. Flor. Junio. Nectaria lutea.

Vulgo. *Catapuzia, Cacapuzia.*

Usus. Oleum e seminibus Cataputiae drasticum est et parva sub dosi mirifice purgat. Drachma semis in uncia Olei Olivarum valet sicuti uncia Olei Ricinorum. Uno alterove semine ingesto villici alvum oeconomice provocant. Succus, quo planta mirifice abundat causticus est, et ad porrigines eliminandas communiter adhibetur, item villici proprios fructus ac praesertim Uvas et Ficos hoc succo inficiunt, ut a vineis latrones prohibeant. Oleum seminum coeteram specierum hujus generis item valent ad purgandum.

*** Characiae Bert. *Umbellis spuriis, involucellis connato-perfoliatis.*

2127. *AMYGDALOIDES. L. Sp. Pl. p. 662.* Caulibus caespitosis basi ramosis: foliis coriaceis perennantibus, inferioribus lato-lanceolatis in petiolum attenuatis, successivis rosulatis obverse lanceolatis, superioribus minoribus remotis oblongo-obovatis: floribus in umbella quinquerradiata, radiis tenuibus bifidis, pedunculis plurimis axillaribus solitariis bifidis dichotomisve, concomitata: involucri foliolis ovatis obtusis, involucellorum majusculis orbiculato-perfoliatis: perigonii laciniis nectariferis semilunatis, cornubus acutis: coeco obtuse trigono minutissime scabrido: seminibus ovoideis laevibus.

E. *amygdaloides Bert. Fl. It. t. 5. p. 97 - E. sylvatica Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 164. n. 550 - Tithymalus lunato flore Colum. Eeprh. t. 2.*

p. 56. *tab. p. 57* — T. amygdaloides major tortuoso caule *Barrel. Jc. 839*, et T. amygdaloides minor subglaber *Jc. 830*, et T. amygdaloides minimus glaber *Jc. 829*.

In nemorosis communis etiam circa Urbem.

Perenn. Flor. Aprili Majo. Nectaria luteola tandem atro-purpurea.

2128. *CHARACIAS. L. Sp. Pl. p. 662*. Dense tomentosa, tomento brevi. Caulibus caespitosis e basi ramosis: foliis subcoriaceis perennantibus oblongo-lanceolatis in petiolum attenuatis, successivis rosulatis abbreviatis sessilibus, superioribus remotis: floribus in umbella multiradiata, radiis bifidis, pedunculis solitariis numerosis bifidis, concomitata: involucri foliolis ovatis oblongisve ut plurimum obtusis, involucellorum parvis connato-semiperfoliatis obtusissimis: perigonii laciniis nectariferis lunulatis, cornubus truncatis: cocco globoso trigono dense viloso: seminibus ellipsoideis laevibus.

E. Characias *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 165. n. 552* — *Bert. Fl. It. t. 5. p. 100*.

In arvis, et marginibus agrorum. *Presso S. Sebastiano fuori le mura.*

Perenn. Flor. Febuario-Majo. Nectaria atro-purpurea, raro lutea.

Vulgo. *Tortomaglio, Erba morella.*

Obs. Planta robusta foetens, succo lactiginoso copiose referta. Piscatores herba contrita utuntur ad necandos pisees.

2129. *ERIOCARPA. Bert. Comm. p. 20. t. 3*. Tomentosa, tomento brevi molli. Caulibus robustis caespitosis elatis e basi ramosis: foliis inferioribus anguste lanceolatis acutis in petiolum attenuatis, successivis sessilibus congestis abbreviatis: floribus in umbella multiradiata, radiis bifidis, pedunculis axillaribus plurimis bifidis, concomitata: involucri foliolis ovatis obtusis, involucellorum parvis connato-semiperfoliatis concavo-campanulatis: perigonii laciniis nectariferis lunulatis, cornubus truncatis denticulatis: cocco oblongo trigono villosissimo: seminibus oblongis laevissimis.

E. eriocarpa *Bert. Fl. It. t. 5. p. 101*.

In montibus Umbriae. A *Papigno presso Terni, montagna di Somma* etc.

Suffrut. Flor. Martio-Majo. Nectaria atro-purpurea, denticulis apice viridibus.

Obs. Planta robusta praecedenti fere duplo major, succo lactiginoso similiter abundans.

MONOECIA DICLYNIA.

MONANDRIA.

NAJAS.

2130. *MARINA*. *L. Sp. Pl. p. 1441* α. Saturate virens, fluitans, immersa. Caule dichotomo, dentibus foliaceis, exasperato: foliis oppositis verticillatisve latiuscule linearibus reticulato-venosis repando-argute serratis: stylis tribus: nucula monosperma.

N. marina. *Bert. Fl. It. t. 10. p. 294* - *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 321. n. 1130*.

In stagnis et lacubus. *Lago di Albano, di Nemi* etc.

Ann. Flor. aestate. Perigonium viride.

2131. *MINOR*. *All. Fl. Ped. t. 2. p. 221*. Fluitans laete virens. Caule filiformi nudo ramosissimo, ramis dichotomis: foliis oppositis anguste linearibus rectisve remote serrulatis: stylo solitario: nucula monosperma.

N. minor *Maur. Cent. 13. p. 43* - *Bert. Fl. It. t. 10. p. 296*.

In lacubus et fluminibus. *Lago di Villa Pamfili*.

Ann. Flor. Julio, Augusto. Perigonium viride.

ZANNICHELLIA.

2132. *PALUSTRIS*. *L. Sp. Pl. p. 1375*. Laete virens natans. Caule exili debili valde ramoso: foliis angustissimis linearibus, inferioribus alternis, superioribus oppositis: antherae loculis bipartitis: stigmate parvo obliquo integro: nuculis carina dentatis.

Z. palustris *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 321. n. 1128* - *Bert. Fl. It. t. 10. p. 9*.

In stagnis et fontibus etiam in ipsa Urbe communis.

Ann. Flor. Aprili-Julio. Perigonium viride.

2133. *PELTATA*. *Bert. Fl. It. t. 10. p. 10*. Laete virens natans. Caule debili valde ramoso: foliis angustissimis linearibus elongatis: antherae loculis bipartitis: stigmate grandiusculo orbiculari plano dentato: nuculis laevibus.

In fossis et fontibus. *Fontana di Villa Pamfili*.

Ann. Flor. Majo. Perigonium viride.

CHARA.

2134. *VULGARIS*. *L. Sp. Pl.* p. 1624. Immersa virens glabra, vel cinereo-pulverulenta. Caule filiformi contorte striato, ad nodos verticillato-ramoso, ramis superioribus, internodio, longioribus; bracteolis floralibus quaternis, duabus, capsula parva ovali spiraliter zonata, longioribus.

Ch. vulgaris *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 321. n. 1129 - *Bert. Fl. It.* t. 10. p. 12.

In coenosis frequens. *Ostia, Fiumicino, Villa Borghese, Villa Pamfili, Lago dei Tartari.*

Ann. Flor. Junio-Julio.

Usus. Ad vitra puliendi optima.

Obs. Odor nauseosus hepatis sulphuris: sicca fragilis.

2135. *PULCHELLA*. *Wall. Ann. Bot.* p. 184. tab. 2. Immersa laete virens. Caule filiformi tenuissime striato, striis rectis, ad nodos verticillato-ramoso, ramis acute mucronatis, internodio brevioribus: bracteolis floralibus tubulosis brevissimis, inaequalibus, binis longioribus, capsulam parvam oblongam, non superantibus.

Ch. pulchella *Bert. Fl. It.* t. 10. p. 13.

In aquis stagnorum non infrequens. *Ostia, Fiumicino, Paludi Pontine etc.*

Ann. Flor. Majo-Julio.

Obs. Admodum fragilis, senio vix pulverulenta.

2136. *ASPERA*. *Willd. in Berl. mag. d. N.* 3. p. 298. Immersa pallide virens. Caule gracili vix striato inferne simplici superne ramoso, setis tenuibus sparsis solitariis fasciculatisve, hispidulo, ramis verticillatis internodiis saepius brevioribus: bracteolis floralibus aequalibus, capsula ovali, brevioribus.

Ch. aspera *Bert. Fl. It.* t. 10. p. 14.

In aquis semiputridis. *Ostia, Fiumicino, Lago dei Tartari etc.*

Ann. Flor. Majo-Julio.

Obs. Species saepe dioica.

2137. *HISPIDA*. *L. Sp. Pl.* p. 1624. Immersa virens glabra vel cinereo pulverulenta. Caule elongato crassiusculo striato spiraliterque contorto, quandoque inermi, saepius hispido, spinis fasciculatis acutis, internodiis adscendendo abbreviatis: ramis verticillatis elongatis basi fasciculato-spinosis, internodiis brevibus: capsula oblonga bracteolis brevioribus.

Ch. hispida *Bert. Fl. It.* t. 10. p. 14.

In paludosis. *Ostia, Fiumicino.*

Ann. Flor. Majo.

Obs. Graviter foetet ad instar ch. vulgaris.

2138. *FLEXILIS*. L. *Sp. Pl. p.* 1624. Fluitans saturate nitido-virens. Caule filiformi laevi verticillato ramoso, ramis numerosis simplicibus vel ad nodos superiores verticillulato-ramulosis, ramulis paucis brevibus apice iterum 2-3 ramulosis, ramulis rudimentalibus obtusis: capsulis paucis ovalibus subnudis in verticillorum axillis.

Ch. flexilis. *Bert. Fl. It. t.* 10. *p.* 17.

In lacubus. *Lago di Colfiorito*.

Ann. Flor. Julio.

TRIANDRIA.

CAREX.

* Sexus in individuis distinctis.

2139. *DAVALLIANA*. *Engl. Flor. t.* 4. *p.* 78. Radice brevi perpendiculari, fibrillis lateralibus longiusculis: culmo exili apice nudo scabro, basi vaginis foliisque vestito: foliis setaceis scabris, culmo brevioribus: floribus utriusque sexus in spicis exilibus solitariis basi nudis: glumis ovato-lanceolatis: stigmatibus duobus: utriculis triangularibus rostratis primo erectis denuo patenti-defflexis: nuculis oblongis obtusis.

C. Davalliana *Bert. Fl. It. t.* 10. *p.* 32.

In summis apenninis Piceni. *Pizzo di Sivo*.

Perenn. Flor. Julio, Augusto. Spiculae stramineae.

Obs. Spicula mascula quandoque aliquo flore foemineo donatur:

** Sexus in eodem individuo, et in eodem axe.

2140. *LINKII*. *Kunth. En. t.* 2. *p.* 478. Fibris radicalibus rigidis longis e tuberibus parvis rotundis: culmis gracilibus caespitosis triquetris: foliis anguste linearibus carinatis longe acuminatis: spica terminali composita, spiculis 2-4 remotiusculis, terminali mascula stricta, foemineis laxis: floribus breviter pedunculatis: bracteis foliaceis inferioribus longis, successivis brevioribus, ultima spicam vix superante: glumis lanceolato-linearibus, linea viridi mediana notatis, masculis acutis, foemineis acuminatis: stigmatibus tribus: utriculis triquetris utrinque

attenuatis rostratis, gluma brevioribus, nervo viridi incurvo utrinque ad facies laterales: nuculis ovoideo-triquetris tenuissime punctatis.

C. gynomane *Maur. Cent.* 13. p. 45. — *Bert. Fl. It. t.* 10. p. 38. — Gramen junceum nodosum minimum capillare. *Barrel. Jc.* 117. f. 1.

In umbrosis sylvaticis, et in graminosis sterilibus frequens.

Perenn. Flor. Martio-Majo. Spiculae stramineo-virides.

2141. *OVALIS*. *Good. in Trans. of the Lin. Soc. t.* 2. p. 148. Radice repente, stolonibus brevibus: calamo crassiusculo erecto basi tantum folioso: foliis linearibus planis, calamo brevioribus, carinatis margine scabris: spica composita, spiculis subsenis alternis ovatis approximatis, inferne masculis, in fructu crasse ovatis, bracteis linearibus-acuminatis basi-dilatatis, spiculis ut plurimum angustioribus, inferiore quandoque spicam superante: stigmatibus duobus: utriculis ovalibus planiusculis longe rostratis, rostro bifido, margine alato serrulato-scabro, glumas lanceolato-acuminatas aequantibus: nuculis ovatis convexo-planis.

C. ovalis. *Bert. Fl. It. t.* 10. p. 47.

In pratibus udis. *Piano grande del Castelluccio in Umbria attorno il lago.*

Perenn. Flor. Julio, Augusto. Spiculae albo-castaneae.

2142. *DIVISA*. *Huds Fl. Angl. ed.* 2. p. 405. Radicibus crassis ramosis longe repentibus: calamo gracili erecto vel incurvo basi folioso: foliis rigidis anguste linearibus subulato-acuminatis margine scabris, calamum subaequantibus: spica terminali composita ovata aut oblonga stricta, spiculis 3-8 approximatis ovato-acuminatis, apice masculis: bracteis ovatis carinatis saepe in aristam spiculas et quandoque spicas superantibus, productis: glumis ovato-acuminatis utriculorum aequantibus: stigmatibus duobus: utriculis ovato-orbiculatis plano convexis margine minute serratis, rostro brevi apice bifurco: nuculis ovato-compressis laevibus.

C. divisa. *Bert. Fl. It. t.* 10. p. 51. — C. cuspidata. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p.* 322. n. 1135. — Junc. gram. Cyperi rad. tenuifol. elatior. *Barrel. Jc.* 118. f. 1.

In agribus, et ad ripas communis.

Perenn. Fl. Aprili. Spicula costaneo-fusca.

2143. *DIVULSA*. *Good. in Trans. of the Lin. Soc. t.* 2. p. 160. Radice horizontali, fibris numerosis robustis: calamo gracili suberecto obscure triquetro, apice angulis scabro, basi folioso: foliis linearibus acuminatis carinato-planis margine scabris calamum vix superantibus: spica terminali composita tandem pendula, spiculis ovatis numerosis distantibus et magis inferioribus: bracteis setaceis spiculas superantibus, inferioribus elongatis: glumis ovatis acuminato-mucronatis

dorso viridibus margine albis, utriculis subbrevioribus: stamibus duobus: utriculis erecto-patentibus oblongo-lanceolatis longiuscule rostratis, rostro profunde bifurco: nuculis lenticularibus.

C. divulsa. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 323. n. 1137. — Bert. Fl. It. t. 10. p. 59. — Gr. Cyperoid. echinata et rara spica nem. minor. Barrel. Jc. 20. f. II.*

In umbrosis frequens.

Perenn. Flor. Majo. Spiculae albo-virides.

2144. *MURICATA.* *L. Sp. p. 1380.* Radice obliqua robusta, fibris numerosis: calamo erecto triquetro rigido superius scabro: foliis planis lineari-acuminatis: vaginis calamum usque ad medium vestientibus: spica composita cylindracea continua vel basi interrupta, spiculis 5-8 subglobosis apice masculis, bracteis lanceolatis in aristam plus minusque elongatam productis: glumis lanceolato-acuminatis, utriculis brevioribus, margine scariosis: staminibus duobus: utriculis ovali-acuminatis plano-convexis, rostro elongato profunde bifido, fructiferis divaricatis: nuclea plana subrotunda punctata.

C. muricata. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 322. n. 1136. — Bert. Fl. It. t. 10. p. 61. — Cyp. palustris echinatus. Barrel. Jc. 20. f. III.*

Ad fossas et sepibus umbrosis non rara. *Sotto il Monte Mario nei fossi.*

Perenn. Flor. Majo. Spiculae flavido-ferrugineae denuo fuscae.

2145. *VULPINA.* *L. Sp. Pl. p. 1308.* Radice brevi fibrosa, fibrillis numerosis: calamo crasso nudo acutissimo triquetro, faciebus canaliculatis, angulis scabris: foliis radicalibus lato-linearibus longe acuminatis planis carinatis margine scabridis: spica decomposita ovato-oblonga obtusa densa, spiculis numerosis ovoideis apice masculis: bracteis lineari-clongatis scabris, inferioribus spiculas superantibus: glumis ovatis mucronatis, utriculis, brevioribus: stigmatibus duobus: utriculis convexo-planis utrinque nervosis margine subtiliter denticulatis: nuculis ovali-rotundatis compressis minute punctatis.

C. vulpina. *Bert. Fl. It. t. 10. p. 65.*

In paludosis et ad margines fossarum. *Albano. Paludi Pontine etc.*

Perenn. Fl. Majo. Spiculae virides.

2146. *PANICULATA.* *L. Sp. Pl. p. 1383.* Radice brevi fibris fasciculatis: caule triangulari erecto, angulis acutis scabris, faciebus planis, basi folioso: foliis lineari-acuminatis plicatis carinatis margine scabris, caulem subaequantibus: spica paniculato-decomposita, spiculis numerosis ovoideis apice masculis continuis interruptivis: bracteis lanceolatis, inferioribus longe acuminatis: glumis ovatis

acuminatis, utriculis subaequalibus: stigmatibus duobus: utriculis parvis ovatis convexo-planis striatis erecto-patulis, in rostrum elongatum apice bidentatum, productis: nucula oblonga compressa minute punctata.

C. paniculata. Fior. Gior. de Lett. di Pisa t. 17. p. 23. — Bert. Fl. It. t. 10 p. 65.

In aquosis et locis humidis. *Presso Terracina.*

Perenn. Fl. Majo. Spiculae fusco-cinereae.

2147. *REMOTA. L. Sp. Pl. p. 1383.* Radice fibrosa repente: calamis caespitosis gracilibus apice nudis: foliis anguste linearibus obtusis, floralibus elongatis: spica compacta, spiculis parvis oblongis distantibus basi masculis: bracteis foliaceis longissimis, infima omnes superante: glumis lanceolatis acutis uninerviis utriculis brevioribus: stigmatibus duobus: utriculis ovato-lanceolatis erectis obscure nervosis, rostro brevi dentato: nuculis ovatis compressis.

C. remota. Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 223. n. 1138. — Bert. Fl. It. t. 10. p. 69.

In umbrosis humidis. *Presso Albano, la Riccia etc.*

Perenn. Flor. Majo-Julio. Spiculae pallide stramineae.

*** Sexus in eodem individuo, et in spicis distinctis.

2148. *DIGITATA. L. Sp. Pl. p. 1384.* Radice robusta obliqua, fibrillis descendentibus: calamo gracillimo erecto basi dense folioso: foliis linearibus acuminatis carinatis margine scabris, calamum aequantibus: spicis linearibus erectis pedunculatis paucifloris approximatis in anthesi digitatis, foeminea suprema, masculam, superante, fructiferis recessis: bracteis membranaceis margine scariosis vaginaeformibus: glumis oblongo-ovatis truncatis mucronulatis, utriculos aequantibus: staminibus tribus: utriculis turbinato-subrotundis brevi-rostratis pubescentibus: nuculis oblongo-trigonis obtusis.

C. digitata Bert. Fl. It. t. 10. p. 82.

In sylvis humidis Piceni. *Pizzo di Sivo.*

Perenn. Flor. Junio. Spiculae pallido-castaneae.

2149. *MACROLEPSIS. DC. Cat. Hort. Mons. p. 89.* Radice crassa squamosa basibus foliorum tecta, fibrillis robustis descendentibus: calamo duriusculo leviter triquetro basi folioso: foliis linearibus striato-canaliculatis acuminatis margine scabris: spicis subternis oblongis, terminali mascula parum dissita: bracteis foliaceis lanceolatis acuminatis nervosis vaginantibus, spicas nunquam superan-

tibus: glumis ovato-oblongis obtusis margine late scariosis, utriculis brevioribus: utriculis oblongo-trigonis erectis utrinque attenuatis adpresse pubescentibus, rostro longo superne membranaceo truncato: nuculis oblongis hinc costatis.

C. macrolepis. *Sang. Cent. tres p. 120. n. 288. - Bert. Fl. It. t. 10. n. 86.*
In Umbriae montibus. *Vettorello.*

Perenn. Flor. Junio. Spiculae ferrugineo alboque variegatae, mascula pallida.

2150. *PRAECOX.* *Jacq. Fl. Aust. t. 5. p. 23. tab. 446.* Radice brevi crassa, ramis stoloniferis repentibus: calamo tenui trigono firmo superne nudo: foliis linearibus carinatis, margine scabris glaucescentibus, calamo brevioribus: spica terminali mascula clavata, spicis foemineis subternis ovoideo-oblongis approximatis, inferiore pedunculata: bracteis ovalibus membranaceis vaginantibus, inferiore lineari-acuminata, spiculam non superante: glumis avato-lanceolatis acutis, utriculis superantibus: stigmatibus tribus: utriculis pyriformibus vix trigonis pubescentibus: rostro brevissimo integro: nuculis obovatis triquetris, apice truncatis, minute punctatis.

C. praecox. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 323. n. 1139. - Bert. Fl. It. t. 10. p. 87.*

In pascuis sterilibus, pratis, ageribus communis.

Perenn. Flor. Martio-Aprili. Spiculae ferrugineae.

2151. *LONGIFOLIA.* *Host. Gram. t. 4. p. 48. tab. 85.* Radice robusta, fibris longis intricatis: calamis caespitosis clatis subtrigonis, vaginis foliorum, fere ex integro, vestitis: foliis gramineis linearibus planis margine scaberrimis, calamum aequantibus: spicis subternis approximatis lineari-clongatis, mascula superna, foemineis pedunculatis: bracteis vaginantibus in spiculis superioribus muticis, in inferioribus, in folium spicas superans, elongatis: glumis ovatis acutis, utriculis brevioribus: utriculis ovali-fusiformibus trigonis subvillosis, rostro longo attenuato: nuculis oblongis utrinque angustatis.

C. longifolia. *Bert. Fl. It. t. 10. p. 89.*

In pratis Piceni. *Presso Ascoli.*

Perenn. Flor. Junio. Spiculae ferrugineae viridi-variegatae.

2152. *HALLERIANA.* *Asso Syn. n. 922. tab. 9. fig. 2.* Radice liquosa, fibris numerosis crassis: calamis caespitosis tenuibus incurvis scabris basi dense foliosis: foliis linearibus acuminatis carinatis margine scabris, calamo saepe aequalibus: spica mascula solitaria oblonga terminali, foemineis 2-6 paucifloris globulosis, superioribus subsessilibus masculae approximatis, caeteris radicalibus longissime pedunculatis: bracteis obovatis margine membranaceis vaginantibus, acumine in

inferioribus longe producto: glumis lanceolatis acutis concavis, utriculos superantibus: staminibus tribus: utriculis majusculis fusiformi-subtrigonis puberulis, rostro brevi obliquo vix marginato: nuculis oblongis trigonis basi attenuatis tenuiter punctatis.

C. alpestris. *Maur. Cent. 13. p. 46.* - C. gynobasis *Bert. Fl. It. t. 10. p. 90.*
In umbrosis et sylvaticis. *Monte Mario, Tivoli, Umbria etc.*

Perenn. Flor. Martio, Aprili. Spiculae badiæ.

2153. *FLAVA. L. Sp. Pl. p. 1334.* Radice fibrosa fibris crassiusculis: calamo erecto subtriquetro basi folioso: foliis linearibus carinatis laete viridibus, margine et carina scabris: spica mascula lineari pedunculata, foemineis ovatis rotundatis, masculæ approximatis, sessilibus: bracteis foliaceis elongatis patentissimis reflexisve breviter vaginatis, spicas superantibus, inferiore longissima: glumis lanceolatis, utriculis multo brevioribus: stigmatibus tribus: utriculis obovatis imbricatis divergentibus, tandem patentibus reflexisve, in rostro longo plano convexo margine scabro breviter bifido, productis: nuculis obovato-trigonis minute punctatis.

C. flava. *Bert. Fl. It. t. 10. p. 97.*

In apenninis Piceni, et Umbriæ. *Vettore, Pizzo di Sivo etc.*

Perenn. Flor. Junio. Spiculae fretusque flavidi.

2154. *OEDERI. Ehr. Calam. p. 79.* Radice fibrosa tenui: calamo erecto subtriquetro usque ad medium dense vestito: foliis lanceolatis canaliculatis, calamo subaequalibus vaginisque laxis, inferioribus breviter foliosis striatis laevibus: spica mascula lineari pedunculata, foemineis parvis subglobosis approximatis sessilibus subternis: bracteis foliaceis breviter vaginatis inaequalibus, inferiore spicas superante: glumis late ovatis acuminatis, nuculis brevioribus: stigmatibus tribus: utriculis approximatis patentibus basi globosis apice subtriquetris, angulis scabriusculis, in rostrum tenuem rectum, apice breviter bifidum, productis: nuculis obovato-triquetris minute punctatis.

C. Oederi. *Bert. Fl. It. t. 10. p. 98.*

In alpinis humidis. *Pian grande del Castelluccio di Norcia.*

Perenn. Flor. Julio. Spiculae flavae.

2155. *EXTENSA. Willd. Sp. Pl. t. 4. p. 268.* Radice fibrosa, fibris robustis descendentibus: calamo erecto vix trigono ad medium usque vestito: foliis robustis erectis strictis lineari-lanceolatis planis tandem involuto-canaliculatis, calamum spicasque superantibus: vaginis superimpositis laxis strictis, inferioribus aphyllis, suprema caulem longe vaginante: spicis cylindricis, mascula terminali

subsessili, foemineis subternis, superioribus approximatis sessilibus, inferiore pedunculata plus minus recessa, spica altera quandoque et mascula longe pedunculata, et ex vagina folii supremi exerta, multo inferius adjecta: bracteis linearibus longis erectis, inferiore spiculas triplo superante: utriculis acute trigonis oblongis basi angustatis, apice in rostro recto bidentato productis, glumis ovatis acutis mucronulatisve, longioribus: nuculis oblongo-trigonis.

C. extensa. *Bert. Fl. It. t. 10. p. 100.* (exl. syn. ex sequenti specie desuntis).

In sylvis humidis maritimis. *Ostia, Fiumicino* etc.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Spiculae viridi-ferrugineae.

2156. *NERVOSA*. *Desf. Fl. Atl. t. 2. p. 357.* Radice robusta fibrosa: calaminis caespitosis gracilibus triquetris: foliis anguste linearibus carinatis, margine involutis, apice serrulato-scabris, calamo brevioribus, radicalibus mucronulatis, calaminis paucis longiuscule arcteque vaginantibus: spicula mascula solitaria terminalis cylindrica, foemineis subternis oblongis obtusis sessilibus erectis, infima pedunculata, pedunculo e vagina exerto: bracteis foliaceis inferioribus longissimis refractis: utriculis patentibus exquisite nervosis ovato-acuminatis, glumis ovato-acutis subduplo longioribus, rostro apice breviter bidentato: nuculis avato-triquetris.

C. nervosa. *Sang. Cent. tres p. 127. n. 289.*

Secus piscinas litoreas. *A Fiumicino.*

Perenn. Flor. Junio. Spiculae castaneo-fuscae.

Obs. *A Carice extensa* toto habitu prorsus diversa.

2157. *PUNCTATA*. *Goud. Fl. Helv. t. 6. p. 106. tab. 2.* Radice fibrosa exili: calamo tenui toto vestito: foliis linearibus planis vix carinatis, marginibus apice scabris, calamum arcte vaginatum, superantibus: spicis omnibus subtiliter pedunculatis, mascula solitaria terminali angustata, foemineis cylindricis subternis remotis, e bracteis foliaceis anguste linearibus: utriculis ovoideis longiuscule rostratis glaberrimis nitidis minute pellucido-punctatis, nervis conspicuis, lateralibus oblitteratis, rostro breviter bifido: glumis obtusis a nervo carinali producto mucronatis: stigmatibus tribus: nucula trigona apice basique attenuata.

E. punctata *Bert. Fl. It. t. 10. p. 103.*

In nemoribus paludosis. *Macchie di Nettuno.*

Perenn. Flor. Majo. Spiculae virentes.

2158. *DISTANS*. *L. Sp. Pl. p. 1307.* Radicibus fibrosis longiusculis tenuibus:

calamis caespitosis trigonis glabris, basi dense, apice parce foliatis: foliis linearibus planis vix carinatis, e vagina laxiuscula, calamo multo brevioribus: spica mascula terminali cylindrica, spicis foemineis subternis ovatis oblongisve densis remotissimis: pedunculis vaginis bractearum inclusis: bracteis brevibus erectis: utriculis ovoideo-trigonis in rostro continuatis exquisite nervosis, nervis marginalibus insignioribus, glumis ovato-mucronatis longioribus, rostro, dentibus duobus ciliato-denticulatis, terminato: stigmatibus tribus: nuculis obovato-trigonis basi apiceque apiculatis.

C. distans *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 528. n. 1143 - Bert. Fl. It. t. 10. p. 105.*

In pratis humidis ad fossas haud frequens.

Perenn. Flor. Majo. Spiculae flavo-ferrugineae.

2159. *MICHEL. Host. Gram. Aust. t. 1. p. 54. tab. 72.* Radice stolonifera repente: calamo gracili triquetro apice scabro, basi dense vestito: foliis planis linearibus carinatis e vaginis longiusculis, calamo multo brevioribus: spica mascula terminali solitaria elongata: spicis foemineis subtribus obovato-oblongis 3-6-floris, inter se distantibus, infima longe pedunculata, pedunculis e vaginis bractearum exertis: bracteis foliaceis, utricolis brevioribus: utriculis ovalibus longe rostratis laxis hinc laevibus inde nervosis, rostro bicuspidato apice ciliato scabro: stigmatibus tribus: glumis ovatis, e nervo carinali producto, acuminatis: nuculis ovato-conoideis planiusculis apiculatis.

C. Micheli Sang. Cent. tres p. 128. n. 291 - Bert. Fl. It. t. 10. p. 108.

In pratis graminosis circa Romam.

Perenn. Flor. Aprili Majo. Glumae flavescentes.

2160. *DEPAUPERATA. Willd. Sp. Pl. t. 4. p. 278.* Radice fibrosa, fibris simplicibus: calamis caespitosis elatis gracilibus obtuse trigonis dense foliosis: foliis linearibus nervosis planis vix carinatis, calamo multo brevioribus: spica mascula linear-elongata terminali, foemineis subtribus remotis paucifloris (1-3), inferiore remotissima, in vagina bracteeae foliaceae, pedunculatis: utricolis ventricosis laeviter trigonis vix nervosis basi attenuatis, apice in rostro scarioso bilobo, productis, glumis late lanceolatis apice acuminatis, longioribus: stigmatibus tribus acuminatis acheniis obovato-trigonis apiculatis minute punctatis.

C. depauperata Bert. Fl. It. t. 10. p. 109.

In sylvis umbrosis. *Tivoli, Frascati, Civitavecchia* etc.

Perenn. Flor. Majo. Spiculae albo flavoque variegatae.

Obs. A precedente, cui habitu similis, differt, caule etiam graciliori et magis elongato, spicis depauperatioribus, utriculis grandioribus ventricosis, rostro scarioso.

2161. *OLBIENSIS*. *Jord. Pl. nouv. observ. 1. fragm. p. 241. tab. 10. f. A.* Radice dense fibrosa: calamis caespitosis erectis triquetris, angulis glabris, basi dense foliosis: foliis late linearibus nervosis tenuiter carinatis, margine et carina scabris: spica mascula terminali lineari, foemineis subternis remotis sub-10-floris, floribus laxis disticis, inferioris pedunculo elongato: utriculis oblongo-trigonis laeviter nervosis, angulis prominulis basi attenuatis, apice brevi-rostratis, rostro obliquo apice subintegro: glumis late lanceolatis margine membranaceis, utriculis longe acuminatis subaequalibus: stigmatibus tribus: nuculis obovato-trigonis angulis prominulis.

C. olbiensis Bert. Fl. It. t. 10. p. 110.

In sylvis densis. *Frascati, Civitavecchia* etc.

Perenn. Flor. Majo. Spiculae viridi alboque variegatae.

2162. *SYLVATICA*. *Huds. Fl. Angl. ed. 1. p. 353.* Radice fibrosa, fibris numerosis robustis: calamo triquetro laevi basi dense folioso: foliis latiuscule linearibus striatis vix carinatis margine et carina scabris, calamo brevioribus: spicis linearibus pedunculatis, mascula terminali, foemineis subsenis distantibus: pedunculis omnibus e vagina exertis, inferiore omnium longiore: utriculis fusiformi-triquetris laxiusculis, in rostro glabro profunde 2-fido, productis: glumis lanceolatis a nervo carinali conspicuo cuspidatis: stigmatibus tribus: nuculis oblongo-trigonis minute punctatis.

C. sylvatica Maur. Cent. 13. p. 47 — *C. strigosa Bert. Fl. It. t. 10. p. 111.*

In sylvaticis humidis circa Romam. *Villa Borghese*, et in sylvis Latii, et Piceni.

Perenn. Flor. Majo, Aprili. Spiculae pallide virentes.

2163. *STRIGOSA*. *Huds. Fl. Angl. t. 3. p. 411.* Radice fibrosa. Calamo gracili glabro toto vestito: foliis lato-linearibus nervosis margine scabris: spicis gracillimis linearibus elongatis, terminali mascula, foemineis subquinis pedunculatis, pedunculo vaginis incluso, inferiore quandoque exerto: utriculis laxis gracilibus fusiformibus laeviter trigonis vix nervosis, rostro brevi oblique truncato: glumis lanceolatis margine late scariosis, utriculis brevioribus: stigmatibus tribus: nuculis oblongo-trigonis laevibus.

C. strigosa Bert. Fl. It. t. 10. p. 113.

In umbrosis sylvarum. *Monte Mario.*

Perenn. Flor. Aprili, Majo. Spiculae flavo-virides.

2164. *TENUIS*. *Host. Gram. Aust. t. 4. p. 51. tab. 92*. Radice caespitosa, stolonibus brevibus: calamo tenui trigono erecto, usque ad medium laxè vestito, apice scabro: foliis gramineo-setaceis elongatis margine scabris, calamum subsuperantibus: spica mascula solitaria terminalis, spicis foemineis 4-5-remotis tenuissime longeque, praesertim inferne, pedunculatis: utriculis lanceolato-trigonis glabris, in rostro longo apice 2-dentato, productis: glumis ovato-oblongis mucronatis multo-longioribus: stigmatibus tribus: nuculis trigonis obovatis apiculatis.

C. tenuis Bert. Fl. It. t. 10. p. 115.

In sylvis apenninorum Umbriae. *Bosco del Cavaliere presso Norcia.*

Perenn. Flor. Julio. Spiculae viridi-brunneae.

2165. *SCOPOLI*. *Gaud. Fl. Helv. t. 6. p. 118*. Radice stolonifera, stolonibus repentibus: calamo gracili glabro trigono nudo: foliis radicalibus linearibus planis laeviter carinatis, marginibus scabris: spicula mascula lineari terminali, foemineis subtribus remotis linearibus laxiusculis nutantibus erectisve tenuiter pedunculatis: utriculis ovato-trigonis ciliatis pilosisve, rostro brevi emarginato vel bidentato: stigmatibus tribus: glumis ovatis vix mucronatis dorso nervosis lato margine albo-membranaceis, utriculis subaequalibus: nuculis oblongis strigosis apice acutatis.

C. Scopoli Bert. Fl. It. t. 10. p. 118.

In sylvis humidis montium. *Presso Viterbo.*

Perenn. Flor. Majo. Spiculae masculae stramineae, foemineae ferrugineae.

2166. *FERRUGINEA*. *Willd. Sp. t. 4. p. 274*. Radice crassa fibrillis robustis elongatis: calamis caespitosis trigonis laevibus erectis, basi dense foliosis: foliis linearibus rigidulis margine superiore et carina scabris, calamo brevioribus: spica mascula terminali lanceolata vel clavata, foemineis subternis cylindricis distantibus, inferiorum pedunculis exertis: utriculis oblongo-triquetris, angulis hispidulis, in rostro longo, apice scarioso-membranaceo bidentato, productis: stigmatibus tribus: glumis late obovatis utriculis tertio brevioribus: nuculis obovato-trigonis obtusis basi attenuatis.

C. ferruginea Bert. Fl. It. t. 10. p. 119 — *C. sempervirens Sang. Cent. tres p. 127. n. 260.*

In herbidis montium elatiorum Umbriae et Piceni copiosa.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Spiculae rufo-fuscae.

2167. *FRIGIDA*. *All. Fl. Ped. v. 2. p. 270*. Radicibus caespitosis repentibus: calamo exili: foliis exilibus linearibus margine scabris: spicis ovato-oblongis, ma-

secula terminali solitaria, foemineis subquaternis, infima longe subtiliterque pedunculata pendula: utriculis lanceolato-trigonis, in rostro elongato unicolore, marginibus crenulato-ciliatis, apiceque breviter bifurco, productis: stigmatibus tribus: glumis lanceolato-acuminatis, utriculis brevibus: nuculis pedunculatis conico-trigonis.

C. frigida Bert. Fl. It. t. 10. p. 121.

In pratis humidis apenninorum Umbriae et Piceni. *Monti la Rosa, Pelone* etc.

Perenn. Flor. Junio, Julio. Spiculae castaneo-sanguineae, striis albo-viridibus percursae.

2168. *GLAUCA. Scop. Fl. Carn. v. 2. p. 223.* Radice stolonifera, stolonibus crassis squamoso-fibrillosis: calamo laevi obscure triquetro, basi crebre folioso: foliis glaucis plano-linearibus margine scabris: spicis cylindricis, masculis terminalibus una pluribus, foemineis 2-3 remotis longe pedunculatis denique pendulis: utriculis ellipticis obtusis, rostro brevissimo subemarginato: stigmatibus tribus: glumis oblongis ut plurimum aristatis, utriculis subaequalibus: nuculis lata basi conico-trigonis.

C. glauca Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 324. n. 1140 - C. recurva Bert. Fl. It. t. 10. p. 130 - Gramen cyperoides angustifol. typha nutante minus Barrel. Ic. 113. f. 2.

In collibus, sylvaticis, viridariis, viis urbis.

Perenn. Flor. Majo, Junio. Spiculae rufo-purpurantes.

2169. *VULGARIS. Fries. Nov. Fl. Succ. Mant. 3. p. 153.* Radice stolonifera, stolonibus huc illuc caespitiferis: calamo acute triquetro superne angulis scabro: foliis linearibus glaucis margine scabris: spica mascula terminali solitaria, foemineis 2-4 erectis oblongo-cylindricis, inferiori saepius pedunculata: utriculis ellipticis glabris multinerviis hinc planis inde subconvexis, rostro tenui brevi recto vix bicuspidato: stigmatibus duobus: glumis oblongis acutiusculis et magis inferioribus, utriculis brevioribus: nuculis ovato-trigonis brevissime stipitatis.

C. vulgaris Bert. Fl. It. t. 10. p. 133.

In humentibus, et ad margines fossarum non procul a Roma. *Pratalata.*

Perenn. Flor. Majo. Spiculae rufo-fuscae.

2170. *ACUTA. L. Sp. Pl. p. 1388.* Radice caespitosa, stolonibus crassis, repente: calamo erecto acute triquetro, superne angulis scabro: foliis anguste linearibus, suprema vix calamum superante: spicis masculis 2-3 cylindrico-clongatis subnutantibus, inferiore pedunculata: utriculis elliptico-triquetris glabris ob-

solete nervosis, angulis in rostro brevissimo subintegro productis: stigmatibus duobus: glumis oblongis lanceolatisve, utriculos superantibus: nuculis triquetris apiculatis.

C. acuta. Fior. Gior. de lett. di Pisa t. 17. p. 23 - Bert. Fl. It. t. 17. p. 23.

Ad ripas fossarum, et canalium. A *Pratalata* in agro romano, a *Terracina* etc.

Perenn. Flor. Aprili-Majo. Spiculae ferrugineae viridi-striatae.

2171. *PALUDOSA.* Good. Trans. Linn. v. 2. p. 202. Radice repente, stolonibus longis crassis: calamo triquetro, angulis acutis scaberrimis, basi dense vestito: foliis latiusculis linearibus longe caulem vaginantibus: spicis cylindricis densis, masculis subternis, glumis inferioribus obtusis, foemineis subquinis, glumis lanceolato-acutis cuspidatisve: utriculis nervosis ovato-oblongis romboideo-trigonis in rostro brevi 2-dentato productis: stigmatibus tribus, glumam vix superantibus: nuculis, lata basi, ovato-acuminatis.

C. paludosa Fior. in Gior. de lett. di Pisa t. 17. p. 23 - Bert. Fl. It. t. 10. p. 139.

In paludosis et ad margines fossarum. *Paludi Pontine, Macerata* etc.

Perenn. Flor. Aprili Majo. Spiculae lurido-purpureae, viridi alboque variegatae.

2172. *RIPARIA.* Curt. Flor. Lond. fasc. 4. t. 60. Radice repente, stolonibus crassis: culmo triquetro superne angulis scabro: foliis lato-linearibus nervosis, corina et margine scabris, longe calamum vaginantibus: spicis cylindricis elongatis crassis, masculis sessilibus 3-5, foeminis 3-4, pedunculo inferioris elongato: utriculis ovato-conicis tumidulis nervosis, in rostro brevi divaricate 2-furco, productis, stipulantibus tribus: glumis acuminato-aristatis, utriculis duplo brevioribus: nuculis parvis subrotundo-trigonis.

C. riparia Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 326. n. 1144 - Bert. Fl. It. t. 10. p. 141.

Ad ripas aquarum fluentium frequens. A *Pratalata* abunde, *Caffarella* etc.

Perenn. Flor. Majo. Spiculae castaneo-fuscae - Planta quadripedalis.

2173. *PENDULA.* Good. Trans. Linn. v. 2. p. 168. Radice fibrosa, fibris caespitosis: calamo elato glabro acute triquetro, vaginis foliorum superimpositis, basi vestito: foliis linearibus longe acuminatis supra et margine scabris: spicis crasse cylindricis densis, denuo pendulis, masculis 1-3, foemineis plurimis, inferiorum pedunculis e vagina exsertis: utriculis oblongo-trigonis enerviis, in rostro brevissimo tenuiter bifido, continuatis: stigmatibus tribus: glumis oblongo-lanceo-

latis, inferioribus longiuscule acuminatis, utriculos aequantibus: nuculis parvis ovato-trigonis laevibus.

C. pendula Bert. *Fl. It. t. 10. p. 145* - *C. maxima* Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 325. n. 1142.* - Gramen cyperoides latifolium typha pendula longiore. *Barrel. Ic. 45.*

Ad fossas, et in inundatis communis.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Spiculae castaneae.

2174. *MYCROCARPA*. Bert. *Ann. di St. nat. Bologna 1829. t. 1. p. 384.* Radice crassa, fibris robustis: calamo elato triquetro glabro: foliis lato-linearibus elongatis vix margine scabris: spicis anguste cylindricis elongatis, inferioribus longe pedunculatis, mascula solitaria, foemineis subquinis: utriculis exiguis oblongo-conicis glabris obsolete nervosis, rostro brevi obscure 2-denticulato, terminatis: stigmatibus tribus: glumis ovato-acuminatis utriculis subdimidio brevioribus: nuculis cuneato-trigonis laevibus.

In humidis suburbanis. *Villa Pamfili presso il lago.*

Perenn. Flor. Aprili. Spiculae stramineae.

2175. *HIRTA*. L. *Sp. Pl. p. 1389.* Radice repente, fibris elongatis: calamo acute triquetro, foliis linearibus angustis vaginisque pilosis, toto vestito: spicis masculis terminalibus subbinis, foemineis 2-3 cylindricis oblongis sessilibus pedunculatisve distantibus: utriculis ovatis hirtis nervosis, in rostro longo 2-cuspidato, continuatis: stigmatibus tribus: glumis ovatis hirtis pilosisve in aristam productis, utriculis subvrioribus: nuculis ovato-trigonis hinc planiusculis inde gibbis.

C. hirta Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 324. n. 1141.*

In pascuis praesertim maritimis, in argillosis et sabulosis montanis. *Monte Mario, Villa Pamfili, Ostia, Palo* etc.

Perenn. Flor. Majo. Spiculae pallido-ferrugineae.

SPARGANIUM.

2176. *RAMOSUM*. Hud. *Fl. Angl. ed. 2. p. 401.* Caule simplici superius ramoso-flexuoso: foliis triquetris, lateribus concavis: capitulis globosis sessilibus, masculis minoribus: stigmatibus lineari.

S. ramosum Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 322. n. 1134.* - Bert. *Fl. It. t. 10. p. 28.*

In fossis et inundatis vulgare, abunde apud Ostiam.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Perigonium pallide herbaceum exiccatione nigrum.

Vulgo. *Sgarza da Botte, Cortellaccio.*

Usus. Folia ad storeas, tegetes, sedilia, sportas texendas, item ad vestiendas phialas, et ad dolias conglutinandas.

2177. *SIMPLEX*. *Huds. Fl. Ang. ed. 2. p. 401*. Caule simplici: foliis triquetris, lateribus planis: capitulis globosis sessilibus, inferioribus pedunculatis: stigmatibus lineari.

S. simplex Fior. Gior. Arch. t. 18. p. 167. — Bert. Fl. It. t. 10. p. 30.

In fossis et paludibus. *Paludi Pontine.*

Perenn. Flor. Julio, Augusto. Perigonium virens.

MONOECEA-TETRANDRIA.

URTICA.

2178. *PILULIFERA*. *L. Sp. Pl. p. 1395*. Atrovirens, pilis urentissima: foliis oppositis ovatis acuminatis inciso-serratis: capitulis globosis breviter pedunculatis, masculis parvis alternis, foemineis solitariis geminisque majusculis.

U. pilulifera Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 327. n. 1147. — Bert. Fl. It. t. 10. p. 169.

Ad vias circa Urbem non infrequens.

Ann. Flor. aestate. Perigonium pallide virens.

Vulgo. *Urtica romana*.

Usus. Diuretici olim famam habuit.

2179. *URENS*. *L. Sp. Pl. p. 1396*. Laete virens, pilis urentissima. Foliis oppositis ovalibus acutis argute serratis: racemis androgynis axillaribus densifloris geminatis, petiolo ut plurimum brevioribus.

U. urens Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 327. n. 1148. — Bert. Fl. It. t. 10. p. 171.

In ruderalis et cultis vulgaris.

Ann. Flor. a Martio in aestatem. Perigonium virens.

Vulgo. *Urtica piccola*, *Urtica pungente*.

2180. *MEMBRANACEA*. *Poir. Enc. ed. de Pad. t. 4. p. 597*. Pallide virens, pilis urentissimis. Foliis oppositis longe petiolatis ovato-subrotundis grosse dentatis: spicis masculis superioribus geminatis petiolo longioribus, rachide subtus nuda, glomerulis foemineis inferioribus.

U. membranacea Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 237. n. 1149. — Bert. Fl. It. t. 10. p. 172.

Ad vias sepes muros vulgatissima.

2181. *DIOICA*. *L. Sp. Pl. p. 1397*. Intense virens, pilis urentissimis. Radice repente: foliis oppositis cordato-ovatis oblongisve grosse serratis: racemis axillaribus geminatis ramosissimis folio brevioribus: floribus dioicis glomerulatis.

U. dioica *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 327. n. 1150. — Bert. Fl. It. t. 10. p. 174.*

Ad sepes praesertim umbrosas communis.

Perenn. Flor. Aestate. Perigonium viride.

Vulgo. *Urticone*.

Usus. In materia medica Linnaci, radix, herba, semina Urticae majoris recensentur, et ob vim diurticam, plurimis in morbis celebrata, praesertim ad fluxum sanguinis compescendum: usui externo tantum hodie reservatur in urticatione.

BUXUS.

2182. *SEMPERVIRENS*. *L. Sp. Pl. p. 1394*. Foliis ellipticis subrotundisve breviter petiolatis, petiolis subpilosus: florum fasciculis solitariis: antheris sagittatis.

B. sempervirens *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 326. n. 1146. — Bert. Fl. It. t. 10. p. 167.*

In sylvaticis et sterilissimis montium.

Frut. vel arbor. Flor. Aprili Majo. Corolla albida.

Vulgo. *Busso, Mortella*.

Usus. Uti amaricans in hysterismo et epilepsia folia jam laudata. Lignum albo-luteolum durissimum in instrumentis musicalibus, in supellectilibus, et in operibus tornatis desideratum.

ALNUS.

2183. *GLUTINOSA*. *Goert. de Frut. t. 2. tab. 90*. Foliis obovatis obtusis retusisve inaequaliter dentatis: axillis omnibus venarum barbatis: strobilis ellipticis: nucleis aptheris.

A. glutinosa *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 326. n. 1145. — Bert. Fl. It. t. 10. p. 163.*

In humidis, ad vivulos, ad ripas Tyberis etc.

Arbor. Flor. Febuario, Martio. Fruct. Augusto, Septembri.

Vulgo. *Ontano, Alno*.

Usus. Arbor ab antiquitus nata et in fundamentis aedificiorum adhibita, nam lignum aqua submersum in aeternum durat. Ad focum alendum pessima.

MONOECIA—PENTANDRIA.

AMBROSIA.

2184. *MARITIMA*. *L. Sp. Pl. p.* 1401. Incano-villosa. Caule erecto, ramis alternis patulis: foliis 3-partitis, segmentis latiusculis pinnatifido-lobatis: spicis terminalibus superne masculis inferne foemineis.

A. maritima Bert. *Fl. It. t.* 10. *p.* 185. - *A. vulgaris* Barrel. *Jc.* 1144.

Ad litus utriusque maris rostri. *Grotte a mare, Terracina* etc.

Ann. Flor. Augusto, Septembri. Flores luteo-aurei.

Vulgo *Ambrosia* ob odorem.

XANTHIUM.

2185. *STRUMARIUM*. *L. Sp. Pl. p.* 1400. Inerme. Caule sulcato: foliis 3-nerviis lobato-dentatis: involucri fructiferis ovalibus inter echinos pubescentibus: rostris rectis conico-subulatis.

X. strumarium Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p.* 328. *n.* 1152. (excl. Syn. Hort. Rom.) - Bert. *Fl. It. t.* 10. *p.* 180.

In ruderatis et ad vias commune.

Ann. Flor. Augusto. Perigonium maris viridescens.

Vulgo. *Lappa piccola*.

Usus. Xanthi semina in strumis et erysipelis jam laudata.

2186. *ITALICUM*. *Morett. Dec.* 5. *p.* 8. *n.* 50. Inerme, scabrum. Caule exquiescente angulato: foliis 3-nerviis ovatis lobato-dentatis, basi truncatis vel subcordatis: involucri fructiferis ovali-oblongis dense robusteque echinatis, echinis inferne hispido-glandulosis: rostris incurvis.

X. macrocarpum Bert. *Fl. It. t.* 10. *p.* 181 - *X. cono denso* H. *Rom. t.* 7. *tab.* 70.

Ad ripas Tyberis frequens.

Ann. Flor. Julio-Septembri. Perigonium maris viridescens.

Obs. Planta orgyalis omnibus in partibus *X. strumarium* grandior et robustior.

2187. *SPINOSUM*. *L. Sp. Pl. p.* 1400. Valide spinosum. Caule striato: foliis pinnatifidis pilosis subtus cano-pubescentibus, segmentis lanceolato-acutis: spinis validis 3-partitis stipulantibus: involucri fructiferis oblongis echinatis apice uncinatis, et inter echinos pubescentibus: rostris rectis brevibus quandoque nullis.

X. spinosum Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p.* 328. *n.* 1153. - Bert. *It. t.* 10. *p.* 182. - *X. lusitanicum*. H. *Rom. t.* 6. *tab.* 73.

In ruderatis et ad vias frequens.

Ann. Flor. Augusto. Perigonium maris viridescens.

Vulgo. *Lappa piccola, Spino d'asino.*

MONOECEA—POLYANDRIA.

MYRIOPHYLLUM.

2188. *SPICATUM*. *L. Sp. Pl. p. 1410.* Foliis verticillatis pinnato-partitis, partibus capillaceis: florum verticillis in spica terminali adscendendo proximioribus: bracteis integris, verticillis brevioribus.

M. spicatum *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 329. n. 1158. — Bert. Fl. It. t. 10. p. 198. — Potamogeton foliis pennatis II. Rom. t. 4. tab. 50.*

In aquis puris et fontibus Urbis non rarum. *Ville Borghese, Pamfili* etc.

Perenn. Flor. Junio-Julio. Corollae albo-rubentes.

2189. *PECTINATUM*. *DC. Fl. Fr. t. 5. p. 529.* Foliis verticillatis pinnato-partitis, partibus capillaceis: florum verticillis inferioribus distantibus, superioribus approximatis, in spica terminali elongata: bracteis pectinatis, laciniis brevibus, verticillis quidquam longioribus.

M. pectinatum *Bert. Fl. It. t. 10. p. 199.*

In paludibus Piceni. *Fra S. Benedetto, ed Ascoli* etc.

Perenn. Flor. Junio, Augusto. Corollae rubentes.

2190. *VERTICILLATUM*. *L. Sp. Pl. p. 1410.* Foliis verticillatis aequae distantibus, inferioribus pinnato-capillaceis, superioribus pectinatis, pinnis breviusculis: floribus axillaribus verticillatis spicatisve, bracteis pectinato-pinnatis, brevioribus.

M. verticillatum *Fior. Gior. de Lett. di Pisa t. 17. p. 131. — Bert. Fl. It. t. 10. p. 199.*

In stagnis et canalibus pontinis.

Perenn. Flor. Majo. Corollae albidae.

CORYLUS.

2191. *AVELLANA*. *L. Sp. Pl. p. 1074.* Foliis late ovatis acuminatis basi cordatis serrato-serrulatis: stipulis oblongis obtusis: perigonio fructifero breviter campanulato, limbi segmentis laciniato-dentatis patulis: nucibus subrotundis.

C. Avellana *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 330. n. 1167. — Bert. Fl. It. t. 10. p. 237.*

In sylvaticis et ad sepes communis.

Frut. vel Arbor. Flor. Januario, Martio. Fruct. Junio.

Vulgo. *Nocchia*, *Nocchia tonda*, in officinis *Avellana*.

2192. *TUBULOSA*. Willd. *Sp. t. 4. p. 470*. Foliis late ovatis acuminatis basi subcordatis serrato-serrulatis: stipulis oblongis obtusis: perigonio fructifero tubuloso cylindrico, limbi conniventis, segmentis inciso-dentatis: nucibus oblongis.

C. tubulosa Bert. *Fl. It. t. 10. p. 239*.

In sylvatis et ad sepes.

Frut. rarius Arb. Flor. Januario, Martio. Fruct. Julio.

Vulgo. *Nocchia*, *Nocchia lunga*, *Nocchia colla mantiglia*.

Usus. Utriusque speciei utilitas sat nata. Ligno carbo fit pro arte pyrotechnica: amygdalae torrefactae vel crudae edules: oleum ex his copiose ducitur, insipidi sane saporis at minime ingrati, usibus praesertim medicis, reservatum.

MONOECIA DECA-POLYANDRIA.

CARPINUS.

2193. *BETULUS*. L. *Sp. Pl. p. 1416*. Foliis ovato-oblongis acutis serrato-serratis: amentis foemineis racemosis: strobilorum squamis lanceolatis tripartitis, intermedia elongata.

C. Betulus Maur. *Cent. 13. p. 48* — Bert. *Fl. It. t. 10 p. 232*.

In montium nemoribus communis.

Arb. Flor. Aprili, Fruct. Julio, Augusto.

Vulgo. *Carpino*, *Carpino bianco*.

Usus. Ligno tenacissimo sudes (vulgo *stanghe*) conficimus ad pondera sustinenda.

OSTRIA.

2194. *VULGARIS*. Willd. *Sp. t. 4. p. 469*. Foliis disticis ovatis oblongisve acuminatis acute duplicato-serratis: strobilis late ovatis pendulis: vessiculis ovalibus: limbo perigonii fructiferi brevissimo ciliato.

O. vulgaris Maur. *Cent. 13. p. 49*. — Bert. *Fl. It. t. 10. p. 235*.

In sylvaticis montium frequens et circa Romam. *Monte Mario*.

Arb. Flor. Aprili, Majo. Fruct. Julio. Squamae amentorum albo-candidae.

Usus. Ad sepiendos hortos utimur. Lignum tornatoribus utile.

2195. *LADELCH*. Nob. (Sang. Fl. Rom. Prod. tab. 8.) Foliis disticis ovato-acuminatis acute duplicato-serratis: strobilis cylindricis erectis, vessiculis ellipticis, limbo perigonii fructiferi brevissimo ciliato.

In sylvaticis Latii. *Frascati*, *Albano*.

Arb. Flor. Aprili. Fruct. Julio. Squamae amentorum albo-virides.

Obs. Species characteribus fructificationis prorsus distincta. Pedunculis longioribus, amentis erectis prorsus cylindricis, diametro amentorum. *O. vulgaris* triplo angustioribus illorumque longioribus, bracteis vessicularibus exacte ellipticis albo-viridibus. Arbor. *O. vulgaris* quidquam minor, cortice prorsus simili, foliis intensius viridibus: promiscue cum illa vivit.

Ad memoriam posteris tradendam Amici veri FRANCISCI DOCTORIS LADELICI in Romana studiorum Universitate Botanices Professoris substituti.

FAGUS.

2196. *SYLVATICA*. Willd. *Sp. t. 4. p. 1466*. Foliis glabris nitidis ovatis obsolete dentatis margine ciliatis subtus villosis.

F. sylvatica Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 330. n. 1168. - Bert. Fl. It. t. 10. p. 222.*

In montibus elatioribus subapenninis abunde.

Arb. excelsa Flor. Majo. Fruct. Julio.

Vulgo. *Faggio, Scatolicchio.*

Usus Arbor utilissima. Lignum in fascias facile dividendum innumeris oeconomicae utensilibus optatur; cortex coriariis utilis; item tenacitate qua gaudet ad remos, temones etc. praestans: semina edulia, et a Suis valde expetita: ex his oleum educimus ad lampades alendas sub nomine *Olio di Fagina*.

CASTANEA.

2197. *VESCA*. Willd. *Sp. t. 4. p. 1406*. Foliis coriaceis oblongo-lanceolatis acuminatis mucronato-serratis utrinque glabris.

C. vesca Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 331. n. 1169. - Bert. Fl. It. t. 10. p. 223.*

Sylvas montanas late habitat.

Arb. excelsa. Flor. Junio. Fruct. Octobr.

Vulgo. *Castagno.*

Usus. Fructus Castaneae notissimi: lignum robustissimum aeternitatis aemulum: folia armentis utilia.

QUERCUS.

2198. *ILEX*. *L. Sp. Pl. p. 1412*. Cortice laevi senescendo rimoso: foliis semper virentibus ovato-oblongis lanceolatisve integerrimis vel serratis, serraturis tenuiter spinosis, subtus tomentosis: nucibus ellipticis: cupularum squamis arcte imbricatis.

Q. Ilex *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 329. n. 1162. - Bert. Fl. It. t. 10. p. 206.*

In sylvis et viridariis communis.

Arb. Flor. Majo. Fruct. Augusto, Septembri.

Vulgo. *Elce, Leccio, Liccino.*

Usus. Lignum durissimum in machinis, et in operibus aqua delitientium praestantissimum.

2199. *SUBER. L. Sp. Pl. p. 1413.* Cortice crasso rimoso-fungoso: foliis semper virentibus ovatis vel ovato-lanceolatis integris mucronatis vel serrato-mucronatis, subtus incano-tomentosis: cupulae squamis brevibus subpatentibus, inferioribus squarrosis: nucibus ellipsoideis majusculis, cupula vix duplo, longioribus.

Q. Suber *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 330. n. 1163. - Bert. Fl. It. t. 10. p. 208.*

In sylvis etiam, prope Romam obvia.

Arb. Flor. Majo. Fruct. Augusto, Septembri.

Vulgo. *Sughero, Sughera*; in officinis cortex *Alcocorno.*

Usus. Suberis usus notissimus. Medici olim inter adstringentia Suberum enumerabant. Lignum ad carbonem obtinendum praestantissimum.

2200. *PSEUDO-SUBER. Sant. Viag. al Montan. p. 156. tab. 3.* Cortice tenui rimoso vix fungoso: foliis sempervirentibus ovatis vel ovato-oblongis subsinuatis vel grosse serratis, subtus tomentosis: nucibus oblongis obtusis: cupula grandi, squamis marginalibus erecto-patulis, elongatis inferioribus abbreviatis reflexis.

Q. Pseudo-suber *Bert. Fl. It. t. 10. p. 209.*

In sylvis non procul a Roma, at rara. *Castel Porziano, Macchia Mattei.*

Arb. Flor. Aprili, Majo. Fruct. Septembri.

Vulgo. *Cerro Sughero, Sugherella.*

Usus. Lignum pro aedificiis et carbone praestans.

2201. *CERRIS. L. Sp. Pl. p. 1415.* Cortice denso rimoso: foliis deciduis pubescentibus et subtus saepe cano-tomentosis abbreviatis oblongisve sinnatis vel pinnatifidis: fructibus sessilibus vel brevissime pedunculatis solitariis vel congetis: nucibus ellipticis oblongis: cupula grandi, squamis elongatis lineari-subulatis patentibus distortis.

Q. Cerris *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 330. n. 1166. - Bert. Fl. It. t. 10. p. 213.*

Arb. Flor. Aprili, Majo. Fruct. Augusto, Septembri.

Vulgo. *Cerro, Ghianda amara.*

Usus. Succedanea *Q. Roburis*, at ligno minus praestanti, ad doliarum laminas et ad productionem Potassae, ut plurimum inservit.

Obs. Folia mire ludunt sinibus et dentibus. Fructus inter folia delitescent, et anno secundo proprium attingunt incrementum.

2202. *ESCULUS. L. Sp. Pl. p. 1414.* Cortice denso rimoso: foliis longiuscule pedunculatis obtuse sinnatis, lobatis pinnatifidisve, basi angustatis, tandem glabratiss, segmentis acutis obtusisve: fructibus breviter pedunculatis solitariis spicatisve: nucibus ovoideo-tumidis, cupulis denuo saepe duplo longioribus, squamis arcuatis adpressis.

Q. Esculus Bert. Fl. It. t. 10. p. 215.

In sylvis montium frequens. *Albano, Velletri, Terracina* etc.

Arbor. Flor. Aprili, Majo. Fruct. Augusto, Septembri.

Vulgo. *Eschio, Ischio, Querce castagnala.*

Usus. Arbor mole ingens, cujus lignum in perpetuo duraturum, ad omnia domestica opera, et ad trabes praestantissimum. Folia sicca Bobus grata. Glandes a Suibus valde expetitae, et a montium incolis in cibum etiam receptae.

2203. *SESSILIFLORA. Smith. Fl. Brit. t. 3. p. 1026.* Cortice cinereo parce rimoso: foliis deciduis petiolatis obovatis obtusis mucicis sinnatis, basi constricta, hinc saepe brevioribus: fructibus sessilibus vel breviter pedunculatis solitariis congestisve: nucibus oblongis apice pubescentibus, maturitate cupula etiam duplo longioribus, squamis adpressis.

Q. sessiliflora Bert. Fl. It. t. 10. p. 217.

$\frac{1}{2}$ *apennina*. Spicis axillaribus longiusculis interruptis breviter pedunculatis.

Q. sessilifolia β Bert. l. c. p. 218.

In apenninorum Umbriae et Piceni sylvis species et varietas.

Arbor. Flor. Aprili, Majo. Fruct. Augusto, Septembri.

Vulgo. *Roverella.*

2204. *PUBESCENS. Willd. Sp. t. 4. p. 450.* Cortice parce rimoso: foliis deciduis petiolatis obovatis anguste sinuatis hinc saepe brevioribus, vernantibus tomentosis, adultis subtus pubescentibus vel glabratiss, lobis obtusis angulatisve: fructibus subsessilibus solitariis, nonnullis glomeratis: nucibus parvis oblongis, cupula fere duplo longioribus, squamis adpressis.

Q. pubescens Bert. Fl. It. t. 10. p. 219.

In sylvis montium subapenninorum. *M. Lucretile.*

Arbor. Flor. Aprili, Majo. Fruct. Augusto, Septembri.

2205. *ROBUR. L. Sp. Pl. 1444.* Cortice rugoso robusto: foliis deciduis latis ovatis inferius angustatis, sinuatis obtuseque lobatis: fructibus, e pedunculis elongatis paucifloris, demum pendulis: nucibus oblongis, squamis arete imbricatis, cupula cinero-tomentosa, duplo triploque maturitate longioribus.

Q. Robur. *Bert. Fl. It. t. 10. p. 219.* - Q. pedunculata *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 330. n. 1165.*

§ intermedia. Pedunculis fructiferis abbreviatis.

Q. Robur *Seb. et Maur. l. c. n. 1164.* (excluso Syn. Smith.) - Q. Robur §. *Bert. l. c. p. 220.*

In sylvis montium et planitierum praesertim mare versus. *Pigneto Sacchetti, Caffarella, Monte Mario* etc. species et varietas.

Arb. Flor. Aprili, Majo. Fruct. Septembri.

Vulgo. *Farnia, Quercia, Cerqua.*

Usus. Pro Q. *Esculo* in oeconomiae usus adhibetur, at lignum minus firmum.

Obs. Cortices omnium Quercuum Tannino abundant ideo Tannatoribus utiles.

PLATANUS.

2206. *ORIENTALIS. L. Sp. Pl. p. 1417.* Ramis elongatis patulis: foliis 5-lobo-palmatis sinuato-laciniatis grosse dentatis: stipulis integrisculis.

P. orientalis *Bert. Fl. It. t. 10. p. 240.*

Arb. Flor. Aprili, Majo. Fruct. Augusto.

In viridariis ab antiquo colitur, at sponte quoque provenit. *Frascati.*

Vulgo. *Platano, Plantano orientale.*

JUGLANS.

2207. *REGIA. L. Sp. Pl. p. 1415.* Foliolis subnovenis ovalibus glabris subserratis subaequalibus: drupis globosis.

J. regia. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 329. n. 1161.*

Circa pagos in montanis.

Arb. Flor. Majo. Fruct. Augusto. Corollae albo-viridulae.

Vulgo. *Noce.*

Usus. Ligni praestantia sat nota. Caro fructus sub nomine *Malli nucis* agnoscitur in tinctorum utilitatem: semen edule, et oleo quo abundat lampades alimus; dum aetate concrescit, picturae perutile.

THELIGONUM.

2208. *CYNOCRAMBE. L. Sp. Pl. p. 1411.* Caule procumbente: foliis ovatis.

T. Cynocrambe *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 239. n. 1159.* - *Bert. Fl. It. t. 10. p. 204.* - Cynocrambe alsinefolia *Barrel. Ic. 335.*

In umbrosis, sterilibus, saxosis vulgare.

Ann. Flor. Aprili. Flores ochroleuci.

CERATOPHYLLUM.

2209. *DEMERSUM*. *L. Sp. Pl. p. 1409*. Foliis in lacinas lineares filiformes dichotome divisis: mucibus ovalibus axillaribus sessilibus trispinosis. spinis duabus basilaribus patentibus, tertia longiore terminali obliqua.

C. demersum *Maur. Cent. 13. p. 48. — Bert. Fl. It. t. 10. p. 195.*

In fossis et fluviis submersum, frequens in Tybere.

Perenn. Flor. aestate. Perigonium herbaceum, antherae albae, striis sanguineis.

Vulgo. *Coda di Cavallo*.

CROZOPHORA.

2210. *TINCTORIA*. *Spr. Syst. Vep. t. 3. p. 850*. Tomento stellato incanescens. Foliis rombeo-ovatis apice breviter lobatis, basi integerrima, 2-glandulosis: capsularum tuberculis squama peltata terminatis.

C. tinctoria *Bert. Fl. It. t. 10. p. 278. — Croton tinctorium* *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 332. n. 1174.*

In ruderalibus et arvis sterilibus. *Villa Pamfili, Porta Portese, Ponte Galera in copia.*

Ann. Flor. Julio, Augusto. Petala alba.

Vulgo. *Tornasole, Laccamuffa*.

Usus. Tinctorum azureum colorem e succo plantae eliciunt; carta hoc colore imbuta, ad alkalinas vel acidas substantias in liquidis detegendas, Chemicis utilis.

MONOECIA DICLYNIA MONODELPHIA.

PIXUS.

2211. *HALEPENSIS*. *Willd. Sp. t. 4. p. 496*. Ramis patulis: foliis laete viridibus filiformibus breviusculis geminis, vagina subintegra: pedunculis deflexis: strobilis ovato-oblongis, squamis laevibus obtusis, umbone depresso, crista tenui: mucibus late alatis.

P. halepensis *Sang. Cent. tres p. 132. n. 299. — Bert. Fl. It. t. 10. p. 265.* Abundat in collibus siccis circa. *Terni, Narni* etc.

Arb. Flor. Aprili-Majo. Fruct. Octobri.

Vulgo. *Pino d'Aleppo, Pino di Gerusalemme*.

Obs. Totam oram Mediterraneam habitat: staturam *P. Pinistri* refert, at olia

tenniora et conis valde longiora. Cito accrescit, et in oeconomiae usus uti coe-
teros Pinos praestat.

2212. *PINEA*. *L. Sp. Pl. p. 1419*. Ramis fastigiatis: foliis glaucis geminis
elongatis crassis, vagina fimbriata: pedunculis crassis erectis tandem recurvis:
strobilis sobrotundo-ovatis, squamis crassis, umbone romboideo subpyramidato,
costa obtusa: nucibus breviter alatis.

P. Pinca Bert. Fl. It. t. 10. p. 165.

Ubique colitur sed etiam spontaneus praesertim in maritimis. *Ostia* etc.

Arbor excelsa. Flor. Aprili, Majo. Fruct. Octobri.

Vulgo. *Pigno, Pino da Pignoli, Pigno domestico.*

Usus. Semina uti nutrientia in tabe jam adhibita, nunc pluribus oecono-
miae usibus reservata. Lignum prae caeteris pinis praestans ad opera aqua im-
mersa, at praesertim ad naves.

2213. *PICEA*. *L. Sp. Pl. p. 1420*. Ramis patentibus: foliis saturate viridibus
solitariis disticis emarginatis, linea duplici alba, subtus notatis, sursum disticis:
strobilis subcylindricis erectis, squamis obtusissimis arete imbricatis, bractea parva
spathulata apice lanceolato-aristata, munitis: nucibus exiguis, ala lata, duplo bre-
vioribus.

P. Picea Bert. Fl. It. t. 10. p. 270.

Occurrit in sylvis apenninorum Umbriae, et Piceni, et in subapenninorum
Sabine. *Monte Virginio.*

Arbor. excelsa. Flor. Majo. Fruct. Octobri.

Vulgo. *Abete.*

Usus. Ligni Abietis praestantia atque usus ab antiquitus nota.

CUPRESSUS.

2214. *SEMPERVIRENS*. *α L. Sp. Pl. p. 1422*. Elata. Cortice rubido-fusco: ra-
mis erectis strictis conico-pyramidatis: foliis exiguis arete quadriforiam imbricatis
obtusis: strobilis subglobosis, squamis umbonatis muticis.

C. sempervirens Bert. Fl. It. t. 10. p. 275.

Arbor. Flor. sub veris initio. Fruct. Augusto.

Vulgo. *Cipresso, Cipresso maschio.*

Usus. In medicina jam invaluit uti adstringens. Plantae praestantia in ligno
est in aeternum duraturo, cariem nullimodo timente. Navium Antennae Cu-
presso ut plurimum fiunt.

2215. *HORIZONTALIS*. *Targ. Tozz. obs. Dec. 3-5. p. 54*. Elata cortice flave-

scente: ramis diffusis horizontalibus: foliis exiguis quadriforiam imbricatis obtusis: strobilis subglobosis, squamis umbonatis muticis.

C. horizontalis Bert. *Fl. It. t. 10. p. 277.* - *C. sempervirens* β *L. Sp. Pl. p. 1422.*

In sylvis praesertim Piceni occurrit una cum praecedente.

Arbor. excelsa. Flor. cum praecedente.

Vulgo. *Cipresso femmina.*

Usus. Uti praecedens.

TYPHA.

2216. *LATIFOLIA. L. Sp. Pl. p. 1377.* Glauco-virens glabra. Foliis lato-linearibus planis, calamum florentem, superantibus: spicis cylindricis contiguis raro subremotis: filamentis anthera duplo triplove longioribus: floribus foemineis ebracteatis: stigmatibus obliquo, setis longiore.

T. latifolia Seb. et Maur. *Fl. Rom. Prod. p. 322. n. 1133.* - Bert. *Fl. It. t. 10. p. 23.*

In fossis et paludibus communis.

Perenn. Flor. Julio. Spica superne flava inferne fusca.

Vulgo. *Paglia da botti, Mazza sorda.*

2217. *ANGUSTIFOLIA. L. Sp. Pl. p. 1377. (exl. v. β).* Foliis anguste linearibus semicylindricis, calamum florentem, superantibus: spicis cylindricis remotis: filamentis anthera sesquolongioribus: stigmatibus lineari attenuato, setis multo longiore.

T. angustifolia. Maur. Cent. 13. p. 44. - Bert. *Fl. It. t. 10. p. 25.*

In stagnis et rivulis. *Valle dell'Inferno, Ostia, Civitavecchia* etc.

Perenn. Flor. Julio. Spicae tandem fuscae.

2218. *MINOR. Smith. Engl. Flor. t. 4. p. 73.* Foliis linearibus canaliculatis caespitosis, a calamo florifero nudo inferne squamato, sejunctis: spicis cylindricis brevibus contiguis sejunctisve angustis, foemineis fructiferis crassis: filamentis anthera sesquolongioribus: stigmatibus lineari attenuato, setis multo longiore.

T. minor. Bert. Fl. It. t. 10. p. 26. - *T. angustifolia* β *L. Sp. Pl. p. 1378.*

In fossis et paludibus Piceni. *Porto d'Ascoli, di Fermo* etc.

Perenn. Flor. Majo-Junio. Spicae tandem castaneo-fuscae.

Obs. Folia Typharum uti folia Sparganiorum in oeconomia valent.

CLASS. XXII. DIOECIA.

ORD. 1. PENTANDRIA.

518. VALLISNERIA. *L. Fl. mas.* Spadix multiflorus e scapo radicali brevissimo, spatha ovoidea trivalvi, tectus: flores parvi brevissime pedicellati: calyx 3-partitus: corolla minima tripartita, calyci alterna: stamina tria, antheris subglobosis 2-locularibus. *Fl. foem.* solitarius, spatha tubulosa apice 2-fida, obvolutus scapoque longissimo, in spiram contracto, impositus: calyx 3-partitus adhaerens: squamae tres bifidae calyci alternae corollam simulant: ovarium inferum 1-loculare multiovulatum: stylus nullus: stigmata tria ovata bifida: bacca cylindrica limbo calycis coronata. Fecundationis tempore flores supernatant, masculi liberi, foeminei, pedunculo dextenso, adfixi: foecundatione peracta masculi percunt, foeminei spiram contraunt et in fundo aquarum in fructus mutantur. HYDROCHARIDAE DC.

519. HUMULUS. *L. Fl. masc.* paniculati perigonium sepaloideum, sepalis quinque oblongis patentibus: stamina quinque, filamentis brevissimis, antheris magnis oblongis 2-locularibus, poro dehiscentibus. *Fl. foem.* amentacei perigonium parvum calyciforme persistens in axilla squamae membranaceae majusculae: ovarium liberum: styli duo longissimi, stigmatibus simplicibus: nucula perigonio circumdata. URTICEAE JUSS.

520. CANNABIS. *L. Fl. masc.* paniculato-racemosi perigonium sepaloideum 5-partitum: stamina 5 e filamentis elongatis pendula, antheris 2-locularibus longitudinaliter dehiscentibus. *Fl. foem.* fasciculato-spicati, speciebus bracteolatis: perigonium monophyllum longitudinaliter in latere apertum, ovarium involvens: stylus brevis: stigmata duo filiformia: nux 1-locularis 2-valvis, perigonio persistente, inclusa. URTICEAE JUSS.

521. SPINACIA. *L. Fl. masc.* glomerulato-spicati perigonium sepaloideum 4-5-partitum: stamina 4-5, filamentis elongatis, antheris ovatis 2-locularibus. *Fl. foem.* glomeruli axillares sessiles: perigonium 2-3-4-partitum, ovarium liberum: stylus brevissimus: stigmata 4 filiformia: nux in perigonium auctum inerme vel armatum, abscondita: seminum testa membranacea. CHENOPODEAE VENT.

522. PISTACIA. *L.* Flores racemosi vel paniculati. *Mas.* perigonium sepaloideum 5-partitum deciduum: antherae crassae tetragonae, filamento longiores

biloculares. *Foem.* perigonium 3-4-fidum deciduum: stylus brevissimus, stigmata 3-recurva: drupa carnosa vel subsicca, putamine solitario 4-spermo. TEREBINTHACEAE JUSS.

ORD. 2. HEXANDRIA.

523. TAMUS *L. Flor. mas.* longe racemosi: perigonium petaloideum campanulatum, limbo 6-partito: stamina limbo breviora, antheris 2-localaribus. *Fl. foem.* solitarii; modo fasciculati: perigonii tubus ovario adhaerens limbo persistente: stylus crassus limbum aequans: stigmata tria reflexa: ovarium 3-loculare, loculis 2-spermis: semina superimposita. DIOSCOREAE R. BROW.

ORD. 3. POLYANDRIA.

524. JUNIPERUS. *L. Fl. mas.* Squamae peltatae, superiores tantum floriferae, in amentum parvum ovoideum: antherae minimae 4-7-1-loculares margini inferiori squamarum adnatae. *Fl. foem.* amentum e squamis tribus carnosis connatis totidem flores solitarios erectos terminales liberos, sustentibus: strobilus e squamis maturis incrassatis conferruminatis, ovaria, perigonio obvoluta, includens baccamque, ex apicibus squamarum, giberosam simulans: seminum testa ossea. CUPRESSINEAE RICH.

DIOECIA-PENTANDRIA.

VALLISNERIA.

2220. *SPIRALIS. L. Sp. Pl. p. 1441.* Foliis linearibus tenuiter nervoso-venosis apice serrulatis, nervis rectis, venis obliquis irregulariter granulatis.

V. spiralis Bert. Fl. It. t. 10. p. 298.

In fossis et paludibus. *Sotto Sermoneta.*

Perenn. Flor. Julio. Flores albo-virides.

HUMULUS.

2221. *LUPULUS. L. Sp. Pl. p. 1457.* Volubilis, asper. Foliis cordatis 3-5-lobis stipulatis.

H. Lupulus. Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 337. n. 1189. — Bert. Fl. It. t. 10. p. 353. — Lupulus masc. et foem. H. Rom. t. 8. tab. 82.

In sepibus frequens.

Perenn. Flor. Julio. Flor. subvirides.

Vulgo *Lupari*.

Usus. Coni Lupulorum ad promovendam Cerevisiae fermentationem inserviunt: innovationes tenerae coctae edules: olim remedium in calculis.

CANNABIS.

2222. *SATIVA*. *L. Sp. Pl. p. 1457*. Intense viridis erecta. Foliis oppositis digitatis.

Ex india adlata ubique colitur, at circa pagas saepe spontanea.

Flor. Junio-Julio. Perigonium viridia.

SPINACIA.

2223. *OLERACEA*. α *L. Sp. Pl. p. 1456*. Pallide virens. Foliis triangularibus sagittatis vel runcinato-sagittatis, superioribus hastatis lanceolatisve integris vel laeviter sinuato-dentatis: perigoniis fructiferis compressis, cornubus 2-4 acutis robustis divergentibus, armatis.

S. oleracea. *Bert. Fl. It. t. 10. p. 351*.

In hortis late colitur, unde circa pagos spontanea.

Ann. Flor. Julio-Septembri. Perigonium viridulum.

Vulgo. *Spinaci*.

Usus. Herba culinaris notissima, in usu medico, uti laxativa, jam adhibita.

2223. *GLABRA*. *Mill. Dict. n. 2*. Laete virens. Foliis sagittatis triangulari-ovalibus vel ovali-oblongis, superioribus lanceolatis basi cuneatis: perigoniis fructiferis subgloboso-compressis tuberculatis.

S. oleracea β *L. Sp. Pl. p. 1458*.

In hortis colitur et circa pagos spontanea.

Ann. Flor. Junio-Septembri. Perigonium viridulum.

PISTACIA.

2224. *TEREBINTHUS*. *L. Sp. Pl. p. 1455*. Foliis impari-pinnatis, foliolis subseptenis ovato-lanceolatis acutis mucronatis, rachide nuda: floribus paniculatis.

P. Terebinthus *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 337. n. 1188. - Bert. Fl. It. t. 10. p. 347*.

In collibus praesertim maritimis frequens et in Amph. Flavio.

Fruct. vel Arbuse. Flor. Majo. Fruct. Augusto. Perigonium maris viride, foeminae albidum apice rubescens.

Vulgo. *Terebinto*.

Usus Terebenthina Cypri ex hac arbuscula exudat in insulis Archipelagi et praesertim in Chio: apud nos resina non manat. Folia coriariis praestant. Terebenthina balsamica et adstringens est, ideo plurimis in morbis perutilis.

2224. *LENTISCUS*. *L. Sp. Pl. p. 1435*. Foliis abrupte pinnatis, foliolis octonis lanceolatis, rachide alata: floribus racemosis.

P. Lentiscus Sebast. En. Pl. Amph. Flavii p. 73. n. 177. — Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 337. n. 1187.

In collibus aridis et sylvaticis praesertim mare versus frequens, et in Amphiteatro Flavio.

Frut. vel Arbuse. Flor. Majo. Fruct. Augusto. Perigonium viridi-purpureum. Vulgo. *Dentischio*, *Lentischio*.

Usus. In Archipelago resinam *Mastiche* praebet, plurimis in morbis adhibendam. Apud nos resina non exudat, sed folia magna manu colligimus ad opus coriarium Ligno dentiscalpia (*stuzzicadenti*) etiam veteres teste Martiali conficiebant.

DIOECIA HEXANDRIA.

THAMUS.

2225. *COMMUNIS*. *L. Sp. Pl. p. 1458*. Nitens, volubilis. Foliis cordato-ovatis acuminato-cuspidatis, indivisis, vel lobo utrinque rotundato.

Th. communis. Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 137. n. 1190. — Bert. Fl. It. t. 10. p. 335. — Th. nemorosa flore minore luteo pallescenti H. Rom. t. 1. p. 59.

In sylvaticis obvia.

Perenn. Flor. Majo. Corolla pallide luteo-virens.

Vulgo. *Tamaro*, *Taffolo*, *Vite nera*.

Usus. Radix ad superficiales sanguinis congestiones dissipandas a vulgo adhibetur.

DIOECIA POLYANDRIA.

JUNIPERUS.

2226. *COMMUNIS*. *L. Sp. Pl. p. 1470*. Caule fruticoso erecto tandem arborescente: foliis lineari-subulatis pungentibus verticillato-ternis patentissimis, supra canaliculatis, linea canaliculari albo-glaucis, subtus carinatis: baccis ovatis pruinosis, folio duplo triplove brevioribus.

J. communis. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 339. n. 1197. - Bert. Fl. It. t. 10. p. 378.*

In montanis et in maritimis frequens.

Flor. Martio. Fruct. Augusto.

Vulgo *Ginepro*, *Ginebro*.

Usus. Infusum et Rhob baccarum Juniperi diureticum, ideo pluribus in morbis utile: lignum quoque jam eodem inoluit usu, sed nunc obsoletum.

2227. *NANA.* *Will. Arb. p. 159.* Caule humili frutescente, ramis numerosis divaricatis: foliis lanceolato-linearibus mucronato-pungentibus approximato-ternis incurvulis, supra canaliculatis albo-glaucis, subtus carinatis: baccis ovatis pruinosis folia subaequantibus.

J. nana. *Sang. Cent. tres p. 131. n. 298. - Bert. Fl. It. t. 10. p. 380.*

In saxosis montanis et subalpinis Umbriae. *Vettore.*

Flor. Majo, Junio. Fruct. Augusto.

2228. *OXYCEDRUS.* *L. Sp. Pl. p. 1471.* Caule fruticoso tandem arboreo: foliis linearibus mucronato-pungentibus verticillato-ternis patentissimis supra bisulcatis, sulcis albicantibus, subtus carinatis: baccis globosis maturis nitidis, foliis subbrevioribus.

J. Oxycedrus. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 339. n. 1197. - Bert. Fl. It. t. 10. p. 381.*

In collibus et in maritimis arenosis. *Ostia*, *Fiumicino*, etc.

Arb. vel Fruct. Flor. Martio. Fruct. Augusto.

Vulgo *Ginepro rosso*.

2229. *MACROCARPA.* *Sibth. et Smith. Fl. Graec. Prod. t. 2. p. 163.* Caule fruticoso tandem arborescente: foliis lanceolato-linearibus, mucronato-pungentibus verticillato-ternis patentissimis, supra bisulcatis, subtus acute carinatis: baccis ovatis globosisve pruinosis folium aequantibus, modo superantibus.

In sylvis montanis et maritimis.

Flor. Majo. Fruct. Augusto.

2230. *PHOENICIA.* *L. Sp. Pl. p. 1471.* Caule fruticoso quandoque arborescente valde ramoso, ramis diffusis: foliis brevibus quadrifariis rombeo-ovatis adpresse imbricatis dorso foveolatis: baccis globosis ovalibusve obtusis rufo-rubris opacis.

J. phoenicia. *Bert. Fl. It. t. 10. p. 384. - J. Sabina.* *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 339. n. 1198.*

In maritimis vulgaris. *Ostia*, *Fiumicino* etc.

Flor. Martio. Fruct. Augusto.

2231. *LYCIA. L. Sp. Pl. p. 1471.* Caule fruticoso valde ramoso, ramis erectis: foliis brevissimis quadrifariis ovatis amplexantibus, dorso foveolatis, adpresse imbricatis baccis globosis, rarius ovalibus, rufo-fuscis lucidis.

In montanis et maritimis non infrequens.

Flor. Martio, Fruct. Augusto.

Obs. Auctoritate Clarissimi Relichembachii speciem ammitto cum rami confertiores et erecti, folia forma reapse diversa, breviora, amplexantia, fructus majores.

2232. *SABINA. L. Sp. Pl. p. 1472.* Caule fruticoso vel arborescente, ramis numerosis patentibus: foliis rombeis acutis quadrifariis, superioribus arete imbricatis, inferioribus longioribus apice acuminato-mucronatis patulis: baccis globosis ovalibusve nigro-coesiis, pedunculo recurvo pendulis.

J. Sabina. *Sang. Cent. tres p. 131. n. 297. $\alpha \beta$ - Bert. Fl. It. t. 10. p. 387.*

In elatis apenninis Umbrae ad rupes.

Flor. Aprili-Majo. Fruct. Septembri.

Vulgo. *Sabina. Savina.*

Usus. Planta odore nauseoso penetrante; fama emenagogae diureticae, anthelminticae ab antiquis celebrata. Abortum ejere quoque putarunt, qua in re, baccae magis valentes autumarunt.

CLASS. XXIII. POLIGAMIA.

525. *PARIETARIA L.* Flores polygamo-monoici in glomerulis sessilibus, involucro communi cincti. *Fl. hermaph.* Perigonium sepaloideum liberum monophyllum persistens, in floribus sterilibus 4-fidum tandem patens, in fertilibus 3-4-dentatum post anthesim elongatum, dentibus conniventibus: stamina 4 filamentis incurvis elastice assurgentia, antheris didymis basi disjunctis: ovarium solitarium: stylus teres: stigma capitato-pennicillatum: nucula nitida cum perigonio decidens. *URTICAE Juss.*

526. *ATRIPLEX L.* Flores polygamo-monoici glomerulati, glomerulis solitariis axillaribus vel spicatis. *Fl. herm.* Perigonium persistens aequaliter 3-5-partitum, partibus concavis: stamina 3-5, filamentis subulatis, antheris 2-locularibus, ovarium saepius abortivum: styli duo: stigmata simplicia. *Fl. foem.* Perigonium 2-lobum vel 3-sepalum, lobis aut sepalis parallelis triangularibus, vel ovatis dentatis integrisve tuberculatis maturitate auctis: utriculus compressus perigonio tectus: seminis testa crustacea vel membranacea. *CHENOPODIACEAE Rich.*

PARIETARIA.

2233. *ERECTA*. *M. et K. Dtsch. Fl. t. 1. p. 825*. Pubescens. Caulibus erectis simplicibus: foliis alternis petiolatis oblongo-ovatis basi apiceque acuminatis 3-plinerviis pellucido-punctatis: cymis axillaribus geminis 2-fidis multifloris: bracteis sessilibus floribus brevioribus: florum hermaphroditorum perigoniis campanulatis longitudine staminum.

P. officinalis ex parte. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 327. n. 1151. - Bert. Fl. It. t. 2. p. 212. - H. Rom. t. 8. tab. 56.*

In muris maceris, viis vulgare.

Perenn. Flor. fere toto anno. Perigonia albidia.

Vulgo. *Palatana, Parietaria, Erba vetraria.*

Usus. Mucillagine qua gaudet et abundantia nitratis Potassae inter diuretica enumeratur; in calculo, tabe, stranguria laudabilis. Folia mirifice vasa vitrea poliunt; ad pulices, et curculiones a domibus et horreis eliminandis apta.

2234. *DIFFUSA*. *M. et K. Dtsch. Fl. t. 1. p. 827*. Villosa. Caulibus prostratis diffusis ramosis: foliis alternis ovatis 3-plinerviis pellucido-punctatis basi apiceque parum contractis: cymis axillaribus geminis bifidis paucifloris: bracteis decurrentibus floribus brevioribus: florum hermaphroditorum perigoniis denique elongatis, staminibus duplo longioribus.

P. officinalis ex parte. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 327. n. 1151. - Bert. Fl. It. t. 2. p. 212.*

Ad muros cum precedente.

Perenn. Flor. Vere, et Autumno.

Vulgo indiscriminatim. *Palatana* etc.

2235. *CRETICA*. *L. Sp. Pl. p. 1492*. Hirsuta. Caule prostrato, ramis diffusis: foliis ovatis apice parum contractis obtusis secus basim triplinerviis pellucido-punctatis: cymis sub-6-floris geminis axillaribus, petioli longitudine: bracteis parvis, duabus subduplo latioribus longioribusque obovatis: perigoniis fructiferis post anthesim accretis, dentibus acutis suberectis.

P. cretica *Bert. Fl. It. t. 10. p. 622.*

Ad muros et sepes. *Via di S. Vitale.*

Perenn. Flor. Junio. Perigonium albidum.

Obs. Folia parva at majora quam in *P. lusitanica* brevius petiolata, caulis robustior.

2236. *LUSITANICA*. *L. Sp. Pl. p. 1492*. Hirsutiuscula. Caule tenui prostrato ramoso: foliis ovalibus basi apiceque contractis inferius trinerviis pellucido-pun-

etatis ciliatis: cymis solitariis axillaribus subtrifloris, petiolis duplo brevioribus, bracteis digitatis segmentis lanceolâto-linearibus: perigoniis campanulatis post anthesim immutatis.

P. lusitanica. *Maur. Cent.* 13. p. 47. - *Bert. Fl. It. t. 2.* p. 214.

Ad muros vetustos et in fissuris lapidis tibuntini non infrequens circa Romam.

Perenn. Flor. a Februario ad Junium. Perigonium albidum.

ATRIplex.

2237. *PORTULACOIDES*. *L. Sp. Pl.* p. 1493. Farinoso-argentea. Caule procumbente, ramis adscendentibus: foliis oppositis breviter petiolatis ovali-oblongis vel oblongo-lanceolatis obtusis integris: spicis interruptis axillaribus terminalibusque: perigoniis fructiferis trilobis, faciebus muricatis.

A. portulacoides *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod.* p. 107. n. 315. - *Bert. Fl. It. t. 10.* p. 410.

In maritimis et salsis. *Ostia Fiumicino*: abunde *alle Saline d'Ostia*.

Frut. Flor. Julio-Augusto. Perigonium viridi-luteulum.

Vulgo. *Porcacchia marina*.

Usus. Folia in aceto servantur uti folia *Crithmi maritimi*.

2238. *ROSEA*. *L. Sp. Pl.* p. 1493. Albo-farinosa. Caule ramosissimo erecto vel adscendente, ramis divaricatis: foliis divaricatis alternis rombeis superioribus ovatis, omnibus inaequaliter acute dentatis: perigoniis fructiferis romboideis superne denticulatis, dente terminali majore, faciebus tuberculatis vel nudis.

A. rosea. *Bert. Fl. It. t. 10.* p. 412.

In maritimis praesertim Adriatici. *Littorale di Fermo, Grotteamare* etc.

Ann. Flor. Julio-Septembri. Perigonium barbaceum.

2239. *HASTATA*. *L. Sp. Pl.* p. 1494. Pallide virens, tuberculato-farinosa. Caule diffuso, ramis elongatis: foliis oppositis alternisve hastatis, basi truncatis, superioribus attenuatis integris vel leviter sinuato-dentatis: spicis axillaribus terminalibusque. perigoniis fructiferis rombeo-triangularibus basi fere truncatis, marginibus integris vel leviter dentatis, faciebus tuberculatis.

γ salina, Dense tuberculato-farinosa: foliis crassiusculis, spicis densis.

In cultis et marginibus viarum, γ in maritimis et salsis. *Ostia Fiumicino, Terracina* etc.

Ann. Flor. Septembri, Octobri. Perigonium viride.

2240. *PATULA*. *L. Sp. Pl.* p. 1494. Glabra laete virens. Caule saepius erecto, ramis patulis: foliis longe petiolatis oppositis alternisve late-asthato-triangularibus parce

dentatis, basi truncatis: spicis terminalibus subinterruptis: perigoniis romboideis trisectis, segmento medio integro, lateralibus subdentatis, faciebus tuberculatis nudisve.

A. patula. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 107. n. 317. - Bert. Fl. It. t. 10. p. 418.*

In hortis, marginibus herbosis Romae et in maritimis.

Ann. Flor. Augusto-Octobri. Perigonium viride.

2241. *ANGUSTIFOLIA. Smith. Engl. Fl. t. 4. p. 358.* Caule adscendente, ramis elongatis patentissimis: foliis anguste hastato-lanceolatis subintegris basi cuneatis, superioribus lanceolatis integerrimis: spicis laxe glomerulatis: perigoniis fructiferis romboidalibus tricuspidatis, faciebus tuberculatis nudisve.

A. Angustifolia. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. p. 107. n. 315. - Bert. Fl. It. t. 10. p. 420.*

In ruderalis et incultis vulgaris.

Ann. Flor. aestate. Perigonium viride.

CLASS. XXIV. CRYPTOGRAMIA

ORD. 1. FRUCTIFICATIO TERMINALIS—EQUISETI.

527. *EQUISETUM L.* Amentum terminale: squamae peltatae angulatae verticillatim approximatae (*clavi*), supra nudaе, subtus sporangiferae: sporangia 4-7 in orbem disposita longitudinaliter dehiscentia: sparae glabrae numerosissimae liberae, apendicibus filiformibus apice spathulatis, donatae: filamenta alternatim humiditate circa sporas contorta, siccitate elastice distensa. *EQUISETACEAE DC.*

ORD. 2. FRUCTIFICATIO AD BASIM FOLIORUM AUT PETIOLORUM VEL INTER FIBRAS RADICALES—MARSILEAE.

528. *MARSILEA. L. Sp. Pl. p. 1183.* Fructificatio pedicellata ad basim petiolorum: conceptacula ovalia vel subglobosa solitaria vel subterna coriacea bivalvia bilocularia, loculis transversim seriate locellatis in pedicello subtrifido: sporangia majora minoribus mixta, locellis inserta super lineas elevatas parallelas: majora spora unica ovali-oblonga, minora sporulis minutissimis copiosis repleta.

529. *PILULARIA L.* Fructificatio ad foliorum basin. Conceptacula solitaria globosa coriacea brevissime pedunculata quadrilocularia, apice tandem dentibus quatuor dehiscentia: sporangia suturis valvarum inserta: inferiora in quoque loculo, sporam unicam medio constrictam, exhibentia, superiora sporulas copiosas minutissimas.

530. *SALVINIA Mich.* Fructificatio inter fibras radicales, e ramo brevi aphylo inferius descendente. Conceptacula glomerata membranacea 4-8 unilocularia indehiscentia: sporangia difformia e basi interna conceptaculi carpophoro, pro sporis in ramos soluto, adpressa, majora ovoidea monospora, minora numerosissima sphaerica mucillagine tantum repleta.

531. *ISOETES L.* Fructificatio in basi dilatato-concava foliorum. Sporangia membranacea ovalia vel subrotunda indehiscentia uniformia sed magnitudinis diversae, filamentis quoque versu radiantibus percursa; majora tuberculata in basi foliorum exteriorum, minora laevia in basi interiorum, omnia membrana semilunari e folio assurgente tecta, apiceque squamula cordata suffulta: sporae majores numerosae in hemisphaeriis duobus anulo partitae, costisque tribus ab anulo superius elevatis, apice convergentibus, notatae; minores numerosissimae granulos minimos farinae referentes. Membrana conceptaculi ex integro sejungi potest in sporis immaturis, in maturis sponte secedit in frustulis.

ORD. 3. FRUCTIFICATIO AXILLARIS-LICOPODIA.

532. *LYCOPodium L. ex parte.* Fructificationes sessiles vel brevissime pedicellatae. Sporangia conformia subrotunda, reniformia, vel transverse ovalia, rima transversali dehiscentia: sporae tenuissimae pulverulentae globulosae in corpuscula trigona quaternatim coerentia.

533. *SELAGINELLA Spring. Apud Doell.* Fructificationes sessiles vel brevissime pedicellatae. Sporangia subrotunda vel reniformia, rima transversali dehiscentia, difformia; majora 3-4-valvia, sporis 3-4, costis tribus exilibus apice conniventibus, notata; minora reniformia vel subrotunda muriculata, sporulis tenuiter pulverulentis in corpuscula trigona quaternatim coerentia.

ORD. 4. FRUCTIFICATIO IN FONDE DORSALIS, QUANDOQUE TERMINALIS-FILICES.

SUBOR. 1. *Conceptacula unilocularia anulo destituta
valvis dehiscentia.* OPHIOGLOSSAE HOOK.

534. OPHIOGLOSSUM *L.* Spica terminalis gracilis immatura nodoso-articulata, matura emarginato-dentata: sporangia ad invicem distica, in valvas binas, dehiscentia.

535. BOTRYCHIUM *Swartz.* Spica composita subpaniculata: conceptacula globulosa libera distice disposita in valvas binas dehiscentia.

SUBOR. 2. *Conceptacula anulo destituta longitudinaliter dehiscentia.*
OSMUNDACEAE HOOK.

536. OSMUNDA *L. ex parte.* Spica terminalis composita. Sporangia subglobosa pedicellata venoso-reticulata, dorso gibere parvo (*anulo incompleto*) donata, unilocularia ab apice ad basim dehiscentia.

SUBOR. 3. *Conceptacula anulo elastico cinta transversaliter, et irregulariter
dehiscentia.* POLYPODIACEAE HOOK.

* *Polypodiaceae nudae Koch.*

537. CETERACH *Bauh.* Sori in dorso frondis lineares aut oblongi sparsi vel regulariter dispositi: sporangia parva numerosa, squamis scariosis, interposita.

538. POLYPODIUM *L. ex parte.* Sori in dorso frondis rotundi sparsi, vel regulariter dispositi: sporangia numerosa congesta.

539. GRAMMITIS *Swartz.* Sori irregulares in dorso frondis: sporangia globosa sparsa, vel totum dorsum inordinatim tegentia.

Palypodiaceae indusiatae Koch.

540. *ASPIDIUM R. Brown.* Sori in dorso frondis subrotundi seriatim vel sparsi: indusium membranaceum orbiculare peltato-umbilicatum, stipitulo centrali, adfixum, toto margine liberum: sporangia numerosa approximata.

541. *POLISTICUM Roth.* Sori in dorso frondis subrotundi seriatim vel sparsi: indusium membranaceum subrotundum centro adfixum, plica a centro ad periferiam vergente, subreniforme apparens: sporangia numerosa approximata.

542. *ANTHYRIUM Roth.* Sori semilunati in dorso pinnularum frondis biseriali, initio distincti, tandem saepe confluentes: indusium semilunatum margini externo adnatum ex interiore dehiscens, margine fimbriato: sporangia globulosa

543. *CYSTOPTERIS Bernard.* Sori in dorso frondis subrotundi sparsi vel seriatim: indusium membranaceum reniforme vel lanceolatum, denticulatum vel laciniatum, puncto marginali tandem adfixum, ab apice corrugatum denuo deciduum: sporangia congesta.

544. *ASPLENIUM L. ex parte.* Sori in dorso frondis lineares aut ovals sparsi et solitarii: indusium margini externo adnatum, interno liberum, tandem revolutum: sporangia minima globulosa.

545. *SCOLOPENDRIUM Smith.* Sori in dorso frondis lineares paralleli obliqui: indusium membranaceum centro longitudinaliter adnatum, soros utrinque cingens: sporangia minuta numerosa conferta.

546. *BLECHNUM L.* Sori in dorso frondis ex utroque latere nervi medii paralleli positi lineares recti elongati continui: indusium membranaceum distans a margine, ex interiore ab utraque serie dehiscens, sporangia minuta numerosa conferta.

547. *PTERIS L. ex parte.* Sori dorsales lineares recti continui in utroque margine pinnularum costae parallelis: indusium membranaceum marginale ex interiora dehiscens: sporangia minuta.

548. *ADIANTHUM L.* Sori rotundi oblongi lineares indusio adnati: indusium membranaceum tandem scarosum apice vel in latus e frondis margine ortum et cum ipso frondis margine continuatum, ab interiora dehiscens.

CRYPTOGOMIA—EQUISETI.

EQUISETUM.

2242. *ARVENSE*. *L. Sp. Pl. p.* 1513. Caulibus fertilibus praecocioribus simplicibus profunde sulcatis, vaginis turbinato-tubulosis laxis, in dentes 8 scariosos acutos, profunde divisos; caulibus sterilibus senioribus verticillato-ramosis, ramis 4-angularibus scabris, vaginis 4-dentatis: spica obtusa.

E. arvense *Bert. Fl. It. Crypt. t. 1. p.* 7.

In humidis sylvarum, vinearum, ad margines canalium non rarum.

Perenn. Fruct. Aprili, Majo. Peltae extus fuscae, caulis viridis.

Vulgo. *Coda di Cavallo*, *Rasparella*.

Usus. Inter diuretica olim enumerata, et in technicis ad opera lignea tornata, vel caelata polienda.

2243. *THELMALTEJA*. *Ehrh. Beitr. t. 2. p.* 159. Caulibus fertilibus praecocioribus simplicibus, vaginis magnis obconico-truncatis scariosis, dentibus 20-30 subulato-setaceis: caulibus sterilibus elatis verticillato-ramosis: ramis exilibus numerosis simplicibus 8-angularibus, vaginulis brevibus 4-5-dentatis: spica grandi obtusa.

E. fluviatile *Bert. Fl. It. Crypt. t. 1. p.* 9.

In humidis et ad margines fossarum commune.

Perenn. Fruct. Aprili. Spica alba, peltis extus atro-rubentibus: caulis fertilis rubens, sterilis heburneus, ramis viridibus.

Vulgo. *Coda di Cavallo*.

2244. *PALUSTRE*. *L. Sp. Pl. p.* 1516. Caulibus fertilibus sterilibusque confor-
mibus laeviusculis erectis superius ramosis profunde 6-8 sulcatis: vaginis turbinatis 6-8-dentatis, dentibus, lato margine membranaceo, lanceolatis: ramis tetragonis, vaginulis 4-dentatis: spica parva obtusa.

E. palustre *Bert. Fl. It. Crypt. t. 1. p.* 11.

In udis argillosis etiam circa Urbem.

Perenn. Fruct. Majo-Junio. Peltae extus purpureae caulis virens.

2245. *LIMOSUM*. *L. Sp. Pl. p.* 1517. Caulibus fertilibus sterilibusque conformibus laevibus erectis flaccidis nudis vel superius ramosis 10-20-striatis, vaginis cylindricis adpressis apice laxiusculis 10-20-dentatis, dentibus, angusto margine membranaceo, lanceolato-subulatis: ramis irregularibus 5-6-angularibus: vaginulis 5-8-dentatis: spica ovali obtusa.

E. limosum Bert. *Fl. It. Crypt. t. 1. p. 14.*

In inundatis ad fossas.

Perenn. Fruct. aetate. Peltae rufo-fuscae, caulis virens.

2246. *RAMOSUM. Schleicher Cat. Pl. Helv. 1807. p. 27.* Caulibus fertilibus sterilibusque conformibus scabris erectis saepius ramosis 8-15-sulcatis: vaginis cylindraceutis laxis, costis convexus 6-8-dentatis, dentibus membranaceo-marginatis, lanceolato-subulatis obscure striatis diu persistentibus: ramis solitariis vel 2-9-verticillatis profunde 4-sulcatis, vaginulis turbinatis sub-4-dentatis: spica ovali acuminata.

E. ramosum Bert. *Fl. It. Crypt. t. 1. p. 13.*

In arenosis umidis. *Monte Mario presso Villa Mellini.*

Perenn. Fruct. Majo-Julio. Peltae extus castaneo-rubrae, caulis glauco-virens.

2247. *HYEMALE. L. Sp. Pl. p. 1517.* Caulibus fertilibus sterilibusque conformibus erectis simplicibus vel basi parce ramosis, costis 14-20 scaberrimis: vaginis cylindricis multicostatis, costis planis, dentibus patulis subrotundis, acumine lanceolato membranaceo cito deciduo, terminatis: vaginulis ramorum 6-8-costatis: spica ovata acuta.

E. hyemale Bert. *Fl. It. Crypt. t. 2. p. 15.*

In inundatis praesertim cretaecis frequens.

Perenn. Fruct. aestate. Spica castaneo-nigricans, caulis intense viridi-glaucescens.

Vulgo. *Rasparella.*

Usus. Ad polienda vasa vitrea, terrea lapidea optima, item ad opera ligna, vel metallica laeviganda.

2248. *VARIEGATUM. Schleicher Cat. Pl. Helv. 1807. p. 27.* Caulibus fertilibus sterilibusque conformibus simplicibus caespitosis 6-8-costatis, costis asperis: vaginis cylindricis brevibus apice latioribus, costis convexus 6-8, in dentibus, acumine plano membranaceo-scarioso tandem deciduo, continuatis: acuminibus dentibusque 4-striatis, striis tandem evanidis, in costis continuatis: spica brevi apiculata.

E. variegatum Bert. *Fl. It. Crypt. t. 1. p. 16.*

In solo argilloso. *Monte Mario, via della Cammilletta.*

Perenn. Fruct. Majo-Junio. Spiculae nigricantes, caulis pallide virens.

CRYPTOGAMIA—MARSILEAE.

MARSILEA.

2249. *QUADRIFOLIA*. *L. Sp. Pl. p. 1182. ex part.* Frondibus longe petiolatis, limbo quadripartito, partibus obovato-cuneatis glabris integerrimis.

M. quadrifolia Bert. Fl. It. Crypt. t. 1. p. 120.

In canalibus et fossis lente fluentibus. *Canali pontini.*

Perenn. Fruct. Julio-Augusto.

PILULARIA.

2250. *GLOBULIFLERA*. *L. Sp. Pl. p. 1183.* Frondibus alternis lineari-subulatis in laminis minime expansis: sporangia pisi magnitudine.

P. globulifera Bert. Fl. It. Crypt. t. 1. p. 117.

In paludosis. *Maccarese, Civitavecchia.*

Perenn. Fruct. aestate, et autumn.

SALVINIA.

2251. *NATANS*. *Hoffm. Deutschl. Fl. t. 2. p. 4.* Frondibus pinnatis, pinnis lato-ellipticis obtusis supra stellato-hispidulis subtus longe fasciculato-pilosis: sporangiis fasciculatis.

S. natans Bert. Fl. It. Crypt. t. 1. p. 119.

In aquis lentis. *Civitavecchia, Ostia, Maccarese etc.*

Perenn. Flor. aestate in autumn.

ISOETES.

2252. *LACUSTRIS*. *L. Sp. Pl. p. 1563.* Frondibus caespitosis crassiusculis longe acuminatis crebre venulosis: ligula ovata parva: sporangia marginato-spinellosa.

I. lacustris Bert. Fl. It. Crypt. t. 1. p. 115.

In palustribus circa Centumcellas.

Perenn. Fruct. Junio-Julio.

CRYPTOGAMIA—LYCOPODIA.

LYCOPODIUM.

2253. *CLAVATUM*. *L. Sp. Pl. p. 1564.* Caule late repente, ramis fructiferis adscendentibus, foliis sparsis dense vestito: foliis lineari-lanceolatis acuminatis piloque longo denticulato terminatis: spicis terminalibus cylindricis, pedunculo communi, bracteis late ovatis, apice cuspidato-denticulato, abscondito.

L. clavatum Bert. *Fl. It. Crypt. t. 1. p. 18.*

In sylvaticis Latii, Umbriae et Piceni. *Albano, Monte de' Fiori* etc.

Perenn. Fruct. Julio-Augusto.

Vulgo. *Lycopodio.*

Usus. In medicina jam invaluit; facile urit, unde ad fulgura artificialia in pyrotecnica adhibetur.

SELAGINELLA.

2254. *DENTICULATA.* Gren. et God. *Fl. de Franc. t. 3. p. 656.* Caule caespitoso radicante, ramis adscendentibus applanatis: foliis tetrastichis late ovatis margine tenuiter denticulatis, seriebus externis majoribus divaricato-patentibus, internis minoribus cauli adpressis: spica solitaria sessili: bracteis inferioribus foliis conformibus, superioribus acuminatis.

Lycopodium denticulatum Bert. *Fl. It. Crypt. t. 1. p. 26.*

Super saxa et arbores communis etiam prope Romam. *Valle dell' Inferno.*

Perenn. Fruct. Majo-Junio.

2255. *HELVETICA.* Spring. apud Doell. *Rhein. Fl. p. 38.* Caule caespitoso radicante, ramis adscendentibus applanatis: foliis ovatis, margine tenuissime denticulatis (subvitrato) tetrastichis, seriebus externis majoribus divaricato-patentibus, internis minoribus cauli adpressis: spica elongata simplici vel bifida longe pedunculata: foliis pedunculi parvis erectis: bracteis ovato-acutis.

Lycopodium helveticum Bert. *Fl. It. Crypt. t. 1. p. 25.*

In sylvis ad arbores vetustas. *Macchia della Fajola.*

Perenn. Fruct. Julio-Augusto.

CRYPTOGAMIA-FILICES.

OPHIOGLOSSUM.

2256. *VULGATUM.* L. *Sp. Pl. p. 1518.* Fronde basi squamata superius bipartita, parte sterili ovata vel oblonga integra basi breviter decurrente, fertili linearilongata, spica solitaria bifidaque.

O. vulgatum Bert. *Fl. It. Crypt. t. 1. p. 28.*

In umbrosis sylvarum. *Macchie di Marino.*

Perenn. Fruct. Aprili-Junio.

Vulgo. *Lingua di serpe.*

2257. *LUSITANICUM.* L. *Sp. Pl. p. 1518.* Fronde basi squamata superius bi-

partita, parte sterili lanceolata inferius cuneato-attenuata, fertili lineari: spica solitaria.

O. lusitanicum Bert. Fl. It. Crypt. t. 1. p. 29.

Inter saxa in siccis. Sul Testaccio in copia.

Perenn. Fruct. Decembri ad Februarium. Planta pusilla.

BOTRYCHIUM.

2258. *LUNARIA*. Swartz in Schrad. Journ. t. 2. p. 110. Fronde basi squamis obsita, superius 2-partita, parte sterili pinnatisecta, segmentis lunato-reniformibus vel subromboideis integris incisive, fertili superius pinnato-partita, segmentis incis.

B. Lunaria Bert. Fl. It. Crypt. t. 1. p. 30.

In apenninis Umbriae, et Piceni Monti de' Fiori, Sibilla, Capo d'acqua etc.

Perenn. Fruct. Junio-Augusto.

Vulgo. *Lunaria minore*, *Erba lunaria*.

OSMUNDA.

2259. *REGALIS*. L. Sp. Pl. p. 1521. Intense, et laete viridis. Frondibus caespitosis grandibus bipinnatisectis, pinnulis inferioribus sterilibus lanceolatis basi oblique truncatis subintegris, terminalibus linearibus fructiferis, spicas paniculatas simulantibus: stipite hinc canaliculato: soris densis alternis.

O. regalis Bert. Fl. It. Crypt. t. 1. p. 32.

Ad ripas canalium in Pontinis.

Perenn. Fruct. Majo-Junio.

Vulgo. *Osmunda*, *Felce florida*.

Obs. Planta orgyalis: gigas filicum indigenarum.

CETERACH.

2260. *OFFICINARUM*. Willd. Sp. t. 5. p. 136. Frondibus caespitosis lanceolatis cartilagineo-crassis pinnati-partitis, pinnis alternis ovatis oblongisve obtusis: paleis densis lucidis irregulariter denticulatis.

C. officinarum Bert. Fl. It. Crypt. t. 1. p. 37.

In montibus calcareis frequens, et in maceriis. *Tivoli*, *Albano*, *Monte Lucetile* etc.

Perenn. Fruct. toto anno.

Vulgo. *Cetracca*, *Erba dorata*.

Usus. Jam in hydropo et obstructionibus, nunc fere oblita.

POLYPODIUM.

2261. *VULGARE*. L. Sp. Pl. p. 1544. Viridi-pallescens. Frondibus sejunctis

ovato-lanceolatis vel lanceolatis pinnato-partitis, pinnis lineari-oblongis subser-
rulatis: soris in quaque pinna biseriatis: stipite longo glabro.

P. vulgare Bert. *Fl. It. Crypt.* t. 1. p. 41.

β serrulatum. Pinnis lanceolato-acutis serratis.

P. vulgare β Bert. l. c.

In muris vetustis, radicibus arborum annosarum etc. communis, β in Amph.
Flavio.

Perenn. Fruct. a vere in aestatem.

Vulgo. *Polipodio*, *Polipodio quercino*.

Usus. In materia medica inter resolutentia enumeratur, praesertim in colica,
et arthritide.

2262. *DRYOPTERIS*. *L. Sp. Pl.* p. 1553. Lacte et intense virens. Frondibus
sejunctis delthoideis superne simpliciter, inferne bipinnatis, pinnis inferioribus
longiuscule stipitatis, pinnulis basi liberis: pinnularum segmentis oblongis obtusis
suberenatis: soris in quoque segmento biseriatis: stipite longo inferius parce
squamato.

P. Dryopteris Bert. *Fl. It. Crypt.* t. 1. p. 46.

β calcareum Gren. et God. Fronde minutissime glandulosa.

In fessuris rupium, muris et radicibus arborum in Umbria, et Piceno, β
in montibus Latii. *La Riccia*.

Perenn. Fruct. Junio-Julio.

GRAMMITIS.

2263. *LEPTOPHYLLA*. *Swart. Syn. Fil.* p. 23. Pusilla, flavo-virens. Frondibus
caespitosis inaequaliter stipitatis ovali-oblongis bipinnatis, pinnis flabellato-cu-
neatis inciso-dentatis, in frondibus brevioribus latioribus: stipite purpureo glabro:
sporangiis viridibus, tandem nigricantibus.

G. leptophylla Bert. *Fl. It. Crypt.* t. 1. p. 40.

In muris et saxis humidis. *Alla Tofa*, et prope Romam. *Casarella*; *Tor-
di Quinto sotto la rupe* etc.

Ann. Fruct. Martio ad Junium. Plantula elegantissima.

ASPIDIUM.

2264. *LONCHITIS*. *Swartz. Syn. Fil.* p. 43. Fusco-virens. Frondibus caespit-
osis coriaceis lanceolatis utrinque attenuatis pinnatis, pinnis alternis brevissime
petiolatis lanceolato-falcatis, basi superne acute auriculatis inferne oblique trun-
catis, toto margine dentato-denticulatis, dentibus spinulosis: stipite brevi rachide-
que paleaceis.

A. *Lonchitis* Bert. *Fl. It. Crypt. t. 1. p. 49.*

In apenninis Umbriae et Piceni frequens.

Perenn. Fruct. Junio–Augusto.

2265. *ACULEATUM*. Swartz. *Syn. Fil. p. 53.* Laete et intense virens. Frondibus caespitosis subcoriaceis oblongo-lanceolatis utrinque attenuatis bipinnatis, pinnis lanceolato-acuminatis, pinnulis alternis brevissime petiolulatis ovalibus basi superius auriculatis, irregulariter dentatis, dentibus majoribus spinulosis: stipite brevi, rachidibusque paleaceis.

A. *aculeatum* Bert. *Fl. It. Crypt. t. 1. p. 54.*

In sylvaticis apenninorum Umbriae et Piceni, subapenninorum et etiam prope Romam.

Perenn. Fruct. Junio–Augusto.

POLYSTRICUM.

2266. *THELIPTERIS*. Roth. *Tent. Fl. Germ. t. 3. p. 77.* Obscure virens glabrum. Frondibus sejunctis longe stipitatis oblongo-lanceolatis pinnatifidis, pinnis lineari-lanceolatis pinnato-partitis, pinnulis subfalcatis oblongis quandoque acutatis integerrimis, fructiferis revolutis: soris in disco pinnularum denique confluentibus: rhizomate repente.

Aspidium Thelypteris Bert. *Fl. It. Crypt. t. 1. p. 52.*

In uliginosis ad fossas. *Ostia, Fiumicino.*

Perenn. Fruct. Julio–Augusto.

2267. *FILIX-MAS*. Roth. *Tent. Fl. Germ. t. 3. p. 77.* Laete et intense virens. Frondibus grandibus caespitosis elliptico-oblongis pinnatis, pinnis alternis oblongo-lanceolatis pinnato-partitis, pinnulis oblongis obtusis subconfluentibus crenatodentatis, dentibus muticis: soris ultra medium a basi biseriatis: stipite brevi rachidibusque paleaceis, paleis descendendo confertioribus.

Aspidium Filix-mas Bert. *Fl. It. Crypt. t. 1. p. 56.*

In saxosis Apenninorum et subapenninorum. *Monti Pizzo, Lucretile* etc.

Perenn. Fruct. Junio–Augusto.

Vulgo, et in officinis. *Felce maschio.*

Usus. In taenia summopere laudata et hucusque communiter adhibita.

2268. *CRISTATUM*. Roth. *Tent. Fl. Germ. t. 3. p. 8.* Tetro-virens. Frondibus caespitosis elongato-lanceolatis, basi latitudine exquisite decrescentibus, pinnatisectis, pinnis medianis ovato-lanceolatis, inferioribus triangularibus, omnibus pinnati-lobis, pinnulis oblongis obtusis confluentibus muticis vel spinuloso-dentatis:

oris irregulariter biseriatis: stipite brevi paleaceo, paleis latiusculis, in rachide minoribus paucis.

Aspidium Filix-mas β . *Bert. Fl. It. Crypt. t. 1. p. 57.*

In Umbriae et Piceni montibus aridis. *Monte Valubrio.*

Perenn. Fructif. Junio-Augusto.

2269. *SPINULOSUM* DC. *Fl. Fr. t. 2. p. 561.* Obscure virens. Frondibus sejunctis ovatis oblongisve bi-tripinnatisectis, pinnis triangulari-lanceolatis, inferioribus, mediis subbrevioribus, pinnulis pinnatifidis vel pinnatisectis lobatis oblongis obtusis dentatis, superioribus confluentibus, dentibus cuspidato-muricatis: soris subbiseriatis: stipite rachidibusque paleaceis.

Aspidium dilatatum *Bert. Fl. It. Crypt. t. 1. p. 59.*

In Apenninis Umbriae. *Atta Sibilla nel salire.*

Perenn. Fructif. Julio-Augusto

2270. *RIGIDUM* DC. *Fl. Fr. t. 2. p. 560.* Intense virens. Frondibus sejunctis oblongo-lanceolatis bipinnatisectis subtus glandulosis, pinnis lanceolatis pinnato-partitis, pinnulis ovatis oblongisve superne denticulatis, dentibus acutis mucronulatis: soris biseriatis: stipite brevi rachidibusque paleaceis, paleis in basi stipitis confertissimis.

Aspidium rigidum *Bert. Fl. It. Crypt. p. 61.*

In Apennino Piceni. *Monte Priore.*

Perenn. Fructif. Junio-Augusto

CYSTOPTERIS.

2271. *FRAGILIS* BERNARD in *Schrad. journ. v. 1. pars. 2. p. 26.* Laete virens. Frondibus tenuibus distinctis approximatis oblongo-lanceolatis bipinnatis, pinnis parum distantibus, inferiore proximis brevior, lanceolatis vel ovato-lanceolatis, pinnulis ovatis ut plurimum obtusis dentatis, dentibus obtusis acutatisve: stipite, basi paleaceo, frondo brevior.

Cyathea fragilis *Bert. Fl. It. Crypt. t. 1. p. 102.*

In calcareis subapenninis. *Monte Gemaro.*

Perenn. Fructif. Junio-Julio.

Obs. Planta elegantissima uti coeterae hujus generis.

2272. *REGIA* KOCH. *Syn. Fl. Germ. et Helv. ed. 3. p. 135.* Laete virens. Frondibus tenuibus distinctis approximatis oblongo-lanceolatis acutis bipinnatis, pinnis distantibus, inferiore proximis brevior, ovato-lanceolatis ovato-acuminatis lanceolatisve, pinnulis lanceolatis partitis vel incisis, lobulis integris dentatisve: stipite, frondem aequante, basi parce paleaceo.

C. fragilis x *Bert. Fl. It. Crypt. t. 1. p. 103.*

In montibus calcareis Latii ad rimas rupium. *Quadognolo.*

Perenn. Fructif. Julio-Augusto.

2273 *ALPINA* GREU. ET GOD. *Fl. de Franc. t. 3. p. 634.* Pallide virens. Frondibus tenuissimis caespitosis oblongo-lanceolatis acutis bipinnatis, pinnis lanceolato-acutis, inferioribus distantibus, infima proximis brevior, pinnulis pinnatifidis, laciniis tenuibus apice bidentatis: stipite fronde brevior basi dense paleaceo.

Cyathea alpina Bert. Fl. It. Crypt. t. 1. p. 106.

In apenninis Umbriae et Piceni. *Sibilla, Sasso Borghese.*

Perenn. Fructif. Julio-Augusto.

ASPLENIUM.

2274 *TRICHOMANES* L. *Sp. Pl. p. 1540.* Glabrum, saturate virens. Frondibus numerosis caespitosis linearibus pinnatis, pinnis subrotundis ovalibusque crenulato-dentatis basi inequaliter cuneatis: stipite brevi nudo fusco-rubro cito in rachidem superius canaliculatam, margine crenulato, continuatam.

A. Trichomanes Bert. Fl. It. Crypt. t. 1. p. 67.

In fissuris rupium et in muris vetustis commune.

Perenn. Fructif. Vere in Autumnum. Frondes hyeme pereunt.

Vulgo. *Capelvenere.*

Usus. Inter adstringentia Trichomanis herba jam enumerabatur, nunc pro Adiantho Capillus-veneris usurpatur et vis diuretica procul dubio eadem.

2275 *VRIDE* SWARTZ. *Syn. Fil. p. 80.* Glabrum laete virens. Frondibus numerosis caespitosis linearibus pinnatis, pinnis ovatis subrotundisve crenatis basi cuneatis exquisite petiolulatis: stipite brevi nudo fusco-rubro, cito in rachide viridi superius depressa, continuato.

A. viride Bert. Fl. It. Crypt. t. 1. p. 76.

In sylvis apenninorum Umbriae. *Boschi del Cavaliere.*

Perenn. Fructif. Vere in Autumnum, frondesque hyeme pereunt.

2276 *RUTA-MURARIA* L. *Sp. Pl. p. 1541.* Glabrum, saturate vivens. Frondibus caespitosis triangulari-ovatis bi-tripinnatis, pinnulis coriaceis ovatis vel oborvato-oblongis integris vel superius crenulatis: stipite nudo longitudine frondis, basi fusco-rubro, in rachide ramosa viridi superius depresso-canaliculata, continuato.

A. Ruta-muraria Bert. Fl. It. Crypt. t. 1. p. 71.

In muris humidis humbrosis. *Mura di Civita Castellana.*

Perenn. Fructif. Junio in Autumnum.

Vulgo et in officinis. *Ruta muraria.*

Usus. Inter adstringentia, et corroborantia jam valuit.

1277 ADIANTHUM-NIGRUM *L. Sp. Pl. p. 1541*. Nitidum saturate virens, sub-
plus pallidior. Frondibus caespitosis coriaceis triangulari-acutatis bi-tripinnatis,
pinnis ovato-lanceolatis acutis, pinnulis ovatis apice acute serratis, basi cuneatis
integerrimis: stipite nudo atro-rubro frondis longitudine, in rachide ramosa palli-
diori superius bisulcata, producto

A. Adiantum-nigrum *Bert. Fl. It. Crypt. t. 1. p. 74*.

β. Serpentinum. Pinnis minoribus remotioribus infimis profundius lobatis *Koch.*

A. Adiantum nigrum δ. *Bert. l. c.*

In umbris frequens et ad sepes,

Perenn. Fructif. Vere et Autumno.

Vulgo. *Capelvenere nero*.

2278. FISSUM *Willd. Sp. Pl. t. 3. p. 348*. Luteo-virens glabrum. Frondibus
caespitosis oblongo-lanceolatis bi-tripinnatis pinnis ovatis, pinnulis cuneato-flabel-
latis trifidis, laciniis angustis obtusis 2-4-dentatis: stipite elongato basi dense pa-
leaceo, fronde longiore.

A. fissum *Bert. Fl. It. Crypt. p. 78*.

In sylvis umbris apenninorum. *Alla Sibilla*.

Perenn. Fructif. Julio-Augusto.

ANTHYRIUM.

2279. FILIX-FOEMINA. *Roth. Tent. Fl. Germ. t. 3. p. 63*. Laete saturate
virens. Frondibus caespitosis oblongo-lanceolatis apice acuminatis basi constrictis
bipinnatis, pinnis lanceolato-acuminatis, pinnulis dentatis: stipite brevi basi paleaceo.

A. Filix-foemina *Bert. Fl. It. Crypt. t. 1. p. 80*.

In Umbriae et Piceni montibus apenninis. *Boschi del Cavaliere, Monte Acuto* etc.

Perenn. Fructif. Aestate. Filix elegantissima prorsus glabra.

SCOLOPENDRIUM.

2280. OFFICINARUM. *Swartz. Syn. Fil. p. 80*. Glabrum pallide vivens. Fron-
dibus caespitosis cartilagineis oblongo-lanceolatis indivisis exquisite cordatis: sti-
pitem brevi nervoque dorsali paleaceis.

S. officinarum *Bert. Fl. It. Crypt. t. 1. p. 82*.

In umbris humidis, cryptis, gulis puteorum etc. commune.

Perenn. Fructif. Junio-Octobri.

Vulgo. *Lingua di Cervo, Scolopendrio*.

Usus. Scolopendriae herba in materia medica Linnaei enumerabatur inter
adstringentia, nunc vix commemoratur.

2281. BREVE. BERT. *Fl. It. Crypt. t. 1. p. 84*. Glabrum, saturate virens. Frondibus caespitosis cordato-oblongis vel cordato-acuminatis, sinu augusto, auriculis rotundatis convergentibus : nervo dorsali stipiteque basi paleaceo , fronde sublongiore.

In locis umbrosis humidis. *Intorno Terracina*.

Perenn. Fructif. Autumno.

2282. HEMIONITIS SWARTZ *Syn. Fil. p. 90*. Glabrum laete virens. Frondibus caespitosis coriaceis oblongo-lanceolatis, basi cordata, sagittatis, auriculis triangularibus divergentibus: stipite frondi subaequale vel brevior, basi squamoso.

S. Hemionitis. Bert. *Fl. It. Crypt. t. 1. p. 85*.

In umbrosis udis haud frequens. *Testacio, Sermoneta* etc.

Perenn. Fructif. Junio-Octobri.

BLECHNUM.

2283. SPICANT. ROTH. *Tent. Fl. Germ. t. 3. p. 44*. Glabrum saturate virens. Frondibus coriaceis caespitosis oblongo-lanceolatis basim versus decreescentibus, infimis brevissimis pinnato-partitis, externis sterilibus patulis, pinnis oppositis lanceolatis basi latioribus, internis majoribus fertilibus erectis, pinnis linearibus inferioribus alternis margine revolutis: stipitibus brevibus basi paleaceis.

B. boreale. Bert. *Fl. It. Crypt. t. 1. p. 93*.

Ad rupes madidas umbrosas, et in sylvis uliginosis apenninorum Piceni. *Monte Priore, Monte Fortino*.

Perenn. Fructif. Julio-Octobri.

PTERIS

2284. AQUILINA. L. *Sp. Pl. p. 1533*. Pubescens precipue inferius, laeteque virens. Frondibus grandibus coriaceis distinctis ovali-triangularibus bipinnatis, inferius tripinnatis, pinnis oblongo-lanceolatis pinnatifidis, pinnulis lanceolatis margine revolutis: stipite longo robusto sulcato inferius nigro, fronde ut plurimum brevior.

P. Aquilina Bert. *Fl. It. Crypt. t. 1. p. 89*.

In sterilibus frequentissima et in sylvis ceduis.

Perenn. Fructif. Augusto, sed rarissime apud nos.

Vulgo. *Felce, Felce aquilina*.

Obs. Rhixoma horizontaliter sectus, maculas offert, aquilam bicipitem quodammodo referantes: ex hoc nomen aquilinae.

Usus. Frondibus caseum coagulatum, aliosque agricolas productus sarcinamus.

ADIANTHUM.

2285. CAPILLUS-VENERIS *L. Sp. Pl. p. 1558*. Glabrum, lacte et pallide virens. Frondibus distinctis approximatis ovatis aut ovato-lanceolatis bi-tripinnatis, pinulis tenuiter longiusculeque petiolulatis, basi cuneata flabellatis, fertilibus antice irregulariter lobatis, sterilibus crenatis: stipite nigro-purpurascente, frondis longitudine.

A. Capillus-Veneris *Bert. Fl. It. Crypt. t. 1. p. 97*.

In umbrosis, et humidis vulgare.

Perenn. Fructif. Aestate, Autumno.

Vulgo et in officinis. *Capelvenere*.

Usus. Praestat in tisanis et syrupo praesertim pro puerperis, nam diuretici famam ab antiquo gaudet.

DISPOSITIO
GENERUM FLORÆ ROMANÆ

SECUNDUM ORDINES NATURALES

EX METHODO

CLARISSIMI DE CANDOLLEI

PAUCIS IMMUTATIS

PROSPECTUS DISPOSITIONIS

Vegetabilia (plantae) corpora organica, apparatus omogeneis, conflata immobilia insensibilia, ope nutritionis crescentia, reproductionis propagata.

SERIES I. *V. vascularia* = contextu cellulari et vasculari foliisque (paucissimis vix exceptis) donatae.

SECTIO 1. *Cotyledonea* = quorum organa reproductionis, a vero flore statuta, embryonem pariunt, corpore cotyledonari donata, albmine non raro adjecto.

CLASSIS 1. *Dicotyledonea* = duas cotyledones oppositas raro plures gerentia.

SUBCLASSIS 1. *Thalamiflora* = Perigonium duplex: corolla polypetala et stamina receptaculo, sub pistillo posita, inserta, neque calyci adnata.

2. *Calyciflora* = Perigonium duplex: corolla polypetala vel monopetala et stamina super receptaculum calyci conferruminatum, seu calyci inserta.

3. *Corolliflora* = Perigonium duplex: calyx liberus, sepalis plus minus coalitis: corollae monopetalae staminiferae inserta.

4. *Monoclamydea* = Perigonium simplex liberum vel ovario adhaerens, quandoque rudimentale vel nullum, raro biseriatum.

CLASSIS 2. *Monocotyledonea* = unam cotyledonem gerentia, quandoque plures alternas.

SECTIO 2. *Acotyledonea* = quorum reproductionis apparatus, staminibus pistillisque nullis, in sporis inest, seu in peculiaribus corporibus nondum generaliter satis perspectis, ex quibus absque dubio, plantae renovantur.

SERIES II. *V. Cellularia* = contextu cellulari tantum conflata: foliis veris stomatibusque carentia, facie peculiari a vascularibus aprime distincta.

THALAMIFLORA

Ord. I. *RANUNCULACEAE* JUSS (1). *Calyx* 3-6- *plurisepalus*: corollae sepala saepe minorata et nectarifera: stamina plura, *antheris* 2-*locularibus longitudinaliter dehiscentibus*: ovaria plurima raro solitaria libera vel connata singula styligera: carpella 1-polysperma: placentae ex sutura interna: embryo minimus in albuminis fovea. Folia in vaginam semiamplexicaulem dilatata.

Trib. 1.^a *Ranunculaceae verae, seu antheris extrorsis, nuculis 1-spermis*

Subt. 1. *Pseudospermia*. Fructus indehiscentes, stigmata subsessilia in caudam plumosam quandoque evolula.

Clematis 236. (2) *Thalictrum* 237. *Anemone* 234. *Hepatica* 233. *Adonis* 246. *Ceratocephalus* 249. *Ficaria* 247. *Ranunculus* 248.

Subtr. 2.^a *Capsularia*. Capsulae uniloculares polyspermae introrsum dehiscentes, styli in rostro mutati.

Trollius. 250. *Caltha* 233. *Isopyrum* 251. *Erranthis* 487. *Helleborus* 252. *Nigella* 245. *Aquilegia* 244. *Delphinium* 242. *Aconitum* 243.

Trib. 2.^a *Ranunculaceae spuriae, seu antheris introrsis*.

Actaea 234. *Peonia* 241.

Ord. II. *BERBERIDEAE* VENT. *Calyx* 6-*sepalus*: corolla 6, raro polypetala, petalis calyci oppositis: stamina 6 *antheris* 2-*locularibus, valvis elastice dehiscentibus*: ovarium solitarium 1-loculare: bacca vel capsula 1-3-5perma: placenta 1-lateralis: embryo rectus: albumen carnosum vel sub corneum. Folia vel foliola dentato-aristata.

Berberis 148.

(1) Si discrimen aliquod adest, inter nomina familiarum hujus serie, et nomina familiarum generibus opposita, in dispositione Linnaeana id scientiae progressui tribua. Summorum botanicorum assiduis labor in hoc hodie posuit; ut naturales plantarum affinitates firmari pede incedant.

(2) Numerum quoque generi oppositum numero servi generum in nostra Linnaeana dispositione respondet.

Ord. III. NYMPHAEACEAE DC. *Calyx 4-6-sepalus; petala plurima in stamina sensim mutata; antherae 2-loculares longitudinaliter dehiscentes; bacca multilocularis, loculis polyspermis; placentae septis adnatae; embryo extra albumen in basi seminis sacculo obductus. Herbae aquaticae, foliis natantibus.*
Nymphaea 239. *Nuphar* 240.

Ord. IV. PAPAVERACEAE JUSS. *Calyx 2-sepalus; petala 4 regularia; stamina indefinita, antheris bilocularibus longitudinaliter dehiscentibus; capsula 1-2-locularis; placentae intervalvares integrae vel 2-partitae aut septis adnatae; embryo minimus rectus ad basim albuminis oleosi. Herbae succo plerumque lacteo albo vel croceo.*

Papaver 231. *Glaucium* 232. *Chelidonium* 233.

Ord. V. FUMARIACEAE DC. *Calyx 2-sepalus; corolla irregularis, petalis liberis vel coalitis; stamina 6 diadelpha; antherae laterales, cuiusvis androphori, uniloculares, media bilocularis; fructus siliquaeformis, nunc 2-valvis dehiscens polyspermus, nunc indehiscens 1-2-spermus; placentae parietales; embryo rectus vel laeviter arcuatus; albumen carnosum. Herbae succo fatuo.*

Corydalis 348. *Fumaria* 347.

Ord. VI. CRUCIFERAE JUSS. *Calyx 4-sepalus; corolla 4-petala; stamina tetradynamia; receptaculum glandulosum; siliqua vel silicula; placentae angustae intervalvares; embryo curvus; albumen nullum. Folia ut plurimum alterna.*

Subord. I. *Pleurorhizeae* DC. Semina compressa saepe marginata; cotyledones plantae superpositae; radícula rimae cotyledonum applicita, ideo accumbentes

Trib. 1.ª *Siligosae dehiscentes.*

Nasturtium 322. *Dentaria* 323. *Cardamine* 324. *Pteroneorum* 325. *Arabis Barbaerea* 225. *B. Cheiranthus* 326. *Matthiola* 327.

Trib. 2.ª *Siligosae indehiscentes.*

Chakile 300.

Trib. 3.ª *Siliculosae dehiscentes.*

Lunaria 307. *Koniga* 308. *Alyssum* 309. *Hutchinsia* 310. *Iberis* 311. *Teesdalia* 312. *Farsetia* 315. *Vessicaria* 316. *Arabis* 317. *Thlaspi* 319. *Berteroa* 320. *Cochlearia* 321. *Biscutella* 306.

Trib. 4.^a *Siculosae indeiscentes.*

Clypeola 304.

Subord. II. *Nothorhizaceae* DC. Semina obovata: cotyledones planae superpositae, radicula dorso cotyledonum applicita, ideo incumbentes.

Trib. 1.^a *Siliculosae dehiscentes.*

Malchomia 328. *Herperis* 329. *Sisymbrium* 330. *Erysimum* 331.

Trib. 2.^a *Siliculosae indehiscentes.*

Lepidium 313. *Aetionema* 314. *Capsella* 318.

Trib. 3.^a *Siliculosae indehiscentes.*

Nestia 296. *Myagrum* 298. *Senebiera* 301. *Iatis* 305.

Subord. III. *Orthoploceae* DC. Semina ut plurimum globosa: cotyledones superpositae, secus nervum medianum in longum plicatae, ad radiculam dorsalem includendam, et ideo incumbentes conduplicatae.

Trib. 1.^a *Siliculosae dehiscentes.*

Brassica 332. *Eruca* 333. *Sinapis* 334. *Diploaxis* 335.

Trib. 2.^a *Siliculosae indehiscentes.*

Raphanus 303.

Trib. 3.^a *Siliculosae indehiscentes.*

Calepinæ 297. *Rapistrum* 299.

Subord. IV. *Spirolobeae* DC. Semina subglobosa: cotyledones lineares spiraliter volutae, radicula cotyledonibus lateralis, et ideo incumbentes et spiraliter volutae.

Bunias 302.

Ord. VII. CAPPARIDEAE JUSS. *Calix* 4 raro 2-sepalus: corolla 4-petala stamina plurima raro 6, antheris bilocularibus: bacca vel capsula tecaphoro saepe elongato sustentata: placentae bilaterales valvares vel parietales: embryo curvus: albumen nullum. Stipulae verae nullae, dum adsunt spinosae.

Capparis 235.

Ord. VIII. CISTINEAE DC. *Calyx 5-sepalus, sepalis 2-seriatis: petala 5 facile diffusa*: stamina indefinita, antheris 2-locularibus: ovarium solitarium liberum: capsula 1-locularis, *placentis parietalibus, vel plurilocularis, placentis axilibus*: embryo curvus aut spiralis: albumen farinosum. Folia opposita rarius alterna nuda vel stipulata.

Cistus 237. Helianthemum 238.

Ord. IX. VIOLARIEAE DC. *Calyx 5-sepalus: corolla 5-petala anomala; stamina 5 antheris foliaceis bilocularibus quidquam connatis*: ovarium 1-loculare: capsula 3-valvis complete dehiscens: placentae 3-laterales ex medio valvarum: embryo rectus: albumen carnosum. Folia stipulata.

Viola 132.

Ord. X. RESEDACEAE DC. *Calyx et corolla irregulares: sepala 4-5-6: petala totidem alterna: stamina 12-24, antheris bilocularibus: capsula 1-locularis 3-6-cornis vel folliculi corniculati, latere interno et superiore cornuum dehiscentes*: placentae parietales suturis proximae: embryo curvus: albumen axile. Folia alterna.

Reseda 209.

Ord. XI. DROSERACEAE DC. *Calyx 5-sepalus: petala totidem regularia: stamina 3-10, antheris bilocularibus: ovarium liberum: capsula 1-locularis, placentis 3-5-10 parietalibus rarissime basilaribus, modo, placentis in septa dilatatis, plurilocularis: embryo rectus in axe albuminis. Foliatio circinata.*

Parnassia 224.

Ord. XII. POLYGALEAE JUSS. *Calyx 5-sepalus, duobus internis grandibus coloratis (alis Auct): corolla anomala 3-4-petala, staminum androphoro conjuncta: stamina basi monadelpha superne libera vel in falanges duas oppositas: antherae 10 1-loculares poro dehiscentes: capsulae 2-loculares: placenta sutruralis apicalis: embryo rectus in axe albuminis carnosi, quandoque exalbuminosus. Folia integra alterna.*

Polygala 349.

Ord. XIII. SILENEAE BARTL. *Calyx 1-sepalus 5-6-dentatus: petala quot calycis dentes: stamina 10 (rarissime 5) antheris bilocularibus: discus stamina et petala*

sustinet deinde elevatur ad capsulam 1-locularem sustinendam: placenta centralis: embryo perifericus: semina albuminosa. Folia opposita extipulata.

Trib. 1.^a *Lychnoideae* Brown. *Calyce nervoso.*

Cucubalus 194. *Silene* 195. *Lychnis* 198. *Agostemma* 197. *Drypis* 220.

Trib. 2.^a *Diantheae* Brown. *Calyce enervi.*

Soponaria 188. *Dianthus* 189. *Velexia* 190.

Ord. XIV. *ALSINEAE* BARTL. *Calyx* 4-5-sepalus: petala totidem alterna et stamina 10, quandoque minora, antheris bilocularibus super discum glandulosum plus minus evidenter perygynum: capsula 1-locularis: placenta centralis: embryo perifericus: semina albuminosa. Folia opposita, quandoque, stipulis scariosis, donata.

Trib. 1.^a *Sabulineae* Fenzl. *Valvis stylorum numero.*

Sagina 101. *Spergula* 199.

Trib. 2.^a *Stellarineae* Fenzl. *Valvis stylorum numero duplis.*

Areneria 196. *Moechringia* 168. *Stellaria* 192. *Moenchia* 102. *Cerastium* 196.

Ord. XV. *LINEAE* DC. *Calyx* 4-5-partitus: petala totidem alterna: stamina petalorum numero, antheris bilocularibus: capsula 4-5-locularis 8-10-sperma: dissepimenta 4-5 completa totidemque incompleta, semina disjuncta: placenta axilis: embryo rectus: albumen nullum. Folia extipulata.

Linum 127. *Radiola* 103.

Ord. XVI. *TILIACEAE* JUSS. (ex parte) *Calyx* 4-5-sepalus: petala totidem alterna, quandoque deficientia: stamina hypogyna infinita libera, antheris 2-locularibus longitudinaliter dehiscentibus: ovarium 1-4-10-loculare: nux, septis evanidis, 1-locularis polysperma: embryo axilis rectus: albumen carnosum. Folia alterna stipulata.

Tilia 236.

Ord. XVII. *MALVACEAE* BROW. *Calyx* 3-4-5-partitus saepius involucreatus: petala totidem alterna: stamina monadelphae, antheris numerosis 1-locularibus, rima transver-

sati dehiscentibus: ovarium multiloculare, loculis 1-pluriovulatis: dieresilis vel capsula rarissime bacca: placentae axiles: embryo rectus: albumen nullum. Folia alterna stipulata.

Malope 341. *Malva* 342. *Lavatera* 343. *Althaea* 244. *Sida* 345. *Hibiscus* 488.

Ord. XVIII. GERANIACEAE DC. Calyx 5-sepalus et petala totidem alterna regularia (in speciebus indigenis): *stamina* 10 *basi monadelpha*, 5 *quandoque sterilia*: antherae 2-loculares: *carpella* 1-sperma, *matura, candidis propriis in spiram vel arcum volutis, a receptaculo*, in axim dieresilis producto, *separata*, placentae carpellorum axiles: embryo curvus: albumen nullum. Folia opposita, superiora alterna pedunculo opposita.

Geranium 390. *Erodium* 339.

Ord. XIX. HYPERICINEAE DC. Calycis *sepala* 4-5 subiserialia, *subinequalia*: *corolla* 4-5 *petala regularis*: *stamina* *indefinita in androphoris* 3-5 *basi coalita*: antherae parvae 2-loculares longitudinaliter dehiscentes: capsula 1-locularis, placentis parietalibus, vel plurilocularis, placentis axilibus, modo bacca: embryo rectus: albumen nullum. Folia saepius pellucido-punctata.

Androsaeum 388. *Hypericum* 339.

Ord. XX. ACERINEAE DC. Calyx 5 modo 4-9-partitus: petala 5 alterna: *stamina* 8 rarius 5-12, antheris 2-locularibus: ovarium saepius didymum: *stylus* 1 *stigmata* 2: *samarae duo maturitate liberae*, raro tres, *lateraliter alatae* 1-loculares 1-spermae: placentae ex angulo interno: embryo curvatus: albumen nullum. Arbores foliis oppositis: flores saepe polygami.

Acer 161.

Ord. XXI. AMPELIDAE U. B. ET KUNT. *Calyx parvus* 1-sepalus, *marginē integro vel vix dentato*: petala 4-5-alterna: *stamina* 5, antheris 2-locularibus, *ante petala disco inserta*: *bacca succosa*, dissepimentis tandem destructis, 1-locularis: placenta centralis: seminum testa ossea: embryo rectus: albumen compactum. Plantae sarmentosae, foliis simplicibus vel compositis.

Vitis 131.

Ord. XXII. BALSAMINEAE RICH. *Calyx* 5 *sepalus*, sepalis duobus minoribus saepe deficientibus: petala 3, *lateralia* 2 irregulariter 2-fida: *stamina* 3, *filamentis apice*

coherentibus, antheris 2-locularibus. ovarium 5-loculare, dissepimentis maturitate evanescentibus, in capsulam 1-locularem elasticè ruptilem mutatum: placenta axilis: embryo rectus: albumen nullum. Plantae succulentae, foliis extipulatis.

Impatiens 153.

Ord. XXIII. ONALIDEAE DC. Calyx 5-partitus: petala 5 quandoque basi coalita stamina 10 biseriata, filamentis saepius basi coalitis, 5 alterne brevioribus, antheris 2-locularibus: capsula 5-locularis, loculis polyspermis angulis dehiscens, arillo carnosio elastico semen proeunte: placenta axilis: embryo rectus, radícula inversa: albumen subcarnosum. Folia simplicia vel composita noctu deflexa in die extensa.

Oxalis 200.

Ord. XXIV. ZYGOPHYLLEAE BROW Calyx 4-5-sepalus: petala 5, et stamina 10 libera disco hypogyno crenato vel glandulis 10 inserta, antheris 2-locularibus: ovarium superum: capsula 9-3-cocca, coccis indehiscentibus axi adnatis: placentae axiles: embryo rectus: albumen praesens, modo nullum. Folia opposita stipulata.

Tribulus 182.

Ord. XXV. RUTACEAE JUSS. Calyx 4-5-partitus: petala totidem alterna: stamina numero petalorum vel duplicata ex apice disci glandulosi: antherae 2-loculares: ovarium lobatum: capsulae basi connatae apice disjunctae petalorum numero, lobis ut plurimum intorsum dehiscentibus: placenta axilis: embryo rectus: albumen quandoque deficiens. Folia punctis, seu receptaculis oleiferis, adspersa.

Ruta 180. Dictamnus 181.

CALYCIFLORA

Ord. XXVI. CELASTRINAE BROW. Calyx 4-5-fidus vel 4-5-partitus: petala 4-5 et stamina totidem libera, super discum glandulosum ab ovario liberum, vel basi ipso adnatum: semina arillata: placentae centrales, embryo rectus: albumen nullum. Arbuscula vel arbores, foliis compositis aut simplicibus.

Evonymus 150.

Ord. XXVII. STAPHYLACEAE BARTL. Calyx 5-partitus: petala 5: stamina totidem libera, super discum ab ovaria liberum: capsula 2-3-loba dehiscens, raro bacca:

testa seminis ossea: placenta centralis: embryo rectus: albumen saepius nullum.
Staphylea 123.

Ord. XXVIII. RHAMNEAE BROW. *Calyx 5-fidus, laciniis deciduis, tubo persistenti ovario adnato: stamina libera 4-5, petalorum unquibus adnata: ovarium disco glanduloso circumdatum: drupa vel samara: semina exarillata: placenta centralis: embryo rectus: albumen carnosum saepius nullum. Frutices aut arbores, foliis quam saepissime oppositis, non raro stipulatis.*

Zizyphus 149. *Palyurus* 219. *Rhamus* 148.

Ord. XXIX. TEREBINTHACEAE JUSS. *Calyx minimus plerumque 5-fidus: petala calyci inserta segmentarum numero: stamina 3-5 libera ante discum, ovarium 1-ovulatum cingentem, adnata: bacca vel capsula: placenta basilaris: embryo curvus: albumen nullum. Arbores vel arbutcula succo resinoso praeditae praesertim in cartice: flores ut plurimum unisessuales.*

Pistacia 522. *Rhus* 218. *Cneorum* 27.

Ord. XXX. POPILIONACEA L. *Calyx 5-dentalus vel labiatus, deciduus vel marcescens: corolla papilionacea: stamina 10 diadelpha, vel monadelpha. rarius libera: ovarium a disco liberum: legumen 2-loculare dehiscens quandoque indehiscens vel articulatum: placenta suturae internae adnata in dehiscencia partibilis. embryo curvus: albumen nullum. Folia alterna stipulata. Arbores, frutices, herbae, foliis alternis stipulatis.*

Trib. 1 *Sophoreae DC. Stamina libera: legumen torulosum: cotyledones epygeae. Anagris* 183

Trib. 2.^a *Loteae DC. Legumen uniloculare, vel sutura altera introflexa 2-loculare: cotyledones epygeae.*

Subt. 1.^a *Genisteae Koch. Stamina monadelpha: calyx 5-dentalus vel unilabiatus.*

Ulex 355. *Spartium* 350. *Genista* 353. *Cytisus* 434. *Adenocarpus* 356. *Lupinus* 357.

Subt. 2.^a *Anthyllideae Koch. Stamina monadelpha: Calyx 5-dentalus vel unilabiatus.*

Ononis 341. *Anthyllis* 352. *Hymenocarpus* 365.

Subt. 3.^a *Trifoliaceae* Koch. Stamina diadelfha: folia ternata.

Medicago 373. *Trigonella* 372. *Melilotus* 374. *Bonjanea*. 371. *Lotus* 369. *Tetragonolobus* 370. *Psoralea* 379.

Subt. 4.º *Galegeae* Koch. Stamina diadelfha: folia imparipinnata.

Glycyrrhiza 368. *Phaca* 366. *Galega* 364. *Colutea* 363. *Oxytropis* 367. *Astragalus* 377. *Biserrula* 378.

Trib. 3.^a *Hedysareae* DC. Legamen in loculos transversim divisum, vel in articulos quandoque separabiles: cotyledones epygeae.

Subt. 1.º *Coronilleae* DC. Flores umbellati.

Scorpiurus 387. *Coronilla* 384. *Ornithopus* 385. *Artrolobium* 386. *Hippocrepis* 382. *Securigera* 383.

Subt. 2.^a *Eudysareae* DC. Flores racemosi.

Hedysarum 381. *Onobrychis* 380.

Trib. 4.^a *Vicieae* DC. Legumen uniloculare, vel septis cellulosis transversim divisum: cotyledones crassae hypogaeae.

Vicia 361. *Ervum* 362. *Pisum* 358. *Lens* 489. *Lathyrus* 360. *Orobus* 319.

Ord. XXXI. *CESALPINEAE* R. BRAW. Calyx 5-dentatus deciduas vel marcescens; corolla anomala: stamina 5-10 libera: ovarium a disco liberum: legumen indehiscens, vel sutura externa tandem adaperta, dehiscens: placenta suturae internae adunata non partibilis: embryo rectus: albumen nullum. Folia alterna stipulata.

Cercis 184. *Ceratonia* 157.

Ord. XXXII. *AMYGDALAEAE* BARTL. Tubus calycis liberi, lamina glandulifera obductus, limbus 5-dentatus: stamina 20-30 libera indifferentia, et petala 5 calyci inserta, antheris 2-localaribus longitudinaliter dehiscentibus: ovarium solitarium liberum: discus calyci conferruminatus: dupa 1-locularis 1-2-sperma: placenta lateralis in canaliculo putaminis: embryo rectus: albumen nullum. Fruties vel arbores, foliis stipulatis.

Amygdalus 212. *Prunus* 213.

Ord. XXXIII. *ROSACEAE* JUSS. Calyx 4-5-fidus: corolla regularis 4-5-petala

et stamina 20–30 libera indifferentia calyci inserta: antherae longitudinaliter dehiscentes: ovaria plurima libera: discus centro elevatus et super calycem extensus: drupae achenae aut capsulae: placenta basilaris vel lateralis: embryo rectus: albumen nullum. Folia alterna stipulata.

Trib. 1.^a *Spiraceae* DC. *Carpella capsulasia introrsum dehiscentia: discus tandem exsuccus.*

Spiraea 217.

Trib. 2.^a *Dryadeae* DC. *Carpella achenoidea vel drupacea, discus maturitate exsuccus vel carnosus.*

Dryas 224. *Geum* 229. *Rubus* 225. *Fragraria* 226. *Potentilla* 227. *Tormentilla* 228. *Agrimonia* 207. *Aremonia* 208.

Trib. 3.^a *Rosaceae* DC. *Carpella nucamentacea, parietibus internis calycis maturitate carnosi, adfixa.*

Rosa 230.

Ord. XXXIV. *SANGUISORBEAE* LIND. *Calyx 3–5-fidus corolla nulla: stamina 4, quandoque pauciora, vel indefinita, in fauce super anulum apicem tubi constringentem inserta: ovaria 1–2–4 libera, tubo calycis inclusa: nuces 1–2–4 in calyce saepe indurato: discus super calycem extensus: placentae laterales: embryo rectus. Flores hermaphroditi vel unisessuales. Folia stipulata.*

Alchemilla 99. *Sanguisorba* 98.

Ord. XXXV. *POMACEAE* LIND. *Calycis tubus usque ad apicem ovario adhaerens: petala 5 et stamina 20 indifferentia anulo calycis faucem cingentis inserta: ovarium 2–5–loculace, loculis 2–pluriovulatis; bacca pomum drupa plejopyrenae: placenta centralis: embryo rectus: albumen nullum. Folia stipulata alterna, inlatus ramorum fasciculata.*

Crataegus 222. *Mespilus* 221. *Cydonia* 220. *Pyrus* 219. *Sorbus* 218.

Ord. XXXVI. *GRANATEAE* DON EX DC. *Calycis tubus ovario adhaerens, limbo libero: petala et stamina 20–plura indifferentia, fauce calycis inserta: ovarium multiloculare loculis irregularibus superpositis multiovulatis: bacca corticata, limbo*

calycis coronata: semina arillata: placentae superiores parietales, inferiores basilares: radícula recta: albumen nullum. Folia extipulata, neque punctata, neque marginata.

Punica 215.

Ord. XXXVII. ONAGRARIÆ JUSS. *Calycis tubus ex integro ovario adnatus*, parte superiore quandoque libera, longe producta, limbo saepius 4-fido: petala numero laciniarum calycis et stamina totidem nunc duplicata nunc dimidio pauciora fauce tubi inserta: ovarium 2-multiloculare capsula vel drupa: placentae centrales: embryo rectus: albumen nullum. Folia alterna vel opposita, integra vel dentata.

Trib. 1.^a *Onagreae* DC. *Pars calycis libera cum limbo decidua.*

Epilobium 163. *Oenothera* 162.

Trib. 2.^a *Circaeae* DC. *Calycis tubus ultra ovarium non productus limbus deciduo.*

Circaea 16.

Trib. 3.^a *Hydrocharies* Link. *Calycis tubus ultra ovarium non productus, limbus persistens.*

Trapa 95.

Ord. XXXVIII. HALORAGÆ R. BROW. *Calycis tubus ovario adnatus*, limbo 4-partito: petala totidem ad faucem tubi: stamina 4–8: ovarium uni-pluri locale, loculis uniovulatis: stylus nullus: nucula, vel drupa: placentae centrales: embryo rectus: albumen carnosum. Flores unisessuales. Herbae aquaticae.

Myriophyllum 504.

Ord. XXXIX. HIPPURIDÆÆ LINK. *Calycis tubus ovario adhaerens*, limbo minimo vix bilobo: petala nulla: stamen 1:—anthera birimosa: ovarium 1-locale 1-ovulatum: fructus extus carnosus intus cartilagineus coronatus placenta apicalis: embryo rectus: albumen carnosum. Folia verticillata.

Hyppuris 1.

Ord. XXXX. CALLITRICHINÆÆ LINK. *Bractee duo involucentes loco calycis vel corallae*. stamina 1–2 bracteis alterna: anthera reniformis transverse dehiscens:

ovarium liberum loculis 4-ovulatis: styli 2 subulati: *capsula 4-locularis in carpella 4 indehiscencia secedens*: placentae apicillares: embryo inversus in axe albuminis carnosus. Herbae aquatiles. Flores saepae unisessuales.

Callitriche 4.

Ord. XXXI. CERATOPHYLLEAE GRAY. Flores monoici. *Mas. stamina 10-20 involucrium 12-phyllum: paulo superantia: antherae 2-loculares apice 2-cuspidatae, loculis incompletae duplicatis, rima communi dehiscentes. Foem. Involucrium uniflorum: ovarium liberum 1-ovulatum: nucula coriacea: placenta apicillaris: embryo rectus: albumen nullum: cotyledones 4 verticillatae*. Plantae submersae, foliis verticillatis.

Ceratophyllum 514.

Ord. XXXII. LYTTHRARIAE JUSS. *Calyx 2-sepalus, dentibus 8-12-biserialibus: petala 4-6 ore calycis, inter lobos seriei internae, inserta: stamina statim sub petala: ovarium liberum multiovulatum: capsula 2-4-locularis, vel dissepimentis evanescentibus 1-locularis: placentae centrales post dehiscenciam liberae: embryo rectus: albumen nullum. Foliae extipulata.*

Lythrum 204.

Ord. XXXIII. TAMARISCINEAE ST. HIL. *Calyx 5-partitus: petala 5 libera, partibus calycis alterna: stamina petalorum numero, filamentis basi monadelphis vel liberis, anteris introrsis: ovarium liberum: capsula 1-locularis 3-valvis: semina plurima comosa: placentae valvares medianae: embryo rectus: albumen nullum. Frutices foliis parvis deciduis.*

Tamarix 122.

Ord. XXXIV. MYRTACEAE R. BROW. *Tubus calycis ovario adhaerens: limbus 5-fidus: petala tot quot limbi portes: stamina petalorum numero dupla, vel indefinita, libera vel polyadelphe, fauce calycis inserta: ovarium pluriloculare, loculis polyspermis: bacca aut capsula: placentae centrales: embryo varius: albumen nullum. Arbores vel arbuseulae: folia integra extipulata, nervo secus marginem donata.*

Myrtus 214.

Ord. XXXV. CUCURBITACEAE JUSS. *Calycis tubus ovario adhaerens, limbo li-*

bero 5-dentato vel 5-fido: *coralla 5-fida aut 5-partita fauce calycis inserta*: stamina 5 diadelpa vel symphysandra, rarius libera, antheris plicato-flexuosis: *ovarium 3-5-loculare*: pepo loculis saepe evanidis: *placentae parietales*: embryo rectus: albumen nullum. Plantae herbaceae ut plurimum sarmentosae et cirrhosae monoeciae rarius dioeciae vel polygamae.

Bryonia 337 *Momordica* 336.

Ord. XXXXVI. PORTULACEAE JUSS. *Calyx 2-sepalus vel 2-fidus*: petala 5 plus minusque inter se coalita vel prorsus libera, basi calycis inserta: *stamina petalorum numero vel pauciora, petalis opposita illisque adnata modo libera indefinita*: *ovarium uniloculare* basi calycis adhaerens 1-3-ovulatum: capsula circumscissa, vel 3-valvis: *placenta centralis libera*: embryo annularis perifericus: albumen farinosum. Herbae pinques: folia ut plurimum extipulata.

Portulaca 205.

Ord. XXXXVII. PARRONICHIEAE SL. III. *Calix 5-partitus persistens*: petala totidem saepe rudimentalia, basi calycis inserta eiusque partibus alterna: *stamina super discum basin calycis cingens, petalis opposita*: *ovarium liberum uniloculare*: capsula calyce cinta: *placentae centrales*: embryo annularis albumen circumdans. Folia scariosa stipulata.

Tribus 1.^a *Telephieae DC. Capsula incomplete 4-locularis polysperma dehiscent*
Corrigiola 221.

Trib. 1.^a *Illecebreae DC. Capsula 1-locularis 1-sperma indehiscent*.
Herniaria 159. *Illecebrum* 158.

Trib. 3.^a *Polycarpeae DC. Capsula 1-locularis polysperma, valvis 3 dehiscent*
Polycarpon 80.

Ord. XXXXVIII. SCHLERANTEAE LINK. *Calycis tubus campanulatus, fauce, anulo glanduloso, constricta, limbo 4-partito*: petala nulla: *stamina 5 sub anulo faucis inserta quandoque 10, 5 tantum fertilia*: *ovarium liberum 1-loculare*: *capsula membranacea calyce indurato inclusa, et cum ipso decidua*: placenta basilaris: caetera Parronichiearum.

Schleranthus 191.

Ord. II. CRASSULACEAE DC. Calyx 3 raro polysepalus persistens *sepalis basi plus minus coalitis*: petala numero sepalarum libera, vel in corollam monopetalam, fundo calycis inserta: *stamina numero petalorum vel dupla, cum corolla vel super corollam 1-petalam inserta*: ovaria numero petalorum libera vel inferne coalita: carpella squama neclarifera hypogynia aucta: placenta in sutura interna carpellorum: embryo rectus: albumen carnosum. Plantae succulentae.

Tillaea 81. *Radiola* 103. *Sedum* 201. *Sempervivum* 211. *Cotyledon.* 202.

Ord. L. CACTEAE DC. Calyx ovario adhaerens, laciniis numerosis apice liberis *sensim in corollam habentibus*: petala 2—serialia libera, vel in tubum apice libero, connata: *stamina indefinita super discum apicem ovarii cingentem inserta*: ovarium 1—loculare multiovulatum: bacca pulposa: *placentae pluriseriatae verticales*: embryo curvatus aut spiralis: albumen nullum. Frutices succulenti aculeati: folia parva.

Cactus 216.

Ord. LI. FICOIDEAE DC. Calyx ovario adhaerens, limbo libero 3 rarius 2—8-partitus: *petala et stamina numerosa, ut plurimum uniseriata, fauce tubi calycis inserta*: ovarium multiloculare, loculis multiovulatis, circa axem dispositis: *capsula carnosa tandem exucca, loculis in carpellis apice liberis, stellatim divergentibus, suturna interna dehiscentibus, tandem mutatis*: placenta in angulo interno carpellorum: embryo curvus: albumen farinorum. Frutices vel herbae carnosae, stipulae nullae.

Mesembryanthemum 223.

Ord. LII. GROSSULARIÆAE DC. Calyx ovario adhaerens limbo libero subplano campanulato vel tubuloso 4—5-fido: petala 4—5 et stamina totidem fauce tubi inserta: ovarium 1—loculare multiovulatum: *bocca limbo calycis marcescentis coronata: placentae parietales*: semina e funiculis elongatis pendula: embryo minimus rectilineus: albumen carnosum. Frutices saepe spinosi; folia alterna lobata.

Ribes 154.

Ord. LIII. SAXIFAGAE JUSS. Calyx 4—5-fidus persistens ovario adhaerens vel liber: petala 4—5 calyci inserta: *stamina libera petalorum numero vel duplicata, super discum epygynum vel hypogynum quandoque obsoletum*: ovarium 1—loculare, vel sutura introflexa, 2—loculare, loculis multiovulatis: *styli 2 persistentes*: capsula raro

biloba intus sub stylo dehiscens: placentae parietales vel ad septorum margines: embryo rectus: albumen carnosum. Herbae vel fruticuli foliis alternis, vel radicalibus saepe carnosis.

Saxifraga 185.

Ord. LIV. UMBELLIFERAE JUSS. *Calycis tubus ovario adnatus limbus 5-dentatus vel obsoletus: petala 5: stamina totidem calyci inserta: petala dentibus alterna, stamina opposita: ovarium 2-loculare, loculis 1-spermiis, stylis duobus basi in discum epigyum stylopodium sistensem dilatatis, coronatum: cremocarpium ex duobus mericarpiis maturitate ut plurimum liberis: placentae apicillares: embryo minimus rectus, albumen magnum. Folia alterna basi vaginantia: flores umbellati.*

Subord. 1.º Regulares, seu umbellis perfectis.

Trib 1.º *Oncocarpia, seu cremocarpia plus minus turgida.*

Subtrib. 1.º *Quinquejugata, seu jugis tantum primariis donata.*

Apium 174. *Trinia* 175. *Ptycotis* 176. *Sison* 177. *Ammi* 178. *Aegopodium* 179. *Banum* 180. *Pimpinella* 181. *Sium* 182. *Bupleorum* 183. *Oenanthe* 184. *Phelandrium* 185. *Phoeniculum* 186. *Briquolia* 187. *Seseli* 188. *Libanotis* 189. *Cnidium* 190. *Athamantha* 191. *Iladnichia* 192. *Coristospermum* 189. *Meum* 193. *Crithmum* 194. *Scandix* 201. *Anthriscus* 202. *Chaerophyllum* 203. *Myrris* 204. *Prangos* 205. *Conium* 206. *Smyrnum* 207.

Subtrib. 2.º *Multijugata, seu jugis primariis et secundariis donata.*

Laserpitium 209. *Elaeoselinum* 210. *Daucus* 211. *Caucalis* 212. *Torilis* 213. *Bifora* 214. *Coriandrum* 215.

Tribus. 2.^a *Omalocarpia, seu cremocarpia applanata.*

Selinum 195. *Ferula* 196. *Angelica* 195. *Palimbia* 197. *Pastinaca* 198. *Heraclium* 199. *Tordylium* 200.

Subord. 2.^a *Descicentes, seu umbellae imperfectae, vittae nullae.*

Hydrocotyle 169. *Sanicula* 170. *Astrantia* 171. *Eryngium* 172. *Echinophora* 173.

Ord. LV. ARALIACEAE JUSS. *Calycis tubus ovario adaereus, limbus 4-5-dentatus liber: petala 5-10 et stamina totidem supra discum epigyum: ovarium 2-loculare, loculis 1-ovulatis: bacca: placenta apicillaris: embryo rectus in albumine magno: Frutices saepe sarmentosi: folia extipulata.*

Hedera 155.

Ord. LVI. CORNEAE DC. *Drupa, putamine osseo, 2-3-locularis, raro 1-locularis: coelera Araliacearum.*

Cornus 96.

Ord. LVII. LORANTHEAE JUSS. *Calix ovario adhaerens, limbus integrus aut partitus: corolla 4-partata vel 4-petala: stamina 4-flamentis brevibus (corolla adnata) vel nullis: antherae poris dehiscentes; ovarium 1-loculare 1-ovulatum: bacca coronata: placenta basilaris: semen rectum: embryo inversus: albumen carnosum. Fructus parasitici succo viscoso praediti.*

Viscum 97. *Loranthus* 149.

Ord. LVIII. CAPRIFOLIACEAE JUSS. *Calycis tubus ovario adhaerens, in limbo brevi libero 2-3-5-dentato, continuatus: corolla monopetala, limbo 4-5-partito, apice tubi inserta: stamina 6 raro 4 libera corollae insidentia: ovarium 3-5-loculare, loculis 2-pluri-ovulatis: bacca coronata: placenta apicillaris: embryo in centro albuminis carnosus. Herba aut arbores, foliis oppositis.*

Trib. 1.^a *Sambucineae* H. B. et K. *Corolla rotata: stigmata 3-5 sessilia, vel stylis distinctis insidentia.*

Sambucus 217. *Viburnum* 216.

Trib. 2.^a *Lonicereae* Brow. *Corolla tubulosa vel campanulata saepe irregularis: stylus indivisus: stigma trilobum.*

Lonicera 147.

Ord. LIX. STELLATAE L. *Calycis tubus ovario adhaerens, in limbo brevi 4-5-6-lobato vel obsoleto et in fructu evanido-continuatus: corolla monopetala 4-5-6, fida, tubo calycis inserta: stamina in fauce corollae, limbi laciniis alterna: ovarium saepe didymum 2-loculare, loculis 1-ovulatis: fructus indehiscens saepe bipartibilis, nucula vel drupa: placenta basilaris: embryo rectus in axe albuminis cornei Herbae foliis extipulatis saepe verticillatis.*

Scherardia 91. *Asperula* 89. *Crucianella* 92. *Rubia* 90. *Galium* 87. *Valantia* 8.

Ord. LX. VALERIANEAE DC. *Calycis tubus ovario adhaerens, in limbum involutum et in pappum denique mutatum vel obsoletum, continuatus: corolla monopetala*

summo calycis tubo saepe basi gibbo vel calcarato: inserta, limbo irregulari 3-4-fido, stamina 1-3 rarius 4-5, tubo corollae, inserta: ovarium 1-2-3-loculare, loculo unico tantum fertili 1-ovulato: achenium: placenta apicillaris: embryo rectus: albumen nullum. Folia variantica extipulata.

Valeriana 21. *Chentranthus* 1. *Valerianella* 22. *Fedia* 21 A.

Ord. LXI. DISPACEAE DC. Flores sessiles in capitulum densum super receptaculum commune nudum vel paleaceum, involucri communi, cinctum, calyx duplex uterque persistens, exterior turbinatus foveolatus vel costatus, interior ovario plus minus adhaerens, collo constrictus, limbo in utroque persistente: corolla monopetala apice calycis interni inserta 3-5-fida, limbo inaequaliter secto: stamina 4 libera tubo corollae inserta, filamentis minime articulatis: ovarium 1-loculare: achenium: placenta apicillaris: embryo rectus: albumen carnosum. Folia opposita.

Dipsacus 83. *Cephalaria* 84. *Knautia* 85. *Scabiosa* 86.

Ord. LXII. COMPOSITAE ADAMS. (*Synantherae* Rich.). Flores sessiles in calathum dense congesti super receptaculum commune, involucri communi, cinctum, vel singuli involucri peculiari et in capitulum coadunati: calycis tubus ovario adnatus: limbus brevis, obsoletus, saepius in pappo evolutus: corolla tubo calycis imposita limbo regulari 5-fido, modo irregulari vel ligulato: stamina 5 tubo corollae inserta, filamentis medio articulatis: antherae lineares in tubum coalitae: ovarium 1-ovulatum: achenium: placenta basilaris: embryo rectus: albumen nullum. Calatha hermaphrodita (*homogama*) polygama (*heterogama*), monica, vel dioica. Folia multipartita raro integra.

Trib. 1.^a *Cynareae* Less. Flores tubulati conformes, vel radiati radio ligulato aut tubuloso regulari: stylus hermaphroditorum articulatus nodosus, saepe ad nodos, hirsuto-puberulus.

Subtrib. 1.^a *Calenduleae* DC. Involucrum multiflorum: flores radii ligulati faeminei fertiles, disci tubulosi hermaphroditi abortivi.

Calendula 467.

Subtrib. 2.^a *Echinopsidae* Less. Involucra uniflora in capitulum sphaericum congesta.

Echinops. 470.

Subtrib. 3.^a *Carduineae* Koch. Involucrum multiflorum: flores tubulosi hermaphroditi, marginales quandoque abortivi.

Cynara 425. *Carduus* 427. *Cnicus* 428. *Onopordon* 424. *Artium* 423.

Trib. 4.^a *Carlineae* Koch, (Cass. ex parte.) *Involucrum multiflorum*: flores hermaphroditi: pappus uniserialis ramosus deciduus.

Carlina 922 *Stachelina* 433.

Trib. 5.^a *Serratuleae* Cass. *Involucra multiflora*: flores hermaphroditi: pappus plumosus vel pilosus persistens, serie inferiore coeteris longiore.

Serratula 429 *Iurinea* 426.

Subtb. 6.^a *Centaureae* Less. *Involucra multiflora*: flores omnes hermaphroditi vel marginales neutri: pappus plumosus vel pilosus persistens quandoque nullus, serie radiorum penultima, coeteris longiore.

Carduncellus 421. *Kentrophyllum* 420. *Centaurea* 465. *Galactites* 465.

Subt. 1.^a *Xeranthemeae* Less. *Involucra multiflora*: flores omnes fertiles, disci hermaphroditi, marginales pauci faeminej.

Xeranthemum 439.

Trib. 2.^a *Cichoraceae*. Flores omnes ligulati hermaphroditi: stylus neque articulatus neque inflatus, cruribus revolutis puberulis.

Subt. 1.^a *Hyoserideae* Gren. et God. Receptaculum epaleaceum glabrum vel setosum: pappus coroniformis paleacens quandoque nullus.

Cathananche 419. *Cichorium* 417. *Tolpis* 400. *Hedypnois* 403. *Hyoseris* 402 *Ragadiolus* 390. *Lapsana* 389. *Arnoseris* 401.

Subt. 2.^a *Hypochaerideae* Less. Receptaculum paleaceum sero denudatum: pappus disci plumosus, pilis, basi dilata, lanceolatis.

Hypochaeris 413. *Seriola* 414. *Robertia* 415.

Subt. 3.^a *Scorzonereae* Less. Receptaculum nudum: disci pappus plumosus, pilis basi dilatatis: plumis modo liberis modo intertextis.

a Plumis liberis.

Trincia 406. *Leontodon* 404. *Apargia* 405. *Picris* 408. *Helminthia* 409. *Urospermum* 412.

b Plumis intertextis.

... *Scorzonera* 410. *Tragopogon* 411.

Subt. 4.^a *Crepoideae* Gren. et God. Receptaculum nudum: achenium squamulis vel

spinulis quandoque coronatum : pappus sessilis vel stipitatus, pilis simplicibus denticulatis numquam plumosis.

Condrilla 393. *Phenopus* 391. *Lactuca* 394. *Praeanthes* 392. *Soncus* 395. *Picridium* 396. *Zacintha* 407. *Crepis* 399. *Andryala* 416. *Barkausia* 398. *Hypericum* 397.

Subt. 5.^a *Scolymae* Less. Receptaculum squamosum denuo denudatum: squamae margine revolutae et achenia ita arcte involucentes ut alata videantur: pappus coroniformis centro nudus vel piloso-squamosus.

Scolymus 418.

Trib. 3.^a *Eupatoriaceae* Less. Flores tubulosi vel in radio ligulati: stylus cylindricus neque articulatus neque inflatus: crura in floribus hermaph. elongata subteretia vel clavata superne pupillosa.

Subt. 1.^a *Eupatorieae* Koch. Flores omnes hermaphroditi.

Eupatorium 131. *Adenostyles* 430.

Subt. 2.^a *Tussilagineae* Cass. Flores polygami.

Tussillago 499. *Petasites* 450.

Trib. 4.^a *Asteroideae* Less. Stylus florum hermaph. cylindraceus bifidus, cruribus linearibus subplanis superne aequaliter minuteque puberulis.

Subt. 1.^a *Asterineae* Nees. Antherae ecaudatae: pappus pilosus vel nullus.

Chrysocoma 422. *Aster* 496. *Margarita* 453. *Bellis* 455. *Eringeron* 493. *Solidago* 447.

Subt. 2.^a *Bupthalmeae* Less. Antherae caudatae: pappus coroniformis.

Asterisus 664.

Subt. 3.^a *Tarchonanteae* Less. Antherae caudatae: pappus e radiis sejunctis vel nullus: flores radii foeminei, disci masculini vel steriles.

Mycropus 469. *Evax* 468.

Subt. 4.^a *Inuleae* Less. Antherae caudatae: pappus e radiis sejunctis: flores radii foeminei, disci hermaphroditi.

Inula 448. *Coniza* 442. *Jasonia* 44. *Cupularia* 445.

Trib. 5.^a *Senecionideae* Less. (paucis exclusis) Stylus fl. hermaph. cylindricus: crura linearia pennicillata, vel ultra pennillum in conum brevem aut appendiculam hispidulam producta.

Subt. 1.^a *Gnaphalium* Koch. Antherae caudatae.

Filago 441. *Gnaphalium* 440.

Subt. 2.^a *Heliantheae* Less. Antherae ecaudatae nigricantes: pappus nullus aristatus vel coroniformis.

Bidens 435.

Subt. 3.^a *Achthemideae* Koch. Antherae caudatae flavae: pappus nullus aut coroniformis.

Artemisia 938. *Tanacetum* 437. *Santolina* 434. *Diotis* 436. *Achillea* 463. *Anthemis* 462. *Anacyclus* 461. *Matricaria* 460. *Pyretum* 459. *Chrysanthemum* 456. *Xanthophthalmum* 457. *Pinardia* 458. *Doronicum* 454. *Cineraria* 452. *Senecio* 451.

Ord. LXIII. AMBROSIAEAE LINK. *Flores diclini. Mas.* in calathum collecti super involucrium monophyllum vel multifidum perigonium 1-phyllum 5-dentatum: stamina 5 libera, vel filamentis monadelphis fundo perigonii inserta: stylus filiformis: stigma integrum: ovarium abortivum. *Fl. foem.* solitarii vel gemini: perigonium nullum: ovarium involucrio monophyllo conferruminatum stylus unus: stigmata duo arcuata: *fructus nucem 1-2-locularem, referens loculis 1-2-spermis, placenta basilaris: embryo rectus: albumen nullum.*

Ambrosia 502. *Xanthium* 503.

Ord. LXIV. LOBELIACEAE JUSS. *Tubus ovario adhaerens, limbus liber integer vel bifidus: corolla monopetala irregularis, et stamina, summo calycis tubo, inserta: filamenta et antherae in tubum connata: stylus e tubo antherifero exertus: stigmata urceolo membranaceo vel corona ciliata circumdata: capsula 2-3-locularis, loculis polyspermis: placenta axilis: embryo rectus in albumine tenui. Folia alterna.*

Lobelia 128.

Ord. LXV. CAMPANULACEAE JUSS. *Calycis tubus ovario adhaerens, limbus liber 5-fidus: corolla 1-petala, raro irregularis summo calycis tubo inserta: stamina 5 summo tubo at sub corolla inserta filamenta libera: antherae quandoque basi adnatae: ovarium 3-5-loculare, loculis polyspermis: stylus unicus, stigma 3-5-fidum: capsula dehiscens: placentae axiles: embryo rectus in centro albuminis. Folia alterna.*

Jasione 144. *Trachelium* 145. *Phyteuma* 146. *Campanula* 142. *Specularia* 143.

Ord. LXVI. VACCINIEAE DC. *Calycis tubus ovario adhaerens, limbo integro*

libero vel 4-5-dentato: *corolla* monopetala 4-5-loba, *super discum epigynium faucem tubi circumdantem: stamina* 4-5-8-10 *similiter inserta at a corolla libera: antherae* 1-loculares bicornes, apice poris dehiscentes: *stylus unus: stigma simplex: baccae* 3-5-locularis, loculis polyspermis: *placentae centrales: embryo rectus in asse albuminis. Fructices foliis alternis.*

Vaccinium 160.

Ord. LXVII. ERICINEAE DESV. *Calyx liber persistens 4-5-fidus vel partitus: corolla monopetala 4-5-fida, vel partita, et stamina 4-5 quandoque 8-10, libera neque corollae adnata super discum hypogynum inserta: ovarium multiloculare liberum: stylus unus; stigma solitarium: capsula multilocularis, loculis 2-multiovalatis, raro bacca: semina aptera: placentae axiles: embryo rectus in axe albuminis carnosi. Arbusculae vel fructices, foliis extipulatis.*

Trib. 1.^a *Arbuteae* DC. *Bacca: corolla caduca.*

Arbutus 177.

Trib. 2.^a *Ericae* DC. *Capsula: corolla marcescens.*

Erica 156.

Ord. LXVIII. PYROLACEAE LINDL. *Omnia uti in Ericineis, at discum hypogynum nullus. Plantae herbaceae vivaces, foliis perennantibus: scapo uudo.*

Pyrola 178.

Ord. LXIX. MONOTROPEAE NUTT. *Calyx 5-sepalus, corolla 5-petala, utraque persistentia: stamina 10 libera, 5 e glandulis hypogynis basim ovarii liberi cingentibus, 5 iis alternantia: stylus unus: stigma magnum infundibuliforme: capsula 5-valvis, dissepimentis incompletis, e basi media valvarum, 1-locularis: semina numerosa: placentae centralis. Herbae ad radices arborum parasitae, facie Orobanchearum.*

Monotropa 179.

COROLLIFLORA

Ord. LXX. EBENACEAE VENT. *Calyx persistens 3-6-fidus: stamina, numero laciniarum corollae 3-6-fidae aequalia vel dupla aut indefinita: discus nullus:*

avarium liberum: stylus et stigma simplex vel divisum: *capsula aut bacca pluri-locularis, loculis 1-2-spermis*: *placentae axiles*: embryo rectus in albumine carnososo. Arbores aut frutices, floribus ut plurimum unisexualibus.

Diospyros 157.

Ord. LXXI. STYRACEAE RICH. *Stamina 8-10, vel plura et tunc in androphoris, corollae lobis alterna: ovarium inferum 4-spermum, seminibus duobus erectis duobus pendulis*. Caetera Ebenaceorum. Arbores resiniferae: folia simplicia alterna.

Styrax 165.

Ord. LXXII. AQUIFOLIACEAE RICH. *Calyx 4-5-dentatus: corolla regularis 4-6-partita: stamina 5-6 laciniis corollae inserta et iisdem alterna: discus nullus: ovarium solitarium: stigma subsessile lobatum: drupa 2-6-locularis, loculis 1-spermis, seminibus pendulis: placentae assiles: embryo parvus rectus: albumen magnum carnosum*. Plantae arboreae, foliis perennantibus, saepe dentato-spinosis.

Ilex 100.

Ord. LXXIII. OLEACEAE LYNDL. *Calyx dentatus vel divisus: corollae regularis limbus 4-fidus vel 4-partitus: stamina 2 tubo corollae inserta: discus nullus: ovarium 2-loculare, loculis 2-ovulatis pendulis: stylus et stigma simplex vel 2-fidum: pericarpium quandoque abortu 1-loculare et etiam 1-spermum drupa, bacca, capsula vel samara: placentae axiles: embryo rectus: albumen carnosum*. Arbores vel arbuscula, ramis foliisque oppositis.

Trib. 1.^a *Oleinae Koch. Pericarpium carnosum.*

Olea 9. *Phyllirea* 8. *Ligustrum* 7.

Trib. 2.^a *Lilaceae Vent. Pericarpium siccum.*

Fraxinus 18. *Ornus*.

Ord. LXXIV. JASMINEAE R. BROW. *Calyx dentatus vel divisus: corolla regularis limbo 4-8-fido: stamina 2: discus nullus: ovarium liberum 2-loculare, loculis 1-ovulatis, ovulis erectis: stylus et stigma solitarium: pericarpium capsula vel bacca: placentae centrales basilares: embryo rectus: albumen maturitate fere evanidum*. Arbusculae saepe scandentes: folia frequenter impari-pinnata.

Jasminum 6.

Ord. LXXV. ASCLEPIADEAE. R. BAOW. Calyx persistens 5-partitus: *corolla 1-petala regularis 5-fida decidua hypogyna*: stamina 5 basi corollae inserta; filamenta, in tubum pistillum includentem, saepe connata: ovaria 2: *stigma unicum dilatatum, stylis duobus commune*, pentagonum, *angulis glanduliferis, massas pallineas, retinens*: folliculi duo polyspermi: semina e placenta suturae proxima sero libera, pendula: embryo rectus: albumen tenue carnosum. Frutices vel herbae saepe scandentes succo lacteo acri.

Vincetoxicum 166.

Ord. LXXVI. APOCINEAE R. BROW. Calyx 5-partitus persistens: *corolla 1-petala regularis decidua hypogyna*: stamina 5 corollae inserta, filamentis brevibus liberis: *antherae stigmati incumbentes: pollen granulosus*: ovaria 2-1-locularia, vel 1 2-loculare: styli 2-1: stigma semper solitarium: pericarpium polyspermum folliculus, rarius capsula drupa vel bacca: placentae suturis proximae: embryo rectus in albumine carnosio. Arbores vel frutices succo lacteo caustico.

Vinca 141.

Ord. LXXVII. GENTIANEA LIND. Calyx 1-sepalus divisus persistens: *corolla regularis 1-petala hypogyna*: limbi partes divisioni calycis aequales, saepius 5: *stamina tot quot corollae lacinae, tubo inserta*: ovarium solitarium: styli 2 ex integro vel ex parte connati: stigma simplex vel bilobum: pericarpium polyspermum: *capsula 1-locularis 2-valvis, placentis marginalibus, vel dissepimentis marginalibus bilocularis, et ideo placentae centrales*: quandoque bacca: embryo rectus in axe albuminis carnosi. Plantae annuae vel vivaces foliis oppositis, vel alternis, succo aqueo amaro.

Trib. 1.^a *Menyantheae*. Ovarium disco hypogyno impositum, vel glandulis stipatum. Folia alterna Koch.

Menyanthes. 758.

Trib. 2.^a *Gentianeae verae*. Discus hypogynus nullus. Folia opposita Koch. *Chlora* 158. *Gentiana* 167. *Erythraea* 129.

Ord. LXXVIII. CONVULVULACAE JUSS. Calyx persistens 5-partitus rarius 5-fidus: *corolla 1-petala regularis hypogyna limbo 5-lobo: stamina 5 fundo corollae inserta*: ovarium liberum super discum hypogynum: stylus simplex quandoque 2-fidus

capsula 2-3-4-locularis, 2-3-4-valvis, loculis 1-2-spermis, varimode dehiscens, modo indehiscens: placentae basillares: embryo curvus: albumen tenue mucillaginosum: cotyledones quandoque deficientes. Plantae saepae volubiles: folia alterna stipulata quandoque nulla.

Trib. 1.^a *Genuinae Link.* Foliis et cotyledonibus praediae.

Convolvulus 140. Calystegia 139. Cressa 488.

Trib. 2.^a *Cuscutineae Link.* Foliis et cotyledonibus nullis: embryo spiralis.

Cuscuta 168.

Ord. LXXIX. BORAGINEAE DESV. Calyx persistens 5-partitus vel 5-dentatus: corolla 1-petala hypogyna decidua regularis 5-fida, rarius irregularis: stamina 5 tubo vel fundo corollae inserta: ovaria libera super discum hypogynum modo 4 1-ovulata, modo 2 2-ovulata, vel unicum maturitate in quatuor secedens: stylus e receptaculo in medio ovulorum stigmate terminatus: gynobasium calyci inclusum: placentae basillares: embryo rectus: albumen nullum. Herbae aut suffrutices, foliis alternis extipulatis.

Trib. 1.^a *Heliotropeae Koch.* Ovarium 1 maturitate in colliculos 4 sejunctum. *Heliotropium 107.*

Trib. 2.^a *Cynoglosseae Koch.* Colliculi 4 semper distincti, stylo adnati. *Asperugo 117. Cynoglossum 118.*

Trib. 3.^a *Anchuseae Koch.* Colliculi, 4 disco tumido anulari basi cincti. *Borago 114. Anchusa 115. Lycopsis 112. Symphytum 116.*

Trib. 4.^a *Lythospermeae Koch.* Colliculi 4 vel 2 super discum planum vel convexiusculum.

Onosma 110. Cerinthe 106. Echium 111. Pulmonaria 108. Lythospermum 108. Myosotis 113.

Ord. LXXX. SOLANAEAE JUSS. Calyx persistens 5-fidus vel 5-partitus: quandoque circumscissus parte superiore decidua corolla 1-petala hypogyna 5-loba: stamina 5 tubo corollae inserta, laciniis alterna: filamentorum apex acutus: antherae apice adnatae: ovarium liberum: stylus 1: stigma simplex: pericarpium polysper-

mum 2-loculare 2-4-valve capsula, pyxidium, vel bacca: placentae e medio dissepimenti: embryo annularis vel spiralis: albumen carnosum. Folia ut plurimum alterna: inflorescentia saepe extraxillaris.

Lycium 138. *Solanum* 131. *Physalis* 135. *Atropa* 136. *Mandragora* 137. *Datura* 133. *Hyoscyamus* 132.

Ord. LXXXI. VERBASCEAE BARTL. *Corolla irregularis: filamenta apice dilatata, antheris unilocularibus transverse vel oblique adnatis: embryo rectus: coetera Solanearum.*

Verbascum 131. *Scrophularia* 288.

Ord. LXXXII. ANTIRRHINEAE JUSS. Calyx persistens divisus: *corolla 1-petala hypogyna irregularis: stamina 2 vel 4 corollae inserta, dum 4 didynamia: antherae basi appendiculatae: ovarium solitarium liberum: stylus 1: stigma integrum vel bilobum: pericarpium 2-loculare multiovulatum capsula varimode dehiscens, raro bacca: placentae in medio dissepimentorum: embryo rectus albumine carnosio inclusus.* Herbae vel suffrutices, foliis magna ex parte oppositis.

Gratiola 10. *Digitalis* 231. *Antirrhinum* 292. *Linaria* 293. *Erinus* 284. *Veronica* 15.

Ord. LXXXIII. OROBANCHEAE JUSS. *Ovarium uniloculare: placentae parietales; squamae foliorum vices, at nunquam virides: coetera Antirrhinearum.*

Orobanche 294. *Latraea* 295.

Ord. LXXXIV. RHINANTHACEAE DC. *Antherae basi mucronatae vel spinulosae: coetera Antirrhinearum.*

Melampyrum 290. *Pedicularis* 289. *Rhinanthus* 285. *Bartxia* 286. *Euphrasia* 287.

Ord. LXXXV. ACANTHACEAE JUSS. *Albumen nullum: funiculi umbilicales cartilagineo-adscentes: coetera Antirrhinearum.*

Acanthus 295A.

Ord. LXXXVI. LABIATAE JUSS. Calyx tubulosus persistens: *corolla 1-petala hypogyna irregularis saepe 2-labiata: stamina didynamia vel driandra corollae inserta: antherarum loculi paralleli vel divaricati, vel basi conjuncti, rarius con-*

netivo elongato; dissili: ovaria 4 libera super discum hypoginum: stylus 1 e medio ovariorum: nuces 4 calyci inclusae, abortu quandoque pauciores; placentae basilares: embryo rectus, radícula infera: albumen nullum. Caulis tetragonus: folia alternatim opposita.

Trib. 1. 1.ª *Didynamiae*. Stamina 4 subordinata.

Subt. 1.ª *Menthoideae* Benth. Antherarum loculi paralleli vel divaricati.

Mentha 272. *Lycopus* 12.

Subt. 2.ª *Satureineae* Benth. Antherarum loculi obliqui.

Origanum 270. *Thymus* 261. *Satureja* 232. *Clynopodium* 264.

Subt. 3.^a *Melissineae* Benth. Loculi apice connati, rima communi dehiscentes.

Melissa 260.

Subt. 4.^a *Nepeteae* Benth. Stamina superiora longiora.

Nepeta 273. *Glecoma* 274.

Subt. 5.^a *Stachydeae* Benth. Stamina inferiora longiora.

Melittis 263. *Lamium* 273. *Galeopsis* 271. *Stachys* 276. *Betonica* 279. *Sideritis* 269. *Marrubium* 280. *Ballota* 278. *Leonurus* 277. *Phlomis* 281.

Subt. 6.^a *Scutellarineae* Benth. Calyx fructifer apice clausus

Scutellaria 266. *Primella* 239.

Subt. 7.^a *Prasineae* Benth. Fructus drupaceus.

Prasium 261.

Subt. 8.^a *Ajugoideae* Benth. Corolla 1-labiala, seu labium superius brevissimum, vel ita partitum, partibus labio inferiore adnatis, ut deficere videatur.

Ajuga 267. *Teucrium* 268.

Trib. 2.^a *Diandrae*. Stamina duo, antheris bilocularibus (*Monardeae* Benth.)

Rosmarinus 14. *Salvia* 13.

Ord. LXXVII. VERENACEAE JUSS. Calyx tubulosus persistens: corolla tubulosa hypogyna limbo irregulari: stamina didynamia vel diandra corollae tubo inserta: ovarium liberum: stylus unus: pericarpium subdrupaceum 4-loculare loculis 1-spermis, vel capsulare in carpella 4 1-sperma maturitate solutum: placentae basilares: embryo rectus: radícula infera: albumen nullum. Plantae consistentia variae, foliis oppositis.

Vitex 283. *Verbena* 282.

Ord. LXXXVIII. LENTIBULARIAE RICH. Calyx persistens 2-5-divisus; corolla

hypogyna irregularis 2-labiata calcarata: stamina 2 fundo corollae inserta: antherae 1-loculares transverse dehiscentes: ovarium liberum: stylus 1: capsula 1-locularis polysperma dehiscent vel ruptilis: placenta centralis libera: embryo rectus: albumen nullum. Plantae paludosae vel aquaticae: folia vemiculis saepe comitata, stipulis nullis. Pinguicula 11. Utricularia 11A.

Ord. LXXXIX. PRIMULACEAE VENT. Calyx persistens 4-5-divisus vel dentatus: corolla hypogyna regularis 4-5-fida: stamina tubo vel fauce inserta numero lobulorum corollae, et iis opposita, modo duplicata, alterna sterilia: ovarium liberum: stylus unus: capsula 1-locularis polysperma, valvis vel dentibus sepalorum numero, dehiscent, vel pyxidata: placenta centralis libera: embryo rectus infra albumen carnosum. Herbae foliis ut plurimum oppositis.

Lysimachia 121. Anagallis 120. Centunculus 93. Androsace 126. Primula 124. Hottonia 125. Soldanella 123. Cyclamen 122. Samolus 127.

Ord. XC. GLOBULARIAE DC: Calyx persistens, limbo inaequaliter 5-fido vel 2-labiato: corolla hypogyna irregularis, labio superiore 2, inferiore 5-fido: stamina 4 summo tubo inserta, quintum, inter lacinias labii superioris, deficiens: ovarium 1-loculare: stylus 1: stigma 2-fidum: pericarpium indehiscent 1-spermum: placenta apicillaris: embryo rectus: albumen carnosum. Herbae vel arbuscula, foliis alternis extipulatis.

Globularia 82.

Ord. XCI. PLUMBAGINEAE JUSS. Calyx persistens 5-10-lobatus vel truncatus oblique pedunculo insertus: corolla 1-petala regularis limbo 5-partito, aut 5-petala unguiculata: stamina 5 hypogyna, in corolla polypetala petalorum unguibus adnata: ovarium liberum 1-loculare: styli 5, vel unico stigmatibus 5: capsula pentagona indehiscent, modo apice aut horizontaliter dehiscent: placenta basilaris, semine solitario pendulo: embryo rectus: albumen farinosum. Folia integra saepe radicalia, floribus spicatis aut capitalis.

Armeria 326. Statice 225. Plumbago 119.

Ord. CXII. PLANTAGINEAE JUSS. Flores hermaphroditi quandoque monoici. Calyx persistens 4-partitus, in foemineis 3-sepalus: corolla 1-petala hypogyna 4-fida regularis scariosa: stamina 4 tubo corollae vel receptaculo inserta, antheris introrsis: ovarium liberum 1-loculare: stylus 1: stigma simplex vel 2-fidum:

pericarpium modo capsula circumscissa 2-4-locularis loculis polyspermis, placentis centralibus, modo nux monosperma, placenta basilari: embryo rectus: albumen carnosum. Herbae acaules vel caulescentes nervis foliorum parallelis.

Plantago 93.

MONOCHLAMYDEA

Ord. XCIII. AMARANTACEAE JUSS. *Perigonium liberum scariosum 3-5-partitum: stamina hypogyna 3-5 libera, laciniis perigonii opposita, aut monadelphae: ovarium liberum 1-loculare: stylus 1 quandoque subnullus: stigma solitarium capitato-lobatum, vel 2-3 filiformia: pericarpium capsula circumscissa, vel ruptilis, raro bacca: semina plurima: placentae basillares: embryo curvus vel perifericus: albumen farinosum. Folia alterna, stipulis vaginisque nullis.*

Amaranthus 163.

Ord. XCIV. PHYTOLACEAE R. BROW. *Perigonium liberum petaloideum 4-5-partitum: stamina fundo perigonii inserta tot quot perigonii laciniae, et illis alterna, modo plura inordinata: ovarium liberum 1-10-loculare loculis 1-ovulatis: styli simplices loculorum numero: bacca: placentae basillares: embryo perifericus: albumen farinosum. Folia alterna, stipulis vaginisque nullis.*

Phytolacca 203.

Ord. XCV. CHENOPODEAE VENT. *Perigonium sepaloideum liberum rarius adhaerens 5-partitum vel 5-phyllum: stamina fundo perigonii inserta, numero partium perigonii aequalia vel pauciora, opposita: ovarium liberum quandoque calyci adnatum 1-loculare 1-ovulatum: stylus simplex vel 2-3-4-partitus: stigmata totidem integra: pericarpium indehiscens siccum vel bacciforme, ex varia calycis modificatione: embryo circularis anularis vel spiralis: albumen farinosum vel nullum. Folia alterna stipulis vaginisque nullis. Flores hermaphroditi vel polygami.*

Trib. 1.^a *Salsoleae Mey. Flores hermaphroditi: embryo spiralis: caulis continuus. Salsola 161.*

Trib. 2.^a *Salicornieae Mey. Flores hermaphroditi: embryo perifericus: caulis articulatus.*

Salicornia 2.

Trib. 3.^a *Chenopodiaceae* Mey. Flores hermaphroditi: embryo perifericus: caulis continuus.

Palcnemum 29. *Chenopodium* 160. *Beta* 162.

Trib. 4.^a *Atripliceae* Mey. Flores dichini monoici vel dioici rarissime hermaphroditi mixti: embryo perifericus: caulis continuus.

Spinacia 521. *Atriplex* 526. *Teligonum* 513.

Ord. XCVI. POLYGONACEAE JUSS. *Perigonium sepaloideum vel petaloideum* 3-5-6-partitum saepius persistens et liberum: *stamina definita basi perigonii inserta* et glandulis hypogynis, quandoque nullis, alterna: ovarium saepius liberum 1-loculare styli 2-3: stigma simplex capitatum aut pennicillatum: *pericarpium indehiscens, nucula vel achena*, laciniis perigonii involutum 1-spermum: placenta basilaris: embryo inversus centralis, vel curvatus unilateralis, vel perifericus: albumen farinaceum. *Folia stipulata stipulis vaginantibus*.

Rumex 150. *Polygonum* 169.

Ord. XCVII. THYMELEAE JUSS. (*Daphnoideae* Vent.) *Perigonium tubulosum liberum petaloideum*, limbo regulari 4-5-fido: *stamina* 8-10 *fauce vel tubo inserta*, perigonii laciniis numero dupla: *antherae introrsae* 2-loculares longitudinaliter dehiscences: ovarium liberum 1-loculare: stylus et stigma solitarium: *bacca succosa vel exucca: semen unicum e placenta apicillari pendulum*: embryo rectus: albumen tenue carnosum vel nullum. Frutices foliis extipulatis.

Daphne 164. *Passerina* 165. *Stellera* 166.

Ord. XCVIII. LAURINEAE DC. *Perigonium sepaloideum liberum, limbo subnullo vel 4-5-fido: stamina* 6 *basi laciniarum inserta uniseriata*, vel 12 biserrata: *antherae filamento adnata biloculares valvis dehiscentes*: ovarium liberum 1-loculare stylus et stigma solitarium pericarium 1-spermum drupa aut bacca: semen magnum e placenta apicillari: embryo rectus: albumen nullum. Arbores vel frutices: flores hermaphroditi vel dioici.

Laurus 172.

Ord. XCIX. SANTALACEAE R. BROW. *Perigonium petaloideum ovario adhaerens limbo* 3-4-5-fido: *stamina numero laciniarum perigoni et super carum basin inserta: ovarium* 1-loculare 2-4-ovulatum, ovulis juxta apicem placentae centralis

adfixis: stylus 1: stigma simplex: pericarpium carnosum vel exsuccum 1-spermum saepius coronatum: embryo rectus in albumine carnosum immersus. Folia alterna sparsa extipulata.

Thesium 156. *Osyris* 28.

Ord. C. CYTINEAE BROG. *Perigonium petaloideum tubuloso-campanulatum adhaerens, limbo 4-5-6-partito: stamina 8-16-plura columnae centrali adnata, antheris extrorsis 2-ocularibus longitudinaliter dehiscentibus tot quot laciniae perigonii: ovarium 1-loculare multiovulatum: stylus brevis terminalis: stigma discoideum: pericarpium 1-loculare polyspermum intus pulposum, baccam modo exterius siccam, referens: placentae quatuor parietales in septis aliquando productae: embryo rectus: albumen carnosum. Plantae parasiticae Orobarchearum, vel Monotropae facie.*

Cytinus 139.

Ord. CI. ARISTOLOCHIAE JUSS. *Perigonium petaloideum ovario adhaerens limbo ventricosum vel tubuloso superius oblique truncato vel tripido: stamina 6-12 libera modo apice ovarii inserta, filamentis brevibus, modo stylo sub stigmate adnata: antherae extrorsae 2-oculares longitudinaliter dehiscences: ovarium 3-6-loculare loculis multiovulatis: pericarpium indehiscens capsula aut bacca: placenta axillis: embryo minimus ad basim albuminis cartilaginei. Herbae aut sufrutices et tunc saepius sarmentosi, foliis alternis,*

Aristolochia 485. *Asarum* 206.

Ord. CII. EUPHORBIAE JUSS. Flores unisessuales. *Perigonium duplex, exterior (calyx Juss.) in lacinias 4-6 divisum, vel nullum: interior (corolla Juss.) petaloideum, lacinias cum externo alternis, vel nullum: Mas. stamina centro floris inserta vel sub rudimento pistilli, divisionibus perigonialibus aequalia pauciora vel majora: filamenta libera vel varie connata: antherae 2-oculares longitudinaliter dehiscences. Foem. Ovarium liberum sessile aut stipitatum, ut plurimum trilobulare, loculis 1-2-spermis, ovulis pendulis: styli et stigmata loculorum numero, vel in unum coaliti stigmate multilobato: capsula 2-3-pluri-coeca, coccis circa placentam centalem in orbem dispositis, elastice dehiscentibus, nervo mediano valvarum adaptato: embryo rectus axilis: albumen carnosum-oleosum. Plantae saepe lactescentes.*

Euphorbia 492. *Mercurialis* 173. *Crotophora* 401. *Buxus* 499.

Ord. CIII. MAREAE EUDL. Flores unisessuales Mas. *Perigonium monophyllum*

3-4-partitum: stamina 3-4 partibus perigonii opposita e fundo orta: filamenta subexserta: antherae 2-loculares introrsae longitudinaliter dehiscentes. *Fl. foem.* Perigonium 4-5-divisum: ovarium liberum 1-loculare 1-ovulatum, raro 2-loculare, loculo altero vacuo: stylus bifureus: stigmata furcationibus lateralibus: *pericarpia perigonio obvoluta libera, vel in fructu unico coalita, modo receptaculo carnoso clauso vel adaperto sustenta: placentae apicillares: embryo curvus in albumine carnoso.* Arbores succo saepius lacteo: folia alterna: stipulae liberae et deciduae.
Morus 486. *Ficus* 391.

Ord. CIV. CELTIDEAE ENDL. *Flores hermaphroditi quandoque polygami.* Perigonium monophyllum liberum 5-partitum: stamina 5 partibus perigonii opposita: antherae introrsae 2-loculares, longitudinaliter dehiscentes, filamentis brevibus elastice assurgentibus, articulatae: ovarium superum 1-loculare: stigmata duo terminalia elongata integra vel bifida: *drupa vix carnosa 1-locularis 1-sperma: semen pendulum e placenta parietali: embryo curvus: albumen carnosum saepe attenuatum.* Arbores foliis alternis.

Celtis 168.

Ord. CV. ULMACEAE MIRB. *Flores hermaphroditi raro polygami.* Perigonium liberum persistens 4-8-fidum: stamina numero partium perigonii, atque illis opposita: filamenta exilia: antherae introrsae longitudinaliter dehiscentes: ovarium liberum 2-loculare, loculis 1-ovulatis, septis quandoque incompletis uniloculare: styli duo divaricati: stigmata recurva: *samara coriacea 1-locularis 1-sperma: placenta apicillaris: embryo rectus: albumen nullum.*

Ulmus 167.

Ord. CVI. URTICEAE DC. FL. FR. *Flores monoici, dioici, rarius polygami. Fl. herm. et mas.* perigonium persistens 4-5 divisum: stamina 4-5 divisionibus perigonii opposita: filamenta incurva in anthesi elastice assurgentia: antherae introrsae 2-loculares longitudinaliter dehiscentes: ovarium in hermaph. completum, in masculis rudimentale. *Fl. foem.* divisiones perigonii liberi inaequales, externae minores, quandoque nullae, vel perigonium tubulosum 2-4-dentatum: ovarium liberum: stylus brevis aut nullus: stigma simplex vel multipartitum: stamina completa quandoque rudimentalia: *micula membranacea vel crustacea unilocularis 1-sperma: placenta basilaris: embryo rectus: albumen carnosum.* Folia nervosa pilosa, pilis saepe urentibus.

Urtica 498. *Parietaria* 831.

Ord. CVII. CANNABINEAE ENDL. *Flores dioici. Mas.* Perigonium 5-phyllum: stamina 3 e fundo perigonii orta, phyllis opposita: antherae terminales longitudinaliter dehiscentes. *Foem.* Perigonium monophyllum: ovarium liberum: stylus brevis nullusque: stigmata duo filiformia: *nux 2-valvis 1-locularis 1-sperma, perigonio accreto, involuta: placenta apicillaris: embryo curvus vel spiralis: albumen nullum.* Plantae annuae tenacitate fibrarum praeclarae, stipulis persistentibus vel deciduis. *Cannabis 520. Umulus 519.*

Ord. CVIII. JUGLANDAE DC. *Flores monoici, masculi amentacei.* Perigonium 2-6-partitum: stamina plurima in medio perigonii: filamenta brevissima: antherae 2-loculares longitudinaliter dehiscentes: *Flor. foem. solitarii bini vel terni in apice ramulorum: involutum (calyx alior.) tubulosum limbo 4-dentato, perigonio, et perigonium (corolla alior.) limbo 3-4-fido, ovario adhaerens: ovarium 1-loculare 1-ovulatum: stylus brevissimus: stigmata 2 lanceolata, vel 1 petato-bilobum: drupa carnosae putamine 2-4-valvi: placenta basilaris: embryo inversus, cotyledonibus magnis amphractuosoplicatis: albumen nullum.* Arbores foliis extipulatis.

Juglans 512.

Ord. CIX. CUPULIFERAE RICH. *Flores monoici, masculi amentacei.* Amentum cylindricum vel subrotundum: perigonium nullum, vel squamiforme, vel calyciforme 3-4fidum: stamina 5 plurima, perigonio vel bracteae inserta: filamenta inaequalia libera vel coalita: antherae 1-loculares introrsae longitudinaliter dehiscentes. *Foem. solitarii vel plures aggregati vel spicati.* Perigonium ovario adhaerens, limbo denticulato, maturitate saepe evanido: ovarium 2-6-loculare, loculis 1-2-ovulatis: stigmata 2-6 basi saepe coalita: *involucrum multiforme, maturescente fructu, accrescens, et pericarpia complete vel incomplete includens: pericarpium nux unilocularis 1-sperma, seminibus e placenta apicillari pendula: embryo rectus: albumen nullum.* Arbuscula vel arbores elatae, foliis alternis simplicibus: stipulis deciduis.

Corylus 505. Carpinus 506. Ostrya 507. Fagus 508. Castanea 509. Quercus 510.

Ord. CX. SALICINEAE RICH. *Flores unisessuales dioici amentacei.* Amenta ex bracteis squamaeformibus, proferentibus, glandulam 1-2, vel urceolum sub genitalia. *Mas.* Stamina 2-4 libera vel monadelphica: antherae 2-loculares longitudinaliter dehiscentes. *Foem. ovarium liberum 1-loculare multiculatum.* stylus 1: stigmata 2 saepe bifida: capsula 2-valvis: *semina numerosa comosa pendula e pla-*

centis binis parietalibus: embryo rectus: albumen nullum. Arbores vel arbuscula. foliis alternis: stipulis deciduis, saepe nullis.

Salix 19. *Populus* 167.

Ord. CXI. PLATANEA LESTIB. *Flores unisessuales monoici in ramis distinctis, amentis globosis, floribus nudis. Mas.* Stamina indefinita, squamis clavaeformibus immixta: filamenta brevissima: antherae 2-loculares, loculis oblongis connectivo adnexis longitudinaliter dehiscentibus. *Foem.* ovaria plurima obconica 1-locularia 1-2 ovulata, squamis intermixta: stigma laterale in stylo laterali elongato: macula 1-sperma, pilis articulatis, basi dense stipata: placenta apicillaris: embryo rectus: albumen tenue carnosum. Arbores mole insignes, foliis lobatis alternis, stipulis deciduis.

Platanus 541.

Ord. CXII. BETULINEAE RICH IN KUNTH. *Flores unisessuales monoici amentaceae ex bracteis squamaeformibus pedicellatis. Mas.* flores terni nudi in squamis ternis perigonalibus, squamula basi utrinque munitis, vel perigonium monophyllum apice 4-fidum squamis simplicibus, insidens: stamina 2-4 in quovis perigonio: antherae 2-loculares longitudinaliter dehiscentes. *Foem.* perigonium nullum: bractee solitariae vel ternae sessiles, singulae, ovarium biloculare, loculis uniovulatis, sustentantes: stylus nullus, stigmata 2 filiformia: pericarpium nux aptera vel alata 2-locularis 2-sperma, vel samara late alata 1-locularis 1-sperma: placentae apicillares: embryo rectus: albumen nullum. Arbores foliis alternis, stipulis deciduis

Alnus 500.

Ord. CXIII. ABIETINEAE L. B. RICH. *Flores monoici raro dioici: Mas. antherae sessiles in facie inferiore squamarum, amentum masculum, constituentium: loculi duo plurimi saepius longitudinaliter dehiscentes, connectivo in pelta superius dilatato, sejuncti. Amentha foeminea tandem in strobilos conversa: strobili e squamis in axillis bractearum positae conflati: ovula bina, stylo nullo, stigmate cito marcescente, in facie interna et inferiore squamarum: squamae maturitate, bracteis induratis accretis, inclusae, vel apice exsertae: semina, testa coriacea vel liqnosa, in alis membranaceis persistentibus vel deciduis. producta: embryo rectus in albumine carnosus: cotyledones verticillatae. Arbores.*

Pinus 515.

Obs. Clariss. R. Brown squamas uti pericarpia adaptata considerat.

Ord. CXIV. CUPRESSINEAE L. C. RICH. *Flores monoici vel dioici*. Amenta paucisquamata. *Mas.* *Antherae in basi interna squamarum*: filamenta breviter crassa connectivo pellato terminata, loculos 3-12 longitudinaliter dehiscentes, sustinentia: amenta foeminea, in *strobilos parvos globosos, squamis paucis liquis aut carnosis*, liberis aut coalitis, *bracteis nullis, tandem conversa: ovula 1-plura in basi faciei internae squamarum*: styli 1-3 breves vel nulli: stigmata perforata: semina aptera vel alata, testa ossea: embryo rectus in albumine carnosio: cotyledones duae, raro plures verticillatae. Arboreae

Cupressus 506. *Juniperus* 524. *Taxus* 346.

MONOCOTYLEDONEA

Ord. CXV. HYDROCHARIDEAE DC. *Flores dioici raro hermaphroditi*. *Perigonium 6-partitum laminis 2-seriatis, seriei internae, majoribus coloratis: stamina libera 3-6-plura, laminis internis, alterna: antherae introrsae 2-loculares longitudinaliter dehiscentes: ovarium inferum: stylus nullus aut brevis: stigmata 3-6 plus minusque bifida: pericarpium capsulare 1-multiloculare, loculis polyspermis: placentae parietales vel septis adnatae: embryo rectus: albumen nullum. Plantae aquaticae, foliis radicalibus, modo caulinis fasciculatis.*

Trib. 1.^a *Stratiotideae* Endl. *Ovaria plurilocularia: stigmata sex.*
Hydrocharis 175.

Trib. 2.^a *Vallisnerieae* Endl. *Ovarium 1-loculare, stigmata tria.*
Vallisneria 518.

Ord. CXVI. ALISMACEAE R. BROW. *Flores hermaphroditi vel monoici*. *Perigonium 6-partitum, laminis 2-seriatis, serie interna colorata: stamina 6 vel indefinita hypogina: antherae 1-loculares longitudinaliter dehiscentes: ovaria supera 2-6-plura libera vel sutura interna coalita, singula stylo brevi terminata 1-2-ovulata: carpella indehiscentia 1, raro 2-spermia: placentae ex sutura interna: embryo curvus. albumen nullum. Herbae aquatiles, nervis foliorum parallelis.*

Alisma 155. *Sagittaria* 258.

Ord. CXVII. BUTOMEAE RICH. *Perigonium 6-partitum biseriatum, serie interna colorata saepe et externa: stamina 9: ovaria 6 multiovulata: carpella capsularia 6*

sutura interna plus minus basi adhaerentia, apice dehiscentia polysperma: placentae parietales ramosae: embryo curvus reclusus: coetera Alismacearum.

Butomus 184.

Ord. CXVIII. JUNCAGINEAE RICH. *Perigonium inferum 6-phyllum: stamina 6 hypogyna fundo perigonii inserta: antherae 2-loculares longitudinaliter dehiscetes: ovaria supera 3-6-plura, plus minus intus coalita, singula, stylo brevi vel stigmate oblique adnato, terminata: carpella capsularia 3-6 ab axe soluta 1-2-spermia ex interius dehiscentia: placenta ex sutura interna: embryo rectus: albumen nullum. Plantae aquatiles vel paludosae, foliis gramineis.*

Triglochin 131.

Ord. CXIX. POTAMEAE JUSS. Flores hermaphroditi aut unisessuales. *Perigonium sepaloideum liberum 4-partitum spataceum, vel nullum: stamina libera 1-2-4: antherae saepius sessiles 1-2-loculares longitudinaliter dehiscetes: ovaria 4-plura, stylo vel stigmate sessili terminata: carpella indehiscentia, nuculae vel drupeolae, 1-locularia 1-spermia: placentae ex angulo interno prope apicem vel ex apice: embryo plicatus vel curvus: albumen nullum. Plantae submersae, vel foliis superioribus tantum natantibus.*

Potamogeton 104. *Ruppia* 105. *Zannichelia* 494.

Ord. CXX. NAJADEAE LINK. Flores unisessuales sparsi. Spatha multiflora folio terminata, vel 1-flora urceolum referens: stamina 1-3: filamenta brevia aut nulla: anthera 1-4-locularis, valvis vel rima dehiscens: *ovarium solitarium liberum: stigma 1 sessile vix conspicuum, vel 2-3 filiformia: pericarpium 2-3 valve 1-loculare 1-spermium, nucula vel drupeola: embryo rectus vel arcuato-flexus: albumen nullum. Herbae aqua demersae.*

Najas 493. *Kernera* 29A. *Caulinia* 5.

Obs. Sunt qui Zosteraceas a Najadeis dividunt, et in peculiarem recipiunt familiam; at Najadearum charactes usque modo satis perspecti? de Potamearum, et Najadarum sede vera nonne hadue disputatur?

Ord. CXXI. LEMNACEAE LINK. *Perigonium (spatha aliorum) herbaceum 1-phyllum integrum initio clausum denuo adaperitum ore eremulato: stamina 1-2 hypogyna (altero serius explicato Koch): antherae didymae 2-loculares transverse vel lateraliter dehiscetes: ovarium liberum: stylus brevis: stigma obtusum: perigonium*

nucamentaceum utriculiforme, modo transversaliter dehiscens. uniloculare: sem. loculorum numero 2-6. embryo breviter arcuatum: albumen nullum. *Plantae* herbaceae natantes *caulophyllae*, seu caule in foliorum forma dilatato.

Lemna 17.

Ord. CXXII. TYPHACEAE JUSS. *Flores monoici dense congesti in spicis cylindricis vel capitulis globosis: flores masculi superiores, foeminei inferiores: squamae 3 plura, vel setae in basi cujusvis floris. Mas. stamina 3 plura libera vel connata: antherae erectae basifixae 2-loculares longitudinaliter dehiscentes. Foem. ovarium liberum: stylus 1: stigma simplex uniloculare: pericarpium indehiscens 1-loculare 1-ovulatum, bacca vel utriculus, maturitate in latus adaptum: placentae basilares: embryo rectus in centro albuminis carnosus. Plantae palustres, foliis ensiformibus elongatis.*

Typha 517. *Sparganium* 497.

Ord. CXXIII. PALMAE L. ORD. NAT. N. 1. *Flores hermaphroditi vel polygami saepius dieclinii in spadice ramoso 1-plurivalvi. Perigonium persistens 6-partitum, partibus 2-seriatis alternis: stamina 6 rarius 3 in basi partium perigonii; antherae didymae filamentis adnatae: ovarium 3-loculare vel profunde trilobum, ovulo unico erecto in quoque loculo vel lobo: loculi lobique stylo stigmatique unico terminati: pericarpium bacca vel drupa: placentae basilares: embryo minimus in cavitate albuminis magni maturitate cornei: cotyledon germinatione accreta. Plantae arborae stipite plus minus evoluto: foliis vaginantibus pinnato aut palmato-lobatis.*

Chamaerops 154.

Ord. CXXIV. AROIDEAE JUSS. *Flores monoici vel hermaphroditi. Monoici nudi, spadicem carnosum, ex integro vel ex parte, dense tegentes: hermaphroditi, perigonium squamiforme 4-6-partitum. In monoicis, stamina, filamentis brevissimis, ovariis intermixta, vel super ovaria sita, antheris 2-locularibus, rima recta vel transversali, dehiscentibus: in hermaphroditis, stamina perigonii squamis opposita, filamentis tenuibus, antheris didymis: ovaria libera 1-3-locularia: stigma solitarium sessile, vel stylo insidens: pericarpium indehiscens siccum vel baccatum, loculis mono-oligospermis: embryo in axe albuminis carnosus vel farinosus. Herbae aut suffrutescentes caule rhizomatico vel adscendente, foliis vaginantibus.*

Arum 490. *Arisarum* 489.

Ord. CXXV. ORCHIDEÆ JUSS. *Perigonium petaloideum inferius ovario adhaerens, superius sexpartitum*, partes, in corollam ringentem et ex torsione fructus resupinatam, dispositae: tres externae et duo ex internis labium superius galeatum, (*Galea*) tertia ex internis major, forma mire ludibunda, et in calcar inferius saepe producta, descendit, et labellum sistit: ovarium uniloculare multiovulatum, placentis parietalibus, in capsulam, valvis tribus dehiscentem, mutatum: *stigma in stylo staminibus conferruminatum productum, gynostemium irregulare sistens*: stigma in fundo perigonii madidum (*Gynizus*): stylus stamiferus ex latere posteriori gynizi superius productus, et anterieus inclinatus (*Rostellum*): glandulae in basi rostellii supra gynizum pronae (*Proscolla*): slamina tria duo lateralia sterilia, rarius intermedium sterile, lateralia fertilia: antherae 2-loculares, loculis discretis vel approximatis, septis incompletis 2-4-fidae: massae pollinis cereae coeherentes, vel granulosaefacile separabiles, corpore glanduloso elastico (*Retinaculum*), retentae, in pediculo (*Caudicula*) inferius attenuato productae: retinaculum sacco simplici (*Bursicula*) vel duplo aliquando exceptum: semina scobiformia: embryo in basi albuminis carnosus. Plantae herbaceae perennates, foliis vaginantibus, tuberculis, radicibus veris, interpositis.

Orchis 471. *Platanthera* 472. *Himantoglossum* 473. *Peristylus* 474. *Nigritella* 475. *Aceras* 476. *Ophris* 477. *Serapias* 478. *Spiranthes* 479. *Neottia* 480. *Listera* 481. *Epipactis* 482. *Cephalanthera* 483. *Limodorum* 484.

Ord. CXXVI. IRIDEAE JUSS. *Perigonium petaloideum inferius ovario adhaerens superius sexpartitum*, partibus biseriatis alternis: *stamina* 3 basi segmentorum exteriorum inserta: *antherae extrorsae* longitudinaliter dehiscentes: ovarium 3-loculare, ovulis biseriatis: stylus unus: stigmata tria quandoque dilatata: capsula 3-valvis, valvis medio septiferis: testa seminis carnosae vel membranaceae: placentae in margine interno septorum: embryo in axe albuminis cornei vel carnosus. Plantae herbaceae, radicibus tuberosis, vel bulbosis.

Crocus 23. *Romulea* 24. *Gladiolus* 25. *Iris*. 26. *Gynandris* 485.

Ord. CXXVII. AMARYLLIDAE R. BROW. Perigonii tubus supra ovarium saepe productus, fauce nuda vel coronata: *stamina* 6: *antherae introrsae*: coetera Iridearum. Plantae herbaceae ut plurimum bulbiferae. foliis radicalibus integris basi vaginantibus

Trib. 1.^a *Amaryllaeae* Endl. *Faux perigonii nuda*.

Galanthus 128. *Sternbergia* 131. *Agave* 145.

Trib. 2.^a *Narcisseae* End. *Faux perigonii corona vel urceolo aucta.*
Narcissus 129. *Pancratium* 130.

Ord. CXXVIII. ASPARAGAE JUSS. *Perigonium petaloideum liberum exapetalum* rel 4-6-8-10-fidum, partibus 2-seriatis: stamina numero laciniarum perigonii, receptaculo vel perigonio, inserta: *antherae introrsae* 2-loculares longitudinaliter dehiscences: *ovarium liberum* ut plurimum triloculare, loculis 1-pluriovulatis: styli loculorum numero liberi vel saepius coaliti: stigma simplex vel trilobum: *pericarpium indehiscens*, *bacca 3-locularis* quandoque obliteratione septorum 1-locularis, monospermum: placentae ex angulo interno loculorum: embryo in albumine carnosio vel corneo. Flores quandoque uniserialis, venulis foliorum anastomasantibus.

Asparagus 143. *Paris* 171. *Convallaria* 142. *Smilax* 144. *Ruscus* 138.

Ord. CXXIX. DIOSCOREAE R. BROW. *Flores dioici. Perigonium ovario adhaerens:* coetera Asparagearum.

Thamus 523.

Ord. CXXX. LILIACEAE DC. *Perigonium petaloideum liberum hexapetalum, vel tubuloso-campanulatum ore 6-fido, laciniis partibusque 2-seriatis:* stamina 6 receptaculo vel perigonio inserta: *antherae* 2-loculares introrsae longitudinaliter dehiscences: *ovarium liberum:* stylus 1: stigmata 3, vel 1 triquetrum: *pericarpium, capsula 3-locularis, valvis 3 medio septiferis, dehiscens, polyspermum*, seminibus 2-seriatis: placentae ex angulo interno loculorum: embryo in albumine carnosio. Plantae herbaceae bulbo perennantes, bulbillis, in scapo vel in foliis, quandoque adjectis.

Trib. 1.^a *Tulipeae* DC. *Semina plana: stigmata tria.*
Tulipa 135. *Lilium* 133. *Fritillaria* 134.

Trib. 2.^a *Asphodeleae* Juss. *Semina rotundata vel angulata, testa crustacea.*
Asphodelus 138. *Anthericum* 139. *Scilla* 137. *Hyacinthus* 140. *Muscari* 141. *Ornithogalum* 136. *Allium* 132.

Ord. CXXXI. COLCHICACEAE DC. *Perigonium petaloideum liberum 6-phylum. phyllis unguiculatis, unguibus liberis, vel in tubum elongatum, e radice ortum, cor-*

natis: stamina 6 receptaculo vel fauce perigonii inserta: antherae biloculares extrorsae longitudinaliter dehiscentes: ovarium 3-loculare, loculis vel coalitis vel plus minus liberis, in folliculos tres maturitate mutatum, angulo interno dehiscentes, vel totos liberos, vel basi interna plus minus coalitos: styli 3 liberi vel in unum codonati: semina plurima: placenta in sutura folliculorum: embryo subcylindricus albumine denso carnosio vel cartilagineo, involutus. Plantae herbaceae radicibus fibrosis vel bulbiferis.

Trib. 1.^a *Colchiceae* Nees. Unques perigonii in tubum elongatum coalitae: radices bulbiferae.

Colchicum 133.

Trib. 2.^a *Veratreae* Nees. Unques perigonii brevissimae liberae, vel in tubum brevem coalitae: radices fibrosae.

Veratrum 132.

Ord. CXXXII. JUNCACEAE BART. Perigonium inferum glutaceum glumis 6 scariosis liberis 2-seriatis persistentibus: stamina 6 raro 4, perigonii glumis opposita: antherae introrsae 2-loculares basifixae longitudinaliter dehiscentes: ovarium et stylus solitarius: stigmata 3 filiformia pilosa: capsula 3-locularis valvis 3 medio septiferis et placentiferis loculis polyspermis, vel 1-locularis 3-sperma, seminibus in basi valvarum positis: embryo subcylindricus in basi albuminis carnosus. Plantae herbaceae saepe perennantes foliis vaginantibus, non raro fistulosis.

Juncus 146. *Luzula* 147.

Ord. CXXXIII. CYPERACEAE JUSS. Flores hermaphroditi vel diclinii in axilla squamarum glutacearum. Glumae disticae vel undique imbricatae unisessuales, quandoque 2-valves, spicas spiculasque conflantes, valva interiore rachide adnata, vel ovarium complete vestiens in urceolum tandem mutata: setae plus minus copiosae nonnullis perigonium, sub ovario, quandoque deficientes: stamina 3: antherae introrsae basifixae acuminatae 2-loculares longitudinaliter dehiscentes: ovarium liberum: stylus 1: stigmata 2-3: pericarpium nux triangularis vel compressa 1-locularis 1-sperma, setis basi ornata vel urceolo inclusa: placenta basilaris: embryo parvus in basi albuminis farinosi. Plantae herbaceae saepe perennantes: folia graminea vaginis integris.

Trib. 1.^a *Cypereae* Koch. Flores hermaphroditi: glumae disticae.
Cyperus 36. *Schoenus* 30.

Trib. 2.^a *Scirpeae* Koch. Flores hermaphroditi: glumae undique imbricatae.
Cladium 31. *Eleocharis* 37. *Scirpus* 33. *Fimbristylis* 32. *Eriophorum* 35.

Trib. 3.^a *Cariceae* Koch. Flores diclini.
Carex 496.

Ord. CXXXIV. GRAMINEAE JUSS. Flores glumacei hermaphroditi vel unisessuales in spiculis. Spiculae ex gluma 2-valvi, valvis disticis, raro 1-valvi, varius deficiente, (valva calycinia L.) et ex flore vel floribus (flosculi L.) alternis disticis conflatae: glumellae in basi cujusve floris (gluma corollina L), valvis alternis, valvulis internis 2-3 quandoque adjectis, (glumellulae nomine retius quam alio nomine distinguendae) sub organis genitalibus positae, atque glumellis alternis: stamina 3 rarius 6 vel 1-2 libera hypogyna: antherae basi apiceque emarginatae longitudinaliter, raro apice poro, dehiscentes: ovarium 1 superum: styli 2 quandoque coaliti: stigmata plumosa pilosa vel aspergilliformia 2 raro 1-3: caryopsis libera, glumellis quandoque involuta 1-sperma, semine pericarpio adnato: embryo parvus, albumini denso farinoso, basilaris et lateralis. Plantae annuae aut perennes, caule, culmo, foliis e nodis, in vaginam fixam, erumpentibus, inter vaginam et folium ligula.

Trib. 1.^a *Andropogoneae* Kunt. Spiculae geminae dorso compressae altera sessilis, altera pedicellata; flos unicus hermaphroditus flore sterili vel masculo adjecto: stigmata sub apice floris exserta.

Andropogon 56. *Pollinia* 57. *Dinebra* 54. *Sorgum* 58. *Saccharum* 55.

Trib. 2.^a *Paniceae* Kunt. Spiculae dorso compressae plano convexae: flos unicus hermaphroditus: stigmata ex apice vel sub apice floris exserta.

Panicum 63. *Lappago* 46.

Trib. 3.^a *Phalaridea* Kunt. Spiculae in latus compressae: flos unicus hermaphroditus, floribus duobus masculis aut rudimentalibus comitatus: stigmata ex apice floris exserta.

Phalaris 50. *Anthoxanthum* 20.

Trib. 4.^a *Alopecuroidea* Kunt. Spiculae in latus compressae 1-florae, flore rudimentali saepe adiceto: stigmata elongata ex apice floris exerta.

Alopecurus 38. *Crypsis* 44. *Phleum* 39.

Trib. 5.^a *Chlorideae* Kunt. Spiculae in latus compressae, faciebus convexae: flos unicus hermaphroditus: stigmata sub apice floris exerta.

Cynodon 49. *Digitaria* 48.

Trib. 6.^a *Agrostideae* Kunt. Spiculae sparsae: flos 1, raro plures hermaphroditi: stigmata sub apice floris exerta.

Polypogon 40. *Agrostis* 43. *Lagurus* 51. *Ammophila* 79.

Trib. 7.^a *Stipaceae* Kunt. Spiculae sparsae: flos 1 hermaphroditus: stigmata e latere floris exerta.

Stipa 42. *Aristella* 92. *Milium* 41.

Trib. 8.^a *Arundinaceae* Kunt. Spiculae sparsae: flores 2-6 hermaphroditi: stigmata sub apice floris exerta.

Arundo 78.

Trib. 9.^a *Sesleriae* Koch. Spiculae in latus compressae; faciebus convexis: flores 2-6 hermaphroditi: stigmata ex apice floris exerta.

Echinaria 69. *Sesleria* 68.

Trib. 10.^a *Avenaceae* Kunt. Spiculae sparsae 2-9-florae: flos internus aliquando masculus, coeteri hermaphroditi: stigmata ex latere floris exerta.

Triodia 70. *Aira* 52. *Holcus* 50. *Arrhenantherum* 60. *Avena* 71. *Triodia* 70. *Melica* 53.

Trib. 11.^a *Festucaceae* Kunt. Spiculae sparsae: flores hermaphroditi 2-plures: stigmata e basi floris exerta.

Brixa 73. *Poa* 72. *Molinia* 54. *Dactylis* 76. *Cynosurus* 74. *Festuca* 75. *Bromus* 77.

Trib. 12.^a *Hordeaceae* Kunt. Spiculae 2-multiflorae in singulo rachidis dente: flos terminalis saepe sterilis: stigmata e basi floris exerta.

Triticum 65. *Secale* 64. *Hordeum* 47. *Lolium* 66. *Aegylops* 67. *Rottboellia* 61. *Psilurus* 62.

Trib. 13.^a *Nardoideae* Koch. *Spiculae solitariae in singula rachidis excoriatione receptae: flos unicus hermaphroditus: stigma solitarium elongatum ex apice floris exertum.*

Nardus 37.

ACOTILEDONEA

Ord. CXXXV. *EQUISETACEAE* DC. *Squamae angulatae peltatae stipitatae, in apice caulis, spicatim dispositae: sporangia 7-9 membranacea oblonga, latere interno tandem adaptato, dehiscentia, in facie inferiore squamarum in orbem disposita: sporae numerosissimae globulosae hinc acutatae, filamentis duobus auctae: fila utrinque progressive incrassata spiraliter circa sporas convoluta, siccitate elastice in cruce distensa. Caulis simplex vel ramosus articulatus, articuli caulis fistulosi, ramorum facti, omnes vagina dentata muniti: radices rhizomaticae sepe repentes. Plantae vivaces terrestres vel aquaticae,*

Equisetum 527.

Ord. CXXXVI. *MARSILEACEAE* R. BROW. *Sporangia globosa vel oblonga coriacea vel membranacea, involucris seu conceptaculis, conflata, nuculas vel capsulas referentia, in basi foliorum vel petiolorum, aut inter fibras radicales. Sporangia dimorpha: alia sporis foeta, peculiari involucro suffulta, alia diaphana granulis luteis repleta. Plantae aquatiles: rhizoma plus minus evolutum: petioli aphylli vel foliati.*

Trib. 1.^a *Marsileae Sporocarpia (Sporangia) coriacea basi foliorum petiolorumve inserta. Rhizoma filiforme sub aqua protractum et radicans. Folia vernatione circinalia. Koch.*

Pilularia 529. *Marsilea* 528.

Trib. 2.^a *Salviniaceae* Bartl. *Sporocarpia (Sporangia) membranacea intra fibras radicales inserta vel caulis ramorumque basi adnata et deorsum spectantia. Plantae in aqua libere natantes. Folia distica vernatione a latere involuta Koch.*

Salvinia 350.

Trib. 3.^a *Isoetaceae* Bartl. *Sporangia in basi interna foliorum: folia fasciculata stricta, etiam in vernatione erecta, e bulbo radicali erumpentia caulis nullus.*

Isoetes 531.

Ord. CXXXVII. LYCOPODIACEAE DC. Sporangia solitaria axillaria in foliis caulinis sparsa, vel in ramorum apicibus spicatum approximata, modo uniformia, modo difformia, in valvas semper dehiscentia: uniformia reniformia vel subglobosa sporis numerosissimis laeribus vel papillosis quaternatim in corpuscula trigona coherentia: difformia, alia uniformibus similia at muriculata, alia sporas 3-4 majores includentia, striis tribus apice conniventibus, notata. Plantae ut plurimum vivaces super cortices arborum vel ad terram muscosam: caulis aternatim ramosus, basi decumbens in rhizoma super terram vel sub terra protensus: folia spiralia, inferiora radículas emittentia, quae spículas comitantur in bractaeas mutata.

Lycopodium 532. *Selaginella* 533.

Ordo CXXXVIII. FELICES L. Sporangia pedicellata vel sessilia regulariter vel irregulariter dehiscentia *anulo* (*gyra*, *gyroma*) elastice completo vel incompleto quandoque deficiente donata: coacervatio sporangiorum, *sori*, seriata vel inordinata in facie inferiore frondium, vel in earum apicibus metamorphosatis, spículas peniculasve referentibus: sori sub epidermide erumpunt et modo *indusiati* seu epidermide varimode comitati, modo epidermide decidua *nudi*: sporae in quoque sporangio numerosae nudaе. Plantae sepius vivaces rhizomate horizontali (in exoticeis stipite): folia (*frondes*) sparsa vel coadunata, foliatione paucis exceptis circinali.

Trib. 1.^a *Ophioglosseae* R. Brow. Sporangia sessilia libera vel connata in apice frondis integra vel ramosa: sporangia unilocularia anulo destituta, valvis dehiscentia. Frondes duo dissimiles, altera sporangifera: foliatio minime circinalis.

Ophioglossum 534. *Botrychium* 535.

Trib. 2.^a *Osmundaceae* R. Brow. Sporangia libera pedicellata membranacea reticulata, anulo destituta, longitudinaliter in valvas binas dehiscentia, in apice ramoso frondium.

Osmunda 536.

Trib. 3.^a *Polypodiaceae* R. Brow. Sporangia sessilia vel pedicellata, anulo elastico cincta, transversaliter et irregulariter dehiscentia, in facie inferiore frondium.

Subt. 1.^a *Polypodiaceae nudaе* Koch. Indusio prorsus destitutae.

Ceterach 537. *Polypodium* 538. *Grammitis* 539.

Subt. 2.^a *Polypodiaceae indusiatae* Koch. Indusio munitae.

Aspidium 540. *Polystricum* 541. *Anthyrium* 542. *Cystopteris* 543. *Asplenium* 544. *Scolopendrium* 545. *Blechnum* 546. *Pteris* 547. *Adiantum* 548.

OBSERVATIO

Genus *Chara* 495 in hac serie ingredi nequit, nam planta contextu vasculari expers. De vera Charearum sede usque modo disputatum est: ex recentiorum observationibus, magna cum *Algis*, affinitas manat.

PRAECIPUA MENDA TYPOGRAPHICA CORRIGE,
OMISSA ADDE, NONULLA DELE.

CORRIGE

PAG.	1	LIN.	14	Caulina	Caulinia
	2		1	monygynia	monogynia
	20		33	Antoxanthum	Anthoxanthum
	39		24	Caryosis	Caryopsis
	11		25	Saccarum	Saccharum
	13		10	Cypereorum	Cyperearum
	46		12 p. 862	Phalaris subulata	p. 360 Phalaris arenaria
	50		3	laciniiis	vaginis
	54		9	Perenn.	Ann.
	56		15	aristata	eristata
	59		30	Will.	Vill.
	62		22	stipula	ligula
	91		3	Catili	Catilli
	14		5	Ruppia	Ruppia L.
	119		26	acutis oppositis	acutis, ramis oppositis
	121		29	histerismum	hysterismum
	150		1	Parronichiae	Paronichiae
	162		23	Lasfrpitium	Laserpitium
	167		28	Monugynia	Monogynia
	168		36	inquisitur	inquiritur
	173		11	Barragine	Borragine
	181		36	Bienn.	Ann.
	183		18	confortis	confertis
	188		21	incoertae	incertae
	192		15	Carregiola	Corregiola
	204		28	Saccoro	Saccharo
	211		6	tollendas	tollendam
	213		4	Ambrosiodes	Ambrosioides
	»		7	Ambrosoides	Ambrosioides

CORRIGE

220	34	alpium	apenninorum
221	8	alpinis	apenninis
222	24	Guscuta	Cuscuta
227	14	dycandra	Decandria
228	35	Picaeni aud.	Piceni haud
232	32	Lachenali	Silaifolia
233	12	praehebet	praebet
262	15	Luzola	Luzula
277	4	Asfodelus	Asphodelus
283	4	esfusus	effusus
294	26	alius	aljus
296	14	Monohynia	Monogynia
"	27	Moehringia	Moehringia
300	16	coesuris	caesuris
302	30-35	Opulus	Opulus
309	16	Moeringia	Moehringia
316	18	honaris	honoris
323	5	Paronichieae	Alsineae
321	14	Dycandria	Decandria
340	15	superante	superantibus
358	14	dasiphyllum	dasyphyllum
364	27	vomitario	vomitoria.
392	14	Gatta della Rosa	Galla della Rosa
403	11	laeve	leve
430	32	Origonum	Origanum
433	29	Succimele	Succamele
459	14	Bartolonii	Bertolonii
467	12	Menorella	Mentorella
476	6	minor Engl	minor Smith. Engl.
481	5	ad Hostiam	ad Ostiam
488	3	Mattiola	Mattiola
"	25	Synclitae	Synclitae
492	16	Plantae diuretae	Plantae diureticae
498	16	graminifolium	latifolium

CORRIGE

516	19 β austriaca	β austriacam
526	10 in apennis	in apenninis
537	15 laetolem	lethalem
547	9 Astrolobium	Artrolobium
563	31 O. variegatus β .	O. vernus β
577	36 in sterilibus inter segetes	in sterilibus, et inter segetes
594	1 M. vulgaris	M. officinalis
614	26 Securigera	Securigera
620	9 Cent. 13	Cent. 13. p. 28.
629	2 inermia	inermia
637	29 Paloygamia	Polygamia
639	8 camplocarensis.	Camploclarensis
644	4 absoleta	obsoleta
689	5 Policaria	Pulicaria
694	32 faetens	foetens
734	34 tennifolia	tenuifolia
756	7 ut sterquilinis	et sterquilinis
763	13 Joulis	Torilis
»	17 Coristospermim	Coristospermum
764	20 nurbonense	narbonense
»	29 Hexandria monaggina.	Hexandria monogynie
773	9 604	487
776	21 Hybtseus	Hibiscus
784	27 conferruminatum	conferruminatis
828	19 <i>Spinaci</i>	<i>Spinaci</i>
844	22 Filix-mas	Filix-mas
853	5 donatae	donata
856	24 Arabis	Arabis 367
862	8 Rhanus	Rhamnus
863	2 Bonjeneia	Bonjeanea
»	12 Eudysareae	Euhedysareae
865	18 Haloragea	Halorageae
870	27 Seherardia	Sherardia
871	30 Echinops 470	Echinops 637

CORRIGE

874	1	Gnaphalium	Gnaphalieae
881	27	capitalis	capitatis
883	6	Teligomum	Theligionum
884	36	Mareae Endl.	Moreae Endl.

A D D E

Pag. 5 post lin. 6. UTRICULARIA L. Calyx 2-phyllus liber persistens, phyllis integerrimis: corolla personata: labium inferius rotundatum integrum calcaratum, superiore undulato, majore: pyxidium uniloculare: semina numerosa minuta. *Utriculariae* Link.

Pag. 9 lin. 30. in abruz. (Sang. Fl. Rom. Prod. tab. 3.)

Pag. 37 lin. 10. post productis — giumae corollinae valvis calycinis subaequalibus, externa etc.

Pag. 75 post lin. 1. ante 23 *sterilis* — AVENA

Pag. 97 post lin. 1. post *Bromus* — *Bromi secalini* — locustis compresso turgidis: valva corollina interna remote ciliata

Pag. 123 post lin. 26. Ann. Flor. Majo-Junio. Flores luteoli vel purpureascentes.

Pag. 146 post lin. 16. *Campanulaceae* A. DC.

Pag. 172 post lin. 13. In montium apricis inter saxa. *Presso Rocca di Papa ad Acquapendente* etc.

Ann. Flor. Martio-Majo. Flores purpurei demum coerulei

Pag. 207 post lin. 16. VIOLA.

2286. montana L. Sp. Pl. p. 1325. Radice robusta fusiformi: caule simplici ramosove erecto trigono: foliis alternis oblongo-lanceolatis, stipulisque grandibus foliaceis petiolo longioribus: laxè breviterque serratis: floribus solitaris cernuis ex pedunculis axillaribus: sepalis lanceolato-acuminatis basi truncata: nectario obtuso, appendices calycinas, subaequante: capsula oblongo-trigona obtusa.

V. montana Bert. Fl. It. t. 2. p. 705.

In alpestribus subapenninarum. *Presso Quercino*.

Perenn. Flor. Martio-Aprili

Flores coerulei, petalo majore, venis purpureo-coeruleis, percurso.

Pag. 221 post lin. 33. In apenninis Umbriae — *Valle Canetra, Boschi del Cavaliere* etc.

Pag. 222 post lin. 21. In apenninis elatis Umbriae. *Vettore*

Pag. 272 post lin. 4. *A. ursinum Bert. Fl. It. t. 4. p. 65.*

In sylvaticis apenninorum Umbriae. *Boschi del Cavaliere*

Perenn. Flor. Majo. Flores albi

Vulgo *Aglio orsino*

Pag. 276 post lin. 30. Perenn. Flor. Aprili Majo. Flores coerulei.

Pag. 300 post lin. 28. *E. carnea. Bert. Fl. It. t. 4. p. 329.*

Pag. 415 post lin. 14. In alpinis herbosis montis Vettore. *Monte la Rosa.*

Pag. 423 post lin. 16. Perenn. Flor. Julio-Augusto. Flores luteo-aurei.

Pag. 437 post lin. 14. 295A. ACANTHUS L. Calyx liber persistens quadripartitus, laciniis inaequalibus difformibus; corolla 1-labiata, tubo brevissimo, fauce villis clausa, labio amplo 3-lobo deflexo; stamina basi corollae inserta, filamentis robustis, inferioribus apice incurvis, antheris 1-locularibus margine barbatis; styli filiformes longitudine staminum; stigma 2-fidum; capsula ovata 2-valvis 2-locularis; dissepimentum placentiferum valvis contrarium; semina ovata compressa.

Pag. 449 post lin. 4. Perenn. Flor. Junio. Flores lutei.

Pag. 475 post lin. 10. In Umbria, et Piceno.

Pag. 481 post lin. 27. CRUCIFERAE JUSS.

Pag. 487 325A. ARABIS L. Calyx 4-phyllus, foliolis erectis, binis basi saeculis; corollae cruciferae petala calyce duplo longiora, unguibus cuneatis, limbo obovato; staminum filamenta quandoque basi glandulifera; antherae oblongae; stylus subnullus; stigma obtusum; siliqua linearis compressa 2-locularis 2-valvis, valvis planis vel convexis; semina ovalia vel rotunda saepe alata in quovis loculo 1-serialia, e funiculis exilibus ex utroque latere septi alternatim orta, pendula.

325B. BARBAREA R. BROW. Calyx liber 4-phyllus, foliolis erectis confornibus; corolla crucifera, petalis calyce duplo longioribus, laminis obovatis, unguibus linearibus; staminum filamenta basi glandulifera; antherae oblongae; stylus brevis; stigma simplex obtusum; siliqua linearis tetragona, valvis carinatis; semina oblonga echinulata uniseriata, e funiculis crassiusculis ex altero latere septi orta.

Pag. 494 post lin. 19. In saxosis apenninorum. *Vettore.*

Perenn. Flor. Junio-Julio. Flores flavi.

Pag. 517 post lin. 7. Bienn. Flor. Martio. Flores flavi.

Pag. 537 post lin. 24. Ann. Flor. Majo-Junio. Flores lutei carina saturatiore.

Pag. 561 post lin. 8. Suffrut. Flor. Junio. Flores lutei

Pag. 560 post lin. 26. Ann. Flor. Martio-Majo. Flores albo-coerulescentes, quandoque albi.

Pag. 598 post lin. 13. Ann. Flor. Julio. Flores purpurascetes.

Pag. 611 post lin. 10. Perenn. Flor. Julio. Flores albi aliquoties purpurei.

Pag. 617 post lin. 26. HYPERICINEAE.

Pag. 744 ante ZIZIPHORA, DIANDRIA — MONOGYNIA

Pag. 757 post lin. 24. *P. subulata* Sang. Cent. 3. p. 25. n. 49.

Pag. 818 post lin. 29. Vulgo. *Carpino nero*

Pag. 856 lin. 31. *Arabis* 317.

Pag. 859 lin. 6. *Gypsophyla* 320.

Pag. » lin. 15. *Holosteum* 110

Pag. 868 lin. 22. *Glinus* 210.

Pag. 869 lin. 4. *Crysosplenium* 186.

Pag. » lin. 33. *Adoxa* 170.

Pag. 877 lin. 26. *Villarlia* 130.

Pag. 880 lin. 25. *Ziziphora* 489.

D E L E

PAG. 131 LIN. 23 *P. subulata* Sang. Cent. tres p. 25. n. 49

» 25 *Vettore Monte Capod'acqua*

515 23 *E. cheiranthoides* Fl. Rom. Prod. p. 218. n. 761.

558 3 y *heterophylla* cum definitione et synonymis.

856 30 *Arabis* 317.

868 7 *Radiola* 103.

INDEX NOMINUM PRODROMI FLORAE ROMANAE

*Nomina Ordinum, Tribuum, Subtribuum etc. literis majusculis;
Synonyma, et nomina vulgaria obliquis notantur.*

A			
<i>Abbracciabosco</i>	201	Achillea	
<i>Abete</i>	824	Millefolium	»
ABIETINEAE	887	<i>Millefolium</i> β	»
ACANTHACEAE	879	nobilis	»
<i>Acanto</i>	480	punctata	708
<i>Acanthus</i>	879 903	tanacetifolia	707
mollis	479	tomentosa	706
<i>Acer</i>	297 860	β ochroleuca	707
campestre	302	<i>Aconito falso</i>	410
α hebecarpum	»	<i>Aconitum</i>	396 855
β collinum	»	Lycoctonum	411
γ austriacum	»	<i>Acoro falso</i>	37
mospessulanum	303	Actaea	394 855
<i>Opulus</i>	302	spicata	401
<i>Pseudo-Platanus</i>	3	Adenocarpus	539 862
<i>Pseudo-Platanus</i>	302	parvifolius	561
<i>Aceras</i>	721 891	Adenostyles	629 873
<i>Antropophora</i>	732	alpina	673
ACERINEAE	181 860	Adiantum	819 897
<i>Acer</i>	302	Capillus-Veneris	»
<i>Acer</i> <i>fico</i>	»	Adonis	397 855
<i>Acer</i> <i>montano</i>	303	autumnalis	772
<i>Acetosa</i>	355	aestivalis	412
<i>Acetosa romana</i>	»	distorta	413
<i>Acetosella</i>	293 »	flammea	772
<i>Achillea</i>	636 874	Adoxa	299 869
<i>Ageratum</i>	706	moscatellina	314
liquistica	707	Aegopodium	154 869
		Podagraria	227
		Aegylops	27 895

Aegylops			Aira		
neglecta	73		β aristata		»
ovata	72		caryophyllea		57
Aetionema	485	857	caryophyllea		58
saxatilis		499	cristata		749
Agave		263	cupauiana		»
americana		281	flexuosa		57
Aglietto		268	grandiflora		56
Aglio salvatico		»	pubescens		»
Aqno casto		462	Ajuga	430	880
Agrifoglio		136	acaulis		444
Agrimonia		365	chamaeypitis		445
Agrimonia	361	864	genevensis		444
Eupatoria		364	Iva		445
odorata		365	reptans		444
Agrostemma	322	859	ARUGOIDEAE		880
caelirosa		352	Alaterno		204
coronaria		»	Albuccio		308
Flos-Jovis		353	Albuccio gatto		»
Githago		352	Alberello		»
AGROSTIDAE		895	Albero di Giuda		327
Agrostis	24	895	Id. di S. Lucia		372
olivetorum		748	Id. della morte		537
miliu-comosum		47	Alcea		533
pungens		50	Alchechengi		189
stolomifera		»	Alchemilla	113	864
verticillata		»	alpina		136
vulgaris		49	aphanes		»
β polymorpha		»	arvensis		»
vulgaris α x		»	vulgaris		135
vulgaris β		»	β hybrida		»
Aira	25	895	Alcocorno		820
aquatica		56	Alicacabo		189
articulata		57	Alisma	265	880
canescens		»	Damasonium		296
capillaris		58	Plantago		295

<i>Alisma</i>	
<i>β angustifolia</i>	»
<i>ranunculoides</i>	»
ALISMACEAE	265 888
<i>Alismo</i>	295
<i>Alleluja</i>	355
<i>Alliaria</i>	516
Allium	261 892
<i>album</i>	271
<i>Ampeloprasum</i>	267
<i>angulosum</i>	270
<i>Chamaemoly</i>	269
<i>descendens</i>	268
<i>fallax</i>	270
<i>montanum</i>	268
<i>neapolitanum</i>	271
<i>nigrum</i>	»
<i>pallens</i>	268
<i>paniculatum</i>	269
<i>pendulinum</i>	271
<i>porrum</i>	267
<i>roseum</i>	270
<i>β umbella bulbifera</i>	»
<i>roseum β</i>	»
<i>roseum β Umbella capsulifera</i>	»
<i>sphaerocephalum</i>	267
<i>β descendens</i>	»
<i>suaveolens</i>	270
<i>subhirsutum</i>	269
<i>triquetrum</i>	270
<i>triquetrum</i>	271
<i>ursinum</i>	»
<i>vineale</i>	268
<i>β compactum</i>	»
<i>Alloro</i>	316
<i>Alno</i>	815

Alnus	782 887
<i>glutinosa</i>	815
ALOINEAE	326
ALOPECUROIDEAE	894
Alopecurus	23 894
<i>agrestis</i>	43
<i>bulbosus</i>	44
<i>geniculatus</i>	»
<i>utriculatus</i>	»
<i>Altea</i>	536
Althaea	522 860
<i>cannabina</i>	536
<i>hirsuta</i>	»
<i>officinalis</i>	535
ALSINEAE	113 321 322 859
Alyssum	484 856
<i>calycinum</i>	495
<i>campestre</i>	»
<i>incanum</i>	502
<i>maritimum</i>	495
<i>montanum</i>	»
<i>β diffusum</i>	496
AMARANTHEAE	150 151 882
Amaranthus	150 882
<i>adsceendens</i>	216
<i>albus</i>	215
<i>Blitum</i>	»
<i>polygonoides</i>	216
<i>prostratus</i>	»
<i>retroflexus</i>	217
<i>sylvestris</i>	216
<i>Amarella</i>	221
<i>Amaryllis lutea</i>	265
Ambrosia	783 874
<i>maritima</i>	816
<i>Ambrosia</i>	»

AMBROSIACEAE	874	Andropogon	
AMENTACEAE	5	distachyos	62
Ammi	154 869	<i>Gryllus</i>	63
glaucofolium	227	hirtum	61
majus	»	hirtus	62
Visnaga	»	<i>Ischoemum</i>	61
Ammophyla	29 895	pubescens	750
arundinacea	106	ANDROPOGONEAE	894
AMPELIDEAE	148 860	Androsace	143 881
AMPELODESMOS	104	villosa	180
AMYGDALAEAE	368 863	Androsaemum	617 860
Amygdalus	» »	officinale	618
communis	372	<i>Androsemo</i>	»
Anacyclus	625 874	ANEMONES	423
radiatus	702	Anemone	398 855
tomentosus	»	alpina	425
<i>Anagallide</i>	177	β millefoliata	»
Anagallis	142 881	apennina	423
arvensis	177	coronaria	424
coerulea	»	hortensis	425
Anagyris	319 862	β pavonina	»
foetida	326	narcissifolia	424
Anchusa	141 878	nemorosa	423
<i>angustifolia</i>	173	ranunculoides	424
Barrelieri	174	<i>Anemoni</i>	425
<i>hybrida</i>	173	<i>Anethum Phoeniculum</i>	233
italica	174	<i>piperatum</i>	234
officinalis	173	Angelica	259 869
undulata	»	sylvestris β	259
ANCHUSEAE	878	<i>sylvestris</i>	260
Andriala	626 873	<i>Angelica (radice di)</i>	
integrifolia	660	<i>Aniceto</i>	243
Andropogon	25 894	<i>Aniso salvatico</i>	676
angustifolium	62	ANTHEMIDEAE	874
<i>angustifolius</i>	»	Anthemis	635 874
arundinaceus	63	arvensis	705

Anthemis		Antirrhinum	436-473 879
Barrelieri	704	alpinum	473
Cota	702	chalepense	474
Cotula	705	cirrhosum	472
fuscata	»	cymbalaria	471
maritima	704	β acutangulum	»
mista	703	Elatine	472
montana	704	graecum	773
mucronulata	»	Linaria	474
secundiramea	703	majus	475
tinctoria	706	minus	473
tomentosa	704	Orontium	475
Triumfetti	702	pelliserianum	474
Anthericum	262 892	pilosum	472
liliago	278	α glabrum	»
Anthoxanthum	5 894	purpureum	473
odoratum	20	spurium	472
Anthriscus	160 869	tortuosum	475
sicula	241	<i>Apio palustre</i>	226
vulgaris	»	Apium	153 869
ANTHYLLIDAE	862	graveolens	226
Anthyllis	339 »	Petroselinum	761
Barba-Jovis	777	APOCINEAE	146 877
Dillenii	»	AQUIFOLIACEAE	113 876
montana	338	Aquilegia	396 855
tetraphylla	337	pyrenaica	412
β bicolor	»	vulgaris	411
ε humilis	»	<i>Aquilina</i>	»
tetraphylla β	»	ARALIACEAE	149 299 869
Vulneraria	»	Arabis	487 856 903
Vulneraria ε	»	alpina	507
Vulneraria β flore rubro	777	auriculata	508
Anthyrium	847 897	hirta	509
Filix-foemina	847	muralis	»
ANTIRRHINEAE	436 879	pumila	774
		saxatilis	»

Arabis		Armeria vulgaris	
<i>Thaliana</i>	513	<i>β plantaginea</i>	256
Turrita	509	Arisarum	780 890
verna	507	<i>probooscideum</i>	787
Apargia	624 872	<i>tenuifolium</i>	»
autumnalis	654	<i>vulgare</i>	»
cichoracea	»	Aristella	24 895
hispidia	653	<i>bromoides</i>	49
<i>α major</i>	»	Aristolochia	723 884
<i>β saxatilis</i>	»	<i>Clematitis</i>	743
<i>γ glabra</i>	»	<i>pallida</i>	»
<i>hispidia β glabra</i>	»	<i>rotunda</i>	»
tuberosa	654	Aristolochia <i>fabacea</i>	549
Villarsii	653	<i>Id. rotunda</i>	742
ARBUTEAE	875	ARISTOLOCHIAE	723 884
Arbutus	318 875	<i>Arnoglossa</i>	129
Unedo	324	<i>Arnopogon picroides</i>	659
<i>β bacca acuta</i>	»	Arnoseric	623 872
Uva ursi	325	<i>pusilla</i>	651
Aremonia	361 864	<i>Aro serpone</i>	788
agrimonioides	365	AROIDEAE	780 890
Arenaria	321 859	Arrenantherum	26 895
Arduini <i>β</i>	337	<i>avenaceum</i>	64
austriaca	»	Arrerta <i>bovi</i>	553
grandiflora	»	Artamita	178-179
marina	338	Artemisia	630 874
rubra	»	<i>absinthium</i>	677
marginata	768	<i>arborescens</i>	»
serpillifolia	337	<i>argentea</i>	»
tenuifolia	338	<i>camphorata</i>	677
trinervia	336	<i>coerulescens</i>	678
verna	338	<i>spicata</i>	676
Armeria	167 881	<i>vulgaris</i>	678
alpina	286	Artium	627 871
<i>denticulata</i>	»	Bardana	664
vulgaris	255	Lappa	»

Artium			Asperula	112	870
<i>tomentosum</i>	665		<i>angustifolia</i>		126
Artrolobium	347	863	<i>arvensis</i>		124
<i>ebracteatum</i>	617		<i>cynanchica</i>		126
<i>scorpioides</i>	616		<i>β nitens</i>		»
ARUNDINACEAE	895		<i>galiioides</i>		125
Arundo	29	895	<i>laevigata</i>		126
<i>arenaria</i>	107		<i>longifolia</i>		»
<i>Ampelodesmos</i>	104		<i>neglecta</i>		»
»			<i>odorata</i>		124
<i>Calamagrostis</i>			<i>taurina</i>		125
<i>Donax</i>	103		<i>tinctoria</i>		»
<i>epigejos</i>	105		Asparago		281
<i>montana</i>	106		ASPHODELEAE		892
<i>phragmitis</i>	105		Asphodelus	262	892
<i>Pliniana</i>	103		<i>albus</i>		277
<i>Plini</i>	104		<i>fistulosus</i>		»
Arum	780	890	<i>lutens</i>		»
<i>Arisarum</i>	788		<i>ramosus</i>		»
<i>Dragunculus</i>	»		Asplenium	837	897
<i>italicum</i>	»		<i>Trichomanes</i>	»	846
<i>maculatum</i>	»		<i>viride</i>	»	»
<i>proboscideum</i>	787		<i>Ruta-muraria</i>	»	»
Asaro	364		<i>adanthum-nigrum</i>		847
Asarum	361	884	<i>adantum-nigrum β</i>		»
<i>europaeum</i>	364		<i>fissum</i>		»
ASCLEPIADEAE	131	877	<i>β serpentini</i>		»
ASERINEAE	361		Aspidium	837	897
Asfodelo	277		<i>aculeatum</i>		844
ASPARAGEAE	891		<i>Filix mas β</i>		845
Asparagus	262	892	<i>dilatatum</i>		»
<i>acutifolius</i>	281		<i>rigidum</i>		»
<i>officinalis</i>	280		<i>Lonchitis</i>		843
<i>scaber</i>	766		Asprella		123
<i>tenuifolius</i>	280		Assentio romano		678
Asperugo	142	878	<i>Id. salvatico</i>		»
<i>procumbens</i>	175				

<i>Asta regia</i>	277
Aster	632 873
alpinum	686
Tripolium	»
ASTEROIDEAE	873
<i>Asterinae</i>	873
Asteriscus	636 873
aquaticus	708
spinosus	»
Astragalus	545 863
aristatus	611
boeticus	610
depressus	609
glycyphyllos	610
hamosus	»
monspessulanus	»
sesamens	609
sculus	611
sirinicus	»
vessicarius	609
Astrantia	152 869
major	223
pauciflora	224
<i>Astrologia rotunda</i>	743
Athamanta	157 869
Libanotis	236
sacula	»
Atriplex	831
augustifolia	834
hastata	»
γ salina	»
patula	»
portulacoides	»
rosea	»
Atropa	143 879
Belladonna	189

<i>Attaccamani</i>	123
Avena	28 895
barbata	755
condensata	77
elatior	64
fatua	75
β atherantha	»
flavescens	77
fragilis	78
neglecta	77
parviflora	78
pratensis	76
sterilis	75
tenuis	»
versicolor	76
villosa	»
AVENACEAE	895
<i>Avorniello</i>	560

B

<i>Baccaro</i>	364
<i>Balaustio</i>	375
<i>Balaustium</i>	»
Ballota	432 880
nigra	459
β flore albo	»
<i>Ballerini</i>	»
BALSAMINEAE	860
<i>Bambagia salvatica</i>	681
<i>Barba di Becco</i>	637
<i>Bardana</i>	664
Barbarea	434 856 903
arcuata	509
bracteosa	»
vulgaris	»

Barbarea	
<i>vulgaris</i> β	509
<i>vulgaris</i> α	»
Barkausia	622 873
bursifolia	647
foetida	648
setosa	»
β glabra	649
Barretta da prete	205
Bartzia	434 879
latifolia	465
<i>maxima</i>	464
odontites	»
serotina	»
trixago	»
<i>versicolor</i>	»
viscosa	463
Beccabunga	15-16
Beckmannia	27
eruceformis	68
Bedequar	392
Belladonna	189
Bellis	634 873
annua	698
hybrida	»
perennis	697
sylvestris	»
Berberi	289
BERBERIDEAE	263 855
Berberis	26 855
<i>vulgaris</i>	289
Berteroa	486 856
incana	502
obliqua	»
Beta	150 883
maritima	214

Beta	
sici	215
<i>vulgaris</i> α β	»
Betonica	433 880
alopeurus	460
hirsuta	»
officinalis	»
Betonica	460
BETULACEAE	784 785
BETULINEAE	887
Bidens	630 874
tripartita	675
Bieta	215
<i>Id. d'acqua</i>	138
<i>Id. bianca</i>	215
<i>Id. marina</i>	»
Bifora	164 869
testiculata	249
Biscutella	483 856
hispida	493
laevigata	494
lyrata	»
<i>maritima</i>	»
Biserrula	545 863
Pelecinius	611
Bisnaga	227-304
Bistorta	310
Blechnum	837 897
Spicant	848
Bocca d'Orso	443
<i>Id. di Leone</i>	475
Bonjeanea	543 863
hirsuta	582
recta	»
Borragine	878
<i>Id. salvatica</i>	172

BORAGINEAE	878
Borago	141 878
officinalis	173
<i>Bottoni di Rose</i>	393
Botrychium	336 897
Lunaria	842
<i>Bozarago</i>	219
<i>Branca orsina</i>	480
Brassica	489 856
campestris	776
<i>Eruca</i>	517
fruticulosa	"
Gravinae	"
incana	"
oleracea	516
Brignolia	156 869
pastinacaefolia	234
<i>Brionia</i>	523
Briza	28 895
<i>Eragrostis</i>	84
maxima	85
media	"
minor	"
<i>Broccolo</i>	516
Bromus	29 895
asper	100
arvensis	97
<i>barbatus</i>	94
<i>diandrus</i>	102
<i>distachyos</i>	95
erectus	100
giganteus	99
intermedius	"
<i>ligusticus</i>	92
<i>madridentis</i>	102

Bromus	
maximus	102
β erectus	"
mollis	98
<i>pinnatus</i>	95
racemosus	97
scaberrimus	101
β rubro-violaceus	"
scoparius	99
secalinus	97
β villosus	"
squarrosus	98
β minor	"
sterilis	101
<i>sylvaticus</i>	94
tectorum	102
trivialis	82
<i>Buganeve</i>	265
<i>Buglossa</i>	173
<i>Brunolo</i>	373
<i>Id. salvatico</i>	373-374
<i>Brunella</i>	437
Bryonia	520 867
dioica	523
Bunias	482 857
Erucago	491
Bunium	154 869
alpinum	28
Bulbocastrum	"
BUPHTHALMEAE	873
<i>Bupthalmum spinosum</i>	708
Bupleurum	155 869
aristatum	231
β robustum	762
cernuum	231
glaucum	762

Bupleurum	
junceum	231
odontites	»
protractum	»
rotundifolium	230
<i>rotundifolium</i>	»
tenuissimum	762
BUTOMEAE	315 888
Butomus	11 889
umbellatus	317
Busso	815
Buxus	782 884
sempervirens	815

(

<i>Cacalia alpina</i>	673
<i>Cacapugia</i>	797
<i>Caccialepre</i>	643
CAGTEAE	868
Cactus	369 868
opuntia	375
<i>Caglio</i>	121
CALAMAGROSTIS	105
<i>Calamento</i>	441
<i>Calaminta</i>	»
CALCITRAPAE	715
Calendula	637 871
arvensis	718
CALENDULEAE	871
Calepina	481 857
Corvini	490
Callitriche	1 866
autumnalis	4
<i>β caule fluitante</i>	»
verna	3

Callitriche verna	
<i>x vulgaris</i>	3
<i>γ stellata</i>	»
CALLITRICHINEAE	865
<i>Calta</i>	718
Caltha	398 855
palustris	423
Calystegia	145 878
sepium	191
Soldanella	»
sylvestris	»
<i>β lucana</i>	»
<i>Camelea</i>	306
<i>Camedrio</i>	447
<i>Camomilla</i>	675-701
<i>Id. bastarda</i>	705
puzzolente	»
<i>Campanelle</i>	191-192
Campanula	146 874
bononiensis	196
<i>diffusa</i>	198
Erinus	195
foliosa	197
fragilis	198
garganica	199
glomerata	197
graminifolia	»
latifolia	196
linifolia	191
<i>β glabra</i>	»
mierantha	759
persicifolia	196
Medium	759
Rapunculus	195
rotundifolia	»
sibirica	198

Campanula			Cardo		
spicata	197		marino	225	
Trachelium	190		santo	716	
CAMPANULACEAE	147	874	stellato	225	
Canna	103		Cardiaca	459	
Cannabis	826	886	CARDUINEAE	871	
sativa	828		Carduncellus	627	871
CANNABINEAE	886		coeruleus	662	
Cannei	230		β tingitanus	»	
Capelvenere	846	849	γ pinnatifidus	»	
Id. nero	847		coeruleus α	»	
Cannone	103		coeruleus β	»	
Capo di frate	652		Carduus	627	871
Id. di serpe	120		acaulis α	662	
Cappari	402		acaulis β	663	
CAPPARIDEAE	394	857	affinis	668	
Capparis	»	»	cephalanthus	»	
rupestris	402		leucographus	666	
spinosa	»		marianus	669	
CAPRIFOLIACEAE	147	165 870	mollis	666	
Capsella	486	857	nutans	667	
Bursa-pastoris	501		β montanus	»	
Caprifico	789		nutans β	»	
CAPSULARIA	855		personata	667	
Carciofolo	666		pygnocephalus	»	
Carciofolaccio	488		simplicifolius	668	
Cardamine	487	856	Carex	681	894
amara	506		acuta	851	
β grandiflora	507		alpestris	806	
Celidonia	505		davalliana	801	
hirsuta	506		depauperata	808	
impatiens	505		digitata	804	
parviflora	506		distant	807	
Cardo	225		divisa	802	
asimino	669		divulsa	»	
mariano	»		extensa	806	

<i>Carex</i>		<i>Cariofillata</i>	389
<i>ferruginea</i>	910	<i>Carlina</i>	627 872
<i>flava</i>	»	<i>acaulis</i>	662
<i>frigida</i>	»	<i>acaulis</i> α	»
<i>glauca</i>	811	<i>acaulis</i> β	663
<i>gynobasis</i>	806	<i>achantifolia</i>	»
<i>gynomane</i>	802	<i>lanata</i>	»
<i>hirta</i>	813	<i>vulgaris</i>	»
<i>Halleriana</i>	805	<i>Carlina bianca</i>	663
<i>Linkii</i>	801	CARLINEAE	873
<i>longifolia</i>	805	<i>Carota</i>	245
<i>macrolepis</i>	804	<i>Carota marina</i>	246
<i>maxima</i>	813	<i>Carpino</i>	818
<i>Micheli</i>	808	<i>Carpino bianco</i>	»
<i>muricata</i>	803	<i>Id. nero</i>	»
<i>myrocarpa</i>	813	<i>Castanea</i>	784 886
<i>nervosa</i>	807	<i>vesca</i>	819
<i>Oederi</i>	806	<i>Castagna d'acqua</i>	133
<i>olbiensis</i>	809	<i>Id. di terra</i>	228
<i>ovalis</i>	802	<i>Carpinus</i>	784 886
<i>paludosa</i>	812	<i>Betulus</i>	818
<i>paniculata</i>	803	<i>Carthamus coeruleus</i>	662
<i>pendula</i>	812	β <i>coeruleus</i>	»
<i>praecox</i>	805	<i>lanatus</i>	»
<i>punctata</i>	807	<i>Catanache</i>	626 872
<i>recurva</i>	811	<i>lutea</i>	661
<i>remota</i>	804	CATAPUTIAE	797
<i>riparia</i>	812	<i>Catapuzia</i>	»
<i>Scopolii</i>	810	<i>Caucalis</i>	163 869
<i>sempervirens</i>	»	<i>arvensis</i>	248
<i>strigosa</i>	809	<i>daucoides</i>	247
<i>strigosa</i>	»	<i>grandiflora</i>	»
<i>sylvatica</i>	»	<i>latifolia</i>	248
<i>tenuis</i>	810	<i>nodiflora</i>	249
<i>vulgaris</i>	811	<i>maritima</i>	247
<i>vulpina</i>	803	<i>platycarpus</i>	764

Caucalis			Centaurea		
pumila	247		<i>Jacea</i>	709	713
<i>Scandix</i>	241		montana		710
Caulinia	1	889	napifolia		713
fragilis		4	nigrescens		709
<i>Carolaccio</i>	10-291		<i>β nigra</i>		»
<i>Cavolo arboreo</i>	516		paniculata		710
<i>bolognese</i>	»		<i>β maculata</i>		»
<i>capuccio</i>	»		<i>paniculata</i>		710
<i>di lupo</i>	422		Pauzini		716
<i>verde</i>	516		Phrygia		709
<i>Cedronella</i>		438	romana		713
CELASTRINEAE	166	248 861	rupestris		712
<i>Celidonia</i>		401	Scabiosa		»
<i>Celidonia minore</i>		»	solstitialis		715
CELTIDEAE		885	sonchifolia		714
<i>Celtis</i>	151	885	sphaerocephala		»
australis		218	splendens		717
<i>Centaurea minore</i>		182	CENTAURIEAE		872
Centaurea	636	872	<i>Centimorbia</i>	168-312	
alba		713	<i>Centinodia</i>		312
<i>β deusta</i>		»	<i>Centocchio</i>	309	336
alba <i>β</i>		»	<i>Centograni</i>		335
amara		712	Centranthus	1	871
aspera		715	angustifolius		744
benedicta		»	Calcitrapa		2
Calcitrapa		716	ruber		»
ceratophylla		»	Centunculus	112	881
cichoracea		717	minimus		133
cineraria		711	Cephalanthera	722	891
cinerea		»	ensifolia		742
cristata		714	grandiflora		741
Cuprina		708	rubra		742
Cyanus		709	Cephalaria	111	871
dissecta		711	laeautha		115
<i>dissecta α β</i>		»	transilvanica		»

<i>Cerasa nera</i>	373
<i>Ceraso marino</i>	324
<i>Ceraso salvatico</i>	372-373
<i>Cerasus avium</i>	372
<i>Cerastium</i>	322 859
<i>alpinum</i>	351
<i>β</i> <i>angustifolium</i>	»
<i>α</i> <i>heterophyllum</i>	»
<i>alpinum β</i>	771
<i>aquaticum</i>	350
<i>arvense</i>	771
<i>arvense</i>	350
<i>brachypetalum</i>	349
<i>campanulatum</i>	»
<i>illyricum</i>	»
<i>lineare</i>	»
<i>manticum</i>	351
<i>repens</i>	350
<i>semidecandrum</i>	779
<i>semidecandrum</i>	349
<i>tetrandrum</i>	351
<i>tomentosum</i>	350
<i>viscosum</i>	348
<i>β</i> <i>semidecandrum</i>	»
<i>β</i> <i>macrius</i>	»
<i>vulgatum</i>	»
<i>β</i> <i>pentandrum</i>	»
<i>vulgatum β minus</i>	»
<i>sylvaticum</i>	250
<i>Ceratocephalus</i>	397 855
<i>falcatus</i>	421
<i>Ceratonia</i>	149 863
<i>Siliqua</i>	209
<i>CERATOPHYLLEAE</i>	786 866
<i>Ceratophyllum</i>	» »
<i>demersum</i>	823

<i>Cercis</i>	319 863
<i>siliquastrum</i>	327
<i>Cerfoglio</i>	242
<i>Cerithe</i>	140 878
<i>aspera</i>	167
<i>minor β</i> <i>maculata</i>	168
<i>maculata</i>	»
<i>Cerqua</i>	822
<i>Cerquiguala</i>	447
<i>Cerro</i>	821
<i>CESALPINEAE</i>	863
<i>Ceterach</i>	836 897
<i>ollicinarum</i>	842
<i>Chaerophyllum</i>	161 869
<i>sativum</i>	241
<i>sylvestre</i>	242
<i>Chamaerops</i>	264
<i>humilis</i>	295
<i>CHAMESICAE</i>	789
<i>Chara</i>	781
<i>aspera</i>	800
<i>flexilis</i>	801
<i>hispida</i>	800
<i>pulchella</i>	»
<i>vulgaris</i>	»
<i>CHARACIAE</i>	797
<i>Chakile</i>	482 856
<i>latifolia</i>	491
<i>maritima</i>	»
<i>Cheiranthus</i>	487 856
<i>Cheiri</i>	509
<i>incanus</i>	510
<i>litoreus</i>	512
<i>maritimus</i>	511
<i>stimulatus</i>	»
<i>tristis</i>	»

Chelidonium	394 856	Chrysanthemum	
majus	401	segetum	699
CHENOPODEAE	150 882	Chrysocoma	629 873
CHENOPODIEAE	»	linosyris	674
Chenopodium	11 882	palustris	»
album	212	Crysosplenium	320 869
album α	»	alternifolium	331
album β	»	Chrysurus elegans	87
ambrosioides	213	Ciambrusco	205
Bonus Enricus	211	Cicerchia	565
botryoides	211	CICHORACEAE	872
Botrys	212	Cichorium	626 »
hybridum	»	Intybus	660
maritimum	214	Ciciliano	618
murale	211	Cicoria	660
olidum	213	Cicuta	243
opulifolium	212	Cineraria	633 874
polyspermum	213	longifolia	695
rubrum	211	maritima	696
urbicum	»	Cinobasto	392
Vulvaria	213	Cinoglossa	175
Chironia Centaurium	181	Cinquefoglio	385-387
pulchella	181 759	Cimiciotto	460
lutea	182	Circaea	5 865
Chlora	266 877	intermedia	745
perfoliata	301	luteliana	16
serotina	»	CIRCEAE	865
CHLORIDEAE	894	CISTINAE	395 858
Chrysanthemum	634 874	Cisto	404 408
atratum	699	Cistus	395 858
coronarum	700	albidus	771
graminifolium	699	affinis	403
Leucanthemum	»	incanus	»
β montanum	»	β villosus	404
Leucantemum β	»	longifolius	772
Myconis	701	monspeliensis	403

Cistus	
salvifolius	404
villosus	»
Cladium	22 893
Mariscus	39
Clematis	399 855
Flammula	426
recta	»
Viticella	»
Clinopodio	443
Clinopodium	429 880
vulgare	443
Clypeola	482 857
Jonthlaspi	493
Cneorum	22 862
tricoccum	38
Cnicus	638 861
Acarua	670
arvensis	672
criophorus	671
Erisithales	»
ferox	672
italicus	670
lanceolatus	»
monspessulanus	671
oleraceus	»
polyanthemus	269
pungens	»
strictus	»
syriacus	272
syriacus β	»
Cnidium	157 869
apioides	235
Cochlearia	486 856
draba	498
saxatilis	502

Cocomero asinino	723
Coda di Cavallo	3 838
di Fanelli	686
di Volpe	»
COLCHICACEAE	264 892
Colchico	295
Colchicum	264 893
autumnale	294
$\times$ parvulum	295
autumnale α β γ	»
montanum	»
Colutea	541 863
arborescens	576
Comellina saxatilis	503
COMPOSITAE	871
COMPOSITAE ASTEROIDEAE	629 631
	634 636 637
CICHORACEAE	621 626
CYNAREAE	626 629 631
	636 637 871
EUPATORINEAE	629 638
SENECIONIDEAE	631 633 634 636
Condrylla	622 877
juncea	639
Conium	162 869
maculatum	243
Coniza	631 873
ambigua	684
geminiflora	»
sordida	683
squarrosa	»
Consolida maggiore	174
media	445
regia	409
Convallaria	262 892
multiflora	280

Convallaria			Coronilla		
polygonatum	280		Valentina	615	
verticillata	279		varia	»	
Convolvulus	146	878	CORONILLAE	863	
atthaeoides	192		<i>Coronopus Ruelli</i>	491	
atthaeoides	»		CORONOSEMIUM	606	
arvensis	»		<i>Corregiola</i>	192	
Cantabrica	193		Corrigiola	166	867
<i>hirsutus</i>	192		litoralis	252	
meonanthus	193		Corydalis	537	856
sepium	191		bulbosa	549	
soldanella	»		<i>digitata</i>	»	
sculus	192		ochroleuca	»	
<i>sylvestris</i>	191		tuberosa	»	
tenuissimus	193		Corylus	783	886
<i>tricolor</i>	»		Avellana	817	
CONVOLVULACEAE	145	146	tubulosa	818	
	147	152 877	<i>Cotino</i>	252	
<i>Corbezzolo</i>	334		<i>Cotogno</i>	378	
<i>Coriandolo</i>	349		<i>Cotognastro</i>	380	
Coriandrum	164	869	<i>Cotognata</i>	379	
sativum	249		Cotyledon	302	868
testiculatum	»		horizontalis	360	
Coristospermum	763	869	Umbilicus	»	
cuneifolium	763		CRASSULACEAE	323	868
CORNEAE	113	870	Crataegus	370	864
<i>Corniolo</i>	134		aria	380	
Cornus	112	870	<i>monogyna</i>	381	
Mas	133		<i>oxyacantha</i>	»	
sanguinea	134		oxyacanthoides	»	
<i>Corona delle streghe</i>	821		laciniata	»	
Coronilla	346	863	<i>pyracantha</i>	379	
coronata	779		torminalis	380	
eretica	616		<i>Crescione de' prati</i>	14	
Emerus	614		Crespis	623	873
minima	615		<i>foetida</i>	648	

Crepis	
<i>lacera</i>	649
<i>latialis</i>	"
<i>leontodontoides</i>	"
<i>neglecta</i>	"
<i>pulchra</i>	"
<i>scariosa</i>	648
<i>setosa</i>	"
<i>lectorum</i>	650
CREPOIDEAE	872
<i>Crespigno</i>	642
Cressa	761 878
<i>cretica</i>	"
Crithmum	158 869
<i>maritimum</i>	237
CROCODILOIDEAE	717
Crocus	21 891
<i>billorus</i>	33
<i>sativus</i>	34
<i>suaveolens</i>	33
<i>vernus</i>	"
<i>vernus α</i>	"
<i>vernus β</i>	"
<i>vernus γ</i>	34
Crozophora	782 884
<i>tinctoria</i>	823
Crucianella	112 870
<i>angustifolia</i>	128
<i>maritima</i>	"
<i>monspeliaca</i>	"
CRUCIFERAE	481 489 856
Crypsis	24 894
<i>aculeata</i>	50
<i>alopecurus</i>	"
<i>schoenoides</i>	"

Cucubalus	321 859
<i>baccifer</i>	339
<i>bacciferus</i>	"
<i>italicus</i>	344
CUCURBITACEAE	866
Cupressus	786 888
<i>horizontalis</i>	824
<i>sempervirens</i>	"
CUPRESSINEAE	888
Cupularia	632 873
<i>graveolens</i>	685
<i>viscosa</i>	682
CUPULIFERAE	784 785 886
Cuscuta	152 878
<i>Epithymum</i>	222
<i>europaea</i>	"
CUSCUTINEAE	878
CYANI	709
<i>Cyathea fragilis</i>	845
<i>fragilis x</i>	546
<i>alpina</i>	"
Cyclamen	142 881
<i>hederaefolium</i>	178
<i>hederaefolium</i>	178 179
<i>neapolitanum</i>	178
<i>vernum</i>	"
Cydonia	369 864
<i>vulgaris</i>	378
<i>Cynanchum vinetoxicum</i>	219
Cynara	628 871
<i>Carduncellus</i>	666
<i>horrida</i>	"
<i>dactylon</i>	53
CYNOGLOSSEAE	878
Cynoglossum	142 878
<i>apenninum</i>	176

Cynoglossum	
officinale	175
β montanum	»
pictum	»
Cynosurus	28 895
aureus	706
eristatus	86
echinatus	87
elegans	»
β gracilis	»
elegans	»
CYPERACEAE	22 893
CYPHEREAE	»
Cyperus	23 893
badius	42
flavescens	41
fuscus	»
longus	42
Monti	»
olivaris	»
rotundus	»
Tenorii	41
Cystopteris	845 897
fragilis	»
regia	»
alpina	846
CYTINEAE	884
Cytinus	297 »
hypocystis	301
Cytisus	539 862
argenteus	561
candicans	569
divaricatus	561
Laburnum	559
prostratus	560
sessilifolius	»

Cytisus	
supinus	560
trillorus	»

D

Dactylis	29 895
glomerata	96
litoralis	»
Daphne	298 883
collina	306
glandulosa	»
Gnidium	307
Laureola	306
Mezereum	305
Datura	144 879
Stramonium	187
Daucus	163 869
Broteri	246
Carota	245
Carota	»
Carota β polygamus	246
Carota β sylvestris	245
Gingidium $\times$ hispidus	246
muricatus	764
muricatus	247
parviflorus	246
setulosus	»
sylvestris	»
Delphinium	396 855
Ajacis	410
Consolida	409
β divaricatum	»
halteratum	»
peregrinum	»
staphisagria	411

Delphinium			Digitaria	24	894
vellutinum		469	ciliaris		53
Dentaria	487	856	glabra		748
Enneaphylla		504	sanguinalis		53
Enneaphyllos		"	β ciliaris		"
pinnata		505	Dineba	25	894
polyphyllus		"	arabica		60
trifoliata		"	DIOSMEAE		319
Dentaria		176	Diospyros	296	876
Dente cavallino		187	lotus		300
di cane		652	Diplototaxis	459	857
Dentischio		829	bracteata		776
DESCISCENTES		869	crucoides		549
DEYEXIA		106	muralis		"
DIANDRAE		880	tenuifolia		"
DIANTHEAE		859	β integrifolia		"
Dianthus	320	859	tenuifolia x		"
Armeria		333	DIOSCOREAE	827	892
atrorubeus		"	Diotis	630	874
barbatus		332	candidissima		676
Chartusianorum		"	Dittamo bianco		326
Caryophyllus		334	DIPSACEAE	111	871
ciliatus		"	Dipsacus		"
delthoidens		"	sylvestris		115
monspessulanus		"	Orsini		114
prolifer		333	Doronic		697
vellutinus		"	Doronicum	634	874
Diapensio		223	Columnae		697
Dietamnus	319	861	Pardalianches		696
albus		326	Dorychinium		544
DIDYANMAE		808	herbaceum		582
Digitalis	436	879	suffruticosum		"
ferruginea		471	Draba	485	856
lutea		"	aizoides		499
purpurea		537	muralis		500
			praecox		"

Draba	
verna	500
<i>Dragonzio</i>	788
DROSERACEAE	166 858
DRYADEAE	864
Dryas	370 864
octopetala	382
Drypis	163 839
spinosa	232
<i>Dulcamara</i>	188

E

EBENACEAE	875
Echinaria	28 895
capitata	74
ECHINOCLOAE	67
Echinophora	153 869
spinosa	225
ECHINOPSIDEAE	871
Echinops	637 871
elegans	719
sphaerocephalus	"
<i>Ritro</i>	"
Echium	141 878
calycinum	171
italicum	170
plantagineum	"
<i>violaceum</i>	171
vulgare	"
β longifolium	"
δ parviflorum	"
ε grandiflorum	"
<i>Edera terrestre</i>	455
<i>Ederella</i>	13

Elaeoselinum	163 869
Asplenium	245
Eleocaris	22 893
palustris	40
<i>Elenio</i>	687
<i>Eliotropio</i>	162
<i>Ellera</i>	208
<i>Elleboro bianco</i>	294
nero	"
<i>Emero</i>	615
Epilobium	297 865
alsinaefolium	305
angustifolium	303
angustissimum	"
hirsutum	304
lanceolatum	304
montanum	305
β humilis	"
parviflorum	304
<i>pubescens</i>	"
tetragonum	"
virgatum	768
Epipactis	722 891
latifolia	741
mycophylla	740
nidusavis	"
ovata	"
EQUISETACEAE	896
EQUISETI	834
Equisetum	834 896
arvense	838
hyemale	839
limosum	838
palustre	"
Telmateja	"
variegatum	839

ERAGROSTIDES	84	<i>Erba santa</i>	618
Eranthis	773 855	<i>Santa Barbara</i>	509
hyemalis	773	<i>sardonìa</i>	417
<i>Erba benedetta</i>	389	<i>sega</i>	8
canina	53	<i>sega maggiore</i>	9
calli (da)	356	<i>spagna</i>	585
cardellina	692	<i>Soda</i>	2
chiarella	10 11	<i>Sofia</i>	515
cornetta	638	<i>stella</i>	132
croce	120	<i>storna</i>	501
croce maggiore	»	<i>streghe (delle)</i>	16 317
cupola (della)	443	<i>Sulla</i>	613
febbri (da)	182	<i>taglio (da)</i>	8
latte (del)	669	<i>tagli (da)</i>	673
dorata	842	<i>tortora</i>	168
gamberina	3	<i>Trago</i>	214
Giovanni (di S.)	462	<i>Trinità (della) Trinitas</i>	426
lenticchia	210	<i>vescica</i>	8
lunaria	842	<i>vetraria</i>	832
magica	16	Erica	296 875
medica	585	arborea	299
morella	188 798	cornea	300
morroidi (da)	10	multiflora	»
moscatella	11	scoparia	299
nocca	401 422	ERICAEAE	875
nocca bastarda	423	ERICINEAE	318 875
pepe	440	Erigeron	631 873
piattella	472	aere	684
pina	427	alpinum	685
pittima	222	canadense	684
porri	168	linifolium	»
pulla	17	Erinus	434 879
quattrina	178	alpinus	463
rota	455	<i>Ermodattilo falso</i>	37
saetta	428	<i>Erniaria</i>	210
sanguigna	9		

Eriophorum	22	893	dilatatum	224
pubescens		41	maritimum	"
Erodium	521	860	pusillum	"
Botrys		525	Erythraea	144 877
ciconium		526	Centaurium	181
cicutarium		525	β grandiflora	181 759
laciniatum		"	γ pulchella	" "
laciniatum		"	grandiflora	759
β hispidum		"	maritima	182
malachoides		527	pulchella	750
moscatum		526	spicata	182
maritimum		527	Eschio	821
romanum		524	EUCHEDYSAREAE	863
Eranthis	773	853	Eufrasia	466
hyemalis		773	Eupatorio	674
Eruca	489	857	Eupatorio giallo	676
sativa		517	Eufragia	466
Ervum	511	863	Esula maggiore	796
gracile		778	Euphorbia	780 884
gracile		575	amygdaloides	797
hirsutum		576	Charascias	798
tetraspermum		575	Chamaesyce	790
uniflorum		576	coralloides	793
Erysimum	489	857	Cyparissias	"
Alliaria		515	Dendroides	794
alpinum		516	denudata	795
australe		775	dulcis	792
Barbarea		509	eriocarpa	798
cheirantoides		775	exigua	792
lanceolatum		515	falcata	791
officinale		514	α mucronata	"
orientale β austriacum		516	fruticosa	794
orientale		"	elioscopia	791
Eryngium	153	869	Lathyris	797
amethystitum		225	Myrsites	798
campestre		225	nicaensis	792

Paralias	793
palustris	796
Peplis	790
Peplus	"
pilosa	795
β platyphylla	"
pinea	793
platyphylla	796
platyphylla x	"
Preslei	789
purpurata	793
segetalis	"
spinosa	792
sylvatica	797
terracina	791
trinervis	790
EUPATORICAE	873
Eupatorium	629 873
cannabinum	673
corsicum	674
EUPHORBACEAE	780 884
Euphrasia	443 879
latifolia	465
latifolia	"
odontites	462
lutea	466
officinalis	465
β pectinata	"
x tricuspidata	"
pratensis	462
serotina	465
EUTRIPHYLLUM	598
Evax	637 873
asterisciflora	718
pygmaea	"
Evonymus	148 861

Evax	
europaeus	204
latifolius	205
	f
Fagus	784 886
sylvatica	819
Faggio	"
Farfaraccio	691
Farfara	690
Farnia	822
Farselia	485 836
clypeata	499
Fava porcina	18
grassa	356
salvatica	372
Fedia	437 871
carinata	33
cornucopiac	407
dentata	32
eriocarpa	"
hamata	35
olitaria	31
Felandrio acquatico	233
Felce	848
aquilina	"
florida	842
maschio	844
Ferola	238
Ferula	159 869
communis	237 238
Ferulago	"
glauca	"
nodiflora	237
β muralis	238

<i>Ferula</i>	
<i>nodiflora</i>	238
<i>Festuca</i>	29 895
<i>Alopecurus</i>	93
<i>arundinacea</i>	90
<i>bromoides</i>	93
<i>ciliata</i>	»
<i>cristata</i>	91
<i>distachya</i>	95
<i>divaricata</i>	71
<i>divaricata</i>	88
<i>β dumetorum</i>	»
<i>α ovina</i>	»
<i>elatior</i>	90
<i>flavescens</i>	87
<i>fluitans</i>	79
<i>gracilis</i>	94
<i>gigantea</i>	100
<i>Halleri</i>	89
<i>heterophylla</i>	»
<i>ligustica</i>	92
<i>Micheli</i>	91
<i>myuros</i>	92
<i>α major</i>	93
<i>β minor</i>	»
<i>myuros</i>	»
<i>β bromoides</i>	»
<i>ovina</i>	89
<i>phoenicoides</i>	95
<i>pinnata</i>	94
<i>poeformis</i>	88
<i>serotina</i>	90
<i>segetum</i>	78
<i>spadicea</i>	89
<i>uniglumis</i>	92
<i>Festucaceae</i>	895

FESTUCAE	87
Fiammula	426
Ficaria	397 855
<i>calthaeifolia</i>	772
<i>ranunculoides</i>	413
<i>Fico d'india</i>	375
<i>salvatico</i>	789
FICOIDEAE	868
Ficus	780 885
<i>Carica</i>	789
<i>Fieno santo</i>	612
Filago	631 874
<i>arvensis</i>	682
<i>erycephala</i>	»
<i>gallica</i>	683
<i>germanica</i>	681
<i>germanica β</i>	682
<i>heterantha</i>	»
<i>minima</i>	»
FILICES	836
Filiera	6
Filipendula	376
Fimbristylis	22 893
<i>dichotomus</i>	39
<i>Finocchiella</i>	233
<i>Finocchietti</i>	»
<i>Finocchio dolce</i>	234
<i>marino</i>	237
<i>romano</i>	234
<i>salvatico</i>	233
<i>Fiore cappuccio</i>	409
<i>di Cucco</i>	353
<i>di morto</i>	194
<i>stella</i>	»
Foeniculum	156 869
<i>officinale</i>	233

Foeniculum	
piperatum	234
sativum	»
<i>Fragole</i>	385
Fragraria	371 864
collina	384
vesca	385
<i>Framboes</i>	384
<i>Fragola</i>	203
<i>Frassino</i>	18
Fraxinus	5 876
excelsior	17
Ornus	18
Fritillaria	261 892
Meleagris	273
montana	»
Orsiniana	481
Fumaria	537 856
agraria	548
capreolata	»
Officinalis	547
β densiflora	»
$\times$ submarginata	»
δ Vaillantii	548
officinalis β	»
officinalis $\times$	»
parviflora	»
FUMARIACEAE	537 856
<i>Fungo della rosa</i>	392
<i>Fusagine</i>	205
<i>Fusagine maggiore</i>	»

G

Galactites	636 872
tomentosa	717

Galanthus	260 891
nivalis	265
Calaga	541 863
officinalis	577
GALEGEAE	862
Galeopsis	431 880
Ladanum	450
β intermedia	»
Tetrahit	»
Galium	111 870
Aparine	122
cruciatum	128
elatnm	756
erectum β lucidum	120
lucidum	121
Mollugo	»
murale	»
palustre	120
β uliginosum	»
parisiense	123
β anglicum	»
pusillum	121
δ magellense	»
γ baldense	»
purpureum	122
β glabrum	»
rotundifolium β	123
rubioides	119
rubrum	122
tricornue	122
vernum	119
verum	121
Gallinella	336
Garofani	334
a mazzetto	332
Gatta della rosa	392

<i>Gattaria</i>	455
<i>Gatto</i>	308
Genista	539 862
<i>candicans</i>	559
<i>genuensis</i>	558
<i>jannensis</i>	559
<i>ovata</i>	»
<i>sagittalis</i>	558
<i>tinctoria</i>	559
GENISTEAE	862
Gentiana	151 877
<i>acaulis</i>	220
<i>amarella</i>	221
<i>bavarica</i>	220
<i>campestris</i>	521
<i>ciliata</i>	222
<i>cruciata</i>	219
<i>lutea</i>	»
<i>nivalis</i>	220
<i>utriculosa</i>	221
<i>verna</i>	220
<i>β pumila</i>	»
<i>γ elongata</i>	»
Geranium	521 860
<i>argenteum</i>	529
<i>columbinum</i>	530
<i>dissectum</i>	531
<i>lucidum</i>	530
<i>macrorrhizum</i>	528
<i>molle</i>	529
<i>nodosum</i>	528
<i>Pheum</i>	»
<i>pusillum</i>	530
<i>pyrenaicum</i>	529
<i>Robertianum</i>	531
<i>β purpureum</i>	»

Geranium	
<i>Robertianum β</i>	531
<i>reflexum</i>	528
<i>rotundifolium</i>	529
<i>sanguineum</i>	527
<i>sylvaticum</i>	528
<i>tuberosum</i>	527
GERANIACEAE	223 521 860
GENTIANEAE	141 144 148 758 877
GENTIANAE VERAЕ	877
<i>Gensole</i>	204
<i>Gensulmino</i>	6
<i>Gensiana</i>	219
<i>Gettone</i>	352
<i>Genzianella</i>	222
<i>Geum</i>	371 864
<i>montanum</i>	389
<i>urbanum</i>	»
<i>Ghianda amara</i>	821
<i>Giara</i>	788 789
<i>Giglio</i>	389
<i>giallo</i>	37
<i>di S. Antonio</i>	272
<i>nero</i>	772
<i>salvatico</i>	352
<i>Ginebro</i>	830
<i>Ginepro</i>	»
<i>rosso</i>	»
<i>Ginestra dei Carbonari</i>	552
<i>Ginestrella</i>	559
<i>Ginestrone</i>	561
<i>Giracapo</i>	965
<i>Gitone</i>	352
<i>Giugiale</i>	214
<i>Gimco da macellajo</i>	282
<i>da fscelle</i>	283

<i>Gimcharella</i>	283
<i>Ginsquamo</i>	178
<i>Gladiolus</i>	21 891
<i>byzantinus</i>	35
<i>communis</i>	»
<i>segetum</i>	36
<i>Glaucium</i>	394 856
<i>luteum</i>	401
<i>Glecoma</i>	431 880
<i>hederacea</i>	455
<i>Glinus</i>	362 688
<i>lotoides</i>	367
<i>Globularia</i>	110 881
<i>cordifolia</i>	114
<i>vulgaris</i>	»
GLOBALARIACEAE	881
GLOBULARINEAE	111
<i>Glycyrrhiza</i>	543 863
<i>glabra</i>	578
GLYCERIAE	79
<i>Gnidio</i>	307
GNAPHALIACEAE	874
<i>Gnaphalium</i>	631 874
<i>angustifolium</i>	679
<i>citrinum</i>	»
<i>dioicum</i>	681
<i>leontopodium</i>	»
<i>minimum</i>	882
<i>rectum</i>	680
<i>Stoechas</i>	679
<i>supinum</i>	»
<i>uliginosum</i>	»
<i>Grammicia</i>	53
<i>Gramignia</i>	»
GRAMINEAE	6 23 894

<i>Grammitis</i>	836 897
<i>leptophylla</i>	843
GRANATEAE	368 864
<i>Granato</i>	374
<i>Gratiola</i>	5 879
<i>officinalis</i>	8
GROSSULARIAE	149 868
<i>Grattaculi</i>	307 392
<i>Grespigno</i>	642
<i>Grugnale</i>	143
<i>Guado</i>	493
<i>Guado montagnolo</i>	»
<i>Gynandris</i>	746 891
<i>Sisyrinchium</i>	»
<i>Gypsophila</i>	320 859
<i>dianthoides</i>	331
<i>saxifraga</i>	»
<i>Vaccaria</i>	»

H

HALORAGEAE	1 865
<i>Hedera</i>	149 869
<i>Helix</i>	208
<i>Poetarum</i>	»
<i>Hedypnois</i>	623 872
<i>cretica</i>	652
<i>ragadioloides</i>	651
HEDYSAREAE	863
<i>Hedysarum</i>	546 863
<i>capitatum</i>	613
<i>coronarium</i>	»
HELIANTHAEAE	874
<i>Helianthemum</i>	395 858
<i>alpestre</i>	405
<i>Barrelieri</i>	407

Helianthemum			Herniaria		
Fumana	405		β cinerea	210	
Guttatum	406		α fruticosa	»	
halimifolium	404		hirsuta	»	
italicum	405		Hesperis	488	856
laevipes	404		Alliaria	513	
marifolium	405		heterophylla	774	
maritimum α β	»		laciniata	512	
polifolium	408		β hirsuta	»	
pulverulentum	»		γ glutinosa	»	
salicifolium	406		laciniata β	»	
Savi	407		matronalis	513	
Thymifolium	406		β heterophylla	»	
viride	407		parviflora	512	
vulgare β	»		verna	507	
HELIOTROPEAE	878		Hibiscus	776	860
Heliotropium	140	878	Trionum	776	»
europaeum	168		Hieracium	622	837
<i>Helleborine cordigera</i>	738		amplexicaule	647	
lingua	739		aureum	643	
longipetala	738		bulbosum	»	
pseudo-cordigera	»		cynosum	644	
Helleborus	390	855	dubium	»	
foetidus	422		florentinum	»	
viridis	»		Jaquini	645	
HELINE	313		machranthum	644	
Hepatica	398	855	murorum	645	
triloba	425		murorum	646	
Hieracium	160	869	praenanthoides	647	
flavescens	763		pilosella	643	
Orsini	240		pranellifolium	645	
Panaces	239		sabaudum	647	
Spondylium	»		sabinum	644	
Herniaria	150	867	sylvaticum	646	
glabra	210		tuberosum	643	654
hirsuta	»		villosum	646	

Himantoglossum	720	891
hircinum		731
Iladnichia	158	860
galaceusis		236
Holcus	26	895
lanatus		64
mollis		»
Holosteum	110	859
umbellatum		»
Hordeaceae		895
Hordeum	24	895
bulbosum		51
maritimum		»
murinum		»
strictum		»
Hottonia	143	881
palustris		180
Hutchinsia	484	856
alpina		496
petraea		»
pilosa		»
Hyacinthus	262	892
comosus		279
Botryoides		»
racemosus		»
romanus		278
Hydrocharideae	316	888
Hydrocharis		865
Hydrocharis	316	888
morsus-ranae		317
Hydrocotyle	152	869
vulgaris		223
natans		»
Hypericum	617	860
elegans		619
hircinum		618

Hypericum		
hirsutum		620
hyssopifolium		»
linearifolium		619
montanum		620
perfoliatum		»
perforatum		619
quadrangulum		618
Reicheri		619
Hypericineae	617	860
Hypochaerideae		872
Hypochaeris	625	863
Balbisi		659
dimorpha		»
glabra		»
pinnatifida		660
radicata		659
Hyppurideae		865
Hyppuris	1	865
vulgaris		3
Hymenocarpus	542	862
circinnata		577
Hyoscyamus	144	879
albus		187
niger		186
Hyoseris	623	812
hedipnois α β		651
hedipnois γ		»
radicata		»
scabra		»

I

Jacea		207
Jaceae		708
Jasminum	4	876
officinale		6

Jasione	632	873	Iris	
sacula		685	tuberosa	37
Iberis	484	836	<i>Sisyrinchium</i>	747
pinnata		497	<i>Iringio</i>	225
saxatilis		496	Isatis	483 857
Tenoreana		497	alpina	493
umbellata		»	tinctoria	»
ILLECEBREAE		867	ISOETAE	896
Illecebrum	150	867	Isoetes	896 835
serpillifolium		209	lacustris	840
verticillatum		»	<i>Ischio</i>	821
Impatiens		861	Isopyrum	855 398
nolitangere		207	thalictroides	422
Inula	633	873	JUGLANDEAE	886 785
britannica		689	Juglans	785 886
dysenterica		»	regia	822
erithmoides		688	JUNCAGINEAE	889
Helenium		687	JUNCEAE	893 263
hirta		688	Juncus	893 »
montana		»	<i>acutiflorus</i>	286
odora		689	<i>acutiflorus</i> α	287
Pulicaria		690	acutus	282
salicina		687	<i>aquaticus</i>	286
squarrosa		688	articulatus	286
viscosa		686	<i>acutiflorus</i>	»
INULEAE		873	<i>articulatus</i> β <i>acutiflorus</i>	767
<i>Iperico</i>		619	β <i>acutiflorus</i>	287
<i>Ipocisto</i>		301	α <i>divaricatus</i>	»
<i>Iride florentina</i>		36	δ <i>viviparus</i>	»
<i>pavonazza</i>		36	ε <i>macrocephalus</i>	»
Iris	22	91	articus	284
florentina		36	bicephalus	285
foetidissima		37	biglumis	284
Germanica		36	Bufonius	285
italica		477	<i>Bufonius</i>	»
pseudo-Acorus		36	bulbosus	286

<i>Juncus</i>	
<i>capitatus</i>	767
<i>compressus</i>	282
<i>conglomeratus</i>	»
<i>depauperatus</i>	283
<i>effusus</i>	»
<i>glaucus</i>	»
<i>heterophyllus</i>	767
<i>insulanus</i>	285
<i>maritimus</i>	282
<i>multiflorus</i>	286
<i>obtusiflorus</i>	286
<i>trifidus</i>	284
<i>triglumis</i>	»
<i>sylvaticus</i>	107
<i>sylvaticus</i>	286

<i>Jurinea</i>	628 872
<i>mallis</i>	666

<i>Juniperus</i>	888 827
<i>communis</i>	829
<i>Lycia</i>	831
<i>macrocarpa</i>	830
<i>nana</i>	»
<i>Oxycedrus</i>	»
<i>phoenicia</i>	»
<i>Sabina</i>	831

<i>Ivartetica</i>	445
-------------------	-----

<i>Ieartritica</i>	»
--------------------	---

K

<i>Kentrophyllum</i>	627 872
<i>lanatum</i>	662

<i>Kernera</i>	870 108
<i>oceanica</i>	»

<i>Knautia</i>	108 871
<i>arvensis</i>	116

<i>Knautia</i>	
<i>β pinnatifida</i>	116
<i>integrifolia</i>	»
<i>β hybrida</i>	116
<i>integrifolia β</i>	»
<i>sylvatica</i>	115
<i>Koeleria cristata</i>	6
<i>phleoides</i>	91
<i>villosa</i>	56
<i>Koeleria</i>	91
<i>Koniga</i>	483 856
<i>maritima</i>	495

L

<i>LABIATAE</i>	5 25 428 433 744 879
-----------------	----------------------

<i>Laburno</i>	560
----------------	-----

<i>Laetuga</i>	622 873
----------------	---------

<i>muralis</i>	639
----------------	-----

<i>perennis</i>	691
-----------------	-----

<i>Scariola</i>	640
-----------------	-----

<i>Saligna</i>	641
----------------	-----

<i>viscosa</i>	640
----------------	-----

<i>Lagopus</i>	595
----------------	-----

<i>Lagurus</i>	25 895
----------------	--------

<i>ovatus</i>	55
---------------	----

<i>Lamium</i>	4 31 880
---------------	----------

<i>album</i>	453
--------------	-----

<i>album</i>	454
--------------	-----

<i>amplexicaule</i>	»
---------------------	---

<i>bifidum</i>	»
----------------	---

<i>levigatum</i>	453
------------------	-----

<i>longiflorum</i>	»
--------------------	---

<i>maculatum</i>	»
------------------	---

<i>maculatum</i>	»
------------------	---

<i>Orvola</i>	»
---------------	---

Lamium		Lathyrus	
purpureum	454	β ensifolius	568
Lampone	384	Lavatera	22 860
Lantana	250	arborea	334
Lappa	816	cretica	535
Lappa piccola	817	hispida	534
Lappago	894 24	punctata	335
racemosa	51	sylvestris	539
Lampone	384	triloba	535
Lapsana	621 872	" trimestris	"
communis	638	Lauro tino	250
Laserpitium	162 819	LAURINEAE	315 883
gallicum	244	Laurus	315 "
latifolium	"	nobilis	316
Siler	"	Leccio	820
Lattuga velenosa	640	Leccino	"
selvatica	"	Legno casto	462
Lattughella di campagna	31	di S. Andrea	301
Lattugaccio	658	puzzo	204
Latraea	437 879	Quajaco	301
squamaria	479	santo	"
Lathyrus	540 863	LEGUMINOSAE	149 319 538 547
aphaca	564	Lelia cochleoroides	490
angulatus	566	LEMNACEAE	889
articulatus	563	Lemna	5 890
auriculatus	"	gibba	17
annuus	566	minor	"
bylinicus	567	polyrhiza	"
Cicera	565	trisulca	"
coccineus	"	Lens	778 863
hirsutus	366	esculenta	778
Nissolia	564	Lentagine	250
Ochrus	"	Lente	779
pratensis	568	d'acqua	17
sativus	565	LENTIBULARIAE	5 880
sylvestris	568	Lenticchia	779

<i>Lentrisco</i>	829
<i>Leonurus</i>	432 880
<i>Cardiaca</i>	459
<i>Leontodon</i>	623 872
<i>apenninum</i>	652
<i>palustre</i>	653
<i>Taraxacum</i>	652
<i>β alpinum</i>	"
<i>Taraxacum β</i>	"
<i>Lepidium</i>	484 857
<i>campestre</i>	498
<i>Draba</i>	"
<i>graminifolium</i>	"
<i>latifolium</i>	498
<i>petraeum</i>	496
<i>Libanotis</i>	557 869
<i>sicula</i>	535
<i>Licopodio</i>	841
<i>Ligusticum apioides</i>	236
<i>Ligustro</i>	6
<i>Ligustrum</i>	4 876
<i>vulgare</i>	6
LILIACEAE	261 262 892
<i>Lilium</i>	261 892
<i>bulbiferum</i>	272
<i>candidum</i>	"
<i>Martagon</i>	"
<i>Limodorum</i>	722 881
<i>Abortivum</i>	742
<i>Linaria</i>	471
<i>Linaria alpina</i>	473
<i>chalepensis</i>	474
<i>cymbalaria</i>	471
<i>cirrhusa</i>	473
<i>elatine</i>	472
<i>minor</i>	473

<i>Linaria</i>	
<i>pelliseriana</i>	474
<i>vilosa</i>	472
<i>purpurea</i>	473
<i>spuria</i>	472
<i>vulgaris</i>	474
LINEAE	859
<i>Lino</i>	256
LINOIDEAE	143 467
<i>Linterno</i>	474
<i>Linternuzzo</i>	"
<i>Linum</i>	167 859
<i>alpinum</i>	256
<i>angustifolium</i>	"
<i>campanulatum</i>	481
<i>catharticum</i>	259
<i>gallicum</i>	258
<i>maritimum</i>	"
<i>nodiflorum</i>	"
<i>serrulatum</i>	257
<i>strictum</i>	258
<i>tenuifolium</i>	257
<i>usitatissimum</i>	256
<i>viscosum</i>	257
<i>Listera</i>	722 891
<i>ovata</i>	740
LITHOSPERMAE	878
<i>Lithospermum</i>	140 878
<i>apulum</i>	169
<i>arvense</i>	"
<i>officinale</i>	"
<i>purpureo-coeruleum</i>	"
<i>Lobelia</i>	143 874
<i>laurentia</i>	181
LOBELIACEAE	143 874
<i>Logliarella</i>	72

Lolium	27	896	Lotus		
italicum		752	tenuis		582
multiflorum		»	Lunaria	483	856
perenne		71	annua		494
α multiflorum		72	rediviva		»
α multiflorum		72	rediviva		»
β tenue		752	<i>Lunaria</i>		»
perenne α		»	<i>Lunaria</i> maggiore		»
romanum		753	minore		842
siculum		»	<i>Lupino</i>		562
strictum		754	<i>Lupinella</i>		612
temulentum		72	<i>Lupinello</i>		613
β robustum		754	Lupinus	548	862
Lonicera	147	870	albus		561
alpigena		202	angustissimus		562
balearica		»	hirsutus		»
Caprifolium		201	luteus		»
etrusca		»	Luzula	263	893
implexa		»	albida		288
xylosteum		202	campestris		»
<i>Loppo</i>		203	Fosteri		287
LORANTHAE	113	268 870	spicata		288
Loranthus	263	870	sylvatica		»
europaeus		263	Lychnis	322	852
LOTEAE		862	dioica		353
Lotus	543	862	β alba		»
angustissimus		580	γ rosea		»
conimbricensis		579	dioica γ		»
corniculatus		580	dioica α alba		353
cytisoides		579	dioica β rubra		771
edulis		»	coronaria		»
hirsutus		572	coeli-rosa		352
hispidus		580	Flos-Cuculi		353
minor		779	Gytago		352
ornithopodioides		581	laeta		354
rectus		582	vespertina		771

<i>Lycium</i>	144	879
<i>barbarum</i>	191	
<i>europaeum</i>	»	
LYCOPODIA	831	
LYCOPODIACEAE	897	
<i>Lycopodio</i>	835	
<i>Lycopodium</i>	835	897
<i>clavatum</i>	840	
<i>Lycopsis</i>	141	878
<i>bullata</i>	172	
<i>variegata</i>	»	
<i>Lycopus</i>	5	880
<i>europaeus</i>	8	
<i>exaltatus</i>	9	
<i>europaeus et exaltatus</i>	8	
<i>Lysimachia</i>	142	881
<i>Linum stellatum</i>	178	
<i>Nummularia</i>	»	
<i>punctata</i>	177	
<i>vulgaris</i>	»	
LYTHRARIACEAE	362	866
<i>Lythrum</i>	361	866
<i>Graefferi</i>	363	
<i>hyssopifolia</i>	»	
<i>hyssopifolia</i>	»	
<i>Salicaria</i>	»	

M

<i>Macerone</i>	244	
<i>Madreselva</i>	201	
<i>Maggio piccolo</i>	615	
<i>pendulino</i>	560	
<i>Malchomia</i>	488	857
<i>maritima</i>	511	
<i>Orsiniana</i>	»	

<i>Malchomia</i>		
<i>litorea</i>	512	
<i>parviflora</i>	»	
<i>Malicorium</i>	375	
<i>Malope</i>	521	860
<i>malacoides</i>	531	
<i>Malva</i>	522	860
<i>Alcea</i>	533	
<i>althaeoides</i>	»	
<i>maritima</i>	532	
<i>moscata</i>	533	
<i>nicaeensis</i>	532	
<i>rotundifolia</i>	»	
<i>rotundifolia</i>	»	
<i>sylvestris</i>	»	
<i>β mauritiana</i>	»	
<i>sylvestris β mauritiana</i>	»	
<i>Malva</i>	»	
<i>Malva arborea</i>	534	
MALVACEAE	521	522 859
<i>Malus communis α sylvestris</i>	378	
<i>Mandorlo</i>	372	
<i>Mandragora maschia</i>	190	
<i>femmina</i>	189	
<i>Margarita</i>	634	873
<i>Bellidiastrum</i>	696	
<i>Margaritine</i>	697	698
<i>Margaritine rosse</i>	533	
<i>Marruca</i>	252	
<i>Marrubbio</i>	461	
<i>Marrubium</i>	433	880
<i>candidissimum</i>	461	
<i>peregrinum</i>	»	
<i>vulgare</i>	»	
MARSILACEAE	896	
MARSILEAE	834	»

Marsilea	834	896
quadrifolia		840
Mastice		829
Matricaria		701
Matricaria	635	874
Camomilla		871
Mazza sorda		825
Medio		760
Medicago	544	863
apiculata		586
Braunii		592
circinnata		577
cupaniana		584
cylindracea		589
Decandollei		590
denticulata		587
disciformis		590
Echinus		591
Gerardi		588
falcata		585
helix		586
intertexta		591
litoralis		»
litoralis α		584
lupulina		»
maculata		588
marginata		586
marina		588
minima		592
β brachioides		»
γ recta		»
minima α		»
minima β		»
nigra		587
obscura		584
orbicularis		586

Medicago		
orbicularis β		586
praecox		587
prostrata		585
saliva		»
sphaerocarpos		589
tribuloides		»
tuberculata		»
Willdenowii		584
Meleagride		273
Melampyrum	879	435
arvense		470
barbatum		»
cristatum		»
nemorosum		»
Melanzio selvatico		»
Melica	25	895
Bauinii		450
ciliata		25
nebrodensis		749
minuta		60
minuta		60
pyramidalis		59
ramosa		»
ramosa		»
uniflora		»
Melittis	830	429
melissophyllum		443
Melissa		438
Melissa	428	800
officinalis		438
cordifolia		»
Calamintha		441
MELISSINEAE		880
Mellagine		324
Melo cotogno		378
Melissa		592

<i>Melo granato</i>	374	<i>Mespilus</i>	
<i>salvatico</i>	378	<i>germanica</i>	379
MENTHACEAE	877	<i>pyracantha</i>	»
<i>Menianthes</i>	758 »	<i>Meum</i>	158 869
<i>trifoliata</i>	758	<i>athamanticum</i>	236
<i>Menta acquatica</i>	452	<i>carvifolium</i>	»
<i>dei galli</i>	455	<i>Mezereum</i>	306
<i>selvatica</i>	451	<i>Miglioalsole</i>	169
<i>romana</i>	»	<i>Milium</i>	23 895
<i>Mentastro</i>	»	<i>effusum</i>	47
<i>Mentha</i>	431 880	<i>lendigerum</i>	»
<i>hirsuta</i>	451	<i>multiflorum</i>	»
<i>β pubescens</i>	452	<i>muticum</i>	748
<i>macrostachya</i>	451	<i>paradoxum</i>	47
<i>β elliptica</i>	»	<i>scabrum</i>	747
<i>δ oblonga</i>	»	<i>Millefolio</i>	307
<i>Pulegium</i>	452	<i>Mirica</i>	253
<i>radundifolia</i>	451	<i>Mirtillo</i>	307
<i>sylvestris</i>	450	<i>Mirto</i>	374
<i>β major</i>	451	<i>Moehringia</i>	298 859
<i>γ minor</i>	»	<i>muscosa</i>	309
MENTHACEAE	880	<i>Moenchia</i>	113 859
<i>Mentone</i>	451	<i>erecta</i>	137
<i>Meo barbuto</i>	236	<i>Molinia</i>	109 895
<i>odoroso</i>	237	<i>coerulea</i>	109
<i>Mercorella</i>	317	<i>Momordica</i>	520 867
<i>Mercurialis</i>	315 884	<i>Elaterium</i>	523
<i>annua</i>	316	<i>Monotropa</i>	318 875
<i>ambigua</i>	317	<i>Hypocistis</i>	325
<i>perennis</i>	316	MONOTROPEAE	875
<i>Mesembryanthemum</i>	373 868	<i>Morso di Gallina</i>	12
<i>nodiflorum</i>	380	<i>More nere</i>	382
MESEMBRYNEAE	370	MOREAE	757 884
<i>Mespilus</i>	370 864	<i>Mortella</i>	374 815
<i>Amelanchier</i>	379	<i>Mortella nera</i>	379
<i>Cotoneaster</i>	»		

Morus	757	885
nigra		757
Muscari	262	892
Botryoides		279
commutatum		»
comosum		278
parviflorum		766
racemosum		279
MULTIUGATA		869
Myagrum	482	873
erucaefolium		490
perfoliatum		»
orientale		491
Mycopus	637	873
erectus		718
pygmaeus		»
Myosotis	141	878
alpestris		480
arvensis		»
Lappula		172
palustris		»
versicolor		»
versicolor		»
Myrica		253
Myriophyllum	783	865
pectinatum		817
spicatum		»
verticillatum		»
Myrrhis	161	869
aurea		242
hirsuta		»
magellensis		»
temulenta		243
MYRTACEAE	368	866
Myrtus	368	866
communis		374

Myrtus		
β leucographus		771
N		
NAJADEAE		889
NAJADES		1
Najas	781	889
marina		799
minor		4
NARCISSEAE		260
Narcissus	260	891
biflorus		265
incomparabilis		266
patulus		764
poeticus		265
pseudo-narcissus		266
β flore pleno		»
pseudo-narcissus γ		»
Remopolensis		765
serotinus		»
Tazzetta		266
unicolor		»
NARDOIDEAE		895
Nardo salvatico		2
Nardus	23	895
stricta		43
Nastursium	486	856
ambiguum		504
anceps		774
officinale		503
pratense		»
sylvestre		»
Neottia	772	891
Nidus avis		740
Nepeta	432	880
Cataria		453

Nepeta	
Nepetella	436
nuda	433
NEPETEAE	880
Neslia	481 857
paniculata	490
Nespolo	379
Nibbio	250
Nigella	397 853
arvensis	412
damascena	412 891
Nigritella	721
angustifolia	732
β rosea	»
angustifolia β	»
Nocchia	818
Nocchia tonda	»
lunga	»
colla mantiglia	»
Noce puzza	187
NOTORHIZEAE	857
Nuphar	393 856
lulea	408
Nufaro	»
Nufaro giallo	»
Nummularia	178
Nymphaea	393 856
alba	408
lutea	»
NYMPHAEACEAE	521 522 856
(	
Occhio di sole	273
di bove	699 701 706
Oenanthe	133 869
fistulosa	231

Oenanthe	
Lachenali	232
peucedanifolia	»
pimpinelloides	»
silaifolia	»
Ogliosa	241
Olea	4 876
europeae	7
α sylvestris	»
OLEACEAE	4 5 876
Olivello	7
Olivo selvatico	»
Olmara	376
Olmo	217
Ombrellini	360
ONAGRARIAE	3 863
ONAGREAE	»
Onobrychis	313 863
alba	612
caput-Galli	»
sativa	»
α agrestis	»
β montana	»
Ononide	333
Ononis	338 862
antiquorum	333
arvensis	»
biflora	337
cenisia	336
Cherleri	334
Columnae	»
diffusa	»
minutissima	»
mitissima	333
mollis	334
Natrix	336

Ononis		Ophris	
<i>β pinguis</i>	556	Speculum	736
<i>Natrix β</i>	»	<i>Speculum</i>	»
<i>olygophylla</i>	354	<i>Tenoreana</i>	735
<i>reclinata</i>	»	<i>Tentredinifera</i>	»
<i>serrata</i>	»	ORCHIDAEAE	719 890
<i>variegata</i>	»	Orehis	719 891
<i>viscosa</i>	556	<i>bifolia</i>	731
Onopordon	627 781	<i>conopsea</i>	730
<i>arabicum</i>	666	<i>coriophora</i>	724
<i>acanthium</i>	665	<i>expansa</i>	723
<i>illyricum</i>	»	<i>fusca</i>	727
<i>tauricum</i>	»	<i>β angustata</i>	728
<i>virens</i>	»	<i>galeata</i>	727
Onosma	140 878	<i>laxiflora</i>	728
<i>echioides</i>	170	<i>α ensifolia</i>	729
<i>montana</i>	»	<i>maculata</i>	»
Ontano	815	<i>Macula</i>	723
OPHYOGLOSSEAE	897 836	<i>militaris</i>	727
Ophoglossum	» »	<i>Morio</i>	724
<i>lusitanicum</i>	842	<i>Morio-laxiflora</i>	729
<i>vulgatum</i>	841	<i>palustris</i>	728
Opoponaco	239	<i>papilionacea</i>	723
Oppio	302	<i>provincialis</i>	728
Ophris	721 891	<i>pseudo-sambucina</i>	730
<i>apifera</i>	733	<i>β romana</i>	»
<i>arachnites</i>	734	<i>pyramidalis</i>	724
<i>aranifera</i>	»	<i>romana</i>	730
<i>β atrata</i>	»	<i>rubra</i>	723
<i>Bertoloni</i>	736	<i>sambucina</i>	729
<i>bombilifera</i>	737	<i>β purpurea</i>	730
<i>exaltata</i>	734	<i>sambucina β</i>	»
<i>fusca</i>	737	<i>secundiflora</i>	725
<i>julca</i>	»	<i>tephrosanthos</i>	726
<i>lutea</i>	736	<i>undulatifolia</i>	»
<i>myodes</i>	733	<i>ustulata</i>	725

Orchis	
<i>variegata</i>	726
<i>Orecchia d'Orso</i>	180
<i>di Sorcio</i>	644
<i>Origano</i>	450
Origanum	430 880
<i>vulgare</i>	449
<i>β creticum</i>	»
<i>δ virens</i>	»
<i>Ornio salvatico</i>	450
<i>Ornetto</i>	18
<i>Orniello</i>	»
Ornithogalum	261 592
<i>arvense</i>	274
<i>divergens</i>	»
<i>collinum</i>	275
<i>fislulorum</i>	765
<i>narbonese</i>	275
<i>nulans</i>	»
<i>pyrenaicum</i>	»
<i>temifolium</i>	»
<i>umbellatum</i>	274
Ornithopus	547 863
<i>compressus</i>	616
<i>bracteatus</i>	617
<i>scorpioides</i>	616
<i>Ornus europaea</i>	180
Orobanche	437 879
<i>canescens</i>	478
<i>caryophyllea</i>	»
<i>Chritmi</i>	477
<i>concolor</i>	476
<i>cruenta</i>	477
<i>cruenta α β</i>	478
<i>elatior</i>	»
<i>elatior</i>	»

Orobanche	
<i>Epithimum</i>	478
<i>laurina</i>	476
<i>major</i>	»
<i>minor</i>	477
<i>pruinosa</i>	478
<i>ramosa</i>	»
OROBANCHEAE	431 879
Orobis	540 863
<i>niger</i>	563
<i>variegatus</i>	»
<i>variegatus β</i>	»
<i>vernus</i>	»
<i>Osmunda</i>	842
<i>Osmunda</i>	836 897
<i>regalis</i>	842
OSMUNDACEAE	836 897
ORTHOPOCEAE	857
Ostria	784 886
<i>vulgaris</i>	818
<i>Ladecii</i>	»
Osyris	22 886
<i>alba</i>	38
OSYRINEAE	149
<i>Ova di Ranocchie</i>	8
Oxalis	323 861
<i>Acetosella</i>	335
<i>corniculata</i>	»
Oxytropis	542 863
<i>campestris</i>	578
<i>montana</i>	577
<i>pilosa</i>	578
<i>uralensis</i>	»
P	
Paeonia	396 855
<i>Corallina</i>	409

<i>Paeonia officinalis</i>	409	Papaver	
PAEONIAEAE	396	Rhoeas	400
<i>Paglia da sedie</i>	42	sonniferum β nigrum	»
<i>da botti</i>	825	PAPAVERACEAE	393 394 856
<i>marina</i>	108	<i>Papavero salvatico</i>	400
<i>Palatana</i>	832	Parietaria	831 885
<i>Palloni di maggio</i>	250	cretica	832
Palimbia	159 869	diffusa	»
Chabrei	238	erecta	»
PALMAE	264	lusitanica	»
Palyurus	169 862	officinalis	»
australis	252	Paris	299 892
<i>aculeatus</i>	»	quadrifolia	314
Pancratium	891 260	Parnassia	166 857
maritimum	267	palustris	»
illyricum	765	PARRONICHIAEAE	30 150 166 321 867
<i>Pane di Serpa</i>	789	Passerina	290 883
<i>Pangrazio marino</i>	267	hirsuta	307
PANICA	68	Pastinaca	159 869
<i>Panicastrella</i>	67	divaricata	762
PANICEAE	894	Opoponax	239
Panicum	27 »	sativa	238
ambiguum	751	β latifolia	239
Crus-galli	67	<i>Pastinaca</i>	239 245
eruciforme	750	<i>Pastinaca marina</i>	225
glaucum	67	<i>Paterlenghi</i>	392 393
repens	68	<i>Pazienza</i>	213
verticillatum	66	Pedicularis	435 879
viride	»	comosa	469
zonale	68	fasciculata	»
<i>Panporcino</i>	178 479	foliosa	468
Papaver	393 856	tuberosa	469
dubium	399	verticillata	468
β rubici	400	<i>Pelosella</i>	644
hybridum	399	<i>Peonia femina</i>	409
		<i>maschio</i>	»

<i>Pepe d'acqua</i>	311	<i>Phyllirea</i>	
<i>Peplo</i>	791	<i>media</i>	6
<i>Peperella</i>	251	<i>stricta</i>	7
<i>Perazzo</i>	377	PHILEASTRUM	597
<i>Perfoliata</i>	230	Phleum	23 894
<i>Peristylus</i>	720 891	<i>alpinum</i>	45
<i>albidus</i>	731	<i>arenarium</i>	46
<i>viridis</i>	732	<i>asperum</i>	109
<i>Pero corvino</i>	380	<i>Gerardi</i>	45
PERSONATAE	5	<i>Micheli</i>	»
<i>Persicaria</i>	310 311	<i>pratense</i>	49
<i>Petasites</i>	633 873	<i>β humilis</i>	45
<i>albus</i>	691	<i>pratense β γ</i>	»
<i>fragrans</i>	690	<i>tenue</i>	747
<i>vulgaris</i>	»	Phlomis	433 880
Phaca	542 863	<i>Herba-venti</i>	462
<i>australis</i>	577	Phoenopus	453 880
<i>Phalangium Liliago</i>	278	<i>vimineus</i>	639
PHALARIDEAE	894	PHRAGMITIS	105
<i>Phalaris</i>	24 894	Phyteuma	147 874
<i>aquatica</i>	54	<i>hemispherica</i>	20
<i>canariensis</i>	»	<i>orbicularis</i>	»
<i>minor</i>	55	Phytolacca	324 882
<i>nitida</i>	53	<i>decandra</i>	360
<i>β maritima</i>	54	PHYTOLACEAE	324 882
<i>nodosa</i>	»	<i>Pianta americana</i>	187
<i>paradoxa</i>	55	<i>Piantaggine d'acqua</i>	295
<i>subulata</i>	747	<i>maggiore, minore</i>	129
<i>truncata</i>	748	<i>Piattella</i>	472
Phelandrium	156 869	<i>Piede di Gallo</i>	700
<i>aquaticum</i>	232	Pichridium	622 873
<i>globulosum</i>	233	<i>vulgare</i>	642
Phyllirea	4 876	Pieris	624 872
<i>angustifolia</i>	7	<i>hieracioides</i>	655
<i>latifolia</i>	»	<i>Pigno</i>	824
<i>latifolia</i>	»	<i>Pigno da pignolo</i>	»

<i>Pigno domestico</i>	824
<i>Pilularia</i>	835 896
globulifera	840
<i>Pimpinella</i>	155 869
magna	228
peregrina	»
saxifraga	229
Tragium	»
<i>Pimpinella</i>	»
<i>Pimpinella maggiore</i>	135
minore	»
<i>Pinguicula</i>	5 880
grandiflora	8
<i>Pinardia</i>	635 874
coronaria	700
<i>Pino</i>	824
<i>Pino d'aleppo</i>	823
di Gerusalemme	»
<i>Pinus</i>	786 887
halepensis	823
picea	824
pinea	»
<i>Pioppo</i>	308
<i>Pisciacane</i>	652
<i>Pisellina</i>	563
<i>Pisello salvatico</i>	»
<i>Pisum</i>	540 863
arvense	563
sativum	778
<i>Pitartima</i>	249
<i>Pittimo</i>	223
PLANTAGINEAE	112
PLANTAGINES	128
<i>Plantago</i>	142 882
alpina	130
β montana	131

<i>Plantago</i>	
arenaria	132
Bellardi	130
Coronopus	131
β macrorrhiza	132
Cynops	»
Lagopus	130
lanceolata	129
β altissima	»
δ capitata	»
major	128
maritima	131
media	129
pilosa	131
Psyllium	132
serraria	157
subulata	»
vittoralis	130
<i>Platanthera</i>	720 891
bifolia	731
PLATANEAE	887
<i>Platano</i>	822
<i>Platano orientale</i>	»
<i>Platanus</i>	785 887
orientalis	822
PLEURORRHIZEAE	856
<i>Plumbago</i>	192 881
europaea	176
<i>Poa</i>	28 895
alpina	80
β vivipera	81
γ brevifolia	756
annua	81
bulbosa	»
β vivipera	82
bulbosa β	»

Poa		Polycnemum	22 883
compressa	83	arvense	38
distans β maritima	79	Polygala	538 858
distans β major	"	amara	550
dura	89	flavescens	"
Eragrostis	84	major	"
festucaeformis	755	monselpiaca	"
fluitans	79	vulgaris	549
machrostachia	84	POLYGALEAE	538 858
nemoralis	83	POLYGONEAE	298 883
β montana	"	Polygonum	" "
pilosa	84	amphibium	310
pratensis	82	aviculare	312
β angustifolia	756	β Bellardi	"
pratensis β	756	Bistorta	309
rigida	80	controversum	313
β maritima	"	Convolvulus	"
rigida α muralis	"	dumentorum	314
β maritima	"	flagellare	312
trivialis	82	hydropiper	311
trivialis	"	lapatifolium	310
Podagraria	228	laxiflorum	"
Podospermum laciniatum	657	maritimum	313
Pollaudrello	381	Persicaria	311
Pollinia	25 894	Persicaria	"
distachia	62	viviparum	310
Grillus	63	POLYPODIACEA	836 897
Poligola amara	551	Polypodium	" "
Polio montano	448	Dryopteris	843
Potipodio	843	β calcareum	"
Polipodio quercino	"	vulgare	842
Pulmonaria	170	β serrulatum	843
Polycarpon	30 867	vulgare β	"
tetralphyllum	107	Polypogon	23 895
POLICARPEAE	867	monselpiensis	46
		maritimus	"

Polystricum	887	837
cristatum		849
Filix-mas		»
spinulosum		»
Thelipteris		»
rigidum		»
POMACEAE		864
Populus	298	886
alba		307
canescens		308
nigra		»
nigra β		309
pyramidalis		»
tremula		308
Porcacchia		364
Porcacchia marina		833
Portulaca	361	867
oleracea		364
PORTULACEAE	361	867
PATAMEAE		889
Patamogeton	889	114
crispum	889	138
fluitans		137
lucidum		138
marinum		139
natans		137
β fluitans		»
oblongum		138
pectinatum		139
pusillum		»
perfoliatum		138
Zosteraefolium		139
POTAMOGETONEAE		114
Potentilla	371	864
alpestris		387
apennina		386

Potentilla		
argentea		386
aurea		388
canescens		385
caulescens		386
de Tomasii		»
Fragariastrum		387
Fragorioides		»
hirta		385
recla		»
reptans		387
tormentilla		388
verua		»
Poterium Sanguisorba		135
Prangos	161	869
ferulacea		243
PRASINEAE		880
Prasium	428	880
majus		438
Praenanthos	621	873
muralis		648
purpurea		639
Primavera		179
Primavere		697
Primofiore	697	718
Primula	143	881
acaulis		180
auricula		»
elatior		758
suaveolens		180
Veris		179
Prismacorpis falcatus		200
hirtus		190
hybridus		»
Speculum		»

Prunella	428 880
laciniata	437
vulgaris	»
Prunus	368 863
Cerasus	372
β avium	»
domestica	373
Mahalab	372
insititia	373
spinosa	»
PSEUDOSPERMIA	855
<i>Psilio</i>	132
Psilurus	26 895
nardoides	66
Psoralea	545 863
bituminosa	612
Peris	837 897
Aquilina	848
Pteroneorum	487 856
graecum	507
Ptycotis	154 869
verticillata	226
<i>Pulegio</i>	452
PULSATILLAE	425
PULICARIAE	689
Pulmonaria	140 878
officinalis	170
Punica	368 869
Granatum	374
Pyrola	318 875
minor	325
secunda	»
PSORACEAE	875
Pyrethrum	835 874
Achilleae	700
corymbosum	»

Pyrethrum	
<i>corymbosum</i>	700
Myconis	701
Parthemium	700
Pyuss	369 864
<i>aucuparia</i>	376
amygdaloides	377
communis	»
cuneifolia	377
Malus	379

Q

<i>Quadarella</i>	365
<i>Quajaco</i>	300
<i>Quercia</i>	822
<i>Quercia castagnola</i>	821
Quercus	785 886
Cerris	820
Esculus	821
Ilex	819
<i>pedunculata</i>	822
pseudo-suber	820
pubescens	821
sessilifolia	»
β apennina	»
Robur	822
β intermedia	»
Suber	820

R

<i>Rababaro dei Frati</i>	292
<i>Radichiella</i>	42
Radiola	113 859
millegrana	137

<i>Ragadiolo</i>	638
<i>Ragadiolus</i>	621 872
<i>edulis</i>	638
<i>stellatus</i>	»
<i>stellatus</i> α β	»
<i>RHAFONTICA</i>	712
<i>Rafanelle</i>	414
<i>Ramerino</i>	11
<i>Ramoraccie selvatiche</i>	492
<i>Ranunculaceae</i>	396 389 855
<i>RANUNCULACEAE VERAЕ</i>	»
<i>SPURIAE</i>	»
<i>Ranunculus</i>	397 »
<i>aconitifolius</i>	415
<i>acris</i>	773
<i>alpestris</i>	414
<i>aqualilis</i>	420
<i>aqualilis</i> α	»
<i>aqualilis</i> β	421
<i>aqualilis</i> γ	»
<i>arvensis</i>	419
<i>brevifolius</i>	414
<i>bulbosus</i>	418
<i>cherophyllos</i>	415
<i>β flabellatus</i>	»
<i>cherophyllos</i>	416
<i>constantinopolitanus</i>	418
<i>flabellatus</i>	413
<i>flammula</i>	»
<i>fluviatilis</i>	421
<i>gramineus</i>	414
<i>illyricus</i>	416
<i>β tridentatus</i>	»
<i>illyricus</i> β	»
<i>lanuginosus</i>	417
<i>lanuginosus</i>	417

<i>Ranunculus</i>	
<i>millefoliatus</i>	416
<i>montanus</i>	417
<i>muricatus</i>	420
<i>neapolitanus</i>	419
<i>ophioglossifolius</i>	414
<i>pantolrix</i>	421
<i>pencedanifolius</i>	»
<i>phylonotus</i>	418
<i>β diffusus</i>	419
<i>repens</i>	418
<i>scederatus</i>	416
<i>Seguieri</i>	415
<i>verutinus</i>	416
<i>Rhaphanus</i>	482 857
<i>Landra</i>	492
<i>Raphanistrum</i>	»
<i>sativus</i>	»
<i>Rapistrum</i>	482 857
<i>orientale</i>	490
<i>paniculatum</i>	»
<i>rugosum</i>	491
<i>Rapensolo</i>	195
<i>Rasparella</i>	838 839
<i>Ravanella</i>	492
<i>Regamo</i>	450
<i>Regina dei prati</i>	376
<i>Regolizia</i>	579
<i>Reseda</i>	361 858
<i>alba</i>	366
<i>lutea</i>	»
<i>luteola</i>	»
<i>Phyteuma</i>	366
<i>suffruticulosa</i>	»
<i>undata</i>	»
<i>RESEDACEAE</i>	362 858

RHAMNEAE	147 165 862
Rhamnus	147 »
Alaternus	204
alpinus	203
catharticus	202
Frangula	203
pumilus	204
saxatilis	203
RHINANTHEAE	879
Rhinanthus	869 434
Alectorolophus	463
Crista-galli	»
hirsutus	»
Rhus	165 862
Coriaria	251
Cotinus	»
Ribes	149 868
Grossularia	208
petreum β vitifolium	207
rubrum	»
<i>Ribes rosso</i>	»
<i>Ricottaria</i>	37
<i>Riscolo</i>	214
<i>Robbia</i>	127
<i>Robbia salvatica</i>	»
Robertica	725 872
taraxacoides	660
<i>Rogo</i>	382
<i>Romice</i>	290
Romulea	21 891
Bulbocodium	34
Columnae	35
β versicolor	»
ramiflora	»
<i>Rosa di fratta</i>	392 393
canina	392

<i>Rosa salvatica</i>	392 393
Rosa	371 864
alpina	392
arvensis	»
canina	391
α glabra	»
β nitens	»
γ glaucescens	392
δ dumetorum	»
ϵ microcarpa	»
ζ bractescens	»
collina	391
dumetorum	»
gallica	393
glutinosa	390
pomifera	»
pumila	393
parvifolia	390
rubiginosa	»
β sepium	391
rubiginosa pubera	»
sepium	»
sempervirens	392
Seraphini	390
stylosa	391
spinosissima	389
ROSACEAE	369 370 371 863
<i>Roscani</i>	214
<i>Rosmarino</i>	11
Rosmarinus	5 880
officinalis	11
<i>Rosolaccio</i>	400
<i>Rottboella filiformis</i>	65
monandra	66
subulata	65

<i>Rottbollia</i>	26 895
<i>cylindrica</i>	65
<i>filiformis</i>	»
<i>incurvata</i>	64
<i>Roverella</i>	821
<i>Rovistico</i>	6
<i>Roro</i>	382
<i>Rubia</i>	112 870
<i>peregrina</i>	127
<i>peregrina</i>	»
<i>tinctorum</i>	»
<i>tinctorum</i>	»
<i>β angustifolia</i>	»
RUBIACEAE	»
<i>Rubus</i>	371 864
<i>caesius</i>	383
<i>corylifolius</i>	384
<i>fruticosus</i>	382
<i>glandulosus</i>	383
<i>idaeus</i>	384
<i>tomentosus</i>	383
<i>β denudatus</i>	»
<i>Rughetta</i>	517
<i>Rumex</i>	264 883
<i>Acetosa</i>	292
<i>Acetosella</i>	»
<i>acutus</i>	290
<i>acutus</i>	»
<i>alpinus</i>	291
<i>Bucephalophorus</i>	»
<i>crispus</i>	290
<i>hydrolapatum</i>	291
<i>montanus</i>	293
<i>nemolapatum</i>	290
<i>obtusifolius</i>	»
<i>pseudo-acetosa</i>	292

<i>Rumex</i>	
<i>pseudo-acetosa β</i>	293
<i>pulcher</i>	290
<i>scutatus</i>	292
<i>triangularis</i>	»
<i>Ruppia</i>	114 889
<i>maritima</i>	139
<i>Ruscus</i>	520 892
<i>aculeatus</i>	524
<i>hypoglossum</i>	»
<i>microglossum</i>	»
<i>Ruta</i>	326
<i>Ruta conina</i>	468
<i>capraria</i>	877
<i>muraria</i>	618 847
<i>Ruta</i>	318 861
RUTACEAE	» »

S

<i>Sabbina</i>	831
SABULINEAE	859
<i>Saccharum</i>	21 894
<i>cylindricum</i>	61
<i>Ravennae</i>	»
<i>Sagina</i>	113 859
<i>apetala</i>	137
<i>erecta</i>	»
<i>procumbens</i>	136
<i>Sagittaria</i>	399 888
<i>sagittifolia</i>	427
<i>Salcio arboreo</i>	19
<i>bianco</i>	»
<i>da legare</i>	»
<i>fragile</i>	»
<i>giallo</i>	»

<i>Salcio vetrice</i>	19
<i>Salicaria</i>	362
Salicornia	1 882
fruticosa	3
β radicans	"
α macrostachya	"
geniculata	"
herbacea	2
SALICINEAE	886
Salix	363 887
acuminata	20
alba	19
caprea	20
helix	"
herbacea	"
incana	19
myrsinites	745
pentandra	"
phylicifolia	18
retusa	19
viminalis	745
triandria	18
vitellina	19
<i>Salsa nostrale</i>	281
<i>Salsif</i>	657
<i>Salsifno</i>	"
Salsola	150 882
fruticosa	214
Kali	213
maritima	214
Soda	"
Tragus	"
SALSOLEAE	382
<i>Salcastrella</i>	135
<i>Salvia d'ucelli</i>	9
d'arrosti	"

Salvia	5 880
clandestina	10
glutinosa	11
Garganica	744
hematodes	9
hematodes α	"
hematodes β	"
multifida	10
officinalis	9
pratensis	10
Sclarea	"
tyberina	9
Verbeneea	10
virgata	"
viscosa	"
Salvinia	835 896
natans	840
SALVINIACEAE	896
<i>Sambuchella</i>	250 254
SAMRUCINEAE	870
<i>Sambuco</i>	251
Sambucus	165 870
Ebulus	250
nigra	251
Samolus	143 881
Valerandi	"
<i>Sanguinello</i>	6 136
Sanguisorba	113 864
officinalis	134
minor	135
SANGUISORBEAE	113 135 361 362 864
<i>Sanicola</i>	223
Sanicula	152 869
europaea	223
<i>Santia maritima</i>	46
plumosa	"

SANTALACEAE	883	Scabiosa	111 871
Santolina	629 874	argentea	118
chamaecyparissus	675	arvensis	116
β ericoides	»	arvensis α	»
chamaecyparissus	»	arvensis β	»
leucantha	»	atropurpurea	118
Satureja	429 880	columbaria	116
graeca	442	β Columnae	117
β tenuifolia	»	columbaria	118
juliana	443	crenata	117
montana	»	β minor	»
tenuifolia	442	graminifolia	119
SATUREINEAE	880	gramuntia	117
Satyrion Antropophora	733	gramuntia β	»
hircinum	731	leucantha	115
viride	732	maritima	112
Savina	831	α ambigua	118
Saxifraga	320 869	β macrocephala	»
aizoides	328	δ prolifera	»
Aizoon	327	maritima α	117
androsacea	330	maritima β	»
bulbifera	329	pyrenaica	118
caesia	328	β montana	»
granulata	329	rutaefolia	»
lingulata	327	transilvanica	115
moscata	330	Scandix	160 869
moscata α	»	pecten-Veneris	241
moscata β	»	Scapigliata	412
oppositifolia	»	Scarpette della Madonna	472
porophylla	328	Scariola	640
rotundifolia	»	Scatolichio	819
tridactylites	329	Scilla	276
β alpina	330	Scilla	261 892
veronicaefolia	329	autumnalis	236
SAXIFRAGEAE	320 868	bifolia	»
		campanulata	»

<i>Scilla hyacinthoides</i>	766	<i>Scordio</i>	447
<i>maritima</i>	236	<i>Scorpiorus</i>	547 863
<i>patula</i>	"	<i>subvillosa</i>	617
Scirpeae	893	<i>Scorzonera</i>	624 872
<i>Scirpus</i>	22 "	<i>graminifolia</i> γ	656
<i>annuus</i>	39	<i>hispanica</i>	"
<i>caricinus</i>	108	<i>β graminifolia</i>	"
<i>holoschoenus</i>	40	<i>γ montana</i>	"
<i>holoschoenus</i> α	"	<i>hispanica</i> β	"
<i>holoschoenus</i> β	"	<i>humilis</i>	655
<i>holoschoenus</i> γ	"	<i>laciniata</i>	656
<i>lacustris</i>	39	<i>β intermedia</i>	"
<i>maritimus</i>	"	<i>laciniata</i> β	657
<i>palustris</i>	41	<i>purpurea</i>	656
<i>Savi</i>	40	<i>β rosea</i>	"
Schleranthaeae	867	<i>purpurea</i> β	"
<i>Schleranthus</i>	321 "	Scorzonereae	872
<i>annuus</i>	331	<i>Scotano</i>	252
<i>Schoenus</i>	22 893	<i>Serophularia</i>	435 879
<i>mariscus</i>	38	<i>aquatica</i>	466
<i>mucronatus</i>	"	<i>canina</i>	467
<i>nigrigans</i>	"	<i>β crysanthemifolia</i>	468
<i>Scopa</i>	299 300	<i>Hoppi</i>	"
<i>Scopa fina</i>	"	<i>lucida</i>	"
<i>Scopiglio</i>	552	<i>nodosa</i>	466
<i>Scopini</i>	300	<i>peregrina</i>	467
<i>Scoponi</i>	300	<i>Scopoli</i>	"
<i>Scolopendrio</i>	847	<i>vernalis</i>	"
<i>Scolopendrium</i>	897 "	Serophularineae	5 144 434 436
<i>breve</i>	848	<i>Scutellaria</i>	429 880
<i>Hemionitis</i>	"	<i>Columnae</i>	144
<i>officinale</i>	848	<i>hastifolia</i>	143
<i>Scolymus</i>	626 873	<i>minor</i>	144
<i>hispanicus</i>	661	Scutellarineae	880
<i>maculatus</i>	"	<i>Secale</i>	109 895
Scolymaeae	872	<i>cereale</i>	"

Secale	
<i>villosum</i>	69
Securigera	546 863
Coronilla	614
Sedum	323 868
acre	359
album	358
<i>album</i>	»
albescens	357
altissimum	»
<i>anopetalum</i>	»
atratum	359
dasyphyllum	358
galioides	356
hispanicum	358
latifolium	355
magellense	356
reflexum	357
rubens	358
sexangulare	360
stellatum	356
<i>telephium</i>	»
Segala	110
Selaginella	835 897
denticulata	841
helvetica	»
Sellero	226
Sellero montano	244
Selleraccio	»
Selinum	158 869
Orcoselinum	237
sulcatum	»
Sempervivum	363 868
arachnoideum	367
montanum	»
Sena nostrale	576

<i>Sena dei poveri</i>	576
<i>falsa</i>	»
Senebiera	482 857
Coronopus	491
didyma	773
Senecio	633 874
aquaticus	694
cacaliaster	»
cordatus	695
crassifolius	692
Doronicum	694
erraticus	693
Jacobea	»
laciniatus	»
lanatus	695
<i>β floccosus</i>	»
<i>lanatus β</i>	»
leucanthemifolius	692
lividus	»
nemorensis	694
Saracenicus	»
sylvaticus	692
tenuifolius	693
vulgaris	691
SENECIONIDEAE	873
<i>Senepa bianca</i>	518
Serapias	721 891
cordigera	728
<i>ensifolia</i>	742
<i>grandiflora</i>	741
lingua	738
<i>lingua β latifolia</i>	»
longipetala	»
<i>mycrophylla</i>	741
oxyglottis	739
rubra	742

Seriola	625	872	Silene	322	859
aethnensis		659	acaulis		347
cretensis		660	Armeria		342
<i>Serratola</i>		873	Been		346
Serratula	628	872	brachypetala		345
nudicaulis		673	Campellii		770
tinctoria		»	catholica		343
SERRATULEAE		872	cerastoides		769
Seseli	156	869	conica		344
<i>ammoides</i>		226	corsica		769
glaucum		234	cretica		345
montanum		235	gallica		339
tortuosum		»	Grefferi		340
Sesleria	27	895	hispidula		349
argentea		755	inaperta		345
coerulea		73	inflata		347
<i>β tenuifolia</i>		74	<i>β angustifolia</i>		»
<i>× cylindrica</i>		»	inflata		»
<i>coerulea β tenuifolia</i>		»	inflata <i>β</i>		»
<i>coerulea × cylindrica</i>		»	italica		344
<i>cylindrica</i>		73	neglecta		240
<i>echinata</i>		74	niceaensis		346
<i>tenuifolia</i>		754	nocturna		340
SESLERIEAE		895	nocturna <i>β</i>		»
<i>Sgarzella</i>		42	nutans		343
Sherardia	112	870	Orites		342
arvensis		127	<i>β multiflora</i>		»
<i>muralis</i>		123	paradoxa		344
Sida	322	860	pendula		341
Abutilon		536	quadrifida		346
Sideritis	430	880	<i>Saxifraga</i>		»
montana		449	sericea		341
romana		»	staminea		342
sicula		448	tenuiflora		768
syriaca		»	trinervia		341
<i>Sigillo di Salomone</i>		280	Tenoreana		769

Silene				
uniflora			347	
β crassifolia			»	
vespertina			340	
viridiflora			343	
SILENEAE	320	321	322	858
SILIQUOSAE DEHISCENTES			856	857
INDEHISCENTES			»	»
<i>Silio</i>			132	
Sinapis			489	857
alba			518	
arvensis			»	
erucoides			519	
incana			518	
nigra			»	
Sison			154	869
Amomum			226	
Sisymbrium			488	857
<i>amphibium</i>			504	
altissimum			773	
Columnae			514	
Irio			»	
Nasturtium			503	
<i>murale</i>			519	
officinale			514	
pannonicum			»	
polyceratium			513	
Sophia			515	
<i>sylvestre</i>			503	
<i>temuifolium</i>			519	
Thalianum			513	
<i>vimineum</i>			519	
Sium			155	869
angustifolium			230	
nodiflorum			229	
SMILACEAE			362	520

Smilax	892	262
aspera		281
mauritanica		»
Smyrnium	162	869
Olusatrum		244
perfoliatum		»
<i>Socera e nuora</i>		257
<i>Sofa</i>		515
SOPHOREAE		862
<i>Solano nero</i>		188
SOLANACEAE	144	145
SOLANEAE		878
Solanum	145	879
Dulcamara		188
nigrum		»
β moscatum		759
miniatum		188
sodomeum		»
<i>villosum</i>		»
Soldanella	143	881
alpina		179
<i>Sommacco</i>		251
Soneus	622	873
arvensis		641
asper		642
maritimus		641
oleraceus		»
<i>oleraceus α laevis</i>		»
<i>oleraceus β aspers</i>		»
<i>picroides</i>		643
tenerrimus		642
Sorbo		377
<i>Sorbo gentile</i>		»
montano		384
salvatico		376

Sorbus	369	864
Aria		380
aucuparia		376
domestica		"
terminalis		380
Sorgum	26	984
halepense		63
Spadacciolo		35
Sparganium	781	890
ramosum		813
simplex		814
Spartium	358	862
junceum		551
radiatum		"
scoparium		552
spinescens		"
β ramosissimum		"
spinosum		553
villosum		552
Sparaci		280
Sparaci amari		767
Spazzola		874
Specchio di Venere		199
Specularia	874	146
falcata		199
hybrida		"
Speculum		"
γ pubescens		"
Spina santa		289
Spinacia	826	883
glabra		828
oleracea		"
oleracea β		"
Spinaci		828
Spinaci salvatici		"
Spinacio		"

Spino		828
Spino bianco		381
d'asino		817
cervino		203
merlo		"
nero		374
Spiraea	369	864
filipendula		373
flabellata		"
Ulmaria β		376
SPIRACEAE		369
Spiranthes	721	891
autumnalis		739
aestivalis		"
Sprone di cavaliere		410
STACHYDEAE		880
Stachys	430	"
annua		458
arvensis		"
germanica		456
heraclea		457
hirta		"
italica		"
labiosa		459
maritima		458
palustris		456
recta		458
sylvatica		456
Stachelina	629	872
dubia		674
Stafissagria		411
STAPHYLACEAE		861
Staphylea	166	862
pinnata		253
Statice	167	881
caspia		254

Statice	
globulariaefolia	254
Limonium	»
oleaeifolia	»
reticulata	»
Scopoliana	235
STELLATAE	870
Stellaria	321 859
Holostea	336
latifolia	768
nemorum	335
media	»
β apetala	768
saxifraga	335
STELLARINEAE	859
Stellera	298 883
Passerina	367
Sternbergia	267 891
lutea	267
Stipa	23 895
aristella	49
capillata	48
pennata	»
tortilis	»
STIPACEAE	895
STOEBE	714
Storace	324
Straccia broghe	281
Strama	104
Stramonio	187
STRATIOTIDEAE	88
Stregonia	161
Strozzalupo	411
Stuechio	302
Stuzzicadenti	227 829
Stuzzica orecchie	48

STRACEAE	318 876
Styrax	» »
officinale	324
Succiamela	453
Sughera	820
Sugherella	»
Sughero	»
Sugo di Liquirizia	579
SUMACCHINEAE	165
Symphytum	141 868
officinale	174
β purpureum	»
tuberosum	»
β bulbosum	»

T

Tabacco di pahude	291
Taffolo	829
Tamariglio	253
Tamarisco	»
TAMARISCINEAE	166 866
Tamarix	» »
africana	253
gallica	»
germanica	»
Tamaro	829
Tanaceto	676
Tanacetum	630 874
vulgare	676
Tarassaco	652
TARCHONANTHEAE	873
Tasso	537
Tasso barbasso	183
falso	»
Tazzetta	341

TAXINEAE	523	Theligonum	785 883
TAXUS	522 888	Cynocrambe	822
<i>baccata</i>	537	Thesium	149 884
Teesdalia	484 856	<i>divaricatum</i>	209
<i>Lepidium</i>	497	<i>linophyllum</i>	»
TELEPHIEAE	867	<i>β latifolium</i>	»
TEREBINTACEAE	22 862	<i>linophyllum</i>	»
<i>Terebinto</i>	828	<i>humifusum</i>	760
<i>Testa di Bove</i>	349	Thlaspi	486 856
<i>Testicolo di cane</i>	739	<i>arvense</i>	501
Tetragonolobus	543 853	<i>alliaceum</i>	»
<i>purpureus</i>	581	<i>alpestre</i>	»
<i>Requieni</i>	»	<i>Bursa-pastoris</i>	»
<i>siliquosus</i>	»	<i>campestre</i>	498
<i>Teucrio</i>	447	<i>nudicaule</i>	497
<i>Teucrium</i>	430 880	<i>perfoliatum</i>	502
<i>Botrys</i>	145	<i>saxatile</i>	498
<i>Camaedrys</i>	147	THYMELEAE	883
<i>flavum</i>	»	<i>Thymus</i>	429 880
<i>fruticans</i>	146	<i>Acinos</i>	440
<i>montanum</i>	147	<i>acicularis</i>	439
<i>Polium</i>	148	<i>alpinus</i>	440
<i>β flavescens</i>	»	<i>Calamintha</i>	441
<i>pseudo-hyssopus</i>	147	<i>grandiflorum</i>	442
<i>pseudo-Scorodonia</i>	146	<i>Nepeta</i>	441
<i>Scordium</i>	»	<i>pannonicus</i>	439
<i>Scorodonia</i>	»	<i>Serpillum</i>	»
<i>Thalictrum</i>	399 835	<i>α montanus</i>	»
<i>aquilegifolium</i>	427	<i>β gracilis</i>	»
<i>flavum</i>	»	<i>vulgaris</i>	440
<i>β aquilegifolium</i>	»	<i>Zygis</i>	439
<i>minus</i>	»	<i>Tiglio</i>	402 403
<i>Thamus</i>	827 892	<i>Tilia</i>	394 859
<i>communis</i>	829	<i>europaea</i>	402
<i>Thapsia asplenium</i>	245	<i>grandiflora</i>	»
<i>The svizzero</i>	16	<i>parviflora</i>	403

<i>Tilia</i>	
<i>platyphyllos</i>	402
TILIACEAE	394 859
<i>Tillaea</i>	30 868
<i>muscosa</i>	107
<i>Timo</i>	440
TITHIMALI	790
<i>Tordylium</i>	160 869
<i>apulum</i>	241
<i>maximum</i>	240
<i>officinale</i>	»
<i>Tolpis</i>	623 872
<i>barbata</i>	650
<i>umbellata</i>	»
<i>virgata</i>	»
<i>Torilis</i>	164 869
<i>anthriscus</i>	248
<i>heterophylla</i>	»
<i>β divaricata</i>	763
<i>helvetica</i>	248
<i>nodosa</i>	249
<i>Tormentilla</i>	371 864
<i>erecta</i>	388
<i>Tormentilla</i>	»
<i>Tortomaglio</i>	798
<i>Tozzettia pratensis</i>	44
<i>Trachelium</i>	147 874
<i>coeruleum</i>	200
<i>Tragio</i>	229
<i>Tragopogon</i>	625 872
<i>angustifolium</i>	658
<i>crocifolium</i>	»
<i>majus</i>	657
<i>parvifolium</i>	»
<i>pratense</i>	»
<i>Tragus racemosus</i>	51

<i>Trapa</i>	112 865
<i>natans</i>	135
TRAPACEAE	112
<i>Tribulus</i>	319 861
<i>terrestris</i>	326
<i>Triglochin</i>	264 889
<i>Barrelieri</i>	293
<i>palustre</i>	294
<i>Trifoglio fibrino</i>	758
<i>bolognese</i>	600
TRIFOLIACEAE	863
TRIFOLIASTRUM	602
<i>Trifolium</i>	544 863
<i>agrarium</i>	606
<i>agrarium</i>	607
<i>alpestre</i>	599
<i>angustifolium</i>	595
<i>arvense</i>	596
<i>aureum α</i>	607
<i>aureum β</i>	608
<i>badium</i>	606
<i>Bocconi</i>	597
<i>caespitosum</i>	603
<i>Cherleri</i>	601
<i>filiforme</i>	608
<i>fragiferum</i>	605
<i>glomeratum</i>	602
<i>hirtum</i>	»
<i>hybridum</i>	603
<i>incarnatum</i>	596
<i>lappaceum</i>	597
<i>latinum</i>	604
<i>ligusticum</i>	596
<i>maritimum</i>	597
<i>medium</i>	600
<i>minus</i>	608

Ulmus	151	825
<i>campestris</i>		217
<i>effusa</i>		"
<i>major</i>		218
<i>montana</i>		"
<i>suberosa</i>		"
<i>Umbellico di Venere</i>		360
UMBELLIFERAE	152	164 869
<i>Urinaria</i>		474
<i>Urospermum</i>	625	869
<i>Dalechampii</i>		658
<i>picroides</i>		"
<i>β ruderale</i>		659
<i>picroides β</i>		"
<i>Urtica</i>	782	885
<i>dioica</i>		815
<i>membranacea</i>		814
<i>pilulifera</i>		"
<i>urens</i>		"
<i>Urtica romana</i>		"
<i>piccola</i>		"
<i>pungente</i>		"
URTICEAE	782	885
<i>Urticone</i>		815
<i>Utricularia</i>	881	902
<i>vulgaris</i>		8
UTRICULARIAE		902
<i>Uva orsina</i>		325
<i>Uvetta di spagna</i>		361

V

VACCINIEAE		874
<i>Vaccinium</i>	297	"
<i>Myrtillus</i>		307
<i>Valantia</i>	14	870
<i>cruciata</i>		120

<i>Valantia</i>		
<i>glabra</i>		120
<i>hispidia</i>		124
<i>muralis</i>		"
<i>spuria</i>		122
<i>Valeriana</i>	21	871
<i>Calcitrapa</i>		2
<i>latifolia</i>		"
<i>montana β cuspidata</i>		30
<i>montana</i>		"
<i>olitoria</i>		31
<i>officinalis</i>		"
<i>rubra</i>		2
<i>Saliunca</i>		30
<i>tripteris</i>		31
<i>tuberosa</i>		30
<i>Valeriana minore</i>		31
<i>rossa</i>		2
VALERIANEAE	1	21 870
<i>Valerianella</i>	21	871
<i>angustifolia</i>		744
<i>carinata</i>		33
<i>coronata</i>		746
<i>dentata</i>		32
<i>echinata</i>		746
<i>eriocarpa</i>		32
<i>gibbosa</i>		31
<i>hamata</i>		33
<i>mixta</i>		108
<i>olitoria</i>		31
<i>puberula</i>		32
<i>pumila</i>		"
<i>Vallisneria</i>	826	888
<i>spiralis</i>		827
VALLISNERIEAE		888

Velezia	859	321	Veronica	8	879
rigida		335	acinifolia		13
VERATREAE		893	agrestis		12
Veratrum	264	893	agrestis		11
album		294	alpina		14
nigrum		»	anagallis		15
VERBASCEAE		879	aphylla		»
Verbascum	144	879	arvensis		13
argyrostachyon		184	bellidioides		14
Blattaria		185	Beccabunga		15
condensatum		184	δ alpina		»
densiflorum		183	Ruxbaumi		12
floccosum		186	Chamaedrys		14
longifolium		»	cymbalaria		»
Lychnitis		»	didyma		12
β luteum		»	hederifolia		»
γ macranthum		»	montana		15
macrurum		183	officinalis		16
nigrum		185	praecox		13
niveum		184	prostrata		14
phlomidoides		»	scutellata		15
β sanniticum		»	serpillifolia		13
phoeniceum		»	δ tenella		745
pulverulentum		186	spicata		16
sinuatum		185	urticaefolia		14
thapsiforme		183	Veronica maschia		16
Thapsus		182	Viburno		250
Thapsus		183	Viburnum	165	870
Vedovine		291	Lantana		250
Verbena	433	800	Gpulus		»
officinalis		462	Tinus		»
Verbena		»	VICIEAE		863
VERBENACEAE	443	880	Vicia	373	863
Verga sanguinea		134	angustifolia		372
			atropurpurea		370
			bytinica		367

Vicia		Vincetossico	151
cassubica	560	Vineetoxicum	151 877
Cracca	569	officinale	151
dasycarpa	»	VIOLARIEAE	148 858
dumetorum	568	Viola	» »
Ervilla	571	calcarata	206
Gerardi	568	β grandiflora	»
glauca	570	canina	»
grandiflora	574	canina δ	»
hirta	573	cenisia	766
hybrida	574	grandiflora	206
lathyroides	573	hirta	205
leucantha	778	hirto-alba	760
lutea	»	montana	902
melanops	570	odorata	205
narbonensis	571	lutea	760
onobrychioides	560	tricolor	207
annonica	570	Viola mammola	206
peregrina	573	salvatica	207 354
pimpinelloides	575	matrona	513
pseudocracca	569	Viole di pasqua	510
sativa	572	rosse	»
α obovata	»	Violaciocche	»
β segetalis	»	Viorna	426
sepium	571	Viperina di spagna	656
spuria	574	Vischio	134 289
tenuifolia	568	Visco	» »
tricolor	570	Visco quercino	»
Villarsia	144 877	Viscum	113 870
Nymphoides	182	album	134
Villucchio	192	Vitalbio	426
Vinca	148 877	Vite bianca	523
acutiflora	19	nera	829
major	»	salvatica	188 205
minor	»	Vitex	434 880
Vinca perviua	»	Agnus-castus	462

<i>Vitis</i>	148 860	<i>Zizyphus</i>	147 862
<i>vinifera</i>	205	<i>vulgaris</i>	2
<i>Vulneraria</i>	558	<i>Zostera marina</i>	108
		ZYGOPHYLLEAE	310 861
		X	
<i>Zaffrano</i>	34	<i>Xanthium</i>	783 874
<i>Zaffrano bastardo</i>	293	<i>italicum</i>	816
<i>falso</i>	33	<i>spinosum</i>	"
<i>Zambuco</i>	231	<i>strumarium</i>	"
<i>Zacintha</i>	624 873	<i>Xantophthalmum</i>	634 874
<i>verrucosa</i>	655	<i>segetum</i>	699
<i>Zannichelia</i>	781	XERANTHEMEAE	872
<i>palustris</i>	799	<i>Xeranthemum</i>	630 872
<i>petata</i>	"	<i>cylindraceum</i>	679
<i>Ziziphora</i>	744	<i>inapertum</i>	678
<i>capitata</i>	"		
<i>Zizolo salvatico</i>	214		

FINIS

Ex Actis Academiae Pontificiae novorum Lyncaeorum

Dispacus Orsini p. 115

Cordus simplicifolius p. 668

1. *Agrostis Olivetorum* p. 748.

2. *Lolium romanum* p. 753

Ornithogalum divergens p. 765.

Panicum ambiguum p. 751.

Silene Campelli pag. 100

Ostrya Ladelcii pag. 818

New York Botanical Garden Library
OK 332 S353 1864 gen
Sanguinetti, Pietro/Florae Romanae prod.
3 5185 00024 5769